Organon

Tweede boeck.
(vervolg.)

Register van de brieven en papieren overgecomen in den jare 1637.

YY II (vervolg)

Batavia – Ingecomen missiven – **Amboina.**

Fo. 792 a 811. Copie missive van den gouvr. Jochum Roelefsz. uyt 't casteel Victoria naer Batavia in dato 2 Sept. 1636.

812 a 813. Als voren aen den gouvr. genl. van Diemen in dato 2 Sept. 1636.

814 a 817. Originele missive van Justus Heurnius aen gouvr. genl. van Diemen in dato 10 Sept. 1636.

818 a 841. Daghregister bij den commandeur Gerrit Thomasz. Pool gehouden van 24 Jan. – 16 April 1636.

842 — **ontbreekt.**

843 a 844. Copie ende origineel protest bij de scheepsofficieren van de Engelse Peerl tegen gouvr. Jochum Roelefsz. gedaen.

845 — **ontbreekt.**

846 a 847. Copie ende origineel protest door Randoll Jesson, schipper van 't Engelse jacht "de Peerl" tegen gouvr. J. Roelefsz.

Banda.

848 a 882. Copie missive van gouvr. Cornelis Acoley aen den gouvr. genl. van Diemen in dato 18 Mey 1636.

883 a 911. Als voren in dato 12 Sept. 1636.

912 a 918. Copie factura.

919 a 923. Eysch ende memorie voor Banda.

924 a 931. Memorie van d'ammunitie in Banda.

932 a 941. Balance uyt de negotieboecken getrocken op 12 Sept. 1636.

942 a 944. Copie instructie door gouvr. Acoley aen commandeur Pool tot sijne te doene ontdeckingh medegegeven, 13 April 1636.

945 a 987. Daghregister van Pieter Pietersz. ontdeckingh bij Oosten Banda, voyage naer Novo Guinea, 17 April – 28 July 1636.

988 — **ontbreekt.**

989 — Originele Engelse acte geteeckent bij Mr. Randoll Jesson in 't schip "de Peerl."

990 a 1004. Copie placcaeten gearresteert bij gouvr. Acoley van 23 Mey 1635 – 12 Febr. 1636.

1005 a 1089. Daghregister van 1 April 1635 – 31 Maert 1636.

1090 a 1178. Copie resolutien genomen op 't casteel Nassauw van 12 April 1635 – 5 Mey 1636.

1179 a 1200. Originele missive van Cornelis Acoley aen bewinthebberen in dato 12 Sept. 1636.

1201 a 1204. **ontbreekt.**

1205 a 1220. Originele missive van Cornelis Acoley aen de camer Amsterdam in dato 12 Sept. 1636.

Batavia.

1221 a 1223. Interrogatorium van seecker gevangen Nederlander uijt Maccao overgevlucht.

1221 a 1223. Copie van eene reeckeninge uijt de soldijeboecken van Batavia.

1224 a 1251. Originele missive van den fiscael Abraham Welsing den bewinthebberen in dato 27 Dec. 1636.

1252 a 1277. Eijsch ende conclusie contra Salomon Overknecht.

1278 a 1303. Ampliatie ende naerder conclusie contra Salomon Overknecht.

1304 a 1305. Eed voor des fiscael.

1306 a 1307. Eed voor den raedt van justitie.

Tayouan.

1308 a 1356.[1] Missiven van Robertus Junius aen bewinthebberen in dato 5 Sept. 1636 en van Rob. Junius ende Assuerus Hogesteijn aen den kerckenraet tot Batavia van 27 Oct. 1636.

Batavia.

1356a a 1359. Originele missive van den kerckenraet van Batavia aen de classis van Amsterdam in dato 27 Dec. 1636.

1360 a 1363. Originele missive van den kerckenraet van Batavia aen bewinthebberen in dato 27 Dec. 1636.

Amboina.

1364 a 1371. Originele missive van Justus Heurnius uijt het casteel Victoria op Amboina aen de camer Amsterdam in dato 17 Sept. 1636.

Batavia.

1372 a 1375. Originele missive van Anth. Caen uijt Batavia aen de camer Amsterdam in dato 28 Dec. 1636.

1376 a 1394. Daghregister van 't schip Banda gestelt door ordre van Anth. Caen, raedt van India ende commandeur over 9 schepen van 16 Febr. 1636 – 25 July 1636.

1395 a 1396. Copie sententie gewesen in 't schip Banda den 27en Maert 1636.

1397 a 1418. Copie resolutien genomen onder 't beleijt van commandeur Anth. Caen van 3 Maert – 18 July 1636.

1419 — Originele missive van Joan Goessens uijt Batavia aen bewinthebberen in dato 27 Dec. 1636.

Schepen.

1420 a 1448. Originele missive van Aertus Gijsels uijt 't schip Leeuwarden voor de straet Sunda aen bewinthebberen in dato 31 Dec. 1636.

1449 a 1468. Copie vertooch van Aerts Gijsels uijt Batavia op de gelegentheijt van de Amboneesen standt, 12 Nov. 1636.

1469 — Copie extracten uijt de negotie- & winckelboecken van 't comptoir Amboina.

1470 a 1474. Twee originele missiven van Justus Heurnius uijt het casteel Victoria op Amboina aen Gouv. Artus Gijsels, 22 Mey & 8 Sept. 1636.

---

[1] N. B. Dit stuk was verkeerd gepagineerd, weshalve 1337 – 1339 op 1356 volgt. Bovendien volgt 1356 op 1351 zonder dat daartusschen iets ontbreekt.

1475 a 1481. Attestaties.

1482 a 1499. Daghregister gehouden bij gouvr. Gijsels ende gecommitteerde heeren uijt den raet van justitie tot het doen der monsteringh op de vaderlantsche retourschepen, 29 Dec. 1636 – 20 Jan. 1637.

1500 a 1502. Copie resolutie wegen 't vertrecken met Wassenaer & Galias.

1503 a 1504. Copie attestatie.

1505 — Cognossement.

1506 a 1510. Originele resolutie toucherende den vreede met Bantam, 19 Jan. 1637.

1511 a 1521. Daghregister van 't schip "Prins Willem", 2 – 14 Jan. 1637.

1522 a 1527. Originele missive van Aertus Gijsels, Abraham Welsing ende Jacob Compostel uijt het schip Galias ter reede voor Bantam aen de camer Amsterdam, 20 Jan. 1637.

Batavia.

1528 — Originele missive van Philips Lucasz. uijt Batavia aen ~~bewinthebberen~~ de retourvloot in dato 16 Jan. 1637.

Schepen.

1529 — Eed van de perticuliere ontvoeringe van goederen gedaen op 't schip Banda.

1530 — Originele missive van Aertus Gijsels uijt 't schip Banda voor de straet Sunda aen de camer Amsterdam in dato 2 Jan. 1637.

1531 — Eed van de penningen aen de Compa. getelt, gedaen op 't schip Banda.

1532 — Originele acte achter Engelant om te seijlen, gedaen op 't schip Banda 30 Dec. 1636.

Suratte.

1533 ongefolieerd Inventaris van papieren uijt Suratte naer Batavia gesonden.

gepagineerd ~~1 a 24~~ 1534/1595 Copie missive van Barent Pietersz. uijt het schip „ter Veer" van vóór Sualij aen den gouvr. genl. ende raden van India in dato 23 April 1636.

1596/1603 Copie missive van Jacob Mahieus, Arnoldus van der Plasse & Thomas Kuijck uijt Orgly aen den gouvr. Carel Reiniersz. in dato 4 Dec. 1636.

gepagineerd ~~1 a 57~~ 1604/1636 Copie missive van Barendt Pietersz. uijt het schip „Middelborch" ter reede voor de com van Sualij aen den gouvr. genl. van Diemen ende raden van India in dato 8 April 1637.

f. 1637 Originele missive van Barendt Pietersz. uijt de Nederl. tent aen 't strant van Sualij aen bewinthebberen in dato 8 April 1637.

f. 1638/1639 Copie missive van Jacob Mahieus uijt Orgly aen Barent Pietersz. in dato 17 Dec. 1636.

1640/1642 Copie missive van Jacob Cooper aen Barendt Pietersz., ongedateerd.

1643/1644 Originele missive van Jacob Cooper uijt het schip „Utrecht" op de hoochte van 9° Z.B., lenckte 101°, aen bewinthebberen in dato 23 Sept. 1636.

1645/1650 Originele missive van Wollebrant Geleijnsen uijt Suratte aen bewinthebberen in dato 2 Dec. 1636.

Persia.

1651-1652 Originele missive van Niclaes Jacops Overschie uijt Spahan aen de camer Amsterdam in dato 5 Sept. 1636.

1653-1670 Copie missive van Overschie uijt Gamron aen den gouvr. genl. van Diemen ende raden van India in dato 25 Maert 1637.

1671-1674 Originele missive van Overschie uijt Spahan aen de camer Amsterdam in dato 15 Juny 1637.

1675-1679 Factura.

1680-1689 Originele missive van Overschie uijt Spahan aen de camer Amsterdam in dato 25 July 1637.

Schepen.

Originele missive van Hans Pietmans uijt het schip „Banda" leggende ter rheede onder 't eijlant St. Helena aen de gecommitteerde bewinthebberen die tot Londen zouden mogen resideren, anders aen de camer tot Amsterdam in dato 11 Mey 1637.

D'E: Heer Anthonio van Diemen, Gouvr: Gene-
=rael, Ende de E: Heeren Rade van India.

Eerentfeste Manhafte wel wyse
voorsinnige, seer discrete, ende genereuse Heeren,

Mijn Heeren.

Wij hebben inde brieven U: Edle: ... gescreven
hoe dat wij den ——— rangcaya Lecmite hebben toegestaen met
Cachiali naer Battavia te vertrecken, den waerom is desen dat
t selvige hebben gedaen, om datse niet en souden dencken dat
wij t'eenemael de handt van haer wilde trecken, ende haer
versocht datse clijn achten, sonder af te staen, vergaelden bedanck
op sijn gunstich versoeck mede toegestaen hadden, om met
den Ue Arom ——— Orangcayas nae Battavia te vertrecken:
maer alsoo hij hem doen maecte excuseerde dat het Jacht
toe clijn was, maer wenste met Burren mochte gaen,
t welck hem toegestaen hebben, ten aensien hij vastelijck
belooft dat sijn Edelt. volcomen contentement van
alles doen sal, ende soodanigen gelegentheyt voorslaen,
dat t geheele Landt van Hito daer door, wederom in vorige
staet sal comen, doch of t geschiede dat het al wederom
de oude Moorse practijcquen waeren, soo en woort daer door
niet versuymt, maer de mate woort haer onder al wel ge-
meeten, soo datse in toecomende geen excusen meer conen
voort brengen, of te eenige andere uytvluchten soecken,
mitsgaders daer te soo veel over t' geheele Landt van
Amboyna te doen is, dat wij die werck met en wijnich
troupen voorder mogen houden, om niet al te veel soldaten over
hoop te hallen, als mede om deselve belet ten die alle
Orangcayas der selve negrijen aen ons dies aengaende gebb.
gedaen, gelijck wij sijn Edelt. ten deele geschreven
hebben, als mede bij de resolutie daer van synde breeder
can besocht worden, soo dat mijn gevoelen van is, dat
of te Cachiali los waer, dan off te hij bij ons in gevan-
=kenisse bleeft, den Kimelaha geen gebreck vande sulcke sal
hebben, om sijn boos voornemen te gelijck uyt wercken, soo in
dat ick al hier mijn rechte meeninge in desen te kennen geve
dat is bij aldien de ordre van sijn Edelt. ende de E:
rade van India, soo stricte niet waere gegeven, datmen
om geringe consideratien te verwercken, hoedanich die oock
mochte sijn, den voornoemden Adelij hier langer soude
houden, maer met d'eerst vertreckende schepen naer
Battavia senden, Ick soude hem onder de goede Orangcayas
mitsgaders soo daer door sijn schult hadde connen maken
ende daer en boven noch een groote qu.tyt nagelen
becomen om de vreemde handelaers t' ontrecken, sonde
hem hebbe laten blijven, denckende dat en boute

crayj

Originele missive van Jacob Cooper uyt het schip Utrecht op de hoochte van 0° Z.B. lenckte 101°, aen

crijgen conde winter can aenbrengen, 't welck als noch
van gevoelen ben, dat hij al dienmen alle dese bovengenoemde
noemde conditien conde bedingen, datmen hem wel
weder op sijn vrije voeten mochte stellen, 't soude ligtelijck
de Comp.e soo veel goets aenbrengen als se doortamme[?]
[?] te verwachten hebben, wanmen sich
wel tot wien haer herte meest is streckende, doch soomen
dese saecke onder al niet gelieven wil int werck stellen
sal mogelijcke wij wat commen verrijckt[?] worden, maer
wat ist, 't volcq sal ons ontloopen soo se geen cans vinden
wat salmen dan doen, haer boomen om houwen schellen
ende bederven, wie sal de smaet daer van dragen, de Comp.e
wie sal de schande daer van genieten de Comp.e, wie
sal hem in dit werck verheugen ende verblijden, den
Kimelaha Madjira[?], het is immers sijn schade selffs
niet, maer sijn al dickmael angs gevraecht sijn eigen Possessie
sal dan weer heroverde worden, want dat is dat hij heeft
dagelijcx in d'ooren blasen seggende sij sullen noch alle
u boomen vernielen, gelijck se de mijne gedaen hebben
hier door sal hij groot geloof bij haer meriteren, 't is waer
sij hebben een groote straffe verdient, maer mijns oordeels
soude niet dat werck van Hitto noch een jaer wachten
ende Cackiali wederom herwaerts doen commen, om
eens te sien wat voor de leste reyse van hem commen
soude, al soose beloofft hebben, datse van jder nagel-
en Jaer honderd haer nagelen sullen leveren, soo sij
Cackiali wederom op Amboyna mogen becomen, soo
werde sij dien meenen sal daer naer blijcken, doch gevende
dit alles aen mijn heeren Edele ende wijser, ick spreecke al-
leenlijck van mijn gevoelen, dat sulcx niet onder een
weder naderen naer Battavia geschieden can, want soomen
door dien middel een 't wel jaeren de nagelen alleen
conde becomen, 't wijst selver niet of de Comp.e soude
de vruchten van dien haest smaecken, daerse soo ick
gelove van harten naer verlangen ——

Aengaende de troubelen die tegenwoordich onder
d'Amboinesen ontstaen sijn, behooren mijns oordeels
ten eenemael aen 't volcq ende niet aen haer nagel-
boomen gestrafft te worden, want den Kimelaha ende sijn ad-
herenten en souden niet beter soecken, als dat wij die opt' landt
van Amboyna selffs uytroeyen deden, derhalven op sulcx gelet dient
te worden, maer dat wij onder tusschen alle dese twee ende op
andere plaetsen gaen vernielen dunckt mij beter te sijn ——

't sal

'T sal mogelijck beter met Cackyaly uytvallen als men
meynde, want ick geloove dat dese gevanckenisse hem
ten goede of te ten quade sal strecken, ten goede souden
hij wel comen verrichten, ten quade wat can der meer
afcomen als daer al voor's van gecomen is, want sij laten
dagelijcx niet alle quaet te wege te brengen, jae soo
veel als se connen doen, ick segge nochmaels dat men
onder goede ==== stagiers hem beter mochte los laten, als
't werck op Tammesiroui en messie [illegible] laten staen, daer
doch de Comp.e niet van te verwachten heeft, ligter
blijnde bij 't voorn. verhaelde, dat hier maer een voor-
slach ende mijn gevoelen van dese saecke is, de verder
beslissen sijn Ed.t ende d'E. raede van India bevolen

Wij hebben hier vooren geseyt van Tammesiroumissen
dat wij sustineerden van Cackyaly soo wel goets als van
den voorss. messie te verwachten is, want mijn gevoelen
is maer dat hij 't werck niet verder meent als maer
tot sijn eygen profijt, hij soude gerne sijn persoonagie
niet spelen gelijck Cackyaly voordesen gedaen heeft,
maer ten comt niet sulcken gradesie niet, te betalen
voor hem daer weijnich te doen valt ——.

'T is wel sekeron aengeschreven ende obligatie daer
niet wesen gesonden hadden, om 't geene daer in stont te
innen conform d'ordre van sijn Ed.t, gaff hij messie tot
antwoort, dat sekeren wel de hoofden der [illegible]
souden aenspreecken, ende als hem die jeder hondert
rijcxdaelders hadde betaelt, dat hij alsdan de rest betalen
soude, t'en aensien sulcx niet voor sijn Ed.t tienlick, maer
voor haer in 't gemeene, die uyt den name vande selve
negrijen niet hem op Battavia hebben gegeven (gelooft
hebbe) de voornoemde negrijen en sullen niet een
duyt voor hem betalen, want hij haer soo lieff
ende aengenaem is, datse bijcans jae hem aenspou-
wen als se op haere weijde verlaeten sijn, 't is waeractich
dat hij 't haer niet en hebbe, dat de gene op Tinogadi
simen, voornoemde al seer besonghe gesien is, jae besonghe
gaet onder al voor hem, wat staet dan van hem te
verwachten, hij en derft op Hitto niet eens meer negeren
comen, wat seggen can als dan t'en dienste der E. Comp.e
van hem daer gestelt worden, want hij is den bloodsten vijt die
ick oijt behandelt hebbe, gelijck andere onpartijdige in dese
saecke haer hier in mede sullen conformeren ——

Den

1643/1644 Originele missive van Jacob Cooper uijt het schip Utrecht op de hoochte van 9° Z.B. lenckte 101° aen [illegible]

795

Den ——— van gh[illegible] hoelangh heeft ons selffs mon-
delinge verhaelt gelijck den E. Adm. —— Sardenius mede bekent, da[t]
soo onmogelijck is t'volck van Hitto hem voor Capn. Hitoe sul[len]
erkennen, gelijck t'mogelijck is, dat jmandt al t'water uijt
de zee can op drincken, den waerom is dese, dat hij veel eer
sijn t'lichten hoelangh dat tamme Hitomessinghe vader was
soodanigen Den soon gehouwt is, dat sijn eijgen vrouw ga[n]
onuijtnerste groot, jae hebbende geen uur noch tijt meer
voor handen, als den dagh wanneer se sonde mogen verlossen,
hert de selve in zee doen brengen ende met haer volle
liefhaden over boort doen werpen ende laten verdrincken,
t'welcke sij voor een groote crudele saecke houden,
seggende haer [illegible] datmen se een minsten
haer vrucht ter werelt hadde laten brengen, want
seggende doch onder correctie met [illegible]
soolange tijt loopen, dat [illegible] want 'geene sij
draecht, sondemen dan een mensche sulcx niet toelaten,
hier op seggende dat de geene die sulcx doen, of van
soodanigen affcomste sijn, bij haer voor eeuwigh geschelt
worden gehouden, ende daerom nooijt bij haer sal aen-
genomen worden, al sonde t'geheele landt verloren gaen.

Maer hier comt van desen voornoemden tamme Hitto,
[illegible] noch een grouwelijcke schande, ende bij haer een ver-
achte saecke, dat is dese, dat se ons mede hebben ver-
claert, dat hij lange jaeren bij sijn eijgen moeder
heeft geboeleert, hierhalven gelijck boven geseijt
onmogelijck is, dat se hem voor sulcken Den soon als
Capn. Hitoe connen erkennen, want dese saecke al
te groot is, ende bij een jder der Hitoesen bekent, die
alles gelieve sijn Ed. het andere Den soonen te
verkennen, die t'selfde soo veel als ons bekent is,
waer aen wij ons gedragen.

Wij hebben van geloofwaerdige Den soonen verstaen
dat [illegible] Calbaone, broeder van voornoemden Dammessingh
[illegible] sedert een langh op Oma gewoont heeft, ter tijt
als de [illegible] onder d'Amboinesen gehouden wierd
ende al daer met haer wegens d'affwalligheijt jegens den
gouverneur [illegible], jae dat hij den [illegible] van
diergelijcke meer is, dat hier [illegible] is, niet verdragen
worden, al soo hij ons doen [illegible] versocht dat op tijt
mochte gaen, om de nagelen aldaer te winnen, te weg

[illegible]

hen toegestaen hebben, waer mede het t'voorgaende
bosich was, ende achter gecomen, soodat wij ver-
-scheijde malen naer hem gevraecht hebben, ende
altoos tot antwoort bequamen, dat noch op tijt
was wijnich denckende, t'selve op soodanigen voor-
-slach, soodatmen op haer ende welc. dier gelijcke
gants geenen staet behoefden te maecken, maer G
odt Almachtich ende door sijnen goddelijcke
segen en goede macht, dat can alles wederom herstellen

T'waere te wenschen dat wel met ons conde gelooven
t'groot quaet ende boosvoornemen der Amboinesen groot
voordeel in plaetse van schade d'Comp.e sal aenbrengen
dat sal jck niet seggen die gefondeert sijn bewijsen, doch
Godt almachtich moet rechter in desen geloont ende
gedanckt sijn, dat het niet quader en gevallen is, ende dat
sijn Goddelijcke voorsichticheijt gericht heeft haer
in t'boos voornemen te stuijten, anders soo waer een groot
quaet geweest, maer de wijle t'niet alsoo ten besten
uit gevallen is, can men in dese gelegentheijt soo goede
ordre op alle van Lango in gebrooken quaet stellen
als ten meesten dienste van t'gemeene beste sal
goedt bevonden worden te vereijschen, want de wijle
niemandt van t'voorgenomen quaet vrij geweest heeft
can men haer soodanigen last op leggen, alsmen
naer oordeel der gerechticheijt bevindt te behooren
ende alle voorgaende consideratien aen een sijde stellen
maer haer soodanich gebiedt in den mondt leggen
datse langen tijt daer onder can leven moeten, ver-
datse dat gewendt worden, doch haer geven dats
bij contracten bedongen hebben, sonder daer in enige
veranderinge te maecken, maer datse deselfde
oock met ons, in alle parolen sullen naercomen,
sonder de minste veranderinge in te doen, want soo
haer t'alder cleijnste wederom ingewillicht wort
sal al weder op den ouden voet comen, maer datmen
alles naer behooren naercomt, sal ter contrarie voor
d'E. Comp.e groote gerusticheijt aenbrengen, ende
van vele schade bevrijdt sijn, daerse anders nimmer-
-meer sullen gedaen wercke hebben, want het voor
bij een jder gepresen, datmen betael t'gene men aen
jmandt beloofd heeft, verhalen als wij haer
sulcx wel doen, laetse ons dan met die eijgen mate
wederom in meten, daer wij haer mede in gemeten hebben

dan

dan sal alles naer behooren connen verright woorden
daer anders van Jaer tot Jaer arger sal woorden
de principaele middelen hiertoe sijn deze, datmen haer
in deze gelegentheijt, al wanneer weder in genade
aenneemt, haere wapenen afflegen, ende
als dan soodanighe wederom geeft, als men oordeelt
sal ons de minste schade aenbrengen can, ende
in plaetse van dien, tot bescherminge soldaten
geeft, die genoech connen gesonden woorden,
naer dat sij die tot een jaer ende van haer wel-
moedicheijt gesien, Jck geloove dat sulcx
groote gerustigheijt ende proffijt der Comp.e
aenbrengen sal, want men mach niet meer toe-
staen, datter weijnige nooren met de Christene
Amboijneesen correspondentie houden, want
daer door niet anders als schade ende nadeel der
E. Comp.e te verwachten staet, al soo wanneer
troncken dat sij de rechte kruijcke sijn, daer
d'amboineesen over gegaen hebben

Wat belanget de eijlanden Oma, uliassers ende
Nossolaouw sonde alle haere vruchtboomen vernielen, want
aensien sij altsamen schuldich sijn, doch voor eerst
Oma, Harrouca, samot, Kaijlauw, Aboro, Hattouwa,
Caijlolouw, ende Calbaouw, t welck ons altsamen niet
en can omstaen, Nossolaouw soude jck t'selve doen,
ten aensien sij den Kimelaha ten dienste gestaen hebben
ter tijt als hij de redoute op Oma belegert hadde, als
mede om datse veel jonge plantagies van nagelboomen
hebben, ende al vele meest geworden sijn, wat staet
ons in toecomende anders te verwachten vande sulcke
als schade ende nadeel, de Uliassers soude al velijcht
de nagelboomen, t'sij met versterkinge daer voorn offt
soo t'best ende gevoechlijckst ten meesten dienste
der E. Comp.e can geschieden haer affnemen, als
wat van gevoelen ben, soo lange de eijlanden
nagelen hebben, nimmermeer sonder aenstoot sullen
wesen, als mede datter noch plaetse genoech is, op
t'Landt van Amboijna om nagelen te planten,
sonder datmen se inde Uliassers behoefft aen te tellen, al soo
sij ons doch niet langer gehoorsamen als haer goet dunckt, mijn gevoelen
dat sij verdijnich om den nagelboomen zijn, al soo sij mede wanghelovich
sijn datse om de nagelen al toos aenstoot lijden en nergens anders om.

al smen

Als men dese nagelen nu alleenlijck ont Landt
van Amboyna sochte te hebben, soo moste nootsaeckelijck
op Soya, Kielangh, Ema, Houta, Larrieque, Haccasini,
Asilangh ende Hilleboy garnisoen gehouden worden
off 't soude al wederom tonde den meesten wesen
een cleyn getal van sulcx waernemen, doch al mede
op haer dyge costen, maer de mooren en mogen aldaer
geen excess verleent worden, gelijck vooren geseyt
hebbe, ten aensien sij ons niet anders als schade aen
brengen, Ick geloove dat van nu aff" niet willen, alle
de geïnteresseerde datse daer mede vrij mochte wesen
met dusdanige Ocione, alsoo sij haer selffs niet
grooter toeleggen, soo dat men se nu op dien voet can
brengen, ende laten se noyt wederom groot worden
al soo sij sulcx ongewoon sijn, dan can men se ter-
-dege in den toom houden, gelijck sulcx behoort.

Den ouden Radie Kielangh, sijn soon Marcus, Radie
Soya, sijn broeder Adomi, Stephen Tersina met sijn
soon, ende Dany Soya den Orangcay van Asilangh
genaemt Soubroni, van Haccasi met genaempt Sis-
-tolde ende Maccatino van Tapie dienen niet ver-
geten, ende voorts andere trouweloose meer mochten op
't hoochste gestraft worden, off" 't welcke sal in
toecomende al moorder vernaes worden, soo men
daer niet met wijse voeten door gaet, daer souden
wel moeder wesen, die niet recht behoorde ge-
-straft te worden, doch de wijlle het wel vergieten
van 't bloet der genen die haer lichtelijck hebbe
laten verleyden, bij niemant geweesen maer ter-
-contrarie seer geclaecht soude worden, dien
men voor alsn bij de voornoemde welaten bevinstig
al soo bij vertrouwen, dat haer dese excessen
wel weder tot goede devotie sal brengen, doch
soo 't gebeurde, datter den off" dander plaets
stormender handt geconquesteert wierde, 't moste
dan alles naer ouder gewoonte gaen, ende inde
furie met haer handelen gelijcke den Wintaga
doe, 't welcke bij haer groot ontsach maeckte.

Wij hebben op den 8 Julij vallado commen brieffs was
Hennomoa becomen, daer men wij tot ons groot leetwesen

hebben verstaen

1643/1644 Originele missive van Jacob Cooper uyt het schip

hebben verstaen de groote onvoorsichtigheyt vanden sergjant
Wolter Coenen van Sonsbeeck die op Hattemitten guarnisoen
was houdende, alhoewel hij voor desen groote voorsichticheyt
in alle sijn doen heeft gebruyckt, soo is nochtans nae
luyt den voorsz. brieve, dat seeckere [illegible]
van Louhoe, hem met twee stucx Corcorren, waer op
eenige overloopers geweest sijn, op 't strandt van voorz.
Hattemetten vertoont heeft, ende eenige van voorsz.
overloopers nae de Negrie gesonden, die aen den sergjant
seyden dat hij op 't strandt soude comen, alsoo daer twee
Corcorren van 't Casteel waeren, waer op hij datelijck
met twee soldaten hem aende strandt vertoont heeft
ende daer gecomen sijnde hebben hem met sijn hoeck
waert gevonden, ende datelijck een ander naer hem
gesonden, die aen de resterende soldaten seyden, alsoo
sij veel man stercke waeren, dat se souden vrijwillich
ende saquer(?) om leege brengen, 't welck alsoo geschiet
is, ende hebben doen seven van haer doot geslagen
ende vier man met den sergjants vrouwe mede genomen

T'schijnt dat d'Amboineesen die voor desen gelucke
tegenwoordich meest op degene die hier gebleven
verbinden sijn, als tegens d'onse, want 't seeden tienen(?)
van den Nachtegale op d'onse gants niet en hebben
geanimeert, maer naedat die van Harlou [illegible]
om laeg geworpen hebben, sijn die van Oma op den
27 July daerop gecomen, ende uyt de [illegible] geboorte
van Harlouw die naer haer tuynen gevaeren waeren
waer onder twee mans twee vrouwen ende een cleyn
kindt was, altsamen haer hoofden afgeslagen,
de lichamen sijn door d'onse gevonden, soodat van
waerheyt te willen verswecken sijn, doch de lichamen
waeren seer leelijck getracteert, principael de
vrouwen, gelijckse mede aen noch een ander vrouw
ontrent desselfde tijt gedaen hebben, diese nae
datse doot geslagen hadden, met oorlof haer vrou-
welijckheyt hebben uytgesneden ende gelijckmen de
wisch kiden mede soo getracteert, ende de selve doen
in haeren mondt gesteken, ende wel van gebonden
op dat men 't er dege conde sien, de waerheyt hiervan
is ons te willen gebleken dat die van Soya 't selve
gedaen hebben, gelijckse mede hebben gevolght
aen

aen gemelte plaets toecomende den luytenant Reinier die se
seer onmenschelijck hebben getracteert, terwijlen Radin
Soya noch om laech was, ende naer datum verscheijdemaels
den huyse van voornoemden luytenant geweest heeft,
die hem telckens naer voornoemde plaets vraechde, al
soo se van niets hadden hooren seggen, dat die van Soya
hem hadden doot geslagen, nochtans niet waerheyt niet
conde bewijsen, daer Radin Soya altijt op antwoordden
dat sijn plaets niet en bewaerden, als mede dat sulcx
ten tyde eender wijlle wel van comen soude, twelck oock
soo geschiet is, Hoe danich sy hem getracteert hebben
geliet t' sijn Ed. hier te vraegen, sy sijn van achteren
gecomen, ~~ende hebben~~ hem 't hooft affgeslagen, doen
cruys wegen sijnen buijck opgesneden ende al sijn
darmen daer uytgehaelt, die in de ~~[illegible]~~ wel schoon ge-
wassen, ende doen in vijff deelen gesneden, daernae
wederom toe gebonden ende op geblasen, nemende doen
een vande vijff deelen ende bonden dat om 't doode hooft
ende een gelijcke vanden tulbandt, desgelijcken sy mede
elck een dito om haer hooft deden, ende sijn met het
doode hooft alsoo in de negrie gecomen, maeckende
groote vreugde ende wijdt t'gebedt van verscheyde
onderhoorige, verstaen hebben, die hier in accort bevonden
sijn, soo datmen t' selfde waerlijck mach geloven
vermits wy weeten wie de gene sijn die 't gedaen hebben

T'geene door Sultan van die van Attangh noopende
t' schellen der nagelboomen op Larrique geschiet is, beginnen
de gemelde man van Attangh al te beclagen, seggende
datse aen 't casteel begeeren te vaeren, om met den
gouverneur te spreecken, ende haer te beclagen om
haer onschult, maer de hoofden arbeyden met lijff
ende siele om sulcx voort te comen, seggende datse
voorsz. gevangen ende onmenschelijck getracteert
sullen werden, doch die van Lillebon hebben 't hooft
al mede schoon gedeijt, gelijck die noch niet van haer
sullen doen, waer aengaende niet en 't wijt weten
offte 't sal in toecomende wel beter gaen, als tot nu
lange gedaen heeft, ende alles wederom op den
ouden voet gebrocht worden, daer jegenwoordich
goede gelegentheijt toe is,

Die

1643/1644 Originele missive van Jacob Cooper uyt het schip

801

Die van [illegible] ma blyven als noch om [illegible] continu-
eeren doch met weynich volck als dat tijck [illegible]
tijtz aen [illegible] water, dan vertoonde sich daer eenige
met schiet geweer, die oock somtijts schade aendoen doch
sijn verwonderen hadde seer dat ons volck 't soolange
houden, ten aensien van haer geen tijt vlucht of
draengh genieten, vechten geloofden sij dat wij de [illegible]
pen dier gelijcke ten lesten sullen moeten verlaten
gelijcke dagelijcx aen d'onse roepen, seggende gij
condt hier niet langer houden, alsoo gij en sagen of
toevoer van ons condt crijgen, arme slechte menschen
dat se geloofden datmen om dier gelijcke soo een plaets
soude verlaten ——

Den 28e Augusty passado hebben die van
Oudemoury, Bagewal, Sorly ende Way den mannen
die se moorden tegens den staet der E. Comp.e met
malcanderen int gemeen raet hadden gedroncken, het [illegible]
negrie gebannen, drijmael in eenen nacht, ende des
smorgens alt'samen, mans vrouwen ende kinderen
in see gegaen, hadde van alle [illegible] gedijnd
't welcke met [illegible] dagen mede gecontinueert worde
sijn dat geen [illegible] Christenen, soo danich sij
'tal der beste van haer allen, sij verclaerden dat se [illegible]
tijde bedrogen geweest sijn, door Marcus den Soon
van Radin Ridlangh, die in 't Nederlandt geweest
hadde voor de waerachtige waerheijt verclaert hebt
dat hij selfs de brieven van sijn Ed.t gelesen had
daer in geschreven stondt, wij senden U: E. soo veel
waren met boeyen, bongels ende kleeninghe met 't schip
hebben waermede ons soo veel houden Amboyneesen
[illegible] sult senden om deselve te den dienst der
E. Comp.e daer se van noode sullen wesen t'employeren
den verclaren sij waerachtelijck soo geschiet te wesen
dat men sal veele nader bekomen, [illegible]
[illegible] van sijn gemeente te [illegible], ende
dat wel gnade in dier gelijcke gedaen hebt

Wij hadden met den Nachtegael geschreven hoe
[illegible] daer waren, wij hebben niet nader Seram gesonden
hadde, [illegible] hebbe niet naerlatig geweest om
alle debvoir aen te wenden om t'onderstaen wat aldaer

te verrichten was

te verrichten was, soo hebben wij den luijtenant Jan Storm ende
Cornelis Woutersz gelast, om met haer beijde jachten soo
veel sagou's aende marckt te brengen, als doenlijck sijn soude
soo ist gebeurt dat se door weder vanden anderen geraect
sijn, alsoo dat voorss. Woutersz datelijck weder gekeert, maer
voornoemde Storm is op verscheijde plaetsen aen geweest
[illegible] vande gemeente becomen, soodat het
[illegible] staet, alleen schoon dat hier de vaert
gegaen was, mede vruchteloos weder om hadde moeten keeren,
tenemaelen, ten aensien sij van d'Amboinsche [illegible]
ringe oock niet gelevert hebben, 't welck voor vast
niet geloof worden.

Wij verstaen dat alle de jonquen dit op verscheijde
quartieren inne geweest hebben, als nu tenemael
op Combello gearriveert sijn, soodat se alle d'overige
negelen vande custe Hitto hebben, 't welck wij gelooven
niet dan al te waer te wesen, onder de voornoemde jonquen
sijnder drie van Bantum daer de cruijssende jachten om
trent Battavia mogelijck als sijn Ed.t sulcx goet
vindt, niet al was op souden connen attenteren, waer
toe dan al eenlijck is dienende.

Wij hebben de pacht vande saguere als mede
't arracq branden ende tappen deses op den 1en Aug.o
verleden verpacht voor 1600 r.s 't welck voorleden jaer
1700 heeft gedaen, doch hier van gaet 140 r.s t'rugge
soo dat noch suijver 1460 r.s blijft, [illegible] sagueer
mochten affracquen [illegible] als 't voorleden jaer
maer ten aensien der sagueren soo couvandt is, dat
sij wel 2000 r.s jaerlijcx daer voorden souden geven, dat dat
hem souden laten te drincken, ende al mede den dranck
niet t'eenemael verpachten, ten aensien dese [illegible]
niet gedroncken voort, of [illegible] gelt.

Wij senden hier nevens een vrij burger genaemt
Jan Idt [illegible], die hem hier met dese drijst in dronckenschap
seer grouwelijck heeft verloopen, nochtans van t'oubeing
schandael door niet voorss. [illegible] gepardonneert, [illegible]
hebben niet connen goet vinden hem langer hier te houden.

Alsoo.

alsoo door verloop van tijt als dagelijcxse de bancquet[illegible] rade is, Verhalende wel tot een quade resolutie mogen comen, t'sij onderlooperen ofte diergelijcke, t'welc ten hoochsten schadelijcke soude sijn

Den Boijer Banda is op 25en Augustij passado gaende nae Ceram Laoudt door hart weer verdreven, ende desselve tot herwaer gecomen, nadat deselve al eenige Joncquen t'seedert oversweer getrocken hebben, gelijck doch meest alle Jaer t'noorder dreijnden van Banda subject sijn; Achter hebben voorsz. boijer op 5en 7ber bij noode Ceram, wederom nae Ceram Laoudt gesonden, alsoo daer noot saeckelijck moeste sijn, ende oft nae verrichter saecke alsdan nae Banda keeren; God geve haer behouden

Wij hebben met de hulpe der Amboinesche mardijckers ende Christenen de geheele valleije van Amboijna tot aen den voet van t'gebercht (nae dat ons den Daggier kondt gebracht was) doen schoon maecken ende alles dat [illegible] gebaert was doen omhacken t'welck [illegible] seer wel gespoijt hebben, soo dat men tegenwoordich conden den voet van t'gebergte can sien, alsmen naer bij den Daggier staet; t'welck een groote veijlicheijt voor den fortresse, soo wel voor t'huis als voor de menschen

Wij senden hierbeneffens eenige gevangens daer welcken dien geloof dat se niet hadden herwaerts gesonden worden, alsoo se haer lichtelijck tot onderloopen begeven souden, ende ons in toecomende schadelijck sijn

Den Commandeur Abel Janssz. Tasman dient aengesproocken te worden dat reckeninge doet van t'Lan[illegible] t'welck hij aen t'voerg van seijt voor 35 [illegible] rijxdaelders [illegible], gelijck ons door t'[illegible] van t'jacht Moeda aengedient is, alsoo op haere niet [illegible] quamen, Verhalende dit tot naedere ont=

lastinge

ontlastinge in gebracht hebben, als mede dat ons om sulcx gevraecht heeft, ten tijde als hij daer was cruijssende voor de bocht hielt gintron gaijt, maer noijt gehoort dat d'enige daer verkocht hadde, ende alsoo wij anders coopman Tuenisz daer over hebben geschreven, of tot geen daer van geen rescontre aen hem op 't Comptoir Hitoe mochte goet gedaen hebben, conden geen kennisse daer van en hebben, doch of 't sulcx door sijn vertreck vergeten of te waerom 't selve niet naer gebleven is ons onbekent, Pedro Pietersz is wel weder aen den voor sijn vertreck dat de vercoopinge d'eerste naer 't seggen van al 't volck geschiet is. / Nª + Doch soo 't gewas blijft gelijck tegenwoordich staet, sall soo extraordinario groot sijn als 't bij menschen gedencken gewest heeft, soo ons d'Amboineesen verclaren.

T'heeft dit jaer soo grooten af vlateringe door den continueelen regen als 't oijt in Amboijna bij menschen gedencken geweest heeft, die wij ge- hoopen veel schade in 't gewas sal doen, als mede de geruchte groot ongemack aenbrengt, soo dat sij weijnich van tijt stoeten naer 't seggen van al de gene die dagelijcx van daer tot ons comen onderhooren en versien blijven, ——— ende dat se noch beter mogen gewaer worden, dat se begonnen ende bij der handt genomen hebben ——— Nª +

Daer hem, soo wort beschuldinge te geschieden als den Chomine doodelijcke is, alsoo men in alle haer reden ende discoursen, jegens andre dagelijcx houdende, niet anders can mercken, of te sij staen op eenige toecomende macht, doch hoe weder een macht genomen worden, can lichtelijck begrepen worden, Pedro die hem oorgelooft te worden dat men 't vier bluscht te welcker tijt noch eerst begint te branden, soo is men machtich, maer als den brandt onder al is, can qualijck men geblust worden ———

Niet jegenstaende bij des Commissaris Hoogewiel op Jan Sausado, naer onder gehoorde andere moeste binden die in publijcke af te slaen hadden verwacht

Soo ist nochtans dat wij op den 16e Augustij Massado
aenden moest bevonden in dubbeltge quantitijt bestaende
in 24 stucx soo groot als se sijn, door malcanderen
ijder tegens 18 r[ea]l[e]n incoop gecost, den waerom is 't dat
wij bevinden soomen met de nachten blijft
continueren, t'ende t'jaer, alle of het meeste
goederen om hals sal raecken, alsoo de nachten
daer meede van willen hebben alsse geenen commen
als mede datter verscheijde beesten, soo borgers als
Comp.es, door de rebellen dagelijcx gequest ende
doot geschooten worden, daeren boven de slaven
gerekent die de Comp.e volgens t'contract bij
onse voorsaten daer van gemaeckt tot haer vracht
desselves moet geven / gerekent tegens den
eersten Coninck, ende haer jaerlijcxse ell-
ende en rijs / men sal bevinden dat t'getal
van t'geen t'welck van de nachtingen
overschiet, niet te veel compt om d'oncosten
te voldoen, behalven den risico der beesten, als mede
dat in toecomende de selve gras geen sullen meer
geven / daerse ~~anders~~ van sulcx wij waeren

De drij Jongers die den oude Coopman Rottam
tasilde in Amboyna gebracht hebben, souden noch dus
sijnen boedel ende t'geene daer van geproffiteert is
behalven drij honderd rijalen die wij ondersocht
hebben ~~[illegible]~~ van gelijck van de eenre en vier
voor daer vluchten hebben en geleijt, alsoo
verscheijde maal ons daerom aengesprooken
hadden, als mede om t'geene daer naer ordre
gewoonte volgens ordinarie vergaderinge
meenen raed van schepenen was commandeerend
alsoo sij claechden in thien jaeren noijt
iets genoten te hebben, ende alsoo verscheijde
mondelinge aengaende t'selve te hebben
gehoort, hebben ons genootsaeckt daer met sorg
toe te staen, t'geene daer van outs was
commandeerende ingewilligt ende wel daer

op—

opdatse geen oorsaecke souden hebben om te clagen, alhoewel
door d'executie van tolleres vrouwe geschiede, sijnde't voor luttels
wachten, nochtans vertreckende uyt 't oog 'tgeen haer van rechts
wegen toequame, alsoo in dienst der E. Comp.e gebracht
worden, 'twelcke alles by ons rechtmatich geoordeelt is,
alhoewel in de sententie vande voorsz. crimineele gedenun=
cie van condemnatie gemaeckt is, Ed.e gestrenge [illegible]
vanden fiscael sulcx vermelt, ende by degene die 't ter
doot geoordeelt hebben, van geen confiscatie gesprooken
ten voordeele of te schade vanden boedel, hebben mede
onse raet goet gevonden een gerechte derde paert
van [illegible] [illegible], 't jaer en comptant die van sijn
goederen waeren geconfisqueert, ande boven gemelde
—— van gratie [illegible] andere bootewes [illegible] gedaen
ende soo by sijn Ed.t ende de E. raede van Indien
geoordeelt woort, dat sulcx ontydich gedaen is, gelieve
sijn Ed.t 't selve —— de vyf s Comp.s cassa te
laten goet doen, want den tyt doen sulcx vereyschte,
alhoewel een weijnich voordeels aengebracht hebbe
Edele ten goede gedaen is ——

Hier nevens gaet mede 't gene vanden overleden
Doctor Jacques —— aen sijn goederen geprofiteert
is, mitsgaders een memorie van sijn mede gebrachte me=
dicamenten, gelijck wij verstaen het andere datse hem
particulier toecomen, 'twelck ons gemoveert heeft
dese memorie over te senden, ten aensien de voorsz. me=
dicamenten hier van noode hebben, op dat sijn Ed.t
de selve door jemandt die hem dies verstaet gelieve
te laten taxeeren, op dat de naergelate weduwe
mach becomen 't gene haer by rechte is competerende.

Den predicant Jan Jansz. die door order van sijn
Ed.t bevolen op Key geordineert was, t'schijnt dat
daer weijnich vruchten hadde hoopen voort te brengen
derhalven hem wederom nae Banda meende te
transporteren, is door harde wint ende sterke stroomen
voor by gedreven ~~is~~, ende op 't eylandt Nossalaout
voor de negrie Ameth ten ancker gecomen, alwaer

sijnde den

Zij meenden in besonderen staet waeren, doch 't is heel verkeert uijtgevallen, dien voorders die inwoonders de rebellen altsamen gevangen genomen, te weten den predicant ende 4 onse soldaten, mitsgaders al 't volcq van Caij, dat 't getal onbekent, maer d'ammonitie bestaet in 't navolgende

10 musquetten
4 steen stucken
2 vaten cruijt de grond opgestoken, wij hebben alle mogelijcke middelen aengewent, om daetelijck den dader van daer te crijgen, maer tot den desen als noch niet connen becomen, doch wat hier naer noch comen sal cunnen daer van voor desen tijt niet schrijven, echter sullen in 't goet voornemen blijven continueren

De jachten cleijn Amsterdam ende Wesel sijn ons op den 8e Augustij passado in Amboijna verschenen, mede brengende van Banda 20 lasten rijs ende 20 padie mitsgaders 30 baellen taerwe, waermede wij ten vollen versien blijven, Godt almachtich moet gedancket wesen, die ons de soo tijdelijck toegesonden heeft, wij souden de voorss. jachten sijn Ed. niet datelijck toegesonden hebben, bij aldien den tijt van haer gegeven ordre verschenen waere geweest, ende sijn Ed. niet lange hebben laten verlangen, maer alsoo den tijt noch niet en was verstreken, mitsgaders tot voorss. voijagie van die saijsoen niet weder conde geemploijeert worden als mede dat wij verseeckert waeren datter noch eenighe joncquen op Ceram souden wesen, ende doen onmogelijck was, door den harden regen ende windt tegens te comen connen, als mede dat het onderhouden vaeren der vremde handelaers van Ceram nae [illegible] seijt ende hebberije soo groot was, dat onmogelijck conde verdragen worden, soo hebben wij met onsen raet goet gevonden, de voornoemde jachten tot 't Lesse van [illegible] op de custe van Hitoe te laten cruijssen, om te onder[illegible] weervaeren soo veel moet te comen als doenlijck is, vertrouwende dat sijn Ed. contentement in desen sal hebben, alsoo 't ten dienste der Ed. Comp. ende tot geen anderen eijnde geinderent is

Wij

Wij hebben soo lange gewacht naer 't bestaen van weer ende wint 't welck Godt Almachtich niet gelieft heeft ons voor dees tijt te verleenen soo dat gants niet en hebben connen verrichten van 't geene daer wij de voornoemde Jachten om hebben gehouden, dat was om met de voornoemde Jonquen noch wat te avantueren, 't welck ons van herten leet geweest is, als soo sonder groote moyte ende peryckel een dienst voor de E. Comp.[e] souden connen verricht hebben, maer gelijck geseijt is door 't harde weer alles moeten naerlaten.

Alsoo 't Jacht Mocha niet gens anders toe dienstich is als voor Pittolamme te leggen ende Vaderlandt soo moetwillich met de victualie voor Omma verdroncken is, hebben goet gevonden 't schip Amsterdam hier te behouden, alsoo dat begeeren is, de Comptoiren ende al tebe soecken, op dees voor sijnde 't volck can voeren daer se van noode sijn, om alles soo veel doenlijck in versekerheijt te houden als mogelijck is.

Wij hebben met den Jacht Vregael geschreven hoe noodich het was dat de redout op Larriqueque diende versien te worden, 't welck alles Godtlof hebben volbracht, soo dat hoope aldaer geen swaricheijt meer te verwachten staet, om dit werck te volbrengen hadden 't Jacht Vaderlandt geordineert 't volck om 't werck te doen op Larriqueque te brengen, ende soo bij den Coopman aldaer geordonneert werde, dat voorschreven jacht om vrgaune op de wacht te leggen van noode was 't ware dan ontrent den hoeck vande Laeckenden of de andere dorpen geboden, gedurende 't maecken van meergemelde redout 't selve daer toe mochte gebruijcken, om 't volck dat hondt int bos hadde bevrijt te vrijen, ende dat het aldaer soo lange mochte houden, tot dat order bequam van daer naer ... te verseijlen, alsoo de provisie dewelcke in hadde, mitsgaders de goede maenden voor 't volck aldaer, soo is 't voorsz. Jacht op den 19 Augusty

op.

1643/1644 Originele missive van Jacob Cooper uijt het schip Utrecht op de hooghte van 0° Z.B. lenckte 101° aen

op 6 vadem water voor de reddoute ten ancker gecomen
ende 't geene voor Carrieqine in hadde aen landt gebraght
omtrent savants te negen uren, heeft sonder jmants
weten sijn ancker gelicht ende 't seddert noijt meer
gesien, 't welck niet anders can genomen worden, als
moetwillich geschiet te sijn, ten aensien volgens
'tschrijven van den Coop.m [illegible] uitvoeren, doen hij die
fluijt beraden hadde, seer slecht water was, —
versoeckende verhaelen aen sijn [illegible] dat door
de sulcke ten hoochsten mogen gestraft worden
ten aensien de Comp.e daer groote schade bij soude
comen comen te lijden, ende alsulcken plaets sonder
gelijcke de reddoute op [illegible] ma, weijnich victualij
hij als noch in hadde, daer door tot honger
noot soude comen te vervallen/

De goederen die hij voor Oma noch in hadde
sijn dese naervolgende, waer van hij voornoemde
de Waterlandt hebben doen belasten trecken

30 p.s swarte Camakens
30 — grauwe dongris/
15 " gestreepte [illegible]
30 " groove bombasen
10 " salempouris/
1 1/4" tatty sijde/
5 " [illegible]
1 " Dito [illegible]
560 " cannen arack in 5 [illegible]/
22 " balen rijs
18 " was bestaende in 100 stx [illegible]
6 " cannen claret [illegible] bij

Voorsz Waterlandt heeft noch twee drie stucken [illegible] in, die hij ooc mede genomen heeft./

De groote sloep [illegible] die voordesen omtrent de [illegible] bij de javanen genomen was, ende [illegible] met 4 man op Carrieqine gecomen js/

meldende

[illegible] noch te verwaerdeeren, om naer Battavia te senden, maer bevinden deselve soodanich geraeckt dat niet anders, als tot brandt hout aengebracht worden, ten aensien bij de eenmaels soo tegens de clippen gestooten heeft, dat alles verlooren costen soude wesen dat men der aen maeckte, wij besonder al hier noch [illegible] daer mede wij versien begeeren al soo van ons [illegible] naerlijck voor jeder ende andere staende vier groote ——— vaertuijgen gemaeckt hebben, daer wij grooten dienst van trecken

Wij senden U Ed. 't jacht Wesel 20 Engelse loggies ende bevonden alhier noch 53 [illegible], aengesien 't voorsz. jacht deselve niet innemen en can

Het [illegible] aensien dat de gemelte die ons tot noch toe bij gebleven sijn, daer niet voort vroom sullen dragen, alsoo [illegible] Latou [illegible] weigeren weder op een nieuwe om daggeren met soodanigen dagger, als wij om [illegible] gemaeckt heeft, soodat daer niet [illegible] can worden, dat alle de moeyte niet te vergeefs en doen, sij hebben oock laete weten aen die van [illegible], datse den dagger voorsz. opcosten van ongelijck maecken, dat men in toecomende sal sien, uijt den arbeijt daervan betaelen sal, soodanich vertoonende hare altsamen die tot noch toe gebleven sijn, soo dat vastelijcke [illegible] dat geen meerder onlusten vande [illegible] te verwachten hebben, gelijcke wij in 't verschijde ——— [illegible] die [illegible] souden vallen om te verhaelen, oock gants ter materie niet dienstich sijn, verhaelen sullen doen ——— [illegible] ———

Die naervolgende [illegible] brieven gaen hiernevens die sijn ——— [illegible] te doen betaelen worden,

Laen

Item voor Dierick Jemmingh schrijver, sorrijnende
in den boedel van Kobol sal.e ten versterve wande
gemaeckte Credituren in Battavia de som.e f. 1016,-
Item dito voor Jan Storm Luijtenant der
borgerije in Amboijna . . . . „ 500-
Item dito voor den Ongenaemde van Vreeam
Tellder sal.e . . . . „ 567 5/8
Item dito voor Claes Berg gevriteer bom . . „ 294-

Somma f. 2377 5/8

Hier mede

Edele Eerentfeste Manhafte wel wijse voor-
sinnighe seer discrete Heere ende ondersetsdere
naer ... aen U: E.de
den E. Heeren raden van India t'samen in de
protectie des alder Hoogsten bevelende die U: E.
alt'samen met voorspoedige en geluckige re-
geringe tot welstant der E. Comp.e gelieve te seg...

In Amboijna Int Casteel Victoria Adij 26 sep-
tember Ano 1636

U: E. Hts. onderdanigen dienaer

Joachim Roel...
1636

1643/1644 Originele missive van Jacob Cooper uijt het schip Utrecht op de hoochte van 0° Z.B. lenckte 101°, aen

1643/1644 Originele missive van Jacob Cooper uijt het schip Utrecht op de hoogte van ... Z.B. lenckte 101° aen

23.

Amboino 1636

Vande missive is Copije van [illegible] die d'e jacht werde ontrocken is —.

Den Gouverneur Johannes Rodolffsen aen d'Hr. Generael dat. 20: 7bre

Ed: Heer Antonio van diemen
gouverneur generael

Ed: Erntfeste Manhafte wel wijse
voorsienige seer discrete ende genereuse
Heere —

Mijn Heere

Wij hebben den schipper Reijndert Deloffsen van
Amsterdam voor desen gehadt int jacht cleijn
Amsterdam, van t voorsz jacht gelicht ende op wesel
den overgaen, d'oorsaecke is dese alsoo wij uijt
noot hadden, alsmede ten dienste der E. compa
t jacht hebbe moeten overgeven, ten aensien t jacht
Vaderlant soo noodwillich is verdreven, ende wij
vinderden dat sijn Edelht den voorsz schipper
nopende sijn gedaene ende te deele gedaene
voijage, dies aengaende van den ... noot saecken
te spreken heeft, den halven hebbe niet connen naer
laten voornoemde schipper sijn Edelht toe te senden,
over sulcke versoecke aen sijn Edelht ten faveure
vanden schipper voornoempt, hem weder omme te willen
gedencken, twelck wij vastelijck vertrouwen dat
sijn Edelht hem wederom soodanigen jacht sal
gelieven te vergunnen, als hier gelaten heeft, alsoo
wij vinden d'compa noch goeden dienst vande
sulcke te verwachten heeft, hij hadde gerne gebleven
ende wij hadden hem wel willen houden, maer dat sijn de
eenige insaecken waeromme hem opgesonden
hebben, ende hem dese weijnige tot sijnne defensie mede
gegeven alsoo ons om sulcx versocht heeft —

Hiermede

Ed. Erntfeste Manhafte wel wijse voorsienige
seer discrete ende genereuse Heere naer eerbiedige
groetenisse aen U Edelht ende de E. Heeren raeden
van India t'samen inde protectie des aller hoogh-
sten bevolen die U E. altsamen met voorspoedige

113.

Ende geluckige Regeringe tot welstant der E Compa geliefft te segenen —

Amboyna Int Casteel Victoria Adij 20. Septemb 16[illegible]

Ual Onderteijkent

Jochum Roeloffsz —

23.

Amboina 863

Den Gouverneur
Jochum Roeloffsz Bandt
Generael dato 20: 7bre

Den Ed.e H.r Gener.l

Antonio van Diemen.

Genade ende vrede in Jesu Christo.

Edele, Erentfeste, Manhafte, Achtbare, wyse ende
seer voorsienige Heere.

Mijne Heer

Naer verbiedinge groetenisse ende
toewenschinge des Goddelicken segens, over UEd.ts persoon, fa=
milie en regieringe, dienen dese UEd.t te verwittigen, hebben om niet
te langhe vallen in mijne voorige hebbe naegelaten. Tewelen hoe
de visite in geselschap des Ed Heer Gouvern. Jochim Roeloffsz
op den drie Uliasserse Eylanden gedaen hebbe. Wy gingen Nov
26 naer Oma alwaer die van Aroca en Samet mede quamen, ~~soo~~
soo dat aldaer, naer gedaene predicatie gedoopt hadde 60 kinderen
ende int huwelick bevestight 11 paeren: Dede voorts af, de
twisten en swaricheden tusschen getrouwde ende verloofde per=
soonen voorvallende met behulp vande sergeant daer leggende
als opperhooft, ende van twee Amboinsche ouderlingen die daer
toe mede gegaen waeren. Vandaer voeren wy naer Abero alwaer
naer overhooren der schoolkinderen, ende gedaene predicatie, gedoopt
hebbe 16 kinderen, maer der verschenen geene om te trouwen. Zyn
voorts gecomen aende logie op Nusalau, leggende by Titauway: alwaer
alle de opperhoofden met alle de geene die kinderen te doopen hadden
ofte int huwelick bevestigt wilden worden, verschenen zyn: ende
zyn naer gedaene predicatie alhier 85 kinderen gedoopt ende 9 paer
int huwelick bevestigt. Naer dat de schoolkinderen overgehoort
ende de twisten ter nedergeleyt waeren: Syn wy naer Uliasser
gevaren en op Honomoa aengecomen daer 85 kinderen gedoopt
ende 18 paer int huwelick bevestigt hebbe: naer dat ~~de~~ predi=
catie gedaen hadde: Van hier staken wy over naer Saparoua daer de
vier Negrien vandie 3 zyde verschenen: hier wierden naer ser=
moen 50 kinderen gedoopt ende 21 paer getrout: Soo dat de summa
der gedoopte kinderen soude wesen 294 ende der getrouden 61 paer
Dit gedaen zynde, alsoo de Ed. H.r Gouver geerne opt
spoedigste te huys gewest waeren, voeren wy weder naer Am=
boina, van waer Ick weder als in mijne vorige vermelt is, naer
Nusalau opt versoeck vande opperhoofden des selven Eylandts
met goetvinden des E kerckenraets ende approbatie des Ed H.r
Gouvern. gevaren ben: maer mijn residentie daer niet lange ge=
weest om de geresene tumulten, die my weder aent Casteel
hebben doen comen.

Alwaer nu ben, den maleyschen dienst met een goet gehoor
waer nemende ende inde duytsche predicatie mede de handt biede=
de: oeffene hier oock dagelicks gelyck inde eylanden gedaen hebbe,
eenige schoolmeesters in de fundamenten der Christelicken

religie ende

315

religie ende tot nederlegginge des Moorsdoms: ende hoope da[t]
voort te gaen om haer te onderrichten tot vermaninge ende vertroo-
stinge der siecken ende stervende ende om eenige Christelicke ge-
boden woorde selven te doen. hiermede ende met de dagelicxe visi-
onder het volck te doen, houde ick mij besich: verwachtende op
UEdts overcomste.

De saecken staen hier, bij naer inder selver voegen als
doe de Hr Caudenijs van hier voer: doch de Hr Couwer sal de-
selve te openinge daer af in zijn schrijvens aen UEdt. dan co-
nen: die met alle saechtmoedicheijt ende discretie onderrichtingh,
die vandt geborgte dagelicx nodigh tot behoorlicke gehoorsaem-
heijt: maer het schijnt dat ze door de opruijinge der mooren ende
ijdele hoope van ongebonden libertijt te verde vervoert zijn ende
niet eer haere hals onder het Nederlantsche Jock buijgen sullen
voor dat de vrees van dreigende macht ende UEdts presentie
haere roeckeloose laetendunckenheijt ter neder druckt: houden h[aer]
nochtans stille, behalven dat volck van Cmas een man ende vrouw met
haere kinderen geboortig van Kalou heeft doodt geslagen: het can
wesen dat de continuele stercke regen haer het uijtloopen belet;
mochten anders wel een invasie op de negrie vernemen, die nu
tans met een stercke pagger ende geschudt beset is en vlijtigh
bewaeckt wordt: bidden den Alderhooghste dat alle ongeluck
vande inwoonders deser plaetse wil afkeeren, het volck ver-
haere hertnekkig sondig wesen, haer is dreygende; wandt (wen-
geede uijtgesondert) den meestendeel een ergerlick godloos le-
leijdt: noch te nae vermaninge der kerckendienaeren, noch te nae
tgebodt der overigheit luijsterende: maer ick hoope dat Godt
de heere om sijns H. naems ende om het rijcke zijns gesalfden Je-
wille ons sal genadig zijn: Ende dat wij UEdts come te met b-
de gemoetten sullen.

De E Jan Jansz Drijscrus van Banda nae Ceram g-
dan, alsoo daer onveilig was ende geen gehoor bij de inwoonders creeg
is weder nae Banda int begin van Augusti tseil gegaen: Maer d-
grooten storm verdrijvende, is voor Amet ofte Nusalau comen ancke-
alwaer het volck der selver negrije hem cokos noten, pissangh en a-
vervarschinge op het strandt brachten, hem nodigende met
twee soldaten die bij hem waeren, aen landt te comen: het volck
geschiet sijnde, hebben den vermelten D. Jan Jansen gevangen
gebonden ende met de twee soldaten, op de negrie Amet geb-
het andere volck vande Jonck mede gevangen nemende. Als d-
Lieutenant Pieter Ruijts dit vernam, heeft terstondt aen al-
de opperhoofden van Nusalau geschreven, dat ze wel toesien
souden, hoe in dese saecken handelden; dat ze haer selven in groot
ongeluck brachten, maer de gevangen nederlanders hem toesend-

souden

houden: Hoe het nu verder met haer gegaen is connen wy
om het onstuimige weders wille noch niet weten: hopen
ende bidden, dat godt de Heere haere eene haestige verlossinge
verleene: het welcke geschiedende, sullen alhier den E. Jan Jansz
aenporren inde maleysche taele sich te oeffenen, op dat indien
UEd.t ende de E. kerckenraedt tot Batavia sulcx goetvindt hy
inde uliassers gebruickt worde, waertoe wy te beter hope
hebben alsoo de Ed. Hr Gouverneur seer ernstelick aen sr Nuyts
geschreven heeft, dat op alle mogelicke middelen, de verlossin-
ge deser persoonen bevoordere

Aengaende myn comen nae Batavia ofte con-
tinuatie ter deser plaetse, dat stelle ick in UEd.ts ende der
E. kerckenraets tot Batavia dispositie: UEd.t sal hier geco-
men synde, nae gelegentheyt der saecken daer af connen
disponeren.

Hiermede
Myn Heer
Dese besluytende,
bevele UEd.t, met uwe vrouwe UEd.ts patientie (die [illegible]-
diglick van my gegroet zy) der bescherminge Godes in Christo
(die UEd. beyde, veele vreugde ende welvaerts ter salig-
heyt verleene ende UEd.ts regieringe overvloedelick segene)
vaertwel. Gegeven int Casteel Victoria tot Amboina, den 10
sept. An Dom 1636.

UEd.ts
Dienaer
Justus Heurnius

Sr Johannes de Greve, dien dese
gegeven hebbe, is op zyn versoeck alsoo sieckelick
was vanden H. Gouver.r toegestaen, weder nae Batavia te keeren:
hoopt daer beter gesontheydt te genieten ende den overigen tijdt zynes
levens stichtelick tot UEd.ts contentement, toe te brengen, alsoo met
verdriet geleert heeft, wat de ydelheit des werelts zy. Heeft hem
hier stil ende eerlick gedragen.

Edele, Eerentfeste, Manhafte,
Achtbaere, Wyse, Vrome ende seer
Voorsienige Heere.
Myn Hr.

Antonio van Diemen
Gouvernr. Generl. van wegen de
Vereenigde Nederl.e Compagn.
in Oost Jndia, residerende int
Casteel

Batavia.

Amboino 1636
D: Justus Heurnius aen
d'H.r [illegible] dato
september

Journael offte dachregister vande voyagie by myn Heere Thomas Pool Commandeur vande Jachten Zeeburgh, Zeeusche nachtegael, cleyn Amsterdam, Waterloose weerd, cleyn Wesel ende Waterlant gedaen uyt Bandermassinghs ende Maccasser naer Amboyna gefictalieert voor 9: maenden ende bemant volgens de resolutie vande Ed: Hr. Gouvern.r Generael gesonden van Indie met 160 koppen so matroosen als soldaten, ende is by monsteringhe bevonden dat Jacht Zeeburgh met 71, Zeeusche nachtegael met 28, cleyn Amsterdam met 26, Waterloose weerd met 21, cleyn Wesel met 23 ende 't Jacht Waterlant met 21 koppen syn bemant bedragende t'samen 190 persoonen sulcx datter 30 boven het gestelde getal syn

1636

Adi 24 January op Donderdachs smorgens vroech de wint uyt het Landt syn mette Jachten Zeeburgh, Zeeusche nachtegael, cleyn Amsterdam, Waterloose weerd, cleyn Wesel ende Waterlant van voor Batt.a ende [illegible] naame t'seyl gegaen voor [illegible] naerde Rivier van Bandermassinghs den Almogende Godt vant geluck ende heel seegen [illegible] den Avont hadden de Schaedelycke hoeck uytrent 22 vadem van ons de wint vanden westen stelden onse koers N: oosten oosten aen hebbe alle d'overhoofden vande Jachten aenboort ontboden ende voor yder Jacht den seynbrieff behandight

Adi 25 ditto op Vrydachs smorgens wast goet weer met een topseyls koelte de wint W: N: W: onse koers O: N: O: en N: O: ten O: naedat wy [illegible] dat men van Donderdachs smorgens dat wy t'seyl syn gegaen tot desen morgen hadden gesylt uytrent 20: mylen des heeft de vicecommandeur syn schuyt afgesleept

Adi 26 ditto op Saterdachs smorgens wast goet weer de wint westelycke met een moye doorgaende koelte onse koers O: N: O: met den moye doorgaende koelte onse koers segge voorts gaende. Hadden van Vrydachs smorgens tot desen morgen gesylt uytrent 24 mylen

Adi 27 ditto op Sondachs smorgens was de wint noch al westelycke met [illegible] weer, hadden diepten van [illegible] 22 a 20 vadem naedat wy [illegible] bevonden dat wy de op [illegible] hadden vande slickgront van [illegible] gaende vande [illegible] naedat wy [illegible] onse koers O: N: O: naedat [illegible] saterdachs smorgens tot desen morgen uytrent gesylt 24 mylen. Van smorgens tot des avonts uytrent 10 mylen den O: ten N: [illegible] noch gesylt oost aen [illegible] in diepte van 14 en 15 vadem

23

Amboina

519

Int Jacht Zeeburgh Anno 1636. den 28 Januarij

Adij — ditto op Maendachs smorgens wast mooij weer de wint Z:Z:W: met regen achtigh weer, den morgen door gaende volle, ons koers west/ [illegible] ten N:/en O:N:O:, hadden al diepte van 15 en 14 vadem steeck grunt, waer wij [illegible] dught uyte rede, mochten te varde gesejlt wesen [illegible] de grunt soo vast en was, waer over roers nae de [illegible] kost N:O: en N:O: ten N: aen setten, en hebben [illegible] gesien N: N: W: van ons en was hooghlant, men[ende] dat het de hoeck van oedien salatien was en hebben by gestecken, en N: W: aen gesejlt [illegible] te was al geen gelijcke int eerste uyte [illegible] [illegible] tandermael sinds waeren seylende, ende den [illegible] lant comende. begosten dryger water te crijgen wierden 10 vadem ende t'lant beter siende saeghen [illegible] dat wij noch by westen het grote eijlt waeren gekomen [illegible] komt weder in de sijt, en daer weder keeren [illegible] des avonts int eerste quartier alsoo het stil werde [illegible] hyger oude seylen als Z:O: hebbent geset op 5½ vad[em] ontrent middernacht de wint liepende west [illegible] onder seyl ons koers Z en Z. ten O:, hadden diepte [illegible] en 6 vadem tegen den dach wierdent stil het [illegible] tot schaers 5 vadem toe, hebbent geset en daer leggen tot dachtoe:

Adij 29 ditto op Dinsdaechs smorgens wast mooij weer [illegible] met een labber coelte N: N: W: gen onder seyl gega[en] en Z:O: t Z: en Z:Z:O: opt gesejlt hadden dier by de rant van t'eijlt 5: 6: 7: en 8: vadem omtrent [illegible] des avonts liepen Z:O: aen ende loodent [illegible] 10: 11: en 12 vadem, twas de gansche nacht stilletien wint westelijcke met weynich voortganck en sey[len] tegens den dach O: ten Z: aen

Adij 30 ditto op Woensdachs smorgens wast mooij weer een labber coelte de wint westelijck setten ons koers N: O: ten O: en N: O: aen des morgens [illegible] wesende, misten het Jacht Waterlant alsoo [illegible] ontrent middernacht van ons gesien was. ende [illegible] weer wat met een labber coelte ende de [illegible] was het lichte maen soo dat niet van ons te [illegible] dwaelen, ofte moste alwillens geschiedt wesen [illegible] mij een quaet nadencken geeft, hoor ende beter [illegible] met de tijt sullen verstaen, opten dach lieden [illegible] merckelijck, de stroom hardt int de Z:O: quamen ten ancker op 24 vadem, de hoeck van oedien salatien ontrent west van ons [illegible], en bleven [illegible] ten ancker door stilte en tegen [illegible] wint [illegible] stroom de gansche nacht.

Int Jacht Zeeburgh 1636. den 31 Januarij 820

Adij - ditto op woensdachs smorgens was't noch al stilletjens de wint uijt de noordelijcker hant, de stroom uijt de Zuijt tegens de middach begost de stroom te stillen, gingen onder zeijl, de wint liep met een harde koelte noorden liepen een stuck na de hoeck van Salatan quamen weder ten ancker, door de harde stroom uijt de Zuijt en stilte, bleven den ganschen nacht hier leggen

Februaryus

Adij primo ditto op donderdachs smorgens was't noch al stil de wint noordelijck de stroom uijt de Zuijt, lichten noch ten ancker ende met roeijen naer de middachs liep de wint westelijck gingen onder zeijl, ~~onse joncke~~ ~~die~~ bracke aen twee stucken, hebben die daetelijck wederom gemaect het was een moeije coelte des avonts was t'zeijl aent Bannilatan west van ons, ontrent middernacht liep de wint met een koelte noordelijck, quamen weder ten ancker op 11 vadem.

Adij 2 ditto op vrijdachs smorgens was't mooij weder de wint vande N.N.W. de stroom uijt de Zuijt, volgende middach liep de wint Z.W. met een mooije koelte gingen onder zeijl, creghen een voor vloet quamen desen avont verder droochte ende tijde een naer te settenbacht binnen de rivier, met ons jacht ten ancker ende bij daetelijck met ons sloepien met de commissaris Steven Barentsz naer Martapoura op gevaaren om daer alles te berichten, volgens onse last van de Ed. Heer Gouverneur Generael en Raaden van Indien

Adij 3en ditto des avonts com icke met den Commissaris Steven Barentsz aende logie vindende den opper coopman Sr. Wollebrant Geleijnsz in goede dispositie vande welcken verstont dat het Jacht Weesp met ontrent 107 lasten peper ende daer mede ten naesten bij volladen was, boven dien noch 30 andre lasten ditto die int meuwe gemaeckte peper huijs lach: des comptoir bestant in Martapoura seer goet en verstaen hebbende hoorde tot mijn leetwesen dat den ouden Coninck 5 daeghen voor onse comste naer Montedy was vertrocken, t'welck de principaelste oorsaecke is, daer den meesten peper valt, verstont mede hoe dat de Wanckan van Maccasser (die den trompetter op banjer gebracht en part vande Joncken hadde) int vertrecken vande Coninckx volck, wat achterdacht: verstaen verstont dat het om t'uijt voeren des pepers was geschiet maer hebbe daer na verstaen dat sij eenighe brieven van de Engelschen hadden, aende Coninck van Maccasser.

821

Int Jacht Zeeburgh 1636 den 3 Februarius

strekkende tot nadeel vanden stadt van Martapo[ura]
ende dat derhalven den Coninck syn volck daar
toe heeft gesonden, om de vaertuygen aen te tast[en]
alwaar inde reviere twee Chinesen syn doot gebl[even]
ende de Chiampan inde gront geslacht, waar v[an]
Engelsche pretentie soecken om de schade by ha[er]
in deselve gesonde goederen geleden, vergoedt te wo[rden]

De Coopman [illegible] Frenck is op syn aencomste op de[n]
drooghe verongeluckt, waer van weynich goede[ren]
geborgen

Ady 4 ditto des morgens vroech hebben wij gesonden den [Com]
missaris Steven Barentsz. bijden [illegible]
te senden, welcke hem heeft aengedient ten [illegible]
tentie daar gecommen waren; eerstelijck v[oor]

Coninck (versoeckende de Ed: Heer Generael ende Raeden van In[dien]
te trachten ten vreede te nemen oft syn[e]
assistentie tegen deselve syne vijanden
mede souden hebben; hetwelck van mede hebbende dat
wij moste seggen (bij [illegible] wat tot op dat
gemelte assistentie (op myn wedercomste
voor Macasser) aen syne Mayt. mochte doe[n]

Eyndelijck ten derden den Coninck aengedien[t]
dat den brief (om voor 2 maenden met ons o[p]
Ed: Heer Generael gesonden met een [illegible]
syne Mat. mondelinghe toeseggingh (is behelst
waar voor de Ed. Heer Gouverneur Generael (als aen
Indien [illegible] (op den Commissaris
gestelt waeren, seggende hy tselfde vanden Co[ninck]
met en hadde geordert, dat hy mochte [illegible]
wiste, doch dat het des schrijvens [illegible]
syn want [illegible] syne Mat. gelast hadde
schrijven, volgens syne mondelinghe beloften;
des belasten den Commissaris, dat hy den [illegible]
offe Crangkay Dainadi Kedjoe soude seggen dat op
[illegible] wel wilde letten (dat tselve in absentie van
by den Commissaris, met ons den Cappiteyn vande [illegible]
te beraeden, op dat het de Ed: Heer Generael niet
mochte toegesonden werden, het welcke tot syn[e]
ende contentement vande Ed: Heer Generael [illegible]
van Indien soude strecken, maar tselve ondermae[n]
maintenerende, dat redelijck mocht gelooven, dat [illegible]
by de Ed: Heer Generael niet en soude aengenomen
maar ter contrarye volgens syne toeseggingh [illegible]
daar vanden Coninck toegelast synde, haer noch
andere middelen soude soecken te presteeren den
missaris hem van alles geinformeert hebbende,
naar binnen gegaen, om t voorschreven aen te dien[en]

naedemiddaghs. quam den Orangkay wederom (seght belast te syn, dat den brieff & schenkagie des anderen daechs soude gehaelt worden

Ady 5 ditto Werden de schenkagie (op haare manier) ingehaelt, op de groote Zee baen, comende vanden soon vanden ouden Coninck genaemt Todjoe de Paty ende in geselschap met den Todja Itam, aldaer, de welcke ons seyde dat sy niet en dorsten bestaen den brieff te openen maer dat sy deselve aenden Coninck souden behandigen; voorts vraeghden, off wy niet en wisten wat inden brieff stont so hebbent haer alles conform aende Mor voorgedragen, t'welck den Mor gantsch bijlx [illegible] Orangkay= len uijt drucken. Maer datse onse meeninghe verstaen ende [illegible] slaght hadden aen woorden dat sy niet en wisten hoe de differentie was by gekomen: doch souden't den Coninck aendienen opdat het schriftelijcke contracte, conform t'versoeck, mochte verandert worden, vraghende off men begeerde, dat het tegens des commandeurs wedercomste, soude gereet syn, waer geantwoort wordt dat des Ed. Heer Gouverneurs Ge= neraels meeninghe & wille was, gemelte contract hem met het schip [illegible] sonder faute toegesonden werde. t'welck sy in presentie vanden oppercoopman Wellebrant Cleynsz. beloofde te doen: hier mede namen ons afscheijt & 2 Commandeerden d'en den Orangkay den Capiteyn vande Cogie behulp= saem te syn om gemelte contract te vorderen t'welck hy beloofde te doen, hier over hebbe geresolveert, op morgen sijnde den 6 aff te reysen, om onse gevordi= neerde orders naer te comen

Ady 6 ditto ben ick ende den Commissaris Steven Baerentsz. uijt Martapoura vertrocken waer op den oppercoopman Wellebrant Cleynsz. is gevolght

Ady 7 ditto comende in vuijl weer aende Jachten de welcke van alles claer vonden, maer door dien t'water wassende, ende de vloet hart in braecke, en konden niet t'seyl gaen; den oppercoopman Wellebrant Cleynsz. vertreckt met de rijtjes, potjes ende victualie, voor t'Jacht Wesop, naer Martapoura ende de vloets wacht naer d'ebbe, ende lant wint

Ady 8 ditto drijven met alle de Jachten aff, maer door de harde Zeewint, waren genootsaeckt het inde mont vande rivier te ancken

Ady 9 ditto des morgens gaen met de lant wint wederom t'seyl doch. alsoo met het laege water tegen de drooghte quamen ende niet veer en conden, hebbent aldaer geanckert

N23.

Int Jacht Zeeburgh 1636: den 9 February

Ende de vloet brackt des avonts de Zee wint hee[l]
(h)et water op syn hooghste, vermaende het bolast t[e]
bewaerden, alle naerstigheyt te doen om onder de
te geraecken, want het periculeus is op banck(en)
te blyven sitten, insonderheyt als de Zee wat hardt
schiet, Ende men int beste mensen daer verloren
van periculeus syn: snachts (t'eerste glas inde tweede w[acht]
uyt synde, syn Godt loff wel vorde gebracht[e]
men, Ende voorts (met weynich volte) Zuyden ende[r]
ten westen de Bouw af geseylt

Adÿ 10 ditto op Sondachs smorgens was't mooy weder de w[int]
noordelyck ons koers Z ten W: tegende middach wer[t het]
stil de hoeck van Calatan lach Z.O. ten Z: van [ons]
kreghen een harde koelte uyt den Z:W: met hol w[ater]
vonden met boven de hoeck van Odung Colatan [te]
hebben gevonden west waert over, tegen den avont w[ert het]
stil de Zee sette ons naer lant quamen ten an[-]
ker ontrent middernacht de wint oostelyck, ging[en]
onder seyl met stilte, dreven met de stroom ond[er]

Adÿ 11en ditto op Maendachs smorgens was het stil dreven
de stroom om de Zuyt, des achtermiddachs dreven
de Z:W: met de stroom quamen ten ancker des nac[hts]
over het quartier uyt was de wint liep Zuyden m[et]
labber volte de stroom keerde gingen onder seyl
koers O.N.O: en O ten N: tegen den dach wordent w[eer]
stil

Adÿ 12en ditto op dinsdachs smorgens was't noch al stil
dreven met de stroom in om de O.Z.O: tegens midd[ach]
kreghen een N:W: wint met een harde regen ko[ers]
ons koers N.O: de wint liep des achtermiddachs w[est]
des avonts ons voort langhs Bouverde gewonnen o[m]
Ende de gansche nacht, met een labber volte be[-]
geseylt naer Truyxulo Lant

Adÿ 13en ditto op Woensdachs smorgens was't mooy weder d[e]
wint N:N:W: waren int incomen van de Canael
wint liep noordelyck met regenachtich weder, quam[en]
ten ancker op 7 vadem tegen den avont gingen on[der]
seyl de wint liep westelyck, maer liep daer naer[?] we[der]
om noordelycke en quamen wederom ten anc[ker]
en bleven hier de nacht over leggen

Adÿ 14en ditto op donderdachs smorgens was't goet weder d[e]
wint noordelyck de stroom was ons mede ginge[n on-]
der seyl, Zeylden de Canael in naer Truyxulo
tegens de middach wierdt stil de stroom ons tege[n]
quamen ten ancker, tegens den avont quam de wi[nt]
westelyck met een regen koelte, quamen by d[e]
ten ancker, voor Truyxulo lant op 3½ vadem

Int Jacht Zeeburgh 1636. den 15en Februarij

Adi – dito op Vrijdachs smorgens wast goet weer hebben met de Orangkay Sutse hooft gesproken die ons rapporteerde dat de laetste Maccassersen un voor de acht daegen al vertrocken waeren, dat hij niet wiste dat hier een Maccassers vaertuych meer op de kust was, waerop daetelijck den breeden raet vergadert, ende goet gevonden, van daege alle de Jachten haer vaten met waeter op te vullen en met brandhout te versien, ende alsoo de winden hier nogh veel noordelijck waeyen en het Canael van Tonpoulo niet wel spoedich souden door komen ofte souden veel tijts door brengen, soo ist goet gevonden om op morgen t'seyl te gaen om buyten Tonpoulo om te loopen en ons koers recht naer Maccasser te setten, als breeder bij resolutie te sien is – is mede goet gevonden het Jacht Cleyn Amsterdam alsoo sijn buyten huyt voor den plancke af gebrocken was aen sijn boech onder water, aen strant te setten en sulcx weederom te versien om meerder quaet voor te koomen

Adij 16en dito op Saterdachs smorgens wast mooy weer ende de wint noordelijck hadden 't Jacht Cleyn Amsterdam sleeden nacht aende strant geset ende geholpen dat ter aen te doen was, ende meenden des morgens weederom af te haelen, met hoogh waeter om met gelijcker hant t'seyl te gaen maer daer quam geen waeter genoegh, ende niet vlot worden, moste dat by blijven sitten tot het avont by te wachten, ende ontrent 2 uuren inden avont hebben 't af gekreegen ende inde naenacht met de lant wint onder seyl gegaen om ons koers in Godes naem te vorderen naer Maccasser de wint noordelijcke.

Adij 17en dito op Sondachs smorgens wast stilletiens de windt noordelijck waert ontrent twee mijlen uyt het Canael geseylt de 2 de lier hardt uyt de Z:W. ontrent naede middach liep de wint west met een stijve coelte ontrent zuyden aen, des avonts int eerste quartier waeren wy ontrent de west hoeck van Tonpoulo doen het eerste quartier uyt was waeren buyten de Eylanthens Setty ons coers O:Z:O: aen naer Maccasser de wint west met een topseyls coelte en harde voortganck.

Adij 18en dito op maendachs smorgens was de wint W.N.W: met een stijve coelte ons koers O:Z:O: en Z:O: ten O: met een harde voortganck, maeckten gissingh des avonts dat wy van gisteren nacht als het eerste quartier uyt was 24 mijlen geseylt hadden, des avonts ontrent son ondergang begost het hardt te waeyen met harde vlagen uyt [illegible]

Int Jacht Zeeburgh 1636 den 10 February

met regen, sulcx dat wy genootsaeckt waeren ons sch[...]
te nemen ende Maccassers lant met sulcken weer
aen te soecken, ende hebben dien nacht achtende [...]
om beeter weer te verwachten

Ady 19en ditto op Dinsdachs smorgens was de wint W.N.W.
den topseyle voltte ons beyde vast ter Zuyden en O.Z.
de middachs als de kock geschaft hadden, saeyen de
Eylanden naemen ons koers Z.O. des avonts naes in
dergaende was werdent wijst, vant harten Eylant [...]
glaesen naar besette wacht quamen ten ancker [...]
Sanbuppa op 15 vadem

Ady 20en ditto op Woensdachs smorgens was het stillitjen
wint vande N.W. saeghen een Engels schip offte
voort Noordelijckste Casteel onder't lant leggen [...]
ander vaertuych daer ontmoeten: hebbe den breeden raedt
bygaedert en goet gevonden (alsoo wy 't Engels schip [...]
te spraecke te comen, door dat het onder't vort lach,
~~den~~ een Portugijs met een kleyn praeutjen naer lant
den, om haer stantsoen te procureren ende een brief [...]
mede te geven aende vicepresident van d'Engelss. om daer
antwoort op te verwachten, zijn mede wat nader naer
stadt Sanbuppa geloopen ende ten ancker gecomen op [...]

Ady 21en ditto op Donderdachs smorgens waeyt mede weder
wint noordelijcke, bleven met verlangen na de Portugys
het stantsoen soude brengen en antwoort op de brief
d'Engelsche gesonden, tegen de middachs quam de gem.
Portugys met een prauw en noch 6 a 7 ander Portugijs
die prauw en noch drie van desen hadden mede op bat[...]
geweest en vande Engelschen hier orts te woonen
gebracht waeren, sy bracht en haer stantsoen van [...]
yder, mede de Portugysen rapporteerde ons dat hy [...]
brieff aen d'Engelss. opperhooft gegeven hadde, ende
die sulcx op te doen, aen den Coninck van Maccas[ser]
heeft gepresenteert en over gegeven, ditto Portugys
vraechde aende Engelsche opperhooft, als hy van [...]
bort soude gaen, offte believde antwoort op onse brief
te senden, seyde d'erste geen antwoort soude alsoo 't [...]
nadien van de Maccassaren belooft worden, [...]
mede dat Elsjen Jans ende noch meer ander gevangen[en]
noch in leven waeren ende dat den Admirael [...]
boven genaempt Kitcily van hier over acht daeghen [...]
is naer buyten om Elsjen Jans ende d'andere gevan[genen]
met den eersten bij den Coninck van Maccasser [...]
brengen, waer voor aen ditto Kitcily offte admirael
groote schenckagie gegeven heeft, bestaende in een
Europische orlogie en yets anders en door de Portugy[s]
wordt hem gesonden een grooten diamant rinck, [...]

't Jacht Zeeburgh 1636. den 5 Maert.

Jongman in den prauwtjen setten ende naer ons lieten vaeren sulcx dat naer groote moeyte de Sloep lingse van alle ons natie Godt sy loff hebben gerecouvreert, voeren alsoo doen voorts gesamentlijck met vrought naer boort, ende de schelmen marcheerden weder naer de stadt alsoo int altegen den avont was ende de stroom ons tegen, bleven desen nacht hier voor 't nebaer leggen

Ady 6en dito Donderdaechs smorgens was 't mooy weer de wint oostelijck hebben de breeden raet [illegible] geresolveert daetelijck met de voorvloet t'seyl te gaen ende op het oostende van Boutton op de waterplaetse ons met vars water te versien als breeder bij resolutie te sien is, de son den ouer op wesende syn t'seyl gegaen met den oostelijcke wint en ontrent voort verst [illegible] gekomen syn de stroom ons tegen comende hebben daer geset en die nacht daer bleven leggen, alsoo wij dachten geen stroom en kregen om door te drijven

Ady 7en op Vrydaechs smorgens met opgaen vande son was het stil de vloet begost in te loopen, hebben onse ancker gelicht en syn met ons Jacht het naeuw door geboechseert het Jacht [illegible] wesel onde syn ancker met breyngen, dat achter den klip stont en hooft het moeten afhaelen den stuck voort naeuw quamen ten ancker door stilte de stroom ons tegen des achtermiddaechs liep de wint suydelijck gingen onder seyl des nachts dreven in stilte voort 't tweede naeuw —

Ady 8en dito op Saterdaechs smorgens was het noch al stilletjes de lucht uyt de oostelijcke hoeck quamen des avonts int tweede naeuw, doen het eerste quartier half uyt was quamen ten ancker op 20 vadem, alsoo ons de stroom tegen quam, 's tegenden dach kregen weder om den voort de wint noordelijck gingen onder seyl en laveerden ~~mt~~ met de stroom de straet door —

Ady 9en dito op Sondaechs smorgens was 't mooy weder en stil dreven noch al met de stroom boutwaert aen tegens de middach quam de stroom ons tegen quamen ten ancker op 20 vadem tegen den avont keerde de stroom, gingen onder seyl met een labber coelte uyt de noordelijcke hoeck ende hebben dien nacht redelijcke voortganck gehouden —

Ady 10en dito op Maendaechs smorgens was 't mooy weer met een labber coelte uyt de noort westen, des morgens met opgaen vande son waren noch [illegible] de [illegible] noordelijck stil de stroom ons tegens, hebben ancker wel daer geset op 20 vadem ontrent middach quam er een coeltje uyt de westen.

837

Int Jacht Zeeburch 1636. den 10 Maert.

hant, gingen onder seyl daer eenen, voor avont quamen weer de waterplaets, ende hebben noch elke Jacht twee schuytjens met water aen boort gebracht, en bleven hier de nacht over leggen

Ady 11en op Dinsdachs smorgens wast stilletjens de wint van alle canten hebben met het aenkomende van den dach onse soldaten aen lant gestuert de waterplaets te bewaren en onse boots naer lant gesonden, om voorde Jachten met hout en water te halen ontrent 2 uren voor son ondergaende hebben ons water en hout aen boort gekre-gen en syn daetlyck t'seyl gegaen de wint noordelyck met een cleyne coelte, en t'was voort de gansche nacht meest stil

Ady 12en ditto op Woensdachs smorgens wast noch al stil en waeren een groot stuck over stier gedreven met de stroom quam-men ten Ancker weynich benoorden de waterplaets tegen avont met de voor ebbe weder onder seyl gegaen wat wy met d'ebbe gewonnen hadden, dreven met de vloet weder te rugge, door stilte en was voort de gansche nacht meest stil

Ady 13en op Donderdachs smorgens wast noch al stil tegens de middach quam er een coelte uyt de westelycker hant tegens den avont liep de wint noordelyck en was des avonts een mijl buyten de straet van Button ontrent middernacht werdt weder stil en was de gansche nacht voort stil

Ady 14en op Vrydachs smorgens wast noch al stil op den dach quam er een cleyn coeltje uyt de noordelycker hant tot de middach wederom stil, soo dat met son-onderen des avonts waeren ontrent 6 mijlen buyten de straet van Button des nachts hadden mede een cleyn coeltje uyt de N:W: ons koers O:N:O: mede naer nacht wast wederom stil

Ady 15en ditto op Saterdachs smorgens wast noch al stil tegen den middach hadden een cleyn coeltjen uyt de noorde-lycker hant tegens den avont wast wederom stil en was voort de gansche nacht stil

Ady 16en ditto op Sondachs smorgens wast noch al stil [illegible] dreven met de stroom onde Z:W: een uur na de dach [illegible] saegen 2 seylen Zuyt waert van ons en saegen ook van boven het eylant van St. Matheus dese seylen [illegible] meende dat [illegible] vaertuych was hebbe daer [illegible] de Jachten naa toe gesonden met ons cleyn vaertuych die [illegible] de Jachten met haer [illegible]

Int Jacht Zeeburgh 1636. den 26: februarij

Ditto op dinsdachs smorgens waest [illegible] weder de wint met den [illegible] uyt de lant, ontrent ten 9 uren voor de middachs lieten sy wederom een witte vlagge wayen van lant, hebben ons sloepje met de commis [illegible] Steven Baerentsz. met Volckert Gerritsz met den boot na lant gesonden, daer comende vonden den Orangkay van gisteren die antwoort brocht & seyde dat hy met syn coninck gesproken hadde, ende dat hy op morgen desen tyt hier selver wilde comen om met ons te tracteeren, en dat syn coninck ons liet weten, dat wy niet quaet souden wesen om dat hy nu niet conde comen, om dat hy van ander saken te spreken geoccupeert was, ende syn alsoo wederom aff gescheyden met een cleyn present van clappussen & een [illegible] [illegible] [illegible] — Des avonts is ons aen boort gecomen een, die goet Maleyts sprack, die seyde dat van Bima was, dat mede een Coninck vande Bugys is die mede [illegible] van Celebes wort, sprack goet Maleys en geleeck een [illegible] schelm die seyde dat syn coninck meer machts hadde dan desen van Bolobolo ende dat hy wel geerne met ons soude in accoort comen, vraegende hem offe wy daer wel met onse schepen souden connen comen, antwoorden niet wel daer waeren veel droochts soo hy seyde, met haer vaertuygh wel maer niet geen schepen, vraeghende voorders offe de coninck van Bima met die van Maccasser in oorlooch was, antwoort neen, sy waeren soo en soo, als sy hulp conden krygen van ons souden sy oorloge tegens de Maccassers wel aen nemen, als wy haer met ammunitie wilden versien, [illegible] en padie hadden sy genoegh. seyde dat des coninckx vader van Bima hier dicht by onder Zuyt op een plaets was daer hy nu na toe wilde & sou het selve [illegible] & op morgens ons bescheyt seggen & is naer lant vertrocken

Adij 27 en Do. woensdachs smorgens hebben die van lant weder een witte vlagge opgesteecken, den Commis [illegible] Steven Baerentsz. ende Volckert Gerritsz. met de schuyt by hem comende seyden haer datter een gesant van den coninck van Bolo Bolo was gecomen [illegible] [illegible] in syn plaets wilde alsdan aen boort comen & syn coninck [illegible] [illegible] waer onder lant dat Pieter [illegible], ende Mattheus [illegible] aen lant hebben gesonden den gesant aen boort synde & haelde dat syn coninck als mede den coninck van Bima met den Maccassar [illegible] waeren, doch dat haer genegentheyt wel soude wesen soo sy niet waeren [illegible] tegens Maccasser aen te mochte worden om den oorloch tegens Maccasser [illegible]

Int Jacht Zeeburgh 1636 den 27 February

te vangen, waar van wy hem beloofden voor sijn moeyelijckheyt
arbeyt te sullen geven, hij seyde dat men hier so veel hoo-
rde als van komen Jaerlijckx wel 3, 4 of 5 schepen ge-
sonden souden bekoomen, maar hoe veel dit jaar, dat hij
weet, wist hij niet, en alsoo wij seyden met den Coninck
van Loko Loko selfs te mogen spreecken, beloofde hij hem
ten eersten te brengen, dat den koninck op morgen of
sijn soon bij ons sonde koomen, naar dat aan hem ende
sijn by hebbende geselschap eenighe verversinghe gedaen
is hy weder naar lant vertrocken, en by onse officiers we-
der aan boort bekoomen.

Adi 28 der dito Donderdachs smorgens sagen veel volck langs
strant koomen met de witte vlagge; den commissaris Ste-
ven Barentsz. en Roeloff Gerritsz met de schuyt daar naar
toe varende quamen haest weder, rapporterende dat
soon vanden koninck van Loko Loko aldaar was geko-
men en dat d'opperste yets versocht voorlijck met hem
spreken sonde sijn, waar op de voornoemde Lambert
Pietersz. Clos ende Matthys Cloise met hem het
last als officiers te senden, hem mede gevende (met
het winden vanden breeden raet) twee musketten met
bandeliers ende eenighe cleden tot schencagie om hem
te beter tot ons te animeeren, welck den commissaris
Steven Barentsz. dertelijck versocht.
Int van boort varen hebbe ick den commissaris Steven
Barentsz. opt hooghste gerecommandeert in presentie van
alle het volck gelijck voordesen tot Kant mede hadde ge-
daen) dat doch wel op sijn hoede wilde sijn en haar niet
te veel te betrouwen, waar op den commissaris gestelijck
antwoorde ick heb langh genoech met swarte natie om-
gegaen, ick kan haar conditie wel, daar bij voegende
deese luyden hebben geen quaat in den sin, waar mede
naar lant sijn gevaaren.

Ontrent den dat aen lant gekomen waaren, sonder dat er
iemant aen boort was gekoomen, saegen groot geroep
aen strant en daar op des uyt seeven musquet schooten
in ons schuytjen deden, met het eenighe canonschooten
uyt het Jacht Vaterlant dat naest de wal hadde gele-
gen, waerop daadelijck alle onse kleyne vaartuygen
hadden gemant en met ons de Jachten de Zeeuwsche Hoorn,
Vogel en Cleyn Amsterdam naar Vaterlant ge-
varen alwaer comende bevonden dat den commis-
saris Steven Baarentsz. Roeloff Gerritsz. Lambert Pieters
Clos, de quartier meester van onse schuyt en biermoet
en van Cleyn Amsterdam schelmachtigh waaren
en dat den quartiermr. van Amsterdam swaerlijck gewont
was; sy gekoomen sijn vande leevendighe verstonden

Int Jacht Zeeburgh 1636 den 20 februarij

door het te veel vertrouwen vanden Commissaris Steven
Barentsz die belast hadden dat de soldaten haar geweer, on-
derde dossen vant schuytien soude leggen, als deese deer-
lijcke tragedie geschiedt — inde het cleyn schuytien van
Amsterdam daar vier Jonge maets in waaren met een
quartier meester, die vant lant trecken schuytien naar
lant, ende het sloepien van Zeeburgh wilde sy mede
naar lant setten waar ons volck in teegen was in
onse sloepjen waaren twee vande haaren die als ostas-
giers daar gesonden die seyden gij moet het aen lant de ke-
ninck sal datelijck comen, en gij moet die kistel mede
neemen dat een schenckagie vande coninck is, ende voor-
treckende om de sloep aen lant te setten, met een gaet
daar een geschreeuw op en sy vielen ons volck aen ende
hadder eenighe vant volck uyt de sloep over boort, ende
een vande twee ostagiers die staeck de quartiermeester
met syn kris d'waars door dat hij achter over int waeter
viel. de ander meende de sarjant doot te geeven, en
die schutten de steeck en kreech syn hemmer uyt en bracht
een vande haaren een steeck waar op sy over boort springende
en sy swemmen naar lant, ons volck haar gebeer
siende hebben 3 à 4 musquets schooten gelost de com-
missaris Steven Barentsz quam uyt het logement
op strant loopen seer deerlijck, naar die schelmen met uyt
ons schuyt naar lant liep en hem teegen comende slaeden
hem doot, met 25 wonden het hooft afgekapt
de quartier meester van het schuytjen van cleyn Amster-
dam die kreegh syn mes uyt, als hij eenighe steecken
wegh hadden sy dit siende naamende vlught van hem
de dito quartiermeester is in ons sloepjen gecomen
met elff wonden, de vier Jongemaets die noch int schuy-
ten bij de quartier meester waaren, die syn int bosch ge-
sleept sonder dat wij die gevonden hebben als wij de
commissaris Steven Barentsz die nacht uyt getrocken
was, met het lange schuytien onder beschut van onse
musquettiers, int slapins bos waaren sy met drie hondert
sterck. soo dat, niet geraaden was ons aen lant naar haar
te begeeven alsoo sy inde vlughte op haar hoede waaren
leggende, en syn alsoo met droefheyt naar boort ge-
vaaren de koopman Adolf Gerritsz met Lambert
Pietersz sloos met den volcke hebben met weder gesey
maecken tis dinghe dat sy die met Jennie doot geslaa-
gen hebben, vande vier Jongemaets mochter wel
eenighe van int leeven weesen, alsoo die op dat strant
niet gevonden hebben.

Int Jacht Zeeburgh 1636. den 28 februarij

Des avonts saagen 3 praeuwen langhs de wal comende syn met al ons kleyn vaertuygh daer na toe gevaaren om die de wal aff te sinden liepen in den ... daer wy haar volghden, maer nadien en volgebrocht 't lant daer voor al vol volck, tyde ende nacht ons begost voor te vallen syn weederom naar boort gevaaren. dit lant is een schoon vrughtbaar lant als ick noch in Indien niet gesien hebbe, vol volck maar geen negerijen maar woonen op 't lant verspreydt elck voor daar syn lant is. bleven des nachts hier ten ancker geleegen

Adij 29en ditto op vrijdachs smorgens den breeden raat beroepen ende voor gedraagen wat best gedaen, ofte men geen gelegentheyt soude connen vinden om revengie op dese schelmen te moogen vinden, doch also geen negerijen voor bekant en staen ende niet geen jacht dicht tegens de wal aancomen conde drooghte, soo ist goet gevonden onder seyl te gaen om onse cours te vervolgen naar luyt onse instructie als breeder by resolutie te sien is. hebben ons ancker gelicht, met stilte de wint uyt de lant tegens de middach liep de wint zuyt west ons cours west en west ten zuyden des nachts hadden veel regen met donder en blixem, met ... buyen

Martius Adij Primo ditto op saterdachs smorgens was de wint N: W: ons cours west ontrent middach saagen het eylant Lambor... het lach so inde wolcken bedeckt dat wij het niet ... onderscheyden ... vermoeden ofte het Bouton wel mocht wesen liepen daer om wat dichter aen, met ons voort ... streeckten O: N: O: daar by comende saagen dat het ... bijna was, setten ons cours naar Bouton des nachts vielen bij de eylanden die bewesten de stadt leggen. het wierde stil, de wint liep N: O: brochten de nacht hier voort met drijven door

Adij 2en ditto op sondachs smorgens was het stil ende lught westelijck quamen op 1½ mijl aen Bouton, conden door stilte niet op de reede comen, dreeven weederom den ganschen nacht in stilte des nachts seylde het Jacht Amsterdam op de steert vant westelyckste eylant voor Bouton aende gront ende bleeft dat ganschelyck daer besitten en Godt danck sonder schaede weeder af quam.

Adij 3en ditto op maandachs smorgens was 't noch al stil de wint westelijcke deesen ... nacht was het Jacht Amsterdam op het ... vant westelickste eylant daer voor Bouton leyt aende gront geseylt ende een uur op ... bleven

Int Jacht Zeeburgh 1636 den 3 Marty

weder vlot is geraeckt, sonder eenighe schaede te lyden tegen
de middach liep de wint N: W: quaemen uijtrent middagh op
de reede voor Bouton ten ancker met den witte vlagge en
drie schooten met Canon waer op die vande stadt antwoorde
met drie schooten en uijtrent twee uren hier naer sonden
twee coracoren vanden coninck met eenighe barringh bar-
nighe vrouwen aen boort gecomen en met ons gesproo-
ken, hebben haer wederom met eenighe schenckagie vereert
so aen den coracoren als mede aende coninck, hebben aen
de coracoren laeten weeten dat hem bekent was dat hier
gebleven waeren van ons volck doot geslaegen vande
Maccassaren, en ons eenighe Hollanders waeren int volck
met den nederlantsche vrouwen; bidden dat de coracoren
wilden aende coninck seggen dat de Generaels begeer-
te was dat de coninck syn best wilde doen dat de gevan-
gens gelost, en ons toegesonden mochten worden waer
in de Ed: Heer Generael het selfde met groote vrientschap
sal vergelden als sy vrienden syn, en met brieff te
kende offte de coninck sal syn beste daer in doen gaven
tot antwoort dat sulcx den coninck aendienen souden, en
seyde tevens beter dat den commandeur selver boven ginck
met de coninck te spreecken, waer op antwoorde dat
niet quaet was, als hy morgen weder quam en antwoort
van syn coninck bracht dat ick met myn raet bevol
weeren sou om met hem boven te gaen, om haer te
minder achterdencken te geven, vorts syn met veel
vriendelycke reedenen gescheyden, en met haer schenca-
gie na de coninck, desen avont na boven getrocken,
sy beloofden op morgen wederom te comen, mits gaven aen tedienen
dat de borgerye van Bouton op morgen met alle verversin-
ghe souden wederom aen boort comen, ende hadden van
daege al eenighe verversinghe geruilt, en gingh al so sonder
eenighe quaet bedencken naer lant, en na dat sy naer lant
waeren gevaeren, vertrocken vande reede, commandeur dat
den tornacoender die aen syn boort waer geweest, seyde
dat elf ons Jans met 6 duytschen die in Bouton by de co-
ninck gevangen waren gebonden, ende dat syse ons onthouden, waer
op wy ons verwonderden om te beter kennisse te hebben

Loy Den 4 ditto dingsdaghs smorgens quaemen de coracoren
weder aen boort, als mede menichte van vrouwen
met allerhande verversinghe, waer van aen alle de jachts
wiert geruilt, ondertusschen was belast alle het ge-
weer wel claer te houden, ende wel op de hoede te syn
de coracoren brachten een boeckien en eenighe com-
commers met wenich pinangh mede, twelck den coninck
tot schenckagie sont sy seyden dat den coninck hadden
aengedient, dat haer gisteren was belast, en dat den

Int Jacht Zeeburgh 1636. den 4 Maert

den coninck voor antwoort gaff, off er gevangens waren
offe niet dat hy niet en wilde spreecken, sonder meer parti-
cularitheyt, waer op bij den breeden raet werdt besloten, al-
geen recht bescheyt crijgen off onse gevangen hollanders
in leven waren offe niet dattmen alle de beestvoeders aen
boort vande Jachten sijnde, sonder gevangen nemen, ende
die haer niet gevangen wilde geven, datmen die sonder
doot slaen soude, t welck daetelijck met den eersten geschiede
inde sommige bleven ontrent 36. doot, so niet gewonde
gebonden als verdroncken & 76: gevangenen, waer onder
waren beyde de Jurabas soen met haer kinderen, t welck
geschiedt sijnde, seyden de Jurabas soen dat er 6: manspersoonen
ende een hollantsche vrouw. inde stadt gevangen
saten waer voer bij den raet goet gevonden den kerne-
tantst Jurabas en een beestvoeder met een praeutje aen
lant te senden om den coninck het selve aen tedienen
met expres bevel dat wij van deesen dagh onse gevangens
wilde hebben & daer voor weder de haere altemael souden
vrij laeten, offe soo niet meenden alle de haeren opmorgen
om te brengen dat sij aen lant wel souden sien waer
mede sij maer lant sijn [illegible]

Naer den middagh is den gemelten Jurabas mettet praeutjen
met een wit vlaggetjen aen boort gecomen, die onder-
ons aen dat onse gevangens alle dooden waren ge-
bracht ende bij 't affgelopen fortje (by ons luyden ver-
deesen gemaeckt) mette vrouwen van beesten saten
waer voer wy mettet Jacht waterlant tot dicht aen
de revyt offe visscheryen sijn gevoert, de gevangen
beestvoeders daer in gebracht, ende met eenighe met
alle de schuyten wel gemonteert & gemant tot dicht
bij de strant gevaren sij hadden wel acht off nege-
gen hondert mannen aldaer int geweer, met schilden
ende swaerden daer onder ontrent 60 muskettiers

Van desen dagh verquaemen vijff van onse gevangenen
hollanders, daer vooren 3 vande haeren languorden eer
sant noerens mys een hollander schoten, mede aen strant
maer also sij luyden seer verlanght voor quamen & onse maer
telckens den slepen, vel om dondaghs te boort, ende voorwe
de vrouw & Jonghman te bekomen want het al dan ter
was al eer onse schuyten weder aen boort quamen int schey-
den ...: sij dat morgen vertoont de vrouw & Jonghman
sonder slepen

Wy verstonden van onse vloot ge... gevangens dat de
fluyt Velsen aen eylant Lamey was geblevern dat de
van Vliet 2a met syn boot en met 50 mannen in ...
was gecomen: den coninck aen te dienen, dat syn schip ...

Int Jacht Zeeburgh 1636. den 4 Maert.

Vooren hadde mede dat alle het goet geschepte op Bouton gebraght
waaren, ligght daar voor dat den Coninck gemeent met prau-
wen derwaarts wilde senden om de goederen en syn volck op
Bouton te brengen, welcke hem werdt geconsenteert, waar onder
Japara jongen van Bouton daar naar toe met eenige prauwen
is vertrocken laetende van Vliet op Bouton, de schelmen aldaer
becomende, slaen alle de Hollanders doot, ende naemen alle het ge-
borghde goet mede daar onder 6. ysere stucken canon, haare
weder op Bouton gecomen sijnde slaen van Vliet mette anderen
mede doot, smijtende desselve buijten 't huijs ten prooije voor
de beesten alwaar van Vliet wel 6. weecken ongeschent
bleeft leggen. Met haarlieden (altemael uyt 't Jacht
van Jasker Jans. bescheyden sijnde) is 't aldus afgeloopen
omtrent de reede van Boutton gecomen sijnde, voer Daniel
Jsaacksz. Tobol met 6 persoonen naar lant om meeninghe
by den Coninck te gaen, doch wiert onderweghen van-
Jnrobas een ontmoet, d'welcke met hem weder naar boort
van 't Jacht comende vonden haar bij gestich, int uytgaen
vande Cajuyt vangen de schelmen aen, slaen de voorn.
Jasker ende Tobol neffens noch 5 matroosen doot, nee-
men Elsjen Jans als een huysvrou vande voornoemde
Jasker neffens acht mans persoonen gevangen, plunderen
voort in haar presentie het Jacht meenende goet daer
onder drie ysere stucken canon mede naar boorden ende staec-
ken het Jacht aen brant, de voornoemde is altyt wel getrac-
teert vanden Coninck geweest, ende int hoff by syn wijff
geloogieert, sijlieden seyden sij waeren vanden Coninck
mede wel bejegent, maar den voornoemde Capatty (die wel
driemael meer als den Coninck te seggen hadde) dreyghde
haar meenighmael te doen dooden, sesse vande Hollantsche
gevangens, waar onder een swarten Christen, sent den Co-
ninck van Boutton, metten Capiteyn Lant sijnde broeder
vande gemelte Capatty, aanden Maccasser Coninck tot
schenckagie, komende ons een brief, waar in hy de reede mette
Maccassaren ligght, . den de Ed: Heer Gouverneur Artus
Gijsels alhier met het schip den [illegible] was, hadden de Bout-
tonse schelmen mede geresolveert syn Ed: mede sterck doot te
slaen, ende sijnde sulcx by haar oock volbracht syn geweest
ten waare dat sy 't selve lieten, om dat syn E. soo veel Hollant-
sche crankaygen by hem hadde gehadt.

Ontrent drie weecken geleden, quam een Engels schip hier
van Maccasser voor Boutton ter reede waar op een
Mr. Jos Kings Capn. was willende naar Poulorun in Banda
waar in haar drie vande gevangen Hollanderen vlachten
den schelmsen Capn. geeft d'selve weder aanden Coninck
waar op den voornoemde Capatty haar mette anderen vande

835.

Int Jacht Edenburgh 1636. den 4 Maert.

vanden anderen gespalckt, dat binnen lant water op haer naeckte lijven gieten ende mijsste van groote hoede inde oren opde lichaamen setten, mosten soo den geheelen dach inde sonneschijn staen braden ende souden drie dagen hebben moeten uijthouden, ten waare de vrouw Elsjen Jans verdeden voor haar hadden bekomen, den engelsman seyde veel gelt voor Elsjen Jans geboden te hebben, maer den koninck en wilde haar voor geen gelt laeten lossen, hebben mede verstaen dat de vrouw Hulst(?) de lichaam welcke in vijff stucken begraaven lach door de bottomij(?) op gegraeven, mette kist ver booven, ende voorde mair gesmeten, ten deelen vande wilde beesten opgegeten ende ten deelen met steenen vande muir vant gemelte fortjen (twelck bij haar is gedemantelleert) bedeckt is, & te mede dat den koninck ende alle het Buttonsche geslachte seer bevreest waeren, & mits sij hoorst den machtighe vlote verwachtende waeren, ende wel wilden dat met ons weder in vrintschap mochten aengenomen worden.

Adij 5en ditto woensdaechs smorgens quamen alle de Buttonsche selven weder aff, brachten de voornoemde Elsjen Jans ende den Jonghman mede. den fiscael aensen Juraetboo quam met den kleyn praewtjen aen boort diende mij aen dat de vrouw ende Jonghman bonnedden waren gebracht & dat den koninck de vrouw niet en wilde lardeeren, voor ende aleer alle sijn gevangen Buttonders hijlant waeren gebracht, deede swaare eeden, dat den koninck gesworen hadde, de vrou ende Jonckman alsdan mede te sullen laeten gaen, & dat den koninck seer instantelijcke versocht bij ons weder in genaede aengenomen te mogen werden, & weder in vrede als het tijden vanden vanden koninck, met ons te leven. Waer naer den Juraetboo weder naer lant is gegaen, wij scheepten de Buttonders altemael in onse kleijne vaertuijgen & voeren daer mede tot bij de wal, sij brachten datelijcke den Jonghman aen onse vaertuijgen, waer voor wij weder tien Buttonders naer lant sonden, tot het verlossen van Elsjen Jans souden haar niet gekreghen offte wilden eerst alle haar gevangenen bij hebben, den voornoemden Jonckeman presenteerde weder met een gewonden aen lant te vaeren om de verlossinghe vande vrouw te te procureeren, gelijck hij dan tot tweemael aen lant is geweest, doch conde niet te wegen brengen dat de vrouw verlost wierdt, voor ende aleer sij de haaren alle aen lant hadden, & de wijl den Jonghman als mede de vrouw selfs die aen strant wel bewaert stont & al schreijende tegen ons riep dat wij de Buttonders vrij souden largeeren, dat sij dan vrij sonder vorder belet souden los laeten, soo besloten wij tselve te doen, gelijck datelijck geschiede, waer op sij de vrouw ende Jonghman

Int Jacht Zeeburgh 1636. den 21 februarij

voch heeft ditto Admirael als van Vooren vremende een
van onse nederlanders aen den Commies gebracht de-
welcke vanden Coninck aen d' Engelsche is vereert ende
met haar schip de paarel naar Palicat is vertrocken, na
de middach syn de portugesen met godt vertrocken, naar
lant vertrocken hebben voorts geresolveert desen avont ofte
den nacht te vertrecken, also alhier voor ons niet meer
te doen was, en ons het randen houden, die seer vlyet
des nachts doen het eerste quartier uyt was syn met een
labber coelte onder seyl gegaen ons koers naar Tamoke-
ka genomen

Adij 22en ditto op vrydaghs smorgens was de wint met een lab-
ber coelte uyt de lant, waarnoe toens de hoecke vande
hooge bomen, saegen een kleyn jonckjen onder de wal,
maar conden niet by komen, door stilte tegen de mid-
dach liep de wint noordelyck, na de middach passeerden de
hoeck van Tamokeka, de wint liep westelyck ontrent
west en o.t.z: aen na de bongerons, savonts wierdent stil
en was de gansche nacht meest stil

Adij 23en op Saterdaghs smorgens wast noch al stilletjens
de wint oostelyck na de middach zuydelyck ons koers o.t.
n: ontrent middernacht waaren noch tons het middelste
eylantjen van bongerons, de wint was soo oostelyck ende
dat wy bezuyden met boven seylen liep en daer de noorde
om met weynich voortganck.

Adij 24en ditto op Sondaghs smorgens was het stilletjens de
wint zuydelyck, waaren bewoorden de zuydelyckste hoeck
van Soebos, ofte bongerons, ontrent half middachs waaren
ontrent 1½ myl binnende hoecke noch tons den negorij
die op den berchjen lach. dicht aende wal bevonden geen
ancker gront op hondert en tien vadem, daar lach de-
nige vaartuych op strant, hebben den can ons jacht en
te woten, stouft slepen Amsterdam naar strant ge-
sonden met de E. Commissaris steeven Baarentsz. ende
Adolf Gerritsz., en aen lant comende vonden geen
ancker gront op 100 vadem dicht tegende clippen aen, so
dat ons jacht genootsaeckt was onder seyl te houden, de
het schuytjen met de E. Commissaris en Adolf Gerritsz
hebben met het volck van lant gesproocken het schuy-
tjen op niemant leggende, seyde dat ons volck souden aen
lant comen, waar op antwoorden dat niet conden van
de clippen, dat sy met een kleyn prauwtjen by ons souden
comen, bequamen als vrinden sy vraagende wat
volck dat wy waaren, antwoorden Hollanders waar op
weynich verstant is, so is der een vande negorij comen bo-
ven naar strant vertreckende syn kryt uyt ende aen-

827

Int Jacht Zeeburgh 1636. den 24 February

om springende, seggende op syn Maleys staet doot de Hollanders
ende nae dat syn sy elck sijns wechs loopende, sonder om meer
gehoort ~~tegen~~, & syn alsoo weder aen boort gecomen
de suydelycke wint begost des middaghs door te koelen, & des
avonts quamen wy by noorden den hoeck die omtrent [illegible] myl
be noorden de hoeck vande [illegible] bay, hebben twee Jaght
dicht by de wal langhs gevonden, maer hebben geen gront
bekomen, vinden op hondert vadem benoorden desen hoeck
een bocht comende des avonts vonden daer een rivier daer
nogh vaertuygh in lagh, liepen dicht aende wal op een steen
worp [illegible] de klippen maer conden geen gront becomen
waer over die nacht onder seyl gebleven syn, dicht onder de wal

Adij 26en ditto op Maendaghs smorgens was 't noghal mooy weder
de wint uyt de Z:W: maeckten seyl, liepen noorde wel bet om
de noort de wint liep noordelyck met regenachtige weder
daer nae Zuyt oost met een labber coelte, bet inde morgh
seylende gemoeten wy eenighe drooghten van Crael gro-
den die maer 3 à 4 voet onder water laghen, die wy
gepasseert wesende, waren aen bergront, op 22 à 23 vadem
met verde van lant, maer daer laghen noch eenighe droogh-
ten benoorden ende bewesten van ons, en wy saghen
lant datse een witte vlagge liten waeyen, en syn alsoo
ten anker gekomen, hebben het Jacht Waterlant met ons
sloepken met de E. Commissaris en Roloff Gerits naer
lant gesonden ende daer comende vonden wel hondert man
by malcanderen in wapen waeronder een Orangkaya wat
die geleek wy wat gebiets te hebben vraeghende wat volck
wy waren, antwoorden Hollanders, en dat wy quamen
om met haer in vrundtschap te handelen vraeghende wederom
offe wy oock met die van Maccasser gepasseert waren
antwoorden neen, seyden sy wederom wy syn vrunden van
van Maccasser, & gy sijt verde van ons om ons te helpen
wy wilden wel dat wij met Jou in vrintschap waren, maer
wy connen niet sonder de Coninck van Maccasser wij
antwoorden dat gij het syn Coninck wilde aendienen, dat
wy expresselijck hier gesonden waeren vande Ed: Heer
Generael van Batt:a om met syn Coninck een goet
accoort te maecken, & soo sy eenighe ammunitie vanden
hadden, wy haer in alles souden assisteren antwoorde
sy wilde wel dat sulcx mochte geschieden, waer over
aen nam syn Coninck sulcx aen te dienen & ons op morgen
toecomende middaghs bescheyt te laten weten, en syn
van malcanderen gescheyden desen nacht syn weder ge-
komen aen ons boort 3 [illegible] met een kleyn vaer-
tuygh

Int Jacht Zeeburgh den 16 Maert. 1636.

Hoorende alsoo het stil was en tegenden avont aan boort
wederom komende rapporteerden dat het de Jachten
waaren, Wassenaer, en Dergoes die 26 daagen van
Battª waaren geweest en hadden groot gebreck van
water des nachts was het een kleyn koeltje uijt de
westelijcker handt, bleeven de nacht op de zee leggen
om haar in te wachten

Ady 17en do. op Maendaghs smorgens was 't noch al stil op den
dagh begost het, wat te koelen uijt de N: W: ons koers
N:O: ontrent 9 uuren quaamen de Jachten Wassenaer
en Dergoes by ons waar op de Ed: Hr. Gardenijs was
als Commandeur, ben daar aan boort geweest die
seer klaegden dat soo weijnigh water hadden, dat aen
elcke niet seggen haar volck niet meer conden geven als
½ mutsjens water daeghs, daer een mensche hem
op een geheelen dagh niet wel mede can onderhouden ende
sondt daerom haar aan geroepen te hebben en wijnich
water wel te sien sijn hebben aan haar vereert ge-
ven uijt onse vloot 11 leggers water, 't was dien
dagh en nacht een kleyn labber coelte uijt de weste-
lijcker handt ons koers N: O: —

Ady 18en ditto op Dinsdaghs smorgens was 't mooy weer de
wint westelijck met een mooye koelte ons koers
N: O: ten O: met een goeden voortganck waaren ontrent
middernacht ten halven 't Eijlant Sweerd aende wal
't werde stil en bleef voort die gansche nacht stil.

Ady 19en ditto: op Woensdachs smargens waert moij weer, de
wint westen met een mooije ~~labber~~ coelte, onse cours noch N: O: ten
O: nade middach stil ende voorts den geheelen dach, dan
hadde den ende een coeltjen dan den anderen soo dat het
schip Wassenaar met het Jacht Eden wel een
groot stuck voor uijt geraeckten, ende onse andere
Jachten met het Jacht der ~~——~~es wel een mijl
of meer in lij, soo dat met de stilte verre vanden
anderen geraeckten. Wij sagen het Eijlant Amblauwe
ontrent 5 mijlen O: ten N: van ons des nachts hadden
wij geroeyt, was de meest de nacht stil.

Adij 20en ditto op Donderdaeghs smargens waert noch stil sagh
het schip Wassenaar ende het Jacht Eden weel voor uijt
soo verre als wij vande stengh sijn conde, het geleeck
datse meer coelte ofte minder stroom als wij tegen gehat
hadden, nade middach liep de wint noordwest, daar mede onse
andere Jachten met ~~——~~ der ~~——~~es wedder bij ons quaemen
des avonts waren noch ontrent 2 mijlen vant Eijlant
Amblauwe, ende wint wedder stil, des nachts een coeltjen
uijtte N: N: W: de cours N: oost, om tusschen Bouro en
Amblauwe door te loopen

839

Int Jacht Zeeburch 1636 Adij 21en Martij

Adij ditto: Den Vrijdach 's morgens wast meest stil, de lucht uit de Noordelijcke hant waren tusschen Bouro ende Amblauw. Begost uit den Noorden ende N: N: W: door te coelen, doen het eerste quartier uit was waren wij omtrent de drie gebroeders voort gelegen van Hitto, bleven hier bij leggen den gantschen nacht om den dach te verwachten.

Adij 22en ditto op Saterdach mitten dach maeckten seijl, de wint N: N: W:, onse cours genomen omt Cannael van Amboina in te seijlen, hadden binnen de hoeck van Nanguhij wat stil ende variabele winden. Sijn dientes met sij loff naerden middach alhier voort Casteel Amboina wel gearriveert met 5 Jachten namentl. Zeeburch, den Zeeuwsen Nachtegaal, Waterloose werve, Clein Amsterdam, ende Waterlant, ende bevonden Wassenaer ende Clein Wesel aldaer ter reede.

Adij 23en & 24 do. Is niet sonders gepasseert.

Adij 25en do. streeckt 't Jaght de Zeeuwsche Nachtegael naer Hitto ende soo voorts naer de Cust van Ceram om eenige Orangkaijs daer af te halen.

Adij 26en do. streecken de Jaghten der Zee ende Zeeburgh naer Larnaith, wyders niet veel sonders voorgevallen.

Int Jacht Clein Amsterdam

Adij 27en do. tegens den avondt streeckt de luijtenant Walraven de Rivière met de Jaghten Waterlooswerve en Waterland naer d' Eylanden Uliassers om daer te cruijssen ende wacht te houden op de Chimelaes vaertuijgen.

Adij 28en do. 's morgens verstonden dat het Engelsche schip de Paerl van Pulo Run uijt Banda was gecomen ende op de pas Sr Gierwert versche water te mogen halen, 't welck haer door den E. Hr. Gouvr. wierd geweijgert ende met eenen gelast dat sij sich dadelijck van daer souden streecken ende Amboina ontloopen naer Bouro ende soo voorts naer Macasser sonder Hitto, Loehoe, Luciella, Combello, Lissidij, Erangh, Kelangh ofte Manipa aen te doen, maer van de Compe. stranden te blijven, off dat men haer sulcx soude doen doen.

Naer de middagh comt het schip Bueren van Hitto voort Casteel Amboina ter reede, 's avonts streeck met het schip Bueren de Jaghten Cleen Amsterdam ende Wesel buijten Amboyna naer de pas om den Engelsman te verdrijven.

Adij 29en do. snaghts ontrent rencontreerden den Engelsman in Zee bij de pas welcken spraeck die hy de voorts naer Macassar te willen gaen, liepen met de Jaghten Clein Amsterdam ende Wesel naer de pas ende lieten het schip Bueren bij den Engelsman om hem tot bij Bouro te vervolgen. 's avonts anckerden wij ontrent een Mijl vande pas op 20 vademen sandt gront. Tegens den dagh quamen twee Orangkaijen van Amboina met soldaten, mede brengende Instructie voort schip Bueren, gingen weder onder seijl om by Bueren te comen.

Adij 30en do. 's morgens saegen den Engelsman & Bueren om de west, den Commandeur Pool sondt de grootste orangbaij met 12 soldaten benevens de Instructie naer Bueren

ende

ende gingen albeden met beyde de Jaghten naer de pas alwaer —
ontrent vier vadem met ten ancker quaemen ick ben voorts datelijck
met d'andere Orangkay naer Amboina gescheept, om d'E Heer
Gouvr. 't Streck vanden Engelsman te rapporteren.

Ultimo do. tegens den avondt affscheijt vanden E. Hr. Gouvr. —
Guttecoren bekomen hebben streecken weder naer de pas van
waermet de 2 voorn. Jaghten ontrent middernacht naer Banda
t'zeijl gingen hebbende windt met labber coelte uijt de landt.

Aprilly

Adij 1mo do. op dinghsdaghs smorgens was mooij weder de windt
Westelijck onse Cours O Z O ende Z: O ten oosten des avonts was 't
Oostelijckste Eylandt vande Tijalaceer N N O van ons des
nachts was meest stil.

Adij 2en do. op woensdagh smorgens was nogh al mooij weder de
windt met labber coelte uijt de Westelijcke landt smiddaghs
saegen d'Eylanden van Banda des nachts was meest stil
met weijnigh voortgangh.

Adij 3en do. donderdaghs smorgens was 't mooij weer de wint Westen
doch stilletjes onse cours Z O de stroom dreeff ons op de noordt
wij waeren neffens pulo Swangij des avonts waeren tusschen —
poulo Swangij en poulo Aij des naghts was meest stil met variable
winden ende waeren een groot stuck met de stroom off stuer gedreven.

Adij 4en do. op vrydaghs smorgens was nochal stil waeren noch
al tusschen pulo Swangij en poulo Aij ~~des Naghts was meest~~
~~stil~~ ende waeren een groot stuck op de noordt gedreven
des morgens quam mede een Orangkay vanden E. Hr. Gouvr.
van Neira aenboort om te vernemen wat Jaghten dat wij
waeren ende eijste mij de brieven voor de E. Gouvr. aff,
ende die overgegeven hebbende sijn weder om naer landt
gevaren, Wij bleven in stilte drijvende de gantsche
dagh ende nacht wel drie mijlen om de noort off stuer

Adij 5en do. op saterdaghs smorgens waeren ontrent 3 mijlen O ten Z
van poulo Swangij, het coeltjen vande Z westen stelden —
onsen cours naer 't groote landt van Lonthor de windt —
krijgenden op den dagh ende liep naer de W N W Westen seylden
om de Zuyd by de toelijs over om boven de Sonnenghap te
komen dogh alsoo 't niet wel geschieden conde liepen tusschen
Neira ende Lonthor in by 't canael rescontreerden ons een
Orangkay vanden E. Heer Gouverneur Acoley affgesonden
om nae Ceram Lant te gaen ende seeckere Orangkay —
mede te brengen tot onse aentwangeruste toght dienstigh —
tegens den avondt arriveerden met beyde Jaghten
onder 't Casteel Nassouw op 't Eylandt Neira ter Reede
alwaer 't schip de Leeuwinne vonden leggen in ladinge
van nooten ende folie.

Adij 6en do. Sondaghs naer den Middagh arriveerden Cornelis vry- —
burger op Batavia met sijn Jacht alhier comende uijt
Amboina adverteerden den E. Hr. Gouvr. mondelingh —
dat het schip de Salamander ende Molucos tegens 3 spaensche
Jaghten was slaeghs geweest.

Adij 11en do. snachts sturf een van ons Volcq verdroncken genaemt —
Hendrick Moor van Steenburgh bosschieter.

Adij 12en do.

In't Jacht Cleen Amsterdam Ady 12en April

Ady 12en do. op saterdagh smorgens becomt de E.Hr. Gouvr. tydinge dat het schip Leyden achter 't groote Landt van Banda was, tegens den avont comt het voornoemde schip achter den hoeck van Nera ten ancker, geboegseert synde van 14 a 15 cleyne vaertuygen.

Ady 13en do. op sondagh smorgens comt het schip Sydenboorch, Casteel Mauritius op Nera ten ancker.

Ady 14en do. smorgens op Maendagh comt de Orangcay die op onse comste naer Ceram lant was vertrocken, wederom mede bringende den Orangcay van d'Eylandt.

Ady 15en do. op dingsdagh wierde E.Hr. Gouverneur Generael Anthonio van Diemen op Nera op de schepen en op Lonthor geauthoriseert.

Ady 16en do. op woensdagh smorgens geschiede de authorisatie vanden Genl. op Poulo Ay, Pieter van de Lam streek met syn Jacht naer Amboina, snaghts comt den E. Gouvr. wederom op Nera

23.

Amboino 1636

Journael bij den Commandeur Gerrit Thomasz Pool t'sedert den 24en Jannuary tot den ... gehouden.

N°. 38.

Pool 1636

III

Wheere as the Shipp Pearle belonginge to the Honorable English East India Companie comminge from the Iland off Pollerone bound ffor Maccasser was by adverse winds, fowle weather and want off fresh water forced into the porte off Passer vpon amboina where on was Joachim Roolloffsen governour whoe Immediately after our Arival sent the Captaine off the Souldiers with twoo Marchants and on English Man called Garnet aboard of vs with Expresse order that wee should waigh ancker and depart out of the Roade or else wee should take what followed without Anie Remorse off our present Necessitie for the which discourtesie wee the Commander and principall Officers off the Shipp pearle doe Make protest against the Aforesaide governour for denyinge vs those priviledges which belongs vnto the Kinge off Englands subiects and freinds to the States generall off the vnited provinces

and was Signed

Aboard Shipp Pearle
the 19: off Marth 1635

Randoll Jesson Commander
Robert Pigott Cheiff marchant
Thomas Joe Marchant
George Fowle Marchant
Thomas Hopton Carpenter
The Marke off + Rich: Waples gunner
The Marke off + Rich: Butler boatsman
John Rockwell quarter Mr:

Amboina 1636

Copia vant protest bij de hooft Officieren vande Engelse loo[ge] tegens den Gouverneur Jochum Roeloffsen gedaen

Whereas the Shipp Pearle belonginge to the Honora:ble English East India Companie, cominge from ye Island of Polleroon, bound for Macassar was by adverse winds fowle weather, and want of fresh water, forced into ye Porte of Passeroo Amboyna whereon was Johan Ottenson Governor, who imediately after or Arrivall, sent ye Captaine of the Souldiers, with two Marchants, and an English man called Garrett, on board of us with expresse order, yt wee should waigh Anker, and depart out out of the Roade, or else wee should take what followed, without anie Remorse of or present necessitie, for the which discourtesie, wee ye Commaunder and principall officers of ye Shipp Pearle, doe make protest against ye aforesaide Governour for denyinge us those priviledges which belongs unto ye Kinge of Englands subiects and friends to the States Generall of the united Provinces

Randoll Jesson Commander
Robert Pigott purser
Thomas Gee Mate
George Powell Mate
Thomas hopton Carpenter
The marke of ✝ Rich: Wappler Gunner
The marke of ✝ Rich: Butler Boatswain
Jon: Rockwell quartermr

Aboard Shipp Pearle
the 19th: of March, 1635

Amboina 1636

Amboina 1636

Amboina 1636

Originele protest bij de schips officieren vande Engelse schepen tegen den Gouverneur Johan Roeloffsen Geddan

To the worsh. Johan Roeloffson Gouvernour off Amboyna etc.

Laus [illegible]

[illegible]

I Randoll Josson Commandor off the Shipp Pearle belonginge too the Honorable English East India Companie nowe beinge forced by the Commande off Signior Gerdes Governour of this Ilands off Amboina to departe out of the Roade off Passer in the Iland off Amboina unto whitch Roade wee were forced by Extremitie off weather and want of fresh water too supplie our necessitie, Therefore as to the Kinge off England and servants unto the Afore saide Compa[nie] doe make protest against the afore mentioned Governour for denyinge us the priveledge belonginge to the lawes off Nations and freinds unto the states generall off the united provinces

and was signed

Randoll Josson

Aboard the shipp pearle
the 19th off march 1635

Amboina 1636

Amboina 1636

Originele protest bij de Seyaa officieren vande Engelse scheepen tegen den Gouverneur Johan Roeloffson Eddad,

I Randoll Jefson Commaunder off the Shipp Pearle belonginge too the Honorable English East India Companie Now beinge forced by the Commaunde off Signior Gerdes Governour of this Islands off Amboina to departe out of the Roade off Passer in the Island off Amboina unto which Roade wee were forced by Extremitie off weather and want of fresh water too supplie our Necessitie Therefore as to the Kinge off England and servants unto the afore saide Compa. doe Make protest against the afore Mentioned Governour for denyinge us the priveledge belonginge to the Lawes off Nations and frends unto the States generall off the united Provinces

and was Signed

Randoll Jefson

Aboard the Shipp Pearle the 19th off march 1635

Amboino 1636

Copie vant protest door Randoll Jesson schipper vant Engelsch jacht de Peerl tegen den E. Gouverneur Jochim Roeloffs

I Randoll Jesson Comaunder of Shipp Pearle belonginge to ye Honorable English East India Companie, now beinge forced by ye Commaundt Signor Gerott Governour of the Islands of Amboyna, to departe out of the Roade of Passeer in ye Island of Amboyna; unto which Roade wee were forced by Extremities of weather, and want of fresh water: to supplie our necessities, Therefore as Subjects to the Kinge of England, and Servants unto ye Aforesaide Companie, doe make Protest against ye Aforementioned Governour, for denyinge us ye quiet belonginge to the Lawes of Nations and friends unto ye States Generall of the United provinces:

Randoll Jesson

Aboard ye Shipp Pearle
the 19th of March
1635

Manhatte [illegible]
discredit [illegible]

[illegible] Loeth,
[illegible] mede [illegible]
[illegible]
[illegible] tot [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] voorsz. [illegible]
dat onse Barter[illegible]
[illegible]
[illegible] tot Ed. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] voorgevalle[illegible]
[illegible] al met [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Banda [illegible]
[illegible]

[illegible] langer
[illegible]
[illegible] gevoeg, is
[illegible] 900 [illegible]
[illegible]
[illegible] dat door de
[illegible] tot 949 [illegible]
[illegible] 133 [illegible] Cartij
[illegible] groot [illegible] hondert [illegible],
[illegible] groote [illegible] met [illegible]
[illegible]
extraordinarij [illegible]
gemaeckt, [illegible] gebracht
[illegible]
[illegible] groot gemaeckt,

Dese extreme [illegible] hitte, [illegible] brandende
droogte [illegible] is [illegible] tot [illegible]
[illegible] hondert, [illegible]
gemaeckt [illegible] groote [illegible]
[illegible]
[illegible] gedaen, [illegible]
[illegible]

Ed. Heer Anthonio van diemen
[G]uverneur Generael over gaudts [illegible] Manhat[te] Ede[le]

Manhatte, Ede,
discrete Heere.

[illegible] gebiedende Heere,
[illegible] Mussen met de
[illegible] rijcke, Wanders,
[illegible] oodig ende tot dien
[illegible] ns, twelck der
[illegible] eidinge sijns
[illegible] voorspoedig,
[illegible] gen, dat onse Barten
[illegible] Noort, Schoonder ende
[illegible] iges Weijnt tot Ul. Ed.
[illegible] nes t'hoog te doen,
[illegible] Gerede, ende voort
[illegible] nder voorgevallen
[illegible] ndt als met het
[illegible] eden Coodts,
[illegible] ederinge der
[illegible] is Banda, ende
[illegible] tie onse vidage

[illegible] uijt gegeven lange
[illegible] de Maire dos, [illegible]
[illegible] dunt gewest, is
[illegible] de 900 £ Sorgde[?]
[illegible] Notys [illegible]
[illegible] etragen, dat door de
[illegible] bracht tot 949 £ [illegible]
[illegible] 133 ende Lastij

Noten is spoedde is onse Packhuijs, groot ende [illegible],
de soo der Almogende tgeweldt groote gewest met eenige
cleijne matige Regen heeft bevrucht, het soude een
extraordinarij ende uijttermaten schoon ende overvloedig gewas
gemaeckt, ende buijten kennis van den ouden gebruijckt
hebben, dochter heeft de Almogende voor sijne milteijcken
Zegen met danckbaerheijt [illegible] groot gemaeckt,
Stercke extreme [illegible] madige hitte, ende gantsch brandende
droogte (die de Coelwarte [illegible], is veel stof diepe
als dese heeft gehadt, ende voor heelen tijt onrecht
gemaeckt ende groote ende merckelijcke schade aen Jonge
jonge plante, Dijnage, [illegible], Noten, ende ander vruchtdragende
boomen, met honderde ende [illegible] gedaen, waer van
[illegible]

Amboina 1636.

Origineel protest door Randoll Jesson Schipper vant Engelse Jacht de Pearle tegen den Gouverneur Joachim Roeloffsen

To ye worpll Signor Generall Governour of Amboyna these present

Den Ed. Heer Anthonio van diemen Gouverneur Generadl over gaudts

Ed. Erntfeste Manhaft Wel[illegible]

Den Ed. Heer Anthonio van Diemen Gouverneur Generael over gants Nederlants India —

Copije.

Ed. Erntfeste, Manhafte, Welwijse, Voorsienige, seer discrete Heere.

Mijn Ed. Heere

Uwe Missive in dato 10en Maij per de schepen de Leeuw, 20 Junij 't Wapen van Hoorn, en 3en Septemb. Vlissingen mede den Arent, benevens de Bandasche specerijen, [illegible], en [illegible], is U Edt. gesecht want [illegible] tot dien tijt alhier gepasseert ende voorgevallen was, twelck den Heere der velden, door de bijwooninge en geleijdinge sijns Ho. [illegible], geliefde hebbe U Ed. alles voorspoedich en ijder ter rechter tijt toe te voegen, dat onse harten tot danckbaerheijt aen sijne [illegible] en Ho. Heere [illegible] ende geschaeckelt sijnt, en na onse schuldige plicht tot U Ed.s contentement en volcomen kennis van 't gevolg te doen, soo sullen ordentelijck bij desen het gepasseerde, en wat sedert inde quartieren [illegible] onder voorgevallen is, adviseren, dat ten principaelsten niet als met besondere segeninge en extraordinarij [illegible] Godts, in rust ende vrede, mitsgaders tot onderdaninge der [illegible] des Comp.s staet in Banda, Godt lof is geweest, en na verdere continuatie [illegible] gebeden, ten hemel [illegible] seijnde.

Niet tegenstaende de extraordinarij en niet gehoorde lange droochte twelck het gepasseerde [illegible] ons heeft aengebracht, soo is het [illegible] abondant geweest, in Noten ende [illegible] van [illegible], en onder de 900 [illegible] met Macis, ende ontrent de 110 @ Cattij Noten [illegible] schoon en suijver, daer van bij den eenden gekregen, dat door de [illegible] gewesen, en het gevallen [illegible] tot 949 [illegible] met Macis [illegible] a 25 Cattij Banda en 133 @ Cattij Noten in sorten in onse Packhuijsen, groot en [illegible] is, en soo den Almogenden [illegible] groote gewesen, met eenige cleijne matige regen hadde bevrucht, het souden extraordinarij ende uijttermaten schoon en voorspoedich geweest gemaeckt, en buijten kennis [illegible] gebracht hebben, echter heeft den Almogenden voor sijne miltrijcke zegen, met danckbaerheijt [illegible] en groot gemaeckt,

Welcke extreme [illegible] hette, en gantsch brandende droochte (die de [illegible] noemt), is [illegible] heeft [illegible], en voor seeckere tijt [illegible] gemaeckt en groote [illegible] schade [illegible] [illegible], Cocus, Noten, en ander vruchtdragende boomen, mitsgaders [illegible] gedaen, want [illegible]

[illegible]

Amboina 1623

Originele protest door Randoll Jesson schipper vant Engelse jacht de pe[illegible] tegen der Gouverneur Jochim Roeloffsz

To the Wor[illegible] Harman [illegible] Governour of Amboyna these present

[illegible]

d'Ed.e Heer Anthonio van diemen
Gouverneur Generael over gandts
[illegible]

d'Ed.e Heer Antonio van Diemen
Gouvern.r Generael over gants Neder-
lants India —

Copije.

De Eerentfeste, Manhafte, Wel-
wijse, Voorsienige, seer discrete Heere.

Mijn Ed.e Heere

Bij Missive in dato 10en Maij p.o per de schepen de Leeuw,
20 Junij 't Wapen van Hoorn, en 3en [illegible] met de
[illegible], benevens de Bandasche Specerijen, [illegible],
en [illegible], is UEd.t gesecht [illegible] tot dien
tijt alhier gepasseert ende voorgevallen was, twelck den
[illegible], door de bijwooninge en geleijdinge sijns
[illegible] Godt, geliefde [illegible] UEd.t alles voorspoedich,
en ijder ter rechter tijt toe te voegen, dat onse harten
tot danckbaerheijt aen sijn [illegible] [illegible] [illegible]
gestercket sijn, en in onse schuldige plicht tot UEd.ts
Contentement te volcomen [illegible] tot genoegen te doen,
soo sullen [illegible] bij desen het gepasseerde, en wat
sedert in dit Quartier [illegible] voorgevallen
is, adviseren, dat ten Principaelsten in al met een be-
sondere segeninge en extraordinarij [illegible] Godts,
in [illegible] de vrede, mitsgaders tot [illegible] der
[illegible] des Comp.s stadt in Banda, Godt
[illegible] gelieve, in [illegible] continuatie [illegible]
[illegible], ten [illegible] [illegible].

Niet tegenstaende de extraordinarij, en [illegible] lange
drooghte, twelck het [illegible] [illegible] [illegible],
heeft aengebracht, soo is het [illegible] abondant geweest, in
[illegible] [illegible] [illegible], en over de 900 [illegible]
met [illegible], en ontrent de 110 [illegible] Catt.ij [illegible]
[illegible] [illegible] daer van bij den [illegible] gekregen, dat door de
[illegible] gewonnen [illegible], en het gevallen [illegible] tot 949 [illegible]
met [illegible] a 25 Catt.ij Banda en 133 [illegible] Catt.ij
Noten in [illegible] in onse Packhuijs, groot en [illegible],
en soo den Almogenden [illegible] groote [illegible] met eenige
cleijne matige [illegible] hadde [illegible], het soude een
extraordinarij en uijttermaten schoon en [illegible] geweest
gemaeckt, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gebracht
hebben [illegible] [illegible] de Almogende voor sijne miltrijcke
[illegible], met danckbaerheijt [illegible] [illegible] groot gemaeckt,

Welcke extreme [illegible] hette, en gantsch brandende
drooghte (die de [illegible] [illegible], in veel [illegible] [illegible]
[illegible] heeft [illegible], en voor [illegible] tijt [illegible]
gemaeckt, en groote [illegible] schade aen [illegible]
geplante [illegible], [illegible], Notes, en ander [illegible]
Boomen, mitsgaders [illegible] gedaen, [illegible]

:849

vele dueden, en uijtgedragen Noten Muscaten Boomen, ende voornamentlijck die in de sonne staende, met vrijelijck gebrek voelen, Weshalven de Vruchtboomen, door ons in dit goede saijsoen, met andere bequame vellen bevrijt, en is beterschap vandeselve te verwachten, gelijck de natuijre, ofte wel de Godt, middelen in menichte jonge Noten Muscaet Boomen, voortbrenght, daervorens ook warende en kreijnigen der daerlijcke, in den aendeel niet te brengen, bij velen tevooren gehouwen, en uijtgeraeckt werden, soo dat den medepliche, dienende te gebruijcken int planten souden voor tot noodige en nuttige saken bestede connen, temeer door het planten, met als te doen genaturaliseert zijn, den Heeren Ed. dat vandeselve, die soo schoon niet connen opgevuldt werden, beter geaetsen en deen bij goede bewoningen, onderhouden en sich selft ten overvloedt cultiveren sal.

Noten Muscaet Boomen, hebben in Januarij ende feb. uijttermaten schoon gebloeijt, en met goet bequaem weder sijn vrucht geset, die nae alle apparentie, de noten met voormoetelijcke oogst sijn lichter bevonden en gaint sullen werden de Banda vrucht begunstigt, desnood tot soulagement van Comp.e opeen dien staende, en uijt deselve gemaeckt wee uijtsteekende gemeente, en souw ons en Ruch voorlichten verdiende, onderstaen, onderstaen verder Schenen de gemelte 949 f. soo Macis en 133 Catty Noten, voor tStraek en tenuest tEschip, vande beleen gewerden, outrent de 300 f. soo met haer 830 Catty Noten is soude, is te krijgen en daer mede Ed. te schicken, daer den besten bevinde de te tijt, sal't voor't bevinden de ons bekent maecken, niettemin betrouwe soo Ed. als de Heeren onse Principalen int meer deelt, als eigen Bandas Spe... sullen gebruijcken, en dat deselve alles in niemants handen, soo geringe het zij, te vinden zijn, want uijt de kennis en der voorgaende en de onbegrijpelijcke schade die daer uijt te volgen staende, wert alhier extraordinarij mennus, en scherp wacht gehouden, en sorgvuldig acht, tot weringe des bedroch gemaeckt, daer wij ook continuerende sullen, soo veel inspectie met dijcken cuimen en waere besweringen der selve, niet bevinden, voorts worden beschreven en boeken en Lande der Macis. Item het droogen en calculeren der Noten gedaen, en alles ten besten, voor soo veel mogelijck te brengen, daer uijt de Comp.e dienst en des Heeren voornemens meer uijt voortvloeijt.

Jan van Santen

Sints ontfangen sijn ons UEd.s drij onderscheyde missiven,
deselve gedateert 22 Decemb. 1635 per de [illegible]
de 18 January, de 18 febr. met de Jachten [illegible]
[illegible], per [illegible] de 4 April, mitsgaders die
vanden 28 febr. per [illegible] de 12 der selver
maent April [illegible] de factuyren [illegible]
[illegible], ende de bijgevoechde geschriften, [illegible], die met
aendacht doorsien, den inhoudt [illegible] gemaeckt, mitsgaders
[illegible] UEd.s sampt d'E. Heeren [illegible]
[illegible] ten dienste van [illegible]
int generael [illegible]
[illegible], int [illegible]
[illegible] achtervolgt, gelijck [illegible],
twelck door [illegible] niet [illegible] geschieden,
[illegible] sal [illegible] worden, soo sal bij desen
d'antwoort [illegible] gemaeckt [illegible]
nodige advysen volgen.

Dienstwilligh [illegible] bedancken, voor de goede [illegible] die UEd.
[illegible] is alles voor [illegible]
[illegible], [illegible] ende [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] tot [illegible]
[illegible] gelijck [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] UEd. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] van dage tot dage [illegible]
gelijck [illegible] occasie [illegible]
[illegible]
[illegible] dat [illegible]
[illegible] dienst.

[illegible], mitsgaders
[illegible]

[illegible]

Jaerlijcx d'Inwoonderen van Oost Indien, so alhier ontrent gelegen
Eylanden, Banda, Crauw, ende de Malaijsche Quartieren, met hun
gedienen dijen Coopmanschappen, vandaer van veel door de daer van
verschaffinge, ende gantsch redelijcke Duijsteren licht, die als gevijnen
tijt gehaelt ende mije gesicht aen Hooge landen tot de Eyl.
Banda uijtgevoert worden, ende alsoo tegens veel ende danck de landen
Ceram, Amboyna, Bouton, ende Celebes, ooc dierwegen [illegible]
verderves onbekent is [illegible], sonder eenich last aen te doen,
hun onthouden hebben, dat van met slecht [illegible] aen
[illegible] van 3 a 4 [illegible] uijtgevoert ende Ghestrafft alhier aengecomen
zijn, doch hun geringe ende gantsch sober licht [illegible] Natie
is de groote verschooninge ende [illegible] der Armoede, die nade
uijtvindinge [illegible] geringe Commercie [illegible]
a Contento, [illegible] beijde.

Insgelijcx geschijnen dagelijcx alhier aen tkasteel, die van
Ceram komt, [illegible] ende ander [illegible], gelegen aen
[illegible] Ceram, veelen Amboijnsche Lagonis, Contoirmen,
[illegible] ende ander [illegible] van geringe Importantie is,
[illegible] voor Sijn Eminent Constant [illegible], dat is [illegible]
en setten, [illegible] voor hare ende de Comp.e niet schadelijck
noch ondienstich is, Invoegen Banda, door de frequente
der gemelte Eylanden ende vermeerderinge van Lagonis ende andere
Nootwendige Coopmanschappen, tegenwoordich [illegible]
[illegible] tot gerijf der Armen, en geringe ende Civiele prijs
te [illegible], te meer ons niet als met de [illegible]
te [illegible], sijnde ons genoech Banda [illegible],
[illegible] der Ceraders, bevonden, mitsgaders de Lagonis, te
[illegible] des Rijs alhier geconsumeert ende verbeteren,
[illegible] worden, [illegible] de Lagonis [illegible] is geldt tegen
Amboijna [illegible], ende tegenwoordich [illegible] 3 a 4 [illegible]
ende 7 [illegible] het duijsent [illegible], [illegible], dat de
Rijs [illegible], ende bij [illegible], ende andere
[illegible] de [illegible] Interesten, gantsch
[illegible] ende [illegible] ontset sonde zijn, soo sullen bij
alle Occasie met Expeditie int [illegible]
Continueren, doch en sijn gerust dese hier [illegible] te [illegible], [illegible]
int minste niet geraden, [illegible] lustrende
verstercking [illegible], die en geringe [illegible], hun
als [illegible] staet [illegible], [illegible] de [illegible] niet
[illegible] (sonder eenige [illegible] [illegible]
niet is te [illegible], [illegible] sonder [illegible]
[illegible] van [illegible]

[illegible]

Machtige Natie, niet als voor de eerlijckste schelmen ende
int particulier te vreesen hebben, dat wij alle subject sijnde,
rechte want niet het voorstaende oorlogh voor te comen is, ofte
sulcx geschieden sal.

Tot volcomen contentement der Inwoonderen, wordt altijt ge-
practiseert, alschoon hun ongunst niet aff te keeren gebracht
nog te hopen is, daer mede niet laten [illegible], maer alles
beijde door ons ingebracht ende van hun gehandelt, twelck gantsch
ontrent buijten [illegible] maniere der Chineesen, dese Inwoonderen
moeten consumeren, maeckt, want op deselve voor constant
als borgerije te houden, niet als schade te doen, ooch beswaeren
te wenden is, [illegible] hebbe tot gevin dese [illegible]
de [illegible] der ongunst gegeven, twelck bij goede occasie
[illegible] hier nader sal gedaen werden, rechte [illegible]
[illegible] is toecomende [illegible] ons niet soo veel
blijft te schieten, als mogen vreesen sal, want sij gehele [illegible]
[illegible] toecomt, dat int [illegible], als [illegible]
alleen [illegible] te comen staet, geconsumeert ende uitgelevert
[illegible] sijnde, geheel te houden, niet als armoede ende ellende
[illegible] ende geen vrijheit vreesen souden, daer [illegible]
jaer gantsch van bevrijt sijn, waer in U Ed: geven
gelieft te sien.

Den ontfangh ende bewinteninge der [illegible], Conform factuere
Mr. de [illegible], t'Casteel van Batavia, ende [illegible],
mitsgaders dat ons getrocken partheijs behoren werden, ende
negotie boecken tot principael [illegible] bevonden, [illegible]
ingetrocken, ende niet het comptoir generael [illegible]
sijnde, is ons gantsch [illegible] aengenomen te
[illegible] gegeven.

Sanda gaedt tot dato niet U Ed: Conform het toegesonden
extract, [illegible], den 24 [illegible] gewest
fiscus Mr. Ambrosius [illegible] uijt den [illegible] van
Nordunum, door U Ed: is toegedeelt, bij ons al hier toegevoeght
werden, ende [illegible] gestelt.

De annotatien ende [illegible] der [illegible]
boecken, is niet verwonderinge bevonden soo hebben differentie,
mitsgaders [illegible] geinquireert
ende gevonden niet gegeven, [illegible]
uijt [illegible] niet [illegible]
gedaen, want voor desen niet is gebruijck van de Journale
te houden, is gebleven [illegible] Junij 1634:
[illegible] hebben bevonden, soo bijde in het Journale te formeren
[illegible] voor desen alles in de [illegible] Mr. Dircksz, sonder

sorteringe

sorteringe uijt te deelen, de Nega: is geleert, en haer dade-
lijck geslagen, en sodanige goederen gemindert, al met de
prijs gelijck comt, sonder te letten wat in Nega: heeft
gestaen heeft, twelck in de Negotie Boecken blijckt geinsere-
teert int affstrecken der goederen aen voorsz. persoonen, die en
Batavia, Cormandel, Persia etc: zijn volgens plaetsen Boecken
vele tijden dan voor andere Cleeden van gelijcke waerde te nemen
soo is bij den Ontfanger niet verders als op de somma, sonder
de quantiteijt en qualiteijt der Cleeden, gesien, welcke naer de
Nega: Comptoir tegens op de visitatie van ijder sorteringe
te cort bevonden wert, dat door accurate nareeckeninge
niet perfect heeft connen geschieden, en Noothsaeckelijck ge-
nomen uijt stel lijden, rechte en ter behoorlijcke tijt
Nega: te doen, na constitutie deser geformeert,
dat int nadeel des eenen d'ander, ten prijse als gestelt
en bracht zijn, het welck heeft ooc verschijnt [illegible]
van 't Journael en Grootboeck, gelijck dick en menichmael
is gebeurt, de Cassier eenige faulten begaen hebbende,
en Batavia ofte Persia, in plaets van andere Cleeden in gelijcke
prijs, en niet te Cleeden, geleert heeft, bestaende alsoo
niet op hun gemerck, als claer blijckt der Boecken sonder, alle
twelck int Confronteren der logie met d' Negotie Boecken
Noothsaeckelijck groote differentie in quantiteijt en qualiteijt
der sorteringe moet maecken, en alhoewel sulcx waerachtich
ende rechte oorsaecke der differentie sij, gelijck bij [illegible]
bevint blijckt hier te Burgeren de Comp: met Presidenten
is sulcx gants ongerijmt en buijten twelck niet goede
Correctie hebben heeft, invoegen niet alleen dese
met d'eerste gevonden, maer alle de volgende Boecken sulcx
mede te blijcken sal werden.

In de Negotie Boecken, sijn eenige Cleedingen, twelck [illegible]
[illegible] van de andere Noothsaeckelijck moeten affstrecken, en is
egeen specificatie der [illegible], [illegible]
gebracht, soo blijckt het [illegible] der voorsz. Cleeden, in [illegible]
gemindert, en hier toe gemeldt wert, twelck als
[illegible] blijckt, gelijck present en is tot
[illegible] dan bij [illegible] Continueren sullen.

Wij betrouwen vastelijck, bij dese navolgende Boecken
bevonden sal werden, dat de meninge, wil, en [illegible]
van U Ed: [illegible] ons [illegible]
[illegible] der boeckhouders gestelt, [illegible] bij ons [illegible]
[illegible] wert, gelijck niet [illegible]
[illegible] te Continueren.

[illegible]

Omme de Massoyen, de de geldalsteenb des selfs bundel, hebben
ons soo nauw als doenlijck is, geinformeert, & wert bij eenige
gesaghebbende Orangkaijen, [illegible] door de Bloedgeleit
uit geseecht succedeert, & niemant anders geeven, als de
Cust de Nova Guinea, [illegible] daer ontrent gelegen eijlanden,
bij vreede barbarische & boosaerdige natie [illegible] voor
desen, aen de Menschen & Bandae gevoert waerde, van Orangkaij..
[illegible], gelijck als noch ons geringe [illegible], hunnen
[illegible] hebben gebracht, sijnde gants schuw & [illegible], van
alle uitlantsche [illegible], ons [illegible] [illegible],
van [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] & andere
diergelijcke cleenigheden, mitsgaders [illegible] & [illegible]
[illegible], [illegible] ten uittermaten [illegible] & [illegible] sijn,
[illegible] met gemelte [illegible] uit [illegible] gebracht
[illegible], [illegible] lantwaert is gelegen, [illegible]
de [illegible] te staen, [illegible] aen [illegible] wert,
aen [illegible] ons is gemelt te commercie, & [illegible]
[illegible], dat bij [illegible] met [illegible] wert, te
handelen, & naer [illegible] der Orangkaijen, soo [illegible]
quantiteit van 3 a 400 [illegible] & meer jaerlijcx te becomen,
gelijck de gemelte Orangkaijen belooft, & ons [illegible]
toegeseght hebben, [illegible] dit [illegible] jaer
[illegible] te brengen, & te leveren, [illegible] door
[illegible] vermaning & [illegible] recommandatie
[illegible] gefondeert, is het [illegible] van
10 a 12 groote [illegible] derwaerts [illegible] sijn geldeert,
[illegible] sal des tijt [illegible], & soo [illegible]
[illegible], sullen [illegible] gesamentlijck [illegible]
[illegible] & leveren, tot [illegible], is [illegible] te be..
comen, & [illegible] tot [illegible].

Oock 118 Voorders sal der gemelte bundel [illegible] alleen
[illegible] te becomen & te [illegible], considererende
de groote & [illegible] der landen, [illegible] te [illegible],
[illegible] quantiteit jaerlijcx te be..
comen is, [illegible] naer het seggen der Orangkaijen, die met
discretie te gelooven sijn, [illegible], & [illegible]..
[illegible], soo [illegible] sijn [illegible] hebben te
[illegible], & [illegible] in handelinge met die van Ceram..
lant treden, & [illegible] met contracten [illegible],
[illegible] der inwoonderen [illegible], met [illegible]..
[illegible] privilegie, [illegible] te [illegible] & [illegible],
gelijck [illegible], [illegible] te [illegible], [illegible] hebben,

Dit alles

Dit alles, ende met veel gedilaeijerde woorden, die de swarten, op
indere gebruijck sijn te spreecken, ende de vigilante ende offensive
macht, niet gestelt sijnde, staet te bedencken, dat die van
Ceram en andere Moortsche [illegible] geleegen, door Inductie
en eijgen drift, niet stille sitten, maer tot verdelinge
der gemelte Javanen ende Maleijers, die Banda [illegible] in
acht nemen sullen, want door deselve te [illegible] in de [illegible]
te brengen waer, Doch alles is bij ons te [illegible] noch niet
bekent, dat den tijt ende ervarentheijt, op niet goeder fondament
en gesont ordre te werck, best leeren sal, twelck UEd.
getrouwelijck geparticipeert sal werden, Intusschen sal men
vorderen, dit saijsoen alles in ruste gebracht te becomen, soo als 't
geraden ende nodich sal wesen, UEd. nader onder [illegible]..

Sullen bij onsen jongsten, soodanigen lijst der [illegible]
[illegible], ende andere [illegible], als bevinden tot den voors.
Bandasche [illegible] getrocken te wesen, uijtwijsende den
[illegible] ende [illegible] van 't [illegible] bedrijft, want
[illegible] der [illegible] best te [illegible] hebben,
wat is toecomende tot dien [illegible] noch wesen sal —

Tegens de 120 £ Bengaelse ende Mallabaersche slaven ende
slavinnen, die de schepen de Leeuwinne en Leijden
becomen, gaen mede gemelte Leijden, onder Commandeur [illegible]
aen UEd.t geconsigneert 107 £ Bandanese slaven,
slavinnen ende haere kinderen, namentlijck —
85 £ die noch onder de Comp.e waren [illegible] —.
22 £ der Burgers [illegible], [illegible] voor haer de [illegible]
[illegible] tot [illegible] contentement uijt [illegible]
hebben gegeven, daer onder sijn [illegible] ende te [illegible] te
[illegible], en niet [illegible] gevaerlijcke [illegible] te [illegible]
die [illegible] uijt [illegible] verdelt werdt. Het [illegible]
onder [illegible] seer [illegible] tot bijeenvoeginge der
Bandanese slaven onder de [illegible] sijn geweest, [illegible]
[illegible], als voor desen, eenige Bandanesen tot [illegible] ende
[illegible] des [illegible], [illegible], [illegible] door hen
[illegible] met [illegible] geschiet, dat in
het contrarie, niet [illegible] te [illegible], te meer
eenige [illegible] [illegible], [illegible] staet
[illegible], met [illegible] dat dagelijcx op Banda [illegible],
[illegible] uijtgestroijt hebben, [illegible], niet sonder
[illegible] te [illegible] sijnde, hebben [illegible]
[illegible] soodanige [illegible] ons [illegible]
stellen, in [illegible] te [illegible] gesproken te werden.

twelck

[illegible] UEd.t is toecomende, sal geliewen, soo t mogelijck
is, in acht te nemen.

Item boven gemelte 107 Lijfeygenen, [illegible], die
ten deel aen voorz. [illegible] gehandelt hadden, [illegible]
eert, met gemelte Schip [illegible], [illegible] te [illegible] /
[illegible] onder [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] al
[illegible] [illegible] Jacht [illegible] [illegible] [illegible]
Naturel, [illegible] inbarqueeren, gelijck [illegible] voornemens met
het Jacht [illegible] Banda, soo veel UEd.t tot [illegible],
als immers mogelijck, [illegible] sonder [illegible] Commotie
sal comen geschieden, [illegible] met soodanige bespeijdinge
de Naturelle Bandanesen int Oost Banda [illegible],
[illegible] uyt [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] tot alle [illegible], [illegible]
[illegible] is [illegible] sal.

Gestadich [illegible] wij ons met alderhande [illegible], [illegible]
[illegible] te [illegible], [illegible], [illegible] UEd.t [illegible]
binnen [illegible] Jaren [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] Banda Continueerende, [illegible] Limoenen,
[illegible], [illegible], [illegible], [illegible],
[illegible], [illegible], [illegible] etc. is [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] sal [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], sonder
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] is [illegible]
[illegible] te nemen.

Maer tegen [illegible] voor eenige Jaren alle de Nagel Boomen,
ter neder gevelt en uytgeroeyt, gelijck [illegible] dagelijcx de
Jonge aencomende [illegible] [illegible], [illegible], en tot
niet gemaeckt worden, dat UEd.t [illegible] is [illegible]
te gaen, [illegible] [illegible] uyt Banda [illegible] te
[illegible] [illegible], [illegible] Jonge [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] Boomen, die [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible] tot Contentement der [illegible]
Eygenaers [illegible].

Als [illegible] Bandige [illegible], [illegible] UEd.t [illegible] en
[illegible], int Contrarie [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
dragen, die [illegible] Schip de [illegible], [illegible] 11e Maert
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] gemelte [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Commandeur, Mr. Rudolph
[illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] gemaeckt en [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] bij der hant te zijn, [illegible] [illegible], [illegible]

de [illegible]

de Sandige afsloot gemaeckte Chaloup, en de boot vande
Brouwerinn, die nae P: Ruij gesonden, en des avont daer
gebracht, achter inden Nacht de voorsz: Chaloup en de boot
van Brouwerinn nae Ruij, vant de Capt onse President
door schepen, dat 't met den Cranghuij verwonderd hebben, ge
committeert, de Opperhoofden Sr. Gerrit Demmer
en Pieter Willemsz, mitsgaders den Lieutenant Lauwerens
Hoe Venburgh, met expres de last om boord, als het schip
geschiet, cloeck, om hun daer goede Instructie te vinden, mits
gaders conforme Sr. Edts. Order, met hun te handelen, en on
vredende leggende Guarnisoen te lichten, latende hun voorts
met het ledige vonnis de lant, nae Attetiet vant scheepen,
die gemelte Cranghuij in hun gesicht, ontrent te halven
wege gecomen sijnde, wierden gemelte Engelschen, een
groote vlagge, boven int geboucht, ontrent hun schip
en, waer naer het vonnis scheeringe uijt welcke van [illegible]
wert geschiet, invoegende alsoo een van, welck tegens sij
niet en hinderden, is stuijt en slachtinge des Coninclijcke
Majesteijts van Groot Britagnien te vrede, die, nae
dat sij onse Machtige Edele des Presidents hebben
bevonden, ende avont wederom ingehaelt. ——

De gecommitteerde aen boort gecomen sijnde, hebben onse twee
hun vrunden gerecommandeert, en met behoorlijck compliment
de Gouverneur de gedaen, en voorders onse last, de commissie
ontdeckt, bevonden met dit Presente en bijhebbende
Chaertinge, van voorwaerts Guarnisoen, bestaende in 10
Persoonen, welck alleen tot schoedinge des t'samenrottinge
der slaven, en 't niet dees der geboorte, waer door onse
staet is Banda seer groot, en ongemack soude gemaeckt
werden, en niet in eenige Protectie van dat te wachten
gelooft wert, te dien eijnde lichten de voorsz: Chijeant
int geheel overgeven, en is hun handt stelt, in naer
wat gevallen dat sij te disponeren, voorgevende dat noch steets
dat tot hare contentement en groote geluck
door onse Authoriteijt, alle en elck onder onse gehoorsame
staende, van daer gewacht sullen worden, waer toe
gemelte heer vrunden, doch lachende bedanckte
en spreeckende naer Schoeringe sijnde commissie, bij hun
President in Bantham gesonden, bevonden last, onder al
gemelte Chijeant huijs te visiteren, hadde, latende de
lichtinge van voorsz: Guarnisoen, tot onse dispositie
staende met sijn schip, dat daer quaet weer gaet

ingelegt

ongelegen [illegible] lant, binnen te comen, werde door de
gecommitteerde hem 't gedient, geen ander noch last,
tot sulcx van ons hebben, dienvolgende hadde voor geaccepteert
[illegible] te vinden, maer voor soo veel hij bevonden heeft, voor
voor hem geraden, aldaer ter ancker te leggen, en sijn [illegible]
is [illegible] te vinden, mitsgaders [illegible]
en [illegible] te [illegible], welcke de gecom-
mitteerde en onse [illegible], voor sijn [illegible] alles,
met ons eygen [illegible], onder [illegible] hem [illegible] dat mede
aen boort te setten, en [illegible], en sijn dat
en bij ons [illegible] avont [illegible], latende aldaer [illegible]
[illegible] tot ons [illegible] bevinden, brengende dien avont
niet als met particuliere [illegible].

S.

Andries [illegible] smorgens, hebben des met gemelte [illegible]
[illegible], is onse [illegible] gewoordicht [illegible] hem int bywesen der
[illegible] [illegible], audientie [illegible], die [illegible]
[illegible] binnen de onse [illegible] te comen, [illegible]
welcke [illegible] hem [illegible] te [illegible],
[illegible] dat [illegible], welck [illegible]
woorden, hebben [illegible], soo dat [illegible]
[illegible], [illegible] gecontenteert [illegible]
[illegible], [illegible] en [illegible], [illegible]
[illegible] de [illegible] onse [illegible], is discourse
getreden, en [illegible] soo hij niet [illegible], gelijck wij
[illegible] van [illegible], [illegible]
gemelte [illegible] is [illegible] te nemen, [illegible]
[illegible], [illegible] voor ons niet
[illegible], de [illegible] 10 [illegible] dat te [illegible],
[illegible] is [illegible], [illegible] tot [illegible]
contentement onser [illegible] sijn [illegible]
[illegible] te [illegible], welck met visitatie en [illegible]
[illegible], dat hij is [illegible], en wij
[illegible], [illegible] hem [illegible] niet [illegible]
[illegible] is, [illegible] te doen, dat [illegible]
hem met vriendelijcke bejegeninge [illegible] goet tractement
[illegible] door onsen [illegible], als sijn [illegible], doen
stellen, [illegible] onder de [illegible] van onse [illegible] als hem
[illegible], te [illegible], [illegible] alle [illegible] met [illegible]
[illegible] [illegible], ende [illegible]
[illegible], [illegible] te comen, [illegible] dat
[illegible] soodanige vigilantie [illegible], dat [illegible]
[illegible], [illegible] van [illegible] hadde [illegible]
gestaen.

gestaen, nogh de Dronck [illegible], soo wel mis de [illegible] [illegible]
des [illegible] Roth, bekomen hebben, oock het [illegible] met de [illegible]
gout comen uytwenden, waer op sy 't naer alle apparentie
aengeleght hadden, soo wel de soldaten op d'E: [illegible] [illegible]
dat gesamentlijck Nederlanders, ende [illegible] [illegible] uytgeroepen
[illegible] is, [illegible] [illegible] [illegible], stil te [illegible]
sonder eenige [illegible] niet hadde te maecken in syn [illegible]
[illegible] [illegible] te houden, en op [illegible] [illegible] goede acht
te nemen, dat soo achterwegh [illegible] geen [illegible] is,
waer mede ons [illegible] [illegible], en met de Patientie
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te worden, ende
[illegible] [illegible], te worden gehouden, waer mede, soo int
Publiceren als [illegible] [illegible] des strengen Placcaets, welck
de groote [illegible] soude maecken, en buyten [illegible] [illegible]
gedacht op te houden, als [illegible] te [illegible] [illegible]
sonder hebben te gedragen.

Doo bekomen den 10en dito was gemelte [illegible] [illegible] [illegible]
uyt de [illegible], [illegible] d'E: [illegible], gedateert $\frac{7}{17}$ Maert A° $\frac{1635}{1638}$; [illegible]
[illegible] der [illegible] [illegible], [illegible] des [illegible] des sijn [illegible] te
[illegible], en onder [illegible] te gaen, [illegible] [illegible] [illegible] op d'E: [illegible] niet
te doen, oock te [illegible] te leggen [illegible], [illegible]
[illegible] ons [illegible] [illegible] [illegible], of [illegible] op d'E: [illegible] te [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], sijn [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te nemen, welck [illegible]
[illegible] [illegible] Consideratien, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de
[illegible], [illegible] des [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible] te sijn, [illegible] [illegible]
[illegible], met [illegible] sijn [illegible] [illegible] [illegible]
te [illegible] op d'E: [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] des [illegible] dit [illegible] [illegible] is
[illegible] hadde [illegible] [illegible], [illegible] te onderstaen of
[illegible] soude [illegible] [illegible], welck in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] is, dat [illegible] [illegible] [illegible] hadde
bijsonder des [illegible] M.r [illegible] [illegible], met sijn [illegible] [illegible]
op 20 Maert [illegible] d'E: [illegible] soude [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] te [illegible], en 10 a 12 Jongh [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] eenige [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] en soude [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], en [illegible] [illegible] [illegible] sij in
[illegible] des [illegible] [illegible] sal hebben, [illegible] de [illegible]
[illegible], [illegible], en [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], bijsonder alsoo [illegible]
[illegible], als voor desen, tot [illegible] [illegible] [illegible]

met het

S[illegible] met het oude Guarnisoen, sonder de minste [illegible] veranderinge bleven.

Seer [illegible] gantsch wijnich Proposten, [illegible] met [illegible] gehouden, dan hebben uyt het [illegible] Steeden, die jaerlijcx [illegible] den staet van [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] menten [illegible], [illegible] alles met den [illegible] der [illegible] [illegible], [illegible] voor [illegible] het [illegible], die is alles [illegible], sijn [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] U Ed.: [illegible], dat [illegible] [illegible] [illegible] alles met [illegible] [illegible], tot den [illegible] [illegible] te brengen, [illegible] onder [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Ed.: [illegible] [illegible] [illegible] U Ed. [illegible] [illegible], [illegible], dat [illegible] van dien [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] danckbaer [illegible] [illegible], [illegible] sal.

Alle materien accommodabel met [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gepractiseert, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gevonden, den [illegible] [illegible], die bij ons [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] staet, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] U Ed. [illegible] Constitutie [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], U Ed.: [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hebben.

De [illegible] blijven tot den [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], dat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], die [illegible] [illegible] van binnen [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] van buyten [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] werdt.

[illegible] dato [illegible] [illegible] Predicant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] met den [illegible] Banda, die [illegible] 29 [illegible] [illegible] [illegible]

met de [illegible]

86

met dese Ingesetenen ordre en Instructie, daer toe ons gedragen
verstrocken is, niet souvende, dat ons in verwonderinge gebragt
heeft, te meer gants begerich naer sijn vaderlant geweest
den almogenden gave dat het hem met goede bedrijff, de
ons hier mogen brengen.

Door de doot vanden Ed. Joannes Verstege oppercoopman, die den
21e January passato inden Heere is ontslapen, gaet de gemelte
Commandeur, die naer 't uyttreckende, tegens dese tijt
de [illegible], verquict geworden is, soo tevens den quijns
soodat de Resolutie nu te continueren, twelck sijn E.
ons sonder dese Intervallen met deese bevorderd hadde te doen,
de Ed. d'te believen naer Patria te keeren, hondert
heijt, twelck wij om diverse Consideratien, tot het
laetste staetelijcke Schip uit Banda, is staen blyven
gehouden, als wanneer de Principalen naer gevoegt
daer de Differenten sullen.

Als voor desen, is met den staet der Banda Eylanden, mits-
gaders de Orangkaijen Persoonen (Godt loff) in goede
vreedsaemheyt gelegen, soo dat den Kraght Godts diens
volgens t'gelijckelijck van d'Ed. de Nederlantse
Plaetsen, in wesen gehouden, alhier deur geregeert
de Jonge-Jongst ons Staets int Schoole gehouden, en
wel geleert werden, van de Schagen, dat de Doot sij
en wanneer Persoon is, die wel volgende met gestant ende
kennis der geregeert en geleert moet worden, waer
toe hem tot dese wacht besluit, dat groote geruchten
nog Inbrengt hetwelck naer gheede Imaginatie en [illegible]
tamelijcke Inlandschen, onder dese, eenige nieuwigheden
door van Cleijne Inbroecken, altijdt soecken is te voren,
die volgens de voorsz. Resolutie, daer toe ons
gedragen, bij ons onses Raets, om diverse Consideratien
tijdens gestelt en toegevoegt sijn, soo dat het liet alles
gecommandeert, en met vriendelijcken ommegangh gestelt
heyt, wat schijnt dat de groote waerdige Studie
gemeenden eenige besondere geheel schuts, welck woorts
brengen, die niet gestant tot vruchtbaer is dienst
besorvert te sijn.

In Conformite van voor desen, d'Ed. d'te aensienelijcke ordre
soo veel altijdt tegens den armen gevallen Borger, met het
rechte en Insiende, tot behoeff der Sieraets gegeven
en Vermogen gegunt, daer en tegens de versch[illegible]

onder dien

en die gevangenen sullen comen betalen, derwelcke door
de voorige schaerse vorderinge seer weijnich te vinden sijn,
maer niet dan op verdiende en [illegible] [illegible] aencompt,
mitsgaders die in [illegible] en andere ongeregeltheden, het [illegible]
sijn [illegible] voorbrengen, [illegible] gevallen door de Comp.e
als [illegible] [illegible] werden naer [illegible] [illegible]
geworden en ingehouden, door het gesecht, de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] gestelt [illegible] de Comp.e goet
gedaen, soo is [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] UEd.le [illegible]
niet te brengen werden.

Op 't Antwoort op de geremonstreerde Requeste, door den
E. Hr. [illegible] van [illegible] [illegible] gebracht, hebben wij
[illegible] Comptoiren [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
niet [illegible] te [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], die is [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], en is [illegible] [illegible] geringe gelt sij ontfangen
te [illegible], dat niet sonder UEd.le [illegible] geschieden sal.

Het is als den Oudesten [illegible], sonder eenige [illegible]
[illegible] met [illegible] aengevangen, bij sulcx [illegible]
[illegible] [illegible] naer UEd.le [illegible] gedragen, dan [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] is [illegible] [illegible] [illegible], en [illegible]
[illegible] [illegible] en [illegible] [illegible] [illegible], die de 50 jarigen
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible], ontfangen,
[illegible] soo [illegible] [illegible] [illegible] als [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible], en [illegible] [illegible] sal, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] is
[illegible] [illegible] [illegible], met sijn [illegible] te [illegible],
dat [illegible] niet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] te stellen, en de [illegible] [illegible] te [illegible], [illegible]
door [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible], en [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] te comen is, [illegible] [illegible] [illegible] al [illegible]
sijnde, [illegible] [illegible] te [illegible], soo lange [illegible] te
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] allen [illegible] [illegible], [illegible] allen
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] sullen, [illegible] [illegible]
te [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Voor de [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
der [illegible], en [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] naer [illegible], [illegible] en de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Monsambique

Mosambique etc. sijn wij uijterst ganss danckbaer, den Almogenden Godt met allen desen ontfanck, ende geleijde, der ijder met victorie ende overwinninge is gesont en onde voorstaet, bij U Ed. is salvo, mede bedancken alle U Ed. concepten, met sijne Goddelijcke Providentie, tot conservatie ijder ende onse vijanden, besonder geraeckt heijt in Comp.s staet, waer door des handel bevordert, de voor dijten getroeden, U Ed.le tot verijcken haer schat der tgemeen beste, uijt onderwerpt toecomen moge.

Met een besonder genoegen der verhooginge, van U Ed.le Commissie, waer bij ons het gouvernement van Banda wert gedesineert, ontfangen, item de extracten uijt de missiven bij U Ed. Hr.en ter vergaderinge van 17en dato 21 April 1635 uijt Amsterdam geschreven, bevonden, tgeene wegen den staet Banda, mitsgaders ons persoon, sijn ordineerende U Ed. Hr.en wat sulle wij seggen, de weldaet ende genegentheijt is groot, die met getrouwe diensten, geleijck constantie, tot beden, met goede genegentheijt en uijt vrijer hart, hebbe getoont, sulle erkennen, ende schencken U Ed. vrijen onse dagen, met hertelijcke danckbaerheijt, daer inne te continueren, ende sullen de gulden tijt, waer inne ijder met vrede leven, sijn achter bouwen des Bouwens plant, ende vier sijn vruchten, vatter de wijs, maeckt het coorn, en sorgt dat vrucht, billijck, ende vrede is, alle verwachtinge te goede door comen, want als wort sonder vrees, is of doe dat ontbreeckt ons niet, ter contrarie breijdt het leven, door de famma ontdeckten waer mede int cort seggen ende betuijgen wil, geen moeijte nogh arbeijt, met aenroepinge des Goddelijcken bijstant, gespaert wel nu hooghtelijck noch schijnt sullen werden, om haer Ed. onse principale Mr.en getrouwe diensten, U Ed.le besondere ordre ende bevelen, die desen jare bij ons wel gerecommandeert ende gegeven sijn, dienstbaerlijck ende gehoorsaemelijck t'effecteren, des te punct t'achtervolgen, tweeck niet weijnigh reit ende vermeerderen is, ende cruijsingh blijven sal, int ander de vrucht der genade, maer niet voor bewijsen, van geset, ende tot volcomen luijster, is wensen, onse namen int boeck des levens geschreven, mitsgaders goede genade dan aen ons met lust mogen, dat wij verwachten geliefde te schrijven.

Pardouw

Ed: Heer Anthonio van diemen
Gouverneur Generael over gantsch [illegible]
[illegible] 883

Dan onse aengetrouwde Calcoenen, die seer in [illegible] te brengen,
ook enige [illegible] beloofde, [illegible] door in d'aenteikeninge
gants [illegible] zijn, hebbe onder [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], die [illegible] met twee [illegible] [illegible] gestelt, mede
den [illegible] [illegible] last, [illegible] [illegible]
onder te houden, die [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
met toeseggingen dat in [illegible] [illegible], [illegible]
mede laten, bij alle [illegible] [illegible] [illegible] te gedencken,
die [illegible] met twee jonge [illegible], sijn ons behandicht, [illegible]
sijn op het schip gestorven. Het [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], In somma [illegible] ongeluck alles, patientie.

Int [illegible] Eijlant [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible],
[illegible] te [illegible], [illegible] [illegible] te [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] gestadich met veel moeijten, door sijn groote [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] dat te [illegible] [illegible], die door de
[illegible] [illegible], bij ons [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] door de [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible], die bij [illegible] [illegible] te [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], de [illegible] [illegible], die [illegible] [illegible] is
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible] [illegible],
gelijck [illegible] dat op [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] met [illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] te [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] is [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bij
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
met 4 [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] te [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gedirigeert.

Bij desen gaet d'antwoort, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], door [illegible] [illegible] [illegible], is [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] in [illegible] te [illegible] ontfangen, [illegible]
met [illegible] alle [illegible] [illegible] documenten, [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] bij [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] te
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible]

de Chinesen aengebrachte tot [illegible] tegens, tegens ons
Warsoos [illegible] tot distelheit, met seditieuse Brieven
onverdraechgelijck uitgeworpt, sulcken [illegible]
d'antwoort die in Confirmatie gestelt is, met vrindschap
te voorsien, de mede U.Ed.le van Godt begaeft met uyt-
staende verstande, en gewoonlijcke discretie, tot [illegible]
min der jurisdictie, de een ijder recht soodanich dat [illegible]
differenden, als ons toestaet en de Redelijckheyt vereijscht te
behoorden, waer is ons geen [illegible] staten.

Aende ontfangh en bevinginge van U.Ed.le mede den last ende
Order, mitsgaders d'extract der Ed. Heeren 17en artijckel
der Instrumenten, hebben met advijs van onsen Raedt, en der
schuldigen plicht, tot preservatie van alle geschillen te
[illegible], ter stont dit ingestelt Edict, daer tegens [illegible]
[illegible] al geheel langh voor de Contract van U.Ed.le Placcaet
[illegible], mitsgaders van de [illegible]
daer in begrepen, en ijder dies aengaende behoort [illegible]. Van
welcken vermelte Edict, twelck seer goede Reglementen
draeght, met U.Ed.le Jonghst toegesonden Placcaeten in [illegible]
deele strijdich, maer wel dat voor 't selfde bevestigt wert
[illegible] hier toe gewoonlijcke Wetten der Publicatie
ende affigeren, sulcx dat een ijder sich achter daer-
mede te reguleren heeft.

Met de Schepen, [illegible] en de [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] ende [illegible],
sijnder de [illegible] bij ons te vinden, die [illegible]
U.Ed.le wel gevallen, en [illegible] die vaten sullen bij de
[illegible] der Inwoonderen, van [illegible],
ons van [illegible], en gelijcke [illegible], [illegible]
is [illegible], en U.Ed.le [illegible] is [illegible],
met [illegible] te [illegible].

Desen Nederlantsche, noch Indiaensche [illegible], sullen van
ons meer licentie, en met den Coninck [illegible]
noch van d'een of d'ander [illegible] te [illegible],
U.Ed.le [illegible] Recommandatie, is bij ons
niet alleen nu, maer van desen wel geaffecteert, en is
[illegible], den Heer [illegible], [illegible]
den E. Heer [illegible], [illegible] groot
dit [illegible], en is Amboyna [illegible], [illegible], [illegible]
is den [illegible], sijnde [illegible] Warsoos, en

[illegible]

Tot bij sijn Residentie te Bandes, tegenstaende dat mede te
Starcken, door 't toecomende [illegible] [illegible] ende [illegible]
van sijn [illegible] [illegible] [illegible] uitdrucken, en diergelijcke
[illegible] te [illegible], dat voor geexcuseert gelieft
te houden.

Het wreet en moordadich bedrijf der [illegible] aende Cattitijs
vanden Velde, en [illegible] Jansz met sijn bijhebbende geselschap,
als mede de [illegible] daer den Ed. [illegible] [illegible]
Marten Jansz Vogel is sijn [illegible], hebt uwe [illegible],
[illegible] met de [illegible] van [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] Jans, en de [illegible] [illegible] [illegible] mits-
gaders de [illegible] door de Commandeur [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] is, [illegible] 't [illegible] van soo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], soo [illegible]
[illegible] en [illegible], dat ons gemoet tot den [illegible]
en [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], ter [illegible] tijt, als 't sijne [illegible]
wille is, [illegible] sal, [illegible] [illegible] van [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], en alle [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] niet als ter [illegible], an [illegible], en soo
tegelijck met [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], sijn [illegible],
en [illegible] [illegible], is [illegible] [illegible] [illegible]
te [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]:
[illegible] te [illegible], [illegible] te [illegible] sal [illegible].

Naer dat de [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], dat [illegible]
door [illegible] [illegible] [illegible], uit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], sijn [illegible] [illegible] 6 April [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] mede door de Commandeur
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] 10 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], is [illegible], soo sijn ter [illegible] [illegible]
[illegible] en [illegible], [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible], de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible], en [illegible] [illegible] voor
soo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Journalen en Caerten, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible], en [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
U Ed. uit de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mede [illegible], sal [illegible] te [illegible], [illegible] te [illegible] [illegible].

Tot bevorderinge der [illegible] handel, [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] met de gemelten [illegible], [illegible] [illegible] en
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], die de [illegible],

handel

S 67

handel, de nature der Chineesen, beter al soude sijn, daer-
toe aen te wennen, de ander goeden schijn, is licentie te treden
in met sijn Chaloupen, in Comp:e der voorss. Jachten, derwaerts
te [illegible], der handel met d'inwoonders te drijven, de d'jonge
[illegible] de dat is niet te geven, die altijt niet sijn betaelt
en [illegible] rijst voedsel, mits [illegible] daer te
[illegible] achter [illegible] [illegible] [illegible]: mede
geven soude, dat ick [illegible] [illegible] Cornelis [illegible]
[illegible], de den [illegible] [illegible], sijnde [illegible]
der [illegible], de [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
is, [illegible] uit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sijnde [illegible], [illegible] niet [illegible] [illegible],
maer met goede [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] niet [illegible], uit [illegible] van sijn [illegible],
die [illegible] daer toe [illegible] hadden, [illegible], [illegible]
in 20 a 22 groote jonquen, als [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], in [illegible] [illegible] te [illegible], de all [illegible] [illegible]
[illegible], soo hebben [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], de in alle [illegible] te [illegible], in [illegible]
[illegible], [illegible] soo veel mogelijck naer de gelegentheijt der
landen, als soude [illegible] te geschieden, de naer [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] der Commandeur [illegible] [illegible]
de handel, mitsgaders [illegible] [illegible], [illegible], dat [illegible] soo veel
[illegible] [illegible], als met goede schriftelijcke de mondelinge
berichtinge, mitsgaders de bijhebbende [illegible], van [illegible] de
bij ons te vinden [illegible], [illegible] alsoo den 16en dito daer mede
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Comp:e [illegible] de [illegible] [illegible],
dat ons [illegible] tijt [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] tijt [illegible] voor [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] te [illegible] [illegible], [illegible] door [illegible] [illegible] met [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mede
[illegible] naer [illegible] sal [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
de is sijn [illegible] [illegible], soo dat [illegible] goeds van [illegible]
[illegible] te [illegible].

De [illegible] [illegible] naer der [illegible], daer [illegible] [illegible] mede [illegible]
bij ons inde Jare 1634 gedaen, is tot [illegible] [illegible] [illegible]
als altijt inde [illegible] [illegible] is [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], als [illegible] [illegible],
de [illegible] van de [illegible] [illegible], [illegible] de [illegible],
[illegible] te [illegible], [illegible] den [illegible] [illegible] uit d'[illegible]

[illegible]

de bequaemste der Adelborsten, a 14 gl. de Corporael uijt de
Lanspassaten, a 16 gl. den Sargeant, uijt de Corporaels,
a 22 gl. 's maents, treden alsoo volgens ordre, gelijck is
qualiteijt, tractement en gagie, doch naer ijders bedie-
ninge, is sulcx tot der des Instantie, de [illegible] en [illegible]
maent geeft, die niet doet uit, maer tot gedencken bij onse
ordre als bericht, tot [illegible] alles [illegible] 1/4 soo dit, als
eenige Inwoonders Cantoiren, waerdoor is gevallen ingestelt,
uijtgevoert, en gesien is, dat voor ons, besonderlijck als [illegible]
behoorlijcke ordre dinge, gelijck twee achtervolgende Jaers
niet hebben connen doen, de besoignes int [illegible] is,
soo hebben de Sargeanten, die hun tijt geexpireert en daer-
geen diende was het tractement vele, de een 30 de ander 24
gul. ende de [illegible] staet, toegestaen en gestelt, gelijck
den Corporael van d'Adelborsten, die 24 [illegible] der Lant.
dienen [illegible], de Indies hebben gefrequenteert, daer toe bequame
verclaeren, doch ter consideratie dat niet [illegible] en wel [illegible]
bekommert sijn, de behoefte der Persoon, van 20 tot 24 gl.
ende voor als niet extraordinaire conditie gestelt van Sargeant
daer voor gegunt is [illegible] gestelt, dat [illegible]
der vorige tractementen ende der [illegible] [illegible] soo
extraordinarij niet [illegible], des bekennen niet UEd. [illegible]
[illegible] daer tot [illegible] en schicken, [illegible]
tant, ijemant door staet tot de voorsz gagie naer
sijn bedieninge en [illegible] gesonden sijnde, niet anders
als [illegible] der [illegible], sijn [illegible]
te verwachten heeft.

Gelooft UEd. [illegible], dat de Lanspassaten, [illegible],
soo [illegible] als [illegible], [illegible] is [illegible]
[illegible] tot accommodatie der Soldaten, maer tot [illegible]
onderhoudinge onser [illegible], [illegible] tot [illegible]
[illegible] Regement der [illegible], [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] is, niet [illegible] de [illegible], door de Corporael
en Lanspassaten [illegible] worden, die soo veel sij [illegible],
als [illegible] hebben, gelijck de [illegible] Officieren
de [illegible] [illegible], [illegible] bij [illegible]
der Soldaten, gelijck uijt de [illegible] bestellinge [illegible],
naeuwelijcx [illegible] te vinden is, [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] niet behoorlijcke [illegible]
[illegible] [illegible].

De drie Jongens, die [illegible] [illegible] 5 [illegible]
gevaere [illegible]

genomen, en mede tot manlijcken dienst van soldaten ende matroosen gebruyckt sijn, en niet dan [illegible] in't geheel [illegible] connen [illegible] 4 [illegible] door connen noch [illegible], soo hebben maer onse [illegible], niet in prejuditie der [illegible] van U.Ed. onse principaelen, [illegible] staet, [illegible] is [illegible] toegevoecht, om [illegible] als manne, met [illegible] te houden, en te dragen, [illegible] U.Ed.ts discretie, als [illegible] quantiteyt niet [illegible] sal en [illegible] U.Ed. [illegible] tot [illegible] landen, soo [illegible] [illegible] sal [illegible] worden, als [illegible], niettegenstaende U.Ed.ts goede meyninge, sal connen bestaen, soo dat de [illegible] niet alleen onnoodich, maer [illegible] noch [illegible], [illegible] sal gestelt blijven.

Volgens U.Edts. ordre, hebben het guarnisoen op de gantsch Banda, op 350 [illegible] gereduceert, [illegible] maer [illegible] behoorlijck [illegible], en [illegible] tot de 20 [illegible] soldaten [illegible], om de [illegible] dingen behoorlijcken, met [illegible] contentement te doen, van [illegible] [illegible], [illegible] gewicht, en [illegible] met de [illegible] gestelt gelijck bij dese met [illegible] te [illegible], [illegible] met [illegible] dit [illegible] Juli, met de bijwooninge des [illegible], [illegible] tot [illegible] te houden, doch soo de [illegible] van Banda, [illegible] eenige [illegible] voorvallende, met 100 [illegible] [illegible] geschieden, [illegible] gantsch [illegible] attentaten, [illegible] intervallen [illegible], [illegible] bij dese vredelijcken tyden, connen [illegible] volcomen [illegible] soodanige [illegible].

Wij sijn met U.Ed.t. [illegible], en [illegible] tot, het fort [illegible], [illegible] gantsch [illegible], [illegible], en soo [illegible] is [illegible] gewoon [illegible] langs [illegible] [illegible], [illegible] van [illegible] [illegible], [illegible] door onse [illegible], [illegible] ende [illegible], en [illegible] tijt [illegible] door [illegible], [illegible] conditie tot volcomen [illegible] perfectie [illegible], om [illegible] alles in [illegible] gerijf [illegible] [illegible], [illegible] te [illegible], soo [illegible] met onse [illegible] St. Jobs [illegible], [illegible] tijt, om [illegible] timmerhout uit het bos te brengen, [illegible] te [illegible], [illegible] te [illegible] gereet te maecken,

doch niet

doch niet sonder moeijte, doorgebracht, Inmiddels naer dat alles
gereet was, bevondt men het swack, blijven d'hallen logement
des Gouverneurs staende op de Zuijtsijde der [illegible] naer de Zee,
door den E. Hr. Gouverneur Caron, met intentie om te sanderen,
bij provisie ten heelen opgeslagen, en als nu gants geheel, dienvolgende
de Cruijdvoeringe noodich, een schoon sterck wel gebouwt huijs opgehaelt,
waer in ons bij Coninge getransporteert hebben, om eijndelijk het
gemelte swack logement daer tegens uijt den grondt op te haelen,
en te stellen, twelck voor den ontfangh van UEd.s Missive, onder
handen genomen was, en nu voort ten voltrocken, wort van
het ontwerp en bestek in desen gesloten gaet, en schrijven UEd.
sulcx niet alleen buijten besonder costen, maer gants accommodabel
tot packhuijsen, niet alleen om de luchtigh Cruijt [illegible] maer de
Gouverneur voor kaert als anders daer te houden, werden sal, UEd:
hier ons gevolgen ende permissie is, alles wat door godt believt
[illegible] sonder merckelijcke lasten, met dijen [illegible],
doch met UEd.s believen, van het verstuert, groote geheel
worden, sulcx prijselijck is, want de waechters haesten noodich in
behoorlijcke dienst, boven alle moeijelijckheijt swervens, dat UEd.
met desen toeseggen, te sullen geschieden, soo bidden ootmoedelijck ons
voor geexcuseert te houden, en sulcx in eijgen consequentie van dijen
sinnelijcke Commoditeit, onnoodige waerdes te trecken, maer
't selve tot den dienst der Comp.e (gelijck 't is schuldich is)
te duijden.

Ende om UEd.s meerderende swaricheijt, grondich ende niet vergeet
nemen, en verhael verstanden van de Cruijnen der schadelijcke
bergen te maecken, hebben insgelijcx voor het retirement
der schepen, seeckeren berg ontrent de Duijn besijden, 10 a 12
voeten hoger als de Redout Utrecht gelegen, die gestadich ende
doorniet [illegible] van het ruijgh bewassen heeft gestaen,
inmiddels geen gesicht daer door te becomen was, derwelcke bij ons
nu schoon gemaeckt en geslist sijnde, bevonden wert de
plaetse soodanich, dat tot bewaringh van gants Redout, met alle
sijn forten, noodich dient besett en ingenomen te worden,
twelck sonder costen, doch niet sonder moeijte, can geschieden,
want uijt de Redout [illegible] seer gelegen leght, om t' samen
uijt het gemelte daer ontrent gelegen berg van steen te [illegible]
vinden, en schoon te houden, want ons gevoel is meninghe
sonder merckelijcke beletselen der Redout, Utrecht, en het
[illegible] dan [illegible], die sulcx niet bestaen can, [illegible]
[illegible] berg niet gesicht connen [illegible], daer
de selve der Redout [illegible] van alle desen stercktes
is, gelijck UEd. uijt desen mede gaende Caerte ge-
lieven te bevragen, dienvolgende hebben met de persoonen
van ons[illegible]

van onse Stadt goet gevonden, mits dat deselve voortaen [illegible] sal sijn gemaect
en selve [illegible], met 4 ijsere stucken, als de Cant [illegible] gat,
en achter tegens de Redout [illegible], met [illegible] op het [illegible]
[illegible] de [illegible] met [illegible], en sijn stucken, door [illegible]
van [illegible], doende de [illegible] is goede [illegible] staen, mitsgaders
de [illegible] van goede [illegible], gelijck als [illegible]
[illegible] E: [illegible] sijn, leggen, soo [illegible] buijten voor [illegible]
Jaer, [illegible] gemaeckt [illegible], welcke gemeen [illegible] is
[illegible] tijden, bij [illegible] gedaen, en sonder [illegible]
[illegible] door de Redout, die bij 14 [illegible] beset is, met [illegible]
[illegible] worden, [illegible]
sonder de [illegible], [illegible] sal gestelt, en het [illegible]
[illegible] sonder [illegible] te besitten [illegible].

De Kerck is wooninge des Crancke besorchers [illegible], die gants
[illegible], en [illegible] te gebruijcken, en [illegible]
met de [illegible] onderscheiden is, mits dat de [illegible], tot
[illegible] des selven [illegible] is [illegible],
sonder de [illegible] tewoonen, die [illegible] in 't
[illegible], alsoo de [illegible] te [illegible], en [illegible] het buijt
gebracht wert, tot [illegible] der buijten [illegible], en [illegible]
[illegible] de Baije, die buijten [illegible] der Redout
leggen, te bewaren, [illegible], int scheijden der [illegible]
en de [illegible], [illegible] tot de [illegible] E: [illegible]
[illegible], en [illegible] is, deselve is [illegible] staen te leggen,
[illegible] sonder eenige [illegible], [illegible]
van de [illegible] werden, dat tegenwoordich bij de
Crancke besorchers en [illegible] te bewaren, den [illegible]
[illegible] is gedaen, mitsgaders het [illegible], en [illegible]
sijnde, met soldaten en [illegible] te bewaren is.

Dit alles hebben sonder eenige besondere, of [illegible]
[illegible] met [illegible] gesien, tegen 't des Jaers 1636
[illegible] te hebben, gelijck [illegible] E: [illegible]
met [illegible], twelck de extraordinarij goet [illegible]
[illegible], en [illegible] is, sal [illegible], dat met [illegible]
[illegible], en [illegible], tot [illegible], mitsgaders
[illegible], en [illegible], en [illegible]
is, [illegible], en alle de Redouten, en [illegible]
[illegible], int [illegible] te [illegible],
en [illegible] te staen, soo dat [illegible]
en gants [illegible], [illegible]
[illegible] sal, [illegible]
met de [illegible], [illegible]
[illegible] sal werden,
twelck [illegible] E: [illegible] en [illegible] sal.

Putmans

Niet alleen blijckt op de [illegible] van [illegible], mede [illegible], [illegible],
de [illegible] geldt, maer voornamentlijck des [illegible] [illegible]
[illegible] Banda, [illegible] gebracht, die voor desen, doch onder
[illegible] [illegible], [illegible] te gebruijcken [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], te [illegible] [illegible] [illegible] zijn.

Insgelijcx hebben in goede [illegible] [illegible] Ed. [illegible], [illegible]
tot [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Ingesetenen, bij [illegible] [illegible],
[illegible] door de [illegible] op de Compe. [illegible] [illegible], [illegible]
te [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voor [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] zijn te [illegible],
begonden dat des [illegible] voor sijn huijshoudinge [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sal mogen halen, [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] door Compe. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sal werden,
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bij [illegible] veel, [illegible] [illegible]
[illegible] tijt, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] desen
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tot
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible],
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], die [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], die [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible],
te [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] benefitie, dat
uijt te [illegible] is, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tijt
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], dat [illegible] [illegible] [illegible] tijt
al [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] geschiedt.

Vermits de [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
Eijlant [illegible] [illegible] is, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible], te [illegible] zijn, [illegible]
[illegible], met [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] dat
dagelijcx, tot [illegible] [illegible] [illegible] der Ingesetenen,
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] is, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] zijn, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] bij [illegible] der [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] des Eijlant
tot [illegible] [illegible] dat [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tijt [illegible], [illegible] voornamentlijck [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

de 1204 groot de Peper diaer, maer ontrent [illegible] [illegible] ende Peerde
die het meer de quadt als het gesceurt doen, heyft besit, twelck
door ons bedrijft de [illegible], in de [illegible] lijft de [illegible]
Presidiums te geven, is Coste Jaer extraordinary tot genoemde
de ongeloof [illegible] is hundert, Insonderheit alle tot de Cinees
Prijs te bevinden zij, twelck gesamentelijck van daer getrocken,
ende op de andere plaets getransporteert, ende gebracht
moeten werden, welcke door d'[illegible] van 't [illegible] gestelt
de tot merckelijcke [illegible] der Ingesetenen, in [illegible]
raeckende sijn, Insonderheit gevallen sij niet alleen geraect souden
vinden, geweldt [illegible] met [illegible] [illegible], die
sonder [illegible] der [illegible] [illegible] te stellen zijn,
daer van [illegible] [illegible] [illegible] der tijt, door de presente
gemaeckte [illegible], ende de [illegible] [illegible] der Burgerij
[illegible] sal blijven, maer [illegible] met [illegible],
[illegible] Boomen te [illegible], gelijck de groote [illegible]
gedeelt, streckende door 't lange [illegible] [illegible],
sedert onse Residentie, soo schoon ende plaisant daer is heel
toegenomen, dat bij sulcke [illegible] door verval der Jaren,
[illegible] daer van te maecken sijn, [illegible] de meer de
[illegible], aengesien onse meer de macht, grootste [illegible]
[illegible] de plaetsen de [illegible] daer de [illegible], gants
[illegible], ende buyten alle [illegible], dat [illegible]
[illegible], ende niet sonder merckelijcke [illegible]. [illegible]
[illegible] van de andere te [illegible], [illegible] beijde
[illegible] het [illegible] van [illegible]: Peper diane met [illegible]
met [illegible] van onse [illegible] tot meerder [illegible] in staet
gehouden, ende groote [illegible] ons [illegible] ende de [illegible]
Ed[elheden] [illegible] de bekent te maecken, om met [illegible]
[illegible] Ed[elheden] [illegible] in te [illegible], daer toe ons
sullen gedragen.

Is seecker dat onder alle soort tot [illegible], die den
Almachtigen Godt het menschelijck geslacht op [illegible]
[illegible] uytgenomen de [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible], de [illegible] zijs [illegible] als onverstandige
[illegible], ende [illegible] menschen, die niet beter als [illegible]
[illegible]. Soo ist dat Godt niet sijn [illegible] onder
anderen bewesen, [illegible] besichtinge, den [illegible] soo
[illegible] ende begaefde, dat [illegible]
der [illegible], tot [illegible]
[illegible], [illegible] twelck
[illegible], die [illegible] tot [illegible] gebracht werden,
voor bij te gaen, [illegible] Ed[elheden] [illegible] [illegible]

[illegible]

ende dight werdt, want de groote [illegible] int [illegible],
de [illegible] int Regeeren, de [illegible] des levens, mitsgaders
de [illegible] der Regeeringe, tot [illegible] der [illegible], dat hij
van [illegible] bekoort, ende als dat [illegible] heeft,
[illegible]. Soo is ons niet lieuer [illegible]
geweest, dan uijt [illegible] van UEd.le Commissie ende extract
der [illegible] der Vergaderinge der 17en dato 21en April, alsijde voor
[illegible] als Gouverneur Generael, te [illegible], ende
sulcx de Volcke bekent te maken, 'twelck met dat alwaer
conform UEd.le orders, ende particulier Ed., in handel
van [illegible], gelijck [illegible]
de persoone van onsen Raed in dit [illegible] ons hebben gedaen,
gemelte sijne Ed.le Commissie is persoon, [illegible]
voors. Raed, ende de Principaelste [illegible] ende [illegible] in Banda,
met behoorlijcke solemniteijt [illegible], door [illegible], ende
des eedt van getrouwicheijt in behoorlijcke forma bij alle officieren
soldaten, ende bootsgesellen, ende de gantsche Burgerij doen
[illegible], gelijck UEd. uijt nevensgaende acte, sal
gelieven te bespeuren, weshalven wij UEd. uijt gantscher
herten ende gemoede met [illegible] de voortaen
hooch ampt, ende dignitejt, geluck, heijl, ende voorspoet, mits-
gaders den [illegible] Goddelijcken zegen, toe wenschen,
biddende den heere met sijnen [illegible], alle UEd.le [illegible]
ende [illegible] soo gelieve te bestieren ende te begenadigen, dat sulcx
is voorstandige [illegible] Regeeringe, tot welstant van ons
lieue Vaderlant, de Generaliteijt, ende UEd.le besonder
[illegible], ende [illegible] Eer, verstrecken, mitsgaders
UEd.le [illegible], lange [illegible] door
[illegible] voortaen [illegible] nae [illegible]
te dienen, van UEd. ende onse Principaelen aen te leggen, [illegible]
onse herten ende [illegible], [illegible], om niet alleen
UEd.le orders getrouwelijck te ontfangen, ende te [illegible],
maer nae [illegible] ende dignitejt soo veel te [illegible],
als de Almogende Godt sal gelieven toe te laten.

Naer 't dat voor desen door aenradinge van diverse Rijcxd [illegible],
[illegible] met eenige [illegible], [illegible] ampt [illegible]
[illegible] sulcx [illegible] tot [illegible], bij de gantsche Burgerij
in Banda, het [illegible] van gewesen Commissaris Ants. vanden
Heuvel, per Request aen Ed. Hr. Henrick Brouwer, ende
d'Ed. Heeren Raden van India is overgelevert, 'twelck is ondertusschen
nae veele [illegible] voorstellingen, [illegible] bij gemelte
Ed. Hr. Brouwer ao 1634 [illegible] beantwoordt, ende door
ons getrouwelijck [illegible], de [illegible] van 4en des
[illegible], tot den 10en penning, ende de [illegible],

[illegible] den 10e

die den 10e gevende, naer het dunnen van ons Vaderlant den 40e penn[ingh] te betalen, twelck d'Ed. Hr. Brouwer advijseerde, sulcx d'Ed. Hrn Majores hadde bekent gemaeckt, dienvolgende bij yder een Mr. den [illegible] te gemoet [illegible] hetselve ordineerde tot nader ordre, volgens het oude gebruijck van 4e der Marcken en 10e penninge der Huijsen te continueren, ende behoorlijck te innen, twelck is [illegible] tot dato, daervan ik [illegible], waer op soo uijt U Ed. als d'extract der missive van H. 17e d'antwoort hebbe becomen, hoe sulcx aen UEd. geremonstreert [illegible] werdt, dienvolgende ons bericht, en [illegible].

Is waerachtich, dat den 4e penninge der Marcken, een [illegible] ende groote servituijt voor d'Ingesetenen van Banda is, want voor eenige jaeren [illegible] hebben betaelt, en noch dagelijcx doen, twelck ongetwijfelt veel inconvenienten [illegible] te [illegible], [illegible], twelck [illegible] beginnen, [illegible], dat onder correctie een soodanigh [illegible] te helpen te comen, met de [illegible] den Gouverneur [illegible], waer door sij een licentie te obtineren, moeten [illegible], ondermindere de conditien met Marckbrieven ende 4e penningh uijt gegeven, [illegible] consideratie gedragen worden, daer tegens die [illegible] groot en groot daer uijt hebben getrocken, [illegible] in mijnen tijd [illegible] uijt Banda, [illegible] ende andere [illegible] personen, [illegible] tot [illegible] ende [illegible], [illegible] de conditien, waer het lant uijtgedeelt is, en de [illegible] Landen, daer van het [illegible] te voldoen, doch want UEd. samen de H. Raden van Indie, hier op believen te besluijten, wert ons gants [illegible] te [illegible], [illegible] gebruijck, tot nader ordre continueren, twelck met de [illegible] antwoort des Ed. Hr. Hendrick Brouwer, der voorgemelte [illegible] gegeven, [illegible] is toegegeven.

Het [illegible] Metalen [illegible] stuck, [illegible] der [illegible], die [illegible] te [illegible], [illegible] met [illegible], [illegible] gehaelt, [illegible] UEd. ter hant gestelt te worden, twelck [illegible] Summa is [illegible] gebracht.

[illegible]nsoor

Den voorn: van: Orangkaij Maij Ebiro, is sonder de [illegible]
alsijde geschiet, die uijt de natuere [illegible] aerdig, en sonder [illegible]
singe, als kinderen te leijden sijn, derwelcke volle eer doet goede
Rapporten der gewoonlijcke [illegible] smaeck,
het licht der geloovige [illegible], dat den vorderen strijt der
gelovigen, om tot de rechte vrucht te comen, is dese [illegible]
gevolght, mede sijn, want door haer swackheijt voor als noch
geen vaste leden noch sterck licht, te [illegible] is, maer met de
[illegible] der kerckelijcke sachtmoedicheijt [illegible]
met [illegible] dat onder goede toesicht, sonder
praejuditie [illegible] geschieden, voorders gevoedt
moeten worden, doch het [illegible] van Predicant [illegible],
[illegible] sal de vrucht [illegible] bekent maecken,
dat [illegible] d'eerste Commoditeijt UEd.t geadviseert
wert.

Tot ontlastinge vant schip [illegible], heeft [illegible] Comt.
des [illegible] Amsterdam, ter somma
van ƒ17:19:12. soo in Amboijna heeft genoten, in ons
boecken gedebiteert.

Alle onse bij [illegible] fustagie, gaen bij desen [illegible], sijnde [illegible]
ledich gemaeckt, en sonder eenige [illegible] bij de handen
gevonden is, doch de meeste [illegible] Aracq leggers, [illegible]
van [illegible] sijnde, [illegible] is [illegible] groot
[illegible] leggers, diensvolgende [illegible] te ontgaen, [illegible] en
ander goede [illegible], [illegible] beijnen, de Jacht [illegible]
Amsterdam ende [illegible], hebben [illegible] ende groot
waerdicheden, insgelijcx van [illegible] leggers schip, en sullen met
het volgende schip, alle het ledich gemaeckt onder factura
aen UEd.t geconsigneert laten gaen.

Niettegenstaende van Comptant, uijttermaten benoodicht sijn, en
met [illegible] sonder [illegible] moeten begeeren, hebben
UEd.ts [illegible] Recommandatie [illegible] met [illegible]
[illegible] uijt schip [illegible] gelaten, die bij desen [illegible]
[illegible], met [illegible] onse [illegible] is [illegible]
[illegible] sal [illegible], [illegible] UEd.t
te [illegible], [illegible] extraordinarij benoodigen, [illegible]
uijt [illegible] Retouren, [illegible]
[illegible].

Den [illegible] sullen in Junij uijt Amboijna met den
[illegible] staet, t schip [illegible] te [illegible] sijn, die [illegible]
[illegible], soo [illegible] ende [illegible],
[illegible] ontrent Augusto, int [illegible] te [illegible] sal [illegible],
tot P.o October [illegible] worden, gelijck met alle [illegible] bij [illegible]
[illegible]
[illegible], doch het [illegible] is [illegible]

met alles

911

naer alle apparentie doen sal, sullen 't UEd.t ten tijden als mogen en sonder prejuditie van d'een noch d'ander can geschieden, te volgen daer UEd.t gevonden en geliefft te stellen.

Den Ondercoopman Salomon Sweers, tot welck een goet beschijden oock in materie van boeckhouden verder ervaren, en de bequaemheijt buijten d'onbequaemheden Simons, om 't een ende 't ander Comptoir alhier waer te nemen, heeft, waer inne hem gaerne sijn [illegible] geemploijeert en gebruijckt hebben, dan alsoo egeen vacante plaetsen sijn, dat ongetwijffelt het aenstaende jaer in [illegible] vallen sal, want den Coopman Philips van Angelen, sijn tijt als dan geexpireert sal wesen, die welcke gesint is, sijn [illegible] die hier [illegible] heeft, voor 't vertreck van hier [illegible] te brengen, en sijn geluck in Indie te soecken, heeft goet gedacht na Banda [illegible] [illegible] te [illegible], hem aen [illegible] naer Batt.a te laten doen, om naer UEd.t gevallen, hem sijn [illegible] te [illegible], [illegible] sijn [illegible] in Banda, heeft hem wel [illegible] gedragen, ende [illegible] alhier in [illegible] en onder goede discipline sijnde [illegible] ten dienste van de Compagnie ende sijn eijgen [illegible] [illegible] sal.

Conforme factuere, hebben de goederen met de schepen [illegible] en Leijden, ontfangen, en 't Comptoir Generael voor de Cargo van [illegible] ... ƒ 30047 : 4 : 13 :
ende Leijdens aenbrengen ... ƒ 39540 : 0 : 0 :
mitsgaders [illegible] 9743:7 ... ƒ 24046 : 17 : 10 :
voor 't geene volgens [illegible] de Wisselbrieven, die mits desen [illegible] UEd.t sijn gesonden, het Comptoir Generael en Banda's nieuwe boecken gecrediteert is worden.

Soo blijft het gemelte Generael gedebiteert ƒ 112070 : 13 : 0.
voor.

23427¼ Catti[illegible] [illegible] bestaende in 949 [illegible], genomen van No: 1 tot No: 949.
133775, Cattij Noten in soorten, als
   107054, Cattij [illegible] Noten
   26721, Cattij [illegible]
679½ [illegible] gestoten [illegible] van Noten in 946 [illegible] in [illegible] bekuijpt, getekent No: A: B: en C.
22, Cannen gedistelleerde Olij van foelij in twee [illegible], met de letter D: E getekent.
0, Cannen gebrande Olij van Noten in de pot No: F.
107, [illegible] Bandanese [illegible]. [illegible] gesamentlijck in Leijden, conforme UEd.ts ordre [illegible], dat [illegible] en de [illegible] hebben gestaen, volgens [illegible] factuere en cognoissement, gescheept blijven. Den

Almogende

Almogende [illegible] daer [illegible] uit ende
[illegible] onse Principalen, tot Ed. [illegible] van [illegible]
[illegible] ontfangen [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible] d'onderstaende [illegible]
[illegible], [illegible]

1100: R.n te betalen aen [illegible] Anna Jans, huysvrouw van [illegible] Cornelis [illegible], voor de waerde [illegible] van [illegible] Cornelis [illegible] ontfangen.

160: R.n te betalen aen vrijburger [illegible] Claes [illegible], voor de waerde [illegible] van [illegible] Chinees ontfangen.

500: R.n te bet. aen [illegible] Barentts, huysvrouw van [illegible] van [illegible], voor de waerde [illegible] van hem ontfangen.

600: R.n te bet. aen Chinees [illegible] voor de waerde [illegible] van [illegible] Chinees ontfangen.

300: R.n te bet. aen Joanna [illegible], huysvrouw van [illegible] Courts, de waerde van voorn. Courts ontfangen.

178: R.n te bet. aen [illegible] Hendrick [illegible], de waerde van vrijburger [illegible] ontfangen.

3000: R.n te bet. aen [illegible] Isaack [illegible], de waerde van vrijburger [illegible].

1500: R.n te betalen aen vrijburger Jan [illegible], de waerde [illegible] van hem selven.

98 5/8: R.n te bet. aen Weesmeesteren der stadt Batt.a tot behoeve van Gerrit Cornelis [illegible], de waerde [illegible] van Weesmeesters [illegible].

1112 1/4: R.n te bet. aen [illegible], de waerde [illegible] van [illegible] van Jan Courts ontfangen.

300: R.n te bet. aen d'E. H.r Jan van der Burch, Raad van India, tot betalinge eeniger crediteuren van [illegible]: de waerde [illegible] van selven [illegible] ontfangen.

50: R.n te betalen aen [illegible] van [illegible], wed. [illegible] Jan van [illegible], de waerde van [illegible].

145: R.n te bet. aen Joannes [illegible], de waerde [illegible] luytenant [illegible].

700: R.n te bet. aen vrijburger [illegible] Jacobsz [illegible], de waerde van [illegible] Cornelis van der Zaal.

9743 7/8 Realen van achten.

Ter rechter tijt [illegible] Banda [illegible] Ed. [illegible] 1635, bij de [illegible]

Nog:

N° 9.

No: 9. spreekt UEd:t bij desen toegesonden werden, die schoon alles d'accoort, correct en sonder abuijsen, met welgevallen besichtigd en bevonden sijnt, 't welck t' sijnder tijt ons gantsch aengenaem sal wesen te hooren.

Bij welcke aengetrocken boecken, UEd:t sal gelieven te bevinden, dat Banda niet meer als f 17409:10:10. [illegible] is [illegible] twelck de novo f 7710:1:4. bevindt [illegible] is, niet tegenstaende de lijwaten, 't aldergemeenste [illegible] der cleeden, t'sedert jaer extraordinarij dier is factuiren ende toegegaen, oock meest [illegible] alle de persoonen, die alhier in guarnisoen sijnde, aen betaelt bevonden sijn. [illegible] de Compe. van UEd:t [illegible], soo hiel als in Amboijna bij den Hr. Gouverneur [illegible] geboren, ende [illegible] onse boecken gebracht, als welcke [illegible] andere, [illegible] twee jaren niet en [illegible] tot [illegible] alhier [illegible], [illegible] is [illegible] goet gedaen, [illegible] met [illegible] gemaeckt worden.

Daer tegens hebben de fortis, [illegible] is merckelijcke verbeteringe seer toegenomen, gelijck van [illegible] ende gedurende [illegible] naer onse conditie [illegible] is [illegible] sijn, twelck [illegible] niet sonder [illegible] te vinden is, dat gesamentelijck [illegible] naer den [illegible] tijt [illegible] als gesecht, [illegible] sal [illegible] van UEd. bij [illegible] [illegible] gelegentheijt, de [illegible] [illegible] soo [illegible], [illegible] het onderscheijt [illegible] te gaen en te [illegible] sal wesen. Intusschen [illegible] boecken, sonder merckelijcke [illegible], door den [illegible] bevonden, niet [illegible] meer [illegible], niettegenstaende alle de [illegible] [illegible].

[illegible] Schijnt alhier [illegible] Dass.to uijt Amboijna, met brieven van Gouverneur Vlamingh, [illegible] [illegible] ontrent 60 a 70 [illegible], tot [illegible] sijnder [illegible] exploict, [illegible] met [illegible] [illegible] [illegible], staende ontrent [illegible] der [illegible], [illegible] tot te [illegible], [illegible] sijnde voorgeven, [illegible] van [illegible] [illegible], dat noch meest [illegible] persoonen, die [illegible] sonder [illegible] uijt sijn guarnisoen [illegible] worden, [illegible] sonder eenige tijt [illegible], den 5.e dito de [illegible] Banda, die [illegible] sijn [illegible] naer [illegible] te [illegible], met 42 [illegible] soldaten, onder 't commando van den luijtenant [illegible], [illegible] [illegible].

[illegible]

Sterckte is, die gemelten Bant, mede dat de [illegible] [illegible] ge-
repareert, en ter bedewinge gebracht sijn, de Mardijckers Quelibos,
Quilemoney, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], beneffens
mede [illegible] [illegible], met gemelten [illegible] den 17en dito
wederom gekeert, en de getrouwe [illegible] [illegible] van [illegible], met
de [illegible] [illegible] [illegible], den 29en dato aen [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] voor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] obedientie brengen sal, dat de Almogende
gelieve te geven.

Door de late aencomste van [illegible] [illegible] [illegible], die int geheel
[illegible], en met een extraordinarie [illegible] [illegible] [illegible]
beladen moet worden, ende den tijt met [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], het sijn [illegible], soo hebben
[illegible] van onsen [illegible], [illegible] met de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], met [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], en
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible], [illegible] [illegible]
onder te gaen, en [illegible] voor uijt nae Amboyna te [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] van [illegible] [illegible]
UEd.le [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] tijt, die [illegible] [illegible] [illegible] is, te [illegible], den 10en [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], met [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] van [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] den 10en [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], en [illegible] int [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
met den anderen, soo tijdelijck als mogelijck, [illegible] te [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] is, mede [illegible] [illegible],
des Almogende gelieve [illegible] tijdelijck door UEd.
met liefde te laten bewegen.

Met onsen jongsten, ende [illegible] [illegible] tijt bequaem [illegible], sullen UEd.
de [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
mitsgaders [illegible] [illegible] van [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] sal.

Int [illegible], [illegible] den Luitenant [illegible] [illegible], mede
sijn [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] te [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] te [illegible] [illegible], [illegible] en [illegible], en soo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] van [illegible], [illegible] [illegible], sijn [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] den Luijt.t [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] en [illegible] [illegible], dat de tijt sal leeren.

Dircksz

Dirck Schouten, die voor weijnige tijden, ende ten onbedachte, door gewoone fautes, in 1630 van bedieninge des Ondercoopmans geduyrende beijde verleden soldij sich als vrijburger, met groot beroudt der hartverheffen der soudes, en der boosheijt actie, des tijt van des selfs dood gebraght, is nade lange aengehouden, ende veel voorcentwerp, doch mede Ed. Approbatie bij provisie tot al vijftich gestelt, latende sijne Vrouwe ende al stoorende tijt, de Confortement stads, die ende ons schrift geeft der here nade Batt.a van sijne broeder Joost Schouten, welcke absentie, van des seijght aen, gedeelt heeft, soo dat het breeder broeders wart wacht, te bescheijden, ende iets met hem te communiceren, dat hem toegestaen is, mits dat mede Chinees Retour schepen, ende Ed. tot geliefde, bij des ondercoopmans Huysvrouwe retournerende sal vertrouwen ende dese Comp.e sodanigen dienst sal verleenen, dat Ed. bequaem, zijnde volgende weijnige dagen tot coopes ende tot onsen ende sijnder Ader strecken sal.

Ding Say, Chinese Amanuhoo, schijnt met sijn Chinees weder, van Ed. dij vande Indiaen, alwaer seecker stuck geschrift, schriftende onder de Chinesen, ende weijnich kleeden, in 21 last rijs, ingescheept heeft, dat bij onsen Fiscael ontdeckt, ende den geheelen in arrest bewaert is, doch alsoo sich selve met veel bevonden, ende van een sijnvoudigen Chinees wat toegegeven, ende grootelijcx met beclach aen Ed. berouw, hebben wij diversche consideratien, mede dat tot sekerheijt des Chin. bevolckt van boven geseijde verhandelde ende bevonden heeft, hem aen Ed. geremitteert, om het selve aldaer te verantwoorden, soo gaet de behoorlijcke Attestatie ende de vrijwillige verclaringe bij hem gedaen, hier nevens, om nade Ed. believen daer over te disponeren.

De Ondergeseijde Duijsgenoomen, gelieft Ed. dese te retourneren, die nade hun vaderlant gesint zijn, ende Ed. gelieven, nade het Batavia te keeren, alwaer deselve nade alle apparentie, genoech te doen sullen vinden, om ons Ed. voor het gevoelen, doch het is de Comm. hier, handeling tot remedie te gebruijcken.

Jan Teijmers, weduwe Huysvrouwe, mede des besondere sieckte gequelt is, ende handeling van sucht tot remedie weder te gebruijcken.

Dirck van Vianenburch, bij Ed. wel bekent, die den geringen tijt ons als Drossaert gedient, doch de Vrouwe sijn weijnige becomen heeft.

Dit visiteer

d'Ed. Heer Anthonio van Diemen
Gouverneur Generael over gaedts

Uit visiteren en Collationeren der boecken, hebben de [illegible]
ende Guarnisoens boecken van [illegible], gants slordich ende
seer impertinent bevonden, soodat genootsaeckt sijn, deselve
ons met volgende Regement of Vloot [illegible]
tot het uytterste Eysch te behouden, om als dan correct,
en naer behoren gestelt, UEd.t toe te senden, ondertusschen
sullen [illegible] die ons gelden ende den Commandeur [illegible]
[illegible] voorschrijvinge inden wint geslagen, ende des recht
genoten hebben, exempleren tot voordeel, soo corrigeren,
dat des ijder dies aengaende gewaerschouwt worden sal, dat nu
van [illegible], maer of weder te vrijs sijn, invoegen
dat 't Comp.s dienst bevordert, UEd.t is genoegh [illegible]
en van buyten [illegible] mogen bevrijdt.

Hier mede

Ed. Erntfeste, Manhafte, Wijse, Voorsienige
seer discrete Heere, wil UEd.t nae hertelijcke
groetenisse, inde bescherminge Godes bevolen laten,
die UEd.t conserveren in langdurige gesontheyt
en voorspoedige Regeringe.

Actum int Casteel Nassauw, opt Eylant Neira, in
Banda [illegible] 10 Maij A.o 1636.

Banda 1636

Aen Gouverneur
Cornelis Acoley aen
d' Hr. Generael dato 10en
May

No. 1

Copie vande gesonden
brieff p[er] de Heere Gou-
verneur Cornelis Acoley
aen d' Heer Anthonio van
Diemen dato 12en May
1636 Banda

Den Edᵉ Heer Anthonio van Diemen Gouverneur Generael over gants Nederlandts India. /

Edᵉ Ernfeste Machtige seer wijse voorsienige, seer discrete Heere.

Mijn Edᵉ Heere. ——

Met de scheepen Leyden ende Leeuwinne op 18en Maij passato [illegible] na Amboyna, waer aen U Edt. onse jongste, de copia aen VEdt. [illegible] [illegible] mitsgaders de facturen ende cognoissementen van Leyden [illegible] (des wij [illegible]) gaet hiernevens, waer mede niet alleen de standt, ende t' gepasseerde deser quartieren, maer de gefundeerde antwoordt op U Edts onderscheyden becomen missiven [illegible] ende geworden is, gelijcke ons ten dienste der Generaliteyt, daer toe conform VEdts besondere ordre ende bevelen, tot quytinge der schuldigen plicht gedragen, blijvende [illegible] verlangende, naer den goeden ontfanck ende wel bevindinge, van soo een schoon [illegible] retour per Leyden, komt dus dese onse eerste besendinge met [illegible], mitsgaders de bijgevoegde boecken ende schrifturen, t' welcq den [illegible] ons tijdelijcke met [illegible] laet toecomen, sedert geen niet van U Edt. nochte d' heeren [illegible] bequamen, dat ons dat [illegible] ende [illegible], soo door de [illegible], als anders [illegible] van [illegible] Arracan, ende t' [illegible] van het rijck Siam, niet tot U Edts [illegible] onser naerder [illegible] becomen, per [illegible] ende [illegible] der Oostelijcke Eijlanden op [illegible] Borneo [illegible], t' welcq [illegible] sal [illegible], want [illegible], ende voornamentlijcke in Amboyna, besonderlijcke [illegible] gecomen hebben, waerinne als niet [illegible] patienteren moeten, soo sullen in dese voor onse jongste te adresseren, t' geene van Cambodja [illegible], ende t' geene naer [illegible] standt noodich achten, mitsgaders wat bij onse [illegible], is [illegible], VEdt. [illegible] voordragen, ende onse plicht naer vermogen voldoen, waer op [illegible] VEdts antwoordt aengenaemelijcke sullen inwachten. /

Gedurende het Ooste Mousson, ende [illegible] [illegible], [illegible] niet als [illegible] wije [illegible], [illegible] met [illegible] [illegible], t' welcq de [illegible] woordt [illegible], in onse [illegible] ende [illegible] [illegible], tot ons [illegible] [illegible], dat [illegible] ende [illegible], met mogelijcke [illegible], sal [illegible] ende te goede gebracht worden, ende [illegible] (den [illegible] [illegible]) [illegible] ([illegible] de [illegible] van [illegible] [illegible].) ter bestemder tijt in [illegible] te [illegible], [illegible] door [illegible] van [illegible], niet als nodige ende [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] lasten, [illegible] sal te [illegible] worden, daer toe [illegible] arbeydt [illegible], [illegible] ende [illegible] [illegible] sullen [illegible]

Door

Ook dese natte ende dagelijcxe landtelijcke ongetemperde heijt
heeft 't geheel omme ijteveelde, sprongang ende stedrije gewas, soo wel
aen 't cleen ende groote fruijtgeboomten, waer van verige boomen
oock door onder gewoonlijcke tegenachtige windt staen, gantsche vruchten ende
dtlooss zijn geworden, soodat des Nederlandts heeft 't daer bij
verondingh uijt te sedden is, Edoch soude Godtdelijcke al wel
ooges, ende sober staen helder begeert vliegen, gemoedelijcke
Lieve te gaende, ende met het eijndigen vande Augustij
witte water, het ordinaris loflijcke ende aengenaem wedt
sondt ashuren goedt gemeen geweest, ommedt de der
comende schooter te schijnen. Ede Heeren dit tegenwoordig
Jaer verreijt, ende sleedt onse voor desen menichvuldige advijsen
& opinie over de verwandt heijt gevel, waeraghtich wast ende
& segge andermael met waerheijt tot ... noten Muschaten
Boom, uijt den lust het ... geen geworden te zijn, want de
negenjarige residentie, ... ons de aengename vrucht
sicht tot eijgen tijt, anders geen der vruchtdragende boom
heeft geweijgert, maer ter contrarie gestadich
gantsch mildelijcke in abondantie daer mede bestrooijt, die
desen ende voornamentlijcke inden Jaere 1624 a 1627 zijn
in Julij & Augusto, zijnde de voorbeelden vande sen Jaere
het onbequame te saysoen des gantschen Jaers heeft
alswanneer de vrucht, ofte vóór rijpnaer ofte vóór volcoomen tijt
door zijn tergheijt jammerlijcke ter aerden werdt gesmeten
'twelcq A^o^ 1620 tot 1635 ..., ons met droochte, in Octob
November, December heeft 't landt & vrught, gelijck
mi Godt tot ... niet voort begin vande omber
zall geblickt worden, zijnde onse eenighste fondament der
boomen van en goedt geweest, want ontrent desen tijt gecoomen
sijnde, soude gantsche vloeren, ende tot ommetgh ...
daer ... int tegenstaende desen grooten afval, de boom
voornamentlijcke int gebrachte noch ... mede beladen
staen, wij gonden oock voor seecker, der almogende het weder
nae afftijt der winterige ende ondanckbaere mensch
schoonde, den schoon beladen Boom de last zijns vruchts,
niet draegen noch ..., wel min ter perfectie voorde brengen
soude, doch het Godtdelijcke wesen, nae zijn voorsichtich
bewijdt, tot onse ... distroueren zall, werdt
U Ed^t^ ... onsen volgenden mede gedeelt, ende de ... wel daer
geen ... toegeeijgent, daer toe ons ... gedraegen./

Inde Negotie wordt alsoo sonderlinge, ofte vele ... handelinge
soo inde Scotten, tegenwoordigen, als ooch schijnelijcken, de
aen landt tijt bestiert, oorsaecke achterat ..., ende buijten
alle doortocht gelegen zijn. die navolgende anders ges...
als die ... hier wesen wil, geven daer bij die uijt ...
schijnen, maecken buijten de ... vrientwendig

... (catchword)

cleenicheden, met eenige slechte goederen, en snellingen, en
trecken 't comptant uijt den Borger, d'inwoonders van 't eijlant
quijt ende vrouw, groot en geringe sleijtinge der cleeden, dat niet
merckelijcke als door den Maleijtsen handel, staet toe te nemen, maer
naer alle apparentie ontrent dien streecke gouden sall, sijnde
sijne wel ende aenbrengen van eenige valeur, doch gantsch dienstich
is, waerdoor geen groote capitalen connen omsetten, niet temin wij
goeden sijne frequentatie de gedienstichste ende groot vitaelen
voor Banda, om welcke oorsaecke, met het sedert tijt stallen
gebruijckt der vriendelijckheijt, tot volcomen contentement
met treckinge dier natie, ende besonderlijcke t'gemeene
voort sijn sullen continueren, doch t'welcke niet streckt met de lijst
palinge, begeerlijck affregonderen, ende tot onse geruste ver-
seeckerheijt rechtmatich gebruijcken./

Bevinden de gecomen lijnwaten, ende der sorteringh van cleeden
redelijcke, maer niet als te voortijden in prijs ende fijnte,
de armosijnen, Marramcondes, Sammadaranninij, sijde Pettas,
Madapoes, [illegible]as, buijten de Molucquen en streecken, gelijck die
mitsgaders nieuwe naem, dierde, ende geen sorteringe der stoffe
aenbrengen, waerop de spaersaeme gemeente, besonderlijcke ende
principalijck siet, soodat sulcke cleene sleijtinge daer in
maecken, dan de negros cleeden niewe slach, worden naer gaer dunckt
met goede advantagie dan ke gevendt, mitsgaders de Petta
swarte Chassen, witte ende swarte Bastas, ende alle ende
sorteringe van geblouckt [illegible] linnen, witte ende roode
betiljes. [illegible] salla Bengala, Mouris, Percallen ende Salempouris &c.
alles van de beste ende fijnste draet, waernaer onse petitie der
lijnwaten, cleeden ende stoffen, rechtmatich geeft geformeert
in vooghen de Compie. altijt met geen ondienstige overvloedt, maer
[illegible] ende goede winstgevende goederen worden [illegible], daer
door 't comptant [illegible], de capitalen omgeset, ende onse
principalen de groot buijten gaanderen sullen, gelijck de packhuijsen
[illegible], ende van alle beschadichde, slegen, ende ondienstige coopman-
schappen ([illegible] lott) gesuijvert zijn, ende sullen niet naerlaeten
daerbuijten continueren. Inde stoffen maer voornamentlijcke
inde [illegible], maecken goede sleijtinge, soodat gesamentlijcke
op de Compies dese provisie schepen, meest t'alles aende man
gebracht, ende met goede advance uijtden ooghe weesen sal, blijvende
niet anders als ledige kramen plaetsen, tot beleggingen van [illegible]
ende Ordre./

Wermidts de [illegible] dese [illegible], de tijt alles openbaert, wordt
onder de continuatie van den [illegible] stoffen ende lijnwaten bij
particulieren Banda [illegible], t'welck in onse [illegible] buijten
de ontijdige [illegible] [illegible], ter lande gebracht, en
merckelijck [illegible] comptant, comt te dit [illegible]

En hoe wel eijntelijck bij den Fiscael de goede wacht ende toesicht bew
gelijcke daer over eenige ketteremoedes geven gedaen, wordt door bedect
loosheijt sulcx secreten tijt, sonder nochtans daer achter te gera
t'welcq door de menichvuldige gelegentheijt volcomentlijck e
geschieden, bevonden gevonden, dat naer t'vertreck der schepen, door
beschoninge, soo int draegen als openbaerlijcke te cooten, aende
daer comt, waerdoor de Comp.ie in haer allercontenterende Coopm
handel, seer gecort ende geprejudiceert wordt, soo geven met adv
van onse kaede, Reeding ende handels dienstich geacht, om sooden
gebreck met godt belijst te remedien, ofte voorcomende Provisie
schepen, met een expres Placcaet, daer tegens te stellen. Waervan
behoorlijcke en strectmatige Paene, eene Boete de cautien, soo
bijde Fiscael binnen 6 maenden wordt ontdeckt en achter gaet, si
den Subject sal blijven, want anders soo schadelijcken Pelle
uijt te blijven, en t'sellen sal wesen, waerdoor het vrouwe de
Comp.ie de marckt allen begonden, ende tuijt als dat beho
trecken en genieten sal./

T'Guarnisoen over handelt Banda, geven als voorders
gesecht volgens U Ed.le expresse Ordre, op 350. geagieerde Soldaten
gesteet, ende de betalinge met die vande schepen tijdts ende die
innen, conform de toegesonde lijste behoorlijcke gedaen, waer onder
Jonge aencomende Guanten, voor Jongens ende hooploopers, A.o 16
30: 31. en 1632: met vier à vijff gue. smaendts uijtgecomen zijn, die
gelijcke U Ed.le kenndelijcke, gien als een eerlijcke Soldaet, ofte so
een geringe soldij, voor namentlijcke inde so begeerte Guant
niet connen verdienen, ende alsoo bijsonderheijden Milliten claerlij
beijt het bestooten, in 2: à 3: Jaeren weijnich ofte Ongeveer Slot
tot behoorlijcke betalinge geven becomen, maer de gedestine
Soldaten, onder twee ofte drie ander Vedetten in Amboijno
gehouden, dat ons tot schandelijcken bewoogh hebben der contin
ende niet te onderwijnige weijnige tot geringe betalinge gel
gebracht, t'welcq Jaer op Jaer continuerende, en hoe groot ma
eijndelijcke metgoen Pradtjens te houden zijn, ofte t'voorsaeck
merckelijcke Onlust en tegenheijt des dienst, soo dat om
verwringh te maecken, gedrongen zijn geweest, de Tauste g
stellen, tot voldoeninge onser getalle, aen landt in ons Guarniso
te trecken, die ons dagelijcx met verschoninge geen der root, om de
Gagie van een Soldaet Molesteren, t'welcq gien tot U Ed.le
nadder Ordre ontsecht, ende met vriendelijcke reden wederlij
beijt te, eijndelijcke door t'hardt aengehouden. ende onse Oogen ofte de
redelijckheijt, mitsgaders de hooghheijt ende root Staende,
want, $\frac{3}{4}$ van loningh maendelijcx van 4 gueden getrocken, can
t'overige beswaerlijcq verschoninge van geringe ledden voeden,
so gevee gien, om in soo groote betalingh niet te vallen, conside
rerende ter Zee soo bequaem als de beste Matroos van 8 a 9 gue
en is regeringh des beste Slagh te schepe als te lande toegestaen

dit

dit aenstaende Jaer, haer eerlijck ende sober inde ordre te
houden, ende 't wat de cleene gagie, naer [illegible] de schaerste bedient
niet can voldoen, daer voor in de Stadt, welcke geringe 8 10 à 15 gue
achterheijt op de heeren Majoors, tot het [illegible] hunder [illegible]
sullen af te schrijven, met toelegginge, yn 't aenstaende Jaer
te helpen, op de behoorlijcke tractamenten, onder den
Jarigen standt te te leggen, soo geven wij UE. hier de rolle
van alle de Mrs. Soonen, die hier tijt welcomentlijcke gaet [illegible],
ende d'aenstaende Herbstinge mede [illegible] doen trecken, die hier
mede gesloten gaet, waer onder met distinctie de voorgemelte jonge
boerten sijn gestelt, om door UEd. naeder daer op te disponeren,
ende ons sijn geliefte te ordonneren. Ondertusschen wijders bij desen
eenderlijck is te beoogen, hoedat voortaen in toecomende met 55
soldaten sullen moeten versien sijn, om ons guarnisoen op den
tegenwoordigen standt van 350. coppen geheel [illegible] groot en,
Mrs. d'eerste commoditeijt ons toe te schicken, anders soo
dencken daer in te handelen, als UEd.s met d'heeren raeden
van India, ten dienste deser Stadts sullen bevinden te behooren,
dat ons liet aengenaem sal wesen te vernemen. /

Wt de vroomdlingen ende Eijlanders van Ceram laut ende
andere tijdingen, vernemen hoedat den Coninck van
Maccassar, sedert lange oogh op Banda gehadt, ende (niet sonder
opsittinge van onse wanquestie, die haer in [illegible]
der [illegible] ende sijne [illegible] sonder
mits gaders d'eerste ende gebooren vijanden) waer dreijght, den
[illegible] met macht ende gewelt te bespringen, ten welcken fine
en close Jonq met de voornaemste Bandanesen op
Maccassar residerende, nevens [illegible] van Ceram,
ende daer omtrent gelegen plaetsen geschickt af gevaerdicht, met
expresse ordre ende last, alle de gevluchte, hier ende daer
verstrooide Bandanesen op te soucken, ende bijeen in Maccassar
te trecken, daer toe gesamentl. (naer verstaen) te gaen te in-
clineren, waer van den oversten en aensienlijcksten Orangkaij
Patti [illegible]ombangh, die sich daer toe heeft laten gebruijcken,
voorde Regerije Tawekien (alwaer 't gantsche verstroide Ban-
dase geslachte bijeen [illegible] gepackt, ende en [illegible]
gemaeckt gehadt) overleden is, 'twelck dese arme bloedt [illegible]
en besondere bequaemheijt aenbrenght, van sulcx bijeen Maccassar
in dese schitlijge consequentie getrocken te werden, te meer
den Coninck onder sijnen handt, sijne trouwe ende assistentie
tegens Banda ende Amboijna hier versocht, met serieuse
recommandatie den [illegible], als gebonde [illegible], ende
gelijcke [illegible] eijgenschap, ende met de Nederlanders
die alles [illegible] tot haer te trecken, ende en ijder [illegible] te besorgen,
[illegible] ende goede [illegible] te betoonen, waer in

met

met ontledinge der Compagnies ongelegen standt, door
dieselve continueren schiedt, geen groote schrickte, ende sulc[ke]
uytstrooyselen als boeselingen inde windt slaen geruste gestelde
de niet tegenstaende dit voor Moorsche practijcken, ende selvart
schriftelijck gouden, beyde sterck ende de goede wacht bewaert ende
gelijcke godienstich op onsen woordt, ende in goede defentie nade con-
stitutie staen, met de casteelen forten ende redouten nader behoo-
[r]lijck, de stucken behoorlijcke geplandt, met buscruyt ende de
ammonitie van oorlogh, voorsiendich op den noodt gemonageert
mitsgaders soodanige goede ordre, ende vigilante wacht
gouden, als nader uyterste te vermogen te verbeteren, ende on-
pleicht schuldich is, want vele Indianische trouweloos, ende
de gecommen voornemen, der trouloose ende bedrieghelijcken swart[e]
en voornamentlijcke op Amboyna, al waer der Compagnies
staet in den ellendigen, ende gansch bedroevige swaringe is, er
schandt ons, gestaadige, wackere, voorsichtige sorge te dra-
soo is aen t'volck met couragie, door den goddelijcken bystan[t]
niet te blyven, eyster schouw sonderlijcke geen
apparentie, tot sulcx op de burgherlijcke by Ued[t] schon-
met volck waeromme de meeste slegten ... souden vallen te [...]
deren, gelijcke dies angaende ons met den waerkendt oogh de
lijcke daer op sleaten. /

Is wel te gelooven, de geprojecteerde ende langh voorde[n]
geintenteerde exploict op Banda ofte andere quartie[ren]
doorden Maccassar eenmael byder handt genomen salle[n]
worden, daer toe (als gesecht) geen openbaere vijanden, m[aer]
geveynsde vrinden tot aendrijvinge deselve sullen gebruy[ckt]
maer geen grootelijcx animeren, godt geve deselvende[n]
en den voorderen staedt vande Comp[ie] in vrede gade de negotie
mogen continueren. /

Seeckerlijcke geven ons opt Maccassaert, ende andere [...]
waerlijck geinformeert, dan weynich ontdeckt, In Qu[...]
wattelaer, ... ende op de vaderen handel gelevet
de Hulte van groot Ceram, zijn van diversche Maleytsche
Javaensche ende Butonse jonckens besocht, daer toe ons[e]
Bodyen Banda, van alles ter oorlogh, mit deselve instruct[ie]
instructie schier, geven geschickt, dan alsoo de Jong[e]
opgegadert, ende vande ontrouwe inwoonderen ... Continu-
continuij gesterckt zijn, gevende selve niet comen v[...]
meer teren noch eenich lantdoen, deyster en geruymen tijt de
wacht gehouden, met quetse die uyt coomen, ende in ge-
reconteerde souden, dan alsoo de schelmen niet en comparee[ren]
zijn vrindtsteloos gekeerdt, insgelijcx werdt ons versekert
bericht, inde Amboynsche quartieren, weynich ofte geen
der selve schepen zijn, d'oostwacke beyde steden

Almogenden

Almogenden bekendt, hier in veel seldtsame speculatien be-
vangen ons, ende blijven in verlangen te hooren, wat U Edt.
samt d'E. Heeren Raeden van India, tot redding van den
gecombusteerden standt voornemen sall, t Welck onder benedictie
ons Ordres van Godt verwachten, Midts alle dese swaer-
righeijt, uijt de contract broeckers, ende ontweringe der
Nagelen ontstaen, geen twijfel of de Nagelboomen, op de
wellen landen te vinden, mitsgaders de Volgamels int par-
ticulier ten hooghsten gestraft werden, der Alles ende
grooten Godt geliefde zijn voortvaerdige oogen, in liefde
genadige uijtkomst te senden, waerom tot ruste ende
geluck dier Stadt harte te bidden staet.

Soo wel de Politicquen als de Ecclesiastiquen Standt, gaeden
sich sonder eenige veranderinge inde geadviseerde voorige geregtigheijt
en goeder beweijsinge zijn schuldigen plicht ende, betoonen goede
genegen Obedientie, oock wordt niet alleen U. Edt. Ordre
ende bevelen letterlijcke inde pollitie, maer in allen deelen bijde Eccle-
siastiquen volbracht. Onse gecommitteerden continueren met
vreedtsaemlijcke ruste inde kerckelijcke vergaderinge, ende
geven notice vant gepasseerde, gelijcke bij inleggende (copije
copije te booghen is, insgelijcx wordt niet van gewichte buijten
onse Communicatie ende approbatie bijgaen geaerdeert(?), soodat
(Godt lof) alles in goede stichtelijcke ordre zijn continueert
ende gaedt./

Johannes [illegible], wiens genade als Dr. voorgaende geschreven, t'ge-
selschap der levendigen verlaten, gaet het, dat hem soo t'schrijven seer
druckte ende ter harten gingh, over sulcx zijne verstingen(?)
bijden kercken raet beantwoordet, t welcq door ons op t'versoeq des
[illegible], als achtende ongerijmpt, soo gaestelijck ende ontijdich daer
op te disponeren, in statu gehouden is, gaet het wel buijten onse expe-
ctatie, dewelck te gepasseerde, met eene Sara [illegible] jonge dochter
vande E: Honorable Comp.a A.o 1629 met t'schip [illegible] van desen
int landt, ende met de E. Heer [illegible] 1630 in Comp.a van
gelijcke wijff algier gecoomen, [illegible], soodat de patientie van
dese macht in treffelijcke woeden, blijft het den Allmogenden
segen haer voornemen, t welcq conduer nae het versoeq van desen
alsoo de proclamatie is voltrocken, te voltrecken, hierdeur uijt
beschrijte, alsoo desen haere over is geblevenen gemeente sall, [illegible]
ende Banda met zijn gaeren, t welcq int maelijcx seer toenemt
noch eenigen tijt bijwoonen, t welcq ons liefde ende aengenaem zijn
want de kercke Godts vande oude dewaeren, wiens mede
gestempt, beter ende gerustere als van onderwaerden vriendelingen

gedient

gedient is, dienvolgende met hem soodanige conditien sullen aengaen
als in Coddebestaen, onder den dienst des Heeren, tot onser aller troost
en troostlijcken zalle./

Domine vander Hagen, heeft dit laetsten jaer, op sijn versoecke, ende [illegible]
permissie van ons, ende sijne medebroeders, in de kercke [illegible] brieven vermelde
schriba, den Proponent Hendrick Dontcaes, A:o 1634, met
't Jacht Mocha uijt Amboijno gecomen, tot Predicantschap voor
gestelt, t'welcq als uijtersten der Spraecx, int toecomen gesien,
ter perfectie vande E. H.r [illegible] ons [illegible] wordt, waer
in niet alleen wij, maer de gecommitteerde des kerckenraets, [illegible]
verschoonde, ende als door, soo bleven. Waer op den E: kerckenraedt
in Batt.a per lijden hebbe gedient, den gemelten Dontcaes costij
te retourneren, om aldaer geexamineert, ende nader sijne capaci-
teijt gevoordert te worden, daer toe expres gecommitteert, de kranckbe-
soeckers Abraham Potaue, tot de provisionele bedieninge, op Pulo
Aij, als proponendt, ende Jan Croesterdt tot de absolute stellinge
van Anthoni Anthonissen kranckebesoeckers op Wayer, wiens
vroom godsalich leven, door de permissie ende ommegangh der
volckeren, de stichtinge gants wonderlijcke nae d'expiratie sijns
tijts ons van 36 tot 40 gl:e, onder des drie jaeren staendt hooft
doen continueren, ende alsoo U E.d: tot onser verwonderinge daer
van swijght, hebben nader tonde verclaringe, van bijsonder handelinge
te willen bekomen, ons met de oude bequaemste te vreede ende gerust
gehouden, doch soo Dontcaes wesel worde te stercken, daer toe niet
gedisponeert, oock voor hem seer ongelegen, mitsgaders den kercken-
raedt gants tegen was, want het joch des pausdoms niet gaerne
willen draegen, souden Pulo Aij met de bequaemste te versorgen, voorts
verwachtende de uijtcomste der tijdt, zulcx bij haer geconsidereert
zijnde, hebbende daer bijgeladen, den gemelte kranckebesoeckers
met den haeren gestelde, brieven te rugge gesonden die alhier
en voornamentlijcke Potane, niet gedient soude hebben./

Compt onder correctie seer quaelijck, dat den kerckenraedt
in Batt.a eenige superioriteijt over d'Amboijnse kercken
zullen hebben. Soo wijt sprekende der [illegible] daer van sij,
blijft dit U E.d: grondich ende beter als ons bekent, 't is waer
het om de eerste keere, sulcx geen gelegentheijt, oock
de afgelegen colonien te besorgen hebben, maer datter is
te ordonneren, op wat plaetse de toegesonden gebruijckt
zullen worden, [illegible] kerckenraedt alhier hem ons,
die de gelegentheijt bekendt, oock alles met U E.d.
permissie tegen ende zijn. Ed: Heere geeve uijt [illegible]
veel onlusten ende jalousie ontstaen, mitsgaders den were-
ldligen den aenstoot gegeven wordt, wandt den [illegible]

mensch

menschen, tot sterckinge zijnder gemeente, begeeft sich met d'Ordre
van hooger en meerder wegen, en met tegenstaende de gelegentheyt
anders compt te heysschen, blijven soo bevoecht daer op staen, dat
ongeloofflijcke ende schadelijck is, ter contrarie handelen
tevens in commissie van saecken, ende vermogende mitigatie &c.
behalven U.E.dt verwonderlijcke geboden zijn, tot weeringe
van alle confusien, eenige predicanten of Stelle (Crancke) besoeckers
ons toe te zenden, 't welck 't aenstaende jaer onnodich achten, de
electie van Predicanten, tot ons en onsen kerckenraets dispositie
te stellen, waer aen ons taste en besonderen dienst geschiet toecomen
sall./

Danckaerts in sijn opinie, door 't onwettelijcke voorstel van van der
Hagen bestelt zijnde, keerdt sich, met hooftschuldinge, sulcx door
gemelten van der Hagens vorighe bedrijff was toegecomen
tot ons, schoonkende alles ten goede te drijven, ende in zijne
promotie voorderlijcke te helpen, waer op hem nader toedelijcke
Eerbiedinge des schuldigen plichts tot den kerckenraet geëe ge-
weest, die ons zijn voorstel doen communiceren, ende wat de Doodt
sterckelijck gewijst bij licht daer nader gedragen geraden, op dat alles
bij behoorlijcke middelen met zijn volcomen eeden, wel geschiet
blijve, gelijcke in promonstrantie des gemelten kerckenraets
ons zijne bequaemheyt bevonden tot de bevoorderinge tot Predic-
ampt voorgedragen wordt, 't welck gemelte Danckaerts goede
gaven, stichtelijcke ende bequamelijck, seijdt met Latijnse
commissie, ende vreedelijcke sterckinge der Menschen ons geeft
doen aennemen, ende getracht U.E.dt sulcx te schoockeren
en behoorlijcke voortedragen, met ernstelijcke schouwe;
alsoo zijn tijdt de Deoro gadt expireren, U.E.dt ons bevonden
den kerckenraedt gelieve te qualificeren, den gemelten Danckaerts
ende soodanigen staedt en tractamente, als Zielen
gelieven t'ordineren, nader behoorlijcke examinatie, tot
het voorn: Predicampt te promoveren, waer op U.E.dt
believen 't zijnder tijt gadinge sendinge Zullen./

Met de Bodijn Banda (die door den aengehouden westen
windt soolange geretardeert geweest is), op Primo Junij
becomen brieven vanden Predicant Jan Jansz ende
ondercoopman Pieter Pauwelsz gedateert 7en Meij uijt
de Negrije Manre op Guinea, adviseren hoe volgens onse Ordre
voor Delat spoedich zijn geancoordt, ende door Balij, den
Swager vanden Admirael Parra Kingi Kingi, die 't gebedt
bestondt, sonder de welcke gemelten Admirael niets wilde
doen, in groot perijckel des doots zijn geweest, 't welck nader
bericht worden, met uytwijsen onses landts, soo voor 't gaestich

Continuich procederen des Heeren Huijs, als schoninge vant Goude
capitael zijn oorspronck heeft genomen, want geen pomme
oock sulcken subiten vreemden clancke, noch de Heeren ende Ogen
soodanige geimbibeerde metael niet hebben connen verdragen,
maer als levende sonder wet, tot grade bequaemte gebracht, want
van te voren gewaerschouwt zijn, geen te wachten hadden, Edoch
door de providentie Godes ende geen der gemelte Karawatingen,
nietsjaende des vaders Chirijs, die hem tot bewaernis om ingeleijt
geimpedieert, soodat uijt schandelheijt ende de tredinge der
overstenen van Mare, die met groote beroerten, ende schoecke
ringe hun der D's. Soonen, gelijcke openlijcke in alle presentie
verclaerde, machtich wat, sich aen Bali ende zijn aengangh te
vrecken, den predicant en [illegible] ootmoedich vrientelijcke
versocht heeft, t'welcq den Admirael, wesende met den
selven smaetheijt, op toeseggingen der gunste, ende
eenige vrientschap, in zijn beleijden tede, in gemelte
Mare, ontrent drie maenden bevoorden raedt gestelt
hebben, ende als noch hem present is gehouden, daer redelijcke
getracteert, ende goede getuijchenisse van geven, doch gelooft
met een lucht ende wel bevroedt zijn, de welcke zijne hoog
waerdich maeckte, om ter gewoonlijcker tijdt al gien te
schrijven, en D's. Soonelijcke de gunste van den Heeren
Huijs naer sijne affectie ende te hooren, dicter nader alle
circumstantie staet te bedencken, door gemelte Domine
Jan Jansen weijnich vrucht inde salichmaeckende kennisse
Christi, aldaer gewrocht sal worden, sindts d'omme
gangh der menschen, wel minder dan Gul aerdt, die
met besondere kennisse moeten geleijt worden, hem gantsch
vreemt, ende verandelinge en treckinge der harten
bewoont is, daer bij d'onwetenheijt en vreese soo groot,
dat niet alleen hem tot stichtinge dier volckeren beqwaem,
noch de taele rijp maecken, maer bijnaer t'eeuwich
beseijt Godts en vroomheit sich niet onderwerpen
can, claricht onder andere geringe redenen, dat
aldaer weijnich tijt oock te becomen, ende met ge-
sonden weer ende spoeij begeven is, hem der Millie
van zijn lieve huijsvrouw (waer naer seer verlanght)
gecregen, en hem der siecte beloofte gestelt, ende stijve
barstich voort gaet uijt, ende socht al [illegible] op
dat landt noch 10 Jaren voor hem geen vrucht te
doen is, oversulcx met ons te spreken, of comen souden
t'werck met verstandt aensien moeten, hartelijcke

wenschten

wenschten wij, dat de goeden onwaerdigen Predicant met de
kennisse omvangen was. Soo dat alle beginselen swaer namentl[ijck]
in soodanigen grooten wercke konnen moeijelijck zijn, die men volgen
met goeden verstande groote patientie, ende gedurige moeite
houdende weijdt de fondamenten geleijt moeten werden, waer
door vaderlijcke sorge ijets goets omtrendt dien volckeren
te bewercken soude zijn, dat de corte frequentatie zijns
vertoont inde missive aenden E. Heer Gouverneur Brouwer
ons int gewenschte succes swaer gevoelen geeft gemaeckt
niet konnen wij zulcx niet straffen, maer bij alle mogelijcke
middelen het uijtwerckte voeden, ende op de comptoiren des nader
geleijden haer handt niet zijn geschat ons het informeeren
een [illegible] swaerheijt niet en gesondt voerdel wedderleggen,
mitsgaders ter Primitiaten naer de waerheijt begeleijden.
opste niet nader beschrijvinge daer toe den Predicant
Pontcaes voor den corten tijdt, soo tot oprechtinge der
scholen als anders, benevens de Oudtschepen der [illegible]
gaudts dienst wesen zal, te continueren, opste
zien tot U Ed.ts nader ordre te laten berusten, tewerc
nijst onsen volgende te Suomen staet ./

Insgelijcx adviseerdt den Onder Coopman, dat onse ordres
inde religie naer believen voltrocken, ende wat tedoen
stondt goet voltuwerdt was, mitsgaders het mede ge-
nomen Capitaal, in Seaven ter teedlijcken prijse
omgeset, waerop met de Boeijer Banda, een schoone concorde
omtrendt de 420 R.ls goet stat gedaen, met toeseggingen
t'selverende Pr. der te occasie te wachten hebben, soo
dat niet alleen de gedaene oncosten goedt te maecken, maer
ende Pr. Canto benevens de Sturinge der [illegible]
aldaer te hadden zijn, t'welcq in besonderen recommandatie
een goede acht zullen houden, ende zijn Stuurde [illegible]
hartich rijst, soot mogelijck is, met goet beleijdt sien
te scheijden. Volgens voorders sendt ons als ostagieres, den
outsten zoon vanmeergemelte Admirael benevens
drie andere vrachte gesellen, die ter schoole gehouden, ende 3 den
cost gegeven wordt, soo wenschte d'selve vanminder
niet in mannelijcke jaeren te zijn. Echter zullen
d'ogen gedurich daer op houden, ende sien wat daer uijt
comen sal./

Den Borger genaemt Claes van Delder, die met Pr.
missive naer Soracau, tot opsoeckinge van feeckwo

Sloten

sloepen uijt brengen, sijn geslaeght, ende d'selve aldaer
becomen hebbende, begost 't selve met eenige onnoselen Ma-
dijckers in de Pangabaij, ondaer mede op Quin bijde onse te
schijnen, gelijcke luttelen de Oetegrijp staet en Mar
gecomen zijnde, seer jammerlijcke, soo sijn tot twist gae
begeven, ende de Mardijckers het niet op 't precijs swae-
ret ende, van gemelte sloepen Bontouse Schutmen,
vermoordt, ende aen twee in zee geworpen, ende ten swaer-
den Mardijckers, hem op de cattive boom niet gedde ge-
salveerdt, zoude gelijcke bittere saucke gesmaeckt heb-
ben, vernomende alsoo met de bloedige handen, de vlucht
't zeewaerdts in. Het 't selve dat soodanige menschen-
moorders, door de goddelijcke providentie in onse handen
geraeckte, gelijcke ons benodigden zullen die te becomen
schoone haer scheinde loon niet ontgeven, maer
ten volle becomen zouden./

Boven dese droevige advijsen quam de bijmissive van den
Coopman Pieter Pietersz uijt Quin, gedateert
den 22en Meij, die met de Jachten Amst.ffm ende
Wesel op 16en ditto voor de logie aldaer was gearriveert
dat den E: Commandeur Gerrit Leijsma voorsz. Dool
aen Novo Guinea benevens drie Nederlanders in 't visschen
van seeckere riviertjes met zijn dijgen boeren, op den 28e
April passado, door de verrockte wilden Barbarische
menschen, in cleene stucken gecapt, ende alsoo onnoselijck
en jammerlijcke leven gelaten heeft, Ondertusschen
gemelte Sr. Pieter Pietersz. gebruijckte 't opperste
gesach der voorsz. Jachten, ons wastelijcke besloot het
naer uijterste vermogen U Ed.le Instructie, ende
de al hier gegeven recommandatie te voldoen, 't welck
ons swaer voor quam, ende met Successie 't welck soo
te meer de welle ende opgewidt Darius, tegens zijn grootste
vijandt Alexander Magnus ont moette, die mede wel naerdt
der bleijder de geluckige uijtcompste wedt, 't welck
op 9en Julij door de vruchteloose scheijdinge, der
gemelte Jachten op onse wegen bevrachtinghe is. Hoe
wijders den tijdt ontrent haer 't selve toegedragen,
mitsgaders de rescontre, soo van wederswint ende
vehemente stroomen, die met sloot des tijds naer hem
voorgeven, de ... obstaculen van hun bekoren

Lijs

zijn, als de geringe aendoeninge der Landen, waer onder
naer alle apparentie Timor landt doch onbekendt, mede is,
sal U Edt. gelieven uijt nevensgaende Journael ende
pascaerdt, door den voornoemden Pieter Pietersen
ende d'Oppercoopman [illegible] der gemelte Jachten gehouden, ende ontbe-
gaendicht, gelieve te sienden, waer toe ende dermitsdes
ende mondelinge rapporten der gemelte vrienden, die aen
U Edt: gerenvoijeert gaen, tot beschrijvinge der redites
ons gedragen. /

Liet het aengenaem hadde ons geweest, gemelte Timor
naer beijde Jachten ontdeckt, ende goede Informatie daer
van genomen wat, 't welck schijnt door onkennisse, ende
dat d'Inwoonderen geen niet bestraecke wilden staen is toe-
gecomen, ende om sulcx ander mael te onderleggen, des tijdt om
bequaem ende te daugereux gevonden wierde, soo hebbe deselve
om niet ledich te leggen, soo tot assistentie onser Bodijnen op de
Tombes naer Ceram, als de verwoorderinghe der Malleijers handel
gesonden, die door den extraordinarien harden Oost winden, ende
contrarie Stroom, van landt niet geraecken connen, besijdt
den volgende naer de Bandagen tijt schede, onverrichter saecken
gekeert, de welcke ons het arrivement van Bueren, tot
secours van Amboijna seer wel te passe gecomen zijn, item
[illegible] met Ceramlantsen Orangkaij Neimbaugh, die eenige
jaren zijn handel op gemelte Timor gemaeckt heeft,
ende sulcx aen bidt, in Compe.: van de Bodijn Banda, met
een a 2 sijnder joncken, in October ende November, een toer doen, ende e-
[illegible] vrinden onder verseeckert heeft, wat aldaer te verrichten sal wesen
dat naer de getuijgenisse der meer gesijde plimbaugh, ende anderen, van
eenige importantie wesen sonde, tamer kijs, Groff Wes, schilpads-
hoorn, ende Sandelen houdt, oock Goudt daer te vinden is, wat daer
aff is, sal d'ondervindinge waer toe geen vlijt sal gespaert worden
ons den besten leermeester wesen /–

Hier bij compt over Ceramlant, de bloedige tijdinge hoe dat den Broeder-
vanden Duijtsen Quimelaha, met 6 à 8 Corcorren op Kibit gecommen
sich vertoondt, ende door bedeckte laegen, ende toedoen der inwoonders-
den Sergiandt Roeloff van Wetten met 't Nederlandts Guarnisoen aldaer
leggende, deerlijck vermoort heeft, over sulcx den Orangkaij Bingh
ende den sijnen de Negrije verlaten, ende met gemelte Sergiandt
Jonge vrouw, als schelmen int geberghte geweecken, waer van den
Gouverneur Roeloffsen op 't wechtreck van Bueren, naer Banda
geen kundschap was gedaen, doo hebbe de Jachten Amstr.
ende Wesel, int versenden naer Amboijno de plaets voorsichtich

aen te

aan te loopen, ende hun van de bewaarheyd, gelegentheit
grondich te informeeren, ende den eersamen Gouverneur Gorcom heeft
daar van rapport te doen, schriftelyck bevoolen, vaek toe
ons gedragen, waar de Heere, t'bedroeft ons alle de tragedie,
die bij de ongeloovige swarten, met het Christen bloet gespeelt
werden, waar van de liecht wele ende trouwe is, Ued^{ts}
voor te dragen, daar hy o: licht vertrouwen, ende vermetelheit,
stoutheit, de welcke met s: corte armen, alles soeckt te omhelsen
de rechte voester van syt /.

Voorspoedich verschynt op 16^{en} Julij passato benoorden Cerams Oust
uit Amboino 't schip Buren, daar bij ongaarne den drukigen
gevoelicheden, ende benauden staet dier quartieren vernomen
hebben, alwaar de heeren eersamen Gouverneur Gorcom ende
Gardenys seggen, vermits Ued^{ts} naarder rijs secours &c.
expresse fenijt niet hebben becoomen, beswaarlicq den mont
der Comp^s: dienaers, mitsgaders den geenen waar aan ten
hoochsten verbonden syn, op houden, ende present aande
Nederlandse borgers beneffens die, sulcx af te slaan &c,
met een tore rys vercoopen connen, daar tegens tot hun onderhout
hoirt het maacken der sagouw, die op groot perickel int bos
noch sehaers te becoomen sy. bevoolen ende gerecommandeert
wert, twelcq ongetwyffelt wel in lustelycq verdriet, ende haet,
seer causeert, oversulcx ernstelicq op ons versoecken &c: gemelte
Buren, hun met 40: a 50: lasten rys, te secundeeren, ende te
hulpe te coomen, off anders in de uyterste miserie te swaeden
stonden, sonder te seggen met wat quantiteyt desen jaare door
Ued^{tt} syn versien, twelcq achte Buren soo vele als onse
portie sy geweest, dat tydelyck bij ons in besondere hooge
acht gehouden, ende sorghvuldichlycq heeft geminatie dat
gelyck met min vande E^e: H^r: Gorcom schrivende, den,
sulcx naar gorden overslach, ende perfecte calculatie
der consumptie die (als uit volgende sall blycken) tot
verlengen der rys, op een a: twee maanden bedroeff de dardantie
ende onderwallen der schepen, ten uittersten besneden is, met
de persoonen van onse raade, in ipse deliberatie genoomen,
waar door ons gemoet ende uitterste vermogen, ten
dienste der vereenighde Comp^e: Amboyno tot niet ende
besonderlicq Ued^{tt} ten liste geoffert heyren, want
considererende de zielen der plichten aande leden der
eersamen Generaliteit, ons soo vast binden, ende toegaten moeten
gaan, dat wat sonder dyven voorsichticq bedect, met

benauwinghe

bevarwinge, tot behoudenis der bedruckten is te doen, daar toe
ten hoochsten verbonden blyven, te meer dit onverdraeght
regiment, in plaats van gebreck, den milden overvloet geeft,
soo hebben ons ten uyttersten benoodigt, ende van Bandas
schaershyt gerisolveert,
20: lasten gembaleerden Rys.
20: lasten pady, ende
30: baelen Carwe, benevens eenige cleene gedienstigheeden aff te
stecken, ende op 7mo Augusty per de Jachten Cleen
Amsterdam, ende Wesel, per via de Hattemette, toegesonden
want voor 't schip Buiren, die anders tydelycke uyt Amboyno
hadde moeten scheyden, te spade ooch door verloop der tyts
te dangereus om de Noord achter om te comen is, soo dat van
schepes ruymte, ofte tot de behoorlycke secours naar
Amboyno, ofte laatste Bandasche vrachten, met de belofde
quantiteyt Massoyen, U Ed. toe te voegen, verlegen soude
syn geweest, te meer door de massoyen die laet aancoomen
geene facit op de lasten to maacken is, ende naar luyt U Ed.
expresse ordre, Buiren ten selven fyne te wachten, ende
van 7mo Septembr. tot 7mo October, doch met goede vracht
te houden hadden, daar tot weghneminge deser swaricheit
buyten hope, de sachten ons besonderlyck hebben gedient.
vertrouwen U Ed. sulcx aangenaam, ende den standt in
Amboyna gants dienstelick wesen salle /

Maar door onse troostelycke wyck, tegens gedinge incidentes
niet toesicht becomen (want opt vertreck van Leyden, een
benopten overslach, met hoedelycke verminderinge, tot Januario
gemaackt hebben,) onttrocken blyft, ende present Banda
niet meer als met 161 lasten Rys, ende padie, geprovideert, dat
niettegenstaande dese tydelicke menagie, ende gedinge uyt
uytinge in January geconsumeert, ende tot niet gecoomen
sal wesen, soo dat U Ed. ontsetz, alhier tydelycke Rysschepen
is, gelieve hartgrondelyck versoecken, ons opt spoedighste
met partye Rys, te versorgen, off by faulte van dien, was
alhier een swaren tyt voor handen, twelck U Ed. goede
voorsorge, als lyffelyck dien standt kennende, ons doet verhopen.
Ende (sonder gebruyck der ample bedeenen) gerust gaan.
Ondertusschen blyft langh voor desen, op alle quartieren
daar sagoim valt, ende frequentatie geweest, den incoop
der selver opt hoochste bevordert, ende strictelyck
gerecommandeert, 't welck met goet effect geschieden
salle, dan hoe curieusdigh ende sonderlinghe de Inlanthe

natie

298.

natie, ende hoewel ymmer daar op te verlaten is, wel goont de pen, door U.E.d^{ten} geer permitteerde licentie largo te gaan, daar toe ons gedragen, ja achte (onder verbeteren) eer vermetelde dwaesheyt, als vertrouwende wysheyt sigh t'nut van en swarten brief, (anders als buiten sorge, ende versekertheyt to trecken, in welcken geware t'proffyt pryselyck tebedagen is, gelijck tot geruste versekertheyt, ons eenighste scopus sy, ende blyven sal, ten waare ofte den tyt ofte U.E.d^{ten} naarder ordre, ons anders bevalde, de Ceramnese vermits den hoogen prys der Sagoine syn soo sterck als in segenen te willen comen, alsoo met gewelt, becomen present 5 a 6 r^a voor duysent, dat redelyck vertogt, ende daar grootelyck animeeren sal, waarinnaar vermogen gewort werden volgende de geruchten staan van Quey ende Aroüw gelijcke potje jonken te arriveeren, die by abondante kys saaren, den gelijck felycken goeden coop, maar in extraordinarie troost aanbrengen, ende seer wel te pas comen sullen, den Almogende gelijckse tydelycker ende versekerder als voorleden Monsson, bij ons in salvo, geder segge andermaele, dit alles swacke, ende periculeuse toeverlaten, item de geringe quantiteyt, tegens soo een behoeftigen, consumptie, niet als met naardeele te vertrouwen syn, want den ondercoopman op Quey seeght duydelyck, tot opsadmeeringe van een eenen scheeps ladinge met Sagoine, trouwt staar van noodengeschreven, dogh alles wat van soodanigen achter te blijven sy, sterckende U.E.d^{ten} tot onser preservatie inde segure becoomen sullen,

Wy hebben uyt dringende bewegingen bij onse memorie 750 a 800 lasten rys geeyscht, om soo U.E.d^{ten} constitutie gelyck verhope ja, de toesendinge gedooght, voor 2 jaren geprovideert, ende buiten sorge versien te wesen want het blyven vanden Bonden leeuw, ende in de trecking van Amboina, houden ons wacker, ende raden U.E.d^t de noodsaeckelyckheyt opt hooghste voor te dragen, te meer 800 opt verongelucken van gemelte leeuw (welck lot alle san, teeders der ende zee, onderworpen syn) met eenigen rys niet hadde versien geweest, voorwaar wy hadden in hongers noot, amboyna voorgetreeden, ende om alle sorge die ons versekerden in U.E.d^{ten} dosom effigtelick te doonden

vroomen, mitsgaders beklachtelycke ende klendige miserie
tepreventeeren, bidde den Almogenden U Ed.tts concepten
ende aangewende middelen, tot procure des rys, te segenen
op dat eenmaal onse competentie naar tyt becomen mogen,
waar op onse lustige packhuysen, in arbeyt voltrocken,
met open deuren wachten /–

Voor welcke gesonden rys, padie, tarwe, peck, ende teer, volgens
de daar bij gevoeghde facture t'Comptoir Generael f 4118,, 0,, 0,,
tot laste van Amboyna, op onse boecken hebben gedebiteert.
daar tegens voor 10: C. lb. atap. 150 lb. kibbes, ende t'bergloon
van diverse verloopen Borgers slaven f 773,, 10,, 0,, tot
ontlastingh derselfs, doen crediteeren. twee tweentwintig
versochte costy insgelyckx af ende aangeschreven mach werden
om d'accoort te gaan. den becomen atap, die hier niet te
derven, ende qualyck om get te crygen is, valt gants
slecht, ende ontrent de helft gebruyckelijck, sulcx den
E. Heer Gouverneur Rolloffsen, beneffens t'maacken van
N: a: 10: C: lb. heeft voorgedragen, want sonder hem ontsetj
sullen althier in spillinge van comptant, ende groote on,,
costen vallen, aangesien Banda, door vier kercken drie
predicants huysen, 6. scholen, veel pracuwenhuysen, passers
ende coeystallen, de welcke gesamentlyck buyten de forten
ende redutten, die onder hart dack, voor brandt bevrijdt
syn, met atap bedeckt staan, ende andere dependerende wercken,
veel van nooden heeft, het overige wert tot accomodatie
der gemeente ten redelycken prys geoogt, waar des Comp.e
dastos ten dele gevonden, ende ons diesaangaande buyten
merckelycke oncosten houden, dwersulcx noodigh, ende
dienstich, daar bij gecontinueert wert, dat U Ed.tt bij
goede occasie, den Gouverneur Rolloffsen geliefde in recom,,
mandatie te geven, op dat naar vermogen, alles ten
dienste gevordert mach werden, daar toe ons slaten /–

In conformite van U Ed.tts ordre, hebben tot onse ontlastinge
getracht, met t'segis bueren, eenige naturelle Bandanesen
U Ed.tts toe te voegen, dat vermits geene vrywillige
gevonden syn, ons doet extinseeran, de vrije Mardyckers
ende hun vrouwen, segenen hooch op de toecommende
scheepen te houden, ende naar de becomen advysen met costy
te reguleeren, ende tot verwisselingh der Borgers slaven,
ontbreeckt ons goede stoffe, want soo door de scheydinge

vande voornoemde 105: pd:s daar alle nieuwelingen voor hebben becomen, als de siechte die op de verandering des Climaats, in tegendeel hun seer toeght, bejegen, tot beswaerlyck gerieff der Comptoiren, veel min de fortificatie van goede slaven geblooт, te meer hun onpatientich gemoet, met een arme vlucht, soecken te bevredigen, In voegen tot twee onderscheyden tyden, 20: pd:s vande aangecoomen met gants slechte, ende geringe middelen op avontuer hun in zee hebben begeven, waar van 2: pd:s uit Amboyna te rugh gekeert, ende naar voorgeven noch 6: pd:s resterende syn, waarom geschreven is, soodat d'erwarent heyt ons leert, als Bengaelse aracanders Mallabaerse etc: eerst in Bandas lught, comende, soo van siechte als verloopen, gequelt werden, twelck door innevinge des selffs in een goede Casta, ende bequaem volcq verandert /

Daarby comende treflicx van 9: pd:s meest gevangen Javanen die op Hossingen tot Hoitsayen gebruijckt syn, ende int oversteecken naar groot Banda, den dargeandt (die hiertwerdigh sonder eenigh Nederlandts geselschap sigh op den wegh begeven heeft) door practycke in zee geworpen, voor doot gehouwen hebben, ende met den Orangbay naar Kacchet gevlught dan alsoo een vlott Bambocsen, tot verseeckeringe van 't leven, ontrendt hem was, daar op geraackt, ende alsoo onkenbaer thooft, ende thaem, als een vis seer jammerlick gekerft ende door de bestieringe des Godes al hier aangecoomen doch buitten alle hope, het leven behouden, welcke fugitiven door de voorgemelte Javanen op Poulay Poulay van Kacchet gevoert, ende bij haar gebraght syn, hoewaer by gode gelegentheit sulcx hebben te Santwoorde blyft den tyt bevolen, soo dat tot vervullinge der 560: pd:s Bandanesen, die soo vrye als dienstbare voegens dese inlegende lyste, al hier noch restteden, in toecoomende met goede Casta van volcq, gelijcq de laetste gecomen slaven geweest syn, dienen geprovideert te werden, waar door int cort een ynde van alle de moedwillige maecken sullen, de welcke beneffens eenige Bandanesen tot opsoeckinge ende vermaningen der selve geen succes vernamen, off anders syn genootsaackt te sirpersideeren dat gants ongeraden is, pr: advijs /

Het

Het vee voordesen op Hottingeyn, den Coningh Arij –
ende Neira int wilt gestelt, nemen in vermeerderinghe seer toe,
tsweck door verschooninge der opvanghste, ende slachtinge ver-
dubbelt wert, gelijck sulcx twee a 3 jaaren daerinneren sullen
inwoegen, door geringh verloop des tyts, Banda rijckelijck
met Grooff Beestiaell, Varckens, ende Bocken, tot een besondere
troostelijcke uijt dese gemeente versien wesen sall/ –

Als voordesen geseght, syn 10 a 12 Joncken van Ceramlandt, ende
d'omgelegen plaatsen, naer Banda, om den bast der massoijs
gestreecken, ende alzedert hier verscheenen, waermede (doch niet
sonder ongelooffelijcke moeijten) desen jaare den handel becomen
hebben, inwoegen 390 picol bestaande in 14000 lb bossen
int schip Buren geschevoert blyft, die door een a 11 Rsta tpicol
comen te costen, dat een Rsta boven Vedts bode gaet, tsweeck
gaerne anders gesien, ende was tmogelijck, binnen onse pacten
gebleven hadden, dan alsoo op Vedts becoomen ordre, een ijder
op thoochste daar toe hebbe aangenaamt, ende grootelijcx
gepoort, die nu om diversche gewichtige Consideratien, soo –
veel als mogelijck diende wel gerescontreert, ende bedegondt
te worden, echter tot behoudenis van voorgemelte ordre ..
alle vorderlijcke middelen aangebracht, soo dat Vedts [illegible]
onse uijtterste devoir in alles aangewendt, da de beginselen –
uijt een heijligen brandt geraeckt blyft, echter niet meerder
te becoomen gewonst, dienvolgende verhoope Vedts tselffde –
gevallen, ende niet qualijck duijden sal, want hoewe –
tstaet (onder reverentie) noch te bedieghten, mids desen
cleenen prys, die daar voor hebben becomen, in soo abondantie
niet meer comparerende sullen, aangesien de Maccassaren, –
Javanen, ende Maleijers, die wij naar vermogen van daar –
sullen weeren, ongelijck meer uijt geloopt is, dienvolgende –
soo Taliter et Qualiter hebben gelevert, ende ten waere –
de vreese onser Ooricht (die tot bevorderinge desselfs –
handell ende Sindtschap voort passerende aldaer hebbe
geschickt) in hun niet hadde gebracht, wij souden buijtten
twijffele soo goeden portie niet hebben connen becoomen –
ende om dien handell alleen in onse handen te [illegible]
is ons nochtans gants periculeus, ende niet wel mogel.
soo om de veelheit der volckeren, die hun daar bij bemoeijen
der menichte der plaetsen, daar de massoijen valt, ende gebracht
wordt, als de wispeltuerige ongestadigen aert der swarten
die niet anders als met groot proffyt te trecken, ende te
vertrouwen syn, tsweeck eenige [illegible] op Ceram –
mitsgaders voornemen van den Orangkay Backer.

die

die selffs naer Maccassar ofte Java, daermede gestreeken
soude hebben, levendigh vertoondt dat door syn doot op
gemelte Duingh, beneffens 10: van syn volcq, die gesamentel.
vande barbarische menschen, int handelen vermoordt syn
verandert heeft, off mosten door vergoetinge vanden pres-
ende vreesende Macht, die de vreemdelingen soude weeren
den handell vast stellen, t'welcq beswaarlyck te doen, oock
de Compe. t'ongelegen mitsgaders de proffyten naer UEdtn
advys niet gedoogende is, Oversulcx soo [illegible]
daer in gegaan, hebben, als de gewightigheyt ten uyttersten
heeft connen lyden, ende [om soodanigen handell door
ons, ende d'onsen metten naturellen ter plaetse, daer de
Massoyen valt, te drijven, en connen hoe naeuw daer op-
informeerden, vande geringhste apparentie UEdtn niet
verseeckeren. want als voor desen vertoondt de barbaarscheyt.
dier Natie, ontsiet noch verschoondt, gewoonte kennisse, veel
min naturlycke vriendtschap, daer by den handell soo vreemt
ende de menschen soo ongeloowich, dat wy hy sy, noch andere.
veel min de bewandelinge des grondt van t'vaste landtt -
niet en betrouwden, t'welcq voor seeckeren tyt, een groote
Chineese Jonck, met 50: a: 60: persoonen sonder yemandt daer of
te coomen, ende int exempel van Backer, mitsgaders
den Lt. Commandeur Pool als met den vinger, ons duydelyck
aanwyst, maer verscheynen met een cleen vaartuygh, op de
comste der Ceramners aen seeckere onbewoonde Eylanden
onder de Custe gelegen, daer den Coop met Gambouckes-
swaerden, Sagoun, slecht goudt &c. maer oordeelen can, soo -
onordentelyck, ende confuselyck, ja slimmer als op de Cabo
de Bona Esperance, geloten ende gedreven wert, doch de
hele waerheyt vertrouwe ons ontbreeckt, want inde -
Ceramse discoursen, groote veranderinge bespeure, die om -
ons te misleyden, seggen watse willen,] dat met discretie -
aannemen, ende niet tegenstaende hun verdraeyde reeden
sullen met soete voorsichtigheyt remedie tot de volcomene
kennisse vinden t'welcq UEdtn ter gelegender tyt, geparti-
ticipeert wert, Interim bevinden uyt alle omstandigheden
goede advance voor degene handelaers te doen, daer
tegens den handell, met ongestadige groote ende swaere
perijculen gelardeert is, dan soo den tyt gemelte en -
Massoyen handell, UEdtn van eenige importantie opendede
verseeckere t'voornaamste, ende de meeste partye -
tegens 14, 15, a: 16: Rsn. 't picoll, in voorcomen -
contentement

contentement, jaarlycx te becomen, waar door vertrouwe-
onder goet beleyt ende genegen gunste, die de gemelte
Eylanders tot ons schynen te dragen, gants weynich in Vreem
handen, om den merckt te stellen, vallen soude, oock naar
vernome, soo ist een Bast, die by alle Eylandtse natien seer -
bekendt, ende getrocken, dienvolgende in alle gewesten van
India, merckt konden van, ende alsoo door de Javanen
ende Maleyers, yets ten dieesten prijse vervoert wert, gelyck
eenige weynige bossen tegens 1¼ spaanse R.a der bos -
hebben ingecocht voor eerst geen besondere claddinge Uwe,
versaecken, noch in UEd.s wegh wesen sullen, sulcx synde.
soude de Massoy een goeden Eylantsen winstgevenden handel
maacken, want die tegens 14, 15, a: 16: R.a t'picol -
ingecocht synde, ende bij UEd.e met goede Advance Sticks -
weert in betalinge cleeden, ende andere Coopmanschappen,
met 100: a: 120: P.r cento ende meer advance, exempt
het goudt gegeven, twelcq met goet fyn Sumatras oft -
Chinees goudt, in placts vande Masen, die gants slecht bevinden
insgelycx tot 30: a: 40: P.r c.to te brengen was, dat door syn
slechte ende dierte nu niet te doen is, en voegen bij desen -
middele, soo UEd.e als onse boecken, met goede winsten
tegens de resterende lasten, jaarlycx te vergrooten was,
soo bleyven verlangen, hoe UEd.t dese partye met de Sticks -
ingel ende advance bevinden, ende wat naarder ordre -
daarop geven sult, waar naar ons reguleren sullen/ -

Wy achten op de Continuatie deses handels gants dienstich -
ende hooch noodigh, een strickt gebot, tot eenbreydelle der
ondercruypende baetsuchtige, ende vergiftige menschen, uyt
te geven, die anders by alle Middelen, mercklyck naerdeele.
souden trachten te bewercken, want sonder onse toesicht, sulcx
ten deele, bij de vrijeluyden, ende Chinesen van Costy, onder -
graven, ende bestaan is, met ongevyst 20, a 25, R.s contant
t'picol, onder de handt, aan eenige onser Ingesetenen, uyt te
loven, waar tegens noodige dient versien te wesen, om -
gemelte Negotie, beneffens den Specerijen handel, tot gerieff -
van andere, de Comp.e alleen te verseeckeren, sulcx door -
t'vervolgh noodigh synde, sullen de behoorlycke Middelen -
van UEd.e ofte bij expres placcaet, ofte naarder ordre
tot tamminge deselffs, te gemoet sien/ -

Tot vervolgh vanden gemelten Massoyen handel, sullen als voorde
geseght, ende bij onse Memorie te bevoogen is, met 400: R.a/ -
swaerte suyver goudt, eenige cleene, & groote [illegible] -

eenden

randen, aldergande Coralen, Javaens gecouleurt ende witte garen, Javaense Bettjens, fijn porceleijn Madurese cleeden ende voornamentlijck Bambonsche swachten, moeten geprocureert ende versien sijn, waar aan soo sulcx ten redelijcken prise, wert ingestelt, goede advance sall gedaan werden/-

Om de Negotie in allen deelen te bevorderen, ende naar mijtter vermogen naar te gaan, vinden ons met een ijder goede instructie te geven, besigh, waar op de Residenten in Quoij, seecker monster van bast der boomen, die aldaar redelijck te becomen sijn, toegesonden hebben, t'welck buijten sijn eijgenschap, seer naar de Massoijen treckt, die mede ende tot een proeff bij desen gevoecht is, op dat bij UEd:[tt] door de veelheijt der Natien, de kennisse daar van genomen mach werden, bij de drogisten, wert een lignum Sarsaphra gevonden, wiens reuck dit niet ongelijck sij, doch de cracht ons onbekendt, t'welck in het oordeel van dies verstaande gegeven wert, Item een dunne stam, die aan eenpaar hebben gecost, vanden Massoijen boom, waar om den bast noch sit, mitsgaders de vrucht daar op wassende, het houdt dat slecht van Coleur is, bevinden int saagen seer stercq van reuck, wat deucht daar uijt te trecken sij, sall ons te vernemen wesen, de beste ende swaarste Massoij compt vande outste ende dickste boomen, die aldaar van 12„ a„ 16„ Jaeren gevonden werden/-

Hier nevens gaet de Monsterrolle der persoonen in Banda guarnisoen houdende, bestaande in 351„ coppen, de notitie der Amonitie van oorlogh, gelijck ijder plaats, voorsien is, ende een perfecte lijste, der gansche Ingesetenen van Banda, mitsgaders de Balance, soo uijt de Negotie boecken van Neira, ende poulo Aij, als de weesboecken der gemelte plaetsen, daar bij UEd:[tt] den standt deser quartieren tot ulto:mo Augusto sall gelieven te vernemen, t'welck gh. verhoope UEd:[tt] lieff, ende smaeckelijck gevallen sall, daar toe ons gedragen/-

Item de petitie der nootwendicheden, soo inde Negotie fortificatie, als anders, die met goede opmerckinge soo rechtmatich hebben geformeert, en niet anders als t'noodige geinsereert, dat vertrouwen UEd:e ons t'selve sall laten toecomen, en minder soo veele als naar constitutie sall connen geschieden, daar mede niet anders als ten besten, ende meesten oirbaer der generaliteit gehandelt sall werden. comptandt t'welck alleen extraordinarie

gemenagieert

gemenageert, ende seer verlenght wert, sullen noodsaacke-lyck motten hebben, te meer desen daaro niets begonden ende alles omgeset. hebben de clocken brant ommers, stucken, pannen, cinckat, ende dament, mitsgaders de prince, ende ysere stucken, item het Bosscruijt, dat aeijck wel gemenageert, ende niet een schoot te vergeefs gedaan wert, sullen ons garts aangenaam wesen, te vernemen, wat aes het speffde, niet als met Entrest te derven sy, ende voornamentlyck het Bosscruijt aangesien met 4: Royale forten acht hedduijtten, ende veel stucken versien syn, dat 10: a: 12: C. Bcruijt, cleene verdelinghe doet maecken /

Ende Wijnen, alhoewell de selve seer slecht is, hebben goeden afftreck, ende jaarlycx, 18„ a„ 20„ leggers van nooden, twelcq een treffelycken post in onse Boecken maackt, met den Aracq syn gedwongen (vermits de slecht heyt) te cladden, want niet still leggen, niet als schade, soo aan leccagie als minderinge des Cassitaels, te doen is, dat den gemeenen man, ende veele armen, die met Cyfferen ende Arack branden, een onderlinge neringe maacken, ende hun behelpende syn, seer schadelyck is, ende om een beter wensgen, t'Vlees ende speck, doen begeerlyck gade slaen, hunwoegen met 60: vaten, t'aanstaande jaar een yder spysigen sullen /

De Voorn hebben wi weder van diversche persoonen ontfangen Rx 9334„ daar van aande selve wisselbrieven syn verleendt om op U Ed.ts ordre aande onderstaande Costy voet gedaan te werden, twelcq hooderentelyck versoecke, met behoorlycke ordre te geschieden, daar t'Comptoir generale f 23801„14„ 0: voor gecrediteert heyft /

2500: Rx„ te betaelen aanden Opercoopman S.r Ysaack Havart tot betaelinge eeniger Crediteuren vande Vrij burger buckjes Buijckses, de waarde vanden selven Buijckses ontfangen /

800: Rx„ te betaelen aan S.r Jacques de la Dale de waarde van Nicolaes Goeff, /

150: Rx„ te betaelen aanden Notaris hendrick Stamman waarde van Pieter van Beiseem tot betaelinge eeniger slaeffinnen /

360: Rx„ te betaelen aanden Vrijburger Jan van Santen, de waarde vanden Vrijburger Willem Janssen, /

300„ Rx„ te betaelen aanden Burger Lourens Pit, de waarde vanden Borger Daniel Keyse,

4500„ Rx„ te betaelen aan dirck Janssen, de waarde van hem selven /

P.r transport Rx 8610„

600 Rx„

P[r]: Transportt. 8610 Rea

600 Rea te betaelen aenden vry burgher Juriaen Coirts de waarde van hemsteren/

124 Rea te betaelen aent Comptoir Generael de waarde als die vanden Coopman Pieter Pietersen, waervoor 't Jacht Clein Amsterdam, voor reeckeninge vanden Commandeur Poole.

9334 reaelen van 8ten

Pieter Pietersen opperhooft vande Jachten Clein Amsterdam ende Wesel, heeft p[r]: rest van 240: Rea geprocedeert van 6: p[ecul] gevangen Portugiesen, door den Commandeur Poole sal: met Duijfken voor Maccassar gerelaxeert, alsoo aen t'Comptoir voor reeckeninge van 't Generale gestelt R[a]: 124 die onder de genomineerde Wisselen gestelt ende goet gedaen blyven, t'supplement der voornoemde 240: Rea sall UEd[le]: door gemelte Pietersen aengewesen, ende verantwoort werden, twelck hem bevoolen blyft behoorlick te doen/

Door Mancquement van eenige cleene gewassen, twelck het Regiment vande Jupdefect ter nedder geslagen heeft, hebbe int schip Urck die UEd[le]: inden name Godes over sitten, met t'onderstaende toegevoecht werd, niet meer als 113 p[ecul]: soecq met gedroochde Macis, ende 13010 catty nooten Muscaten connen schepen, en alsoo de apparentie van eenige quantiteit te becomen, gants slecht sy, ende niet voor December gecomen sall werden, hebben met onsen raede geraetslaeght syn depesche ter gewoonde tyt, naar costi te seinden, soodat UEd[le]: volgens 't Inleggende Cognoissement

2056 1/4 Catty Macis in 113 p[ecul]: soecq:
13010 Catty nooten in soorte te weten,
9115 catty gaerde nooten,
3805 catty Rompen,
90 catty Mannetjes nooten,
11 1/2 cannen Olij van nooten in een pot N[o]: G.
390 pycoel Massoyen in 14000 Borden,

te ontfangen hebben, costende in coops, tot aen Boort f 22029: 10: 4
Waer voor t'Comptoir Generael naer luijdt der Inleggende factuere gedebiteert is, den Almogende geleijde 't Selve bij UEd[le]: in salvo, dat ons met synne bewintenis liefs te hooren sal wesen/

Onder gemelte 113 p[ecul] soecquels met foelie, syn 5: p[ecul]: van t'gepasseerde groote gewas, gepackt als bij Missive gedateert 3den September 1635, geadviseert ende toegeseyt UEd[le]: beneffens ons, de levendige begeerte tot volcomen kennisse te doen gemaeckt namentl: N[o]: A: droogh gepackt, N[o]: B naer onse presente Costumme met een, N[o]: C: met twee, N[o]: D: met drie ende N[o]: E: met vier flaescannen, dont waeter bevestight

bevochtigt, die altijde uut syn huys op den broeyachtige
plaats, niet ontrent het ruym van den schip, dat 9 Maanden
hebben gelegen, waar bij UEd.e de differentie, ende hoedanich
voor d'E: Generale Comp.e best te prefereren is, Mitsgaders
d'oorsaacq der bruyne, ende verdorven Macis, ende de quade,
partien, die veele vochtigheden, daarmede hebben gespeelt,
gelieven te overwegen dat wij vertrouwen recommendatie gemaectt
ende niet als natuurlijcq tot contentement der UEd.e Heeren
Majores, bevonden wert, van welcken ... niet wijcken sullen, ende
om deze aff te breecken, refereren ons tot de voor desen grondich
gedaane adwijsen, alsoo ten contrarie aan eygene verandering
verbonden syn /—

Wijlen de gelegentheyt costij soodanich conde toedragen dat het
eerste schip ons geaccommodeert werde terstondt op de gereede
retouren in ladinge te leggen, ende sonder verandering daar,
mede te doen vertrecken, 'tsoude ons geheel lieff, ende aangenaam te vernemen wesen, te meer sulcx niet alleen dienstich,
maar de tijdelicke toesendinge gantsch voordeelich sijn, want
bij spoedige aencomste deselve gelost, ende wederbeladen
zijnde, een de tweede ofte meer besendinge, met voorder
versekeringe, ende ordinaris &c: den eersten costij gereet werden,
die besonderlijcq bevordigt, ende de nootsakelijck last, vande Wint
over Zoodanige comptoiren becomen moeten, onderwijlen binnen
d'oostwinden, van wedder ende Wint den geruymen tijt van
nooden, soo versoucke eerdentelijcq UEd.e Constitutie eenichsints
gedoogende ons daarmede te accommoderen, waar d'E: Comp.e
dienst geschieden sal /—

De gecorrigeerde Guarnisoen, ende Bosbuycken, van Poulo ay gaan
sinnelijck bij desen, die vertrouwe te recht bevonden sullen
werden, den Hoedigen Boschhouder, heeft over syn wulsen onacht-
saamheyt ten exempel van anderen, op 'thoochste gecorrigeert
UEd.e gelieve met assurantie der voorcoomingen 'tselfde
voor geaccordeert te houden /—

Tot verlichtinge, ende naarder verclaringe, gaat bij desen extract der
reeckeningen tusschen 't Generale, ende Banda, uut onse Negotie
boecken, getrocken, daar bij particulierlijcq alle de aan, ende
affgeschreven partijen te besien syn, waar toe ons gedragen
want tusschen met, off sult 'tselfde d'accoort bevinden, dat
naar desen te vernemen hebben /—

Bij onsen laetsten is geschreven dat den Coopman Philips van
Hongeloo, op de derde geëxpireerde verbandt, der meyninge
was, met d'aanstaande schepen, om syn verlossinge naar 't Patria
te bevorderen, costij te retourneren, wiens plaatse soude
door den Ondercoopman Salomon Sweers, als dan te becleeden
was, 'tzedert heeft gemelte Hongeloo licentie van ons
gepostuleert, waar op den gewesen Fiscael Ambrosius

Coewaerden

Coenraetsen, die voordesen Ee: faulte der vacante plaatse a: 50: guld: smaandts t'Comptoir Japara heeft bekleet, ende door d'afflijvicheit van Balthasar Wijntges t'fiscaels ampt op geleijt, sulcx een geruijmen tyt, met toestemminge vanden Ed: Hr. Brouwer, getrouwelijck waargenoomen, door Nicolaes de Vliett, vervangen, ende tot onsen Secretaris (alsoo den gewesen Claes vander Meer, door lange Vlijtige onachtsaemheijt, sijn ampt was opgeseght,) geavanceert, Versoecken de aan ons versocht, ende met reden van beclach demoedelijck geremonstreert, dat de 12 Jarigen getrouwen dienst, ende op de ondervonden Admissie sijns persoons tweeck beleijde redden ende bequaem is, mitsgaders dat naar omtrent 12 Jaaren de Justitie bedient de gepasseerde, ende tegenwoordige wi-dere ongerijste consideratien, ende sedertsaeme speculatie grooter als de effectuele diensten sijn,) wel heeft bedient niet sonder groote debitie, daar aff getweder, ende alsoo van een groot Comptoir, dat met een bequaem persoon parsoon bekleedt dient, besorcht gebeden, ons sonde bewegen hem de plaatse van gemelte Comptoir te vereeren, tweeck tot UEd:ts bekenden beste gedisponeert, op toeseggingen soo gemelte Swedes met UEd:ts expresse ordre niet en verseijndt, ons naarder, daar om aan te spreecken gelieft/.

Soo heeft den voornoemden gewesen Secretaris Claes vander Meer vele Jaeren, onbedachtelijck geloofdt doen strijckende dat niet segint, alsoo met een Nederlantse Vrouwe, ende kinderen in Armoet gesoncken is, hem gants leet te sijn, ende de voorige faulte met een bedaart getrouw, ende bequaem stichtelijck leven, te verbeteren, ons dagelijcx om de onde qualiteijte ende bedieninge, daar toe hij wel bestandt is, gebeden ende ootmoedelijck op onderscheijden stonden versocht, hem in genade op te nemen, tweeck eenige vertoonende apparentie der beteringh, met de hooge gedaene fiddele-beloften, tot de provisionele bedieninghe in acht houden gezien/.

Den Cranckbesoecker, Cornelis Oudemans, die deselve, ende ons als Mr. Timmerman loffelijck bedient, is gesint altijt noch te continueeren ende alsoo sijn dochter Sara Oudemans in dienst der Eerw: kerckraedts Compe a. 4: gl. smaandts ten huijse vanden Sieckentrooster Jan de Lange, haar residentie houdt, ende in December den verbonden tyt geexpireert is, heeft aan ons voorgedragen, UEd:ts reverentie te versoecken, dat de selve sijne dochter met UEd:ts geliefden, E. gaede opseght Ee die eerst verhalende schreven, naar Banda keeren mochte, om altijdt onder d'ouders oogen te leven

te leven, welcke Edelijcke actie ons heeft verstoudt, UEd.tte
sulcx voor te dragen, met ernstelijcke bede, sijne begeerte
obtineeren mach, dat hem in liefde tegens UEd.tte persoon
ende getrouwen dienst verbonden houdt /—

Naar dat den Boeijer Banda, den keer op de vreemdelingen, ende
vervolgh der massoijen handel, aan Cerams Oost gedaen heeft
hebbe de selve tot ontslagh, ende weeringe der gemelte schadel=
Creatueren, ende voornamentlijck soo veele mogelijck, den Ceramsen
kruijden aert, tot de aldaer tijdelijcke verheijminge op te wecken.
den 19en augusto passado gemandt, ende versien als voren, de
novo dermaarts geexpedieert, dogh door den aenhoudenden ex-
vehementen stormenden oosten Wint, waar de Zee schijnende
onstuijmich, ende gantsch innavigabel gevonden wert, sulcx de —
cleene quantiteit specerijen, vande Comptoiren, Hoeloaij —
ende voornamentlijck Wayer, van waar de selve te lande —
over bergen, ende dalen, commerlijck niet sonder spillinghe
van tijt, op groot perijckel gehaelt is, mitsgaders de resterende
Ceramders met hun Massoijen Jonckens, weet te comparderen
de plaetse niet heeft connen aenlangen, maar Amboijna off den
beter Reede doen kiesen, bevindende daar van in ongerijff stecken
t'sedert met de tijdelijcke verheijminge benoorden Ceram, gepre-
gesoulageert sal werden, dat den Almogenden tot troost van
ons, ende de geinteresseerde persoonen, gelieve te verleenen /—

Ock wegen staet bij d'aencompste der meer gemelte Cerammers,
noch eenige Massoijen te ontfangen, ende niet tegenstaende —
getracht hebben ooch van harten wenschen, soo om onse pack-
huijsen tot vermeerderinge der retouren, te suijveren als UEd.tte
daar van te dienen, sulcx bij desen gewoeght te sijn, gelijck daar
op tot dato gewacht heeft, dan alsoo den stercken harden
Wint, continueert sijnne compste verbiet, ende den costel=
tijt vruchteloos doet consumeeren, mitsgaders dese geringhe ge-
voornamentl.r der specerijen quantiteit van soodanighe —
consideratie sijn, dat ongeraeden geacht hebben, te meer
Buijeren ten deenste van Amboijna, Hittouwe, sal aandoen,
waarmede 5 a 6 dagen sal voortgebracht werden, den risico
van later despeche aff te wachten maar houden het nuttichste
ten dienste als nu voldaen heeft /—

Desen vierde geschreven, is den voorgemelten Predicant
Anthonij vander Hagen, van een heftige coorts, smorghens
met den stercken affgangh, op den 9en desen, naar dat hij
dagen sijn camer heeft bewaart tot onser aller droefheijt
christelijck inden Heere ontslapen, maeckende alsoo een
deuchtsame weduwe, en weesen, soontjen van omtrent de
3 jaaren, die aldaer naar behooren in christelijcke achte

gehouden

gesonden sullen werden, ter tijt occasie van werck, dat in t
voort is, presenteeren sall. Sulcx dat de gemeente van
Lontoir van binnen adverteerde des weecken ooyt eroot bij
de welcke om den derden Sondach tot hunder troost ende
gerieff, de sacramenten, door domini Weemstede, ende voort
bij den cranckbesoecker Cornelis Outerman, als lesende het Ge-
beden, uit de postille getrouwelijck bedient geven, datt
geweteelijck, sonder eenigh verletz ende hinder van d'andere
plaatsen, die gesamentl. (buyten siechte ende doot) wel
wel besorcht blijven, tot de comste van Jan Janssen uit Aij
ende p: faneto tot Wed.tte naerder besijndinge met Godes
hulpe can geschieden, ende bequamelijck waergenomen wer-
den mittegaende sal t'geen noodich sijn, ofte om den Ed:
Weemstede te verwangen, ofte om de plaats van Lontoir
te becleeden, een goet stichtelijck, ende bequaem Nederlants
persoon, ons toegesonden werde, ende schoon gemelte Weemstede
sich de Nova verbint, sall echter om de saecke op Aij
soo t'mogelijck is te doen continueeren, hier wel te pas
comen, voornemelijck vast om Banda buyten proportie
van hooge gequalificeerde, ende ondienstige dienaars te houden,
den standt op Aij, ende het doen vanden predicant Jan
Janssen, ons naerder ontdeckt was, tot een goet besluit
in dees dienstelijck voorsiende /

Met onse licentie, gaan met het schip Bueren over, de borger
Dirck Janssen met sijn familie, om costy op Wed.tte gelieven
domicilium te nemen, ende Adriaen Courten, die sich
altijt in den goede ommeslach van parck, ende slaven
gehadt heeft, om sijn huysvrouw te halen, ende met d'aen-
staende sleeveren te besoecken, ende alsoo voor een tijt Banda
te frequenteeren, dat ons lieff is /

Soo bij Wed.tt een bequaem, ende handigh Nierwerck gelijck
Amboyna versien is, gedeerst conde werden, versochte wij dat
tot gerieff ende dienst van Banda, tselffde ons mochte toe-
gesonden werden, want goede gelegen commoditeit tott
stellinge deselfde bij ons gepraepareert wordt /

Op de laetste ..., gelijck int leveren der Massoijen gedaen hebben,
compt noch een hoocq volle Bast aen, om Wed.tt te dienen
ende ons daer van te ontlasten, hebbe die ... geordonneert
over te geven, daer van een proeffse genomen is, waer voor
benefens t'andere t'Comptoir Rosengaine sall gedebiteert
werden /

Sicrmede

Copia. Factura van d'onderstaende [illegible] als anders [illegible]

Hiermede

Eerentfeste, Achtbare Wijse, voorsienige ende seer discrete Heere, wil U E.tt naar onse hertgrondige salutatie, met die U E.tt lieff zijn, inde genadige protectie bevoolen laten /

Actum int Casteel Nassauwe, opt Eylandt Neira in Banda, dij 12en September, A° 1636.
Onderstont U E. Onderdanigen Dienaar, ende was geteeckent Cornelis Acoley /

appendix

E. Heere, met Poulo Run ist soo slegt gestelt, dat geen tijen nooten Muscaet boomen daar op te vinden zijn, twelcq een bedroeft, ende arm Eylandt maackt, het vee dat door niemandt te becoomen is, loopt inde wildernisse sonder een schoot daar op te connen crijgen, dogh t Zedert tamme moet vande Engelsche poorte, hebbe niet soo geringh het zij, daar van getrocken, t Guarnisoen is met etwelcke Hollanders onder de pretext der gebouwde besettingh, het hooft dat een bequaem persoon is, heeft sonder iemandts kennisse van mij int particulier eenichsints ende rechtmatige gerognitie gelast, eenigh met sijn gouverneur ten selve fine daar toe geprepareert, onder den schijn was op sijn plaisier te wandelen, de jonge opcommende spruitjes uit te roeijen, ende soo der nog inde wildernisse eenige cleene boomen te vinden zijn, gelijcq Stroomen, te schillen, ende om te houden, soo dat door goede secrete sorge, als hiende met Poulo Run ende d'Engelsche soo quaet als coomen can, t landt buijten iemandts kennisse met cleene moeyte in ruine te houden is, ende dit een a twee jaaren continuerende, sal t onnoodigh, ende niet een Boom aangesien van noote daar d'selve van comen moet, gants geblooten is, te vinden wesen zal, E. advijs

Banda 1636

Copie Missive vanden Gouverneur Cornelio Acoldy aenden Gouverneur General dato 12: Septembre

Copia.

Factura van d'onderstaende specerijen als anders gesciffeert ende geladen, door ordre van d' E: Heer Cornelio Acoley Gouverneur ende Directeur over d'eylanden van Banda, int schip (: dat Godt bewaere :) genaemt Leyden (: schipper Jan Reyersz Block :) verseylende van hier naer Batavia, geconsigneert aen d' E: Heer Anthonio van Diemen, Gouverneur Generael over gans Nederlants India.

Int Cast: Nassauw opt Eylant Neyra in Banda, adij 15 Mayo A°: 1636.

23527 1/4 : catti Banda suyvere Macis, bestaende in 949 sockels van diverse Nombers, wegende bruto 24476 1/4 catti, Tara voor id. sockels ... catti afgetrocken, Monteren à 1 r° p° catti . . . 59994: 9:12

Voor 243 catti, op d° Macis gedaen ontfanck derselver van Neytemb. ... in de packhuysen ingedroogt à 1 r° id. catti . . . 619: 13:— | 60614: 2:12

133775 : catti Noten Muscaten in soorten namentlijck
107054 : catti goede gaede Noten ende
26721 : catti Rompen.

133775 : catti à 10 d° p° r° 34112:12: 8

679 1/2 : lb ... Olie van Noten bestaende in 946 ... gevult in 3 vaetjens, getekent N°: A. B. en C. costende doormalcanderen 2 30 1/2 ... 587:15: 8

22 : kannen gedistilleerde Olie van Foelie in 2 potten genombreert N°: D. en E. à 10 r° p° kann . . . 561:—:—

8 : kann. gedist. Olie van Noten in een pott N°: F. à 5 r° id. . . . 102:—:—

1262 : ledige sockels, daer de voors. Macis ingepackt is, en de restende tot ... als anders daertoe verdaen, à 1/8 r° id. 402: 5: 4

798 : korven ...
633 : korven aen de bovenstaende sockels verbonden
165 : d° tot manden om de voors. Noten soo te calcken als om ende weder te dragen geconsumeert.

798 : korven à 1 gl. p° korf . . . . . 798:—:—

3 1/2 : ... tot ... der ... aen ... van sockels ... 71: 8:—

200 : tonnen Calck tot de bovenstaende Noten te calcken geconsumeert à 3/4 r° p° tonn . . . . 382:10:—

16 : ... Matten, daer de voors. Macis ende Noten om droogen ... als anders ... à 2 r° id. . . . 81:12:—

3 : ... swarte ... potten, daer in de voors. gedist. Olie van Noten ende Foelie ingesonden wort, costen 2 r° . . . 5: 2:—

5 : ... Orangkays, onder de burgers alhier opgecoft à 9 r° id. . . . 114:15:—

107 : ... Bandaneese Slaven, soo Mans, Vrouwen als kinders, à 30 r° id. . . . . . . 8185:10:—

2373 1/3 : Realen van achten in contant als
2333 1/3 : R° bestaende in 2000 Rijcxdaelders ... gelijck ... den Coopman Salomon ... verantwoordt.
40 : R° in contant voor 800 ... à 5 r° ... tot ... int schip, soo langs boort als anders onder de voors. ... om deselve droog te conserveren als ... tot ... deselve ...

2373 1/3 : R° à 51 st. id. . . . . . 6052:—:—

1 : Metale ... wegende 14 17 lb.
3 : ... .
6 : ledige ...
3 : Int schip ... ende 3 in de ... | Ongetaxeert —:—

Somma bedraegt t Carg: in Leyden gesciffeert f 112070:13:—

Volgen de N° van de bovenstaende sockels

No	Lattyquet	No	Lattyquet	No	Lattyquet
		Per Transport	1653: 1	Per Transport	3225: 3
1	28: —	61	27: 1	121	28: —
2	28: 1	62	27: 2	122	28: —
3	28: 2	63	26: 2	123	27: 3
4	28: 3	64	29: —	124	24: —
5	28: 3	65	24: 1	125	27: 1
6	28: 2	66	29: —	126	24: 2
7	28: 1	67	27: 2	127	29: —
8	29: 3	68	27: 2	128	28: 2
9	29: —	69	25: 2	129	24: 1
10	28: 3	70	31: 3	130	23: 3
11	29: —	71	29: 1	131	27: 1
12	30: 1	72	28: 1	132	26: 2
13	28: 2	73	23: 2	133	26: 3
14	28: 1	74	24: 3	134	22: 3
15	27: 2	75	26: 2	135	25: 2
16	28: 2	76	24: —	136	23: 2
17	28: 3	77	24: —	137	24: 3
18	28: 1	78	26: 3	138	27: 1
19	27: 2	79	26: 3	139	27: —
20	28: 3	80	25: —	140	25: 3
21	27: 1	81	24: —	141	25: 3
22	28: —	82	27: 1	142	23: 2
23	29: 1	83	24: 2	143	27: —
24	28: 2	84	23: 2	144	25: 3
25	27: —	85	27: 3	145	25: —
26	27: —	86	26: 1	146	27: 1
27	25: 1	87	28: 1	147	26: —
28	26: 2	88	25: —	148	25: 3
29	26: 2	89	26: —	149	27: 2
30	24: —	90	26: 3	150	27: 2
31	27: —	91	25: 1	151	28: 3
32	27: 1	92	26: 3	152	28: 1
33	26: 1	93	27: —	153	28: —
34	22: 3	94	27: 2	154	27: 3
35	24: 2	95	22: 1	155	28: —
36	27: 1	96	28: 1	156	28: —
37	26: 2	97	26: 1	157	28: 2
38	26: 2	98	28: 3	158	28: 2
39	27: —	99	27: —	159	27: 3
40	27: 3	100	25: 3	160	29: 1
41	26: 3	101	26: 3	161	28: 1
42	28: 3	102	28: 2	162	28: —
43	27: 2	103	28: 1	163	28: 1
44	30: —	104	25: 3	164	27: 1
45	26: 2	105	24: —	165	28: 1
46	25: —	106	25: 1	166	26: 2
47	26: 2	107	23: 2	167	27: 2
48	28: —	108	29: —	168	27: 2
49	27: 2	109	23: 2	169	26: 2
50	28: 3	110	22: 3	170	27: 2
51	26: 2	111	26: 1	171	27: 2
52	29: 3	112	27: 2	172	27: 2
53	26: 3	113	25: 1	173	27: 2
54	27: 2	114	25: 1	174	27: 2
55	27: 1	115	25: 3	175	27: 1
56	27: 3	116	29: —	176	27: 2
57	27: —	117	25: 2	177	27: 2
58	26: 2	118	25: —	178	27: 3
59	29: —	119	23: 1	179	26: —
60	26: 1	120	24: —	180	26: —
Transportere	1653: 1	Transporteren	3225: 3	Transporteren	4839: —

No	Catty: quart.
Pr. Transport	4839:—
181	24:—
182	26:—
183	26:2
184	26:3
185	26:3
186	27:2
187	27:2
188	27:—
189	27:1
190	27:1
191	27:3
192	27:2
193	25:2
194	25:2
195	25:2
196	25:2
197	26:3
198	27:1
199	25:2
200	27:—
201	26:—
202	27:—
203	26:3
204	27:2
205	27:—
206	26:1
207	27:—
208	27:—
209	26:2
210	26:3
211	26:2
212	26:1
213	26:2
214	26:2
215	26:2
216	26:—
217	25:2
218	26:1
219	25:3
220	26:—
221	25:1
222	26:2
223	26:—
224	26:—
225	26:—
226	26:2
227	26:—
228	25:1
229	26:—
230	26:—
231	25:1
232	26:—
233	26:1
234	25:—
235	25:—
236	25:1
237	22:2
238	23:3
239	25:—
240	25:2
Transporteere	6407:3

No	Catty: quart.
Pr. Transport	6407:3
241	25:—
242	25:1
243	25:—
244	25:2
245	24:—
246	22:2
247	22:—
248	24:—
249	25:1
250	24:—
251	25:2
252	24:—
253	25:1
254	24:3
255	23:1
256	25:—
257	25:1
258	25:1
259	25:1
260	25:—
261	25:1
262	25:2
263	24:—
264	25:1
265	24:2
266	25:—
267	24:3
268	24:2
269	25:—
270	24:2
271	25:—
272	22:2
273	21:2
274	25:1
275	23:1
276	25:2
277	25:—
278	24:2
279	23:1
280	25:1
281	24:1
282	25:1
283	25:3
284	26:—
285	24:1
286	22:1
287	23:—
288	25:1
289	26:—
290	25:1
291	25:1
292	26:2
293	26:—
294	27:2
295	25:1
296	26:2
297	25:1
298	25:1
299	26:3
300	25:—
Transport.mo	7894:2

No	Catty: quart.
Pr. Transport	7894:2
301	25:2
302	25:1
303	27:—
304	25:—
305	26:1
306	25:2
307	26:3
308	27:—
309	26:1
310	26:3
311	23:1
312	25:2
313	25:—
314	25:3
315	25:3
316	25:3
317	25:3
318	24:2
319	26:1
320	26:1
321	23:3
322	26:—
323	23:2
324	25:3
325	22:1
326	25:2
327	26:—
328	25:—
329	25:1
330	23:—
331	23:3
332	25:2
333	25:1
334	25:1
335	26:—
336	23:3
337	23:2
338	24:3
339	22:2
340	25:2
341	24:2
342	26:1
343	26:1
344	25:2
345	26:1
346	26:—
347	25:3
348	25:3
349	26:—
350	26:—
351	26:1
352	25:3
353	26:1
354	26:1
355	26:—
356	26:—
357	26:2
358	27:—
359	26:—
360	26:—
Transport.rio	9423:2

No.	Lattij : quart.
Transport	18530:2
721	27:—
722	26:2
723	26:1
724	26:2
725	25:2
726	26:1
727	26:2
728	29:—
729	27:—
730	26:1
731	25:3
732	25:2
733	26:2
734	26:—
735	27:—
736	27:—
737	25:2
738	26:3
739	26:3
740	26:2
741	26:2
742	27:—
743	26:2
744	27:2
745	27:—
746	26:2
747	27:—
748	25:3
749	27:—
750	27:1
751	27:—
752	27:—
753	26:3
754	26:1
755	26:2
756	26:1
757	26:3
758	27:—
759	27:—
760	28:1
761	26:—
762	27:2
763	23:2
764	26:—
765	25:1
766	25:1
767	26:—
768	27:—
769	26:—
770	26:1
771	25:2
772	26:—
773	26:—
774	25:2
775	26:2
776	26:2
777	26:—
778	25:2
779	26:—
780	26:1
Transportere	20115:3

No.	Lattij : quart.
Transp.	20115:3
781	26:—
782	26:3
783	26:2
784	25:—
785	26:—
786	26:1
787	26:3
788	26:1
789	26:3
790	26:2
791	22:2
792	26:3
793	26:3
794	26:1
795	29:2
796	27:1
797	28:2
798	26:—
799	26:—
800	26:1
801	27:1
802	25:1
803	26:1
804	26:1
805	27:2
806	26:1
807	25:1
808	27:—
809	26:1
810	25:3
811	26:—
812	26:—
813	26:2
814	26:1
815	27:—
816	25:—
817	29:—
818	25:3
819	27:2
820	25:3
821	25:2
822	29:1
823	25:3
824	26:1
825	25:2
826	26:3
827	26:3
828	26:1
829	24:—
830	26:3
831	26:1
832	26:1
833	25:—
834	25:3
835	25:3
836	26:—
837	26:2
838	25:—
839	26:—
840	26:1
Transport	21693:2

No.	Lattij : quart.
Transp.	21693:2
841	26:3
842	24:—
843	27:—
844	25:1
845	22:3
846	26:1
847	26:2
848	26:—
849	26:—
850	26:2
851	28:1
852	26:3
853	26:—
854	22:3
855	23:1
856	27:1
857	26:—
858	23:2
859	21:1
860	27:3
861	24:2
862	27:3
863	24:2
864	25:3
865	25:2
866	25:—
867	26:—
868	25:—
869	26:1
870	25:3
871	26:1
872	26:—
873	25:1
874	25:2
875	22:2
876	26:—
877	24:1
878	26:3
879	26:3
880	24:—
881	23:2
882	24:1
883	24:2
884	25:3
885	25:1
886	26:1
887	25:2
888	24:2
889	25:2
890	23:3
891	26:—
892	23:3
893	25:3
894	24:3
895	26:1
896	26:2
897	24:3
898	25:2
899	26:3
900	25:1
Transport	23216:2

	No.	Catti: qu
Per Transport		23216: 2
	901	24: 1
	902	26: 2
	903	27: 1
	904	28: —
	905	24: 2
	906	25: 3
	907	26: 2
	908	28: —
	909	26: —
	910	26: 2
	911	24: 2
	912	25: 2
	913	27: 1
	914	25: 2
	915	25: 3
	916	25: 2
	917	27: 2
	918	24: 1
	919	25: 3
	920	27: —
	921	26: 2
	922	24: —
	923	24: 1
	924	25: 2
	925	24: 3
	926	25: 2
	927	27: 1
	928	26: 1
	929	27: 1
	930	28: —
	931	26: 2
	932	23: —
	933	26: 1
	934	25: 2
	935	25: —
	936	24: 2
	937	24: 1
	938	23: 2
	939	24: 3
	940	26: —
	941	24: 2
	942	25: —
	943	25: 2
	944	27: 2
	945	23: 3
	946	24: —
	947	24: 2
	948	27: 2
	949	27: 1
Uytgaende bruto catti		24476: 1
Voor tara van 949 ps. sockels à een catti per sockel		949: —
Blyft nett. suycker catti		23527: 1

Accordeert met syn Originele —

Gerrit Demmer

24

Banda 1638

Facture van Leydens lading

Copia Van Factura der Specerijen ge-laden in 't Schip genoemt den Batavia.

N°: 2.

Eysch en Memorie vant gene in toecomende Jaer 1637. voor Banda van doen sal sijn.

Allerhande sorteringe van Cleeden.

700 : stux Cassa [illegible] Naccawae.
300 : stux do. de [illegible] Calconda.
200 : stux [illegible] of anders geen, want van Guineeslijnde noch wel versien sijn.
75 : paer Hollantse of andere goede groote [illegible] cousen of anders geen.
30 : stux goede stoffen Sattijnen, soo swarte als van allerhande coleur of anders geen.
25 : stux Perpetuanen, Mesulaen, of ander goede andere stoffen, tot cleedinge vande soldaten.
12 : stux Fluweel.
6. stux swarte.
3. stux groene.
3. stux blauwe.
25 : stux Pantgis van schoone coleur of anders geen.
80 : stux swarte grootgebloemde of anders geen.
250 : stux [illegible] Ginggans.
300 : stux fijne witte Betilles.
100 : stux Roode do.
150 : stux Canekins.
150 : stux dubbelde ende enckelde Armosijnen van allerhande coleur.
100 : stux fijne Mouris stucken of anders geen.
40 : stux swarte Borden of anders geen.
1000 : stux swarte [illegible].
800 : stux witte do.
800 : stux gebleeckte Guineeslijnden.
200 : stux fijne Berams.
60 : stux goede swarte ende gecoleurde [illegible].
75 : catti goede zijde, soo swart, witte als mede van allerhande coleur.
480 : stux Potta Malijo.
2 : stux Laken, als groen en root of anders geen.
40 : stux Damasten van allerhande coleur.
20 : stux swarte [illegible] Grofgreynen.
10 : stux Taffa.
720 : stux [illegible].
600 : stux [illegible].
300 : stux [illegible].
600 : stux swarte [illegible] glas.
400 : stux Dongrijs.
500 : paer schoenen soo swaer als [illegible].
200 : stux [illegible], goede Mansschoenen en andere geen.
Een partij, allerhande sorteringe fijne Porceleynen tot gerijff der Dienaers, en geen grove, [illegible] en witte.
20 : Riemen en niet minder goet schrijfpapier, alsoo gants daer van gebloot en alle boecken uytgeschreven sijn.
Een [illegible] papier om in de boecken te gebruycken.
2000 : stux [illegible].
Stoff tot [illegible]. | sonder te vergeten, want
[illegible] en segelgaren | [illegible] niets [illegible].
6 : stux [illegible].
Een matige Horologes.

[illegible]

24

Banda 1638
Facture van Loyden t

No: 2.

[illegible] geladen in 't schip [illegible]
den [illegible] Batavia.

Memorie van d'Amunitie van Oirloge … [illegible]

Eysch en Memorie vant gene int toecomende, Jaer 1637. voor Banda van doen sal sijn.

Alderhande Sorteringe van Cleeden.

700 : Corgies Tafacillende Neccanias.
300 : Corgies dito de [illegible] Alconda.
200 : Corgies Lastgemaecten of andere geen, want van guineeslinde noch wel ver-
sonden sijn.
75 : Paer Hollantse of andere goede groote Japanse cousen of andere geen.
30 : Corgies goede [illegible] Sattijnen, soo swarte als van alderhande coleur
of andere geen.
25 : Corgies Perpetuanen, Mesulaen, of andere goede andere stoffen, tot
cleedinge van de soldaten.
12 : Corgies Fluweel.
6. Corgies swarte.
3. Corgies groene.
3. Corgies blauwe.
25 : Corgies Pantgis van schoone coleur of andere geen.
80 : Corgies swarte grootdebouw of andere geen.
250 : Corgies [illegible] Gingans.
300 : Corgies fijne witte Betilles.
100 : Corgies Roode dito.
150 : Corgies Candekins.
150 : Corgies dubbelde ende enckelde Armosijnen van alderhande coleur.
100 : Corgies fijne Mouris of andere geen.
40 : Corgies swarte Borden of andere geen.
1000 : Corgies swarte Baftas.
800 : Corgies witte dito.
800 : Corgies gebleeckte [illegible] Guineeslinden.
200 : Corgies fijne Beramis.
60 : Corgies goede swarte ende gecoleurde Chiauwels.
75 : Catti goede zijde, soo swart, witte als mede van alderhande co-
leur.
480 : Corgies Patta Malayo.
2 : Corgies Cabaien, als groen en root of andere geen.
40 : Corgies Damasten van alderhande coleuren.
20 : Corgies swarte [illegible] Grofgreynen.
10 : Corgies Taffetas.
720 : Corgies Sijlcleeden.
600 : Corgies Chits.
300 : Corgies [illegible].
600 : Corgies swarte [illegible].
400 : Corgies Bongijs.
500 : Paer schoenen soo groote als cleyne.
200 : Corgies [illegible], goede Mans[illegible] en andere geen.
Een partij, alderhande sorteringe fijne [illegible] tot
gerijff der Vrouwen, en geen grof, want
zij niet en willen.
20 : Riemen en niet minder goet schrijfpapier, alsoo gants daer
van gebloot en alle boecken uijtgeschreven sijn.
Eenich slatpapier om in de boecken te gebruijcken.
2000 : Corgies Schaften.
Stoff tot inct. … } sonder te vergeten, want
Eenich lacke en segelgaren } hier niets bestaet.
6 : Corgies Pennemessen.
Een matige Horologie.

[illegible signature]

922.

Eenighe bylnaelden soo cleyn als groot.
Een baal canvas tot de seylen van korjaren.
Een do. Laerdoeck.
Eenich Vermeleen.

10 : witte } trossen.
8 : swarte }
6 : trossen van 25. vadem lanck wit do.
4 : do. van 1 1/2 duym.
2 : do. van 1 3/4 duym.
1 : witten tros om tot het geschut te gebruycken.
3 : Tycken om korjaersseylen te maecken.
9 : Beddetyckens, om kussens te maecken.
4 : bylmakers ringen.
4 : platen.

Blocq cleyne en groot tot de korjer.

2 : paer cloecke takel blocq.
1 : dosyn splitbooms.
1 : do. Marrelpriemen.

'T volgende voor de [illegible] s'armes en Smit.

3 : groote schroeven.
3 : hant schroeven.
2 : dubbelde blaesbalcken } alsoo de presente gants uit vergaen syn.
2 : enckelde do. . . . . . }
1 : Aenbeelt.
1 : cleyne speerhaeck.
1 : groote do.
2 : middelbare ooghysers.
12 : Lasten smeecolen ende niet minder, alsoo geene colen meer by ons die bequaem syn, te branden syn.

'T volgende Timmermansgereetschap.

6 : Hellingsaegen.
6 : trecksaegen.
1 : Pompboor.
24 : groote breetbylen.
12 : Dissels.
24 : hele ende halve steeckbeytels.
24 : Nurenborgsche snyguden ende beytelkens.
20 : Omslagen van booren.
48 : booysers, van dubbelde, ende enckelde middelnagels, leersysers en duymen, geen grooter.
12 : Formoers.
6 : styve draeyers beytels.
4 : paer ronde ende cruysche schaeren, om lysten te steken.
4 : paer schaet ploegen.
6 : viercante ploegen.
4 : rebat ploegen.
4 : langhe schaven.
3 : dosyn slachlynen.
3 : dosyn halfronde vylen.
2 : dosyn mesvylen voor hantsaegen.
1 : do. voor trecksaegen.

6 : Lijns treckstangen.
1 : Vaetien met crijt.
12 : Ysers Parmesors.
6 : Ysers Trinckelgaerden.

Trechters

1 : Vatt inholdende Middelnagels.
2 : d'o dubbelde Middelnagels.
1 : d'o met 6. 7. 8. 9. duijmen.
1 : d'o van 5. duijmen.
1 : d'o Lasijsers.
1 : d'o schot trechters.
½ d'o aldergande duijvers

29

Banda 1638

Banda 163[illegible]

Eijsch

Eijsch lijste van [illegible] voor Banda.

Memorie van d'Ammunitie van Oorloge, gelijck deselve op d'onderstaende plaetsen in Banda, adi ulto Augusti Ao 1636 bevonden sijnte rusten, namentlijck.

Op Neyra
Int Casteel Nassauw

Metale gegoten stucken	Iser gegoten stucken		Gewicht vant metael	Gewicht vant iser gegoten	Schiet ponders
1	———	Metale stucken begonde	1477	———	24
1	———	do van	2320	———	9
1	———	do van	2460	———	9
	1	Basse Coluvrijn begonde	———	2770	18
	1	do van	———	2730	18
	1	do van	———	3170	12
	1	Basse Sacker van	———	3385	12
	1	do van	———	3510	12
	1	do van	———	3620	12
	1	do van	———	3533	12
	1	do van	———	3009	10
	1	do van	———	3030	10
	1	do van	———	3277	10
	1	do van	———	2876	10
	1	do van	———	3272	10
	1	do van	———	3070	10
	1	do van	———	2930	9
	1	do van	———	3380	9
	1	do van	———	2767	9
	1	do van	———	2895	9
	1	do van	———	3270	9
	1	do van	———	2959	9
	1	do van	———	3107	9
	1	do van	———	3935	9
	1	do van	———	2670	9
	1	do van	———	2822	8
	1	do van	———	2952	8
	1	Basse Sacker van	———	2010	6
	1	do van	———	2343	6
	1	do van	———	2560	6
	1	do van	———	2226	6
	1	do van	———	2000	5
	1	do van	———	1810	5
	1	do van			
		Op de Barm beneffen de Poort vant Casteel			
1	———	Metale Bas begonde	600	———	9
	1	Basse Sacker van	———	2300	6
4	31		6857	90390	

20194 lb ——— [illegible] bestaende in
- 43 : stucx ronde cogels van 12 lb.
- 147 : dito van 12 lb.
- 215 : dito van 9 lb.
- 800 : dito van 8 lb.
- 182 : dito van 6 lb.
- 450 : dito van 5 lb.
- 343 : dito van 4 lb.
- 262 : dito van 3 lb.
- 82 : dito van 2 lb.
- 100 : Cruijsballen van 9 lb.
- 70 : dito van 7 lb.
- 60 : dito van 5 lb.
- 50 : Balen kettingcogels van 9 lb.
- 80 : dito van 8 lb.
- 80 : dito van 5 lb.
- 56 : dito van 4 lb.
- 30 : dito van 3 lb.
- 40 : Lanquijsstangen van 4 lb.

23 : Coopere Ketels.
6 : Breeckenstgeerten.
27 : Lanteerns.
24 : Coopere Cokers.
13 : Boete gelt.
200 : Vierwercken.
140 : Granaden.
5 : Bruijsvaten.
2 : Vuijrmen.
1 : Balans.
32 : Lamoens.
6423 : lb Boscruijt.
1500 : vademen Lont.
2500 : ens Musquetcogels.
277 : ens Musquetten als
216 : In de Wapencamer.
61 : onder de soldaten.
195 : ens Stormhoeden te leveren.
134 : In de Wapencamer.
61 : onder de soldaten.
190 : ens Bandeliers Namentlijck.
129 : In de Wapencamer.
61 : onder de soldaten.
215 : ens Forquetstocken te leveren.
160 : In de Wapencamer.
55 : onder de soldaten.
154 : ens 500 Houwers als uijtgewesen Namentlijck.
93 : In de Wapencamer.
61 : onder de soldaten.
228 : ens Draeghbanden als.
167 : In de Wapencamer.
61 : onder de soldaten.
263 : ens Pieken te leveren.
250 : In de Wapencamer.
13 : onder de soldaten.
24 : ens Vuijrroers Namentlijck.
22 : In de Wapencamer.
2 : onder de soldaten.
13 : ens Slachswaerden.
10 : ens [illegible].
4 : ens Donderbussen.
4 : ens Pistolen.
4 : ens Partisanen.
5 : ens Hellebaerden.
4 : ens Ringcragens.
3 : ens Panssers Houwers.
1 : Vechten Swaert.
4 : ens Trommetragten.
12 : ens Hartsmaecken.
217 : lb Salpeter.

Op 't Fort Belgica.

Metale geschut stucken	Ijsere geschut stucken		Gewicht van 't Metale geschut	Gewicht van 't Ijsere geschut
			Ponden	
1	—	Metale Stucken wegende	1910	—
1	—	do. van	2210	—
1	—	do. van	2115	—
	1	Halve Ijsere Stucken wegende	—	2325
	1	do. van	—	2375
	1	do. van	—	2156
	1	do. van	—	2008
	1	do. van	—	2112
1		Metale Bas wegende	160	—
4	5		6415	10976

8 : Steenstucken
16 : Lamoens.

Metale gegoten stucken	Isere gegoten stucken		Gewicht van 't metael gegoten	Gewicht van 't iser gegoten	Pondt scheut
					Ponden
5		Troffels.			
2		Coperen Lobars.			
2		Werckstoelen.			
1876		lb ysere grofschaeren bestaende in.			
		140 : stucx ronde cogels van 8 lb.			
		126 : dito van 6 lb.			
100		lb Bosecruijt.			
14		Ps. Musquetten.			
14		Ps. Sijtgeweer.			
14		Ps. Stormhoeden.			
14		Ps. Bandelieren.			
14		Ps. Draegbanden.			
8		Ps. Pieken.			
1		Ps. Hellebaerd.			
14		Ps. Forquetstocken.			
1000		Ps. Musquetcogels.			
50		Grossen Londt.			
		Op de Berch van Belgica.			
—		1 : Ysere Gotelinge van	—	2800	8
		Op de Redout Neira.			
1	—	Metalen stucke wegende	2445	—	9
	1	Ysere Gotelinge van	—	1456	4
	1	dito van	—	1529	4
	1	dito van	—	800	2
1	—	Princestucken van	275	—	2
1	—	Steens Valckoen van	180	—	3/4
3	3		2900	3785	
656		lb ysere grofschaeren bestaende in.			
		64 : stucx ronde cogels van 9 lb.			
		20 : dito van 4 lb.			
50		lb Bosecruijt.			
4		Troffels.			
8		Ps. Musquetten.			
8		Ps. Bandelieren.			
8		Ps. Stormhoeden.			
8		Ps. Forquetstocken.			
8		Ps. Sijtgeweer.			
8		Ps. Draegbanden.			
4		Ps. Pieken.			
1		Ps. Hellebaerd.			
300		Ps. Musquetcogels.			
25		Gorssen Londt.			
		Int Brauwhuijs ont Vaertuijge.			
3		Metale Vaetsen.			
1		Valckonetten.			
3		Steenstucken.			
		Op den Bocht Banda.			
1	—	Princestucke wegende	183	—	2
	1	Ysere Gotelinge van	—	125	2
1	1		183	125	
4		Steenstucken.			
6		Camers.			
74		lb ysere grofschaeren bestaende in.			
		37 : stucx ronde cogels van 2 lb.			
118		lb Bosecruijt.			
55		Cardoesen met cruijt.			
50		Ps. Wierooken.			
700		Ps. Musquetcogels.			
40		Sacken met schroot.			
2		Lobars.			
2		Troffels.			
2		Lanssen.			
7		Ps. Musquetten.			

Metael

Metale gesegt stucken	Ijsere gesegt stucken		Gewicht van Metale gesegt	Gewicht van Ijseren gesegt	Kogels [illegible] Ijsere
					Ponden.

7 : Stucks — Bandeliers.
6 : Stucks — 800 Bouwen als Vytgeweer.
8 : Stucks — Piecken

Onder de Burgerije

7 : Stucks — Musquetten.
7 : Stucks — Bandeliers.
5 : Stucks — Vytgeweer.
5 : Stucks — Draeghbanden.
4 : Stucks — Piecken.
1 : Stucks — Hellebaerd.

Op 't Casteel Hollandia.

Metale	Ijsere		Gewicht Metale	Gewicht Ijsere	
1 :	— :	Metalen Prinse stucken wegende . . .	2288 :	—	24
1 :	Spaense Metalen stucken van . . .		1210 :	—	21
1 :	— :	Spaense Metalen Valcon van	600 :	—	[illegible]
	2 :	Heele Zaekers wegende ijder 3600 lb. . .	— :	7200	12
	1 :	do. van	— :	3609	11
	1 :	do. van	— :	2600	9
	1 :	Halve Zaeker wegende	— :	2245	6
	1 :	do. van	— :	2200	6
	1 :	do. van	— :	1509	5
	2 :	dito wegende ijder 1600 lb . . .	— :	3200	5
	1 :	do. van	— :	1560	5
	1 :	do. van	— :	1545	5
	1 :	do. van	— :	1500	5
	4 :	dito wegende ijder 1400 lb . . .	—	5600	4
3 :	16 :		4098	32968	

In de Batterije voor de Logie.

Metale	Ijsere		Gewicht Metale	Gewicht Ijsere	
— :	2 :	Ijsere Zaekers wegende ijder 3410 lb -	—	6820	11
:	1 :	halve do. wegende	—	1506	4
— :	3		—	8326	

8 : Steenstucken.
12 : Camers.
2746 : lb ~~Yserwerck~~ rofmuijsegaren bestaende in
- 75 : stucks ronde cogels van 12 lb.
- 24 : dito van 9 lb.
- 40 : dito van 6 lb.
- 130 : dito van 5 lb.
- 135 : dito van 4 lb.
- 25 : stucks Cruijsballen van 8 lb.

1275 : lb Boscruijt.
58 : bossen Lont.
4 : ~~Tonnen~~ Copere Coloers.
8 : Tacels.
2 : Bruijsvaten.
24 : ~~Granaten~~ Granaden.
6 : Hantspaken.
1600 : Musquetcogels.
64 : Stucks — Musquetten als
- 39 : Onder Capiteynen.
- 25 : onder de Soldaten

40 : Stucks — Bandeliers als voren.
- 15 : Onder Capiteynen.
- 25 : onder de Soldaten.

31 : Stucks — Vytgeweer Namentlijck.
- 6 : Onder Capiteynen.
- 25 : onder de Soldaten.

25 : Stucks — Draeghbanden.
22 : Stucks — Piecken.
8 : Stucks — Morgensterren.
2 : Stucks — Hellebaerden.
1 : Stucks — Partisaen.
1 : Stucks — Rappier.
1 : Portefluijs.

Metale geschut stucken	IJsere geschut stucken	Onder de Burgerije	Gewicht vant Metale geschut	Gewicht vant ijsere geschut	Sorte ponden ijsere
			Ponden		

25 : Stucx Musquetten.
25 : Stucx Bandaliers.
11 : Stucx Spietgeweer.
10 : Stucx draegbanden.
3 : Stucx slachswaerden.

Op Waecht.

——— :	1 : Halve Zaecker wegende	———	1576	6
	1 : d° van	———	1609	6
	1 : d° van	———	1120	4
	2 : dito wegende d° 1200 ℔	———	2400	4
	1 : Ijser Valckon van	———	700	2
——— :	6 :	———	7605	

10 : Steenstucken.
14 : Camers.
526 : ℔ grof geschut bestaende in
57 : stucx ronde cogels van 6 ℔.
33 : dito van 4 ℔.
8 : Kruijskogels van 4 ℔.
5 : Schrijfstangen van 4 ℔.
700 : ℔ Bosecruijt.
36 : bossen Lont.
3 : Boels.
2 : Cowe Lobers.
32 : Stucx Musquetten
29 : Stucx Spietgeweer.
30 : Stucx Bandaliers.
18 : Stucx Draegbanden.
1 : Stucx Hellebaerdt.
800 : Stucx Musquetcogels.

Op Semer.

——— :	2 : Halve Ijsere Zaeckers wegende d° 1500 ℔	———	3000	5
	1 : d° van	———	1300	4
——— :	3 :	———	4300	

2 : Steenstucken.
3 : Camers.
360 : ℔ grof geschut bestaende in
40 : stucx ronde cogels van 5 ℔.
28 : dito van 4 ℔.
12 : Kruijskogels van 4 ℔.
400 : ℔ Bosecruijt.
24 : bossen Lont.
400 : Stucx Musquetcogels.
2 : Boels.
19 : Stucx Musquetten.
14 : Stucx Spietgeweer.
14 : Stucx Bandaliers.
10 : Stucx Draegbanden.
6 : Stucx Piecken.
1 : Stucx Hellebaerdt.

Op Ourden.

——— :	1 : Halve Zaecker wegende	———	1400	4
	1 : Gotelinge van	———	800	2
——— :	2 :	———	2200	

1 : Steenstuck.
2 : Camers.

Abt.

Metael gescut stucken	Ysere gescut stucken		Gewicht van 't Metael gescut	Gewicht van 't Ysere gescut	Ysere Rondt gescut
				Ponden	

96 : ℔ [illegible] bestaende in
5 : Cruysbalen van 4 ℔.
12 : stucken ronde cogels van 4 ℔.
14 : dito van 2 ℔.
350 : ℔ Boscruyt.
24 : bossen Lont.
1 : [illegible]
2 : Wissers.
1 : Breeckeysert.
2 : [illegible] [illegible].
3 : [illegible].
4 : Handtspaken.
20 : Stucx Musquetten.
15 : Stucx Bandeliers.
15 : Stucx Sytgeweer.
10 : Stucx Draeghbanden.
5 : Stucx Piecken.
300 : Stucx Musquetcogels.
1 : Hellebaerdt.

Op Selamma.

— :	2 : Halve Zaeckers wegende ider 2050 ℔	//	— : 4100,	6
	1 : dito van	//	— : 1270,	4
	1 : dito van	//	— : 1240,	4
1 : — :	Swaens Metalen Valckeneen van	//	660 : — //	2
1 : 4 :		//	660 : 6610 :	

6 : Steenstucken
9 : Kamers.
39 8 : ℔ [illegible] bestaende in
45 : stucken ronde cogels van 6 ℔.
24 : dito van 4 ℔.
8 : Cruysbalen van 4 ℔.
400 : ℔ Boscruyt.
24 : bossen Lont.
4 : Laders.
4 : Wissers.
3 : Braetspitten.
26 : Stucx Musquetten.
26 : Stucx Bandeliers.
25 : Stucx Sytgeweer.
12 : Stucx Draeghbanden
3 : Stucx Piecken.
1 : Hellebaerdt.
500 : Musquetcogels.
1 : Dommecracht.

Op Rosingeyn.

1 : Valckenet[illegible].
4 : Steenstucken.
8 : Ysere Camers.
2 : Metale dito
150 : ℔ Boscruyt.
9 : Stucx Musquetten
9 : Stucx Bandeliers.
9 : Stucx Sytgeweer.
9 : Stucx Draeghbanden
1 : Stucx Hellebaerdt.
200 : Stucx Musquetcogels.
12 : bossen Lont.
1 : Dommecracht.

Metale gescut stucken	ijsere gescut stucken	Op Poulou Ay int Casteel Revengie.	Gewicht vant Metale gescut Ponden	Gewicht van 't ijsere gescut Ponden	kogels ter Ponden ijsers
1	———	Metale Zaecker leggende	1620	———	9
	1	Halve ijsere Cartouw	———	3800	18
	7	ijsere Zaeckers id. 3000 lb	———	21000	10
	2	ijsere gotelinge Zaeckers 3200 lb id.	———	6400	11
	4	dito leggende 2450 lb id.	———	9800	9
	5	dito leggende id. 1825 lb	———	9125	6
	4	Halve dito leggende 1700 lb id.	———	6800	5
1	23		1620	56925	
1	———	Metaele Camer leggende	50	———	
3	———	Cleene Metaele bassen sonder Camers leggende tsaemen	110	———	
		Op Poulou Run.			
	1	grote Camer leggende	———	60	
	2	steenstucken met 4 Camers leggende	———	260	
5	26		1780	57245	

6660, Ponden grof geschut bestaende in

- 100 : st. ronde cogels van 12 lb id.
- 100 : st. dito van 8 lb id.
- 78 : dito van 9 lb id.
- 30 : dito van 18 lb id.
- 30 : dito van 11 lb id.
- 70 : dito van 9 lb id.
- 77 : dito van 6 lb id.
- 60 : dito van 7 lb id.
- 22 : st. schuyfstangen van 9 lb id.
- 10 : dito van 8 lb id.
- 24 : Cruysbalen van 12 lb id.
- 72 : dito van 12 lb id.
- 12 : st. kettingcogels van 13 lb id.

5 : st. Cruytmaten.
1 : Cooper met 4 goten coockers
5 : st. Laedtstocken.
23 : st. Granaten als.
- 20 : inde cruytcamer.
- 3 : op Poulou Run.

2 : Bruspatroons.
6 : Laerbonstaeten.
11 : st. Cooper Tregels.
24 : st. Handtspaecken.
3600 : st. Musquetcogels.
1401 : lb Bosscruyt int Packhuys.
16 : st. Draegbanden onder de soldaten bedeelt.
3 : st. Hellebaerden als.
- 2 : st. aen onse Sergianten
- 1 : st. bij de borgers Sergiant.

4 : st. Pidaembosde rackon.
31 : st. soo Houwers als Zijtgeweer teleten
- 10 : st. op de racken.
- 21 : st. onder de soldaten.

132 : st. Musquetten als teleten
- 74 : op de racken
- 40 : onder de soldaten
- 10 : op Poulo Run.
- 8 : bij de borgers.

39 : st. Bandaliers als.
- 8 : op de racken.
- 8 : onder de borgers.
- 10 : op Poulo Run.
- 13 : onder de soldaten.

42 : st. Stormgaeden onder de soldaten
200 : st. los mets maeten aen de soldaten sijn Bandaliers bedeelt.
1 : Partisaen aen de Luitenant van de borgerije.

[illegible]

Banda | 1636

Memorie van d'ammunitie

931

50 : stx. in Dierbenals
6 : stx. op Poulou-ron.
25 : stx. op de rachen
19 : stx. In de corps du guarden onder de soldaten
78 : Voorsien Bolloortsen Lont int Darbigq
1 : Tommeraccgt by de Constabel

Memorie van d'ammunitie van de Logie adj 27e Augusti Aº 1636 in Banda bevonden.

Nº 6

Banda 1636
Balance uijt de negotis boecken

Balance uijt de Negotieboecken van Banda, getrocken adi 12 Septemb. 1636.

932 Laus Deo Int Casteel Nassauw in Banda adi Vii September 1[illegible]

Balance en Restant debet

	st lb	fo	guldens : st
Aen 't Comptoir [illegible]	——	1	43693: 8
aen Parcallen voor ellen	43.	2	181: [illegible]
aen Laken voor ellen	74 1/8	2	219: [illegible]
aen Tinnebrocken voor st lb	37.	2	56: 5
aen Porceleyn voor st lb	1547.	3	161: 14
aen Vaertuyges voor st lb	10.	3	3023: 11
aen Silverwerck voor 616 1/2 rls swaer bestaende in			
2 : stucx Schotels om handen in te wassen			
2 : stucx Lampetten tot de schotels			
28 : stucx [illegible]			
2 : stucx Saucierkens			
1 : Pinangebecken met sijn toebehoor			
1 : Vergulde schael			
2 : Onvergulde dito			
4 : Candelaers			
15 : [illegible] borden			
1 : Vergulde [illegible]			
2 : Groote vergulde schalen			
2 : Cleyne vergulde dito			
2 : Olij en Asijnkannetiens			
1 : Mostaert vatt met sijn Lepel			
1 : Soutvatt			
1 : Beecker			
1 : Vorck			
1 : [illegible] dito			
1 : Pinangie [illegible]			
1 : [illegible]becken			
1 : drinck[illegible]			
1 : Keerssnuyters	Montant	3	2563: 10
aen [illegible] voor stucx	1	4	90: —
aen Grof geschut voor Ponden	22704	4	2282: 4
aen Musquetten voor st lb	365	4	2548: —
aen Clocken voor st lb	2	5	220: —
aen Sijtgeweer voor st lb	314	5	1124: 19
aen [illegible] voor st lb	801	5	502: 8
aen [illegible] voor st lb	2	6	44: —
aen Munitien voor			
2 : Blaesbalcken ... f 140: —			
2 : Ambeelden ... 200: —			
1 : Balans met gewicht ... 50: —			
1 : Coopere [illegible] ... 50: —			
1 : Coopere Croon ... 181: —			
4 : Ooghijsers voor de smit ... 14: —			
1 : Ijsere Molen ... 51: —			
Smitsgereetschap ... 75: —			
Timmermans gereetschap ... 40: —			
4 : swarte [illegible] ... —: —	——	6	801: —
aen Ammonitie van oorloge voor			
10 : [illegible] ... f 76: —			
11 : Slachswaerden ... 78: —			
20 : Coopere [illegible] ... 100: —			
6 : [illegible] ... 244: —			
4 : Partisanen ... 40: —			
Drage voort f 538: —			

Transporteren ... f 57562: 15

Tavis Rcoint Cast.e Nassauw In Banda adj. Pri.o Septemb. 1636

Balance Credit. st f.a 1/c. / ——— ulto Desemb. st. C.

Per C.o Comptoir Generael . . . . . . // ——— // 234162: 3:10

Transporteere . // — // 234162: 3:10

Balance Debet.

		stucx	fo.	guldens : st.
Aen Transport van d'ander zijde		—	—	57512 : 15
Pr. Sommestaende	538 : —			
6 : steenstucken	144 : —			
150 : Forquetstocken	75 : —			
4 : Ringcragens	6 : —			
257 lb Salpeter	38 : 11			
1 : Vaerten swaert	12 : —			
50 : oortysers tot scheden	3 : 15			
100 : gaertvoets tot degens	30 : —			
1000 : losjes musquetsmaten	40 : —			
1 : Nieuwe trommel	10 : —			
8 : trommelvellen	7 : 4			
4 : Lijnen	4 : 16			
3 : snaeren } 4 : trommelstocken }	3 : 10			
10 : vellen besaenslaer	5 : —	—	6	917 : 16
aen Gout en Silverlaken voor stucx		105 5/6	7	211 : 5
aen Coralen voor Ponden		37	7	29 : 9
aen Jan Broersz		—	7	479 : 8
aen Claes Boestelman		—	8	167 : 12
aen Loot voor Ponden		3473	8	229 : 3
aen Martavanen voor stucx		112	8	1597 : 14
aen Piecken voor stucx		253	9	335 : 15
aen Beestiael voor stucx		126	9	7592 : 12
aen Timmermansgereetschap voor				
4 : Voorloopers				
3 : Langschaven				
6 : [illegible]schaven				
3 : Rofschaven				
4 : Kortschaven				
4 : Togirschaven				
1 : Kabelplugge				
1 : vierkante do.				
6 : handtsagen				
9 : stellingsagen				
3 : trekdo.				
12 : handbeytels				
3 : breede steekbeytels		Montres	9	260 : 8
5 : Draeyboren do.				
3 : Hoornoor do.				
10 : schaefbeytels				
4 : groote gudsen				
16 : Draeyboor do.				
3 : Boor do.				
6 : Nyptangen				
6 : Dwegaels				
6 : smytheylen				
40 : Koevoeten				
6 : Kreeftels				
3 : metzgamers				
9 : zouwgamers				
11 : breekgamers				
1 : schietloot				
aen Lappen lacaken voor stucx		167	10	836 : 17
aen Jan Hooriss uytschieten		—	10	1098 : 8 : 4

Transporteere . . — 71269 : 4

Caust.o Sco int Cast.le Nassauw in Banda adi prio Septemb: 1630

Balance Credit

Rs: gl: st: pen:

Per Transport van d'ander zyde ...	234162 : 3 : 10
Transporteren ...	234162 : 3 : 10

Negot.e Boeck Cast.e Nassauw in Banda, adi ult.º Sept.e 1636

Balance Debet

	stucken	fo.	guldens: st.
Aen Transport van d'anderzyde	—	—	71269: 4
aen Parthy ... guinees voor stucken	517	10	432: 6
aen Cangans voor stucken	542	11	483: 3
aen Jacob Gasparsz	—	11	594: 7
aen Poulongobroers voor ponden	179 1/2	11	60: 10
aen Salpicados voor 104 1/2: ponden gedruckte, 61 1/2: ponden slechte — costen	—	12	1741: —
aen Catoenen voor 32 3/4: ponden enckelt gesp., 8 5/8: ponden dubbelt gesp., 37 13/16: ponden sw: gebleeckt — comen	—	12	687: 19
aen Pantjes voor stucken	4 19/24	13	43: 15
aen ... Vlams voor 9 3/4: ponden Baey, 10 2/3: ponden zyde — bedragen	—	13	2: 17
aen Loot voor koperen	1565	13	532: —
aen Bandaliers voor stucken	300	14	539: 10
aen Sabelcleden voor stucken	23 3/4	14	70: —
aen Cnoopen voor 1: dosyn goude, 74895: ponden zyde — monteren	—	14	483: 4
aen Negroscleeden voor 2490 1/2: ponden ... , 136 1/2: ponden beste soorte — samen	—	15	936: 15
aen Draegbanden voor stucken	328	15	453: 16
aen Pistoolen voor stucken	4	15	25: 10
aen Stormgorden voor stucken	220	16	675: 10
aen ... girofelnagelen voor ... catti	50	16	127: 10
aen Sockels en Matten voor ponden sockels	776	17	274: 6
aen Sachtpamen voor ponden	6500	17	397: —
aen Papy ... voor ponden	200	17	11: —
aen Vuyrroers voor ponden	25	18	266: —
aen Distileer ketels voor ponden	8	18	207: 8
aen Loyngorlongs voor ponden	423	18	505: 8
aen Dekens voor ponden	57	19	— : —
aen Carsay voor ellen	9	19	5: 2
aen Morisken voor stucken	102	19	425: 7
aen Boscruyt voor lb	9725	20	2767: 10
aen Crissen voor ponden	2	20	10: —
aen Kramkoutjens voor ponden	29	20	44: 16
aen Horlogen voor ponden	3	21	270: —
aen Harman Pietersz Prins	—	21	471: 15
aen Padij voor maten à 40 ... per last	1846	21	— : —
aen Josua Thomasz	—	22	643: 2
aen Perus Pamanen voor stucken	61	22	31: 4
aen Dongris voor 200: ponden witte, 405 1/2: ponden rouwe — samen	—	23	237: 19
aen ...ingans voor stucken	20 11/12	23	— : —
aen Anckers voor stucken	9	24	86: 9
aen Goan Vastgoet	—	25	580: 10
aen Vee van diverse soorte, op d'eylanden Banda die om voort te telen gestelt, voor 118: ponden koeyen, 58: ponden grof vee, 313: ponden varckens — samen	—	25	2789: 4
Transporteren	—	—	89183: 1

Balance Credit

Per Transport van d'ander zijde	—	—	234162: 3:10
per Ambon	—	19	4: 1: 8
per Poelij	—	21	30: 7:11
per Rosengain	—	23	434:17:—
per Lontoir	—	24	113:14:10
Transporteren		—	234745: 4: 7

Lands Comptoir Casteel Nassauw In Banda, adij primo Septemb. 1630

Balance Debet

	st.°	fo.	guldens : st. : p.°
Aen Transport van d'ander zyde	—	—	89183: 1: 8
aen 't Huys No A	—	25	892: 10: —
aen Slaven voor st.°	374	26	27826: 19: 4
aen Balatius voor st.°	318	26	745: 1: —
aen Salampoeris voor st.°	28 1/24	27	384: —: —
aen Borden voor 13 : st.° swarte, 62 : st.° grauwe	—	27	—: —: —
aen Damasten voor st.°	14 35/48	28	214: 19: 8
aen Coussens voor 4 : van zyde, 223 : van zaeytte, 361 : van linnen, 58 : van leer, bedragen	—	28	861: 3: —
aen Cassa voor R.on van achten	23262 1/2	29	59319: 7: 8
aen Olie van olijven voor kannen	108 1/2	30	—: —: —
aen Blauw berlongs voor st.°	28	30	—: —: —
aen Sanadramoni voor st.°	408	31	837: —: —
aen Azijn voor kannen	62	31	146: 10: 4
aen Potassen voor st.°	438	32	946: 4: 4
aen Porcellen voor st.°	152	32	242: 17: 4
aen Petia del qua voor st.°	274 1/2	33	522: 5: —
aen Mutsen voor st.°	102	33	46: —: 12
aen Anijs voor picols	4 1/2	33	146: 7: —
aen Peper voor ponden	863 1/2	34	190: 14: 12
aen Rottangs voor bossen	3644	34	502: 3: 8
aen Vlasch voor ponden	384	34	85: 8: —
aen Sout voor ponden	49950	35	—: —: —
aen Medicamenten voor kisten	2/3	35	115: —: —
aen Custeen voor mechelen	2/3	36	24: 10: —
aen Luychen voor 233 1/2 : potten swarte, 1598 : lb witte, Monteeren	—	36	682: 6: —
aen Scheepsgereetschap voor 9 : dreggen wegen 570 lb 70:16:—; 6 1/2 vaten Pick 435:—; 5 3/4 vaten teer 143:10:—; 3 : vaten Harpuys 105:—; 1 : cabeltouw 30:—; 4 : st.° want 120:—; 2 1/2 leers, 15 : lijst, bedragen 86:—; 2 : zyden Vorloopers 30:—	—	36	1020: 6: —
aen Teer voor ponden	910	37	—: —: —
aen Stael voor st.°	5895	38	290: 16: 5
aen Dopchens voor ponden	2765	38	237: 8: —
aen Spaensche voor kannen olie van Tortis	4 1/2	39	114: 15: —
aen Cassa bengala voor st.°	13 5/6	39	—: —: —
aen Patricken voor st.°	2250	39	206: 11: —
aen 't Huys No B	—	40	637: 10: —
aen Arack voor kannen	4097	40	854: 19: 4
aen Bottilles voor 65 : st.° fine witte, 244 5/6 st.° groote do, 175 31/168 st.° roode, costen	—	41	1763: 4: 4
Transporteere			189039: 10: 5

Balance Credit

	st.e	f.o	Guldens	st.	p.
Per Transport van d'ander zyde	—	—	234745	4	7
Per Booden	—	27	70	3	—
Per Olie van olijven	—	30	45	—	12
Per Blauw borlongs	—	30	779	6	4
Per Brams	—	31	96	6	8
Per Sout	—	35	110	9	—
Per Coper	—	37	6	—	—
Per Yser	—	37	105	2	11
Per Cassa Bengala	—	39	208	16	4
Transport fr.	—	—	236166	8	14

940

[illegible] Cast.l Nassauw in Banda, adi xxiv Sept.e 1636

Balance Debet

	st.en / c.	f°	gulden : st : pen
Aen Transport van d'ander zyde . . .	—	—	189039:18:5
aen Vleys en spek voor ponden	2748 3/4	41	3870:16:2
aen Zyde voor stangen	677	42	51:8:8
aen Tafelcleden voor st.en	81 1/2	42	—:—
aen Tarw voor balen	273	43	—:—
aen Bimbelen voor 22 : c. van Cust . . . . ; 928 : c. van guineeslinnen	—	43	—:—
aen Salalorisen voor c.	690	44	931:8:4
aen Pieter Collet	—	44	617:2:—
aen Vegeren voor 12 : voor swanshoeck ; 14 : van van Cust ; 231 : van drooghsieroe . . — costen	—	45	179:5:14
aen Taficillen voor 783 : c. gaeren . . . . ; 51 3/4 : c. bengala ; 1 : c. zyde . . . . — coman	—	45	1786:7:6
aen Rys voor 184920 : ponden los ; 873 1/2 balen Javans. — Monteren	—	46	—:—
aen Kerrenconderis voor st.en	188	47	290:1:1
aen Voyage naer Ruey	—	47	1236:15:—
aen Guineeslinden voor c.	93	48	—:—
aen Suratse Monsters voor c.	63	48	36:2:10
aen Madras voor c.	55	49	120:2:2
aen Baftas voor c. witte	162 1/2	49	—:—
aen Armosynen voor 17 7/12 : c. dubbelde ; 4 : c. enkelde	—	50	—:—
aen Engiauwels voor st.en	13/20	50	—:—
aen Spiautter voor @	7 1/2	51	—:—
aen Caymen voor 765 : kammen franss. ; 1345 : kammen spaanss.	—	51	—:—
aen Botter voor ponden	463	52	—:—
aen Staal voor ponden	8	53	—:—
aen Confyten voor balen	1	53	—:—
aen Clavendoeck voor balen	1	53	150:—:—
aen Guarnisoens soldye	—	54	20124:7:12
aen Montcosten van Guarnisoenen	—	54	14030:4:6
aen Oncosten van Guarnisoenen .	—	55	2042:1:8
aen Oncosten van fortificatien .	—	55	1288:6:6
aen Oncosten van Slaven	—	56	7072:1:11
aen 't Hospitaal	—	56	274:17:10
aen 't Kerckboeck	—	56	843:3:—
aen Jurian Courten	—	58	1147:10:—
aen 't Jacht Clyn Amsterdam	—	58	536:5:4
aen Javanse Snoeckenseg voor balen . .	58	58	154:5:8
aen 't Legijn de Cassuwinne	—	59	971:19:8
aen Guarnisoen out voor 't swaerte	10	59	295:15:—
aen Segelaccx voor st.en	302 1/2	60	981:10:12
aen Persiaanse — laken voor st.en . . .	68	60	243:19:8
aen Drinckglasen voor st.en	305	61	54:9:6
aen 't Legijn Snyders	—	61	335:19:4
aen Ketelen voor st.en	140	62	191:5:—
aen 't Legijn Buyten	—	62	473:6:10
Somma			249570:15:5

Balance Credit

		stukken	fo.	Guldens : st : penn.
Per	Transport van d'ander zyde	—	—	236166 : 8 : 14
Per	[illegible]	—	42	60 : 15 : 12
Per	Cattoen	—	43	68 : 6 : —
Per	[illegible]	—	43	59 : 3 : 4
Per	Rys	—	46	1078 : 11 : 10
Per	Verbeteringe van Condemnatie	—	47	1139 : 10 : 10
Per	[illegible] linden	—	48	453 : 14 : 4
Per	[illegible]	—	49	98 : 19 : 1
Per	Armosynen	—	50	157 : 11 : 6
Per	Chiauwels	—	50	281 : 15 : 8
Per	Fluweel	—	50	24 : 17 : 4
Per	Proviantwaren	—	51	802 : 10 : 6
Per	[illegible]	—	51	1696 : 5 : 4
Per	Botter	—	52	130 : — : 12
Per	Traen en Clapperusolye	—	52	92 : 17 : 4
Per	Staal	—	53	8 : 3 : 4
Per	Verbeteringe van [illegible]	—	57	5102 : 17 : 6
Per	Verbeteringe van [illegible]	—	57	887 : 8 : —
Per	Verbeteringe van [illegible]	—	57	1260 : 19 : 8
	Somma	—	—	249570 : 15 : 5

Memorie voor den E. Commandeur Gerrit Thomasz Pool, gaende van Banda naer Nova Guinea ende 't Zuydtlandt, mitsgaders d'oostersche eylanden van Banda.

Conform onse onderlinge gehouden discoersen soude niet ongeraden vinden u coers van hier recht op Ceramlant, ende soo voorts op Nova Guinea te nemen aldaer [illegible] de marsoren te vallen, om voor alle de gelegentheyt der landen ende handel u bekent te maecken sulcx becommande, sulcx die in goede acht ende recommandatie soude, soo ende in wat voegen de Ceramners (die [illegible] handel in hebben) de selve drijven, der aert ende conditie der volckeren, de welcke seer wilt barbarisch, ende boosaerdich sijn, soo dat verscheyde Ceramners met haere der marsoren hun leven aldaer seer jammerlijck hebben gelaten, ende de quantiteyt der marsoren waer de selve valt ende te becomen sijn, om sulcx daerinne te sien, de kennisse die wij daer van hebben becomen, is dat de selve uyt het gebercht ende dicke valeyen lantwaerts [illegible] gebracht werden, die om geringe [illegible] verhandelt, daer toe seer ende uytermaeten [illegible] sijn, doch goudt wert gehandelt, soo hebben wij naer onse gelegentheyt daer van [illegible], item datmen jaerlijcx soo veel conne opcoopen als [illegible] schepen van 60 a 150 lasten soude connen [illegible], soo sij naer het voorgeven van die van Ceram op onse aenmaninge 10 a 12 sloepen derwaerts getracht, die apparentelijck op d'een of d'andere plaetse rescontreren sullen, waer uyt [illegible] gelegentheyt hebt te verstaen,

Wij hadden tot naerder bericht ende volcomen versekertheyt der voorn. handel [illegible] gaerne bij gevoecht soodanige persoonen die der volcken bekent in den handel ervaren, ende door gewoonte daer in getrocht waren, waeromme expres Orangkay voor u aencomste naer Ceramlant aen Orangkay Plumbange hebbe gesonden, ende versocht [illegible] hem noch [illegible] bedrieger eylanderen, die hun op de marsoren hebben [illegible], alhier te schicken gelijck voor sijn persoon geschiet is, om met hem

Verte

Tusschengaende in accort te treeden, doch hem excuserende
seggende alle syn volck der wachte was strocken met
beloften ende vast toesegginghe dat alle de mallosen
in goede quantiteyt te gerieven, [illegible] tlandts sullen
soo is m[illegible] by weten sulcx aengenomen ende hun om alle
[illegible] te vergoeden in goede relatie, verwachtende
wat den tyt geven sal, Interim dient niet naer te laten
den placate te besorgen, t welck U E. andermael
ernstelyck gerecommandeert voorsichtich te doen,

en handel der massoyen ende u Ed gerust becomen
salt nodich zyn cito sonder tyt verlies daermede gerichtelyck
[illegible] te comen, om U E daer van te ontledigen ende t voorschreven
te onderleggen, doch soo ter dese syde becompt conde
sulcx in sijn tacht de rest gedaen, ende daermede
in reste gevordert worden,

Nemende alsoo in corter lange voorsz landt met goede
toesicht ofte advise camera ende separatie van landt
syn, tot de leughte van t eylandt Amboina eenwaer
vertrouwe menichte van eylanden soo bewoont als
onbewoont ontmoeten sullen, daer goede opmerckinge
ende acht op dient genomen te werden

Ende sult bevoorde Amboina voor de Noord eylandt leggen
op de hooghte van ontrent 6 graden, ter ancker comende
alwaer de predicant Jan Janssen benevens een
ondercoopman geeft ut de instructie waer van de
copie hier neffens gaet sult comen besoecken syn
residentie houden, daer UE als Orangkay ende [illegible]
meer in redelyckheyt van node heeft UE crachte van
dese onse ordonnantie procureren sult ende voorders
de selve saecken ende t verrichten vande Noord Banda
dit aldaer om de eylanden soo van Amboina als
Ceram [illegible] als eenige [illegible] te ontdecken ende
voorders te onderstaen wat voorde compe aldaer te
verrichten sonde syn derwaerts gesonden is [illegible]
nemende copia des gehouden journael om van
hun beider vaerden ende bevindinge in te dienen, t welck
[illegible] met corts om dan tyt die voor U E costelyck
is te verspillen door te brengen mede geschieden

sterckende van Amboina soo t UE met den anderen
geraeden vint ende den tyt sulcx lyden can
naer Aroe loopende in passant [illegible]
aen, doch soo sulcx [illegible] als [illegible]
[illegible] sout niet geraeden wesen of mocht [illegible]
opcomen met tyt [illegible] van daer [illegible]
advise toecomen ofte [illegible] gebooren eenige
gesonden sullen

gevonden sullen werden, waer van alles sijn selven tot
vorderinge van u reyse sult connen versien, twelck
in goede acht te nemen hebt bevinden [illegible] daer sijt
op de Plaetse ter ancker met 't jacht [illegible] dat
tot continuatie van vrientschap aldaer gecomen sijt
met recommandatie [illegible] ontfermachtich ende behulpsaem
fasoen in Banda, verclaerende alsoo de coopluyden van
Timor vast, twelck wy vertrouwen gevonden
van daer te sullen connen doen, dat U.E. onderstandinge
seer behulpich maecken sal, —

Naer de beste informatie dat van geweesen Timor hebben
becomen twelck U.E. ter [illegible] van [illegible], ontrent
het Zuytlandt streckt, soo valt aldaer gout
handelen gout, [illegible] hoorn, [illegible], Martiaen,
van alderhande soorten, ende andere gedienstige
commoditeyten, diewelcke jaerlijcx tot ontdeckinge
der selver dient gespaert, maer voor soo veel
moeten aengedaen te werden, om eenmael de sekerheyt
te nemen, ten selven fine desen [illegible] ons gaende
copie der journaelen op onderscheyden stonden
gehouden U.E. ter hant gestelt worden, om u
daer van te dienen daer toe ons refereren —

Dieser versoecken ende aengedaen goede [illegible] draecht doch
goede sorge voor u jachten ende volck, [illegible]
op de gelegentheyt vande landen, stroomen ende
[illegible] ende [illegible] correct [illegible]
ende legt de landen inde caerte, loopende naer
verrichte saecken weder het Zuydtlandt op de hoochte
van 8 graden aen boort, ende [illegible] u
punctuel naer de instructie ende ordre u door d'E.
Heer Generael ende E. Heeren Raden van Indies
te selven fine mede gegeven, daer toe ons principael
gedragen, —

Doch soo sulcx gevoechlyck ende sonder de minste verachteringe
conde geschieden, [illegible] van hier [illegible] Banda
int [illegible] weder aen [illegible] om van u
wedervaeren ons bericht te doen, hier mede wenschen
U.E. geluck ende besonder [illegible], Amen.

Actum int Casteel Nassouw opt Eylant
Neyra in Banda adij 14en April a° 1636.
Was onderteeckent Cornelis Acoly

Gecollationeert tegens d'originele
ende bevonden te accorderen
by mij

Ambrosius Coenwaert

24 : Banda

9 Missive vanden Gouv.r Acoley aen d'Ed: H.r Brouwer gesonden dato 13en april 1636

Banda 16[?]

Copie Instructie voor den Gouverneur Acoley aen den Commandeur Pool tot het verdere ontdeckinge mede gegeven dato 13en April.

1637

N:o 6

Journael gehouden op de Jachten Cleen Amsterdam ende Wesel bevorts de Eylanden Banda, An:o 1636

Journael vande voyagie naer Nova guinea,

April Anno 1636,

Dij 17en dito op donderdach naer den Middach bequamen afscheijt vanden E: Hr Gouverneur gingen mettes avont met de jachtes Cleijn Amsterdam ende Wesel onder seijl het Lonthoirse gadt uijt, sijnde de wint dertijt was des nachts tamelijck variabel,

18 ditto: Vrijdach de wint variabel met stilte ende groote dinge uijttes O.Z.O: savonts met sonnen ondergancq ontrent 2½ mijl Z.W: ten W: van het Eijlandt Rosingayn snachts ende dach wacht harde regen & variabele wint,

19 ditto: Saterdachs smorgens waeren W.N.W: van't Groote Lant Banda ontrent 6 mijlen op den dach variabel weer ende wint doch tamelijck meest vandes O.Z.O: liepent om de Zuijt tot des avont toe [illegible], met sonnen ondergancq peijlden Banda N.W: ontrent 9 mijlen van ons met des doncker wendent om de Noort, om Ceram Lant aen te doen, doch de wint met stilte N.O: loopende wendent wederom om de Z.O: voort,

20 ditto Sondachs smorgens hadden Lant van Banda ontrent 10 mijlen N.W: van ons, voordes middachs de wint variabel met regen buijen, sagen 't hoge Eijlant ontrent 7 mijlen Z. ten W: van ons, des smiddachs cregen een frissche coelte uijttes Zuijden wij gingen N. ten N: aen, tegen den avont liep de wint Z.O: stieren onse coers N.N.O: aen des nachts frissche coelte, tot het dach quartier cregen harde regen met stilte,

21 ditto Maendachs smorgens mitten dage sagen de Eijlanden Goram, mae de Oost eijnde van Ceram ende t'Eijlant Ceram Lant lach N: en N. ten W: 7 mijlen van ons, ende was de gantsche dach stil, de stroom dreeff ons om de N.O: smiddachs hadden de hoochte van 4 graden 12 minuten Suijder breete, met des ondergancq der Sonne cregen een coeltjen vande Z.O: wij namen onse Zeijlen (uijtgenomen de fock ende bezaen) in, ende liepent de gantsche nacht om de Zuijt deijnse om niet bij Ceram Lant te geraecken, noch ons bij nacht ende drooghte te brengen, twas meest stil,

22 ditto Dingsdach smorgens dreeff waeren ontrent drije mijlen Z. ten O: & Z.Z.O: van Ceram Lant ende lach t'Eijlant N. ten W: ende N.N.W: van ons, wij creghen de wint vande W.Z.W: met labber coelte de stroom liep hart om de O.N.O: sulcx dat met bouwen de drooghte vande Eijlanden ontrent Ceram Lant gelegen corten seijlen, waerom dragende bleven ende liepen O. ten N: aen om Goram bij lichten te passeren, ende alsdan

Naer [illegible]

Journael vande voyagie naer Nova guinea,

April Anno 1636,

Dyn 17en dito op donderdach naer den middach — bequamen afscheijt vanden Ed. Hr. Gouverneur, gingen mettis avont met de Jachtjes Cleijn Amsterdam ende Wesel onder zeijl het Lonthoirse gadt uijt, want de — wint des snachts was des snachts kleijnkjes variabel —,

18 ditto: vrijdach de wint variabel met stilte ende — groote dijninge uijttes O.Z.O: savonts met sonnes ondergangh ontrent 2½ mijl Z.W: ten W: van het eijlandt Rosingayn snachts inde eerste wacht harde regen & variable wint,

19 ditto: saterdachs smorgens waren W.N.W. ten W: van't groote lant Banda ontrent 6 mijlen op den dach variable weer ende wint doch kleijnkjes met t vande O.Z.O: liepen om de Zuijt tot des avont toe [illegible], met sonnes ondergangh peijlden Banda N.W: ontrent 9 mijlen van ons met des — donckeren wenden om de Noort, om Ceram Lant aen te doen, doch de wint met stilte N.O: lopende wenden wederom om de Z. over [illegible],

20 ditto Sondachs smorgens hadden Lant van Banda ontrent 10 mijlen N.W: van ons, voor de middach — de wint variabel met regen buijen, sagen t hooge eijlant ontrent 7 mijlen Z. ten W: van ons, des smiddachs kregen een frisse coelte uijttes Zuijden wij gingen Noort ten N: aen, tegen den avondt liep de wint Z.O: stelden onse — cours N. N.O: aen des snachts frisse coelte, tot het dach quartier kregen harde regen met stilte,

21 ditto Maendach smorgens mitten dage sagen de eijlanden Ceram, maer de Oost eijnde van Ceram ende t eijlant Ceram Lant lach N. en N. ten W: 7 mijlen van ons, ende was de gantsche dach stil, de stroom dreeff ons om de N.O: smiddachs hadden de hoochte van 4 graden 12 minuten suijder breete, met des ondergangh der sonne — kregen een coeltjes vande Z.O: wij namen onse zeijlen (uijtgenomen de fock ende blinde:) in, ende liepen de gantsche nacht om de Zuijt dewijle om niet bij Ceram Lant te geraecken, noch ons bij nacht inde droochte te brengen twas meest stil,

22 ditto dingsdach smorgens waren ontrent drie mijlen Z. ten O. & Z.Z.O: van Ceram Lant ende lach t eijlant N. ten W: ende N.N.W: van ons, wij creegen de wint vande W.Z.W: met labbere coelte de stroom liep — hart om de O.N.O: also dat niet boven de droochte — vande eijlanden ontrent Ceram Lant geleegen conden — zeijlen, waerom draijende hielden ende liepen O. ten N: aen om Ceram bij noorden te passeeren, ende alsdan

Naer

April anno 1636

Nacht coers naer Nova Guinea te stellen, [illegible] sagen
een tonckjes comende vande west, ontrent ten thien uyren
voorden middach bij ons comende quamen met hun orangcaij
met de Prinse vlagge achter aen seyden van Goram lant
te sijn die orangkaij was genaemt Sirloe op hebbende
40 roers willende naer Nova Guinea naer een plaets
genaemt Onin daer die Massoia valt, verclaerden datter
noch 5 tonckjes derwaerts om Massoia te haelen waeren
vertrocken, welcke alle haere massoia in Banda (alsoo
mit de E. Hr. Gouvr. Acoeij te voorens accoort hadde gemaeckt)
souden leveren,

Wij vraechden hem hoe verre de plaetse was seyden 3 dagen
seylens ende dat die coers van Goram OtZ (?) was, dat het
volck aldaer wilt ende woest waren ende somtyts enige
vande haeren hadden omgebracht, hem wijders naer de gelegent-
heyt vanden handel vragende wilden daerop niet antwoorden
alleenlyck spoelende (?) ende seggende dat niemant met de wilde
uyt handel hadde gehat ende dat sy haer becomende gehandelde
Massoije voorders gemaeckt is soo jaerlycks in Banda
sullen leveren, al leggende daer bij volgende waerom wij soo-
van naerder gelegentheyt vraechden, waer over wij merckende
niets te connen becomen hebbent daer bij gelaten, [illegible]
onse coers van Goram OtZ (?) naer de Zuytkant van Nova
Guinea aen te doen om tselve lant den cust langs te
seylen, om te vernemen of hier de Massoia plaets conden
vinden ende alsdan van daer naer Keij over te steken
om onse voyage verder te vervorderen, naer de middach
dreven wij in stilte, savonts raeckten t voorsz tonckjes van
ons lopende naer Goram, wij creegen de wint met labber
coelte vande N:W: settende onse coers O.Z.O: aen om Goram
bij noorden te passeren, die gantschen nacht stilletjes
als voren, ende dit te nacht Regen, creegen de
stroom om de O.Z.O: met slecht water,

23e ditto woensdach smorgens waren wij ontrent
1½ myl bij noorden teylant Goram de wint met labber
coelte vande N.W: de stroom liep om de O.Z.O: onse coers
was OtZ:, naer de middach saegen wij t hooge lant
voor uyt alsmede ontrent Z: van ons wesende, gisten
dat het aende andere vast ende de Zuytcant van Nova
Guinea most wesen, savonts met Sonnen ondergangh
peylden teylant Goram W ten Z: & W Z W: ontrent
7 mylen van ons des nachts coers als voren met
labber coelte uyt de N W: ende nachtracht t loot
werpende hadden geen grondt int op haelen vande lijn
wiert t loot van een vis ingeslockt sulcx dat het selve
met ontrent 3 vadems lijn verlooren,

24e ditto donderdach smorgens sagen de cust van
Nova guinea twelck gisteren gesien hadde voor uyt
ende aen beyde sydes ontrent 5 mylen van ons, t waer te
sijn, gisten dese voorseyde nacht ontrent 6 mylen

Geseijlt

Geseylt te hebben, omtrent ten 10 uijren quamen bijt
landt was uyttermaten hooch ende bergich als de west
hoeck van Sumatra, aende Zeesyde de hoeck strekt
sich met eenige hoeckten meest Zo: (en) Nwo: naevolgent
(gelyck in onse Caerte daer af gemaeckt is bekende)
de lange hooge berch, de wint was met een doorstaende
koelte vande Nwo: seylden bij de wal langes om de Zuyt
omtrent ½ mijl vant lant, smiddachs hadden de Zuyder
breete van 3 graden 32 minuten, sagen op veel plaetsen
int bergen vant geberchte rook van vier soo dat hier
ongetwijffelt veel volckx is woonende, omtrent ten
twee uijren sagen den Noorden van verden de eylanden
Amsterdam maer meest heel dicht bij de [illegible] een
groote walvisch sagen, wierpen daer op 't een hoij-
t'eylant synde gront op 30: vademen santgront omtrent
4½ mijlen oost ende west [illegible] bij de Caep Amsterdam
synde tegen de stroom vandes oosten ende de wint slap
uijttes Nw: sulcx dat niet offe weynich conden avanceren
waerom (des avonts geen gront omtrent ½ mijl van
lant vindende costen werpen:) meest de seylen in namen
ende met het schoverseyl ende [illegible] den gehelen nacht
onder seijt bij lagen om des daechs te gewachten, tsedert
dat dit lant aengedaen hebben tot savonts omtrent 10 mijlen
geseylt te sijn want de stroom hart onder oost hadde
gegaen, tot laeste vande hondewacht tegen de wint
vande N No: met stijve coelte,

25 ditto vrijdachs metten dage de wint hart uijtten
Noorden maeckten seijl, conden niet boven een eylant
seylen tweelck vande Nwo: hoeck omtrent 1½ mijl van
lant lach, stelden over seylen onse cours naet eylant,
om achter een hoeckjes ten ancker te comen ende
voor het gladde water ende harde wint bevrijt te sijn
omtrent (ten negen uijren voordes noen) quamen aende
Nwo Zo: syde van dito eylant op 16 vademen santgront
ten ancker, manden datelijck onse schuijten waeren daer
aen lant visiteerden (en) doorswerfden t'selve vonden
geen volck maer wel hier ende daer eenige gemaeckte
loofkens daer vis gebraden was als mede huytjens
ende potjens daer eemant onder conde slapen, mitsgaders
een plaetse daer vier gestoockt hadde, vonden eenige
beeckjens met vars water, hieuden eenich hout tot
timmeringe voordig (en) voeren weder naer boort tegen den
avont de wint hart uijt den westen met hol water (en)
regen buijen sulcx dat niet geraden waeren hier te blijven
leggen, maeckten seijl ende gingen Zo: ten Z: aen besuijden
dit eylant (tweelck in onse caert velles eylant noemden)
om straet meest Zo: (en) Nwo: inde lengte van omtrent 5
mijlen, ende deerste wacht het tweede glas uijt synde wierde
het stil, ende bevonden groote raseringe van stroom, sulcx
dat geraetsaemt was te setten, lieten daerom ons ancker
vallen tusschen dat eylant ende een cleender genaemt
twoghels eylant op 20 vademen [illegible] gront, bevonden

de

de Stroom hart om de oost te gaen de wint quam weder
vande westen ende bleven den gantschen nacht gaende, saghen
een hooghe eylant met de gisterigh nacht door
N. O. van ons,

26e ditto, Saterdachs smorgens, de wint omtrent wt
met stive coelte maeckten seyl ende gingen N. ten O.
ten Z: aen tot dat wij 't eylants gepasseert waeren, stelden
doen onse coers N. aen om de vaste eust weder aen
boort te loopen, om perfecte caerte vande streckinge
vergelijck & coers vant lant te connen maecken, de stroom
scheen hier mi harde om de west te gaen, 't was goet &
begonnen weder met clare lucht, vande hooge hoeck
om de oost streckte (: soo het sijn conde:) 't lant hier
de O. hoeck vande bocht neemde wij (: als inde caerte
bleyckt :) den N. O. hoeck, savonts sagen wij met de
sonne onder gaende Smits eylen wijse ons met conde-
bij dagen met meerder seyl te varen, des avonts met
het ondergaen vande son, 't welck eylant omtrent 7 mijlen
N. Z. W. van ons bestendent waeren noch bij claer drye mijlen
vande vaste eust sijnde hier noch al hoogh lant
dat tgeene wij gepasseert waeren, wij wendent luijst
vaert over, 't begon een weynich naer dattet quartier geset
was te regenen ende blixemen met eenige cleine
donderslagen, den regen duyrde meest de gheele nacht
sulcx dat bij claer twee leggers water gaerde, de wint
was seer variabel tgeheele compas ront, inde hondewacht
het tweede glas loopende creegen de wint met
de stroom vande N. W: naemen onse cours in & bleven om
de Z. W: met de kleyne dreygen, 't water schiet seer
groot & geweldig,

27e ditto op Sondachs smorgens waeren omtrent 5½
mijlen N. W: ten W. vande N. O: hoeck, drye mijlen van lant
de wint als voorens vande N. W: met harde storm waeyen
maeckten een reef inde fock, & setten de schoven als doen daer
bij, liepen oost N: aen om dicht bijde vaste eust langs
te seylen, omtrent een mijl vande wal sijnde gingen oost Z.
aen, gelijck de eust alhier vande N. O: hoeck omtrent 9 mijles
oost Z. ende west N: is streckende, sijnde noch al hoogh
lant aende zeekant bar ende steyl, hier ende daer inde
bochten die hier veele sijn, als inde caerte bleyckt, met
eylanden beset, tegen de middach wierdent mooij weder met
clare locht, de wint als voorens vande N. W: ende W. N. W:
des middachs bevonden ons op de hoochte van 3 graden
ende 45 minuten suyder breete, sonder eenighs hier
ancker grout crijgen,

3 gr 45 m.
z: breete

Tegen den avont nieuws de steyle hoecke van waer 't lant
aende seekant laech ende 't lande waert in hooch Z. O. en N. W:
is leggende, setten onse coers Z. Z. O: aen omtrent 1½ mijl
van gemte hoecke sijnde, wierpen int waermater L 4: 13: & 12.

Gladeinde

vademen santgrondt In dese bocht sijn twee cleene -
lage Eylanden geleegen, met boomen overgroeijt te -
waeren ontrent 2 mijlen vande [illegible] Bergh -
namen onse seijlen (uijtgenomen t'groot seil ende besaen
in, ende lieten de gantsche nacht om de Z.W: drijven
hebben van dese dach tusschen de 9 à 10 mijlen geseijlt
te hebben, sulcx dat soo conde sien de stroom om de -
oost was gaende, hebben oock meer [illegible] tijt hebben
bevonden, somtijts wel mede om de west maer soo -
lang ende soo hart niet als om de oost, des nachts
was de wint nog al als vooren vande Z.O: met reegen
goet weer,

2en ditto smaendachs smorgens vroech waeren ont=
N: vande Zuijt hoeck die gelegen O ten N: van ons hadde
drije mijlen vande wal, de wint met een frissche coelte
vande Z.W: O.Z.W ten W: stelden onse cours N:oost
aen om bij de wal langs te seijlen, ontrent ten [illegible]
mijlen voorde oost een half cartou schoot van lant
sijnde waeren op 18 vademen slickgront [illegible]
[illegible] aen, het lant streckt hier vande voorss hoeck tot
de Swarte hoeck wesende ontrent 5 mijlen O.Z.O: met
lage voorlant t'hooge lant leijt hier wel drije mijlen te
lande waert in, hadden hier al de diepte van 16: 17: 18: 19:
ende 20. vademen slickgront,

Voorder Son waeren nevens de Swarte hoeck. hier naer t
water seer bruijck, doch was nog al de voorige diepte, -
weijnich bevoorden de Swarte hoeck sagen een rivier -
daer bij drije ofte 4 cleene hutteriens aen strant stonden
sagen oock een mensch onder de rivier comen gaen, sonder
hier gademe sijn ancker maer [illegible] te werde onde oost
waeren niet seere gewaer worde - ende de stroom -
streck onde oost ginge wij hem voort laeten gaen
ontrent ½ mijl oostelijck gecomen sijnde sagen weder
een riviere ancherden op 20 vademen slickgt, den
E: Commandeur liet beijde de schuijten vande jachten
met mannen ende daer [illegible] ende naer lant gevaren -

Ontrent 1½ uijre nach gevoert sijnde quamen beijde de -
schuijten wederom doch den E: Commandeur Gerrit
Thomasz Pool, de coopman vant Jacht cleen wesel gent
Andries Schiller van Marienburch, Thomas Michielsz
van Lubeck bootschieter ende willem Pietersz uijtten
Haech Soldt beijde op dit Jacht bescheijden, bleven
achter deerlijck doodtgeslaegen sijnde vande Inwoonderen
des lants, ende is de tragedie op deser wijse (: soo de -
verschoonen verclaeren die daer van geraeckt ende met
de schuijt ontcomen sijn) geschiet,

Namelijck den E: Commandeur met de schuijt van dit
Jacht (daer de coopman van do Jacht wesel mede in
was:) aen lant quam doen was t'schuijtjen van wesel

nog

April Anno 1636

Hoch wel twee musquet schooten vande wal, Zijn E: sonder
t'selve te verwachten lande met 10: persoonen daer onder
3 musquettiers waeren, Ende gingen tot aende kant van t
geboertjen daer een cleen huttjen stont dat sij bekeken
doch niet besichtichde, onderturschen comen aen weder sijden
uijt het bosch van alle canten wel 100 wilde menschen
op hem aengesprongen swart van huijt als de Cafers
van angola, grover, langer, ende grooter van leden als
Europische Natie, met lange swart hayr dat hem over
de schouders hinck, waeren geheel naeckt alleenlijck haer
schaemdeijl wat bedeckt sijnde onder den hoop waer een
met een ring wt omden hals, haer geweer waeren
Callawaijs, hasegayen met ijsers voor aen, pijlen ende boogh
sij quamen met een groot geruijs ende gewelt aengeloopen
als dolle menschen onaensiende, op haer wiert geschooten
haer hasegayen, Callewaijen ende pijlen vlogen na de
onse ofte het hagelde, sulcx dat sij na de schuijt moesten
wijcken, int omkeeren wiert den E: Commandeur wel
2 à 3 wijle maecken (: int sulle sant dat tot de knien toe
in sackte :) vallende, met een hasegay benevens de coopman
Schillaer van achteren inde rugge geschooten, dat beijde
bleven leggen, den botteliers wiert int water gequetst dus sij
mene de wilden daer na hebben gekregen, Ende den voorn.
Willem Pieterss verdronck, Den E: Commandeur Sal: naer
dat al gequetst was riep tot sijn volck loop loop Verk-
sut hem te salveren, waermede de wilde datelijck bij hem
waeren nament sijn E: sijn eijgen houwer af ende
hacten hem benevens meergem. Schillaer aen cleene stucx
daer mede eenige int bosch liepen, ter wijlen sagen ons
volck die met de schuijt affvoerden twee groote placke
vaertuijgen uijt de rivier comen, sijnde bij na soo langh
als ons Jacht daer wel 25 ofte 30 swarten in waer-
waeren, naer hem comende met tamboeren langs de wal
sittende, de wilden die aen lant stonden quamen tot de middel
toe int water ende goijden ende schoten noch eenen
sijde, soo lange sij de schuijt conden begaen, sulcx dat
sij int affvoeyen noch een bosschieter op twee plaetsen met
Callawayen treffen ende quetsen, maer niet dodelijck, den
voorn. Thomas Michaels wiert int water in sijn rugge
gequetst maer over by de schuijt niet comende bequamelijck
synde vande wilde met haer vaertuijch is gecregen
den voorn. Willem Pieters sijn musquet noch gesmeten
hebbende sonder dat gequetst was begaf sich te water
ende dewijl hij niet conde swemmen is hij deerlijck verdroncken
onse schuijt dus haest met negen persoonen wederom
comende ontwerpen noch wel een Musquet schoot vant
landt welckers bootjen, soo dat de furie als een Verrom
was toegegaen, ende de Moordenaers weder int bosch
geweecken, dat ick daer op quamen hende de schuijts aen ons boort
Deden daer op datelijck den breeden raet vergaderen ende
den onse tegenwoordige landt voorhoudende erschwerende

Dat

Dat ick de plaetse als vertreckende Mr. Soon soude betreden smitt
seijden wel te weten dat ick in Amboyna bij de E: Gouvern:
Deutecom ende den Raet tot tweede Mr. Soon was gestelt
worden ende goet datmen dese nacht weder soude bijhouden
ende smorgen langs de wal om de voorts loopen, om te onder
soecken of hooge lant gelegen met haer kundigen
soude, ende bij laege lant conde comen, dat door den E: Command.
Carstensz inden jaere 1623 was opgedaen, ende alsdan
naer Key over steken volgens de Memorie vanden E: E: heer
Gouverneur in Banda, alles breeder begrepen inde daer
aff getrocken resolutie waer aen mij verder refereere, —

Wij saegen diversche troupen wilden vande Noordenaers
revier strant langs om de voorts marcheeren, ontrent
4 uijren nae de middach de wint vande WNW: lichten
onse ancker ende gingen met cleijn seijl ZZO: aen
des avonts met den doncker peijlden ick de vlacke hoeck
ontrent 2½ mijl NW: van ons, namen ons fock ende
marseijl in, laegen met het schoverseijl bij aen bij om
de ZZO: den gantsche nacht blixem met donder ende
doncker lucht, doch geen harde wint in laeste vande
tweede wacht ginden ons schoverseijl ende op, ende 't dacht
welck was dicht achter ons, —

29en ditto dingsdach smorgens inde dachwacht
cregen de wint vande Noordelijck hant, metten dage maeckten
wij onse ondersijlen weder bij, sagen de vlacke hoeck
ontrent NW ten W: 4½ mijlen van ons, wij stelden onse
cours OZO: en O ten Z: aen, ontrent ten 8 uijren voorden
middach cregen de wint met een travaet uijtten ZW: en
WZW: doen nae naer twee ten ende NW: met labber
coelte, des avonts waeren wij ontrent 2½ mijl vande wal
gissen desen dach ontrent 5 mijlen op de voorss. cours
geseijlt te sijn namen onse seijlen altsamen in ende lietent
met de bijlaen de eerste wacht om de voors. drijven
dat wijt hoe geerne de eerste wacht cregen de wint met
een stijve storm vlaeck uijtten Noorden met harde regen
ende blixem, met het begin der tweede wacht, wendet
om de ZW: het dacht welck was dicht bij ons den geheelen
nacht meest stil mooij weder, —

Ult^mo ditto woensdach smorgens 't sij cleen luchie
uijt de NW:, maeckten seijl en gingen N O ten O: aen, waeren
ontrent 5 mijlen vande wal, dese nacht sijn ontrent een
strieck vande wal sterck segge om de voors. sterck aende
wijlinge vant lant, de dunninge quamen hart uijt de ZZO:
smiddachs bevonden ons op de Zuijder breete van 4 graden
ende 45 minuten, des naemiddachs de wint met labber
coelte vanden NO: en NO ten O: ontrent Zuijt oost ten Zon, wierpen
gront op 32: 33: 31: en 30: vademen santgront, waeren
noch 4 mijlen buijten de wal, het lant heeft geen weijnig
hoecken meest O ten Z: en WO ten W: strekkende, het
hooge lant siet hier geen langs hoe meer landewaert in,

Met

April anno 1636.

Met lage Broninge voorlant, des avonts met sonnen onderganck waeren noch ruijm drije mijlen vant landt, namen onse seilen weder in ende lagen om de Zuijd: met de Steven bij, wij gisten ontrent $4\frac{1}{2}$ mijlen op de Ste eerste Stuck te sijn, tot seste glase der eerste wacht creegen wij de wint met een travaet buij ende harde regen uijtten N: ende NNW: doch raeckte haest weder om met labbere coelte uijtten Nw. wierpen den gehelen nacht gront, het scheen dat de stroom mi soo hart niet omde oort ging als voor desen

Mayo Ao 1636.

mo Ditto Donderdach des smorgens met den dach bevonden ontrent 2 mijlen buijten de wal te sijn, wierpen al op de diepte van 32" 31" ende 30" vademen slickgront twee den gehelen voormiddach, het stil, sulcx dat het boven een mijl niet stuurde, lagen NO ten O: aengewent, seer lief ende goet weder met slecht water weijnich duninge, des smiddachs bevonden ons op de Suijder breette van 5 gradis, ditto, gisten noch ontrent 6 mijlen buijten de wal te sijn, creegen de wint met seer 'e coelte vande noorden, liepen recht N O: aen om weder dichter bij de wal te comen wierpen het loot dickwils ende droochden al oprangs op des savonts met sonnen onderganck waeren wij noch ruijm twee mijlen vande wal, anckerden met ende saghten dicht bij den anderen op 26 vademen santgront, het lant is hier langs de cust laech, het hooge lant hoe langs soo verder te lande waert in loopende, de streckinge is hier te weten vande vlacke hoeck tot hier daer wij nu weder te lande quamen ontrent O Z O: ende W N W: wel soo suijdelijck ende noordelyck was den gehelen nacht meest mooij weder tot int laetste der honde wacht dat de wint met een travaet ende regen buij vanden N: creegen doch duijrde niet lange ofte liep weder noordelijck met lieflick claer weertgen,

2e ditto het Luchtjen met Lieflick weder des smorgens vroech vande noorden lichten onse anckers ende seijlden NO: ende NO ten O: aen een groote mijl wierpen het droochde gaerlick vande 26: tot de 7 a 6 vademen op, wij quamen op 6 vadem santgront, ende smits geheel stil was ende de Zee ons nae de wal sette wierpen onse anckers inde gront, alhier was t over al laech lant thooghe gebergte was wel 8 ofte 9 mijlen slandewaert in, aende oever sagen drije groote Revieren in see uijt comen welcke afwateringe wel ruijm twee mijlen in Zee swater wit maeckt, het lant streckt hier meest O Z O: ende W N W: wel soo suijdelijck ende noordelijck hebben onse schuijt uijt dieppen (?) gesonden wederom comende hadden al drije ende $2\frac{1}{2}$ vademen diepte gehat santgront, sulcx dat wij bevonden dat dit een groot eijlant (?) moet wesen twelck voor desen verwoest geweest is,

De

De voorschreven rivier noemden wij als inde caerte beteyckent de groote rivier, nae den middach liepen wij weder, de wint quam met harde coelte vanden Zuyden, waerover genootsaeckt waeren te beyen leggen, des snachts ten halven der eerste wacht creegen de wint met weynich regen ende blixem vande N.O. ten N.: met labber coelte, naer dat den schoorreyckel sijn aen backt weer gedaen hadde lichten gesamentlijck onse anckers ende gingen met de stock Zuyden aff tot op 7 vademen slickgront lieten onse anckers weder vallen, ende bewaeckten alsoo den dach, twas voorts goet weer, alleene ginck de stroom om de oost ende om de west doch soo harde niet om de voorhals te wooren,

3 ditto Saterdachs smorgens met den dage de wint vande N.O.: met labber coelte, maeckten seyl ende gingen O.Z.O.: aen, twierts stilletjens ende lieffelijck weertjen des middachs waeren drie groote mijlen vant lant, bevonden ons op de hoochte van omtrent 15 graden Zuyder breete, t'lant was hier seer gebroocken ende laech, wij sagen t'hooge lant hoe langs hoe meer, waer over te meer smoed naer by te sijn daer den E. Commandeur Carstensz t'lant int jaer 1623 aengedaen heeft, streckt hier noch al meest O. ten Z.: en W. ten N.: wel soo Noorden ende Zuyden, de wint Zuyden hoe langs hoe meer, wandent coelts werden ten ... seylden O. ende O. ten N. aen, de wint vande Z.Z.O.: ende Z.O. ten Z.: met slechtent weer, noch wel een groote mijl van lant sijnde waeren op 3 vademen santgront, wij ... alleen op ancker, alsmen minder als 4 vademen comt ismen noch wel een mijl van lant, daer over ooc die dieper sijnde ick al slickgront dit ... schijnt hier groot te sijn, des snachts int ... geaes der eerste wacht quam de wint met een travaat, buy regen ende blixem uitten N.O.: ende bewaeckt voorsichtige wint met lustich weertjen,

4 ditto Sondachs smorgens was de wint vande O.N.O. met stercke coelte, de stroom bevonden wij hier om de oost ende om de west te gaen, des naer noens de wint vande Z.Z.O. ende Z.O.: gaderde den Raeden raet ende resolveerden te nacht seyl te gaen ende onse coers Zuyden aente stellen tot dat op 5 ½ graden sijn ende alsdan voort aen naer Arom swelcke eylant nae onse gissinge wel legt als over de 16 mijlen soo tselve leyt als inde caerte is beteyckende breecken soude sijn gepasseert waer aen de ondervindinge bewijs sal voort brengen, wan daer nae hebbe breder beteyckende bijde daer al getrocken resolutie naer aen mij gedragen, den gantschen nacht hadde schrickelijcke blixem, inde eerste wacht creegen de wint met regen ende donder vanden Noorden met labber coelte en seer donker weder sulcx dat tot den dach bleven liggen,

5 ditto Maendachs smorgens met den dage de wint oosten met labber coelte sijn onder seyl gegaen ende onse coers Z.

ende

Mayus Anno 1636.

Ende Z ten O: aengedaen hebt het te gaen naede middach creghen
wy de wint vande noorden met slycht weder wierpen grondt
op 27 vademen slickgront, saeghen een walvisch die langs t
jacht lach en swemden, tegen den avont liep de wint Noordt
Noorden onse coers was Z ten O: hadden holle deiningh uyt Z
Z ten O: wy gisten desen nacht ontrent 5 mijlen geseylt
te hebben ende Z Z W: begonden coers, waeren naer gissing
7½ mylen buyten de wal te syn, des snachts hebben
laeter de gonde wacht creghen de wint met labbere coelte
vanden O ten N: ende O N O: coers Z Z O: seyden den geheelen
nacht met sporwe seylen wierpen al op 27 " & 28 " vademen
santgront, twas goet weder met luttel stof regen,

6en ditto dingsdach smorgens de wint vande N O: gingen
Z Z O: aen, saeghen t hooge lant van Nova guinea noordt,
daer ontrent 20 mylen van daer hem te wesen, wierpen noch
al op 26 " ende 28 " vademen sleckgront, t jacht was wel
wel een myl achter uyt, dat met cleen seyl in wachten
desen nacht rekende ontrent 5 mylen Zuyde Z ten O: begonden
aen, gisten des smiddaeghs waeren wy hooghte op 5 graden
52 minuten suyder breete, sulcx dat wel te geloven is
dat de stroom ons harde onder Zuyt moet gesett hebben
de wint quam met slycht weder vande O Z O: stelden
onse coers wel Z ende W: ten Z: aen, twas slecht water met
stercke weertjen, den gantschen achternoen wierpen grondt op
27 " 26 " 25 vademen santgront, alhier in dese passagie
ontmoetten ons veel groote ende dryvende houten, ende boomen
mitsgaders seer veel waterslangen, des avonts met sonnen
ondergangh wierpen noch al grondt op 26 vademen slickgront
gisten desen dach ontrent 6 mylen W ten Z begonden coers
geseylt te hebben, des smiddaeghs twintich somtyts van
O Z O ende Z O: ook vanden Zuyden met slappe coelte
onse coers wel Z, twas den geheelen dach buyten weertjen
met weynich beroeringe wierpen noch al grondt op 27 " 25 "
ende 24 vademen slickgront,

7en ditto woensdachs smorgens lieflyck weer twintich
met labbere coelte vanden Z O ten O: coers wel Z, mittendage
wierpen noch al grondt op 27 vademen slickgront, de
wint liep naer den noorden somtyts gael stil ende somtyts
een lappere coelte, des smiddaeghs conde geen hooghte
hoochte bekomen, door dien de lucht te seer was betrocken
wierpen noch al op 25 " 26 " 27 " & 28 " vademen slickgront
des naemiddaechs de wint met slycht weder als voorgaende
oostelyck met holle deiningen uyt den Zuyden, met sonnen
ondergangh wierpen noch al op 28 " vademen goede ley
grondt, gisten van gisteren avondt tot nu sonnen onder
gangh, op de W: ende W ten N: begonden coers wel 12
myllen geseylt te hebben, wierpen loot op 30 vademen
slickgront, des snachts t eerste quartier uit synde
naemen onse seylen inden wint, smeten om de noort

Met

Met de seijlen bij ende lieten de gantsche nacht drijven
om bij nacht in geen [illegible] te vallen, de wint met labber
coelte als vooren met stroom,

8en ditto donderdachs mitten dage de wint met reedelijcke top-
seijls coelte vanden O ten Z: maeckten weder seijl ende
gingen west aen, twas lieffelijck weeder, wierpen noch
al op de 20 vademen slickgront, bevonden ons des
smiddachs op de Zuijder breete van 5 graden 40 minuten
naede middach de wint met seijlkent weder vanden OZO: tegen
den avont een uijr voor sonnen ondergauck sagen tlant voor
uijt hoot schijnen west, met hooch wierpen noch al op
dertich vademen slickgt, minderden seijl liepen met de sorg
ende groot marseijl op de rant west aen, sichten dit eerste
ontrent 15 mijlen op de WSW ten N, begonden loots gesielt
te hebben, int seste glas vant eerste quartier sagen tlant
verstijt dat voor sonnen ondergauck hadden gesien, wierpen
gront op 13 vademen slickgront, naemen de seijlen in ende
settent alguer om den dach te verwachten, hadden over al
tusschen Nova guinea ende dit lant al slickgront
van 30 vademen het dieptste, de stroom liep hart om de
N O: ende int laetste der tweede wacht begonde om de Z te
gaen,

9en ditto vrijdachs smorgens vroech bevonden dat hier
over al vlijt lant waeren, tusschen dat ende Zuijt sagen
lach ZZW: ende Z ten W: van ons ontrent 4 mijlen, ende dat
om de Noort twart sagen lach NNW: mede ontrent
5 mijlen van ons, twas over al gebroocken boschachtich
laech achtich lant met kleine heuveltjens ende vele eijlanden
wij lagen een groote mijl WNW: van een eijlant
aen welcke bevindinge bevonden dat dit het lant van Arou
was, de wint was vanden OZO: met labber coelte
maeckten seijl ende gingen al N ten W: aen tegen den
middach liep de wint OSONO: ende gingen al N ten W: aen
ander ende ooch twee mijlen buijtes de wal hadden
alle de dieptes van 9 à 10 vademen slickgront, twas noch
al gebroocken lant, tegen den avont liep de wint weder
naer den Z ten O:, met sonnen ondergauck sagen thooge-
lant van Nova guinea wel 20 mijlen N ten O: ende NNO:
van ons, naemen onse seijlen in ende quamen op 11 vademen
santgront ten ancker, ontrent 2 mijlen W ten N: à O ten Z:
vande Noordest hoeck van Arou, ende 1 mijl ZW ten W:
ende N ten O: vant [illegible] eijlant, bij dit eijlant
loopt bij na 1 mijl OSONO: een wijl rif [illegible]
waer om met tselve ooch wel moet schouwen, de
stroom liep harde om de N W ten W:, den geheelen
nacht stilte uijtten ZO:, met het begin der dachwacht
begon de stroom om de Z ten O: te gaen, tkoeltjen
was vanden ONO: met labber coelte,

10en ditto Saterdachs smorgens vroech sagen tselve
hooge lant dat gisteren avont hadde gesien NNO: ontrent
20 mijlen van ons, het koeltjen was vanden OZO: de

Stroom

956

Maÿus A° 1636

Stroom liep omde Zo ten o: maeckten seijl ende gingen N no: om de N: hoeck van aroum te passeren, voorde middag- waert stilletjes het luchjen als voren, hadden den gehelen dach in stroom van mae t'seijlonigen naer een ander Eijlant ruijm drije mijlen streckt het lant meest Noort ende Zoten Z: gebrooken ende inhammich soo haer kunen sie men gat opsijlt seijlt men tandere weder toe in dese passagie moetmen gevadig een groote mijl vande wal houden off men bekomt magher water van 4 à 5 vaem harde santgront ende oock minder, savonts de wint vanden OZO: met swaere coelte tegen den avont begon de stroom om de Zw: te gaen seijlden ontrent een Canon schoot bewoorden t'eenwerde Eijlant heenen, quamen op 4 vademen schilpige grout hielden af tot op ½ mijl vant Eijlant creghen doen weder 10 à 11 vademen santgront, wij saegen eenige prauwen achter een ander Eijlant van daen comen sonder dat op ons afquamen maer weder nae [illegible] met sonnen onderganck quamen op 14 vademen santgront ten ancker ontrent ½ mijl Zten no: van dit Eijlant, des snachts waeckten met musquitten, boonoers ende muckin de wint vande Zo met swaere coelte met blixem uijt den Z ende Zten no:

11en ditto Sondachs Pincxteren smorgens met den dage de wint vanden Zoten o: de stroom liep om de No: lichten onse anckers ende gingen Zw: ten Z aen naer een Eijlant ontrent 3 mijlen van hier Zw ten Z: leggende daer den E: Commandeur Carstens inden Jare 1623 geanckert was, saegen weder 4 à 5 prauwen maer en genaeckten ons niet het lant streckt van hier (als voren gesepareert gebrooken, ende laech lant sijnde:) ZZw: ende wel soo Zuijdel ontrent 5 mijlen soo verr konden sien tegen de middag- quamen onder de noort sijde vant gesegde Eijlant, de Noort hoeck raeckt ten ancker op 9 vademen santgront, nade- middachs quam ons een wit vetters prauw aen boort met ontrent 10 persoonen waer van voor bij de jachten wilde ruijlden, t was cleen volck van postuijre gehele naeckt uijtgenomen de schaemdelen, hadden anders geen geweer dan pijlen ende boogen konden geen maleijs spreecken doch verstonden uijt haere beduijdinge dat sanderen daechs met veel prauwen ons bij soude comen, de stroom liep tot tegen den avont om de No: ende snachts om de Zw: sulcx dat hier maer twee tijen int etmael sijn bevonden door twee peijlinge 4 graden N oosteringe misweijsinge der naelde des Compas,

12en ditto Smaendachs twintich vanden Zoten o: de morghen quamen ons met veel prauwen aen boort mede bringende cleine [illegible], [illegible], [illegible] & watercanoetten, die van haer luijden voor cleden ruijlden doch seer duer, seijden dat die vant Noort ende van avont met haer in oorloge waren, ende haer bedorven

maer

Maer de vande Zuijt syde waeren haere vrienden, onder dese
menschen waeren eenige die goet maleijs spraecken ende
tot vertolckeijde maeckten met haere Jongh in Banda gewe-
sende hadde gedreven, oock sorght ende vermaenden haer-
seer tot het maecken ende brengen van Sago in Banda
t welck sij beloofden noch met dese mouson te sullen doen
vraechden haer mede naer de gelegentheijt vande eijlanden
timor ende tenimmer doch wisten daer af niets te seggen,

Sij verhaelden ons dat de Paradijs vogels diergens
als op t noort eynde van Arou (met de welcke sij als-
woonen haert nu in oorlooge sijn, en daerom als nu niet connen
becomen) en sijn te vinden, Seijden ons mede aen als dat
de Borger Banda nu ontrent 2 maenden geleden aent
Zuijt eijnde van arou was geweest, van waer weder —
naer Keij Zoude sijn vertrocken, dese lieden haer negrij
die in een cleijn reuviertjen leijt weijnich op leijt, maer
woonen wij geanckert lagen het Jachgien, des —
smiddachs de sons hoochte genomen hebbende bevonden
ons op de Zuijder breette van 5 graden 7 minuten te sijn,
weynich naer den noen is onse Zuijder Stieren haus-
wijck van hooren aende toode loop opgeleden, op geen van
beijde Jachten bequaden nu niemant die het Zuijden
conde ontrent 2 mercken zou (alsoo hier niet sonders meer
saijen te krijgen als tijt sijnde door te brengen)
gingen weder onderseijl setten onse coers Zw: aen naer
Keij om t selve eijlant bijsuijden om te loopen ende
voorde negrij — Ladt aende Nw: Zijde op ontrent 6:
graden suijder breete leggende, ten ancker te comen, tweintich
wast met labber coelte vande oZo: bequaem weder, des
snachts tweeltjen oock lieyck met goet weder int winde-
glas dit werck wacht conden geen grondt met den
lijn meer werpen,

13en ditto dings dachs de wint met labber Coelte vanden
Zo ten O: sagen des smorgens t lant van Arou Zo ten O:
ontrent 5 mijlen van ons, onse coers was als vooren, des
smiddachs bevonden ons op de suijder breete van 5 graden
40 minuten, het darde glas naer de middach uijt sijnde —
sagen t lant van Keij sijnde van hoochte als Banda —
ende Lontoir in Zw: 8 mijlen van ons, de dunne quamsch
hart uyt de Zo: tweet stilletjes, van gisteren naer de middach
dat seijl sijn gegaen tot nu son ondergangh gisten om de
Zw: coers 13 mijlen geseijlt te hebben, het Zuijdelijckste
lant dat van Keij conden sien hadden met den avont
ontrent 6: mijlen W ende W ten N: van ons, hijden met
den donckeren onse seijlen, uytgenomen de Fock, op
ende luffende W ten Z aen gaen, met het begin der honde-
wacht hijden de fock mede op ende luffende om de Zuijt dryven
tot den dage, inde dachwacht doncker weer met blixem,
de wint met topseijls coelte Vanden Oosten,

14: ditto

Mayus Anno 1636.

14en ditto de wint vanden Zo ten Z: eerst smorgens door den anderen mee ten Zuyden, twas seer donker- ende betrocken weder dat den gantschen voormiddach geen bekentenis van lant conden crygen, Ontrent de middach quam de wint met een donder ende regen bij vanden oost weijnich daer naer sagen t Zuyt eynt van lant ontrent 3½ mylen Noorden van ons de wint liep naerden Zo: ten O: gingen N ten W: ende daer naer NNO: ende NO ten N aen nae de hoeck, Des avonts met sonnen ondergang quamen op 16 vademen santgront ontrent een musquetschoot vande wal ende ½ myl Z ten O: vanden hoeck ten ancker, tis hier seer schoone, alsmen een weijnich verder af is heeft men geen ancker gront meer, des snachts mooy stil helder weertjen,

15en ditto donderdachs metten dage quam ons een prauw aen boort welcke ons aenwesen dat de negrij stadt noch een groot stuck om de Noort lijt, de wal streckt hier vande Zuythoeck om de Noort Z ten O: & ten W: wel 3 mylen. De wint vanden Zo ten O: uytten lande wij maeckten seijl ende gingen bij de wal langs om de Noort & bij de negrij Tera leggende een groote myl vande Zuyt hoeck, de eerste hoeck om de Noort & bij sijnde quamen bij de negrij Amaer weijnich benoorden de hoeck leggende alwaer op 14 vademen crack gront anckerden doch smits & vonden dat stadt noch verder om de Noort lijt, lichten onse ancker ende liepen weder naer de wal, vandese tweede hoeck tot den anderen hoeck streckt het lant met een zuboght NNO: & ZZW: 3 mylen, Ontrent ten 4 uyren naer den middach quamen wij voorde negrij Chieroen ten ancker op 10 vademen cralige gront, in dit vaerwater is de gront met steenen seer ontsteken, sulx datmen wel naer moet toesien, de inwoonders van dese negrij die ons aen boort quamen seijden dat de negrij stadt (alwaer soo sij verclaerden ons volck sij geleijdende) & bij de hoeck daer wij noch 1½ myl beoosten waeren is gelegen, waerschouden ons mede dat wij onderwegen wel moesten uytkycken, vermits de clippen ende droochten die int vaerwater leggen, des snachts redelyck bequaem weder bleven hier geanckert leggen,

16en ditto vrydachs smorgens lichten onse ancker ende gingen NW in W ten O: aen de wint op den dach variabel Naer de middach comt ons een cleen orangcaijtjen aen boort met 5 persoonen, waer onder de stuyrman vanden Coninck Banda was, ons verhalende dat wij de negrij stadt al gepasseert waeren, ende dat onse volck haer huys ende negrij Amaer hadden gevonden, daer sij nu van

stadt

Stadt geschandeert hebbende, Item beschreven dat aldaer door toedoen van Bantamse ende Macassaersche handelaers met giften ende gaven van Goudt aende Inwoonders naer hare alder beste ende Comp.s interesten gedaen wiert, Welcke naer Bescheyde mocht antwoorden wy Godt lof met beyde handen voor Amacer tyde Boitzier Banda, In 6 vadem steenige grondt ontrent een half musquet schoot vande wal, swarte hiddelyck ende bequaem rede

17
18
19 ditto hebben desen tyt opt Uylant Ey leggende
20 ten ancker voor de Negorys Stadt ende Macca
21 doorgebracht met hout tot vertimmeringe van
22 onse barcken, uyt bosch te halen, ende onse
water die ledich waren gevult, doch synde een groot gebreck dat wy voor de Commandeur gevonden hebben, het water en wint seer handers meest regen met harde buyen vatten Zo: en oZo,

23e ditto Vrydachs met den dage ginghen onder seyl de wint variabel den geheelen dach met regen des avonts met sonnen ondergangh waeren ontrent 1½ myl benoorden Macca, Synde de Plaets daer de Logie staet des nachts variabel winden met regen ende blixem Ende dachwacht de wint met stijve coelte vanden N: ten W: ende W: ginghen Zo: aen

24e ditto Saterdachs metten dage waeren ontrent 3 mylen O ten N: ende W: ten Z: vande Noordelst hoeck van Cey den meesten dach stilletgens, smiddachs bequamen de Noorder breete van 5 graden 3 minuten Suyder breete, het lach oock aengewent, t'luchten vanden Zo: Z ten O: ende Zzo: ontrent het derde glas Inde eerste wacht tegen de wint met labber coelte vanden Zo: ginghen oZo: aen swaer met weynich blixem

25e ditto Sondachs metten dage waeren ontrent 7 mylen O & W: vande Noort hoeck van Cey twas den geheelen dach meest stilletgens t'luchtgen vande Zo: met eenich weertgen & sterck water, tegen woorde middach was water ende swemmen, des avonts met sonnen ondergangh stilletgens vielden de N: hoeck van Cey W & W ten N: 9 mylen van ons, Inde eerste waeckt swaerte (?) troeltgen uyt de Zo ten Z: & Zo: met donder sterrekens blixem & regen gingen O en O ten N: aen de dachwacht meest eenich weertgen,

26e ditto

Mayus Reijs der Jacht Cleen Amsterdam A° 1636

960

26en ditto Maendachs smorgens met den dage gesien dat de Noorthoeck van [illegible] ontrent 12 mijlen van ons was, de wint met topseijls coelte vanden ZO: met doncker regenachtich weder, ontrent het vierde glas inde voorwacht sagen t hooge lant van Nova Guinea NO: ten N: en NNO: van ons, des smiddachs door de donckerheijt der [illegible] hebben geen noens hoogte becomen, naer den middach de wint ZO: met topseijls coelte de [illegible] uijt de ZO: ende ONO:, des avonts met sonnen ondergaen peijlden de hoeck vanden [illegible] op de [illegible] van Nova Guinea N: ten W: ontrent 5 mijlen van ons, gisten desen dach op de [illegible] NO: [illegible] mijlen geseijlt te hebben des avonts met het begin der eerste wacht wendet om de Zuijt ende gingen Z ten W: aen om niet met den Zuijdel: wint [illegible] te geraken int vierde glas de wint vanden ZW: ZZW: en Z ten W: met stijve wint [illegible] gingen ZO: ZO: ten Z: en ZZO: aen seijlden den geheelen nacht met de marseijls inde bant om dat het jacht [illegible] soo hart als wij niet conde seijlen hadden [illegible] regen, ende tweede wacht met donder ende blixem.

27en ditto dingsdachs variabel ende doncker weder middach de wint met stijve coelte vanden ZO: de [illegible] ZZW: tegen de middach liep de wint zuijdel: wendent over om de oost, int vierde glas [illegible] de wint vanden OZO: met slappe coelte wendent omde Z: slecht water ende [illegible] de wint liep allenghskens zuijdel: soo dat ZZW: aenginghen des avonts sagen tlant van Nova Guinea noch ONO: van ons, van gisteren avont tot nu desen avont gisten op een zuijden ende Z ten O: [illegible] cours [illegible] mijlen geseijlt te hebben, [illegible] en stil weder, [illegible] groote [illegible] stroom [illegible] soo dat niet [illegible] sturde

28en ditto woensdachs smorgens met den dage sagen t eijlant van [illegible] daer de [illegible] op [illegible] ZZO: ontrent 5 mijlen van ons, soo dat de stroom [illegible] hart om de Z: [illegible] gegaen den gantschen dach stil, ontrent ten 4 uijren namiddach [illegible] de wint met topseijls coelte vanden Z: laveerden om onder de eijlant te comen de stroom ginck om de OZO: savonts met sonnen ondergaen quamen op 20: vadem [illegible] steckgront

ten

ten ancker hadden de noort hoeck vant voorse:
haerde Eijlandt ontrent 3 mijlen Z ten W: van
ons smachts wast stilletjens met weijnich buijachtich
weertjen,

29e ditto donderdachs voorden middach de
windt met frisse coelte vanden N.N.W: ancker
lichtende seijlden Z.Z.W: aen, op den dach hier stil
wattende weijnich, tegens den avont quam de wint
vanden Z.O: & O.Z.O: de stroom ginge hart om de O.N.O:
anckerden met sonnen ondergaen op 14 vademen
sleckgront hadden Noordthoek O.Z.O: ontrent een
canon schoot vant ons, smachts stilletjens
buijachtich weertien, ontrent middernacht begon
de stroom om de Z.W: te gaen,

30e ditto Vrijdachs smorgens stil water de
wint vanden Z.O ten O: gingen onder seijl om de Z:
ontrent O.N. oosten, een luss de wint vanden Z.O:
ten Z: quamen recht neffens de Reede Romalos
die aende Z. cant is gelegen op 11 vademen sleckg:
ten ancker een canon schoot vande wal, vande Z.W:
hoeck vant Eijlant Noordthoek streckt het lant
met een groote inbocht, mette twee Eijlanden
tot een halve mijl benoorden Romalos N.N.O: &
Z.Z.W: van Rato streckt het lant Z & Z ten W:
om de Z:, de wint bleeff noch als voorende den
gheelen dach, sulcx dat genootsaeckt waren
te blijven leggen, tegens den avont quamen
ons diverse prauwen met vis & weijnich hoenders
aen boort, verstonden van haer dat Rato ontrent
noch drie mijlen om de Z: was smachts wel
beregent,

Ultimo ditto Saterdachs smorgens woeij de
wint vanden Z.O: de stroom ging om de Z: maeckten
seijl, weijnich daer naer de wint met topseijls
coelte vanden oosten, ontrent ten 10 uijren voor
den noen vanden Z.Z.O: quamen op 10 vademen sleckg:
ten ancker hadden de Reede Rato Z.Z.O: 1/4 mijl van
ons het Eijlant Congiran N.N.O: en N.O: ten N:
de wint contrarij blijvende bleven hier gaende
leggen, van Romalos tot ontrent 1 mijl bezuijden
Rato streckt het lant met een seer groote inbocht
Z & N: met hoe nae? & op het? smachts weinig
wel leggen ende doncker weer,

Junio Primo Junio A° 1636

Primo Junio A° 1636. Sondachs smorgens
stilletjens vanden O.N.O: doch niet hart stilletjens

Beert

Junio 962

Laus deo int Jacht Eeen amsterdam 1636

keerde wordende den gheheelen dach meest stil, sulcx
dat niet sonderlo conden avanceeren. quamen nae de
middach op 9 vademen steckgront ten ancker
alwaer wordende bleven liggen, snachts regenachtich
weer, alhier scheen seer harde stroom te gaen
naementlijcke, dat de jachten daer heen en weder nae
swaeijden, —

2e ditto Maendach smorgens wordende de windt
vanden Zo: gingen onder seijl bij de wint over Zw
aen nae de middach variabel weder met weijnich regen
laveerden over beijde boegen om onder Luijt te comen
doch conden weijnich vorderen, de wint al meest
vanden Zo: en Zo ten Z:, tegens den avont quamen
op 8 vademen santgr: ten ancker ontrent ¼ mijl
vande wal, de hoeck bevinden [illegible] lach O en O ten Z:
van ons, sulcx dat den gheheelen dach geen mijl
gewonnen hadde, snachts inde [illegible] wacht
scheen [illegible] wacht met regen donder ende blixem
met [illegible] vande [illegible] wacht creghen de wint
vanden O: gingen onder seijl Z ten O: aen, dan swiets
de wint [illegible] weder [illegible] Zo: [illegible] conden niet
[illegible] W: en Zw: zeijlen

3e ditto dinsdach smorgens de wint vanden Zo:
met topseijls coelte en doncker mottich en regenachtich
weer, laveerden over d'een en d'ander boech om onder
Luijt, doch conden weijnich winnen, quamen [illegible] de
middach op 8 vademen steckgront ten ancker
ontrent een groot quart mijl vande wall
desen dach wel een mijl onder Luijt gewonnen,

4e ditto smorgens de wint Zzo: maeckten seijl en
gingen O: en oock Ono: nae de wal, wendent doen
onder Luijt op den dach de wint vanden Ono: [illegible]
alsmede vande N: w: en west, gingen laveren
aen, de stroom ginck om de Z: soo scheen, den
gheheelen dach regenich en mottich doncker weer
ontrent te drije uijren quamen op 4 ½ vademen
steenige gront ten ancker een groot canon
schoot vande wal, de [illegible] lach ontrent
[illegible] Z: van ons, snachts met regen, —

5en ditto donderdachs smorgens met den
dage [illegible] weder [illegible] vanden [illegible]
maeckten seijl en gingen [illegible] wat Zw: in Zee
om [illegible] dat hier vande wal streckt te mijden
ende alsdoen weder Z: aen langs de wal, de
wint liep al [illegible] weder met [illegible]

Verte

Voorts naerden Lo: des middachs bevonden ons op de hoogte van 6 graden 30 minuten suyder breete, hadden de negrij Taranga 1 ½ myl oost: van ons, wendent over nae de wal om de Ozo: quamen tegens den avont op 7 ½ vademen slechte ontrent een canon schoot van lant ten ancker, de negrij Taranga was Z ten O: een groote halve myl van ons, desen dach sijn twee mylen om de Zuyt gewonnen, des daechs hadden de stroom sachtjens om de Zuyt, ende des snachts om de N: snachts goet weer t luchjen uytten [illegible] ~

6 ditto Vrydachs smorgens vroech t luchjen voor Lo. seylden voor de negrij Taranga, quamen ontrent 2 musquets schoot vant lant ten ancker hebben, dat eerst alle ons water dat aen boort gehaelt hadden laeten loopen, tselve altsamen brack was, ende weder preparatie gemaeckt om alhier eenich ander water ende timmerhout te haelen naedemael bequamen sterck twee schuyten water, als mede die vant Jacht clein wijle des snachts regen ~

7 ditto Saterdachs calfaten, branden en porkten onse schuyten aen lant, de wint meest den geheelen dach Zuyden, somtyts regen tegen den avont, brochten de schuyt weder aen boort des snachts regenich weer ~

8 ditto Sondachs haelden sterck ... timmerhout, en haelden de rest van ons water, de wint meest Zuyden Lo: met goet weer, tegens den avont den breeden Raet vergaderende resolveerden op morgen van hier tseyl te gaen ende onse cours om de Zuyt: te nemen, en soo over te loopen soo lange voorder Lo: vonden sullen en bevinden, nader als by de daer af getrockene resolutie blycken ~

Alhier gelegent hout, [illegible], [illegible], landt ofte volckeren des Eylandes Timor ende Timorlaut, in soo wel een hoij als hier op eenige plaetsen van Arouw met eenen [illegible] dat ons tot ontdeckinge derselver soude mogen dienen,

Hier ontrent aent Zuyt eynde vant lant Arouw is het seer hooge groene bewassene ende gewillige landt, dat wy oyt geselle lant gesien hebben, alhier begunnige tyt te [illegible], pattattesen,

Alle

Junio

Laus deo int Jacht Cleen Amsterd: 1636.

Veel Clappuijsen, doch Latense weijnich uut werden
de huijsen staen op houten staecken wel 10 a 12
voeten vande aerde, de mans gaen hier geheel naeckt
niet anders als een cleen stuckjen bast van
boomen om haer schamelheijt dragende, de vrouwen
hebbende mede niet anders als een mattjen van
een groote hant breet om haer middel lijff
het is wonderl: volck met verwondering, soo schijnt
sij hebben Orangkaijen doch achtinge weijnich
sij sijn trouw ende haet dier vaderen, sij
werden oorlogh tegens de alfoereesen ofte
boeren vant lant, die aent oost eijnde van
Serouwa woonen, welcke geen luijden die knods
met haer swaerden comen te soecken, haer
geweer sijn pijlen ende boogen, eenige
weijnige hebben oock schilt & swaert als
mede sorte dierken, etc

Van hier ontrent het Zuijt eijnde sullen van
dese oorl: mons von soo sij ons verhaelden
5 a 6 Jonckin met Sagou, rijs, boontjens,
Clappuijsen & battatesen, nae Banda gaen om
haer handel te drijven, de stroom bevonden wij
hier om de Zuijt ende om de Noort te gaen
maer twee getijde int etmael, etc

9e ditto Maendach smorgens met den dage
de wint Zo: met bequame coelte sijn van voor
Taranga t'seijl gegaen stierden onse cours SSW:
aen, van Taranga streckt het lant ontrent
een mijl Zuijden ende Noorden, & als dan wederom
een mijl ZZo: van daer 4 mijlen ontrent Zo:
& aldan wederom Noordoost aen, ontrent ten
thien uijren worden van Serden over een
droochte van drije vademen waters santgront
streckende ZZo: & NNW: bij nae een mijl
inde langte, maer even een musquet schoot niet
breet, ontrent 2 mijlen W: ten Z: vande Z: hoeck
vonden des middachs geen grooter stroomen, seijlden
den geheelen dach, met beijde marseijlen op de rant
buijtens t Jacht heel niet conde volgen, savonts
naemen ons voor marseijl inden bant, gekregen des
avonts met sonnen onderganck ontrent 7 mijlen
Zw: vande Z: hoeck te weijsen, inde eerste waecht
seijlden ontrent 8 glasen ZZw: de wint met
bedecktte coelte Zo: daer nae oost Zo: seijlden 12
glasen Zuijden aen met het begin der dachwacht

Die

de wint ONO: met stille coelte, stilden ontrent 5 glasen ZO:, hadden desen nacht vele motregen ende dagwacht,

10e ditto dijnsdachs smorgens ontrent de [illegible] de wint als vooren vanden ONO: met een mott regen en storm buij, dat onse groote marseijl seer midden door brack en t marsseijl gescheurt, t Jacht wiert schoverseijl mede gescheurt, daernae alle onse seijlen in ende [illegible] met de bezaen de voormiddach bij leggen, ontrent de middach een weijnich op claerende de wint als vooren, maeckten weder onse beyde schoverseijlen bij en liepen om de Zo: over boort, de zee was seer grof en [illegible] maeckten onder tuijs [illegible] weder — [illegible] zee en t Jacht wiert sijn geschuert schoverseijll, tegens den avont maeckten wij onse nieuwe marseijls seer weder aen, en t Jacht wiert steeds sijn gelapt schoverseijl weder aen, t was doncker weer en betoogen lucht van gisteren avont tot nu desen avont gisten op een Zuijden bevonden ons 9½ mijlen geseijlt te hebben, de wint swackte somtijts met harde doncker ende regen uijtten oosten en OZO: gingen noch al Zuijden aen met schoverseijlen moeten somtijts op de fock op de mars brassen smits vele met vele donder regen,

11e ditto woensdach smorgens de wint Noord al vanden O: met doncker weer en seer harde storm buijen met motregen, naemen ons groot seijl in en dreven met de fock en bezaen, de zee liep seer swaer grof en [illegible] ofte het onder Spaensche zee gemaeckt waere, het Jacht wiert [illegible] ons seijden met vele seijl te duwen waeren, smits haer seijlen seer uijt ende versletten waeren, als mede dat het Jacht seer lick wiert, dat de pomp meest altijt dienden te gaen, wij setten ons eene borgstuck int ruijm om te [illegible] te sijn, smiddachs begonde het weer een weijnich af te nemen, maeckten beyde schoverseijlen weder bij, doch setten dieselve laeger als ordinaris, de wint als vooren meest O ten N: ende ZZO: tegen den avont begon de zee een weijnich te slechten, gisteren van dit etmael op een Z en Zten O: bevonden ons ontrent 11 mijlen geseijlt te hebben, des snachts redelijck weer de wint vanden OZO: seijlden met schoverseijlen Zuijden aen, de zee was weder meer [illegible],

12e ditto

Junio 966   Journael der Jacht Cleen Amsterd^m: 1636

12^e ditto donderdachs de wint als vooren vanden
O.Z.O: gijden smorgens vroegh onse seijlen op ende lieten
drijven, trocken ons andere boegh (?) [illegible] mede int
[illegible], ende setten [illegible] geschuijt ende [illegible] mede
int Jacht, maer mede de voormiddach doorbraecken
des smiddachs, bevonden ons op de Zuijder Breete
vand 10 graden 2 mijnuten, sulcx dat ick bevonde
te sijn verder om de Zuijt te weesen als met de
gissinge ende bevinde voor ons [illegible] comt, waer
omme souden gelooven dat de stroom ons gaerde
onder Z.Z.O: moet geleijt hebben, naer de middach
de lucht betrocken, de windt met dichte coelte
O.Z.O: ende Z.O ten O: seijlden met schoverseijlen
Z ten W: aen, tegens den avont wiert dit Jachtje
seer slecht water ende gantsch bleeck, wierpen weinich
naer sonnen ondergangh t lood was 40 vademen
slickgr. duchte sijn doch conden geen lant sien
namen onse fock in ende seijlden smachts met
het schoverseijl alleen, om geen drangh van
seijl te voeren, gissen van dit etmael op een
Z W: ten Z: bevonden voor ontrent 12 mijlen
geseijlt te hebben, des smachts Z ten Z,, O Z O,,
ende Z O ten O: met mooij weder (?) claer weder
ende topseijls coelte, den gehelen nacht voort door
den anderen Z: wierpen somtijts t lood hadden 42:
39,, 38,, 36,, ende 25 vademen slickgr.

13^e ditto Vrijdachs de wint ontrent Z.O: top,,
seijls coelte, slecht water, voor ZZW,, ende Z ten W,,
twater was noch al seer bleeck, doch conden geen
lant sien, t was lieflijck claer weer, bevonden ons
des smiddachs op de suijder breete van 10,, graden
50,, minuten, weijnich naer de midd^a wierpen t lood
op 32,, vademen slickgront, wierpen (?) naer den
noen sagen t lant Z.O ten Z: ontrent 6 mijlen
van ons, t was laegh lant met cleene heuveltjens
daer ontrent 6 mijlen [illegible] sagen oock
landt, doch was niet [illegible] anderen vast maer
[illegible] 3,, mijlen [illegible], tegens den avont
wierdt stil, savonts met sonnen ondergangh
t laegen [illegible] vanden Z.Z.O: [illegible] den uijthoeck
vant lant ontrent 3,, mijlen Z.O: ten Z: van ons
t was noch al 32,, vademen slickgront dien
[illegible] om de voort doch [illegible]
[illegible] in der nacht noch stilte [illegible] om
de [illegible] drijvende, hebbent anker op 29,, vaden slickgr.
laten vallen,

14^e ditto

14en ditto Saterdachs smorgens begon de
stroom om de Zo: te gaen de windt harde vanden
O.Z.O., vonden op dat was geen schoonder seijlen weder
lichten ons ancker op en gingen onder seijl, sijnde en
seijlden ten oosten aen, het drooch dien allengskens
op, sijnde dat wij het ooste lant niet conden
beseijlen, liepen naer twee kleijne ... alwaer ontrent
een musquet schoot vande wal op 10 vademen slickgront
ten ancker quamen, dicht bij de wal langes is 't
hier wat rutsich en riffich, dit lant strekt hier
ontrent 3 mijlen Zo ten Z. en N.W. ten N. wel
so Zuijdelijck en Noordelijck, Saeden noen sont ons
prauwtjen dicht bij de wal langes te dwersen, welcke
comende seijde tot aende stroomen niet minder als
3½ vademen slickgront gehadt te hebben, tegens
de hoeck daer wij bij geset laegen, liep een ronde
t'landewaert inne, wij lieten de witte vlagge waijen
en 't prauwtien dicht bij de wal langes scheppen,
saegen wel op wat plaetsen int lant rooch: maer
vonden geen volck, huijsen of te vaertuijgen
sulcken, dit lant is niet hooch maer laech vlack
en seer wel geboomte int lant staende aende zee
cant, hadden dit smiddachs geen hooghte becomen,
het schijnt dat hier de vloet uijt de N.W. comt
des snachts int laetste der eerste wacht becquamen
goede hooghte aende ster en bevonden ons hier
op 11 graden 0 minuten suijder breete te sijn,

15en ditto Sondachs smorgens metten dage
de wint harde vanden O.Z.O: schoonseijlens weder
hebben den breeden raet gehouden, wort bij de
selve geresolveert dit lant uit om de Z.W. te
besoecken, en alle vlijt te doen om
vant eijlant Timor ... te becomen
breeder bescheijde bijde resolutie, int lichten van
ons ancker ... talijen een talijen onder een block
aen stucken, scheiden ons ... Z.W. ten Z:
en Z.Z.W. aen, ontrent 2 mijlen geseijlt sijnde
quamen tegens een hoeck van welcken hoeck tot
een anderen hoeck ontrent 4 mijlen strekt het
lant W: Z.W: en O.Z.O: met weijnich bochten, en
bij de wal langes clippich en riffich, tegens deselve
hoeck stortte en braeckte de zee seer harde op die
het van drooghte maer geen ..., door oorsaecke
dat stroom comt tegen den anderen waeren
seijlden alsoo een kleine mijl buijten lant

Langs

Laus deo int Jacht Ceylon anno 1636.

Langs de wall over de dipte van 12, 11 en 10 vadem slickgr(ont), wij sagen op verre plaetsen landwaert in groote rook en smoock door de vlamen gaen vrught boomen bijsen, waeromen bovenst werk, het scheen weel t lant te sijn, tegens den avont quam op 9 vademen slickgront ten anker ontrent ½ canon schoot vande wal, de noordt hoeck was een groote halve mijl o ten n: van ons, de stuckste harde raecken uijtten OZO: met schoone dijge lucht, sagen eenige dieren stoocken te landewaert in, ~

16en ditto maendach smorgens woeijde de wint als vooren vanden OZO: met harde vlaegh buijen onse ancker liggende brack het taly blok ...orts daer naer de cabel ontrent 3 vadem vant ancker stucken, sulcks dat het anker sloorn onse hoeck bij marckende schoot het Jacht noch een schoot met een musquet, maer onder ons ander ancker weder lieten vallen, tegens den avont beter weer sijnde, souden onse orangbaij aen noch om te vernemen wat het schuijten bedrijven, weder ommecomende hebben verkondt dat sij eenigen weder een ancker verloren hadde, maer dat de boeij verrot hol was; om tweede weder te becomen bleven tot sanderen daechs liggen, ~

17en ditto dingsdachs tegen den middach becquamen tijdinge dat wijders boeij van sijlers dicht bijt anker aen stucken was gewilt, sulcx dat dat anker mede verloren was op datte de ankers van beijde Jachten liggende bevonden dat de touwen oock al beschadicht waeren, want wijlen die morgen steenen en crispen, de stroom hier als voor desen staet ontrent 1 mijlen in Zw: met weijnich tuborkste ... mijl vande wal het smien hier all acht en 7 vademen goede cleij grondt, de wint was noch al vanden S o: en o S o: met doorgaen stijve coelte, tegens den avont quamen op 7 vademen slickgr ontrent ½ mijl van Lant de hoeck OZO: van ons een cleine mijl ten ancker tot noch toe hebben geen volck maer twee ... ofte huijsen connen vernemen, souden met de schuijten wel tweemael aen lant hebben gevaren

Dan

van binnen de selve bijde insonderheijt het gebroocken
getimmert ende schier verder, is selex met gedreigt
snachts sieckten ende bequaem weer, ~

18e ditto woensdachs de wint vanden OZO: —
bequame, lieten ende geladigen weer als voor
desen, tierden bijde onse dapten ende beten voor
desen dachs voor ancker leggen, vermits wachs. offse
geen volck hier omtrent daer souden laten sien
ende alsoo met hen te spraecke te comen, twelck hun
niet is gelucht, snachts hadden goet ende claer —
weder de wint ZZO:, ZO: ende OZO:, ~

19e ditto donderdachs smorgens met den dage
de wint met bequaem weer, ende hadden voort OZO:
lichten onse ancker ende gingen Noort al NNW:
ende NW soo weijnich (alsoo lant hier tot de witte —
hoeck bekent door de witte sant duijnen aenden
ende die Zee als vanden Vorsten comt met een
groote inbocht, ende geven is (stercken) aen, ten
4 glasen naer middach, quamen verbij een
steenige rutse riff daer wij op 8 ende 9" vademen
buijten setten voor de lantwaert om houden, des voorshoeck
die selfs licht een cleijne mijl ZW: ende NW soo —
suijdeli: ende de W: hoeck ZW ten Z: ende W soo suijdeli:
een groote mijl vande witte hoeck, de streckinge
is Z ten Z: ende NW: ten N: sijnde niet seer lange
offte breet het strande ende stortte seer rot riff
om twee vr sijnde soo hadden weder aen om de NNW:
een cleijne mijl vant lant over de diepte van 8" 9"
7" ende 6" vademen steeckgh, vande witte hoeck ~
streckt het lant noch all met een cleijne —
inbocht, omtrent NW: Z: NW: soo verre als men sien
can, aen de strant meest al lant strandt
hier ende daer met cleijne lage sant duijnkgens,
wij sagen noch dagelijx te landewaert in veel
rooken ende smoocken, des smiddachs bequamen
de suijder breette van 11 graden netto, van
dese witte hoeck streckt het lant sich noch
al NNW: ende NW soo weijnich met weijnich inbochts
3 groote mijlen vandaer met een groote inbocht
NW ten W: twee groote mijlen tot een hoeck van
welcken hoeck niet wel een halve mijl W ten
O: een cleen eijlant is leggende, rontsom beset
met drooghten ende reven, achter t selve eijlant
ontwaelt het lant sich om de O NO: wel 2 mijlen

Bocht

Junio 970

Laus deo int Jacht Elven anno 1656.

Brecht makende, doch wieder naer de N: W: keerende
van dit Eylant is de strekinge der wal omtrent
N.W: en Z.O: aende Zee oever is meest al santstrant
hier ende daer met rotsen. des savonts met het —
ondergaen der Sonne, wiert het stil quamen
quamen op 8" vademen steekgr: omtrent een
myl vande wal ten ancker, het Eylant een —
groote myl van ons Z.Z.O: saegen weynich daer
naer twee vrien achter Eylant een strant
hier ten dicht dach omtrent tomylen gesuykt te
hebben, des snachts de wint met Lieflick: schoon
weertien vanden Zuyden en Z.Z.W: alhier bevonden
weynich ofte geen stroom te gaen —

20en ditto Vrydachs met den dageraet twint jemint
labbar coelte Zuydoost gingen ondersyl hielden
meest een myll vande wal, op de diepte van 7 en
7½ vaden steekgront, op den dach liep de wint
N.O: hielden N.W: aen, des smiddachs by de Roode
hoeck gecomen wesende, synde omtrent 5: mylen
N.W: vant voorverhaelde Eylant, oostwalt het
lant sich om de ~~W~~ W een groote halve
myl saegen een groot ~~rivier~~ vande hoeck wel
1½" in Zee steken, daer smits de scharpheyts
des wints niet boven conde zeylen, quamen ten
ancker op 7½ vaden steekgront een halve
myl vande wal, de roode hoeck lach Z.W: en Z.W: ten
Z: van ons een groote halve myl, saegen doch all
Roocken —

21en ditto Saterdachs de wint uytten Z.Z.O: en
Z.O ten Z: lieflick labber weertien gingen onder
seyl, de strekinge vant lant was hier vande
hoeck af soo verde als men sien conde Z ten W:
en Z.Z.W: met weynich bochten, de meer ghalde —
dronghte streckt wel eenige twee mylen vande
Roode hoeck Noorden in Zee, en loopt als
dan seer verde onder wech wel 1½ myl vant
lant, sy leyt met sant plaetsen, en een geweltich
ofte siepen boven water, de diepte was dicht
by hem 7" 6" 5" en 4" vademen onder een gront,
en alsoo de wint als vooren vanden S O ten Z" was
sulcx dat het lant niet wider aen conde seylen
ifgenoerden om de N.O: te loopen, stelden —
over sulcx onse cours N.N.O: aen, om soo den

Almogenden

Almogenden believet Annoe aen te doen & naer de gelegentheijt te koomen, —

Hebben geen volck, buijten wat stroomen offte draeijingh op offte bij dit lant dat wij in onse caerte van diemens Lant noemen, bemerckt, alhoewel met onse orangbaij tschepe tot dicht onder de wal scheppende, onder konden te komen de Schuijten van beijde Jachten stuckent sijnde immer laende & timmert werdende, Intrient twee glasen naer middach, de wint met stil & stijckent weer N: O: NNO: & NO ten N: des avonts met sonnen ondergangh, gisten de roode hoeck 6 mijlen ZZO: van ons te hebben, snachts [illegible] met labber coelte, OZO: NO: ten O: & oock NO: coers NNO: N ten NO & oock N: claer Lichtich & helder weer

22e ditto Sondachs smorgens de wint OZO met lichte: topseijls coeltjen, coers NO: — Smiddachs bequamen suijder Breete van 10: graden 10 minuten, hadden middach wint & coers als vooren. met raedelijke coelte, mocken merck [illegible] bij beijde Marseijlen op de lant seijlen, smiddachs [illegible] met ronde wegen, des avont met sonnen ondergangh stelden de coers N: NO: aen, gisten dit etmael op een N & N:NO: coers 14 mijlen geseijlt te hebben, snachts frissche topseijls coelte als vooren met goede voortgangh & bequaem weer

23e ditto Maendachs voorden dach regen de wint & coers met slappe coelte als vooren op den, dach claerde het op met helder weer & frissche coelte uijtten ONO:, hadden smiddachs de suijder Breete van 9 graden, 9 minuten, des avonts met sonnen ondergangh [illegible] t Jacht Wesel t welck wij den geheelen achternoen met beijde onse Marseijlen naer hadden [illegible], gisten dit etmael op een N NO: coers 21 mijlen geseijlt te hebben. stelden wij onse coers NO ten N: aen, naemen beijde onse marsseijlen in om bij nacht geen prangh van seijl te voeren & sulcx in geen droochte offte Bancken te vallen, int darde glas der eerste wacht de wint met een Regen buij & raeckten uijtten ZNO:

Junio 972

Laus deo int Jacht Cleen Amsterd: 1636.

De N:O: & N:O: doch in duijsder lucht lange claerder-
weder op, & de wint met toppseijls coelte blaiden
Z:O: & Z:O ten O:, coers N:O: ten N: als vooren
met goeden voortganck,

24e ditto dingsdachs met den dage sagen
't lant N:O: ten O: & O.N.O: ontrent 5 mijlen van
ons, 't hoorde sich als Banda, doch wat corter
& lager ontrent 7 mijlen van ons, sagen
ooch lant, twas grooter & hooger als t'ander
doch de eygentl: opdoeningen conden door de
regenachtige & donckere lucht niet wel
bekennen, de wint was vanden Z:O ten O:, Z:O:
& O.Z.O: met toppseijls coelte gingen N:O: & N:O:
ten N: aen, naerder bycomende 't lant comende
dat te loefwaert voor uijt hadde, 'tgeroonde
daer achter noch veel lant mede, sagen ooch
veel cocos boomen, het lant schijnt ooch
bewoonachtig te wesen, sulcx dat hoope dat dit
Timor sal sijn ofte dat het selve hier ontrent
sal leggen, dat Godt geve, des middachs ge-
nomen op de Zuyder breette van 7 graden &
dertich minuten, gisten van gisteren avont
tot mid: 10 mijlen op den N:O: ten N: coers
geseijlt te hebben, hadden de Zuijt hoeck ontrent
3 mijlen van ons, wenden over om de Zuijt
om ondert lant te comen, leijden den geheelen
naer middach met de marseijlen op den stant
omdat 't Jacht wijl niet wel voort conde
des avonts met sonnen ondergank was de Zuijt
hoeck ontrent 2½ mijlen oost van ons, wenden
samen weder om de Zuijt, haelden ons voor
marseijl in & het groote op de lant om dat
wijl te beter bij ons souden blijven, des
snachts bequaem weertje, de wint met labber
coelte vanden oosten, int darde glas der
tweede wacht wenden weder om de Zuijt
om met den dage bijt lant te sijn,

25e ditto woensdach met den dage waeren
wel 1½ mijl bevoorden het eijlant sulcx dat
ons de stroom desen nacht, hande om de oost
moet hebben geleijt, liepen noch al Z.Z.O:
over om onder de wal ten ancker te comen
de wint was met goet weder vande Zoorkes
lant, de wal tot op een groote halve mijl

Bij sijnde

Junio: Laus deo het Jacht Cleen Cleen Amsterd:

Bij sijnde quamen aen den schorre droochte-
dade maer drie vademen water op bevonden —
wendent weder om de N.O: de wint quam met
een regen bůij vanden Z.O ten O: tegens de
middach wendent weder om de Zůijt het schijnt
dat de stroom om de W: gingh, bij de voorseyde
droochte sijnde hielden dragende met t'eijlant
van maninge sijnde aende oost zijde ten anker
te coomen, doch wiert ons sulcx ghindert door de
schorre & stijle droochte die vant groote —
lant aent t'eijlant is loopende & voorts de
gheele oost zijde des eijlants beslettende, t'eijlant
is in onse caerte genaemt t'wijtle eijlant, op
een dicoor schoot daer bij sijnde & geen gront
connende werpen, stacken weder om de N: O:
bij, het darde glas vanden middach een regen
bůij uijtten oosten maer een dijnde niet langh
twas daerop weder goet & bequaem weer, het
vijfde glas hebbent om de Zůijt gewent, sagen
in sooverre meer lant om de oost, als hiervoren
gesien hadde, de streckinge deses lants reckene
aen onse Nieuwe caerte, met sonder onderganck
dicht bijt voornoemde eijlant sijnde waeren
wij een ZZW: vande Z: hoeck, wendent onde OZO:
de wint liep meden ZZO: schijlden west oosten
inde tweede wacht int sesde glas wendent
weder onde ZZW: twas seer bequaem weer —
het sevende glas der tweede wacht, bevonden
datter brant int Jacht was, de rook —
voor ůijt t'cabelgat ůijt comende, t'selve —
naersoeckende bespeurden dat de brant onder
de vůijster vande combůijs was, om twerck
te stercken de combůijs werck onder aen —
stucken mosten slooppen, de plancken waren
al door gebrant, & twas al aende overloop
gecomen, doch hebben t'selve (: Godt sij lof :)
met water uijtgecregen, desen brant is bij
gecomen, omits datter niet int maecken vande
combůijs geen sout int sant ofte ondert
sant is gemengt,

Nota

26en ditto donderdachs smorgens met
den dage bevonden wel 4 mijlen oost
gecomen

Journael der Jacht Cleen Amsterdam 1636

gecomen te hebben, sulcx dat snachts ongetwijf-
felt harder om de oost de stroom moet gaen
de wint was vanden OZO:, twee glasen nae
de wacht cort [?], quamen omtrent een Canon
schoot vande wal en van een cleen eijlant in
O ten N: even bede [?] op 26 vademen steenige
gront ten anker, het jacht woort aen hem
op geroeijen vindende lach op 9 vademen, het
lant strekt hier ontrent 3½ mijlen O ten N:
en W: ten Z: met veel santbaijtiens ende ander [?]
twas van hoochte omtrent als Salaijer,
wij setten voorts onse schuijten uijt en deden de-
selve wel mannen en met geweer sijn, voer daer
mede op twee plaetsen aen lant, vonden tlant
voort clippig, rotsich en niet bewandelbaer
voor menschen, vonden geen huijsen, menschen
offe vruchtboomen te sien comen, het geboomte
was meest wilde rijsstock [?] en ander slecht
hout nergens bequaem toe als om te branden
vonden mede geen beesten, speurden ooc cuijlen
met vars water, doch sagen eenige stockies
op strant steecken daer iets op gedroocht
was, als mede een stuck van een oude
prauw, dit lant is gesien lang(s) den oever
tot wel een Canon schoot vande wal met
een steen rif beset, sulcx datmen dicht
aende clippen op ruijge gront tot groot
perijckel moet ankeren,

Dien tijt keren [?] van wech vant tlant commende
sijn wederom aen boort gevaren, resolveerden te
nacht met het rijsen vande maen t'seijl te
gaen, desen dach was de wint met een hart
wayende weer en storm buijen vanden oosten en
OZO: somtijts regen, snachts int darde glas
der honde waecht twinden [?] met luttel [?] wintjen
en labbere coelte uijtten OZO: sijn onder seijl gegaen
en om de NO: geloopen,

27e ditto vrijdach de wint meest vanden OZO:
Z ten O: en ZO: met topseijls coelte en redelijck
weer, laveerden den geheelen dach om, om de oost
te comen, tegens den avont ankerden op 19
vademen santgront, omtrent een Canon schoot
vande vuijrige [?] hoeck ZZO: en NNW:, het
eijlant genaemt in onse caerte den Papenburch [?]

Lach

Jacht O.Z.O: van ons, alsoo genoemt om dat
den selven Berch seer wel naerden Paxen
Berchboven 't Eylant Neira in Banda gelijckt
doch desen is grooter en hoogher, dit lant is
mede al met rudsen en reven bevangen, gelijck als
het andere daer wij hier noch bij sijn geweest
op desen hoeck stonden veel Pynangh boomen
doch geleken wilt te sijn tis steenich en steyl
lant: conden noch geen volck, huysen ofte
vaertuygen vernemen

Achter dit lant omde O.Z.O: en Zuyden leyt noch
een seer groot lant met veel Eylanden omgeven
welck lant het vaste noch omtrent 4 mijlen
O.Z.O: van ons leyt. om het selve te besoecken
hoopen met de godtl: hulpe tegens den dage
onder seyl te gaen. hebben van desen dage
omtrent 4 mijlen uyt de O.N.O: gewonnen door
faveur der stroom, die om de oost heeft
gegaen. en als nu harde om de west is loopende,

26en ditto Saterdachs voor dagen de stroom
omde N.O: gaende, sijn onder seyl gegaen, laveerden
tot den middach dat op 15 vademen steckgront
ten ancker quamen, aende west sijde van een
Eylant omtrent een musquet schoot vande
wal sijnde, 't selve omtrent 2/3 mijl vant groote
lant gelegen, de Paxenberch omtrent 3 mijlen
N.N.O: van ons die wint was meest vanden
Z.Z.W. en Z.O: geweest met stijve coelte hadden
de hoochte van 7 graden 10 mijnuten suyder
Breete; dit groote lant waer bij veel Eylanden
sijn leggende als inde carte blijckt, streckt
sich hier meest Z.W: en N.O: voor aende Zeecant
iet van hoochte als t lant Pangilanne, doch
t landewaert in hoogher en dubbelder lant,
hebben van desen dach wel 5 ofte 6 praeuwen
met tingangs seylen langs de cust om de N.O:
sien seylen, conden van desen dach daer niet
coomen, onse hoop vermeerderde dat dit Timor
sal wesen, daer gestadich [illegible] hangen, snachtens
wederom regen een travaat buijtjes uyten Z.O: met
regen, tegens den avont met drooch weer
hebben onse beyde schuyten aent Eylant
gesonden

Junio 1636

Laus deo int Jacht den Amsterd:e 1636

gesonden, vonden geen volck maer wel versche
voetstappen van oude & jonge menschen
als mede houte roosters daer visch op gebraden
was, waeromme resolveerden naerder onder
de wal te rijden offe 't groote lant te seylen
& also daer een weynich van volck te spraeck
te comen
29e ditto Sondach des Met den dage de wint
O Z O. gingen onder seyl, laveerden tot naer den
middach, quamen op 12 vademen steeckgront ten
ancker een canon schoot vande wal, het
eylant was een groote myl Z W: & de Papen-
hoeck N N O: 2½ mylen van ons, wy conden
de rivier niet naerder comen, huits
de stroom die hier langs de wal loopt
hebben van desen morgen weder een prauw
gesien, naede middach liep 't weer, de corren-
ten waren altemael droogh, wy lieten de
witte vlagge wayen doch in 's gronden ons
noch geen volck bequam voort geanckert
legginge
30e ditto Maendach 's morgens stil
luttel weer ... vanden O Z O:, mackten
beyde Jachten ... anderen, & ...
met werptuych dichte onder de wal, dan ons
werp braeck stucken, lieten ons ancker
weder vallen, de wint begon met harde
buyen schoorsteyls weer vanden Z O & Z O ten
O: te wayen tegens den avont, wy met
werckende wercken ons werptuych & ancker
wederom, & bleven voorts liggen, wy bevonden
hier weynich offe geen stroom te gaen
... het water wel een groote
wagen op & neer,
1e Julio Dingsdach des Met den dage luttel
weer, ... omtrent twee musquet
schoots opwaerts aen, ... hier weder
t' ancker ... gront, op den dach de wint
met regen buyen vanden Z O ten O:, omtrent
ten halven achtermiddach, hebben beyde
schuyten wel doen bemannen & met ammonitie
van oorloge ... met de witte vlagge
achter

Laus deo int Jacht Cleen Amsterd: 1636.

achter aff, ende von daer mede een Revier in
gevaren wel een mijl vanden Jacht, daer in
geen volck, huysen, vruchtboomen noch vaer-
tuygen vernamen het Bos was noch
met wilde Boomen, het water was sout
vonden hier wel oesters aende wortelen der
Boomen waeromme dese Revier in onse
Caerte de Oester Revier genaemt hebben
ontrent ½ mijl in loopt der Revier soo vlack
toe dat daer met geen schuytien soude connen
swaeyen, valt met laeg water voor aen-
geheel droogh, wederom by der Jachten comende
sagen een cleen halve mijl benoorden ons
twee orangbayes by de wal langs schooren, welcke
wij datelijck vlack [illegible], dan soo haest en sagen
sij ons niet off schooten ende setten soo harde
wederom langs de wal als conde, dat niet
mogelijck was haer te onderhalen, quamen alsoo
wederom met sonnen ondergang aen boort,

2e ditto Woensdachs smorgens de wint
als vooren, sijn weder twee groote mijlen Z.O:
aengezeylt, settent in een groote inbocht
daer gheheel in meenden te laveeren, (doch door
de menichvuldige droochten ende rudsen niet
sulcx [illegible]) op 7 vademen sandige grondt de
Papen Berch haer noch van ons, hebben weder
twee Orangcayen voor ons sien seylen in
een laechkin in een vlack gat in loopen, daer in
sij ons uyttet gesicht ontquamen, tegens den
avont deden weder een tocht met onse schuytien
bevonden dattet hier over al gebrooken, eylandig
ende verdroncken lant was omvangen met reven
ende rudsen die met laeg water al meest droogh
vallen, doorsochten het gadt mede daer de
Orangcayen ingeloopen, vaeren daer mede niets
en vonden, sijn vijtel weder aen boort
gekeert,

3e ditto donderdachs smorgens, regent ende
[illegible] ende stil weer den halven dach hoen de
wint vanden Z.O: betoogen lucht ende motregen
gingen weder onderzeyl ende zochten noch al dit
lant dat hier meest [illegible] N: oo: streckt,

[signature]

Julio 9e Laus deo int Jacht Cleen Amsterd.e 1636:

Vertoonden sich oock veel Eylanden welcke voor weeghelyt & grootelyt in onse nieuwe caerte - wert niet hebben geleght, om dat hier niet wel bequamelijck soude connen begrepen werden, dit Landt is op alle oorden seer met veele rudsen & reven beset, te met het lant hier weder om de O.Z.O: & Z.O beginnende te strecken, conden de-mal niet crygen, hielden dragende naer de Eylanden die meest al met reven bonden, sulcx dat de landt eijcker vervaren, & quamen een weynich naerden noen onder 't leegh eylanden aende Volck lyde op 19 vademen schulp sant grondt ten Ancker, ontrent een Musquet schoot van lant, dit Eylandt is redelijck hooch seer dicht van Boomen, het streckt hier ontrent een ½ myl N.N.O: & Z.Z.W: de stroom ginck harde onder N.N.O:, het oostelijckste lant groote lant, saegen soo verde als onse oogen conden O ten Z: van ons, ten halven achtermiddach, sijn met beyde onse schuyten wel gemant & gemonteert met twee vlaggen aent eylant geweest, sijnde seer dicht van Boomen. hebben diverse Boomen doen om houden. maer vonden geen andere als Brant & timmerhout, saegen seer veel wortschatten soo int t Bosch als naer t strant toe, vonden oock eenige toortsen daer visch op gedroocht was als mede een plaets daer weynich te vooren geviert moste wesen, alsoo de asschen noch - seer warm bevonden, niet tegenstaende het den heelen dach gemoet regent heeft, niet anders vernemende trocken weder om naer de Jachten, ~

Hebben den Breeden Raet vergadert welcke resolveerden op morgen vroech t' seijl te gaen, & onse coers noorden aen te stellen om de Eylanden verst by te loopen, die ontrent 4: mylen van ons leggen, & als dan voorts van daer naer Key & soo voorts naer Banda - Soo den achte a 9n dagen by dit lant geweest tot vermaecken met de schuyten geant diverse maecken volck met haer prauwen gesien

gesien door ons volck niet te spraecke hebben
willen staen, als mede Smits eylant sich —
hier wederom onder OZO: begint te strecken
en bij ons niet soude cunnen gevoert werden
te meer door dien de cust schoon en steijl is, —
Inde voor avont sagen wij vier vueren aen
dit eylant dan bleven niet langh aen strant
maer begaven hun weder int bosch, inde —
tweede wacht riepen sij tegen malcanderen
int bosch. Dit gesiene lant dat groote —
timoor te sijn is seer wel met ruijch onder —
teren beset, het lant voor aen niet wel
bewoonbaer voor menschen, op wel plaets —
moerassich geeft ontallijcke veel eijlanden
ten allen canten als inde caerte te sien is
wij hebben noch geen vier als alleenlijck: op dit
eylant cunnen gesien, noch eenige meer bewoonden
vernomen, —

4e ditto Vrijdachs smorgens de wint vanden ZO:
gingen onder seijl stelden onse coers noorden
aen, tegens de middach quamen bij de gevonden
eylanden welcke bij ons ten Varveerden, aent
suijdelijckste sijnde, niet wel soo hooch en
groot als groot Banda, sagen drij —
orangcays met volck langs de wal scheppen
luijden ontrent ten halven t'eijlant aende wal
wij deden onse best om ondert lant ten
ancker te comen, onse witte vlaggen beijde
achter aen waijende, sij luijden sulx siende —
schooten weder om soo harde toch als conden
mancommen wij: als mede om dat hier door de
schorr met wel anckergront conde becomen
onse coers vaert noordelijckste stelden
tweeck en groote nijt van dit is leggende —
aengaende de streckinge, drooghte en grootheijt deser
selver refereere aen onse nieuwe gemaeckte
caerte, Ontrent 2 uijren voor sonnen onder
sijn aende west zijde vant noordelste eijlant
sijnde wel het grootste en hooghste, lieten ons ancker
op 14 vademen santgront vallen, een canon schoot
vande wal, het Jacht quam op 33 vademen te
leggen sulx dattet hier op dese — eijlanden seer

schoon

Julio 980   Laus deo Int Jacht Clein Amsterdam 1636.

schoor & steyl sijnde quaest: te ancheren, ende dit
eylant is cleijne & ruijge aende Zeecant met
santstranden, tegen de hooge sijde seer geheel dicht
van boomen, hebben geen volck te sien
connen hoewel onse witte vlagge hooch
al gestadich waijen, het schijnt dat de menschen
hier over al seer vervaert verschrickt &
bange voor ons sijn, omdat sij onse schuijt en
hebben willen bewachten, maer soo gaen onse
sijn met haer vaertuijch noch versochten de stroom
liep onde ZZW: wint met dichte coelte wand
Z: & Zo:
5en ditto Saterdachs smorgens de wint met topsl
coelte & betoogen lucht OZo: geen volck siende ende
sijn onder seijl gegaen stieden de coers NO: aen
den gantschen dach merck regen & donder om betoogen
lucht met variable winden, weijnich voordeel met
seijlen gedaen, tegens den avont, vonden wij
hoochlant in een dies ONO: & NOten O: noch wel
ontrent 10 mijlen van ons gesien te hebben
gissen dat het Hoog moet wesen, soo seker is, sijn
deese eylanden daer heden morgen van t seijl
sijn gegaen de eylanden van Timumbir [?] &
het groote landt daer wij gisteren afgescheijden
sijn timor te wesen, met sonnen ondergaenck hadden
wij het eylant daer wij af sijn geseijlt ZZo:
ontrent 3½ mijl van ons, vermeenen ons voor
naerseijl in & het groot vande lant om bij
nacht geen drangh van seijl te voeren, alsmede
om dat het Jacht weijnich, soo hadde niet als
wij in seijlt, tnacht daer de wint met
labber coelte Zoten O:// & Zo:// Noch Noten
O: int wijterde glas der derde wacht de
wint verhaelt conden niet bowent NO & NO:
ten N: seijlen, inde dach wacht liep de wint
weder voorsien conden niet bowent NNO:
seijlen,
6 ditto sondachs met den dage de wint oosteel
saegen t eylant daer gisteren morgen af
sijn geseijlt noch ZZo: & Zten O: ontrent 8
mijlen van ons, verhoopende soo warde alsmen t geheel
van boven sagen conde, conden anders geen

Landt

Lant meer sien sulcx dat ons de stroom ongetwijffelt
harde omde noort moet drijven. want op een N O:
coers niet boven N no: en N N no: bevonden hebben
Dese coers was Zuyt O ten Z: int sicht ge[illegible]
worden middach saegen twee Eylanden O N O: en
t'ander N O: [illegible] soo oostelijck eenige 6 mijlen van
ons, sijnde redelijck hooch. Nae dit Eylant hebben
allinghskens, doch het Noordelijckste hooger en
grooter als t'oostelijckste, het gelijckt niet
boven een mijl lanck te sijn, des middachs
Noorder hoochte van 5 graden 25 minuten, savonts
met sonnen onderganck was t'Noordelijckste
noch O N O: eenige drie mijlen van ons en t'ander Z O:
ten Z: en N no ten N: vanden anderen leggende
sijnden swaerte met schoone seylen N O ten O: aen
groote Rattelinge en Raevelinge van stroom ofte
ontrent drooghten waeren,

7en ditto Maendach smorgens met den dage
seylden het Eylant dat gisteren avont O N O:
van ons hebben gehadt Z O ten Z: 4 mijlen, saegen
noch drie andere doch cleender als dit ontrent
N O ten O: naa dit, gestreckt op een rij niet
boven 3 mijlen, het eene verste want ander int lij
N ten no: 4 mijlen van ons, saegen oock noch een
Eylant sijnde mede wel bij nae een mijl groot
en redelijck hooch. Nae dit Eylant hebben allenskens
dragende op gehouden, achter dit N no: lach noch
een ander, bevonden groote raevelinge van stroom
en dreven seer harde N: aen, des middachs bevonden
ons op de hoochte van 4 graden en 40: minuten
waeren doch ontrent ½ mijl N N no: vande Zuijt
hoeck vant Eylant dat huyden morgen N ten
no: van ons hadden, liepen die het ander noort sijde
vant Eylant aenlant, tot ontrent een [illegible]
schoot van lant, van meeninge ten ancker te coomen
doch smiten met een lijn van 50 vademen geen gront
en conden becomen, gijden onse seylen voor en lieten
drijven, en sonden onse schuijt met de weer wagghe
tot bijde strant, om vande inwoonders die wij
bijden anderen op strant saegen te vernemen wat
Eylant het was, doch antwoorden quaelijck respondende
som hier niet drinck met diergelijcke redenen

sonder

162

Julio: Daghregister int Jacht Clein Amsterdam 1636

Sonder yets aen onse te willen oorsaecken, wij liepen doen dit om de OZO: loopen, saegen een groote praume ofte cleen Jonckien onder de wal leggen van welck vaertuijch ons een cleen prauwtjen aenboort quam, met den anachoda vant Jonckien genaemt Bellesador inwoonder van Ceramlant die van het [illegible] was gecomen, & en was naer Amboina van ons [illegible], tweelck hem seijde, verstonden van hem dat dit het eylant Keuwer is, & dat Kouwer het eylant is dat van hier ontrent 8 mijlen Oo is leggende, Carawaij legt ontrent 2 mijlen NNW: van hier, dit eylant is om de west bewoont & aen oostsijde woest & onbewoont heeft menigte clappus boomen & cleene prauwen die op de wal stonden, etc.

Bevinden als nu dat hier wel [illegible] om de west sijn gevallen als onse gegiste cours inde gissinge uijtbrengt, ongetwijfelt bij gecomen door de harde & starcke stroomen die ons om de west hebben geset. dienvolgende siende dat onmogelijck sij om aen Key te comen, stelden onse cours WZW: aen naer Banda de wint ZW: met redelijcke coelte etc.

8en ditto de wint ZO ten Z: met matige coelte cours W ten N: & WZW: tegens de middach doncker lucht conden geen hoochte becomen, voort den geheelen naemiddach met harde regen & weijnich donder de wint schoot noordelijck doch daer naer weder naer den suijden & ZO:, hielt 5 glas naer den middach uijt sijnde hadde de regen weijnich opgehouden saegen Banda ontrent 7 a 8 mijlen W ten Z: van ons, & de hooge heuvelen van Ceram NNW: ten N: daer naer begonde het weder te stijff regenen & betogen lucht. bespeurden dat ons de stroom harde west & onder W: gedreven hadden, als wel gisten want van gisteren avont af tot nu dijen dat Banda hebben gesien gisten ontrent 17 mijlen geseijlt te sijn, des avonts met sonnen ondergang hadden Ba: 5 groote mijlen van ons naemen de fock in & smeten met schoverseijl & besaen onder OZO: lieten soo den geheelen nacht drijven om niet Ebij te raecken tweewaer stillwaer,

9en ditto

9en ditto smorgens met den dage hadden Banda
n.o. ten n: en n.n.o. rijm soo verde als gisteren
avont, en het suyckerbroot op de hoek van
Ceram recht n: van ons, setten onse cours daer
naer toe, de wint met labbere coelte van den Zo:
voorts den geheelen dach stilletgens wayende
voortgaende, somtijts regen, des avonts waeren
noch ontrent 1½ mijl van Rosingeyn haddent
west van ons, int derde glas der twede wacht
naemen onse koers Zn. en wendent omme oNo: —
lietent tot den dachwacht bij leggen bleken

10en ditto donderdachs smorgens met den dage
hadden t'lant van Banda n.o. ontrent 2 mijlen
van ons, de wint met regen buyen variabel, quaden
middachs sijn (: Godt sij loff :) voort Castel
Nassouw: onder t'eylant Neyra ten anker ge-
comen, vernemende geen schepen alsoo de-
selve al inde maent van Majo naer Amboyna
vertrocken sijn, d'Ed: Hr. Gouvr. rapport gedaen
en ons gehouden journael overgelevert hebbende is
sijn Ed: dateliq naer Poulo ay getrocken om de
visite te doen, —

11en ditto harde wint van den Zo ende oZo: met regen
buyen —

12en ditto harde winden en regenich weer als vooren
naer de middach is onse cajuyt wachter genaemt
Abram Jacobsen met een orangbay omvallende
verdroncken —

13, 14, 15 dittos variabel ongestuymich en quaet weer als
voor desen —

16en ditto tegen den avont arriveerden het schip
Buyren alhier comende benoorden Ceram om van
Amboyna, en vonden dattet inde quartieren van
Amboyna in slechten staet stondt, mits alle
de Amboynesen int gebercht sijn geweken en
van d'onse alles doot slaen dat sy connen becomen
den Ed: Hr. Gouvr. comt niettemin het arrivement
van Buyren van Poulo ay groote moyte gehadt
hebbende int wederom komen, mids de harde
stroomen die om de noort gingen als mede door
de ongestadicheyt des weers —

17, 18, 19, 20, 21 ditto laegen noch in Banda ter reede
geanckert, hadden ons water brantout en
anders —

Laus deo int Jacht Ceram Amsterdam 1636.

anders dat van Hooden Morghen hebben om wede-
keert te sijn, t'was dages ongestadich winderich
en donker weer somtijts met harde buijen seer
variabel, soo wanden Z:, ZZo, Zo:, en O: Zo: ~

22e ditto dingsdach 's Naer den Middach de wint
met regen buijen en donker weer wanden Zo: sijn
door ordre vanden Ed: Hr Gouvr Acoleij met de
Jachten Ceram Amsterdam en wesel t'seijl gegaen
het Eijlant gadt uijt naer Ceramlant en daer
ontrent, om de orangkaijs de groetenisse wegens
d. Ed: Hr Gouverneur te doen, met verclaringe dat
aldaer versochten om de vruntschap tusschen
malanderen te vermeeren, met voordere last om
scharpelijck te ondersoecken oft op de kust geen
Macassaerse, Javaense, Maleijse, Bantamse
ofte andere vijants vaertuijgen en sij handelinge
[illegible] hemende deselve soo't doenelijck in onse
gewelt te becomen en [illegible], als mede
van d. orangkaijen te hooren waer door de
Macassaren soo lange sijn tarderende
met eenen haer vermanen dat sij luijden Ceram
Lammers met hunne Sago gestadich te Banda
willen schicken hun verseekerende dat daer
voor goede prijs sullen becomen, onder sijnde
de Boijer Banda met ons wederom te
Banda te brengen alles breeder blijckende
bij de copije der instructie den selven bij ge-
ten voorwercheelde(?) sijn door den Ed: Hr Gouv:
mede gegeven, waer ons verder sijn aengedragende
den almogende gelieve ons tot volvoeringe deser
voyagie sijnen segen te verleenen, savonts met
sonnen ondergangh was de Goenong Apij Zzw:
en Zw: ten Z: twee mijlen van ons, snachts
variabele winden meijnst stercke houdende met
regen, bevindinge van stroom door den anderen
meest Wo: aen schietende ~

23e ditto Woensdach 's morgens vroech saegen
de hoeck van Hoelo Hoelo op de cust van Ceram
Wo ten O: ontrent 1½ mijlen van ons, voorts
den geheelen dach ~~stille~~ variabele weer gestadich
donkere lucht meest den tijt regen en wel desgelijcx
regen en winden somtijts harde vlagen en voorts
daer naer weder stil, sulcx datmen daer op —

Eijlen

Julio

Laus Deo int Jacht Cleen Amsterdam 1636:

Deser seijl ronde maecken, savonts met den donckeren een weijnich gesichte sijnde, peijlden de oost hoeck van Ceram ofte de hoeck van Hollo Hollo omtrent 2 a 3 mijlen N en O ten N van ons — waeren na gissinge twee mijlen buijten de wal, twelck corts weder soo seer dick doncker met regen en duijstere buijen, datmen niet van sig conde sien, de zee schoot seer hol wanden ZZO: waerom genootsaeckt waeren om de ZW: te wenden, snachts meest noch al gestage regen, variable winden somtijts lagen ZW: ZZW: Z: ZZO: en ZO: ook west: ZW: aen, altemet heel harde wint buijen en harde donder, besonder ook groote rattelinge — en raeckinge van stroom, hielden den geheelen nacht met schoonverseijlen bij

24 ditto donderdachs smorgens met den dage een recht blickjen licht sijnde peijlden suijdelijk op de eijlant van Ceram omtrent 5 a 6 mijlen NNO: en NO ten N: van ons, sulcx dat ons de stroom seer harde om de west heeft gedreven de wint met gestadige regen harde wanden ZO ten O: met hol water uijtten ZZO: en veel raeckinge van stroom, wendent om de zuijdt en gingen Z en Z ten W: aen om Banda niet te missen, en alsoo hadden wij niet van onse eijlant gesien te raecken het weer was noch seer ongestadig met regen doncker betogen dicke lucht, tegens de middach begon het een weijnich op te claren de regen ophouden saegen t lant van Banda omtrent 7 a 8 mijlen suijden van ons, de wint begonde mede te stillen sachternoens seer claer lucht weeder, creeg de wint wanden ZZO: en ZO: met slappe koelte wendent int vijfde glas naeden middach oostwaert over gingen O ten N aen saegen Ceram lant ONO: en NO ten O: en Banda suijden ten W: van ons, savonts met sonnen ondergangh peijlden Banda op de voorss streeck recht van ons te hebben, den geheelen nacht stilletjens koelten seer variabel, seer weijnich stercke gehouden besonder ook veel raeckinge van stroom

25 ditto vrijdachs met den dage peijlden Banda suijden ten W: en ZZW: 6 a 7 mijlen

Van

Lants dit het Jacht Cleen Amsterdam 163[6].

Naer ons, voor de middach meest stilletgens doch
t lichtelijck doch tlichtelijck vanden OZO: en ZO ten Z:
met weijnich motregen. desgelijcx de middach creegen
de wint met topseijls coelte vanden ZO:, desen
Beriden dat gaderen tyde wel te niet geropen
het Jacht niet weder om naer Banda te senden
om d'Ed: Hr: Gouvr: rapport te doen, alsoo groot
door dito Jachts onbequaemheyt verhindert wierden, en
met Cleen Amsterdam de reyse noch te vervolgen
tot naerdach accommoderen en alsdan even lant
noch niet vinnende Besloten weder weder naer
Banda te seijlen, maer meede van wijse sijn
geschieden, wij wenden over en gingen OZO: aen
met topseijls coelte vanden ZO: hadden Banda
ontrent 3 a 4 mijlen Z ten W: en ZZW: van
ons naer dat te wijse sijn vereys, bidden den
almogenden Heere naer dat desen dach aldaer
noch mogen arriveeren. savonts met den doncker
gisten ontrent 11 mijlen ZW: ten Z: van Banda
te sijn wint en coers als vooren, smaeckte int
laetste der eerste wacht wenden over en gingen
Z ten W: en leijden aen de wint OZO: en ZO ten O:
met redel coelte int laetste der tweede wacht
hebbende weder gewent en liepen NO ten O: aen
desen dach is tredelijck weer geweest, maer een
weijnich bij uijtten ZO: gehadt hebbende, bevonden
ons mede soo wat ravelinge van stroom niet
als voor desen ~

26e ditto Saterdach smorgens met den dage
seijlden Suijckerbroot recht noorden en de hoeck
van Totto Totto oock van ons naer ontrent
4 mijlen buijten de wal de wint met labber
coelte vanden ZO: en ZO ten Z: met luttel regen
en stilder weer, naer de middach ontrent Noort
wel te ton quamen ontrent 2 mijlen bewesten
t Suijckerbroot, en ruijm drije mijlen benoorden
de hoeck van Totta Totto op 10 vadem
grof sant gront een Canon schoot van lant
ten ancker, de cust streckt hier met den
inbocht van Totto Totto aen ZO ten O: en
NW: ten W:, de wint met labber coelte vanden
Z leijden ten oosten de stroom om de NW: hadde
souden ZW: ten W: op d'ander boort hebben moeten
seijlen, sulcx dat geraetsaemst was te ancker(en)

Judo

Julio

Laus deo int Jacht Cleen Amsterdam 1636

Lande te nacht met de lant windt weder seijll te
maecken, int derde glas der dachwacht wackte het
luchtien seer flauw uijtten lande vanden NO:
Maeckten seijl doch smits de flauwe coelte &
holle duijninge uijtten ZO: conden niet opwinnen
maer dreven weder over stuer, waeromme weder ten
ancker moste comen & mindere coelte swackten
doch bleven den geheelen nacht voorts stil,

27e ditto Sondachs Met den dage lichtkien
vanden ONO: holle duijninge als vooren uijtten ZO:
maeckten weder seijl, een cleijne mijl vande wall
sijnde creegen de wint met topseijls coelte &
bequamen weder vanden ZO: gingen ZZW: aen, smiddachs
wendent weder over naer de wal om de ONO:
tegens den avont weder tot dicht aent lant gecomen
sijnde bevonden geen winsquit 't boot desen gedeelten
dach genomen te hebben wendent weder om-
de ZZW: & resolveerden nochtans naer Banda
te keeren, smits onse alle botgen & maniering
niet hebben cunnen avanceren om geen lange
tijt met sukkelen door te brengen, sonder
voordeel, des smackts de wint met bequamen
topseijls coelte vanden OZO: de coers lijden,

28en ditto Maendachs Wint ende coers als
vooren smorgens met den dage hadden Banda
ZZW: van ons, tegens de middachs comen weder
voor Nera ter reede,

24.

Banda 1636

Journael van [illegible]
[illegible] de Bonte de Vlaminck
bij ooster Banda

Patias

1636

III

I Randoll Jesson Comaunder of Shipp Pearle belonginge to ye Honorable English East India Companie, arived in ye Roade of Polleroone 8 March 1635 and ye day followinge ye Governour of ye Ilands of Banda Cornelius [illegible] sent two Merchants aboard of ye Shipp, viz and Gerrald Demar of Hore ye Porter or Marst of Pullaway, Peter Williamson and Leiughtennant [illegible] for [illegible], with order from ye Governour to make a surrender of ye Iland Polleroone unto us: and to fetch these men from thence wch were there left; As they [illegible] for ye guard of the Iland; because ye Blacks should not come there to make spoyle of ye Iland:

But I Randoll Jesson havinge no order to accept of ye Iland, did absolutly refuse to accept the surrender thereof, and therefore thought it more fittinge to leave the determination unto themselves, untill ye Honble Compa: shall informe them concerninge ye same.

Likewaies I Randoll Jesson doe acknowledge yt wee found very kinde & lovinge Entertainmt: from ye Govr: with proffer to furnish us wth what thing els yt wee had neede of: In witnes of ye truth I have subscribed my hand

Randoll Jesson

Shipp Pearle the 9 day of March 1635

Banda 1636

Originele Engelsche Acte
gepresenteert bij Mr Randel Jes[son]
int Schip de Perel

Engelsche Acte gepresenteert, by mr Randel Jesson, int schip de Perle.

Cornelis Acoley, Gouverneur ende directeur over d'Eylanden Banda, ende d'appendentie van dien, onder t'gebiet van den E. Hendrick Brouwer, Gouverneur Generael, wegen den Staet der Vereenighde Nederlanden in India, allen den genen, die desen sullen sien, ofte hooren lesen, saluyt.

Alsoo wij, door de dagelycxe ervarentheyt, meer ende meer bevinden, verscheyden quade misbruycken, slordicheyt, ende onachtsaemheyt, die by vele Inhabitanten deser Eylanden Banda, soo wel Comp^s dienaers, als vrye burgers ende mardijckers, gepleecht wert, als onder anderen, int maecken [?], onderhouden, ende reparatie der daecken [?], ende schoon houden der straten, wegen [?] van vuylicheyt, op alle andere plaetsen, geheel houden van eenige noodigheden, tegens toecomende ende onverwachte brant, ende voornamentlijck de tractementen [?] der mardijckers, int aensetten, ende aenjagen der vechtingen [?], als concurreren, ofte [illegible], om den viandt te attrapperen, ende [illegible] te doen, waer op voor desen noyt geen vasten ordre, plans, ofte boeten gestelt zijn, Soo ist, dat wij met advys van onsen Raedt, goet gevonden, ende geresolveert hebben, omme alle goede gereguleerde politie tonderhouden, ende onse Nederlantsche costumen, soo veel mogelijck, naer te comen, dese naervolgende ordre, ende reglementen op de boven gemelde poincten, tot weeringe van vele toecomende swaricheden, te statueren ende te stellen, statueren ende stellen mits desen, bevelende dat de selve, op alle plaetsen ende respective wijcken [?], by een ider onder ons gebiet, ende gehoorsaemheyt sorterende, volcomentlijck gedaen, achtervolcht, ende naergecomen sal worden, op pene daer inne gementionneert, t'welck de contraventeurs, sonder eenige uytwinninge [?], ofte [illegible] executie daer omme te doen, ter stont naer dat

Verte

Banda 1636

Originele Engelsche Acte gestelt bij Mr. Randel Jesson int schip de Jewel

Engelsche Acte gestelt, by mister Randel Jesson, int schip de Jewel

Cornelio Acoley, Gouverneur ende directeur, over d'Eylanden Banda, ende dappendentie van dien, onder 't beleyt van d'E. H. Hendrick Brouwer, Gouverneur Generael, wegen den Staet, der Vrye Vereenichde Nederlanden in India, allen den genen, die desen sullen sien, ofte hooren lesen, salut.

Alsoo wy, door de dagelycxe ervarentheyt, meer ende meer bevinden, verscheyden quade misbruycken, inbreuckingen, slordicheyt, ende onachtsaemheyt, die by vele Inhabitanten deser Eylanden Banda, soo wel Compes dienaers, als vrye burgers ende mardijckers, gepleecht wert, als onder anderen, int maecken, onderhouden, ende repareren der paggers, heyningen, ende schoon houden der straten, wegen van onkruyt, op alle andere plaetsen, gereet houden van eenige noodicheden, tegens toecomende ende onversiens brant, ende voornamentlyck de tracheyt der mardijckers, int aensetten, ende aenjagen der vaertuygen, als corracorras, ofte prangbaos, om den viandt te attrapperen, ende afbreuck te doen, waer op voor desen noyt geen vaste ordre, paene, ofte boete gestelt is. Soo ist, dat wy met advys van onsen Raedt, goet gevonden, ende geresolveert hebben, omme alle goede gereghelde politie t'onderhouden, ende onse Nederlantse costumen, soo veel mogelyck, naer te comen, dese naervolgende ordre, ende reglementen op de boven genoemde poincten, tot weringe van vele toecomende swaricheden, te statueren ende te stellen, statueren ende stellen mits desen, bevelende dat de selve, op alle plaetsen ende resorten deser Eylanden, by een ider onder ons gebiet, ende gehoorsaemheyt sorterende, volcomentlyck achtervolcht, ende naergecomen sal worden, op paene daer inne gementioneert, tegens de contraventeurs sonder eenige uytwininge, ofte verschooninge daeromme te doen, ter stondt naer dat

Verte

Daer voor by de [illegible] die delen bevolen is, [illegible]
sullen syn te voldoen, ende te betalen.

Eerstelijck dat een ieder, by hem gehouden bl[illegible] de [illegible]
voor synen huys, offte erve, syn offte acht quartier[illegible]
leggende, ~~[illegible]~~ soo tot [illegible] als anderen [illegible]
als waer de selve vuyl gevallen, gebroocken off [illegible]
beschadicht is, ten stont weder op te rechten, dicht
maecken, ende repareren sonder dat sulcx vermo[illegible]
de selve eenige tyt soo slordich ende gebrooken, [illegible]
te laten legghen, twelck met de cleyne moeyte
geringe costen gedaen can werden, op peyne
[illegible] 2 van 8 [illegible] telckens te verbeuren.

Dat mede, ieder een voortaen gehouden sal syn, de strate
[illegible] syn huys offte erven, behoorlijck schoon, te houden
te [illegible], [illegible], ende alles saterdage te
sonder oock eenige tyt eenige vuylicheyt hoedanich
t'selve oock souden moghen wesen, daer op te [illegible]
offt laten leggen, maer t'selve behoorlijck by een
te versamelen, ende op de geordonneerde ende [illegible]
plaetse, te brengen, op peyne van [illegible] van
achten, soo menichmael [illegible] nalatich bev[illegible]
sal werden.

Ende gelijck in ons vaderlant, niet alleen inde ste[illegible]
maer oock ten platten lande, alles ingestelt is, van
[illegible] tot de meyste, op de behoorlijcke taxe [illegible]
water emmers, ende ander gereetschap, om den [illegible]
brandt in huysen, offte elders, te [illegible], ende
dat doen, dese oock continuelijck moeten
onder souden gestelt syn, waerdoor mede dickwils [illegible]
[illegible] voorsz [illegible], ende de groote schade die in [illegible]
eenige brandt soude comen voorts comen, [illegible]
Is het, ende voorgecomen wert, hebben de [illegible]
mede goet gevonden eenige groote branthaecken
te doen maecken, ende inde respective forten, [illegible]
offte andere groote steenen huysen, gereet te houden
ende te bewaren, omme by noot daer uyt [illegible]
ende gebruyckt te werden, daer benevens [illegible]
Ingesetenen, soo wel blancken als swarten, [illegible]
Natie niemant uyt gesondert, te insinueren [illegible]
vermanen ende gebieden, dat se voortaen [illegible]
van soodanige partye groote ende [illegible]
te versorgen [illegible] syn [illegible], op onse ordere [illegible]

By [illegible]

by hen respective subalterne officiers daerop is gestelt
waer van een perfecte aenteeckeninge is gedaen, die
sy houden sullen, op hun geordonneerde getal
continuelicken ende tallen tyden gereet te houden ende
soo de visite daer over gedaen wert, openbaerlyck
vol ghebaer te vertoonen, op pene van voor ider
reyse, dat te cort bevonden wert, telckens een
galeie Sta van achten te verbeuren,

Van gelycken, in tyde oorloochs vaertuych tot speciael dienste
ende houden tot gebruyck van onse
vyanden die hun ontrent dese eylanden, t'sy om te
rooven, ende stroopen, ofte andersints souden mogen
comen te versamen, gelyck in eenige maelen is geschiet,
aen [illegible] te setten, ende gereet te hebben, soo belasten
ende bevelen wy mits dese, aen alle marcktlieden
die op de gemelte Correcorra, ende Mangbayers, ofte
ooc de burgers, die eenige slaven tot het Pangaey
vande Correcorra sullen moeten [illegible], gelyck hy voor
hem sulcx een gelycke [illegible], ende daer toe
geordonneert syn, hun terstondt, opt slaen vande
[illegible], ider met syn geweer, ofte Pangaey, daer hy
op gestelt is, by t'vaertuych te verschynen, ende
de burgers, haer slaven daer toe geordonneert
[illegible] te senden, om t'selve vaertuych terstondt
aen [illegible] te setten, ende daermede in zee te steken,
souden eenige beletselen van eenich onnodich goet
mede te nemen, ende daerom eenigen tyt te versuymen,
gelyck veel tyde geschiet, van [illegible] Pangayen,
ende die geweer sal voeren, mede een perfecte rolle
gemaeckt, ende haer achtervolgen sal werden, waer
naer hy sal hebben te reguleren, ende soo wie op
t'slaen vanden [illegible] voorn, t'sy by dage
ofte nacht, niet en compareert, ende absent bevonden
in syne plaetse terstondt een ander gesonden
sal werden, boven de oncosten die den selven
bedongen hebt arbitrael, t'sy in geltboete, ofte
anders, naer gelegentheyt der saecken, ende persoone,
gecorrigeert te werden

Ende op dat dese onse voorgeschreven ordonnantie, deste
te beter geobserveert, ende achtervolcht mach werden,
soo belasten, ende bevelen wy onsen Fiscael
ende allen anderen die d'executie daer van
competeert, op d'observatie, ende onderhoudinge

verte

Lande selve voor regardt, ende toesicht te nemen, ende tegens d'Infracteurs, ende contraventeurs, rigoureuselijck te procederen, ende doen procederen, want wij sulcx tot welstandt van Banda, ende om deselve ordre t'onderhouden, te wesen alsoo bevinden te behooren, ——

Actum int Casteel Nassauw, opt Eylant Neira in Banda, desen 29en May ao 1635.

Cornelio Acoley, Gouverneur ende directeur over d'Eylanden Banda, & dappendentie vandien, onder bevel van d'Ed. Hr. Hendrick Brouwer Gouverneur Generael, wegen den Staendt der vrije vereenichde Nederlanden in India &c. allen den geenen, die desen sullen sien, ofte hooren lesen saluyt.

Alsoo wij, tot onser leetweesen, en miscontentement dagelijcx bevinden, ende gewaer werden, verscheyden quade Inbreucken, ongerechticheyd, ende disordentlicheyt, die bij d'Ingesetenen deser Eylanden Banda, in veele ende verscheyden dingen, niet tegenstaende bij ons voorsaten, seer loffelijcke, openbare Placcaten, ende ordonnantien, daer tegens sijn gestatueert, ende tot dienst ende welvaert deses Staets Banda, gepubliceert, geplackt wert, ende all voor(en) bij inden voorleden Jaren verscheyden der selver Placcaten hebben gerenouveert, ende eenige tot meerder luyster, ontsach ende ordentlijckheyt, met sommige poincten, ende swaerder straffen geamplieert, bevinden nochtans dattet selve seer weynich vrucht ende sorten der voorss. Inwoonderen tegens alle onse vaderlijcke vermaningen, ende vriendelijcke onderrechtingen, mitsgaders de leeringen, vermaningen, ende bestraffingen der mannen Godts soo de predickstoel, soo int particulier als gemeen gedaen, gebaert ende te weege gebracht

gebracht hadt, Soo ist, dat wy, bevindende de noodsaeckelyckheyt
vant selve onderwerp geheele, met advijs van onsen
Rade op de herstellinge, ende verhoedinge vande lasten
stat van Justitie, hebben geordonneert, ende geresolveert
hebben, alle voorsz. Placcaten andermael
te renoveren ende vernieuwen, ten eynde een yder
sich naer deselve te beter soude mogen reguleren,
ende niemant eenige ignorantie te cunnen pretenderen,
welcke Placcaten, ten selven fine uyt Corte, mits
desen voorgehouden, ende aengehoudigt werden,
ende die sulcx uyt lange, ende breede gelieven
door te sien sal vernemen in onse secretary, sich te
verhooren, ende naer behoorlycke licentie des
secretaris, de selve door lesen, ende [illegible]
daermede te doen, willen ende bevelen, dat de
selve sonder eenich tegenseggen, naer inhout der
selver, volcommentlyck naergecomen ende achtervolcht
sullen werden, op peyne daer inne gementioneert,
belasten ende bevelen, den gehelen onsen Fiscael substituyt,
ende andere die d'administratie der Justitie bevolen is,
op d'observatie ende onderhoudinge der voorsz. Placcaten
goet regardt, ende toesicht te nemen, ende tegens
d'Infracteurs, ende Contraventeurs van dien, sonder
eenige conniventie, dissimulatie, offte verdrach
rigoureuselyck te procederen, ende doen procederen,
want wy sulcx tot dienste der Vereenichde Oostindische
Comp.e welstandt der generale staet Banda,
ende bevorderinge der goede Justitie, ten besten
hebben bevonden te behooren,

Actum int Casteel Nassauw, opt Eylant Neira
in Banda, den 23 May a.o 1635.

Cornelio Acoley, Gouvern.r
ende directeur wegen den Standt
der Vereenichde Nederlanden in
d'Eylanden van Banda, onder
t'beleydt van den E. Gouv.r
Generael Hendrick Brouwer,
aen allen den genen die desen sullen
sien, offte hooren lesen, salut, doen
te weten,

Alsoo ons Boot loff, van Batavia
verte

Met de Jonghste besendinghe goede partye tarwe toegecomen
is, ende wy by daedinghen van onsen wel geachten
Heer Gouverneur Generael vernemen, dat men
goddelicke hulpe successivelycken mochte meer
partye tarwe te verwachten hebben, die wy hopen
dat den almachtighen ons' behouden sal laeten
toecomen, ter haven wy dan voorgenomen hebben
de tarwe ende broot, tot gerief van ons' guarnisoenen
ende burgers op een geraemden prys te stellen,
ende te houden, soo ist, dat wy met advys van
onsen Rade noodich geacht hebben, onse ordre met
desen placcaten te divulgeren

Eerstelyck sal de Oost Indische Compe een last tarwe
soo lange de selve hier in balen, houdende 84 a
88 ℔, ende inde pakhuysen bewaert, ende by lasten
aende backers, dese om te [illegible] bequaem te vercoopen
tot den realen van 8en contant de last

Niemant sal eenige tarwe, vande Compe moghen haelen
om op te leggen, maer wel om te verbacken soo
voorn. is geseyt, op de verbeurte der selver tarwe,
ende arbitrale correctie,

Het gemeene tarwe broot, sal gebacken worden van t'
gemael, gelyck het vande molen comt
sonder daer uyt te nemen eenige bloem, tot witte broot,
[illegible] hier onder geseyt,

Het gemelde broot alsoo gebacken synde, sal moeten
wegen als volght,
Een stuyvers broot [illegible] onsen
Een d° van twee stuyvers tien onsen
ende een broot van vier stuyvers twintich onsen
Het witte broot, wert voor eerst ende tot nader
ordre gelaeten, ter discretie vande backers, om het
soo wit, ende swaer te maecken, als sy sullen
goet vinden, om de meeste neringe te hebben,
ende sulcx ten aensien, t'selve door curieuse
persoonen meest genuttight wert, ende in desen
tyt van cleyne neringe de backers wert
vertrout, dat sy haer in redelicheyt sullen
dragen, om te meerder vertieringe te sullen hebben
Die vermenghde tarwen, ofte witte broot, met
meel van rys, [illegible] vermenghde tarrewen broot
vermaecken

Met meeder semelen, als van t'een parijse schaer acht compt, mitsgaders het licht broot, wert int over deselve verbeurt verclaert, ende daerenboven sal den backer, so wien sulcx wert bevonden, telckens verbeuren eene boete van 8 gl. /

Ende om alle fraude voor te comen, sal den fiscael verscheyden reysen ter weecke, met sulcke daertoe te committeren, ommegaen, op alsulcke dagen als hij goet vinden sal, ende over die fraude die bevonden sullen werden, sal dadelijck uyt cracht deses d'executie geschieden, ende sal dese ordre naer publicatie terstont aenvanck nemen. /

Aldus gearresteert int Casteel Nassauw op t'eylant Neyra, in Banda, desen 5en septembr. Ao 1635. ende gepubliceert den 6 ditto daer 't behoort.

Alsoo door bestieringe Godts, met goede apparentie, de roepinge veeler blinde heydenen bequaem voor handen te sijn, twelck soo door onse als ander Godtvruchtige ministers, ende voortreffelijcke mannen Godts, den arbeydt Godts derwert, ende sijne kercken toe gedaen, uyt christelijcke affectie tot rustinge der conscientie ende schuldige plicht onse gedachten hooge overheyt, ende andere gereformeerde christelijcke kercken, is verclaert t'selve door lange dierijgen ommeganck, der heydenen aert ende onbuldige conditien, mitsgaders de goede geneegentheden, ende judicieele kracht der christenen, twelck door goede proeve, die van tijt ende tijt bevonden te versekeren, onse belijdt gemaeckt heeft, wesen tot onderscheyden tijden de bekeeringe ende reductie der heydensche armen, blinde ende wetteloose heydensche menschen, met groote vlijdt, moeyten ende arbeyt, onderleyt, ende door bedroch obstaculen, naer het wel behagen des Almach[tigen], tot op dato gecontinueert is gebleven, twelck echter niet sonder vrucht, ende verhoopende hoore

[illegible]

geruckt hadt, waer over de E: Hr Junius ende de
kercken van Mattauw, ten selven eynde als expres
gecommitteert Predicant, over hebben toegevoecht, om
sulcx te onderstaen, ende aldaer volgens de gedaene
beloften, ende gemaeckte Contracten, met haer principaelste
de vrouw aengegaen, syn residentie te nemen tot
voortplantinge van Godes Hr woort, ende verder tusschen
van vrede, die onder gebiedt vanden heyligen Evan-
gelium ganser jaren in verblintheyt hebben geseten, twelck
met den segen des heeren, te goede gewenschte ordre,
Sr den ersten syn aenvange nemen sal,

Eenen gemaeckt der goedertierene Godt, ende den
genadichste hemelsche vader, over dagelijcx soo
vele ende ontelbare weldaden, ende segeningen,
soo van een deel int besonder, als voornamentlyck
int generael der Compe Staet in Banda, over seer
bewesen, ende mildelijck begenadigt, gelijck naer
5 a 6 jaren herwaerts, syn over grooter meer
rijcken segen in abundantie ende overvloedicheyt
[illegible], vaderlyck hebben genoten, twelck
dit present jaer geen vande minste is geweest,
Ja voegen, by ons niet als weder danckbaerheyt
erkent, twelck by Godt sicht, tot onser
herten leetwesen seer bedroeffelijck ende
beclagen, bespeuren, ende daerom bevinden, vast
tegenstrevende, haer tegen dien goeden Godt
seer grootelycx comen te vergrypen, ende door
ongeregelde actien van murmurerende
ondanckbaerheyt, lasteringe, haet, nyt, oneenicheyt,
toorn, doodslach, dronckenschap, hoerery, ende andere
dergelycke grouwelen meer, den vollen toom
ende een open velt der bejaerlijckheyt geven,
ende alle de bewesen weldaden, ende segeningen
onder voeten slaen, waerdoor den toorn Godts
soo redelijck, als rechtveerdelijck, op onsen halsen
haelen, twelck sommige verschillende landt, ende
dese extreme lange, ende noyt gehoorde droochte,
waerdoor groote schade, soo aen boom, als aen
aertvruchten, mitsgaders d'aenteelinge vant vee
gecomen, genoechsaem betuyght, ende de gemeene
waerschout, by daer in voorts varende, met
anderssins als sijne rechtvaerdige oordeelen ende
straffe sullen hebben te verwachten, soo ist
dat wy niet alleen particulier, ende eenstemmich
[illegible], bewogen sijnde, om met een ghelegen
gevoelt [illegible]

deselve hemelsch gemoedt ende nedrich herte, Godt ten
gemoedt te treden, met advys van onsen Raedt goet
gevonden, ende hooch nodich geacht hebben, een alghemeenen
vasten, ende biddach over alle de landen van Banda,
op woensdach toecomende wesende den [illegible] december
te celebreren, ende te houden, eerstelijck om Godt
den heer almachtich van gantscher herten, vieriglijck
te bidden, ende hem te roepen, dat hij sijnen
goddelijcken segen, tot de bekeeringe, ende verlichtinge,
der blinde heydenen, genadelijcken gelieve te stellen
ende tot dien eynde, deser uytgesonden dienaer
sijnen arbeyt goddelijck bevorderen, ende hem met
de nodige gaven des verstandts der leeraren,
discretie ende sachtmoedicheyt vercieren, hij voorsien
met volle genade gelooven het bitter [illegible]
ende sterven Jesu Christi, tot verbreydinge
sijns h. Rijcx, met genade der saligers moge
deelachtich sijn, ten anderen onsen hemelschen vader
voor de voorsz. menichvuldige onverdiende weldaden
te dancken, loven, ende prysen, mitsgaders met
gantscher herten te bidden, ende te smeecken
onse harte verbullen met schuldige [illegible]
dankbaerheyt, [illegible] der [illegible], ende
beterschap des levens, op dat alsoo onse herten
van alle ongerechticheyt gesuyvert sijnde als
kinderen des lichts, oprechtelijck mogen
wandelen, ende sijns gebodende voor ende swaer
[illegible] den plagen van ons wenden,
weshalven ordonneren ende belasten allen
[illegible], ende ingesetenen, van wat
staet, ende conditie hij sij, ende in desen landen
Banda residerende, bij desen wel expresselijck,
[illegible] op den voorsz.
dach niet alleen van alle handen wercken ambachten,
ende civile neringe, hoedanich die soude mogen
wesen, te onthouden, maer alle christen
persoonen, soo blancke als swarten, met
[illegible] tot het gehoor des
goddes woorts, te begeven [illegible] den
voorsz. dach, inde [illegible] Godts met
vruchte, ende stichtinge geheylicht, ende door
gebracht werde, op pene soo wie contrarie,
[illegible] sal bevonden werden

[signature]

gedaen te hebben, te verbeuren binnen de boete van 6 R.ᵃˡˢ van achten, ende arbitrale correctie etc.

Actum int Casteel Nassauw, opt Eylant Neira in Banda, adij 20en decembris 1635.

Cornelio Acoley, Gouvern.r ende directeur over de Eylanden Banda, (onder het beleyt van d'E.e Hr Hendrick Brouwer, Gouverneur Generael wegens den staet der Vereenichde Nederlanden in India:) allen den geenen die desen sullen sien, ofte hooren lesen salut,

Alsoo dagelycx, soo door de groote, ende grouwelijcke sonde van dronckenschap, (waerdoor veel [illegible] wordt beleeft:) als dulle ende onsinnige menschen, onredelijcke wilde beesten gelijck werden, ja verliesen niet alleen daerdoor haer memorie, ende verstandt, maer werden mede door excessive partie van [illegible] boosheyt, ende toornende bloetdorsticheyt ontsteken, als veele twistgierige ende hatende overmoedige menschen, die om seer geringe ende slechte oorsaecken, tot verdrinckinge sonder naegten, ende voldoeninge haerder boosheyt, haer [illegible] de selve uyt voordeelen, ende allerhande sorchelijcke middelen, om daermede haere [illegible] te werden [illegible], waerdoor gebeurt, dat veele droevige ongelucken van dootslagen, verlamheyt, periculeuse ende altijt dragende hooftwonden, ende andere bedroevende ende schadelijcke quetsuren, mat, beneffens de perturbatie der placaten ontstaen, 't welck tegens de goede zeden, ende manierlijcke courtoisie, is strijdende, waersomme veel goede, ende oprechte [illegible] verkeerde [illegible], als binnen daer toe gebracht, om swymen sijt den [illegible] [illegible] te behouden, die ter contrarie daerdoor verduystert, ende te schande gemaeckt werden, als strijdende [illegible] tegens de geboden Godts

Godts, ende alle Christelijcke discipline, Voorts dat
wy overwogen hebbende, hoe noodich ende hooch-
dienstich het is, tot heylicheyt der menschelijcker
geselschappe, tegens alle soodanighe schadelijcke, ende
schandelijcke uytsinnighe ende ongeregelde dulligheyt
tot Justitie bescherminghe ende besonderlijck der straffinghe
te weiren ende voorsien, Ende sulcx met advijs van
onsen Rade goet gevonden, ende geresolveert hebben,
dat allen ende een yegelijck, van wat staet, offte
conditie hy sy, onder onse gehoorsaemheyt ende
gebiedt sorterende, niemandt uytgesondert, te
insinueren, waerschouwen, ende verbieden, gelijck
wy deselve wel expresselijck interdiceren,
waerschouwen, ende verbieden mits desen, niemant
uyt te roepen om te vechten, veel min uyt te
gaen, ende handtgemeyn te worden, waer uyt
naer alle apparentie, hetsy het leven offte doodtslach,
ende iammerlijcke verminckende wonden staen te
volgen, waer door den mensche niet alleen van
syne goede gesontheyt tot ondienst, omme
gemaeckt wert, maer compt selfs [illegible] salich te
ellendich in syn sonden te smooren, ende
meer, offte geen berouw der selver heb-
bende te verliesen, op pene van den
supprooste, offte comparanten, van alle syne
honorable qualiteyten, bedieninghen, ende tractementen,
sal werden gedeporteert, ende naer exigentie
van saecken gecorrigeert, ende aen borse offte
persoon, tot discretie vanden rechter
naer de quantiteyt vanden persoonen, ende de
gewichtigheyt der saecken, gemulcteert, ende
gestraft te worden, Ende soo danighe schandelijcke
ende ongehoorde uytvorderinge, ende duellen
uytsinnighe bloetdorstighe besoecken, van handtgemeyn
ende tegens den anderen aen te comen, to
iemandts kennisse gecomen sijnde, sal gehouden
blyven, sulcx terstont aende Justitie offte
amman hooghe officieren, ter plaetse sijnde
residentie, behoorlijck te kennen te geven, bevelende
allen magistraten bevelen daer tegens te doen
te voorsien soodanighe vronwercken sonder van doodtslach
gewijst, t'menschelijck bloet gestort, ende alle
ongeschickt gepractiqueert mogen blyven, op pene

Verte

die sulcx hebben gesimuleert, ende verswegen sal hebben, getracht te werden als oorsaeckers van soo vele sonden ongelucken, die uyt het voorss. delict souden mogen comen te resulteren; ende op dat dese onse placcaten ende ordonnantien deste beter mogen onderhouden, ende achtervolcht werden, belasten ende bevelen, mits desen onsen fiscael, ende alle andere die dese eenichsints soude mogen aengaen, op d'observatie, ende onderhoudinge van dien, sorge ende wacht te nemen, ende tegens de infractuers, ende contraventeurs van dien opt rigoureuste te procederen, ende doen procederen, want wij sulcx tot welstant deser stadt Banda, ten besten alsoo bevinden te behooren.

Aldus gedaen ende gearresteert int Casteel Nassauw, opt eylant Neyra in Banda, den 16en January 1636 ende gepubliceert den [illegible] February daeraenvolgende.

Cornelio Acoley, Gouverneur ende directeur over de eylanden van Banda, onder 't beleyt van den E. Heer Hendrick Brouwer, Gouverneur Generael wegens den staet der Vereenichde Nederlanden in India, allen den genen, die desen sullen sien, ofte hooren lesen, saluyt.

Alsoo de naectsaemheden, quade gebruycken, ende onwetentheyt eenige deser ingesetenen, waerdoor vele onvoorsiene [illegible] in haere goede wille ende meninge werden gefrustreert, bedrogen, ende verleyt niet alleen bij ons bekent, maer sulcx voor de deure van onse Heeren ende Meesters int Patria dringt ende clopt, soodat vele haer onderstaen, sonder dat wettelijck daertoe vande hoghe overheyt geguallificeert noch geauthoriseert, eenige testamenten, codicillen ende andere instrumenten te maecken, waeruyt door onwetentheyt der behoorlycke clausulen, ende andere noodtwendige poincten in rechte gerequireert, vele het werden gebracht

worden gegeven ende uytgelaten, gelijck ons bij extract
uyt de generale missive, vanden Gouverneur der 15e
dato al april 1648, bij den Gouverneur Generael ende
de heeren Raden van India aengeschreven, ende door
welcke [illegible] 't begin der [illegible]
ons toegesonden, claerlijck vertoont wert, ende te
bevoeren is, de groote onlusten ende verdrietelijcke
moeyten die onse gemelte principalen aldaer
vele [illegible], ende onbetamende misverstanden, int
maecken der testamenten, als andere instrumenten,
weder in India werden bejaecht, ende gecommitteert
[illegible] ordonnantie, ende belasting
[illegible] naer behooren daerinne te versien, soo ist
dat wij ondersoecken hebbende, hoe nodich dienstich
ende met het [illegible] alle sodanige misbruycken
ende onbetamelijckheyt int maecken der testamenten
tot beter gerustheyt, ende contentement, soo van
onse principalen, als der [illegible] ingesetenen der
[illegible], omme volgens de uytterste ende
laetste wille der testateurs, alle der [illegible]
t'sijne te helpen, te praevenieren ende voor te
comen, ende sulcx met advijs van onsen
rade, goet gevonden ende geresolveert hebben, alle
allen ende yegelijck van wat staet, ofte conditie
zij zijn, onder ons gebiet, ende gehoorsaemheyt staende,
niemant uytgesondert te interdiceren ende verbieden,
gelijck wij deselve wel expresselijck interdiceren,
ende verbieden mits desen, dat voortaen geen
persoonen, hun verboorderen, eenige testamenten
codicillen, ende andere [illegible] instrumenten
te maecken, sonder al voren van den heer Gouverneur
ende sijnen rade, daertoe gemachticht ende
geauthoriseert te zijn, op paene van nulliteyt
ende ontwaerden, der geschriften, ende gemaeckte
acten, ende verbeurte van alle schaden, ende
interesten, die daerdoor sullen comen t'ontstaen,
mitsgaders arbitrale correctie naer gelegentheyt
der saecken, soo werden mits desen, volgens
order van onse heeren ende principalen mede
daertoe gecommitteert, ende geauthoriseert ende
dat tot [illegible] van [illegible], alle [illegible]
ende ondercooplieden, mitsgaders alle andere
officieren ende subalterne [illegible], soo [illegible]

[illegible signature]

water, als te lande dienende, item de secretarissen
soo van de Ed. Gouverneur, als Raden van Justitie,
die gehouden sullen blijven, op den eet van getrouwicheyt
bij hun gedaen, conform de vorige regelen, ende alles
noch te selve ordre, te gehoorsamen ende te gedragen
op peyne van privatie van hun officien, ende
vergoedinge der schade, die door versuym ende achteloos-
verloringe daer uyt soude comen te resulteren,
ende opdat in desen onse goede meeninge volcomen-
lijck mach achtervolcht ende naergecomen werden,
belasten, ende bevelen wij seer expresselijck onsen
fiscael, om d'observatie van desen placcate, goet
regardt ende toesicht te nemen, ende tegens
d'infracteurs ende contraventeurs van dien, rigoureuselijck
te procederen, ende doen procederen, want wij
sulcx tot gerustheyt, ende contentement van
een ieder, item beter welstant bevinden te behooren.

Actum int Casteel Nassauw opt Eylant
Nera in Banda ady 12 feb. ao 1620.

Ampliatie opt Placcaet
in dato 14 Juny 1614 geraeckt,
concernerende d'arrestemente van vee,
ende houden der honden

Alsoo wij door de dagelijcxe experientie bevinden,
dat onse ordre voormaels gestatueert niet naer
behooren achtervolcht ende naergecomen wert, maer
dat in tegendeel eenige deser fugitijven verscheyden
honden hier ende daer, sijn aenhoudende, ende in de
gehuijsen voornamentlijck op de [illegible],
waerdoor de selve groote ende merckelijcke schade
hun doende, soo ist dat wij met advys van
onsen Rade andermael goet gevonden, ende
geresolveert hebben, t'selve Placcaet wedercommende
te vernieuwen, ende vermeerderen, bevelende
dattet selve in alle sijne puncten achtervolcht
ende naergecomen sal werden, op peyne daer inne
beschreven ende bevinden dien, tot ampliatie
daer bij te voegen, aen allen, ende yegelijcken te
interdiceren

Interdiceren ende verbieden, gelijck wij deselve wel expresselijck interdiceren, ende verbieden mits desen, niet meer als een hont in hun tuynen, off andere dierg.e plaetsen, tot bewaringe haerder vruchten ende goederen te houden, ende de selve tallen tyden aen kettingen vast gesloten sullen leggen, sonder tusschen het loo, offte buyten de haggen te comen, op pene van 25 st.a, ende arbitrale correctie, ende daer en boven te gedoogen, dat de selve loos gelaten honden, gedoodet ende om t'leven gebracht werden.

Actum int Casteel Nassauw 19 Februarij a 1626

29

V. Ed.^e gecommitteerde Heeren

Journael van 't gepasseerde in de Eylanden Banda, zedert pr°. April 1635 tot ult°. Maert anno 1636.

Adij pr°. dito sijnde Sondach, des morgens hadden [illegible], des [illegible] Castels, by [illegible], ende dato is alhier van Amboyna aengecomen [illegible] Chialoup, toebehorende eenige Amboynesen, medebrengende een missive vanden Hr. vanden Heuvel aldaer, [illegible] aenden Hr. Gouverneur alhier [illegible] inne onder andere adviseert, [illegible] dat het [illegible] voor [illegible], [illegible] als [illegible] aldaer onder de soldaten [illegible] te [illegible], [illegible] ende Macassaren [illegible], is [illegible] dat niet belet wierde den vijant [illegible], bestaet met ontrent 300 Macassaren, [illegible], [illegible] te comen attenteren.

Den voorn. Hr. vanden Heuvel [illegible] mede dat naer alle apparentie, het [illegible], door de menichvuldige accidenten, [illegible] teghens [illegible] des Comp.[illegible] [illegible] ende [illegible] tot groote disreputatie van onse natie, [illegible] Notabels [illegible] den vijant uytgebracht te hebben, [illegible] te [illegible], [illegible] Godt [illegible] mach, [illegible] tot [illegible] ende dienvolgende [illegible] uytcomste [illegible].

Den 2 ditto, smorgens [illegible] Sonnenschijn, ende dato heeft den achtbaren raet van Justitie sessie gehouden, [illegible] Justitie [illegible], [illegible] Civile saecken [illegible], Item dat mede [illegible] eenige [illegible] van het [illegible] voor eenige dagen uytgestrooit [illegible] tot noch toe [illegible] executie [illegible] gebracht sijnde, [illegible] sententie [illegible] namentlijck Claes Carbonel [illegible]

April Anno 1635.

onder Claes de Schietvanck, 3 mael vande [illegible] gevallen, Item een Hendrick Joost van Quartier[illegible] meester, wegens hoererije, echtscheydinge, bij de huysvrouwe van Jan [illegible] Corporael gedaen, gegeesselt ende tot eeuwich bootsgesel a f 9 ter maent gestelt, ende de boete is d'amende van 50 realen van 8 mitsgaders 20 dagen lange te water ende te broode gevangen te sitten, de vrouwe wierde by lichamen [illegible] [illegible] sijnde, 50 jaren lange gevangen te sitten, sonder [illegible]
Item een Willem Willemsz. [illegible] de [illegible], onder absenteren bij nachte uyt het fort [illegible], de diverse tijden gestraft drij maenden lanck in de kettingh gesloten, sonder gagie te arbeyden, des nachts hadden [illegible] weder, ende variabel winden met veel regen vermengt.

3 dito, schoon weder ende sonneschijn de wint N: ende O: [illegible]
4 dito
5 dito weder ende wint als voren, is heden [illegible] den E. Heer Gouverneur Generael met enige Capiteinen [illegible] naer [illegible] gevaren, ende nu dat sijn Ed. de [illegible] aldaer besichticht ende voorts in alles goede ordre gestelt hebbende, des avonts wederom alhier [illegible]

6 dito seer goet weder met helder sonneschijn, de lucht [illegible]

7 dito smorgens tot des avonts [illegible], [illegible] wint als voren, naer de middach is de E. Heer Gouverneur mede nemende den fiscael, naer [illegible] gevaren, ende naer dat de [illegible] aldaer 't werck door [illegible] verandert, ende 't [illegible] van [illegible] gevisiteert ende bevonden, [illegible] ende [illegible] van steen [illegible], besichticht, [illegible] in alles goede ordre ende Regement gestelt hebbende, des avonts wederom naer [illegible] gekeert, is [illegible] een Ysaack [illegible] Ondercoopman, [illegible] ende dat [illegible] Cornelis [illegible], [illegible] naer [illegible] doodelijck

is sijn [illegible]

April A°: 1635

Is sijn seeckere [illegible] gequetst (?) [illegible], den 7en dach
ende eenmael (?) seer miserable doodt gestorven, daervan
voor [illegible], door ordre van d'Ed. Heer Gouverneur bij twee
gecommitteerde, mitsgaders 4 chirurgijns [illegible]
gevisiteert sijnde, claer gesien (?) [illegible] des
overledens patient, alle voorss. wonden, [illegible] bij
[illegible] toegevallen [illegible] hadden, ge-
storven [illegible] den doot veroorsaeckt hebben, sonder nochtans
eenige inwendige partheijen gequetst ofte anderssints
beschadicht te sijn, dan bij [illegible] bevonden, daer-
door [illegible] ofte [illegible] naer den Middach [illegible]
ende ter doot gebracht is.

8
9 Dito mooij weder ende sonnenschijn, doch den wint ongestadich.
10

11 Dito des morgens hadden donckeraechtich ende betrocken weder,
met regen, ende des middachs tot ontrent den avont hadden
gedurich regen, de wint seer ongestadich.

12 Dito, smorgens hadden mede donckeraechtich weder, ende [illegible]
sonnenschijn. Op dato heeft den achtb. Raede
van Justitie recht gehouden, ende [illegible]
doet (?) geven de gecondemneerde (?) twee delinquenten, namentl.
Cornelis [illegible], over de [illegible] in [illegible]
[illegible] geexecuteert (?), gecondemneert met het
swaerde gerecht te werden dattet de doot naer volge,
met confiscatie van alle sijne goederen. Item eenen
Francisco [illegible], [illegible] over
[illegible] gecondemneert mede [illegible]
[illegible] te werden.

Op dato is mede het chaloupje [illegible] van [illegible]
[illegible] van Amboijna alhier voor [illegible] gearriveert, met brieven
[illegible] naer [illegible] gecommitteert
[illegible], naer den middach is
d'Ed. Heer Gouverneur, [illegible] sijn Ed. [illegible]
[illegible] ende de [illegible]
bij den achtb. Raede van Justitie gedaen, ende dat de
gevangenen [illegible]

April A°: 1635: —

gevisiteert hebbende, is sulcx mede bij sijn E: ende den Raedt
geapprobeert, ende dienvolgende met deputatie des anderen
daechs voort te vaeren, goet gevonden. Onder anderen
sijn mede verscheyden resolutien genomen, als namentlijck
dat soo haest als doenelijck wesen sal, de Grent hier ter
Reede leggende, met de geproiecteerde Coopmanschappen, af
te laden, is volgens den selven uyt begin van aenstaende
maent Maij, mettegaders ende de swaerste Scheepen
ende Generael advijsen uyt Batt.a tot noch toe ten
voorschijn sijn gecomen, ende hier aengecomen hebben, gedespescheert
ende voor af ende nae Batt.a mach gesonden worden, ende dat
het Schip de Weesp, sulcx sijn bequaemheyt voor 't laetste
Retour Schip, ten waere nader ordere [illegible] van Batt.a
mochte comen, sullen leggen blijven, Item is bij sijn E.
mede gedelibereert ende voorgedragen, off men niet mogen
waer uyt de Bandasche guarnisoen noch 30 a 40
soldaten tot assistentie van d'onse int leger voor
Lamey te senden, doch sulcx de gelegentheyt van volck
als verscheyden andere consideratien sijn E. ende den Raedt dede
tot morgen [illegible], [illegible] moeten [illegible], te meer inde
[illegible] vande gemelte Dr. vande [illegible] gants geen
[illegible] ofte mentie gemaeckt wert, van mede [illegible]
uyt dese Quartieren Banda, derwaerts te senden,
ofte van hun, [illegible] te [illegible], alsoo het
Schip de Weesp a present sulcx het [illegible]
vande Costumas [illegible], van de [illegible] ontbeert is,
wert goet gevonden den [illegible] van Jan [illegible]
de [illegible] bij provisie aldaer [illegible] te [illegible]. —

13. dito [illegible] het volck ende [illegible], [illegible] is
Cornelis [illegible], Schipper ende [illegible] van 't
[illegible] Jacht de Nieuwicheyt, [illegible] gebrachte 11
[illegible] als [illegible], voor de Jurisdictie [illegible],
Item eenen Franciscus [illegible], met [illegible] op de
[illegible] gegeselt ende gebrantmerckt, gevonden. —
[illegible] ende [illegible] [illegible] Dadiç. —

14. dito, Calmte, met vast [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] Middach is de E. Heer Gouverneur
mede [illegible]

April Anno 1635:

mede vermaende des Fiscaels, mede luyt gewaert, ende de
[illegible] geleden, insonderheyt de Staten [illegible], die
tandere voorts gants [illegible], bevestight, ende mede dat sijne
E. d'alles goede ordre gestelt hebbende, des avonts
weder t'huijs gekeert, des avont met de [illegible] met
[illegible] koelte.

Adij 15. dito, sijnde Sondagh, 's morgens goet douckere ende betrocken
weder, met veel regen vermengt.

16. dito, 's morgens als voren, [illegible] middaechs goede groote
[illegible] regen, gedurende tot aen den avont, des wint
seer ongestadich ende slingerich.

17. dito, 's morgens tot den avont gants droevich ende duyster
weder, met veel regen vermengt, des wint variable.

18. dito, den gantschen dagh licht, klaer ende schoon weder, voorts met
notabele gesontheyt, des wint [illegible],

19. dito, 's morgens duyster betrocken weder, met veel stoftregen
vermengt, achter middaeghs [illegible] weder veel [illegible]
vertoont, des wint ongestadich.

20. dito 's morgens gants goet sonneschijn, met veel regen
vermengt, met den middagh is d'E. Hr. Gouverneur [illegible] //
[illegible] met de [illegible], mede luyt gewaert, ende
mede [illegible] [illegible], des avonts [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], de lucht veel met [illegible]
[illegible].

21. dito, 's morgens koel ende koud weder sonder sonneschijn
[illegible] met [illegible] [illegible] gestalt [illegible],
de wint gants ongestadich.

Adij 22. dito sijnde Sondagh, 's morgens [illegible] goet ende
bequaem weder, doch weynich sonneschijn, [illegible] dato
is d'E. Hr. Gouverneur mede luyt gewaert, om te doen
de Predicatie aen te hooren, mit [illegible] [illegible]
Jonck kint [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
sijne E. als [illegible] staende [illegible], ter doop gepre//
senteert, ende mede dat sijne E. [illegible] [illegible]
[illegible] de Principaelste Officieren [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hebbende, is noch des
selfs avont met eenige Capitalen Officieren,

April A°: 1635:

weederom nade Meirn gekeert, des Wint vande O., doch weijnich koelte.

23 dito, hadden 's morgens groote Meal Regen, des Wint dijtte Oosten, des Nachts hadden geduijrigen Regen.

24 dito, des Morgens viel veel Regen, tot ontrent den Middach als wanneer den voors. Regen gantsch geeijndicht heeft, nade den Middach is d'E. Hr. Gouverneur met eenige Cattiers met [illegible] nade Maijde Strooms, alwaer tijdes ondergeo-ning zijnde, comt inden avont tijdinge van Meirn hoe aldaer soodanige Maruq [illegible] Jonck, deweelcke door d'onvoorsichtigheijt des lants, ofte contrarie Strooms, dicht voort Landthooft Oost voorbij, ende nade alle apparentie daer is geloopen soude hebben, ter plaetse mede van sodanige Orangcaijen, beset met eenige Slaven, commende van M: [illegible] opt Cadervaarde Schuijt, ende gevraecht hadden, waer lant dattet waer, ende Schuijt d'ons [illegible] Landthooft door de swartes geattaqueert worden, oock daer op voorts sijnde dat de voors. Jonck voorbij ende langs de [illegible] achter hare [illegible] settende, hebben d'ons eenige Orangcaijen ende wel gemonteert uijtgeset, met expresse ordre ende last, de voors. Jonck Schuijt in stilligheijt te doen nade te jagen, doch is door eenige confusie ende [illegible] van sodanige Sargeant, die bovend. van [illegible] Orangcaijen sijnde, [illegible] ende desselfs ordre niet geraeckt ende nade gecomen is, in voegen niet mede als [illegible] Orangcaijs van Landthooft [illegible] de welcke soo mede [illegible] als [illegible] dattet daer [illegible] hebben, [illegible] gantsch [illegible] ende [illegible] van d'andere Orangcaijs, ende dat oock [illegible] ende [illegible] mede geconsumeert was, weshalven hebben moeten retireren ende de voors. Jonck [illegible], [illegible] dat [illegible] de voors. uijtgesette Orangcaij die [illegible] gemonteert, ende eenige daer onder mede [illegible] sijnde, niet door [illegible] als [illegible] geschut [illegible] hadde, sonder nade alle [illegible] apparentie, de [illegible]

Jonck

April Anno 1685:

[illegible], met tegen[illegible] [illegible] vrij veel groot [illegible], [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] met de [illegible] hebben, des avonts [illegible] met [illegible] [illegible] en [illegible] [illegible].

25. dito hadden [illegible] goet weder met [illegible] [illegible] [illegible], naer den middag is Sijne Ed. naer dat het [illegible] van [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], en [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], en des avonts [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

26. dito [illegible] goet weder, doch met [illegible] Regen, [illegible], des avonts [illegible]: [illegible]: [illegible].

27. dito des morgens hadden met Regenachtig weder tot ontrent den Middag, als [illegible] [illegible] [illegible] en voorts tot des avont [illegible] weder, en [illegible] [illegible] des avonts met 4 [illegible] uytter [illegible] [illegible] Zijns [illegible] [illegible].

29. dito zijnde Sondag smorgens hadden [illegible] en [illegible] weder, met [illegible] Regen [illegible], dito is het Schip [illegible] van [illegible], geladen met [illegible] [illegible] voor Banda, naer dat in dato [illegible] Martij [illegible] van Batta[illegible] [illegible], en [illegible] [illegible] is, [illegible] is [illegible] [illegible], [illegible] bij des Generaels Brieven en [illegible] [illegible] voor dit [illegible] bij Sijne Ed. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

Ulto. dito smorgens hadden [illegible] en [illegible] weder doch naer den Middag [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], met [illegible] [illegible], des avonts [illegible] [illegible], met [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] is bij d'Ed. Hr. [illegible] en [illegible] [illegible], naer dat al [illegible] d'Generale Brieven door [illegible] Sijne Ed. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], dat met de [illegible] 4 [illegible] de [illegible], met [illegible] [illegible] [illegible] als [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], is [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] is [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] al voor [illegible] dagen met de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naer Batta[illegible] [illegible] [illegible], des avonts [illegible].

Majus Anno 1635.

Pr°. dito, smorgens vertrock d'E. Hr. Gouverneur mett den [illegible] naer Soulangh gevaert, ende naer dat zijn E. aldaer [illegible] als andere alsulcke goede ordre gestelt hebbende, is naer den middach wederom t'huijs gekeert, de wint Noord.

2 dito, den gantschen dach mottich weer, met regen [illegible] gedurende tot ontrent den avont, de wint als voren.

3 dito t weer als voren, de wint Noord Oost.

4 dito; smorgens hadden mooij weer, doch naer den middach regen, de wint Noordoost met harde koelte.

5 dito, weer ende wint als voren, doch sonder regen [illegible] ende Donderslagen voorgevallen.

6 dito Sondach, des morgens tot den avont tamelijck goet weer, begunnende [illegible], 't welck is het jacht de [illegible], twelck a° 26n febr. [illegible] in [illegible] aengedaen, alhier te arriveert, ende naer dat sijn [illegible] Coopmanschappen den meest van daer uijtgevallen is, wederom naer Amboijna naer het selve gesonden [illegible] sijn Reijse [illegible] ende [illegible], de wint Noord, met tamelijcke koelte.

8 dito twelcke als voren, doch [illegible] met [illegible].

9 dito weder ende wint als voren, behalven [illegible], [illegible] is alhier [illegible] met brieven van d'E. Hr. Gouverneur ende [illegible] uijt Amboijna [illegible] aengecomen, [illegible] bij sijn E. [illegible] [illegible] [illegible] den [illegible] avont, [illegible] [illegible] toe te laten comen, alsoo sijn E. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Jachten [illegible] in Amboijna, sijn Reijse met voorsz. schip, den meest [illegible] van [illegible], [illegible] [illegible] te nemen, [illegible] met [illegible] [illegible] mogen [illegible], [illegible] den [illegible] [illegible] met sijn volck [illegible] [illegible] [illegible] binnen twee dagen in [illegible] van 't schip [illegible] van [illegible] met [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] is bij den E. Hr. Gouverneur ende sijnen Raedt, [illegible] de [illegible] van [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ende goet gevonden, dat men den voorsz. [illegible], soo [illegible] [illegible] [illegible] van

hier [illegible]

Majus A°: 1635:

sijn Ed. als voren geseght, ende dan ontboden deselve
uijt Solbaten van Hoorn, nadat dat alvooren van sijn ingeladene
Cargo uijt Batt.a afgebracht, ontladen soude sijn,
als dan oorde te geven, ende dat de Jachts met deselve
Provincie sijn reijse nade Batt.a vorderen sal, ende voort
sal gaen, des windt Oost. ——

10 dito, hadden seer goet ende bequaem weder, doch met windt
regen vermengt, op dato is het Jacht de [illegible] Warde
met Laurens Pit ende des selfs familie van hier [illegible] //
vertrocken, ende voorts Amboijna nade Batt.a stevende, des windt
Oost met tamelijcken koelte. ——

11 dito, seer bondich weder met licht der sonneschijn, onder
met donderachtich weer gevallen. ——

12 dito, is het schip de Walck met de Vrindt, nade vrinden
uijt [illegible] van sijn Ed. gedesigneert, ende t zeijl gegaen,
sijn ingenomen lading van specerijen, nootmuscaten
ende foelie met de reght door nade Batt.a stevende, sal des //
morgens gevent het voorss. schip is selve [illegible] gedreven,
ende ter gedeelte [illegible] Negotie laten arriveren, des windt
Oost als voren. ——

13 dito Sondach, hadden goet ende bequaem weder, doch des nachts
vele weijnich regen, des windt als voren. ——

14 dito, des morgens gants betrocken ende regenachtich weder
gedurende tot nade middach, des windt als voren. ——

15 dito, smorgens goet ende bondich weder, doch nade middach
met veel regen vermengt, des windt als voren. ——

16 dito, weder ende windt als voren, doch sonder regen, op dato
heeft den eersten Raet van Justitie sessie gehouden, ende
collegialiter [illegible] gevallen, als voornaemelijck eenige
civile saecken bij deselve af gehandelt sijn, ende voorts
[illegible] ende de verdeelinge der Raets bancken
ende Schepenen nade Order gebesoigneerde nominatie
gedaen, ende attestatie van d'Ed. H.r Gouverneur. ——

17 dito, sijnde Hemelvaerts dach, hadden weder goet
ende bondich weder, doch des nachts seer harden windt
uijtten O: Z: Oosten. ——

18 dito, des morgens gants stil ende [illegible] lucht, op dato
is d'Ed. H.r Gouverneur ende sijnen Raet gehouden ——

Mayus Anno 1635.

gevallen, die is geresolveert 't naervolgende, te weten,
alsoo de tijt vande verkiesinge der Raedts verander-
ingen geexpireert is, ende bij den Edelen Raet van
Justitie op verleden 16e standen in haer Ed. dienen voor
gestelt, sijnde haerlieder dobbelt getal bij de Ed. Heer
Gouverneur voorgedragen dese genomineerde persoonen,

Sr. Gerrit Demmer Opperkoopman Fiscael,	} Compe: dienaers
Philips van Gangelen Coopman,	
Mangnus Cornelisz Luytenant	
Mr. [illegible] Anthonisz de Vet Opperbarbier	
Mr. Joost Cornelisz vander Zael	} vrij Burgeren als Raedts persoonen.
Willem Jansz van Mullem	
Carsten Ludingsz	

Ende tot Weesmeesters

Philips van Gangelen Coopman	} als Weesmrs.
Mangnus Cornelisz Luytenant	
Daniel Pietersz Kryl, vrij Burger	
Jan Jansz [illegible] Houtgroot	

Op welcken

Wert goet gevonden ende met [illegible] van stat te
alsdan te continueren, uytgesondert datmen in plaetse
van [illegible] Dragon, den persoon van Jacob Schoemaker in
[illegible] sal.

19 dito, is door ordre van de Ed. Heer Gouverneur de voorn.
[illegible] soo gepresenteert worden als in plaetse der Raedts
persoonen, den gegadert, als voornoemde de [illegible] van sijnne
getrouwe dienst bequamelick ende vanden Eedt ontslagen,
Item de nieuwe veranderingh naer usance den Eedt af ge-
vordert, geobligeert ende [illegible] dienstigen [illegible] dan
[illegible] extraordinaris [illegible], ende [illegible] veel, met
[illegible] [illegible], ende [illegible] [illegible], voor
welck voorts [illegible] ende [illegible] des
[illegible] alsoo sijn [illegible] gebroocken was, dat hij gewonden
is [illegible] genootsaeckt was, [illegible] onder [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] te laten [illegible], [illegible] sijn [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] geaert

Nota

Majus Aº 1635: —

Nota, dat de 10e deser, noch is geresolveert, alsoo de
[illegible] van Mr: Cornelis Lontsier, tot handthavinge vande
Justitie, in groote inbreucke comen te vallen, door dien
aldaer geen bedieninge tot de Justitie gestelt zijn, ende
sulcx dat hij mede een ijder [illegible] van hem belieft, bevolen
weert bij d'E. Hr. Gouverneur voorgestelt, of men niet
en behoorde de Mr: Cornelis, [illegible] vande [illegible] leggen
en substituijt, dat tot Pieter [illegible] a 30 gl.
smaendts en 6 Rs: [illegible], in deser gouden [illegible]
de Lontsier, Augustijn Frageso a fl. 8 p. maent mede
sijn [illegible] gestelt te werden.

Is oock mede goet gevonden, datmen eenige Brandtwachten
inde forten en steden, sal laten maecken, ende ijder de
en behoorlijcken taxe van water [illegible] mede zijn
Constitutie gestelt te werden, die sij gehouden
sullen zijn, t'allen tijt gereet te hebben, de poene van
voor ijder [illegible] ½ Rl. van achten.

Item datmen de alle [illegible] [illegible] sal laten maken,
[illegible] [illegible] en [illegible], en alle [illegible] van [illegible]
[illegible] van binnen te [illegible], ijder mede sijn gelegentheijt,
de Mr: Cornelis 100 [illegible], [illegible] gelijcke quantiteit
[illegible] 50 [illegible], [illegible] 30 [illegible], [illegible] en [illegible]
ijder 20 [illegible]. —

Item datmen de Quartieren of de [illegible], [illegible]
[illegible], en mede [illegible] als mede [illegible]
te [illegible], [illegible] bij [illegible] de burgerije [illegible] mede te [illegible], en [illegible]
[illegible] [illegible] des Ed: Hr: Generael te [illegible].

[illegible] en Rolle te maecken, hoe veel de [illegible]
[illegible] sullen werden, en soo [illegible] tijt
[illegible], en ijder mede sijn [illegible] of de [illegible]
sijn bij de [illegible] te [illegible], de poene [illegible]
die men in [illegible] van absentie sal [illegible] arbitrael [illegible]
[illegible] te werden. —

Item en [illegible] te [illegible] de [illegible] der
Staten, de poene van 1 Rl. [illegible]

Maijus Anno 1635.

vande Dagwacht, in de absentie van 6 Rs. van 8/8, als mede in ijder Vergaderinge des Raets sulcx te doen maecken, omme het geldt dat bij nachte de straet bewaert werdt, tot verbeteringe van sijne boete, ende men bevonden te werden dat men oock eenen Geweldiger voor den Raed van Justitie sal stellen, ordonneert voor 600 Rs. van 8/8 borge sal stellen en dat de Justitie ende Rechtsbancke is behoorlijck den heeren de Burgerije als andere gemeene gedient mogen werden, ende toe benoemden Harmen Pietersz [illegible] assistent onder een tractement van f. 30 per maendt, mitsgaders 6 Rs. Rantsoen.

Item heeft men een placcaet tegens 't overcomen vande Engelschen te ontwerpen ende te maecken.

Maij 20 dito hadden gants windstil ende regenachtigh weder voorgaende de gantsche dagh ende nacht, smorgens met harde travaden, ende donderslagen, de wint Zuijden.

21 dito, hadden continueel wint ende regen als voren.

22 dito, hadden [illegible] weder ende droge lucht, de wint gants variabel, en dato is d'E. Hr. Gouverneur met sijn [illegible] gevaren, alwaer [illegible] gestelt heeft van [illegible], ende [illegible] vande gemaeckte [illegible], ende toe des [illegible] lijst [illegible].

23 dito smorgens hadden regen ende buijich weder, tot den avont, als wanneer sich de lucht wat beter schoonde, de wint mede Zuijden, en dato sijn eenige [illegible] eenige placcaten gepubliceert ende de [illegible] gerenoveert, ende dienvolgende de [illegible] tot [illegible] van [illegible] bekent gemaeckt, het [illegible] van 't [illegible] voortgaen, ende sal binnen weijnige dagen [illegible] sijn, gants [illegible] weder ende variabele winden.

24 dito, des morgens hadden regen, ende tegen den middagh weder Sonneschijn, de wint Z.West.

25 dito, naer den middagh is d'E. Hr. Gouverneur met eenige Cappiteijnen [illegible] naer de [illegible] ende [illegible], ende naer dat [illegible] begonnen [illegible] gestelt ende gevonden hadde, des avonts [illegible].

Mayus Anno 1685.

Dages droog, welk ook 's avonts naer reegen geleek(?),
welk de wint als voren, voorts niet notabels gepasseert.

26 dito, is alhier [illegible] vrijmans jacht, comende van [illegible]
[illegible], toebehoorende Schipper [illegible] [illegible] den
17e febr passato met voorseyde jacht, voor 't Comptoir
[illegible] sijn gevoert, en sochte binnen te loopen, dan is door
contrarij stroom en winden, als ook [illegible] genootsaekt
geweest 't lant t'abandonneren, en naer d'Eylanden voort gewendt
te loopen, welkers aldaer gearriveert, sijn ladinge is van
cleen importantie, alleenlijk wat [illegible] [illegible] potten,
en [illegible] als anders. — [illegible] is [illegible]
naer 't [illegible] gesegt, dat is datelijk [illegible] weder en
reegen gekeert, des nachts harde wint [illegible]
variabel, met reegen [illegible].

27 dito Sondagh, des morgens goet en stil weder en naer
den middagh harde onderwallende Z: O: wint, dato is
alhier des H: Heyl: Nachtmael gecelebreert ende
uitgedeelt, alwaer 37 mans persoonen en 20 vrouwen
gecommuniceert hebben.

28 dito, 's morgens koel weder, met wint als voren, doch van
[illegible], des nachts reegen en harde travaden.

29 dito, deses morgens is het schip de swarte Arent [illegible]
van [illegible] [illegible], [illegible] ingenomen [illegible]
[illegible] [illegible] te [illegible], welk de wint als voren.

30 dito, 's morgens koel en koel weder, met harde onderwallende
en doorgaande Z: O: winden, dato [illegible] vande gants
Banda, volgens de heerlijcke [illegible] van
Batt(avi)a, gelegen int Coninckrijck Jacatra, [illegible] Java, [illegible]
generalen biddagh volgens [illegible] geaccordeert [illegible]
gehouden.

Ult(im)o dito, als voren [illegible] harde onderwallende Z: O: winden,
voorders niet remercabels gepasseert.

Junius.

1o dito, weder en wint als voren, doch niet meer harde
travaden, en tegens de morgen stont [illegible] eenige reegen
buijen(?).

2 dito, weder ende wint als voren [illegible] gants
geen reegen.

Aij

Junius Anno 1635: —

3 dito, hadden gants moij weer, maer naer den middach met harde doorgaende winden uijtten Z. Oosten. ——

4 dito, des morgens gants donckere en betrocken weer, met regen en groote donderslagen vermengt, doch naer den middach hadden beter en bequamer weer. ——

5 dito, weer en wint als voren, uijtgesondert geen donder.

6 dito, smorgens is d'E. Hr. Gouverneur naer Blijde oorde Calamma gereden, en heeft het Innavigabel en ongestuijmige weer, van daer Kintor t' lant, tot weder naer lant hem mette Marschen, en des avonts, naer dat alle binnen Comptoiren gevisiteert, en voorts de alles behoorlijcke ordre gestelt hebbende, wederom t'huijs naer Zeelandia gekeert. De wint Z. Oost met stijve koelte. ——

7 dito, den gantschen dach variabele winden, en ongestadich weer, tot des morgens daer achtervolgende. ——

8 dito, op dato heeft den eersten Raet van Justitie sijnne Eer-ste gehouden, en Collegialiter geordonneert geweest, als verscheijde delicten bij sententie werden gepronuntieert, bij desselve sijn gehandelt ende at gedaen geworden. ——

9 dito, weer en wint als voren, wijders niet sonders gepasseert off voorgevallen. ——

10 dito Sondach, weder harde winden als voren. ——

11 dito, wint en weer als voren, voorders niet notabels gepasseert. ——

12 dito is d'E. Hr. Gouverneur met den Officier van Justitie mede lanthuis gevaren, en naer dat sijn E. de ordonnantie als anders aldaer goede ordre gestelt heeft, des avonts weder t'huijs gekeert, de wint als voren. ——

13 dito weder en wint als voren. ——

14 dito, op desen morgen is het Jacht den Arent, welck eenige dagen voor desen van wint en stroom, achter d'onder Custe toegebracht hadde, van des Pescadores aldaer is ten ancker, wederom op de Rheede aengecomen, alsvoorenen datelijck naer Amboijna wert gedespatcheert, om d'E. Hr. Artus Gijsels, dat Gouverneur en Commandeur is, van der Noort

Custe

Junius Anno 1635.

Tot den van [illegible], nevens in Banda ende te brengen, welck
voorts [illegible] op dese Stadt van d' E. Hr. Gouverneur
[illegible], dit stuck volgt in [illegible] geconsingeert,
ende uytgevonden is geweest, des [illegible] [illegible] voorstand
des [illegible] [illegible] [illegible] latten arriveren, [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible], is mede op den [illegible] tijt
't [illegible] van [illegible] gevonden, en sijn [illegible]
[illegible] te doen, met [illegible] [illegible].

15 dito goet weder, 't [illegible] [illegible] [illegible], op [illegible]
des [illegible] Raede van Justitie [illegible] [illegible] gehouden,
'tcollegiale [illegible] geweest, alwaer [illegible] [illegible]
gedebatteert ende [illegible] sijn [illegible], de wint
als voren, doch [illegible] ende [illegible] soo [illegible] inde
als [illegible] eenige dagen lange gedaen hebben.

16 dito, [illegible] goet weder, 't [illegible] [illegible], [illegible] dato is d' E.
Hr. Gouvern.r naer Lontor gevaren, [illegible] tot
den volgenden dach [illegible] Sondach als [illegible] [illegible] [illegible]
dat [illegible] [illegible] kerckganck [illegible] gehouden, [illegible] predicatie
[illegible] hebbende, des avonts weder 't huys naer
[illegible] gekeert.

17 dito Sondach, weder als voren, de wint [illegible] met [illegible]
[illegible], [illegible] niet notabels [illegible] gepasseert.

18 dito is door ordre van d' E. Hr. Gouvern.r de Duytse
Matroosen van 't [illegible] van Hoorn, benevens eenige Mardijckers
[illegible] gecommandeert, tsamen [illegible] naer [illegible] te
[illegible], omme [illegible] het [illegible] [illegible], dat
door [illegible] des tijts niet [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] soo [illegible] [illegible] door eenige [illegible] [illegible]
te [illegible], ende te vangen, de wint als voren.

19, 20, 21, 22 dito, weder ende wint als voren, is [illegible] dagen niet notabels
[illegible] voorgevallen ende geschiet [illegible] is.

23 dito, naer den middach is d' E. Hr. Gouvern.r met de [illegible]
naer [illegible] gescheept, ende [illegible] het [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], van [illegible] [illegible] 't lant is
gemarcheert ende [illegible] voor 't Fortresse [illegible] [illegible],
de wint als voren.

Junius Anno 1635: —

Aij

24. dito Sondach, alsvooren sijnde wij nae gewoonte inde christelijcke Kerck, tot aenhooringe van Godts heijlige Woort, door den voorleser ende Kranckbesoecker Anthonij Anthonisz gedaen, begonnen, ontrent 8 uijren nae dat den dienst gedaen was, comt [illegible] [illegible] van Neira, ende verclaerde aen d' E. Hr. Gouverneur [illegible] [illegible] hebbende dat eenen Anthonij de Ville, dienaer van [illegible] sijnde, derwelcke bij nachte inde voorsz. [illegible] 't selve, door d' [illegible] [illegible], seer moordadich ende [illegible] alsoo inden [illegible] gedaen, ende [illegible] gebracht waeren, nae welcke droevige tijdinge sijnde E. sijn volck van [illegible] voor Lant getransporteert, ende [illegible] aengecomen sijnde, [illegible] [illegible] gedaen, om sijn [illegible] [illegible] nae Neira te [illegible], ende [illegible] te onderhouden, ende te [illegible] soodanige [illegible] [illegible] mochte hebben, des avonts is sijn E. tot Neira weder aengecomen.

25. dito, [illegible] [illegible] ende [illegible], [illegible] met [illegible] [illegible] gepasseert:

26. dito, nae den middach is d' E. Hr. Gouverneur met eenige Capiteijns ende officiers nae Lonthor gevaren, ende [illegible] aldaer, des avonts weder t'huijs nae Neira gekeert, hadden [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], dato sijn twee [illegible] comende van [illegible] [illegible] gesien als andere [illegible], [illegible] Capiteijns dat aldaer [illegible] eenige [illegible] sijnde [illegible], voor [illegible] tijt lanck ontrent [illegible] ontfangen hebben, ende van [illegible] [illegible] ontnomen, ende [illegible] gedaen hebben, [illegible] dat nae [illegible] [illegible] aldaer [illegible] aengecomen waren, ende deselve [illegible] van [illegible], als anders [illegible] ende [illegible] bekent..

27. dito

Junius Anno 1635:

27 dito, weder als voren.

28 dito, is der moort van Anthonij du villa, den 24e deses des nachts op des [illegible] logement, gepercipieert ende geopenbaert geworden, sulcx door eenen [illegible] jongen van d'Ed. Hr. Gouverneur onderstaen te zijn.

29 dito, weder ende wint als voren.

30 dito des morgens is het schip 't [illegible] van [illegible] met de cargasoen van [illegible] [illegible] Cattij [illegible] is [illegible] 69 [illegible] Bandanesen [illegible], [illegible] 7 [illegible] als anders, [illegible] nader Battavia 't selve gesant, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible].

Julius:

1 dito, Sondach, heeft godt de heere ons weder [illegible], de wint [illegible] bij [illegible] [illegible].

2 dito, weder ende wint als voren.

3 dito, hadden des nachts dan voorgaende harde O. winden, op dato sijn wederom twee [illegible] van [illegible], toebehoorende de [illegible] [illegible], geladen met [illegible], als ander [illegible] [illegible].

4
5
6
7
8 dito, weder ende wint als voren, sonder yets notabels in dese dagen voorgevallen te zijn.

9 dito, op dato heeft den achtb. Raet van Justitie [illegible] [illegible] [illegible] gevonden, [illegible] [illegible] [illegible] gewesen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] den moort inde persoon van Anthonij du villa, [illegible] [illegible] [illegible], des nachts inde voorsale van d'Ed. Hr. Gouverneur door [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gepercipieert, bij den voorn. Raet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] van sijne Ed. [illegible] [illegible] [illegible], weder ende wint als voren.

10 dito weder ende wint als voren.

11 dito is d'Ed. Hr. Gouverneur met den fiscael

1022

Julius Anno 1635:

Ambrosius Coenraetsz naer 't lant hier gescheept, ende naer [illegible] dingen aldaer, den armen volcke t' huijs ge-|| keert, de wint noch als voren.

12 dito, voor den middach sijn drie delinquanten, onder den Trompetter Maert, als Anthonij Davilla dienaer vanden E. Heer Gouverneur bij dien [illegible] het se-compleiten begaen, bij de Crimineele Sententie ter executie gestelt, ende des noch een getrouwde vrouwe, dobbelen [illegible] ende met roeden, vande [illegible] bestraffinge, ende de voorgeseide delinquanten te buijten gesien 't slot [illegible], ende [illegible] sijnde gecondemneert, ijder 50 jaren lanck gebannen sonder meer, [illegible] weer met [illegible], de wint [illegible].

13 dito stille weer, de wint als voren.

14 dito naer den middach is d'E. Heer Gouverneur met den Predicant vande [illegible], ende [illegible] met de [illegible] Stroothen, als den naer [illegible] dorp sijnde sondach, aldaer den dienst ende predicatie te doen. als voren is de lant [illegible] uit gesett, ende sijn daer de [illegible] vergadert, gedaen de [illegible] voor sijne Ed. [illegible] [illegible] fundamenten gelecht. [illegible] dato sijn mede door sijne Ed. [illegible] tot gecommitteerde [illegible] Gerrit [illegible], Ambrosius Coenraetsz, ende [illegible] Stroothen, om aldaer den Raet van Justitie [illegible], ende onder [illegible] te [illegible], gelijck mede de [illegible] [illegible], voor den Raet [illegible], [illegible] te [illegible] gehoort, de wint [illegible] ende [illegible] weer.

15 dito sondach, stille weer, de wint als voren.

16 dito, [illegible] d'E. Heer Gouverneur sijn noch int Comptoir [illegible], [illegible] stuck || [illegible], ende [illegible] sich selven [illegible], [illegible] [illegible],

onder [illegible]

Julius Anno 1635.

Voorsiene is sijn E. mitsgaders de [illegible] [illegible],
met de Amangcaij [illegible] geschept, ende bevonden
het schip des avonts te rhede, ende is geembarqueert
[illegible] de E. Hr. Artus Gijsels, Gouverneur
ende Commissaris van de Quartieren Amboijna ende
Banda, welcke gemelte schip [illegible] Junij van
Amboijna, op de Noortcust van Ceram, [illegible]
in Banda te [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
des avonts [illegible] dat beijde Gouverneurs met de selve
[illegible], [illegible] met de Amangcaij [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Weijn [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], gemelt sijn E. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] van de Noort
[illegible] [illegible] [illegible] gegaen, als [illegible] [illegible],
[illegible] is [illegible] van [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], soo dat [illegible] sijn ende al de
Officieren [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] is, [illegible] Amboijna in Banda door de
[illegible] [illegible] de [illegible] te [illegible], [illegible] door [illegible]
[illegible] schip [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].

17 dito [illegible] [illegible] als [illegible], [illegible] sijn de [illegible]
gecommitteerde van sijn E. [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] van [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible].

18 dito, smorgens sijn beijde de E. Hren. Gouverneurs
met eenige [illegible] Officieren, mitsgaders
de selve [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], ende [illegible] dat
sijn E. het fort als Comps. logie [illegible]
[illegible] [illegible] des avonts [illegible] [illegible] Weijn
[illegible], Nota, dat voor de selve [illegible]
van Weijn [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
als [illegible] de E. Hr. Artus Gijsels [illegible] [illegible]
[illegible] ende Commissaris [illegible] [illegible] Quartieren,
sijn E. Commissie van de E. Hr. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] is [illegible]

Julius Anno 1635.

mede voorgevallen, noteerens waerdich, des wint als voren, met [illegible] coelte.

19 dito, niedes [illegible], doch mede harde Z: O: winden met stage [illegible].

20 dito, naer den middach sijn d'E E. Heeren Gouverneurs met eenige Capiteynen ende officieren naer [illegible] gevaren, aldaer het Redouijt bevoorght, besichticht ende dade ons tegen den avont wederom t'huijs naer [illegible] gekeert wint ende valle als voor.

Eodem dato is [illegible] de Borcht van Nassau den Calckoven, door ordre van sijne E. aldaer gemaeckt, inden Brant gesteecken, gelijck alsdan tevens mede het kruit, twelck uijt het Lob gehaelt ende gebracht is, te leggen, sterck besich sijn.

21 dito, wint ende valle als voren, [illegible] is mede [illegible] gepasseert ende voorgevallen.

22 dito, Sondach, smorgens sijn beijde E. E. Heeren Gouverneurs: mitsgaders der selver gevolch naer Lontoir gevaren, om aldaer den kerckganck te houden, ende de predicatie voor Do: [illegible] te hooren, ende [illegible] den selven avont aldaer [illegible].

23 dito, sijn d'E E. Heeren Gouverneurs mede der selver gevolch van Lontoir over lant nae [illegible] gemarcheert ende des avonts van daer [illegible] wederom [illegible] aengecomen, des wint Z: O: [illegible].

24 dito, hadden des avonts voorgaende Z: O: winden met [illegible] ende [illegible] Sommenschijn, ende des morgens sijn alle de [illegible] ende officieren van gantsch Banda beroepen, om [illegible] bevolen [illegible], alswanneer door d'E. Heer Gouverneur [illegible], met [illegible] uijtgave desen [illegible] hoe dat den Ed. Heer Gouverneur, samt den Heeren Raden van Indien, uijt alle de [illegible] voor gemelte [illegible] officieren, naer de doot van d'Heer [illegible] mede [illegible] als provisionele President gedaen, geaffirmeert naer de qualiteijt van Gouverneur over d'eijlanden van Banda, onder het tractement van f 200 gintituleert

ende

Julius Anno 1635. —

Anders hoort gelden, twelck bij hem onder sijn hant van U Ed. is aengenomen, dienvolgende alle Ontvangers soo van binnen getrouwelijck ende sincerelijck gehoorsaemheijt als goede Jongst, tegens sijne Ed. bevolen, tot welcke heeft bedanckt, voorders exhorterende ende vermanende elck ijder, voortaen [illegible] inne te continueren, ende dat in eendracht ende liefde, dewelcke dient bevordert ende betracht mach werden, waerna ende door den Ed. Heer Gouverneur Mijdsen?, den Zegen ende geluck voorsiening is gegeven, ende sulcx gratie dienende, dat gedaen sijnde, heeft sijne Ed. de voorsz. Ontvangers gesamentlijck met de garde naer huijs, ende besigtende de macht vande wacht [illegible], ende de extreme [illegible] Continueert noch meer als voren. ——

25 dito hebben de twee gecommitteerden, namentlijck Nieuwen? de Schildt Fiscael, ende vander Vort, Cassiers van den Ed. Heer Gouverneur Mijdsen, begonnen van Comptoir ofte Secretarie, ende andere Kantoren, als andere Inspectie Comptoiren visite te doen, mede alles wel bevonden, die weijnich als voren. ——

26 dito, weder ende weijnich als voren, Anders niet bijsonders voorgevallen. ——

27 dito voor den middach, heeft den achtb. Raedt van Justitie binnen [illegible] gehouden, ende [illegible] vergadert geweest, als verscheijden Civile saecken gedebatteert ende [illegible] sijn gevonden, als mede den Fiscael, naer dat sijn ampt ontrent 14 maenden lanck, voor de [illegible] geexerceert hadde, bij gemelten Raedt tot [illegible] bedanckt, dienvolgende de nieuwe Fiscael [illegible] absentie van den Ed. Heer Gouverneur ende Raedt van Indien, van Battavia herwaerts gesonden, [illegible] in des [illegible], in de voorsz. Banck plaetse [illegible], tot [illegible] Charge, des Almogenden Godts sijnen Zegen geliefde te geven, [illegible] als voren. ——

Julius Anno 1635:

29en dito, hadden noch continuelen harde winden, weer als vooren. Op dato is het [illegible] Jacht de [illegible] boot, toebehoorende eenen [illegible], naer Amboijna vertrocken.

30en dito, is d'E. Heer Gouverneur voor den middach op [illegible] naer Lontoir gevaren, om de wercken te besichtigen, dan is [illegible] weder te [illegible] gekeert, de [illegible] aldaer sijn mede met [illegible] dingen [illegible], die met [illegible] sijn [illegible], ende [illegible] gemaeckt sijn, [illegible] voor de logie [illegible] te leggen, soo sijn met [illegible] besich, om met [illegible] uit te [illegible], des [illegible] wint [illegible], [illegible] als wel eenigen tijt [illegible] gedaen.

Ult.o dito, noch [illegible] wint als vooren, [illegible] met [illegible] gepasseert [illegible].

Augustus

Den 1en dito, is d'E. Heer Gouverneur [illegible] naer [illegible] te lande gemarcheert, aldaer ge- comen sijnde, de beginne der [illegible] bevonden, [illegible] noch sterck gear- beijt wert, dan alsoo de kalck seer begint te minderen, is te vreesen, niet lange duren sal, ende naer dat sijn E. aldaer in alles goede ordre gestelt hadde is des avonts weder op [illegible] weder aengecomen, des wint [illegible], met een stijve koelte, des nachts hadden extraordinarij harden wint.

2en dito, is door bevel van d'E. Heer Gouverneur de [illegible] gevallen, alwaer [illegible] persoonen in [illegible] becomen ende [illegible] hebben, als mede [illegible],

die sijnen tijt

Augustus A° 1635.

Die termijn tijt geexpireert was, onder de Civie
tractement voor de nieuw aengecomen, als ande
derselve eenige maendtsen al lange bedient hadden,
't gen tractement dat voor genoten, ende nader mede
eenige verbeteringe toegeleijt, Blijckt als voor. ——
3 dito, voor den middach sijn d'E. E. Heeren Commissarissen met
[illegible] [illegible] [illegible] met de
Chaloup de Bos, van [illegible] naer [illegible] Stroochen, om
aldaer mede de visite van 't Comptoir, ende wat daer aen
de fundament, door de voorsz gecommitteerde te laten
doen, ende int ondersoeck van Comp.te [illegible] alles wel en
Correct bevonden, hadden oock dien tijt goet ende
bandich weder, den wint Z. Oost. ——
4 dito, des morgens hadden een tamelijcke koelte uijt
den Z. Oosten, oock waren sijn d'E. E. Heeren Commissarissen
aldaer int Bos gewandelt, ende 't gantsche lant daer
[illegible] ende 't Fruijtsen der Noten [illegible] besichtight,
daervan de Boomen extraordinarij met Noten beset
stonden, [illegible] bij goet contentement bij sijn
E. Cuijsels genomen [illegible]. ——
5 dito Sondach, naer de Predicatie sijn d'E. E. Heeren
Commissarissen wederom door 't Bos gemarcheert, al
waer onder andere een seeckere steijle Boocht aende
Zee Cant, door E. heer Cuijsel Inspectie genomen
is, of [illegible] op die plaetse, die inde natuer
sterck is, om te beter 't lant te bevrijden, een
Redout soude connen leggen, [illegible] voor ende
wint als voren. —— Item des nacht is
onder het lant [illegible] die [illegible]
uijt ondersoecken het fundament onder het Bos
[illegible], in nader weer Intentie onder eenige bequaemheijt,
is een [illegible] van ontrent [illegible], des [illegible]
nader [illegible] Jongewalsen, die nader goede visitatie van
Heer Cuijsel [illegible], geordonneert is

Augustus Anno 1635.

ende hebben 't fondament soodanich bevonden, dat de grondveste is
[illegible] noch soo lange heeft connen staen, [illegible] hare
leger en smal, ende daer toe de grant en slechste materie
die men vinden kan, ende de onderste steen is opgehaelt
ende de wal van binnen met allerhande [illegible] steen
gevult, [illegible] [illegible] [illegible] met [illegible]
geordonneert is te sien, die men eenige [illegible] de
stucken [illegible] geleijt sijn geslagen, ende de voors.
[illegible] van onder [illegible] [illegible] van [illegible] gestaen, [illegible]
breeder fondament op te maecken.

6 dito, Is volgens de commissie die van de E. Heer Artus
Gijsels, door den Ed. Heer Gouverneur Generael
gecommandeert, alle Comptoiren [illegible], [illegible]
noch eenige [illegible], in 't geheel ofte deel in 't besit
souden hebben, aengeseecht, dat op [illegible] toe [illegible]
[illegible] mogen [illegible], ofte [illegible] is [illegible] [illegible]
[illegible] van [illegible] [illegible] sullen.

Den selven is mede resolutie op [illegible]: [illegible] den [illegible]
[illegible] [illegible] gemaeckt, om eenige saecken
met bijwesen ende presentie van twee Politique
gecommitteerde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ende Ambrosius [illegible], door de E. Heer Gouverneur Generael
[illegible] daer toe geordonneert, af te handelen
geworden, [illegible] [illegible] [illegible].

7 dito, des morgens sijn d'E. E. Heeren Gouverneur Generael ende de
gantschen raet, [illegible] met de [illegible] van [illegible]: [illegible]
[illegible] [illegible] gevaren, ende op deselve [illegible]
[illegible], dat [illegible] voor 't lant [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] drooge staende, ende [illegible] dat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hadden, sijn [illegible] [illegible]
comen, ende voor [illegible] nacht [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible].

8 dito, des morgens [illegible] dat d'E. Heer Artus Gijsels
het gemelte lant [illegible] besichtigt hadde,

is van

Augustus A° 1635:—

is van daer wederom naer Mattau gekeert, alwaer
op den middach wel aengecomen zijn, des dato is noch
weinich volck door d'Ed. Heer gestelt, en de [illegible] onder
[illegible] en Civil tractement aengenomen, item alle
Comp.s dienaeren dewelcke noch eenige [illegible] int
besit souden mogen hebben, is [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
daer van af [illegible] te doen, soo niet [illegible] worden. —

9 dito, heeft d'Ed. Hr. [illegible] en ons Gouvernr: ge-//
selschapt met etlijcke Cappiteinen ende [illegible], en
den selven gevolcht met de voorsz. Schuyt, naer dat aldaer
op Mattau visite gedaen en op alles goede reglement
gestelt zijnde, wederom van daer [illegible] getracht
te transporteren, dan overmits ontrent den [illegible]
[illegible] gelanget en daer onder eenige stilte [illegible],
derhalven tot de [illegible] van dien van [illegible], als mede
den grooten [illegible], die ontrent ½ mijl [illegible] van
[illegible], de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
op welck [illegible] de [illegible] van [illegible] dadelijck
aengecomen is, alwaer d'Ed. Hr. Gouverneur
en de selve gevolcht, van de Schuyt onder gegaen zijn
inde voorsz. [illegible] [illegible] met [illegible] 't [illegible]
[illegible] sijn gescheept, en des Avonts aldaer wel aenge//
comen, hadden seer [illegible] weder, met [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] —

10 dito [illegible] als voren, doch hadden [illegible] [illegible]
Z: [illegible] wint. —

11 dito voor den middach is d'Ed. Hr. Gouverneur
[illegible], geselschapt met de Capp.s ende [illegible]
[illegible], en aldaer [illegible] de [illegible] [illegible]
te [illegible], alsoo tot [illegible] van [illegible]
des [illegible] noch [illegible] te [illegible], [illegible] mede
alle [illegible] [illegible] sal comen gebracht worden, en [illegible]
[illegible] [illegible], naer den middach [illegible] van//
[illegible] 't huys gekeert, de wint als voren,
met [illegible] [illegible]. —

Augustus Anno 1635:

Aij

12 dito, weder en wint als voren, weijnden Zomerachtich ende goet drooch weert.

13 dito, sijn d'E. E. Heeren Gouverneur etc., mitsgaders mede alle de Capiteynen der Militien, bij den Erw. Predicant Junius geweest, des Middachs gegeten; gevallen de weder ende wint als voren.

14 dito, hadden extreme hitte, 't harde Z. O. winden, met veele Zonneschijn, anders niet notabels voorgevallen.

15 dito sijn d'E. E. Heeren Gouverneur ende andere Officieren Militien nae Saccam gevaren, alwaer bij Pieter Bruijburgen, ende Hans van der Pietersz [illegible], sijnde de van de [illegible] van Banda, 't [illegible] van dien, gegeten hebben, 't [illegible] ende des [illegible] gedaen; des avonts weder ons 't huijs [illegible] gekeert, hadden goet bequaem weder, des wint Z: O: ende des nachts met regen [illegible].

16 dito sijn d'E. E. Heeren Gouverneur ende geselschap met de Officieren Militien, nae Tamsuy nae Chijnse Strooten, ende des selfs avont aldaer [illegible] hadden goet weder, Zonneschijn, de wint Z: O: ende bijwijlen ende [illegible].

17 dito voor de Middach sijn beijde d'E. E. Heeren Gouverneur ende selven gevolch van Chijnse over lant naer Sincan gemarcheert, ende nadat het Redduijt ende logie aldaer van den Heer Commissaris besichticht ende alles goet bevonden hebbende, nae de Middach weder ons nae voors. Chijnse over lant Strooten, met schoon helder weer, de wint Z: O:

Eodem dato heeft den Heer Commissaris mede aldaer aen de Sincan lant gelegen [illegible], mit krachte sijnder Commissie van den E. Heer Generael gecommitteert alle de [illegible] ende [illegible] ende Chinesen [illegible], met [illegible] mede de Armen, ende [illegible] tot ons [illegible] weder

Augustus Anno 1635.

[illegible], deselve int [illegible] oock int bezon-
der, [illegible], voortaen inde mate te mogen blijven,
tot wanneer [illegible] int den Comp.s dienst ontslagen sullen
zijn. [illegible] sijn altijt inde vele [illegible],
[illegible], van [illegible],
[illegible] inde [illegible] als inde [illegible]
[illegible] van de [illegible] die ons
de E. H.re [illegible] geordonneert
[illegible] van [illegible], benefficen
die van [illegible], [illegible]
inde [illegible] ongetrouwheijt gevonden,
[illegible] [illegible] aldaer
inde [illegible], nu alles in goeden stant bevonden sijn.

19. Dito sijn [illegible] E. H.re [illegible] mitsgaders alle de
[illegible], bij de [illegible]
H.r Gerrit [illegible], op den middach [illegible]
den [illegible] inde [illegible].

20 / 21 dito [illegible] niet [illegible]
voorgevallen.

22. Dito, is de E. H.r [illegible] Artus [illegible], [illegible]
[illegible] inde de [illegible] nade
[illegible], om de visite te [illegible]
[illegible] aldaer, [illegible] extraordinarij [illegible]
uit den [illegible].

23. Dito, [illegible] [illegible], [illegible] inde [illegible]
[illegible].

24. dito, op den middach is de E. H.r [illegible]
inde [illegible] van [illegible], [illegible] dat [illegible]
[illegible] Bosch, [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible]
[illegible] de [illegible] die [illegible]
[illegible] aldaer sijn [illegible], gevisiteert
[illegible], [illegible] altijt [illegible] vele [illegible],
[illegible], inde [illegible]
[illegible].

Augustus, A° 1635:

25 dito, Saterdach is de voorbereydinge van 's Heeren H. Avontmael op 't casteel gedaen, alwaer bij d'E. H. Gouverneur [illegible] alle de officiers, mede aldaer tot aenhooringe van voorsz. H. Avontmaels predicatie, door den predicant vander Hagen gedaen, [illegible].

26 dito Sondach, als wanneer des H. Avontmael op voorsz. casteel gecelebreert en gehouden is, de communicanten waeren op dien tijt int getal 44 mans en [illegible] persoonen, en nade dat d'E. H. Gouverneur [illegible] capiteinen en officiers in 't Comp.s logie het middachmael gehouden hadde, zijn wederom tegen den avont mette selve sloep naer [illegible] gekeert, de wint Z: O. ten O.

27/28 dito, des nachtens [illegible] wint die eenige dagen voorgaende sich gehouden hadde, [illegible] wat [illegible] regen [illegible], de wint mede uijtten Z: O. Z.

29 dito, sijn d'E. H. Gouverneur in Comp.s van eenige principaele officiers, nade [illegible] van 't groot Banda [illegible], om de [illegible] alsdaer te besichtigen, sulcx gedaen sijnde, zijn des avonts wederom t'huijs int casteel gekeert, de wint [illegible] al voren.

30 dito, is door bevel van d'E. H. Gouverneur den [illegible] gehouden, alwaer [illegible] bij deselve sijn geresolveert en geaccordeert, namentlijck dat alle des Comp.s dienaeren, niemant uijtgesondert, derwelcke noch eenige [illegible] int besit souden mogen hebben, door [illegible] van d'E. H. Gouverneur ende d'E. H. Artus Gysels, Commissaris der Quartieren Amboina ende Banda, [illegible] geven [illegible] ende van [illegible] staet te doen, [illegible] der Comp.s [illegible]

Alsoo

Augustus Anno 1685:

Resolveren dat de drij [illegible] Marsonen [illegible] de [illegible]
[illegible] dat tijdt, ende Mr. [illegible] van [illegible] de
voorschr. Marcus soo haer de [illegible] [illegible] verlicht
ende comen [illegible], en [illegible] hebben, sullen [illegible]
Ampten ende bedieningen tot nader ordre [illegible], mits
[illegible] worden, [illegible] de voorschr. Marcus,
[illegible], als dan [illegible] is haer [illegible] qualiteyt
en tractement sullen gestelt worden en [illegible]
op [illegible] dan [illegible] [illegible] te zijn.

Den datum alle Compes. [illegible] voor de [illegible]
soo als Compe. [illegible] als [illegible] [illegible], uitgedeelt
zijn, worden [illegible] en [illegible] Compe. [illegible] gebrongen
sal, [illegible] yemant deselve voor [illegible] Compe. [illegible],
is [illegible] [illegible] [illegible] ende [illegible] [illegible] van
dien sal gedaen en gehandelt worden, doch onder expresse
Conditie, dat d' gemelte Compe. sal [illegible] [illegible]
[illegible] ende haer [illegible] de voorschr. [illegible] of de
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ende haer te [illegible],
mits betalende soodanige prijs als [illegible] sijn ge-
weest.

Den datum de [illegible], [illegible] ende [illegible] ge-
[illegible] is, op [illegible] [illegible] gestelt, [illegible]
haer [illegible] en [illegible] staet, dat [illegible] als [illegible]
comen [illegible], ende dat deselve [illegible] ende
[illegible] [illegible] en [illegible] [illegible], en is [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], als [illegible] [illegible]
gedaen, [illegible] tot [illegible] Compe. [illegible] van [illegible]
[illegible] van Batta. nog uitgestelt, [illegible] als [illegible]
d' Ed. Hr. [illegible] [illegible] [illegible] te
[illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], als onder
[illegible] van Compe. [illegible] haer tijt volcomen
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ter [illegible]
[illegible] Compe. ende behoorl. tractement ende

1034

Augustus A.o 1635.

ijders merite aengenomen, en ghestraft, de wint Z: O:
met stedes goet en bondich weer.

31e dito, donckel weer als vooren, ende dato is door ordre van den Ed. Heer Gouverneur Generael Brouwer, de beschrijvinge onder alle de ijnwoonders Batavia gedaen, en bevonden het getal derselver is 3696 zielen, soo blancken als swarten, vrij en onvrij te weten, in volgen als volcht.

366: Nederlanders, in dienst van Comp.e
51: dito vrijelieden.
22: blancke vrouwen
65: dito kinderen.
64: vrije Bandanesse mans persoonen, onder de 12 jaer oudt.
144: vrije Bandanesse vrouwen.
90: vrije Bandanesse kinderen.
172: vrije mans persoonen, van allerhande natien,
296: vrije vrouwen als vooren.
279: dito kinderen.
82: lijffeijgene Bandanese mans persoonen,
217: dito vrouwspersoonen.
91: dito kinderen.
675: lijffeijgene manspersoonen van allerhande natien
710: dito vrouwen.
356: dito kinderen.

Somma 3696 zielen

September

Den 1en dito, des morgens tot den avont goet en bequaem weder ende wint.

2 dito, als vooren.

3 dito, is den Ed. Heer Artus Gijsels nade voorgaende vrundelijck afscheijt en goet contentement, vanderen geembarqueert, om sijn reijse vervorderen en wederom met het schip den Arent, beneffens den Catt.r, die alrede 4 jaeren sijn guarnisoen gehouden heeft, onder Amboijna nader Batt.a gecomen, geladen met

Cattoenen

September A° 1635:

Cassa Marcq is 2906 so [illegible] } lieres f 26748:3:8
24760 Cassa Notes is soo te ..... }

Desen morgen geliert t'Heern, uijtgaende sijn L: E: ende 't gantsche geselschap is selve geleijdt, [illegible] tot goedestinde der Staetsche voorspoedig Luths arriveren, [illegible] E: O: mede tamelijcken [illegible].

4 dito. [illegible] [illegible] vallen als voren, [illegible] dato hebben Sijne E: in Raijde geordonneert, [illegible] [illegible] [illegible] van [illegible] sijn vaders te [illegible], [illegible] [illegible] hebbende [illegible] voorts [illegible] te [illegible], [illegible] is [illegible] [illegible] te blijven, soo blijven des Costumes [illegible] [illegible] [illegible] mede [illegible], als gelijcken [illegible] van 20 a 22 vaders, tot voltreckinge vande begonnen [illegible], bij de [illegible] te [illegible], alsoo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], is 16,

5 dito: des morgens is de H:r [illegible] met Sijne [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] als [illegible]

Alsoo van Batt:a met de Jong: [illegible] besendinge [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] is, [illegible], goet gevonden de voorss: [illegible] [illegible] tot [illegible] van 't Guarnisoen [illegible] Burgerije [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Placcaet sal ontwerpen [illegible] [illegible] sal [illegible] [illegible] [illegible] worden, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible] sullen hebben.

Item alsoo [illegible] [illegible] door het verlossen vande Assist.t Abraham [illegible], die de Secretarije [illegible] [illegible] eenigen tijt [illegible] [illegible] bedient heeft, als nu vacant blijvende, [illegible] noodich dient [illegible] [illegible], [illegible] andere bequamen daerdoor [illegible] te [illegible], [illegible] goet gevonden, den Assistent [illegible] [illegible] vanden [illegible], die mede eenigen tijt de Bottelrije aldaer bedient [illegible] [illegible] heeft, [illegible] voorss: [illegible] te ordonneren, [illegible] den Assistent [illegible] [illegible] [illegible] mede Bottelrije [illegible] [illegible] gebruijcken,

Item alsoo mede met het [illegible] vande [illegible] [illegible] het Guarnisoen aldaer [illegible] [illegible]

September A°. 1635:—

[illegible], wert bij den Raedt goet gevonden,
dat [illegible], ter [illegible] [illegible]
sijn Quartier ende Residentie [illegible]
[illegible] te nemen, tot nader dispositie van den
Hr. Gouverneur, ende den tweeden Luitenant [illegible]
[illegible] ende [illegible] te [illegible], onder [illegible]
den selven [illegible] van Justitie, in plaetse van
[illegible], mede Luitenant in Guarnison
[illegible], gebruijckt sal werden.—

Op voorsz dato, sijn mede [illegible] Cont.° [illegible],
[illegible] haer [illegible] tijt [illegible] hebben, de
[illegible], ende [illegible] nae merite [illegible].—

6 dito, naer den Middach is d'E. Hr. Gouverneur met
eenige [illegible] [illegible] nae [illegible] [illegible]
ende [illegible] hadden, aldaer des avonts [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] ende [illegible] als voor.—

7 dito, heeft den achtb. Raedt van Justitie [illegible]
gehouden ende [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] hadden bij de selve sijn gedebatteert, ende
[illegible] gevonden, naer den Middach is den Luitent.
[illegible] [illegible] aen de [illegible], door d'E. Hr. Gouverneur
voor de [illegible] Cont.° met [illegible] [illegible], [illegible]
ende de Soldaten voorgestelt. Op dato is den [illegible]
[illegible] [illegible], die voor eenige dagen [illegible] 't Lant
[illegible] was, [illegible] [illegible], [illegible] extra-
ordinarisse [illegible] wint uijtten Z: ende Z: Oost.—

8 dito hadden nog [illegible] ende [illegible] harde wint,
[illegible] stormigh weer, mittertijt sijn [illegible]
met den [illegible] [illegible], ende [illegible]
des [illegible] van [illegible] groot als [illegible]
[illegible], [illegible].—

9 dito Sondach, hadden nog extraordinaris harde wint
[illegible] [illegible], uijtten Z. ende Z. Oost.—

10 dito, is de [illegible] [illegible] nae dat eenige dagen,
[illegible] [illegible] [illegible] voor [illegible] gestraft.

[illegible]

September Anno 1635.

[illegible] van hier met eenige [illegible] dienst als d'Ed. Gouverneur, namentlijck d'E. Hr. Gijsels ende Outhoorn, gedestineert, ende vande [illegible], met expresse order de Sergeant van voorsz. Plaetse, dewelcke alhier voor eenige dagen selve sijn jonge dochter gedoot hadde, aldaer [illegible] als te stellen, nae Amboyna te voeren, hadden gantsch ongestadich weer, [illegible] met [illegible] meeste harde wint uitten Z: ende W.

Present beginnen die van Luthoor ende groote Lant te [illegible], doch hebben beginnen te beduiden soo dat t'selve tot 5 a 6 weken uitgestelt wordt, [illegible] sijn volck [illegible] niet [illegible] hebbende, mede alle apparentie sal het een lange [illegible] mede [illegible], aengesien de [illegible] met veel [illegible] [illegible] [illegible] sijn, [illegible] ende [illegible] [illegible] tot [illegible], dat den Almogende gelieve te [illegible].

11 dito, hadden stadich goet weer, met labber coelte uitten Z: O.

12 dito, is d'Ed. Hr. Gouverneur met eenige officieren naer Lonthoir gescheept, ende naer [illegible] [illegible] tegens den avont weder [illegible] huijs [illegible] gekeert, de wint als voren.

13 dito, waeide de wint als voren, [illegible] met [illegible] [illegible].

14 dito, heeft den [illegible] Raet van Justitie hier [illegible] gehouden, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] civile saecken bij deselve sijn gehandelt ende [illegible] [illegible], [illegible] eenige sententien [illegible] [illegible], onder [illegible] twee delinquanten [illegible] [illegible] gevelt, sijn de dato mede ter executie gestelt, te weten Jacob [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] sijn [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], ende met een [illegible] [illegible] [illegible] geschoten te werden, [illegible] [illegible] [illegible] tot de [illegible] [illegible] [illegible], is [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Septembre Anno 1685: —

Vertrock de arbeijder Weijnaert Wartstede soedanige is Guarnisoen op Lontoir, onder de selve gecommitteerde fauten, dewijle van de selve geworden voorts al [illegible] die eenige Comp.s dienst te [illegible], van sijn [illegible] gedevaliseert. Hadden den gantschen dag schoon helder weder, den wint Z: Oost. ——

15 dito, is d' E. Hr. Gouvern.r [illegible] met eenige Ambtenaren, na Celamma gevaren, en nadat sijn Ed. de Perkenen besichtigt en op alles goede ordre gestelt hebbende tegens den avont wederom na Neira gekeert. Wint als voren. ——

16 dito, hadden seer goet en schoon weer, wint als voren. —

17 dito, is d' E. Hr. Gouvern.r na [illegible] gevaren, alwaer diverse Comp.s dienaren, dewelcke in dienst van [illegible] Marcelis bedienen, [illegible] gevoerden, [illegible] den behoorl. eedt van getrouwigheijt gepresteert. ——

De wech is de [illegible] alsijde op Neira den [illegible] van 21 vadem [illegible] gestelt, en bij sijn E. gecommandeert int corte tijd te sijnde te brengen, waer aen dagelijcx seer gearbeijt sal werden. ——

18 dito, is d' E. Hr. Gouvern.r met den Luijtenant [illegible] na Lontoir gevaren, en na [illegible] aldaer, tegens den avont wederom op Neira weer aengecomen. [illegible] dato ontrent den middag [illegible] [illegible] doch [illegible] met Lange. ——

De Chaloup van den Schipper [illegible] Grootebroeck, dewelcke voor eenige dagen met consent [illegible] van d' E. Hr. Gouvern.r na [illegible] van [illegible] gecommitteerden handel [illegible], gegaen was is [illegible] alsijde wederom weer aengecomen, medebrengende [illegible] gesouten visch, als [illegible] aldaer bij d' inwoonders [illegible] van [illegible]

weer

[illegible] gecontrarieert ende bejegent hadde, gevallen [illegible], des wint [illegible] [illegible].

Den 18en hadde Sijne E. vanden Coopman A. W: [illegible] advijs becomen, hoe dat Saterdach 's nachts, de van de [illegible] Mardijckers genaemt Camaij [illegible] is, die mede des Orangbaij [illegible] Cornelis [illegible] [illegible] [illegible] Mardijckers [illegible] vandaer gevaren, ende [illegible] [illegible] des [illegible] orangbaij [illegible], door de [illegible] des [illegible] [illegible] sijnde, hadde hij [illegible] mede [illegible] begeven, om [illegible] 't [illegible], doch niet [illegible].

Het [illegible] was 't [illegible] A. W: [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ende [illegible] [illegible] is [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

19 } dito, [illegible] [illegible] [illegible] ende [illegible] [illegible].
20 }

21, dito is d'E. H.r Gouverneur, mede dat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ende [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 't [illegible] [illegible], tot het [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gedaen, [illegible] mede [illegible] [illegible] [illegible], mede de groote orangbaij ende [illegible] [illegible], mede [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] navigabel [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], ende groote [illegible], [illegible] sijne E. [illegible] [illegible] [illegible], ende [illegible] [illegible] mede [illegible] [illegible] [illegible], ende [illegible] mede [illegible] [illegible] gemarqueert, —

22, dito voor de middach [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] bij d'E. H.r Gouverneur ende [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ende [illegible] [illegible], ende [illegible] [illegible] [illegible] gedaen, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ende [illegible] [illegible], mede [illegible] [illegible] [illegible], doch [illegible] [illegible] te [illegible], des [illegible] [illegible].

23, dito Sondach, is door de Predicant [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], de Godts dienst [illegible], ende de Predicatie gedaen, alwaer [illegible] sijne E. mede [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],

September Ao: 1635:

hadden op dien dach seer schoon ende liet weder, ende bevonden ons ontrent [illegible] beneden landt.

24: Dito, des morgens is d'E. Heer [illegible] met de voorschreven vaertuijgen, van schepen nader [illegible] [illegible] [illegible], als wanneer ontrent de schepen [illegible] aengecomen sijn, ende alles in goeden doene bevonden, naer de middach heeft sijn E. het bosch door wandelt, ende de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], die seer door het [illegible] der [illegible] [illegible] staet, [illegible] [illegible] uytgegaen ende [illegible] sijn, bevonden, onder anderen [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] gegeven ende [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ende [illegible], alsdan nog int bosch leggende, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tot [illegible] [illegible], op [illegible] ende andere plaetsen, op strant te doen brengen, om [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vaertuijgen van daer te halen,

[illegible] heeft sijn E. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gegeven, het [illegible] alsdan, dat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ende [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], ende [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ende [illegible] [illegible], tot [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] als nog [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tegens het [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], om [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], die [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] souden mogen sijn te leggen.

25, Dito heeft d'E. Heer [illegible] geraden, dat men [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] van 't vaertuijch, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] te doen brengen, dat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gestelt, ende nader gecomen is, versamelde sijn E. met andermael het bosch ende strant bewandelt

September A.o 1635.

bevrandeert, ende voorts van de tweedracht in voorß [illegible] quartier.

26 Dito. 's morgens is Zijne E. met des selfs gevolgh, nadat het buytenwerck uyt het Casteel aen strandt gebracht was, ende alles sodanige ordre, soo int buyt wel, gesproken dage, ende voornamentlijck dat deselve wel ende haer woorde souden doen, ende soo yets nodich ontbrack, sulcx terstont door den Sargt. Majoor te [illegible], geschiet zijnde, was daer in gebroocken, ende getrocken met intentie achter groot Bantam om te loopen, ende [illegible] in dat landt aen te doen, dat sulcx het lage water in dien tijt als storting van zee niet hebben connen geschieden, maer voor bij morgen was [illegible], ende in [illegible] achter 't Casteel [illegible] Houthuyn [illegible], alwaer Zijne E. uytgetreden is, ende over lant naer voorß Houthuyn gemarcheert, om alsdaer de [illegible] Corcora's die welcke sulcx harde stroom ende [illegible] van stroom, [illegible] gemaeckt zijnde ontrent la Ontang van Zijne E. geretardeert waren, om binnen [illegible], al waer beter wende ende den stroom te baet hadden, gelooft is te [illegible], alsoo de voorß Corcora's [illegible] suffisant [illegible], om voorder volgens de ordre van den Ed. Heer Gouverneur naer [illegible] te [illegible], hebben deselve [illegible] gebracht, ende wederom aen den wal gehaelt.

Eodem dato is Zijne E. met desselfs gevolgh wederom van Houthuyn naer [illegible] getrocken, alwaer int [illegible], [illegible] Vaertuych in 't [illegible] van ons, soo wel als bequamelijck [illegible] conden, quamen, dat [illegible] die Bantam [illegible] aen te doen, [illegible] wesen, [illegible] wederom met [illegible] gecomen zijnde, hebben van der selver [illegible] niet [illegible], soo dat [illegible] Vaertuygh [illegible] ende [illegible] daerom, sullen sijn [illegible] gemaeckt [illegible].

September Anno 1685:

bleven aldaer voor dien nacht, [illegible], hadden schoon en heet weer, de wint Z: —

27 dito, is sijn Ed. vergeselschapt met eenige officieren int Bosch gegaen, en 't lant doorwandelt, en nadat alles bevonden en besichtigt hebbende, van daer wederom naer D: Cay getrocken. —

28 dito, op d'aencomste van sijn Ed. en D: Cay, heeft de gecommandeert alle de mans persoonen [illegible], als de [illegible] te stellen, in de [illegible] om Paerden en [illegible] binnen 't Landen te verwittigen, voor den middag sijn diverse Comp:s dienaren bij de Hr. Commandr. en Raet, de [illegible] aengenomen, en [illegible], als ijder nae sijn merites, naden middag is sijn Ed. uitblijvende sijns [illegible] het Nieuwe Bosch doorwandelt, en onder andere bevonden en [illegible] gedaen, dat door de extraordinarij groote droogte, die alreede eenige maenden lanck gecontinueert heeft, de vruchten die noch tot haer volle perfectie en rijpte niet gecomen sijnde, als de boomen verdrogen, sterven, en af vallen. Weder en wint als voren. —

29 dito, is d'Ed. Hr. Commandr. met sijn medehebbende geselschap, nadat hij alles [illegible] andere Regement gestelt hebbende, van D: Cay [illegible] en 't Lant hier in [illegible] aengedaen, van daer op [illegible] tegens den avont, nadat 9 dagen uijt geweest waren, weer aengecomen, en alles noch in goede ordre bevonden, weder en wint als voren. —

30 dito Sondach, weder en wint als voren, sijnde niet notabels gepasseert. —

October

1, 2, 3 dito, hadde heet weer, en sonnenschijn, met extraordinarij droogte, weder en wint als voren. —

4 dito, de droogte continueert als noch uijttermaten, [illegible] alles [illegible], en tot [illegible] te [illegible] staen, soo staen de Boomen mede —

seer drooch

October Anno 1685:

sulx droevich en treurich niet sonder tranen te laten
vallen, want dit aengesien door de natte der [illegible],
niet ongedaen gebracht als dese haest werdt, treden
en sedert uyt maeckt,

Inden morgen staet, en int aenbelangen der burgerije,
is't gants wijsich en droevich, Ja soo, dat niet anders
geconsummeert werdt, als dade niet [illegible] volgen,
dat met het Archiv van Bos, Breda, en Leerdam
gesondert werdt, Praesent sijn met het afsetten van de
[illegible], en het dienen, als Koningh, noch steeds
bosich, en sijn besiden tot de laetste wardinge gekomen,
soo heijt het wint tot den nieuwen gevordende des
Creatuers, int Bosch gehouden, dat nu dade uijt
gebracht werdt, om met den eeden int Hout
te leggen.

5 dito, des Morgens hadden gants schoon en lief weder
weer, met Labbers Koude uijtten Z: O: a dato heeft
den Eersten Raedt van Justitie sessie gehouden,
en Collegialiter gepraet [illegible], alswanneer
diverse Civile saecken by deselve gehandelt ende
afgedaen sijn geworden.

6 dito weer en wint als voren.

7 dito niet sonders gepasseert.

8 dito als voren.

9 dito, is den Ho: Ed: [illegible] met sijn [illegible]
[illegible] nae [illegible] gevaren, alwaer bij
den Predicant Do: Schagen [illegible] gewaelt is,
en het Middagmael bij den selven genoten, gaen mede
voor dien tijt nevens [illegible]; den wint als voren.

10 dito, is den Ho: Ed: [illegible] met het gantsche
geselschap [illegible] des Middachs, ende dat [illegible] alles goede
Orders gegeven hebbende, wederom alhier weer
aengecomen, de wint als voren Z: O: met
tamelijcke koude.

11 dito, weer en wint als voren.

6044

Octobre Anno 1635.

12 dito, is d'E. H.r Gouvern.r mette [illegible] over [illegible] ende Soulang gegaen, alwaer sijne E. snachts is, ende voorts de kinderen die bequaem om ter schoole te houden aengenomen, die 23 int getal bevonden sijn, des avonts als voren.

13 dito, tegen den avont is d'E. H.r Gouvern.r wederom over Tayouan, alwaer hij alle de ongelegentheden insonderheyt op voors. Tayouan, mitsgaders het oude Sande Casteel, ende besonder [illegible] twee Point goede ordre gestelt, ende de vigilante wacht gerecommandeert bevolen hebbende, [illegible] weinich van aengecomen, des avonts [illegible] met [illegible].

14 dito Sondach, des morgens hadden [illegible] weder ende sonneschijn, tegen den avont [illegible] sich de lucht alsoo, dat [illegible] regen mochte crijgen, doch is weder [illegible] daernaer, en geen regen gecomen.

15 dito, weert door [illegible] die [illegible] gedeserteert, soo dat voor twee dagen geleden eenige Mardijckers, ende dat [illegible] consent bevonden hebbende ende [illegible] Comp.s toe // behoorende, ende [illegible] lant [illegible] te [illegible] gesocht, [illegible] ende dat eenige dagen uyt geweest sijnde, ende weder te voorschijn [illegible] gecomen, ende fugitijf geworden [illegible] als [illegible] eenige [illegible] vrouwens [illegible] ende [illegible] Comp.s [illegible] schuldich sijnde, [illegible] int getal geweest [illegible] sijn, [illegible] te weten:

Laurens Lino Mardijcker
Augustijn Gerrit dito
Matheus Lomba met sijn vrou
Donna Phi[illegible] met haer 3 slaven.

October Ao 1635:

de vrouwe van Hendrick Huydt, met 1 [illegible]
een slavinne van Marcus Kruben. —
twee kinderen van Marcus [illegible]. —
een slavinne van Madij Marock
een dito van Jan [illegible]. —
Sijnde t'samen 15 zielen. Eodem dato arriveerde
van Coromandel voor de tweede reijse de vrij burger
Dirck Hendricksz, met sijn chaloupe, rapporteert
volgens de brieven van Coromandel [illegible]
[illegible], is [illegible], aen sijn E. mede advijserende
hoedat die van Rakit ende Bobbo, [illegible]
tegen Coromandel, en dat met ons in [illegible] staende.
16 dito heeft sich de lucht gantsch en [illegible]
[illegible], [illegible] sonder als [illegible] ende [illegible]
[illegible], met [illegible]
sijnde, [illegible] als voren. —
17 dito, sijn d'E. Heer Gouverneur ende Raet [illegible] —
[illegible] met [illegible] //
[illegible], [illegible], [illegible] dato
is mede [illegible] van Coromandel van
Coromandel, met den vrij burger Dirck Hendricksz
aen d'E. Heer Gouverneur gesonden, [illegible]
[illegible] //
[illegible], ende [illegible], [illegible] dat de
[illegible] als voorseijt, tegens [illegible]
Bobbo ende Rakit voeren, [illegible]
[illegible] sijn E. is alle [illegible],
ende [illegible], dat men deselve mede
[illegible] te [illegible]
tot [illegible] van [illegible] sonder
[illegible], ende [illegible], des avonts [illegible] met
[illegible]. —
18 dito, is d'E. Heer Gouverneur [illegible] met den
fiscael ende [illegible] met [illegible], ende [illegible]
[illegible], tegen den avont [illegible]

1046

Octobr Ao: 1635:

Nieu weer aengecomen, hadden den gantschen dach liet dees weer en hete Zonneschijn, den wint als voren. — Per dato is den [illegible] [illegible] de Waijer, een Brant gestadich, onde nader vreesen gevallen.

19 dito, heeft den achtb. Raet van Justitie, hunne [illegible] die gehouden en Collegialiter [illegible] geweest als wanneer diverse Civile saecken, ter Attestatie van den Hr. Gouvern.r afgehandelt sijn. —

20 dito, hebben alle het Cruijs, naer dat 10 dagen daer voor [illegible] sijn [illegible] door [illegible] van sijnen [illegible] gedragen, soo heeft sijn gemelte [illegible] mede alle [illegible] van Amunitie ende andere behoeften, [illegible] weder bewaert.

21 / 22 dito, liet dees weer, en niet sonders geschiet heeft,

23 dito, des morgens hadden gants liet dees weer en hete Zonneschijn, gedurende den gantschen dach de wint N.: —

24 dito, weer en wint in voorigen staet. —

25 dito, hadden den gehelen dach mede een stil ende aengenaem weer (en hete Zonneschijn, gedurende) [illegible] over t gantsche lant, — Per dato is de E. Hr. Gouvern.r naer [illegible] gevaren en tegen den avont wederom t huijs [illegible] gecomen. In desen dagen hebben hier de Sonne en Maen aen t Firmament met een ongewoonlijcken colleur gelijck als brandende [illegible], waer door groote [illegible] hitte [illegible] is gewrocht. —

26 dito, weer en wint in voorigen staet. —

27 dito, is per N: Oo, een [illegible] regen gedurende [illegible] gevallen, doch heeft [illegible] [illegible]

Extraordinair

October A°: 1635:—

Extraordinaris ende langdurige hitte ende droughte over gantsch [illegible] zijnde, [illegible] geworden.

28 dito Sondach, des nachts sijn de [illegible] van s' Compagnies Burgers en [illegible], gevangen ende [illegible] [illegible] tot noch niet [illegible].

29 dito, smorgens hadden wede [illegible] het [illegible], [illegible] ontrent de [illegible] [illegible] gevallen, [illegible] des middachs is d' E. H. Gouverneur [illegible] met de [illegible] van [illegible] buyten 't [illegible] langs de [illegible] [illegible] van [illegible] langs de [illegible], tot [illegible] [illegible] [illegible], de [illegible] ende [illegible], de [illegible] ende [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ende [illegible] voor [illegible] groot [illegible] bevonden zijnde [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] ontrent de [illegible] gevonden [illegible], [illegible] uyttermaten groote ende lange [illegible] [illegible], diergelijcke [illegible] in dese [illegible] [illegible] [illegible], gesien [illegible] de [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] als [illegible].

Eodem dato ontrent den avont, is [illegible] [illegible] van [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] met [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ende andere [illegible].

30 dito [illegible] de [illegible] als [illegible].

Ult° dito, sijn noch twee [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] als [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] noch is [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], dat de [illegible] tusschen de [illegible], [illegible] [illegible] ende [illegible], [illegible] van A° 15 [illegible] bij [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] van [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ende [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] d' een [illegible] d' ander ontschaeckt hadde, doch dat met [illegible] [illegible] ende [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ende [illegible] [illegible], niets [illegible] [illegible] [illegible] gemaeckt hadden.

Eodem dato [illegible] den middach, soo is d' E. H. Gouverneur [illegible] met [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

October Anno 1635.

Voor Reede, de Noot Boomen(?) en het [illegible] der [illegible]
[illegible], alwaer sijn [illegible] [illegible] woont
dat door de extreme hitte en drooghte, derwelcke
eenige Maenden langh, als noch gedurende geconti//
nueert hebben, verscheijde Jonge Noot Boomen, gants
uijtgedroogt en verdorde sijn bevonden. Godt betere
en voort als voren.

Novembri.

Ao. dito, sijn verscheijde cleene Jonckens vant Eijlant
[illegible], met [illegible] gelaeden met [illegible] en andere
[illegible], als andere cleenigheden mede, alhier aengecomen,
rapporterende, dat verscheijde Vaertuijgen,
soo van China en Amoy(?), als van andere Eijlanden
[illegible] onderweegs waren, om mede
herwaerts aen te comen. Op dato is de
Chaloup vande [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], en met [illegible] [illegible], met [illegible]
last, om [illegible] [illegible] [illegible] aldaer te
drijven, [illegible], [illegible] Godt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible].

2 dito, heeft de [illegible] Raet van Justitie [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], en Collegialiter [illegible]
[illegible], als [illegible] verscheijde [illegible] [illegible]
bij deselve [illegible] en afgehandelt [illegible],
Op dato sijn noch verscheijde Vaertuijgen, gelaeden
met [illegible], als andere cleenigheden, alhier mede
[illegible] aengecomen, [illegible] en voort als voren.

3 dito, sijn noch verscheijde Vaertuijgen van Pescadores(?)
Eijlanden alhier aengecomen.

4 dito, hebben gants [illegible] weer, [illegible] met
extraordinaris [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
noch een groote Jonck van China, gelaeden
met verscheijde Coopmanschappen.

5 dito

Novembris A° 1635:

Dito, voor den middach, is door 't beleet vande Ed. Mo:
Heeren der Stadt Geertruydenberghe gedaen versocht,
ende geresolveert, te weten: Alsoo bij de [illegible]
Burgers ende Ingesetenen aldaer in handen vande
Geldtcamer merckelijcke somme van penningen à 4½
per Cento geligt is gevonden, dewelcke in desen
occurrentie des tijts, die seer swaer ende
slecht is, [illegible] ende te negotieren valt,
dienvolgende van tijt tot tijt is gebruyckt geweest, [illegible]
[illegible] ende mogelijck is, soodanige Interest [illegible]
[illegible] te brengen, gevoelende sijn, dat daerom
voort bij de Geltcamer [illegible], ende [illegible]
[illegible] geraden worde het uytgesette gelt, niet
[illegible] dat noch soude mogen geligt ende
uytgedaen werden, 't selve gemoderneert [illegible]
verlicht mochte werden, temeer alsoo sij vertrouwen
door soodanige middel, de [illegible] penningen
die noch bij de Geltcamer sijn berust ende,
ander [illegible] blijven leggen, beter in meerder
quantiteyt, tot [illegible] vande [illegible] ende
Burgers op deposito geligt soude connen werden;
twelck [illegible] in [illegible] consideratie ende
[illegible], den gemelten Interest voortaen [illegible]
tot 1½ per Cento [illegible] tot nader ordre.
Ende dato sijn noch eenige Persoonen, dewelcke
haer [illegible] geweest [illegible] de [illegible]
[illegible] aengenomen. Ende heeft is mede
[illegible] Placcaet [illegible], [illegible]
[illegible] genaemt, [illegible]
geremonstreert, gepubliceert [illegible] gedaen,
[illegible] dat noch
[illegible] comende uyt de
[illegible] ende [illegible]
[illegible], [illegible] landt [illegible]
[illegible] aengenomen werden, [illegible].

November A° 1635.

6 dito, ongedurich weder gehadt voor den dach, is de Ed. Heer Gouverneur Generael geselschapt met eenige Cappitaele ende officieren van hier nae de [illegible], ende aldaer des morgens stont vroe aengecomen, alwaer [illegible] [illegible], soo groot als cleyn, van [illegible], [illegible] 't [illegible] geset leggen, aengecomen waren, geladen met [illegible], [illegible] ende andere [illegible], deselve hadde [illegible] [illegible], nae [illegible], alwaer de [illegible] gehuyst wert, te [illegible], ende dat hebbende sijne Ed. met het selfde gevolgh, het Bosch doorwandelt, ende het [illegible] de [illegible], mitsgaders de [illegible], onder het [illegible] tot [illegible], gevisiteert ende besichtigt, keert weder als voren, [illegible] drooghe lucht.

7 dito, hadden den gantschen dach door drooghe ende [illegible] lucht, [illegible] datmen [illegible] van hier sien conde. [illegible] dato heeft sijne Ed. eenige [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] toegestaen [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] van [illegible] [illegible] ende deselve nae [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] des middachs is sijne Ed. nae [illegible] [illegible] [illegible], als andere wercken, ende fortificatien gaende [illegible] [illegible] [illegible], van [illegible] [illegible] nae [illegible] gekeert, alwaer tegen den avont weder aengecomen is, [illegible] den [illegible] [illegible] [illegible] met [illegible] [illegible] [illegible] nae [illegible] [illegible] lucht als voren.

8 dito, des morgens tot den avont hadden [illegible] drooghe ende [illegible] lucht, in dese [illegible] [illegible] [illegible], soo [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] nae [illegible] [illegible], [illegible] aengecomen, [illegible] dat eenen Willem [illegible] [illegible] van hier, nae dat deselve sich eenige maenden lanck aldaer inde [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ende [illegible]

Novembre A°. 1635.

gecommitteerde Banda te Vorn, eyste de sijs Jonckx [illegible]
Joncksen geschept, voornemens 't van Intentie waeren
naer Banda te seijlen, dan is de [illegible] sijnde, Bes//
contreerde soo de Jacht [illegible], 't Jachtje [illegible] bleef,
sulcx dat het gemelte Chaloupe ofte Joncksen daer naer-
[illegible] eenichsints overleden was, deses ongeseijlt, ende
[illegible] is, [illegible] dat niet dan als 't gebracht
hebben, als het bevonden sijn. Item dat die van [illegible],
hebben Negorij ende [illegible], genaemt [illegible], ende mede
de ander [illegible] ofte de Negorij, mede [illegible] hadden hebt:
[illegible] de Jaentsche Negorij bestoocken ende eenige
doot gebleven waren. Dato is de E. Heer Gouverneur:
naer Lanthoir gescheept, ende tegen den avont naer [illegible]
[illegible], wederom 't huijs gekeert.

9 Dito hadden noch continuele Regen ende betrockene weder,
des gantschen dach, wesen sijn noch eenige arrebeyders met
sijn Chaloupen, ende een kleijne Jonck, uijt de Negorij
[illegible], naer de [illegible] [illegible]//
gecomen. Rapporteerden dat hebben [illegible] van 't Eijlant
[illegible], sijnde [illegible] gelijck de
Bataviers, ontrent de [illegible] van [illegible]
gelegen, ontrent 5 E. van [illegible] Vaertuijgh is [illegible]
sijnde, [illegible], het [illegible] daer van [illegible],
[illegible] door [illegible], soude [illegible] niet [illegible] te [illegible]. Item dat
[illegible] is [illegible] lant, als [illegible] ander Eijlanden,
eenige Maenden lanck, extraordinarij groote drooghte
die tot noch continueerde, bij haer geweest hadde, is [illegible]
[illegible] alles verdordt, ende uijtgegaen was, want de
[illegible] hadde, soo van [illegible] als eenige
[illegible], twelck oock oorsaecke was, dat [illegible]
presente [illegible] soo weijnich naer als [illegible]
sijn, aenbrachten. [illegible] hadde arriveerde een
Jonck van [illegible], confirmeerde de rapporten [illegible]
de [illegible] ende [illegible] der Bataviers, [illegible]
niet [illegible] uijtcomen, twelck de [illegible]
oorsaecke is geweest, dat [illegible] haer [illegible] niet

November A.o 1635.

Dijs [illegible], de wint als voren, ende seer dadich
diesich weer ende lucht.

10 dito, hadden noch diesich ende betrocken lucht als voren,
Op heden arriveerde de jonck van [illegible], confirm.
de rapporten vande voorgaende. Anders niet
notabels gepasseert.

11 dito Sondach, continueert diesich weer als voren, de wint
Noordelijck.

12 dito, hadden noch gestadich diesich ende onvervanstich weer
als voren. Op dato heeft de [illegible] algide [illegible]
[illegible] herwaerts, aengecommen sijnde Ed. volgens
de orders der ordre, twee gecommitteerde ende
politijcke persoonen, namentlijck des Opperkoopmans
van W: [illegible] hr Pieter Willemsz ende hr Ambrosius
[illegible], als in sijn Ed. bericht, derwaerts inde
voors. kerckelijcken vergaderinge gesonden, [illegible]
dinge punctes concernerende de kercke in [illegible]
[illegible] ende [illegible] sijn [illegible].

13 dito, naer de middach is de E. Gouvern.r [illegible]
met de Luytenant de Vries, ende Majoor [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] de punt [illegible]
[illegible] te [illegible], [illegible] [illegible] ordre
[illegible] te [illegible], de wint [illegible].

14 dito, is sijn Ed. naer dat al voren de [illegible] ende gracht
[illegible] de punt als [illegible], [illegible] [illegible],
ende [illegible] naer dat de [illegible] punt
sal [illegible] [illegible] [illegible] ende voorder, de
fortificatien als andere [illegible] ordre [illegible]
[illegible] gestelt is, van Majoor [illegible]
ende Lanthoir [illegible], [illegible] [illegible] weder
aengecomen, hadden noch continueel diesich betrocken
ende onvervanstich weer, twelck nu eenen geruymen
tijt lanck aengehouden heeft, soodat [illegible]
[illegible], anders niet als [illegible] ende groote hitte
[illegible] [illegible] [illegible] dat [illegible]

van [illegible]

November A°: 1635:

Des Avonts bleeff het [illegible] door de hitte des daechs,
weder door de Aerde niet ongelijck als dese staet
wert, ende geschapen stonde, alles wat te velde stondt,
ten waere den Almogende niet tijdes met [illegible]
nde Regen, de Landen bevochtigen ende verquicken, [illegible]
doorre ende uijtgeschoten souden, tot merckelijcken schade der
arme Ingesetenen, deser Quartieren, des wint als voren.

15 dito hadden nog gedurig onweerachtig weer als voren,
met des avonts gantsch stille lucht.

16 dito heeft den achtb. Raedt van Justitie hare sessie
gehouden, [illegible] alwaer [illegible]
[illegible] bescheijt, ende bij deselve [illegible] gehandelt [illegible],
ende onder anderen seeckere Sententie uijtgesproocken
tegens den persoon van Gerrit [illegible], die [illegible]
door [illegible] ende gantsch [illegible]
[illegible] van [illegible] genaemt [illegible]
[illegible], ten huyse van Jonckr Schinckel gebracht, waer
van sij Gerrit [illegible] woorts, mitsgaders de Schinckel
met sijn vrouwe ende twee kinderen, [illegible] gegeten,
sodat [illegible] de Schinckel
[illegible] ende [illegible] de twee
voorsz kinderen [illegible] middernacht [illegible]
[illegible], latende de Schinckel met sijn vrouwe ende den voorsz.
Gerrit [illegible], in groote [illegible] blijvende, twelck
met Ingevinge der medicamenten door den barbier, niet
sonder [illegible], is [illegible], [illegible] gevan-
genis [illegible] is geconddemneert met Confiscatie van alle sijne
Goederen. Weder ende wint als voren.

17 dito weder ende wint als voren, voorts niet sonders gepasseert.

18 dito Sondach, smorgens hadden wij [illegible] Regen,
[illegible] 1½ [illegible] lanck, voorts den gantschen dach
door, gestadig [illegible] ende onweerachtig weder als voren,
de wint ongestadich. Eodem dato tegens den avont
[illegible] van [illegible] ende met
[illegible] Thomas [illegible]
[illegible] Marcheland [illegible]

November Ao: 1635:

eerlijck was achtervolgt met de onderste Cogel door sijn Ruggebeen geschoten, waer onder daedelijck neder ter aerden gevallen ende gestorven is, mitsgaders de andere met deselve Cogel doorgescheurt ende al voorts door sijn schouder blat door heenen was, soo hem deselve gequetst ende gewondt wort, doch door wien sulcx gecommitteert ende gepleecht is, connen tot noch niet weten, alleenlijck dattet op 't vierde gelit geprresenteert wort, derhalven alle bij attestatien genomen sijn.

19 dito, naer den middach is d'E. Heer Gouverneur met eenige Cappitalen ende dienaers naer Leytimor gevaren, ende naer besichtinge [illegible] tegen den avont weederom t'huys op Victoria gekeert; ende dato is [illegible] [illegible] Joncken gevaren met [illegible] tijdinghe van Seram [illegible] alsijde aengecomen, ende [illegible] [illegible] uut Ambonijm met Recommandement ende Orders [illegible], bij d'E. Heer Gouverneur alsijde [illegible] ende toegestaen is, voor den middach hadden weinigh donder-slagen, den wint Z: Oost.

20 dito tegen den middach hadden weder weinigh donder als voren, met regen gemengt, ende op den middach quamen eenen aertbevinge, dat cort [illegible] [illegible] [illegible] den wint ende weder als voren.

21 dito op den middach quamen eenen harden regen, geduerende ontrent 2 a 3 glasen lanck, den wint Z: O:

22 dito, weder en wint als voren, behalven dat wij snachts hadden eenen tamelijcken regen.

23 dito, heeft den achtbaren Raedt van Justitie haer sessie gehouden, ende [illegible] [illegible] [illegible], bij de welcke [illegible] [illegible] gehandelt [illegible] [illegible] [illegible] sententie getrocken hebt, onder eenen [illegible] [illegible] [illegible] den voorgaenden nacht [illegible] gehouden, ende dato is alsijde onder [illegible] [illegible] aengecomen, hebbende [illegible] van Leytimor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], den wint Z: O.

24 dito

November A.o 1635.

24 Dito, voor den Middach scheijpt alhier van Ceramlant
't vaertuijgh, geladen met seeckere sagou als andere
toebehoorende den Orangkaij [illegible], gelijck
mede seeckere groote Orangkaij, toebehoorende de
Mardijckers alhier, derwelcke voor eenige dagen met
behoorlijcken Pas van hier naer Ceramlant, om aldaer
den gepermitteerden handel te drijven, gevaren waeren,
mede bracht met [illegible] [illegible], soo gelaeden
sagou als andere, en heeft weder aengecomen,
[illegible] 't weder als voren.

25 Dito, des Morgens is eene gantsch [illegible] [illegible]
alhier gevallen, maer [illegible] niet seer lange, en
heeft, sijnde Sondagh, is alhier des Ed. H.e Nachtmael
gecelebreert en gehouden, alwaer 36 Mans en 20
Vrouwe persoonen van allerhande Natie gecommuni-
ceert, Godt [illegible] [illegible] [illegible].

26 Dito, is door 't bevel van d'E. H.r Gouver.r den Raed
[illegible], alsvoormede [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], namentlijck, dat de Jonck de Banda,
derwelcke nu wederom alhier [illegible] [illegible], en
Ceram [illegible] [illegible], met d'[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], om den Predicant Jan Jansz met sijn
gevolgh [illegible], voor de Negerij [illegible] te brengen,
om aldaer de fondamenten der Christelijcke Religie
onder de Heijdenen in te voeren, sijnde [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] voor 6 maenden, ende
[illegible] met een Cargasoen van 1000 R.a van 8.t [illegible]
uijt het [illegible] Kantoor voor den Predicant,
Schoolmeester, Kerck en Soldaten, mitsgaders
eenige noodige Provisie voor 't vaerende Volck
[illegible] [illegible] Jonck, [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] 't [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] bestelt en
[illegible] worden.

Novembris Ao. 1635. —

Iten is mede goet gevonden ende geresolveert, dat men op 5en December toecomende, sijnde Woensdach, een generalen Vast ende Biddach over gantsch Neder-landt, om de menichvuldige weldaden ende segeninge, Godes insonderheyt eenige jaren herwaerts van overvloedige Spysinge gevaren, is abondantie mede genoten, ende voor den Almogenden bewesen Gnade innerlicken te loven, Eeren ende dancken, ten anderen God den Heere van gantscher herten mede te bidden ende te smeecken, dat hij sijne Goddelicke zegen tot de bekeeringe ende stuttinge der Gemeene Vijanden [illegible] als oock, genadelick gelieve te geven, ten eynde de segen onses [illegible], sulcx de geheele langduerige groote droochte, door de welcke de behoorlicke Culture ende aenteelinge, soo van Boomen als Gewasschen, niet heeft connen gevordert, mede de lande door de hitte der Sonne, als in [illegible] staet, is voorts dat bij [illegible] alle uitgaet ende [illegible], oock te verdelgen, van gantscher herte sonderlinge te bidden, de landen mede eenen bequamen Regen gelieve te verleenen ende [illegible] te segenen. ——

Iten datmen mede [illegible] alsoo oock een tamelijck getal van Arme weeskinderen sijn bevonden, [illegible] School door de [illegible] aldaer, sal werden geremedieert, ten sijnde de Jonge Jeucht is alle [illegible] disciplina, door eenen [illegible] Schoolmeester, ende [illegible] dese te onderwijsen, [illegible] ende [illegible] gevordert ende aengenomen sal werden,

Op dat [illegible] Parsoon, [illegible] 100 stuyvers, [illegible] ende [illegible] Capittel [illegible] mede [illegible] [illegible] is sijn [illegible]

[illegible]

Bosschieter, met deselve schoot, sijn broeder als jegenst
en gewondet hadde, sich selven bekent gemaeckt, omme
Dieren Lenertsz van Parijs Adelborst, sulcx gecommit-
teert, alleenlijck t'selve door den particulieren
haet, of de quade die geschiet te zijn, nade door
onderlinge [illegible] ende [illegible].

27 Dito, voor de middach, is den Adelborst Jan Dircksz [illegible]
van Delft, dewelcke als de [illegible] Parade [illegible] geschicht,
door sijn [illegible] Bosschieter geschoten was, door 't
ongestellige [illegible] der wonde, seer miserabel ge-
storven, ende [illegible] begraven.

Dito is noch seeckere groot [illegible] van [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] aengecomen, dewelcke [illegible]
meninge [illegible] voorts gevallen [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nae [illegible] te [illegible], [illegible]
[illegible] coopmanschap [illegible] te [illegible], [illegible] contrarij
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], is [illegible] de
[illegible] niet hadde connen [illegible], [illegible] genootsaeckt
geweest [illegible] Banda [illegible] [illegible] te [illegible], [illegible],
hadde [illegible] tot [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
met [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Z: O.

28 Dito, is [illegible] [illegible] [illegible] met eenige [illegible]
[illegible] nae de [illegible] [illegible] ende [illegible] 't
[illegible] [illegible] over lant nae [illegible] gemarcheert,
alwaer sijne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] der
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], dewelcke [illegible]
[illegible] door de [illegible], [illegible] [illegible] worden,
ende nae dat [illegible] [illegible] [illegible] alles [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], met [illegible] [illegible] [illegible], langs
t'lant [illegible] [illegible] [illegible], ende van daer over lant
nae [illegible] gemarcheert, alwaer [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], hadden [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible].

29 Dito, hadden continuelle [illegible] ende [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], met [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

1058

November Anno 1635:

was voor deses, tegen den avont is de E. H.r Gouverneur met sijn bij hebbende geselschap, nae dat alvorens op den [illegible], dewelcke al voortrocken ende [illegible] was, als andere, goede ordre gegeven hebbende, wederom nae [illegible] gekeert. Ende hadde sijn [illegible] [illegible] Vaertuijgen uijt de gemelde [illegible] onder [illegible], nae dat haer aengebrachte goederen verkocht hadden, wederom getrocken, twee onder den admirael Marten Ringi Ringi, dewelcke sijne E. van deses bevoorde ende toegeseijt hadde, alsoo so lange te [illegible] sijn E. comste met den hoofde [illegible] nae sijn [illegible] te gaen, stilswijgende getrocken, sijn opinie meijnende, hij met noch een ofte twe van sijn [illegible] [illegible] geweest waere, oversulcx niet langer op deses ongesonde Plaetse hadde connen comen, latende allenes sijne [illegible], met noch twee andere van sijn Volck, die hem ende hetd met den voorschr. Hoofde te sullen volgen. Des wint uijt de Noorde// lijcken [illegible], doch sonder storm te gaen. ——

ult.o Dito, [illegible] den [illegible] van [illegible] Dito [illegible] [illegible] gegeven, ende [illegible] gevondet hebben, bij dewelcke geseijt [illegible] [illegible] sijn geworden, des wint [illegible] niet vant Westen [illegible]

December

Den 1.e Dito, is seeckere [illegible] gequitteert van eenige Vrijburgers ofte lantsoon, nae dat al voren [illegible] was ende [illegible] dien van de E. H.r Gouverneur [illegible] [illegible] ende bevonden hadden, nae de [illegible], seeckere [illegible] genaemt, van de [illegible] handel alvorens tot [illegible] te gaen ondersoecken van haer getrocken, des wint als voren. ——

Den Dito Sondach, is den [illegible] van admirael Marten Ringi Ringi

December Ao 1635: 1059

Quingi, was groot [illegible], nadat de selve al voor
soo in Amboijna als alhier, eenige Christelijcke [illegible]
[illegible] gebeden [illegible] ter der
Ingeschreven sijnde, dienvolgende [illegible] Instantie
[illegible], ende [illegible] alhier, als [illegible]
[illegible] van [illegible] Eylanden, gedoopt ende
[illegible] Ingelijft, genaemt Johannes
3 dito, is d'E. Hr. Gouverneur ende [illegible]
[illegible], ontrent den avont [illegible] alhier
[illegible] [illegible], wel gemant met 1
Amboneesen, [illegible] [illegible], mitsgaders
4 soldaten, door d'E. Hr. Gouverneur [illegible]
uyt d'Eylanden Oma, alwaer sijn [illegible] [illegible]
hadde, [illegible] vaerdicheyt, mede brengende den
[illegible], [illegible] [illegible] d'E. Hr. Gouverneur
alhier, [illegible] bij gemelte Gouverneur [illegible]
[illegible], [illegible] tot dit [illegible] was [illegible]
[illegible] [illegible], staende ontrent de [illegible]
Ribet Hattomette, [illegible] Barnamma, [illegible]
uytgegaen, [illegible] volck was, eenige soldaten
[illegible] onderstant van 50 a 60 soldaten van [illegible]
Guarnisoen [illegible]: [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] ongestadich. [illegible]
inden avont is d'E. Hr. Gouverneur van [illegible]
[illegible] alhier wel aengecomen.
4 dito hadden [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] den avont is de voorsz. [illegible]
van d'Hr. [illegible] alhier aengecomen, [illegible]
met de [illegible] dito [illegible], [illegible]
ende [illegible] uyt dit Guarnisoen eenige [illegible]
van soldaten, [illegible] [illegible]
[illegible] met de [illegible], ende [illegible]
[illegible] [illegible] ende [illegible]
[illegible] te [illegible], [illegible]
5 dito, is [illegible] [illegible] al de

December A°: 1635:

Eylandt Banda, wegens [illegible] vanden 26en
Novemb., [illegible] gerecolteert, en gesonden, over
welcke met Zomerschip die vant Noorden. —
6 dito Reede en wint als vooren. Per dato is noch [illegible]
[illegible] gevangen met [illegible] als ander
van Seramlant [illegible] aengecomen, Rapporterende
dat der Quimelaha aldaer int [illegible], een Jonck
hadde aengehaelt en bemachticht, onder d'welcke van haer
Volck ja 4 doorgeslagen, en de Rest gevangen ge-
nomen en wech gevoert, Daerenboven hij 4
[illegible], ende de [illegible] langs de Kust van Ceram
gesonden, met expresse bevel, en stricte ordre, dat se
op alle d'Orangkays, sonder [illegible] en [illegible],
haer te verclaren of se tijt met de Hollanders of die
met den [illegible] velden, en Ingevalle met de Hollanders
hun verclaerden, souden van sich [illegible] met hen ende
sijne Adherenten aenvangen en te [illegible] [illegible],
en vervolgen. Des voormiddachs [illegible] stont
in der [illegible] Banda, met de Comp.e van 41
[illegible] Soldaten, [illegible] onder den Luytenant
[illegible] Verburch het Commando, gecommandeert
geweest [illegible], met ordre haer te
[illegible] bij de Koningh van Amboyna, [illegible]
[illegible] hadde ontfangen, en aldaer met
gesamentlycke macht en [illegible], soodanich [illegible] als
voor Banda is, [illegible] onse [illegible]
[illegible], ende [illegible] mondelinge
[illegible], met expresse [illegible]
aende Luytenant voorsz: soo haest als de [illegible]
[illegible] gedaen en [illegible] is, met den [illegible]
Soldaten, welcke [illegible] in Banda [illegible]
[illegible], ten mede alsoo den tijt [illegible] Comp.e:
besonderen aengelegen is, [illegible] de voyagie
naer [illegible], [illegible] te [illegible], door de [illegible]
[illegible], de besendinge, niet [illegible] en
[illegible]. Per dato is de Fortuin
voor [illegible]

Decembris A°: 1635:–

door ordre van sijn E.: de Calckoven is brant
gestaeckt, aen de Zuyt syde van 't Castel Hollandia,
daer mede te stoocken ende op te trecken. De wint
[illegible].

7 dito heeft den [illegible] Raedt van [illegible]
[illegible] gehouden ende Collegialiter vergadert,
alsoo [illegible] by de selve [illegible] saecken die gehandelt
geworden, onder andere [illegible]
gestraeft onder den [illegible] van Pieter [illegible]
[illegible] dat, gen.: [illegible] de twee, mede eenen
Schoot [illegible], als [illegible] 10 [illegible] is [illegible]
geworden. Ao dato zyn mede 3 E. [illegible]
van [illegible], nadat haer mede gebrachte koop
manschappen [illegible] ende uytgevoert hadden, wederom
nae haer woonplaetsen [illegible] [illegible],
[illegible] ontrent [illegible] is door
ordre van sijn E. de Calckoven van 12 vadem
int rondt, [illegible], [illegible]
sterck gearbeyt wert, tegen den [illegible]
eenige [illegible], doch [illegible] niet lange. [illegible]
[illegible] de wint [illegible].

8 dito, hadden [illegible] [illegible] dato is d E.r
Gouverneur met eenige [illegible]
nae [illegible] gevaren, ende nae [illegible]
des [illegible] weder nae [illegible] gekeert, [illegible]
hadden eenen [illegible] ende [illegible], de wint
als voren.

9 dito Sondach is [illegible]
[illegible], [illegible] met [illegible] ende [illegible]:
[illegible] dat [illegible] int [illegible] comen
door contrarie wint ende stroom [illegible]
geweest [illegible] is [illegible] dat [illegible]
[illegible] is [illegible] ende [illegible] hadden
[illegible], de wint als voren.

10 dito is door 't [illegible] van E. H.r Gouvern.r de Raedt
vergadert, alsoo [illegible] [illegible]

December A°: 1635:–

Ao di stantij bij den Eersaemen Raedt van Justitie ende de voorverhaelde Pieter Louris, gen. Dadelijk, is geattesteert, omme wegens der Evidentie ende Insolentie ter executie gestelt te werden. Hadden gantsch lief weer weder, den wint Noorden. ——

11 dito, is de voorn: Pieter Louris ter executie plaetse gebracht, omme volgens de sententie met de harquebusaden gestraft te werden tot de doot onder wegen, door 't smeeken der Predicanten ende Instantie, eijgene intercessie vande gequalificeerde, soo officieren, als Burgerije ende de geheele gemeente sijne E. heer Gouverneur, met gebogen knijen ende schreijende tranen, gebeden ende versocht hebben, dat sijne E. soude believen, ter oorsaecke vande onnooselheijt, ende groote sinceriteijt belovende van beterschap, de selve te pardonneren ende 't leven te schencken, derhalven den voorn: Pieter Louris uijt puere gratie ende genade gepardonneert ende vande straffe der doots geeximeert hebbende. Hadden gants lief weer weder, ende Noord lucht. ——

12 dito, Aengesien de groote ongelegentheijt der gevangen huijsen, voor Nederlanders ende Duijtsche Natie, die tot nog toe onder de swarten ende slaven seer moeten bewaert blijven, heeft sijne E. een seer bequaeme ende gevoegelijcke plaetse int Casteel aen de Noort zijde, daer toe afgeschut ende bevolen te maecken, daer aen nu begint te arbeijden. Stille ende lught wel weer. ——

14 dito, inde morgen stont swaere wint gantsch lief weder vrij sterck ende harde Regen, den wint Noorde door ongestadich. ——

15 dito, is de E. Hr Gouverneur geselschapt met eenige Cavalliers ende dienaers naer Saccam gevaren, ende aldaer ... de ... gestelt

December Ao. 1635.

het velt, was vande legers des Gouverneurs wederom te
Sincan wel aengecomen. Heeft verder 's voor-
lucht, [illegible] mette stad, [illegible] ende [illegible] twee
bij den anderen te Cruijs steen besien, om eenige
nieuwe wercken bij sijne E. geordonneert int
fort [illegible] vorder in 't E. te brengen, voor [illegible]
de Wagen ende loutgoit [illegible] de [illegible], ende
[illegible] van [illegible], tot voltreckinge vande
voorsz. wercken, sterck geordonneert, welck
alles met Godt des [illegible] segeningh voor-
[illegible] sal bevorderen.

16 Dito inde voormiddach is Sergeant Jonck met [illegible]
[illegible] uijt [illegible] vande Dijlandt
[illegible], door [illegible] dat [illegible]
gecomen, hebbende met sijn [illegible]
manschappen, [illegible] [illegible] [illegible] dat
sij [illegible] bij de [illegible] [illegible] was
[illegible], in [illegible] van [illegible] ende [illegible],
[illegible] ende [illegible] te [illegible],
[illegible] het [illegible] ende [illegible]
lucht, dat eenige dagen [illegible] gecontinueert
[illegible] de [illegible] ende [illegible]
[illegible] hadden [illegible], [illegible] dat de [illegible]
van [illegible] ende [illegible], ende soo voorts inde groot
[illegible] ende [illegible] de [illegible] van [illegible]
[illegible], [illegible] noch [illegible] te [illegible] gecomen,
ende [illegible] dat [illegible] van eenige [illegible] (insonderheijt
van [illegible]), dat [illegible] gebracht hadden,
[illegible] sijn E. alsoo wederom [illegible]
[illegible], [illegible] noch 9 a
10 [illegible], [illegible] met het [illegible]
[illegible] de [illegible] ende [illegible],
[illegible] sijne [illegible] om [illegible],
[illegible] [illegible] te [illegible], [illegible]
[illegible] als [illegible].

December Anno 1635.—

17. dito smorgens hadden noch gantsch met dien [illegible]
[illegible], naer den middach, tot des avonts, [illegible]
met veel stort & Regen [illegible], dit vant als voren.—
18. dito, voor den middach, heeft sijn d'E. heer Gouvern:
Generael [illegible] & [illegible], met de schaloupe [illegible], &
was daer naer 't Eijlandt [illegible], om aldaer de visite van de
wercken te doen, te [illegible], Ondertusschen compt tij-
dinge, hoe dat 't Jacht Banda, dewelcke [illegible]
met [illegible] van d'E. heer Gouverneur [illegible]
[illegible], al voor gemelt, tot het [illegible], [illegible]
[illegible] uijt Amboijna, die hadde [illegible] ontfangen
met des Comp.s soldaten, [illegible]
in onder 't lant, & voor 't [illegible]
sijn E. metter [illegible] naer [illegible] [illegible]
[illegible] Castel [illegible], [illegible]
[illegible], als [illegible] [illegible], de soldaten [illegible]
te disbarqueren, & [illegible] met sijn [illegible]
[illegible], [illegible] dat [illegible]
aldaer [illegible], [illegible] dat [illegible]
de 1500 [illegible] schoone [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], namentlijck [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] & [illegible], [illegible] 4
[illegible] van [illegible], door de Amboinesen hadden [illegible],
Item [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] naer Banda te [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible], & 't [illegible] & [illegible]
[illegible], & [illegible] [illegible] hadden, Ende [illegible]
dat sijn E. [illegible] & [illegible]
[illegible] hadde, [illegible] de [illegible]
[illegible] als voor geseght, [illegible], ende
[illegible] naer [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

December Anno 1635:

[illegible] aldaer [illegible], desen nacht hadden extraordinaris [illegible], mette harde [illegible] winden. [illegible] [illegible], aldaer [illegible] [illegible] van [illegible], nu voor eenige dagen inden brant [illegible] is geheel [illegible], die [illegible] bevallen is, [illegible] sijn E. [illegible] met de [illegible] deselve uit nieuwe [illegible] te brengen.

19 dito, des morgens hadden noch [illegible] [illegible] winden, voor den middach is de E. Gouvern.r van [illegible] [illegible] [illegible], E. [illegible] aldaer, met [illegible], [illegible] [illegible] met [illegible] [illegible] alle [illegible], [illegible] [illegible] met [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] zijn, [illegible] in goeden staet bevonden, desen nacht hadden [illegible] extraordinaris [illegible], de wint [illegible], met [illegible].

20 dito des morgens [illegible] zijn E. [illegible] [illegible] staet, [illegible] timmerluyden [illegible] t werck [illegible] ons met alle [illegible] tot [illegible] [illegible] dat t [illegible] [illegible] is [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bij de logie zijn [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nu bij sijn E. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], de wint [illegible] [illegible].

21 dito voor den middach is de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] is [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] sal zijn, [illegible] [illegible] [illegible] des middachs is zijn E.

December Anno 1635.

mede ontfangen de Chinese timmerluijden uyt Bosch gebracht
de drie boomen die tot timmerhout bequaem geoordeelt
deselve uytgemaeckt, op dito niet geheel [illegible] te laten
mede gehaelt, de nacht hadden mede eenen harde regen,
de wint [illegible] over. ——

22 dito, smorgens met den dach is d'E. H.r Commandeur
naer dat hij alle goet Regiement heeft gestelt, mitsgaders
de vigilante wacht gerecommandeert, en ordre gegeven hadde
van hier getrocken [illegible] Stroomken, en omtrent [illegible]
aengecomen, alwaer sijn E. 't middachmael genoten, en van
daer voorder gereyst [illegible] te water
[illegible] sijn E. is uytgetreden, en alsoo over lant naer
[illegible] gemarcheert, en de [illegible]
[illegible] hebben, [illegible]
en [illegible] soo is [illegible]
alles gevisiteert, [illegible], soo van [illegible]
[illegible] gelijck den
Chinese timmerluijden [illegible]
[illegible] alles in [illegible] te stellen, van daer
is [illegible] Stroomken en tegen den avont [illegible]
aengecomen, en alles in goeden [illegible], hadden schoon en
[illegible] weer, de wint [illegible]. ——

23 } 24 } dito [illegible] wint als voren, den nacht regen. ——

25 dito sijnde Kersdach, [illegible] met [illegible]
en [illegible] soo veel voor als naer de
middach [illegible] goet en bequaem
weer, des nachts harde regen, de wint [illegible]

26 dito naer de middach hadden [illegible] en [illegible]
regen, met [illegible], [illegible] ——

27 dito hadden nog regen en harde [illegible] wint, [illegible]
is [illegible] geraffineert, [illegible]
[illegible] en [illegible]
[illegible] sal [illegible] en [illegible]
wint en [illegible] als [illegible].

28 dito des morgens goet [illegible], [illegible]
[illegible]

December Anno 1635:—

geweest den achtb. raet van Justitie hadde tot die gesonden, de Commissarissen gehadt gevolcht waervan bij deselve diversche saecken gehandelt ende afgedaen sijn geworden, den wint [illegible].—

29 dito nae den middach is den [illegible] Banda, met d'Eerw: Predicant Jan Janss van Enchuijsen, met den selfs gevolch, van hier nae [illegible] vertrocken, welcke met hem den ondercoopman Pieter Moniwoels, met den Capt:, van sijn E. schip mede [illegible] Instructie, [illegible] beijde [illegible], den Almogenden geliefde sij al te samen [illegible] geleijde [illegible] sijnde, de middelen die daer toe aengewent, zegenen, ende dienvolgende de bekeeringe van de blinde onwetende heijdenen spoedich voortganck nemen, ende [illegible] mach, godt [illegible], den wint veranderlijck.—

Naer 't vertreck van gemelte [illegible] Banda, met den Eerw: Predicant Jan Janss van Enchuijsen, is d'E. Heer Gouv:r geselschapt met eenige officieren, mede [illegible] geweest, ende nae [illegible] saecken des avonts wederom van daer 't huijs [illegible] gekeert, [illegible] is bij den E. Heer Gouverneur voor 't [illegible] langs het strant [illegible] van [illegible], soo lange de [illegible], als gemelte [illegible] geordonneert, wert deselve [illegible] te maecken [illegible] is te arbeijden, de wint [illegible].—

30 dito gantsch [illegible] weder ende sonneschijn.—

ult: dito als voren, met [illegible] weder.—

Januarij A:o 1636:—

Pr:o dito, smorgens hadde gants goet ende [illegible] weder met de [illegible] uijtte [illegible] oost ende [illegible] voor den dagh, is d'E. Heer Gouv:r geselschapt met eenige Capitainen, Officieren, van [illegible] nae [illegible] vertrocken, ende bij [illegible] het [illegible] sijnde [illegible] aldaer [illegible] van [illegible], [illegible] contrarij wint, [illegible] dat [illegible] de [illegible] te [illegible] ende [illegible] te [illegible]

Januarij Anno 1636:

te Lonckjouw, alwaer sijn E. voor dien tijt [illegible] geweest.

2 dito is d'E. H.r Gouvern.r voordeels van Borg.r Lont hier vertrocken & tegen den avont op Wancan wel aengecomen met mooij & stil weer, de wint Oost.

3 dito weder de wint als voren, doch tegens den avont wide [illegible] Regen.

4 dito heeft den achtb. Raet van Justitie haer [illegible] gehouden & [illegible] gesentent [illegible] seecker [illegible] soldaten [illegible] gebracht hadden [illegible] met driemael gevoelt & met kettingen [illegible] te werden, mitsgaders [illegible] toebehoorende den Burger Dirck Schouten, [illegible] Chinesen [illegible] hier uit [illegible] hadde [illegible] met [illegible] gegeselt [illegible] te werden, [illegible] als voren.

5 dito is de executie van de voorengeseyde soldaten [illegible] gedaen, [illegible] continueert nog steeds met het [illegible] aen [illegible] van Lont [illegible] dat [illegible] & [illegible] heeft met [illegible] gebroken, [illegible] stijve Regen, de wint als voren.

6 dito Sondach des morgens is d'E. H.r Gouvern.r [illegible] met eenige Capiteins [illegible] van Wancan naer Lont hier gevaren, & aldaer de predicatie van Do. [illegible] gedaen, aengehoort, des avonts weder vertrocken & op Wancan wel aengecomen, des nachts hadden Regen ende wint als voren.

7 dito des morgens [illegible] hadden [illegible] onderwallende [illegible] met [illegible] Regen, [illegible] des middachs kregen mooij & [illegible] weder, wint als voren.

8 dito, weder & wint als voren.

9 dito, sijn door ordre van d'E. H.r Gouvern.r d'[illegible] Lont hier, [illegible] tot nog toe met [illegible] ende uitgegeven sijn geweest, [illegible] groote [illegible], [illegible] te [illegible], gelijck [illegible] Wancan, [illegible] gecomen, [illegible] hondert [illegible], sal [illegible] worden, [illegible] van [illegible] des [illegible]

[illegible]

Januarij Ao. 1636.

Het [illegible] seer [illegible] geweest.

10. Dito hadden gantsch hart [illegible] weder met regen, ende dato voor den middagh is d'E. H.r Gouverneur [illegible] naer [illegible] gevaren, ende naer dat visitatie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ende [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] als voren.

11. Dito, [illegible] weder als voren, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

12. Dito is d'E. H.r Gouverneur naer [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ende naer dat [illegible], met gantsch hart [illegible] weder, [illegible] als voren.

13. Dito smorgens, hadden [illegible] [illegible] [illegible], met [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ende dato is [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naer [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], met [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], die [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] d'E. H.r Gouverneur uijt de [illegible] van [illegible] [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], sijn [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] met [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] weder als voren.

14. Dito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] weder als voren.

15. Dito, is [illegible] [illegible] [illegible] d'E. H.r Gouverneur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bij [illegible] [illegible] [illegible]

1090

Januarij Anno 1636:

Eenige [illegible] voorgestelt sijn geworden, [illegible] hadden mede eenige Regen, de wint als voren.

16 dito is d'E. Hr. Gouverneur nade [illegible] gescheept, ende van daer nae [illegible] vorder [illegible] gemarcheert, alwaer bevonden dat de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ende [illegible] met [illegible] [illegible] [illegible], int [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sijne E. [illegible] [illegible] binnen [illegible], gemeent [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] met de [illegible], die [illegible] [illegible] de sijne E. te [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ende [illegible] de [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eenige [illegible] ende [illegible], met [illegible] [illegible], de wint als voren.

17 dito is d'E. Hr. Gouverneur [illegible] met [illegible] [illegible] [illegible] van [illegible] nae [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sijn, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ende [illegible] [illegible] [illegible] met [illegible], soo dat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

18 dito smorgens [illegible] tijdinge [illegible] sijne E. [illegible] [illegible] dat [illegible] [illegible] een groot schip [illegible] ende [illegible] [illegible], dat sijne E. [illegible] [illegible] voorst [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sijne [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] ende [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] schip [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Ed.: [illegible] [illegible] ende [illegible] van Indien te [illegible], de [illegible] [illegible] is de [illegible] [illegible] [illegible] met de [illegible] van t schip, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] schip [illegible] [illegible] te sijn, [illegible] de 23e December [illegible] van Batt.a [illegible] ende [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] de middach is d'E. Hr. Gouverneur [illegible] [illegible] [illegible] van [illegible] [illegible] nae [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] t [illegible] van 't [illegible] schip [illegible] [illegible] is, [illegible] [illegible], de wint [illegible], bij [illegible] schip sijn [illegible] [illegible] d'E. Hr. Gouverneur [illegible]

[illegible] [illegible]

January Anno 1636: —

hant gestelt, nevens d'antwoort vande Ed: Hr. Generael, ende geschriften der Mr. der Croon gesonden. —

19 en 20 dito, waeyde de wint als voren, gedurich met harde slachregen vermengt. —

21 dito, is door 't beroep van d'E. Hr. Gouverneur der Stadt ... gevallen, alwaer sijn E. Commissie, mits ... door den Ed: Hr. Generael Brouwer ende Raden van India toegesonden, met extract der Ordre ende ... deselve ter gewoonlycke plaetse ... ende Ed.t van een yder te voorderen, der Raet sullen geauthoriseert ende voorgelesen sijnde, is dienvolgende den gemeynen raet geroepen, de voors. Commissie die ... toecomende te ... ende vol gemelte sijn E. andermael volgens gemelte extract der Ordre, dat ... ende een yder bekent maeckende, op dato heeft sijn E. mede geordonneert het Recht der ... beginnen van sijn Cargo te ontslaen, 'twelck toe doen geschiet is, des nachts harde Regen, doch de wint als voren. —

22 dito 's morgens hadden ... ende ... valler ... beginnende des middach met Regen vermengt, dese voorleden morgen heeft ... Predic: do: ... nadat deselve eenige dagen met een brandende koortse bevangen was geweest, ende was ... in den Heere gerust, op dato voor de middach is sijn E. volgens de voorgemelte extract der Commissie als Gouverneur ... Banda, ... geauthoriseert, alwaer sijn E. met de Burgers van ... Canons ... , nae gemelte Communicatie is gemelte sijn E. ... in sijn Residentie plaetse ... getreden, alwaer van ... met alle ... geconfirmeert ende gelijck ... ende Civile saecken ... in ... door sijn E. ... gestelt, ... hebbende gemelte sijn E. ... met ...

January A.o 1636

te varen om mede van geschiet de Commissie der volcke aldaer bekent te maecken, alwaer Syne E.: mede als voren met gelicke eere, ende solemniteyten wert onthaelt, ende in voegen als voren op Nera gedaen, van alle Officiers, ende Principalen om Syne E. gecongratuleert ende geluck ende heyl gewenst.

23 ditto, is weinich voor den dageraet, is d' E. Heer Gouverneur vergeselschapt met verscheyden Capitale officieren nae P: ay vertrocken, alwaer tegen den middach wel aengecomen sijn, ende als voorgaende voorn. Syne E. Commissie aldaer geautoriseert geworden, ende naer eenige afschooten met grof Canon, van alle officieren ende eenige orangkayen soo blancke als swart, geluck ende heyl in der selver Syne E. regeringe toegewenst.

Dato verscheen den Orangkay Ambaugh op Nera, ende rapporteerde Syne E.: hoe dat aldaer seeckere Joncko van Ceram Laut geladen met gebacken sago, als andere coopmanschappen, wel aengecomen was, tegen den avont is Syne E.: met een gantsch gevolch van P: ay wederom nae Nera vertrocken, ende aldaer spoedich aengecomen hadden gants handich ende lieffelyck weer, den wint W.

24 ditto, hadden regen mitsgaders wat donder den wint W.

26 ditto, hadden noch eenigen regen, met donder smorgens het lossen van't schip de Rammekens [illegible] noch goeden voortganck, in voegen ter lange van [illegible] uutgeladen sal wesen; naer den middach is d' E. Gouverneur nae Lontoir geschept, ende naer dat aldaer eenige noodige ende dienstige ordre gestelt, wederom nae Nera gedinckt hadden heden weer den wint westelyck.

Sondach 27 ditto, des morgens hadden seer dunsich ende betrocken lucht ende weer, met stercken regen, dan naer den middach vertoonde sich het weer ende lucht gants verheldert met claer sonneschyn, den wint als voren.

28 ditto smorgens noch al dunsich weer als voren sonder sonneschyn; Dato is door Syne E.: geordonneert by Slamma aen Calchouwen van het vaden rondt op te maecken, wat mede de kercke ende school [illegible] ende sonne bouwen op de hoochte om in tyt van noot tegen eenige extreme vyanden defentie daer uyt te doen, sal worden geforticifeert, den wint westelyck als voren.

29 ditto

[illegible] gecommitteerde Heeren [illegible] 1179

Januarij A° 1636

29 ditto, is selven dach toecomende d'heer Cornelis [illegible] en burger van Battavia derwaerts vandaer, als [illegible] ten [illegible] de besonder aengecomen geladen met [illegible] goederen ende coopmanschappen, op dien dach hadden [illegible] regen, ende de wint was westen met labber coelte

30 / 31 wint als voren ende des nachts regen. dato is de [illegible] Plimbangh met sijn voorder geselschap, naer dat aldaer van hunne behoorlijcke [illegible] ende besicht [illegible], met goet contentement weder om naer Ceram [illegible],

Februarij

2 ditto, is d'E. hr. Gouverneur vergeselschapt met verscheijden capitale [illegible] naer [illegible] waeren vertrocken, ende in passant [illegible] van daer voorts over lant naer voorsz. [illegible] ende aldaer vernachtet, hadden gantsch [illegible] was doch [illegible] de lucht [illegible]

3 ditto, is d'E. hr. Gouverneur naer dat de nieuwe punten als pachuijsen mitsgaders het packen [illegible] besichticht, item ende trappen vande [illegible] de vernieuwinge vant [illegible] ende [illegible] besorchden, [illegible] logement [illegible] gantsch [illegible] bevallen, ordt ende [illegible] verlaten is, door de [illegible] aldaer te bevorderen voorts op alles goede ordre ende [illegible] gestelt [illegible] van voorsz. [illegible] naer [illegible] ende de [illegible] als voren mede ordre gestelt, ende de [illegible] gecommandeert, voorders is hij [illegible] in de [illegible] gescheept, ende van daer over lant [illegible] naer Louhou gemarcheert [illegible] de welcke om den [illegible] van Mayangen [illegible] aldaer voor Louhou ingewacht, [illegible] dat [illegible] met der [illegible] gevolcht [illegible] den avondt op [illegible] aengecomen is [illegible] op dien [illegible] gantsch [illegible] ende [illegible] was de lucht [illegible]

4 Sondach

4 ditto is selven dach [illegible] toebehoorende [illegible] ende burgers van Louhou weder om naer de custe van Ceram [illegible] hare gepermitteerden handel te doen, met behoorlijcke commissie van [illegible] [illegible] ende [illegible] Gouverneur [illegible] ende [illegible] passant op Hitu, Amboina, ende handel [illegible]

[illegible signature]

Februarij anno 1636

Hattemetta aengehouden ende mede gegeven hart timmeres vooren, ——

4 ditto voor den middach hadden meest regen, mitsgaders nevel ende donckeraftich weer, beneffens met laechachtige winden, nae de middach creegen weder een schoon weer met hette sonneschijn, ende goede lucht, wint West.

5 ditto, smorgens hadden een grooten slach regen, met laechachtige winden, ende donckere locht, beneffens voorts den gantschen dach hadden continueel regen ende quaet weer, tegen den avondt vernamen seer vliegende storm ende extreme plasregens de wint als voren, ——

6 ditto, ongestadich ende buyachtige wint ende weer als boven

7 ditto, smorgens hadden tamelijck weer, doch harte winden, op dato verscheen alhier een [illegible] Chinees Wanchan, toecommende [illegible] Inacfoda vant gemelte Jonck, de welcke rapporteert dat [illegible] twee maenden geleden is van Battavia gescheiden ende dus lange in Quinam omme haer ladinge te procureren t'welck meest rijst ende andere cleynicheden is, aldaer doorgebrocht. Nae den middach is d' Ed. Heer Gouverneur geaccompagneert met verscheyden capitale officieren naer Soukon gereden, ende naer dat sijne E. boven het casteel mitsgaders beneden de logie ende het [illegible] der natie gevisiteert ende besichticht [illegible] om alles goede ordre gestelt ende de [illegible] gerecommandeert sijn tegen den avondt [illegible] der selfs gevolch wederom van daer naer [illegible] gedimitteert, hadde de wint meest Zuyden, ende des nachts extreme buyachtige winden ——

8 ditto smorgens hadden tamelijck goet weer, doch met een [illegible] coulte [illegible] —— op dato, hadt der achtb. Raedt van Justitia haer sessie gehouden ende [illegible] verhandelt [illegible] sententie over een soldaet [illegible] in [illegible] boven t'hooft geschooten, ende in [illegible] gesloten werden, als mede [illegible] de welcke sijn [illegible] met twee [illegible] onder hals gehangen, ende ter [illegible]

Febuary anno 1636

ter exempel van andere wel stranges op de hoecken vande
straeten gehangen te werden, [illegible] waerop
d'executie vande gesegde delinquanten ter stont gevolcht
ende het [illegible] is, den wint west.

9 ditto den gantschen dach lustich weer ende claer sonne
schyn, op heden syn eenige Mardickers mitsgaders
sommige der selver vrouwen, [illegible] bedught, ende van
[illegible] beschuldicht, dienvolgende door den fiscael in
verseeckeringe genomen, ende vast geset, ten eynde
[illegible] haer proces [illegible] sal, het [illegible] ende [illegible]
vande [illegible] voort [illegible]
[illegible] voorts [illegible] syn tot [illegible]
[illegible] het hooft genomen, die met
[illegible] bequamelyck [illegible], soo sal op [illegible]
maendach [illegible] het [illegible] bij den gantschen genomen
werden, den wint als vooren.

Sondach 10 ditto weer ende wint als voorn, op dato comt [illegible]
[illegible] dat (godt betert) de kerck ende schoel op Solamma
ontrent twee plaetsen voorden [illegible] mede brant
geraeckt in [illegible] dat tot de gronde toe afgebrant
ende mede afgeheelt, dalmogende bewaere ons, voor
voorder ongeval.

11 ditto smorgens hadden een weinich regen, naer middach
creegen een extremus plasregen, met een harte storm
ende gantsch ongewoonlyck weer vermenght, op heden
heeft den E. Gouverneur de vloer ende de muer
die [illegible] en swack waren, van het huys [illegible]
laten opnemen, alsoo de balcken ende [illegible]
plancken verrot, ende [illegible] in stonde, d'een ofte
d'ander tyt [illegible] daer door ontstaen
sonder de selve vernieuwt ende een nieuwe brant vry
met een plancke [illegible] daerop [illegible]
in vougen [illegible] weder hersteldt ende voor ongeval
bevrydt is, wint als vooren.

12 ditto hadden gantsch heet weer, met harte donderschen
op heden is door bevel van d'E. Hr. Gouverneur
den Raedt vergadert, alwaer op de propositie van
[illegible] verscheiden poincten ter dienste der
[illegible] geresolveert, des nachts hadden
meest regen, met harte buyachtige winden
ende swaer weer vermenght.

13 ditto smorgens hadden een weinich tyts nevelachtich
weer, doch naer den middach verthoonde sich de locht
wederom gantsch aengenaem, op dato is d'E. [illegible]

[illegible]

Februarij anno 1656

Sondendach met den Arangbaij naer Belamma geseijlt
ende den calckoven van outrent 19 vadem gewonnen
aldaer de novo, op de begraeffenisse plaetse, als de
voorsz: was door aenstellen, waer toe het hem
van den inhalt gepacht ende bij de welcke gebracht
hebbende, geraetsaem om soo haest moghelijck daermede
gedaen te crijgen, ende naer dat sijne E: ondermits
het afbranden vande schepen, als voorens gesecht,
hebbe ondersoeck daer op gedaen, hoedanich ende
bij wien sulcks onachtsaemheijt ende roeckeloosheijt
gepleeght ende voorts gecomen mochte sijn, mitsgaders
op tredenijt ordre gestelt ende de vigilantie soo
op de wachten gerecommandeert hebbende, zijn wij
van daer vertrocken, ende tegens den avondt op
Negra wel aengecomen, den wint west

14 ditto, hadden gantsch lieffelijck ende aengenaem
weer, . . . dato is hier het ermans jacht de
nieuwe bereijt toebehoorende Pieter vande Camden,
de welcke alreede gecomen tot van Batte=
t'sere was gegaen, ende sijn ladinge tenderde
in Batij geprocureert, alsmede ter rede aengecomen,
onder ander rapporteert dat ontrent Jaffna
hier Javaensche Jonckjes vernomen gecomen
hadde, waerinne alsien buijt doet soo sijt van
verander importantie te weten van Bij hem
tonch Ed: te sijn, becomen hebben
welcke verovert Jonck, naer dat de Javanen
daer van gevlucht, ende aen lant haer gesalveert
de buijt daer uijt gelicht, ende alsoo inde brant
gestorten heeft, bij mijn sijne vandaer
opperkoopman van Batij dat sijne E:
geadviseert, soo dat de aenstelde aenstaende
conform sijner E: ordre aldaer tot de verstercke
hardinge gecomen was, seijn de Banckett soo
op de wal, beneffens de bequame water
costinge gelevert, waer op bij sijne E: de
verderinge der vestinge ende laest hardinge
hem toe gesonden is, om deselve mette alrede
mede op te halen met eenige recommandatie
die ... derste occasie onderdaech te crijgen,
in ... een clare ... vande ...
... becomen moghen, den wint
west ... labber coelte

15 ditto s'morgens gantsch schoon handich ... weder
weer den wint west ...

16 ditto

Februarij anno 1636

Ay 16 ditto, is d' Ed. H'r Gouverneur vergeselschapt met verscheyden officieren naer Soulangh gevaren, ende voorden nacht [illegible] int huys des catechits gelogeert ende vernacht, den wint als voren.

Sondach Ay 17 ditto, hadt Sijn E: met den selfs gevolgh inde kercke aldaer verbleven ende de predicatie door den E: Do: Junius gedaen aendachtelyck aengehoort en naer dat Sijn E: het middachmael 't beneden inde logie genomen hadden, tegen den avondt wederom met het gantsche gevolgh wederom naer Zeelandia gekeert; goet weer ende een soete lucht, den wint als voren.

18 ditto, naer den middach regende eenen harden stort ende plasregen, doch den wint N: als voren.

19 ditto s'morgens hadden een dunsich ende doncker achtich weer ende stadige lucht. Eodem dato is hier [illegible] met [illegible] van Battavia [illegible] ladinge van [illegible] macht in [illegible] ende geprocureert hadde, alhier aengecomen, wint als voren.

20 ditto is d' Ed. H'r Gouverneur geaccompagneert met eenige capitale officieren naer Sinckan gereyst, alwaer Sijn E: op alles int sonderheyt tot het opsetten vande nieuwe onderhanden hebbende schoolhuys aldaer goede ordre gestelt hebbende, tegen den avondt wederom naer Zeelandia [illegible] ende aldaer voor [illegible] den wint als voren. Naer der nachts hadden eenen extremen harden regen, met donder, ende vehemente wint [illegible].

21 ditto s'morgens hadden dunsich, doncker, ende bedroeft weer, doch naer den middach veranderde het selve in [illegible] ende claer sonneschijn, den wint was als voren.

22 ditto, hadt den achtsten raedt van justitie [illegible] gehouden, ende collegiael den [illegible] als wanneer by de selve verscheyde saecken [illegible] beslecht ende afgedaen sijn geworden; [illegible] matelijck schoon weer, met een doode lucht.

23 ditto, s'morgens gantsch goet ende bequaem weer gedurende tot den avondt; s'naer middachs ten 10 ure is d' Ed. H'r Gouverneur vergeselschapt met

Verte

Februarij anno 1636

verscheyden vrunden, naer Soulangh gevaren alwaer sijne E: met der selver gevolch tot de voorbereydinge van 't heylich H. nachtmael ende kercke aldaer gepresenteert ende de predicatie door Dom.s Verhagen gedaen aendachtich aengehoort, voorts bouw met sijne Ed. casteels gelogeert ende vernachtet, hadden op dien dach heet weer ende een doode lucht als voren

24 ditto is op gemelte Soulangh het H. nachtmael gecelebreert ende gehouden, alwaer in alles 62 Christ[illegible] te weten 40 mans ende 22 vrouwen persoonen gecommuniceert hebben, ende naer dat sijne E: het middachmael gehouden, wederom met der selver gevolch naer Tayouan gekeert, hadden gantsch schoon ende claer heet weer, de wint west

25 ditto 's morgens hadden gantsch nevelachtich ende diesich weer, continuerende tot ontrent den middach, als wanneer sich de lucht wederom in claeder verandert ende soet weer, namiddach heet, den wint was wat suydelijck, tegen den avont vernamen eenighe donder ende blixem, met regen vermengt, sulcx bedunckt naer het sijne E: tot bequame schicken [illegible], soo tot goede uitsicht, als om deselve te bevrijden door quadaten

26 ditto sijn verscheyden placcaten gepubliceert ende alomme geaffigeert, ontrent den middach hadden eenen grooten ende harden regen, met extreme onghestuijmige winden vermengt

27 ditto, voor den middach is de E. H.r Gouverneur naer 't comptoir wacker gescheept ende naer dat sijne E: aldaer de nieuwe wooninghen mitsgaders de pachthuysen gevisiteert, alsmede eenige solicitanten audientie gegeven hebbende, vandaer wederom vertrocken ende over lant naer Sacam gemarcheert, alwaer mede het bedunckt besichtigt, ende den [illegible] de goede opsicht ende sorge gerecommandeert, vandaer is sijne E: wederom onder [illegible] getreden, ende tot [illegible] gescheept ende alsoo over lant naer Bacaluan gemarcheert, alwaer mede ordre op den nieuwen [illegible] Salchouden aldaer te stellen de welcke mit aenbrengen vant [illegible] goeden voortsganck nemen, in vougen dat [illegible] daer mit hondt sal connen op geleyt werden

Februarij anno 1626

Wyders, voorders is sijne E: vandaer weder nae Jaccatra
gekeert, ende in 't passant 't schip de Carabinne
aengevaren als wanneer sijne E: van gelijcken het
Eijlandt van Sandt schip gevisiteert ende besichtiget, ende
alsoo Abraham van Boort, daer sijne E: met den schoute
van 't groote canon vereert wert, nae Jaccatra
gedimitteert, des avonts weder met labber coelte

28 ditto, avont ende weer als voren, anders niet
remarcabels voorgevallen

Ult ditto, gants goet ende bequaem weer als voren
Op dato is het jacht genaemt Fortuijn toebehoorende
aen Cornelis Wouterssen vrij burger op Battavia dat
op 29 January passato de reviere van Battavia alhier
aengecomen was, wederom geequipeert ende naer
Amboina t'zeijl gegaen, waermede sijne E:
sendet copie van missive, de welcke in dato
4 febr: met het schalouph vande vrijlieden
woonachtich op Louhou daer schipper van was
Sebrant Sebrantsen, door sijne E: nae
Hitoe Hattometta aen d' E: H: [illegible]
Gouverneur in Amboina, was gesonden, welcke
missive, soo ons gerapporteert wert, tot noch, door
eenige opstaculen ende inconvenientien, niet
heeft connen in Amboina voorts bestelt werden,
Desgelijcx is het soutwerck tot het minste
geprofiteert de groote hemels gereet gevallen, soo
is de calck ende steen insgelijcx vaerdich, om
met het eerste schoone droog ende bequaem weder,
t' effect de onder handen te nemen, ondertusschen
met het opsetten der binnen barms noch
sterck voorts, ende sijn tot heden voor de west
punct, tot het casteels pleijn gecomen, op den
middach hadden eenen harten regen met aenhoudende
donder vermenght, van gelijcken oock des
nachts mede wat regens, den avont weer

Martio

1e ditto, voor den middach is d' E: H: Gouverneur
vergeselschapt met verscheiden capitaels
o[illegible] nae Louhou gereijst, uijt oursaecke
belieft ons eenen Regels dan ter selver subiect,
ende naedat sijne E: aldaer gearriveert was,
het casteel, mitsgaders mede bosiue het calcleij

Verto

Martio anno 1626

der noten muscaten wel besichtigt ende voorts op allen goede ordre soo int d'eene ende d'ander gestelt hebbende, tegen den avondt weder om naer Neira geretourneert de wint variabel doch meest west, hadden des nachts mede wat regen

Sondach 1e / 2 ditto smorgens hadden seer harden regen, ende voorts den gantschen dach deur schoon helder ende aengenaem weer, eodem dato sijn twee Ceramsche vaertuijgen geladen met gebacken sagou, als andere cleenicheden alhier aengecomen

3 ditto, van den morgen tot den avondt, hadden meest donker diesich ende regenachtich weer, vermengt met donder ende blixem, wint west

4 ditto, heeft den achtbaren Raedt van Justitie summier sie gehouden, als Wannell d'inlandsche vonnissen tot over andere delinquanten de welcke anno dasde gelede voornemens waren geweest, met den anderen in ketenen, vastinge achter vant te vlugten ende fugitive te worden gewesen, eodem den middach is d'E: H: Gouverneur mitsgaders verscheiden officieren ende vrunden op't schip de [illegible] geweest, hebben ons mede geraporteert hoe dat de voorleden nacht 7 slaven toebehoorende Anijs [illegible] wech geloopen ende gevlucht waren doch wechwelers, connen tot noch niet weten, de wint west met gantsch [illegible] ende bequamen weder,

5 ditto weer ende wint als voren, ende is voorders remarcabels niet gepasseert, ende voorschreven

6 ditto, smorgens tusschen en sachte ende soete regen, eodem dato is door't beroup van d'E: H: Gouverneur den Raedt vergadert geweest, alwaer verscheiden vonnissen ende uit spraecken, bij den achtbaren Raet van Justitie, over eenige delinquanten wel ende den rechten gewesen, de selve als nu bij d'E: H: Gouverneur ende sijn E: Raden geapprobeert, ende dienvolgende op morgen toecomende de executie over de selve sal worden gedaen, wint ende weer als voren

7 ditto, smorgens gantsch helder schoon weer, eodem dato voor den middach naer dat de sententie

Februarij anno 1626

Ende de voorseide delinquanten geexcommuniceert, d'executie
daerop gevolght, namentlijck Douwe di Sola, [illegible]
wijcken der selver onder haer togelijck stucken, ende
onse vrouwen hoede, achter galgen gehangen, dattel de
doot naer volght, Maria Doutsen mede complice
aen een paal geworght, datter van gescheiden die doot
naer gevolght is, Item verscheiden soo slaven als
vrije Chinesen gegeselt ende gebrant, mede geworden
waer onder summige 99 jaren gebannen ende in de kettinge
geclonken sijn, ten dienste vande Compe te arbeiden,
een ander [illegible] schot [illegible] ende [illegible] Jacobsen
schilder, vermits hunne [illegible] delicten [illegible]
maer vande [illegible] geworpen ende daer en boven voor
[illegible] maenden lanck in een kettinge geclonken
ende nu [illegible] de slaven te arbeiden,

8 ditto, s'morgens hadden gants donker duijsich ende
nevelachtich weer, doch een weinich naer den middach
vertoonde sich de lucht in claerheijt, — Dato is de
E. Gouverneur naer [illegible] gereijst, ende
naer verrichter saecke tegen den avont wederom
naer Nera geretourneert ende aldaer wat [illegible]

Sondach 9 ditto, hadden den gantschen dach, deur zacht lieflijck weer
ende sonneschijn, de wint veel [illegible]

10 ditto, s'morgens, hadden droevich weer ende duijster
lucht, doch naerden middach tot den avont gants
lieflijck weer, met een weinich [illegible] regen
den wint west

11 ditto, s'morgens hadden gants duijsich weer, ende donkere
lucht, — Dato is een algemeene vasten ende
beededach, wegen de conqueste ende verovering
vant groote lant Banda, solemneel gecelebreert
ende gehouden, naerden middach comt tijdinge ende
adviso, dat onder opercoopman op Pulo Aij, hoe dat
op Pulo Run een Engelsch schip [illegible] ende
geweten [illegible] genaemt Jochem te ancker
gecomen was, ende sulcx [illegible] sich ten stont
gepreparaert ende vaerdich gehouden, cort daer op
[illegible] Capitale
over geselschap met verscheiden
officieren naer Pulo Aij vertrocken, niet alleen
om ordre te stellen het guarnisoen op Pulo Run
wilde gelicht, maer ooc voornamentlijck om op de
saecke selven doen inspectie te nemen ende
genadich een waerheijt ooc niet sal te houden.

[signature]

Martij aᵒ 1626

12 ditto, s'morgens hadden het dwars donckere ende regenachtich weer, op heden voor den middach heeft
[illegible] d'E: Heer de persoonen van Sᵒ Jan
Vermeer ende Pieter Willemsz, opperkoopluyden, –
beneffens den luytenant [illegible] als
gecommitteerde, aen d'Engelsche aff gesonden
met ordre dat naer voorgaende congratulatie
met alle behoorlycke complimenten, haerluyden
het gemelte d'E: Heer, ons te leenen ende op
te dragen, ende soo haest sulcx verricht hadden,
haer alsdan wederom van boort transporteren
ende het guarnisoen aldaer bestaende ontrent
12 persoonen, waer toe het vaertuych namentlyck
de boot vande [illegible] ende de chaloup
van [illegible] gereet laegen, te lichten, ende alsoo
het fortien der Engelschen van gelycken
in te ruymen ende tot hunnen [illegible] te [illegible]
te gebruycken, welcke gemelte gecommitteerde
ontrent de 10 glasen voor den middach aen boort
van d'Engelschen wel aengecomen sijn geweest
ende naer dat d'onse ons getreden, ende seer
vrundelyck gewillecomt hadden, welcken met
Engelsche schooten van [illegible] geschut vereert,
onder [illegible] de mede gesinde gecommitteerde
een weynich neder geseten hadden, ende eenige
vrundtelycke propoosten met de selve gevoert
hebbende, hebben haere commissie ende bevel
van d'Ed. Gouverneur mondelyck geinsinueert
ende verwittigt, tanwelck d'Engelsche onder
vele courtosie hebben aengenomen, [illegible]
sulcx gedaen hadde, die d'onse haest sorteren
sont haest ende vergaert gegaen, doch alsoo
den [illegible] ende d'onse noch op d'E: Heer
mosten wachten, hebben den haren [illegible] afscheyt
ende adieu genomen te vertrecken, dan vermits de
Engelschen capiteyn ende hooft vant schip aen
d'onse versochte, met den selve [illegible] naer
d'E: Heer te mogen vaeren om hunne Edᵉ
mondelyck te spreecken ende te besoucken, twelck
hem om reden vergunt wert, ende is alsoo
geretourneert naer d'E: Heer, in ons vaertuych
[illegible] worden gemelt ingetreden, onder veel
aff ende aen vaeren van d'Engelsche
met [illegible] canon schooten vereert werdt,

Onderteyckent

Martio Aº 1636

Onderwylen is hunne Ed: doort bosch gewandelt, ende aende Zuyt strant gecomen sijnde, heeft het Engelsche schip, dat onder 't eylant geanckert lagh, bevoorens, al waer mede gewaer werden een groote Engelsche vlagge, de welcke sy aldaer op 't lant int hangen vanden berch op een boom geplantet hadden. Naer dit is hunne Ed: vandaer gediverteert, ende weder doort bosch naer 't casteel gewandelt, achter ontrent de 4 uren weder voor avondt, sijnde gemelte gecommitteerde naer verrichte saecken, [illegible] schip mit den Engelschen capiteyn ende voorts van haer de pachter [illegible] weder om aengecomen, ende naer dat hunne Ed: den selven beleeftelick gewillecom geheeten, hebben de voorsz. gecommitteerde het rapport aen hun Ed: gedaen, soo ende wat aldaer by de Engelsche gepasseert, ende gehandelt was, etc.

17 ditto, 's morgens heeft hunne Ed: in bywesen ende presentie van verscheyden capiteynen [illegible] den Engelschen capiteyn, met name mr. Randoll Jesson, met alle courtoisie ende beleeftheyt [illegible] voorgehouden, dat ter wylen nu het lant ende eylant voor de [illegible] Engelsche Comp.: door de gecommitteerde van hunne Ed: naeme ende ordre op opgeeischt [illegible] gedragen sijnde, ende alsoo het lichten vant guarnisoen ende het innemen vant fortjen daer op volgen soude etc. Ende heeft den voorsz. mr. Jesson, ende hooft van wegen den [illegible] de pachters voorsz. gerepliceert dat [illegible] tot [illegible] anderen hun uytgesonden [illegible] alleenlijck het lant ende eylant te visiteren, ende te besichtigen, ende in wat gestaltenis 't selve [illegible] bevinden soude, sulcx [illegible] hadden [illegible] verclaerde geen ordre ofte commissie ende last van sijn meesters te hebben om het fortjen mit Engelschen te besetten, en hadde, derhalven hem sulcx niet onderstaen wilde, buyten ordre te treden, versoeckende andermael aen hun Ed: het voorsz. sterckjen, soo voor [illegible] noch met ons volck in besettinge te houden tot voorder advys van sijne meesters ende [illegible] in Engelandt, [illegible] dat by aldien 't voorsz. eylant met geen volck ofte guarnisoen werde beset, apparentelijck het geheele lant [illegible] tot een [illegible] ende [illegible] van alderhande [illegible] soude, [illegible]

[illegible signature]

Martij anno 1636

Den Ed. Gouverneur ende Raedt, om verscheyden
consideratiën is ingewillicht; doch mits conditie
ende voorwaerden, dat voorsz. Engelsche Capiteyn
een acte dat sulcx op syn instandich versoeck,
ende by ... versocht was, by hem laten passeren,
dat alsoo mede in d'Engelsche tale geschreven gevolcht
is; onder andere reden, ende propoosten verhaelt,
alsoo eenich water gebreck tot volbrenginge synder
voyagie gebreck hadde, syn ancker mochte lichten
ende voor Nera ontrent de reede te loopen, ende
van water naer nootdruft sich versorgt bevindende,
daerna syn ancker weder te lichten ende alsoo
vertrecken, twelck hem van syne Ed., onder alle
beleefde termen ende courtosie om verscheyden
reden hier ... mondelinge, is afgeslagen, is
ontseyt, alsoo niet te min, ons sonder van
water ten hooghsten benoodicht ende verlegen
vonde, daer van te gerieven, heeft hem syne Ed.
gepresenteert soo veel water aen boort te doen
besorgen als nodich hadde, twelck d' hem
dancke voor wel aengenomen heeft, onder anderen
verhaelt, hoe dat syne reyse van Bantam over
Jappara naer Maccassar gestelt hadde,
alwaer op syn aencomste aldaer ontrent 10
duysent gewapende mannen door [illegible] vande
Coninck gemonstert, ende op een seecker ... 4 korte
sucht vertrocken presumerende op Borneo gedaen
sonde, item dat hem den gemelten Coninck (soo
seyde) extraordinaris versterckt ende fortificeerde,
waertoe dagelyckx eenige duysent menschen int werck
hielde; rapporteert mede dat voorleden jaer,
in voorsz. Maccassar groote quantiteyt ...
nagelen uyt de quartieren Amboina aengebrocht
waeren gebracht, in voegen dat haerluyden
4 voor schepen ladinge, synde in alles 1400 bahar
naer ... ingecocht, ende besonder
over gecomen, twelck van dit present jaer
soo hy meynt, niet minder sullen vallen connen
te meer alsoo alreede 400 bahar aen boort
ende 400 bahar in hun logie aldaer in
voorraedt hadde liggen, hout mede voor seecker
dat noch onder de Maccassaren ruym soo veel

nagelen

Martij Anno 1636

Cassela heeft voorts geseijt, ingebracht ende gelost hadden
eenigen voorhanden die sliuden op hooge prijs hielden,
dese voorsz. waeren bij d' Engelsche ingebracht 180 a
190 R.a de bahar contant speties, dat aldaer de
gemeenen prijs is, wesende op Combella, ende heeft
andren plaetsen op de custe van Ceram, door de handelaers
ingebracht de bahar a 90 R.a sijnde meest nagelen ende
nooten ende swartes, waeren seer weijnich in Maccassar
geen te vinden, seijt mede dat ontrent 3 jaeren
geleden P.to Macquer op P.lo Ay gevallen aldaer
door den Maccassar aengebracht gewesst waeren,
t'sedert welcken het geen meer in die quartieren
vernomen hadden, rapporteert oock dat bij d' een
jaren achter een, commis sij geest gehadt, om
voorsz. P.lo Ay te visiteren, twelcke door verscheiden
voorsz. inconvenienten, soo door verloop der mousons, als
vehemente contrarij stroomen Banda niet heeft
connen becomen, ende bij aldien op dien tijt sijn eijgen
hadde connen winnen, het lant apparentes soo danich
niet verwildert ende verwoestet soude bevonden,
dat nu te laet was etc. van voorsz. Maccassar
is geloopen naer Bouton, alwaer vernamen
eenige Hollanders, mitsgaders de vrouw van den
schipper Parsel (: verclaerd hadt eenige maenden
geleden aen geloopen den gemelten schipper ende
eenich volck vanden geman[?] sacrert, doot
geslagen, aldaer noch gevangen, welcke uijtsch
vrouw (: soo seijt) hadt gelost, ende de commis
100 R.a gepresenteert, maer sulcx met eenige excusen
gerefuseert ende geweijgert hadde.

Per dato is door d' heer Gouverneur geraet(?) ende verclaert
gecommandeert dat men over gants Banda voornamentlijk
ende oock op P.lo Ay met trommelslach sal doen
uijtroepen, dat voortaen niemandt sijn geschutt,
sich sal verboorderen, ende onder 1 kaen 1 op, ofte ontrent
P.lo Ay te verschuijmen, op sijn straffe, naer den
middach is d' heer Gouverneur vergeselschapt met
den Engelschen Cap.n M.r Jellon, mitsgaders
diverse capitaels gereden, naer dat op
alle goede ordre gestelt, oock de wachten te
vigilante toesicht, op de Engelsche had doen
op P.lo Ay op het hooch te recommanderen geordonneert,

Verste

Marty Anno 1626

Sijn wederom al t'samen van P: Aij op Nera getourneert,
hebbende hetselvige aengecomen sijn [illegible] den wint sudoost,
ende was schoon ende handig weer,

14 ditto schoon weer ende als voorsz. — hebben haer
E: [illegible] den voorsz. Engelsman Mr. Jetton
naer de gelegentheijt deser landen een onthael
ende voor hem het goede chiere gemaeckt, ende
vrolijck geweest, daer naer haer E: met den
selven uit wandelen geweest, ende hem inde thuinen,
de welcke dinck hij geviteert, waerover hij sich verwonderde
ende noijt gedacht hadde, dat Banda soo abondant
van vruchten, als ander [illegible] geweest voorsien hadde
geweest etc:

15 ditto, naerden middach is d. E. Gouverneur geaccompaigneert,
heeft met den Engelschen — [illegible] ende ander Capitael
[illegible], naer Lontor gescheept, alwaer mede
op de [illegible] van sijn E: wel onthaelt
ende getracteert wert, ende vermits het avond
geworden was, haer van sijn E: met groote
complementies als dan sijn afscheijt ende
orlof genomen, ende sijn E: mitsgaders de vrunden
voor de goede chiere ende tractement hem aengedaen
bedanckt, ende is alsoo met de [illegible]
Oranjebal naer [illegible] aen sijn boort, vermits
hij [illegible] vaertuijch hadde, geset geworden
naer vertreck vanden voorsz. Mr. Jetton, is
sijn E: mede met de selve [illegible] van Lontor
naer Nera gedivertert, alwaer [illegible] inden
voor avondt wel aengecomen is, de wint was [illegible]
met [illegible] weer, — [illegible] dato, is mede [illegible]
eenen Jonckien van Ceram, twelck voor [illegible]
dagen met [illegible] gebracht [illegible] aengecomen
was, wederom ledich, ende sij [illegible] verlof
hebbende, naer [illegible] Ceram vertrocken, wint
ende weer als voren

16 ditto, hadden den gantschen dach den lieven
weer, ende goede getempereerde lucht, voorders
niet remarcabels gepasseert

17 ditto, is d. E. Gouverneur vergeselschapt
met verscheijden [illegible], naer Wa[illegible]
gescheept, ende aldaer voorden het vernachted,
tegen den dageraedt, vernamen [illegible] [illegible]

Gartsoijen

Marty anno 1626

harde regen, met eendrachtige winden ende vuijl weer vermengt, twelck oock den gantschen dach continueerde, doch naederhant de wint sich wederom in [illegible] veranderde.

18 ditto op den middach is d' E: Gouverneur van hier vertrocken, met intentie naer Zurin te [illegible], doch ontrent de plaetse La Outang gecomen sijnde, ende harde cabbels soo van aen stroom rescontreerde, ende sulcx is sijn E: van voornemen verandert, aldaer in sijn lantbaij uit getreden ende alsoo over lant naer Zurin voorss. gemarcheert, met ordre den Arangbaij te retourneeren, ende sijn E: aen de binnen custe waer te nemen, van gemelte Zurin is sijn E: gedimitteert ende naer Zaliaborra vertrocken, vandaer voorts a[illegible] gecomen ende aende binnen custe [illegible] als voorn. geseyt wederom inden Arangbaij geembarqueert, ende alsoo des avonts op [illegible] wel aengecomen, met sijn [illegible], ende [illegible] was, den [illegible]

Nota, dat sijn E: alsoo vernam als voren geseyt [illegible] plaetse, de [illegible] ende [illegible], onder [illegible], is dat lant [illegible] heeft, ende [illegible] alwaer gerapporteert wert, hoe dat ontrent acht dagen geleden, den [illegible] Burger met namen [illegible] Thomalen, mitsgaders der selver familie ende slaven, t'samen [illegible] persoons met een Arangbaij, naer [illegible] gesonden, met intentie [illegible] hout welck, dat aldaer tot behoeve van een [illegible] hunne[illegible] gereet hadde leggen te halen, ende naer dat aldaer gecomen, ende het voorss. hout neffens [illegible] potten [illegible] inden Arangbaij geladen, sijn alsoo wederom van gemelte [illegible] in see getreden, welck Arangbaij ende volck tot op heden niet vernomen hadden [illegible] ende sulcx, apparentelijck met [illegible] omgeslaen, ende alsoo met de anderen in see verdroncken, ende heeft dese [illegible] sijn E: [illegible] persoonen, inden [illegible] burgers hunne woonplaetse [illegible] ende t'selve bevoecht, oock [illegible] bela[illegible] dat [illegible] ende ander omstanden in goede acht moeste genomen werden, tot voorder [illegible] ende [illegible] comp. [illegible] van saecken

[illegible signature]

Maertij Anno 1636

Adij 19en ditto, comt hetselve schip ende advijs vanden Engelschen Capiteyn van syn schip, addresseerde aen d'Ed: Gouverneur, waerbij adverteert, op morgen toecomende van meninge te syn, syn ancker te lichten ende te vertrecken, hadden gantsch schoon ende lieffelijck weer de wint noordt ——

20 ditto, des morgens vroech ende daernae, is den voorsz: Engelsman van hier met syn schip t'seyl gegaen, ende ontrent ter hoochte des Gounong=api ende Poulo=aij, hem bevindende, heeft met eenige schooten van groot geschut af syn adieu gegeven ende met de seylen op de mast bijgehouden tot dat de gecommitteerde namentlijck den Opercoopman Pieter Willemsen ende de fiscael de Wildt, bij haer Ed: aen gevaerdicht ende aen boort versocht waren, ende binnen boort gecomen synde, syn verscheijden met schooten gesalueert, ende daer naer hertelijck onthaelt ende wijn gebracht ende t'gene haer Ed: deselve gerecommandeert hadden bij de gemelte Engelsen verrichtet, hebben haer afscheyt genomen, ende alsoo met een complementio op weder syden, van boort vertrocken, als wanneer int afsteken deselve worden met eenige schooten van canons vereert, hadden contrarie wint naer de custe van Siram, hadden gantsch landich ende bequaem weder, den wint west, met labber coelte ——

Eodem dato, heeft het schip de Leeuwinne begonnen syn ladinge van specerijen in te nemen, daer toe bequaem weer, ende droochte noodich vereyscht wert, dat den almoegende verleene, voor den middach is d'Ed: Gouverneur geaccompaigneert met den Opercoopman naer Pouloron geseylt, ende tegen den avondt op Nera weder gekeert, ende aengecomen, wint west ——

21 ditto, 's morgens hadden gantsch hel weer, doch naer den middach regen, ende 's bij nachte hart onweder tot den nacht vermenght ——

22 ditto, weer ende wint als vooren ——

Sondach 23 ditto, hadden daechs geduerich regen, ende ongestadich weer, tot naer den middach, als wanneer sich het natte weer wederom in droochte verandert, wint west ——

24 ditto

V. Ed. gecommitteerde Heeren 1179

Mars Anno 1616

24e ditto, den gantschen dach dien hadden lieflick weer ende getempeerde lucht, des nachts viel wat regens — wint west,

25e ditto, den gehelen dach, hadden regen ende ongestadich weer wint als vooren

26e 27e ditto hadden gants lieflick ende bequaem weer wint als voorn

28e ditto, hadden den gantschen dach goet ende bequaem weder om dats heer den achtsten raedt van Justitie haer sijn gehouden, bij de welcke eenige criminele saecken afgedaen ende verhandelt zijn geworden wint west

29e ditto, naer den middach 10 à 12 [illegible] verseijlt [illegible] met [illegible] naer [illegible] gesicht, ende aldaer vernacht, weer ende wint als voorn

31e ditto, des morgens heeft sijne Ed: hier onder [illegible] vinden, ende de predicatie door D. [illegible] gedaen deselve met andacht aengehoort, ende naer dat het middachsmael gehouden hebbende, tijen den [illegible] op [illegible] geretourneert, wint ende weer, als voorn

V. Ed: gecommitteerde Heeren 1179

v. Ed. gecommitteerde Heeren

V. Ed.e gecommitteerde Heeren 1179

Donderdach den 12en April Anno 1635:

Alsoo de persoonen van Cornelis Postuma, van Alckmaer, schipper opt cleyne Jacht de Nieuwe [?], ende Francisco van St. Thome, swart [?] ende lyfeygen vande Nederlantsche Oost-Indische Comp.e, tegenwoordich gevangen hier ende ter Rechter bij Sententie vanden achtb. Raedt van Justitie alhier op huyden in dato deser gecondemneert zijn: namentlijck Cornelis Postuma over seeckere doodslach, op den laetsten Maert, ontrent den [illegible] inden avont, begaen aen den persoon van Isaack Vedergeyser, Ondercoopman opt Schip de [illegible], begaen, op de gewoonelijcke executie plaets, met den [illegible] doot gestraft, mits confiscatie van alle zijne goederen. Ende Francisco over gedane huysbraecke, sonder noch yets genomen te hebben, alsoo ende op [illegible] is, met de koorde om sijn hals, aen een paele [illegible] met roeden gegeesselt, ende gebrantmerckt te werden. Ende dat dien volgende ge//melten Raedt aen den E. Heer Gouvern.r Generael [?] heeft, dat zijne E. soude gelieven de gemelte haere Sententie te approberen, en toe te staen dat deselve nae haer forme en inhouden ter executie mochte gestelt werden.

Is't bij gemelten E. Heer Gouverneur geapro//bondeert [?], ende den Raedt voorgestelt, of men de voors.: vonnissen bij den meergesegden Raedt van Justitie gewesen, en d'uytspraecke daer over gedaen, niet en behoorde te confirmeren ende te doen volgen [?].

In conformiteyt van Resolutie op 24 Februar. passato getroffen, soo heeft het Schip de [illegible] [illegible] ende begeeren [illegible], en van [illegible] [illegible] voor [illegible] [illegible] is, [illegible] met 400 [illegible] [illegible] [illegible]. Ende [illegible] is [illegible] [illegible].

1091

gelijck het Schip de Wesel, met goede stimmeringe
ende stoffinge van eenige Arabische Lakens, seer dicht
ende bequaem bevonden wert, met de Bandase
Specerijen, soo van Noten als Foelije volcomentlijck
sijn last bekomen sal, Is volgens eenige nieuwe
Schepen altijt aenwesende, gelijck de Ed.e Heer
Gouverneur, met alle sijne missive ons is adviserende,
bemant ende de orders voor Banda nodich, die
als noch niet en sijn geschonden, te brengen hebben, is d'intentie
van gemelten Generael naer Batt.a sonder eenich ver-
schuijen. Van gemaeckt met des Generaels afschey-//
dinge, 't welck seer dient tot ons Amboijna, soo
om 't Casteel ten aensien dese Quartieren,
als om de Gouverneur aldaer, soo is eenige
advijs naer Batt.a te senden, naer gelegentheijt,
te dienst wesen sal, ende bij besonder overcompste
des nieuw gesijde Generael, dat den Almogenden gelieve
te geven, sal de Ed.e H.r Gouverneur volcomentlijck
van Bandasche Specerijen, voor de Inlantsche
handel gedient wesen, soo sal de Wesel met sijn
aenbrengende last de 't welck voor Europa ge-//
sonden, ende met Nederlantsche Schepen, die eenige//
tijt [illegible] te laden noch niet gereet sullen
wesen, overgesonden worden, Attendentelijck de
Rede van Batt.a bevaren, 't welck ten aensien
ons Heeren [illegible], de dat de gantsche
macht naer Amboijna is gesonden, niet wetende
waer ons, wanneer iemant van Noode soude mogen
hebben, bevelen conde, Ende wel voornamentlijck
dat alle [illegible] als noch [illegible]
diverse Schepen te verwachten staet, ende mede
d'orders van Ed.e H.r Gouverneur, mitsgaders
d'antwoort op onse geschreven missive. Biddende,
als gesecht, bevonden sullen die soodanich mochten
wesen, dat Uwe Ed.e ten dienst der Generali-//
teijt in 't cort, nodich antwoort geliefte
te hebben, waer van door de afscheijdinge
der twee gemelte Schepen [illegible]
sonder beijden.

[illegible]

Soo draecht oock gemelte Zijne E. den Raedt mede voor
off 't niet geraden were, dat men den gemelten Arent
int begin van Meij, om als sijn rechte tijt, is Batt:
te schepen, na den Ed.e H.r Generael, met sijn
inhebbende Bandasche Orembaijs, mitsgaders
de advijsen van 't gepasseerde deser Quartieren,
ten begroeten van Cust Coromandel, Suratte,
Persia, en China, ten dienste te stellen
over Amboijna, sijn versorgen(?) hebbende, en sonder
tijt schuijts te voren af te vaerdigen, ende den
Weerts(?) met sijn inhebbende Orembaijs, Zoo veel(?)
af te vaerdigen, als de Comptoiren vande voorschreven
Eijlanden, ofte die bij Resolutie van dien, tot Junij,
als wanneer den E. H.r Commissaris Artus
Gijsels, eenige schepen te brengen, te besorgen, om
ons in alle voorvallende saecken dade van te dienen.

Item, Vermits na d'ordre van Ed.e H.r Generael
samt d'E. H.ren Raden van India, van 150 soldaten,
tot sterckinge des macht in Amboijna, te schepen,
niet meer als 92 koppen is sonden, sijnde sodanigh
getal, all hier ter aldermijsten(?) des, int gemelt
is te Land gebracht conde worden, met advijs
af d'arrivements vande Provisien Schepen,
licht noch eenige tot supplement des getal(?) 86
te brengen hadden, dienvolgende het Jacht de
Cleijne Daele wedder gecontenteert(?) hebben.

Is oock mede bij sijn E. gepresenteert, en voorgestelt,
off men niet en behoorde, voor soo veel mogelijck
de ordre van d'Ed.e H.r Generael, samt
d'E. H.ren Raden, te volgen! te meer besonderlijck
de Generale mainteneur(?) der Nederlanders
tegens d'Inlandtsche Natie, belanct(?) oock die
van Amboijna, onder ons gelegen is.

Den Raedt het gevallijcheijt van sijn E. gehoort
mitsgaders met rijpe deliberatie hierinne
geconsidereert hebbende, is van advijse, ende
Arresteert dienvolgende, Ad eerste
Point, nade dat de Eijsch ende Conclusie
vanden Fiscael, tegens quade delinquanten,

mitsgaders gesien de iteratieve vrijwillige bekentenisse
bij haer in Judicio gedaen, als mede de diffinitive Sen-
tentie van gemelten Raedt van Justitie daer op
gevolcht, Confirmeert ende approbeert de gemelte
Sententie in uitspraecke, bij deselve tegens de
voorsz delinquanten gewesen, ende staet toe, dat die
nae haer forme ende inhouden ter executie sal
worden gestelt.

Opt tweede Poinct, is den gemelten Raedt eenstem-
mich van advijse, dat men om Redenen bij sijne E.
gealligeert het Schip den Arent, aengesien
deselve niet meer als op de slechtste eijcken buijt
in leggende, die licht door den Oliver doorbroken,
ende onnavigabel, buijten deselve alsijder voor andere
Quartieren van Indie is staende, gemaect
sonde worden, op den 3e Meij, doende is Passant
[illegible] aen, met expresse Recommandatie
aen Gouverneurs der voorsz Plaetsen, deselve
soo tijdelijck als mogelijck, voorts te laten gaen, met
sijn volle last Specerijen sal, ende dat de
Jachts, die op tweede Reijse, ende ten hoeveren
vierden buijt, waer op de Oliver seer geel uit
wordt drijven, tot nader ontslat van Schepen,
soo van Batt.a als Amboijna, alsijder op de Rede
Zeylree gehouden sullen, om nader het arrivement
van d'een of d'ander, ons nader tijts gelegentheijt
verder ten dienste der Generaliteijt
te Regieren.

Ende opt derde ende laetste Poinct, wert mede
eendrachtelijck besloten, nadat onse soldaten
staet van Poeck, wel hebben geroepen, ende de
Bedijne als distentie, die van 't Engelsch Vlecht
te trecken sij, buijten met Jongh ondertrouw, ende
seer wegen die bestwaeren als Cantoor, volgens
de getuijgenis van der Respective bevelhebbers,
aenbrengt connen vinden, sijn sij, niet alleen
noch Continueren met hem ende laeck, als mede
voor haer Schepen, alsoo deselve quijt, ende
van waer den 6 Stengen niet wel sijn, ooch het

Cimmeran

Sinnenden hebbe van noode zijn, int gebercht ons al daer aldergaende Vrint te vellen, en uijt te voeren, den tijt door gebracht hebben, waer door veel inde Cojo, mede den hunstige Sugaden, ende hare Woonden, sijn geraeckt, die nu volgende hebbe gesproken, Jan bij na Meester vort blijven, Wende gemaeckt de Stads dag der Schepen naer Batt.a mede begint te opperen, die sijn Stuck meer als te voorsten van noode hebben sullen, gelijck de Wercken present mede lange noch besich is, ende genootsaeckt sullen sijn, alle onse Slaven die noch trage voortganck nemen, waer door mede als merckelijcke schade ende achterdeel te lijden is, aengesien de groote behoefticheyt van Wel Vaertsen, ooch onsekere of ende soo den Coop getal als noch bij uijtstel de Noot uijtgemaeckt souden connen werden, soo gaende dien ende aldaer als vele nyder Meesters sullen, dat men de besoldinge van meer Soldaten mede Amboijna sal schorten, en sulcx tot naerder advijs vande E. E. Heeren Gouverneurs eenden bevinden.

Eyndelijck, alsoo tegenwoordich t Schip de Wreets door 't ongeluck vanden Ondercoopman Isaack Wedergaijst deselve Plaetse is comen te vaceren, ende voordien soo tot houdinge der Boecken, als 't ontfang der Specerijen, ende anders waer toe de gemelte Wreets mede een dienaer gevonden werdt, die andere bequaem daer toe ingeschickt gestelt te werden, So werdt dienvolgens een Jonninck goet gevonden, dat men bij Provisie Jacob Coeck als assistent deselve Plaetse, mits dat de Boecken int lant ontboden, ende behoorlijck gevisiteert ende tgebreckende te rechte gestelt sal werden, bediende sal.

Aldus gedaen ende geresolveert int Casteel Nassauw op Eijlant Neira in Banda, datum ut supra. Was onderteijckent, Cornelis Acoleij, Gerrit Demmer, Daniel vande Wert, Ambrosius Coenraedts, ende Claes vander Meer Cornelis.

Saterdach, den 21en April Ao: 1635:

Alsoo den Eerwaerdigen ende Vromen kerckenraet is Banda, bij mondelinge rapport van de E. Hr. Gouverneur gedaen [illegible] heeft, hoe de onderstaende tegenwoordige ouderlingen ende diaconen, die haren tijt met goet genoegen der gemeente, ten volle uytgedient, de van haer cargo dienen ontlast te zijn, ende dat daeromme in haer kerckelijcke vergaderinge, ter over staen onser gecommitteerden den 16en deser a Lanthoir gehouden, goet gevonden heeft, in plaets vande Eerwaerdigen

Pieter Willemsz. Corput a Neira } als oude affgaende
Marinus Cornelisz. luytent. a Lanthoir } ouderlingen.

Jan Batham luytent. a Neira } als afgaende
Lieven Martensz. barbier a Lanthoir } diaconen.

Cornelis Outerman Franckefort a Neira } tot ouderlingen.
Daniel Pietersz. Kuijl burger a Lanthoir }

Wijnand Anthonisz. opperbarbier a Neira } tot diaconen.
Jan Jansz. Houtgroot burger a Lanthoir }

Met bij de E. Hr. Gouverneur gerecommandeert, offsamen de voorsz. gemelte persoonen bij de voorsz. kerckenraet als ouderlingen ende diaconen gekosen zijn, t'hare [illegible] [illegible] ende begeert te confirmeren ende hare electie te ratificeren.

Den raet het redelijck en billijck verzoeck vanden Eerw. kerckenraet, mitsgaders de bequaemheijt ende goede getuijgenis der voorgestelde persoonen, voor rijpelijck overwogen hebbende, heeft de voorsz. electie geapprobeert, ende voorsz. gemelte persoonen als ouderlingen ende diaconen geconfirmeert.

Item is alsoo de persoon van Dirck Andriesz. van Amsterdam, int lant gecomen Ao 1627 met het schip Utrecht voor bootsgesel,

a k 9 smaents

a f 9 smaents, ende naderhandt als Uytsteeder,
oft sijn tweede Staet a 10 ge[illegible], ende de
novo is sijn ende Qualiteijt, alsoo sijn tijt
weder ten volle is geexpireert, de Nederlantsche
Oost-Indische Comp.e drie achtereenvolgende
Jaren te dienen aengenomen, onder de tracte//
ment van f 22 smaents, Ingaende
van den 1e Junij toecomende.

Aldus gedaen ende gearresteert int Casteel
Nassouw, opt Eijlant Neira in Banda,
datum ut supra.

Was onderteeckent Cornelius [illegible],
Gerrit Demmer, Dande Vliet, Ambrosius
Cornuaets [illegible] vander [illegible].

Woonsdach den 9en May A°: 1635:

Alsoo bij Resolutie van dato 12en April passato
goet gevonden ende geaccordeert was, 't Schip
den Arent jegenwoordich met sijn behoorlijcke last
volladen, hier ter Reede leggende mettet eerste Retour
van Chiereyn [illegible] stuntij, naer Batt.a te
depescheren, ende de Reste tot nader ordre van
Schepen, alhier ter Reede [illegible] te behouden,
om alsdan naer tijts gelegentheyt te disponeren, ende
dat ondertusschen, op den 29en passato mettet Schip
't Wapen van Hoorn, d'Advysen ende de noodige
Ordre voor Banda, van Batt.a, door den E.e Heeren
Generael ende Raden van India, aende E. H.r Gou-
verneur deser Plaetsen gesonden, Godt lof
wel ontfangen hebben, Waer inne Zijn gemelte
E.d.t onder anderen mede ordonneert, [illegible]
den gemelden Arent, in compagnie vande voorss.
Schepen, die alsnu mede volladen in Reede is
leggende, mettet eerste Retour naer Batt.a
sal afvaerdigen te schicken, omme sijn [illegible]
met de E.d.t van hier aff te brengen [illegible]
tot den [illegible] handel te dienen, gelijck dan
op alles gereet en vaerdich gemaeckt is, omme
de twee voors: Schepen, op morgen ofte over-
morgen ten langhsten, henne vertreck te geven,
ende gelijckelijck naer Batt.a te laten zeylen,
Dan sulcx op dato met een orembaij uit Amboyna,
op den 26en April passato van daer gevaren,
advysen vanden E.e H.r Gouverneur Artus
Gijssels, de Jorgius Rovert [illegible], hebben becomen,
waer inne deselve te kennen heeft gegeven, dat
door de Ellendige [illegible] der soldaten, int Leger
voor Luhello ontstaen, genootsaeckt was geweest
't gemelte Leger van daer af te breecken,
sonder verrichting ofte iets tegens de Quime-
laha, ofte de voorss. [illegible], te [illegible],
die 't selve met [illegible] der [illegible] [illegible]
staende is ontrent de 30 Maert [illegible]
tot sijnen voordeel wel hadde [illegible], tot [illegible]

30 [illegible]

30 overgebleven Joncquen, noch gelijcke partie dier
toegevoeght, die alreede een merckelijcke quantiteijt
nagelen, bij den anderen gehandelt en opgecoft hadden,
omme de Comp.e te ontvoeren, ende te vremde
plaetsen te brengen. Weshalven gemelte
E.E. H.ren aldaer, door ordonnantie E.d.e H.r
Zondrade, hunne bijhebbende schepen ende
Jachten, op de voorsz. Joncquen doen cruijssen ende
de wacht houden, omme deselve binnen te houden,
de 't uijtcomen te beletten, of de anderen niet uijt
coopen te doen verderven ende te hunnen deel, ende
dat den E. H.r Commissaris Wijsel, om sijne
reijse op Banda te vervolgen, selfs met twee
Jachten, soo tot onderrechtinge van sijn persoon, als
onse soldaten, tot de besettinge van Bandas
guarnisoen geordonneert, soude moeten doen, vreese
door de besettinge der voorsz. vremde handelaers,
gants verhindert, ende niet meer bequaem, soude comen
gedaen, nochte dienst werden, ende de voorsz.
Joncquen tot haer vallen, wel soo sedert souden comen
uijtcomen, maer niet als groote ende onbegrijpelijcke
schade, voor de Comp.e in haren specerijen handel
te verwachten staet, die in sulcx voor te comen,
jaerlijcx soo groote ende swaere oncosten, met het sijn
der van diverse Compagnien soldaten, schepen
ende Jachten, gelijck principalijck dit jaer is geschiet
in Amboijna sijn doende. Derhalven bij gemelte E.E.
H.ren in Rade goet gevonden was, den E. H.r Commissaris
alhier aen te schrijven, omme het schip ofte Jacht
twelck van hier de laetste besendinge naer Batt.a
soude doen, daer toe sijnde lecent, om sijn bequaemheijt
het bequaemste de lichten te wesen, hun toegesonden
mochte werden, omme met het gemelte den Heer
Commissaris ende de voorsz. soldaten, sijn reijse
benoorden Ceram, op Banda te vervolgen, waer met
de Comp.e besonderen dienst geschieden soude. Ende
dewijle de schepen van dien Schepen alhier
ter Rede leggende, wel de bequaemste ende
het distantie der schepen volcommentlijck bekent sijn

[illegible]

te vermeerderen ende Chercheren, der Arent, niettegenstaende
het den onbekende Luijcken blijft drijven, als desselven
tijt daghen veel den waeter, alwaer de Chaloup met
Ernaedigh, nade enighe gesochten is Schip is, tot de
voorz Reijse sulx dienende, en 't bequaemste vande
andere Schepen te zijn, en sonder eenige merckelijcke
swaricheijt of verlijcheijt, sulcx geraede(n) sal souden
connen doen.

Soo wert bij den gemelten E. Heer Gouverneur geproponeert
ende sijnen Raede [illegible] mede de voorz: Schippers
in deliberatie gegeven, of men niet teen dien
aengesien de Comp:e hier met soo veele gelegen is,
't Chaloupen van Boors met spoedichste souden doen ont-
lossen, en de eerste ingenomene last vanden
Arent, int selve Chaloupe van Boors overscheppen,
om alsdan de voorz: Arent tot dienst der voorgedachte
Heer Commissaris, nade Amboijna, en 't Chal: van
Boors nade Batt.a te senden, latende evenwel
teen dien 't Schip de Wachte (?), om den Ed: Heer
Gouverneur van sijne ingebrachte Specerijen
tot den Inlantschen handel te dienen, sijne Reijse
als den voorsz. nade Batt.a met spoedichste
vervorderen.

Den Raet geproponeerde van sijne E: grondich verstaen,
ende met rijpe deliberatie overwogen hebbende,
confirmeert sijn mette geproponeerde, ende
acht mede voor goet en seer noodich, om de voor//
schreven inconvenienten, die de Comp:e met het
uijtlooten der verminderinge van Amboijnsche
Specerijen soude connen te lijden, soo veel mogelijck is
voor te comen, den Arent nade getekende als voren, nade
Amboijna, tot ondervoedinge van E Heer Cuijsels onse
Soldaten te senden, ende dat men
evenwel teen dien de Wachte, nade dat
de Voetvolck, Nanfineert (?) ende andere
Coopmanschappen, uijt den Arent sal overgenomen
hebben, als den voorsz.e, sijn vervolgh sal
geven, ende 't Chaloupen van Boors, soo
tijdelijck als mogelijck is laten volgen

Actum mede

Waere mede gestraft werde, geen soberheit (?),
maer de Comp.e besonders dienst, daer
was te verwachten sal hebben.

Aldus gedaen ende gearresteert int Casteel
Nassouw, opt Eylant Neira in Banda,
datum ut supra.

Was onderteekent Cornelis Acoley (?) Gerrit
Demmer, Ambrosius Cornelissen, Arent
Gerritsz, Harmen (?) Wouters, ende
Claes vander Meer: Evertsz (?).

1101

Vrijdach Adij 18en May A°: 1635

Alsoo bij d' E. H.r Gouverneur ende zijnen Raedt goet gevonden is, conform d' oude ende loffelijcke costuijme onser Nederlanden, ende in dese quartieren van gelijcken geobserveert, also geduerende het jaerlijcxe tijt, wederomme geschiet is, de Raeden vanden Collegie van Justitie op Neira ende mitsgaders de weesmeesters der selver plaetse, te verstellen, de praesente raetspersoonen en weesmeesters voor haere gedaene diensten te bedancken, ende deselve voorts te committeren voor haere locos, 't dubbelt getal, soo van raetspersoonen als weesmeesters, den gemelten E. H.r Gouverneur voor te dragen, ten eijnde bij sijne E. een enkelt getal, uijt die bequaemste en suffisantste, soo van d' oude afgaende als nieuwe voorgestelde, tot bedieninge en administratie der Justitie en weescamer op de gemelte plaetse geeligeert en geconfirmeert mach werden. Dienvolgende hebben d' afgaende Raeden in haer vergaderinge op den 16en stanti op Neira gehouden, goet gevonden sijne E. tot sijne voorslach voor te dragen, dese naervolgende persoonen.

Gerrit Dammesz opperkoopman David Vloet [illegible] Philips van Congerloo, ondercoopman Evert de Lespine, assistent [illegible] Joan Cathuijs luijtenant Manguinus Cornelis [illegible] Buijs [illegible] [illegible] Maertensz van Rossum [illegible]	Comp.s dienaers voorgestelt int Collegie van Justitie op Neira
Pieter Loeb Willem Jansz van Amelden Jan Jansz Montgroot, [illegible] vol [illegible] Joost Cornelisz vander Zaele Carsten [illegible]	Burgers int voorsz Collegie voorgestelt

Aldus

Gerrit Dammesz opperkoopman Ph.s van Congerloo ondercoopman Pieter van [illegible] Manguinus [illegible] luijtenant	Comp.s dienaers tot weesmeesters voorgestelt

Joost Cornelisz vande[illegible]

Joost Corneliss vande Zande
Pieter Loeft
Daniel Pieterss Keijser
Jan Janss Montgroot

} Burgers tot Schepen voorgedragen.

Welcke bij gemelten E. H.r Gouverneur: sijne Raede voorgedragen, volgende [illegible] uijt de voorn: bij den [illegible] Raedt van Justitie als Raedtsvrunden ende Schepenen [illegible] syndt Eligeren ende stellen.

Den Raedt tegenwoordich vande sijne E. met Rijpe deliberatie van Rade [illegible], is van advijse, ende [illegible] dat men soo uijt dat [illegible] als [illegible] voorgestelden Raedtsvrunden, Schepenen [illegible] Committeren ende [illegible] sal, te weten.

tot Raedtsvrunden

Gerrit Dommers Opperontfanger, Praeses
Philips van Bergen Onderontfanger,
Magnus Corneliss Luitenant
Huijch Antgonis de Wit, Opperbarbier

} Comp.s Dienaers inde Banck te [illegible]

Joost Corneliss vande Zande,
Willem Janss van Meeleren
Carsten Andriess

} Burgers inde voorss Banck

Ende tot Schepenen

Philips van Bergen, Praeses
Magnus Corneliss Luitenant.

} Comp.s Dienaers inde Banck te [illegible]

Daniel Pieterss Keijser
Jan Janss Montgroot

} Burgers inde voorss Banck.

Ende [illegible] de welcke [illegible] van gequalificeerde [illegible] Comp.s Dienaers & Burgers, die tegenwoordich soo door [illegible] als [illegible] gelegentheijt, [illegible] bij [illegible] t'ontbreken, [illegible] des Raedt van Justitie aldaer, [illegible] nominatie [illegible] te doen, omme den E. H.r Gouverneur voor te dragen, ende [illegible] niet geraden is, deselve [illegible] te [illegible]. Soo [illegible] bij den E. H.r Gouverneur ende sijne Raede goet gevonden, de Praesente Raedtsvrunden & Schepenen, noch voor dit Jaer te laten Continueren, uijtgesondert dat [illegible]

[illegible]

Deselve Consideratien ende Insichten is Raedtsa-
van Sarb Dragon, jegenwoordich Lit vant voors.
Collegie van Justitie, Jacob Pietersz Eyckenma-
ker, geeligeert ende gestelt sal werden.

Aldus, alsoo het voors. Eylant Cey, groote Mis, dese
quade Inbreucken, ende ongeregeltheden, door de
Ingesetenen aldaer, tot merckelijcke krenckinge
der Justitie, ende vileatie van sEdels Placcaten,
Ordres ende Ordonnantien, bespeurt ende gemerckt
werden, Vermeenen dat aldaer een behoorlijcke
Justicier, die op d'observatie der Placcaten ende
onderhoudinge van goede Politie acht neme, ge-
stelt zijn, Anderdeels dat de Ondervindt (: voornamentl.
Onderaldaer dattet een behoorlijcke toesicht ende
sorchvuldige wacht op ongeregeltheden gehouden wert
uytter natuere totte quaede seer genegen zijn,
Ende aengesien de ongelegentheijt des Plaets niet
en gedooght, den Fiscael, gelijck twee Schepenen,
ofte Dagelijcx, ofte wekelijcx, ofte so dickmaels
als sulcx noodich waer, sich derwaerts te begeven,
diensvolgende soodanigen Last, op den subalternen hooft
de Coopman aldaer, niet sonder groote moeijte
ende ongerijmde naerdruck, is leggende, want
die als President int voors. Collegie sijn sessie
houdt, ende weetende sich als Admirael ende Officier
met Presentien, onder bij mij commende dage-
lijcx eijgene Misbruijcken, soo int Crimineele
als Civile, die aldaer gepleegt werden ofte begaen,
ende niet ongecorrigeert behoorden gelaten te werden,
twelck door een Provoost, om de saecken te
ondersoecken ende vervolgen, wel mis ende inne behoorl.
te Procederen, geschieden can.

Gelijck mede t Secretaris Ampt op Nieu, tot nog
toe sich uijtgestreckt ende gestrekt heeft tot
drie onderscheijden ende besondere bedieningen, als namentl.
tot dienst der van E. Hr. Gouverneur, des Achtb.
Raedt van Justitie ende de Weeskamer, twelck
genoechsaem ondervonden ende geconsidereert sijnde
tselve voor een Persoon alleen te swaer ende
onmogelijck comt

moeyten comen te vallen, en niet wel meer behoorden,
tot dien dat van de ijder, en de menichvuldige occupatien
die daer uijt comen te spruyten, aengesien alles hinder||
dert en grooter wert, en veele genomen werden, of
soude noot saeckelijck in sommige dingen eenige acht||
teringe moeten ondervonden blijven.

Wert derhalven bij gemelte E. Heer Gouverneur
geproponeert en sijnen Raede in deliberatie geleyt,
of men niet en behoorde de voorn. Advocaet Fiscael van
N: Oij, met den Substituijt, of de andere Fiscael
tot meerder respect en aensien der Justitie, omme
alle voorvallende geringe saecken te ondersoecken,
ondervragen, en vonnissen te spreken, alsmede van
alle groote crimen en sware saecken, daer eijnde off
uijt en hebben, sich behoorlijck t' informeeren, en sulcx
aende Fiscael over gantsch Banda, te renvoijeren,
ende over te senden, ten sijn soodanige saecken alsdan
bij den voorn. Fiscael voor den achtb. Raet van
Justitie (: in conformiteijt der resolutie in dato
28en Maij an 1632: bij d'E. Heer Gouverneur Raden
Zal. en sijnen Raede daer over genomen) bepleijt,
ende gehandelt, en ten uijtvoeringe gebracht mogen
werden. om te daer beneffens [illegible] de Lonthoir en goede
ordre, soo tot eenige moetwillige persoonen,
int Commandement der voorn. [illegible] Sinder [illegible],
is [illegible] te nemen, als andere [illegible]
uijtbreeckende te werden, behoorden te stellen ende
aen te nemen?

Item, of men mede niet tot slichtinge van differents
geschillen, en dat ijder int sijne te beter geregeert
en behoort gedient mochte werden, mede een Gerechte
voor den achtb. Raedt van Justitie en Schepenen
behoorde te verkiesen en te stellen.

Van gelijcken, alsoo mede door de dagelijcxe experientie
meer en meer bevonden wert, veele quade inbreuckelen,
slordicheijt en onachtsaemheijt die bij veele inhabitanten
deser Eijlanden Banda, soo wel Comp.s dienaren
als vrije Burgers en Mardijckers, gepleecht wert,
als voornaementlijck int maecken, onderhouden, ende

Reparatie der Wagens, Reyniginge ende Schoonhoudinge der
Straten, Opsicht van vuylicheden ende allerhande [illegible]
gereet houden van eenige Noodicheden, tegens [illegible]
vreeselijcken Brant, ende voornamentlijck de toesicht
der Wachthuysen, int afsetten ende verjagen der
Vagabonden, als Dronckaerts ende Hoerenhuysen, om den
Vyant te attraheren, ende afbreuck te doen,
Stadt ende voor desen noyt geen van de Ordre daer
ende Boeten gestelt zijn.

Wert insgelijcx bij den meergemelten Gouverneur in
sijnen Raede voorgedragen, dat Ordre ende
Reglementen, mitsgaders dat Ambten ende
Staten, met ende de selve behoorden te statueren
ende te stellen: Aengesien sulcx een hoochnoodige
sake is, en seer dobbelt [illegible] te geschieden.
De Raedt tydelijck geweest van sijn Ed. seer gewichtich
voorstel, en met rijpe deliberatie overwogen hebbende
is van Advijse ende Arrest geraeckt dien volgende:

Opt Eerste Poinct, dienende ons Reden by sijn
Ed. gewichtich voorgestelt, dat P: Aij tot bedieninge
der Justitie, en substituijt vande Onder Fiscale
ende soodanige Articulen, Instructien ende Ordonnantien,
als sijne Ed. deselve sal gelieven te geven. Ende
tot hier tot verdeinge ende voorcominge van vele
eerder Misbruycken ende andere Noodicheden.
Mitsgaders een Gerechte voor den eersten Raedt
van Justitie ende Wethouders, benevens den
Gerechte vande Ed. Hr. Gouverneur: ende dat
deselve veel bequamer mogen gedient ende de Burgerije
mede des te beter geholpen werden: Stellen ende
Eligeren sal, tot welcke bedieninge der voorsz
Ampten, sy Admitteren ende Attesteren desen nedervolgende
Persoonen, onder soodanich tractement als volcht.
Pieter Pouwelsz van Enckhuijsen, geweesen
Assistent ende Winckelier ende P: Aij jegenwoordich
vrijburger aldaer, tot substituijt ende voorsz P: Aij
onder een tractement van 30 gl: smaents ende
Ondercostmans Rantsoen.

Harmen Pietersz

Hermen Pietersz Prins, jegenwoordich assistent, tot
secretaris vanden achtb. Raedt van Justitie tot Malacca
op [illegible], onder een tractement van f 30 smaents en
ondercoopmans Raetsheer.

Augustijn Fragosa, van ... burger op
[illegible], tot Provoost op 't voorsz [illegible], onder
een tractement van f 12:15:- smaents, mitsgaders
2 Rs. contant en 40 lb Rijs tot montcost.

Voor Abdelle Parsoone staet werdt, soodanige
bedieningen werde ende nader behoort sal uytgedruckt,
ende naedergenoemt werden.

Int laetste poinct, is den Raedt mede verstaen
van advyse, datmen vermits alle goede politie te
onderhouden, op onse Stadt Colombo soo veel
mogelijck nader te comen, deese naevolgende ordre
en Reglementen, met den sware peene en Boeten,
op de voorgestelde poincten, statueren en stellen sal.

Eerstelijck, dat een ijder wie hij sij, gehouden sijn sal,
den weg voor sijn huys ofte erve, is of die
aen 't quartier leggende, soo tot cruyssen als
anders aengesien, alwaer deselve ongevallen, ge//
brocken, ofte anders beschadigt is, terstont wederom
op te rechten, dicht te maken en repareren,
sonder dat sulcx vermogen deselve eenigen tijt soo sterck
en gebroocken, ende [illegible] te laten leggen, twelck mede
een seeckere moeite en geringe costen, geschieden can
worden, op peene van 6 Rsd. van yder [illegible]
te verbeuren.

Dat mede ijder een voortaen gehouden sal sijn, de straten
voor sijn huys ofte erve, behoorlijck schoon te houden,
te ontdoen, reynigen, en alle vuyligheden te
vegen, sonder oock 't eenige tijt eenige vuyl//
lichtheit, soodanich deselve oock souden mogen
werpen, daer op te werpen, ofte laten leggen, maer
deselve behoorlijck bij een te brengen en op de
geordonneerde en gestelde plaetsen te brengen,
op peene van een Rsd. van [illegible], soo menichmael
hij innen nalatich bevonden sal werden.

Item, Vermits in ons Vaderlant, niet alleen inde Steden maer oock ten Platten Lande, alle Ingesetenen, vande minste tot de meeste, ende des behoorlicken Leer van Staten Emmers en ander gereetschap, om eenigen Brant, in huijsen ofte elders, te leschen ende uijt te dooven, diese oock continuelijck moeten onderhouden, gestelt zijn, waer door mede dickwils veele waerschijnelicke en dreijgende schade, die uijt eenigen Brant soude connen voortcomen, belet, gestut en voorgecomen wert, Soo ist derhalven mede goet gevonden, eenige groote Brant haecken te doen maecken ende inde respective forten, [illegible], ofte andere groote Steenen huijsen, gereet te houden, ende te bewaren, omme bij noot daer mede uijt gehaelt ende gebruijckt te werden, Ende werden oock alle Ingesetenen, soo wel Blancken als swarte Natien, Niemant uijtgesondert, te Insinueren, Jemandt en geboden, dat se voortaen huis van soodanige [illegible] groote [illegible] Staten [illegible] sullen sorgen, als [illegible] [illegible] werden, bij sijne respective subalternen ofte dienaers, daer het is gestelt, waer van een perfecte contrerolleringe gedaen sal werden, die se gehouden sullen zijn, ende huijs geordonneerde getal, continueel ende t'allen tijden, gereet te houden, ende als de visite daer over gedaen wert, [illegible] van [illegible] te [illegible], ende [illegible] van voor ijder Niet dat te cort bevonden wert verbeurt [illegible] Rs. van 8/1 te betalen.

Aengesien, om [illegible] [illegible] ende [illegible] te souden tijt [illegible], tot het gebruick van onse Vijanden, die hier ontrent dese Eijlanden, tsij om te Roven ende stroopen, ofte andersints souden mogen comen te [illegible], gelijck nu eenige maelen is geschiet, [illegible] te setten, ende gereet te hebben, datmen alle Mardijckers, die ende de gemelte Corporaels ende Crijghsvolck, ofte oock de Burgers, die eenige Slaven tot het gemeijne van [illegible] [illegible], sullen moeten geven, gelijck [illegible] voort al hier aengeseijt sal werden, ende daer toe geordonneert zijn, [illegible] [illegible] [illegible] sal,

Aldus [illegible]

Dus veer dont op't steads vande Cijtadel, ijder met sijn
geweer op de Wangaij, daer het geplaetst is, bij
t'Plaetsinge te brengen, ende de Burgers, haer Slaven
daer toe geordonneert, derwaerts te senden, om t'selve
Plaetsinge ter dont op te setten, ende daer mede in
Zee te steecken, sonder eenige verhinderinge van
eenig onnoodig goet mede te nemen, ende daer commen
eenigh tijt te schijnen, gelijck alle tijden geschiede,
van weecken Wangaijers, ende die geweer sal worden,
mede op perfecte Rolle gemaeckt, ende ijder
Commandant sal worden, waer mede sij sal hebben te
Reguleren, ende soo veer op't steads vande Cijtadel, als
voren, 't sij bij dage off de nacht, niet en compareert
of absent blijvende, is vuijt Straffe ter dont en
ander gehuert sal werden, boven de [illegible] die den
gebleven bedongen hebben, arbitrael, 't sij in geldt
Boete, off andersints, naer gelegentheijt der saecken ende
persoonen, gecorrigeert te werden.

Insgelijcx wert bij den E. Hr. Gouverneur ende sijnen
Raed, soo om eenige Consequentie ende entreprinse, als om
eenige belegeringe des vijandts, die ons soude
mogen comen t'overvallen, ende onverwacht op den hals
comen, gelijck sulcx is geschiet, Resolutie is
genomen, te wederstaen, Ammunitie ende te
keeren, ende voornamentlijck om bij gebreck van tijdelijcke
secours, soo uijt de quartieren van Amboijna
als Batt.a voor soo veel nogen, bij ende ontrent hier
sijnde Godes hulpe ende ons Clein geringe
middelen) te comen besetten, Godt gevende
ende geconserveert als wesen.

Datmen alle Negorijen in Banda, in een Cort begrijp
sal op te steecken, ende desen niet Cranckel, Salem
Mands, Lontoraus, ende andere diverse Buijtenvolcken
niet brengen sal schier, omme bij Nacht de Burg dien
die door de vreese der selve niet Resolveren sal
ende stercklijck niet gebracht souden cunnen werden
daer inne te treden, ende die te bewaren te geven,
ende daer beneffens door de Wardijnlieden der selver
Negorijen, te weeten N: [illegible] ende Lontoir yder 100 man
Neira 50 man

Item 5 @ Slange 30 @, Clamme, Dennde, ende Baren ijder 20 @ voetangels van Ambonsch, te doen maecken, ende bij soodanige tijden als voors. te gebruijcken.

Datmen tot maeckinge der voors. als oock alle andere diergelijcke voorvallende wercken, hebbende daertoe ijser, Bijlen, Spaden, en Houwelen, sal doen gereet maecken, om in tijde van Noot, als anders, te gebruijcken, als voren.

Datmen alle Waterputten en Sterckten, alwaer sulcx geschieden can, van binnen met hegmedicken en groote Water-Backen sal doen sien, en met den Regen vol van Water garen, als mede deselve met nodige Vivres en Amonitie van Oorloge, tegens alle sulcke mandigh vlegh ende bloedige Oorloge, te sien, op niet slijps te vallen.

Eyndelijck en ten laetsten, Aengesien d'Ed. Heer Generael en Raden van Indien, bij haren Jongsten missive van dato 22e Febr. Passo sijn advijserende hoe dat d'Engelsche President en Raden tot Bantam, sijn Ed. hadden aengeseijt, dat uijt last haerder Meesters en Meesters, was meninge, ons 't Eijlant Runs te besichtigen, en alstraeckx in besettinge te nemen, met verclaeringe aenemt aldaer veel Nagelen en Noten, soo int een als 't ander, souden geboren werden, doch oock de burgerije, Slaven en andere, om den Wal gewis, ofte wel uijt vrangine der Hollandsche Nederlantse Oost Indische Compe onder schijn van ondermantelen, als van Ed. Heer Staten aen hun te senden, en anders, veel licht eenige Specerijen de gemelte Compe. souden soecken te ontvoeren, en in handen van voors. Engelschen te leveren, tot groote schade en nadeel vande meergemelde Compe., dienvolgende in Ed. Heeren Resolutie met amendes is aengevolgt, om den voors. handel voor haer alleenich, en ongeviolleert te behouden, dagelijcx soo veel schaers ende groote meer den sijs doende, verclaren Sijne

volgemelte Ed.

Aengemerckt Uwe Ed.t ons recommandeert, soodanige
ordre daer tegens te statueren, als de gevoechlijck-
ste soude wesen ende des stadt der Souvereine Court
tot meerder seeckerheijt van sijnne Spaenrijcx
Handel, soude bevinden te behooren. Soo heeft
derhalven bij de gemelte Ed. Heer Souverein ende
sijne Raeden goet gevonden, datmen tegens alle
soodanige onderhandelinge der voorsz Spaenrijcx
Handel, en van der iders die aenclevende middelen totte
selve te brengen, een Placcaet formeren, ende des Ed.t
Heer Souveraine toesenden sal, omme nae sijne Ed.t
believen, 't zij int geheel ofte deel te approberen,
veranderen, ofte andersints daer mede te disponeren,
welcke is antwoort der gesonden, ende men te senden
Ministers te Brugge soude vraghen, ende alsoo de
d'aencomste der voorsz Engelsche te publiceren,
volcommentlijck te vijgeren. Soude men met dese nader
volgende Poincten statueren ende ordonneren, statueren
ende stellen sal, namentlijck.

Dat niemant wie hij sij, 't zij Edelen ofte Soldaet,
Vrije ofte onvrije, sich onderstae, eenige de minste
Spaenrijcx, hoe geringe 't selve soude mogen wesen,
den Coning te antwoorden, ende is handel van andere vremde
't zij Europische ofte Indische Natien, te leveren,
ofte doen leveren, directelijck ofte indirectelijck
in soodanige manieren het soude mogen wesen,
op peene van sonder genade, met de koorde ter
doot gestraft te werden, ende soo sulcx door de Slaven
uijt haer Lijfs nedderdes, ofte iemant anders
gedaen is, sal soodanigen peene gedaen, insgelijcx met de
doot ende Slaven met de alderhooghste straffe
nae de doot, namentlijck gezaeghet, gebrant
met ..., ende Raeuwigen met kettingen gebrant,
gecorrigeert werden.

Dat mede niemant, 't zij Sattoorden, Burgeren,
Mardijckers, ofte der selver Slaven, sonder onder-
scheijt, eenige Correspondentie, Taele ofte
antwoort, 't zij mondelinge ofte schriftelijck,

soo op de Stranden van Pulo Run, op de onse Lijgers
plaetsen, als in Zee, met d'Engelsche sal mogen worden
op de Vonden, ende niet met deselve eenige Coopmanschap
hij is bevonden worden op de andere, te drijven, op poene
van voor d'eerste reijse, boven de Confiscatie der
Goederen, strengelijck gegeeselt, gebrantmerckt, ende
ter tweeder mael, dat is deliquerende, naer gelegentheijt
der saecken, ter discretie vanden Rechter, hij met de
doot ofte andere gestraft te werden.

Dat mede niemant sich onderstae, op de lengte ofte breete
van Banda in Zee, ontrent Pulo Run te nemen, in
soodanige manieren, ofte onder wat pretext 't selve
soude mogen wesen, op poene van Confiscatie van
'tVaertuijch, Goederen, ende Slaven die daer inne
mochten zijn, ofte soo sulck Vaertuijch bij eenige
Mardijckers ofte vrije Persoonen, mochte gefrequenteert,
ofte gevoert worden, dat de Eijgenaers daer van, voor
ijder persoon die int selve Vaertuijch soude mogen
wesen, te verbeuren ter somma van 50 Rs. van achten,
benevens een arbitrale Correctie.

Ende op dat dese bovenstaende Ordonnantie des te
beter in alle sijne poincten ende deelen, mochte achtervolght ende geobserveert worden, dat men alle Burgers
ende Mardijckers, gecommandeert ende bevolen sal, datse
met allen de Inhout deser wel Incorporeren ende
ter harten nemen, maer ooc haer Slaven ende
lijf-eijgenen, daer van onderrechten, ende bevelen
[illegible] sullen, alsoo de Meesters voor haer lijf-eijgenen sullen respondeeren ende instaen, ofte de anderssints
gedoogen, deselve met de bovenstaende straffe gecorrigeert ende ten proffijte van Hr. ofte Compe.
geconfisqueert te worden, sonder dat eenige actie
ofte pretentie sullen mogen behouden.

Aldus gedaen ende gearresteert, int Casteel Nassouw
opt Eylant Neira in Banda, datum ut supra.
Was onderteeckent Cornelis Acoley, Gerrit Demmer
Daniel Vogel, Ambrosius Cornaelsz.

Caendach

Maendach adij 25en Junij Ao: 1635.

In Conformite van: genomen Resolutie, in dato 9en Maij, soo beijde het schip der Arent, dat met zijn volle Cargo van Specerijen derwaert heen gedesigneert, om van daer naer Batta: geretourneert te werden, diense te werden, present vande voorss Cargo ontlast, ende met Ed: van [illegible] overgescheept, ooc mede Amboijna [illegible], beijde [illegible] gemelte Ed: van [illegible] met sijn Speciale Ladinge, ende naer onse Constitutie van alles schip, derwaert begeerende, Is het bij d'E Heer Gouverneur voorgedragen, of men het gemelte schip met sijn Ingeladen Cargo, niet en behoorde sijn [illegible] te geven, ende directelijck naer Batta: te senden, of dat men de Arent, wedercommende uijt Amboijna is wachten sal.

Item, alsoo de Pas [illegible] alhier [illegible], door [illegible] als [illegible] van [illegible], door de [illegible] Arent [illegible] bevonden [illegible] ontramponeert [illegible] is, of men niet een nieuwe Pas [illegible] van [illegible] [illegible] tot [illegible] accommodatie vande [illegible] ende Ingesetenen, soude doen [illegible] ende [illegible] laten.

Is naer de voorss Pointen, bij d'E Heer Gouverneur geproponeert, met rijpe deliberatie overwogen ende geconsidereert hebbende, is eenstemmich van advijse ende geresolveert, dat men het gemelte Ed: van [illegible], met sijn Ingeladen Specerijen, directelijck naer Batta: sal dirigeren, om aldaer [illegible] der Compagnies dienst [illegible] te werden, sonder de Arent uijt Amboijna te verwachten.

Opt tweede Point, is den gemelten Raedt mede van advijse, dat men het [illegible] van [illegible] de Pas [illegible] voort varen sal, ende sulcx met eenige [illegible] om de [illegible] goet [illegible], welcke [illegible] sullen moeten [illegible] werden, van de [illegible] de Pas der [illegible] ende [illegible].

Item alsoo de [illegible] [illegible] [illegible] int Lant [illegible] is [illegible] naervolgende namen

maenden aengenomen.

Jan Barentsz van Hottenburch, bootsgesel, wiens verbonden tijt, op des Comp.e langer int lant te dienen, is geexpireert, wort wederom de novo, op de Generale Comp.e noch den tijt van drie agtereenvolgende jaren voor Quartiermeester te dienen, a 15 gl. smaents aengenomen, innegaende de dato deses.

Evert Jansz van L.., des, Catt.s der armes, int lant gecomen A° 1632: met t Schip Uttrecht, wiens tijt voorommentes is geexpireert, wort wederom de novo, op de Generale Oostindische Comp.e noch den tijt van drie agtereenvolgende Jaren in voorige qualitet te dienen, aengenomen, onder het tractement van 20 gl. smaents, innegaende den 11e Julij A° 1635:

Jan Jansz van Blocxsijl, int lant gecomen metten Schip Hollandia, voor Hoochbootsmansmaet, derwelcke eenige tijt Hoochbootsman buyten den dienst van Comp.e heeft gedient, wort wederom de novo, op sperlicker bedens ende insichts, op de Oostindische Comp.e den tijt van drie achtereenvolgende Jaren, voor Hoochbootsman int Vrouwenhuys te dienen, aengenomen, onder het tractement van vierentwintich gul. smaents, innegaende van den 1e Maij anno 1635:

Aldus gedaen ende gearresteert int Casteel Nassouw, opt Eylant Neira in Banda, Datum ut supra.

Was ondertekent Cornelis Acoley, Evert Gerrits, Daniel Vocht, ende Ambrosius Coomans.

Donderdach den 12e Julij

Donderdach den 12en July A° 1635.

Alsoo bij sententie vanden Achtbaeren Raedt van Justitie alhier op Malacca [?], deser onder staende Persoonen, over hunne grove gecommitteerde delicten, beide bij hunne vrijwillige Confessie, als documenten voor gemelten Raedt gedient, [illegible] is naervolgende straffe, gecondemneert te zijn te werden:

Joannes alias Jonnat Blandanees [?], geboren op [illegible], over het begaen Moort en doodslach, inden Persoon van Anthonij da Ville, dienaer van E. Ed. Gouverneur, [illegible] des Nachts inde voorsz. [illegible], geperpetreert, gecondemneert levendich van onderen geradbraeckt te werden, datter de Doot naer volge, en sijn Lichaem op het Raat gelegt, tot schrick van anderen.

Anthonij Cock, Slave van [illegible], geboren van St. Thome, [illegible] mede Raedt en daet, tot den gemelten Moort gegeven, gecondemneert met den swaerde gestraft te werden, datter de Doot naer volge.

Davit, alias Dara, Blandanees en Fransisco, van beyden mede kennisse van den voorsz. Moort, dat Jonnat aen gemelten Anthonij geperpetreert, daer over gecondemneert te loten, wie van beyden hangen sal, en die sich vande Galge vrijt [?], ende staen, gelijck gegeesselt ende gebrantmerckt te werden.

Annica Arents, geboren van [illegible], ende [illegible], huijsvrouwe vanden [illegible], [illegible], van [illegible], huijsvrouwe van Jan Joriss, alias Cattitejuto [?], Anna van Zoeten [?], huijsvrouwe van Nicolaes [illegible], gedelibereert binnen 't [illegible], [illegible] ende [illegible], mette voorgenoemde delinquanten geperpetreert, gecondemneert 50 jaren lanck gebannen, sonder meer.

Ende dat dienvolgens gemelten Raedt van Justitie aen E. Ed. Gouverneur versocht heeft, dat hem E. soude gelieven, de gemelte Sententien bij hunne Achtbaerheijt alsoo uitgesproocken, te approberen, en [illegible]

toe te staen, dat deselve nader sijn Inhout en tenuere, ter executie mochte werden geleijt.

Werdt bij den E. Hr. Gouverneur sijnen Raadt voorgestelt, en in deliberatie gelegt, of men de gemelte Sententie niet en behoorde te Confirmeren en te bevestigen.

Den Raadt de geexhibeerde documenten en Iteratieve vrijwillige Confessien van Delinquanten, mitsgaders den Eijsch en Conclusie van den Fiscael tegens deselve genomen, als mede der selver Antwoordinge daerop gedaen, en de dit Criminele Sententie bij gemelte Schepenen rechtbancke daer over gestreecken, overgesien en alles rijpelijck overwogen hebbende, Confirmeert ende Approbeert deselve, en staet toe dat se nader sijn Tenuere en Inhoude ter executie mogen werden geleijt.

Aldus gedaen ende gearresteert int Casteel Nassouw, opt Eijlant Neira in Banda datum ut supra.

Was ondertekent: Cornelis Acoleij, Andries Dammer en Daniel Oliviert.

Donderdach Adij 2en Augusto Ao: 1635: —

Also eenige Dienaeren binnen corten tijt, om de
Comp:e langer int Lant te dienen ten vollen geexpi-
reert ende vertrocken is, gelijck mede sheijden der
selver qualiteijten sijn bedienende ende haer voor tot nog
toe, geen behoorlijck tractement ende gagie voor haere
getrouwe diensten [illegible] te genieten hebben, dienvolgende
elck ende ijder soo sich hebben ende voorders de Heeren als gemelte
Nederlandsche Comp:e te dienen, als behoorlijck tractement
ende gagie voor haer tot nog toe gedaene dienst [illegible]
te mogen genieten, versocht ende tot dien fijne hun requesten
aen de E E Heeren Gouverneur Generael ende der selver Raeden
Collegiaeliter gepresenteert sijnde, Ist gevonden ende t'de [illegible]
gestaet hebben, versoeckende al te samen bij de gemelte
E E Heeren Gouverneur Generael gevisiteert ende de Raedt in
consideratie gegeven sijnde, hoe ende in wat gagie
men elck nae sijn qualiteijt ende merite, soo int dienen
als anders tot wegen ende verbeteren sal, Soo ist
bij den gemelten Raedt nae voorgaende overlegginge
geraden ende geresolveert, omme desen
ondergenoemde Solicitanten mits desen eenmael
ende verbeteren sal als volcht. —

Harmen Jansz van Delft, dewelcke nu eenigen tijt
gewaert de plaetse van 't Cuijpers Ambt heeft
bedient gehadt, ende binnen corten tijt, om langer int
Lant te dienen, volcomentlijck is geexpireert, wert
ten respecte van sijne bequaemheijt, bevordert voor
Cuijper aengenomen, om de Comp:e noch den tijt van
d'aenstaende volgende Jaren te dienen, onder een tracte-
ment van [illegible] gulden ter maendt, ingaende de
voorss verbeteringe van Dato deses. —

Hans Diermensz van Lemgo, dewelcke nu een geruijmen
tijt gewaert de plaetse van Corporael heeft
becleet ende waergenomen, ende binnen corten tijt om
de Comp:e langer int Lant te dienen, volcomentlijck
is geexpireert, wert ten aensien van sijne bequaemheijt
voor Corporael aengenomen, om de gemelte Comp:e
noch den tijt van d'aenstaende volgende Jaren te—

dienst, onder een tractement van 16 gl. smaents, ingegaende den dato deser.

Jan de Neville van Brugge Lymborch, seijnde sijnen tijt op de Comp.e langer int Lant te dienen, versocht heeft, is geaccordeert, wert de novo aengenomen van de Vereenighde Oostindische Comp.e noch den tijt van [illegible] jaren te dienen, onder een tractement van 13 gl. smaents ingegaende den dato deser.

Jurgomas Christiaensz, Jacob Dircksz van Bristos, Dirck van Dorlingen, ende Cornelis Willemsz IJsbrandt, alle soldaten, seijnde haeren tijt, op de Comp.e langer int Lant te dienen, versocht heeft, is geaccordeert, werden de novo weder aengenomen, van de Vereenighde Oostindische Comp.e noch den tijt van 3 jaren te dienen voor Adelborsten, onder een tractement van elck 9 gl. smaents, ingegaende den dato deser.

Joris Burlicq van Leers sold.t, dewelcke nu eenigen tijt geweest is in de plaetse van Lanstar, [illegible] becomen gehat, wert ten aensien van sijne bequaemheijt, daer voor aengenomen onder een tractement van 14 gl. smaents, ingaende sijn verteringe van den dato deser.

Pieter Jansz van Emden soldaet seijnde sijnen tijt op de Comp.e langer int Lant te dienen, versocht heeft, is geaccordeert, wert wederom voor 3 jaren aengenomen, in qualiteijt van adelborst onder een tractement van 10 gl. smaents, ingaende den dato deser.

Jacob Juriaensz van Amsterdam, soldaet, seijnde sijnen tijt op de Comp.e langer int Lant te dienen, versocht heeft, is geaccordeert, wert de novo wederom aengenomen, op de voorsz. Comp.e noch 3 jaren te dienen voor soldaet, onder een tractement van f 9 smaents, ingaende den dato deser.

Reijnier Claesz van Ditmarsch, dewelcke nu eenigen tijt herwaerts de plaetse van Corporael heeft becleet gehat, seijnde tijt om langer int Lant te dienen,

onder de 9 maenden

onder de 8 maenden is geaffirdeert geweest, ende ter
aensien van sijne bequaemheijt, voor Corporael aengenomen,
om de voorsz. Comp.e noch den tijt van 3 achtereenvol//
gende jaren te dienen, onder een tractement van 16 gl.
smaendts, ingaende van p.o December 1634, dat de
voorsz. plaetse provisioneel heeft bedient, de sijn
dienende tijt geaffirdeert is geweest.

Jacob Gerritsz van [illegible], dewelcke mede
eenigen tijt voor soldt.e is gebruijckt geweest, ende sijnen
dienende tijt, om de Comp.e langer int lant te dien//
nen, gecontinueert is geaffirdeert, wort de novo
wederom aengenomen, om de voorsz. Comp.e noch 3 jaren
voor soldt.e te dienen, onder een tractement van f 7 ter
smaendts, ingaende van p.o deser.

Jan Jansz van Vianen, dewelcke eenigen tijt [illegible]
sijn buijten den dienst van Comp.e heeft verdaen,
wort wederom de novo, op [illegible] [illegible], aen//
genomen, om de voorsz. Comp.e 3 jaren te dienen voor
soldaet, onder een tractement van 9 gl. smaendts,
ingaende p.o deser.

Jacob Dircxsz van Coolhoorn[illegible], dewelcke
eenigen tijt [illegible] sijn buijten dienst [illegible]
[illegible], op 't huijs Cullenborch, [illegible]
soldaet heeft gedient, wort ter aensien sijne
[illegible] dienst [illegible] betracht, als ander
[illegible], wederom voor 3 jaren aengenomen, in qualite
van soldt.e a f 9 p.r maendt, ingaende van
p.o deser.

Pieter Simonsz van Leeuwen, Jan Cloetinghs van Vlaenderen,
Claes Gnorrebos van [illegible], Jan de la
Motte, van Bordeaux, Jan Schotbrant van Lieven,
Jacob Gijsbertsz van Loosdrecht, Adriaen
Barbier van Marle, alle soldaten, dewelcke mede
eenigen tijt [illegible] in 't [illegible]
de plaetse van [illegible] hebben bekleet [illegible],
worden ten aensien van hunne bequaemheijt ende [illegible]
qualiteijts geavanceert onder een tractement van
f 12 p.r maendt, ingaende p.o deser.

Jan Adriaensen van Aken, in Lotringen, Jan Evertsen van Voorschoten, Hendrick de Lange van Middelburch en Adelbert N., dewelcke nu eenigen tijt gevaceert hebben alsijde [illegible], de plaetse van [illegible] geheel bevolen gehat, worden ten aensien van haere bequaemheijt dade voor aengenomen, onder het tractement van 14 gl. smaendts, innegaende Pr. deser.

Joris Mulder, uijt den Hoedt, [illegible] dat [illegible], dewelcke nu eenigen tijt gevaceert, de plaetse van Lootsman geheel bevolen gehat, wort ten aensien sijne bequaemheijt dade voor aengenomen, onder het tractement van 16 gl. smaendts, innegaende sijne opkoming van Pr. deser.

Cornelis Adriaensz van Alckmaer, Bootsgesel a 9 gl. ter maent, dewelcke nu eenigen tijt gevaceert, de plaetse van Quartiermeester ver- geheel bevolen gehat, wort ten respecte van sijn bequaemheijt dade voor aengenomen, onder het tractement van 12 gl. smaendts innegaende van Pr. deser.

Cornelis Pieters [illegible], van Rotterdam, Trompetter [illegible], a 24 smaendts, wort in [illegible] [illegible] gestelt, [illegible] 36 gl. smaendts, innegaende sijne opkoming van Pr. May passato.

Philips du Jardijn, Sergeant, a 22 gl. ter maent, wiens verbonden tijt, op de Comp.e Landen int Lant te dienen, ten volle geexpireert is, wort derhalven wederomme voor drie achtereenvolgende jaren in vorige qualiteijt aengenomen, onder het tractement van 24 gl. smaendts, innegaende van Pr. deser.

Barent Hendricks [illegible] a 9 gl. ter maent, wiens verbonden tijt, op de Comp.e Landen int Lant te dienen ten volle geexpireert is, wort derhalven wederom voor 3 jaren in vorige qualiteijt aengenomen onder het tractement van [illegible] gl. smaendts, innegaende

Innegaende sijne verbeteringe van staende tijt, nader d'oorlogs expiratie van sijn uijtgediende tijt.

Abraham Joriss van Harderwijck, soldt., seijnde staende tijt, als de Comp.e langer int lant te dienen ten volle geexpireert is, wert derhalven wederom voor 3 Jaren in qualite van Adelborst aengenomen, onder een tractement van 12 gl. ter maent, Innegaende van dato deser.

Jurriaen Bey, van Keulen, voor Bosschieter int lant gecomen, seijnde tijt als de Comp.e langer int lant te dienen, ten volle geexpireert is, wert derhalven wederom voor 3 Jaren in qualite van sold.t aengenomen, onder een tractement van 10 gl. ter maent, Innegaende van dato deser.

Pieter Croese, van Vlissingen, lantspassaet dient, a 14 ter maent, wert ten respecte dat de plaets van Corporael eenigen tijt bekleet heeft, een tractement van 15 gl. ter maent toegeleijt, Innegaende sijne verbeteringe van dato deser.

Jan de Coninck van Rotterdam, Adelb.t, seijnde staende tijt, als de Comp.e nog langer int lant te dienen, ten volle geexpireert is, wert derhalven wederom voor 3 Jaren in Qualite van Corporael of Adelb.t aengenomen, onder een tractement van 15 gl. ter maent, Innegaende van dato deser.

Aldus gedaen en gearesteert int Casteel Nassouw, opt Eylant Neira in Banda, datum ut supra. Was onderteijckent, A. Gijsels, Cornelius Acoley, Everit Hemmes, Joannes Abel, A. v. Wedt, ende Ambrosius Cornelis de Groot.

Woonsdach den 8en Augustij A°: 1635:

Alsoo wederom eenige persoonen in quartieren[?] A. D: Cuij[?], hun verbonden tijt, om de Comp.e langer int lant te dienen, ten vollen geexpireert is, en ondervonden[?] gesint sijn, hun de nuwo[?] in dienst der gemelte Comp.e met behoorlijcke verbeteringe van gagie te continueren, gelijck mede eenige persoonen om redenen der stadt [illegible] A. hadt verbetert[?] 't lantsoor[?], [illegible] toegeleijt [illegible] jaerlijcks instantien verbetert, geraemt is.

Hans Hendricksz[?], Constabel, wert tot sijn versoeck ses R.o verbetert des maents te genieten, ter reflectie van sijne goede dienst, toegestaen.

Claes Schipperstange[?], wert mede op sijn versoeck om sonderlinge redenen des W.e [illegible] uitbreiden[?] ¾ R.o voor rantsoen te genieten, toegestaen.

Reijnder Arentsz soldt. wiens verbonden tijt om de Comp.e langer int lant te dienen, volcomentlijck is geexpireert, wert wederom de nuwo[?], om de gemelte Comp.e noch 3 jaren te dienen, voor [illegible] aengenomen, onder het tractement van 11 gl. 's maents, ingaende den dato deser.

Andries Thijsz soldt. wiens verbonden tijt om de Comp.e langer int lant te dienen, volcomentlijck geexpireert is, wert desgelijcx wederom voor 3 jaren in qualiteit van Adelbst.[?] à 12 gl. 's maents aengenomen, ingaende a dato deser.

Jan Claesz Adelbst.[?] wiens verbonden tijt mede ten vollen geexpireert is, wert desgelijcx voor 3 jaren in vorige qualiteijt à f 14 per maent aengenomen, ingaende a dato deser.

Michiel Tolmaes[?] Adelbst.[?] [illegible] sijn verbonden tijt mede ten vollen uijtgedient heeft, wert wederom in vorige qualiteijt voor 3 jaren aengenomen, onder het

onder een tractement van ƒ 13 per maent,
ingaende de dato deser.
Opt versoeck des [illegible] ende [illegible] Wede
vande weduwe van Christiaen de Wandelaer, is sijn
[illegible] op den [illegible], nadat hij voorheenen
[illegible] heeft, hadde [illegible]
[illegible] staet, waerde is sij door [illegible] van [illegible]
als door handen van Justitie om gebracht. Item
t'geluck van haer man [illegible] gedaen is, [illegible]
uijt [illegible] gratie ende medoogentheijt, voor eens van [illegible]
[illegible], [illegible] gedaen, de haer achterheijt ende
schulden [illegible] Comp.e ende [illegible] Boedels
bedragen 40 Rd. at 8 [illegible] schellingen.
Aldus gedaen ende geresolveert, int Casteel Batavia
A° [illegible] in Batavia, datum ut supra.
Was onderteijckent A. Gysels, Cornelis [illegible],
Gerrit Demmer, [illegible] vande [illegible], [illegible]
ende Ambrosius [illegible] Secretaris.

11 1423

Donderdach Adij 30.e Augusto, Anno 1635

Alsoo onder eenighe Coop.s dienaers & vrijluyden, eenige Coopl.e Cleeden, soo Cormandelsche als andere Natien, [illegible] gegeven & tot hunnen huijsinghen [illegible] geweest zijn, wert goet gevonden & geaccordeert, dat men deselve intrecken, & is dienen [illegible] & [illegible] vande Coop.s inbrengen sal, doch bij aldien eenige [illegible] waren de voorn. Cleeden voor hun te coopen, sullen deselve voor soodanigen prijs & valeur genieten, [illegible] verkocht zijn, Coop.s dienaers & [illegible] [illegible] & de vrij burgers voor Coop.e onder reserve & expresse conditie, dat ingevalle de Coop.e hadde ondernomen de voorn. Cleeden [illegible] hadde begeeren te trecken, sullen de [illegible] de verkopinge, soo veel daer voor betaelt hebben, restitueren, sonder eenighe ignorantie te pretenderen.

Wert insgelijcx bij gemelte E.E. H.ren Gouverneur [illegible] goet gevonden, de [illegible] is deses Quartiers [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] & andere Considerations, tot [illegible] de Coop.e [illegible] van 't [illegible] [illegible] Schip, uijt Batt.a van [illegible], [illegible] deselve in Batt.a & andere [illegible] [illegible] zijn [illegible] daer van te [illegible], & [illegible] des E.d. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible].

Gerrit [illegible] van [illegible], in [illegible] gecomen A.o 1626 met het Schip Hollandia, [illegible] [illegible] [illegible] voor de tijt van [illegible] [illegible] Jaren, is [illegible] qualiteijt aengenomen onder een tractement van f 120 ter maent ingaende [illegible] 1634:

Dirck [illegible] van [illegible], [illegible], [illegible] tijt, [illegible] [illegible]

Wert [illegible]

Wert de novo den tijt van 3 achtereenvolgende Jaren voor Oppercoopman, onder een tractement van f 80 per maent, aengenomen, ingaende sijn staent ende gagie van primo Junij Ao. dato.

Willem van Congerloo, Ondercoopman, wiens verbonden tijt insgelijcx volcomen geëxpireert is, wert derhalven wederom voor den tijt van 2 Jaren in qualiteyt van Coopman aengenomen, onder een tractement van f 60 per maent, ingaende van dato deser.

Dirck van [illegible], Ondercoopman, wiens verbonden tijt mede ten vollen geëxpireert is, wert de novo wederom in vorige qualiteyt voor 3 achtereenvolgende Jaren a f 50 per maent, aengenomen, ingaende sijne verbeteringe van primo december 1634, 't staent van dato deser.

Lourens Claes [illegible], van Harlingen, Luijtenant Provisioneel, wiens verbonden tijt mede volcomentlijck geëxpireert is, wert derhalven wederom voor 3 Jaren voor Luijtenant effectief onder een tractement van 50 gl. 's maents aengenomen, ingaende den dato deser.

Eyndelijck is ten laetsten wert mede den commissie goet gevonden ende geraden geacht, dat men des [illegible], sijnde Maendach toecomende 3en dito der maent, tweelck naer 't [illegible] Constitutie buijten de [illegible] [illegible] gecelebreert, dienvolgende mede de bijhebbende ende gerede [illegible], die present gereet [illegible] bij de respective Comptoiren te vinden zijn, geladen is, mede den E. H.r Commissaris Artus Gijsels, sijne [illegible] sullen gaen, Voorders is [illegible], contrarie der Ed. H.en [illegible] ordre [illegible] [illegible], [illegible] worden t'sijner [illegible] standt van Amboijna, gemelte E. H.r Commissaris, sijne [illegible]

te vrechten, waer mede weijnich tijt doorgebracht
sal werden, Is voorts in de geene consideratie te
nemen is, deselve langde als den 3en: 3e septemb.
naer weijnige sorgh met sakin [illegible] te Banda, die noch
soo lange hier staet ende, sonder commissie vernemen
alsoo dagelijck daer gecommen en ontfangen wert,
te meer het Nerica begint te sluten, en light
door weijnige voorvallende intervallen des getroubleerd
werden staet Amboyna, langer tijt van Noordt
als wel geadministreert van werden. ——

Aldus gedaen ende geaccordeert int Casteel Nassau
opt Eylant Neira in Banda, datum ut supra
was onderteyckent A. Gijsels, Cornelis Acoley, Gerrit
Demmer, Daniel Vlet, W. V. Dr. Obrecht, ende
Ambrosius Coenradts Eerdis. ——

Woonsdach adij 5en September A°: 1635:

Alsoo ons van Batavia, met de jongste besendinge goede partije tarwe toegecomen ende aengebracht is, ende wij bij de advijsen vanden Ed: Heer Generael ende Raden van India verstaen, [illegible] partije der selve noch te becomen te hebben, in onse [illegible] jaerlijcx te [illegible], die [illegible] dat den Almogenden ons begunstigen sal laten toecomen. Ende dewijle het broot backen alhier [illegible] onse ordre bij de backerie is [illegible] eijtel tegen gebracht, ende goeden voortganck ne[illegible] mende is, derhalven conform de lofflijcke ordonnantie van Batavia, voor [illegible], noodich en seer dienstich is, datmen tegen alle bedroch [illegible] [illegible], [illegible] ende ongerechticheden, die dade inne souden connen gepleecht werden, ten dienst der goede ingesetenen behoorlijck versie.

Soo wert bij den Ed: Hr: Gouverneur goetgevonden, ende den Raedt voorgeslagen [illegible] int broot backen ende coopen der selve, eenige bequame ende matige ordre, tot gerief van 't garnisoen, nevens der soldaten ende burgerije behoorde te [illegible], ende is te stellen.

Aengaende, alsoo door 't sterven vanden Capt: Vande[r] Voet [illegible], tegenwoordich 't garnisoen alhier [illegible] van twee luijtenants versien blijft, [illegible] verdere derhalven mede bij sijne E. voorgeslagen, [illegible] luijtenant [illegible] het [illegible] [illegible] is Raedt [illegible] vanden gemelten Capitein Commandeur ende bevelen sal: en dat alles met goede ordre [illegible] die [illegible] [illegible] ende [illegible] niet blijve.

Item alsoo [illegible] Adi: [illegible] door het overlijden vanden [illegible] Abraham [illegible], die [illegible] tijt de [illegible] ende de secretarije aldaer bedient, ende [illegible] [illegible], de voors: Raedts[illegible] vacant blijft, ende noodich dient [illegible]

met de andere bequame persoonen bereidt te werden;
Wordt mede bij syne Ed. den Raadt voorgedragen dat
vant persoon inde voornoemde Committeren, Ende
nadesen Staatse stellen sal. tomede noodwendig-
heijt der getrouwe en Ervaren persoonen daer-
mede te sijn.

Alsoo bij Sententie vanden achtb.n Raadt van Justitie
alhier dese onder genoemde persoonen, over
der selver gecommitteerde feijten, buijten bij hun
vrijwillige Confessie en documenten, voor den
gemelten Raadt gedient, vallen t' s Hooghste
is naervolgende straf te gecondemneert sijn
te weten.

Reijndert Vaststede van Hamburgh, soldaet in Guar-
nisoen op Hollandia binnen vanden Casteel gebracht
te worden, cum expensis.

Jacob Jucht van Amsterdam, in Guarnisoen
op Belgica, gebraght te worden ter Plaetse
daermen de Justitie executeert, en aldaer
met een Coorde over t hooft geschooten werden,
daer te boven in de kettingh geclonken cum
expensis.

Wordt mede bij den Heer Gouverneur gebracht
ende in den Raadt voorgedragen, of men de
voorsz Sententien bij den Raadt van Justitie
gewesen, ende uijt Straffelicke daer van gedaen, niet
en behoorde te Confirmeeren en bekrachtigen.

Den Raadt 'tselve en t' ander wel geexamineert en met
Rijpe deliberatie van Rade overwogen hebben
is van advijse ende arresteert dienvolgende

Dat alle de Vonnissen Voornoemde vande Broo-
backers sal bij openbaer Edict in dese
naervolgende manieren gestelt en gecondemneert
werden, op peen' dat de meeste bevonden worden
naer de Backers, soo int Coopen der Tarwe
int toebereijden en backen der selve, als het
Broot op sijn gewichte te houden bequaem
en sullen. Namentlijck.

Verstegen

Eerstelijck sal de [illegible] Indische Comp.e de Backe Carveel(?), soodanich deselve geimbalet(?), houdende ontrent de 24 a 30 lb, ende inde pachthuijsen bevonden sijn, leveren aende Backers, die om te backen, tegens te coopen(?), tot rede(?) Broots de Backe.

Niemant sal eenige Carven vande Comp.e mogen houden om op te leggen, maer deselve om te backen, soo verre is geboden(?), op de boete van deselve Carven & arbitrale correctie.

Het gemeen Carvel Broot, sal gebacken worden van t gemael, soo t vande Molen comt, sonder daer uijt te nemen eenich Bloem tot witte Broot, noch te min eenige Mele van Rijs, ofte semelen van uijtbuijlsel des witte Broot, op peene hier onder gestelt.

Het gemelte Broot alsoo gebacken zijnde, sal moeten wegen als volcht.

Een stuijvers Broot, vijf oncen.
Een dito van 2 stuijvers 10 oncen.
Ende een Broot van 4 stuijvers 20 oncen.

Het witte Broot wort voor eerst [illegible] tot nader ordre, gelaten ter discretie vande Backers, om het soo wit & swaer te maecken, als sij sullen goet vinden, om de meeste neringe te hebben, ende sulcx ten aensien t selve door Chinesen(?) [illegible] meest [illegible] gebruijckt wert, & in dese tijt gans cleijne neringe der Backers wert geacht(?), dat zij daer in beswaerlick sullen dragen, om te meerder neringe te hebben.

Alle gemengde Carvel of de witte Broot, met mele van Rijs, item gemengde Carvel Broot met meerder semelen als van 't tegenwoordige gemael comt, mitsgaders het licht Broot wert mits desen verbeurt verclaert, ende daer en boven sal de Backer, bij wien sulcx wert bevonden, verbeuren telcken R.s van 8.

Ende om alle fraude voor te comen, sal den fiscael ofscheijden reyss ter weecke, met eenige van de tot te Committeerden omme gaen, op sulcken dagh als hij goet vinden sal, ende van de fraude die bevonden sullen worden, sal daervan uyt cracht deses den denuntie geschieden.

Ende sal dese ordre naer publicatie terstont aenvanck nemen.

Opt tweede Poinct, wert goet gevonden, dat men den Luijtenant Jan Bat Janss, als den outsten, ende bij provisie als Cappiteijn over de Bandas Compes in Amboijna sijnde, heeft gecommandeert, in plaetse vanden Cappiteijn, int [illegible] sijn Guarnisoen en Residentie als Luijtenant tot nader ordre van de E. Heer Gouverneur houden sal, ende den Luijtenant de Christo, de [illegible] Belgica te recommanderen te werden. Ende alsoo door manquement der [illegible] van bequame Raetspersoonen den gemelten Luijtenant Bat Janss, in plaetse vanden [illegible] Cappiteijn, den E. Heer Gouverneur in sijn plaets gebruijckt, bevonden heeft dat den Cappitaine [illegible], de Militie raetslieden, int Collegie van Justitie sijn sessie houdt, gelijck van Luijtenant [illegible] met den Luijtenant, dan den Luijtenant bij provisie daer is gestelt zijn, sal tot voorcomen contentement van alle ider der voors. Luijtenant [illegible], in plaetse vanden Luijtenant Magnus Coutelis gebruijckt ende gestelt werden.

Opt derde Poinct, wert goet gevonden ende geordonneert, datmen in plaetse van Abraham Poortman, Assistent, die A°. p°. [illegible] heeft verlaten, daervan te [illegible] ende installeren sal, den Assistent [illegible] Aertss vande Meer, [illegible]

is [illegible]

is bevonden Weduwe des Ad. Visscher Gerrit Hueskes des Batavische burgers bleyft.

Opt vierde poinct, gesien hebbende den Eysch en Conclusie vanden fiscael, en der selver antwoordinge mitsgaders de diffinitive Sententie bij den ... Raedt van Justitie dato ... gewesen, Confirmeert en approbeert de gemelte Sententie tegens de voorz. gevangenen uytgesproocken, om naer ingehouden der selve ter executie gestelt te worden.

Alsoo noch eenige persoonen hunnen tijt verbonden is geexpireert en vertrocken, werden wederomme de navolgende meriten aengenomen ende verbetert als volcht.

Symon Lievensz van St. Andries soldaet, welckes tijt ter volle is geexpireert, wert wederomme voor 3 jaren in vorige qualiteyt a 10 gl. 's maents aengenomen, innegaende a dato deser.

Adriaen Willemsz van ... soldaet, wiens tijt verbonden geexpireert is, wert wederom de navolgende voor 3 jaren in qualiteyt van adelborst, a 11 gl. 's maents aengenomen, innegaende a dato deser.

Jacob Jacobsz van Enckhuysen soldaet, wiens tijt mede geexpireert is, wert wederom in vorige qualiteyt a 10 gl. 's maents aengenomen, innegaende a dato deser.

Otto Jansz Cromsteeck van Hamburgh, uytgevaren mettet schip Prins Hendrick voor Constabelsmaet a f 10 per maent, dewelcke eenigen tijt verbandende sich binnens Comptoir dient ende geemployeert, wert wederomme ten aensien sijner bequaemheyt, in dienst vande gemelte Comp.e voor 3 jaren in qualiteyt van Commies aengenomen, onder des tractement van 24 gl. 's maents, ingaende 1en Junij passato.

[signature]

Robbert Bonsevael Cadet, nadien eenige maenden den dienst van lanspassaet heeft bekleet en wel genoegh gevonden, wordt mede op des selfs begeerte tot lanspassaet vast gestelt, onder het tractement van 14 gl. smaendts, innegaende van den 1en Augusty lesto.

Joannes Scheyder van Aerdenbourch Corporael, a f 16 smaendts, wiens tijt volcomentlijck is geexpireert, wordt wederom ten respecte van sijne begeerte voor 3 jaren in qualiteyt van Sargeant a f 22 ter maendt aengenomen, innegaende de dato deses. —

Jacob Cruijpin alias Drinck, van Luijck Corporael, a f 16 smaendts, wiens tijt volcomentlijck is geexpireert, wordt wederom voor 3 jaren, voor Sargeant a f 22 ter maendt aengenomen, innegaende de dato deses.

Adam Hoevenincx van Aken, Sargt. wiens tijt volcomentlijck is geexpireert, wordt wederom de novo voor 3 jaren in vorige qualiteyt a f 26 ter maendt aengenomen, onder expresse conditie, naer d'expiratie van gemelten tijt geen meerder verbeteringe in dito qualiteyt van Sargeant, sal hebben te pretenderen, sijne verbeteringe innegaende de dato deses.

Jan Joosten van Rotterdam, uyt gevaren met 't schip Rotterdam, int jaer 1631 voor bootsgesel, a f 7 ter maendt, derwelcke nu eenige tijt herwaerts voor soldt. heeft gedient, wiens tijt volcomentlijck geexpireert is, wordt wederom voor 3 jaer inde selve qualiteyt van soldt. a f 9 ter maendt aengenomen, innegaende van dato deses.

Jan Claessen van Amsterdam, uytgevaren met het schip Wesep, voor jongen, a f 5 ter maendt, derwelcke nu eenige tijt herwaerts op lant geleegen, ende als soldt. is gebruyckt geworden, wordt ter consideratie van sijn betoonde diligentie 1 gl. verbeteringe toegeleijt innegaende de dato deses.

Hendrick

Hendrick Voort van Swerdijs [?], adelborst, wiens tijt van conditien geexpireert is, wert de nieuwe voor 3 jaren in qualiteit van lanspasaat a f 14 ter maent aengenomen, ingaende op dato deser.

Willem Boquet [?] van Cameryck, soldaet, dewelcke eenige maenden herwaerts de plaetse van adelborst heeft bekleet en waergenomen, wert deselve vermits sijne bequaemheyt gestelt in de selve qualiteit onder een tractement van 11 gl. ter maent, ingaende op dato deser.

Wigilde [?] Jansz van Andelon [?], lanspasaat, a f 14 ter maent, wert terwijl de plaetse van corporael ledich & vacant is, tot corporael gestelt, onder een tractement van 16 gl. ter maent, ingaende op dato deser.

Elias Dinck [?], adelborst, wert terwijl de plaetse van corporael ledich & vacant is, ten respecte van sijne bequaemheyt, tot lanspasaat gestelt, onder een tractement van f 14 ter maent, ingaende op dato deser.

Jan Ysbrantsz van Enckhuysen, soldaet, verdienende f 9 ter maent, wiens tijt van conditien geexpireert is, wert wederom de nieuwe voor 3 jaren in voorige qualiteit a f 10 ter maent aengenomen, ingaende op dato deser.

Adriaen Claesz van Rotterdam, soldaet, verdienende f 7 ter maent, wiens tijt mede geexpireert is, wert wederom voor 3 jaren in vorige qualiteit a f 9 ter maent aengenomen, ingaende op dato deser.

Jacob [?] Leyse [?], adelborst, wiens tijt van conditien is geexpireert, wert de nieuwe voor 3 jaren voor lanspasaat a f 14 ter maent aengenomen, ingaende op dato deser.

Aldus gedaen ende geresolveert int Casteel Nassouw, opt Eylant Neira in Banda, datum ut supra.

Was onderteeckent Cornelis Acoley [?], Gerrit Demmer [?], Michiel & Ambrosius Cornelisz [?] [illegible]

Accord.

Maendach, Adij 5e November A°: 1635.

Alsoo ons vande Weesmeesteren, soo van nieuws, als [illegible] vande, bericht wert gedaen hoe dat [illegible] voert, hoe dat bij verscheiden Burgeren ende Ingesetenen alhier, verscheiden vande Weeskamer merckelijcke somme van penningen à deposito à 4 pro cento s'jaers, geleent ende opgenomen hebben, welcke luyden in dese conjuncture gelegentheit, vande [illegible] niet te avanceren ende te winnen is, hebbende beswaerlijck valt, is wegen dat [illegible] besteet wert, des niet [illegible] in gebreke blijven, ende de gesette interessen niet connen suppleren ende voldoen, daer door de [illegible] ondervindende ende bemerckende sulcx [illegible] insolvent ende [illegible] gaet, [illegible] vande Weesen, als voor desen gedaen, op interessen te liggen, te meer alsoo [illegible] Burgeren, [illegible] uytstellende, blijvende [illegible] tot prejuditie ende schade vande gemelte Weesen, des merckelijcke somme van penningen, is [illegible], [illegible] ende [illegible], dat [illegible] gelieven daer inne [illegible] gelegentheit van saecken te [illegible], ende [illegible] ende moderatie der interessen [illegible] soo [illegible] sullen [illegible] des [illegible] van voorschreven Weesen [illegible] te geschieden, is te [illegible].

Item dat gemelte [illegible] [illegible] [illegible] vande [illegible], [illegible] 150 [illegible] ende [illegible] interessen tot [illegible] [illegible] 45 [illegible] sonder behoorlijcke [illegible] te hebben [illegible] schuldig ende [illegible] is, die [illegible] alles [illegible] hadde de [illegible] somma [illegible] interessen niet machtig te zijn om te betalen

en te betalen vande verlengenisse des Interests van
maent tot maent hondert en veertich, ende
sij Aemout Frantss gantsch geen [illegible] sijn
hebbende, oversulcx nodich als oock Recht hebbe, om
niet geraden souden sijn der voorss. Claege vande weduwe
bij forma van Rechte tot betalinge en restitutie
en te Condemneren.

Welcke mede Claege vande weduwe gevalsch [illegible]
[illegible] deniger maenden gelden, onder het selfs
gecommitteerden faults bij den Achtb. Raet van
Justitie gedeporteert en inde setting geconcludeert
is geworden [illegible] door [illegible] Interesten
van deniger Capitalen [illegible], al mede
Postpoenes, voldeert gevorgeert en voor [illegible]
gestelt dien [illegible] te doen, Aemout Frantss
[illegible] al ander
[illegible] van huijs [illegible] met
groote schulden belast [illegible] door mede
[illegible] executie geschut [illegible] te
vallen, en naeuwelijcx mogelijck is [illegible] sober
[illegible] te geraden, [illegible] sijn
[illegible] traete-
ment [illegible] mede [illegible] souden gelden
te favoriseren en toe te leggen.

Wert [illegible] bij den Hr. Gouverneur den Raede
voorgedragen en is deliberatie gehouden, [illegible]
[illegible] gepresenteerde
Aemout Frantss als ander [illegible]
[illegible] sal.

Den Raede [illegible] voorgestelde
van sijne [illegible] Rijtters ondervonden hebbende,
[illegible] datum [illegible] Ae-
mout Frantss en [illegible] vande Ambassade, betreffende
[illegible] onder de Burgerije
en de Hr. [illegible] vande Ambassade gelicht,
en [illegible] deposito uitgeset is, des Interest van dien,

en Ed. [illegible] Consideratie te onderwerpen, ter stadt-
hal, en voortaen het uitgedaen gelt, mitsgaders
dat noch soude mogen de Interessen genomen
werden, te laten volgen onder behoorlijcke Cautie
a 1½ [illegible] pro Cento smaendts. ——

Opt tweede Point Articul vant den gemelten Raedt
Bedacht noodich dat men dit stuck van Leenen //
onder eed, ende gemelte Clerck van de [illegible]
dewelcke eenigen geruijmen tijt geleden, sonder
behoorlijcke Borchtocht, sekere stuck gelt
in deposito genomen en tot geen betalinge soo van
Capitale als Maendelijcke Interessen, niet
te brengen is, sulcx mette eeden te sommen,
en te vorderen, ende bij deffaut van dien, de
sijne Middelen bij forme van Rechte te
vervolgen. ——

Opt derde Point Articul vant den gemelten
Raedt, dat men Clerck van de [illegible] gevolcht
Edicts, den selven alsnu de sijn stuck ende
dringende Noot voor de Assistent, onder een
tractement van 20 gl smaendts sal stellen. ——

Alsoo de Onderstaende Persoonen seeckeren
tijt, op de Cust langes uit Lant
te dienen, ten volle geexpireert is, werden
deselve wedercommen de voorn. [illegible]
te [illegible]. ——

Cornelis Adriaensz van [illegible] Quartier
[illegible], dewelcke eenigen tijt verbaert,
het Drossaert Ambt tot de [illegible] be-//
dient ende Vaendraghen [illegible]
[illegible] ten Resolutie van sijne bequaem-//
heijt, tot het voorsz Ambt als Drossaert
voor den tijt van 3 Jaer te dienen aengē-//
nomen, onder een tractement van f. 16 ter
maendt sunnegaende(?) van Mr. [illegible]
van [illegible] van Dirck, [illegible] Seeckeren
tijt

tijt langer int lant te dienen verconnenteert is
geaccordeert, wordt wederom d'nieuw voor
3 jaren voor Corporael ten dienst aengenomen onder
't tractement van 16 gl. smaents, innegaende
1e November A° 1635.

Actum int Casteel Nassouw, opt Eylant Neira in
Banda, Datum ut supra, Was onderteeckent
Cornelis Acoley, Gerrit Demmer, M: de Vliet,
Jan Gerritsz Jacob d'Ambrosius Coenradt v. Goorde

1137

Maendach adij 26en Novemb. A°: 1636.

Alsoo eenige Jaeren herwaerts, bij onse E. voorsaten ter dienste der Christenheijt, ende de Generale Vereenichde geoctroijeerde Nederlantsche Oost Indische Compe: is onderleijt het Christengeloove op d'Eylanden [illegible] en [illegible] te planten, de bedroeffde obstaculen ende quade Respecten die soo der voorn. saecken gemeenelijck subject blijven, item der goede occasie ende gelegentheijt, die sich tot voortreckinge van soodanigen Goddelijcken werck, tegenwoordich presenteert, soo door den goeden onderstant des E.d. Heer Generael uitschijnden van [illegible] tot gecommitteerde Predicant, als de [illegible] ende [illegible] der [illegible] Admirale [illegible] van [illegible] [illegible], Resideerende inde [illegible] ende Regeringe [illegible], den welcken mede des sijns volgens de gemaeckte Resolutie sonderlinge gedaen heeft, ende gemaeckte Contracten met den selven alhier op de nieuwe, int lange ende breede, tot onderscheiden tijden gehouden ende gesloten, die daer door de [illegible] aengehouden ende [illegible] [illegible], onse Residentie tot oprechtinge vande fondamenten der Christelijcke Religie, is sijne Staetsche Regeringe te [illegible], [illegible] [illegible] sijn ons deser goede ende Christelijcke saecken andermael te verwachten, den Predicant [illegible], die van de [illegible] gesien [illegible] van alle [illegible] [illegible] Present [illegible] bevonden [illegible].

Wert bij den E. Heer Gouverneur [illegible] ende den Raedt voorgedragen, vermidts aen den voors. [illegible] sijne [illegible] [illegible], voor hoe vele nae desselven [illegible] ende [illegible] tot [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ende [illegible] als [illegible] [illegible] desselven Commandeurschap. Item

met [illegible]

met wat ordre en instructie mede den Predicant
Jan Jansz. Pricorius, bevonden den dienst tot leeringh
deser kercken ten goede der inwoonderen Nederlantse en Bandase,
gemeente dienende, sal schicken, om hun daer nae te dragen,
mitsgaders 't Capitulatie, van oft de vaat Persoon,
sodanige ordonnantie te betrouwen, is bevonden te stellen,
op de directie daer over te bewerken, insonderheyt alle
tot goede ordre der landen, ...
etc. genomen mag werden, als tot ontdekkinge der
selve, en der onder den ... van de ...
Comp.s schepen 1621.

Item, gemerckt dat d' opperste Godt de genadighsten Vader, ons dagelijcx so veel en ontallbare
weldaden en zegeningh, so int generael als int besonder, ende
voornamentlijck int Gouvernement des Comp.s stadt
in Banda, overschiet, bewijst, en middelen begenadight,
gelijck nu eenige jaren herwaerts, sijn oock
grooten ... zegen, in abondantie ende
overvloedige gewas der ... heeft genoten,
tweede dit presente jaer gewas ... is
geweest, insonderheyt bij ons niet als waer danck-
baerheyt is verdient, ende ... sijne
E. den Raedt in deliberatie ... niet ende
algemeenen ... der den biddach over gantsch
Banda, begeerde uyt te schrijven en te ordonneren,
ten sijne Godt almachtig, door ons als waere
Christenen hartgrondelijck aengeroepen sal en gebeden
mag werden.

Ende alsoo bij de tegenwoordige Krijchsraet, is haer
laetste vergaderinge op Neira gehouden, is besloten,
de voornoemde ... ende ... vande ... ende
..., dat E. ... ordonnantie voor te stellen,
gelijck sij daer op ... hebben ... ende gebeden,
dat sijne E. soude gelieven ... de selve act ...
des ... te stellen.

Voorts sijne E. insgelijcx voort, alsoo inde gemelte
... Neira, de ... totael ...

aencomende kinderen die bequaem sijn om ter schoole
te houden, bevonden werden, en gantsch ongelegen, sijn
onmogelijck deuijl der [illegible] gelegene plaetsen
te frequenteren, ofte [illegible] met een huijs ende schoole
door de Mardijckers aldaer, begonnen te ordonneren
en op te stellen, Js verders de Jonge Jeucht, waer-
van de meeste de [illegible] te verstaen is, in alle Christe-
lijcke dissipline, opgetrocken, geleert ende onderwe-
sen worden, Item voort schoolmeester soo mede daer
toe bequaem en stellen sal. ——

Den Raadt het geinformeert van sijn Ed. wel ende
[illegible] gestaen hebbende, is van bedrijf
en [illegible] dienvolgende. [illegible] dat met
den Boeijer Banda, van alle schip en tot 6 maenden
met 6 matroosen, sonder onder den Schipper ende
Stuurman begrepen, en 2 soldaten, geprovideert
sal werden, dan ook Jan Jacobs als hooft gestelt
wert, bij de eerste occasie met den Boeijer
[illegible] en sijn gevolgh, bestaende
in 3 soldaten, twee Schoolmeesters [illegible]
[illegible] der Onderkoopmans, die inde Negorij
[illegible], sijn Residentie sullen houden, naer Ambon
te doen gaen, en met een Cargasoen van 800 R.
van 8/, bestaende in diversche goederen ende
Coopmanschappen, schip, twelck in handen van den
Onderkoopman Pieter [illegible], sal gestelt
werden, die sulcx bij sijn leven [illegible] en [illegible]
beijde ter dienste vande Edele Comp.e
getrouwelijck te administreren, sonder dat hij
t'allen tijde gehouden is, goede Reeck. en Reliqua
te doen, en dat men deselve niet alleen met een bequame
Instructie, maer insgelijcx een generale Instructie
vande Boeijer sal mede geven, t'welcke de Instructie
achter deselve geinsereert staet onder ter ons
gedragen. ——

Dit tweede [illegible] [illegible] der generael
Raadt en last voorgenoemde datum op 5 December
toecomende

toecomende sijnde Woensdach, eenen algemeenen Vast
ende Biddach over gantsch Brabant te celebreren
en te houden, om den Godt Almachtich van
gantscher harten biddinge aen te doen, dat hij
sijnen Goddelijcken Zegen, tot de bekeeringe ende
herstellinge der bedorven Weyden en Kudde (?) alhier
genadelijck gelieve te geven, ten anderen den Almogenden
Godt mede van gantscher harten te loven en te
dancken, over de menichvuldige weldaden, ende
Zegeningen, soo in goede gesontheyt gegeven (?), als
anders, jaerlijcx betoont en bewesen, ende (?)
ten derden en ten laetsten om, den Almogenden mede
biddinge aen te houden, en van gantscher harten
te smeecken, de Wedde (?), sijne Schenck (?) hant ende
Troost, met desen extreme lange en uytgestelde
droochte, waer door groote schade, soo aende
Boomen en aertvruchten, als d'eenwoeringe (?) van 't Vee
geoccasioneert, gelieve af te wenden, ende de
landen met eenen bequamen Regentijt wederom
te segenen en te bevochtigen.

Int derde ende laetste Point, heeft den
gemelten Raetsman, en dat nodich dat men
met d'eerste der voorvallende gelegentheyt, in
Meyerije Quartier den Schout (?) door de Waerdicheid
aldaer, sal laten aenstellen, dienvolgende nominerende
en stellen als Schoolmeester, ter respecte van
sijne bequaemheyt Joost (?) vanden Bael, Inwoonder
residerende op de voorsz Veendtse aldaer, inde Scholen (?)
Gods (?) te bedienen en waer te nemen.

Eyndelijck van Adriaen (?) Jongen, Orberke (?) in
Vennigt (?) tot herwaerts, als Jonck Assi-
stent, met Schrijven dienst te hebben gedaen,
soo ten respecte van sijne bequaemheijt
ende sobere Gagien verbetert ende
voor Jonck Assistent gestelt,
onder het tractement van [illegible] guldens, mits

In the top margin, on the partly visible leaf behind:
V. Ed. gecommitteerde [illegible] 1179

Gevoerd ende Mr. Cortgeest suivants tegenwoordich toegeleijt, [illegible] [illegible] Mr. Oeser.

Aldus gedaen ende gearresteert int Casteel Nassau op 't Eylant Neira in Banda. Datum ut supra.

Was onderteeckent Cornelis Acoley, Gerrit Demmer, Mr. de Vliedt, Jan Vastenius, ende Ambrosius Coenraedts Goedts.

Woonsdach Adij 5en December A°: 1635.

Alsoo op 4en stantij, alhier seeckere extracts [illegible] uyt de Raedtsch[e] [illegible] [illegible], door d'E. Hr. [illegible], [illegible] is [illegible] [illegible] [illegible], is [illegible], [illegible] bij ons [illegible] [illegible] ende [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] mede [illegible] [illegible] [illegible], is de voornoemde Raedtsche sich [illegible] [illegible], mede [illegible] ende voornemens, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ende [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] bericht [illegible] [illegible] bekomen is, [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] te Raedtsche, [illegible] groot ende [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], soo [illegible] [illegible] is, [illegible] te [illegible] ende [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] door de [illegible], [illegible] [illegible], als [illegible] soldaten, [illegible] te [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mede [illegible] ende macht te [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] te comen [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] uyt [illegible] Guarnisoen door [illegible] [illegible] [illegible] van 50 a 60 soldaten, tot uyt voeringe van [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] mede [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] te [illegible].

Waerop sijn E. den Raedt voor, ende [illegible] is bedenckinge [illegible] [illegible] [illegible] mede [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] het voorschr. [illegible] [illegible] [illegible], uyt [illegible] [illegible] [illegible] soldaten, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] soude comen uyt [illegible], uyt [illegible] mede [illegible] [illegible] uyt [illegible] [illegible] [illegible] 't [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] soude sijn.

Den Raedt het [illegible] [illegible] sijn E. [illegible] [illegible] ende [illegible] overwogen hebbende, is van advijs ende arresteert [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tot uytvoeringe ende [illegible] van [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ontrent de Mardijckers tot dese Commande en
Sibrant Vattemotte, voorengaedt, vande daer
de Generaele Comp.e besonderlijck gelijck en
geholpen dient te geschieden soude, Ingevalle de secte
der [illegible] eerst voort sorteerde, tot verderf
dienende der Comp.e staet als Goedaten, met de
Landt Banda tot versterckinge van [illegible]
aldaer Citocito toeneijgh sullen niettegenstaende
des voorsz Landts, nade wenige dagen dat sij stelt
stadt, en Legeraet heeft, naer [illegible], ende den
Predicant Jan Jansz [illegible], [illegible]
aldaer bij d'Ed: H.r Generael en Raden
gecommandeert is, ons selt [illegible] des geloofs, en de
fondamenten der Religie, onder de [illegible]
[illegible] te planten, en is te vreesen, te [illegible]
[illegible] [illegible] Nootsakelijck voor [illegible] dagen
moet [illegible] gestelt, en uytgestelt, met [illegible]
[illegible] Recommandatie aen gemelte [illegible]
deselve volgens sijn toeseggingen van [illegible] dagen
van [illegible] te [illegible], [illegible] te [illegible]
te [illegible], [illegible] door [illegible] [illegible] en
[illegible] de goede Intentie vande Ed: H.r
Generael en [illegible], [illegible] de [illegible]
van [illegible], niet [illegible] werde.

Aldus gedaen en gearesteert int Casteel
van [illegible], opt Eijlant [illegible] in Banda,
datum ut supra, [illegible] onderstont [illegible]
[illegible] [illegible] van der Wiel, Jan [illegible] [illegible]
en [illegible] [illegible] [illegible].

Maendach Pridie 10en December, Ao: 1635:

Alsoo Dirck Marsoos van Uijtdecourt, geboortich van Parijs, adelborst ende actuel in guarnisoen, tegenwoor- gevangen, ende in 1e instantie bij sententie van den achtb. Raadt van Justitie op Neira, omdat hij tegens eenen Schoot bevangen voortsgaende, inde persoone van Thomas Boet Corporael ende Jan Dircxsz Heemskerck [illegible], ende den 20en der selver maendt november int [illegible] sijns [illegible] ende den [illegible] gepresenteert, [illegible] bij de voors. sententie ende documenten voor den gemelten Raadt gedient, welcke ten rechten gecondemneert is, omme daernaer door schoten te worden, met confiscatie van alle sijne goederen, ende dat [illegible] den voors. Raadt van Justitie ende ons [illegible] heeft, dat ons soude gelieven de gemelte sententie te approberen ende toe te staen dat deselve naer sijn forme ende inhoude ter executie mochte werden gestelt.

Wordt derhalven bij d'Ed. Hr. Gouverneur gedeclareert, ende den Raadt voorgestelt, of men [illegible] bij den meergemelten Raadt gewesen ende uijtgesproken dadt gedaen, niet en behoorde te confirmeren ende bevestigen.

Den Raadt het geallegeerde van sijn Ed. gehoort, ende met rijpe deliberatie serieuselijk geconsidereert hebbende, ende dat den eijsch ende conclusie vanden fiscael tegens den delinqt. als oock gesien de iteratieve vrijwillige confessie die bij hem in judicio gedaen, mitsgaders de diffinitive sententie ende uijttreckel van gemelten Raadt van Justitie, ende op gevolgh confirmeert ende approbeert de voors. sententie tegens den delinqt. gewesen, ende staet toe, dat die naer haer forme ende inhoude ter executie sal worden gestelt.

Aldus gedaen ende gearesteert int Casteel Nassouw, opt Eijlant Neira in Banda, datum ut supra.

Was onderteyckent: Cornelis Acoleij, Gerrit Demmer, Jan [illegible], Ambrosius Cornelisz. [illegible]

Dingsdach den 11en December Anno 1635.

Alsoo de persoon van Dirck Jansz van Leiden, uijt Parijs
aldaer tegenw: gev: bij Sententie van Achste
Raadt van Justitie Art Regnant aldaer,
over sekeren twee, doch met een Geschot
begaen doodslach, inde persoon van Thomas
Wout Corteraal, in Jan: deses Maent Anno
1635 ende 10 Maeste bij hem of de Parade
gecommitteert, welcke ter kennisse ende approbatie
van Sijn Ex. Gouvern: gecondemneert is gesen-
tentieert is, met Swaerde bijsaeden ter doot ge-
straft te werden, ende Intrinsic alle de Principaelste
Residenten ende de Persoone deser Stadt, mit
Intercessie ende voorbiddinge van gemelte delinq:
hun gepresenteert ende geexpresseert hebben, met voor-
stellinge ende uytdruckelijcke declaringe onder-
verscheyden getuygenissen, uijt oorsaecke gedaen
weygeringe vande onnoselheijt ende onpretentie der
begangen bloetstortinge der dienvolgende
met diverse Wettwaltige ende gebogen knijp d'selve H:
Gouvern: ootmoedelijck biddende ende versoeckende
dat sijne Ex. soude gelieven, uijt Gnaden genadelijck
den delinq: te pardonneren ende t'leven te
schencken.

Waerop Sijne Ex. den Raadt voor, sijnde in dese saecke
gehandelt, of men te versoecken ende voorbidden vande
voorgemelte persoon, de delinquant pardon
ende van straffe des doots exhimeren, ende datmen
de Sententie verstandt ter executie
stellen sal.

Den Raadt het gerefereert van Sijne Ex. wel
rijpelijck overwogen hebbende, is van advijse
ende arrest geweest dienvolgende, datmen den voors:
delinquant, ende diverse Redenen der
onnoselheijt etc. ende om d'instantie voorbiddinge
der gemelte Intercessie, uijt gratie
ende genade

Ende genade [illegible] ende vande Straffe
des doots [illegible] ende vrijgestelt sal, mits dat
het sijs [illegible] ende bedieninge onder goed//
[illegible] was, tot ende [illegible] onder t be//
leidinge van [illegible] sal geexecuteert worden.

Actum int Casteel Nassouw op't Eijlant
Neira in Banda, datum ut supra.
was onderteeckent Cornelis Acoley, Gerrit Demmer,
Ambrosius Coenraedts [illegible]

Maendach Adij 21.e Januarij Ao: 1636.

Alsoo den E. Hr. Gouverneur: bericht, als sekerlijck
ter oore gecomen is, hoe dat tegens de costume
en regel der kercken in Banda, en alle goede
christelijcke ordre, den predicant Anthonij
vanden Burgh, residerende op Lonthoir, buijten
kennisse van de voorwete, soo van sijn mede arbeijders
als des E. kerckenraedt, verscheijden vergaderinge
tot meerder luijster en aensien ter presentie
van gecommitteerden des E. Hr. Gouverneur van
Banda, ordinaris gehouden, en volgens loffelijck
gebruijck, met d'approbatie van gemelte sijn E.
nade de billijcke redelijckheijt bevestight, ende
bondich gestelt werdt, heeft onderstaen ende
met voorbedachten rade, aende kranckbesoeckers
van Celammen en [illegible] te committeren, ende te
ordonneren, dat elck op sijn respective plaetse
sal moogen aende gemeente, die sijn in den [illegible]
staet wille begeeren, de gewoonlijcke ondertrouw
te doen, en deselve ter gelegender tijt, voor de
gemeente te solemniseren. Item dat dat in de
kercke op Lonthoir, contrarie het ordinaris
gebruijck, twelck tot dato bij elck ijder goet
bekent, en bij hem Do. vanden Burgh insgelijcx
[illegible] maenden achtervolght, en wel geobserveert
is, uijt eijgen affectie ende motiven, buijten kennisse
van ijemandt, streckende regelrecht tegens de
gebruijcken sijnder ende ander kercken, mitsgaders
de loffelijcke ordre deser plaetse, nade
aenroepinge des Almachtigen Godts, voor de
predicatie, dat sulcx het gebedt gestelt door
[illegible] O Godt die onse Vader bist etc.
welcke vermenght en [illegible] met nieuwe
[illegible], bij de Jonge [illegible] predicant,
schijnt vermenght te sijn, en met rade weijnich
nadencken [illegible] oversien heeft,
[illegible], dienvolgende voor goedt [illegible]
en bequaem

ende bequame wegen, de gront vande saecken bij
sijne E. ontdect zijnde, sulcx uijt eijgen phantasije
spruijt, is d'h. E. Predicant Johannes [illegible] dade,
benevens sijne twee Ouderlingen, uijt last ende van
gemelte zijne E., als Do: vander Wagen gecommitt:
met Oudere int Ommeslach te spreken [illegible] vander Wagen
Ordeninge te doen, waeraen soodanige nieuwigheden
inde kercken uijt sijn [illegible], ingevoert hadde, met
verclaringe soodanich doen, sijne E. misschien, oock gantsch
tegen is, dat door particuliere leden der
kercken, eenige considerabel ende merckelijcke veran=
deringe int Kerck Ordre gebracht werde,
maer soo hij vander Wagen ijets stichtelijcx en de
Eerw. Ordre voorders dienst te wesen, sulcx als
dat betaemt, te schrijven, ende uijt te stellen, tot de
naeste vergaderinge des kerckenraedts, volgens
volgende plicht, 't selve sijne mede broeders
ende Regeerders der kercken, bekent te maecken,
invoegen met Ordre bij [illegible] de saecken
gedisponeert, ende de E. Wel: Comm.s: toestemm=
minge becomen zijnde, het Kerck Ordre is vast
ende besloten, tot onderhoudinge van voorder stichtelijcken
gebruijcken, ende uijtbreydinge der goede ende
bloeijende gemeente, ende onse alder salicheijts
gaert mogen blijven, sijnde daer van het voornaemste
fondament, den Bant der eenicheijt ende liefde [illegible],
daer op den gemelten Do: vander Wagen, nae gebruijck
van veele vreemde woorden, tot antwoort heeft
gebracht, Eerst dees het Convent door de [illegible]
besocht werd, tot de vergaderinge des E. kerckenraedts,
sonder dan sulcx te doen, ende het singen des gebedts,
gestelt bij [illegible] woorde, te continueren tot
sijnder believen, ofte soo lange tot dat het hem
den E. Wel: Comm.s: met gewelt verboden.
Weert bij den E. Wel: Comm.s: de saecke voorgedragen,
of dan van sulcken ende dergelijcken nieuwigheden
ende disorder bij Particulieren gebracht, is tijts

tot preventie van; mitsgaders tot maintenue des
E. Generael Raedt, ende onser authoriteijt, niet en
behoorde het singel des gebiedts, van Jan Ottsen
Hooft, soo verre als het exempel der [illegible]
besonderlijck, tot d'eere deses naer de handelinge
des voorgemelts Generaelraedts, nijt te stellen ende
te doen schorten, alsoo nijt sulcke ende diergelijcke
proceduren, is toecomende licht geschapen staet,
meerdere ende grootere gevolgen, te resulteren, soo tijde
niet goede ordre, sulcx niet geweert, ende naer
behooren voorgecomen werdt, dat d'welck weder
eijscht ende proportionatige middelen, best tot voorcom-
inge van soodanige inconvenienten, men sal aenwenden! —

Item, alsoo bij Uwe brieff van dato 22 Decemb[er]
1635: per 't Schip de Leeuwinne, a[nn]o 18 January
1636. van Ed: H[ee]r Generale Brouwer,
mitsgaders de E. H[eere]n Raedt van Indien ontfangen,
hadde Ed. beliefft hebben daer bij te voegen, de —
Commissie die van E. H[ee]r Gouvern[eu]r Cornelio
Stoley, onder bij Contoire derselve, gemeltes
Amboijn, het Gouvernement van Banda, ende
des aencleven van dien, als Gouvern[eu]r ende Directeur
voort gedaen werdt, met expresse recommen-
datie, deselve ter plaetse daer sulcx behoort, te
doen publiceren, ende den Eedt van getrouwigheijt
van alle ondersaten ende tgemeen volck af
te nemen, soo als de costuume heijschet. —

Wort bij sijne E. geobsteerdeert ende des Raedt is be-
denckinge gegeven, of ende de vernieuwinge der
publicatie ende Eedt, praesent noodich souden
wesen, aengesien gemelte sijne E. at des aenvangs
sijnder present ampt, bij den Raedt van Banda
geauthoriseert ende den Eedt naer behooren, is gedaen
van sijne E. bij ons ijder gedaen is, volgende bij voor-
gaende advijs gedateert 4 Decemb[er] 1634:
des Ed: H[ee]r Generael, sampt de E. H[eere]n Raeden
van Indien

van India, onder den Titel als Gouverneur, is
gearriveert en geattrapeert, dientwegende bij den
gder is dese Guarnisoene van Banda, een geruijmen
tijt sonder authorisatie, daer voor erkent, gerespecteert
en gehoorsaemt wert, Dies ons dunckt op d'Eersaem en
last van de gemelte Ed: Heer Generael Brouwer
te achtervolgen en te voeden, de Commissie ten
gewoonlijcke Staetse is volgens als voorsz zal
verrichten! ——

Wijders, Gemeenlijck dagelijckx, sonder de grouwelijcke
en execrable sonde der dronckenschap, waer
door veele (: God betert :) als dulle en onsinnige
menschen, dienvolgelijcke wilde beesten gelijck
werden, In schijn niet alleen daer door hun memorij
en verstant, maer werden met duijvelsche passie
van wrede moetwil en toornende bloetdorstich
tegens hun evennaesten des gantsch bevangen ontsteken,
als wel twistgierige en boven verwoedende
menschen, die van de geringe en seer cleene oorsaecken,
tot scheldinge hunder naesten, en voldoening hunder
moetwil, seer subsequent deselve uijt te voeren,
en alle ongeoorlofde middelen, om daer mede hunnen
genegen te voeden, aenwenden, waer door gebeurt
dat veele droevige ongelucken van doodslagh, quetsen,
verminckinge en altijt dragende doorwonden,
en andere beletsel van en schadelijcke quetsuren meer,
beneffens de perturbatie deser Staetse
ontstaen, derhalven tegens de goede zeden, ende
mannelijcke couragie is strijdende, waer mede
veele goede en oprechte, uijt schuldige ontsicht,
als sijnde daer toe getergt, ofte soo niet seijt ende
Eerlijcke naem te behouden, die ter contrarie
daer door geschent en te schande gemaeckt
wert, als strijdende tegen recht tegens de
geboden Godts en alle schuldige discipline. ——

Wert bij gemelte zijne E: voorgestelt, hoe nodich
en gantsch dienstich tot gesellicheit des menschelijckes

geslachte, het zij, datmen eenighe schadelijcke ofte
schandelijcke uytsinnige ende ongeordende [illegible]
tot [illegible], bescherminge ende behoudenis der [illegible]
sinnige begeerde te weeren, Item, is verstaen volgens
t'hier voor verhaelt ende bevinden onder de besonder-
lijcke ende ontsach, tot manutenentie der Justitie
sal comen geschieden, ende voorts daer dadelijck tegen
gestelt sal worden. ——

Van den Raedt de voorgenoemde propositie bij sijne Ex.cie gedaen
gehoort ende alles tgene ter materie dienende was
voor [illegible] ende [illegible] ondervonden hebbende
is eenen [illegible] van advijse, ende verclaert,
dienvolgende, Eerst, dat men den [illegible]
bij sijne Ex.cie geallegeert den Predicant Anthoni
vander Hagen, door twee gecommitteerde uyt
den Raedt van d'E.E. H.re Gouverneur, niettegen-
staende het gebodt van Jan [illegible] is [illegible]
[illegible] de middelmatige, ende [illegible] schadelijcke
[illegible] is, [illegible]
het voorgaende uyt den [illegible], sonder de minste
communicatie van yemanden, tegens tgebruyck
[illegible] ende [illegible] is [illegible] kerck buyten [illegible]
[illegible] te [illegible], Item de stichtinge
[illegible] ende [illegible] van [illegible], dient
bij andere niet nagevolcht te worden, welck
[illegible] den gantschen [illegible] der kercken-
raedts toecompt, ter [illegible] sal [illegible],
[illegible] vander Hagen, met het [illegible] der voor Edele
[illegible] sal [illegible] tot de [illegible] kerckel-
ijcke [illegible], [illegible] alle sijn Ex.cie geeste-
lijcke voor[illegible], de [illegible]
gehoort is te [illegible]. ——

Het tweede point is geresolveert, [illegible] diverse
consideratien seer noodig geacht, [illegible] den
E.d. H.re Gouverneur ende E.E. H.ren Raden [illegible]
indien [illegible] gedaen [illegible], [illegible]
den [illegible]

der Overheijt bekent souden gemaeckt werden,
Ende alsoo veel de vorige Authorisatie op de Raeden
vanden Staet is bevonden, als Provisioneel President
in goede Steden is geschiet, t'selve de nu op de
andere Raeden, met den gevalle van onse Hooghste
Overigheijt, als Gouverneur ende Directeurs sal
geschieden, diensvolgende besloten dat men op morgen
ten [illegible] ure, nader [illegible], de gemelte Commissie
voor den Raet ad publicandum sal.

Dat [illegible] is den Raet van Advijse ende
[illegible] noodich, dat men sonder uijtstel, een Placcaet
sal emaneren, waer inne verboden sal worden,
aen allen ende ijgelijck van wat staet ofte conditie
sij zijn, niemant onder onse gehoorsaemheijt
staende uijtgesondert, iemant uijt te roepen,
veel min uijt te gaen ende hant gemeen te werden,
[illegible] nader alle attentatie op het leven, ofte
doodelijcke ende [illegible] wonden,
staen te krijgen, waer door den Ondersaet ende alle
van sijn goede gesontheijt tot [illegible] gemaeckt wort, maer contrarie hare Maijesteijt ende
Koninck is sijn sonden te [illegible], ende met [illegible] ofte
geen bekomme der selve, het leven te [illegible], op
poene van den [illegible] ende [illegible] Dienaer van alle
sijne honorables qualiteijten, bedieningen ende
[illegible]tementen, sal werden gedestitueert ende nader
exigentie van saecken gecorrigeert te werden,
ende den [illegible] ofte [illegible] Persoon, tot discretie
vanden Juge nader de qualiteijt van Persoonen
ende de gewichtigheijt der saecken. [illegible]
schandelijcke ende ongehoorde [illegible] uijtwoeringen
ende vullen uijtsinnigen Bloetdorstigen [illegible]
van hantgemeen, ende [illegible] des anderen [illegible]
tot gemaeckte [illegible] sijnde, sal
gehouden bevonden

gehouden blijven, 't sij ter saecke van Justitie, ofte
eenige [illegible] [illegible], ter plaetse sijnder
Residentie, behooren te kennen te geven, ende sich
alle mogelijcke beletsels daer tegens te doen,
Invoegen soodanige Crimineele saecke van deselve
gewijst, 'tmenschen bloet gestraft, en alle
ongelijck gepraevenieert mogen blijven, en niemant die
[illegible] sal hebben gehouden, gestraft te
werden als oorsaecke van soodanige ongelijck, soo
uijt het voorss. delict soude mogen ontstaen. —

Op den Requeste eenige persoonen sijnde tijt van de
Eerwaerdige Nederlantse Oostindische Comp.e
langer int lant te dienen, ten volle geexpireert
is, en sijnde E. H.r Gouvern.r [illegible] gebeden,
op [illegible] en [illegible], met de verbeteringe van
qualiteijt en gagie, is dienvolgende van gemelte
Comp.e aengenomen te mogen worden, worden
deses onderstaende persoonen in volgende qualiteijt
aengenomen en [illegible] blijven.

Anthonij Anthonisz van Uttrecht, int lant gecomen
inden Jare 1633: voor Crancbesoecker a f 36
p.r maent, wiens tijt in de Comp.e langer
int lant te dienen, ten volle geexpireert is, voor
derhalven wedercommen is [illegible], den tijt van twee
achtereenvolgende Jaren, in voorige qualiteit, onder
een tractement van 40 gl. smaents aengenomen,
Ingaende den

Anthonij Moschell van Maestricht al sijn
wert ten opsichte dat voor desen de Comp.e
langen tijt voor soldaat heeft gedient en sijn
[illegible] [illegible], wedercommen voor 3 Jaren
inde selve qualiteijt van sold.t a 9 gl. smaents
aengenomen, Ingaende den dato deses.

Philips van [illegible], [illegible] en [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Jacob Anverdonck, is beneffens van 9, dartich st: kostgelt smaents toegeleyt, welck aenvange nemen sal, van p°. Maert toecomende.

Pieter Arentsz vande Lint, Sargeant, wert mede uyt de soldaten hier der [illegible], ende ten respecte van sijn goede comportement ende diensten, verhooght ende gestelt van 10, tot een tractement van 22 ½ gl. smaents, ingaende van p°. feb 1636.

Anthonij Adriaensz van Haerlem soldt. wert mede ten respecte van sijn goede diensten ende bequaemheyt ander insichten, gestelt tot Adelborst, onder een tractement van 12 gl. smaents, ingaende van p°. Junij deser dato.

Aldus gedaen ende geresolveert int Casteel Nassauw opt Eylant Nera in Banda datum ut supra.

was onderteekent Cornelis Acoley, Gerrit Demmer, N: de Vliet, Jan [illegible], Claes Coenraedt [illegible]

Dingsdach den 12en February Ao: 1636:

Alsoo tegenswoordich 't Schip de Leeuwinne, op
10en passato alhier ter Reede van Batt.a aengecomen
van sijn Carga ontlost ende vrij gemaeckt is, ende
volgende 't woordt van d'Ed. H.r Generael, ende
d'E. H.ren Raden van India 't selve het Present ende
eenige [illegible] van de Cust de Coromandel, ende die
daer ontrent gelegen landen, soo als Atap ende andere
gedient tijt Materialen, voor Banda nodich
sonde connen gebruyckt worden, dat alsoo het Schip
niet, volle stemminge van noode, ende volgende
de getuygenisse van den Schipper, seder vertreck
van Batt.a [illegible] bevonden is, dienvolgende voor
dien [illegible] ende seer nodich sonde wesen, tenmeer en
schoon ende gantsch [illegible] Bandische [illegible]
tijt Retour ([illegible] tot [illegible] den anderen gedeelt
langst, als op de ordinario [illegible] dan niet
door de [illegible] Schepen naer Batt.a te
[illegible] ende te [illegible], die tot Preservatie
der [illegible] [illegible], is [illegible]
[illegible], [illegible] ende dicht Schip, [illegible]
[illegible] ende [illegible] te [illegible], alsmede [illegible]
[illegible], die soo door sijn oude onbesiget [illegible] als het
[illegible] der voorsz. Materialen sonde te
[illegible] wesen, [illegible] van licht den [illegible] tijt
[illegible] door gebracht sonde werden, [illegible]
dat bij [illegible] der [illegible] ende andere [illegible]
door de Intervallen, anders [illegible] Schepen [illegible]
[illegible] soo [illegible] ende schoone [illegible] [illegible]
[illegible] te worden, voor al noch bij ons [illegible]
gelijck de Ed. H.r Generael [illegible]
gemelte Leeuwinne, met d'eerste Retour
in Batt.a te comen, [illegible] tot [illegible] ende
ontset der gemelte Noodtwendicheden, door [illegible]
[illegible] bij [illegible] [illegible] de E. H.r [illegible]
[illegible] in Amboyna gecommandeert

[illegible]

tijden 10 a 12 [illegible] ontrent, de eenige Placcaten ver-
vande ons mede de Heeren beijde, is voorraedt te ter-
handen, ende op d'eerste der gelegentheijt gereet te houden
ende tot te verzien, twelck onse gedeputeerde Gecommitteerde
met twee [illegible], tot bevorderinge der Ordentelijcke
Practijcke, int landt van 't Noorden, toesicht te
sullen geschieden, worden mede ons soo door vigilantie,
als des stadtsfiscaels [illegible], sonder praejuditie
der [illegible], ten welcken sullen comen beletten.

Wert bij de E. Vᵉ Commissᵉ: geproponeert, ende des
Stadt voorgedragen, of men niet en behoorde, ordonnantie//
sich d'onsteeltdere Clementien [illegible], dat van soodane [illegible],
vrije, onbeschreven Religie, ter tweeder Stadt, is de
Stemminge ende Separatie derselve, tot [illegible]
ordonnantie vande voorgemelte Provintiale Synode,
in Practijcke van [illegible] ons van de [illegible] te
verhinderen, ter handen [illegible] Stemminge met
het [illegible] onder onse Stadt ende bijstant
door der selver gelegentheijt dos tijts, Redelijck
sal comen geschieden.

Alsoo wijle de onwetentheijt, quade gebruijcken ende onwetentheijt
eenige derselver Judische [illegible] / worden door vele
verwondige Menschen in haer goede wille [illegible]
meninge verdeelt gestandeert, bedrogen, ende [illegible] /
met alles bij ons bekent is, ende sulcx voor de
[illegible] van onse Heeren ende Principalen Ampt [illegible],
dringt ende loopt, door dat vele haer onder de [illegible],
sonder dat van [illegible] daer toe van [illegible]
zijn gequalificeert, nog geauthoriseert, eenige
Testamenten, Codicillen, ende andere Instrumenten
te maecken, worden uijt door onwetentheijt de be//
hoorlijcke Clausulen, ende andere Nootwendige Pointen,
in [illegible] Requireerende, vele tijds verdeelt gela//
ten te gehouden, gelijck ons bij extract uijt de
[illegible] [illegible] van Synodinge der [illegible]
dato 21ᵉ April 1635: wendt Edᵉ Vᵉ [illegible]
[illegible] Vᵉ Staden van Judin geschreven ende door

Aᵉ

gemelte sijne Ed.t Sr. t'Schip de Leeuwinne over-
toegesonden, Placcaet geformt werdt, om te beletten
der groote [illegible] ende [illegible] moeijte ende disputen
die ons gemelte Principalen, door veel [illegible] en
en onverstande misverstanden, int maecken der
Testamenten, ende andere Instrumenten, worden
begaen, [illegible] expres veel Ordonnantien ende
bevelen der, tyden naer behooren dade int t-
versien.

Wordt bij gemelte Sijne E. den Raedt voorgedragen,
om [illegible] niet te begeven van alle soodanige mis-
verstanden voor te nemen, ende een yder is generael te
verbieden [illegible] ende laetste [illegible] der [illegible]
ende het sijne te [illegible], mitsgaders den [illegible]
[illegible] van onse Heeren ende [illegible] te
wenden, in d'Eylanden van Banda te schicken,
naer Publicatie van dese Ordre, voortaen
sonder expres ende Authorisatie vanden Hooge
Overigheijt in Banda, eenige Testamenten, Codi-
cillen ende andere Publicque Instrumenten te
maecken, behoudens dat altijt ende tot gemeijnsch
spelen beijde, alle Officieren ende andere Lantvoogden, ende
andere subalterne Hooftden, soo oock de Comptoirs
Secretarissen, als Juristen, Item alle Secretarissen vande
Respective Collegien, [illegible] deselve ex Offitie
tot alle tijden ende ten geval [illegible] geauthoriseert zijn,
[illegible] tegens de Contraventeurs te
stellen.

Den Raedt 'tgeproponeerde van sijne E. met rijpe
deliberatie van Raede ende [illegible] geconsidereert
[illegible] hebbende, is van advijs geweest dat
dienvolgende [illegible] dees datum in Placaet
van t'Schip de Leeuwinne te senden, dat niet
alleen niet [illegible] [illegible]
van groote Consequentie soude mogen geschieden
dat van soo een geringe [illegible] geraeckt niet
[illegible] inde Placcaet te stellen, sonder

eenige

Weenige tardantie het Cleeden en den tijt hier toe ontbreeckende,
den Secretaris van tvoorz: Recht sal ordonneren,
en daer beneffens eene bequame aenwijsinge daer, op welck
sijn Sweerck inde Rolle, goet bevinden Eenmaelicht
te den volle en dage, tot Separatie en Stim//
meringe van tydmeete Recht// innewegen de ge//
seyende Exercitie, Present is merckelycke
quantiteyt inde Pack-huysen berustende, onder
goede voorsichtige en menschelijcke Sorchvuldichst,
tijdens dat immers geladen mogen bevinden. ———

Ten tweeden, is den Raedt eens geweest van advijse
dat men bij openbaer Edict, alomme in dese
Eylanden Banda sal doen, dat niemant van
wat staet of conditie hij sij, sal vermogen
eenige Testamenten, Codicillen en andere open//
bare Instrumenten te maecken, sonder al vooren
van E. Hr. Gouverneur en sijnen Raede daer toe
gecommitteert en geautoriseert te sijn, op poene
van nulliteyt en onwaerde der geschreven Actes,
en vergoedinge van alle schade en Interest, die daer
door sullen comen te ontstaen, mitsgaders arbitrale
Correctie, naer gewichtigheyt der saecken. Voor
Tweeden mits desen volgende ordre van onse E.
Hrs. en Principalen Meesters, daer toe gecom//
mitteert en geautoriseert, dat tot gerijf en van
een ijder, alle Offere en andere Contracten, mits//
gaders alle andere Instrumenten, voor subalternen
voortaen, soo te voren als te lande dienende
hebben de Secretarisen, soo van d'E. Hr. Gouverneur
als Raedt van Justitie, die gesworen sullen weesen
op den Eedt van getrouwicheyt bij haer gedaen, conform
de voorige gegeven en alle noch te geven ordres,
te Registreren en draegen, op Privatie van haer
Officie, en vergoedinge der schade, die door
versuijm en nalaticheyt voortvloeyende daer uyt sal
comen te ontstaen, beneffens eene arbitrale

Correctie, nae exigentie van saecken. ——

Wert mede eenstemmich goet gevonden ende geaerresteert, dat van datum dit loopende Jaer 1636: alle Coopmanschappen soo lijnwaten, als anders, als vivres etc.a volgens de onderstaende wijse, bij den Gouverneur ende Directeurs, mitsgaders de Opperhooffden van Banda, behoorlijck getaxeert, sullen worden, [illegible] bij die tot welcome komen de van den yder, [illegible] Winckels ende andere bequame plaetsen, ter vooren gegaen sal worden, Item dat alle differentie Winckeliers ende Bottelieres, sijn Rekeninge sullen formeren, sonder anders als tgene de Comp.s taxatie daer inne te stellen, [illegible] uyt te deelen, [illegible] voor het [illegible], ende dat niemant der gemelte Persoonen, sonder kennis van sijn Opperhooftman, yets, volgens de gedaende ordre, sal vermogen niemant Volck te geven, t sij onder de pretextie van [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], ende gebrecken, dat gemelte Opperhooffden, yets van Importantie sijnde gefonden sullen wesen den E.l Hr. Gouverneur ende Directeurs bekent te maecken, om deselve [illegible] des [illegible] te besluyten, ende naer gelegentheyt [illegible] ter [illegible] des [illegible] [illegible], daer in te handelen, [illegible] door [illegible] [illegible] de goede gelegentheyt die [illegible] heeft [illegible] te communiceren ende niet als geen [illegible] ende besonderen [illegible] de is Comp.s [illegible], sal gebaert worden. ——

Item [illegible], [illegible] ende geringe [illegible] mogen wesen, sal niemant, [illegible] daer toe staende, mogen maecken, [illegible] [illegible] gemelte Opperhooffden [illegible] bekent, ende alle sijn differentie [illegible] aen te seggen, ende te schrijven, [illegible] is [illegible] [illegible] Ignorantie [illegible] gepretendeert, die [illegible] aengenomen

Aengenomen weesende geaccordeert sullen werden. Soo sullen d'Inventeurs vande landen, bij den eersten gecommitteerden, ontfangen, geweerdeert ende verantwoordinge gedaen werden, ende door deselve maendelijcx in Rekeninge den [illegible] opgebracht, om nader behoorlijck gelt geldende ende ingeset te werden, dat [illegible] mits desen geaccordeert ende geauthoriseert wert, Sr. Ambrosius Coenraedtsz [illegible] vande E. Heer Gouverneur. Van gelijcken sullen geen Transporten ende opdrachten, vande mits desen op de Bolwercken ende te dragen, soo van Marcken, huysen als Erven etc. sonder toestaen Consent ende ordonnantie van E. Heer Gouverneur te geven, alles op peene van behoorlijcke Correctie nade gelegentheyt van tijt ende saecken.

Lijste vande Cleeden, tot wat prijs deselve dit loopende Jaer 1636 in Banda vercocht sullen werden [illegible].

Tapi [illegible], a	Rs	6
Tapi Chindes van 5 Elen	„	1„ 4
Sarassa Malayo, a	„	6„
Tapij [illegible]	„	2„ 4
Laeckens, dolle a	„	4„ —
Linnebroecken	„	1„
[illegible] Cleeden a	Rs 10 a	12„
Wit en silvere laeckens	„	10„
Canganis, smalle	„	1„ 4
[illegible]	„	2„
Gestreepte Cleeden	„	6„
Dittos gedruckte	„	9„
Zatijns Chindes, en fluweel	„	25„
Dittos gefigureerde	„	16„
Zatijns [illegible]	„	10„
Wantyes	„	7„
Witte Bedelangs	4 a„	6„
Zijde dittos	9 a„	12„

1161

[illegible]	Ro	2
Chinese Zijde Stoffen etc.	"	1
Negros Cleeden Baftas	"	
gemeene dittos	"	1
dittos des [illegible]	"	1
dittos de besten	"	2
dittos nieuwe soort	"	2
Cass [illegible]	"	2
Bombasijn van [illegible] linden	"	6
Bombasijn van de Cust	"	2
[illegible]	"	2
Carsay doek	"	2
[illegible]	"	5
[illegible]	"	4
Pambouticques	"	6
[illegible] doek	1a "	1
Dongrijs	"	1
Ginggans	"	6
Chiavonis	"	4
[illegible]	"	
[illegible]	"	4
[illegible] gebleekte fijne	"	4
dittos Rouwe	"	3
Salempuris	"	5
Doorgeslagen [illegible]	"	
[illegible] dittos	"	2
Cust [illegible]	"	
[illegible] swarte	"	4
dittos [illegible]	"	3
Cattoenen de [illegible], als oock de naestbij[illegible] gewesten	"	2
Zijde Cattoenen	"	10
Cattoenen de Bengalen	"	5
Damasten	"	20
Zijde Lint des Chinees	"	4
Zaije en Lint des	"	1
Linnen dittos	"	
Wollen dittos	"	
[illegible]	"	2

Zijde, t Catten

Zyde 't catty	Rds	6	—
Blauwe Bortelings	"	1	4
Beraams	"	1	4
Samadramanij	"	2	4
Sinnees lindes	"	8	—
Witte Baftas	"	2	4
Swarte dittos	"	3	—
witte betilles fijn	"	6	—
grove dittos	"	5	—
Roode dittos	"	7	—
Zyeroedes	"	1	—
Patols	"	2	4
dubbelde Armosijnen	"	4	—
enkelde dittos	"	3	—
Chiauwees	"	14	—
Chelas	"	1	4
Warfetinen dolle	"	1	2
Ardamanis	"	"	6
Dotin dozijn gebleekt	"	2	
dittos Rouwe	"	1	4
Lint Synths	"	"	6
Marcalles	"	2	4
Cas de Bengalen	"	6	—
Marendes	"	2	—
Suratse Mont doeck	"	1	—
Madufes	"	2	4
Fenuvene dolle	"	1	2

Dranck.

Wijn uyt Europa van de Officiers tot den onderkoopman exclusive, tot de Vendrig, item Predicanten en Crankbesoeckers, a 3/4 de Cans, mits dat de Bottelier sal specificeren hoe veel ider heeft gehaelt, om sulcx t'allen tijde nade te sien, anders a	"	1	—
Olij van Olijven, de Cans	"	1	—
Azijn, de Cans	"	"	2
Arack	"	"	4
Vleys en Speck, de lb	"	1	—
Boter 't lb	"	"	3

1163

Sout, 't C.to	R.s	2 -
Slab, 't et	"	- 4
Caroor, de bare	"	4 -
Rijs 't last	"	80 -
Metsche Rijs, yder a	"	3 4
Pottangh de bosse	"	- 4
Spijckers met keruen ter ordonnantie van E: H.r Gouverneur 't C.to	"	20 -
Bijlen met ordonnantie	"	1 -
Yser met permissie van E: H.r Gouv.r tot behoeve van burgerije smeden sijnde 't C.to	"	15 -
Lichte ende geringe slootwercken nade advenant.		
Die zware ketels yder a 20: 25: a		30: -

Slaven.

Mans	65 a	70: -
Vrouwen	50: 55: a	60: -
Jongens ende Meyskens	35: 40: 45 a	50: -

nade yders deucht.

Eyndelijck ende ten laetsten, is mede besloten, datmen het Placcaet, geemaneert op 't slaen ende de trommen, sal renoveren, ende bij ampliatie desselfs verbieden, dat niemant anders als op 't fort sal mogen schieten, ende dat die inde Chijnes oft andere Europische steden, voornamentlijck op de Cremonge, bij alverder deselve int velt comen te lossen, groote ende merckelijcke schade aen 't gebouw, is kettinghen vast geset te leggen, als mede int voorss. Placcaet begrepen, ende daer en boven te gedoogen, dat deselve hennen geldoot sullen werden.

Aldus gedaen ende gearresteert int Casteel Victoria opt Eylandt Leytimor in Amboina datum ut supra was onderteijckent Cornelis Acoley, Gerrit Demmer, N. de Schildt, Jan Outhuijs ende Ambrosius Cornelissen Weardt.

Donderdach Adij 6en Martio Ao 1636.

Alsoo verscheijden persoonen, soo vrije als lijffeijgenen, ende int particulier hier onder genomineert, tegenwoordich gevangenen, vele op ter vragen bij Sententie van den Achtb. Raet van Justitie alhier in Batavia, op den 3en deser, onder hier naer verclaerde Confiscatie, van met den anderen naer Macao den gemeenen vijant ende te laten en fugitijf te worden, tsamentlijck aengegaen ende besloten, als mede volgens het [illegible] van onse staet en overheijt [illegible], bevonden sijnde Christen moorden en branden, souden met den anderen [illegible] gebracht, hebben bij der selver vrijwillige Confessie de respective Sententien int breede gededuceert, bij sijn Edele bevonden en geconfirmeert, gecondemneert zijn, is naervolgende maniere. —

Lowijs de Sosa, Marduijcker alhier [illegible], sijnde autheur en voornaemste aenleijder van t voorss. opgeset [illegible] eygenmachtige feijt, gecondemneert is metten Coorde gehangen te worden dattet de doot naervolcht, met Confiscatie van alle sijne goederen. —

Maria van Couteijn, wed. van [illegible], Principale instrument van voorss. Lowijs de Sosa, [illegible] tot het voors. [illegible] opgestelt heeft, [illegible] dat met [illegible] branden [illegible] Christen sijnde, heeft [illegible] gecondemneert aen een Paele gebonden metten Coorde gewurcht dattet de doot naervolcht met Confiscatie van alle haer goederen. —

Ursula, huijsvrouwe van Jan Pieters, alias [illegible], die niet alleen geconsenteert heeft in voorgenoemde feijt, maer oock mettegenstaende [illegible] Christen sijnde, met het [illegible] van [illegible] bij moorden en branden, gecondemneert aen een Paele met roeden gegeesselt, en gebrantmerckt te worden, ende voorts in Bannissement van 99 jaren.

[illegible]

geduerende welcken tijt met ende de slaven sal arbeyden.

Anntyes van Maccassar, dochter van Maria de [illegible], de welcke sich niet alleen van geseyde Lowijs de Rosa heeft laten ontvoeren, ende bij den selven alle oneerlijckheit gepleecht, maer oock geconsenteert heeft, mede [illegible] stil te [illegible], ende van hier mede naer den vijant over te loopen, gecondemneert om aen een paal gebonden ende met roeden gegeselt te werden, daer en boven in den Banne gedaen voor 99 jaren, geduerende welcken tijt met dan de slaven sal arbeyden.

Zutfonij [illegible] van Jan Bousch Mardijcker, [illegible] Slavinne van Jan Minder, ende Mogol, Slavinne van [illegible], niet alleen over ingewillicht ende geconsenteert naer den vijant over te loopen, maer oock [illegible] heydens, ende in [illegible] staet [illegible], niet alleen met Christenen [illegible] hare oneerlijckheit te pleegen, gecondemneert met de straffe van den Bael onder de galge de executie van Lowijs ende Marin [illegible], insgelijcx aen een paal met roeden wel strengelijck gegeesselt, gebrantmerckt te werden, daer en boven [illegible] in de kettingh geclonken om ten dienst der Compagnie te arbeyden.

Gent Jacobsz, Schieder, over [illegible] fraude ende ongeregeltheit, is [illegible] bij hem gepleecht, gecondemneert omme van [illegible] gedaen ende boven dien een maendt lanck in de kettingh geclonken ende [illegible] te werden.

David Schot, Adelborst in [illegible] van Jan Wal-tersz Loosbroeck, [illegible] tegens [illegible] [illegible] niet alleen bij nacht buijten consent hadde [illegible], uit het [illegible] van [illegible] absenteeren, maer oock in [illegible] buijten het Quartier, [illegible] vonnis voor het

[illegible]

Ende gemerct is sijn bruijt aengenomen hebbende, gecon=
demneert, dat het lijf boven gevoelt (?), voordes
totte straffe van 't Eijlt (?) in den ketting geclonken
om met ander slaven te arbeijden als dan gebonden
te worden, en sijn dienstwerck (?) bovende van [illegible]
vallen, en met 50 jaren gewonnen [illegible].

Ende dat dienvolgende den gemelten Raet van Justitie
aen d'E. H.r Gouverneur heeft geschreven, dat sijn E. soude
gelieven, de voors: harde sententie te approberen
en toe te staen dat deselve nader harer forme en inhoude
ter executie mochte gestelt worden. ——

Wort bij d'E. H.r Gouverneur geapprobeert ende den Raet
voorgestelt, of niet de voors: Commissien en int=
stranden bij den Raedt van Justitie alhier gewesen
niet en behoorden te confirmeren en bevestigen. ——

Waerbij gemerct sijn E. den Raet mede voort, alsoo
veel onder de Burgerije en Inhabitanten deser
Eijlanden Banda, derwaerts sijn met de meesters
met slaven en lijfeigenen omdat, dat deselve
deselve dienen in harde dienst soo als te werck (?),
menichmael en dickwils gebeurt, sijnde den
sommige slaven en slavinnen, die geen
derwaerts harde [illegible] getrouwen (?)
en goeden dienst gedestineert (?) hebben, tot de=
contrarie van dien, hun bevoorens Christen te sullen
maecken, en met den H.r dat in te lijven, niettemin
tijt hare bij devotie geven en toevoegen aen Christe=
naers (?), in plaetse van mannen en vrouwen, [illegible]
door scheijdinge intervallen, soo int [illegible]
[illegible] deselve, soo blijft de gedane beloofte des
door slote van tijt gedaen, en achter de bant ge=
stelt, en van harde dienste van tijt tot tijt gesus=
teneert, en dienvolgende alles des sententies bevoor=
naers van Christen, besonder beschuldigt, met en

onder

onder welcken valschen name, bij welcke soodanige
Beurs onder dat is gepractiseert wert, dus
ontrent Christi Vrouwen te trouwen, deselve
Verschijnende onder pretext van haer mans,
absent Christianus te zijn, ende also bij gelegentheijt
bij deselve is Bulagie ende veele schelijcken Conver-
satie comen te geraecken, ende waeronder tegelijck dat
bij gevalle sulcx aen den dach ende ter vuerschijn comt,
ende soodanige Vrouwen bij de Rechter onder haer
delicten gecauseert werden, als van Ignorantie
Pretenderen, ende expres dees ontkennen met haer-
der te weten, met geen mans van bijdens geleu-
cwert te hebben, maer bij Christenen ende die Christi
naem draegen, daer onder sulcke ende diergelijcken
enorme ende grove misbruijcken, welcke door haer
ende dergelijcken swaere straffen ende vaste comt,
mitsgaders ontelbare onheijlen, ja totale ruine
van Landen ende Steden sijn Resulteren, is tijtt
te Prevenieren, ende dus niet bij forme van Edicte,
soodanige valsche toegevoechde ende geveijsde namen
voortaen verhoeden ende 't schandael ende schieden. —

Den Raet tgoedtlijck gelegentheijt van sijne Ex. gehoort de seri-
euses geconsidereert hebbende, is van advijse de
Eerste [?] wert Nieuwegeende. Ooc op het Poinct
gesien hebbende den Eijsch ende Conclusie van fiscale
tegens sulcke Delinquanten ende der selver Confessie
mitsgaders de dit Vonnis Sententien bij den
Eersten Raet van Justitie daer over gewesen
Confirmeert ende approbeert deselve, om naer
tenore ende inhout van dien, ter executie gestelt
te werden. —

Op't tweede Poinct, is den Raet mede van sommige
van advijse, ende nodich, dat men ende [?] Landen
in Resolutie brengen, bij forme van Edict sal
doen afcondigen, ende expres dees waerschouwen,

dat voortaen

Dat voortaen niemant van wat qualiteijt ofte
conditie hij zij, sijnne Clercq ende Dienaeren, waer
onder begrepen zijnde, de schrijvers ende [illegible] tot het
volgen, voor de aldus schrift gemaeckt, ende de des
Bo. boeck is gereijst zijn.

Aldus gedaen ende geaccordeert int huys der [illegible]
op 't [illegible] [illegible] in [illegible], Datum ut supra.
Waeren onderteeckent Cornelis Croesij, Gerrit [illegible],
W. de Voocht, Jus Battenius, ende Ambrosius
Coenraet [illegible] [illegible].

Saterdach adij 5.en April A.o 1636.

Alsoo dat godt kindt van d'Ed: H.r Generael ende H.ren
Raden van India per schriftelijcke Instructie in dato
19.e Febr. passato den E. Gerrit Thomasz Poolman,
int Oosterwater ontrent Bouton ende Celebes
Cruysende, toegesonden, gemelte zijn E. gere-
commandeert ende belast werdt, met de Jachten
Cleen Amsterdam ende Wesel, Noort Duijnen ende
t Zuydlant te besijlen, der selver stellingen, situ-
atien, gelegentheden, ende alle tgene andersints ten dienst
van Generaliteijt soude mogen te strecken wesen,
t ondersoecken, de verdelijcke Eylanden van Banda,
(: mogelijck zijnde:) van gelijcken aen te doen, ende
principalijcken aldaer t ondersoecken ende t inquireren
des handel der Notemuscaten, en wat quantiteijt der-
selver sijn vallende, soo die best te becomen,
ende wat manieren men gesegde handel oft
geweldelijcken tot Comp.s profijte soude mogen
stabileren ende vesten, ten welcken sijne voorn. gemelte
E. Commandeur in dato desen met gesegde Jachten
ter Rhede alhier in Banda arriverende, aen d'E. H.r
Gouverneur (: conform de commissie ende ordre van
sijne Ed.t van Batt.a:) schriftelijck versocht heeft
soodanigh onderricht ende verder aenwijsinge als sijne
E. deses concernerende, denselven bekent, ende
tot sijn voorgenomen tocht (: doch sonderlinge
des voorss. Notemuscaten handel) dienstigh ende
vorderlijck wesen mochte, ende van, alsoo sijne
E. daeromme tot noch toe geen volcomen kennisse
aengaende vele diversche middelen, daer toe eenen
gewent zijn, heeft becomen connen, ende diemvolgens
is gebreckich van noodige Informatie daer van
te geven, soude wel t seggen, ten verclaringe van
welle Coramandel, die de Quartieren alrede
gesien hebben van daer volts ordinarie sijn frequen-
terende

werdende, ende bevonden, dat hij het veldt onder de
Kedelijcke Recognitie, laten inplanten, en het
[illegible] gesijde Jachte, ende met hem dien Onderkooptuijn
is Comp.s der selver derwaerts gesonden, gedurende
het L.t Commandement de gelegentheijt van gesijde
Bandel, aen te wijsen, en tot den selven te hebben
voeden, daer gemaeckt tegenwoordig ook den
selven Natie hier in Banda bevonden werden, ook
de selve heeft tot bewaeren, met het Onderkomen
als hebbende Interim het gewoonlijcke Opperdes
gevoert, nochte niet geschreven zijn.

Wert bij de H.r Gouverneur zijns Raadt geresolveert,
dat het niet noodig wesen, tot de bewaringe van gesijde
Bandel het voorgestelde Requirement sonde, de expresse
met de wel besigtigde Oranjetuin, mede de Comp.s van Ceram
en de Lieutenant, het [illegible] Commiteeren,
van dat der Oranjetuin [illegible] (: die veele der
getrouwe der het dienst van Banda bevonden hebben :)
met [illegible] Naturellen [illegible], [illegible]
zijnde, met deselve [illegible] te tracteren, t sij dat
bequame [illegible] van [illegible] de gelegentheit
der gesijde Bandel gevonden, ende dat sij hem ook [illegible]
[illegible], tot [illegible] assistentie, hier [illegible] [illegible]
[illegible] laten [illegible], gemerckt onder [illegible]
de [illegible] van zijn Ed.t [illegible]
uijtvallen, [illegible] de Comp.s van voorsz Bandel [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] blijven moste.
[illegible] ende [illegible] Commandement met
zijn Jachte, soo lange de [illegible] hem, niet [illegible]
behoorde te bewaren [illegible] [illegible] der voorsz
Oranjetuin, met der selver [illegible], in [illegible]
[illegible], en [illegible] [illegible] [illegible]
met malcanderen te [illegible] bevinden.

Alle welcke voorstellingen, [illegible] [illegible], door
zijne Ed.t gedaen, bij den Raadt, [illegible] zijn
mede de

met den ondergenoemden E. Commandeur Gerrit
Thomasz Pool, met rijpe deliberatie geaccor-
deert ende overeengecomen zijnde, in den [illegible]
van [illegible], ende eerst [illegible] daervolgende, datmen
op [illegible] voor ghealligeert, de Macassaren van
[illegible] Efferin, residerende van 't Bol, ende
de [illegible] natie door de teghenwoordige [illegible]
aefeide zijnde met deselve geschonden, [illegible] bekent
ende familiaris, met de goede Coninghen, [illegible]
genaemt, ende de [illegible] van [illegible], [illegible]
[illegible], ontstaende [illegible], sonder eenich dilay,
sal [illegible], de voorss. Coninck van Dembang
met [illegible] ende Naturellen [illegible] Comptoir
[illegible] van die van [illegible] Gouden [illegible]
voor Coninck geconsingneert [illegible], en
met [illegible] als [illegible] te [illegible], ende
[illegible] ende [illegible] voorss. [illegible],
[illegible] int [illegible] niet te [illegible], maer [illegible]
[illegible], so haest als mogelijck is, na Banda
te retourneren. Ende dat [illegible] genoemde
E. Commandeur, met sijn jachten voorss., ter
[illegible] alsulcke, [illegible] [illegible] [illegible]
sal, [illegible] als [illegible] met deselve, gelijck voor-
seijt sullen mogen handelen ende tracteren, soodanich
als [illegible] van onse [illegible] ende
[illegible], ende tot bevorderinge van desen nieuwe
voorgenomen [illegible] handel, noodich ende profiti-
tabel [illegible], sullen bevinden te behooren.

Aldus gedaen ende geaerresteert int Casteel Nassou
opt Eijlant Neira in Banda, datum ut supra
was onderteekent Cornelis Acoley, Gerrit Thomasz
Pool, Gerrit Demmer, N. de Vliet. Jan [illegible]
[illegible] Eduwardsz [illegible]

Maendach den 14en April A° 1636.

Aengesien wij door dat [illegible] gecregen hadden,
conform gedaene Resolutie in dato 5en Martij, [illegible]
[illegible] Informatie, aengaende
den Bandel der [illegible], mitsgaders de gelegentheijt
van [illegible] is [illegible] Naturelle [illegible], ende tot
te comen [illegible], te [illegible], bij [illegible]
[illegible] Orangkaij Limbangh[?] genaemt, [illegible]
[illegible] met [illegible] andere Inboorelingen,
die [illegible] der [illegible], [illegible]
Naturelle [illegible] te Bandel [illegible], ende
present [illegible] hebben, gelijck oock [illegible]
[illegible] dat [illegible] der
[illegible] tot [illegible] twee Orangkaij
gecommitteert ende [illegible] zijnde [illegible]
[illegible] dato [illegible], oock is
[illegible] Orangkaij [illegible] mede
gebracht, dat [illegible] gestelt
bevonden, als Imaginatie [illegible] voorgestelt
hadden, want is [illegible] Contrarie [illegible], ende
[illegible] Circumstantien vanden voors.
Bandel onderrecht, oock met groot beloften
ende trouwe toeseggingen, bij de E. H.r Gouver.r [illegible]
zijnde, [illegible] genaemt [illegible]
tot aenwijsinge vanden voors. Bandel te laten
Inboorlingen[?], [illegible] ende tot [illegible] comen
[illegible], [illegible] onder andere, dat de [illegible]
[illegible] de voors. [illegible] zijn [illegible], gelegen zijn
ontrent 18 mijlen van [illegible], ontrent 3 dagen
zeijlens met [illegible] gewoonelijcke [illegible], zijnde
[illegible] groot Lant, [illegible] Boschen [illegible]
ende [illegible], mitsgaders [illegible]
[illegible] Barbarische [illegible],
laetende sich [illegible] Natien [illegible],
ende met

ende met soodanige tot eenige handelinge te //
brengen, dan alleenig met haer liede, die desselfs
van langen tijt, met sluijten van alle volck en vaa- //
tuijgen hebben geweeren, en noch met groot wreetheijt
onderhouden, welck dat noch oock naer haer niet
derwaerts aensmeren, dan alleenelijck degeene bij
haer daer toe op trou gepraevilegeert en sij sien //
ende die van haer voor vrienden, daer toe geraeckt,
en dat de Vicer. Rijs niet ons staet, maer ee- //
nige tijts aentwaerts is, sijn vallende, die
van Inwoonderen uijt ons Ed. lant gebracht,
en van haer voor Cambuische vrienden (: die sij
het eijlant Cambouco, ontrent tweeden ge- //
legen, gevoor sijn hoewel en t' Ruijsch :) mitsgaders
Lotbaer waeren, als Dagon en diergelijcke, ge- //
ruijlt en ingebracht werden, en bij aldien eenige andere
vreemde nation, bij en omtrent der selve Eijlanden
quamen, souden niet alleenig die, maer oock selvers
van gesegde handel gefrustreert blijven, waer-
ove sij, ingevalle daer toe gehulpen tot macht waeren,
oock is groot vergadert bij dit eijgen volck
geraeckt, ja de vijantlijcke baet als souden
beschelt souden, afvallende derhalven, want oock
sijn volck met de [illegible], en sij [illegible] niet
aldaer gewaert hebben, [illegible] daer van te [illegible],
met beloften en met de toesegginge dat sij sal beve- //
gen de Comp: soo veel toegebracht werden, als sij
begeeren sullen, want alreede [illegible] jonckers voor
sijn [illegible] van sijn [illegible], derwaerts [illegible] //
trecken waeren, en de twee jonghe [illegible] haer [illegible]
standen, die deselve [illegible] haer [illegible] alle
te samen in Banda brengen, en in handen van de
Comp: leveren sullen, ondertusschen deselve [illegible],
en daer [illegible] eenige der voorsegde [illegible]
tot de naeste handelinge te [illegible]; uijt

vreesen

verweckende alles hier voren gesecht, alsoo claer als een
eenige omstandicheden, den voorn. Craeyhaen noch
gevonden zijn, hen tot bevoorderinge van meergen.
seijden Meel bijnes handel niet vrijwillich toestem
minge te sullen laten gebruijcken, ende dat geen
meerder onderricht van hen, maer eijgen bevindinge
sulcx metten eersten becomen, daer toe den tijt
verloopen wille, ende geen langer uijtstel sal gedoocht
connen werden. ——

Wert bij d'E. Hr. Gouverr. geproponeert ende in rade
voorgestelt, ofte men den voorn. Craeyhaen, die
hem onwillich bevonden werdt, niet en behoorde sonder
eenige meerder vermaninge in sijn eijgen [illegible] te
laten, ende den E. Commandeur Gerrit Hermansz. voor
met sijn twee bij hebbende Jachten [illegible]
en Wesel, [illegible] den dienst tegenwoordich
alreede is geexpediert, ende hier ter rhede geen
voordeel tot sijn voorgenoemde Voyagie, mede
dan, niet en behoorde sijn [illegible] te geven,
de affvaerdinghe sijns Reijse te laten bevoorderen,
ooch met vaste Instructie, niet sijn E. ten dienste
van Generael [illegible] [illegible] Comt:
van hier voorders [illegible], ende [illegible] des selfs
voorstellen sal. ——

Dit is naer alles met goede deliberatie ingesien ende
overleijt hebbende, [illegible] te
considereren staet, is van [illegible] geresolveert,
dat men den Craeyhaen Limburgh, aengaende
den Meel bijnes handel, in sijn natuerlijcke vrijheijt,
sonder eenige verdere [illegible], sal in [illegible]
laten, alsoo dan [illegible] onwillich [illegible] sijnde
[illegible], ende is bevonden werdt niet
[illegible], [illegible] tot [illegible]
[illegible], [illegible] sal; Mitsgaders
dat men den meergemelten E. Commandeur ——

Ady dato

a dato toecomt sal derwaerts, met vordere
schriftelijcke instructie en luyden, om te stellen van
dier sijne Edle. recht op Ceramsus ende soo voorts
onder de Nova Guinea, alwaer besonder de voornaemste
marschappen te vallen, de selve handel t'sij met
behulp der Ceramme, die sonder twijfel voor de
Edle. Compagnie met haer vaertuygh sullen bevonden
worden, ofte andersints met haer [illegible] t'inquireren.
Weynige tijdingen der selver van importantie be-
comen hebbende, om alle verwonderingh ende soo als
swaer voorgenomen voyagie voor t' comen, is Banda
te retourneren ende deselve alsulcke [illegible], ofte
andersints van daer sijn Edle. recht op Quidi, te
[illegible], commende tot [illegible] voor de Negorij
[illegible], om sich bij onse Nederlantsche residenten,
als andere [illegible] aldaer, van de [illegible]
[illegible], ende andere [illegible] te [illegible],
bevindende [illegible] Banda, der-
waerts is de [illegible] [illegible],
de [illegible] van Quidi, Arouw, [illegible],
[illegible] ende andere ontrent gelegen plaetsen,
sonder [illegible] hebben, om sich van [illegible]
te dienen, [illegible] van daer [illegible]
Arouw, [illegible], ende soo t' mogelijck sal wesen, met
[illegible], inquirerende vooral de selve als andere
plaetsen, t' dienst van generaliteit, sonder [illegible]
te [illegible], [illegible] van alle goede notitie,
soo de handelingen als [illegible] concernerende,
sal dienen gehouden te werden; stellende van daer
[illegible] sijne Edle. recht op de [illegible] van
Nova Guinea, en t' [illegible], [illegible]
regulerende [illegible] instructie sijne Edle. [illegible]
[illegible], bij [illegible] Generael ende Raden van
Indien [illegible], gelijck sulcx bij dito van
d' H.r [illegible] [illegible] sijne Ed. staet
met meerder

met meerder circumstantien ende geschriften bevolen ende gerecommandeert sal blijven.

Aldus gedaen ende gearresteert int Casteel Nassauw, opt Eijlant Neira in Banda, datum ut supra. Was onderteekent Cornelis Acoley, Gerrit Hermansz Vool, Gerrit Demmer, Nic. de Vliet, Jan Outtevaille, ende Ambrosius Cornelisz Gerritsz.

1157

Maendach den 5en May Ano. 1636.

Overmits het meer de helft der aenwesende Spe-
ceryen van Nagel en Notes, tot bevorderinge van
[illegible], van tijt tot tijt allenxkens
int Schip de Leeuwinne [illegible] is, en volgens
ordre van d'E. H. Gouverneur Generael en Raden
van Indien met gemelte Schip gecomen, is verstaen
van 't [illegible] mede naer Batt.a te
retourneren. Doch bij de missive van dato ult.o
febr. per 't Schip Leyden (: 't welck den 18 April
alhier gearriveert is :) de voorgenomen [illegible]
ordre geaftereert [illegible] ende verstaen
[illegible] dat het Schip Leyden met alle de present
Specerijen sal gecargeert werden, en [illegible]
[illegible] van 't Schip de Leeuwinne
(: 't welck [illegible] Schepen te [illegible] :)
[illegible] sijn Reyse naer Batt.a te [illegible].

Verzondert [illegible] de E. H. Gouverneur en Raden, [illegible]
[illegible] sal wesen, [illegible]
[illegible]
[illegible] Risico subject te zijn, [illegible]
[illegible] quantiteyt Specerijen
[illegible] Nagel a 25 [illegible] Banda [illegible]
[illegible] Notes, [illegible],
[illegible] zijnde [illegible] het advijs van
Barent Jansz [illegible], Schipper
op de Schepen Leeuwinne en Leyden, [illegible]
ordre met het Schip Leyden becomen, [illegible]
[illegible]
[illegible] limitatien [illegible] te zijn, [illegible]
dat deselve [illegible]
[illegible] sal werden, [illegible]
volgende 't Schip Leyden, ende dat [illegible] van
[illegible] Banda [illegible],
zal sijn, [illegible]
[illegible] zal.

Wert voorders bij sijn Ed. den Raedt voorgestelt,
doordien de vroege scheijdinge der schepen bij d'Ed.
H.r Gouv.r Generael ten hooghste gerecommandeert
wert, ende tot spaersaemheijt van 't selve uit den dienst
souden vreesen, dat het schip de Leeuwin, soo haest
gedischargeert, ende wederom met ballast end
steenen, voor uijt de reijse naer ditto [illegible],
ten eijnde omme de nagels aldaer in te laden, omme
de mede[illegible] ordre van Gouv.r [illegible]
te voldoen, terwijl het schip Landen op de [illegible]
[illegible] van [illegible] [illegible],
noodtwendigh noch ettelijcke dagen uijt [illegible]
[illegible], [illegible] naer [illegible], 't welck [illegible]
te sullen geschieden [illegible] wert, gevonden het
voor uijt gesonden schip de Leeuwinne voor ditto
sal comen [illegible] van daer sijn voyagie naer
Batt.a gesamentelijck vorderen, blijvende in dien
voegen soo veel dagen tijts gewonnen, als de Leeuw
inne [illegible] van hier sal scheijden. —

Welcke propositie bij den Raedt seer geraden [illegible]
de [illegible] onder [illegible] sijnde, grootelijcx ten dienst
van d'E. Comp.e te strecken, geoordeelt wert,
[illegible] geresolveert, dat het schip de
Leeuwinne, soo tijdigh als mogelijck is, voor uijt
naer ditto scheijden, ende [illegible] aldaer
[illegible] sal, om van daer in Comp.e haer voyagie
naer Batt.a te vorderen, [illegible]
ment aldaer ten hooghste gedesidereert wert. —

Aldus gedaen ende geresolveert int [illegible]
[illegible], [illegible] datum ut
supra. Onderstont [illegible]
Gerrit [illegible], [illegible] Albert, Jan [illegible],
[illegible], Jan [illegible],
[illegible].

v. Ed.e gecommitteerde Heeren

d'Ed.e gecommitteerde Heeren
Bewinthebberen, der Nederlantse
Oost Indise Comp.ie ter vergaderinge der
Seventienen, binnen Amstelredam.

Ed.e Erntfeste, Manhafte,
Voorsienige, seer discrete
Heeren.

Mijn Ed.e Heeren.

Naer dien de dagelijxe ervarentheijt leert, dat dit tijdelijck leven, niet anders is, als een dal [illegible] tot ons beter Vaderlant, [illegible] alle voortreffelijcken (namentlijck Goodts en Rijckvaerdige leden, door de [illegible] der Almachtigheijt, [illegible] lieden [illegible], tot welcke [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], door de Goddelijcke [illegible], en d'alder [illegible] Providentie, wij met kinderlijcke [illegible], in Danckbare [illegible], [illegible] met de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], tot de [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], en [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] van U[illegible] Mijn Ed.e Heeren, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Regeringe, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], tot een [illegible] [illegible] der [illegible] [illegible], als een [illegible] der [illegible] [illegible] [illegible] gedient, [illegible] tot [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], en alle [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] der Danckbaere [illegible] zijn, tegens U[illegible] Ed.e en [illegible] [illegible] Stadt, is [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] met alle [illegible] [illegible] [illegible], maer [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] door onse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], met [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Stadt Banda, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] door [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] door [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], tot de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ed.e [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] onse [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] U[illegible] Ed.e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] der [illegible] [illegible], [illegible] U[illegible] Ed.e [illegible] [illegible], en [illegible] [illegible] de [illegible] en U[illegible] Ed.e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], en [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Quartieren [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] discoursen, tot onsen [illegible] Ed.e H.r Generael ende Ed.e [illegible] Indiae [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] en largo [illegible] [illegible], [illegible]

[illegible]

D'Ed.e gecommitteerde Heeren Bewinthebberen der Nederlantse Oost Indise Comp.ie ter Vergaderinge der seventhienen, binnen Amsterdam.

Ed.e Eerentfeste, Manhafte, Vroomwijse, Voorsienige, seer discrete Heeren.

Mijn Ed.e Heeren. —

Nae dien de dagelijcxe Ervarentheijt leert, dat dit tijdelijck leven, niet anders is, als een [illegible] dagien tot het beter Vaderlant, verwerpende alle voortreffelijcke namen, goede en prijswaerdige [illegible], door d'uijtgemaeckte [illegible] der Almogentheijt, zijn Eerste wandel, tot welcke [illegible] [illegible] te maecken, of welcke heerlijcke en triumph//rende Kroon, door de Goddelijcke [illegible], en d'alles bestierende Providentie, wij met kinderlijcke [illegible], in danckbaer — [illegible], trachten met de voeten voort [illegible] [illegible] geschapt, tot de [illegible] [illegible] voort, daer [illegible] te [illegible], en [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ter [illegible] van Ed. [illegible] Ed.e Heeren, ten [illegible] [illegible] [illegible], want [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ed.le [illegible] [illegible] Regeringe, ons [illegible] [illegible] [illegible], tot der [illegible] [illegible] der [illegible] [illegible], als het [illegible] der [illegible] [illegible] [illegible] gedient, dienvolgende tot quitinge onses schuldigen Plicht [illegible] [illegible] [illegible] is [illegible] [illegible], en alle getrouwheijt, twelck de [illegible] [illegible] der danckbaere gemoeden zijn, tegens Ed.le [illegible] en [illegible] [illegible] Staet, is [illegible] [illegible] [illegible], daer niet alleen [illegible] [illegible] [illegible], maer [illegible] [illegible] [illegible] tijt, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], twelck [illegible] door onse geringhuijdige [illegible] Jarige [illegible], met [illegible] en getrouwelijck [illegible] [illegible] Banda, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] door [illegible] [illegible] [illegible], en [illegible] door Vaderlijcke [illegible] [illegible], te [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], tot de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ed.le [illegible] [illegible], en [illegible] [illegible], [illegible] onse [illegible], maer [illegible] [illegible], is Ed.le [illegible] [illegible] Vergaderinge ons [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] der [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Ed.le [illegible] [illegible], en [illegible] [illegible] de [illegible] en Ed.le [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voort [illegible], en [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] der Quartieren [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] discoursen, tot onses gedienstige Ed.e [illegible] [illegible] [illegible] Ed.le [illegible] Indias [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] en largo [illegible] [illegible], [illegible]

[illegible]

alsier voorgevallen, ende [illegible] tegenwoordich is, waer toe ons gedragen.

Soo wel de Politique, als de Ecclesiasticque staet blijven sich sonder eenige veranderinge, inde voorgaende [illegible] vredige gerustheijt, en ijder betracht sijn schuldigen plicht, en betoont goede gunstige obedientie, ook wert niet alleen U Ed.le mitsgaders d'Ed. H.r Generaels ordre en bevelen letterlijck nagecomen, maer in alles [illegible] Ecclesiasticque [illegible], onse gecommitteerde continueren met [illegible] in Ecclesiastijcke handelingen, [illegible] Insgelijcx wert niets van gewichte, buijten onse communicatie en approbatie bij haer gearresteert, soo dat (Godt lof) alles in goede stichtelijcke ordre, sijn cours neemt en hout.

Inde Negotie wert alhier sonderlinge [illegible] handelinge [illegible] tegenwoordich, als [illegible] tijt, [illegible] en buijten alle voorts gelegen sijn, [illegible] als die hier [illegible] Batavia [illegible] [illegible] met eenige [illegible] [illegible] Coromandel, [illegible] en andere [illegible] plaetsen, die jaerlijcx met [illegible] geringe [illegible] der [illegible], dat niet [illegible] als door [illegible] Banda staet tot [illegible] nemen, maer met alle affectie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] frequentatie [illegible] Banda, [illegible] met [illegible] gelijck der [illegible] tot [illegible] contentement met [illegible] continueren, [illegible] met [illegible] [illegible] [illegible].

Sijn eenige [illegible] van Coromandel, en groot [illegible], die [illegible] bij [illegible] sijn, en bij [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Banda [illegible] [illegible] Nova Guinea [illegible] bij de Javanen, Malaijen, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] met

met communicatie en advijs vande Ed: H.r Generael
en Raden van Jndia getracht hebben, den selven handel aen ons
te trecken, en deselve meester der voorn: Inwoonders van Ceram
[illegible] te [illegible], en gemelte Javanen, Macassaren, etc.
sijnde onse grootste vijanden, van daer te weeren. Tot welcken
eijnde, als mede tot naerder ontdeckinge van gemelte Ceram
en andere [illegible] contrabande [illegible] Eylanden, ende
voornamentlijck Cimor laut (alwaer [illegible]
de goede handel voor d'E. Comp.e te maecken soude wesen)
ons door sijn Ed.t met den E. Commandeur Gerrit Thomasz
Pool, de Jachten Clara, [illegible] toegesonden sijn,
Ende mede dat ons met den gemelten Pool ende den [illegible]
Macassaerschen handel, soo [illegible] als mogelijck was, gedurende
[illegible] hadden, [illegible] met goede [illegible] bequame in-
structie, nade voorn: Eijlanden van Ceram gestelt-
ten, alwaer gemelten Pool benevens 8 Nederlanders,
int visiteren van seeckere Negorije, met sijn [illegible]
[illegible], op den 21 April passato, door de [illegible],
barbarische menschen aldaer vermoort is [illegible]
[illegible], ende alsoo [illegible] ende jammerlijck, van t'leven beroofd is,
twelck ons [illegible] met de [illegible]
[illegible] Jacob, [illegible]
[illegible]
ende [illegible] Davius, tegens sijn [illegible] Alexander
Magnus, [illegible]
de [illegible] uytcomst stelt, twelck op den 1 Junij door
de [illegible] gemelte Jachtes op onse [illegible]
[illegible]. [illegible] hadde [illegible]
toegedragen. [illegible] ende aen d'advijs van de Ed: H.r Gene-
rael ende Raden van Jndia, die wij [illegible] Ed.t van alles
naerder [illegible].

Lieffde [illegible] aengenamen handel [illegible], gemelte Cimor laut
[illegible] bij de Jachtes [illegible], [illegible] Informatie [illegible]
[illegible], twelck [illegible], [illegible] d'In-
woonders [illegible], is [illegible],
[illegible]
te [illegible]. [illegible]
te [illegible], [illegible] de Jachtes
[illegible], [illegible] handel [illegible],
die door den extraordinarij [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible] tijt [illegible]
[illegible] accident van [illegible]
[illegible], gelijck int [illegible]

werdt

voort, soo veel te vast geraeckt sijn. Intrim soude met de
Coramantsen Coninck genaemt Dambangh, die weijnich
jaren sijn handel op gemelte Timor gemaeckt heeft, en
om sulcx aenbiedt, is 't Contr.: van de Portugijse Banda, met
een twee sijnder Jonckens in October en November, de Cab-
laten door, de [illegible] onder [illegible], vaert aldaer te
vinden sal wesen, dat naer de getuijgenis van den metgeseijden
Dambangh de andere, van eenige importantie wesen souden,
tenware Rijs, groot en cleen, [illegible] beesten, sandelhout
ook hout aldaer te vinden sij, maer dat als bij de
ondervindinge, waer toe geen tijt sal gespaert werden,
ons de beste bekent sal worden.

Volgens de advijsen van [illegible], de tegemaeckte Contract,
sijn 10 à 12 Jonckens van Coramant, de [illegible] geladen,
met gemelte Novo Sunda, om des voorts Sandelhout bij
[illegible] met deselve [illegible], [illegible] noch
niet sonder [illegible] [illegible] desse Jaren de handel
becomen hebben, [illegible] 390 picol van [illegible] is 14000
[illegible], met [illegible] gehaelt [illegible], die door de andere
à 11 [illegible] 't picol, [illegible] dat de [illegible] sijn
Ed.le [illegible] [illegible] anders [illegible] de [illegible]
mogelijck [illegible] [illegible] hadde, [illegible]
sulcx [illegible] gunstige [illegible], die bij gemelte
Ed.e H.r [illegible] hebben [illegible], [illegible]
[illegible] is [illegible], [illegible]
[illegible] uijt de [illegible] gehaelt [illegible]
niet meer te becomen [illegible], [illegible]
[illegible] en niet qualijck [illegible] sal werden. —

Dus [illegible] sal dien handel, [illegible] qualijck
[illegible] met groot [illegible], [illegible] anno
gelijck te becomen wesen, soo om de [illegible] der [illegible]
die [illegible] bij [illegible], de menichte der [illegible] dat de
[illegible] gebracht wert, als de [illegible]
[illegible] soort der [illegible], die niet anders als met
groot [illegible] te [illegible] sijn, [illegible]
eenige Jonckens [illegible], [illegible] Coninck
van groot [illegible] genaemt [illegible], die [illegible] naer
[illegible] gemaeckt heeft,
[illegible] staet, dat door sijn [illegible] gemelte Sunda,
[illegible] 70 van sijn [illegible], die gesamentlijck van
[illegible] wilde menschen [illegible] sijn,
[illegible], [illegible] door [illegible] van [illegible]
[illegible], die de [illegible] uijt
[illegible], de handel met [illegible] en
[illegible]

d'omgeleegen Plaetsen, van te stellen, 't welck beswaerlijck
te doen, ook de Comp.e t'omgeleegen, niet bequaem de voet buijten
mede 't bedrijff vande E.d. H.r Admirael [illegible],
niet gedwongen is, ordesulcx soo sircumstant [illegible] ge-
gaen hebben, als de gevoeghlijckheijt [illegible] conjunc-
tuijren, [illegible] soodanigen handel daer als [illegible], mette
Naturellen ter plaetse [illegible] te drijven [illegible]
[illegible] Informatien [illegible]
U.l E.d.t niet gedaen, want, als voor desen aende veelge-
melte E.d. H.r Admirael is [illegible]
dese Natie, altijt noch [illegible], gevoert, hebben wij noch
[illegible], dat bij den handel soo [illegible]
soo ongeloovigh, dat [illegible], wel [illegible]
[illegible] 't [illegible] lant, niet te betrouwen,
'twelck [illegible] tot [illegible], met 50 a 60
[illegible]
[illegible] vande [illegible]
mitsgaders den E. Commandeur [illegible], als mede den [illegible]
[illegible]
[illegible] Eijlanden, [illegible]
[illegible] geleegen, [illegible]
[illegible] soo
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible], dat niet [illegible]
[illegible], sulcx niet
[illegible] tot [illegible]
vinden, 't welck U.l E.d.t [illegible] tijt [illegible]
[illegible]
[illegible] handelaers te doen, [illegible]
[illegible] handel [illegible]
[illegible] tijt, [illegible] handel, de E.d. H.r
Admirael [illegible] Importantie [illegible]
[illegible] U.l E.d.t [illegible]
[illegible], tegens 14: 15: a 16 [illegible], is [illegible]
[illegible], tot de quantiteijt van 250 [illegible] jaerlijcx te
[illegible] goede [illegible]
[illegible] Eijlanden tot [illegible],
[illegible] handen, [illegible]
[illegible]
[illegible] Natien, [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

Voorts werdt, gelijck eenige weijnige Peper tot 14 stuyvers
daer des Pols, selfs ingecocht, tot welcke ges besonderen
Cleedinge voorschreven, nog des Ed. Hr. Gouverneur
mede verden sal, sulcx sijnde soude de Chinesen bij der
gelden Jacatra wel vijf ponden handel maecken, want
die tegens 14: 15: a 16: Rls. 't picol ingecocht sijnde, bij
sijn Ed.t met goede advance slijtende, werdt in betalinge
Cleeden, en andere Coopmanschappen, met 100: a 120 pr. Cto.
en meer advance, gepleght het welck gegeven, ingevolge bij
deser middel, soo de handel van Batt.a als d'onse, met goede
winst de jaerlijcx 't groote was. Soo beijde in Cleeningh
voor sijn Ed.t deses toegesonden partije, met de slijtinge
der advance bevinden, en werdt naerder over dese ordre gedaen
sal, wordt naer ons sulcx bevonden. ———

Wij achten op de Continuatie deser handel, gants dient dien
de voorgaende, en strickt gebot, tot des Vrijdom der onder-
creeftende handtsoeckinge, en spitdige menschen uijt Indien
die anders bij alle middelen, menschlijck naerder, souden
trachten te bevorderen, want sonder ons toesicht, sulcx der
door bij de vrije luijden, de Chinesen van Batavia onder-
geven en bestaen is, met ingecocht 20 a 25 Rls. Cont-
tant 't picol, onder de hant, en eenige ons te ingesetenen,
uijt 't lant, werdt tegens voordeel dient sulcx 't welcke,
en gemelte Negotie, benefficeerde des Compagnie handel,
tot voordeel van andere, de Comp.e: alles 't schadelijck, sulcx
door 't geweer voordigh sijnde, sulcx de behoorlijcke middelen
van den Ed. Hr. Gouverneur, off bij ordre Placcaet ordre
naerder ordre tot weeringe des selfs 't gemaeckt sij. —

Om de Negotie in alle delen te bevorderen, en nader uijttocht de
Cinnamon Caneel te geven, sonden ons met een edel goede instruc-
tie te geven, besigh werde onder de Presidents in Sumatra
westcuste meester van Batt.a der Borneo, die ieder andere
lijcke te becomen sijn, toegesonden hebben, 't welck buijten
sijn vijgeneschap, ende met de waer vrijs 't welck, dienvolgens
tot des Welvaert des Ed. Hr. Gouverneur toegevoeght is,
en dat bij sijn Ed.t door de swackheijt der Natie, de kennisse
daer van, genomen mogh werden, bij de dragers, werdt en
voort, signum sacrosanctas gemeent, gevonden, weinigh soude
dit niet ongelijck sij door de Craght ons onbekent, welck
int voordeele van deser standen, gegeven werdt. Item en
dienen staen, die ons Cuijttrecht hebben geeert, vande Malsoij
Boom, welcke aen de Batt.a nog dit, uijtsonderende Vrucht
daer op werdt vernomen. Het voort dat dese van Cinnamon
is, bevonden int suijcker stuck van Malacca, 't welck
deught daer uijt 't kostelijck sij, sal ons 't genoegen wesen.

De wel-

de bosschen der swaere Nagel boomen, vant vande dickste ende dickste Boomen, die aldaer van twaelff à 16 vaemen gevonden werden.

De retouren van derwaerts ordre, desen Jare met de Schepen Leyden en Bruijnvis nae Batavia gesonden, monteren de Somme van f 134100: 3: 4. bestaende in:

263031/2 Cattij Macis, is 1062 ℔ swaer. —
146785: Cattij Noten in Soorte, als:
116169: Cattij Goede Noten.
30526: Cattij Rompen.
90: Cattij Mannetjes Noten.
679 1/2 ℔ gestooten Oly van Noten is 946 ℔ Compleet.
19 1/2 Canne gedistilleerde Oly van Noten. —
22: Canne gebrande Oly van Foelij
107: ℔ Bandanesche [illegible].
390: Picol [illegible] en Mayssen is 14000 ℔ [illegible]. —

Des Almogende gelieve t'selve daer voornaementlijck uyt de Noot dit voor U Ed.t te treckeren is, en gereedt met lieffde des ontfanghs bevrindenis tot gelegene tijt mogen dienen.

Onder de voorgemelte 1062 ℔ Sorquide(?) met Foelij sijn 5 ℔ van tgeheel boven geoorde gevonden, gelijck als bij Vader [illegible] gedateert 3.e October 1635: geadviseert, en toegeseyt is, des Ed.s Hr. Generaal toe te voegen, ten eynde sijn Ed.t met ende Levendige beweginge tot wercken kennis soude mogen genieten, en U Ed.t sulcx daer vastigmaeckende werde toe ons gedragen.

Naer tegens met Leijden en Leeuwerinne, inde maer als f 77587: 5: 5 Cattijtael, mitsgaders eenige Schilderijen met Generaele geschut daer, sonder andere als Ed.t van ...aeste Constant, hebben bevonden, en sijn Geraerdt daer naer comende gevonden des met de vrient, die door swarte dijn uijtrecentinge, en de geregelde Ministeriael te Spreeckt sijn, dat is onse Vanden alles te bevonden, waer voor de Allen Staeden gelovende gepresen weert.

Ter bekommerlijcker tijt, en vuijt.o Februario beginnen de Bourlos oude haute Banda, gesetten en met Leijden nae Batavia gesonden, bevonden bij inde meer als f 17409: 10: 10. ten achter van sijs coniende, tweelck de somme f 7710: 1: 4. [illegible] dat ingenomen is. Niettegenstaende de Lijnwaeten, ende alderhande sorteringe van Cleeden als anders, t'gheel Jaer de Schuldt oderer als voor desen, is Factuera hebben bevonden, mitsgaders de swaere last der Soldij gedragen. Voorsooo degeen Staende tot Slot dingh is twee Jaer achtervolgh is beschreven dat ons met 20 Soldaten hebben moeten doen, en t'suffisement van t'inder der getal, die dus tijt geexcuseert

geexpedieert werden, van deselve gelijck, tweeck mede de Effect//
tinge als andere, voorcomt te letten, vandewyl Patientie
genomen moet werden. Interim schepen des nieuwen gefor//
meerde Boecken, met genoemde last der door de Zegen
des Heeren, gesloten ende te brengen sullen worden, niettegenstaende
eenige gants noodige ende gedienstige wercken geëxe//
cuteert, ende onder handen genomen zijn, dat der eerwaerdigen
ons gelieven te dienen der Generaliteijt te geven. —

Vaerders tegens hebben de forten, Nachtwoonhuijs, is
merckelijcke verbeteringe daer toegenomen, gelijck van t' noodige
ende gedienstige Claertijnge, mede onse Constitutie, is gebleven
sinds zijn, tweeck insgelijcx niet sonder last der te houden is,
dat gesamentlijck, ende van yder naer billijck, door den tijt ende
naerdingheijt, toenemen sal. —

Aensienlijck was't datter sedert veel betimmert ende den Jare
... met sijn geheel Nachtwoonhuijs, buyten de ...
der hooge Wercken, ende den Noorden ende Oosten van Castle, geleegen
was, waer aen wij dagelijcx ende ... alles is merckelijck
gebijt ende verachteringh des Soldaten, in tweeen t' Wercken,
sterck ... gelijck met onsen Eerw. Heer St. Jobs
Cleeren, ende groote ... uyt het ... te brengen,
ende te dragen, sten te breecken ende tweede wercken gereet te
maecken, (doch niet sonder groote moeijten) ende gevangenen tijt
selven voorgebracht. Insonderheyt naer dat alles gereet was,
... Generaels logement des
Gouverneurs, staende aen de Suijt sijde des Guardinge
... (door den E. Hr. Gouverneur Clerck, met intentie
om te Sanderen, by provisie ... ende als nu
gants ... noodich ... de sedert
sterck ... gebouwt huijs, ... gehaelt, waer in ons bij ...
... getransporteert, ende ... het geheele te sterck
logement daer tegens uijt de grondt op te halen, ende te
stellen, 't welck nu voor 't meeste voltrocken is, vandie van
het ontwerpt ende bestelt, den Ed. Hr. Generael ...
... ende ... Ed. sulcx niet alleen buyten
... maer gants accommodabel tot Nachthuys
... de ... , als de ...
... ander ... te houden, wesen sal. Ed.
Heeren, ons ... Advertentie is, alles wat door
Godt ... ende naerdingheijt, sonder merckelijcke last des,
met ... mit Ed. ende den Ed. Hr. Gener//
raels ... ende ... groote ...
werden, sulcx ... is, ... de ... ,
... is ... dienst, ... noodich ...
... dat Ed. ... te sullen geschieden. —

Ende ons

Ende om dese morrende swaricheijt, grondich met het
oog te nemen, en d' Neiras verstanden van 't Cruijs der
geheelijcken Bergen te maecken, welcke insonderheijt voor het
accommodement der Schepen, seecker Berg ontrent de dicht
besijden, Lontoirse zuijer als de Redduijt Neira gelegen,
die gestadich met doornen, en wildernissen, seer ruijge en bewas-
sen heeft gestaen, inwoonders geen gesicht daer over te bero-
men was, schoon gemaeckt en gesuijvert, welcken plaetse
soodanich bevonden werdt, dat tot bevrijdinge van gants Neira,
met alle sijn forten, nootsaeckelijck dient beset en ingenomen te
werden, twelck sonder kosten, doch niet sonder moeijte can
geschieden. want uijtter natuere sterck en seer gelegen
legt, om 't Sonnegat, en 't gantsche vaerwater geheel
Bos van Neira te bevrijden, en schoon te houden. want men
gewaer geworden en is [illegible], sonder merckelijcke beletsel der
Redduijt Belgica, en het Casteel Nassauw, die sulcx niet
bestrijcken connen, de gemelten Berg niet gesien connen,
en innemen souden, daer den sleutel der [illegible] Centrael van
alle dese sterckten is, [illegible] hebben met de [illegible]
van onsen Raede goet gevonden, mede dat deselve [illegible]
sal sijn gemaeckt, en Neira [illegible] met 4 kleene stucken,
onder 't Cant of het Sonnegat, en achter tegens de
Redduijt en Belgica, met [illegible] daer te leggen, van
waer den Cruijs met [illegible], en sijn stucken door schoot
bevrijt can werden, deselve de Borstweringe is geheel
Calck en Steen, mitsgaders de [illegible] der aerde,
van goeden [illegible], gelijck alle onse Plaetsen (excepto [illegible]
[illegible] sijn, leggen, soo connen de [illegible], voor [illegible]
werden gemaeckt bevrijdt. welcken gemelten Neira [illegible],
is veeltijts bij daege ledich gestaen, en sonder wacht ge-
houden, doch snachts door de Redduijt, die bij 14 [illegible]
beset is, met een [illegible] Schildwacht [illegible] werden, [illegible]
[illegible] Neira, sonder de [illegible], ancien-
[illegible], en het fort Nassauw [illegible], sonder
[illegible] te besitten [illegible].

De Kercke en woninge des Cranckbesoeckers of [illegible],
die gants out, schadich, en onbequaem, en langer te gebruijcken
en weinich Jaeren met de nagel onderhouden is, mede dat een
Calck Oven aldaer tot [illegible] der [illegible] gecommandeert,
is [illegible] gemaeckt, sonder de [illegible] daer van te
[illegible], die [illegible] int [illegible], alsoo de Calck daer toe ge-
brant, en present het dack gesmeckt is, tot [illegible]
der buijten [illegible], en om de [illegible] daer af gelegen Bergen
die buijten [illegible] der Redduijt leggen, te bevrijden, [illegible]
[illegible] int [illegible] der Bergen, [illegible],
tot een bequaeme Plaetse is, deselve in Calck en Steen te
leggen

te leggen, alwaer sulcx geroerlijck, sonder eenige schuddinge
in de forma van een sloepe gelost can worden, dat tegen-
woordich bij den Commandeur ende Gouverneur der Wel-
vaerts des dienst de bodts daer in gedaen, mitsgaders het schip
geschuyven, en het volck sijnde met soldaten onder de borgen
te bewaren is.

Dit alles werckt sonder eenige besondere, off merckelijcke on-
costen, quits alles met eygen volck geschiet, terwijl de sel-
ven, wanneer se in wesen te helpen, gelijck Commissaris de
Vries bij mits sijne leddinge het werck en extraordinary
gelt niet vijtalde, en geen werck is, sal sorge
blijven, dat met des Heeren Borgemeester tot vijtvoeren,
daertoe tot gerammen Claes, mitsgaders Winckel, ende
de Weeshuysen, Kerckelijcke en geestelijcke, getimmert is,
daer het geheel Chaijer alle de Predicanten, en ijder naer sijn
conditie en gelegentheijt niet minder niet voor hebben
te wijcken, en besorgt te staen, soo dat Bunder mette
tijt, een wel gebouwde en gants gemeene commerciestad
staedt, daer met alle werck de Verdeelt, voor de Comp.
werden sal, daer toe met den segen des Heeren, onses Gods
en vlijt niet gespaert, maer getrouwelijck int werck
geleijt sal worden, twelck Uwe Ed.e welgevallen en
behagen sal.

Aldermaten accommodabele, met ongeloofelijcke schaerwerde
geringheijt, onder Onderlinge inde forten Predicanten, ge-
practiseert, en sonder merckelijck gevaer van verliesinge, ge-
maeckt en gebeteret werden, de groote en swaere Barcken int
Casteel Bewinge de Vriesse, hebben sijn bij swaer ende
extraordinaris weder verliesinge, nogh dicht en wel gehouden,
des leedergrootste Barck, die bij ons gedachtenis gedaen
soude, en door den E. Ed.e Raembrucq gestelt, acht meer-
door achtervolgende, de sijn wel geanimeerde staet, als de
bewegingen der aerde, toegenomen is, soo hebben de Ed.e Heeren
Bewinthebbers geschreven, soo sijne Ed.e constitutie sulcx gedoogh-
de van Clinckaert de Summeer te scheijden met schaerdeeringe
en geld en gedeelten dits werck, daer van te erlangen hebben.

Bij voorgaende is geseecht, hoe onversadigh tegen gevolgh
van October en November laetstleden, onder Bommel Dinge
werck de alsdoen soodanigen extraordinary en 7 maendigen
hitte, en gants brandende droogte gevolcht is, als nijt
bij menschen gedencken, alsijt hebben gehouden, derwegen de
Coorsvaarts aerde, is wijt stot dien al veel gehindert, voor-
sonderlijck tijt ontrent gemaeckt, ongeloofelijck schade
aen jongen geplante Dijnange Cocusbomen, ander vrucht-
dragende bomen, en Vendertingen, gedurende waeren
van vele Onder, en uitgedragen met schade bomen,

voornemelijck

voornamentlijck die op de sonne stonden, niet vrij sijn gebleven,
en nietteegenstaende alles 't geene, is ons tegemoet groot perijckel,
over de 9000 [illegible] met [illegible], per Reijs 25 Catty Banda,
en 110 @ Catty Nooten is soorte, ingedraegen, en soo den Almogenden
't seer geweest, met eenige redelijcke matige Regen, hadde
bevochticht, 't sonde een extraordinarij, ende uijttermaten schoon en
overvloedige gewas gemaeckt, en 't welck kennis van der
Inden gebracht hebben. Intusschen blijft den Almogenden
voor sijne miltrijcke seegen, met danckbaerheijt eerlijck
en groot gemaeckt.

Van gelijcke [illegible] als al te langduerige droogte hadden,
sijn dit present Oostmousson ende sedert 't vertreck der
voorsz. Retour Schepen naer Batavia, met onophoudelijcke
Regen, [illegible] met extraordinarij harde Westen Winden,
gequelt geweest, 't welck den spoedigen voortganck is ons
[illegible] en [illegible] verderven, tot onser [illegible]
leetwesen, seer gehindert. Onse [illegible] voor dese [illegible]
dagelijcx [illegible] ongetemperheijt, het [illegible]
[illegible] schoon [illegible] geweest, dat in [illegible] Januarij
en Februarij, uijttermaten schoon geblevent, ende met goede bequame
Weder, sijn vrucht geset hebben, [illegible] groote
[illegible] gedaen, [illegible] eenige [illegible], die op de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] sijn geworden. Soo dat den [illegible],
[illegible] uijt te [illegible] is. [illegible]
[illegible] [illegible], op den [illegible] staet [illegible]
[illegible], [illegible] gelieven te [illegible], en [illegible]
ons [illegible] [illegible], het ordinaris [illegible]
en [illegible] [illegible]. [illegible] UE. [illegible]
[illegible] geweest, is ons [illegible], [illegible] met [illegible]
[illegible] te [illegible], [illegible]. [illegible], dit
tegenwoordige [illegible] [illegible] en [illegible] voor dese [illegible]
[illegible] [illegible], en [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible], en [illegible] [illegible]
[illegible], tot [illegible] [illegible], uijt
den [illegible] te sijn [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible], maer ter contrarie deselve gants
[illegible], is [illegible] [illegible], die voor desen,
en voornamentlijck inden Jare 1624 a 1627, sijn [illegible] Julij
en Augusti, [illegible] van dese Jare, het [illegible]
[illegible] [illegible] gantsche Jaer, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], door sijn
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
@ 1628: tot 1635. [illegible] met droogte in October
November & December [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

(Moet echter de Insgelijcx niet voor 't begin van December, sal
geplucht werden, sijnde ons eenighst fondament der
hope van een goet gewas. Want ontrent deser tijt [illegible]
hebbende, souden gants sterven, en tot niet geraeckt sijn, dat het pre-
sent (niettegenstaende deser groote en veel [illegible] boom-
iet gebroecken, noch [illegible] mede belanden staet. Wij
souden oock voor seeckere, den almogenden het welder, mede-
mede alletijt der verstandigen ondanckbare menschen,
bevonden, den seer belanden boom de last sijns vruchts
niet draegen noch voeden, ende mij ter perfectie voort brengen
soude, doch het t' voordelijck wesen, nadat sij voorsichtig
besluijt, tot onsen wel den hier inne disponeren sal, waer
UEd: Dr. onse volgende mede gedeelt, en de ontfangen
werdende, [illegible] tegenwoordigent, daer toe
ons sullen gedragen.

Bestandigh vinden ons met [illegible], en
[illegible] te planten besigh, hoewel UEd: [illegible]
bijna [illegible] Jaren [illegible], alsien limoenen, soete
[illegible], [illegible], [illegible], mangos, [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible], etc. is overvloedt naer [illegible], te
vinden sal wesen. Sedert onse laetsten, [illegible] de [illegible]
[illegible] landts [illegible], sonder [illegible] ander
[illegible], die [illegible] ende is [illegible]
[illegible].

Insgelijcx hebben wij in dit praesente [illegible], de [illegible]
der [illegible] uijtgedreven [illegible] boomen, met ander
[illegible] [illegible] [illegible] en [illegible], gelijck de [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] de is [illegible] jonge [illegible]
[illegible] boomen, voortbrengt, [illegible] het [illegible] en
[illegible] der [illegible], [illegible] niet te [illegible], bij welc
ter [illegible] gegeven, en uijtgeraeckt werden, soo dat de [illegible]
[illegible] tijt, [illegible] [illegible] jaer [illegible] planten
souden, tot [illegible] en [illegible] [illegible] comen,
[illegible] door het planten, niet als ter [illegible] dije
[illegible] UEd: dat [illegible], die [illegible] niet [illegible]
[illegible] werden, het gantsche lant [illegible] bij goede [illegible]
onderhouden en [illegible] ter [illegible] sal.

Dat tegens blijven voor eenige Jaren alle de [illegible] boomen ter
mede geweest, en uijtgeroeijt, gelijck mij dagelijcx d' jonge
[illegible], die [illegible] [illegible] en tot niet gemaeckt
werden, dat UEd: [illegible] is [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] mede uijt [illegible] te [illegible] staet, de [illegible]
jonge [illegible] partije, [illegible] [illegible] boomen, die
met [illegible] vrucht [illegible] staen, [illegible], en tot Contentement der
arme [illegible] ontfangen.

Het [illegible], voor [illegible] [illegible], de [illegible]
[illegible] int velt [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] te

treck

toevoer door afweringe der Armoede en beneficinge geduerende
werdt, gelijck sulcx wel haest bespeuren sullen, 't welcke door
geringe afstoot der luijden Banda tegen Weijck met groot verlies
tinde, Clachten, en [illegible], hier, en tot [illegible] tegen weijck [illegible]
deser gemeente vresen sal.

Albier verschijnen van Batavia, de Schepen den 10e Junij
vertrocken en 12e April, beyde, waeren mede d'antwoort van de
voorgaende missiven, aen d'Ed: Hr. Generael gesonden,
uijtgenomen de nodige ordre voor Banda besonderlijck met
beyde [illegible], die [illegible] voetvolck, ende
geavanceert sijn, waer inne onder anderen sijne Ed.
heeft geordonneert, gemelte beyde, met een de Retours
[illegible] Schepen, van Amboijna naer Batavia te doen
keeren, dat tegens wederomme uijt gemelt Amboijna,
't Schip Banda, bevonden [illegible] te versien
hebben, twelck alsoo volbracht, en gemelte Banda
den 16e Julij ter rede gecomen is. Item met de laetste
Retouren van [illegible] ter gewoonlijcke
tijt, naer Batavia, brengt dan oock laetste bedrijff van
tgepasseerde deser Quartieren, en den nodigen staet
geretourneert blijft.

Op den ontfangh en bevinginge van Ed: sijne ordre van de
Ordre, dit [illegible] Ordonnantien, [illegible] van
onsen Banda, en onse schuldige plicht, tot preservatie van
alle geschillen te verhoeden, soodanige Ordre en Reglementen
daer tegens gedateert, als Ed: gemelte ordre, [illegible]
[illegible] gepasseert, soo dat [illegible] en Ed: [illegible],
van hier [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
te verwachten hebt.

In Confirmatie van voor desen, en als nog bevinden Ordre, [illegible]
[illegible] tegens den Armen [illegible] Borger, met [illegible] en
Jngesetenen, dit [illegible] der Specerijen, [illegible], en [illegible]
[illegible], daer en tegens [illegible], en die [illegible]
[illegible] betalen [illegible] door de [illegible] [illegible]
[illegible], seer weijnich te vinden sijn. maer [illegible] verdrieven, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] uijtgenomen die is [illegible]
en andere [illegible] hebben, 't [illegible], en door [illegible],
werden naer [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible], de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
en de [illegible] [illegible], soo is [illegible], tot Ed: naer
der ordre, met te [illegible].

Naer dat voor desen, door [illegible] van [illegible] [illegible],
[illegible] met [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ende
[illegible] sulcx [illegible] [illegible] tot [illegible], bij de [illegible]
Burgerij in Banda, dit [illegible] van [illegible] Commissaris
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] d'Ed:
Hr. Generael

Heer Generael Hendrick Brouwer, ende d'E. Heeren Raden van India
is overgelevert waer inne onder anderen, naer veel ongefondeerde voor-
stellingen, hebben hooghgem. gemelte E. Heer Brouwer
A° 1634 grondich beantwoort, ende door ons getrouwelijck
gedeclareert de verminderinge van 4en des Hooft Penninghs
tot den 10en Penningh, ende de oorsaecke, waerom den [illegible] den 10en
geven, naer het dienen van ons Vaderlant, den veertichsten
Penningh te betalen, twelck gemelte E. Heer Brouwer
adviseerde, sulcx UE. hadde bekent gemaeckt, dienvolgens
UE. bevelen mits deesen te gemoet sagh. Intusschen
gedoogende tot nader ordre, wegens het [illegible] gebruyck
vanden 4en der Penningh ende 10en Penningh der thuysen te conti-
nueren, ende behoorlijck te vorderen, twelck is bevonden ge-
rusticheyt, tot dato [illegible] is achtervolcht, waer de [illegible] uyt
d'extract [illegible] UE. uit de Missive vanden E. Heer Generael
ende Raden van India, d'antwoort hebbe [illegible] sulcx
als gemelte E. Heer Generael geremonstreert gestelt
wert, dienvolgende sijne E. ons geraden heeft gewesen,
dat de wy soodanige antwoort ende advys sijne E. hebben
toegebracht, als UE. uyt het [illegible] extract vande
Missive, gelieven te [illegible].

Tot verwisselinge ende suyveringe der overwoonende Swart
van dien Bandanesen, hebben wy de Schepen Leeuwinne ende
Leyden 120 st. Aracanse, Bengaelse, ende Mallebaerse Slaven
ende Slavinnen bevonden, daer tegens 112 st. naturelle
Bandanesen per Leyden [illegible] naer Batavia gesonden,
waer onder 6 st. Papen ende de Priester [illegible], die het [illegible]
[illegible], als wesende een Hooft ende [illegible] gebruyckelijcke [illegible]
[illegible], hebbe doen embarqueren, gelijck van voorwaertsgen
[illegible], met ordre naer sijne E. [illegible] Batavia, soo veele
[illegible] te [illegible], als immers mogelijck soude wesen, [illegible]
alle de naturellen ende overwoonende Bandanesen, uyt de
Oogen ende van hier te hebben, [illegible] eygen vrywillige
[illegible] sijn, hebben sulcx [illegible]. De [illegible]
[illegible] met hun [illegible] het [illegible] toecomende
Schepen te senden, ende hun naer de bequame gelegentheyt van
Batavia te bevorderen. [illegible] doch wy sullen 't daer naer
becomen, dat int Fort Banda daer van gesuyvert sal
wesen, [illegible] niet meer als 560 st., volgens de laetste be-
schrijvinge, alhier te vinden sijn, twelck veel [illegible] inboorlingen
ende ons buyten [illegible] staet [illegible].

Volgens de ordre van d'E. Heer Generael, hebbe t' Guarni-
soen van Banda, op 350 koppen gestelt, ende [illegible] met
die van de Schepen Leyden ende Leeuwinne, behoorlijck gedaen,
waer mede [illegible] dit [illegible] Jaer, met de bijvoeginge der
[illegible], alles goede bequaem [illegible] te

Banda

binden, door soo de besettinge van Banda, en voornamentlijck [illegible] opperhoofden voorwallende, met 100 [illegible] mede ge-schieden, soude gants [illegible] voor onverwachte Attentaten en andre Intervallen wesen, dan bij desen [illegible] tijden [illegible] volcomen begeeren, en soodanich [illegible].

Dat versoeck vanden E. Heer Gouverneur van Amboyna [illegible] int eerste vande Maent december herwaerts, der Comp.e van 42 [illegible] en [illegible] soldaten, onder bequame hooft-officiers, naer [illegible] [illegible], alwaer de [illegible] van Amboyna [illegible], gesonden, dewelcke [illegible] met [illegible] sergeant [illegible] [illegible], mitsgaders de 3 [illegible] [illegible], [illegible] Moluccos, en [illegible], [illegible] en [illegible] [illegible], [illegible] naer [illegible] [illegible] der [illegible] [illegible]. [illegible] voors. [illegible] [illegible] [illegible] langs de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] niet [illegible] niet [illegible] en [illegible] obedientie [illegible] dat der [illegible] [illegible].

Ondertusschen op 16e Julij, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] en [illegible], [illegible] bij [illegible] der [illegible], [illegible], en [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] onder andere, dat [illegible] der [illegible] der Comp.s [illegible], mitsgaders der [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], en [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] niet [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] tot [illegible] [illegible] [illegible] der [illegible], die [illegible] groot [illegible] uit [illegible] [illegible] te [illegible] [illegible], [illegible] en [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], en [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] met 40 a 50 [illegible] [illegible], te [illegible], en te [illegible] te [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Amboyna [illegible], en des E. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] Considererende de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], en [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], dat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], tot [illegible] der [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], en [illegible] [illegible] der Consumptie, [illegible]-[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

20 last der gepelde rijs, —
20 last der padij, ende
30 balen carreo, behalven eenige cleene gedienden dingen, ende behoeften, de gemelten Ed: Heer Gouverneur Robert [illegible] 't 2e augustij mett 't jacht [illegible] derwaerts, de via de Buttoniers, toegesonden.

Doordat Banda meest uijt meer als met 161 last der rijs ende padij geproviandeert is, dat niettegenstaende alle tijdelijcke menagie, die bij van [illegible] naer 't gebrek bevonden, is januarij geconsumeert, ende tot niet gecomen sal wesen. Derhalven altijt tijdelijck uytset van Batavia is [illegible], twelck der Ed: Heer Generael gunstich is voor te dragen, ende hoopt, ons [illegible] met [illegible] rijs te [illegible], ende anders [illegible] altijt des [illegible] tijt [illegible] doer ons tot [illegible] ende sijn Ed.te goede voorsorge [illegible] ende [illegible] Ondertusschen deses [illegible] lange [illegible] alle quartieren [illegible], ende frequentatie [illegible], des [illegible] geaccommodeert ende [illegible], twelck met goede [illegible] continueren sal. Dan [illegible] handelijckheit der inlantse natie, die [illegible] geringe, ja sonder [illegible], gelijck de [illegible] bij der stadt [illegible] gantsch niet te [illegible].
[illegible] 750 a 800 last der rijs, bij [illegible] memorie, van den Ed: Heer Generael, [illegible] geeyschet, [illegible], soo sijn Ed.te conditie [illegible] voor twee jaren geproviandeert, ende [illegible] sorge te sijn, [illegible] het [illegible] ende [illegible] tocht van Amboijna, Banda ende [illegible], ende [illegible]; sijn Ed.t de [illegible] voor te dragen. Te meer, [illegible] onvoldoende [illegible] gemelte [illegible] tot alle [illegible] onderworpen sijn met weinige rijs met [illegible] geweest [illegible] bij [illegible] Amboijna [illegible] treden. Soo sullen ons [illegible] sijn Ed.te goede voorsichtige sorge, geheel [illegible].

De clapmbedelingen van [illegible], [illegible] ende andere ongelegen plaetsen, sijn der [illegible] jaer [illegible] behoorlijcke tijt, altijt [illegible], [illegible] door de [illegible] lucht, [illegible] gesucht [illegible] landen [illegible] tijt [illegible] duert [illegible] Banda [illegible], ende andere plaetsen [illegible] [illegible]. Ook sommige [illegible] 7 maenden [illegible] is [illegible] ende [illegible] altijt [illegible] miserabele omgecomen sijn. [illegible] door de [illegible] [illegible] lucht [illegible] ende goede [illegible], die

van [illegible]

van hier vertrecken, die van Ceramanent en haer Vaderen,
dagelijcx aen 't Casteel Coutinareden, deselve 't Gouverneo-
hardere niet gebracht hebbende, is bleeven ons Comp.e geweldt,
dat voor haer niet schadelijck, noch de Comp.e ondienstich is.
voorders bespeuren wij, vertoonen bij abondantie Rijs haren, een
groote Sprullinge, en tot gerijff der armen, den vrede bestant
maeckt, en in extraordinarij tweede aenbrengen, Swaelde tot Saba-
conde sal. De Coraminnen, Spuite den Cinies Prijs der Sagoinas
Steden Menisten, sijn soo sterck als in schijn te vellen conde,
alsoo niet gevallen bevonden Daesent 5 a 6 Rds voor 't duijsent
dat Cedelijck swarst is, en haer grootelijcx animeren sal,
tenderis met Smoges gevoedt werdende. Volgens de ge-
richten, staen van Quilij en Aroinos, gelijcken dat hij
Jonckers te arriveren. Des vermogende geleijt te tijdelijcke
en Spoorheden, als sleden haer, bij ons is Soleso. Nu ghelde
seggen andermael, dit alles swaerlijck weinich tender-
eaten, item de geringe quantiteijt, tegens de soo ve-
scheijden consumptie, niet als met moeijte te obtineren sijn,
vermits den Ondercoopman de Quilij, sulcx duijdelijck
tot versamelinge van des Coulan Sagoebloedinge niet da-
gouvo, 't Mont haer van Goodes heel. Doch alles vaste van
soodanige waerde te maeijen dij Speculatie UEd.t tot onser
observatie ende schuldel bevonden sullen.

De Engelschen, sijn met haer Schip de Nacht, den 11e Maert
passt, op Noil Nus, voor de Generael Negorij Lugins, aen
Oostsijde van 't Lant, ten ancker gecomen, en souder ijets te
handelen uijt te rechten, den 20e dito, wederom vertrocken. Sulcx
sulcx, dat de Noile Nunse, strijdend en even dertelijcke
Ceitten, hun ter Cruijse en tegenheit, sonder de ontdeckinge
Steden (alsoo welcke den Navie gesocht hebben) te connen vinden,
den storm niet den uijtstaen. Niettemin hebben getracht,
deselve sonder Spijt, doch met Cleven Cruijt, onder 't lecht
metige Cornis, gemackelijck te losen, gelijck UEd.t
bij het verbeeldende extract uijt onse missive aen UEd. Hr.
Generael en Raden van Indien geschreven, tweeck tot
ervarenheit der Neditas, is deses geseten gaedt, gelievende te
bevragen, waert tot ons gedragen.

Den Predicant Jan Jansz van Enckhuijsen, ons Sleden haer
met het Schip 't Wapen van Hoorn, toegecomen, hebben in
december, het Eijlant der Quilij en Aroinos, beneffens
den Ondercoopman, Evert, twee Gecommitteerden, ende
vijff soldaten, met onser Boeijer Banda, van alles wel
versorcht, derwaerts gesonden, om te onderstaen, wat
dienst, tot bekeeringe der heijdenen, mitsgaders in de

Negotie aldaer te bevorderen soude wesen. Soo bequamen den 4en
Junij per dato, met de gesepte Prauw (: die door den aenhou-
dende wint, soo lange getardeert hadde :) brieven van
gemelten Predicant en Onderkoopman, gedateert 27en Maij
uijt de Negorij Mard. A Quij, advijserende hoe wegens
onse Godt, voor 't Lant schoodig sijn gemaeckt, ende door
eenen Pacij, den swager van Admirael Karru Kingi Vingi,
die 't gebergte bewoont, sonder de wetenschap gemelte Admirael
niets willen doen, is groot verijdele der Volcks sijn gewaeckt,
twelck (: naer bericht werde :) meest uijt dese onverstant,
soo door 't Wadtdig en ontijdig procederen des Steenhuijs,
als 't hooringe van 't Souden Cattitade, sijn oorspronck
heeft genomen, doende hen nieuwe Goden, hebbende dit rijcke
bewonden Lant, noch der zielen Oogen, soodanigen gen-
steerden Materie, niet hebben connen schragen, maer (als bevonden
soude (werden) tot quade begeerte gebracht. waer van 't wed-
gewaerschout sijn, hen te wachten hadden. Achter door de
Providentie Godes, en gunst der gemelte Marra Vingi Vingi,
mitsgaders vele Quijnes, die hen tot bewaernis omsingelden,
geconfirmeert. soo dat uijt haer 't heijt, en de Lossinge des
Oorden des van Marra (die met groote bevorderen en hooringe
sijnder persoonen, (gelijck eventelijck is alder presentie
gebleven) machtig was, sig aen Pacij en sijn aenhangh te
verdelen) den Predicant en Coopman ten hoogen geholpen
hebben, twelck den Admirael, verresende met den Soldaten sonder
schaft, de toeseggingen der gunst, en eeuwige Vrintschap,
is hen beliefde stede :) is gemelte Marra, ontrent 3 mijlen
binnen des Lant, geset hebben, en als noch hen Residentie
houden, daer redelijck getracteert, 't goede getuijgenis
van geheven wert, doch gelooft met een licht en Slechte
sijn, derwelcke sijn Joncker tedendig maeckt, en ter gevoeglijcker
tijt, alsoo te schijnen, en persoonelijck de gunst van den
Steenhuijs, naer dese attentie, uijt te sterven. Achter-
naer alle Circumstantien, staet te beduchten dat gemelte
hen Jonck, weijnigh vrucht inde Saligmaeckende kennis des
Christij aldaer gewrocht sal worden, sulcx d'ommegangh
der Menschen, veel min der Inlantsen aert, die met besonder
kennis des woordes gelaten sijn, hen gants clevent, en twee
weninge en tracking der Harten bevonden is, daer bij de
Lichtvaerdigheijt en Creeft soo groot, dat niet alleen hen tot
stellinge dier Overleden begeren, noch den Eeuwigen
wandelen, maer bij naer 't Eeuwig bevestigt woudt, ende
't loot lot, sig niet onderwerpen can. Bedenckt onder ander
geringe Redenen, dat aldaer weijnigh licht te verwachten

ende sig niet

en sich niet gesonts Cleeres en Sterck, bevestende is. Item
en sijn overleden sijn lieve huijsvrouwe (: waer nae hij seer verlangt te
vertrecken, en hem een dienstich bedienaer heeft. Eyndelijck Warde
is Droost geeft uijt, en heeft al eertijdes hij op dat lant noch
30 jaren, waer hem geen vruijcht te doen is. Overschoot, en niet
om te spreecken, op commissie sonder 't welck niet bestaen can sien
motten. Dusdanich behouften wij desen goeden dienaren —
Dersoos niet de kennis te ontvangen vreas, dan dat alle begin-
selen, voornamentlijck in sodanigen grooten werck, swaer ende
moeyelijck sijn, dienvolgende met goeden bestande, groote pati-
entie, en gedurigen moeite sonder veel de fundamenten ge-
leijt moeten werden. Wanneer door [illegible] [illegible], gelegen
gelt ontrent dese Clercqueres, te bewaeren souden sijn. Dat
de Corte frequentatie sijns Dersoons, in den [illegible] aen d' Ed.
H.r Admirael Brouwer, ons int gewenschte succes, sonder
soo veel heeft gemaeckt. Niettemin vrij sullen niet
staeken, maer alle mogelijcke middelen, het mitlers de weder
en op de Conste des meergesijde Jan Janss met sijn geselschap, om wel informeren, en sijn sterckheit niet en gesont
voordel [illegible], mitsgaders te Principaels naer de voorde-
ligst Regeringe, ende met nader besoeijdinge (: dat tot den
Dersoonen Contract waer en Cortes tijt, soo tot Aenleggingh
der Schepen, als anders, bemerkende de goede beginselen,
gaets dien dies voort sal gaen te Continueren, ende dese tot
nader Ordre van d' Ed. H.r Gouverneur G.l Rades van Indien
te laten bevinden, 't welck uijt ons leggende te sullen staet.

Desgelijcx adviseert den Ondercoopman, dat ons Order in de Negotie
nae believen wederom, en rent te doen staet, geen voornemen heeft,
mitsgaders 't nader gewonnen Cassitade is geweest ter Rade
eijgen Drijst ontfangen, waer af niet den Boeijen, en een schoone
Coopvaert, ontrent de 420 R.s heeft afgegeven, niet voorsien-
gingen 't Bestedende D.r voor de Occasie te verschiet geven,
soo dat niet alleen de gedaen werck ende goet te maecken, maer
Cont d' Ed. bemerckende de Sturinge der Leeden, aendacht
te geven sij, 't welck is besonder recommanderen de gedaechte
sullen binden, en sijn Sterckte Cleerechtigheit, soo mogelijck is,
niet voort breijt dies te schrijven. Overmits d' Order sendes
ons als [illegible] dagelijcks, den Coopsten Brug van meergemelten
Admirael, bemerckende Bander Marckt gestelt, die tot
Schepen gehouden, en der Cort gegeven werdt. soo verwachten
deselve van minder, en niet in [illegible] jaren te sijn. Desen
sullen de [illegible] gedurich daer op binden, en dies veel hier
niet comen sal.

Voor 't Eijnde, d' gevangen Javanen, die op Vlissingen tot Batavia
derwaerts gebruijckt sijn, int overvoeren nae Groot Banda,
den Sergeant (: die lichtveerdich, sonder eenich bevel
geseijt heeft.

geschiet, sijnde des [illegible] jaers door Portugijsen, is
sal geworden, en voor dat geschieden soude, is met de Orangcaya
van Macasser gevlught, dewelcke des vlot Lamboisen, tot [illegible]
ninge van 't lant ontrent geen werck, ende de gemaeckt, d'alsoo
onbekende 't woort en 't [illegible], gelijck en [illegible] Jammer [illegible]
[illegible], door de bestieringe Godes, alsoo [illegible],
[illegible] buiten alle [illegible] 't lant begonde, welcke [illegible]
door de [illegible] van [illegible], van Macasser [illegible],
en bij hun [illegible] sijn. Den [illegible], bij [illegible] gelegentheit,
[illegible] hebben te [illegible], begeerde dit [illegible].

Over Ceramlant, comt mede de [illegible] tijdinge, hoe dat de
Lieutenant van de [illegible], met [illegible],
[illegible] hebbende 't [illegible], en [illegible] te [illegible]
[illegible], des Sergeant [illegible] van [illegible],
met het [illegible] Guarnisoen aldaer leggende, [illegible]
[illegible], [illegible] des Orangcaya [illegible] en de sijne
[illegible], met gemelte Sergeants [illegible],
als [illegible] gevangen, [illegible] van de
Gouverneur [illegible] [illegible] [illegible] van 't [illegible]
[illegible] naer Banda, geen [illegible]. [illegible]
de [illegible] [illegible], [illegible] naer
[illegible], d'[illegible] [illegible] te [illegible], en [illegible]
[illegible] gelegentheit, [illegible],
des Gouverneur [illegible] van [illegible],
[illegible]. [illegible]. [illegible]
't [illegible], alle de [illegible], die bij de [illegible]
[illegible], met 't [illegible] [illegible], [illegible]
van de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible], ende [illegible], de
[illegible] [illegible], alles [illegible] te [illegible], die
[illegible] [illegible] van [illegible].

Uyt gemelte Eylanden als van Ceramlant, hebben [illegible]
[illegible] de [illegible] tijdinge, hoe dat de
Coninck van Macasser, [illegible] Banda [illegible]
en [illegible] [illegible] [illegible], die [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
te [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] Bandanesen [illegible] Macasser [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Bandanesen
[illegible] [illegible] Macasser [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] Orangcaya, [illegible] [illegible]
die [illegible]

die sij daer toe heeft laten gebruijcken, voor de Negorij [illegible]
(alsoo daer tegenwoordich vlooten Bandanesen gestruijt, bij de andere
gesocht, ende van de vlaghte gemaeckt hebben ende overtredinge,
welcke desen armen bloeden verrannen, des besonder verdraeght,
seijt aenbrenght, van sulcx bij den Macassaer is voorsz.
schadelijcke consequentie, getracht te vinden, te meer
den Coninck onder rijcxgebiet, sijn [illegible] en assistentie
tegens Banda en Amboijna, sijn [illegible], met [illegible]
accommodatie den Quijmelaha, als hebbende deselve,
de gelijcke climaet ende eijgenschap, ende van de Nederlanders,
die alles soecken tot haer te trecken, de rijcke uijt de [illegible],
gemeijne [illegible], ende groot gemoet heeft te [illegible],
is met ontledinge des Conincklijcken [illegible] Staet,
door diverse [illegible] [illegible], sijn [illegible] [illegible], ende
sulcx uijtstroijselen als [illegible] inde [illegible] te [illegible],
[illegible] gestelt, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] goet [illegible]
[illegible], gelijck [illegible] [illegible] [illegible], de in goede
defentie, met conditie [illegible], met de [illegible],
[illegible], [illegible], met [illegible] [illegible], de [illegible] [illegible]
lijck gestaen, [illegible] [illegible] de amonitie van oorloge,
[illegible] [illegible] geaccordeert, [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] te [illegible], als [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], de [illegible] [illegible] Amboijna, [illegible] [illegible]
Comp.e staet, is [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] te dragen. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], door
de [illegible] bij [illegible], niet te [illegible].

Is wel te gelooven, de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] Banda [illegible] ander Quartieren,
door den Macassaer, [illegible] bij den [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vijanden, [illegible]
[illegible] [illegible], tot [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] grootelijcx [illegible]. [illegible] [illegible]
dese Landen, de [illegible] [illegible] [illegible] Ed.t [illegible] [illegible] [illegible]
negotie mogen continueren.

[illegible] [illegible] [illegible] den Macassaer [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] geinformeert, [illegible] [illegible]. in [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], sijn van diverse [illegible], [illegible],
de [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] tot [illegible] [illegible] Banda

van alles

van alles ten Oorlogh schip, hebben geschickt, dan alsoo de
Jonckens aengehaelt, en van ontrouwe Inwoonders als geen goede
gestoolt sijn, hebben deselve niet connen vinden, noch
eenigh bescheet daer van. Achter en geringhe tijt de voorsz gelegent-
heyt die uit comen, en is der Respondenten sonder
dan alsoo de Orangkayen niet en Contracteeren, sijn daer van
gekeert. Insgelijcx wert ons dagelijcx bericht, is de
Amboynse Quartieren, weynich of de nagelen der selver
Schepens sijn. De Oorsaeck legt aen den Almogenden betaelt.
Intrim wert dese sware speculatien bevangen, ende
blijven in hangen te sienen, want den Ed. Hr. Generael
en Raeden van Indien, tot bevorderinge van dien gebenedijden
staet, voornemens sullen treffen onder Remonstrantie
ende Oordeel, van Godes te verwachten, quitt alle
dese swaricheyt uit de Contract beraemdt, ende de
uitroeyinge der nagelen uitstaen. Alsoo de vrucht
nog Nagelboomen op de Rebellen landen te vinden,
uitsluyten de Leegaerden int particulier tot voordeel
gedraeft werde. De allerdierende groote Godt
gelieve sijn rechtvaerdige straffende roede is liefde-
lijcke genadige uitcomste te senden, vrede en tot Ruste
en vrede dien staet vaderlijcke bevestigen.

Hier mede

Edle Eerntfeste Manhafte, Wijse, Voorsienige, seer
discrete Heeren, wil U Ed. nade mijne hartgrondige
Groetenisse, int gesicht des Allerhooghsten bevolen laten,
die U Ed. Generael staet, en particuliere persone
gelieve te segenen, ende met sijne H. Regeeringe, tot
Rust en bevorderinge der Regeeringe, gevaderlijck
bewaren. Amen.

Actum int Casteel Nassauw opt Eylant Neira, in
Banda, adij 12e September Ao 1636.

U Ed. onderdanigen Dr.
Cornelio Acoley.

D.

E.e Heeren gecommitteerde Bewinthebberen der
Vereenichde Nederlantsche Oostindische —
Comp.ie ter vergaderinghe der 17.en

Cotn

Amsterdam

N.o 40.

per via de Batavia
· 1636 ·

d'Ed.e Heeren Bewinthebberen der
Vereenichde Nederlantse Oost Indische
Comp.e ter Caemer van Amsterdam

Ed.e Eerentfeste Manhafte voor wijse
voorsinnige seer discrete Heeren.

Mijn Ed.e Heeren.

Tot verwolch ende quitinge der plichten sullen int cort t'geene sedert [declareren]
onsen jongsten van dato 10.e Augusto 1635 per via de Batavia U Ed.t toegesonden
daer toe (als aen des selfs ontfangh niet twijfelende) ons
gedragen, in dese quartieren Banda voorgevallen ende gepasseert is,
t'welcke verhoope U Ed.e soo behaechlijck ende aengenaem als onse
wil veerdige doch traege penne dienstbaer wesen sal

Soo wel de Politique, als de Ecclastique staet, houden sich, sonder eenige
veranderinge, inde voorleden geadviseerde vredige gerustheyt, een yder
behertiecht sijn schuldigen plicht, ende betoonen goede genegen
Obedientie, oock wert niet alleen U Ed.e mitsgaders d'Ed. H.r
Generaels ordre ende bevelen, letterlijck inde Politie, maer in allen
deelen inde Ecclastique, volbracht, onse gecommitteerde continueren
met vredelijcke ruste, inde kerckelijcke vergaderinge, ende houden notule
van t'gepasseerde, insgelijcx wert niets van gewichte, buyten
onse Communicatie ende approbatie, bij haer gearresteert, soo dat
(Godt lof) alles in goede stichtelijcke ordre, sijn cours neemt ende
hout

Inde Negotie, wert alhier sonderlinge, ofte egeene veranderinge, soo inde
Vloopen, tegenwoordigen, als voorschijnelijcken tijt, voor t'eerste aen-
staende bespeurt, oorsaecke achter af, ende buyten alle doortocht
gelegen sijn, dienvolgende anders geen besoeck, als die hier caereus
wesen wil, hebben, daer bij die uijt Batavia verschijnen, maecken
(buyten de behoeftige nootnoodige cleeniheden) met eenige
weden gedaen, een vullinge ende trecken contant uijt den
borger, d'Inwoonders van Ceramlant, Keij, Aroüw, ende
andre omgelegen plaetsen, die jaerlijcx met aenwas alhier verschijnen,
geven een geringe vieringe der cleeden, dat niet merckelijck als door
den Mar dojen handel staet toe te nemen, maer naer alle apparentie,
omtrent dien streeck houden sal, uijt hun loopende aenbrengen,
van cleene valeur, doch ons gants dienstich is, waer door geen groote
Cappitalen connen omsetten, niettemin wij houden hunne frequentatie,
de gedienstichste, ende profijtelijckste voor Banda, om welcke
oorsaecke, met het soet lieftallich gelijt der vrundelijckheyt,
tot volcomen contentement, met treckinge dier natie ende besonders
t'gemene profijt, sullen continueren, doch t'noijse misvertrouwen,
met des tijts palinge, behoorlijck apprehenderen, ende tot onser
gerustheyt voorsichticheyt lichtmaetich gebruijcken

Bij eenige inwoonderen van Ceramlant, ende groot Ceram, die daer toe bij hun
geprivilegeert zijn, ende bij afslijvicheyt int geslachte succedeert, wert
een handelinge in seecker soorte van bast der boomen, genaemt Mar doij,
op de custe Nova Guinea gedreven, welcke Mar doijen bij de Javanen
Maleijers, Macassers ende diergelijcke natien, seer getrocken, ende
begeert wert, ende daer comme jaerlijcx op gemelte Ceram met hun
vaertuijch verschijnen, ende sulcx met communicatie ende advijs van
d'Ed. H.r Generael ende Raeden van India getracht hebben, den geseijden
handel aen ons te trecken, om des te meerder de voorsz inwoonders van
Ceram, t'onswaerts te animeeren, ende gemelte Javanen Macassers etc.
sijnde onse groote vianden vandaer te weeren, tot welcken eynde,
als mede tot naeder ontdeckinge van gemelte Guinea ende andere
hier omtrent oostwaerts gelegen eijlanden, en voornamentlijck Timorlaut
(alwaer gepresumeert wert, een goeden handel voor de E. Comp.e
te maecken soude wesen) ons door sijne Ed.t met des E. Commandeur
Gerrit Thomasz Pool, de jachten Cleen Amsterdam, ende Wesel
toegesonden sijn, ende naer dat ons met den gemelten Pool, op den
geseijden Mar doijen handel, soo naeuw als mogelijck was,

geinformeert

geinformeert hadden, is deselve met goede ordre ende bequame instructie, naer de vooren Custe van Nova Guinea gestelt, alwaer gemelten Pool, benevens 3 Nederlanders int visiteren van seecker rivierken, met syn eygen boot, op den 28 April passado door de verwoede wilde barbarische menschen aldaer woonende in cleyne stucken gekapt, ende alsoo onnoselyck ende jammerlyck, van t leven beroovt is, twelck ons (van Ruey met de hoeker Banda gerapporteert wierde) aen t voorder succes, om yets ten dienste der Generaliteyt uyt te rechten, dede t' [illegible] delen, te meer de wille ende t voornoemt Darius tegens syn grootste viant Alexander Magnus, dus ontmoette, die inde wolvaert des beleyders de geluckige uytcomste stelt, twelck op 9 Juny door de vruchteloose verschyninge der gemelte Jachten op onse rede betragticht is, hoe wyde den tyt omtrent haer heeft toegedragen, refereren ons aen d'advysen van d' E. heer Generael ende Raden van India, die wy presumeren U Ed. van alles naerder bericht sullen doen

Liet ende aengenaem hadde ons geweest, gemelte Timor lant naerder by de Jachten ontdect, ende goede informatie daer van gecomen waere, twelck schynt door onkunde, ende dat d'inwoonders hun niet te spraecke wilden stellen, is toegecomen, ende om sulcx andermael te onderleggen den tyt te onbequaem, ende te dangereus geoordeelt wierde, soo hebben deselve om niet ledich te leggen soo tot assistentie onser hoeker op de jonckens naer Ceram, als de bevorderinge der Massoyen handel, gesonden die door den extraordinary harden Oosten wint ende contrary stroom Ceramlant niet hebben connen beseylen, die volgende naer 7 a 8 dagen tyt sleets, onverrichter saecken gekeert, de welcke ons op t'arriveren van Banda, totter Rys secours naer Amboyna gelyck int voorleden breeder verclaert wert, seer wel te pas gecomen zyn, intusschen sullen met den Ceramlantschen Orangkay, genaemt Alimbangh, die eenige jaeren syn handel op gemelte Timor gemaeckt heeft, ende ons sulcx aenbiet, in compe vanden hoecker Banda, met een a twee syner jonckens in October ende November, een toer laten doen, ende bevinden onder verseeckertheyt, wat aldaer te verrichten sal wesen, dat naer de getuygenisse der meergeseyde Alimbangh ende andere van eenige importantie wesen soude, te weten Rys, [illegible] schiltpadts hoorn, sandelen hout etc. oock gout aldaer te vinden sy, wat daer af is, sal de ondervindinge (waer toe geen vlyt sal gespaert worden) ons den besten leermeester wesen

Volgens de aen ons gedane belofte, ende t gemaeckte contract, syn 10 a 12 jonckens van Ceramlant ende d'omgelegen plaetsen naer gemelte Nova Guinea, onder voorsz Hast Massoyen gestelt, ende met deselve hier verscheenen, waermede (doch niet sonder ongeloofelycke moyte) desen jaere den handel becomen hebben, in massoye 390 picol bestaende in 14000 borden int schip [illegible] gescheept blyven, die door den anderen a 11 realen t picol comen te costen, dat een weynich boven syn Ed. ordre gaet, twelck gaerne anders gesien, ende wast mogelyck binnen onse palen gebleven hadden, doch hebben sulcx om verscheyden gewichtige redenen, die wy gemelte Ed. heer Generael largo hebben vertoont, moeten doen, ende ons uyterste devoir in alles aengewent, sulcx de beginselen uyt een [illegible] brant gehaelt, [illegible] niet meer te becomen geweest, die volgende hopen, t selve ons niet qualyck nae geduyt sal worden

Ons voordeels, sal dien handel alleen in onse handen, ende niet als met groot perykel, ja by naer gants onmogelyck, te becomen wesen, soo om de veelheyt der volckeren, die hun daer by bemoeyen, de menichte der plaetsen daer de Massoyen valt, ende gebracht wert, als de wispeltuerigen ongestadigen aert der swarten, die niet anders als met groot profyt te trecken, ende te persuaderen syn, twelck eenige joncken

op Ceram

op Boran, mitsgaders seeckere Orangkay van groot Ceram, genaemt Backer
die sich als naer Macassar ofte Java sonde gestreckt hebben, levendich
bevont, dat door syn doot, op gemelte Oringh, benevens 10 van syn
volck, die gesamentl. van barbaersche wilde menschen int handelen
vermoort syn, handel blyft, off moste door verhoginge vanden prys,
ende wassende macht, die de vreemdelingen souden uytbyten, den handel
met d'inwoonders van Ceramlant ende d'omgelegen plaetsen, vast
stellen, twelck beswaerlyck te doen, oock de Comp.e t'ongelegen,
mitsgaders de proffyten, naer t'advys vanden E.d. H.r Generael
bevonde niet gedoogende is, overmits soo circumspect daerin gegaen
hebben, als de gewichticheyt ten uyttersten heeft connen lyden.

Ende om sodanigen handel door ons ende d'onse, mette naturellen
ter plaetse daerse valt, te dryven en connen (: hoe nauw daerop
informeeren) vande geringste apparentie U E.d.t niet verseeckeren, want
(: als voordesen aende welgemelte E.d. H.r Generael is vertoont :)
de barbaersheyt dier natie, ontsiet noch verhoont gewoonte,
kennis oft noch vruntschap, daer by den handel soo vreemt, ende
de menschen soo ongelowich, dat nie wyse, noch ancker, veel min
de bewandelinge der gront van't vaste lant, niet en betrouwen, twelck
voor sich heeft tyt een groote Chinese jonck met 50 a 60 persoonen,
sonder ymant daer af te connen, jammerlyck ondervonden heeft,
ende nu t'exempel vanden Orangkay Backer, mitsgaders
den E.d. Commandeur Pool, als met den vinger aenwyst, naer
verschynen met hun cleen vaertuych op de custe der Cerammers aen
seeckere onbewoonde eylanden onder de cust gelegen, alwaer den
coop met Cambodse swaerden, sagouw, coraelen, ende slecht goet,
(naer verdelen can) soo onordentel. ende confuselyck in sommen
als op de Cabo de bona Esperance, geslooten ende gedreven wert, doch
de hele waerheyt vertoone ons ontdeckt, want inde Ceramse
discoursen, grote veranderinge bespeuren, die om ons te misleyden
seggen watse willen, dat met discretie aennemen, ende niet
tegenstaende hunne bedreygende reden, sullen met sulcke voorsichtige
remedie tot de volcomen kennis te comen, twelck U E.d.t
synde tyt ge participeert wert, intrim bevinden uyt alle om-
standicheden, goede advance voor d'Engelsche handelaers, te doen,
daer tegens met ongestadige groote ende swaere perykelen, den
handel geaardeert is, dan soo den tyt gemelte Mor Boy's handel
den E.d. H.r Generael van eenige importantie openbaerde, gelycke
vertoone van jaer verseeckere U E.d.t t'voornaeme deel ende de
meeste partye, tegens 14:15 a 16 r.a t'picol, in volcomen
contentement, tot de quantiteyt van 250 lasten jaerlycx te becomen,
waer door vertoone ondergoet beleyt, ende genegen gunste, die de
gemelte eylanders tot ons schynen te dragen, (: stants weinich in
vreemde handen, om de merckt te stellen, wallen sonde, ooch naer
bevinden, soo ist een vast, die by alle inlantse natien seer bekent
ende getrocken, dienvolgende in alles genoechten van India merckt
houden can, ende alschoon door de Javanen ende Malleyers yets ten
dierste prijse vercocht wert, gelyck eenige weinige hier den
a 1¼ spaence r.a den bosch hebben ingecocht, voor eerst geen
besondere claddinge voorsaecken, noch die E.d. heer Generael,
inden wech wesen sal, sulcx synde, sonde den Mor Boy een goeden
inlantsen winstgevenden handel maecken, want die tegens 14:15 a 16
r.a t'picol ingecocht synde, ende by syne E.d.t met goede advance
vertierende, wert in betalinge cleeden, ende andere coopmanschappen,
met 100 a 120 p.r c.to ende meer advance (: exempt het Sont :)
gegeven, invoegen by dese middel, soo de voorraet van Battavia als
d'onse met goede winsten jaerlycx te vergrooten waer, soo blyven
in verlangen, hoe syne E.d.t dese toegesonden partye met de
verdinge ende advance bevinden, ende wat naerder ordre

daerop

daer op geven zal, waer naer ons sullen reguleren

Wij achten op de continuatie deses handels gants dienstigh ende hooghnoodigh, als strict gebodt, tot een breydel des onderkruyssende bastertachtige, ende vergiftige menschen, uyt te geven, die anders by alle middelen merckelijck nadeel sonden trachten te bewercken, want sonder onse toesicht, sulcx tendeele by de vrije luyden, ende Chinesen van Batavia ondergraven ende bestaen is, met ongeeyscht 20 a 25 Rs. comptant t'picol onder de hant, aenvanginge onser ingesetenen, uyt te loven, waer tegens noodich dient versien te werden, om gemelte negotie, benevens den Speceryen handel, tot behoeff van anderen, de Comp.e alleen te versekeren, sulcx door 't volck noodich synde, sullende behoorlijcke middelen van d' E.E. Heer Generael ofte by expres placcaet ofte nadere ordre tot weeringe des selffs, te gemoet sien

Om de negotie in allen deelen te bevorderen, ende naer vuyterste vermogen naer te gaen, houden ons met een yder goede instructie te geven, besijnd waer over de residentes in Rueys, seecker monster van bast der boomen die aldaer redelijck te becomen syn, toegesonden hebben, 't welck buyten syn eygenschap, seer naer de masoyen treckt, diewelcke ende tot een proeff den E.E. Heer Generael toegevoecht is, op dat by syne E.d. door de wetenschap der natien de kennisse daervan genomen mach werden, by de drogisten wert een hout Lignum Sarcophras genaemt, gevonden, wiens reuck dit niet ongelijck sy, doch de cracht ons onbekent, 't welck int oordeel van dies verstandige, gegeven wert, item een dunne tack, die aen fuppen hebben gecort vanden masoyes boom, waeraende bast noch sit, mitsgaders de vrucht daer op wassende, het hout dat slecht van coleur is, bevinden int sagen seer sterck van reuck, wat deucht daer uyt te trecken sy sal ons te vernemen weesen, de beste ende swaerste masoyen, comt vande houtste ende dickste boomen, die aldaer van 12 a 16 palmen gevonden werden

Des retouren van herwaerts over desen jaere met de schepen Leyden ende Buyren naer Batavia gesonden monteren ter somma van ƒ 134100: 3: 4 — bestaende in

- 26303½ catty macis in 1062 sockels genomd van 1 tot N.o 1062
- 146695. catty noten in soorte als
  - 116169. catty harde noten
  - 30526. catty rompen
- 69½ lb geparste oly van noten, in 946 potkens
- 19½ cannes gedistilleerde oly van noten
- 22. cannes gebrande oly van foely
- 107. Bandanese slaven
- 390. picol bast masoyen in 14000 bordes
- 90. catty manneties noten

Den almogenden geve dat t'selve daer 't voornaemst uyt ende proffijt voor U.E.d. te trecken is, ende gewoedat met lust den ontfanck ende bewintenis ter geleegener tyt mogen vernemen.

Onder voorgemelte [illegible] sockels met foely syn 5 stx van 't gepasseerde groote gewas, gepact als by mijn brieff gedateert den 9.e September 1635 geadviseert, ende toegeschickt is, den E.E. Heer Generael toe te voegen, ten eynde syne E.d. met ons de levendige bevoeginge tot volkomen kennisse des sonde mogen genieten, ende U.E.d. sulcx deelachtigh maecken, waer toe ons gedragen

Daer tegens met Leyden ende Leeuwinne niet meer als ƒ 77587: 5: 5 capitael, mitsgaders eenige wissels op 't Generael geaddresseert, sonder anders een R.a van d' comptant hebben becomen, ende syn versekert d'aencomende gewassen met de winste, die door nerstige uytwendinge

uijtvoeringe, ende de gerequireerde Menagie te sparen zijn, tselve in onse handen alleen te becomen, waer voor den alder hoogsten lof ende geëert werde

Ter bequamer tijt, ende op den 1en februarij Massado blijvende bottels over gantsch bande geslooten, ende met sloepen nae Batavia gesonden, waerbij niet meer als ƒ17409:10:10 twelck de somme ƒ1110:1:4 vermindert ende afgenomen is, niettegenstaende de lijnwaten, ende allerhande sorteringe van cleeden als anders t'sedert jaer de beste dierder als voor desen in factura hebben becomen, mitsgaders de swaere lasten der soldije gedragen. Oorsaeck geene stoffe tot verboringe in 't volle jaren aldaer is gebleven, dat als nu met 20 soldaten hebben moeten doen, en 't supplement van 't meerdere getal die haer tijt geexpireert waeren, vande schepen gelicht, twelck met de verbeteringe als anders hooch comt te loopen, waerinne patientie genomen moet werden, interim verhoope dese nieuwe geformeerde wercken met geen meerder lasten door den volgenden heeren gesloten ende te becostigen sullen wesen, niettegenstaende eenige gantsch nodige ende gedienstige wercken geprojecteert, ende onder handen genomen zijn, dat den Almogenden ons gelieve ten dienste der generaliteijt, te stercken ——

Daerentegen hebbende fortes, packende woonhuisen, in merckelijke verbeteringe seer toegenomen, gelijck van 't nodige ende gedienstige packhuijs, naer onse constitutie ingeruijmt geweest zijn, twelcke insgelijcx niet sonder lasten te houden is, dat gesamentlijck ende een yder naer eijsch door den tijt ende naer [illegible] toecomen sal.

Wenschelijck waert dattet schoon wel betimmert Casteel Nassauw met sijn goede pack ende woonhuijsen buijten d'bevanges der hoge bergen, op den hoeck ende hoecht van [illegible] gelegen was, waer aen wij dagelijcx om eenmael alles in merckelijck geryff ende versekertheyt der goederen, in wesen te hebben, met onsen eijgenen hoop [illegible] slaven, om goet timmerhout uijttet bos te brengen ende te sagen, steen te breecken, ende calck ovens gereet te maecken (doch niet sonder groote moeyte) een geruijmen tijt doorgebracht hebben, inmiddelen naerdat alles gereet was, benevens het swack ende bij naer vervallen Logiment des Gouverneurs staende aende suijt zijde des Quartiers naer de zee (door den Heer Gouverneur Vlack, met intentie om te veranderen, bij provisie ten halven opgeslagen), ende als nu gantsch vergaen, dienvolgende de vernieuwinge nodich) een schoon sterck wel gebout huijs, opgebracht, waer in ons bij leninge hebben getransporteert, om 't gemelte swack Logiment daertegens uijt de gront op te haelen, ende te stellen, twelcke nu voor 't meeste voltrocken is, waer van het ontwerp ende bestecke, den Ed. Heer Generael toegesonden blijft, ende versekere U Ed. sulcx niet alleen buijten besondere costen, maer gantsch accommodabel tot packhuijsen, soo om de luchtige ruijmte, als de goederen voor brant, en anders beter te houden wesen sal, U Ed. Heeren ons [illegible] is, alles wat door goet beleyt ende voorsichtheyt, sonder merckelijcke lasten, met eijgen volck (doch met U Ed. ende den Ed. Heer Generaels believen) can geeffectueert ende grotelijcx verbetert werden, sulcx billijck is, want de swackere geesten moet in haer bequaemheid dienst boven alle mogelijckheijt swoegen, dat U Ed. mitsdese toeseggen, te sullen geschieden.

8 Stuck aende gelijck

Ende om dese [illegible] swaricheijt, grondich met uijt wortel te nemen, ende [illegible] ancker van de [illegible] der schadelijcke

Bergen

bergen te maecken, hebbe insgelijcx voor het avancement der Schips-
-seeckere berch, omtrent ende dicht beijdes 10 a 12 voeten laeger als
de Ronduijt Neira gelegen, die gestadich met doorens, ende wildernissen
seer vuijl ende becommert heeft gestaen, [illegible] in geen gesicht
daer door te becomen was, schoon gemaeckt ende gesuijvert, welcke
plaetse sodanich bevonden wert, dat tot bevrijdinge van gants Neira
met alle sijn fortes, nodich dient beset ende ingenomen te worden,
t'welck sonder costen, doch niet sonder moijte can geschieden,
want uijter natueren sterck ende seer gelegen leght, om t'Sonnegat
ende t'gants daer omtrent gelegen bos van Neira te bevrijden, ende
schoon te houden, want men geweerhe: in menichte sonder merckel:
beschieten der Reduijt, Belgica ende het Casteel Nassauw, die sulcx
niet bestrijcken connen, op gemelten berch met geschut comen,
ende marcheren soude, daer deselve den rechten sleutel van alle dese
sterckte is, dienvolgende hebben met de persoonen van onsen Raede
goetgevonden, naer dat deselve water pas sal zijn gemaeckt, een halve
maen met 4 cloecke stucken aende cant op het Sonnegat, ende achter
tegens de Reduijt ende Belgica, met loopgraven open te leggen,
van waer de cruijn met musschetten ende cleijn stucken door schroot
bevrijt can worden, doende de borstweringe in goede calck ende
steen, mitsgaders de beddingen op der aerden van goeden arduijn,
gelijck alle onse plaetse (exempt Poulo Aij) versien sijn, leggen,
soo connen de afbuijten voor [illegible] 8 jaeren eens gemaeckt blijft
welcke gemelte halve maen in vredige tijden bij dage ledich
gestaen, en sonder wacht gehouden, doch snachts door de Reduijt
die bij 14 persoonen beset is, met een schiltwacht versorcht ende versien
worden, waermede [illegible] Neira, sonder de [illegible]
sal gestelt, ende het Fort Nassauw noch vertimmert, sonder sorch met
vreeden te besitten wesen ——

De kerck ende woninge des Cranckbesoeckers op Selamma, die gants out,
vergaen, ende onbequaem om langer te gebruijcken, ende eenige jaeren met
den nagel onderhouden is, naer dat een calckoven aldaer tot
vernieuwinge derselve was geordonneert, in colen gebracht, sonder de
rechte oorsaecke daer van te weten, die wij verhopen int corte,
alsoo de calck daer toe gebrant, ende present het hout gesaecht is
tot versterckinge der buiten waleijen, ende om de naest daer aen gelegen
baijen, die buiten d'wanck der Reduijten leggen te bevrijden, recht
boven Selamma int scheijden der bergen op den rugh, waer toe
een bequame plaets is, deselve in calck ende steen te leggen, ——
alwaer sulcx gewoonlijck sonder eenige verhinderinge, inde forma van
een sterckte gerecht can worden, dat tegenwoordich bij den Cranckbe-
soecker ende schoolmeester te bewoonen, den dienst Godts daer in gedaen
mitsgaders het school gehouden, ende des noots sijnde met soldaten
ende burgers te bewaren is, ——

Dit alles verhope sonder eenige besondere, of merckelijcke oncosten (buijts
alleen met eijgen volck geschiet, t'eijnde deses jaers, voltoijt ende in wesen
te hebben, gelijck de ravelijn op Poulo Aij met steene beddingen, (t'welck
een extraordinarij goet profitabel ende gerust werck is) sal versorcht
blijven, dat met sijn schone hoge poorten, ende nieuwe [illegible] daken,
tot gevangenen ende slaven, mitsgaders winckel, pack ende woonhuijs
cierlijcken ende gerijffelijckes vertimmert is, daer Lonthoir, Wayer,
ende alle de Reduijten, een ijder naer sijn constitutie ende gelegentheijt,
int minste niet voor hebben te wijcken, ende beschaemt te staen,
soo dat Banda metter tijt een wel gebouwde ende gants gevestc ——
Colonie

Colonie ende stercke plaets, daer niet als volck en behoeft, voor d'E. Comp.e werden sal, daer toe met den segen des heeren, onsen ijver ende vlijt niet gespaert, maer getrouwel. int werck geleijt sal werden, 't welck hope U Ed.t wel gevallen ende behagen sal, ——

Uijtermaten accommodabel, met ongelooffelijcke spoedicheijt geruststheijt, conden waterbacken inde forten ende reddoijten, gepractiseert ende sonder merckelijcke gevaer van aertbevinge gemaeckt ende gestelt werden, de grote ende sware backen int Casteel Belgica op Nero: al, hebben hun bij sware ende extraordinarij harde aertbevinge, noch dicht ende wel gehouden, den aldergrootsten back, die bij onse gebreucksaem be gedropen heeft, ende door den E. heer Raemburch gestopt, achter weer door achteloosheijt, op sijn eerste gemaeckten stant, als de bewegingen der aerden toegecomen is, soo hebbe den E. H.r Generael geordt, soo sijne Ed.s Constitutie sulcx gedoocht, ons van Lemmekert ende bemint te sien, met verclaringe een goet ende gedienstich werck, daer van te erlangen hebben ——

Bij voorgaende is geschreven, hoe overvloedich 't grootte gewas van October ende November laetsleden aende boomen hingh, waer op als doen sodanigen extraordinarij 6 a 7 maendige hitte ende gants brandende droochte gevolcht is, als oijt bij menschen gedencken alhier hebben vernomen, de welcke de coolswarte aerde, in wit stoff gelijck assche verandert, voor sekeren tijt onvrucht gemaeckt, ende ongelooffelijcke schade aende jonge geplante pisangh, cocus noten, andere vruchtdragende boomen, ende aertvruchten, gedaen heeft, waer van veel oude ende uijtgedragen noten muscaetboomen, voornamentlijck die op de sonne stonden, niet vrij sijn geweest, ende niettegenstaende alleen 't selve is van 't gemelte groote gewas, over de 900 ff soeckels met macis ijder binnen 25 catty banda ende 110 @ catty noten in soorte ingedragen, ende soo den almogende 't selve gewas, met eenige cleijnen matigen regen hadde bevochtigt, 't soude een extraordinarij ende uijttermaten schoon ende overvloedich gewas gemaeckt ende binnen hunne te der onde gebracht hebben, —— Echter blijft den almogende voor sijne miltrijcken segen met danckbaerheijt geheerlijckt ende groot gemaeckt ——

Even gelijck doen niet alsdan te langduerige droochtes hadden, sijn dit presente oostemoeson ende t'sedert 't vertreck der eerste retour schepen naer Batavia, met ongestadich, wint weder, vermengt met extraordinarij harden plas regen, gequelt geweest, 't welck den spoedigen voortganck in onse geprojecteerde wercken, tot onse harteleetwesen, seer verhindert, ooc heeft door dese natte ende dagelijcxe vanderlijcke ongetemperheijt, het onuijtbeeldelijcke schoon hangende oxecterije gewas, dat in pleden January ende February uijttermaten schoon gebloeijt, ende met goet begrunen weder, sijn vrucht geset heeft, veel aenstoot, ende groten intrest geleden waer van eenige boomen, die op den couden guuren regenachtigen wint staen, gants vrucht ende bladeloos sijn geworden, soo dat den nederlantsen heer ist, daer bij lavendich uijt te beelden is, echter soo de goddelijcke al voetende oogen op den soberen stant wilde behertigen, genadelijck gelieve te houden, ende mettet eyndigen van t'augustische switte wate het ordinaris liefelijck ende aengenaem weder plant, al sullen U Ed.t een goet gemeen gewas, in onse packhuijsen, om met d'eerste comende schepen te senden, becomen sullen. — Ed. heeren dit tegenwoordige jaer beloftiest ende stelt onse voor desen menichvuldige advysen ende opinie, op de waerheijt geveest, waeractich waer, ende bondich ende seggen andermael met waerheijt, tot lof vanden noten musscaet boom

boom, uyt den lusthof Godes dick geroemt te syn, want de tegenwoordige
residentie verclaert ons, de aengename noot sal tot geenen tyt
aenden gemelten vruchtdragende boom heel geweygert, maer
ter contrarie deselve gants mildelyck, in abondantie, daermede —
besprooyt, die voor desen ende voornamentlyck inden jare 1624 a 1625
syn bloyte in july ende augusty, synde de voorbeelden van desen jare
het onbequaemste saysoen des gantschen jaers, heeft becomen, als
wanneer den noot, ofte by naer, de volcomen bloeyt is, door syn
teerheyt jammerlyck ter aerden neer gesmeten, tweeck anno 1620 tot
1635 incluys ons met droochte in october, november ende decembre
heeft [illegible] ende plaght, gelyck Godt lof dusgelyck, niet voor
t' begin van december sal geplukt worden, synde onse eenichste fondament
der hope van een goet gewas, want omtrent desen tyt gecomen hebbende
sonde gants bloeyen ende tot [illegible] syn, daer present, niettegenstaende
desen groten afval, de boomen niet gebeerchte, noch treffelyck mede
beladen staen, wy houden oock voor seecker den almogenden het weder
naer appetyt der wispeltuyrige ende ondanckbare menschen [illegible],
den schoon beladen boom de last syns vruchts niet dragen noch werden,
veel min ter perfectie voortsbrengen sonde, doch hoe t' Goddelyck
[illegible] naer syn voorsichtich besluyt tot onser beste, hierinne disponeren
sal, wert U Ed. Ed.e onsen volgenden mede gedeelt ende de ontfangen
weldaden, gonstelyck toegeeygent, daer toe ons sullen gedragen. —

Eestendich houden ons met allerhande vruchtbomen ende aertvruchten
te planten besich, invoegen U Ed. Ed.e binnen 7 a 8 jaren
hierwaerts, alhier limoenen, soete appelen, [illegible], [illegible], —
manges, jaccatars, pienangh, cocus, druyven, etc. in overvloet naer
wensch ende begeeren, te vinden sal wesen, sedert onsen lasten hebben
de [illegible] een schoone hoeck lants vol cocusnoten, sonder yet anders
beplant, die redelyck ende in weelderige wasdom, toenemen. —

Insgelycx hebben in dit present groeysaem saysoen, de plaetse der oude
uytgedroochde noten [illegible] boomen, met andre bequame vrucht
dragende plant ende beset, gelyck de natuer ofte veel eer Godt,
mildelyck, ende in menichte jonge noten [illegible] boomen,
voortbrengt, invoegen [illegible] ende [illegible] der perken,
om den anderen niet te dringen, by veele ter neder gehouwen, ende
uytgeroeyt werden, soodat de moeyte ende tyt, die men te [illegible],
[illegible] int planten sonde doen, tot nodiger ende
[illegible] besteden connen, te meer door het verplanten niet
als ter doot genatureert syn, dan [illegible] U Ed. dat vanden noot
die soo schoon niet connen opgebracht werden, het gantsche lant
hem by goede handinge onderhouden, ende sich selffs ten overvloet
cultiveren sal. —

Daertegens blyven voor eenige jaeren, alle de nagelboomen ter neder
geveld, ende uytgeroeyt, gelyck noch dagelycx de jonge aencomende,
die hun tonen, omgehouwen ende tot niet gemaeckt worden,
daer U Ed. gerust in geliest te gaen, dienvolgende geene nagelen
meer uyt Banda te verwachten staet, de cleyne jongste gevonden
partye, waren vande omgehouwen boomen, die met hun vruchten
beladen stonden gecomen, ende tot contentement der arme —
eygenaers ontfangen. —

Het vee voor desen op Rosyngain, den [illegible] ende nera int
swier gestelt, nemen in vermeerderinge seer toe, t' welck door verschoninge
der opvangste ende slachtinge verdobbelt wert, gelyck sulcx 2 a 3 jaren
excuseren sullen, invoegen door geringe [illegible] des tyts, Banda —
[illegible] met groot [illegible], varckens, ende bocken

sien

pien, ende tot een besonder tract bleyck uyt deser gemelten brieffs sal. —

Alhier schrijven van Batavia de schepen, per 10en January Leeuwinne ende 12en April Leyden, waer mede d'antwoort onser voorgaende missiven, aen d' E. Heer Generael gesonden, mitsgaders de nodige ordre voor Banda, (besonderlijck met Leyden) hebben becomen, die punctuelijck voltrocken ende geeffectueert sijn, (naedemme onder andren sijne Ed. heeft geordonneert, gemelte Leyden met de eerste retouren, ende Leeuwinne ballast schepen over Amboyna naer Batavia te despescheren, daertegens Weddecomme uyt gemelte Amboyna, 't schip Buren, benoorden Cerams Eylant te verwachten hadden, 't welck alsoo volbracht, ende gemelte Buren op den 16en July ter rheede gecomen is, Item met de laetste retouren van Quoten-folij ende Marboijen ter gewoonlijcker tijt, naer Batavia, geneeraels onse laetste advijsen van 't gevaerlijcke deser quartieren ende den vredigen standt geretourneert blyft —

Op den ontfangh ende beoogingh van U Ed. naerder last ende ordre, opt stuck der Testamenten, hebben met advijs van onsen Rade, om onsen schuldigen plicht tot preservatie van alle geschillen te voldoen, sodanige ordre ende reglementen daertegens gestatueert, als U Ed. gemelte ordre, eenichsints quam te vereyschen, soodat [illegible], ende U Ed. [illegible], van hier egeene [illegible] noch te molestie dienaengaende te verwachten hebt —

In conformité vande voordesen ende als noch becomen ordre, wordt altijt tegens den armen swallis borger met het corten ende inhouden, opt leveren der specerijen, gehandelt, ende d' onvermogene geschoont, daerentegens de welhebbende ende die gerechtelijck sulcx connen betalen (dewelcke door de vorige schaerse wordinge, seer weynich te vinden sijn, maer meest op weduwes, ende onnosele swartes aencomt) mitsgaders die in debauche ende andre ongeregeltheden 't haere opguysten, ende doorbrengen, In sulcken gevalle doende Comp.e (als bieden d' preferentie) werden naer costume de helft gevordert ende ingehouden, doch als geschiet, de [illegible] blijven voordesen gepluckt ende de Comp.e goet gedaen, soo is aen 't volck deses, tot U Ed. naerder ordre, niet te twijfelen —

Naer dat voor desen, door aenradinge van duytsche kercke [illegible], versterckt met eenige ongerustheden [illegible], wiens ampt ende beroep sulcx niet minste niet toe en liet, bij de gantsche burgerije in Banda, opt vertreck vanden gewesen Commissaris Antony vanden Heuvel secretaris Regnier aenden Ed. Heer Generael Hendrick Brouwer, ende d' E. heeren Raden van India, is overgelevert, waerin onder andren, naer veel ongerijmde voorstellingen, hebben versocht, (bij gemelte Ed. Heer Brouwer anno 1634 grondich beantwoort, ende door ons getrouwelijck gerelateert) de verminderinge vande 4e des verschte varckens tot den 10en penningh, ende de [illegible] huysen etc. die den 10en geven, naer costume van ons vaderlant, den veertichsten penningh te betalen, 't welck gemelte Ed. Heer Brouwer adviseerde, sulcx U Ed. hadde bekent gemaeckt, dienvolgende U Ed. believen per den eersten te gemoet sach, Interim ordonneerde tot naerder ordre, volgens het oude gebruyck vanden 4e der varckens en 10en penningh der huysen te continueren, ende behoorlijck te vorderen, 't welck in volcomen gerustheyt, tot dato prompt is achtervolcht, waer op soo uyt d' extract uwer Ed. als de missive vanden Ed. Heer Generael ende Raedes van India, d'antwoort hebbe verwacht, hoe sulcx

Heer gemelte

aen gemelte E. Hr. Generael geremonstreert, ende gestelt wert,
dienvolgende syne E.t ons geschreven heeft geeyscht, daer op wy
sodanich antwoort ende advys syne E.t hebben toegeschreven,
als u E.t uyt het bijgaende extract onser missive,
gelieve te bevogen

Tot verwisselinge ende suyveringe der wederspannige ende bloetdorstige Bandanesen, hebben wy de schepen Leeuwinne ende Leyden 120 p.s Aracanse, Bengaelse ende Malabaerse slaven ende slavinnen becomen, daer tegens 112 p.s naturelle Bandanesen wy Leyden geladen ende naer Batavia gesonden, waeronder 6 p.s papen of priesters zyn, die op 't alderlaesten, als wesende een geest ende vuyl gebroetsel dier natie, hebbe doen embarqueren, gelyck van voornemen waren met Muyden mede syne E.t op Batta. soo veel toe te voegen, als immers mogelyck soude wesen, om eenmael alle de naturelle ende wederspannige Bandanesen uyt den oogen ende van hier te hebben, doch alsoo egeene vrywillige geschoven zyn, hebben sulcx moeten excuseren. De vrye Mardyckers met hun vrouwen, schynen het doch op de toecomende schepen te houden, ende hun naer de becomen advysen van Batavia te reguleren, doch wy sullen 't daer naer beleyden, dat int cort Banda daer van gesuyvert sal wesen, want niet meer als 560 p.s volgens de laeste beschryvinge, alhier te vinden zyn, 't welck veel ruste inbrengt, ende ons buyten swaere straffinge houdt

Volgens d'ordre van E. Hr. Generael, hebben 't guarnisoen van Banda op 350 coppen gestelt, ende de aflossinge met die vande schepen Leyden ende Leeuwinne, behoorlyck gedaen, waer mede hope dit aenstaende jaer, met de byvoeginge des Godelycken segen, alles in goede bequame postuere te houden, doch soo de besettinge van Banda, ende voornamentlyck eenige exploicten voorvallende, met 100 persoonen meerder geschiede souder gants troostelyck voor onverwachte attentaten, ende andre ongevallen wesen, dan by dese vredige tyden, connen ons welcomen behelpen, ende sodanige lasten dervven

Op 't versoeck vanden E. Hr. Gouverneur in Amboyna, hebbe int eerste vande maent December laestleden, een comp.e van 42 cloecke ende ervaren soldaten onder bequame hooft officiers, naer Hitoe Battamette, op de custe Ceram gelegen, alwaer de macht van Amboyna was, gesonden, de welcke gemeender hant, seecker bos met noten muscaet boomen, daer omtrent staende, geraseert ende uytgeroeyt mitsgaders de 3 negoryen Suelleboon Quillemory, ende Elor, afgeloopen ende gebrant hebben, blyvende naer verkregen faelten weder vandaer vertrocken, welcke voorz. exploict een besonder schrick ende vrees heeft langs de Cerams binnen cu[…]el, gebaert ende voorsaecht heeft, waer uyt hope met als ruste ende vredende obedientie, volgen sal, dat den Almogende gelieve te geven

Naderhant op 16 July, met het schip Muyden, becomen missiven vanden gemelte Gouverneur, ende Gardenys, daer by ongaerne den dreygingen gerevolteerden ende benauden staet dier quartieren hebben vernomen,

claegende onder andere, dat beswaerlyck den mont der Comp.s dienaers,
mitsgaders, den genen waer aen ten hoochsten verbonden zyn, op houden,
ende present aende Nederlantse borgers, behalven dese die sulcx
af te slaen is, met een corl rys becoopen comen, daer tegens
tot hun onderhout het maecken der sagoeu, die op groot perykel
met boos noch schaers te becomen sy, bevolen ende gerecommandeert
wert, 't welck ongetwyfelt, veel onlustelyck spruit, ende hartseer
causeert, oversulcx ernstelyck op ons staen, hun met 40 a 50
lasten rys te secondeeren ende te hulpe te comen, of d'anders nu de
uytterste miserie te vallen stonden, waerdoor ons gemoet
ende uyttersten vermogen tendienste nu ede Amboyna tot nut
ende den Ed. Heer Generael ten beste geoffereert blyven
want considererende de zeer aende leden der generaliteyt, ons
soo vast bynden, ende ter harten moeten gaen, dat wat sonder
ooghschynelycke eygen bederf, met behaudinge, tot behoudenis
der bedruckten, is te doen, daer toe verbonden blyven sulcx naer goeden
overslach ende perfecte calculatie der consumptie, in rype
deliberatie genomen zynde, hebben ons ten uyttersten benodicht,
ende van Bandas schaersheyt geresolveert
20 lasten gimbaleerden rys.
20 lasten padie ende
30 balen taruwe, behalven dese eenige cleene gedienstichedes af te
steecken, ende gemelten Ed. Heer Gouverneur [illegible] op xije
augusto, met de jachten Cleen Amsterdam ende Wesel p.r via de
Battemette, toegesonden

Soo dat Banda present niet meer als met 161 lasten rys en padie
geprovideert is, dat niet tegenstaende alle tydelycke menagie,
die wy van eersten aen opt nauste hebben bevordert, in January
geconsumeert, ende tot niet gecomen sal wesen, derhalven alhier tydelyck
ontset van Batavia is verseeckende, 't welck den Ed. H.r Generael
grondich is voorgedragen, ende versocht, ons p.r den eersten met partye
rys te versien, of d'anders was alhier een swaeren tyt voorhanden
doch hadt 't is dat ende syne Ed.le goede voorsorge wy niet en
twyffelen, onder tusschen hebben blyven lange voordesen op alle
quartieren daer sagoeu valt, ende frequentatie hebben, den incoop
derselve opt 'thoochste gerecommandeert, ende bevordert, 't welck men
goet volcht, soecken ende continueren sal, dan op de ongestadige
wanckelbaerheyt der inlantse natie, die haer om geringe, jae
sonder oorsaecke gelyck een vat byden staert aen stellen, is gants
niet te verlaten, weshalven uyt dringende bewegingen 250 a 300 lasten
rys, by onse memorie van Ed. H.r Generael hebben geeyscht
om soo syn Ed.le constitutie sulcx gedoochde voor twee jaer geprovideert, ende buyten sorge te zyn, want het blyven vanden
[illegible], ende nu de treckinge van Amboyna houden ons
wacker, ende raden ons syne Ed. de noodtsaeckelyckheyt
opt hoochste voor te dragen, te meer soo opt ongeluckige
vanden gemelten [illegible] ('t welck lodt alle handelaers die ...
onderworpen syn) met eenigen rys niet hadden versien geweest,
woorwaer wy hadden in honger noot, Amboyna voorgetreden,

soo sullen

Des soo sullen ons op syn Ed.te goede voorsichtige sorge geestelycke plaets-/e verwandelingen van Lucipara, Aroum, Coulwer, Hoor ende andere omgelegen plaetsen, syn den voorleden jare op haer behoorlycke tyt aldaer nederom geschiet, maer van eenige door de drouwige disige lucht, dewelcke geen half myl gesicht op hooge landen toe liet, ende een gevangen tyt geduert heeft, Banda uuytgeloopen, ende andere plaetsen tegens hun wille aengedaen, oock sommige 6 a 7 maenden onbekent in zee omgedolen hebben, ende eyndelyck aldaer seer miserabel aengecomen zyn, gelycke mede door de aengename lucht der prauwen uyts ende goede rescontre die van Kuer trecken, die van Ceramlant, ende haere nabueren dagelycx aen 't Casteel compareeren, dewelcke 't proceduo haerder mede gebrachte goederen, in cleeden aende Comp.e omsetten, dat voor haer niet schadelyck noch de Comp.e ondienstich is, welcke Ceramneesen aldaer by abondantie eenige jaren, een groote swellinge ende tot gerief der armen den goeden coop markt, ende nu extraor-dinarij troost aenbrengen, ende noch te pas comen sal, de Ceramneesen sinte den civilen prys der sagouw, voorleden moussoen, syn soo sterck als nu schynen te willen comen, aldaer niet geweest, becomen present 5 a 6 R.s voor 't duysent, dat redelyck recht is, ende haer grotelycx animeren sal, waerin haere vermogen gevoert werden, volgens de geruchten, staen van Lucij ende Aroum, gelycke partye joncken te arriveren, den almogende gelieve tydelycke te versterken, als voorleden jare by ons in salvo. Ick segge andermael, dit alles swacke ende periculeuse toe plaetsen, item de geringe quantiteyt, tegens een soo hebben consumptie, niet als met naerdeel te vervoeren syn, want den ondercoopman op Lucij secht duydelyck tot opsamelinge van een cleene scheeps ladinge met sagouw, 't kont jaer van noode heeft, doch alles swat van sodanige achterte maenden syn, versterckere U Ed.t tot onser preservatie in de schulden becomen sullen.

De Engelschen, syn met hun schip de Pearl, den 11e Maert passato op Poulo Run, voor de genoemde negorij Lontorum aende oostsyde vant lant ten ancker gecomen, ende sonder yets besonders uyt te rechten den 20e dito, weder vertrocken, t'is sulcx dat de Poulo Runse steyle ende aenstotelycke clippen, hun ten cruyse ende tegenheyt sonder op ons eenige sterren (als die nauw gesocht hebben) te comen winden, den storm maeltes uytstaen, nietteming hebben getracht, deselve sonder vergiffenis, doch met swarem cruyt onder rechtmatige termen gemackelycke te lossen, gelyck U Ed.t by het hierbygaende extract uyt onse missive aenden Ed.e heer generael ende raden van India geschreven, t welcke tot lectuere der redites in dees gesloten gaet, gelieven te beoogen, waer toe ons gedragen.

Den predicant Jan Jansz van Duchtuysen, ons voorleden jare mettet schip 't wapen van Hoorn toegecomen, hebben in desen oost verstreck der Lucij en Arounders, benevens een onder-coopman, ende siecken schoolmeesters, ende vyf soldaten, met onse chaloupe Banda, van alles wel voorsien, derwaerts gesonden,

om te

om te onderstaen wat vrucht tot bekeeringe der heydenen, mitsgaders
inde negotie aldaer te bewercken soude wesen, soo hebben op primo junij
pass.o met den gesonden brootjen (die door den aenhoudende swaren
wint soolange getardeert heeft) brieven vanden gemelten
predicant ende ondercoopman, gedateert 21 mey, uyt de negorij
Mare op Ternaten, adviserende hoe volgens onse ordre voor Ulat,
predicanten zyn gearriveert, ende door eenen Baly, den swager vanden
Admirael Marra Kingi Kingi die 't gebercht te bewoont, soude
dewelcke gemelten Admirael niet wilde doen, in groot perijckel
des doots sijn geweest, 't welck naer bericht naerder) meest uyt
eygen onverstant, soo door 't haestich ende ontijdich procureren
des steenen huys, als stoeringe van 't Gouds Cappitael, syn
oorspronck heeft genomen, want hun konnen ooch, sulcken subijten
vremden clanck, noch de gleijsende ogen, sodanigen glinsterende metael
niet hebben connen verdragen, maer als levende sonder God) tot
quade begeerte gebracht, swaer van ten vollen gewaerschout syn
hun te wachten hadden, echter door de providentie Godes,
ende gunste der gemelte Marra Kingi Kingi, mitsgaders vele
Duchen, die hun tot bewarenis omsingelden, geremedieert
soo dat uyt gevaer geweest, ende de beroeringe des oversten van Mara
(die met groote beloften, ende versekeringe hunder persoonen
gelijck opentlijck in aller presentie verclaerde machtich was, sich
aen Baly ende sijn aenhangh te wreecken) den predicant ende
coopman openlijck gesocht heeft, 't welck den Admirael, wesende
met denselven swagerschap op toeseggingen der gunste ende
eeuwige vrientschap in hun believen stelde) in gemelte Mara,
ontrent drie mylen benoorden Ulat, geset hebben, ende alsnoch
hun residentie houden daer redelijck getracteert ende goede
getuygenisse van gegeven wert, doch geloove met eene lust
ende ijver belast zijn, dewelcke sijne jonckers verdich maeckte,
om ter gewoonlijcker tijt, aldaer te verschijnen, ende parsoonlijcke
de gunste van eenes steenen huys, naer eygen appetijt ons te
heeren, echter naer alle circumstantien, staet te bedugchten,
door gemelten Jan Jansz weinich vrucht inde salichmaeckende
kennisse des Christi aldaer gewrocht sal werden, uyt d'ommegangh
der menschen wel min den inlantschen aert, die met besondere
kennisse moeten geleijt zijn, hem gants vremt, ende vande swimmingen
en treckingen der herten beroofft is, daer by de clein hartichheyt
ende vrese soo groot, dat niet alleen hem tot 't strekinge dier volckeren
begeven, noch de tale eygen maecken, maer by nae 't gewicht
besluyt Godts int moot lodt, sich niet onderwerpen can, claecht
onder andere geringe redenen, dat aldaer weynich lyfstocht te
becomen, en siet met gesonden vlees ende spyse beset rende is,
item den missive van sijn lieve huysvrouwe (waer naer seer verlangt)
gekregen, ende hem een sieckte belopen heeft, eyndelijck daer
in droefheyt uyt en secht al leeft hy een by op dat lant noch
30 jaren voor hem geen vrucht te doen is, oversulcx om met ons
te spreecken, opcomen soude, 't welck met verstant aensien moeten,
hartelijck wenschten wy, desen goeden ernstigen persoon, met de
kennisse ontvangen was, hoedat alle beginselen voornamentlijck

in sodanige

in soodanigen grooten wercke, beswaer ende moeyelyck syn, dienvolgende
met goeden verstande grote patientie, ende gedurige moeytehoudende
vlyt, de fondamenten geleyt moeten werden, waer door wasteleyck
verhoopt 't getal goets omtrent dier volckeren, te bevorderen soude
zyn, dat de corte frequentatie syns persoons, inde missive, aenden
E. Hr. Generael Brouwer, ons int gewenste succes, swaerhoofdich
heeft gemaeckt, nietteniin wy sullen niet vertragen, maer by alle
mogelycke middelen, het uyterste voldoen, ende op de compste
des meer gesyde Jan Jansz met syn geselschap, ons wel informeren,
ende hun sterckheyt, met een gesont oordeel wederleggen. /
mitsgaders ten principalen, naer de waerheyt begrypen, ofte
met naerder besoyndinge (daer toe den proponent Pentcads,
voor een corten tyt, / soo tot oprechtinge der scholen als —
anders, benevens de oude schoolmeesters, gantsch dienstich wesen
sal) te continueren ofte sulcx tot naerder ordre van d' E. E. Hr.
Generael ende Raeden van India te laten berusten, 't welck uyt onse
volgende te vernemen staet ——

Insgelycx adviseert den ondercoopman, dat onse ordre inde negotie naer
believen voltrocken ende wat te doen stont, geeffectueert was, —
mitsgaders 't mede genomen Cappitael in slaven ten redelycken prijse
omgeset, waerop met den Coninck ende een schoone Corcorre, omtrent
de 420 Rds heeft afgedaen, met toeseggingen 't resterende per eerste
occasie te verwachten hebben, soo dat niet alleen de gedane oncosten
goet te maecken maer cent per cento benevens de uytkeringe der
cleeden, aldaer te haelen zy, 't welck in besondere recommandatie,
ende goede acht sullen houden, ende hun verdere claerbarticheyt
soo 't mogelyck is, met goet beleyt sien te becomen, volgens d'ordre
senden ons als ostagiers, den outsten soon van meergemelten —
Admirael, benevens drie andere nachte gesellen, die ter scholen
gehouden ende den cost gegeven wert, soo wenschten deselve van
minder ende niet in mannelycke jaren te syn, —ochter sullen d' oog en
gedurich daer op houden, ende sien wat hier uyt comen sal ——

Voor 9 bl. meest gevangen Javanen, die op Rossyngeyn tot houtsagen gebruyckt
syn, int overstecken naer Groot Banda, den Sargeant (die lichtveerdich
sonder eenich Nederlants geselschap sich op des wechs begeven heeft)
door practycken in see genomen, ende voor doot gehouwen hebben,
ende met den Orangkay naer Craccat gevlucht, dan alsoo een groot
Bamboesen, tot verschooninge van 't leven omtrent hem was, daer op
geraeckt, ende alsoo onkenbaer 't hooft en 't lichaem, gelyck een wis
seer jammerlyck geheel, door de bestieringe Godes, aldus aengecomen
ooc buyten alle hope 't leven behouden, welcke schelmen door de Javanen
van Solly Solly, van Craccat gevoert, ende by haer gebracht
syn, hoe swaer by goede gelegentheyt sulcx sullen hebben te verantwoorden,
blyft den tyt bevolen ——

Van Ceram laet, comt mede de bloedige tydinge, hoe dat den Broeder
vanden Duytschen Quimelaha, met 6 a 7 corcorres, op Kibit Batte,
mette sich vervoert, ende door bedecte lagen, met toedoen der —
inwoonders, den Sargeant Hector van Lotten, mettet Nederlants
guarnisoen aldaer leggende, deerlyck vermoort heeft, oversulcx
den Orangkay Quingh ende den synen de vorige plaetse, ende met

gemelte

gemelte Sargeants Jonge Croonio als schuldich int gebrachte gemelt sijn waer vanden Commandeur Jochum Roelofsz opt steeck vant sedert hunnen nae Banda geen kuntschap was gedaen, soo hebben de Jachten Leeuw Amsterdam ende Vogel, int afscheyden naer Amboyna, de plaets voorsichtich aen te loopen ende hun vande benaerstighe gelegentheyt grondich te informeren, ende den Commandeur Roelofsz daer van Rapport te doen, serieuselijck bevolen, daer toe ons gedragen. Ed: Heeren, 't bedroeft ons, alle de tragedien, die bij de ongelovige swarten, met 't Cristen bloet gespeelt werd, waer van de lugt wee ende treurich is UEd.t voor te dragen daer gij O lichtvertroomen, ende Emelie's Jonckheijt, de welcke met u Corte armen alles socht te omhelsen, de rechte [illegible] van sijt

Uyt gemelte Eylanders van Ceramlant, ende andere overgecomen vrundelingen hebben de gerechtige tijdinge, hoe dat den Coninck van Macassar, seer het oogh op Banda heeft, ende niet sonder opstitsinge onser wangunstigen, die gaerne in delinge der vrij gevoerde Noten, mede hebben ende sijne forsche souden treden, mitsgaders d'Eer ende geboren vianden, swaer drijcht hij den eersten met macht ende geweldt te besoecken, ten selven fijne een Cloecke Jonck, met de voornaemste Bandanesen, op Macassar residerende, naer de Custe van Ceram Soram, ende daer omtrent gelegen plaetsen, heeft afgevaerdicht met expresse ordre ende last, alle de gevluchte hier ende daer verstroijde Bandanesen, op te soecken, ende bij een in Macassar te trecken, daer toe (naer verstaen) ten hoochsten inclineren, waer vanden opperste ende aensienlijckste Orangkay, genaemt Paty Combange, die sich daer toe heeft laten gebruijcken, voor de Negorije Rackit (alwaer 't gantsche bloedt Bandanesche gespuis, bij den anderen gepackt, ende een vaste plaets gemaeckt hebben) overleden is, 't welck dese arme bloode Cerammers een besondere perplexiteyt aenbrengt, van sulcx bij den Macassar in boose giftige consequentie getrocken te werden, te meer den Coninck onder eijgen hant sijn trouwe ende assistentie tegens Banda ende Amboyna, hun verseeckert, met serieuse recommandatie, den Quimelaha, als hebbende een wit, ende gelijcke Cenaetsche eygenschap, ende met de Nederlanders, die alles sochten tot haer te trecken, ende een yder uyt te sluyten, gunstige hulpe ende goede gelegentheyt te betoonen, waer in met ontlevinge des Coninckx ongelegen staet, door diversche Coleuren verciert, hun hebbe versterckt ende sulcke uyt strooyselen als blinseringen inden wint te slaen, gerust gestelt, doch niet tegenstaende dit Moorsche practijcke ende swarte pickthelen houden, blijft een ijder de goede wacht bevolen, gelijck gedurende op onse woordert, ende in goede defentie, naer Constitutie staen, met de Castelen, Forten ende Redoutes, naer rato wel versien, de stucken behoorlijck gesolant, het Cruijt ende de Ammonitie van oorloch voorsichtichlijck opden hoot gemenageert mitsgaders sodanige goede ordre ende vigilante wacht te houden, als naer uyterste vermogen te effectueren, ende onsen plicht vereijschende is, want eylacy, de inlantse troubelen, ende de gecommen hoochmoet der trouwloose ende bedriechlijcke swarten,

ende

ende voornamentlyck op Amboyna, alwaer des Comp.e staet, in een ellendige
ende gants droevige swaricheijt vervallen, vermaent ons, gestadige wackere
voorsichtige sorge te dragen. Door 't volck met Couragie, door de
Goddelijcke hulp by hant niet te t'hoyt deelen

'Tis wel te gelooven, de geproposeerde, ende langh voor desen geintenteerde
exploict, op Banda ofte andere quartieren, door den Macassar der
eenmael by der hant genomen sal worden, daer toe (als geseijt)
geen openbare vianden, nochte geveijnsde vrunden, tot aendrijvinge
desselvers, sullen gebreecken, maer hem grotelijcx animeeren, Godt
geve dese landen, ende den voordeeligen staet van U Ed.t in vrede haere
negotie mogen continueren.

Heijmelijck hebben ons opt Macassers ende ander vreemt vaertuijg
geinformeert, doch weijnich ontdeckt, in Quey Wattera, is der
een op den slaven handel genoemt, de custe van Groot Ceram, syn
van diversche Javaense Maleytse, ende Bontonse joncken besocht, daer toe
onsen hoeck Banda van alles ten oorlooch dienen, hebbe geschickt, dan
alsoo de joncken opgehaelt, ende vande ontrouwe inwoonders op Gorum
Gouly gesterckt syn, hebbe deselve niet connen vermeesteren, noch eenich
leet doen, Echter een geruijmen tijt de wacht gehouden, met
hope die uytcomen, ende in zee rescontreren souden, dan alsoo de
schelmen niet en compareerden, syn vruchteloos gekeert. Insgelijcx
wert ons seeckerlijck bericht, in de Amboynse quartieren, weijnich
ofte geen derselver bescheijnen syn, d'oorsaeck blyfft den almogende
bekent, Interim veel seltsame speculatien bevangen ons, ende
blijven in verlangen te vernemen, wat den Ed. heer Generael ende
raden van India, tot redding van dien geembroileerde staet,
voornemen sullen, 't was (onder reverentie) ons oordeel van Godt
te wenschen, dewijl alle dese swaricheijt uyt de contractbrekers
ende ontweringe der nagelen ontstaen, geene vruchten noch
nagelboomen, op de rebellen landes te vinden, mitsgaders de
belhamels int particulier, ten hoochsten gestraft waeren,
Den albestierende grooten Godt, gelieve syn rechtveerdige
grimde oogen, in lief delijcke genadige uytcomste te veranderen,
waer om tot rust ende heyl dier staet, hartelijck te bidden is.

Hiermede

Ed. Erentfeste Manhafte, seer wijse voorsinige, seer
discrete heeren, wil U Ed.t naer onse hertgrondelijcke
Groetenisse int scherm des alderhoochsten bevolen laten, die
U Ed.ts Generalen raet, ende particuliere persoonen
gelieve te segenen, ende met syn H: bywoninge, tot een ende
behoudenis der rechtsinnigen, genadelijcken te bewaren. Amen.

Actum int Castel Nassauw opt Eylant Neira in
Banda, adij 12: September anno 1636.

U Ed. onderdanigen D.r

Cornelio Acoley:

D'E. Heeren Bewinthebberen der vereenichde
Nederlantsche Oostindische Compe. ter Cammer
van
Amsterdam

p. via de Batavia
· 1636 ·

Interrogatoria daer (door order van d'Ed. Heer Gouverneur Generael Antonio van Diemen) op gehoort ende geexamineert sal werden eenen Ian Glant. Bootsgesel jegenwoordich vaerende op t Jacht de Fortuyn.

Eerstelijck gevraeght synde naer syn geboortplaetse, ouderdom, off noch vader en moeder heeft, als mede wanneer, in wat qualiteyt, en met wat schip int landt gecomen is.

Antwoordt van Ypere in Vlaenderen geboortich, omtrent 23 jaeren out te syn. Vader en moeder naer syn beste weten binnen de stadt Sluys noch int leven te hebben. Ende wyders voor Matroos met het schip Æmilia int jaer 1632, int landt gecomen te wesen.

Voorder gevraeght off hy geinterrogeerde omtrent 2. jaeren geleden niet in voornoemde qualiteyt met eet Jacht Wesep, inde vloote, en onder de vlagge van Heer Gouverneur Hans Putmans van voor Batavia naer Tayouan vertrocken, aende Custe China op t Jacht Blaeyswyck, over gegaen, naer 3. maenden van ditto Blaeyswyk op t Jach Bredam gestelt, en syndelyck in Tayouan gecomen synde, van Bredam gelicht, en op de Jonck de Blyde bootschap door d'Heer Gouverneur voornoempt, geordonneert is, waer mede uyt Tayouan steeckende naer t Rovers eylandt, comende door onweer inde Piscadores, vanden Chineeschen Zeeroover Ian Lau overmeestert ende gevangen zy geworden.

Seght t selve alsoo in der daet geschiet te wesen.

Hoe, ende op wat wyse, dit vermeesteren ende veroveren der selver Jonck is toe gegaen. Mitsgaders hoe de saecke wegens syne en d'andere Nederlanders gevanckenis, vanden beginne, tot den uyt eynde, dat wederom by ons syn overgecomen) sich toegedragen heeft.

Verclaert hy geinterrogeerde dat als wanneer gemelte Heer Putmans met de vloote bestaende in negen schepen als Middelburgh. Blaeyswyck, Wieringen, Bredam, Broeckerhaven, Slooterdyck, Koukercken, Esserdelff, en Salm, op de Custe China tegens den Chineesen Admirael Equa slaeghs geweest waeren, voorsz Heer Putmans (2 maenden naer hun arrivement) in Tayouan voornoemde Jonck de Blyde bootschap met 20. Nederlanders ende 18. Chineesen dede toerusten, om daermede by t Moordenaers Eylandt te cruyssen op seecker verwachte Compe Jonck genaempt Balangh, comende met Zyde waeren vande vaste custe naer Tayouan oversteecken. Geduerende welck cruyssen een soodanich handt weer dese Bootschap is overgecomen dat genootsaeckt wierde de Piscadores aen te doen, en aldaer inde Kerckbaey ten Anckeren

te

ten ancker te loopen. Alwaer 4. dagen gelegen hebbende den Roover Ian Lau
met 32. groote Joncqs en veel cleyn vaertuygh bij haer is verscheenen. Hun
betoonende alle schijn van vrede, ende vrindtschap: nettens Presentatie van
goede quantiteyt inhebbende sijde, aende Nederlanders te willen verkoopen &ca.
Ende alsoo bij d'Overhoofdt van dese Cruyssende Jonck vermoedet en geoordeelt
wiert, dat met dese handelingh de Compa. goede Proffijtten conde toe gebracht
werden. Resolveerde d'Ondercoopman Claes Harmansz die Presente gelegentheyt
d' Hr. Gouverneur Putmans aente schrijven, versoeckende met eenen dat nettens
een goede somme Comtanten tot dien eynde oock eenich cruyt en Looth op des
Roovers versoeck ten alder eersten belieffde toe te voegen
Ende is op dit versoeck gevolght dat 5. dagen hier naer van gemelte Heer
Gouverneur uyt Tayouan met een Sicoyu haer is toe gecomen Pieter de Mey
ende Ian Claessen onder coopluyden, Item Ian de Tolck nettens oock noch drij
soldaten, met brengende een goede somme gelts offte quantiteyt Jappans silver
sonder Buscruyt, Die soo haest als aen boort vanden Roover ontfangen waeren
door hem gevangen genomen, geboeyt, en nettens met gebrachte middelen,
en d'andere 20. Nederlanders, met Jock mit al naer t Gouverneurs eylandt aen
Tanckoy vervoert sijn; Haer als doen voor houdende te moeten Resolveeren off om
te sterven off om hem in sijn Rooven te dienen. Ende nademael alle de 3. onder
Coopluyden schipper, stierman, oock hij geinterrogeerde, ende de 20. voorders gevangen
Nederlanders, gesamenderhandt besloten noch lever op de hoope van uytcompste (dan
daetlijck te sterven) hem te willen dienen, te meer alsoo hij aen haer beloofde, dat bij soo
verre hij met sijn armade tegens den voorgenoemden Admirael Equa in Treffingh
offte Battalie overwinningh bequam, hun gesamentlijck te sullen Relaxeeren, hebben
hun tot des Roovers dienst begeven en daer in de tijt van 15. maenden op de Chineesse
Cust gecontinueert: In welckers boose Roovende Actien op, & in velle Zee stieden
aengeleydt en int werck gestelt uyt het getal van gemelte 26. Nederlanders de
voornoemde 3. ondercoopluyden, den Schipper, stierman en 12. gemeene maets deerlijck
sijn gesneuvelt ende dese wereldt overleeden, Naer welck verloop van tijt d'over
gebleven 9. Persoonen (sijnde 6. Bootsgesellen ende 3. soldaten) onderstonden vanden
voornoemden Roover (: leggende aen vaste Chineesse cust inde Baij van Lantau geseith:)
met een sijnder Ciampans bij nacht t Zeewaert t'ontvluchten op Hoope ende met
ooghmerck een visschers vaertuygh te verovren, en daer met hun in d'eylanden
Piscadores, off Tayouan te moogen salveeren, dan alsoo de Winden en stroomen hun
gans tegens quamen en daerom genootsaeckt werden de Custe van China wederom
aen te doen, Alsdoen andermael vervielen in handen vanden Mandarijn van Canton
welcken Mandarijn verstaende sij gevangenen vanden Roover Ian Lau wegh
geloopen waeren, haer naer den tijt van 3. maenden alle in vrijdom stelden
Recommanderende ende haer alsdoen overleverende aenden Mandarijn van Assan
in welckers dienst sij oock Continueerden noch den tijt van 5. maenden dat door haere
Practijcke vanden 2en Mandarijn verloopen, en bij de Portugiesen in Maccau
sijn aengecoomen, verclaerende hij geinterrogeerde tot besluyt, dat als aldus met
hun 9. Persoonen 4. maenden lang in Maccau geweest, en 2. vande haere
bij den Portugiessen Gouverneur daer gehouden waeren, sij met hun 7enen in 2. Jachten
genaempt Sainto Maria, en Spiritu saincto vandaer sijn vervoert, met intentie om
over Malacca naer Goa aenden Vice Roij over gelevert te werden, Maer
coomende aen Polou Timon (:daer noch een van haere seven, over boort viel en verdronck:)
vernemen sij het Malaese vaerwater door de Nederlanders al te sterck beset was
en Resolveerden daer om uyt haer wegh naer t Eylandt Balij te loopen, om dan
vandaer Markassar noch eerst aen te doen, Doch dat sij aen Balij coomende

(waer ...

(waer een vande resterende 6. gevangenen aen landt vluchtede) van enighe
Maccassaren verstonden de custe van Maccasar op die tyt oock vande Nederlanders
wiert geinfesteert. Sulcx de Portugiesen op dese geruchten voornamen hun cours
niet naer Maccassar maer nae Solor en Timor te stellen daer sy oock hebben
omtrent 3½ maent geleden, bij 2. andere Portugiese Jachten genaempt d'Hollanse
Jager en St. Pedro) onder Larentouquen voorspoedich arriveerden, van waer
de 3. voorsz. Jachten (besuyden Java naer d'Indische en Chormandelse custe
mede 3. Nederlanders verseylt, en bij geinterrogeerde nevens syn cammaraet
Hendrick Gerritsz. Timmerman op d'aencomste van vlooten onder Commandeur
Tombergen uyt het vierde Jacht Spiritu Sancto gevlucht naer voorsz.
Nederlantse vlooten overgecomen syn.

Aldus geinterrogeert en geëxamineert ten overstaen van ons ondergeschr.
Int Casteel Batavia desen XXXen July Ao. 1636.

Joan Ottens

Interrogatorium van sieben gevangen Nederlanders uyt Macauw onder [illegible] N° 39.

Ontf. 27 Dec 36

Ed. Eerntfeste Manhafte, Wel Wyse Voorsienige seer discrete Heeren

Mijn Heeren

Onsen Jongsten aen U Ed:e is geweest van dato 4en Janu.o 1636. met de Schepen Amsterdam, Nassauw, Hollandia, Wesel, Maestricht, en 't Jacht Hoorn; hebben daer van dien ende 't Schip Hoorn met verlangen sien wy d'Behouden overcompste der Sevenschepen te gemoet. Beyde de vlooten onder Commando van d'Hr Caen, ende den Commandeur Coster syn aldaer (Godt loff) met tamelycken spoet in saluo gearriveert. Den almogenden gebe, dat de selven, [...]

Zijpe en Heemst

Copie van Rekeninge uyt de soldye Boecken van Batavia daer by Anthony van den Heuvel ten achteren blyft

f 926:16:2

N.o 37.

[...] gedienstelyc ende vrientelyc versoeckende, door U Ed. off in mijne gerechtigheyt gemainteneert, off naer behooren gegratificeert te werden.

'T Gepasseerde aengaende in fiscale saecken t'sedert de Jongste advysen, sullen U Ed. uyt de medegaende Pampieren, die wy mede met dese schepen naer gewoonte derwaerts gesonden werden, volcomentlyc verneemen. Van grootte off

grove

Interrogatorium van sichtbare gevangen Nederlanders ontr Haranu onder gebracht No. 39.

108 1222

Int Casteel

Sr. Anthony van den Heuvell gouverneur

debet:

1635 adij 1 primo Septemb: aen balance van den afgeloopen boecke ... 230,12,7

— aen twee kleeden ouder 1 dul picado 1 balatius ... 17,15,–

adij 1 primo Octob: aen twee kleeden ouder 200 lb contant ... 510,–,–

adij 6 Decemb: aen diverse hier gevelde Condemnatie synde 2 onelf daeges ... à gl 250: 't welck den Heuvel op dato 22 Novemb: 1635: voor den Achtbaren Raed van Justitie onses Casteels ... is gecondemneert als Sr. Gouverneur ... 1841,13,5

Somma: 2600,2,12

Ed: Eerentfeste, Manhafte, Wijse, Voorsienighe seer discrete Heeren

Mijn Heeren

Onsen jongsten aen U Ed:e is geweest van dato 4en Januo 1636. met de schepen Amsterdam, Nassauw, Hollandia, Wesel, Maestricht, ende Hoorn: het duplicaet van dien per 't schip Hoorn. Met verlangen sien wij de behouden overcompste der selver schepen te gemoet. Beyde de vlooten onder 't commando van d'Hr Caen, ende den Commandeur Coster sijn alhier (Godt loff) met tamelijcken spoet in saluo gearriveert. Den almogenden gebe, dat de jegenwoordige derwaerts gedestineerde ende vertreckende

Casteel Battavia 1636.

Creditadij ult.o Martio de Comp.e

1683,,6,,10: ende 6/22 daeghs gagie a 250: gl p.r maent, verdient t'sedert ult.o April 1635, dat sijn [illegible] int Casteel Amboina gesloten is, tot 22.o Novemb.s daeraenvolgende dat van qualiteyt ende gagie gesuspendeert is . . . 1683,,6,,10

adij ult.o Augusto p.r balance 916,,16,,2

Somma 2600,,2,,12

gedienstelijck ende reverentelijck versocht, door U Ed. off in mijne gerechtighe gemainteneert, off naer behooren gegratificeert te werden.

'T gepasseerde aengaende fiscale saecken t'sedert de jongste advijsen, sullen U Ed. uijt de medegaende pampieren, die welcke met dese schepen naer gewoonte derwaerts gesonden werden, volcomentlijck vernemen. Van groote off

grove

Interrogatorium van sieckte gevangen Nederlanders uyt Havana onder Gevlingh No. 39.

Ed: Erentfeste, Manhafte, Wijse, Voorsienige ende seer discrete Heeren

Mijn Heeren

Onsen jongsten aen U Ed: is geweest van dato 4en Januario 1636, met de schepen Amsterdam, Nassauw, Hollandia, Wesel, Maestricht, ende N: Hoorn: het duplicaet van dien per 't schip Hoorn. Met verlangen sien wij de behouden over- compste der selver schepen te gemoet. Beyde de vlooten onder commando van d'heer Caen, ende den Commandeur Coster sijn alhier (Godt loff) met tamelijcken spoet in salvo gearriveert. Den almogenden geve, dat de tegen- woordige derwaerts gedestineerde ende vertreckende schepen U.E. insgelijcx mogen toecomen.

Hebbe wel 't voorleden jaer largo aengeroert 't gepasseerde alhier tusschen mij nomine uxoris, mitsgaders de vrunden ende pretense erffgenamen van wijlen Gregorius Cornelisz, mijner huysvrouwen voorigen man; ende daer bij gesonden 't geheele proces, soo 't selve alhier aengevangen ende gedecideert is, met alle dependentien van dien: vertrouwende dat U.Ed daer op regard genomen, ende naer d'importantie van de saecke, 't sij met continuatie van d'eerste alhier gehouden ordre op 't stuck van de successien ab intestato, off anderssints soodanigen regel- men sullen stellen, ende voortaen doen achtervolgen, als in een republycque, offte colonie, daermen sonder wetten niet leven can, noodtsaeckelijck vereyscht wert: ende dat nochtans (in cas van veranderinge) met soodanigen restric- tie in ons regard, als bij de voorschr. missive vertoont hebben (:onses oordeels:) billick ende behoorlijck te sijn. Want groot ongelijck geschiet ons, indien soo wel als andere niet genieten mogen 't effect van den placcate door uwe Ed: auctoriteyt, mitsgaders expres bevel ende aenschrij- vens bij de hoogste overigheyt alhier gemanifesteert, ende meer als thien jaeren geobserveert. Sal in desen dien- aengaende niet verlangen: vermits, gelijck vooren verhaelt, in myne voorige missive van de selve materie wijdloopig geschreven, ende 't geheele proces U.Ed door mij toegesonden is: vriendelijck tot den besluyte hier bij voegende, dat gedienstelijck ende reverentelijck versoecke, door U.Ed. off in mijne gerechtigheyt gemainteneert, off naer behooren geguarandeert te werden.

't Gepasseerde alhier in fiscale saecken 't sedert de jongste advysen, sullen U.Ed. uyt de medegaende pampieren, de welcke met dese schepen naer gewoonte derwaerts gesonden werden, volcomentlijck vernemen. Van groote off

grove

grove particulariteyten hoort men aldus weynigh;
geloove niettemin, datter wel vaar onder ommegaen als
ons ter ooren comt, hebbe mi endan verscheyden
particuliere goederen in het visiteren vande schepen
als andersints gevonden ende achterhaelt, gelijck wel
bij de sententie boecken ende resolut.en van condemnatie
sullen connen blijcken: d'eene petty honderd, d'ander
twee hondert realen van 8en incoops ofte daer ontrent
importerende, d'eene minder d'ander meerder. Dese
goederen dan lagen soo verborgen en bestont in de
broodcamers, cruytcamers, ofte andere secrete plaetsen
daer d'eygenaers van dien onsen toegangh niet en ver-
moeden, dat die sulcx niet gesien hebben, 't welcke
ick qualijck souden geloven. Jae dat meer is, sommige
partijkens, de welcke alhier op Batavia geen vijftien
realen costen verderven, hebben wij diewils op de
selve wijse vercommert gevonden. Dan doch ons eenichsints
vertrouwen, dat veele bevorderlijck zijn merckelijcke capitalen
voor haer selven te besteden, ende dat bij de gaende en
keerende Comp.s retourschepen sonderlingh geen grove
particulariteyten (ten minsten in goederen van grooten
volumen) gedreven werden. Ic houde mij versekert
door de nauwe visitatie, die wij in desen jare op alle
schepen van eenige Indische quartieren alhier [illegible]
arriverende, vele scherper als oyt voor desen gedaen hebben
(ende waarinne alsnoch continueren) datter geen groote
particuliere cargasoenen (van volumen) gebracht connen
sijn: ten ware die de goederen toequamen, deselve ge-
bergt hadden onder der Comp.s coopmanschap int hol of
kruyn vande schepen, gelijck schipper Jan Gijs berto Boomen
dede, comende jongst met 't schip Oudewater van
Suratte,

Deser bracht van daer twintich packen pautsioc voor hemselven
en noch thien gelijcke packen, voor rekeninge van sijnen
jongen, stuyrman, als anderen, die haer noyt hebben
derven openbaren, de voorsz dertich packen hadde hij
versteecken voor onder 't cabeltruym, inde hol vant schip
tegen der steven aen, en 't selve dat voorts voegestuwt
met d' Comp.s packen en vaten, die wij voor de hant
leggende in het visiteren met der Comp.s ordinarye merc-
ken en nombers geteeckent vonden: niet denckende,
die weynige gants geene advertentie daer van hadden, datter
bovendien dertich andere packen [illegible], weynige
dagen daer na vercoopt hij aen seeckeren Chinees op de
reede leggende, negentien picol van desen pautsioc, en
leverde hem bij nacht in sijne jouncke, 't picol tegen
17½ R.en bedragende te samen 332½ R. van 8en daer

der Comp.ies poutsjoc tot die tyt toe voor 21 R.s t' picol
vercoght wat. Sulcx dat hy niet alleen het schip, t' welc geheel vol,,
laden was, met syne particuliere goederen belemmerde
maer insgelycx de merct van de poutsioc bedorff.; doch
over de baecken uytbreeckende, is hy behoudens tractement
en qualiteyt gecondemneert, d' ontfangen penningen te
rembourseren, om aen den Coper gerestitueert te werden
boven dien in een amende van ses maenden gagie, ende
den poutsjoc geconfisqueert.

Myn heeren, wanneer den hoogen en dieren eed, d' welc yder
dienaer van de E. Comp.ie niet bysonder gedaen heeft, by
haer soo veele niet en vermach, dat sy hun overtuyght vinden
alle particuliere handelinge te moeten naelaten; ende
dat de Coopluyden met de Schippers dat immers over een,,
comende dese ongevoorloffde middelen tot haer eygen
proffyt begeeren aen te wenden; ofte dat d'een des anders
verboden handel helpt ende verswyght, (waerdoor men tegen
het derde artyckel van haeren eed, soo en ontbreecken
hun geene gelegentheden omme haere particuliere
negotie (teren sy op den ouden wyse daer achter comen)
vrylick te dryven, want de schepen vol geladen zynde, en
de negotianten cargasoenen tusschen de ladinge ver,,
borgen liggende, connen deselve met geene ordinaris
visite gevonden werden, sulcx niettemin daer tegens
soo waeckende ooge houden, als den dienst van Comp.ie
vereyscht; op dat continueren mach, des vrede, d' welcke
in vele jaren d' overhant genomen te hebben,

Seer bedroeflyck connen mede alle andre excessen ende
fauten, die d'een en d'ander van U E. dienaeren pleegen,
achterhaelt werden, t' waer wat anders, indien men den
gantschen Indischen handel alleen in Batavia coste
waernemen. Maer de schadelycke dertie(?) van ontrouwicheyt
werden seer gefavoriseert door de situatie der remote
quartieren, daer de Comp.ie om te handelen haere residentie
begrepen heeft. Vernemen insonderheyt verscheydene
schandelycke vryicheden ende slimme treckeren, die
inde Suratsche en Indostansche quartieren in
swange gegaen hebben. Wy bevinden, dat den Opper Coop.
Barent Pieterss.n goede devoiren doet, en hem seer
vigilant toont, niet alleen int stuck vande negotie,
maer insgelycx om kennisse te becomen, door wien de
Comp.ie aldaer verkort en qualyck gedient werd.

Deselven hadde t' voorleden jaer diverse onlydelycke
impertinentien, negligentien, slordicheden, ende noch som,,
mige andere pointen vol insolentie van ontrouwe, ter
laste van den Opper Coop.m Jan van Twist den [illegible]

Dene

6

Generaal aengeschreeven, alle deselve hier te verha-
len soude te langh vallen. Eenige van dien heeft
hij verantwoort, eenige niet, andere heeft men hem
niet ten vollen connen proberen, door manquement
dat Sr. Barent Pieters neffens sijn schrijvens geene
genoechsame bescheyden overgesonden hadde. Van
t'wier heeft bij selvere sijne remonstrantie aen
d'Ed. Heer Generaal en raeden van India vertoont
en goede hoope gegeven, dat hij wat voordeelx voor
de Compie. in Negapatnam, alsoo ervarentheyt hadde
vande negotie aldaer, soude connen verrichten, indien
derwaerts mocht gesonden werden. Eyndelijck het
een en het ander geconsidereert synde, is hij bij synen
qualiteyt gebleven, ende gecondemneert in een amende
van ses maenden gagie, mitsgaders in een somme van
f 2786.11.1. die hij p. balance op t'slot van
syne reeck[enin]ge onder directie te cort comt, item in
f 550 — wegen seeckere persiaensche peerde(?), by hem voor
sijn particulier gecocht, en als het quam te sterven(?)
tot laste vande Compie. gebracht.

Den gemelten Barent Pieters heeft mede aengaende
den Opperkoopm. Salomon Voerknecht (die welcke
in Agra getrouwt is geweest) vele en verscheydene
poincten overgesonden. Indien waerachtigh is t'geene
Sr. Barent Pieters van Voerknecht verhaelt, soo
heeft den selven Voerknecht soo trouwloos en schelm-
achtig tot schade en nadeel vande Compie. om sich
selven te verrijcken gehandelt, dat men hem aende
galge behoorde te hangen. t'Summarium van dien
souden mijn wel compendieuse connen narreren, maer op dat
UEd. soo wel het een als het ander, t'welcke hem ten
laste geleyt werdt, grondigher mochten verstaen, heb ick
bert(?) geoordeelt, mijn advys en ampliatie daer op ge-
voecht, UEd. toe te schicken, alsoo t'proces tegen-
woordig niet overgesonden werdt, ten aensien t'selve
ongedecideert gebleven, ende hij met alle de pampieren
naer Suratte geremitteert is, op dat Sr. Barent P[iete]rs
aldaer sende, wat bij Voerknecht ontkent werdt,
naerder bescheyden, indien te becomen sijn, tot beter
fondament ende bewijs van syne aenclachte maer
werden, ende Voerknecht insgelijcx versorgen
t'geene hij meenen sal, tot sijne defentie te dienen.
t'Gebreck van sufficiente documenten, om t'gesustineerde
van Sr. Barent Pieters te verifieren, is d'oorsake
van Voerknechts remisse derwaerts. Hebbe den

voorsch

de voorsz Barent Pietersz gerecommandeert op alles accurato te willen letten, en ten principalen aengeboden sen water manqueerde.

Mijnen eysch en conclusie hebbe ick soo swaer noch rigoureus niet genomen, als de crimina die hem telaste geleijt werden, mijns oordeels, wel meriteerden; overmits be-speurde datter soo sufficiente bescheijden niet waeren als in soo importante saecken wel vereijst werden, ende dat den raet van Justitie difficulteren soude op de jegenwoordige documenten ten principalen jegens Vockenfelt ijets notabels te sententieeren; achte daer voor alsoo geraden te sijn, de zaecke soo hooge te heffen als wel met den nevensgaenden eysch ende ampliatie comen bevoogen; naerder informatien en crachtiger bewijsen jegens hem becomen hebbende, sullen dus naer de validiteijt der selver als dan requireren,

Met ontrouwe en eijgen baetsucht sijn bijna alle de vorige opperhoofden van 't comptoir Agra t'sedert eenige jaren herwaerts besmet geweest, ende daer bij de sommige soo seer negligent en imperfect in het houden van hare boecken; sommige wederom soo gedebaucheert, pompeus, prodigael ende ongebonden van leven, dat aldaer een schandael waeren voor de Nederlantsche natie.

Sij en gedencken niet, dat U.Ed. haere dienaren derwaerts senden om voordeelen uijt die plaetsen te trecken, ende niet om U.Ed. middelen in excessive oncosten, ende onverdragelijcke pompeusheijt van de selve dienaeren te consumeren; ende wanneer op d'een off d'ander wijse eenige extraordinaris, offte (om beter te seggen) voor desen alhier onbekende proffijten naer 's lants costume aldaer voorvallen, dat sij die niet en vermogen voor haer selven op te steecken, ende U.Ed. daer van te frustreren.

Ick segge nochmaels, indien dese swaerste poincten bewesen werden, waer mede Vockenfelt den aengaende als andersints beschuldigt is, datmen halsstraffe tegens hem behoort voor te nemen; en houde 't selve betamelijcke daer voor, indien somtijts een notabel exempel van corporele straffe gestatueert wierde aen U.Ed. dienaren die gecondemneert werden, U.Ed. middelen offte proffijten gestoolen, en onder haer geslept te hebben, datmen daer mede vele ontrouwigheden voorcomen soude; want vele lichte quanten, die het weder maer soo hebben weten te bestellen, datmen achter hare middelen niet en can geraecken, comt het aen haer soude eeren niet eens, off sij gedeporteert, ontwederdaech om eenige honorabele amptes te becleeden. Ja insgelijcx verclaert

ende

ende voor dootelijcke naer huijs gesonden werden; niet
minder, als sij naer den Bengt bij haer hebben, ende d'wi
in Nederlant comen bringen, dat d'Oost Indische
Procedueren haer geheel uijtte deelen, ende dat haere
middelen d'infamie aldaer wel sullen doen cesseren,
Hier op sijn vele stoui, en ontsien haer niet de Comp.e
groff ende groot te bestelen, daer toe sij niet eygentlijcken
van Suratte soo goeden occasie hebben als in eenige
plaetsen van India:, alsoo verre van der hant sijn, de
Negotie ofte d'verantwoordinge van deselve principaelijck
gemeenlijck op een persoon aencomt, ende den directeur
in Suratte, vermits de groote distantie van plaetsen
op haer doen niet veel regard can nemen, als dicwils
lange naer dato, dat sij haere gestoolen middelen soo wel
verseeckert hebben, datmen daer niet achter can comen,
ten sij der rigoureuse middelen van Justitie aen haer te
wercke gestelt werden —

Eenen Lodewijck Frijsteins (op dat wij d'excessen der
Surattisten ordentelijck vervoegen) den welcken int begin
van Januarij 1635. om den Coopm.n IJsbrant Pieters (met
de Jongste schepen naer Patriam geretourneert) te
verlossen, naer Agra gesonden was, en aldaer ontrent sesen
maenden gelegen heeft, comt op syne administratie van
soo weijnich tijts te cort 12263 $\frac{35}{40}$ ropp.a maeckende
f 14416. 8. —

Derhalven heeft hem niet ontsien aen gemelten IJsbrand
op syn vertreck van daer te verstrecken 4000 ropp.a cont.
die hij alleen omme sijnen Cammarade te believen, tot
laste van de Comp.e en met des Credit à deposito
liste; tot verseeckeringe van dese schult aennemende seker
persiaens paerdt voor duysent ropias, en noch eenige
lijwaten, (ontrent ter somme van drij duysent ropias)
de welcke IJsbrant voor sijn particulier schade naer Amdabath
versonden te hebben, om voor moorsche maeckelaers aldaer
t'sijnen proffyte verkocht te werden, stellende de Comp.a
(bevalende dat hij haer met soo schandaleusen interest
belaste) in perijcule van de geheele 4000 ropias te verliesen
want gelijck de paerden seer nauw te wachten, en veel
onverwachte accidenten onderworpen sijn, soo coste hem
dit paerd (t'welck hij ongetwijffelt tot syn eygen plaisir
genomen heeft) haestich affsterven; en van de lijwaten
hadde hij geene andere verseeckertheijt als het simpel
seggen van IJsbrand; maeckende hem voorts op de schelmsche
maeckelaers vertrouwen, die niet te goet sijn, om soo
dangen pretensie t'ontkennen. Hij en soude oock in
cas van weijgeringe t'hart niet gehad hebben, om haer
publijckelijck tot de betalinge te constringeren, op dat

Den

den vuylen handel tusschen hem ende Isbrand niet aen
den dach quame. Waer souden hy het dan vinden? Buyten
off door d'oncosten vergrooten, de coopmanschappen gaende
offe den [illegible] der Comp.e onthouden. Het mochte geen
rooker wiede, die de Comp.e soude moeten betaelen

Den voorsz. Isbrant heeft voor syn vertreck van Agra
aen Tryssens vertoont een partye soo ruwe als geslepen
diamanten, incoops costende duysent realen van achten,
verclarende aen synen voorsz. gunstigen ende secreeten
vrunt noch gelycke partye te hebben.; Tryssens assis-
teert hem boven dien met vierduysent ropias, die hy
wel seyt dat Isbrant in d'[illegible] besteed; en also
over de custe Choromandel gekomen quam, derwaerts
gebracht heeft:, Ende mogen dan wel seeckerlyck
gelooven, dat hy deselve 4000 ropias, offte ten minsten
een gedeelte van dien op de custe Choromandel in
lywaden offte peerlen aengeleyt, die selve althans gebraght
ende daer op goede advance gedaen, offte misschien
wel met hem naer t' vaderlant gevoert heeft

Dit syn hoe het wie: t' is seecker, dat Isbrand een
goet capitael, naer dat men hier van hem rucht, t' huys
gebraght heeft. Sr. Barent Pieters schryft mede,
dat hy gedurende syne administratie verscheyden
trouwloose en fraudaleuse acten tot nadeele vande
Generale Comp.e gepleeght heeft, dit alles vernomen
wy naer syn vertreck:, Indien het was souden hem wel
doen claffen, maer wat baet, tegenwoordig, ter wyle
hy den dans ontsprongen is:,

D'oorsaecke hier van maeq niet rechte Tryssens toegeschreven
ende behoort den selven daer over gecorrigeert te werden:
vermits hy tegen synen gedanen eedt soo notoire
verboden ende ontrouwe handelinge niet alleene geheelt
ende verswegen, maer deselve negotiant noch met soo
merckelycken somme tot laste en risico van Comp.e
geassisteert heeft, d'voordere impertinentien, [illegible],
heden, vergenoegingen, schandaleus leven; en ontrouwigheden
van gemelten Tryssens, sullen U Ed. uyt het ingesloten
proces t' synder tyt wydlopigh verstaen

Myn conclusie tegens hem, is als volght: Dat hy sal
werden gecondempneert aende Generale Comp.e te
voldoen de voorsz. f 14716. 0 — die op syne rekeninge
te cort comen; Dat van syne gagie en qualiteyt gedespor-
teert synde, den tyt van drie achter den volgende jaren
inde kettingh nevens andre ketenboeven, voor de [illegible]
aende gemeene werken sal arbeyden

Vermits de veelvoudige dansaten, d'welcke op t' laeste
van t' vertreck der retour schepen voorvallen, heeft men
de

de saecke niet wel connen affhandelen, Ende is deselve
uytgestelt, tot dat de selve schepen vertrocken sullen
syn.

t' Schynt dat de Agrasche Residenten, d'een d'anders
voetstappen naervolgende, bynaer een gewoonte om
de Comp.e te frauderen ende bestelen, gesocht hebben
in te voeren., D'voerknecht, gelyck voorens verhaelt,
wert door aengaende met seer vehemente suspitien
beswaert ende tot den selve overtuyght; Wat van syne
Successeur Isbrant Pieters sy, hebben U Ed. hier
boven verstaen, d'en verlosser van Isbrand, (Lodewyc
Frystens) heeft hem seer schandelyck verloopen; Ende
den Jongst den opcoop van d'Indigo in Agra gedaen
heeft (eenen Fransoys Timmers ondercoopman) wert
mede van seer vuyle ontrouwe overtuyght.

Desen Timmers heeft volgens de bewysen, die welcke
sufficiente syn, omme hem tot Confessie te brengen, inden
opcoop van 1312 man 29½ ceer suyveren Indigo, die
hy in syne factuire stelt, voor hem gecocht te syn, ter
somme van Rs 266846 1/16 Ropias, de Comp.e gefrau-
deert ende meer in reken.e gebracht als gecocht offte
betaelt hadde, 272 man 3¾ ceer, bedragende in gelde
(1531) Ropias offte f 10380 —

Ende alsoo hem aengedient was, dat sekeren ondercoopm.
genaemt Symon Jansz, syne fraude nagespeurt, ende ter
dese onderwonden hadde, is hy bevreest geworden,
dat den gem.e Symon Jansz met hem in Suratte comende,
aen S.r Barent Pieters sulcx soude openbaren./
Omme daer tegen een expedient te vinden, heeft hy tot
de voorsz. 1531 Ropias aen den selven Symon Jansz
vereert 3531 Ropias, seggende dit sult gy voor u portie
uyt den opcoop van den Indigo genieten, mits daer van stil
swygende./ Symon Jansz heeft de Summa op de
voorsz. conditie geaccepteert, en onder hem behouden,
tot der tyt en wyle S.r Barent Pieters van dese ontrouw
geadverteert synde, hem daer over aensprack: Als wanneer
den selven t' gepasseerde tusschen hem en Timmers openh.
lyck bekennende, t' meerendeel der voorsz. 3531 Ropias
is in syne kiste bevonden; hy heeft van alles schrifte-
lycke verclaringe gedaen, de welcke mi onlangs over
de Custe Choromandel met t' schip 't wapen van Rotterdam
nevens eenige andere stucken ende pampieren U E. Gl.
Generael toegecomen, ende omme tegens hem te proce"
deren, my behandicht syn., De twee Maeckelaers (den
eenen genaemt Chitton ende den anderen Tarmidas) die
hem om dese ontrouwe te plegen en verzegelt wel te dencken
behulpig geweest syn, heeft hy vereert, den eenen met

" beschuldigeh te

500. ende den anderen met 750 ropias, behalven eenige andere cleynigheden

Boven de voorsz. 1531 Rs. weet hij noch belast de Compe. 6 79¼ ropias met in reeckg. gebracht als betaelt, ende dienvolgens hem selven daer mede onrechtveerdelijck verrijckt te hebben,, Item dat hij weder den vercoop van sekere 48 sockeles [illegible] de Compe. 4 a 500 ropias ontvreemt, als mede dat hij een goede partye diamanten voor syn particulier gecocht heeft,

Tot noch toe heeft hij niet anders willen bekennen, als dat uit sluyten van syne boecken (na dat den Indigo gecocht was,) tusschen de 6 a 7000 ropias op de cassa overig bevindende, deselve met den voorsz. Symon Jansz. Raeff ende Raeff gedeelt, ende op die wyse de Compe. ontstolen heeft. Dat hij dese summa op 't stoff en overwigt vanden Indigo gevonden, als off suyveren ingecochten Indigo gebleken was, in reeckg. gebracht, ende de penningen naer hem getrocken heeft, wij gelooven, dat hij by den overwigt, mitsgaders 't gruys en stoff, 't welck de coopers aldaer gemeenlyck toe bedingen, de Compe. als gecochten Indigo heeft doen betaelen, ende daer bij wel 6 a 7000 ropias geprofiteert, maer dit verschiet noch te veel van 1531 ropias, ende houden seeckerlijck daer voor, dat hij om 't resterende te vinden den Indigo gecargeert heeft,, Sullen ons devoir doen, om hem tot grondige confessie van alles te brengen, en als dan voorts procederen, soo als jegens sulcke meyneedige dieven behoort te geschieden, ende om in toecomende soo vuyle dieverye voor te comen hoognodig is, Nam quis illum magistratum vereatur, apud quem semper conditum, imo constrictum ferrum est?

Uyt het voorgaende connen U.E. bespeuren, hoe schandelijck de Compe. bedrogen ende bestolen werdt,, den eenen comt op een schandalige directie offte administratie te cort — f 14716. 8. — den anderen ontvreemt de Compe. f 18380 ende dat op een eenjarigen incoop van Indigo

U.E. gelieven te considereren, off men aen sulcke trouloose ende meyneedige gasten niet en behoort rigoureuselijck aen te tasten,, myns oordeels is de dieverye van U.E. dienaeren, wanneer sy de Compe. bestelen, vermits om eenen solemnelen eed van getrouwigheyt verbonden syn, ende voor haeren dienst geloont werden, grooter als ander een gemeenen diffstal, ende behoort oock swaerder gestraft te werden Petrus concus. crimin. 47 Joannes Faber

faber in § alia de jud. justit. de public. judic. segt
datmen een dienstknecht, die synen eygenen heer en
bestelet, om de eerste diefte sal ophangen, hier mede
accordeeren Jul. Clar. in § furtum 22. Boërius
decis: 316. n. 6. et seq. ende Joan. Papon. libro 23.
titel 6. arresto 2.

Joan. Barnard. Diaz. in pract. Criminal. Canonica. c. 90
n. 2. et ibi Ignat. Lopes in addit. lit. C. van domesty-
que dieverijen spreeckende, segt, wie soude sich voor
sulcke domestyque dieven connen wachten, wanneer de
rigeur vande justitie, haer van 't stelen niet afft en
hielde:

Insgelijcx is het met de Compe. gelegen, welcke UEd. en connen
sonder dienaren niet zijn, ende moet de selve noot-
saeckelijck vertrouwen, wanneer sy dan door haer eyge
vromicheyt, ende den dieren eed, die sy gedaen hebben
in goede en getrouwe diensten niet en connen onder-
houden werden, soo moetmen haer (onses oordeels)
inden toom houden, en als breydelen door rigeur van
justitie ende vreese van toecomende straffe. ut
unius supplicio multorum improbitatem coerceas, ut
pœna ad paucos, metus ad omnes perveniat. Ick
spreecke van soo vuyle ende schandelijcke dieverijen
insonderheyt; in andere geringer excessen, 't sy dat
door d'een off d'ander, een smal handeltgen (groote
particulariteyten uytgesondert) gedreven, offte eenige
andere faute begaen were, (de Compe. ten principale
niet prejudiciabel) diemen bevint, meer uyt onnoselheyt
[per] abuys offte onberaedentheyt, als puere malitie,
moetwillige verkrenckinge offte animo fraudandi geschie-
te zijn, is myn sustenue, datmen nae gelegentheyt
van saecken, soo veele de saecke geboorlijckeyt can, in mitiorem par-
tem behoort te helpen; ende meerder eere daerinne te
behalen is, datmen in tali casu, wanneer het sonder
prejuditie vande Compe. can wesen, de rechtmatigheyt
ende billickheyt voeght, als altyt het uytterste, ende
dienvolgens 't onrechtvaerdichste recht. iuxta Marciani l. 11.
ff. de pæn. plane in levioribus causis pronior ad
lenitatem esse debes, in gravioribus pœnis severita-
tem legum cum aliquo temperamento benignitatis debes
subsequi

UEd. gelieven sekerlijck te vertrouwen, dat wy om
ons eygen proffyt en geven geene ongerechtige saecken
verkeerdelijck sullen drijven; maer, voor soo veele in ons
cleyn vermogen is, alles daer toe helpen contribueren
dat de sententien, appointementen, en decisien, die
wederom aldaer gevelt, gegeven, ende ter executie

gestelt

gestelt werden, soo rechtmatich mogen wesen, dat geen ordre loopen uijt 't Vaderlant (als U.E. maer connen versoecken haere gerechticheden ende prerogativen aldaer te mainteneren) geretracteert te werden, sijn sijnde U.E. daer door geene macht toe noch onlusten comen te weeren. Wat van ons te meer diende verseeckeren, om dat wij d'Ed. Heer Generael van Diemen, ende d'E. Heer P. Lucas (President vanden Raet van Justitie) seer genegen vinden, om 't recht van d'Comp.ie te bewaren, ende daerentegen wederom soo circumspect, op dat den luijster vande Justitie door geen iniquie en al te harde proceduiren verdooft werde, dat wij daer inne geen minder contentement verkrijgen.

Ende vernemen verhaelen tot ons bijsonder leetwesen, dat U.E. in haere Jongste en vorige missiven, over sommige arresten gewesen vonnissen, inden Jare 1633. Waer over d'Ed. Heer Generael van Diemen als President geseten heeft, soo seer schijnen gemiscontenteert te sijn, als de verwondigel te precepieren, inde selve missiven gedaen mede brengen. Insonderheijt verstaen wij (alhoewel U.E. in de selve missiven niet en specificeren) dat U.E. haer grootelijcx misnoecht houden over de proceduren en 't gewijsde tegen de nagelatene goederen van d'overleden opperCoopluijden Cornelis van Nijenrode en Henric Arentsz. Vapoir, mitsgaders Dirc van Haps, in sijn leven vrij Coopm. op de Custe Cormandel,

Cornelis van Nijenroode

alle welcke actien sijn door mij (te dier tijt bekledende het ampt, ende den titul van Fiscael Extraordinaris, in absentie van vanden Heuvel) geintenteert: alsoo d'Ed. Heer Generael Brouwer, en d'E. Heeren Raden van India gesamentlijck verstonden, dat dese drie persoonen haer in verscheijden gelegentheden soodanich tot nadeel ende ondienste, mitsgaders tegens d'ordre van d'Ed. Comp.ie misgaen hadden, dat daer over de goederen bij haer respective met der doot ontruijmt en achtergelaten, behoorden gecalangieert te werden.

Mijn Heeren, indien U.E. aendachtelijcke geliefden te considereren d'obstinatie en onsinnige regeringe ende directie vanden voorsz. Nijenrode: sijne groote achteloosheijt geduerende 't arrest: sijne onbeleeftheden en voor de Comp.ie hinderlijcke bejegeningen tegen de grooten in Japan, die U.E. voordelijck offte nadeelich costen sijn: de verachtinge van d'andere Comp.es gequalificeerste dienaeren, de vleijscherije vanden Godden raed, die hij en den h. van Firando, om een spoedich en gewenscht succes van saecken te erlangen, kindicacies voordroegen: en verscheijden andere impertinentien meer, die hij tot schade vande Comp.ie verachteringe van haeren staet, en disreputatie vande

Neder-

Nederlantsche Natie gepleecht heeft, wij en twijffelen
niet, off UEd: sullen met ons oordeelen, datter seer groote
en gewightige redenen geweest sijn, om de Comp.ie te
doen vaceren en guarandeeren op de nagelaten middelen
vanden gemelten Nuijenrode, ten minsten voor soo veel
deselve costen strecken ——

Nyenrode

Daer wert immers nergens aengewesen, dat hij t'sedert
t'begin vant arrest, noch naer de compste der schepen
de Wesel en Heusden, ooijt eenigen raed beroepen
offte middelen voorgeslagen heeft, hoe offte op wat wijse
men behoorde te trachten, om van t'arrest spoedigst
ontslagen te werden: dese saecke niet meer ter harten nemende
dan offse hem niet aengegaen hadde, tottet tijt en wijle
dat den Commandeur Willem Jans Groenewegen met
t'schip den Arent aldaer arriveerde: die alsdoen voor sijn
hard aenhouden soo veele te wege braght, datmen daer
over begost te delibereeren ——

In plaetse dat hij terstont op t'arrest alle syne crachten
hadde behooren in te spannen, om sulcks procedeeren te
stutten, en de saecken tot een spoedige decisie te brengen,
heeft hij niet anders als sent een Japansen tolck met brieven
en requesten naer Jedo, om sulcx te procureeren: blijvende
selver op sijn gemack in Firando bij syne concubijnen,
daer hem nochtans den heer van Firando tot verscheyden
reijsen aengemaent, en met veele motiven gesocht hadde
te persuadeeren, dat hij persoonelijck naer Jedo soude
transporteeren:, hem voorhoudende, hoe veele daer aen voor de
Comp.ie was gelegen, Nuijenrode heeft gantsch geene
debvoiren altoos gedaen, tegen de impertinente procedure
van Taffioije ende Phesodomne ten tijde als t'jacht
Erasmus in Nangasacque was gearriveert, en aldaer in
arrest gehouden wierd, maer alles op sijn beloop gelaten
sonder eenige vergaderinge van rade daer over te houden

Alle de getuijchenissen slaen daer op, hier door ontstaen te
wesen, dat de Japansche gemoederen soo seer tegen de
Comp.ie sijn ingenomen en gepreoccupeert geworden, dat
naer dato de redenen tot defentie vande Comp.ie voort-
gebracht, bij haer geensints costen aengenomen werden,
daer ter contrarie (dit sustineeren alle de Japans vaerders
ende die den aert van die natie kennen) indien Nuijenrode
op d'aencompste vant jacht Erasmus sich beijvert hadde
d'opgeresen misverstanden voor de Comp.ie te verschoonen,
dat hij daer door naer alle apparentie t'langduerig
arrest soude hebben gepreveniert, dit sij hoe het
wil: hij was in alles manqueren schuldig acte van
diligentie te toonen, t'welck niet geschiet is,

Doe

Hoe grooten wanginste ende affkeerigheijt vande nederlanders
Nijenrode door sijne grove impertinentien ende capritieusheijt
in verscheijden Japansche heeren, als oock inde gemeente
veroorsaeckt heeft (der Comp.e prejudiciabel) is notoir,
mitsgaders in het proces wijdloopigh aengewesen ende
geverifieert,

Dat hij in plaetse vande Comp.s dienaers, die aldaer veele
waeren, te gebruijcken, in heel dienst tot groote costen
Japanders te wercke gestelt, ende deselve soo [illegible]
van goederen, ontfangen van penningen, als t' passeren
van quitantien toevertrout heeft; dat hij seer slordigh,
sloff, en imperfect int' houden van sijne boecken geweest
is: dat hij int stuck vanden handel niemant vande
Comp.s dienaren heeft willen erkennen; de Negotie
boecken ende de Cassa alleen gehouden; den incoop van
goederen persoonlijck gedaen, met niemant daer over gecom-
municeert offte geconsuleert: oock niet gewilt heeft, dat
iemant anders vande Comp.s dienaren, als hij alleen,
daer van eenige kennisse souden hebben. Dat hij dienvolgens
(behalven dat ƒ 22298.17 — op sijne administratie te cort
comt) directelijck in allen deelen tegen sijne ordre, last ende
instructie gehandelt heeft: ende dat soodanige proceduren
vol suspitie van ontrouwe sijn, can bij niemant ontkent
werden,

Insgelijcx werde bewesen sijn vuijl, godloos ende schandaleus leven
tot sonderlinge disreputatie vande Nederlanders, ende
consequentelijck vande Comp.e, jae dat met sijne
concubijnen soo verre te doen hadde, dat hij den gantschen
dienst vande Comp.ie t' eenemael in borde liet loopen,

Dat hij met een obstinaet hooft, buijten kennisse van sijne
bijgevoughde raetspersoonen, sonder eenige communicatie
der regenten van Firando, t' arresteren van Pieter Nuijts
in Japan naer Jedo geschreven heeft, ende dat eindelijck
daer door d' ontslaginge van t' arrest langer als een
geheele maent is vertraeght.

Datmen segt den man sinneloos geweest te sijn, is een sobere
excuse, want al eer t' bovenverhaelde gepasseert was,
voor ende aleer hij [illegible] werde,

Dient bij comt noch, dat boven sijne te goed hebbende maent-
gelden bij hem bevonden sijn, ontrent de 10 C. R. van 8en
bestaende in goud, lackwercke, stoffen, ongemunt silver
ende andere costelijcke goederen, behalven dat sijne [illegible]
daer onder getrocken waren, t' welck niet veel te bedui-
den heeft. Onder sijne goederen was soo veel lackwercke,
groote als cleijne stucken, dat schrickelijck geloove, bij
nae een derdepart vant' schip daermede is affgeladen
geweest,

geweest. Hij hadde, gelijck vooren verhaelt, sonderlinge de sijnen Maentgelden te goed. Van waer commen dan dese groote middelen! Noodsaeckelijck van particuliere handelinge, offte andere gepleegde ontrouwicheijt.

Voorwaer indien alle de voorsz. Excessen, UEd. niet en commen bewegen, om met ons in een gevoelen te sijn, dat de Comp.ie bij Nieuwroode grootelijcx geinteresseert is geweest, ende derhalven sijne nagelatene goederen ten rechten sijn gecalangeert geworden, soo sullen wel graedswillige gelesen, haer op UEd. misnoegen verstout hebbende, deselve aengegaen, Nam impunitate (inquit Seneca) serpunt vitia, et in proximum quemque transeunt et contacta nocent. ende Cicero in Epist: ad Marc: Brut: maxima est illecebra peccandi spes impunitatis

Dirk van Hale

Wij en connen voor als noch niet begrijpen, eenige iniquite offte onverdientelijcke procedueren in desen gehouden te hebben, anders als dattet ongemeyn is, een Curateur ad litem te stellen, gelijck UEd. nu ordonneeren, dat voort aen geschieden sal, sijnde noijt voor desen in practijcque geweest.

Wat aengaet Dirck van Hals: denselven heeft hem directelijck tegen UEd. ordre bijsijn beswoorn, en waer op UEd. den vrijen gelimiteerden handel hebben toegestaen, mitsgaders tegen sijne Commissie, die hem d' H.r Gouverneur Marten IJsbrants om alleen op Tanassarij ende niet in Siam te mogen handelen verleent hadde, met sijne Coopmanschappen naer Siam getransporteert. Dit was een Crimen van gevolge althans in India, want indien men de Vrijlieden, die gelicentieert werden hier offte daer te mogen handelen, niet strictelijck dede achtervolgen de beveelen ende Commissien, die sij ontfangen om eenige plaetsen, als haer dan verboden werden niet te frequenteeren, sij souden in weijnich jaeren bastant sijn den principaelen handel van de Comp.ie te bederven; Reden is dese; dat sij seeden van eenige plaetsen [illegible] (twelck wij eenige jaeren herwaerts geexperimenteert hebben) off sijn met de grooten, ende dat dickwils om futile beuselingen, in questie geweest, latende onsse verkeeringen tot haren voordeel, offte plegende eenige andere impertinentien: dan hier, ende dan daer in,

Waer over bij de geinteresseerdens, offte uijt haeren naeme bij deselve eenige van de plaetsen daer sij geweest sijn (want dese Indiaensche Natien van een cleijne saecke veel wercx maecken) dat het aen d' H.r Generael geclaecht werd, ende de pretenten dickwils seer groot gemaeckt, als wel niet daer sijn, doet sijn Ed. [illegible] om dese dolanten geen contentement, terstont [illegible] onverstreken, bij

middel

middel van represalien vallen sijn haer op de Comp.

middel van represalien vallen sijn haer op de Comp.[ie],
als daer toe maer gelegentheijt comen vinden, Sulcx
dat de Comp.[ie] dienvolgens om haren 't wille ongelijck ver-
dragen, ofte met gelijcke munte betaelende, die te
vooren ons vrienden waren, tot vijanden moet verwecken,
ende wat is er voor U.Ed. odieuser als oorloge.

Indien sulcx voorvalt met die soodanige, daer aen U.Ed. minst
gelegen sij, is het soo veel te beter; ende om dese inconve-
nienten op andere plaetsen, daer bij U.Ed. meerder souden
mogen geinteresseert sijn, voor te comen, mitsgaders om ver-
scheijden andere redenen aljuist te lange om te verhaelen,
sich ick (onder reverentie) hoognodigh te sijn, dat de vrije
lieden, die welcke ondernemen met haer schepen te loopen
ende handelen op verboden plaetsen, off in haer persoonen
off goederen naer gelegentheijt van saecken exemplaerlijc
werden gestraft,

Wat randere nadeel voor de Comp.[ie] prejudiciabelder wesen,
als dat desen van Habe de twee principaelste opperkoop-
lieden, te dien tijt op de custe Choromandel leggende, te
weten Barent Pieters[z] en Carel Reijniers[z], met noch
eenige andere Comp.[s] dienaeren onder sijn capitael soo
merckelijcken summe heeft betrocken, als geschiet is?
Want U.Ed. mogen wel sekerlijc gelooven, dat dese
participanten de beste sortimenten van cleeden eerst
voor haer ende haere compaignons versorght, ende daer
naer voor de Comp.[ie] gebigiedet hebben, gelijck mede ten
deele uijt de stucken bleijct.

De gepasseerde insolentien van desen van Habe, confirmeeren
't gene hier vooren verhaelt hebbe: te weten, dat de
vrijeluijden gemeenlijcx onlusten veroorsaecken, daer van
de Comp.[ie] de swaerste lasten dragen moet. Want uijt het
voorts sullen U.Ed. bevinden, dat van Habe hem in
Tanasserij soo vreemt aengestelt heeft, dat den Coningh
aldaer voor den Coningh van Siam over de Nederlanders
groote clachten heeft gedaen, ende Sijne Mag.[t] soo
verre aennam, dat hij van onse alliantie voor eenigen
tijt diffideerde.

Dat U.Ed. onse negotie aldaer door sijne comste en factien
grootelijcx geinteresseert sijn, is mede naerdelijck ver-
toont. Den marct van de cleeden bedorff hij t'eenemael;
door sijn toedoen practiseerden de grooten in Siam ver-
scheijden schadelijcke nieuwigheden, verweckt sijnde door
de onnaemelijcke schenckagien van van Habe, die sij
vermits het omsetten van sijn en sijner adherenten cass[e]
genoten hadden; den incoop van rijs quam alleen daer
door duysent realen van 8[en] duijrder te staen als
de voorige jaeren.

Vesch

Ooch van Hals boven dien in syne absentie onder den
Jan van Nimwegen voor den Opperkoopman Barent Pietersz
een andere besendinge naer Pegu doende overbeworderen,
bedragende t' Cargasoen van die voyagie 4822 pagoden
heeft hy heymelycker wyse, den voorsz. Barent Pietersz
daerinne omtrent de helft laten participeren, hoe conde
hy (op dat wy dit noch eenmael verhaelen) de Comp.ie
schadelycker wesen, ende haere proffyten offte
advantagieusen handel listiger ondercruypen, als dat hy
haere dienaeren op de voorsz. wyse (om soo te seggen)
corrumpeerde, ende tot syne devotie trock tegen eere ende
eedt! Dat hy van onse vrienden by naer vyanden maeckt!
Gelyck gebleecken heeft, dat d' H.r Anthonio Caen
eenigen tyt daer naer in Siam comende, verscheyden vande
principaelste Moorsche Coopluyden en Mandoryns bevond
seer afkeerig vande onse ter syner oorsaecke; dat van
Hals gedreygt hadde haere schepen offte jouncken aff te
nemen: vindende d' H.r Caen door des gemelten van Hals
impertinentien ende insolentien alles soo verwert, en buyten
voorige posture (alsoo deselve tractaten daer over seer t' onvrede
waeren) dat syn E. tot bevorderinge vande negotie met
ongemeene schenckagien haer moste contenteeren

Het heeft Godt den Heere beliefft, voor en aleer d' ordre ende
last van d' Heer Generael en Raeden van India,
om van Hals met alle syne daer wesende middelen herwaerts
te brengen, ter executie gestelt conde worden, hem van deser
werelt te halen, (sonder andersints soo wel tegens syn persoon
als goederen geprocedeert hebben) maer des niettemin
behoudt de Comp.ie haer actie ad interesse op syne erf-
genamen, ende by provisie over syne contraventien op de
vele effecten alhier in loco synde. De voorsz. trans-
gressien ende den intrest, die de Comp.ie door syne moetwil-
licheden geleden heeft, syn alhier gevordert soo groot te wesen
en van alsulcken gevolge, dat de goederen inde sententie
gemelt, daer over syn verclaert verbeurt, ende in Com-
missum vervallen

Meynen UEd ter contrarie, dat het vonnisse te rigoreus
uytgevallen is: de mitigatie staet aen UEd. alhier
wert verstaen, datmen in India UEd gerechtigheden ende
prerogativen manutineeren, alle contraventeurs ende
ondercruypers van de selve straffen, mitsgaders recht ende
justitie administreeren moet volgens de placaten, arti-
culbrieff, ordonnantien, instructien, commissien, ende
andere bevelen, die by UEd en onse hooge overighe alhier
gegeven, vereert, offte gestatueert syn, en de welcke
alle dienaeren van dien, dat is alle subalterne overhee-
den alhier, gesworen hebben punctuelyck t' achtervolgen, en
doen achtervolgen ,

Op

Arents Vapour

Op vele Insighten, te weten den tenuer vanden Articulbrieff, placcaten, ende den Eedt, de welcke alle UEd. dienaren presteren, syn de goederen van Hendrick Arents Vapour sal. ter somma van f 20028 —— aldaer geconfisqueert, want wat hebben van Accuse commen voor desen man in prejuditie vanden Articulbrieff, ende de voorschreven placcaten (dat de selve geen stant souden grypen) by ge-bracht werden, wat werdt by de selve (den speceryen ende Cleeden handel uytgesondert) hooger en scherper verboden, als de Negotie in Diamanten, peerlen, ende dergelycke costelyckheden; waer mede can een Opperkoopm. in corte Jaeren soo grooten Capitael overwinnen, anders als met particulariteyten te dryven, offte de Comp.ie op andere wyse te fraudeeren? T is sekerelyck een sobere aenwysinge, dat men seght desen persoon met schieders veel gewonnen te hebben, wanneer UEd. soodanige frivoele excusen gelieven aen te nemen, UEd. sullen nimmermeer voor delinquanten bevryt syn, altyt sullende pretensies gemeterseerdes d'een off d'ander middel practi-seeren, om hare transgressien daer mede te coloreren, Wy hebben daernae vernomen, ende verstaen, dat hy som-tyts wel wat geschiedert, maer weynich om't lyff gehad heeft. T'gene daer mede gewonnen, magmen wel gelooven dat wederom verloren werden is; alsoo de Coopluyden in die quartieren luytelyck spenderen, van waer comt de rest dan? wy hebben het vooren aen-gewesen. —— ende schoon genomen, de geseyde summa met schieders verdient was, soo souden deselve echter volgens den tenuer vanden Articulbrieff ende placcaten verbeurt syn, wanneer hy die in aesulcke Coopmanschap besteet hadde. waer toe salmen dan UEd. prerogativen overgeven?

Wy laeten ons alhier voorstaen, indien UEd. voornaemen 't recht, 't welck UEd. naer luyt vanden Articulbrieff ende de voorsz. placcaten, uyt cracht van t'Octroy by haer Ho: Mog: aende generale Comp.ie verleent, jegens dese en dergelycke delinquanten te defenderen en staende te houden; dat UEd. soo dicwils niet gemolesteert souden werden, als jegenwoordich wel geschiet. Ook UEd. wysheyt, voorsichtigheyt, en kennisse vande gestaetenisse der Gemeenten aldaer, ons ende onbewaert, gelyck hierinne verre te boven gaende, willen en moeten gelooven dat UEd. al waer het dicwils tot commiseratie van sommige erffgenamen offte andere politique insighten met d'een ende d'ander eenigh contentement te doen, be-vinden de Comp.ie den besten dienst te geschieden. Eenelyck (doorwyle dit stuck wat nader debatteren) versoecken wy, dat sulcx tot onse schade niet en geschiede: dat

UEd.

UEd. d'onderzaten alhier, in desen van onrechtmaticheyt
ende ons niet en geliefden verdacht te houden, dat wy
meer souden trachten een portie uyt ongefundeerde ende
ongerechtige confiscatien te trecken, als 't recht van Compie.
te bewaren: alsoo alles met eenen goeden yver geschiet,
ende int regard van confiscatien niet anders en werd
gesententieert als volgens d'ordonnantien, die UEd. ons
hebben voorgeschreven, ofte bij d'Ed. Heer Generael ende
raeden van India aen yemant alhier vereert syn

Wy en connen alle saecken, waerinne d'ordre en bevelen, by UEd.
ofte der hooge overicheyt alhier gegeven, gecontrarieert
werden, om verscheyden redenen in puncto juris niet
disputeren, noch ons in alle gelegentheden na de beschreven
rechten ofte costumen onses vaderlants reguleren: anders
souder in vele delen 't recht vande Compie. comen te
vervallen; den rouwen ende ruwsten hoop (de goede uyt-
gesondert) daer mede men alhier te doen heeft, souden haer
daer op te seer verstouten: de Compie. is dierbaer te veel
daer aen gelegen, dat soo wel haere dienaren als vry-
lieden der limiten van haere commissien, en waer toe
sy meer ten dienste vande Compie. verpflicht syn niet te
buyten gaen. Wy syn oock aen den articulbrieff, placaten
instructien, en ordonnantien, ter naem by solempnelen eede
verbonden, om daer van te wyken, wanneer eenich
crimen begaen werd, waerinne tegens deselve gepeccert
is. Daer en werd niemant inden raed van Justitie geadmi-
tteert, tensy dat hy alvorens presteere den eed, dat ambt
te sullen bedienen: alles achtervolgens den Generalen
articulbrieff, ende de placaten by der Oost Indische Compie.
den Ed. Heer Gouverneur Generael ende raeden van India
geemaneert, mitsgaders de instructien en ordren vande
vergaderinge der heeren seventhienen onse meesters ende
principalen: gelyck UEd. wt beyde formulieren ^ der
leden des raets van Justitie, ende die ick gedaen hebbe
tot den eynde hier nevens gaende, connen beoogen

^ van den eedt

Hier by comt noch, dat UEd. in haere missiven vande jaeren
(indien die wel onthouden hebbe) 1631. en 1632. wel ex-
presselyc ordonneren den articulbrieff ende placaten in
alles punctuelyck t'achtervolgen, sonder vanden inhout
der selver in eenigerleye maniere te mogen dispenseren;
dat UEd. niet en verstaen, de selve ordren, door UEd.
dienaeren en subalterne overheden alhier, eenige interpre-
tatie connen ofte sullen lyden: en soo voorts. Daer comme
als voor desen een saecke plach voor te comen, waerinne
(onses oordeels) de rechtmaticheyt en billicheyt voor rigeur
van Justitie wel behoorde gepreferreert te werden, stonden
de rechters als verbaest, en conden niet resolveren affte

wyken

wÿcken van UEd ordre, en dese Ed. daer op gevoeght,

Hier op, te weten op het 12e articule des articulebrieffs is
mede gefundeert de sententie, waerbÿ vanden opperkoopm.
Joost van Zeÿl saer. duÿsent Realen van 8en sÿn gecon-
fisqueert, die hÿ in meerder somme van comptante
penningen met der doot ontruymt ende achtergelaten hadde,
Men segt alhier, dat UEd dese voorsz duÿsent Realen
aen sÿne erffgenamen gerestitueert hebben, wy misprÿsen
't daer niet, maer waer toe dan dit articul?

Mÿn heeren, indien UEd geliefde in dese en dergelÿcke
occurrentien den articule brieff met precisheÿt achter-
voeght te werden, sonder (onder reverentie) gebondelÿc-
ker sÿn, om voorder occasien tot UEd misnoegen voor
te comen, UEd gelieve meÿninge daer van bekent te ma-
ken, op dat wÿ met een geruste conscientie, sulcx als
UEd souden ordonneren, ofte 't hooft sien, ende de rechte-
ren insgelÿcx van de precÿsheyt van dit poinct mochten
ontlast werden, want soo lange UEd daer van niet en
dispenseren, sÿn wÿ aen UEd ordre als aen een richt-
snoer gebonden, reden is dese: om datse van UEd
(onse overheden, die wÿ moeten gehoorsamen) gecomen is,
Ende erinneren ons in desen van 't gene Daniel Mollers
Lib. 1. Semestr. cap. 37. n. 7. verhaelt, te weten Consci-
entiam legis vincere conscientiam hominis, dat is,
dat de conscientie van de wet de conscientie der menschen
te boven gaet, waermede hÿ te verstaen wil geven
dat de rechters, alsoo gaer in civile ofte criminele
saecken naer de wetten, die hun voorgeschreven sÿn,
regeeren, haer conscientie veel minder besmetten
als sy doen souden, wanneer sÿ met een ontÿdige ende
verkeerde onbarmhertigheÿt ofte medelÿden, weetende
met wat voor een conscientie maken, ende veel milder
en sachtsinniger willen sÿn, als de wetten ofte wetgevers
selfs. In andere saecken sullen wÿ, soo veel mogelÿck,
de beschreven rechten, costumen en usantien van ons
vaderlant achtervolgen.

Sullen mede voortaen, dewÿle UEd sulcx ordonneren
altÿt gedencken, wanneer tegens de middelen van absenten
ofte dooden behoort geprocedeert te werden, dat d'Hr.
Generael, ofte die sÿne Ed. des macht differeerende,
eenen curateur ad litem te versoecken, qui absentis aut
mortui nomine iudicium accipiat, wÿ bekennen dat in
de bovenstaende affgedane processen dit verswijmt is,
maer hebben daer inne gevoeght 't exempel onser voorsaten
die altÿt sustineerden, dat om verscheyden redenen, te lang
alhier te verhalen, int regard van UEd dienaren ende
vrÿeluyden

verzienden, die als subjecten der Hooge Overigheyt, aegter vande selve ende behoorlijcke ende voor de E. Comp.ie dienst-
ge restrictien eenige beneficie ~~om haere middelen~~, om hare
middelen door den handel te vergrooten, ontfangen hadden,
ende 't selve soo verre misbruijcten, dat sij directelijck
pecceerden tegen hare commissie tot nadeel, prejuditie
ende interest vande Generale Comp.ie in tali casu
sulcx niet noodsaeckelijck verrijsght wierd.

Ende alhoewel in desen geen Curateur ad litem is gestelt ge-
weest, soo connen wy nochtans oprechtelijck affirmeren
ende UE. verseeckeren, dat inde bovenstaende processen
van Nieuwrode, van Kaes ende Joost van Geer, bij d' Ed.
heer Generael van Diemen, te dier tijt president
vant Collegie, soo consideraet ende omsigtig gehandelt is:
ende datmen't voor een aelle gedecideert wierden (bij ma-
niere van spreecken) in soo veele vaten gegoten heeft, in
faveur vande ses persoonen, om datse gestorven waren (want
dit is seer wel aengemerct) als by iemant gedaen soude
connen werden; ende dat zyn Ed. hem in desen wel als eenen
dubbelden Curateur ad litem voor haer gedragen heeft.
Maer nietteimin op de contraventien van UE. ordren
en 't gene hier vooren mede verhaelt is, moste recht gedaen
werden.

Delfshaven gesprongen

Wy hebben hier vooren begonnen te verhaelen, dat eenige
goederen, die d'een ende d'ander van verscheyden plaetsen
voor haer particuliere koopwaeren gebracht hadden, ende in
het visiteren vande schepen als anderssints achterhaelt
waeren, bij den Raed van Justitie geconfisqueert zijn;
't is wel waer, dat sommige van geen groote importantie
waeren (d'eene partye van hondert, d'andere van twee hon-
dert realen, d'eene minder, d'andere meerder) maer zijn nietteimin
verbeurt verclaert: eensdeels om voordere inbreucken te
weeren: ten anderen om dat het merendeel van dien soo in
brood als cruytcamers verborgen lach. Ons is noch in
versche memorie 't springen van 't schip Delfshaven, alwaer
den Constapelsmaet inde syne particuliere goederen,
op dat niet en souden gevonden werden, inde cruytcamer
geborgen hadde, ende willende na syn arrivement alhier
de selve goederen van daer haelen, is door syne onvoor-
sightichheyt 't cruyt inden brant geraeckt en 't schip gespron-
gen. Op dat sulcx in toecomende magh voorgecomen werden,
zyn ettelijcke constabels, die alsulcke goederen voor
haer selven ofte voor anderen inde cruydcamers verstect
hadden, gedepporteert geworden.

Ant. v.d. Heuvel

Hoe verre inde saecke van Antonio vanden Heuvel, de
welcke voor 't vertreck van d' H.r Generael Brouwer
geintendeert

geintenteert was, gepraedeert hy, sulcx U Ed tot de stucken vant proces en de sententie daer op gevolcht, wydloopich vernemen. t' Vonnisse (op dat U Ed t' sum= marium van dien mogen weten) luyt in substantie als volcht

Dat vanden Heuvel (als crimen concussionis begaen, ende contra legem Juliam repetundarum gepecceert hebbende) infaem, ende volgende van dien inhabiel, ende onwaerdich verclaert wert, de Comp.e in eenige commissien, als commissaris ofte gouverneur, ofte in eenige honorabele ampten ofte qualiteyten te mogen dienen. Dat alle de maentgelden by hem gedurende syn commissaris en gouverneurs ampt ten proffyte vande Generaele Comp.e geconfisqueert werden: dat hy gecondemneert wert inde restitutie van tweehondert realen van 8en pro fisco, die hy in cas van compositie in Moca vanden opperkoopm.n Joh.s van Gent genoten heeft, Item aende Generaele Comp.e goet te doen, de waerdye van twee diamantringen en 64 stucx gouden cnoopen, by hem uyt de gepretendeerde goederen van Raja Aly naer synen affstyf verschoncken: Wyders dat hy buyten alle ampten en gagien vande Comp.e gestelt wert, omme met dese vertreckende retourschepen, buyten de cajuyt als soldaet na t' vaderlant te vertrecken, en tot dat de schepen t' seyl gaen, in hechtenisse (daer hy over verscheyden scandaleuse lasteringen tegen syne hooge overicheyt ende derselver leden, dewelcke tot decisie van syn proces gedeclareert waeren, uytgesproken, eenigen tyt te vooren gestelt was) gedetineert te blyven, houdende alle verdere geintenteerde actien in suspenso, om redenen inde sententie verhaelt.

Hangende dit proces, heeft hy wederom verscheyden quade parten aengerecht. Eerstelyck aen sekere syner secreten vrinden geopenbaert, dat hy den pensionaris Mr Joan Maetsuycker (die de heeren rechteren in dit proces van advis soude dienen) moste sien op syn handt te crygen, al soude hem duysent realen van 8en costen. Insgelycx eenen Mr Symon van Alphen, wesende eenen der gedelegeerde rechters over de selve saecke, denwelcken hy voorgaff met het versterken van hondert realen van 8en tot hem te sullen trecken, heeft hy hem op seker tyt by voors. Mr van Alphen vervoucht, en van sommige poincten, raeckende syn proces, beginnen te trac= teren: meynende, soo t' schynt, op die tyt syn voornemen int werck te stellen,

Van alsoo gemelten van Alphen op de recommandatie, die vanden Heuvel wegen t' selve begonde aen te vangen, terstont voor antwoord dede, dat hy schuldich was naer

Conscientie

Conscientie te handelen volgens Eede en Godt: en soo de Ac-
tis en productis bevonden soude te behooren, is hier daer bij
gebleven, Eenige dagen te vooren hadde van den schrijver
hondert ducaten voor hem op interest doen ligten, omme te
voorsz. sijne actie van aepzen, soo hij voorgaff, te be-
handigen, gelijck blijckt uyt de verclaeringe daervan sijnde
snelle comen bedrogen, ende penningen bekomen hebbende, gaet
bij hem ('twelck noyt sijn leven gedaen hadde) ende naer som-
mige gepraemitteerde redenen, begint gelijck vooren te clagen,
van sijn proces te spreecken, Men sal niet gelooven, dat
hij dit gedaen heeft, om eerst 't humeur van desen
Jongman te sondeeren, indien caus gesien hadde, sijn voorne-
men te vervolgen, ende dat hij door de prompte antwoorde, die
hem alle hoope benam, is gestuyt geworden.

Van gelijcken is hij weynige dagen nae dat voorgeslagen
hadde, den heer pensionaris op sijn syde te crijgen, ten
huyse van den selven pensionaris gegaen: verhaelende hoe
dat hij aen d'Ed. H. Generael requesten hadde gepre-
senteert, ten eynde sijn Ed. soude gelieven de stucken en
pampieren van sijn proces te stellen in handen van gemelte
Maetsuycker, om daer over van advis te dienen, verhal-
lende met seer bedenckelijcke en suspecte maniere van
spreecken, dat doch op sijn gerechtigheyt wilde letten, ende
sonder yemants aensien adviseren, &c.

Clagende, op dat hij 't gemoet van den heer Pensionaris te beter
preoccuperen, en met den schijn van redenen te voren tot
hem trecken mocht, dat van een machtige kant overvallen
wierde (als off men hem met geweld ende tirannie socht
t'onderdrucken) daer de grootsten alhier met en waren
als schelmen en dieven: 'twelck hij des noot sijnde aennam
te bewijsen, voorwaer een bittere injurie en straffbare
calumnie, gedaen met den bedacht gemoet, et proposito
injuriandi.

'T Was hem niet genoegh, dat hij d'E. heeren den Gouverneur
Generael, ende raeden van India (die de grootste alhier
sijn) soo onlydelijck schoot, ende diffameerde, maer ontsagh
hem niet tot verachtinge, vilipendie, ende disreputatie
van den welgemelten Ed. H. Generael ende d'andere leden
de welcke tot affdoeninge van sijn proces gestelt waren,
schampelijck en spottelijck te seggen, dat se niet capabel
waren, omme van sijne gerechtigheyt te judiceren, dat se
geen regten en verstonden, &c.

Dese calumnien, diffamatien, en schendinge van de hoogste
overigheyt alhier, mitsgaders vilipendie en verkortinge
van der selver en der rigteren eere, reputatie, ende
authoriteyt strafbaer geworden: van den schrijver op

onse

onse aenclaeghte voor d'Ed. Heer Generael en Raden
van India ontboden, ende als hem dit voorgehouden
wierde, soo verspreede synde, dat men de waerheyt van dien
soo wel syn gelaeteverkt gemaeckt, sulcke excusen, als on-
gefundeerde verdrayinge der woorden tot affunten:
Den pensionaris daer mede onwetende getroffen, ende ver-
socht synde de waerheyt van 't gepasseerde t' synen huyse
te willen verclaeren, due alles soodanich affirmeerde als
hier vooren verhaelt staet: dat mede der selffs
depositie versterckt wierde door de getuychenisse van syn
huysvrouwe, so my by d'Ed. Heer Generael ende
Raden van India provisie verleent, om van den gemelde
in apprehensie te nemen, ende jegens hem te procederen
soo als behooren soude te behooren

In rechten is notoir, quod pro injuria competit et actio
criminalis teste S.[r] in summa justit. de injuriis et
passim oes DD: dat alle injurien gestraft werden
pro modo delicti, et personarum injuriatarum dignitate
et qualitate. Wesenb: in paratit. tit. de injuriis etc.
n. 16. Andr. Gaill. obs. 65. et oes DD. Item quod in-
juria verbalis posset esse ita gravis, quod mereretur
poenam corporalem. Vid. Joseph. Ludovic. decis. 4.
n. 20. Bald. c. cum te dere judic.

Wat conde van den gemelde ongedeckter, injurieuser, schandelyc-
ker en onverdraegelycker (met reverentie) werd gepouseert
als dat hy de selve Ed. Heer Gouverneur Generael ende Raden
van India voor schelmen en dieven verscheed. daer by voegen,
dat hy sulcx, des noot synde, soude connen bewysen:

Voor eerst injurieerde en diffameerde hy de hooghste overheyt
alhier, waer van voor dese tyt een subject en onderdaen
was, ende die hy soo lange onder haer Ed. gouverno
stont, alle eere, respect, reverentie ende gehoorsaemheyt
moste betoonen

Hy injurieerde en lasterde soodanigen overheyt (t' welcke myns
oordeels groote en sonderlinge consideratie meriteert) der
welcke onder een solempnelen eed van getrouwicheyt
niet alleen soo importanten gouverno, maer soo veele
middelen als U Ed. bekent is, vertrouwt werden, waer onder
veele weduwen ende weesen participeren

Een overigheyt, die de grootste occasie van de werelt heeft,
wanneer ontrouwe werden syn, om haer wel de selve
middelen onrechtveerdich te verrycken, ende dat komme voor
soo bittere lastertongen ter naer moeten bewaert syn, mitsga-
ders die geene ter tegenwoordigh aengetast, de welcke haer
niet en ontsien der selver overheden alhier in loco, onder
haere oogen, opsichte ende regeringe soo smadelyc te
blameeren, en soo famense eengelen onder de gemeente
te divulgeren

Wat

Wat conde hij oock vuijlder en verachtelijcker uijtstroijen
jegens de heeren gedeligeerde Rechteren over sijn alsdoen
ongedecideert hangende proces, tot welckers decisie
den Ed. Hr. Gouverneur Generaal selver presideert, een raad van
India vicepresides, en voorts soo aensienelijcke en bequame
persoonen geseten waren, als d' Ed. Heer Gouverneur Generaal ende
Raaden van India hadden goet gevonden, voor incapabile
en die geen rechten en verstonden, uijtschelden? Ende
dat hij deselve, gelijck naderhant bij hem geseijt te sijn
bewesen werdt, voor onrechtvaerdige bedriegers ende schelmen
uijtroept?

Pro modo delicti et personarum injuriatarum dignitate
et qualitate, heb ick tegens vanden Heuvel alsulcken eysch
en conclusie gedaen ende genomen, als U Ed. bij deselve
sullen connen bevogen, en mijns bedunckens, propter
rationes supra allegatas, ~~ende mijns bedunckens~~ in
rechten gefundeert was,

Hij heeft, soo bij de documenten daer van sijnde can gesien
werden, voorgaens sijn werck daer van gemaeckt, omme
d' overheden alhier, soo wel d' Ed. Hr. Gouverneur Generaal als d'
heeren Raeden van India, alstevergeet te beameren: en
gesamentlijck dan yder int bijsonder, Wij sullen alle de
injurien en sijne andere gepleegde impertinentien,
schandaleus leven, noch de verdere motiven, waer op onse
eysch en conclusie gefundeert is, op dat U Ed. niet al te
veel lesens niet verveelt werden, in desen niet particula-
riseren, maer ons denaengaende gedragen aen 't geen gene
jegens hem in rechten is overgeleijt

Wij hebben met een woesten en ongedisciplineerden hoop volcx
te doen. Dit moet offte behoort ons insonderheijt mede een
crachtig motiff te wesen, om de voorverhaelde lasteringe
en quaedsprekentheijt van d' overheden alhier, exemplaerlijck
te straffen, ende door tegen van justitie in dwangh
respect, ende gehoorsaemheijt t' onderhouden

Welcke en verscheijden grove onwaerheden heeft vand. Heuvel
in sijne antwoorde ende nader ampliatie van den ingestel-
den 't proces, naer dat hij de voorsz. ampliatie hadde in-
gegeven, en bij mij versocht werd. daer op te mogen repli-
ceren, soo lange slepende gehouden (altijt seggende nader
te willen antwoorden) dat hij sijne longste pampieren
voor den 22en November pto niet en heeft geschreven,
eenelijck om dat, also verstaen wird. dat voor 't vertreck
der retour schepen de saecke moste affloopen, mij tijt
gebreecken soude. om van replique te dienen

Hij is soo impudent, dat hem niet en ontsiet in sijne ampliatie
onder andere onwaerachtigheden te stellen, dat men sonder
eenige voorgaende denunciatie een generale inquisitie tegen
hem

hem gehouden heeft, vangende, spannende, vleijgende, met hongher ende dorst pijnigende alle persoonen, met dewelcke hij oijt een woort gesproocken, ofte gegaen ofte gestaen heeft; soeckende oorsaecke om hem te quellen, daer hij nochtans sulcx in minnelijcke sae connen bewijsen.

Den Pensionaris Maetsuijcker heeft op seeckeren tijt jegens eenige sijne familiare vrienden in discours verhaelt, de scheltwoorden bij vanden Heuvel gesproocken in prejuditie van d'Ed. Heer Generale ende Raden van India; gelijck mits vermoedende, dat in toecomende daer aen gedacht soude werden, andermael de saecke verder inslende, ende kennende vanden Heuvels quaetwilligheijt, hebben gevordert de selve van soodanighen gebuerte en gevolge te sijn, dat niet en behoorde verswegen te werden: 't Onser kennisse comende, hebbe daer van aen haer Ed. rapport gedaen, die terstont vanden Heuvel, ende d'heer Pensionaris deden roepen. Den Pensionaris, gelijck vooren verhaelt, gebraeckt sijnde, verclaert alles conform sijne Depositie, inden processe geteeckent met de letter A. Vanden Heuvels ontkennen quam seer bleeckende: was seer perplex ende varierende dappere in sijne woorden, die hij nu dus en dan soo wederom verdraijen. Hier op wert hij voor ordre van haer Ed. in hechtenisse genomen, om mij jegens hem nairder t'informeren, waer uyt van bleeck, dattet sonder voorgaende denunciatie jegens hem niet en is geinquireert.

Seeckeren soldaet, daer bij vanden Heuvel sijn woonplaets genomen hadde, ten tijde als hij sijn huysvrouwe wackeer afgesmeert hebbende van haer geloopen was, ende noch een ander soldaet, bij den welcken verscheijde converseerde, (beyde Francoisen) lieten haer jegens d'een ende d'ander verluyden, dat hij wel sulcx als voor den Pensionaris getuijgt was, en veel slimmer scheltwoorden van hem verstaen hadden, die sij om een kist vol gelts niet souden derven openbaren. Dit wert ons aengedient: Bij weijgeringh op ons versoeck daer van verclaringe te doen, met confronteeren haer met de persoonen, jegens die welcke sij haer sulcx als vooren geseijt hadden laten verluyden: bevinden echter haer sterck int ontkennen. Dit geschiede s'morgens ontrent ten negen uren binnen 't Casteel, met voorweten van d'Ed. Heer Generael ende d'heer Philips Lucas. Na serieuse vermaninge dat sij schuldich waren der waerheijt getuijchenisse te geven, hebben eyndelijck versocht eenigen tijt van bedenckinge, met presentatie dat sij 't gene hun daer van bewust was, in geschrifte wilden stellen: 't welck haer

vergunt

vergiuen. Alsoo 't reght daer was, syn wy na de vergaderinge
gegaen, en hebben haer yder apart binnen 't Casteel, den
eenen in het pachuys, ende synen camarade op een ander
plaetse (nochtans van cost ende dranc behoorlyc versorgt
werdende) gelogeert, op dat sy vanden Heuvel onder tussche
niet souden comen te spreecken. Hier toe waren sufficiente
redenen. want sy hadden 't voorens gesegt wel te weten,
ende wieden dit versorgt synde, daer van geen openinge doen
men heeft haer s'namiddaegs wederom gehoort: sy waeren
even obstinaet, ende sulcx dat wy haer niets costen trecken
syn geslaegen geworden. Den eenen met namen Isaac
Rebel, is naderhant op seer vehemente suspitien van be
denckelycke conjecturen, die men geloofde dat hy met
vanden Heuvel aenwees, drie nachten ende twee dagen
int Casteel geconfineert geweest; ende naer gedaene
examen, sonder dat eenige andere als wettelycke proce
duren tegens hem gehouden syn, by provisie los gelaten. Dit
is het dreygen, vangen, en spannen, mitsgaders pynigen
met honger ende dorst, waer van hy soo veel woorden be
spreecken.

't Gene vanden Heuvel in het 17e articule van syne ampliatie
verhaelt, tot reproche vande verclaeringe gedaen by eenen
Abraham de Wolff, den welcken tegens hem getuygt
heeft, te weten dat hy voor de tweede mael in affrechte
genomen, en hem quansuys met force de voorsz. verclae-
ringe affgeperst soude syn, is onwaerachtigh. De selve Wolff
hadde op ons versoecke hem willig getoont, om van 't gene
hy wist attestatie te verleenen, s'avonts omtrent ten
ses uren, alsoo te voorens in noodiger besoignes geweest
waeren, wierd hy sonder synde binnen 't Casteel geroepen
't was wel seven uren, voor en aleer hy ende de gecom-
mitteerdens, ten wederzyds overstaen 't selve soude geschieden
by den anderen quamen. Om dat het laet geworden was,
cost het werck niet voltrocken werden, vermits den tyt dat
't Casteel ordinaris gesloten wert, begost te verloopen.
Sulcx dat met den anderen beslooten s'morgens daer aen-
volgende vroug wederom by een te comen, ende tot den
eynde wierd den attestant (een soldaet synde) voor die
nacht gelast sigh in de havense corps du guarde by de ander
soldaten t' onthouden, op dat geroepen werdende, hy der gereet
mochte wesen. Dit is de gevangenisse, waer van men
dus luyde roept,

Insgelycx is onwaerachtig dat vanden Heuvel voorantwoorde
dient. Den notaris Pieter Pieterss vander Wiel syne depo-
sitie op privatie vande selfs officie affgedrongen te syn;
alle d'enquesten tegens hem syn debité gedaen, voor
gecommitteerden uit den Raed van Justitie. en soo als nae

rechten

rechten verkrygt werd. onder Impertinentien en onwaare
positien draegt hy den voorn. Reyle, ende alle d'andere
getuygen, doch sonder eenige bewys, onder wantrouwen mits-
dien, dat UEd daer op geen regard sullen nemen. Ten
overvloed synde persoonen die tegens vanden Heuvel geattes-
teert hebben, op myn versoeck, ten eynde den rechter vande
waerheyt mogte blyken, op yder poinct van syne uytspraecke
in vollen raede gehoort, alwaer hare eenparighe onder-
vraegt, ende in syne presentie geproduceert syn, op dat
hy mogte hooren off sulcx waragtich was, als hy tot
syne defensie eerst in d'antwoorde, ende daer naer inde
ampliatie int regard van eenige persoonen respective
gealligeert hadde. Men heeft bevonden, dat syn gedistincteerde
voor soo veele de uytsprocke der getuygen aengaet, t'eenemael
versiert en ydigh was, om den luyster vande Justitie
en onse procedurien tegens hem gehouden, mitsgaders de
sententie, waer voor hy vreesde, voor een ondeelen schyn
te verdooven. Dewyle dat in desen proceduere syn, als
UEd wel verrysseren, Niettemin heeft ons noodigh ende
goet gedacht, te meer alsoo door syne dilayen van uytspraeq
niet en cost gedient werden, de voorverhaelde malversatien
sulcx te eenemael, over het Crimen ten principaelen
is verder by ons mondelinge gesproken, en naer gedane examin-
atie van verder productien, by den Raad van Justitie
voor sententie uytgesproocken, dat vanden Heuvel de voorsz.
Injurien ende Calumnien publicq op 't Schavodt honorabel
soude repareren; boven dien met een priem door syn tonge
gesteecken, ende aen een paal met roeden gegeesselt
werden; hy is voor den tyt van vyfftien Jaeren uyt
het ressort van Nederlantsch India gebannen, ende verders
gecondempneert in een amende van vyffhondert guldens.
't Voorenstaende is in allen deelen ter executie gestelt, behal-
ven dat hem d'Ed. Heer Generael om verscheyden goede
consideratien (hoe wel hy sulcx niet en meriteerde), de
geesselinge gepardonneert heeft: hy gaet met dese vertrec-
kende retourschepen derwaerts

Twyffelen niet, off sal soo wel over het een als over het
andere hem uytermaten seer beklagen, ende hy met
woorden, protestatien, contestatien, jae aenroepinge van
des Heeren heyligen Name, ende des Hoogsten Godts dingen gedaen
connen werden, (schoon genomen, alles onwaerachtigh is
wat hy segt) volstaen magh. Dat ghe de werelt moeten
gelooven, dat hem 't grootste ongelyck geschiet is, datmen
nyemand op aerden sonde mogen aendoen. Want hy is daer-
mede soo gewent, dat d'ondervindinge van dien UEd op 't
alderhoogste mishagen sal. Hy sal hem int eerste vertoonen
als een Engel, en voor de sulcke die hem niet en kennen
schynen volmaecktelyk sleuwt te syn; maer den quaeden

geest

Heer, die in hem domineert, sal nochtans niet derselver tijt des schyndeliger prejudiceeren. D'erbaerheyt sal U.Ed. de van de selver beter getuyge zijn: Insonderheyt, indien U.Ed. hem naer syn affectie geen contentement doen; hy is bastant om U.Ed. geheele vergaderinge der selver stemme te abuseren, indien U.Ed. hem soo verre niet en kennen, dat hy sonder bewysen geen geloof en meriteert: ende eenige documenten welcke hy bijbrenght is geheel particulierlijck de selve aen te nemen, tensy eerst ende alvooren op het aldernauwsichtigste ondersocht werde, van wie ende op wat wyse de selve vercregen zijn: ende soo 't noch is, noodich, dat de getuygen [illegible] verschijnen, om over waght op den eedt van dien onder eede naer der t'antwoorden, altyt goet regard nemende an sine testes omni exceptione majores, want om anderen te bedriegen, en hem selven met listigheden schoon voor te doen, wert hy alhier voor den subtylsten ende acutsten practisyn gehouden binnen die Nederlantsche Provintien soude mogen vinden.

Myn heeren, gelooft sekerlijck, dat ick dit niet en schryve uyt wangunst, passie, ofte opgenomen haet tegen den selven, maer ter contrarie met een goeden geneygheyt, ende volgens mynen schuldigen plicht, om U.Ed. van syne quaetwilligheyt ende monstreuse affecten getrouwelyck te waerschouwen: op dat U.Ed. het [illegible] kennende t'selve schuwen, ende te minder door hem misleydt mogen werden.

't Voorleden jaer heb ick U.Ed. aengedient: hoe dat my de voor voor den tyt van drie achtereenvolgende jaeren in U.Ed. dienst verbonden hadde, onder een tractement van hondert guldens 's maents, sonder eenige rantsoen: ende daer beneffens met goede ende wel gefundeerde redenen (myns bedunckens) aengeboden, waeromme my wat meerder hadde behooren toegeleyt, ende insonderheyt geen rantsoen geweygert te werden: vertrouwe dat de selve by U.Ed. in goede achtinge genomen zyn, gedrage my andermael daer aen, en verwachte den aengaende U.Ed. favorabele dispositie, bidden het mede schuldigen

Ed. Erntfeste, manhafte, wel wyse, voorsinnige seer discrete heeren, ick bevelen U.Ed. inde genadige protectie des alderhoogsten, die U.Ed. staet, affairen, directie en regeringe meer en meer gelieve te segenen.

In Batavia den 27en December Ao. 1636.

U.Ed. trou-schuldigen dienaer

Abraham Welsing
1636

Eisch
tegen
Salomon Voorknecht

fo 0

Eisch ende conclusie de
E. Heeren vanden Rade van Justitie in
Battavia gedaen
bij Abraham Wesingh,
fiscael van India, soo
hij procedeert nomine
offitij, als Eijscher
ter eenre, op ende
tegens Salomon
Voorknecht, oppercoopman
in dienst der Vereenichde
Nederlantsche Oostindische Compagnie, gedaechde ter andere
zijde.

1

Omme [illegible] te vinderen
regt des Eijsschers ende de waerheijt
is sulcx.

2

Dat den beschuldigden Salomon
Voorknecht eenigen tijt lanck
als oppercoopman ende opperhooft
over het Nederlantsch Comptoir
Agra, in Guseratte, ten dienste der
voorschreven Compagnie is gebruijckt geweest.

3

Ende alhoewel den Gedaechde bevonden
de plaatse van groote ende
importante

importante Negotie, die met een sonderlinghe ijver, neerstigheijt, trouwe ende voorsichticheijt behoorde waergenomen te werden, oock wel hadde behooren, tot beantwoordinghe van sijn beroep en aengenoomen eedt, hem in alles soodanich gecomporteert te hebben, als den meesters dienst vande Compe. vereijschende was, ende een getrouw dienaer toestaet en betaemt.

4

Soo ist nochtans sulcx, dat den gedaeghde hem in voorschreven actie tegens sijne schuldige plicht soodanich heeft vergeten, als uwe Ede: hier naer breeder sal werden getoont

5

Eerstelijck seght den Eijsscher ende is waerachtich, als dat den oppercoopman Barent Pietersz. eerst naer sijn arrivement in Jaccatra, 't slot vande Agrasse boecken in sijne boecken hadde ingetrocken, dat den gedaeghde in sijne boecken niet ende vervolgens aen Cassa heeft gedebiteert, op dato vanden tweeden Septembris 1634, voor 172 copias, maeckende f 206:- st:- den welcken soo den gedaeghde stelt over twee off drie Jaeren, aen

dinighe

eenighe pijons verstreckt sijn, als
daer van niet te verwachten is —
Souden dat sij [6] Ued. de naemen vande
voors. pijons in haere boecken bekent
gemaeckt, off daer inne sereren voor
t'ontfangen, gelijck dat behoort,
gedebiteert, welcke nu dat specificatie
off verantwoordinge heeft gedaen, door
wien, op wat tijt, ende om wat redes
de voorverhaelde 172 hoplas aen —
haer verstreckt sijn —
Dat inde [7] Ued., op primo decembris
1639, inden tijt van tien maenden —
sterck gegasteert te hebben, de
somme van twee duysent, twee hondert
sevenentsestich guldes, veerthien
stuyvers, acht penningen — £ 2267:14:8
Aen mondcosts over —
traictoren gedes, de somme
van een duysent, negen hondert
sesentwintich guldes, twee
stuyvers, acht penningen — £ 1926:2:8
Aen Schenckagie voor
t'geeven aen anderen —
verscheyden heeft seven:
hondert negen ende tnegentich
guldens vijfthien stuyvers £ 799:15:—
Aen marckevaerdije wegens
marckevaerdije van specerijen
vierhondert vierendertich
guldes acht stuyvers — £ 434:8:—
Voor oncosten van
coopmanschappen

coopmanschappen vijff
duysent vierhondert tachtich
gulden, seventhien st. — f 5480: 17: –

Sonder dat den Eed.n mede
anders voors. Barent Pieterss
heeft doen blijcken eenighe –
specificatie overgelevert, waer
aen mede waere voor de voors. –
oncosten van huysgoeden gegasteert,
aen wien de wantsoenen verstreckt,
de schuldenaers gedaen, de
maecklaerdije betaelt, ende de
oncosten van coopmanschappen –
ontgegeven zijn —

Waer uyt inde Rechten comen
bespeuren des Eed.e groote
leersicheden, impertinentie, ende
vreemde maniere van boeckhouden;
achtende niet tegens de pijne waerdich
om tot contentement van sijne –
oneenicheyt, claericheyt ende –
requisite openinghe van saecken, –
ontlastinghe van sich selven, ende
wechnemeinghe alle suspitien –
van ontrouwe, die uyt dese –
bedenckelijcke aclaticheyt met goede
redenen, ende groot fundament
genoomen connen werden, van –
soo notabele ende importante
partijen, die alle bij den anderen –
gereeckent f 11113: 8: comen te
bedragen, pertinentelijck –
ende

ende perfectelijck te specificeren, aen wie, waer voor, ofte waer omme, ende met wat insichten, 't geene uytgegeven is —

10

Mitsgaders soo schijnt genoechsaem te zijn, als men de Comp.e maer weet te belasten, ende te sweeren soo weynich voorhaer uyt gegeven te hebben, ende dat deselve niet en behoeft te weten, waer het gebleven is —

11

Dat nochtans bij het seste artijckel van d'Instructie onser Heeren ende Meesters, ende de naerder verclaeringhe, bij haere Ed: gedaen, opt houden vande boecken, die de Heeren willen ende begeeren punctuelijck achtervolcht hebben, aen alle Directeurs, oppercoopluyden, ende alle andere in dienst vande Comp.e zijnde, die het aengaet, wel duydelijck wert bevolen ende geordonneert, alle ontfangen, als daer zijn oncosten, Mondcosten van Guarnisoen ende soldije, fortificatie, schenckagie, ende alle andere van gelijcken aert, alle maenden niet de bijsondere boecken, die daer toe expresselijck, bij de Bewinthebbers, toegeschickt ende andere dispensieren gehouden werden opt deelen ende onder negotieboecken te boecken, alle maenden in de maendelijcke post (: te weten met behoorlijcke distinctie en specificatie van alles :) Mits dat de maendelijcke overdraghten met de boecken vande dispensiers sullen accorderen —

12

Ordonnerende daer beneffens (: waerinne men speuren can, hoe strictelijck haere Ed: deselve gelieven te doen achtervolgen :) op dat int confronteren der selve geen discordantie bevonden werde, dat de Coopluyden ofte de gene, die de voorschreven Rekeninghe maendelijck opnemen, gehouden sullen wesen onder alle geslooten rekeninghen, inde respective oncostboecken haeren naem te onderteeckenen, [illegible] bij nevens [illegible] onder N° 1

daer bij — verhalende dat d'[illegible] bij haere naer // gesien, voor — gout opgenomen, te [illegible] is —

A° 18

13

Item mede sulcx, dat der gedag.de, sonder te ordre ofte commissie daer toe te hebben, ten laste vande Comp.e, van sommige coopluyd in Agra a deposito heeft genomen de somme van 43732 3/4 ropias, sonder dat hij gedag.de de se opgenichte penningen op der tijt, als die vande selve coopluyden a deposito genomen waren, in sijn negotie boecken bekent gemaeckt, ende uyt ander gelt geboeckt, als op primo decemb. 1634 dat de boecken geslooten wierden —

Welcke 43732 3/4 ropias hij gedag.e in het [14] overdragen van des Comp.s middelen ende effecten, getracht heeft aenden coopman Gijsbrandt Pietersz, apart buyten de boecken te transporteren, ende te gelijck met een generale post quaende uyt te staen vande wercken datter oock niet eene, in des gedag.s boecken bekent stont, die mede niet anders en sijn geboeckt, als op primo decemb. 1634; ende dat dan noch soo duyster, dat den oppercoopman Barent Pietersz niet en heeft connen weten, waer van daen de voorsz schulden gesprooten zijn —

schulden

15

Dat hij beschuldigde sustineert, tegen den oppercoopman Barent Pietersz verde advisere tot de lichtinge, van dese penningen, ende wederom het overzetten van soo groote op rentstaende schulden (: van welcke de op rentstaende schulden, soo lichtinge der penningen als schulden naer behooren in de boecken te brengen sijn :) dat de boecken bij den gedag.de in Agra maer pro forma, ende omme met het comptoir Suratte d'accoorde te gaen, buyten stijl van boeckhouden gehouden sijn, ende dat hij vanden notitie van alle de contanten, soo op de rentewinninge vant ditto, ende, als anders, een aparte reeck.e buyten de boecken met de cas, by de coopluyden (: om te beter zijn personagie te spelen :) gehouden heeft

16

Ende dat hij, naer dat alle de gelden vande coopluyden ontfangen waeren, ende naer dat de

aparte

aparte Cassa met haere gelijcke
offte ten naesten bij verdient was, —
sonder datmen weet aende welcke van —
van wien soodanighe goederen t' sij
dan Juditio, eijnwaerts, offte wat het
soude mogen wesen, gecocht sijn, sijne
cassa in eenen clop over soodanighe
goederen geeft gecrediteert

18

Waer uijt dan volgen moet, dat des(
Sr Aernes, die naer reguales in soodanige
(: off nonchalance off ontrouwe) —
administrateurs plaetse comt
te succederen niet weten noch
uit de boecken bevinden can, tot
wat voorschreven prijsen, op wat
tijdt, tot wat plaetse, de goederen
geprocureert, ende van wie de
selve ingecocht sijn: ende noch —
minder bespeuren, met wie de Compe
handelt, ofte wien men te betrouwen
heeft, om sich daernae in toecomende
te mogen reguleren —

18

Uijtstaende hier is oock een groote —
duijsterheijt, int stuck vande
negotie, voor alsulcke Successeurs,
waer vande Compe de schaede
ongevoelijck moet draegen —

19

Den Cijssoger secht wijders, ende is
waerachtich, dat den Sr Edw, onder
de uijtstaende schulden, die hij als
IJsbrandt Pieterss, in vergelijckinghe

vande

Vande voorenstaende 43732 3/4 ropias
sochte te transporteren, mede —
stelt 3994 ropias, bij den Eed.r /
soo hij secht, aende dienaers van —
naden parck [illegible] in Agra —
verstreckt, om in Suratte wederom
door [illegible] naer sonder —
advance vergoedet te werden —
Van welcken naderhandt door —
den oppercoopman Barent pieters
in voldoeninghe der voors. penning.
aenghesprocken sijnde, aen dien —
seeven niet meer als 3000 ropias —
geeft betaeldt, seggende aen de
Eed.r niet meer schuldich te sijn,
ende weygerende de resterende
994 ropias te voldoen

Waeromme den Eysscher —
sustineert, dat niet alleen de —
voors. 994 ropias, maer boovendien
alle 't gheene vande voors. uytstaende
schulden, waermede hij de partye
van drieenveertich duysent seven=
hondert tweendertich ende drie quart
ropias sochte te vergelijcken, ende
zijne Cassa te crediteren, daer
nochtans niet eene vande schuldenaers
in zijne boeckes bekendt [illegible]
off te vinden was, niet en sal
connen ghenoten werden, bij den —
Eed.r, ende comp.e behoort
gegoedet te werden —

inne

22

Nademael b: geweeven hier uijt
affirmeeren, den ijveer, die des Hedr.
in desen groot getoondt tot
voordeel vande Compe. Den Hedr.
neemt tot laste vande Compe. gelt
op Interest, de Compe. betaeldt
den swaeren Interest, ende des Hedr.
verstreckt aen 't volck van Raen,
sonder order ende kennisse van
zijnen directeur, soo merckelijcke
somme, om sonder eenighe advance
in Suratte weederom te betalen; daer
de Compe. ses ende acht percento
geven moet om haer penningen van
Suratte op Agra over te maecken

23

Ten minsten, indien den Hedr. niet
het verstrecken van dese penningen
en zijnde den gemeene Raen een
sonderlinge vriendtschap, ende de
Compe. daer door dienst te doen
(: want hiervan de sal hij sijn wit doch
wellen toedienen :) soo hadde des Hedr.
behooren de ses off acht percento,
die de Compe., wanneer gelt op
Agra treckt, betalen moet, van
geeijcken voor sijne heeren
ende meesters te [illegible]

24

Want onbehoorlijck is't, ende
niet minder naedeelich voor
de Compe., datmen in Agra gelt
tot laste vande Compe. op
Interest sal neemen, ende datmals
aen

aen anderen t'selve sal verstrecken
om in Suratte sonder eenighe
advance te betalen —

Ende dewijle den Ed^e. geen marckt
ofte quaet tijt gehadt heeft, omme
soo merckelijcke somme van penningen
aen eenighe Mooren aldaer op
zijn uyttgen houtien, sonder interest
te verstrecken, maer indien hij
aen naer parck Suratt wegen
de Comp^e. eenich behulp ofte
vriendtschap (: soomen dit noemt :)
hadde willen thoonen, t'selve
met ordre / en insonderheijt sonder
prejuditie ofte schade vande
Comp^e. hadde behooren te geschieden,
soo sustineert den Ed^e. heer
dat den Ed^e. aende Comp^e. behoort
te betalen, soo veel als van Agra
op Suratte per wissel gemeenlijck
wort betaeldt, ende soo veel
den Interest naer s'landts gebruijck
aldaer sal coomen te bedragen,
vanden tijt af, dat hij geld^e. deselve
penningen aende dienaers van
naer Suratt heeft gegeven,
tot den dach dat de selve in Suratte
wederom sonder Interest
ofte advance sijn betaeldt
geworden —

En verclaert alsoo den Coopman
IJsbrandt Pietersz voorgaende ende
gevonnisseerde daer toe wierde gestaen,
om

om de voorsz. quaede uytstaende schulden
in vergelijckinghe vande opgelichte —
43732 3/4 ropias aencomende, geest
alsoo van alle des comp.es effecten,
soo veere aldaer in sijne negotie =
boecken bekendt stonden, sijn transport
per Balance (: volgens sijne —
boecken :) aenden heer Ysbrandt
Pietersz. gedaen, die de voorsz. —
voorsz. quaede uytstaende 43732 3/4
ropias, niet anders als bij provisie,
ende tot approbatie vanden —
Directeur Jacob vander Draeck
in een bijsonder transport
heeft aengenoomen, om t'geene —
dat vande uytstaende penningen
moght incoomen, soo veere t'selve
reijcken conde, tot employement
om den Interest aff te leggen, te
gebruijcken, tot dat hem door des voorsz.
oppercoopman Barent Pietersz.
met goetvinden vanden Raedt van
Surratte wierde aengeschreven, ende
geordonneert, de selve 43732 3/4 ropias,
bij den Sar.de a deposito genoomen,
met den Interest vandien tot
cassatie vande gelden, opt spoedichste
aff te leggen; mitsgaders hem
voor de hooftsomme ende interest
te debiteren, ende ter contrarie
wederom te crediteren, voort
geincoomen vande aparte quaede
uytstaende

1263

uitstaende schulden, waer van opt
vertreck van Jsbrandt Pieterss
uit Suratte, noch niet meer als
twintich duijsent, tweehondert
seventich, ende een quaert
ropias ontfangen waeren

Sijn Ed.le soodanich zijn
transport gedaen hebbende
heeft sijne boecken ongesloten
van Persia afgebracht, ende aen
oppercoopman Barent Pieterss
in Suratte behandicht, sonder
mede te nemen, ofte aenders yets
te vertoonen, eenige acte ofte
recipisse, waerinne d' debiteurs
bestonden, die hij aen Jsbrandt
hadde getransporteert

Ende heeft voorders sijne negotie=
boecken in Suratte gesloten, de
opgerichte 43732¾ ropias alsoo
daerin geboeckt, ende daer
voor sijne Cassa belast, ter
contrarie, om dese post ~~[illegible]~~
in desen Balance te brengen,
sijne cassa wederom voor de
voorss quaede uitstaende schulden
gecrediteert, ende met het
sluijten van sijne boecken, des
tijt tot ultimo december
daerin gebracht, voor ende alvoren
de selve, in soodanige forma/
aende

aerde sijn, gebracht comen gesloten
worden — 29

Dewaer inne Sept bi: sulcx bevinden
dat den Sedr op dato primo decembr
1634, stelt par persiaensche pardos
f vijffduijsent vijffhondert tween =
veertich, seven stuijvers, als mede
per corael f negenentseventich
thien stuijvers, sonder dat hij in
het ~~grootboeck~~ grootboeck aenwijst de stucke
vande pardos offte t'gewicht
vant corael. Item dat den Sedr —
int reduceren van veerthienhondert
t'sestich Rs voorde broeder batt ab —
inde factuere van Surratte affgecomen
op vierentwintichsten decembr —
1634, uijtbrengt ende meerder
gestelt heeft, als de selve costen,
de somme van achtentnegentich
guld. sesthien stuijvers. Enweecke —
den Sedr, niet en heeft willen —
naer eaffts inne Sept bi: in parlant
te vertoonen, om den Sedr te
overtuijgen vande selve slordicheijt
in het houden van sijne boecken —

30.

Dat mede bij Sedr vijfthien =
hondert drientsestich — en een
quart ropias meerder tot
lasten, voor de Surrase Cattica
opt comptoir Amadabath ende —
Brootcha getrocken heeft, als de
oncosten, van ditos Cattica —
bedraegen, sonder dat gemelden —
Barent Pietersz van den Sedr —
voor

voor sijn vertreck naer Persien –
finaele afreeckeninghe heeft
cunnen becomen, wat oncosten op
de voorsz Cassica waeren gesuppor-
teert, Twelck mede niet en is
sonder merckelijcke bezwarende
presumtie van gepleeghde –
ontrouwe ende bedriegerije, –
ende noodsaeckelijck daer voor
moet gehouden werden, soo lange
den gedaegde niet en exhibeert pertinente
specificatie van alle d'oncosten
op de voorsz Cassica gedaen

31.

Den Eysscher hier vooren hebben
beginnende aen te wijsen, hoe dat des –
Gedaegde, om t'hebben aldaer vergadert,
aparte reeckeninghe met de –
Coopluyden int particulier, ende
zijne cassa buyten de boecken –
gehouden, ende naer den ontfangh
vande goederen, t'sij dan Indische –
eywaerts, offe wat het soude
moogen wesen, alleen op een clop
in zijne memorieboeckens ingetrocken
ende sijne cassa daer voor hadde
gecrediteert, sonder datmen wt
zijne memorieboeckens conde weten,
offe nae speuren, van wien de –
goederen gecocht waeren, sal
voortgaen, ende aenwijsen de
waerheijt vandien, alsmede wat
den Gedde daer bij geprofiteert heeft.

J.

32

Dat Insg. sulcx, dat der Redr., wanneer der tijt gecomen was, dat hij met de Bonienden van Agra, der Indigo contracteerde, alsgeen contante penningen in Cassa hadde, gheldt à deposito, tegens een percento ter maendt, uyt des Compes credit aldaer gelicht, ende 't selve aen dito Bonienden, op rekeninge van Indigo gegeven gheschiet, daer van als voorens berekenende zijnen soorteeren prijs —

Credit

33

Als wanneer de selve Coopenden daer onder valsche cautie, aen de gedr. paerthijen te verbinden, daer voor tegens besneden prijs, soo veel quantiteyt Indigo, soodanich als dan contracteerden, ende tot elcken bestemden ofte geaccordeerden tijt te leveren, ende sonder dat voort interest van de penningen van den deposito daer aff, dat sij die paerthijen ontfangen, tot dat de leverantie geschieden, een ende een half percento 's maendts, voor interest volgens 't gebruijck van die quantiteijt souden betalen —

34

Alvorens Antwoort bij Redr. daer gedaen soodanich als voors. gehadt ontfangen hebben, sonder sulcx aen sijne Directeur bekent te maecken, maer geheel ter contrarie, met desselfs ende

een half percento, des Interest
van een percento, die hij gecreght
hadde affgecort, ende d'andere half
percento, die deer dan noch soo wenich -
wat sich heeft toegeduijft, ende -
de compt. ontwijsselijck ontvreedent

35.

Den Eijsch gedaen inde Ste.b. weer
besonderen, hoe het dan moet
toegegaen sijn, wanneer de voorgde
soodanigh van de Compt. -
contant gepresenteert, ende -
tot incoop van 't dito schaeckt
voorsien te sijn, dat (: 't welck -
wel gebeurt is :) niet genoodigt was
(: om het onder de Boeijeniden -
uitsluitten :) penningen a deposito -
te eischen, maer de Compt. contant
daertoe employeerde -
Ende off hij alsdan int geval
niet en heeft opgeslagen, de
een ende een halve percento, vande
dach, dat hij de penningen hadde
uitgelet, tot dat de leverantie -
geschiede, en consequent rijck -
daer by wel moet geprofiteert
hebben, dewijle noijt by hem daer
van yets in rekeninge is -
gebracht

36.

Daer nochtans de voorsz. aes -
als getrouw dienaer van sijne -
Heeren ende Meesters, die hem -
gagieerden

gagieerdes, ende voor weeckers
verkreeginghe, de voors. penninghen
nievers uitgeset, alsoo 't geheel
provijt vande voors. Interest voor
haer souden hebben behooren te
converteren, ende in verkreeginghe
gevalideert te hebben, sonder eenich
recht voor sich selven daerop te
pretenderen —

33

Hieruijt can men oock lichtelijck
bevroeden, dit een der principaelste
oorsaecken ende motiven te sijn,
waeromme des E. met de Negotie
cooperijen, apart ende int particu=
lier niet sijn cassa (: sonder de selve
in sijne boecken bekent te maecken :)
verkreeginghe gehouden ende
dat hij op de esperantie alles, als
oock het gene dat hij ontfangen, ende
contant ingevordert hadde, op eenen
cloeck voor alsulcke ontfanghene
[illegible], sijne cassa [illegible]
gecrediteert: Alles breeder
blijckende bij de respective
verclaeringhen, vanden geweesen
Directeur Jacob vander Graeft
den oppercoopman Bruckel
van Santé, ende den Coopman
IJsbrandt Pietersz. gedaen op
seeckere Interrogatoria, onder
No. 2. ende extract uit de originele
missive vanden oppercoopman
Barent Pietersz. onder No. 3. beijde
hier nevens gaende

Dat

38

Den Gedr. sal ontwijfelijck -
bevinden jegens Objicienten, dat inde
geexhibeerde documenten, met
claere ende uytgedruckte woorden
niet en staet, dat hij den voorss. -
Interest de Compe. ontvreemt,
ende hem selven daermede onrecht-
vaerdelijck verrijckt heeft

39

Maer dit en doet ter materie -
gantsch niet. Daer staet dat de
Gedr. soodanige penningen, als
voorss. verhaelt, op erveringhe -
van Indigo uytgeset, voort 's groot
der heeren vande boveneijndes vanden -
directeuren daer aff, dat hij die peerste
te ontfangen, tot dat de ervarentie
geschiede, een ende een half
percento s'maents bedongen, Ende
dienvolgens heeft ontfangen -

90

Ende indien den Gedr. geen geelt
op Interest, offte indien hij daer
jegens ~~geelt~~ geelt a deposito -
heeft genomen, jegens een -
percento s'maents, soo staet
hem dan te bewijsen, maer hij de -
Compe. d'anderhalve offte ten -
minsten, d'overschietende half
percento goet gedaen heeft

91

Ende soo eenige den Gedr. hier
van

hiert van in 't gebruycke heeft, gelijck
bij 't sieur Ninnemonen sal bewijsen,
soo persisteert den Ed. Heer bij sijn
advijs t' gerallegeerde, dat den Ed. H.
van andere des Compe dijenaers permitteren
geraest vol te setten, de geheele
anderhalve pr cento, ende wanneer
om 't selve vol te setten, 't sieur op Autrecht
most nemen, d' overschietende half
percento, de Compe ontworen, ende
sijn leeringh geapproprieert werd.

42

Dan Leyr canne de niet naerlaten
niet ... te vertoonen, hoe dat
voorderen, des Comps residenten in Agra,
vande wercken der Ed. ... dickmaels
der Indigo tegen seventeentich, achtien
twintich ofte negentich min oft meer
ropias d' man, met de ...
gecontracteert, ende als de coopmanschap
gegeven, de selve dan, als die nu
was geworden, de Compe maer acht
hantel in weer ... gebracht, 't surplus
boven den voorsz. gecontracteerden
prijs, de Compe ...
onthouden ... selver, ...
... groot ...

93

Practiseren ... maer, op dat
te minder achterhaelt souden worden
het souden van ... aparte, ende parti=
culiere casa, ... de ...
..., ten tijde ...
... aeers op ... , als
... op die tijt ...
...

ende ontfanghen waere, ghelijck voorts
mede van als ick verclaert, ende stellende de
gheheele quantiteijt tot eenen prijs, sonder
distinctie offte onderscheijt, hoe wel
sij d'eene partije duijrder als d'andere
hebben ingecocht

Dit is voor heeft des Ged.aa onder gheweest
met alleen in het boexken vande gheheele
quantiteijt op eenen tijt, ende thonder-
vande Cassa buijten de boeckens, maer-
van gheijckes in het navreaten vande
prijs der ingecochte partijen, de parties
alsmede de datums, ende namen der gheenen
van wie se seer gecocht sijn te distinguere

Eijsch ick weer rechts: uijt des secrete
boecken ghehouden inde Jaeren 1632 ende 1633
sulcx eenen broosten, alwaere hij stelt
d'onderscheijs partijen als volght

Ao 1632 adij 28 decemb. ———— ende 2825 6 $4\frac{1}{4}$ a $42\frac{1}{4}$: 4
ende $41\frac{1}{2}$ copiab de man van wijtig
pondt hollants, op diverse plaets
ingecocht, sonder nominatie vant tijt
offte persoonen, noch distinctie van partijen

Ao 1633 adij 16 Januarij ponden 3710 $\frac{3}{4}$ a 46 copiab
de man als vooren —

adij 14en februarij ponden 1938 $\frac{1}{2}$ a $45\frac{1}{2}$ copiab
de man als voren, t'samen bedraeght ponden 30566
ende in gelt copiab 252229 $\frac{1}{2}$ incoops

Van gheijckes inde Jaere 1639, door den ghed.e
gebedrat, vande partie Manouwaer deuda
tot 61 copiab de man —

adij 12 aprie 2524 man 16 seer bedragen copias 153979 $\frac{1}{4}$
adij 21 meij 3326 man 5 seer — copias — 198935 $\frac{5}{9}$
adij 1 septemb 1362 man 6 seer — copias 83092 -

Noch op 12 Aprie ende 29 man van diverse int
eijlant Seijlon ingecocht a 40 copiab de
man bedraeghende 1160 copiab

Dit

96

Dit is de practycque, om de Compe
in het water te verrecken, sich selven
met onrechtveerdighe middelen te verrijcken
ende voort te comen, dat niemant op de
gepleeghde fraude, behoorlijck sal
connen inquireren —

97

Den Advt sal sustineren, t'exempel
sijner voorsaten gevolcht te hebben —
maer dit en doet ter materie niet.
Soodanighe quade, perniciuese, en —
abominabile exempelen, tot schade
van een ander, en insonderheyt, tot
krenckinghe vanden heere, dienen —
schadelick, ende bij rechte verboden is —
gepractiseert te werden, verschoont —
niemant —

98

Ende sustineert derhalven de suppliant
dat de Advt om redenen hier voor
verhaelt, gehouden is, ende bij sijne —
rechts [behoorl.] gecondemneert te worden —
sich selven bij rechte te purgeren, dan —
in als off dierghelijcke ontvanghe —
tot naedeele vande Compe niet
begaen te hebben, ende bij weygheringe
onwilligheyt, offe weygheringhe vandien,
dat den selven bij sijne rechte sal werden
verclaert bevonden geconvinceert
en schuldich te sijn, mits derwelcke ende
daer dijer sijne voordere actie, die hij te rade sal
mogen werden, daerover te intenteren.

Mits —

1273

Mits alle t'overaer ... ende
rechts: claerlijck blijckt dat den -
gedr in het stuck en formeren vande
bovenstaende partijen, die met den -
anderen L IIIIB: gl. coomen te monteren,
niet alleen groote ende groove
feoftigent gepleecht, maer
daer beneffens sonderlinghe indicien -
van gepleechde ontrouwe, ofte ten
minsten quaede administratie heeft
gegeven; sonder ordre ofte commissie
daertoe te hebben, niet alleen de -
somme van drieenveertich duysent
seven hondert tweendertich ende drie
quart ropias, a deposito genomen
aen anderen, die hij op rente naer so
vele niet hadde behooren te genomen, -
gelijcke somme uitgeset, dewelcke
des Compe middelen licht voordeelick -
gemisquiert, ende in het transporteren
vande Compe middelen en effecten
met deser quaeder schulden getracht
heeft, buyten de boecken, de boven=
staende bij hem opgenomen drieende=
veertich duysent, seven hondert, tween=
dertich, ende drie quart ropias te
verconteren: tegen stijl van boeckhouden
expresse wille en bevelen vande
Compe, ende tegen gewoonte
haerer dienaers, in de Indische -
quartieren, sijne casse apart ende
buyten de boecken gehouden, soo wel
de opgelichte als uitgesette drieende=

veertich

veertich duijsent seven hondert twee en=
dertich ende drie quart ropias, nojt
in sijne boecken voor het seijtes deser
sreser bekendt gemaeckt: doorgaens
sijne Cassa, naer dat alle de Goederen
vande Coopenijden ontfangen waeren, —
sonder ijeder partije op sijnen tijdt
te boecken, voor het ontfangene op —
eenen clop gecrediteert; de somme —
van drie duijsent negenhondert vieren=
twintich ropias aende dienaers
van Nadir parck Chwaff heeft
verstreckt, om in Suratte weder om —
sonder advance betaelt te werden, —
ende waer vande Compe niet meer
als drie duijsent ropias heeft ontfangen:
sijne boecken ongeslooten van Agra —
aff gebracht, ~~ende~~ soodanich —
aenden oppercoopman Barent
pietersz behandiget, ende niet de —
wercken te seijntes den tijt tot ulto —
december 1634 heeft deurgebracht:
dat hij Edr aldaer [illegible],
noch acte, noch copije, waerinne
d'effecten bestonden, die hij aen —
IJsbrandt pietersz hadde getransporteert,
overgebracht, ende mij aen —
Barent pietersz, gelijck dat behoorde,
vertoondt; ende soodanige gr. —
impertinentie ende slordicheden —
int houden van sijne boecken heeft
gepleecht, als bij den Cijffer —
hier vooren is aengewesen: dat hij —
Edr vijff hondert drie ende tsestich
en —

en een quart copias medeeder tot
laste vande Suratse Cassa -
opt comptoir Amadabath ende -
Brootcha getrocken heeft, als
d'oncosten van ditos Cassa bedragen,
dienvolgens de Compe sijnt toereijckt
ontvreemt, ende sich selven daer
mede verrijckt; den Interest
vande penningen, die hij op Cosserantie
van Indigo ofte der Boeijdes -
peacht uittesetten, selver gestreecken,
de Compe mede ontvreemt, ende -
hem dienvolgens niet alleen in
onverdraeghlijcke importunitien -
ende fourbicheden, maer tegens -
eer ende eedt in ontrouwicheijt
heeft verloopen -

Soo concludeert de -
Eijsscher, dat den Gedae
bij uwer Achtbaere -
diffinitive sententie sal
worden gecondemneert
aende Compe op te leggen
ende te betaelen, aesiecke
drieduijsent sevenhondert
sevenentsestich gulden -
thien stuijvers, als den -
oppercoopman Barent
pietersz, op des Gedaeghdes
rekeninge in Surratte
heeft

heeft doen steelen, waer
onder de voorstaende partije,
die den Eysscher sustineert,
dat tot laste vanden
Edle heeren gebracht te
worden, mede daer
gementioneert, ende
deshalven de voors. drieduijsent
sevenhondert sevenentsestich
gulden thien stuijvers, sullen
werden verclaert wel ende
ten rechte, op des gedaeg-
dens rekeninghe, t' zijnen
laste gebracht te sijn:
de gewoonelijcke ses a acht
percento, die de Compe.
wanneer van Suratte
gelt op Agra trecht,
van alsulcke drieduijsent
negenhondert vierentnegen-
tich ropias, als den gedae-
gende dienaers van Naen
parck Sewatt heeft
verstrecht, met den
interest vandien vanden
tijdt af, dat de selve
heeft gehadt, tot dat
in Suratte sijn betaelt,
alsmede alle t' geene
op de drieenveertich
duijsent sevenhondert
tweendertich

tweendertich ende drie quart
copias quaerde uytstaende
schulden te cort coomen
ende niet sal connen geinnet
werden, met eenigen
behoorlijcken Interest
vandien, ende den Compt.r te
verhoeden. Dat wijders
den Verd.r als een
Nonchalandt, omnit, ende
ontrouw dienaer, van sijne
ende qualiteijt gedeporteert
ende boovendien sal werden
gecondemneert, t'geene
hij vanden Interest der
penningen, op expectantie
van Judictie gedaen, de
Comp.r ontvremt heeft
driedubbelt te restitueren.
Met confiscatie van alle
zijne verdiende maendt gelden
Marckende in cas van
proces rijsch van
costen.

Abraham Weling 1646

Eysch ende Conclusie
Contra
Salomon Voorknecht

A

Exhibitum den 15 martij 1636.

Salomon Voorknecht

Ampliatie ende naerder Conclusie, die E: Heeren vanden Achtbaeren Raedt van Justitie in Battavia geexhibeert bij Abraham Welsingh, Fiscael van India, omme daermede naerder te verificeren, mitsgaders te ampleeren, ende eenichsins den Eysch ende conclusie, bij den gemelte Fiscael den vijfthienden Martij passado, procederende nomine offitij in Juditio geexhibeert, op ende jegens den oppercoopman Salomon Voorknecht, gede. terandere sijde, die dach hadde om t'antwoorden ende te dien fine andermael gede.

Achtbare Heeren,

Den Eyscher hadde bij sijnen voorgemelden eysch, ende Achtb: op den 15en Martij passado, in Judicio overgelevert, aengewesen ende geverifieert, verscheyden groove faults, slordicheden, impertinentien, ende ontrouwe, bij den gedn in sijnen dienst gepleecht, ende mitsdien gefundeert

geeindeert soodanighe conclusie,—
als bij deselve can werden bevoocht:
verwachtende daer op mede Rechtbare
dispositie ende rechtvaerdigh oordeel.

2e

Dan alsoo den Eysscher naer dato —
verscheijden nieuwe bewijsen ende naerder —
documenten, om sijn eerste Intendit te
verifieren, becomen heeft: Dat haer
mede naer het exhiberen vanden voorsz
eysch ende conclusie, verscheyden andere
groote fauten ende ontrouwicheden bij den
gedaegde, in sijnen dienst begaen, hebben —
geopenbaert, waermede het aensien
van haer wesen, ende om breedheyt —
van proceduren te schouwen, den selven
eysch ende conclusie, seer geroeghelijck
can werden geampliëert & gecumuleert,
Is derhalven den Eysscher met mede
Rechts: toestandt ende believen te
raede geworden tot ampliatie ende
cumulatie vande selve te vertoonen —
t'gene volght.

3e

Eerstelijck exhibeert den Eysscher
seeckere extract uit de Missive vanden
opperCoopman Barent Pieters aende Ed: —
Heeren Majores geschreven, van dato
tweeden January 1636 ende uit
ditos Missive geschreven aenden —
Coopman Lodewijck Twisens, van dato
27en Augusti 1635, mitsgaders uit
seeckere

Gerelateerde andere missive vanden
ondercoopman Francoys timmers,
geschreven aende vooren Barent pieterss,
van dato 8en November 1635, gequoteert
No 4: tot naerder bewijs vant geene
hij in sijnen voorgeroerde eysch
den gedt tractaet eijst van art 13: tot
28: ende van art: 32: tot 48 incluys:
daer bij noch Redts: sullen comen
bevonden waerachtich te sijn: Eerstels
t'geene den Eijscher noopende de
oplichtinge der 43732 3/4 ropias, ende
het transporteren van gelijcke somme
quaede uytstaende schulden, in verrijckinge
der voors opgelichte penningen, vant
voors art: 13: tot 28: wijdlopich heeft
verhaelt, ende wijders de vijle
fraude ende schandelijcke ontrouwe,
bij den gedr gepleecht, wanneer hij des
interest der penningen, bij hem voor
getrocken van de Compe, op reservantie
van Indigo, ende bovendien vanden
Indigo weggetrocken, sich selves geappro=
prieert, de Compe trouloselijck
ontvreemt, den Indigo de Compe hooger
als gecontracteert was, in reeckeninge
gebracht, ende in plaetse van t'negentich
ofte oock sontijts vijftentnegentich
ropias, die hij in plaetse was houdende
ende bovendien in voorraet, off de
opleveringh van Indigo had gegeven,
de volle hondert ropias de Compe
doen betalen, ende d'overige vijff
ofte

ofte thien copias per cento, in sijs
eijgen beurse getrocken heeft.
practiserende daer toe soo onge[illegible]
middelen, als bij t' voorsz Extract
naerdelijck worden aengewesen. —
Dit weerleijt den Eijsscher eensdeels —
om dat in sijnen eijsch van art: 32:
tot 48: incluijs, daer van wijdeloopich
getracteert heeft, ten anderen, —
om dat de redenen int voorsz extract
distinctelijck ende ordentelijck —
worden vertoondt, tegenwoordich
niet en sal claergeven —

4e

Bij t' Extract gequoteert
No 5: wert insgelijcx vertoondt,
naer dat de transgressies, Nongalaure
ende ontrouwicheden vanden Coopman
IJsbrant pietersz aengewesen sijn, dat
de eijwaeren bij tijde vanden selve, ~~[illegible]~~
in Neggepoor noch nimmer soo slim ende
slechter met geringhe kennisse ende
soo dier ingecocht sijn, dat de eijwaren
de weecke van Neggepoor tot
Agra (: sijnde dertien a veerthien —
daghen reijsens vanden anderen :) om
vercocht te werden gebracht waren, —
de coopluijden verstaende, dat de
Nederlanders de eijwaren in Neggepoor
soo dier opcochten, ~~daer wederom~~ daer
wederom —

[illegible]

Van Agra derwaerts getransporteert, ende aldaer haere lijwaeten aende Comp.e hebben vercocht, Brengende noch all' naer de Cooplieden (: daer door d'onse verstaende :) die goude ende silvere [illegible] hadden —

5.e

Blijckt mede bij t'selve extract, in Agra voor gebruijckelijck te sijn, dat men de contanten op voorraet aende wevers verstreckt, waer voor sij eenijdes, van dato datse de contanten ontfangen, tot dat haere lijwaeten leveren, voort verschot der penningen aende Comp.e 1½ p.cento s'maendts interest betaelen, Ende [illegible] van haer de lijwaeten ontfangt ende afrekent, soo certus de wevers (: volgens de gewoonte ofte t'gebruijck aldaer te wercken sij tesstarij noemen :) Van een doeck ofte een baftha, die van een tot de twee ropias cost, een prijs, ende boven de twee tot de drie ropias acht prijs: ende soo voorts opwaerts van ijeder ropia een prijs meerder. Van dese tesstarij noch vanden Interest voor t'verschot der penningen, die vande wevers getrocken is, brengt den Ged.r van Cleden groot(en) incoop bij sijnen tijde gedaen, de Comp.e niet alleen niets in reeckeninge, Maer heeft noch bovendien de vrachten ende andere oncosten op de lijwaten gevallen,

gevallen, gecargeert ende weggevoert
meerder als men daer betaelt
off niet gegeven sijn. —

6e

In wat estime ende respect des gedte
gedurende sijne residentie in Agra,
Jeronimo Chittoni gehouden heeft, die weder-
om sijne armoede ende behoefticheit
bij tijden van Francisco Pelsaert ende
Dapoer sal.e, voor een bijcooper off
marcktganger, inde Nederlantsche
lotie is gebruijckt geweest, ende
hoe wel den gedte meer als sijne
predecesseurs desen Chittoni C. off sulc-
lichtveerdelijck om sijn particuliere
proffijts vertrouwdt heeft, neemt
men U E.: naerdelijck aengewesen
in het extract hiermede gaende
onder No. 6.; voornamelijck heeft den
gedte desen Chittoni gebruijckt, om
de penningen van vercochte specerijen,
die op 1¼ maent dach ende wincken verdel
vercocht werden, op de bazaer in te
vorderen, ende is soo verre gegaen
door den gedte ingedrongen, om t'
Cassiers-ampt waer te nemen, sonder
dat aen iemandt behoorde verkiesing
te doen, als anderen ondercoopman
off twede persoon, die geen gelt
en handelde; den gedte hem soo veel
vertrouwende, dat dickwils 200 à
250 ropias van wegen der Compe
onder sich gehadt ende behouden
heeft —

heeft, daer nochtans, indien het een
off t'ander sopperminstich hadde willen
pleegen, offte hij te cort coomen van
penningen, geen verhael offte guarandt
uit gehad offte ten dienste op hem offte
zijne middelen gevonden coste werden.
Ende alhoewel (:voor soo veele men
tot noch toe weet:) daer aen niet
en heeft ontbrocken: soo heeft hij
nochtans nae den aert der ontrouwe
Mooren, hem tot schade ende achterdeele
vande Generale Compe, met andere
practijcquen ende sinistre middelen
weten te verrijcken, alsoo hij wanneer
de penningen vande vercochte
specerijen verschenen waren, vande
coopluyden, die op den vervaldach
haere schuldt voldoen mosten, interest
getrocken, ende daermede de
penningen staen ende dagen heeft
houden loopen, seggende dat
soodanighe persoons, waermede
hij secrete intelligentie hadde, insolvent
waeren, ende abuserende daermede
d'opperhooftden.—

7e

Den Eedr Mede weetende,
hoe hij met desen man stond, heeft op
sijn vertreck aenden Coopman
IJsbrandt Pieterss per transport
7500 ropiat in handen van gemelden
Chittoi bewesen; IJsbrandt hem
vraeghende off sulcx waerachtich,
dat is, soodanighe penningen, noch

de

den gedr onder hem berustende
waeren, antwoorde Tar, daer
hij nochtans de selve daernae, met
eenighe drie a vierjarighe handtschrift
wel heeft weten te balanceren, waer
mede men sijn fraudeleus gemoet can
affmeten, ende ontwijffelijck de
coelensie, die den Sedr met hem
gehouden heeft, want deses Chittou
(: alhoewel te voren sulcx affirmeerde:)
en hadde geen contanten vanden
gedr genoten, noch eenich handtschrift
verleent, maer den gedr hadde op
sijn vertreck naer Suratte aen
Chittou 7500 ropias, aen oude handtschriften
om op de besaer te innen, geordon-
neerde in verreckeningh (: om soo beter
een sleodt van wercksluys te maecken:)
als contante penningen gepasseert:
daer nochtans sommighe deser schulden
van des oppercoopmans Vapoers tijt
aff gecoorst sijn, welckers handt=
schriften met des gedens verreckeninghe
om als contante penninge getrans=
porteert te werden, geen gemeenschap
hadden. 't is oock seecker, datter
weijnich van incoomen sal, alsoo veele
vande schuldenaers verloopen, ende
veele der selver gestorven sijn, op
welckers middelen geen verhael is.

Ten

Daer beneffens heeft seecker
benjaens coopman claeghtich gevallen,
dat

dat van eenen Wisselbrieff, getrocken
door den assistent Crib van Woelwinckel
uijt Mogge poor, die welcke al over de
negen a thien maenden vervallen was,
noch niet meer als de helft der
getrocken penningen, van Chittou hadde
connen becomen, niet tegenstaende
de geheele somme, op den vervaldach
aen hem Chittou was voort gedaen. Door
dese ende diergelijcke actien, is hij
niet alleen tot groote rijckdom, maer
mede in soodanigen Credit bij de
banjanen geraeckt, als in de Deste:
bij t'voors Extract sullen bevinden:
veele van d'onse haer [illegible]
dat van hem des Comp.s gelt
dependerende, ende dat men sonder
sijn toedoen seer swaerlijck voor de
Comp.e eenige penningen a
deposito soude cunnen lichten, [illegible]
daer uit ontstaet, dat den ged.e ende
anderen voor haer particuliere, met
des Comp.s credit gelt op Interest
genoomen, daer mede haer eijgen
onbehoorlijcke winninghe gevordert,
ende op dat sulcx secreet soude blijven,
de wijle hij daer van kennis hadde, haer
respect ende authoritijt tegens
hem niet (hebben) durven gebruijcken,
maer alles ongemerckt laten passeren

9e

Den Eijsscher dus verre in de Deste:
verhaelt ende aengewesen hebbende
des ged.ens geperacheerde ontrouwicheden,
impertinentien

1287

Impertinentien ende groove misslagh
die hem alleen onwaerdich maecken, om
langher van sijnen heere, den welcken
hij schuldich was in alles getrouwichlijck
te dienen, voor een dienaer erkent
ende geloont te werden, sal voort gaen
ende met Rectb: vertoonen, hoe dat
den opperkoopman Barent pietersz
int examineren vande Jurase restant
bevonden heeft, dat den Coopman Ysbrant
pietersz, voor des gedachtes dijck en-
werck, over particuliere uitstaende
schulden, in Japara door des gedachtens
ordre, aende naervolgende persoonen
betaelt heeft 764 3/4 ropias, welcke
764 3/4 ropias geen uitstaende schulden
sijn, die in te comen staen, maer
contanten, de welcke voor den gedachte
geschooten sijn ende bij den gemelten
Barent pietersz gespecificeert
werden als volcht

Aen Mattamanna Sarats kinderen aent
310 1/2 ropias ofte soo veele den gedachte int
particulier aen haer schuldich was, de
welcke bij den vooren Ysbrandt door
des gedachtens ordre betaelt
Zijn — — — Ropias 310 1/2

Aen Joost van Gaste 454 1/2
ropias, soo veele door den
selven aen verscheyden ...
verschooten sijn, daer voor
den gedte sijne cassa, in sijne
negotieboecken gecrediteert,
ende t'contant aen gesegden
Joost niet ter handt gestelt is
oft

ett op de vercoopinghe, die
hij tusschen Joost als bottelier
~~gehouden~~, ~~ende~~ niet afgeschreven
heeft — — — — Ropias 454¼

Ro 764¾

Voor welcke van Mirsia —
Sadoch heeft den gedr^e vercoft
twee paerden voor 241¾ ropias,
t'contandt onder hem gehouden
ende 't selve op de vercoopinghe
van Mirsia Sadoch niet voort
gedaen, soo dat dese contanten —
door den gedr^e moeten werden —
wedergekeert — — — Ro 241¾

Voorts 146 ropias, soo veele —
gewesen Ghiasedin Cattier Chittori
minder per syn obligatie schuldich
bevonden wordt, als den gedr^e hem
in syn transport aen IJsbrandt
Pietersz stelt debiteur te syn — Ro 146 —

Voor 558 ropias, voor soo veele den
gedr^e aen IJsbrandt Pietersz, ende
IJsbrandt aen Lodewijck Trijsdens
transporteert, dat de heer
Malatchan, per reste aende Comp^e
sonde schuldich sijn, alsoo dito heer
om dese schuldt aengesproocken
zijnde, tot antwoordt gaeft niet
den gedr^e voor syn vertreck van
Agra afgerekent, ende 't
volle betaelt te hebben, de
Comp^e niet te willen weten.
Sulcx dat de Comp^e over dese
schult haer guarandt op den —
gedr^e houden, ende van hem —
moet werden betaelt, alsoo hij —
de

Ro 1152½

Per transport — R° 1152 1/2

de voorn. 558 ropias aen
Aslaet van Weijstwecht, is
in contra diverse vorderinge
gemoveert — — — R° 558 —

Voor 70 1/2 ropias, soo vele
den heer inde particuliere
schulden buijten de boecken
competeert, vanden marckelaer
d'Modder ende Behary. de
welcke alsoo overleden sijn, is
van haer niets te verwachten is:
Dat mede dese schuldt van
niemandt anders can worden
geeijscht, wort het selve
derhalven mede ter rechte tot
laste vanden heer gebracht — R° 70 1/2

Voor 422 ropias, soo vele den
heer in sijne particuliere schulden
aenden Hinduo marckelaer
Medarij C. buijten f 1824, die
inde Suratsche boecken belast
staen, Weijstwecht heeft, van
welcke 422 ropias, geenuijts
t'overleijden vanden voorn.
marckelaer niets te verwachten
is, worden deselve billick tot
laste vanden heer gestelt — R° 422 —

Ropias 2203 —

10e

Item mede sulcx, dat der voorn.
marckelaer Medarij, in des heeren
gehouden boecken debiteur staet
voor alsnoch f 1824, als den heer aen
hem

sijn voor marckelaerdije van Indigo,—
die noch te verdienen ende op te coopen
staet, verstreckt heeft. waer —
van mede om vorder hier boven verhaelt
inde incoomen sal, ende dienvolgens —
door den gedr. aende Compe. behooren —
vergoedet te worden: alsoo seer — —
impertinent ende qualijck gedaen is,—
datmen soo clackeloos aen eenen —
Marckelaer, op sijnen onverdienden —
salaris, offe noch te verdienen marckelaerdije
soo veele gelts verstreckt ende wtkeert
daer de Compe. in die quartieren ordinarie
ende den meesten tijt om gelt benoodicht
sijnde, genootsaeckt wort penningen —
a deposito te lichten. hierdoor
bintmen sich aen eenen marckelaer, des
wercken sijn (: noch te verdienen :) loon
ontfangen hebbende, daer door luij ende
traegh gemaeckt wort: Met wil
noch en can geenen anderen employeren,
om dat hij aende Compe. soo veele ten
achteren is, daermen ter contrarie,
wanneer geen gelt op de handt
gegeven wort, aen niemandt gebonden
is, ende daer benessens de marckelaers
veele beter vigileren, ende de incoop
vanden Indigo veele meerder souden
bevorderen —

11e

Blijckt mede bij de missive vanden
voorn. Barent Pieterss. (: den welcken —
verhaelt hebbende, t'groot perijckel —
waerin des Compes. staet ende middelen
geraeckt sijn, over seecker delict begaen
bij den oppercoopman Francisco —
Pelsaert

presant, t'welck den Eijsscher alsnu
als ter materie offte tot laste vanden
gedr niets doende sal werdt gelaten:) hoe
dat den gedr op seeckeren tijt, des
Compes Cattila in geen minder gevaer
daer om hals ende ghelde vanden
Coninck aengeslagen te werden, gestelt
heeft:, de oorsaeck daer van sijnde
dat den gedr verscheijden portugesche
Renegados, daer onder sijnde eenighe
paders, die off met haer beliefden
off door des Coninck gewelt [besondelen]
waeren, stedes gewijs verdelt, als
pions onder des Compes Cattila
afbrachte, ende soo voorts van
Sivatte naer Daman eint reijsden, Dat
over t'missen ende weinchtes van dese
Renegados, den Coninck seer vergramt
was, ende daer overal eint soecken,
doch niet gevonden wierdes: sijnde
apparentelijck sijne meninge gedachts,
dat onse residenten, die den naem
voeren, van wt der Natuijre der
Portugesen vijanden te sijn, souden
ondernemen de selve wt sijn rijck ende
heerschappije te voeren, ofte daer toe
middelen te suppediteren, invoegen dat:
weinen aendachtelijck t'overwegen,
indien den Coninck hier van kennisse
had becoomen, wat onverwinnelijcke
schade de Generale Compe, daer
door souden geleden hebben:, Godanighe
ende dierghelijcke actien [rechtmatich]
aen om sijn partikuliere proffijt te bevorderen,
sonder in achtinge te nemen t'gevaer,

waerin

1292

waere in der Compe gestelt wordt: ende noch derffmen wel[illegible] bij alle mogelijcke middelen, des Comps profijt gesocht, mitsgaders ... gevondt betracht te hebben —

12e

Ten anderen staetjen sal den Eijsscher ... noch van des gedaechdens ... ontrouwicheijt betoonen, t is sulcx, dat den gem: Barent pieterss op den drieentwintichsten december 1634 gebracht heeft 13900 ges stucken van bastas, — als off die door ordre vanden heer pieter Vlack (: gelijck niet beter en wist :) om tot voorder ... tot gemelden ende brocken naer Batta gesonden te worden, vanden machelaer Sanderdas (: ...hende dat se hem toequamen :) voor 2000 ropias ten dienste vande Compe cochte, maer dat den oppercoopman Barent pieterss, dese ... hadde doen besteden, boven op de selve sevenhondert twaelff ... monterende pro rato der gansche partije 102½ ropias te cort, waer voor hij den gedr machelaer Sanderdas (: die doenmaels naer de ... was :) debiteerde. Desen op sijne wedercomste hier over aengesproocken sijnde, gaff tot antwoord, dat de voorss stucken van bastas, niet hem maer den gedr toebehoort hadden, ende dat men t gelt vanden gedr moste vorderen.

Vertoonende

vertoonende aen hem: Barent Pieters,
ende die daer bij waeren, een acte, bij —
den gedep.e met sijn eijgen handt, ende met
duijtsche letteren in hindoustansche tale
geschreven, waerinne hij hem verbondt,
dat wat Sandordas sijnent wegen op dese
cijwaten off yet wes anders (: waer net
men spreeken can, dat hij met behulp van —
desen Sandordas meerder particulariteijts
gedaen heeft :) te cort quame, hem
selver in tijden ende wijlen vergoeden —
soude —

13e

Ende dit niet van seeckere preuve van
ontrouwicheijt, dat des gedep.e, die bij —
eede verbonden is, ende tot dien eijnde
gegagieert werdt, dat hij gedurende
sijnen dienst, niets en sal vermogen te
coopen off vercoopen, voor hem selves —
noch voor iemant anders, als voor de
Comp.e alleen, de cijwaten voort voor
sijn particuliere opcoopt, ende op des —
anders naeme daer nae de Comp.e ende
dijerder aenwent: behalven dat de
geheele 4000 Ropias ten ~~[illegible]~~ alusien
ende gepleechde ontrouwe ende
andere particulariteijts in commissien
vervallen sijn, soo behoort des gedep.e noch
daerenboven de voors. 102½ Ropias —
ende Comp.e te rembourseeren —

14e

Voor verdere ende meerder —
particulariteijts, geeft den gedep.e met

dese

Deselven marchelaer gedwongen, ende
meerder als over de twintich off
dertich duijsent ropias, aen lywaten
voor sijn proprio off partieulier, onder
des Compies cattica (: die seeckerlijck
d'oncosten vant afbrengen deser lywaten
groot gedraegen :) van Agra afgebracht,
de heeren aende naert patriam gesonden
ende andere verkocht. De
Compie selver heeft oock des gedeelte
(: daer niemandt aen en wiste :) van dese
lywaten moeten aenslaen, want de
partije van 2400 ƒ op den 29 december
1634 inde afgeverijde negotieboecken
uytgetrocken, heeft des gedr de Compie
onder den naem van Naen Swart voor
8826 ropias aengesmeert, Judiceerende
den gedr, ende d'gewesen Directeur
Jacob vander Swart, d'heer pieter
Vlacq dese lywaten, voor de Compie te
willen aennemen, alsoo volgens haer
voorgeven de heeren in patria goede
advance souden geven

15e

T'geldt waermede den gedr tot
betaelinge deser lywaten benoodicht was,
heeft hij op Amadabath, op Jan evendorts
getrocken, ende onder den naem dat het
was voor rekg van Naen Swart, om
dese wisselbrieff te betalen, moste Jan
evendorts tot laste vande Compie geld
a deposito lichten, ende naer heeft elders
deser 20 a 30 duijsent ropias, een maent
off twee naer dato, dat den gedr al naer
Batta vertrocken was afgeleijt. Ingevalle
nu Naen ondertusschen hadde coomen te

overleijden

overwegdes, soo soude der Compr. deser
20 a 30 duysent ropias hebben moeten —
betalen —

16e

Den gemelden Oppercoopman Laurens
Pietersz schrijft soo verder insolentie bij —
den gedr. onder anderen gepleeght, onder =
vonden te hebben, dat het qualijck door
hem met de palme van [illegible] gedruckt
werdes, ende dat d'sr. Gedr. den borgh /
dat is alle sijne op die wijse geconquesteerde
middelen, met sijne ondertrouwde huijsvrouwe
(: de weduwe van Christiaen Joosten sal:)
naer patriam gesonden & overgemaeckt
heeft, alles breeder blijckende bij —
missive [illegible] extract gequoteert
No. 7 —

17e

Mits alle t'welcke alsoo meer Ed. Achtb:
naerder blijckt, dat t'geene den —
Eijsscher in sijnen eersten eysch noopende de
de 43732 3/4 ropias, ende de fraude bij —
den gedr. int stuck vande 4 ditto gepleeght
verhaelt heeft, alsoo in der daet
waerachtich is, boven t'geene den —
Eijsscher in sijnen voors. eysch, tot
laste vanden gedr. heeft geclaeght:, dat
hij niet alleen in [illegible] niet
weynich opmerckinghe [illegible]
[illegible], tot een veel hooger prijs
ingecocht, maer bovendien de 1 1/2 per cento
s'maents

s'maendts, de welcke de weduwe der —
eijwaten in Nagapoor van alsulcke —
penningen als der gedachten daer in —
voorraet, offe op ordonnantie van —
eijwaten plaetse te verstrecken betaelt
hebben, als mede de voorsz. bestiering, de
Compe. ontrouwelijck ontvreemt, sich —
selven onrechtelijck geappropieert,
de vrachten ende oncosten op de eijwaten
vallen, genegeert offe verhooght,
Ende de Compe. mitsdien in vercortinge
hebt gebracht, als mede daer waren:
Dat hij gedachte den Coopman IJsbrant Pieterss
per transport voor 7500 Ropias als —
contante penningen, in handen van —
gem: Chitton bewesen heeft, t'welck —
nochtans niet anders en waeren, als
eenige oude handtschriften, van oude ende
quade schulden, waer van seer weijnich —
int coomen staet; dat voor des gedachtes
eijgen ende particuliere schulden, in —
[illegible] door sijn eijgen ordere, bij den coopman
IJsbrandt Pieterss, uit des Compes. cassa —
764 3/4 ropias sijn betaelt geworden, —
ende voorts om redenen hier vooren —
verhaelt, de somme van 2203 ropias —
aende Compes. schuldiers is, ende
behoort te vergoeden, benevens alsulcke
f 1824 als bij hem aende marckveaert
Mudarij, voor marckdeadije, die noch
te verdienen staet, verstreckt door —
t'secreet verwoven der portugeesche
lingados, des Compes. cassa ende —
middelen, om door den Coninck t'eenemael
aengebracht te werden, in groot
gevaer

gewaer geworden heeft, de voorss –
partije van 13900 ges. stucken van –
baftas, door den marckelaer Sandordas
ende op des selfs naem voor syn –
gedaene verclaeringhe particulier ter
somme van 2000 ropias aende Compe –
doen vercoopen, ende daerop 712 ges.
monterende 102½ ropias, te cort –
gewonnen heeft. Dat wijders den –
gedae gem niet en heeft ontsien meer
als 20 oft 30 duysent ropias aen –
eijwaten voor syn particulier, onder
des Compes Cafila van Agra aff te
brengen, de beste sorteringhe, van dien
aende thuysvaerende Compes dienaers
te vercoopen, een gedeelte der sss –
eijwaten (: de welcke vermits de –
secrete waren niemandt en begheerde
voor 8826 ropias, op des naem vanden
marckelaer Nadu Gowatt de Compe
aengesmeert, 't geldt, waermede –
hij de voorss eijwaten betaelde, op de
Compe getrocken, ende voorts soo
veele insolente acties, tot nadeel
vande Generale Compe gepleecht
heeft, als hier vooren breeder –
staet gededuceert

18e

Ende den voorn Barent Pieterss –
mitsgaders Frans Boijs timmerluijs, beijde
in actuele dienst vande Generale –
Compe, onder voorn. eedt van –
getrouwigheit

getrouwicheijt verbonden, dat is, dat sij
mede all' t'geene haer ten dienste
vande Compe. wort gelast ende bevolen,
getrouwelijck uijtvoeren, ende daer
in met anders en sullen handelen off
rapporteren, als t'geene inder daet
waerachtich is, als gepreste Gecommit=
teerdens van haere respective —
overheden, om Enqueste te doen, ende
haer te informeren vande begaene —
faiten, invasien, ende ontrouwicheden —
dewelcke bij den gedr. souden mogen —
gepleecht sijn, in haere gebesoigneerde
ende t'geene daer over geboden —
gerapporteert, volcomen geloof
behooren te meriteren —

Soo concludeert den
Eijsscher, omme daer
mede te ampliëren Ge—
cumuleren, de voorsz. sijne
eerste genoomen conclusie,
van dato 15e Martij passado, —
dat den Gedr. boven —
t'geeijschte aldaer —
insgeleijcx bij uwer Rechte:
diffinitive sententie sal. —
worden gecondemneert
den Interest tegens —
1½ percento s'maendts, —
dewelcke de wederen —
in Neggepore van —
aelsulcke —

1299

alsulcke penningen, als den
gedre haer op een avantie
van eijwats peaght te
verstrecken, als mede
de testinij, de welcke
zij in den successivelijck
aenden gedre hebben
voortgedaen, betaelt,
die hij de Compt trouweloos
ontwent, ende sich selven
heeft geappliceert,
mitsgaders de vrachten
ende oncosten, waermede
hij de voors eijwats
gecargeert, ende
mede in rekenr gebraght
als betaelt heeft,
drie dubbelt wedervom
wtkeeren; t'geen
vande 7500 ropias, die
den gedre aenden coopman
Ijsbrandt pieters voor
contante penningen
heeft getransporteert,
om wt handen van Chitton
te ontfangen, ende
nochtans niet anders
en waeren als oude
handtschriften, van oude
ende quaede schulden
niet en sal cunnen
genieten

gelimiteerde, te
suppleeren, ende aende
Compe goet te doen:
Item te betalen alsulcke
2203 ropias, als hier
vooren, met de redenen,
waeromme de Heer de
selve behoort te voldoen,
art: 9 perfectelijck
staen gespecificeert,
als mede de voors £1824
bij hem anders verclaert.
Nedarij van onwerdiende
marckelaerdije verstreckt,
van gelijcke alsulcke 712
gls stucken van bastas,
montierende 102½ ropias,
als des Heere door den
marckelaer Sanderdas
op een partije van 13900
gls ditos, voor sijn
gedaerghdens vereckeningh
particuliere aende
Compe vercocht, ende
te cort doen leveren
heeft, met gelijcke
somme van 102½ ropias
te verhoogen: ende dat
wijders de gegeven
somme van 2000 ropias,
de welcke de voors
13900 gls stucken van
bastas

battas, bij den geda[r] —
gelijck voorns vergadert,
aende Comp[e] verrecht,
geimporteert hebbe, —
als mede de voorsz —
twintich a dertich —
duysent ropias, die welcke
den gedaegde in eijwats, voor
sijn particulier onder —
des Comp[es] Cassa —
van Oyra afgebraght,
waer van de beste aen
des Comp[es] dienaers
verkocht, ende t'restant
(: wesende een partije —
daer mede aen een —
wede:) voor 8826 ropias
op den naem vanden —
marckelaer Nalu —
Sewak, die Comp[e] —
aengesmockelt hebbe,
als verboden particulier
handel, ende waermede
den gedaegde de Comp[e] —
ontrouwelijck ende —
frauduleuselijck hebbe
bedrogen, geconfisqueert
ende verclaert sullen —
worden in commissium —
vervallen te sijn; item
des interest vande sz
twintich a dertich —
duysent ropias, ofte

500 —

Soo veel als den onder=
coopman Jan Eelandertss
om des gelden bijwaers
te betalen, niet
beter wetende off het
was voor [illegible] Swart,
tot laste vande Compar
opgenomen, Mitsgaders
de oncosten, die den Compar
int affcomen deser
eijwaerts, onder Cader
Castilia, gedraegen —
heeft, ande Compar
te rembourseren: —
Dat wij deses, boven —
t' gewijsde de portement
den gedr sal werden
verclaert infame et
incapabel, om voortaen
in eenige honorable
qualiteijten offte publicquel
ampten gebruijckt te
werden, offte te anderen
& cum expensis —

Abraham Welsing
1636

Ampliatie ende
naerder Conclusie
Contra
Salomon Voorknecht

B

In Judicio geexhibeert des
22en Mij. Ao. 1636.
[illegible]

Eedt voor den fiscael

Inden eersten belove ick ende sweere, dat ick de doorluchtige hooge ende mogende heeren staten generael, vande vrije vereenigde nederlanden, mijne souverainen, den Vorst Frederick Hendrick, bij der gratien godes prince van Orangien &ca, als gouverneur capiteyn, en admirael generael, de bewindthebberen der vereenigde Oostindische Compe inde selve landen, mitsgaders oock den Ed: heer gouverneur generael, over den selven staet in Indien gehou ende getrouwe sal wesen, ende dat ick hunne ho: mog: syn Excellentie, ende de generale Oostindische Compe, inden staet van fiscael extraordinarys, dienen sal met gantscher herten en affectie, ende sal alle moogelycke vlyt aenwenden, ter eeren Godts, stichtinge van dese gemeente, handthavinge van gem: Compes rechten, ende prerogatiuen, alsmede welstandt en versekeringe deser republycque, soo verre als tselve officie vereysschende is

Ten tweeden, ick belove ende sweere, dat ick sal bevorderen, goede oprechte, ende warachtige justitie, aen allen en eenyegelycken, die sulcx versoecken sullen, sonder aensiende te nemen op winninge, haet, nydt, ofte vrientschap van yemanden, ende sonder eenige persoon meer te favoriseeren, dan recht ende reden toelatende syn, bevorderende in allen manieren te helpen bewaren, het recht der hooge overicheyt, achtervolgende den generalen artyckel, en de placcaten by de Oostindische Compe ende den Gouverneur Generael geemaneert, mitsgaders de instructien, ende ordren, vande vergaderinge der Seventiene, onse meesters ende principalen —

Ten derden ick sweere, dat ick alle saecken, rechte zal aenbrengen, aenden raedt van justitie, sonder met yemandt te composeeren, buyten kennisse des gemelden raets, maer sal alle saecken behoorlyck vervolgen, en daer in procedeeren volgens d'ordre, by ofte van wegen de Generale Oostindische Compe alreede gegeven, ofte noch te geven —

Ten vierden ick sweere dat ick mijn met soodanigen part van boeten, als mij bij gemelten raedt van justitie toegeleyt sal werden, vergenoegen ende contenteeren sal, sonder yets meer van yemanden te sullen pretendeeren, ofte genieten, t'sy directelyck ofte indirectelyck, hoe ende onder wat pretext het selve oock soude moogen wesen —

Ten

Ten laetsten ter dat ick in effecte naer mijn uytterste vermoogen doen sal, allen 't geene een eerlyck man, Godt en keyser (?) vaerdich administrateur, dan soo danigen of [illegible] Siltw (?) schuldich ende behoordt te doen, Soo waerlyck moet mij Godt almachtich helpen, was onderteeckent Brömoor (?)

De collationeerde is bevonden met sijn principale d'accoord bevonden. Actum int Casteel Batavia desen XXIJ en Xber Ao. 1636.

Pieter Costidaghe (?)

1636.

Antwoorde
Fiscael

Extract

Eedt voorden Raedt van Justitie

Ick beloove ende sweere aen de doorluchtighe hooge ende mogende heeren Staten Generael der vrye vereenichde Nederlanden mijne Souverainen, den Forst Frederick Hendrick bijder gratie Godes Prince van Orangien, als Gouverneur ende Capiteijn Generael, de heeren Bewinthebberen der vereenichde Oost Indische Comp.e mitsgaders den Ed: heeren Gouverneur Generael ende raden van India, ofte der selver staet in Indien gesonts ende getrouw te wesen, dit ampt van raedt, des Secrets: raets van Justitie, opgerecht te bedienen haere ho: mo: recht naer vermogen getrouwelijck voor te staen, de secreten des selven tanderwaert niemandt te openbaren, desselfs rijcx ende staets welvaert helpen bevorderen, mitsgaders goet, cort recht ende Justitie aen een ijder sonder ooghluyckinge gehaet off gunst te administreren, gelijck als een vroom ende oprecht rechter toestaet ende betaemt, alles achtervolgende der Generaels artijckel brieff ende de placcaten bijde Oost Indische Comp.e den Gouverneur Generael ende raden van Indien geemaneert, mitsgaders de Instructien ende ordre vande vergaderinge der bewinthebberen onse meesters ende principaels, soo waerlyck etc. Onderstont, geextraheert uijt het resolutie boeck getituleert, resolutien vanden Gouverneur generael Hendrick Brouwer vanden 5 Septemb. 1632 tot den 20 Januarij 1635 staende aldaer f.o 163 op vrijdach primo aprile 1633 ende is desen aldaer bevonden —

— [illegible]

te accorderen Actum Batavia den 17en April
1635 bij mij was onderteekent Dirck Jemmingh secr.

Geextraheert uijt het plackaet boeck
des Casteels Batavia ende is desen naer
voorgaende collatie daermede bevonden
t'accorderen desen 8en December 1636.
In Batavia bij mij,

Gedeon Bouwens
secrets:

Raedt van Justitie

Formosa China

Annam

1636

Brief van Robertus Junius en Assuerus Hogesteyn aan de Bewindhebbers dd.o 5 September 1636.—

Erentfeste, Achtbare, Wijse, Voorsienige
Seer Discrete Heeren, de E: Bewint=
hebberen, van de Generaele Geoctroieerde
Oostindische Compaignie, van het vrie
Nederlant, residerende te Amsterdam

Mijn Heeren.

Tghene, nae het spreekwoort der grieken int gemein van ver=
maerde wetenscappen getuigt wirde, Ta Kala, dúscola, dat is scoone
dingen sijn swaere dingen, kan int besonder seer bequamelijk vant
werk der bekeringe der heidenen geseit worden, het sijn scoone dingen
heidenen te bekeeren, het rijke des duivels verminderen, het rijke
christi vermeerderen, de legraers die dat gedaen hebben, súllen lichten
als des hemels glants, als de sterren altoos en ewiglijk, maer ook hoe
moielijke dingen, hoe swaere dingen, hoe periculeuse dingen, van vleeslijke
menschen, geestelijke, van heidenen Christenen te maeken, getuigen niet
alleen die historien van allen tijden, maer weeten wij best die het eenige
jaren bij de handt hebben gehadt, tis gegaen ab angústis ad Augústa,
naer swarigheit hebben wij verkregen scoonigheit, naer veele perikelen en
dúistere tijden, hebben wij verkregen gerústigheit, en vrolijke stonden; dat
nemen wij voor V: E: E: mit dit volgende te vertoenen, in sich begrijpende
het gepasseerde van ontrent 12 maenden, en op dat alles soudet weeten
hebbe niet gelet op eloqúentie, maer soo het stondt in ons boek daerin de
dagelixe voorvallende dingen optekenen, is het neergeset, meer een
journael als een missive sijnde, het is wel als het maer V: E: E:
mijne Heeren wel is.

V: E: E: is kennelijk, hoe dat eenige iaeren geleden de in=
woonderen van het dorp MATAW, 60 end meer van V: E:
E: dienaeren seer scandelijken end verradelijken hebben om=
gebracht, twelk seer listelijk van haer beleit sijnde, seer
gelúklijk is verricht, de onse alle doodende, sonder dat
eene van haer gedoot, veel min gequetst wirde; dit was
een groote end ongehoorde victorie, dat verhief haer seer, dat

maekte

tegen ons gaende, niet alleen MATAW, maer ook andere dorpen
als SOULANG, end BACLUAN, die ons soo bange maekten, dat
quaelijk een voet meer op ILIA FORMOSA setten mochten,
deurvende ook van haer laten vallen, datse de Onse van
TAIOVHAN wilden drijven; twelk ook alreede soodanigen per=
plexiteit in den E: Gouverneur gestort hadde, dat hem
qualijk snagts buiten het Fort dorste onthouden; 12 dagen
naer desen moort arriveert den E: H: Putmans, dese droe=
vige tijdinge was de eerste tijdinge die wij ontvingen; sijn E:
om niet ontidigs te verrichten, verneent naer alles, end siende
den moetwillen van dit volk, insonderheit van die van BA=
CLUAN (die niet naelieten het vee te bescadigen, der Chinee=
sen het hayer af te sniden, maer ook selfs een van uwe
dienaeren te dooden) daegelix toe te neemen, resolveert haer
dorp aentetasten, end offensivelijken te beiegenen, het welke
soo wel gelukte, dat dar mede haere stoutheit vrij wat be=
sneden wirdt, end gecauseert heeft dat tot den iaere 35.
noch ruste op dit landt hebben meugen genieten, end tot
dien tijdt toe enigsins gaende hebben konnen houden; wij
seggen enigsins, want soo lange als MATAW noch onge=
straft bleef, bleven sij noch stout haer imaginerende wij niet
machtig genoch te sijn, of immers niet te deurven haer besoe=
ken, end dat enorme feit aen de onse soo sinisterlijk ge=
perpetreert, te revengeren; twelk ons noch in groote klein
achtinge hielt bij dit volk insonderheit bij die van MATAW
die dikwils genoech toenden, hoe weinigh sij nae ons vraegh=
den, deurvende niet alleen de Chineesen die V: E: E: pas
hadden smiten, slaen, het hayere ontneemen, maer selfs
V: E: pas sceuren end verwerpen; welke insolentien bij den
E: H: Putmans bemerkt, end niet langer tolerabel sijnde
als ook den gelukigen voortgank der Chineesen in haere

1310

Sukerbouwerien die nootsaekelijken dienden bescermt, die sij ook nu end dan niet naelieten te iniurieren, gelijk als uijt veele van haer aen ons gedane klagten gebleken is; heeft seer ernstlijk aengehouden bij den E: H: General Brouwer dat een krijgsmacht herwarts gebracht mochte worden, om de grootsche gemoederen te vernederen, end V: E: E: staet hier beter te verseekeren: Wij die ons besig hielden met de geestelijke bouwerien, met het bekeeren dieser Sincanderen (sijnde van outs her vianden geweest van die van MATAW) voorsagen soo die van MATAW niet vernedert wirden, dat ligtelijk op eenen dagh dit dorp in asche geleit, end de luiden veriaegt souden hebben (want wij niet machtig waren haer te assisteren) end soo herders souden geweest sijn sonder scapen; derhaluen om een vaster fondament aen dit ons gebouw te meugen hebben versochten neffens sijn E: die magt ons toegesonden mochte worden, die wij geluklijk in Augusto des jaers 1635. gearriveert sagen: naer enige debatten over de plaetse die eerst angetast soude worden heeft den E: H: Putmans goet gevonden het groote dorp MATAW eerst te besoeken, niet alleen om dat sij het grootste quaet hadden gedaen, maer ook om dat de victorie sekerder was in een dorp an te tasten nae bij gelegen, dan veele dorpen verre van ons gelegen; derhaluen den 22. November. 1635. van sijn E: gewarscout wirt met eenige Sincanderen sijn E: te gemoete soude kommen, gelijk smorgens dar aen gesciede, als wanneer het ook onsen Sincanders bekent maekten, haer animerende tot mede te gaen om alsoo haer end ons te nauwer aen malcanderen te binden, gelijk ook van haer gesciet is: niet lange gemarscheert hebbende, sagen onse Sincanders // meest al met haer geweer naer ons toekommen die wij soodanig bevonden, dat in alles gehoorsam waeren, uijt welken

// die gewaerscout warden

doen verstonden, deur haer eene van de principale Matau=
wers in Sinkan in boeien was geraekt, ondertusschen naekten
wij BACLVAN, daer wij digt voor bij moesten passeren, die
wij ont vlugten voor te kommen, gerust stelden; alsoo wel wisten
haer niet gedaen soude worden; niet verre van BACLVAN
krigen wij tidinge, dat onse Sincanders al een hooft gekregen
hadden, dat ons soo bloedig quamen vertoenen; comende bij de
riviere van MATAW, alsoo de Sonne begon te
daelen, heeft de oncunde van de plaetse versceiden doen
gevoelen, dat men in de riviere soude overnachten, doch Sijn
E: beter van de gelegentheit der plaetse onderregt sijnde, end
alreed van den Sincanders verstaende, dat sij ant vlugten
waeren, als ook dat men Smorgens een leeg dorp souden gevon=
den hebben; heeft Sijn E: goet gevonden noch dienseluigen avont
(om te grooter victorie te behaelen) het dorp MATAW ante=
tasten, dat met sulken Couragie van de onse gesciede, dat niet
ontsiende, datelijk daer in liepen. welk die van MATAW
so altereerde, dat nieteens qualijk haer dorsten vertoenen, door
eenige straeten getrocken sijnde vont sijn E: goet, het volk
tot ruste te brengen, uijtvindende een bequame plaets, daer
wij souden overnachten; onse Sincanders in goede order onder
de onse leggende. des morgens den 24. wirt het dorp in brant
gesteeken end bevonden in alles 26. dooden van die van Matau
hadden gekregen, het dorp in brant gesteken sijnde, vertrocken
weder van daer quamen noch tijtlijk in BACLVAN, daer Sijn
E: goet vondt, overnagten souden, de outsten vant dorp, bij
een geroepen hebbende, stelden haer voor, haere voorige misdrae=
gentheit, hoe dat haer tegen de onse misgrepen hadden, end soo
wij met haer handelden als met MATAW dat maer regt
soude sijn, doch dat sijn E: om dat haer tsedert, haer dorp
hadden laetst angetast, wel ende gehoorsamelijk hadden aen=
gestelt, haer haere foute gepardoneert hadden, oversulx dat
niet vresen souden versoekende van haer geen verkens geen ster=
ken

dranck, die sij seiden wilden opbrengen om de onse daer mede te onthaelen, maer alleen water voor het volk, om het welke te haelen sij haer gewillig toenden.

Den 25 dito vertroekken van daer na Sincan (de principale van dorp andermael bij een geroepen end haer tot gehoorsamheit ende weldraegentheit vermaent hebbende, twelk sij ook alle beloefden daer wij tijtlijk anquamen, ons volk daer een wijle vertoeft, gerúst end wat gegeten hebbende, sijn weder vertrocken (naer dat den MATAWER Sambdaú die van onse Sincanders in Sincan gevangen was, onthooft end sijn hooft op een stake geset was) na Scakam.

Den 26. dito. vertrok sijn E: Putmans met den Capitein Majôr, door quaet weder verhindert sijnde daegs te vooren te vertrecken, soo haest waeren de onse niet vertrocken, of een ouden Chineess die lange in MATAW gewoont hadde, van de Mataúwers úijtgesonden sijnde, om met ons nopende den vreede te spreken, versijnt alhier in Sincan, welken gehoort hebbende goede antwoorde gaúen, alsoo order van sijn E: bekommen hadden hoe end op wat manieren met haer soude handelen, den dagh noch niet geeindigt sijnde, kommen 2 SOVLANGERS ook van die van MATAW úijtgesonden sijnde, bij haer hebbende een Hasegaij end een Japanschen houwer die sij aen ons præsenteerden, dar mede ons voor meester verklaerende end haere wapenen als aen de onse oúergeúende, twelk van ons aengenomen sijnde, vraegden of eenige van die van MATAW gecommitteert wel versekert mochten bij ons kommen, dien wij dat versekert hebbende, seiden dat daegs daer aen souden versijnen.

Den 27. dito verstonden úijt Tapegi dat die van TEVOÚVANG (sijnde 3 dorpen die int gebergte leggen) haer verblijdden over onse Victorie, die wij van ~~[illegible]~~ Mataú hadden behaelt, lieten ons weten, dat wel gesint souden geweest sijn, neffens de onse haer te beoorlogen, alsoo mede haere gramscap hadden op die van MATAW, sonnden ons toe een Haesegaij dar mede seggende dat gesint waeren haer geweer bij het onse te voegen, niet

anders soeckende als onse vrientscap.

Denselven dito tegen den avont, verscynen alhier 2 van de principale van MATAW, die geleit wirden van onse Sincanders die naer dat versogt hadden te meugen paresseren verscynen omtrent 2 pyken lenkte van ons synde, bugden hare hoofden tot 3 mael nae de aerde dår mede haere nedrigheit toenende, dat gesciede in præsentie van veele van onse Sincanders, die dat ook seer wel bolden, vremt synde, en wat nieuws, dat bergen tot dalen gemaekt wirden, end dese trotse end hoeveerdige MATAWERS. haer aldus vernederden, in onse kerke gekomen synde; vraegde wat haer seggen was, dat een van haer seer vervaert synde, met een bevende stemme liet hooren, als dat sij van haer dorp waren uijtgesonden, niet anders versogten, als met ons in vreede mochten treden, sij bekenden haere vorige foute, beloofden beterscap, begeerden, voor haer spreken wilde bij den E: H: Putmans, datse den vreede mochten kriegen; daer op haer antwoorde, datse dan af mosten gaen, end met sijn E: selver spreken, dat bereit was een schrift haer mede te geven tot haeren voordeel; doch datse noch eerst meer van de principale mosten gaen roepen: soo veel belangende van noch meer outsten te roepen, daer hadden sij niet tegen, maer aftegaen behaegde haer niet seer, doch soo haer verseekeren wilden, dat geen leet haer soude aengedaen worden, end selver met haer wilde afgaen sij dan bereit waren henen te gaen, het welke haer toeseggende sijn weder naer haer dorp vertrocken, die den 28. nae middach 4 in getaele weder bij ons verscienen, met welk doen vertrok na TAIOVHAN om met sijn E: te spreken, nopende den vreede tuschen ons end MATAW.

Den 29 dito tegen den middach, wirdense verhoort, sijn haer van sijn E: 7 articulen voorgehouden, end haer angesegt

soo bereit waeren die aenteneemen, end te onderhouden, dat sijn E: dan bereit was pais met haer te maeken, twelk sij seiden met de Outsten wilden Communiceren; end dan wederkeeren, den inhout van de articulen was.

1. Datse alle de religuien noch onder haer berustende tsij hoofden of kleederen ons weder souden ter handt stellen.

2. Datse ~~—~~ pagie end eenige verkens souden opbrengen.

3. Dat alle jaer 2 verkens ant Casteel souden bestellen, op dien dagh als den moort begaen was.

4. Dat haer lant ons souden opdraegen, end dat betoenen souden met pijnang end clappersboomties, van haer eigen aerde in schut tels geset voor de voeten van sijn E: te brengen.

5. Dat belouen mosten geen waeperen meer tegen de onse te willen aennemen.

6. Dat geen Chineesen molestie souden andoen.

7. Dat sij als wij ergens vianden te bevoorlogen hadden, dan met ons mosten gaen.

Dese hebbense toegestaen, uijtgenomen het tweede dat achter gelaeten wirt, om haer niet al te seer te beswaeren, alsoo ons aen den vreede van haer gelegen was, dit gepasseert sijnde vertrocken met ons weder nae Sincan, daer ons afsceit van haer naemen, sij seggende eerlange bij ons weder souden sijn gelijk ook gesciede, want den 2 December sagen haer in een groot getael hier in Sincan medebrengende haer pijnang end clappers= boomties, in haer eigen aerde geset, diese aen den E: H: souden offereren, end haer lant daer mede den HO: MO: Heeren Staten opdragen; & alsoo het laet viel, overnachteden hier in Sincan, den 3. dito namen weder met haer de reise aen naer TAIOVHAN daer wij tijdelijken aenquamen, hebbende haere

boomties neder geset, is haer andermael afgevraegt of tegen die voorige articulen ook wat hadden, seiden neen, is haerdoen aengesegt een dubbel getal van de principale souden laten afkommen, dat daruijt de helft tot outsten vercoren souden worden, dat ook beloofden gescieden soude

EN de alsoo die van TAKAREIANG sijnde dorpen suidelijk bij de 2 daeg reisens van Sincan, op verscheiden tijden van onse natie mede ter neder geslaegen hadden, end noch daeglijx anders niet en sochten, sijnde mede vianden van de Sincanders onse vrienden, dies sij van haere velden een groot deel hadden afgenommen, end ook altemet van de haere eenige gedoodt soo is mede goet gevonden de seluige dorpen te besoeken, derhaluen den. 6. dito wijtloopig met Sincan nopende dat subiect hebbe gesproken, niet alleen dat sij haer kenteeken dat aen haeren arm moesten binden mede souden brengen, maer ook dat haer dar tegen dienden te bereiden, alsoo eersts daegs dien Oorloch bij de handt genommen soude worden; sijn doen 2 van onse Principale Sincanders na MATAW gesonden om met haer te spreken, nopende de bevelhebbers die daer het woort souden voeren, end souden haer met eenen aenseggen soo MATAW mede wilden gaen neffens ons de TAKAREIANDERS haere end onse vianden dat daer niet tegen hadden: ~~dat sijn [illegible] daer~~ verstonden doen ~~de~~ mede niet alleen van de Sincanders maer seluer van een Soulanger, dat het dorp SOULANG seer voor ons bevreest was, datse haere goederen, haere potten tot haeren pagie toe verdraegen end in de ruigte buiten het dorp hier ende daer verborgen hadden, niet anders verwachtende dan dat haer daeglix bij souden kommen, alsoo haer gemoet haer overtuigde van haere schelmstuckken aen de onse voor desen begaen, want niet alleen mede sculdig sijnde aen't dootslaen van ons volk neffens die van MATAW, maer ook hebbende op verscheiden tijden haren moetwille aen de onse betoont met rooven end steelen van onse goederen, met onse Chineesen overlast te doen, daerom seer bevreest waren dat ons alle dage

waren verwachtende, dat wij wel lieten van ons vallen dat nae TAKAREIANG wilden, maer dat wij SOVLANG daermede meinden, verstonden mede uijt dien persoon, datse 10 verkens klaer hadden, die sij aen den E: H: wilden vereeren om alsoo eenige gunst daermede te winnen; is doen mede een van onse Outsten nae de 3 Suidelijke van ons gelegene dorpen gesonden, om haer den togt die voor handen was nae TAKAREIANG bekent te maeken end met eenen tot mede gaen te vermaenen, als ook dat haer aen soude wijsen de plaetse daerse versaemelen mosten, gelijk ook een SOVLANGER seluer nae sijn dorp sonden om haer als bouen te laeten weten.

Den 7. dito keert een van de Outsten weder van de kleine dorpen die het geen hem belast was verrigt hadde, seide datse alle bereit waeren mede te gaen, ja verblijt waren, alsoo daermede hoopten haere velden veiliger souden worden: tegen den auont keeren weder de Sincanders die in MATAW waeren geweest, bragten mede 6 van haere outsten, met welken van versceiden dingen spraeken.

Den 8. dito verstonden dat eenige SOVLANGERS met 17 verkens waren afgevaren om die aen den E: H: Putmans te vereeren, om dat voor den inval mochten bevrijt worden, welke sijn E: om goede redenen niet wilde accepteren. Quamen doen weder de MATAWERS, die ons verhaelden dat die van TIROSEN haer tekenen van viandtscap hadden betoont tsedert dat haer overwonnen hadden, item dat die van VOVOROLANG van haer lieten vallen datse haer verdrijuen wilden gelijk de HOLLANDERS hadden gedaen. Vertrock doen mede nae TAIOVHAN, om mijnen dienst te doen, op den wegh ontmoete de mij TILAgh principale van SOVLANg, die quam soo hij seide om ons te roepen, dat met sijn verkens op TAIOVHAN was dat sijn E: naer hem niet wilde luisteren, versocht van mij hulpe, met welken doen veel sprak nopende sijn dorp hij mij seggende dat hem soude openbaeren, wat dat wij int sin hadden met haer dorp, soo veel hem aengink soude mij alle de secreten

van sijn dorp verhaelen, end wie sculdig waeren aen den moort van onse Soldaten, bekent maeken end soo wij het dorp wilden aendoen dat versogt met ons mochte gaen, om de quaetdoenders antewijsen:

Den 9. Sondachs door dien wat te lange toefde bij den E: H: Gouverneur dat den SOULANGER lang viel, is hij vertrocken of uijt vreese of om dat wat nodigs te verrigten hadde dat mij ook dede dien dach de reise weder na Sincan aennemen datelijk order stellende dat den SOVLANGER weder mochte becommen die den 11 ~~weer~~ bij ons quam, met den welken na TAIOVHAN vertrocken, sijn E: openbaerende het gene met desen SOVLANGER verregt hadde, aenbindende (alsoo den togt op TAKAREIANG noch uijtgestelt wirde) dat SOVLANG mochte angetast worden, niet het heele dorp, maer alleen die quade die ons van den SOVLANGER aengeweesen soude worden, op dat bij haer blijken mochte den goeden goet end den quaden quaet te sijn; doch sijn E: heeft daertoe om verscheiden reden niet können verstaen, sijnde de tocht op SOVLANG uijtgestelt tot nae de tocht op TAKAREIANG: verstonden doen MATAW end BACLVAN seer verveert waeren end dat door eenige praetjes van onse Sincanders gemaekt die wij ook haest wederom gerust stelden.

Den 10 dito. tegen den avont sijn de MATAWERS SOVLANGERS die van DORKO 2 dorpen sijnde, MAGKINAM end BACLVAN verscenen gelijk mede de gecommitteerde van den E: H: Gouverneur om den vreede tusschen ons end MATAW te proclameren, dat den 19 voor onse Kerke is gesciet, praesent de bovenstaende dorpen, de articulen diese onderhouden wilden, wirden haer voorgeleesen in duits in Chinees end van ons in Sincans wijtloopig met de verclaringe van dien haer voorgestelt op dat in toecomende geen ignorantie souden praetenderen insonderheit drongen wij op het artikel daer sij haer landt end dorp overgeven aen de HO: MO: Heer: Stat: sijn PRIN: EXC: misgaders ~~de Genera: Geoctro: Oost: Compag:~~ an 2 E.E. haer andermael vraegende of dat niet so was, daer op antwoorden, Tavouris ia.

dăr op verder aldús sprak ghy andere deúrpen hier præsent hoort wat die van MATAW seggen, sij hebben haer dorpen aen onse Heeren ouergedraegen geúen gelijk nú andermael doen, soo selúer gehoort hebt; derhalúen om dat haer aen onse oúergeúen, soo nemen wijse ook aen voor onse vrienden, end begraeúen als nú alle miscontentementen, die tegen haer mochten gehadt hebben; dit gepasseert sijnde sijn de 4 persoonen genoemt, diet woort souden voeren sijnde 4 persoonen die voor desen veel bij haer te seggen hebben gehadt, alle tesamen voorvegters sijnde van haer dorp consequentlijk ook in estime" te weten TAVOVRIS FONICKSVI TIDAROS end LVLVCH die alle nae dat gehoorsamheit belooft hadden, is haer elk een frouweln rok vereert dien sij souden draegen, een princen vlagge, end een stok daerse met souden gaen, dat betekenen soude" dat bevelhebbers waeren, wijtloopig het beduitsel van het voorige haer explicerende, end soo is dat MATAW vernedert end in onse handen gekommen, end weder bevreedigt, end dat ontrent een maendt tijts; de Heere sij gedankt voor sijn onverdiende genade.

Ontrent den middagh versienen die van TEVOVRANG uijt het gebergte verhaelden haer tardament gecauseert hadde het seggen der Chineesen, die hăr verveert hadden gemaekt end met de onse gedreigt, die wij getragt hebben volcomen contentement te doen met hăr na haere wijse te onthaelen, end vriendelijk te beiegenen, op dat de leúgens van de Chineesen (die onder dit volk veel quaet doen) mochten bekent worden, sij brachten mede 2 pijlen van die van TARAQVANG uijt het gebergte, die van hare vianden noch hooger int gebergte verdreuen waeren derhalúen uijt vreese van haere vianden het dorp verlatende, onder de TEVOVRANGERS haer onthielden, versogten onsen vreede end gúnste, souden wel selúer gekommen sijn, maer waeren noch besig met haere goederen overtedraegen, dat hăr herwarts comste verhinderde.

Den 21 dito. Alsoo het nakende was dat de tocht nae TAKAREIANG soude aengaen, alle de omliggende dorpen gewarscoút

hebbende, lieten ons op TAIOVHAN vinden, tegen den middach
waerender al een groot getal inwoonderen op SCAKAM vergadert
ùijt de welke alle onse Sincanders geroepen hebbende, de andere
dar ontrent staende, hebbe haer vermaent tot den dienst van den
eenigen ~~ùijt~~ Godt, end dat naelaten souden alle Afgoderien soo
immers gesegent wilden sijn end victorie van haere vianden wil=
den haelen, dar nae hebben den waeren godt met haer al knie=
lende aengeroepen om dat met ons wilden gaen, end voor ons
wilde strijden, end soo sijnse van maleanderen gescheiden elk
weeder bij sijn geweer, end alsoo de meninge was te water te
gaen mosten dese inwoonderen van SCAKAM overgeset worden
dar mede den halùen dagh deurgink end de winden verheffende
is de reise tot daegs dar aen ùijtgestelt.
Sijnde den 22. als wij smorgens aen boort voeren, end dewijl ~~alsoo~~
het seer ontstelt ùijtsach, vreesende voor harde winden wirt ge=
resolùeert de reise oùer landt aentenemen, qùamen tegen middach
den SCAKAM met al het volk, trocken dien dagh noch voort
tot een plaetse de moortkùil genoemt, dar wij overnaegteden.
Den 23 dito. Smorgens begon weder den March nae TA=
KAREIANG, sijnde Sondach, een weinig gereist hebbende vonden
een bequaeme plaetse daer den E: H: Goùverneùr alle het volk
dede stille staen, aenseggende dat het gebet soude doen, het welk
ons seer lief was, hebbende een vermaeninge gedaen, ùijt. 2.
Sam: 22 [?] 31. end tsamen godt aengeroepen om victorie oùer
onse vianden; dat gedaen sijnde, gink nae dese inwoonderen die
alle bij maleanderen saeten onder welk mede een vermaeninge
gedaen hebbende hebben tsamen godt angeroepen, end soo begon=
nen wij weder te marcheren, niet lange daernae sagen onse
Sincanders haere dragten nedersetten end sùidelijk aenloopen, der=
halùen sijn E: goet vont voor ùijt soude gaen end vernemen
wat het was, bij onse Sincanders commende verstont, dat sij TA
KAREIANDERS gesien hadden die dar hadden geiaegt, end
het ontloopen waeren, trocken voort tot dat in een bosch qùamen

daer versch water was, daer wij overnagteden, daer wirt goet ge=
vonden enige die siekelijk waeren wederom te ~~s~~stiren, daer toe
uijtvindende TEOPANGERS, die haer den wech souden wijsen.
Den 24. dito. trocken weder voort, quamen savonts soo nae dat
op een boom klimmende har dorpen conden sien, dat geen kleine
Couragie gaf onder de onse.
Den 25 dito. naederden wij het dorp end ook onse vianden, die
haer de reviere gepasseert sijnde vertoenden, daer onse Sincanders
eerst tegen wat scarmutselden, over end weder haere Hasegaien
werpende, dat soo lange deurde dat den voortrop van de onse nae
derde, die haere musquetten op haer losten, dat haer deden durgaen ~~end soo gingen sij~~
~~deur end naemen de vlugt~~, ons plaets verleenende om int dorp te
konnen kommen, int dorp kommende vonden niemant, wirt doen
geresolueert het dorp int brant te steken dat gedaen sijnde sagen ~~een~~
uyt nae een bequaeme plaets voor ons buiten het dorp ~~gemaeckt~~, om voor
het vier bevrijt te worden, den avondt nu beginnende te naeken,
end goede Order gestelt sijnde, leiden ons tot ruste.
Den 26 dito. des morgens ging den March weder aen, trok=
ken deurt dorp onse aengesigten settende naet noorden, daer
wij van daen gekommen waeren, wij waeren verwondert, dat
dar sij so vermaert sijn voor vechters, den gantschen nacht
ons soo gerust gelaeten hadden, doch verstonden daer naer van
haer dat seer vervaert waeren geweest voor peerden end honden
die sij bij ons sagen, als ook voor den trommen, want voorge=
nommen hadden smorgens vroech ons aentetasten, ten waere
de trommen die de ravelje sloegen, haer vreese hadde aenge=
jaecht, ontrent de vlackte kommende of bij de revire ver=
toenden sich een redelijk getal met haer scilden end Hasegaien
maer dorsten soo nae qualijk kommen, dat van onse musquet=
terie gegroet wirden: end om die vervolgers die haer van verre
vertoenden te verjaegen, wirt goet gevonden een loop op haer
te doen, het welke sij siende naemen alle de vlugt soo veel
als wij konden sien, end dat soo verre, dat haer nae dien tijt
niet meer sagen noch vernaemen, end soo trocken wij met volle
victorie van TAKAREIANG, niet twijfelende of hier mede

haer end haere Nabúeren soodanigh vreese aengeiaegt soude
worden, dat eer lange het hooft in de schoot souden kónnen
leggen.

Den 27 dito quamen wij weder in ~~ons~~ SINCAN daer wij verstonden
~~weder~~ verscheiden van de kinder poekken gestorven waeren.

1636.

JANVARIVS.

Den 1. end 2. januarij hadden harde winden uijt den Noorden
soo dat verhindert wirden af te gaen, het uijtstellende tot den
3den als wanneer het stil weder geworden was, gingen doen
af, met ons nemende een SOVLANGER VEDANGA genaemt
die TILAgh hadde afgeveerdigt, die wij datelijk op TAIOV=
HAN kommende weghsonden om TILAgh te roepen, die
sandern daegs TILAgh mede brengende weder quam.

Den 7. dito wirdt den Koopman Coesar met TILAgh uijt ge=
sonden van den E: H: Gouverneur om te sien of een Chineess
~~[illegible]~~ Soubong genaemt niet konden krigen, den welken alsoo met sijn
vaertuig heel seelijk was, × soo ist euenwel dat een anderen in
plaetse kregen, wel soo goet sijnde als of den Chineess gekre=
gen hadden; sijnde een opperste van SOVLANG TANghol
genaemt, die mede schuldig was aen den moort van de onse
end nu end dan mede sijn natuerlijke boosheit geopenbaeret
hadde, desen man gevangen sijnde, vont sijn E: goet niet
langer met desen tocht te wachten, maer sandern daegs in
godts naeme na haer dorp te trecken om har mede te vernee=
deren, de reden waerom dat ook noodig was de quade daer
uijt te haelen end de goede te versconen, was niet alleen dat
sculdig waeren, end dikwils haere stoutheit betoent hadden,
maer ook op dat in toekomende niet souden seggen, ia sij dorsten
ons niet besoeken, sij sijn voor ons bevreest, anders souden sij
wel gekommen hebben, want haer genoech bekent is, dat wij
soo wel sculdig sijn als MATAW; end soo souden sij noch

× niet bequaam is

niet hebben naegelaten haere quade ranken soo aen Chineesen
als aen V: E: goederen te betoonen, als maer Occasie daer
toe hadden konnen krigen; sijnde mede een saeke die ons een
goeden naeme souden instorten, als dese luiden souden hooren
dat wij int dorp sijnde end vermeestert hebbende, evenwel de
goede niet beschadigden, maer alleen de quade; daerom den 8. dito
geen scampans genoch sijnde om desen tocht te waeter te doen
geresolveert wirt te lande soude geschieden, gelijk ook denselven
dagh tegen den avont voort dorp quamen, dar wij introkken
niet als vianden, maer als vrienden, want veel int introkken
hadden konnen onder de voet schieten, soo wij gewilt hadden,
die al wirden verschoont, ons ter neder geleit hebbende comt van
selfs een die geseit wirde schuldig was, derhalven doen ook ge-
vat, snagts geviel het, dat een SOVLANGER een particulier
persoon sijnde op de schiltwacht loerde, dien hij in sijn schouwer
raekte, dat ons alle wakker maekte, sijnde den enigen die op
dese tochten van een Hasegaij gequetst wirt.
Den 9 dito wirden ons van TILAgh noch sesse toegebracht
alle schuldige, die gevat hebbende, wirt goet gevonden, dat men
het hier bij soude laten, die wel versekert bewaeren, end soo is
den goeden van SOVLANG aengesegt, op haere vergader plaetse
niet verre van onse rustplaetse souden verschijnen, daer haer
wijtloopich vertoonden de reden van onse komste, end dat niet
quamen het heele dorp te raseren, gelijk wel konden doen soo
het wilden doen, maer alleene de quade de schuldige dar uijt te krigen
die soo bedriegelijk de onse gedoot hadden end insonderheit een krank=
besoeker met sijnen jongen diense niet sonder groote tormenten aen=
tedoen, hadden omgebracht, als ook wat sij in de reviere neffens den
MATAWERS begaen hadden, daerom dat recht was haer van
gelijken deden; derhalven dat sijn E: van meninge was de 8.
gevangenen met de doot te straffen, op dat een ander hem daer
aen mochte spiegelen, end de resteerende schuldige, die hij niet
konde kriegen haere huisen in brant te steeken, dat van haer
versogten, dat mede wilden gaen, ons de huisen aenwijsen, end
selver die in brant steeken, soo veel haer aenging aen den moort

niet sculdig dat niet te vreesen hadden, alsoo haer als onse vrinden hielden, end soo souden tracteren; geendigt hebbende met spreken isser een Oude opgestaen, die ons int spreken volgde ons seggen approberende, end syn eigen volk besculdigende, daer bij doende dat bereit was mede te gaen, end niet alleen ons de huisen aen te wijsen, maer ook selver die wilde in brant steeken; end laet ons gaen seide hij tegen de andere, doet mij nae dat ick u voor sal doen; end soo syn de trommen geroert, end wij deurt dorp getrocken, de quaetdoenders haere huisen verbrandende, twelk gesciet synde, verlieten het dorp, ende trocken weder nae SINCAN daer de gantsche macht niet konnde kommen, overnachteden onderwege; wij met den E: H: Putmans de gevangens bij hem hebbende quamen dien avont noch in SINCAN, daer wel versekert wirden.

Den 10 dito quam de gantsche macht, end soo syn voor onse kerke de 7 gevangene SOVLANGERS onthooft, dat gedaen wirt, niet van onse Caffers, maer van onse SINCANDERS dat den E: H: soo mede goet vont om ons met de SINCANDERS noch meer end meer te verbinden, end van den SOVLANGERS aftetrecken; desen dagh bleef het volk in SINCAN liggen om wat te rusten; end alsoo noodig was om verscheiden reden, insonderheit om onse SINCANDERS end andere dorpen desen uijtvlugt te beneemen, die altijt voorbrengen als het verkeurven hebben, wij willen nae TAEVURANG vertrecken daer konnen noch deurven de HOLLANDERS niet kommen, end alsoo haer stijvende in haere boosheit, om har seg ick dit te beneemen, heeft syn E: goet gevonden die luiden als onse vrienden te besoeken, hebbende om haer van onse komste te waerscouwen, verscheiden SINCANDERS voor uijt gesonden, op dat onse komste har niet onverwagt soude syn, end mede niet denken souden iet quaet in den sin hadden ^ die ook dien selvigen dagh daer aenquamen; wij trokken deur een dorp

^ synde een dorp meer als een dagh reisens int gebergte gelegen

MAGKINAM die haere vriendelijkheit betoonden met dranck voor den dach te brengen, van daer sloegen wij recht naer het gebergte, quamen tsauonts niet verre van haer dorp, daer wij ouernachten: den 12. smorgens wederom reisende quamen met oostersonne in TEVOURANG sijnde een redelijk groot dorp, van manvolk wel versien, de outsten quamen met haeren drank ons te gemoete ons willecom hetende int dorp gekomen sijnde, deden haer versamelen, seiden haer aen de reden van onse komste, dat wij onse vrienden quaemen besoeken, om reden als bouen, oversulx dat niet te vreesen hadden: dat gedaen sijnde, versogten in haere huisen wilden gaen, sij souden ons op haere maniere onthaelen; end dewijl bemerkt wirde, dat onse soldaten haere handen niet recht konden houden, den luiden teen end tander ontnemende, soo vont sijn E: goet daetelijk weder uijt te trekken, om dese luiden niet te iriteren, end van onse vrienden vianden te maeken, haer aenseggende dat eenige potten met dranck ons nae souden draegen dat van meninge waeren wat te rusten, daer wij snagts te vooren gelegen hadden: sijn E: versochte aen de outsten dat daermede souden kommen, hij wilde haer onthaelen, gelijk ook soo gesciede, sij brachten ons nae, 23 potten met drank end met haer vroelijk geweest sijnde naemen weder onse reise aen na SINCAN des auonts quamen wij niet verre van MAGKINAM in een bosien, daer wij ouernachten. Den 13 dito, trokken wij voort, quamen al vroegh bij MAGKINAM daer een van de outsten TI CASEIA genaemt ons te gemoete quam met sijnen drank, daer hij den E: H: mede onthaelde, int dorpien kommende, vonden veele potten met drank die sijn E: belaste wech souden draegen, ter oorsaeke dat daegs te vooren soo veel dronken waeren geweest; quamen met den voortocht omtrent 9 glaesen in SINCAN, end de heele macht tegen middach, wat gegeten hebbende, voer den E: H: af nae TAIOVHAN, de macht gink ouer landt nae SCAKAM end soo eindigden de landt tochten op ILIA FORMOSA soo geluklijk dat niet eenen van de onse gedoot wirt, uijtgenommen een siekman die niet voort konnende, belast wirt den inwoonderen hem souden

draegen, dien sij hadden laeten staen, end tsedert niet meer ge=
sien is, end soo ons gesegt wirt van een SOVLANGER is doot
geslaegen.
Den 14 dito. vonden wij hier SOVLANGERS end TIROSENNERS
de SOVLANGERS niet anders soekende als onse gonste, die wij
haer genoech aenboden, insonderheit soo sij de quade onder haer
verdrijuen wilden, of ten minsten haer in haere goederen straffen
end haere huisen wilden in brandt steeken, dat soo annaemen te
willen doen, versochten eenen of twee SINCANDERS neffens
~~haer~~ haer mochten gaen; den 17 quaemen sij weder, verstonden
dat selfs 4 van haere huisen verbrandt hadden.
De SOVLANGERS weder nae haer dorp vertrokken sijnde, han
delden met die van TIROSEN wel 2 daegen gaens bij Noorden
liggende, haer alle verveertheit benemende gink met haer naer
TAIOVHAN sijn E: die niet anders sochte als den vreede met
alle dit volk, vereerde elk met een pansien, end soo vertrokken
beter gemoet sijnde nae SINCAN.
Sijn doen 4 jonge luiden aengenommen, die tsijner tijt onder dit
volk als voorleesers mochten gebruikt worden, dien wij alle
Sincansche scriften hebben ter handt gestelt, end daeglix een se=
keren tijt in dese Sincansche taele onderwijsen.
Den 19 dito. quam Tilagh SOVLANGER weder uijt sijn dorp, brag=
te 2 hoofden van die voorige gemassacreerden met 3 hoeden,
ons verhaelende dat niet verneemen konde waer den verlooren
Matroos gebleuen was
Den 24 dito. Sonden twee HOLLANDERS nae DORKO
2 dorpen sijnde; die verstonden seer vervaert waeren, vreesende
dat haer wilden besoecken, om dat noch noit van onse Natie daer
geweest was; die treflijk van haer onthaelt sijnde 9 persoonen
met haer brachten, die wij weder desgelijken deden
Den 26 dito. verstonden uijt den Chineesss SIKO, die nae TA=
KAREIANG gesonden was, dat sij gesint waeren ~~met~~ met ons
in vreede te treden, ~~end~~ ook dat 5 verkens aen sijn E: op TAIOVHAN
gestiert hadden, gelijk ook een Chineess bij ons quam uijt den
7 nadat de E. h. Putmans met de insinuatie bdes der[?]
waere hadde gesonden, dat te wege bragte

naemen van die van TAROKEI, een dorp noch noordelijker leggende als TIROSEN, ook versoeckende onsen vreede, dien wij op sijn versoek onsen rottink mede gaven, om alle vervoertheit van haer te iaegen; gelijk ook deden aen SINDING overste van SOVLANG, daer mede hij de verstroide SOVLANGERS weder bij maleanderen soude brengen.

Den 27 dito. tegen den avont verscijnen alhier verscheiden Chineesen in de TAKAREIansche dorpen woonachtig, die van die dorpen waeren uijtgesonden, om met de onse te handelen van een vreede, tusschen ons end die dorpen, verstonden uijt haer dat de Suidelijke dorpen seer voor ons bevreest waeren, dat Takarejang sij in alles 13 dooden hadden gehadt, daer van 9 de hoofden afgekapt, daer neffens noch hadden 8 gequetste, sij haere maniere wetende, twijfelden niet de TAKAREIANDERS op TAIOVHAN te brengen, soo maer eenige inwoonders mede mochten gaen, insonderheit de TIVALVKANgers die daer noch haere vrienden hadden end haere sprake konden; daerom ook DIKA SINCANDER met een Chineess nae TIVALVKANG gesonden is, om met haer nopende het mede gaen te spreken; des avonts verstonden, sij gewillig waeren, daerom den 29 met haer afgink om sijn E: dese saeke bekent te maeken, die dat dadelijk goet vont, sijnde 6. SINCANDers, 4 TIVALVKANders mede gegaen sijn E: vont mede goet noch 4 HOLLANDers dar neffens te stieren die den 30 met 3 scampans vertrokken, op dat alles ordentlijk soude toegaen.

Den 31 dito. quamen de SOVLANgers om den opdragt te doen van haer dorp end landt, met haer brengende pijnang end clappes boomties, in haer eigen aerde geset, stelden die op de tafel præsent den heelen raet, de articulen alle die MATAW hadde toegestaen te willen naekommen, naemen sij mede aen, uijtgenommen het laetste dat spreekt van jaerlijx op den dagh als den moort geschiet is, 2 verkens op te brengen, daer van sij sijn bevrijt, sijnde haere Foute kleinder als die van MATAW tegen den avont quamen weder in SINCAN, daer wij vonden

TAROKEiers luiden, die noit Neerlanders gesien hadden, liggende bouen TIROSEN gelijk geseitt is, versogten met ons in vreede te meugen kommen, brachten met haer 4 verkens tot een vereringe, daer tegen weder haer vererende, die wij volkomen contentement sochten aen te doen, haer noch dien auont onthaelende ten huise van den Chineess LAMPAK

FEBRUARIUS.

Den 1. Februarij de TAROKEIERS onthaelt hebbende liet se vertrekken, aenseggende soo verscenen op den vergadder dagh der dorpen, dat mede als onse bontgenoeten souden gegroet worden, dat ook beloofden, soo haer maer tijtlijk waerscouden.

Den 2 dito quamen de Outsten van MATAW seiden haer dorp noch seer verveert was, derhaluen versochten 2 of 3 HOLLANDers met haer mochten gaen, alsoo noch geenen daer geweest waren, tsedert het dorp verbrant was, dat sij seiden het dorp heel gerust souden maeken, dat haer doen is toegestaen, sijn don met haer gegaen 3 van onse Natie.

Den 3 dito keeren de onse weder, sijn deftig van die van MATAW onthaelt, hebben daermede het dorp een groote gerustheit aengebracht. Tegen den auont kommen 2 Sincanders weder die nae TAKAREIANG gesonden waeren om den pais te maeken, bragten tidinge van de onderhandelinge, die met die van TAKAREIANG gehadt hadden, verhaelden dat 7 TAKAREIANDers in ons vaertig waeren, die sij meinden al op TAIOUHAN mosten sijn, end dat tegen haer 3 SINCANDers met een HOLLANDer ouer waeren gegaen nae haere dorpen, seiden mede dat de TAKAREIANDers, seer geneigt waeren met ons in vreede te treden.

Den 4 dito vertrok nae TAIOUHAN om in de sake van dese TAKAREIANDers gebruikt te worden, met welken bouen int Fort quam, daer don voor den middach den vreede tusschen ons end haer ten deele getroffen wirt, de articulen van den E: H:

Gouuerneur haer voorgestelt, waeren dese in korte uijt getrokken.

1. Dat haer landt, end den eigendom van dien mosten ouergeuen aen de HO: MO: Heer: Stat: en tot teken van dien clappes end pijnang boomtjes, in haere aerde geset, mosten ant Casteel brengen.

2. Dat de waepenen niet meer tegen de onse mosten voeren.

3. Dat op den dach, als alle onse bontgenoeten end vrienden verscijnen souden, sij dan mede verscijnen mosten.

4. Dat geen Chineesen ~~mosten~~ souden overlast doen.

5 Dat soo sulx versoeken met ons sullen gaen Oorlogen.

6. Dat als den princen stok om haer quam dan dienen te verscijnen

Dese alle stonden sij toe dit verrigt sijnde, vertrokken met ons na SINCAN, daer sij quamen bij haere gewesene vianden, ia soo seer op haer verbittert, als wij op den Spanjaert doen, die haer nu heel wel onthaelden doch waren lieuer bij ons als bij de SINCANDERS, alsoo ons beter vertrouden, dit was een vreemde saeke, dat TAKAREIANDers in SINCAN quamen end van de SINCANDers onthaelt wirden.

Den 6. dito smorgens vertrokken de TAKAREIANDers weder nae haer dorp, end de onse die bij haer geweest waeren, quaemen weder thuis, end soo was den vreede ten deele gemaekt, daer resteerde anders niet aen als de proclamatie end afkundige van dien.

Den 10. wirt den dagh ingeset in welken alle de dorpen die met ons in vreede sochten te wesen, souden verscijnen.

Die treflijke victorie die wij van die van TAKAREIANg hadden behaelt, heeft niet alleen een vreese aengeiaegt den omliggenden dorpen, maer ook die noch verre suidelijk van haer resideren te weten die van PANGSOIA hebbende in alles ontrent haer 7 dorpen seer volkrijk, liggende niet verre van de Zeekant, dese verstaen hebbende wat TAKAREIANg was ouergekommen, alhoewel noit tegen ons misdaen, sonden herwarts een Chineess, die lange onder haer verkeert hadde, versoekende uijt haeren naem, in vreede met ons mochten kommen, den welken wij gehoort hebbende, sijn met hem afgegaen, daer neffens SINCANDers met LAMPAKS broeder, op dat het

des te sekerder soude toegaen, met dese op TAIOVHAN kommen=
de hebbe den E: H: dese saeke bekent gemaekt, die niet lieuer
sach, derhaluen vaertuig haer geordineert heeft, met welk sij
souden vaeren; synde den 11. dito vertrokken, die niet onverrichter
saeken sijn wedergekeert.
Want den 19. dito onse SINCANDers bij haer hebbende 3 van
de principaelste van PANGSOIA tegen den middach hier kom=
mende, ons verhaelden dat treflijk van haer waeren onthaelt, iasoo
ouervloedigh datter meer drank voor haer neergestort wirde, als sij
konden drinken, end dat haer niet lieuer was geweest als haere
komste, alsoo niet anders sochten, als met ons in vreede te meugen
kommen, sij brachten met haer klappes boomties, geneigt synde
haer landt end dorpen mede aen de onse ouertegeuen, gelijk ock ge=
sciet is; den principalisten onder haer hadde veel te seggen, soo wij
uijt de Chineesen verstonden, hadde macht van sijn onderdanen
te dooden, sijnde de regeeringe van die van PANGsoia anders als
onder dese inwoonderen, die soo veel niet vermeugen, noch deuruen
doen, want isser imant die dootslach begaen heeft, dien deuruen
sij niet weder dooden, die wort alleen gestraft in sijn goet,
end soo wort den pais gemaekt, alsoo sijn mede die van PANG=
SOIA onder ons gebiet gekommen, geuende een groot voordeel
in V: E: E: staet, alsoo V: E: E: dienaeren tot aent Goude
LEWS Eijlandt toe, haer meugen versekeren vriheit haerer
goederen, ende tleuen, soo sij (dat godt verhoede) door onweder
aldar quamen te stranden. dit versekeren wij ons den E: H:
Gouuerneur PUTMANS, dien diese plaetse seer wel bekent
is V: E: E: mondelijk ampel genoech vertoonen sal; der=
haluen om prolixiteit te eviteren, hier niet breeder van scrijuen
sullende sien hoe het sich toegedraegen heeft op den vergader
dach, in welken alle de dorpen, die met ons verenigt waeren,
ick segge enige beuelhebbers uijt dien dorpen, het heele dorp re=
præsenterende, mosten verscijnen, het welke was den 20 Februarij

waeren dôn hier dese naevolgende dorpen bij malcanderen versamelt
meer als 2 dagen reisens om de Noort van SINCAN liggende;
TAROKEI, TIROSEN die van DORKO bestaende in 2 dorpen,
quamen meer als een dagh gaens ûijt het gebergte 3 dorpen, TE=
VOVRANG, TAIOVWANG, end TVSIGIT, die vant groote dorp
MATAW, SOVLANG, BACLVANG, MAGKINAM, TEOPANG,
TIVALVKANG, TAVAKANG, suidelijke ontrent 2 dagen reisens
van onse gelegene dorpen waeren. TAKAREIANG, TAPVLIANG,
PANDEL, CALIVONG, SOTANAV, TOVRIORIOL, de 7 dorpen
noch suidelijk een dach reise van SOTONAV sijn; groot PANG=
SOIA, Klein PANGSOIA, KESANGANG, TARARAHEI
IAMICH, SANGWANG, TLATLA, hier bij gevoegt ons dorp
SINCAN sijnde in alles 28 dorpen, twas een lûst om sien hoe
dese lûiden in de eerste aenkomste malcanderen omvatteden, hoe
datse malcanderen soenden, end met wat verwonderinge sij
malcanderen aensagen, sijnde een saeke welkers gelijken noit
op dit lant is gebeûrt, want sij meest alle tegen malcanderen
geoorlogt hadden, die van PANGSOIA waeren vianden geweest
van die van TAKAREIANG, die van TAKAREIANG van die
van SINCAN, die van TEVOVRANG hadden den oorlogh tegen
die van TIROSEN, die van TIROSEN weder waren vianden
van SOVLANG &c: soo dat dese luiden niet alleen met ons ver=
enigden, maer ook onder malcanderen; end ten ware wij haer
~~niet~~ met malcanderen vereenigt hadden, sij souden noit verenigt sijn
geweest, want met malcanderen in geen besprek dorsten kommen
malcanderen niet vertrouwende, seer bedrieglijk met malcanderen
handelen, dese alle aldûs versienen sijnde, sagen wij ûijt nae
de komste van den E: H: Pûtmans die hier verwacht wirde,
die desen vreede soude bevestigen die tegen den avont den
21 dito wel alhier met een Compag: voetknechten aenquam
dat ons alle verblijden, end niet tegenstaende, haer hare slaep=
plaetsen al waeren aengewesen, soo ist evenwel dat 7 sijn E: nae
bij was, wederom tonsent sijn gekommen, hebbende den E: Heer
gewillekomt, dien haer noch dien avont sijn vriendelijkheit

7 sij hoo=
rende

betoende, dat haer ook seer aengenaem was, haer anseggende, hoe
lief end aengenaem dat hem den vreede was, end hoe dat niet oor=
logen, of dar toe genootsaekt sijn, niet gelijk Sijnde dese inha=
bitanten, die om hoofden te hebben, strijden.
Den 22 dito smorgens gink de bevestinge van den vreede voort
alle de outsten diet woort elk in haere dorpen souden voeren wirden
op een rie geset, end wijtloopig met haer allein gesproken hebbende
van desen vreede, die nu bevestigt soude worden, end hoe lieflijk
den vreede is, hoe dat sij daer na behoorden te trachten, end niet
soo onmenslijk malcanderen doot te slaen, gelijk gewoon waeren
geweest te doen, item haer angesegt hebbende het beduitsel van
den rok den stok end de princen vlagge, die haer gegeven wirt
end met haer een strootjen gebroken hebbende, dat in plaetse
van haeren eedt is, soo hebben wij haer bij een end een geroepen
uijt last van den E: H: end den rok aengetrokken, den stok
gegeven end de princen vlagge, die ontfangen hebbende gingen
weder in haer plaetse, end dat gink soo voort tot dat sij der
alle geweest waren; twas een lust om te sien, hoe dat met haere
swarte rokken pronkten, van verre haer siende, soudemen ge=
meint hebben, of het al papen geweest waeren die in processie
souden gaen.
Die van BACLVANG, TAKAREIANG end PANGSOIA gaven
den eigendom van haer landt end Sandt aen V: E: E: over
mits offererende klappes end pijnangboomtjes, diese op haer
handen hebbende voor de voeten van den E: H: Gouver=
neur setteden, dit verregt sijnde is wijtloopich met haer gespro=
ken om den vreede niet te breken; niet alleen niet tegen ons
maer ook niet tegen malcanderen, end soo wel deden dat niet
te twijfelen hadden of seer wel van den E: H: souden
beiegent worden.
Den E: H: Gouverneur nodigde haer smiddags te gaste
daer hij haer seer beleefdelijk heeft onthaelt, end goet conten=
tement gedaen, end alsoo enige al lange van huis waren ge=
weest, versorgten, end dimissie gelargeert mochten worden, der=
halven nae den middach haer afscheit quamen nemen van

Sijn E: hem de handt geuende, end van alles goets bedanken-
de, die van TIROSEN om dat in langen geen HOLLANders
in haerdorp gesien hadden, versochten 2 of 3 van onse natie
mede mochten gaen, dat sijn E: ook toestont, die sij seer vrien-
delijk beiegent hebbende, ons weder toesonden.
Eer sij vertrocken wirt haer aengesegt, dat eer lange haer
in haere dorpen souden kommen besoeken, om elk in sijn dorp
te laeten hooren het verhandelde in SINCAN, end dat haere
bevelhebbers in respect behoorden te houden; item het beduitsel
van den stok van den ROK end hoe dat sij met de princen
vlagge mosten handelen, dat ook nodig van sijn E: geacht
wirde, van ons gescieden soude; item was haer belast insonder-
heit die van TAKAREIANG end PANGSOIA soo enig HOL-
lants vaertuig aen of ontrent haere gelegene plaetsen quamen
dat dan met de princen vlagge mosten kommen, end die ver-
toenen, dat ook beloofden nae te willen kommen.
De visite nu ~~met~~ in onse verenigde dorpen te doen van sijn E:
ons opgeleit sijnde, hebben het selue datelijk int werk ge-
stelt den
24 dito tegen den middach uijt SINCAN treckende naemen
onse reise den eerst nae SOVLANG, die wij de weete gedaen hadden
dat haer souden besoeken, ontrent hallef wegen gekommen sijnde
sien een SOVLANGer met de princen vlagge nae ons toekom-
men, ons willekom hetende, niet lange daer nae, meer andere
die haeren drank op den wegh ons quamen brengen, ons ver-
soekende dat souden drinken, ontrent Wester sonne quamen in
het dorp, wirden gebracht in een van de grootste huisen, darsij
ons seer vriendelijk op haere wijse onthaelden, met verkens
vlees, gewalmden rijs, end met haeren Massichau, soo ouer-
vloedigh, als of de rijkste geweest waeren, de vrouwe van
den oppersten die bij ons onthooft was, deden wij bij ons kommen
toenden ons tegen haer vriendelijk, haer aensegende om dat sij
niet gepeccert hadde, daerom ook niet hadden te vreesen, dat
het niet bij ons is, als bij haer, die heele huisen straffen, als
een uijt het huis misdaen heeft.

Den 25 dito Het dorp bij malcanderen geroepen sijnde (doch eer wij op de vergader plaetse quamen mosten wij eerst eeten, end brogten wederom van hart cost end drank overvloedig) end het volk nu vergadert sijnde, hebbe haer seluer aengesproken het verhandelde in SINCAN bekent gemaeckt, wat de vlagge beduide, als mede den Rok end stok te verstaen gegeuen, end dat de Outsten bij sijn E: Putmans gecreert, in respect behoorden te houden, end in alle billike saken na haer te luisteren, datter nu een vreede was gemaekt, dien sij niet mosten breken dat sij souden gedencken, wat genade haer was gesciet dat sij alle verscoent waren, dat maer enige weinige om haren moort gestraft waren, stelden haer mede voor, hoe dat voor desen de Chineesen die onder har woonen end van sijn E: waren uijtgestiert, hadden beledigt, har geslaegen end alles afgenommen dat ook sulx niet meer moste gescieden, of dat gestraft soude worden; in summa vermaenden har tot wel doen, end dat dan wel van ons hadden te verwachten, geeindigt hebbende met spreken, volgde ons een van de niewe gekorene bevelhebbers, die har seer fraij aensprak, meest deseluige materie verhandelende die ick voorgestelt hadde, dar bij doende, soo ghij u niet wagt, ghij quaetdoenders, wet dat wij gestelt sijn het quade te weeren, dat wij u sullen moeten vangen, binden end den HOLLAnders ouerleueren, dit gedaen sijnde nodigden ons, dat met haer souden gaen in haere huisen, wilden ons noch onthaelen, doch om geen tijt te verliesen; alsoo MATAW te weete hadde gedaen, dat haer besoecken souden, vorderden onse reise; een groot getal van de SOVLANgers ons Convojerende ontrent een hallef uijr gaens aen een revire, daer wij sagen een princen vlagge waien, wat naderende, sagen ook veel MATAWErs, als ook de Outsten, die ons daer wel een uijr gewacht hadden, bij haer hebbende drank, darmede sij ons onthaelden, 2 van de Outsten van SOVLANg gingen me tot in MATAW, ontrent het dorp kommende, quamen ons te gemoet veel Chineesen, die ons willekom heeten, end ons

in haere huisen nodigden, al ist nu die van SOULANG haere vriendelykheit ons betoenden, soo ist nochtans, meer onthaelt wirden van die van MATAW, want al hadden wij der met ons veelen geweest souden alle gecontenteert sijn geworden, verkens wirdender geslacht, van haren besten drank lieten sij ons sijn, ons vant een huis int ander leidende, immers deden al watse konden doen om ons te behaegen; het geen daer verhandelt hebben, was, dat MATAW voorstelde, gelijk SOULANG gedaen hadde, haer vermaenende tot weldoen, dat nu onse gramscap geeindigt was, dat derhaluen den E: H: Gouverneur met haer vreede gemaekt hadde, dats de Outsten mosten respecteren &c: end alsoo veel Chineesen in dat dorp woonen, dedense alle bij malcanderen kommen, die ons ook wel verstaen konden, sijnde veele van haer die daer lange jaren gewoont hadden, spraken met haer van haere stoutheit dikwils tegen de onse gepleegt, end hoe sij de oorsaeke waeren, dat de onse voor desen van de MATAWERS waeren gedoot, datse noch niet naelieten de MATAWERS tegen de onse op te hitsen; item haere onbeleeftheit diese aen onse natie toenden als in MATAW quamen, welk sij mosten veranderen, end soo onse vrienden wilden sijn, als ondersaten haer mosten aenstellen of anders soudense daer van dan gehaelt worden; beterscap beloofft hebbende, nodigden ons seer, hebbende een groote tafel vol kost staen: waren tegen ons mede seer vriendelijk: end alsoo den tijt verstreek ons voornemen sijnde noch na SINCAN te reisen, seide haer aen mijn vertrek, te meer siende eenige van die bij mij waeren de hoogte al te hebben; sij dat hoorende versochten noch wat soude wachten, dat soo gesciede, ondertusschen de Outsten niet kommende, vertrocken; int uijtgaen vant dorp vonden wij veel van de principale met hare vrouwen, die sterke drank bij haer hadden, ons voor het laetste noch onthaelende, daer wij eintlijk ons afsceit van haer naemen, het darvoor houdende dat haer als gehoorsame souden aenstellen, tegen den auont quamen wij in BACLUAN, die ons mede wilden onthaelen, dien wij dat verboden, end alsoo niet veel volk int dorp was, spraken niet met haer maer seiden dat eer

lange haer souden besoeken, dat als sij van ons gewaerscout
wirden, dan te huis souden blijuen, end soo quamen wij in
den auont weder in SINCAN.
Den 26 dito. besoegten wij die 3 suidelijke van ons gele=
gene dorpen, met de welke gesproken hebbende, dat de outste
touceerde, seiden haer aen dat sij geen SINCANDERS in hare
dorpen plaetse mosten geuen, end sij verstroit sijnde weder
bij maleanderen ~~maken~~ kommen, vraegden haermede of wel
gesint souden sijn hare afgoden te verlaeten, te verwerpen,
end den eenen godt in Christo neffens den SINCANDers te
dienen, sij sagen immers wel, dat tsedert SINCAN de Afgoden
verlaeten hadde, in haren uijtterlijken staet waren verbetert
end verrijkt ~~waren~~ nae de siele, daer dat sij niet veel tegen
hadden, eenige seiden ia, andere wouden noch wat wach=
ten, seide mede, dat het noodigh was, dat sij 3 dorpen sijnde
dar nu veele van gestoruen waeren, het seluige tot een wilden
maeken, dat haerdan een persoon bescikken soude, die haersoude
onderwijsen, dat sij ook toestonden, doch wilden wachten tot
het Noorder masson, spraken don mede aen de Chineesen, onder
haer woonachtig, die niet naelieten haer te bedriegen, haerdaer
over bestraffende, dit gedaen sijnde nam de outsten mede, wees
haer aen de plaetse daer ons docht het best soude sijn een
frai dorp te maken dat haer siende mede behaegde, de reden
waerom, beter oordeelde bij malcanderen waren als van malc=
anderen, was, insonderheit om dat dan alle van een persoon
souden konnen geleert worden, end in een kerke versamelen,
dat ook hopen eer lange gescieden sal.
Den 27 dito. vertrokken nae DORKO 2 dorpen noordelijk van
BACLVAN liggende, tuschen TIROSEN end MATAW, nae
middach van hier trekkende quamen sauonts in BACLVAN
dar wij bleuen tot middernacht, namen don weder de reise
aen al Noordelijk gaende, quamen met oostersonne int
suidelijkste dorp daer wat getoeft hebbende, was begerich

het Noordelijk dorp mede te besien, op den wech sijnde, komme
2 van de onse, die in TIROSEN, TAROKEI geweest waeren,
porteerden dat treflijk onthaelt waeren, end dat seer nae ons v
langden, vraegende wanneer daer kommen souden, dat ons dede
soluéren de reise aentenemen, derhaluen gegeten hebbende, nam
de reise aen, daer wij tegen den auont wel aenquamen, een van
outste bij ons kommende op den wech; scone treflijke velden
bij passerende, wel versien sijnde van herten end hinnen, die
bij groote troppen sagen loopen: int dorp kommende wirden
bracht ten huise van DALIS, daer ons eeten wirt voorgeset
Het waren fraie luiden soo mans als vrouwen, noch de scoons
die wij opt landt gesien hadden, de vrouwen heel blank sijnd
die wij vonden veel thuis te blijuen, end met weuen haer te
generen; nae dat met haer gesproken hadden als bouen, ver
ten haer, end alhoewel onse meninge was de TAROKEIEN
te besoeken, doch deur den regen verhindert sijnde, mosten he
naelaten, quamen den 31. sauonts weder in DORKO, daer
geen kleine vrientscap bewesen wirdt.

MARTIVS.

Den 1. Martij vroech smorgens vertrokken wij nae het
suidelijke dorp, dar sij 2 groote vieren op haere versamel
plaetsen gemaeckt, end verkens vlees klaer hadden, als ook
haren drank daer ons weder met onthaelden seer ouervloedigh,
met haer ook gesproken hebbende, quamen nae den middach in
BACLVAN, onderwegen sagen wij veel MAGKINAMMERS, die
vraegden of haer mede niet souden besoeken, end wanneer in BA
CLVAN deden sij ook haer best om ons te onthaelen, hebbende
op 3 versceiden plaetsen 3 tafels laeten decken, brachten haer
drank soo ouervloedigh, dat wij daerouer verwondert waren
met haer gesproken hebbende, keerden weder nae SINCAN.
Verstonden doen mede, dat enige TEOPANGers in TAKAREI

ANG

waeren geweest end treflijk onthaelt, end dat onse Sixcanders op haer jaegvelden haer mede ontmoet hadden, daer se malcanderen gesoent hebben.
Den 3 dito. Afvaerende, spraken met sijn E:, wat ons op onse reise wedervaeren was, end wat met de 3 kleine dorpen gesproken hadden, nopende het wechwerpen van haere afgoderien, end het dienen van den eenigen godt in Christo end oversulcx dat het nodigh was imant daer te leggen die haer mochte onderwijsen, als haere Afgoden wechwirpen: eenige dagen daernae verstont dat in de kleine dorpen 3. Takareiansche vrouwen waeren gekommen, om haere vrienden die daer hadden, te besoeken, daer van 2 sanderen daegs bij ons quamen in SIXCAN, die wij met een kleintien vereerden, sijnde de eerste vrouwen die gesien hadden.
Den 19 dito besochten wij die van Magkinam een klein dorpjen, van welke dikwils genoodigt was, spraken met haer van verscheiden dingen, insonderheit van het wechwerpen der Afgoden end het dienen van den waeren godt, dat lichtlijk nu konnen verkriegen; de omliggende dorpen genoech siende de welvarentheit van de Sixcanders die al bij de 5. jaren haere Afgoderien hebben verworpen, daertegen niet hadden, seiden dat bereit waren, al was het morgen deselvige wechtewerpen, soo maer imant wilde daer leggen, die haer onderwese, tis bedroeft, daer ons soo een wijde poorte geopent is, evenwel soo weinige sijn, die haer konnen onderwijsen.
Den 26 dito versienen hier de TEVOVRangers in TAiwan woonachtig, die ernstlijk versochten, dat met haer wilde gaen, alsoo noch noit Neerlanders daer geweest waren wilden mij onthaelen, dat wij om onse occupatien excuseerden, andere in onse plaetse sendende, die treflijk van haer wirden onthaelt.

APRIL.

Den 4. Aprilis is goet gevonden, de dorpen om de Zuit te gaen besoeken, insonderheit die van PANGSOIA om te vernemen ofter geen middel sou syn om onse religie onder haer te planten, end ook om onsen gemaeckten vreede noch meer te bevestigen.

Den 6. dito voeren wij uijt SINCAN, quamen tijtlijk in Tauohan, daer wij bleuen tot den 7. ontrent middach gingen tseil bij de 20 duitschen bij ons sijnde den Leutenant Johan Juriansen die syn E. om verscheiden reden goet vont mede soude gaen, als ook Pieter jansen Bottelier om teen en tander af te sien, bij ons hebbende 6 Sincanders, ontrent de auont quamen wij in TANKOIA daer wij ouernachten, de morgens vroech de reise weder aennemende, quamen ontrent middach voor Pangsoia, sagen veel inwoonders langs het strant loopen, die soo nae quamen datse ons holpen, verwachtende Takumei oppersten, die ons met het veendel bij quam, end met ons ging in ons vaertuig, wij bevonden het dorp lang en smal, seer met volk insonderheit met kinders versien.

Den 8. dito gingen wij de andere dorpen besien, die daer niet verre van daen lagen, een gants wildt volk sijnde de mans meest alle naekt loopende, de vrouwen weinigh bedekt, de saken daer van doen met haer handelde waren dese.

1. Spraken met haer nopende het dienen van den waren godt in Christo, dat sij seiden aennemen wilden soo maer imant daer leiden, die haer mochte onderwijsen; ick segge wederom tis bedroeft, hier soo weinig leeraers hebben om sulke te onderwijsen, die onse religie gesint sijn aente nemen.

2 Was van het Gouden Leuws Eilandt, wij vernaemen of die van Pangsoia wel met haer spraken en vriendtscap met haer hielden dan of ook haere vianden waren.

3 Was, om noch beter bij de Chineesen te vernemen, nae het gout, datter gesegt wort int gebergte te vallen bij de vianden van Lonckiau, wij verstonden dan datter santgoude

viel

dats uijt een reviere seer Kout sijnde haelden, end om dat dit in toekomende V: E: E: noch groot profijt mochte aenbrengen, sonden een Chineess seer aen ons gewent nae LONCKIAV om ons met haer te bevreedigen, end noch nader nae de sake te vernemen, dit wisten wij wel, den E: H: Putmans behaegen soude, met welken wij al van dat gout wijtloopigh gesproken hadden, die ook sonder twijfel V: E: E: breder dār van sal openinge doen.

Tlaetste daerom wij na PANGSOIA gingen was om de Accoorden in Chineess gescreuen, dār aen te slaen, de namen van dese 7 PANGSOISCHE dorpen staen hier bouen:

Den 12 dito quamen wij weder in SINCAN.

Den 14 dito. Sonden een Missiue aen sijn E:, daer in versochten een persoon van onse Natie in PANGSOIA mochte geleit worden, om de tale te leeren, end alsoo den wech te prepareren tot haerder bekeeringe, dat sijn E: mede toestont; derhaluen eenen WARNAERT SPOELMANS daer geleit is, dien wij een vocabulaer van 300 Pangsoische woorden mede gauen, die wij op de reise van PANGSOIA tsamen brachten, die ook den 16 April met den Oppersten van PANGSOIA is vertrokken.

Den 18 dito quamen die van TARAQVANG, die onsen vreede versochten, die bouen int gebergte gewoont hadden, nu haer onthielden onder de Tevourangers, dār onder wij haer ook rekenen.

Den 21 dito quam weder den Chineess LAMPAK die ontrent 14 dagen uijt was geweest, die wij uijt PANGSOIA, nae LONCKIAV, noch wel 2 daegen reisens van PANGSOIA suidelijk aen hadden gesonden met een Scenkagie, rapporteerde ons, dat de van LONCKIAV bestonden in 15 dorpen hadden maer een hoofdt dār nae sij luisterden, sijnde vianden van die van PANGSOIA, waren de Civijlste van alle de inwoonderen, die hij noch gesien hadde, wel gehabitueert, de vrouwen

draegende rocken tot haer encklauwen: den oversten was
wel gesint tot den vreede, maer wilde eerst van onse Natie
daer hebben, hij versekerde ons datter gout was, bij de vrian=
den van die van LONCKIAV, den vrede met dese luiden is
nodigh, niet alleen om het gout noch nader te kommen, niet
alleen om de Zeestrant noch soo veel verder vrij te hebben
maer ook om dese luiden noch tsijner tijt tot onse religie te
brengen.
Noordelijk van TAROKEI dat 2 dagen gaens Noordelijk van
SINCAN leit, sijn noch 5 dorpen, DALIVO, IARISSANG,
VALAVLA, TOSSAVANG end DOVOHA, die mede verschei=
den maelen onsen vreede versogt, end pijlen nae SINCAN ge=
stiert hadden, die ook versochten HOLLANDers dar mochten
kommen, sijnde wel een dach gaens van TAROKEI, end dan
wilden mede kommen; dat ook is ingewilligt, sijn den
22 dito 2 HOLLANDers daer nae toegegaen, die wij hoopen
mede onse bontgenoten sullen worden, verhoopende alsoo dese
heele sijde van ILIA FORMOSA vrij te krijgen.
Den 26 dito gingen wij af, om met sijn E: te spreken nopende
LONCKIAV, daer natse sijn E: goet vont HOLLanders souden ge
sonden worden, geresolveert sijnde met de luiden in vreede te
treden, om reden als boven.
Den 29 dito. Het dorp TAVAKAN geresolveert hebbende onsen
godts dienst aentenemen, sagen uijt nae een bequaem plaetsien,
daer den Krankbesoeker sijn residentie soude nemen, die dar ge=
leit soude worden; met haerdoon wijtloopich sprekende van deidele
Afgoden die sij gedient hadden, end wat een segen te verwach=
ten hadden van den enigen godt, diense nu annamen te willen
dienen, geeindigt hebbende, vraegden wanneer dat haere af=
goden verwerpen wilden, dats dan thuis souden blijven, darop
geantwoort sijnde: sijn vriendtlijk van haer gescheiden: de
heere moet lof hebben, dat soo een wijde poorte hier geopent
heeft, den Oogst is groot, de arbeiders sijn weinich, tegen den

avont thuis kommende, vinden Joost weder hier, die inde 5. Noordelijke dorpen geweest was, sijnde wel 3 dagen reisens van SINCAN, die haer redelijk onthaelt hadden, die seiden alst moi weder was hier wilden kommen, sij sijn een soorte van volk als de TIROSENNERS gebruikende pijl end boogh, weinigh Hasegaien hebbende.

MAIUS.

Den 1. Maij, is Joost vertrokken nae TAIOUHAN om de reise aentenemen nae LONCKIAU; is doen mede nae TAVAKAN vertrokken CAROLUS AGRICOLA krankbesoeker om niet alleen hem verder te oefenen in de tale, maer ook haere afgoderie verworpen hebbende, haer te onderwijsen, in de beginselen van onse religie, hebben doen getracht een Scole onder onse SINCANDERS. in te stellen, vonden 70 jongers de bequaem waren, om geleert te worden.

Den 5. dito vertrokken nae TAVAKAN, dar haer Afgoden alle brachten, met de offerplaetsen, end op een plaetse leiden, end van haer seluen in brant wirt gesteken, haer wijtloopig om den eenen godt te dienen vermant hebbende, vertrokken weder nae SINCAN: Godt de Heere den bekeerder der Sielen, wilse bekeeren, als wijse leeren: toenden haer seer graeg om geleert te willen sijn, insonderheit de jongen, stelden datelijk in het viren van onsen SABBath, den krankbesoeker pampiren ter handt stellende, daermede hij den dienst in haere tale konde doen.

Den 18 dito. Hadden sij voor de eerste reise den Sabbath geviert, meest alle datter woonde, verscijnende

Daegs te vooren quamen hier 16 persoonen van LONCKIAU den broeder van den Gouverneur aldar met 15 dienaers, die van den E: H: Putmans op TAIOUHAN treflijk naer contento onthaelt ~~hadden~~ sijnde quamen in sincan, na dat haer dus onthaelt hadden gingen met haer af, sijn E: nopende den vreede met haer handelende die ook ten deele doen is gemaekt, met den welken veel spraken

~~des Sondags in onse Kerke Kommende, daerdon Occasie hadden~~
~~met hem te spreken~~, van den Waeren Godt te dienen, dat soo
verre niet wech wirp, op TAIOVHAN sijnde, Komt aldaer de
Oppersten van PANGSOIA, TAKVMEI, dat wel te passe quam
die don bevreedigt wirden met die van LONCKIAV, die te
vooren harde vianden waren geweest.

Den 26 dito Beginnen wij onse Scole, elken iongen een
blat pampiers voor eerst langende, dar den A, B, C, de con-
sonanten end vocalen apart opgetekent stonden, end dat
voor eerst, om dat de boekies noch niet gescreuen waren, welk
sonder twijfel veel goet onder dit ionge volk doen sal, welke
Scole tot nú toe, als dit screef noch sonder verhinderinge voort-
gink.

IVNIVS.

Den 1 Iunij Komt een van SOTANAV, versoekt vreede ~~m~~
voor 3 dorpen oostelijk van haer gelegen, die 8 sterk sijn end
worden DAL genoemt, haere Hasegaien naemen wij aen, seg-
gende dat hier seluer dienden te Kommen, dat wijse bij sijn E.
souden brengen, end dat dan aen den pais niet te ~~twij~~ twijfelen
hadden, de namen van die 3 dorpen sijn PoroKei, Sorogeiagei-
ang, SAKAsakei.

Den 10 dito quam hier weder die van SOTANAV, bracht
met hem bevelhebber van TIVALúkang, verhaelde van 8
dorpen vriendelijk beiegent was, die alle onsen vreede ver-
sochten.

Hebbe don mede in BACLúan geweest, verder end wederom met
haer sprekende, nopende het dienen van den waeren godt, end het
wechwerpen van haere Afgoden, daer dòn noch geen antwoort op
Kreeg, de oútsten noch niet bij een sijnde, doch seiden daegs
daer aen bij ons soúden Kommen in SINCAN, dat soo gesciede,
bevont haerdorp te bestaen uijt 910 persoonen, end huisen 176
eerlange verwachten wij antwoorde op ons voorstel, nopende

het wechwerpen van de Afgoden, die wij seiden Duivelen waren, end die wechwerpende, den duivel wech wirpen, end soo het niet gesciede, dat van den Duivel niet verlost Konden worden.

Den 21. dito. stonden die van BACluan toe, veel beradtslagh hebbende van wegen het wechwerpen der Afgoderie, dat deselvige wech souden nemen, doch niet eer dan als den rijs ingesamelt was, evenwel bereit waren toetelaten dat eerst daegs een Scole uijt haere jeugt daer mochte formeren, sijnde bereit selver daertoe een huis te maken, soo maer een Scoolmeester daer wilde leggen, dat ook verhoopen eerlange gescieden sal.

Oh offer maer Werkluiden genoech waren.

IVLIVS.

Den 25 julij. is den Bevelhebber van TEVOVRANG een van de 3 dorpen int gebergte bij ons gewest, verhaelde datter veel van de Kinderpocken waeren wechgenomen, dat ook 2 van de bevelhebbers die neffens hem gecreert waren, mede begraven waren, bragte ons een iseren Hasegaij bij haer in achtinge sijnde die ons vereerde, versochte de vrientscap te vernieuwen, seggende: dat wij als een lichaem souden sijn, daer op wij antwoorden dat anders niet sochten als vriendelijk tegens alle ons antestellen end datter tusschen ons niet Konde sulken nauwen bandt van vrientscap sijn, soo lange sij noch waren Afgoden dienaers maer wilde hij die verlaeten end onsen enigen den waren godt neffens mij dienen, dat het dan Konde bestaen, nemende alsoo occasie om veele met hem te spreken van den Godt des Hemels, die in de onlangsche Oorlogen soo treflijk voor ons gestreden hadde, end ons het tijtlijke soo overvloedich gaf; dar op hij antwoorde, dat mede bereit souden sijn dien Godt aentenemen, soo daer een persoon wilde leggen, dat ick seide in mijn macht niet was, maer eerst met den E. H. Gouverneur wilde spreken, end soo der een bequaem persoon was, dat hem eenen, om in sijn dorp te liggen, toegesonden soude worden; dit dorp dar

wij van scrijuen is het grootste van 3, die int gebergte bij mal-
anderen liggen, ick segge wederom dat het bedroeft is, dat het
aen onse sijde moet haperen, dat dese arme luiden niet bekeert
worden, dat soo weinich werkluiden hebben.
Den 26 dito is bij ons geweest een Chineess in MAGKINAm
woonachtig, die ons verklaerde gesint was op dit landt te blij-
uen met een MAGKINAmische vrouwe te trouwen, end als haer
onderwijsen, dan mede onse religie wilde aennemen; gelijk mede
soo een Chineess onlangs geleden in SINCAN woonende bij ons
quam, die sijn landt valediceerde geneigt sijnde onse religie aen
tenemen, sulke hebben wij noch meer, die godt geue tot het licht
des Euangeliums mede gebracht meugen worden.
Soo veel de 2 groote dorpen MATAW end SOVLANG belangt,
twijfele niet of lichtlijk van hare Afgoden te trekken sijn, te
meer siende de welvarentheit van SINCAN, die nu al veel
jaren geleden, den waren godt te dienen aengenommen heb-
ben, bestaende in het opwassen van haeren rijs, die haer tsedert
jaer op jaer treflijk vertoent heeft, end nu tegenwoordich
wederom wel staet, daer dese inwoonderen veel op sien, veel
oude luiden in SINCAN, insonderheit de Leraressen haeren af-
goden dienst doende, dursten voor desen wel seggen, soo sij
hare Afgoden verwirpen, end den Godt der HOLLanderen
dienden, dat den rijs niet soude opwassen; niet alleen con-
trari hebbense gesien, maer seluer dat tsedert betere oogsten
hebben gehadt, dat een geweldigen slag end verachtinge heeft
gegeuen aen den Afgoden, soo dat nu seluer beginnen te
lachen met het voorige seggen van haeren Leraressen, welke
uijtspraken plagten te sien als Oracula, ia bij haer soo vast
end seker als bij ons het Euangelium.
Vijt het bouenstaende hebben V: E: E: konnen verstaen,
hoe dat wij een Scole van ionge manscap onder dese SIN-
CANdern geformeert hebben, die wij niet alleen onderwijsen

in de fundamenten der religie, maer ook leeren leesen, om dies
wille dat best vaceren konnen, alsoo noch iong sijnde, weinig
int velt gaen: ditselvige hebben wij mede begonnen met de
jonge meisies van 14, 12 end minder jaeren, die alle meurgen
2 uren geexamineert worden, in de beginselen der religie,
sijnde ontrent 60 persoonen, dat wij alrede bevinden veel
goets doet, welke Scolen oncostelijk gehouden worden, want
de meisies dar aen wort niet gegeven, soo veel de iongers
belangt de hebben V: E: tot noch toe niet gekost, end als wij
oncosten moeten aen haer doen, soo sullense niet groot sijn,
immers in ~~een~~ een heel jaer geen ~~50~~ 100 realen passeren, so ver=
hoopen wij mede te handelen met Scolen, die in andere dor=
pen geformeert sullen worden.

AVGVSTVS.

Den 31 Augusti komt den SOTANAVer weder, die voor
3 dorpen te vooren gesproken hadde, Oostelijk van haer gele=
gen, int generael DAL genoemt, brengt andermael een
deel Hasegaien noch voor 5 dorpen die mede versochten met
ons in vreede mochten treden, die wij antwoorden als boven:
sij seiden soo haest alst droog weder was dan selver souden
verscijnen, die wij dan ook beloofden bij sijn E: Putmans wil=
den brengen, op dat den vreede bevestigt mochte worden.
dese 8 dorpen gevoegt bij die van LONCKIAV int gebergte 15 sijnde
hier bij doende 5 dorpen om de Noort, daer enige van de onse geweest
sijn, end haere pijlen all lange geleden ons hebben toegesonden als ook
VERO verong een TAKAReians dorp die hier geweest sijn, maer noch
geen princen vlagge hebben, brengen uijt 29 dorpen, daer bij gevoegt de
voorige 28, sijn tsamen 57. Hier konnen V: E: E: sien de vrugten
van den Oorlogh, of wat al goets gedaen heeft dat MATAW end TA=
KAreiang om haer quaet doen verbrant sijn, wat al lants V: E: E:
hier mede gewonnen hebben, wat een wijde poort ter saligheit hierdeur
geopent is, mijn heeren laet het nu niet aen V: E: E: haperen, gelijk
ghij wel begonnen hebt, volhert alsoo, hout het voor vast end seker dat

de Heere ons TAIOVHAN gegeuen, end dit landt ons verleent heeft, niet alleen dat daer soudet Trafique driuen, Tonnen goudts van daen voeren, maer ook dat daer soudet brengen, end derwaerts voeren, den onuijtsprekelyken rijkdom Christi, welke goederen sijn die daer dueren in der ewigheit; eert nu den Heere van uwe goeden, end soo sult ghy van den Alderhoogsten geert worden, laet nu u broot over het water vaeren, soo sult ghy het vinden op langen tijt; de wolken als sy vool sijn geuen regen, V: E: E: rykelyk gesegent sijnde, vervult sijnde laet uwen segen vallen op dit dorre lant, meint niet dat aen dese arme verwaelde menschen haer saligheit besteet, dat het wech geeft, tis den Heere geleent diet V: E: E: rykelyk sal vergelden, heeft vergolden, end noch dagelix vergeldt; V: E: E: soo ouervloedigh alhier segenende, dat iaerlix 7. 8. end meer tonnen gouts hier van dan sijt halende, dit Komt immers van den Heere, die regeert dat, die bestiert dat, soo V: E: E: hier van begeert Continuatie geeft rykelyk, sendt hier iuerige mannen die dese luiden mogen bekeeren, end om dit te doen, seggen V: E: E: immers veele redenen, tsy dat op godt siet, tsy op u seluen, tsy op uwen euennaesten.

1. Siet dan op den heere, neemt voor V: E: E: sijn exempel, doet gelyk hij doet, weest barmhertigh, gelyk uwen vader die in de hemelen is, die goet doet aen vee end menschen.
2. Gedenkt het gebodt godts, die ons belast den dwalenden te regte te brengen.
3. Siet ook op de beloofte der vergeldinge, wat een loon, wat een Kroon isser niet, Door V: E: E: weggeleit, soo hier in iuerig sijt.
4. let op de straffen die godt uijtspreekt ouer onbarmhertige, ouer sulke die macht hebben, middelen hebben om de heidenen te bekeren, end daerin nalatig sijn, dat leert V: E: E: ook den bandt der nature, end den bandt der maegscap, volgt ook de exempeln van andere nae, laet hierby Komen motijuen, aenmerkt de onsekerheit van de tijtlyke goederen, de onsekerheit des leuens: laet V: E: E: bewegen de weldaden des Heeren, insonderheit dat V: E: Commercie soo profytelyk hier gedreuen wort, spaert dan aen dit heilige werk geen oncosten, laet het niet ontbreken aen dienaers, doet al wat doendelyk is, laet hier in toeKommende meer mannen godts, godtsalige mannen, iuerige mannen geronden worden, end soo wil de Heere noch meer end meer V: E: handel segenen end V: E: E: menigfout vergelden, dat aen dit werk der bekeeringe der heidenen sult besteet end bewesen hebben.

Niet mijne Heeren, dat wij willen seggen, dat ons de helpende handt tot nu toe niet geboden soude sijn: wij bedanken V: E: E: voor het gedane, als ook den E: H: Gouverneur Putmans, die gelyk hij getrouw is geweest in V: E: E: dienst, ook getroulyk ons de handt heeft geboden, maer willen seggen den acker nu grooter sijnde, ook meerder boulieden om dien te bewerken noodigh sijn.

Sijn Hier hebben V: E: E: dan einge dingen, van, wat tsedert den
jare 1635 van November af, tot den jare 1636 in September sijn voorge=
vallen, insonderheit belangende den Oorlogh end den vrede, die met verscheiden
dorpen is gemaekt: het sijn maer eenige weinige excerpta, bij de andere stü=
ken te vergelijken, die tsedert sijn verhandelt, dewelke tsijner tijt (soo godt
wil) V: E: E: noch sullen vertoonen, ~~want hier niet alleen~~, want hier
niet alleen ons te bemoien hebben met Ecclesiasticq, maer ook genochsam
end dat genootsaekt met politike saken, niet alleen van de dagelixe voor=
vallende ~~saken~~ quaestien in Sincan, maer ook met te decideren end neder te leggen de
quaestien van de omliggende dorpen, die ons voor haere bescerm heeren
hebben aengenomen, dat ons somtijts meer moite anbrengt, als onsen eige=
nen dienst daer in wij beroepen sijn, dikwils hebben wij versocht hier
van mochten onslagen sijn, doch tot noch toe niet geobtineert, end al wast
het datelijk obtineerden, sal noch die 2 jaren die in V: E: E: dienst (soo
V: E: E: seggen) verbonden sij mij met dese politie moeten bemoeien, alsoo
dese luiden getracteert moeten worden, niet na onse wetten die bij haer te
hardt sijn, maer na haere Humeuren ~~en~~ endo dat, nae dat verdragen meugen
of anders ons haest verwerpen souden, immers achten het noodig met den
aldereersten alhier eenen expressen, geleit worde, die 8 of 10 jaren hem ver=
binde, die over 2. over 3 jaren dit te doen bequaem mach sijn, twelk wij
verhoopen van den E: H: Gouverneur Putmans noch sullen verkrijgen
die wel weet hoe noodigh dat is, of anders sal dese sake scade liden,
want van meninge sijn (soo godt wil) onse 10 jaren geexpireert sijnde het
patriam te besoeken, onder andere redenen om dat van dit politiq mochte
ontslagen sijn, end een plaetse bekommen daer alleen met het kerkelijke
my- te bemoien hebbe.

Wij hebben eenigen tijt geleden (siende mede het seer helpen soude tot
den opbouw van dit werk) aen den E: H: Gouverneur als Generael
versocht gehadt, licentie om 4 of 6. van de apparenste jongers te
meugen vervoeren in ons vaderlant brengen, daer in de studie opqueeken
die dan tsijner tijt hier haer eigen volk mochten leeren, wij ~~wesen~~ wesen
aen hoe profijtelijk dit wesen soude, alsoo de sulke noit souden ver=
trecken, haer moeders tale beter souden spreken, haer eigen volk
bevalliger souden weesen, als wij: hebben daerin ook niet geobtineert
voor soo veel wij merken konden, end nae der handt noch klaerder

hebben verstaen: hadde den E: H: Genera: met sijn Raden niet
soo seer tegen dese kinders, als wel om ons te largeren end van dese
plaetse te laten vertrecken, ~~end~~ soo eenen prædicant geloven wij meer
soude konnen doen, als wij met ons veelen, derhalven tot V: E: E:
gaen versoeken, om de liefde onses Saligmakers end de saligheit van
dese arme luiden, dat ons dit gelieft toe te staen, dat naert vader=
landt vertreckende 4. of 6. jongeluiden mede mach nemen, wil mij ver
binden, haeren Scoolmeester te wesen, de selve bij mij te houden tot
dat haeren Cursum studiorum sullen vollent hebben, ick ver=
sekere V: E: E: dat dit doende veel sult gedaen hebben: ick weet
V: E: E: sullen sien op de Amboinesche kinderen, sal iemant om
een groot werk te verrichten met een attentaet hem vergenoegen,
sal ment niet wederom end wederom onderleggen, wat doet niet
een viandt om een stadt te meugen winnen, eens afgeslagen sijnde
of sijnen anslag eens mislukt sijnde, sal daerom niet uijtsceiden,
heeft hijt met dese end geene niet konnen verrichten, hij besoekt
het met andere, doet ook soo mijn heeren om den duivel de sijne
te ontrucKken, den duivel in sijn rijke scade te doen, laet daerom
dat treflijke middel niet nae, heeft het niet gelukt met de Am=
boinesche, besoekt het met de Sixcansche kinderen: soo veel ons
belangt, souden het bicans deurven versekeren dat dit goede
werk tot een goet einde soude kommen, het souden geen Conincks
kinderen sijn, maer arme luiden haer kinderen, dese souden soo
veel oncosten niet maeken als de Amboinesche, wij soudense selve
bij ons houden, die haere humeuren weeten end kennen, dese jeugt
achten wij bequaem tot de studie, sijnde van een goet begrijp end van
goede memorien, dit doende, gevoelen wij, noch meer ~~van~~ voor Sixcan souden
doen, als noch oit hebben gedaen; godt de Heere die beweege hier
toe V: E: E: herten.

Den E: H: Genera: Brouwer stont ons toe eenige, van dese, jeugt hier souden
gagieren end onderwijsen, maer de selve soo verre te brengen dat tot
prædicanten souden kommen, of die wel hier op te queeken

oordeelen wij niet wel doenlijk, om verscheiden reden, die V:E:E:
konnen sien uijt het schrift hier neffens gaende, geteekent met A.
Tot noch toe heeft sich Sixcan seer gehoorsamelijk angestelt
de meeste swarigheit sijn wij al gepasseert, haere Afgodische
feesten alle sijn verlaten, den Sabbat wort Sondags solem=
nelijk geviert, gemenelijk bij de 5 of 6 hondert toehoorders
hebbende, niemant trout nu hier, of tis op onse wijse, end nae
godts ordinantie, sijn al 50 paeren op onse maniere getrout,
tgetal der gedoopten waeren 862.
Hebben V: E: E: oit eenige gelegentheit gehadt, om onder de
heidenen wat te doen, dat is hier, tsal geen (soo wij hoopen)
Amboina weesen, tsal geen Banda weesen: de ouden vinden wij
noch traegh, maer de jonge tot leeren graegh, iae veele sijnder
die haere gebeden ex tempore soodanig weeten op te seggen, van
wat materie het ook sij, end dat ortodoxe, dat het een lust is om
haer te hooren, uijt haer uijtterlijk gelaet soudemen moeten oor=
deelen, dat den geest christi hebben; tis bij de 6 iaeren dat
dit werk is begonnen, soo dit noch duren mach 20 iaeren, 30
jaeren, een heerlijke gemeinte sal hier gesien worden.
Dit is het geene wij voor desen tijt nodigh geacht hebben
V: E: E: te laten weeten, sijnde het gepasseerde, dat alhier
verhaelt is, uijt onse daegelijxe annotatie getrokken, end tno=
digste van consideratie ofte principaelste met communicatie
end ordere van de E: H: Putmans gesciet. Hiermede
eindigende.
Erentfeste, Voorsienige seer Discrete Heeren blijft den
Almo: bevoolen, die V: E: E: commercie rijkelijk gelieve te
segenen; den 5 Septembris 1636.

1351

hebben verstaen: hadde den E: H: Genera: met sijn Raden
soo seer tegen dese kinders, als wel om ons te largeren end van d
plaetse te laten vertrecken, ~~end~~ soo eenen prædicant gelouen wij
soude konnen doen, als wij met ons veelen, derhaluen tot V: E: E:
gaen versoecken, om de liefde onses Saligmakers end de saligheit
dese arme luiden, dat ons dit gelieft toe te staen, dat naert va
landt vertreckende 4. of. 6. jongeluiden mede mach nemen, wil mij
binden, haeren Scoolmeester te wesen, de selue bij mij te houden to
dat haeren Cursum studiorum sullen vollent hebben, ick ve
sekere V: E: E: dat dit doende veel sult gedaen hebben: ick we
V: E: E: sullen sien op de Amboinesche kinderen, sal iemant om
een groot werk te verrichten met een attentaet hem vergenoegen
sal ment niet wederom end wederom onderleggen, wat doet niet
een viandt om een stadt te meugen winnen, eens afgeslagen s
of sijnen anslag eens mislukt sijnde, sal daerom niet uijtscheide
heeft hij't met dese end geene niet konnen verrichten, hij besoe
het met andere, doet ook soo mijn heeren om den duiuel de sijn
te ontrucken, den duivel in sijn rijke scade te doen, laet daer
dat treflijke middel niet nae, heeft het niet gelukt met de A
boinesche, besoekt het met de Sincansche kinderen: soo veel
belangt, souden het bicans dorven versekeren dat dit goede
werk tot een goet einde soude kommen, het souden geen Conin
kinderen sijn, maer arme luiden haer kinderen, dese souden so
veel oncosten niet maeken als de Amboinesche, wij soudense
bij ons houden, die haere humeuren weeten end kennen, dese jeug
achten wij bequaem tot de studie, sijnde van een goet begrip end
goede memorien, dit doende, gevoelen wij, noch meer ~~van~~ voor Sincan s
doen, als noch oit hebben gedaen; godt de Heere die bewege h
toe V: E: E: herten.

Den E: H: Genera: Brouwer stont ons toe eenige, van dese, jeugt hier sou
gagieren end onderwijsen, maer de selue soo verre te brengen da
prædicanten souden kommen, of die wel hier op te queeken

oordeelen wij niet wel doenlijk om verscheiden reden, die V.E:E: konnen sien uijt het schrift hier neffens gaende, geteKent met A.
Tot noch toe heeft sich Sixcan seer gehoorsamelijk angestelt de meeste swarigheit sijn wij al gepasseert, haere Afgodische feesten alle sijn verlaten, den Sabbat wort Sondags solemnelijk geviert, gemenelijk bij de 5 of 6 hondert toehoorders hebbende, niemant trout nu hier, of tis op onse wijse, end nae godts ordinantie, sijn al 50 paeren op onse maniere getrout, tgetal der gedoopten waeren 862.
Hebben V: E: E: oit eenige gelegentheit gehadt, om onder de heidenen wat te doen, dat is hier, tsal geen (soo wij hoopen) Amboina weesen, tsal geen Banda weesen: de ouden vinden wij noch traegh, maer de jonge tot leeren graegh, jae veele sijnder die haere gebeden ex tempore soodanig weeten op te seggen, van wat materie het ook sij, end dat ortodoxe, dat het een lust is om haer te hooren, uijt haer uijtterlijk gelaet soudemen moeten oordeelen, dat den geest christi hebben; tis bij de 6 jaeren dat dit werk is begonnen, soo dit noch duren mach 20 jaeren, 30 jaeren, een heerlijke gemeinte sal hier gesien worden.
Dit is het geene wij voor desen tijt nodigh geacht hebben V: E: E: te laten weeten, sijnde het gepasseerde, dat alhier verhaelt is, uijt onse daegelijxe annotatie getrokken, end noodigste van consideratie ofte principaelste met communicatie end ordere van de E: H: Putmans gesciet. Hiermede eindigende.
Erentfeste, Voorsienige seer Discrete Heeren blijft den Almo: bevoolen, die V: E: E: commercie rikelijk gelieve te segenen; den 5 Septembris 1636.

Laus Deo den 27. octob. 1636.

Genade ende vrede in christo.

Eerwaerdige, vroome, Godtsalige, end seer Geleerde Medewerkers, de E: Broederen des kerkenraets op Batauia.

V: E: Missiue van den 29 Maij passado met de neffens gaende copien, soo aen de E: Heeren onse Meesters, als aen verscheiden classen ingestelt, gelijk ook 2 particuliere, soo aen D: de Koi, als aen D: Holteno gesonden, sijn ons wel, door den E: Hogestein geworden, die ons seer lief en aengenaem sijn geweest, uijt welken genoechsaem hebben konnen verstaen, de constitutie, het progress end den voortgank van kerkelijke saeken al hier in India: wij bedanken de E: Broeders voor de goede correspondentie, ~~wij~~ verhoopende hier van continuatie, soo veel ons belangt, sijn des seluigen gevoelens, daerom ook alle onse pampieren aen V: E: dirigeren, ende ongesloten toesenden, op dat daer van niet alleen de lecture hebben, maer ook soo begeert copien trecken meugt; die wij geerne hier neffens gestiert hadden, soo den scrijuer om die uijt te scrijuen tijt genoch gehadt hadde, dat wij verhoopen V: E: wel duiden willen. Dese neffens gaende pampieren gelieuen V: E: te verseurgen, dat gesloten sijnde, wel bestelt, ende nae het vaderlant gestiert meugen worden, synde 3. Missiuen van eenen inhout, aen verscheiden classen gesonden, uijt welken niet en twijfele, of genoech sien sullen, de wijde poorte die hier geopent is, als ook de nootsaekelijkheit van leeraers op Ilia Formosa, daer neffens gaen ook 2 brieuen aen de Heeren Meesters,[x] daer in journaelsche wijse wijtloopigh stelle, dat de gelukige landttochten van Ilia Formosa concerneert, die wij niet twijfelen ofte neffens V: E: pampieren wilt afveerdigen: daer bij komt een A: b. c. boecxken, dat met klaere letters hebbe laten stellen, [illegible] noodigh achten gedrukt worden, also het ons hapert aen boecxkens om dese jeugt in te leeren leesen, dat V: E: mede gelieuen neffens ons te recommanderen, dat gedrukt mach worden; daer is noch bij een Dictionarium, voor sulke die dese tale willen leeren dat vreese ick sal niet sonder veele fouten te begaen gedrukt konnen worden, derhaluen mijns oordeels, beter is dit drukken

[x] [Margin:] daer was [illegible] E. G. [illegible] [illegible] tor landt [illegible] gestelt

1330

d. E. broed

uijtgestelt worde, tot dat selfs met lief het vaderlant besoeke, euen
om veel redenen goet vinde, naert vaderlant behoort gestiert, al ist ma
een gesichte daer van genieten, dit alles wel gesloten sijnde, souden V
E: wel doen, den E: H: Putmans ter handt te stellen, diese wel sal
ouerbrengen, end niet en twijfele veele voor dit werk bij onse Meest
int vaderlant verrichten sal, die van het geene wij scrijuen goede
kennisse heeft, ~~...~~ een iverich dienaer sijnde geweest voor de Comp
end ook iuert voor de saeke Christi; dien de Heere onsen godt
geleiden wil.

Uijt de neffensgaende pampieren, sullen V. E. genoch beoogen
konnen den treflijken stant, end gelukigen voortgank van godes
kerke alhier, als ook wat een grooten poorte ons geopent is, om to
de heidenen in te gaen, het scort hier niet aen persoonen, die geleert
konnen en willen worden, maer aen persoonen die haer leeren; den
oogst is hier groot, maer hoe weinich werkluiden! V. E. vertrouw
wij haer devoir doen willen, dat iuerige, godtsalige mannen in toe
kommende hier gesien meugen worden, tsij Prædicanten, Propon
ten, als ook vroome, stigtlijke, van leuen sijnde voorleesers of
Scoolmeesters, op dat de dwaelende bekeert meugen worden.

Soo veel den Politiken dienst belangt die tot noch toe op onse
scouderen gelegen heeft, end noch leit daerin hebben soo veel ge
wrogt, dat onse Heeren den Leutenant Johann: Juriansen
(een persoon daer toe seer bequaem) hebben geconsenteert (dien wi
om dien last aentenemen hebben bewogen) end vergunt eerst da
alhier sal kommen, om hem in de tale te oefenen, die met de laets
scepen V. E. sal bij kommen, om in sijn versoek gehoort te wor
end met eenen naer een goet Portuir uijt te sien, die resolueeren
wil lange iaeren alhier te continueeren, dat een groote verlicht
tsijner tijt voor kerklijke persoonen maeken wil; sijn versoek is
mijns oordeels niet onbillik hij wil hem 5. jaeren verbinden so
in gagie verbetert te worden, versoekt maer alleen den naem v
Capitain te meugen hebben, end als præsident gegroet te worden,
al ist den E: H: Putmans oordeelt, gans dienstig voor de Comp
soude sijn, soo ist euenwel dat sijn E. dat niet heeft willen o
hem nemen, ouersulx daer niet ouersitten, noch geen resolutie t

daer ouer trekken wil

Kon

al ist (maer) tot naerder approbatie, van den E: H: Generaell, daerom selfs om dit te versoeken goet gevonden is, nae Batavia trekken sal, konnen de E: Broederen dit helpen bevorderen, dat dit effect sorteren mach, tis seker, sij veel voor godts kerke sullen gewrogt hebben, end soo sullen de Prædicanten, nae ons, hier haer niet met Politien behoeven te bemoien, dat wij tot noch toe, met groote seurge, circumspectien, moiten, periculen, end tot groot verachteringe van ons werk genootsaekt sijn geweest, als een extraordinarium (daerin volgende D. Candidium, die ons daerin voorgink) waerte nemen; Onse Heeren is genoch bekent, wat al weers wij gedaen hebben, om hier van ontslaegen te meugen sijn, hoe dat wij haer bijcans importuin sijn geweest, iae affirmerende, soo ons daer van niet wilden verlossen, dat soo haest onse jaeren geexpireert waeren de plaetse daerom verlaeten wilden, dat ook bij haer gegolden, end soo veel heeft geeffectueert, dat den Luitenant daer toe bij provisie hebben vercoren, niet dat ons datelijk sal verlossen als niet konnende de tale spreken, noch niet wetende de manieren deser volkeren end op wat wijse sij beiegent moeten worden, maer dat hier bij ons sijnde van ons leeren sal, end als bequaem is dat dan eerst sullen afgaen dat noch wel 2 jaeren dueren sal, als wanneer mijne tijt, die de Meesters stellen, geexpireert sal sijn, soo dat meer mijne successeur als ick, hier van verligt sullen worden.

D: Assuerus heeft sich tot noch toe in Sincan onthouden, neffens ons alhier in Sincan voor onse duitschen sijnen dienst bekledende hout hem besig met het leeren van de tale. Godt wil geven sijner tijt Christo veele sielen mach toebrengen.

Hiermede Eerwaerdige end Godtsalige medewerkers willen wij V: E: den Alderhoogsten beveelen, die V: E: werk rijkelijk gelieve te seegenen.

V: Eerw: dienstwillige & geaffectioneerde broeders V. E. medewerkers

Robertus Junius

Assuerus Hogesteijnde

A la den Eerw. Classi van Amsterdam.

27 December 1636 Duplicaet

1358

Genade ende vrede in Jesu Christo.

Eerwerdige, godtvruchtige, veel-geleerde, ende beminde vaders, broeders ende mede arbeyders inden wijngaert des heeren.

Wij hebben uwe brieven geschreven den 19. decembris Ao 1634. ende den derden Aprilis Ao 1635. die ons door twee vrancke besoeckers na malkanderen overgecomen veel beschadicht zijn, ontfangen, waer uijt met droefheijt verstaen hebben de bevechtinge vande pestilentiale siecte in veele steden, ende de stoutheyt der papisten. Doch met verducht dat beijde hebben zijn door voorbeer gemaeckt zijn, om elck haer overheijt daer over te vermaenen, om sulcke tijdelick soo veel mogelick is tegen tegaen, ende te beletten. Wij hebben aen u. Eerwe. met de vloot vande Ed. Hr. Generael Hendrick Brouwer derwaerts verhopen dat wel gearriveert is int gemeen, ende bijsonder, geschreven vande staet der gemeente Jesu Christi alhier, ende van andere plaetsen. Welck halven inde se missive onnoodigh achten het selve wederom te verhalen: maer sullen alleenlick verwittigen 't gene nae onse jongste schrijven alhier, ende in andere gemeente voorgevallen is, wat aengaet de gemeente, scholen ende Christendom in dese onse respective plaetse, deselve nemen niet alleen ~~niet~~ toe in getal: maer oock in yver, ende modestie (gode zij lof voor sijne genade) dit jaer zijn noch 123 ledematen onse gemeente toegedaen 162 kinderen, ende 240 bejaerde persoonen afcomstigh uijt den heijdenen, ende mooren nae behoorlicke onderwijsinge inden geloove gedoopt 177 paer inden houwelicken staet bevestight, onder welcke verscheyde waren die voor dese in concubinatu geleeft hebben. Voorts is goet gevonden dat tot meerder stichtinge der Indiaensche Christenen nae het vertreck D. Jacobi vertrechtii na Banda, die alhier neffens de Duijtsche ende Maleijsche tale eenige maenden gepredickt heeft. Nicolaus Molineus die hem op nieuws voor eenige jaeren verbonden heeft. den eenen sondagh voor de middagh int Maleijs, den anderen sondach nae de middach int Portugees soude prediken, (mede waernemende de ordinaris beurten inden Duijtschen dienst) ende dat de Eerwe. D. Samuel Carpentier dewelcke daeglicx besigh is int leeren der Portugeesche tale, gelick D. Johannes Scotanus inde Maleijsche, mede bij beurten eenige stichtelicke geschrevene sermoenen souden voorlesen voor de inlantsche gemeente om haer selven des te vrijmoediger int leeren der talen te oeffenen, ende met de alderbeste gelegentheit mede memoriter te prediken. Onse Eerwe. Broeder D. Gerardus Leeuwius gewesene predicant tot voorburgh (wiens arrivement ons aengenaem geweest is, ende van dewelcke goede vruchten verhopen voor de gemeente van India) sal in compag. vande Ed. Hr. Generael Antonio van Diemen nae Amboijna vertrecken om voor het mede gaende garnisoen te prediken, ende andere kerckelicke saecken te helpen verrichten, de staet des Christendoms aldaer, is door de opstinge der trouwelosen mooren, ende rebellie van verscheijde inwoonderen in een slechte staet, doch vertrouwen dat de comste van de Ed. Hr. generael, om dewelcke sij seer versocht hebben, door de hulpe gods een goede verandering sal veroorsaecken, ende alles wederom in een betere staet brengen, de Eerwe. D. Justus Heurnius heeft om dese troublen sijn begonnen werck (tot sijn hertelick leedtwesen) inde oliasische eijlanden moeten naerlaeten, ende residentie nemen bij het casteel bij de Eerwe. broederen. D. Marinus Gideonsz. ende D. Daniel Sonnevelt voor eenige maenden is alhier bij ons onverwacht gearriveert. De Eerwe. D. Jacobus Vertrechtius met behoorlicke ende goede attestatie

der E. kercken raedts van Amboyna, om redenen, & onlusten die, w-
Eerw. uijt de brief der E. broederen van Amboyna aen w E. gesonden
sult connen verstaen, tot dewelcke wij ons mede refereren, sijn Eerw.
sal nae Banda vertrecken, om sijn residentie te nemen inde plaetse
vanden Eerw. D. Antonius Verhagen dewelcke den 9. Septemb.
inden Heere gerust is, & in sijn leven met alle getrouwicheijt
de gemeente aldaer gedient, & gesticht heeft. De gemeenten, &
Scholen in Banda zijn mede in een goede staet naer het schrijven
des Eerw. D. Johannes Hoomstede, & der broederen des E. kercken-
raedts, de proponent Hendrick Pontkass die sijn residentie heeft
op Poulou Ai, is aengeschreven dat sijn namen peremptorium
om redenen alhier soude moeten uijtstaen, indien tot het predickampt
soude willen gevoordert werden. Ten ware de E. Heer Generael
selfs in Banda persoonlick arriveerde. D. Johannes Jansz Prisorius
dewelcke nae het Eijlant Keij vertrocken was, & na dat eenige maenden
aldaer sijn wooninge aen lant genomen hadde om te onderwinden
wat inde bekeeringe der heijdenen aldaer te doen was, heeft bevonden
dat dese natie niet soo seer aerdigh was, & tot het Christendom
genegen ~~[illegible]~~ als wel voor desen bij eenige gemeent, & geschreven is,
ja dat deselve inwoonderen door eenige gevluchte Bandanesen
tegen onse natie waren opgehitst, & verbittert alsmede dat hij
meermaelen in merckelicke perijckel was geweest om doot geslagen
te worden, wesshalven met sijn bijwesende geselschap vandaer
scheijdende in meeninge om nae Banda wederom te keeren, zijn
door de stroom ontrent het Eijlant Nustelauw vervallen, & niet
wetende vande opgeresene tumulten, bij de inwoonders aldaer
die onder schijn van vrienden met eenige verversinge aen boort
quamen overrompelt, & gevangen genomen, doch nae het schrijven
D. Heurnii hopen dat wederom door Gods hulp sullen verlost worden.
D. Johannes Lindenborn geboortich uijt Wesel gewesene predicant
tot Erkelens, doch in qualiteijt van kranckbesoecker op het Jacht
Oost Cappel ons toegesonden vande Classe van Walcheren vertoonde
ons verscheijde attestatien, & recommandatien vande E. broederen
des Classis van Wesel, Arnhem, & Walcheren, & nae betooninge
van capaciteijt & gaven int prediken, is alhier int predickampt
gestelt, nae dat de canones Synodi Dordracenæ anni 1618 & 1619
met sijn eijgen hant onderteeckent hadde & met het Jacht Pette
van hier nae Ilha Formosa vertrocken, & aldaer wel gearriveert
om neffens de Eerw. D. Roberto Junio, D. Assuero Hogesteijn &
Carolo Agricola in Xinkan sijn residentie te nemen, & alles aldaer te
helpen verrichten dat tot winninge der zielen vande selve natie
van nooden is, de Eerw. D. Georgius Candidius heeft nu eenige tijt
meest sijn residentie bij de Heer Gouverneur int Casteel op Taiowan
gehadt sijn E. wert hier wederom in Martio toecomende verwacht
de staet des Christendoms aldaer is nu wederom door de geluckige
lant tocht van de Heer Gouverneur Hans Putmans vrij wat beter,
als voor desen w Eerw. aengeschreven hebben, wenschen dat de
goede Godt continuatie wil verlenen, & den arbeit sijner dienaren
aldaer segenen. De Eerw. D. Abrahamus Rogerius is mede
wel varende & gemeente Jesu Christi tot Paliacatta int portu-
gees, & duijts stichtende. D. Jonas Aertss residerende in Ternaten
alwaer het concubinatus extraordinarie in swang gaet, & noch
geen gemeente opgerecht is, heeft om sijne verlossinge vandaer

versoch

socht, doch can voor dees tijt niemant derwaerts gesonden werden
wij hebben op het versoeck des Eerw. D. Henrici Soldorpii vernomen
nae het comportement van den cranckbesoecker Arent Jacobsz
Cool, en niet als alles goets verstaen. Voorts dat sijn Eerw. schrijft
van sekere Marij Jans weduwe van sieckentroostere
dewelcke ontrent de tijt dat D. de Roij over quam mede in Nederlant soude
gearriveert zijn, weten wij veel van sijn E. daer door verstaen, ten waere
dat gemeent werde een seecker vrouwe genaemt Marretie dewelcke
met eenen Laurens Rijsenborch (gewesene cranckbesoecker) is
getrouwet geweest, dese is daer nae hier wederom getrouwet, en met
haer man nae huijs gaende, is van ons om haer schandaleus leven
kerckelicke attestatie geweijgert. Bij ons zijn alhier gearriveert
met eenige schepen, en jachten verscheijden stichtelicke cranckbe-
soeckers met namen Jasper Jaspersz, Claes Thomasz. Alhier voor
eenige weken overleden, Simon Claesz. Sibbe Wopkes, Otto Jacobs,
Lambert Gerritsz, Evert Woutersz. ende de Eerw. D. Johannes
Lelius Scotanus Dienaer des H. Euangelii, vertrouwen dat deselve
gesamentlicke de kercke Jesu Christi in India goede dienst sullen
doen, bedanckende U Eerw. voor de christelicke sorge en soeckende
dat sulcx jaerlicx mage geschieden, Voorts biddende dat U E.
bij de E.E. Heeren bewinthebberen geliefde aen te houden, dat
haere Achtbaerh. wederom een seminarium van eenige stichtelicke
en godtsalige studenten geliefden op te richten, en aen te houden
dat mede eenige Postilla Justi Hulai, Zepperi, Adami Westermanni
Strackii, Nahumi, Bibels van correcte editie, en vande nieuwe
oversettinge, Psalm boecken, pampier, pennen, en andere
stichtelicke tractaten, nevens Maleijsche Euangelia, Catechismi int
Spaens, en Maleijs mogen gesonden werden, gelijck wij selfs mede
aen haere Achtbaerh. zijn versoeckende, en hertelick bedanckende
voor 't gene alrede met 't schip Zeelandia voor ons, Banda, en Am-
boijna gesonden is. Wij hebben voor desen aen de E. broederen
geschreven dat de duijsent Rds van Sr. van Sr. Dirck van Lis, in
sijn leven borger alhier, aen den armen gelegateert, door ordre
van de E.E. Heeren bewinthebberen aen de Diaconie alhier mochten
betaelt werden, dewelcke meenen daer op goede pretensie te hebben.
doch hebben tot noch toe geen antwoort hier op becomen, wen-
schen dat in toecomende sulcx mogen verstaen. Wij connen mede
niet naelaten aen U Eerw. te recommanderen de cranckbesoeckers
Pieter Jansz van Groeningen, en Pieter Douwesz van Embden, die
haere verbonden tijt met goede stichtinge hebben uijtgedient, en
van hier over Suratta nae Nederlant vertrocken zijn, alsmede
Andries Didricsz die eenige jaeren met goede stichtinge in
Tajouan gelegen heeft. Indien deselve sich souden bij de E.E. Heeren
bewinthebberen wederom dienst versoecken U Eerw. geliefde haer
nae gewoonlicke discretie bij haer Achtbaerh. behulpsaem te
wesen. Wij en connen mede niet naerlaten U E.E. te verwittigen
hoe dat de E. Heer Gouverneur Generael Antonio van Diemen
en Heeren Raden van India de limitatie van het houwelick
der cooplieden, ondercooplieden en assistenten seer
mitigeeren, tot weghneminge van veel ergernissen en
moeijlijckheden voor ons, vertrouwende dat haer E. daer
in sullen continueren.

Hiermede eerweerdige, voorsinnige ende geleerde vaders, heer
beminde broeders, ende mede arbeyders desen eyndigende willen
u.eerw. bevelen gode, ende den woorde sijner genade, die welcke
u.eerw. persoonen ende bedieningen gelieve te segenen tot winninge
van veele sielen. Datum tot Batavia op Java major in onse
kercklicke vergaderinghe ende met onse gewoonlicke signaturen
bevestight. den 27 Decembris A° 1636

Ter last ende naemen des
kercken-raets.

Gerardus Leeuwius
pro temp. Synedrij praeses.

Nicolaus Molinaeus Synedrii
pro tempore Scriba.

Samuel Cartier dienaer des H.
Euangelij tot Batavia

Jacobus Dortrechts Ecclesiastes

Joannes Scotanus Eccles.

Junius
ouderl.

Maerten Jansen Vogel
ouderling

27 december 1636 fen Formosa

Aan Bewindhebbers

Genade ende vrede in Jesu Christo.

Eerwaerde, Eersame, Wijse, voorsienighe, ende seer Discrete heeren, mijn
heeren de E. Bewinthebberen der Oost Indische Compag. tot Amsterdam.
Wij hebben het voorleden jaer met den Ed. H.r Generael Hendrick Brouwer
(dewelcke wij hopen dat met de nevens gaende schepen geluckelick sal
gearriveert zijn) U. E. E. nae behoorlicke plicht int breede geremonstreert
den staet van alle de kercken in India, onder U. E. E. regeringe staende.
Weshalven in dese missive sullen verbittigen(?), 't gene nae onse jongste
schrijven alhier, en in andere plaetsen voorgevallen is: Wat aengaet
de gemeente, schole, en Christendom in dese onse respective plaetsen deselve
nemen niet alleen toe in getal: maer oock in iver, en modestie (Gode
zij lof voor sijne genade) Dit jaer zijn noch 123 lidtmaten onse gemeente
toegedaen 162 kinderen, en 240 bejaerde persoonen afkomstigh uijt den
heijdenen, en Mooren nae behoorlicke onderwijsinge in den geloove en
vrijwillich versoeck gedoopt 177 paer in den houwelicken staet bevestigh
onder dewelcke verscheijden waeren die voor desen in concubinatu geleeft
hebben. Voorts is goet gevonden dat tot meerder stichtinge der
inlantsche Christenen nae het vertreck D. Jacobi Vertrechtii nae Banda
die alhier nevens de Duijtsche in de Maleijsche tale heeft gepredickt, dat
Nicolaus Molineus (die hem op nieuws weederom eenige jaeren verbonden
heeft) den eenen sondagh voor de middagh int Maleijs, den anderen sondagh
nae de middagh int Portugees soude prediken (mede waernemende de ordina,,
,,ris beurten inden Duijtschen dienst) en dat de E. D. Samuel Carlier,
dewelcke dagelicx besigh is int leeren der Portugeesche tale, gelijck D. Johannes
Scotanus in de Maleijsche, mede bij beurten eenige stichtelicke geschreven
sermoenen souden voorlesen voor de Indiaensche Christenen, om haer selven
des te meerder te oeffenen int leeren der talen, en met de aenvaerste
gelegentheit mede memoriter te prediken. Onse eerw. broeder D.
Gerardus Leuvenius geweesene predicant tot Voorburgh (wiens arrivement
ons aengenaem geweest is, en van dewelcke goede vruchten hopen voor
de gemeente van India, sal in compag. vande Ed. H.r Gouv.r Generael
Antonio van Diemen nae Amboijna vertrecken om voor het mede gaende
garnisoen te prediken en andere kerckelicke saecken te helpen verrichten.
De staet des Christendoms aldaer, is nu door de opritsinge der trouweloose
Mooren en rebellie van verscheijde inwoonderen in een slechte staet,
doch vertrouwen dat de komste vande Ed. H.r Generael, om dewelcke sij
seer verlanght hebben, door de hulpe Godts een goede veranderinge sal ver,,
,,oorsaecken, en alles weederom in eenen beteren staet brengen. De eerw.
D. Justus Heurnius heeft om dese troublen sijn begonnen werck (tot sijn
hertelick leetwesen) in de Uliasersche Eijlanden moeten naerlaten, en sijn
residentie nemen bij het Casteel bij de eerw. D. Marinus Sideongh(?)
en D. Daniel Sonnickel. Voor eenige maenden is alhier bij ons onverwacht
gearriveert de eerw. D. Jacobus Vertrechtius met behoorlicke en goede attesta,,
,,tie des E. kerckenraets van Amboijna, om redenen en onlusten die den
E. Classi van Amsterdam van de E. broederen van Amboijna in
haer missive zijn geschreven, tot dewelcke wij ons mede refereren, sijn
eerw. sal nae Banda vertrecken, om sijn residentie te nemen in de plaetse
van den eerw. D. Antonius Verhagen, dewelcke den 9. Septembris inden
Heere gerust is, en in sijn leven met alle getrouwicheit de gemeente
aldaer gedient en gesticht heeft. De gemeenten en scholen in Banda
zijn mede in een goede staet nae het schrijven des eerw. D. Johannes Heurn,,
,,stede, en der broederen des E. kerckenraets, de proponent Hendrick Pont,,
,,kassen die sijn residentie heeft op Poulouaij is aengeschreven dat
sijn examen peremptorium om redenen alhier soude moeten uijtstaen
in dien tot het predickampt soude willen gevoordert werden. Ten
waere de Ed. H.r Generael selfs in Banda arriveerde.

Pto —

De Eerw. D. Johannes Jansz. Wilelmius dewelcke nae het Eylant Keij
vertrocken was, & nae dat eenige maenden aldaer sijn woninge aen
lant genomen hadde, om te ondervinden wat inde bekeeringe der
heydenen aldaer te doen was, heeft bevonden dat dese natie niet soo
goet aerdigh was, & tot christendom genegen, als wel voor dese by
eenige gemeent & geschreven is, Ja dat de selve inwoonderen door
eenige gevluchte Bandanesen tegen onse natie waren opgehitst & ver-
bittert, alsmede dat hij meermallen in merckelicke perijckel was
geweest om doot geslagen te worden. weshalven met sijn bijwesende
geselschap van daer scheijdende, in meeninge om nae Banda wederom
te keeren, zijn door de stroom ontrent het eijlant Russolaút vervallen,
& niet wetende vande opgeresene tumulten, bij de inwoonders aldaer
die onder schijn van vrienden met eenige verversinge aen boort
quamen overrompelt, & gevangen genomen. doch nae het schrijven
D. Welrnii verhopen dat wederom door Godts hulpe sullen verlost
werden. D. Johannes Lindenborn, geboortich uyt Hessen, geweesene pre-
dicant tot Grebbelens, doch in qualiteyt van cranck besoecker op het
Jacht Oostcappel ons toegesonden vande classe van Walcheren, ver-
toonde ons verscheyde attestatien & recommandatien van de broederen des
classis van Wesel, Arnhem, & Walcheren, & nae beproevinge van
capaciteyt & gaven int prediken, is alhier nae dat de canones synodi
Dordracenae anni 1618 et 1619. met sijn eygen hant onderteeckent
hadde, int predickampt herstelt, & met het Jacht Petten van hier
nae Ilha Formosa vertrocken, alwaer wel gearriveert is om neven
de Eerw. D. Roberto Junio, D. Assuero Hogensteijn & Carolo Agricola
in Sinkan zijn residentie te nemen, & alles aldaer te helpen verrichten
dat tot winninge der zielen vande selve natie van nooden is. De
eerw. D. Georgius Candidius heeft nu eenige tijt meest sijn residentie
bij de hr. gouverneur int casteel op Taiouan gehadt, sijn E. wert
hier wederom in martio toecomende verwacht, de staet des christen-
doms aldaer is nu wederom door de geluckige komste vande hr. gouver-
neur Putmans vrij wat beter, als voor desen U.E. geschreven hebben
wenschen dat de goede godt continuatie wil verleenen, & den arbeijt
sijnder dienaeren aldaer segenen. De eerw. D. Abrahamus Rogerius
is mede verwaerende, & gemeente Jesu Christi tot Paliacatta int Portu-
gees & Duijts stichtende. D. Jonas Adertsz. resideerende in Ternaten
(alwaer het concubinatus extraordinarie in swanggaet & noch geen
gemeente opgerecht is) heeft om sijn verlossinge van daer versocht,
doch can voor dees tijt niemant derwaerts gesonden werden, bij ons
zijn alhier, nevens eenige stichtelicke huijsgesinnen, met verscheyde
schepen, & Jacht gearriveert stichtelicke cranckbesoeckers met
namen Jasper Jaspersen, Claes Thomas, alhier overleden, Simon
Claesz, Sibbe Wopps, Otto Jacobsz, Arent Jacobsz Cool, Lambert Gerritsz,
Edert Woutersz, & de eerw. D. Johannes Scotanus dienaer des H. Evan-
gelii, vertrouwen dat deselve gesamentlick de kercke Jesu Christi in
India goede dienst sullen doen, bedanckende U.E. voor de christelicke
sorge versoeckende dat sulcx jaerlicks magh geschieden. Voorts biddende
U.E. om verscheyde goede insichten dat U.E. wederom gelieve een
seminarium te herstellen van eenige stichtelicke, & godsalige studenten
die ten minsten, alhier in India thien jaren behoorden te continueren
tot dienst van Gods kercke, & ons toetesenden eenige postilla Jusli,
Bulai, Adami Westermanni, Strackii, L. Mahumii, Zepperi, Biblen
van correcte editie, & vande nieuwe oversettinge, psalmboecken
pampier pennen & andere stichtelicke tractaten, nevens Maleysche
Evangelia, Catechismi int Spaens, & Maleys, als waer door de scholen

connen werd

Formosa

konnen werden onderhouden, ende oock de kerckelicke saecken konnen werden
bevoordert. Wij hebben voor desen aen de E. broederen des classis
geschreven, dat van onsen 't weegen aen U.E. souden versoecken, dat de
duysent R^ls van d' van Sr Dirck van Lier, in sijn leven borger alhier,
aen den armen gelegateert, door ordre van U.E. aen de diaconie
alhier mochte betaelt werden. Doch hebben tot noch toe geen antwoort
becomen, ende hopen dat met de alder eerste gelegentheit een gunstige
antwoort van U.E. sullen verstaen, ende dat de penningen door U.E.
ordre aen den armen alhier sullen werden betaelt. Wij connen mede
niet naerlaten aen U.E. te recommanderen de crancke besoeckers
Pieter Jansz van Groeningen, ende Pieter Douwesz van Embden, die haer
verbonden tijt met goede stichtinge hebben uytgedient ende van hier
over Suratta vertrocken zijn nae Nederlant, als mede Andries Dircksz
die met goede stichtinge eenige jaeren in Taiovan gelegen heeft —
vertrouwen indien deselve versoecken wederom U.E. dienst versoecken
~~vertrouwen~~ dat iwe gunst sullen smaken. Wij hebben mede tegen-
woordigh oorsaeck om den E. H^r generael Antonio van Diemen
ende heeren Raden van India te bedancken, wegen het christelicke insigeren van
het houwelick der coopluyden, ondercoopluyden ende assistenten tot
wegh-neminge van veel erger [illegible], ende moeylickheden voor ons
vrouwvolcke, ende wenschende dat haer E. daer in sullen continueren.

Hier mede achtbaere, eersame, wijse, voorsienige heeren ende broeders
besluytende, bidden dat de almachtige U.E. staet ende persoonen voor
alle quaet ende onrust wil behoeden, U.E. negotien tot uytbreydinge des
rijcks Godts segenen. Gegeven in onse kerckelicke vergaderinge
tot Batavia op Java major ende met onse gewoonlicke signature
bevestight den 27 Decembris A° 1636

U.E. [illegible] des
kercken raets.

Gerardus Leeuwius p.t.
synedrij preses.
Nicolaus Molinaeus synedrii
pro tempore scriba.
Samuel Carher dienaer des H.
Euangelij tot Batavia
Jacobus Dortrecht ecclesiastes
Johannes [illegible] eccles.
[illegible] ouderl.
Maerten Jansen [illegible]
ouderling.

17 September 1636

Den Ed Heeren Bewinthebberen
der Camer tot Amsterdam.

Genade ende vrede in Jesu Christo.

Edele, Eerentfeste, Achtbaere, wyse, vrome, ende seer
voorsienige Heeren.

Nae eerbiedige groetenisse ende
toewenschinge des Godlicken segens over U.E. persoonen
handel en regieringe, dient deser U.E. te verwittigen, 'tgeen
nae mijn laetste schrijvens ter plaetse mijner residentie
is voorgevallen.

Ick hebbe in mijne voorige vermelt, hoo dat
Ick (de opgeresene onrust in de Uliassers gestilt zijn-
de) weder tot Honomoa ende Poduyt mijne residentie
genomen hebbe, de schoolmeesters des selven eylandts daer-
onder-rechtende: hier in hebbe ick gecontinueert tot dat my
eenig vergift inde spyse gedaen zijnde, door swackheyt;
hoe wel t'selve vergyft Gode dancke daer quyt wiert;
gedwongen ben geweest, vanden E.d H.r Gouverneur ontboden
zijnde, mij aen t'Casteel tot Amboina te vervoegen, alwaer
weder om ter gesontheyt door Godes zegen gecomen zijnde
ben ick met goetvinden des E. Kerckenraets ende des E.d
H.r Gouverneur nae het eylandt Nussalau gegaen, alsoo de
opperhoofden van t'selve eylant, sulcx op den E.d H.r
Gouverneur versocht hadden, Ick nam mijn residentie op Lenito
eene cleyne stercken negrij oft dorpe, dicht by Titouway
gelegen, twelck de volckrijckste negrije deses eylandts
is: predickende op den dach des heeren inde kercke die op
het strandt staet, daer die van Lenito, Sila ende
Titouway t'saemen ter predicatie comen. Dagelicx
onderwees Ick inde christelicke religie, eenige school-
meesters van Uliassers ende Nussalau, die by my
op Lenito quamen. Hierentusschen gebeurde het
dat Mart 17, die van Ika gevangen naemen drie Jon-
mans van Lenito ende een van Titouway, die zy
niet weder wilden weergeven, maer hielden se in haer
negrije als oft zy se wilden op rantsoen setten, onder
pretext van dese te willen verlossen, vergaderden
alle de opperhoofden van Nussalau tot Tytouway; te
huys latende pati Malagia die de Nederlanders meest
toegedaen is, ende hielden raet van gewichtige saecken;

vant buyten

want buyten gewoonte, geen Jongelieden op de balee
hetten comen. Doch Godt de Heere bestierde het soo,
datter niet quaets besloten wierdt: nochtans en wilden zy
geen praüwen ofte schuyte verleenen, voor de soldaten daer-
leggende om ginds weder na Honomoa te varen;
soo dat wy niet en wisten hoe zy het voorhadden.
Ick wierdt wel van des Pati Lonitos broeder die
my goetgunstig was, gewaerschouwt, dat het best was
na Honomoa tot de veylicheyt te vertrecken: Daerom
als het volck te Lonito uyt vrese van des Kimalaha
Corro Corron, haer goet uyt de negrye brachten, ick
sulcx mede versocht hebbe: maer de opperhoofden en wilden
myn vertreck niet toestaen: myn meeste sorge was dat
door die van Iha souden gedwongen worden, om my, tot
verlossinge van 't volck van Lonito over te geven: het
welcke my veel swaerder dan de doodt geweest soude
hebben: Doch Godt de Heere versach het, want Marti
ulto sagen wy twee Jachten na Honomoa seylen, waer
van het eene genaemt Waterlandt quam voor Titouway
setten, en uyt het selve quam des avondts, de Sergeant
Hans Jacobs met een soldaet, boven op Lonito, my aenseg-
gende uyt de naem des Hr. Gouverneurs, dat ick na 't Castel co-
men soude den volgende, ick my gereet maeckte, daer quam des
morgens daer aen, de Radja ende Pati met eenige orangkayas
van Titouway by my, op Lonito; de oorsaecke vragende,
waerom Ick vertrecken wilde: Ick antwoorde, dat de
vloot van Batavia gecomen was, ende mede selve een nieu-
we bedienaer des Godlicken woordts, die my soude ver-
lossen; dat ick ontboden wiert om de selve te spreecken,
dat hy in myn plaetse, haer inde Christelicke religie soude
behulpig wesen, opsicht op de meesters, scholen en kercken
dienst nemende: hier op gaven zy my licentie om te vertrecken;
en deden my e met eenige [illegible]: protesteerende dat
haer aende Christelicke religie, aende Princen van Hollandt et en
den Heer Gouverneur, getrouwelick tot der doodt toe souden
en het bevel des Ed. Hr. Gouverneurs tot allertyt veerdiglick
naecomen wilden.

et soo zynze gewoont den Hrn. Staten Gener[ael] en zyne Princel. Excellentie te noemen.

Met het Jacht ging ick na 't Castel alwaer ick
veele groote veranderinge en onrust gevonden hebbe, die niet
alleen als myne vorige missive U Ed. genoegsaem aenwyst,
eerst inde Uliasers ontstocken is geweest, maer is al

voor die tyt

voor die tyt gedreygt geworden, vande ongestadige Am-
boineesen, die gants tot veranderinge, nieuwigheyt ende on-
gebondene vryheyt genegen zyn: want ten tyden vande
Hr Gouverneur vanden Heuvel, hadden de amboineesen mede
aent Casteel heymelick beraetslaegt, de Nederlanders on-
versiens te overvallen ende te vermoorden, ten ware Lau-
rens Marcus de thooft van Hatiwe, sulcx weder spraeck
ende wederhouden hadde: Gelyck de selve laurens
Marcus verclaert heeft: ende is aen my ende Sr Pie-
ter Vuyts lieutenant, leggende op Honimoa Anno Dom
1635 door een geloofwaerdig orangkaya van Oulat te
kennen gegeven; dat de onruste in myne missive des voor-
leden Jaers vermelt, gestilt zynde, daer naer het volck
int eylandt Uliaser voorgenomen hadde, haer seditieus-
lick te onttrecken de gehoorsaemheyt der Oost Indie
Compagnie, ende den Kimelaha toe te vallen (die gesyt wer-
de met sekere kagien haer daer toe te nodigen) maer wierden
wederhouden, door de comste vande Ed Hr Gouverneur
Gysels met de nieuwe gesondene macht: waer van ick als
doe den Ed. Hr Antonio van Diemen verwittigt hebbe.

Nu schynt het, heeft het onder voornemen zyne
voortgang genomen, hoe wel den amboineesen vanden Ed.
Hr Gouverneur: soo zy selfs seggen, geen oorsaeck daer toe
gegeven is: het welcke sich aldus heeft toegedragen.
Febr: 22 laest leden, is een deel vande negrye Soya
genaemt, die beneden aent Casteel woonde, des avonts
opt geberghte naer haer oude negrye geloopen; den volcke
daer naer het overgebleven deel, met tvolck van eenige
andere negryen als Porta, Halon, ende Oetomori gevolgt
zynde haer tot noch uytgenomen die van Halon int ge-
berghte [illegible] onthoudende ende haer de gehoorsaemheyt
des Hr Gouverneur onttreckende. om dit te wege te bren-
gen, hadden eenige amboinsche opperhooffden onder tvolck
uytgestroit, datter een brieff van Batavia gecomen
was, waer in belast wierdt dat men alle de amboinsche sou-
de vangen, in boeyen sluyten ende naer Batavia vervoeren;
dat een Soon van Radja Kilang, die wel lesen ende
schryven conde, desen brieff by geval in handen gecre-
gen ende gelesen hadde: sy voegden daer by, dat ten de-
sen eynde een groote menigte boeyen met het schip Bueren

gecomen

gecomen was ende dat eenen met boeyen int siecken-
huijs gebracht: hielden met boeyen inde kercke begra-
ven waeren, ende seyden dat om haer te vangen zy op den
selven dach Febr. 22. belast waeren alle jonck ende
oudt ter kercken te comen, om Godt de Heere te danc-
ken voorde verovering van amboina, ende dat haer ten sel-
ven eynde door de boode was aengeseijt, datse ter maelt-
tyt souden comen; de oranghkayen int Casteel, de
Gemeyne man int siecken huijs ende de vrouw persoo-
nen inde kercke: dat menze dan te saemen soude aen-
tasten; ende dat hier toe mede gestreckt hadde, de opschry-
vinge aller naemen van tvolck, die in Hoya ende Halon
meer dan een maendt te vooren geschiet was.

De Hr. Gouverneur: het eerste weghloopen van
tvolck van Hoya verstaen hebbende, dede alle opperhoofden
soo die bij tCasteel als die op tgeberghte waeren, bij hem roe-
pen, vraegende wat de oorsaecke vant het weghloopen
was zy verclaerden (alsoo geseijt wordt) dat de oorsaec-
ke was, de opschrivinge aller naemen van mans ende
vrouw persoonen, door den Ds Jacobum vertrechtium ge-
daen, in Hoya ende Haloe: twelck int begin van Januario
geschiet was, sonder eenige opspraeck; Jae met behulp
vande Radja ofte opperhooft van Hoya; op dat het volck
te beter te kercken soude getrocken worden: vande
brieff die haer wijs gemaeckt was, dat gebieden soude
datze alle gevangen ende geboeijt naer Batavia souden
gesonden worden swegen zy stil: vande onrusten ende
grooten misconttentement dat zy hadden in het altelanck
ende te dicwils vangaen ofte roeijen op de Corra
Corren ende van quade bejegeningen vermaenden der
ter tijt eenige vande voornaemste hoofden; maer
zy en toonden niet, de afkeericheijt ende onwillicheijt
tegen onse natie, die haer herte hadde opgenomen, uijt de
quade bejegeninge die zy pretendeeren voornamelick
op de twee laetsten tochten ontfangen te hebben; als zy
eenige Corre Corren vermelden, ende als daernae te
kelebeen op Ceram eenige note muscaet boomen sche-
den ofte omhieuwen. Het schijnt dat zy door eenige gele-
gentheijt dee ter verhindert zyn geweest, dit te openbaeren;

ende het haer

Ende het haer best gedocht heeft, de voorsaecke Calumni-
euslick op de vermelte opschrivinge te leggen, waeraf
een attestatie Gemaeckt wiert ende by haer allen
onderteeckent zynde, by de Hr Gouverneur Jochum
Roelofsen is berustende.

De opschrijvinge der naemen moest door de
schult dragen, die geschiet was, om haer tot gehoor
van Godts woordt (waer toe naelatig waeren) te
beter te trecken: wandt de Ds Helmichius saliger,
voordesen de naemen Inpoita, Amahousen, Batue,
Tawiri ten selven eynde mede op geschreven heeft, aen-
gesien dese volckeren gewoon zyn, door een cleyne boete
als van 4 oft 6 stuivers tot de kerckgang geconstringeert
te worden, het welcken haer opperhooft den selfs gebodi-
neert hebben ende onder onse eygene natie hier mede
gepleecht wordt.

Maer als nu is door Godts vaderlicke bestieringe
die de waerheyt niet altoos laet onderdruckt blyven, de
vermelte opschrivinge van de Calumnie bevryt: wandt alle
de opperhoofden van Amboina, nu weet uyt seggen dat
tyden zy voorgaven aengaende de vrese van gevangen
ende gebocyt versonden te worden, datter hier toe bevynden
gecomen waeren; dat hier toe de naemen opgeschreven
zy ter kercke ende ter maeltyt genoodicht waeren
ende de portugysche macht vreesen, dat het selve maer
veinsingen ende loose pretexten ofte voorgevinge ge-
weest zyn: om onder desen schijn met haer goet veiliglick
nae t'gebergte te loopen, haer daer te verstercken ende
alsoo vande Nederlanders af te sonderen.

Maer dat de rechte oorspronckelicke oorsaecke dieser
beroerte is; eensdeels, het all te dickwils alte lang ende te
verdrietelick pangayen ofte royen op de corre corren,
ende ten anderen principalick, de bejegeningen dieser voor-
namelick op de vermelte twee laeste zee tochten, seggen
uyt gestaen te hebben.

Aengaende het pangayen ofte royen op de corre-
corren; haer clagte is; dat de royers duerende de tochten
die somtyts van 6 weecken, somtyts langer, somtyts corter
vallen, ellendiglicker leven dan eenige slave op heel Am-
boina hebben; als dat zy moeten nacht ende dagh royen,
sittende met het lichaem meest ende deel naect, soo dat sommige

Het onderlyt

~~[illegible]~~

het ouder lijff, doorde lange vatticheijt ende ongemack versorght ende verrottet; ende dat soo met tochten beswaert zijn geweest, dat geen tijt hebben gehadt, nae behooren haere hoven offe thuijnen te besaijen ende te beplanten; soodatse tot groote armoede gecomen zijn: dat wijf ende kinderen hebben moeten gebreck lijden ende zij gedrongen zijn geweest, haere goude ende silveren Juweelen, cleeden ende andere goederen, tot onderhouden van haer huijsgesin te vercoopen.

Dit achten zij noch verdraeglick voor haer te wesen; Maer haere claechte is voornamelick, dat op dese laeste tocht nae kelebon die geschiet is in December 1635 buijten alle mate onredelicken hardt gehandelt zijn; want de roeijers (seggen zij) wierdt geen tijt vergont snachts te rusten; werden vande Nederlantsche opperhooffden op de Corre Corren doe baerende geboden, in ses uijren soo verde te roeijen als in 12 uijren gewarcken conden, met dreijgemen=ten soo dat niet doende, dat geslagen souden werden; voegen hier bij, dat ze het achten der amboinesen niet weten te excuseren, willende dat voort pangaijen souden: stieten t volck met voeten, sloegen ze met rotang: onder andere, dat een van d'ma van een officier met een hout een gat int hooft geslagen werde, het welcke groote verbitteringe veroorsaeckte: (schoolden ende haer seggen) niet alleen tgemeine volck, maer oock de orangkaijen voor schelmen, beesten, honden: stieten t volck met voeten: claegen vooralle datse twee opperhooffden, de eene vande negrij Bagonala d'andere vande negrij waij op de Corre Corren inde boeijen slaegen omdat een luttel achter aen quamen; het welcke zij achten een onverdraegelicke versmaetheijt, niet alleen voor die twee, maer alle amboinsche opperhooffden te wesen & seggen lievers te willen sterven dan op haer eijgen cost roeijende, sulcke over last te lijden.

Dit was het vier dat haer gemoet, t welck met d'andere miscontentementen, als met swavel opgevullet was, gants ontstack; soo dat gelijck de opperhooffden der dorpen mij openlick verclaerden, dit de oorsaeck is deser ontstaende oproericheijt ende vandt wechloopen des volcx nae tgheberghte.

Want zij selfs op de vermelte tocht van kelebon, beraetslaegden alle de Nederlantsche officieren die op Corre Corren waeren doodt te slaen & inde zee te werpen: gelijck Radja Noussenive, Boucomde-hotis hooft van Hative ende

andere orang-

andere orang kayen bekommen; om haer oude ende vergaerde mis-
handelingen ende alle andere misnoegen te wreken: ende het soude
geschiet zyn (het volck van oma presenterende de eerste
te wesen, die het werck beginnen souden); maer de goede
Godt bewoog het herte van eenigen amboneesche opper-
hoofden, daer tegen te spreecken ende sulcke moordadicheyt
te verhinderen. Radja Kessenive verclaert mede dat
de rechte oorsaecke aller deser onrust ende oproericheyt is
dese quade bejegeningen, die de amboinesen op dese twee
tochten ende voornamelick op die van kelebessi uytgestaen
hebben: maer de selve Radja Kessenive met zyn volcke,
als mede Latiwe Tawiri, amahoesse, mardika, een deel
van kaloe baguala way ende hatoe alsmede het volck
vant eylandt uliasser hebben haer beter bedocht ende zyn
onder de gehoorsaemheyt der Heeren Compe. gebleven.

Maer de Inwoonders vandt eylandt Oma, rebellen
tot de volcke Radja Kessenive, Jan Pays, den Pedro
ende Nattahoudi gesonden zynde, om te vragen de oorsaecke haer-
der oproericheyt (wandt zy openbare hostiliteyt betoonden)
hebben geantwoordt, dat het was oversmedts het dicmael ende lange
reysen op de Corre Corren als mede voornamelick oversmedts
de quade bejegeningen op de vermelte tochten verdragen; verclae-
rende dat noch te zy, noch te de anderen amboinesen, tot geen vrede
verstaen souden; ofte de Nederlantsche officieren, die haer soo
mishandelt hadden, die ze tot 6 oft 7 by namen noemden, son-
der van amboina gelicht ende versonden werden; wandt beden
ofte opschrijvingen en vermaningen zy niet. Soodanige verclae-
ringen hebben, Radja oulat, Radja Lapeiro, Radja Tenaha
pati Herman ende andere opperhoofden van het eylandt uliasser
mede gedaen, seggende het te lange ende dicwils pangayen;
als mede de voornamelicke de quade bejegeningen op de
tochten den amboinesen aengedaen de oorsaecken deser oproericheyt
waren. Maer dieselve aerdt der amboinesen best bekent is ende
haer oogemerck uyt haere redenen gemerckt hebben, oordeelen
dat het geheel deser volcke ende voor all der opperhoofden gants
genegen is, tot eene ongebondene libertheyt; dat zy haere onder-
danen tyranniseren mogen naer haere gelieven Soolyck zy voordesen
sonder eenige wetten, alleen naer tgoetduncken haerder opperhoof-
den zyn geregeert geweest: als mede dat ze niet meer tochten
te water behoeven te doen, alst haer gelieft: dat ze veel vrou-
wen mogten houden ende allerley licentie mogen genieten int huwe-
licke ende buyten huwelick, volgende de verdorventheyt haerer

herten.

hebben. Tot dese ongeregeltheyt souden sy weder te vervallen en
hebben tenderen, ende haer veele op geworpen tegens onse natie,
pretenderende dat het wegen op eenige Corren en de mishandelin-
ge haer onverdraegelicke zyn in welcke haer voornemen sy vanden
meeste op Hitoe en ande Tanatanen (als men seyt) gestyft en
voort gedreven worden. Ondertusschen nochtans opt gheberchte, inde
negryen Kielang, naer ick de schooldienst ende Godts dienst
beter, dan in tyden van vrede gedaen hebben.

Dit hebbe ick U.Ed. willen verhalen en te kennen geven,
voornamelick op dat, in dien eenige quaetwilligen die de leu-
gen liever dan de waerheyt hebben, souden mogen de schult deser
onruste leggen, op het goede werck, twelck tot stichtinge
der zielen aengeleyt was, U.Ed. souden weten wat vande
sake ware. Ick vertrouwe dat dese onruste met de comste des
Heeren Gouverneur Antonio van Diemen tot Amboina, haest gestilt
en ter neder geleyt sal worden.

Ick hadde gemeynt, als nu naert vaderlandt te gaen; maer
ben genoodtsaeckt dit jaer hier over te blyven, alsoo myn dienst in
de maleysche taele by tCasteel nodig was, tot stichtinge der
amboinsche Gemeinte: want de E. [illegible], in ma-
yo nae Batavia vertrocken is: het welck te liever dede, nae-
demael een goede menigte der amboinesen tot predicatie ver-
schynt: doch hope de Gemeinte en staet van Amboina het toe-
comende jaer in vrede latende, soot Godt de Heere gelieft, nae
tvaderlandt te comen.

Hiermede

Edele, Erentfeste, Achtbare, Wyse,
vrome en seer voorsienige Heeren, dese besluytende, bevele U.Ed.
persoonen en regieringe der Godlicker genade, die U.Ed. staet
in India in macht ende middelen laete toenemen, tot meerder
verbreydinge des rycx Christi onder de heydenen. Vaertwel.
Gegeven int Casteel Victoria op Amboina den 17 sept. An. Dom.
1636.

118.

U Ed.en
dienaer
Justus Heurnius

Den Eerentfesten Manhaften Wijse
Voorsienige ende Zeer Discrete Heeren,

Mijn Heeren. Naer dat wij den 16en februarij
1636 staet Waerde met de vloot in Godes
name in Zee geloopen, ende den 19en daer aen-
volgende de Cannael affgeraeckt zijn, (gelijck
U.E. bij onse volboden met dien p.e den lootsman
Jan Gerritsz de Jonge geadviseert is), hebben
wij de reyse altijt gevordert, tot dat wij
bijsonderlinge naer diversse ongehoorde stormen,
stilten ende variabele winden, op Batavias
reede den 25en Julij voor anckergevangt zijn,
alwaer wij verstonden, hoe dat alle onse
andere schepen uijt het loopen vande Saffer
baij, sommige door storm, eenige vrijwillich,
en andere door misverstant, vande vloot
geseparreert, gesamentlijck insalvo waren
gearriveert, datmen in vrede handelinge
stont met die van Bantam, datter voorts-
geen apparentie was van vrede met de
Mattram, dat de negotie in Chaijouwan, Japan,
ende andere plaetsen gelijckelijck waeren
gerestabilleert, gelijck wij daer naer mette
comste vanden E. Gouverneur Putmans geduurende
hebben verstaen, dat mede inde Suratse, Persien,
ende Indistandische quartieren den handel
naer wensch continueerden, ende int summa
dat de begunsten van het Generale
Gouvernement vanden E. Heer Antonio
van Diemen soodanich waeren, dat weder

ter

heten. Tot dese onge regeltheyt souden sy wedder te vo[...]
hebben den desen eynde haer veele op geworpen tegens on[...]
vertonende dat het regen op. teure leeren ende de Mi[...]
gen haer ondraegelicke zyn in welcke haer voornemen [...]
nen op Hitto ende ander Tarnatanen (als men seyt) g[...]
voort gedreven worden. Onderhouden nochtans op tgebergte
negryen kielang, naeo etc de schooldienst ende Godt[...]
beter, dan in tyden van vrede gedaen hebben.

Dit hebbe ick U Ed. willen schalen ende te kenne[n]
voornamelick op dat, indien eenige quaetwillige di[...]
gen liever dan de waerheyt hebben, souden mogen de sch[...]
onruste leggen, op het goede wercke, twelck eerst i[...]
der Leelen aengeleyt was, U Ed. souden weten wat[...]
saecke waere. Ick vertrouwe dat dese onruste met de[...]
Hr Gouvr. Antonio van Diemen tot Amboina, ha[...]
ende ter neder geleyt sal worden.

Ick hadde gemeynt, als nu naet vaderlandt te[...]
ben gemoedtsaeckt dit Jaer hier over te blyven, alsoo myn[...]
de maleysche taele by t Casteel nodig was, tot stichti[ng]
amboinsche Gemeinte: want de E. Verrechtin[...]
ge nae Batavia vertrocken is: het welck te liever[...]
de mael een goede menigte der amboinesen tot predi[...]
schynt: doch hope de Gemeinte ende staet van Amboina
comende Jaer in vrede latende, soo t Godt de Hr geli[eft]
t vaderlandt te comen.

Hiermede

Edele, Eerentfeste, Achtbare, [...]
vrome ende seer voorsienige Heeren, de se beslutende, bi[...]
persoonen ende regieringe der Edelicker genade, die U Ed[...]
in India in macht ende middelen laete toenemen, tot [...]
verbreydinge des rycx Christi onder de heydenen. vaertw[el]
Gegeven int Casteel Victoria op Amboina den. 17 sept. An[no]
1636.

U Edlen
dienaer
Justus Heurnius

Der Eerentfeste Manhafte Wijse
Voorsinnige ende Zeer discrete Heeren,

Mijn Heeren. Naer dat wij den 16en februarij
1636 vant Vlacke mit de vloot in Godes
naeme in Zee geloopen, ende den 19en daer aen
voorgaende de Cameel affgeraeckt zijn, (gelijck
U Ed: bij onse voorgaende met dien per den Lootsman
Jan Gerritsen de Jonge geadviseert is) hebben
wij de reyse altijt gevordert, tot dat wij
zijnde naer diversche ongehoorde stormen,
stilten ende variable winden, op Batavias
reede den 25en Julij wel aengelangt zijn,
alwaer wij verstonden, hoe dat alle onse
andere schepen int verloopen vande Taeffel
baij, sommige door storm, eenige vrijwillich,
en andere door mistich weder, vande vloot
gesepareert, gesamentlijck insaluo waren
gearriveert, datmen in vrede handelinge
stont met die van Bantam, datter oock
goede apparentie was van vrede met de
Mattram, dat de negotie in Thaijouwan, Japan,
ende andere plaetsen geluckelijck waeren
gerestabilleert, gelijck wij daer naer mitte
comste vanden E: Gouverneur Putmans gaeren
hebben verstaen, dat mede inde Suratse, Persise,
ende Indistandische quartieren den handel
naer wensch continueerden, Ende int summa
dat de besigheden van het Generael
Gouvernement vanden E: Heer Antonio
van Diemen soodanich waeren, dat weder

Hoe

goede voorde Comp.ie ende trouwe dienaers der
selve. daer wt staet te verwachten, met
welcke goede tydinge wy ons ten hooghsten
verplicht hebben, de Heere zy gedanckt,
ende gebeden, dat het geene voorder te
verrichten staet, strecken mach tot zynne
eeren, welstant vande Ed.e Comp.ie ende
ons lieve vaderlandt,

Wy verstonden mede dat de zaecken in Molucquen
redelyck, ende die van Banda in goeden -
staet waeren, maer dat de oneenicheden, ende
troublen, in Amboina zoo waeren aengewassen
dat veele sustineerden, dat d'E. Gouvern.r
Generael op de zaecken t'zy met minne, ofte
gewelt van wapenen te redresseren, sich
selven in persoone met een considerabele
ende navalen macht derwaerts zoude
transporteren, gelyck den 12.e Novemb.r
inde vergaderinge vanden Raeden van India
besloten ende geresolveert is. Maer bemerckende
sulcx d'E: ende Raeden, hebben gelieft my in
den E: Jan Ottens mede Extra: Raet te
committeren, om zynne Ed: in plaets, indien
ofte daer van noode zoude mogen wesen, te
assisteren, zoodat wy mette hooghgedachte
macht op ommemergen vroucq verliesinge te
verwachten, Godt geve alles ten meesten
dienste ende besten proffyte vande Ed.e Heeren
Comp.ie: mach commen te gedyen,

De voordere ende naerdere particulariteyten van
tgepasseerde gedurende onse voyagie zullen -

U Ed.e uyt onse dachregister ofte Journael
mitsgaders resolutien ende des sententie (de welcke
om de selve niet prolix te wesen) hier niet bene-
vens, [illegible] conne verstaen [illegible]
onse gedragen.

Belangende de 2392 Rx van 8en mij Compotoir [illegible]
d'Equipagie was Reynders Brustens, ende was
sulcx by de boecken vande Comp.ie als die vande
gerooffde ende de meester mitt mede conne [illegible]
vinden als 1449 Rx van 8en gelijck U Ed.e uyt
de schrivens my den broeder [illegible]
[illegible] alle t'welcke mit d' H.r Generael
ende Raden van India [illegible] gecommuniceert
die mij onderrichten dat't gebroeckende proceed.
uyt schade op de geconfisqueerde Equipagie
ende Negotiatie gebracht, derhalven ick mijne
pretentie van't restant op d'e Brustens [illegible]
andere [illegible] moste soucken, alle t'welck
als synde [illegible] ende weynich
apparentie siende om yets vorders daer van
te recouvreren, hebbe mij goetwillichlyck
laten contenteren, Versouckende vriendel.
dat ons dese penn. mettet [illegible] vanden 27en
Augusti 1629 woegelde U Ed. schriftelycke
acte ende toeseggingen mogen worden goet
gedaen [illegible] opt Comptoir Batavia
[illegible] mij doende die [illegible] t'sich
[illegible] dagelijcx [illegible] stadt
te gemoet siet, ende is dit [illegible] Vaderlant
[illegible] staen [illegible] t'eijndigen
[illegible] naer [illegible] staet [illegible] te mogen
[illegible]

selven, Doch zoo Uwe Ed.n hier toe niet
te vonden te solliciteren, (dat Ick hope Jae) Soo
gelieve dan d'e penningen metten Intrest
afsweeren onder de Comp.ie op Intrest te
behouden, ende ons daer van ontfanghende behoorl.
Obligatie in amplissima forma. Waermede
de Ed.e Comp.ie t'synder tijt sullen mogen a-
lensgelegentheyt. Want op ons den Wederkeerende sullen
niet naer laeten bij aller mogelijcke middelen
schuldige danckbaerheyt te betoonen, met zoo
goeden affecte als ick naer mijne slechtheyt
gesneden te als U Ed.n Godt almachtich bidde

Mijn Ed.e Eerwaerde Manhafte Wijse voorsienige
ende seer discrete Heeren, U Ed.n te bevelen
t'recommanderen gelieve van aller U Ed: gelucksalige
ende wenschte der beginne, In Batavia desen 28
december 1636.

U Ed: dienstschuldiger dienaer

Antho. Caen

Den Eerentfeste Eersaeme wijse voorsienige ende
Zeer discrete Heeren.

D'Ed.e heeren Bewinthebberen der Vereenighde
Nederlantsche geoctroyeerde Oost Indische Comp.e
ter Camere tot

Amsterdam

P.r 't schip Banda dat God bewaere

Journael vant Schip Banda gehouden door Ordre vanden E. Heeren Raden van India etc. en Commandeur over ditto Scheepen

Anno 1636.

Adij 16e Februarij zijn wij met de Vloote in zee [illegible] naer in zee geloopen, door de Spleet gepasseert met ontrent hondert andere Schepen, die op den wint langen tijt met smerte gewacht hadden, en hebben Duijnkercken noch voor den avont op zijde uijt gesicht gekregen —

Des S'nachts den wint tegenloopende naer dat wij bij het Hooft vernamen dat wij waaren onder Engelandt naer bij going (alwaar verscheijden scheepen, met ons uijt Texel geloopen zijnde hadden vast gesetten en sommigen gants gaen vaaren, hebben wij het gewendt, en wederom coers genomen, naar Zeelandt, sorgende dat den wint zijnde langduijrighe vrouw [illegible] van Zuijdt en voort [illegible] wilde inneemen en langer behouden doch naa twee uijren door [illegible] ordre genaaden, den wint hebben wij onse reijse met groot verlangen ons wederom [illegible], en bij schaa gewondert —

17e Ditto sondaechs ontrent den middach zijn wij de Hoofden gepasseert en alsoo de Noorde genaedert 't Vrouwen Landt latende aen bakboort [illegible] Eijlandt uijt gesien

18e Ditto hebben wij Smorgens weder het Eijlandt [illegible] bij geseijlt, en wonder werden St Andries s'middaechs voor bij geseijlt, en noch Landt int Oogh geraakt Landt naaerende voorden avont, Noordt Landt int Oogh geraakt Landt vaarende voor den avont, hebben wij Zuijdt Landt voor bij loopende met Sonderlingen Spoedt teveelte van Snachts voor bij loopende met [illegible] ontrent Landt noch voor den dage zijn gecomen dicht onder [illegible] Ouessant

19e Ditto zijn wij gepasseert Ouessant, doorden mandts Hooft, Vaalmuijzen, Start, (en hebben noch voor den avont van verre op de zijde gesien Engelandts Eindt, onse coers stellende naer de Canarische Eijlanden, coers [illegible] de middach zijn door ordre van den Commandeur op Banda vergadert de opperhoofden vande andre acht Schepen, en zijn geordonneert de Zeijnden in zee te houden, bestaande int voort te gaen bij nacht en min te vrede, en duijr te woonen. bij tijde van Onweder zijn ooc de Loots tuijgen op de oorlogsche Schepen bestelt om weder te keeren naer 't Vaderlandt, wij hebben aen onsen Loots man Jan Gerritsen Bouw besloten brieven mede gegeven aen d. H. H. Bewindthebbers soo tot Amsterdam als Middelb. belangende onse Voyagie. s'middaechs hebben wij de hooghte geraakt van 48 graden 22 minuten, des avondts hebben wij (gelijck oock des anderen daechs) geseijlt Z: W: ten W: om met te naer te coomen aen Cabo finis Terra —

Den 21 en 22 Ditto hebben wij geseijlt Z: W: ten Z: den wint hebbende somtijts O: somtijts N: O: somtijts O: N: O: met tamelijcke koelte, de lucht zijnde merendeels betoghen, gemengde met cleijne [Binnen] Suijd en Haagel. en daar naar in mindere vlaaren bij tijden Rogen —

23 Ditto

Anno 1636. Februarij Int Schip Banda

23. Ditto met N. en N.O. windt hebben wij cours genomen recht Zuijden. S'middachs bevonden op de hooghte van 42 graden 15 minuten. naa de middach een regen boogh en regen

24. Ditto den windt en cours als vooren, de hooghte heeft niet connen genomen werden, door faulte van sonneschijn naar gissinge sijn wij geweest ontrent de hooghte vande Barlees te weten op 39. graaden 53 minuten. Naerkomende volgende den artijckelbrieff aen het volck in plaetse van koop gelt is het gedeijlt den Capiteijn wijns voor ijder back

25. Ditto smorgens den windt en cours als vooren. s'middachs de hooghte van 38 gr: 22 m: het weder ongestadich, regen boogh en regen, naa den middach den cours Z: ten W: het ondermidts de andere schepen wat achterlijcker geloopen waeren als wij

26. Ditto cours en weder als vooren de hooghte bij gissinge 36 gr:

27. Ditto de hooghte van 33 gr: 51 m cours Z.Z.W: windt en weder als vooren, alsoomen landt was smeerende is tegen den avont het Jacht de Vos voor uijt gesonden

28. Ditto de hooghte van 30 gr: 50 m: Madera en Porto Santo hebben wij noch niet int gesicht gehadt, apparentelijcke de selve savondts te vooren voor het opgaen vande Maene voor bij gedrijft, den windt als vooren cours Z. ten W: het weder tamelijck claar doch wat dijsich int Zuijden. Bij peijlingen vande sonne is bevonden aen t Compas noortoosteringe missewijsinge van 3 gr 40 m: volgende 't berecht vanden opperstuijrman Sijmon Cornelisz Pastman, desen dach is het gedeijlt het Caapsen kandtsoen ijder hooft 4 caes

29. Ditto smorgens voor dage hebben wij bij maneschijn oost waart van ons gesien het Eijlandt Lancerota, daer van met tamelijcke stilte geseijlt. nevens Forteventura, de cours Z: W: de hooghte van 29: gr: 30 m: het weder claar, maer ontrent den horisont wat dijsich, soo dat wij den hoogen berch op Teneriffa gelegen, genaemt de Pijcke (die men seght bij claer weder sesthien mijlen verre in zee te connen gesien werden) tot ons leet wesen niet hebben connen sien. gelijck oock niet in naervolgende dagen door de dicke dijsicheijt, desen dach is aengevangen het kiek kandtsoen. den Capiteijn dagelijcks voor ijder hooft

1 Maart, de hooghte van 28 gr 10 m: den windt N:O: cours Z: W: tegen den avont hebben wij aen stuijrboort gecregen groot Canarien werende inwoonders op verscheijde plaetsen hebben gevindt, apparentelijck het seecker, om malcanderen voor onse vloote te waerschouwen

Is te noteren dat wij int aendoen van Canarische Eijlanden veel sesthien mijlen oostelijcker sijn gevallen als der stuijrluijden naer gissinge was. waer van bevonden is de oorsaacke te sijn. dat sommighe ijsere spijckers ontrent het Compas, de welcke weggenomen sijn den cours naer der landt beter gehouden is

Ditto

Anno 1636 Maart Int Schip Banda

2 D°: Sondachs de hooghte van 26 gr: 50 m: den windt N: O: cours Z: W: ten westen

3 D° de hooghte van 25 gr: 38 m: den windt N: O: ten O: cours Z: Z: W: noort oostelicke misvysinghe van 2 gr: 24 m: desen dach is gecommandeert den Breeden raadt volgens de Instructie die ondertekent zynde, van alle raadts persoonen op Banda inde voorsz bewaart wert. desen dach is aengevangen het booter randtsoen. yder hooft een halff pondt ter weecke als oock het Broodt randtsoen vier pondt ter weecke voor yder persoon

4 Ditto hebben wij smorgens int gesicht becomen vier Schepen, te loefwaarts voor ons vaarende, en naa eenighe uijren seijlens twee daar van ondeckendt hebbende, bevonden dat de Edele ... Slinnes vaardert van Dordrecht met den Haert, en datt de andere Engelsche waaren, bij de welcke wij niet gecomen zijn. Snachts te woorden wat op ons Schip gecomen een Vliegende Visch, grooter als oijt gesien was van alle de geene die dese reijse meermaals gedaen hebben, zynde een gelycke vande groote Schelvisschen. desen dach is weijnich gevanceert, soo door het naarjagen vande voorn Schepen, als oock het inhaelen vande Raedtscheeps groote sloupe int raedtschip, [illegible] onder boort geraeckt was, met schade van een man. Smiddachs hebben wij de hooghte gehadt bij gissinge van 23 gr 31 minuten ontrent de Tropicum Cancri, den windt N: O: cours Z: Z: W: voorgaande coerse gelycke oock alle dagen daar naar

5 Ditto 21 gr 33 m: cours wint en weder als voorn. wederomme twee Schepen voor ooit gesien, doch niet ondeckendt

6 Ditto de hooghte van 19 gr: 21 minutes windt en cours als voorn de Kuirt meest betoogen

7 Ditto de hooghte van 17 gr: 12 m: cours. wint en weder als voorn,

8 Ditto hebben wij gecreegen de hooghte van Isla de Mayo te weten 15 gr: doch t selve Eijlandt hebben wij niet int gesicht gehadt

9 Ditto Sondachs de hooghte van 12 gr 21 m: noorder brette en naar gewoonlijcke stuijrmans gissinghe de lenghte van 354 gra: 13 m: den windt N: O: cours en weder als voorn

10 Ditto de hooghte van 10 gr 10 m: noorder brette 354 gra 40: minutes lenghte, wint cours en weder als voorn

11 Ditto. 8 gra noorder brette 355 gra 4 m: lenghte noortoostelicke misweijsinghe van 2 gr 15 m: cours windt en weder als voorn

12 Ditto 6 gra: 29 m: N: brette 355 gra 23 minutes, lenghte cours windt en weder als voorn

13 Ditto 5 gra: 10 m: N: brette 355 gra: 35 m: lenghte noordt oostelicke misweijsinghe van 2 gra: den wint N: N: O: cours en weder als voorn

14 Ditto de hooghte van 4 gra: 6 m: N. brette 355 gra 46 m: lenghte. groote calmte en stilte, de E. Commandeur met den Opperkoopman van Banda geraect op Nassauw? en

Middelburch

Anno 1636. Maart int Schip Banda

Middelburch ijder gesonden een Exemplaar vande order en instructie bij den E: H: Commandeur gemaeckt, op stuck vande 1e handt te rescontreeren. van dato den 10 Maart 1636 Waar van oock contt.e daar naa aen alle andre schepen Exemplaaren gegeven zijn. sijnde naermaels de selve instructie geinsereert int resolutie boeck

15. Ditto bij gissinge de hooghte van 3 gra 55 m: N: breete 355 gra 50 m: lenghte. stil weder en groote hitte noort oost stroomende misvijsinge van 1 gra 15 minuten

16. Ditto Sondaechs bij gissinge de hooghte van 3 gra 40 m: N: breete 355 gra: 50 m: lenghte N:O: misvijsinge van een gra: 20 m: grootelijckx ontrent den avont. een weijnich regen. donder ende blixem

17 Ditto bij gissinge de hooghte van 2 ¾ gra 10 m: N: breete 355 gra: 56 m: lenghte cours Z: ten O: naa den middach sterck regen weijnich blixem en donder. met tamelijcke coelte uit den oosten. snachts weder om stille

18 Ditto 2 gra: 16 m: N: breete 356 gra: 2 m: lenghte, stille variabel weder cours Z ten O: als voren

19 Ditto naar gissinge de hooghte van 2 gr: 4 m: N: breete. lenghte als voren, gelijcke oock cours wint en weder

20 Ditto naa gissinge een gra: 56 m: N: breete 355 gra: 44 m: lenghte. groote stilte en hitte. cours: W: ten Z: somtijts handelt naa den variabel wint

21 Ditto de hooghte van 2 gra: 10 m: lenghte N: breete. 355: gra: 34 m: lenghte. cours Z: ten O: variabel wint en weder. naar den middach regen

22 Ditto naar gissinge een gra: 17 m: N: breete 355 gra: 47 m: lenghte. desen dach is overleden Sixtus Anth: onder barbier, de eerste op Banda naa dat wij uit Texel in zee geloopen zijn

23 Ditto Saterdach hebben wij naar gissinge de hooghte geraedt van 34: m: N: breete 356 gra: 29 m: lenghte. door variable wint hebben wij gewendt (ten eerste maale in vijff weecken) en cours geset W: ten Z: door dat het weder gehouden den voorgaande cours Z: ten O: matelijcke regen tot aengenaeme verkoelinge inde hitte, die des te grooter is geweest. dewijle wij op eenen tijt met de sonne gecomen zijn. onder de linie Æquinoctiael. smiddachs gaff de sonne gans geen schaduwe

24 Ditto hebben wij naa gissinge de hooghte geraedt van 21 m: Z: breete 356 gra 40 m: lenghte. regen ende donder, sonderlinge eens schatterenden donderslach, schrickelijck om hooren, doch door Godts genaede onschadelijcke, cours als voren. wind ende weder variabel

Anno 1636. Maart int Schip Banda

25 Ditto bij gissinghe de hooghte van een gra: Z: breedte, 356 gra: 50 m: lenghte, coers als vooren, regen en variabel weder met slappe coelte.

26 Ditto smorghens vroech achter ons van verre siende een vreemt schip, hebben wij met de geheele vloote gewendt, en 't selve (ons niet schouwende maar reght te gemoet coomende) genaedert, sijnde bevonden dat het was een fraeij schip, het gewaes van Diepe genaempt St Louijs, groot sijnde hondert last, op hebbende 100 man en 24 stucken, den Capn versoeckende sijne Commissie aen boort te brengen seggende (die wille die maer hier coomen, ick gae niet van mijn schip, maar siende apparentie om hem te constringeeren, hebbe verstaen het hooft inne schroot, onderwerpende hiet en [illegible] te krijgen, soo lange als hij conde, de vertooninge van sijne commissie, versoeckende dat Edele Commandeur gelieffde iemandt te committeeren die de selve in sijn Cajuijte op de taeffel open leggende ginge lesen, 't welcke geweijgert sijnde is met eenighe dreijgementes onder het misbruijckers van patientie en een respect tot soo treffelijcke vloote, hadde hij de selve het sijnen sacke, getoont sijnde vanden Cardinaal de Richelieu, inhoudende dat hij de Spangiaerdes en Portugesen onder al soude affbreuck doen, en oock hoogen in Oost Indien voort indien, maar op hun naer vriendelijcke onthaalinghe is gedemitteert, coers daar naer is den Onder Coopman van Banda aen sijn boordt gesonden, om hem aen te seggen indien hij bij onse vloote soude willen blijven zeijlen, dat hij hem een weijnich in lij soude moeten affhouden, om geene confusie off ongelegentheijt te maecken, in onse zeijnen alreede gemaeckt sijnde, die ons met toestemt aen vreemde versoecken te open sijnde, die ons met [illegible] aen boordt gecomen quansuijs baaren, daar op is hij weder aen ons boordt gecoomen quansuijs om een praetjen (alsoo spreeckende op goedt Nederlandts, om ander sints zijnde een Luijckenaer, doch hebbende lange in Nederlandt de Ho: Mo: Staaten gedient soo als hij zeijde, en om te kennen te geven, dat hij de begeerde affhoudinghe in lij wilde naer coomen, ondertusschen int discoureren versoeckende bij den Ed: Commandeur consent om aen de fluijtes te vaaren, onder pretext van aldaar eenige bekende vrienden aen te spreecken te sullen vinden, en alsoo de Hr Commandeur daar op zijnde dat hij veel moste vaaren aen Middelburch, zijnde naa bij ons en weerdigheden om te zien, als de andere, soo en hadt hij daar geen ooren naa, maar riedt al aen om de fluijtes t'ondersoecke ons quaet bedencken gaff van zijne intentie, waar omme oock d' Hr Commandeur de andere schepen schepen heeft doen waerschouwen, om op haar hoede te wesen, en dient onder de groote schepes te blijven, naar gissinghe hadde desen daer de hooghte van 1: gra 20 m: Z: breedte. 356 gra: 56 m: lenghte

27 Ditto naar gissinghe de hooghte van een graadt 56 m: zijnde breedte 356 gra: 30 m: lenghte windt en weder variabel, is op Banda mortoos verenende misverstinghe van een graadt, is op Banda vergadert den Breeden Raadt, waar van het gebesoigneerde te sien is int resolutie en Sententie Boeck, de stuijrluijden naar den Landt daar bij gevoegt zijnde, is haar caartes besteck en gissinghe geexamineert, en is een vaste gedeelte goedt gevonden

Anno 1636 Maart int Schip Banda

Wenden onsen cours weer Oost met alle Zeylen te houden en ten contrarie windt, altyt den besten boeg voor te winden, vermits men moest Zuyden meest te commen geraken, ter tyt toe dat wy de hooghte hadden vande Cabo de Bona Esperance, den westelijcken windt moghen aentreffen

28 Ditto syn aent Jacht de Vos geweesen de opperste Officieren van Banda en Middelburgh gecommitteert om te staan over de executie vande sententie dagh te vooren geveldt over een Bootsman die seditieuse propoosten gevoert hadde
Nae gissinge de hooghte van Z: Breedte als vooren, en 357 gra 36 m: Lenghte, windt, cours en weder variabel, sommighe travaden, ofte kaerten doch niet vande sterckste

29 Ditto de hooghte seeckerlijck, soo wel mogelijck te genomen op den graedt 10 m: Z: Breedte, de Lenghte nae gewoonelijcke gissinge 357 gra: den windt schreyden, meest Z: O: cours somtyts Z: dan Z: W: dan Z: Z: W:
Ontrent den middach naert daerop volgende js overleden Dirck Roddenburgh zynde geweest Notarius tot Amsterdam van E: H: Zacharias Rodde bestelt jn Texel op Banda voor dat Jagier, met recommendatie tot den naeme vande andere H: H: Bewinthebberen, aen E: H: Generael om jn Indien naer zyn capaciteyt en gelegentheyt gebruyckt te werden, js mede onder hadden ten zelven tyden Fliegien Jans Buys-vrouwe van Andries Jansz: opper trompetter

30 Ditto Sondagh: by gissinge den graedt 58 m: Z: Breedte, 356 gra: 50 m: Lenghte, windt cours en weder als vooren, doch wat meerder coelte, en daer door wat verdraeghelijcker hitte

31 Ditto de hooghte van 3 gra: 17 m: Z: Breedte 356 gra: 15 m: Lenghte den windt Z: O: ten O: met slappe coelte cours Z: Z: W:

Aprilis Primo 4 gra: 30 m: Z: Breedte 354 gra: 56 m: Lenghte den windt Z: O: met deurgaende coelte Bramstenges affgenoomen

2 Ditto naer gissinge 5 gra: 38 m: Z: Breedte 354 gra: 4 m: Lenghte den windt Z: O: met goede coelte cours Z: W: ten Z:

3 Ditto 6 gra: 48 m: Z: Breedte 353 gra: 12 m: Lenghte, den wint Z: O: cours Z: W: ten Z: matelijcke coelte en verdraeghelijck weder gelijcke oock eenighe naervolgende daeghen. wonderlijcke miswysinghe van 4 gra 40 minutes

4 Ditto 8 gra: Z: Breedte 351 gra: 34: m: Lenghte. cours Z: ten W: N: O: miswysinghe van 5 gra:

5 Ditto 9 gra: 30 m: Z: Breedte 351 gra: 34: m: Lenghte cours Z: en Z: ten westen. wonderlijcke miswysinge van 5: gra: 7: minutes

6 Ditto Sondaghs 10 gra: 51: m: Z: Breedte de Lenghte als vooren 351: gra 33: m: cours Z: en Z: ten oosten

7 Ditto 12 gra: 32 m: Z: Breedte de Lenghte als vooren, Cours als vooren Z: en Z: ten Oosten

8 Ditto: 14 gra: 10 m: Z: Breedte, Lenghte als vooren. 351 gra: 27 m: cours als vooren N: O: miswysinghe van 7 gra: 15 minutes

Anno 1636 Aprilus int Schip Banda

9 Ditto 15 gra: 52 m: Z: breedte lenghte als voorn. seer schoon weder met lijdelijcke stercte, gelijcke oock eenighe voorgaende dagen, cours als voorn. snachts een tamelijcke travada met regen, noort oost toenende misvuysinghe van 9: gra: de compassen gestelt op de selve 9: gra: noort oosteringh

10 Ditto 17 gra: 15 m: Z: breedte 351 gra: 11: m: lenghte, wint Oost ten Zuijden, cours Z: ten west ten. tamelijcke coelte N: O: misvuysinghe 1 graadt 48: minuten

11 Ditto 18 gra: 40 m: Z: breedte 351: gra: 11: m: lenghte. den wint oost met goede coelte. cours Z:

12 Ditto 20 gra: 31 m: Z: breedte 351 gra: lenghte. den wint O: met doorgaende coelte cours als voorn N: O: misvuysinghe van 11 gra: 30 m: de welke men verder maeckte vande Abrolhos bekende gevaarlijcke drooghte vande cust van Brasilien welcke in zee streckende gepasseert te zijn, is tot een teijcken en ontdeckinghe van blijschap, aen ijder backe een flas [wijn] vrijts gegeven. het gaet de 100en dagen te vooren voor vol gesonden. onvermidts mits landt vast hebbende, is vooren is sijn geboorlijcke ordre gecomen. alsoo geen landt siende is sijnde de vloote aspecdentaenhe doorgevaeren tusschen twee Eijlanden, Assencaon en Trinidada leggende ontrent drij graden van malcanderen, is overleden Jan Bonisse van Vlissingen timmerman

13 Ditto sondagh de hooghte van 21 gra: 34 m: Z: breedte lenghte als voorn. wint N: O: sonthijts N: cours Z: slappe coelte

14 Ditto 22 gra: 43 m: Z: breedte de lenghte als voornoemt, gelijcke oock den wint en cours slappe coelte. snachts daer aen volgende hebben wij gepasseert den Tropicum Capricornij op 23: gra: 30 m: noortoost toenende misvuysinghe van 12 gra:

15 Ditto 24 gra: 14 m: Z: breedte 351 gra 10 m: lenghte, den wint N: O: met tamelijcke coelte. den breeden Raadt vergadert zijnde is geresolveert (nevens andere saecken int resolutie boeck te sien) te houden den cours Z: Z: O: tot ontrent 30 gra: 30 m: en van Z: O: naa gelegentheijt der windts. om te passeeren de Eijlanden van Tristan de Cunha, de welcke te laten aen stuijrboort en soo voorts te tracteren naa de Cabo de bonne Esperance

16 Ditto 25 gra: 23 m: Z: breedte 351 gra: 27 m: lenghte, den wint O: cours Z: Z: O: snachts den wint N: W: en N: N: W: en met buijen en regenachtich weder, noort oost toenende misvuysinghe van 12 gra: 40 minuten

17 Ditto 26 gra: 4 m: Z: breedte 352 gra: 30 m: lenghte, den wint Z: met tamelijcke coelte cours O: Z: O: snachts den cours O: ten N: den wint Z: Z: O:

18 Ditto de hooghte van 25 gra: 46 m: Z: breedte 353 gra: 20 m: (inde breedte sijnde inde lenghte gevonnen) groote calmte en tamelijcke deijningh vande zee. savonts den wint N: W: cours Z: Z: O variabel weder. N: O: misvuysinghe van 13 gra: 30 minuten

19 Ditto 26 gra 18 m: Z: breedte 353 gra 4 m: lenghte den wint N: W: tamelijcke stilte cours Z: Z: O: snachts den wint en cours variabel. N: O: misvuysinghe van 13 gra 40 m:

20 Ditto

Anno 1636. Aprilis int Schip Banda

20 Ditto 26 gra: 49 m: Z: breete. 353 gra 6 m: lengte, den windt Z:Z:O: cours Z:W; variabel weder

21 Ditto 25 gra: 26 m: Z: breete 353 gra: 28 m: lengte. windt en cours als voore. slappe coelte noortoostereende misweijsinge van 13 gra: 50 minuten

22 Ditto naa gissinge de hooghte van 28 gra: 10 m: Z: breete. lengte als voore. windt en cours als variabel. betogen lucht en een weijnich regen. is overleeden Willem Jansz: van Workum bootsgesel

23 Ditto 30 gra: Z: breete 354 gra: 20 m: lengte, smorgens de windt N:N:O: en N: cours Z:Z:O: smiddaeghs de windt N: W: met geboeijelde coelte. cours Z:O: noordoostereende misweijsinghe van 14 gra: 20 minuten

24 Ditto 31 gra: 22 m: Z: breete, 355 gra: 52 m: lengte, windt en cours als vooren, savonts groote calmte. noortoostere misweijsinghe van 14 gra: 30 minuten

25 Ditto 31 gra: 30 m: Z: breete, 356 gra: 34 m: lengte, door variabel windt den cours gestreken, getempereerde lucht

26 Ditto 32 gra: 28 m: Z: breete 356 gra: 13 m: lengte, cours als voore, den windt O:Z:O met slappe toewaijende coelte N: O: misweijsinghe van 15 graden

27 Ditto Sondaeghs. 33 gra: 42 m: Z: breete lengte als voore. [illegible] windt en cours. de fluijte ons [illegible] is smorgens gemist. hebbende eenighe daeghe te loefwaart van ons gehouden meede als andere schepen [illegible] waer het [illegible] bedencken valt. dat het afdrijven vande vloote met voordacht geschiedt is. door wiens schuldt, sal missien den tijt leeren

28 Ditto bij gissinge 35 gra: 26 m: Z: breete, 356 gra: 25 m: lengte. windt en cours als voore. smorgens is weder de schip gemist. te weten het jacht de Vos. tot onser aller verwonderinghe, dewijle het selve den ganschen dach te voore seer naa bij het schip Banda gehouden hadde.

29 Ditto de hooghte genoomen bij gissinghe (door dijsier weder) tot 35 gra: 52 m: Z: breete 356 gra 47 m: lengte. naa den middach den windt N: savonts is den lanck gewenschte westen windt gecoomen. doen met lange duijningen, cours O: naa de Cabo. het rantsoen van wijn en water is volgende de voorn: resolutie int werck gestelt, te weten 6 mudtsgens water en drij mudtsgens fransche wijn. waer bij noch gecoomen is, bij regenachtich weder en coudt weder een half mudtsgen spaensche wijn. inde 1 roggh ofte morghes stondt [illegible] in plaetse van brandewijn

30 Ditto naa gissinghe de hooghte van 35 gra: 52 m: Z: breete 358 gra: 56 m: lengte. den windt Z:W: cours O: savonts calmte. noortoostereende misweijsinghe van 15 gra: 43 m:

Anno 1636. Maij int Schip Banda

Primo Ditto sijnde onses Heeren Hemelvaerts dach, de hooghte van 36 gra: 36: m: Z: breete 359 graden 49 m: lenghte, wint N:N:O: cours O: stercke coelte

2 Ditto 36: gra: 44 m: Z: breete een graet 56 m: lenghte, wint N: cours O: ten N: savonts en snachts stercke buijen somtijts met heel weder en regen

3 Ditto naa gissinge 36 gra: 25 m: Z: breete, 4 gra: 31 m: lenghte wint N:W: ten N: cours N:N:O doorgaende coelte, savonts den wint Z:W: cours O: ten N: ongestadich weder

4 Ditto Sondaghs 35 gra 54 m: Z: breete 7 graden 32 m: lenghte wint Z:W: cours: O: seer schoon weder, savonts calm, snachts den wint N:O: cours O: ten Z: woortoe bevonden misvvijsinghe van 12 gra: 40 minuten

5 Ditto de hooghte van 36 gra: Z: breete, 8 gra 49 m: lenghte naa de middach den wint N: cours O: ten N: goede coelte medest betoogen lucht N:O: misvvijsinghe van 12 graden

6 Ditto naa gissinghe 36 gra: Z: breete 11 gra: 42 m: lenghte, smorgens weder den wint Z:W: met stercke regen, cours O: en O: ten Z: daar naar den wint variabel met groote calmte den nacht over. naar gissinge der stuijrluijden sijn wij desen dach gepasseert de Eijlanden van Tristan de Cunha de welcke zuijdtwaert van ons laetende aen stuijrboort, en hebben veel wij geen van allen int gesichte bekomen hebben

7 Ditto smorgens weder den wint N:W: en W: met moyer coelte. cours O: smiddachs de hooghte van 35 gra: 41: m: Z: breete. 12 gra: 50 m: lenghte, woortoe bevonden misvvijsinghe van 10: gra: desen dach hebben wij veel duijvens, Croaertighe kuijcken, die men seijt dat de Portugesen noemen Sirgasso troelte gevonden wort voor en tegen, van datmen benoorden is vande Doorn: Eijlanden, de voorseijde sijn (?) ... allen lanck van binnen Holl

8 Ditto de hooghte van 35 gra 3 m: Z: breete 14 graden: 46: m: lenghte. wint en weder cours als vooren. doch minder coelte en schoon weder

9 Ditto 35 gra: 23 m: Z: breete 15 gra: 49 m: lenghte, des winds N:W: met slappe coelte cours O: wederom seer lustich weder, woortoe bevonden misvvijsinghe van 8 gra: Sirgasso troelte ons schepsvolck even wederom gesien

10 Ditto 35 gra: 20 m: Z: breete 16 gra: 23 m: lenghte. den wint N:O: ten N: cours O:Z:O: schoon weder en stille als vooren N:O: misvvijsinghe van 7 gra 30 minuten

11 Ditto Dinxtendach de hooghte van 35 gra: 22 m: Z: breete 17 gra 12 m: lenghte, smorgens wint en cours als vooren, doch wat moyer coelte. smiddachs den wint N:N:W: daar naar west, cours O: de compassen gestelt op 6: gra: Noort oost bevonden

Anno 1636 Maij int Schip Banda

12 Ditto naar gissinghe 35 gra: 22 m: Z: breedte, als voorens 20 gra: 19 m: lenghte, wint en cours als voorens, sterckal regen en coelte, is overleeden Claes Harmansz: Cuijper

13 Ditto 34 gra: 38 m: Z: breedte 23 gra: 38 m: lenghte, den wint Z: W: cours O: ondertuss doorgaande coelte, savonts kalm N: O: misweijsinghe van 1 graden

14 Ditto 34 gra: 38 m: Z: breedte 24 gra: 20 m: lenghte, wint en weder variabel, cours meest Oosten Z:

15 Ditto de hooghte van 34 gra: 39 m: Z: breedte 26 gra: 4 m: lenghte, den wint N: cours O: slappe topseijls coelte

16 Ditto naa gissinghe 34 gra: 48 m: Z: breedte, 27 gra: 56 m: lenghte, wint N: ten O: cours O: slappe topseijls coelte

17 Ditto naa gissinghe 34 gra: 22 m: Z: breedte, 30 gra: 38 m: lenghte, den wint N: ten W: cours O: naa den middach des wints Z: W: met regen en doorgaande coelte

18 Ditto Sondaghs 33 gra: 52 m: Z: breedte 32 gra: 51 m: lenghte wint en cours als voorens, schoon weder en slappe coelte de misweijsinghe vant compas is voortaan gevoert N: W: weesende en altijt bevonden te sijn van 3: graden

19 Ditto smorgens worden wij gewaer de Taeffel en Leeuwenberch tot groote verwonderinghe soo veere onse cours gewende raeckte dat soo te spreecken niet een voet verscheelt gemist en was, de ver-maande [illegible] van groote ruijchte Sargasso ofte kroos in zee drijvende, hebben wij metten daeghe bevonden (mogen oock des nachts voor bij geseijlt, gelijck oock menichte was robben, zee slangen schulpaets, oock eenighe meeuwen, het robben Eijlandt vaer op de Sweedooren wint en [illegible] [illegible] om daer aff geraect te weesen, sijnde vande Engelsche schepen daer op gebracht, veele [illegible] hebben wij gelaaten aen Backboort, als oock de kleijne Clippe niet verre daer van gelegen [illegible] te kennen door het braken vande zee. [illegible] ontrent de middach sijn wij (Godt Loff) geanckert inde taeffel Baij: en hebbent geset op 5½ vadem zantgront, ontrent de plaets daermen gewoon is versch water te haelen, sijnde [illegible] is tersstont bij ons gecomen, de andere schepen sijn ontrent over den Leuwe geseijlt, hebbende het Robben Eijlandt aen Stuijrboort, naer ons arriveren is de [illegible] te sorge en besoigne den Hr Commandeurs gevoecht, dattmen tijdinge moeste becomen van Batta en den staet van India specialijck off aldaar vrede moeste gemaeckt sijn met Bantam, om ons int passeeren vande Straet Sunda daer naer te reguleren, tot welcken eijnde den Stuijrman van Banda aen landt gesonden is, met eenighe soldaets om de plaetse te besichtighen daermen gewoon is brieven te vinden, de welcke weder keerende mede gebracht heeft een cleijn kisken casgen met loot beslaegen, oock gesonde en eenighe

Harinck eerw

Anno 1636 May in Schip Banda

Wanneer men eerst en daer gestroyt, jn en bij het water te vooren
een lodie couvert van eenen brieff geschreven aende E: Heere
van Diemen, een stuck van eenen Dagelijcx brieff, als oock de
eenige briefkens geschreven vande H.r Bruijn (volgens Journaal
oock naa der landt stuxwijsse gevonden is, het welcke alle soo
veel naar schijnelijck heeft connen besloten werden, dat de
Heere Gen.l van Diemen [illegible] ordinaal was, dat d' Heer
Brouwer naert Vaderlandt vertrocken was, sonder de cadre
aen te doen, dat H.r Bruijn het Sumatra gecomen met het schip
Amboyna aende cadre geaerriveert was, den 6.e May als oock
de Dagelijcxe Schrijven, Walsgraeff en Reformatie, ende
wederom van daer geschreven 11 ditto, sonder dat wij vande vrede
met Bantam gemaeckt, ofte andere saecke van Importantie
eenige verder geprononceerde Informatie ofte gelegentheit hebben
connen becomen, ten deese dage is den Breeden Raet op
Banda vergadert en naa communicatie vande Gouv.r Generaels
tijdinge geaccordeert een Edict wederomme op lijfstraffe
verbodden werdt de Inwoonders deser landts intimint te verwijs
kwaet te doen, ofte occasie te geven, tot verwondinghe der gemoederen
en vergrooteringhe van verwissinghe [illegible] Hoogmoedich.

Is mede onder gestelt op de verseeckeringhe van Visserije
groente en water te haelen, als oock om het sobere [illegible] door
verwisselinge en scheidinge vant 't heere onder de vlote, alles
[illegible] beschreven jn het Resolutie Boeck [illegible]
oock geresolveert is, het wijn randtsoen te reduceren op den
ouden voet van twee mutsgens daeghs, gemerckt voortaen
meerder water randtsoen sal moeten gegeven werden, als een tijt
lanck heeft connen geschieden.

20 Ditto: is het besoecke [illegible] een vente gemaeckt, door alle de
Schipperen, ijder daertoe mede brengende, eene blinde oft ander
zeijle, met houtwercke en andere materialen daertoe dienende
en [illegible] tot den corps du guardes daerinne bestelt houdende
[illegible] te weten het ijder groot schip twintich
en kleijn het welcke [illegible] het welcke alle [illegible] gewoonte is,
volgens de benoemde ordre voor die geene die tot visschen ende
groente het gesonden werden, ofte oock andersints daer op het
landt tot verwonderinghe van eenige gesonte soorte te [illegible]
en te [illegible], op [illegible] daer is om [illegible] Pieter [illegible]
van Franicker quartiermeester op Banda, en des anderen
daeghs begraven met [illegible] vande [illegible]

De Visserije is den Dinsdach gesuccedeert naa [illegible]
sonderlinge voor Banda en Egmondt, doch jn naevolgende
daagen seer slecht affgeloopen, gelijck oock de groente binnen
weijnich daaghen, alsoo affgeraedt is, datter niet meer over
gebleven is, ten welcken daerom de [illegible] plaets
te haelen.

Belangende het [illegible] de Inwoonders der landts met alle
[illegible] en vredelievenheijt van ons bejegent zijn, hoe te [illegible]
(op haer instantelijck versoeck aen Banda gevoert zijnde)
als aen landt, en [illegible] te geven ongelijck ofte leet een
wedervaeren is, door stricke onderhoudes vandt Gouv.: Edict

Soo [illegible]

Anno 1636 Maÿ int Schip Banda

Soo hebben wÿ nochtans niet anders door wisselinghe connen becomen, als eenen aengewassene koe, een magere lammetje en twee kalveren, waer van het eene ontsnapt was, als wÿ eerst inde Baÿ quamen saegen wÿ groote menichte van Vee, als runderen en schapen, etc. inden hoeck vande Oever bÿ den kruÿsbessen wech dreÿven, naer de andere zijde vande Baÿ, waer toe onse schepen geen acces hadden, door de ondiepte gelijcke wÿ oock naderhant het selve vee aldaer gesien hebben. met vier daer bÿ aengestecken, doch is het voorn: niet bÿ ons ten merckt gebracht; niet tegen staende de Strandlooperen, dagelijcx bÿ ons comende alle daghen beloofden dat se sulcx souden te wege brengen, altijt inden mondt hebbende het woort Saldanje man waer bÿ sij schijnen te verstaen, de geene die bÿ de Baÿ Saldanha naer bÿ gelegen waer onthouden, als Eygenaers vant voorn vee moeten wesen.

25 Ditto Sondach is door D. Schurbium Predicant op Middelburch den Godts dienst gedaen op Banda dienende sonderling om Godt den Heere te dancken voor goet aencomen inde Baÿe.

26 Ditto is den breeden Raadt vergadert en geresolveert, den 28 weder t'seijl te gaen (met Godes wille) zuÿdt te loopen tot ontrent 38 graden, totdat wÿ den doorgaende westelijcken wint becomen (soo verre de gelegentheÿt van weder en wint toelaet), daer naer oostelijck tot ontrent 800 mijlen, dan noordelijck te en ons te bevestighen dat wÿ vallen boven de Straet Sunda, dat mede sullen soecken het Eylandt St. Paulo int gesicht te crijghen.

Den selven daeghe is d'H. Commandeur aen landt gevaren, om brieven ter gevoeghlijcker plaetse te verbergen, tot onderrechtinge vande geene die tot dienst van Compagnie uÿt het Vaderlandt herwaerts souden moghen comen, inhoudende ons wedervaren op de reÿse, en in wat voegen wÿ de breeden raadt geresolveert hebben.

27 Ditto is de tente weder affgenomen, en het betgesette volcke aldaer weer gehouden hebbende, weder gevoert aen de respective schepen.

28 Ditto is door groote calmte, en daer naer door den winde wester zÿn comende het anckers uyt de Tafel Baÿ naer het gesette is Schippers Bruÿnder Jansz: Sergh: Hendricksz: van Meckum en aen landt begraven.

29 Ditto d'H. Commandeur niet hebbende den weder van het Landts weder, en soeckende onse reÿse te bevorderen, heeft ordre gegeven, dat Banda door anckeren te verseilen souden trachten in zee te comen, anders tot den [illegible] en goede voortgangh, welcke aengevanghen zijnde van Banda ende van sommighe anderen gevolcht heeft moeten gestaeckt werden door den sterckte wint, ons toecomende, die ons oock nog twee naervolgende daghen heeft opgehouden, 's [illegible] en Otten beschreven, des anderen daghes onderhouden geseten, alsoo daer geen occasie was van weder als landt te varen.

Anno 1636 Junij int Schip Banda

1mo Ditto Sondach js van gelijcken door stercken regen en vlindt onse reijse niet gevordert. savondts de Sonne geseijlt sijnde js bevonden aent Compas Noortwesteringe misweijsinghe van [illegible] graedt.

2 Ditto zijn wij uijt de Bancq geraeckt, jnde Zee ontmoet een [illegible] vanden [illegible] hebbende aldaer door groote Calmte moeten setten, op 19 vaadem steenigh grondt, doch naer den middach zijn wij door noorden vlindt met soo [illegible] gedaen [illegible], datt wij den hoecke tegen den avondt weer op den [illegible] gekregen hebben, vlindt N: W: [illegible] cours Z: W: ten Z: noortoosteringe misweijsinghe van 2 gra 30 m:

3 Ditto door toedoen van stercken vlindt, die den gantschen nacht geduijrt hadde, hebben wij smorghens 1 uere een landt uijt ons gesicht geraeckt, hebben oock onse schuijt verloren, en geen zijl moghen voeren behalven de focke ter halven mast. den vlindt N: W: cours Z: O: ten Z: naer gissinghe hebben wij de hooghte geraedt van 35 graden Z: breete 35 gra: 5 m: lenghte. alle de andere scheepen van onse vloote hebben wij desen dach noch bij ons geraedt.

4 Ditto heeft den storm soo gecontinueert en harde aengehouden datt wij [illegible] zijn, en geene vande andere scheepen hebben connen comen te sien. naer gissinghe geraedt de hooghte van 36 gra: 29 m: Z: breete en 39 gra: 49 m: lenghte, den vlindt als vooren Cours Z: Oost.

5 Ditto: zijn wij genoodtsaeckt geweest, om [illegible] te [illegible] de bonet vande focke te nemen, [illegible] met [illegible] niet tegenstaende de groote hollicheijt vande Zee en harde storm, jnt voorste gestelt js door den Opper stuijrman Sijmon Cornelisz [illegible] man, den trompetter Cleijn andriesz: en Albert Jansz: van Edinghen schiemans maet, vanden [illegible] den eenen aen stuijrboort de andere aen bacboort, ijder met een touwe omt lijff vast, haer buijten boort inde focke schoot hebben begeven, soo datse het bonet onderschadiet (niet sonder groot perijckel door de groote en hooge loopende zeebaren daer uijt gesmeten te werden) hebben aff gecreghen. waer mede wij de focke, vele met [illegible] bevangen ter halver mast hebben connen voeren.

Desen storm heeft soo harde gewaeijt, dat niet alle die op het schip waren, [illegible] andere van onse vloote naermaels weder bij ons gecomen, [illegible] en [illegible] zeijlen [illegible] dien gelijcke niet gesien te hebben, [illegible] soo ons jnde [illegible] ordentlijck waeren naa alle apparentie niet sonder groot ongeluck souden affgeloopen zijn, de stuijrlieden [illegible] dat de Compas [illegible] geduijrende dit onweder. alsoo [illegible] en weder geloopen hebben, dat sij op [illegible] naa niet conden [illegible] sij [illegible], en altijt naa den [illegible] hebben moeten stuijren [illegible] vlindt, tegen den middach js door [illegible] Godes genaede het onweder een weijnich gestilt, soo dat wij tegen den nacht weder het groot [illegible] hebben moghen bijsetten, naa gissinghe hebben wij de hooghte geraedt van 36 gra: 29 m: Z: breete en 39 gra: 43 m: lenghte.

6 Ditto hebben de focke bonet weder aengedaen, en alle zeijlen bij gezet de hooghte genomen op 35 gra: 25 m: Z: breete, 46 gra: 10 m: lenghte den vlindt W: cours O: Z: O noortwesteringe misweijsinghe van acht graden 30 minuten.

Ditto

B 29

Anno 1636 Juny int Schip Banda

7 Ditto 36 gra 18 m: Z: breedte 49 gra 3 m: lenghte, den windt W: N: W: cours O: Z: O: starcke windt, vaaren door den swaerte alles de fock gereeft hebben, N: W: misweijsinghe van 9 gra 40 m:

8 Ditto Sondaechs bij gissinghe 36 gra 53 m: Z breedte 52 graden 43 m: lenghte, den windt Z: cours O: ten Z: met schooven Zeijlen

9 Ditto 36 gra 20 m: Z: breedte 55 gra 55 m: lenghte den windt Z: Z: W: met stijffe coelte cours O ten Z:

10 Ditto 36 gra 32 m: Z: breedte 58 gra 2 m: lenghte, den windt Z: W: cours Z: O: variabel weder

11 Ditto 37 gra 15 m: Z: breedte 60 gra 21 m: lenghte, windt W: cours Z: O: ten O: doorgaande coelte

12 Ditto 38 gra 11 m: Z: breedte 63 gra 9 m: lenghte windt Z: W: cours O: Z: O: doorgaande coelte

13 Ditto de hooghte van 38 gra 20 m: Z breedte 64 gra 49 m: lenghte den windt Z: Z: W: cours O: Z: O: slappe coelte N: W: misweijsinghe van 21 gra: ... den sleijpt oock voor stuerboort wort ... onderdat den avondt eeft ... van ons gedaent ... vande ... aen stuerboort, ... niet raadtsaam geweest tegen den nacht ... te zeijlen, de ... alleen vaaren, ... van 't landt ... bevonden ...

14 Ditto de hooghte van 38 gra 43 m: Z: breedte, en 56 gra: 49 m: lenghte, windt Z: cours O: Z: O: variabel weder noortwestelijcke misweijsinghe van 23 graden

15 Ditto Sondach naar gissinghe 38 gra 43 m: Z: breedte 68 graden 27 m: lenghte, windt W: cours O: goede coelte

16 Ditto 38 gra 35 m: Z: breedte, 71 gra: 23 m: lenghte, windt ende cours als voren, tamelijke coelte N: W: misweijsinghe van 23 gra 22 minuten

17 Ditto hebben wij gehadt de hooghte van 38 gra 23 m: Z: breedte 74 gra: 28 m: lenghte: windt en cours als voren, noortwestelijcke misweijsinghe van 25 gra 30 minuten

18 Ditto 38 gra 25 m: Z: breedte 77 gra: 31 m: lenghte windt W: N: W: cours O: tot N: doorgaande coelte noortwestelijcke misweijsinghe van 36 graden

19 Ditto 38 gra: 22 m: Z: breedte 80 gra: 31 m: lenghte den windt W: N: W: cours O: doorgaande coelte

20 Ditto 38 gra: 22 m: Z: breedte 82 gra: 43 m: lenghte windt W: cours O: goet weder N: W: misweijsinghe van 26 gra 45 m: ... den avondt een ... gesien, vaar wel ... dat wij ... landt mochten wesen, te voren onbekendt, doch ... geworpen hebben, ... geen grondt gevonden

21 Ditto 38 gra: 27 m: Z: breedte 85 gra: 33 m: lenghte den windt W: N: W: cours O: noortwestelijcke misweijsinghe van 26 gra 55 minuten

22 Ditto Sondach 38 gra: 26 m: Z breedte 89 gra: 21 m: lenghte, windt N: W: ten N: cours O: doorgaande coelte N: W: misweijsinghe van 27 ... graden

Anno 1636 Juny int Schip Banda

23 Ditto naa gissinghe 38 gra 26 m: Z: breedte 93 gra 16 m: lenghte
kroos gesien. meerder en grooter als bij de Caep de bonne Esperance
waer wel geconsidereert is, dat wij waeren bijt Eylandt St. Paulo
hoe wel door donckere lucht en regen geen landt gesien is. de wint
W: N: W: cours O: Z: stijffe coelte

24 Ditto 38 gra: 9 m: Z: breedte 96 gra: 33 m: lenghte, den windt W: met
doorgaande coelte cours O:N:O: eenige stucken van kroos ende
en daer noch gesien. sondt wederom naar achteraen. sonder als op
gelijcke voorleden hooghte

25 Ditto de hooghte van 37 gra: 4 m: Z breedte 99 gra: 53 m: lenghte
windt W: cours O:N:O: naa dat wij swaere hadde gehadt[?] is
is op dach soo stercken storm gehadt, als wij ontrent de Caap de
bonne Esperance wel gestaen hadden. waer door oock de compassen
stucken en gebersten zijn. geens stercke houdende, gelijcke jaer
voornighe storm was geweest, regen en hagel naa den middach is
den windt geworden W:Z:W: tegen den avondt weder een onweder
vatt gemenstert

26 Ditto 35 gra: 45 m: Z: breedte, 103 gra: 4 m: lenghte. den windt W:Z:W:
cours O:N:O: sommighe zijnde compassen noch met ... vollen is
onder gebracht. tot verwonderinghe vanden stuijrman, doch is naa het
landt alleen weder [illegible] geworden

27 Ditto naa gissinghe hebben wij de hooghte gehadt, van 35 graden 25
m: Z: breedte 106 gra: 16 m: lenghte. windt W: cours O:N:O: door
gaande coelte

28 Ditto 33 gra 33 m: Z: breedte, 106 gra: 16 m: lenghte. windt N:W:
cours O:N:O: variable weder met buijen en somtijts donder
Swarts[?]. Eenmaele focke afgedaen N:W: misswijsinghe van 13 gra
45 m: is overleden Bouke Kortkens van Sonbens soldaet

30 Ditto 32 gra Z: breedte 113 gra: 5 m: lenghte den windt W:N:W
cours N:O: de compassen gedaen op den ... moorbeschoringh,
is bij ongeluck vande focke raa gevallen, en verdroncken, Harman
Harmansz: Haeck van Emden Bootsgeselle. niet tegenstaende dat
alle mogelijcke vlijt is aengewendt om hem te redden. seer stercke
storm, de andere 1 Voorm: noch te beroeringen van middach aff gedueri-
rende tot naar volgende middernacht, waer door wij met den
guijtende focke hebben laaten afdrijven, N: N: O: met den W: N:
W: windt, variabel weder. swarte buijen wij des windt W:
Z: W: met variabel weder

Julij de hooghte van 30 gra: 4 m: Z: breedte 114 gra 35 m:
lenghte, windt Z W: ten W: cours N:O: ten N: begunstigd[?]
weder en goede coelte N: W: misswijsinghe van 11 gra 30 m:

2 Ditto 28 graden 35 m: Z: breedte 115 gra 58 m: lenghte windt W:
N: W: cours N: O: ten N: schoon weder met slappe toeschijnende
coelte, N: W: misswijsinghe van 9 graden 23 minuten

3 Ditto 26 gra 53 m: Z: breedte 117 gra 10 m: lenghte windt Z: W: met
goede coelte. cours N: O: ten N: schoon weder N: W: windt
misswijsinghe van 9 graden

Anno 1636 Julij int Schip Banda

4 Ditto naa gissinghe 26 gra: 20 m: Z: Breete 118 gra 5 m: lenghte
N: W: misvrijsinghe van 8 gra: van jnde daervaert tot aende
middach groote halmte. daer naerden windt west. cours O:N:O:
tamelijcke goedt weder. snachts den cours geronde worden te
volgens de resolutie vande schepen raedt. gemerckt door oorsake
datt sommighe stuerluyden met loodt vooreseijden grondt getroffen hebben,
hoe wel het loodt weder gebroocken zijnde. geene seecker teijcke-
-nen daer van bevonden zijn. mogelijck sal zijn een gepasseert clein
blinde clipjen vlack dicht jn zee leggende, gelijcke vele gronden
van ditt vaste water noch onbekendt zijn

5 Ditto 24 graden 58 m: Z: breete 119 gra 15 m: lenghte, des windt W:
cours O:N:O: goede coelte en goet weder. twee grauwe vogels
op het water gesien, soo groot als swaens. hebbende geele
becken. omtrent een halff ellen lanck. welcke wij gelijcken
noijtt gesien sijn, vande voornaamste en ervarenste officieren
apparentelijcke zijnde vogelen vandt Zuijdtlandt

6 Ditto sondach 24 graden 32 m: Z: breete. 121 graden lenghte. windt
W:Z:W: cours N:O: ten O: vereenige coelte. en goedt weder.
wort weder bevonden misvrijsinghe van 8 gra 5 m: meninghe van [illegible]
croos gesien. meest hebbende als ronde blaans, ofte loff
van Jenever boomen. een deel oocke groen als verssch gepluckt
bevonden. geen landt gesien. de schepen Middelburch. Egmont
en de Keijserinne zijn weder bij ons gecomen, zijnde geweest
jn groot perijckel door de voorgaende stormen. op middele
de lecke seerom gebroocken zijnde. de andere hebben geraedt groote
noodt van ondergecomen hee water, doch alles door Godes
genaede onbeschadicht

7 Ditto de hooghte van 24 gra Z: breete 122 gra: 45 m: lenghte
windt Z:W: cours O: goede coelte schoon weder wort oocke bevonden
misvrijsinghe van 5 gra 20 m: groot croos gesien. gelijcke bij de
Cabo Verde, mitsgaders sommighe groene bladeren, als oocke een biesie
padde. en twee groote grauwe vogelen gelijcke te voorens gesien
swaens den 5e deses. alsoo bij gissinge van 8 verdijnde stuijrluijdes.
soo van Banda als van d'andere schepen (volgens t'geene
mijn t'voorom hadde dadgedeelt te voorens. mitsgaders de voornoemde teijcke-
-nen gepresumeert werdt, dat wij niet verre waren vandt landt
van Eendracht, en door de groote veranderinghe vande zee desen
dach daer 's morgens hebbende, gemerckt werdt. datt wij het
leege landt, soo als het beschreven werdt, jnde voorn: instructie
niet lichtelijcke souden connen sien. jn sonderheijt bij nachte soud
noch een quartier naerdts souwollen te hebben, jn goet geronde
tegen des avondt den cours wenden N:N:O: om niet te vallen
als leger vaal. weder gepasseert den Tropicum Capricorni
op 23 gra 13 m: 's avondts ontrent twee uijren naer den sonne
ondergaende de maen hebbende een lazeboort. hebben wij
gesien een swijnboort bij den Westsout de forme van
eenen regenboogh. hebbende 8 verdijnde coleuren. maer zijnde
bedeckt donckeraechtich, welcke de voornaemste en oude
ervarende officieren verclaerde noijtt meer gesien
te hebben

Anno 1636 int Schip Banda

9 Julij 21 gra: 25 m: Z: breedte 125 gra 56 m: lenghte, wint O.Z.O: cours N.N.O: stijffe coelte en schoon weder. misweijsinghe van 4 gra: 45 m: wederom groot croos gesien ontrent den middernacht sijn wij naar gissinghe gepasseert de Ojiales Kruijssen de welcke laatende aen backboort, ontrent een graet van ons

10 Ditto 18 gra 2 m: Z breedte, 126 gra 34 m: lenghte. wint O.Z.O: cours N: en N: ten O: doorgaande coelte en goet weder. misweijsinghe van 4 gra: 36 m: croos gesien

11 Ditto 15 graden 25 m: Z: breedte 126 gra 34 m: lenghte wint O.Z.O: cours N: en N: ten O: doorgaende coelte en goet weder, wederom croos gesien

12 Ditto 12 gra: 47 m: Z breedte 126 gra: 34 m: lenghte wint Z.O: cours N: ten O: inden morghen stont een buije met regen, daar naar goet warm weder

13 Ditto Sondach: 10 gra 20 m: Z: breedte, 126 gra: 20 m: lenghte, misweijsinghe van 2 gra 20 m: wint Z: O: cours N: ten O: goet weder en coelte, gras gras gesien. met de voorteeken, als oocke menichte van groote landt voghelen hooge vliegende, en hebbende gecloofde staarten

14 Ditto smorghens landt gesien. smiddachs de hooghte gehaelt van 8: 8 gra: 24 m: Z: breedte 126 gra 22 m: lenghte. den wint O: ten N: met facmelijcke coelte en goet weder, de cours hebben wij genomen W: ten N: langs de kust van Java, ontrent 2 mijlen vant landt, soodat wij de beckendinges aende oosterlijcke hebben sien connen

15 Ditto de hooghte als voorens, gelijcke mede den wint en cours goet weder, doch naer 't landt tijsich, waar door wij met minder voortganck hebben connen [illegible]. [illegible] wij bij oost Java [illegible]

16 Ditto de hooghte wint en cours als voorens, de E. Heer Commandeur en Coopman op Banda, sijn gevaren aen Middelburch om de indispositie vanden Coopman en Schipper aldaar, [illegible] [illegible]

17 Ditto 's avonts gevonden de hooghte voortaen te [illegible]. om de gewisse kennisse van Java wint en cours als voorens. smorghens met lichte regen. daar naar goet weder met doorgaende coelte

18 Ditto smorghens een sterke regen buije. cort daer naer is overleden den E. Cornelis Cornelisz Oole schipper op Middelburch. en werdt met een statelijcke zee begraeffenisse ontrent negen uren begraven in presentie vanden E. Heer Commandeur en alle opper officiers vande vloote

19 Ditto smorghens voor bij gedreven het Claperis Eijlandt en het Eijlandt vande trouwe met [illegible] van Java geleghen, daar naa den hooghen [illegible] van Java.

P. Yprimo

Anno 1636 Julij int Schip Banda

De 19 hebbende de Eylanden gelaaten aen bacboort: en alsoo met Godts hulpe gecomen inde straet van Sunda, hebbende aen bacboort op de zyde crygende hett Eylandt Krakatouw. Is overleden Jan Jansz: van Dockum Quart.r meester

20 Ditto Sondach smorgens vroegh gepasseert door het inwaerts van Middelburch, onder dat landtlijcke calmte, hebbende aen Baecboort, niet verre van ons gecregen Dulbesge en het Eylandt Dubsi, voor vet gehis den ander Eylandt van onse natie genoemt. Dewijle inde vloet hebbende de stroom ons tegencomende, hebben wy het geset op 26 vadem steck grondt. niet verre van Anjer. doch voorder landtlijcke koelte crygende, den nacht over seyl gemaeckt

21 Ditto hebben wy den steundt der Otter voorder by ons gecreghen, den Donderdach naer dat wy de zee hadde int gesicht gehadt aen Baecboort gelaaten den Z.O: hoeck van Sumatra nevens sommige cleyne Eylanden aen voorder zyde. aen Stuijrboort van verre gesien den grooten Rondas 10 (...) hebbende inde eerste vlacht hebben wy het geset op 8 vadem steckgrondt, bevoorden den hoeck van Bantam ontrent Pulo Panjan. naedat wy hunnen voorder seyl gemaeckt, ende aen Baecboort gelaaten Pulo Babij

22 Ditto aen Stuijrboort niet verre van ons gelaaten het wonderlijcke Dottersche Eylandt. en vlak naeder de Eylanden van 't Varsche van Floris. doch hebbende door contrarie wint en stroom naa veele laveren tusschen beyden moeten setten, op 17 vadem steckgrondt. voorders avondt syn ons tegen gecomen twee groote seylen, en by nachte soo genaedert, datse door het licht vande maene hebben connen gesien worden. Evenwel niet gecomen by eenighe van onse schepen, gelyck wy ooch eenige daagen te vooren verscheijden Javaense Vaertuijgen gesien hebben, doch geen van allen aen boort gecregen

23 Ditto smorghens vroech voor inde middelvaert, hebben wy voorder seyl gemaeckt. doch door slechte wint en stroom den ganschen voormiddach een goet stuck te rugge gegaen soo dat wy ten naeste nooit voorder ontrent de selve plaetse naede middach gecomen hebben, op 8 vadem steck grondt

24 Ditto vroech voorder seyl gemaeckt, aen Stuijrboort gelaaten de groote Combuijs ofte het lange Eylandt. daar naer gesette op 8½ vadem Coraalgrondt by sommige cleyne Eylandekens, die wy hadden aen bacboort. naa des middachs gepasseert de cleyne Combuijs, en tegen den avondt geseth op 11 vadem goede grondt. niet verre vanden kunge hoeck van Java. en het Eylandt middelburch. van vlaak wy gesien de schepen leggende op de Reede. voor Batta= tot ons groot contentement en blyschap de vlecke

[illegible] 25

Anno 1636 Julij int Schip Bayda

Vernemende wij, door dien S.r C.te Caste aen ons Boordt commende, gerapporteert heeft, soo dat de Officieren vande twee voorn: schepen, die wij mede ontmoet vande onse geschreven te hebben, ael Aguada waren gevaeren. te weeten van Oostcaspel ende Bruijnen. vanende van Batt.a naer de Custe van Cormandel. ghaden hoe datt alle onse andere schepen vande Vloote geseparaert: sommighe by nachte. sommighe door storm en onweder in salvo waren gearriveert, dattmen in de Hooge handelinghe stont met Bantam. datt men oock goede apparentie was van de Hooge te treffen met den Mattaram, dat de Negotie in Japan ende andere plaetsen gelucklijk te waren, Geestabiliseert, en in somma datt de Regeeringe vant Generaal gouvernment vande E. H.r Ant.o van Diemen soodanich waren. datt wij de goeden voorde E. Comp.a en twijvelde van de zelve daer het stont te verwachten. met welcke goede tijdinghe wij ons ten hooghsten verheught hebben, en met verlangen den goeden wint verwacht om morgen op Battavia te arriveren

25 ditto Des morgens vroegh gelicht hebbende, zijn wij gepasseert de Eylanden Amsterdam, Rotterdam, Hoorn, Onrust ende Cuijpers Eylandt. en zijn voorden avondt door godes genade gecoomen op de Reede voor Battavia de Heere zij gedanckt en gebeden. dat hett gelieve wonden te zeghenen staet stucken maer tot zijnder eeren. en welvaert vande Comp.a en ons lieve vaderlandt. als oock den geheelen int particulier die t' bijnden van herten soecken en treuwelijk te meenen

Copie

Sententie

Alsoo d'heer Commandr ende den breeden Raedt
vande schepen Banda, Middelburch, Swoll, Hardor-
wijck, Egmondt, de Keyserinne, den Otter, Oostcappel
ende 't Jacht de Vos bij sufficante Informatie, ende
eygene bekentenisse buyten banden van ijsere gedaen
genoeghsaem gebleken is, dat Gerrit Jansz. van Swoll
bootsgesel op het Jacht de Vos sich soo verre vergrepen
heeft, tegens sijnen schuldigen plicht, en den Eedt
gedaen op den articulbrief, vande Ed. heeren bewint-
hebberen der oostindische Compie, dat hij den 22en
Martij, om seeckere begane faueten belast synde
van sijns schippers wegt, te gaen inde boeyen
uut gaen nae deselve, uyt de Cajuite bij de fockemast
luyt ongeschonden en onmachtige woorden, is uytgebarst bij
Inderdese woorden, Nu moet ick nae de boeyen, 't is wonder-
wel dat alle de Maets soo gesint waeren, als ick, —
ende gevraeght sijnde van eenige daer omtrent sijnde,
off alle de Maets soo gesint waeren, als ghij, wat sout
ghij doen, daerop geantwoort heeft, Wij souden ons Meester
vant schip maecken, 't Welck sijnde een saecke —
streckende tot eene Vermissinge ende schaedewerck,
schadelijcke muiterije, die in eene wel geordde schepe
ende vlootes regeeringe, geensints en mach geleden
worden, Soo ist dat d'heer Commandr en den breeden
Raedt tot betrachtinge van haeren Eedt en eere —
hebben gesocht op het gewoonlijcke te daerinne te voorsien
Ende hoewel sij luyden bevinden, dat soodanige Woorden
om de gevaerlijcke consequentie billick souden mogen
gestraft worden, met d'uyterste rigeur en strengheyt
van Justitie, Nochtans met indulgentie, insiende
sone vaerventheyt vanden delinquant, ende noch niet
bevindende, dat deselve eenige Muyterije en oproer
met der daet heeft gesocht int werck te stellen, 't Welck
noch comende te blijcken in toecomende tijden, de
verswaringe vande straffe gereserveert en behouden
wert, vande recht getempert, met barmhartigh-

hebben

hebben den selven Gerrit Jansz: voorn[oem]t gecondemneert, gelijck wij hem condemneeren mitsdesen, driemael te vallen vande Rade ende daernaer met hondert slagen voorde mast gelaert te werden,

Aldus gesentenieert, naer rijpe deliberatie, op het schip Banda, den 25en Martie A°. 1636 ende geexecuteert dat sijn daervan volgende, Ende was onderteeckent,

A: Caen, Cornelis Cornelisz Volc, Benjamin vander Burgh, Johannes Navesius., Aris Cornelis Groot, B: Canoye, Jan Thijssen, Balthasar de Haze, Pouwels Claassen, Floris van Cassel, Jan Janssen Cre, Stoffel Barentsz: Enoch Marinnisen, Crijn Gerritsz, en Jan Gerritsz

Copia

Resolutie Boeck vanden Breeden raedt der Schepen Banda, Middelburgh, Swol, Harderwijck, Egmondt, de Sluys, den de Keyserinne, Oostcappel, den Otter ende het jacht de Vos in Compa. varende naer Oostindien, onder 't beleyt vanden E. Heer Commandr: Anthonio Caen van Middelburch, ende vant Vlack vant Kammekens 't zeyl gegaen den 16en Februario Ao. 1636 —

Maendach den 3en Martio, sijnde op de hoochte van ontrent 25 gra: noorder breedte, is door beroep vant Heer Commandeur den breeden raedt vergadert int Schip Banda, ende geresolveert 't gheene volcht/

Inden eersten is geformeert den breeden raedt door den solemnelen eedt, in handen vant Heer Commandr: gedaen, op de voorgelesene Instructie, bij de E. Heeren Bewinthebbers, alle de respective Schepen mede gegeven, waervan de onderteyckeninghe onder de voors. Instructie inde doose vant Schip Banda bewaert leggende te sien is/

Item mede gedelibereert, belangende het voorsitten, by voorcommen inden raedt, naest d'Heer Commandr: vermits den Opper Coopman vant Schip Banda, Johannis Carsius pretendeert dat naer oude gewoonheyt, de Schepen uytgesonden vande Camer van Amsterdam, hebbende de preferentie behooren te hebben, specialyck het Schip Banda, 't welck volgens mede gegeven ordre, uyt Texel varende de vlagge achter ende uyt langh gevoert heeft, Soo ist nochtans dat den breeden raedt bericht sijnde door d'Heer Commandeur, dat de E. Heeren Bewinthebbers Vogt ende Haijman, op de rede voor Kammekens, by monde (hoe wel geen schriftelycke acte daervan gemaeckt en is) belast hebben dat Banda genoechsaem verselt sijnde, voor het gedurich residderes vande heer Commandeur ende het gestadich voeren vande vlagge op de groote stenge, de naervolgende ordre [illegible] stemme soude volgen, het Schip Middelburch, als voerende de vlagge op de voors. stenge, welcken volgende, den breeden raedt geresolveert heeft, de voors. ordre vande E. Heeren

Bewinthebbers

bevinthebbenste volgen, besluytende met eenen, dat het schip swol de vlagge voerende op de bezaens mast, als schout bij nachte (gelijck d'ondrichtelden vant selve schip gecommandeert) sullen sitten ende stemmen naer Middelburch, waerop Banda ende voorts d'andere schepen na bekende ordre sullen volgen, Met welcke de sieur d'Officieren van Banda, geenerleden hebbende om te twyffelen, maer hun versekert houdende, dat d'Heer Commandeur de reputatie soo wel vande Camer van Amsterdam als Middelburch in billickheyt behartigen, Als sylieden selve, sonder eenich tegenspreken haer goetwillich hebben gecontenteert —

Alsoo voorsien bevonden is, dat sommighe schepen, haer ontydich ende sonder noot, vande vloote afscheyden, om particuliere consideratien, ende nochtans hooch noodich is, dat de schepen soo veel mogelyck by den anderen blijven, sonderlinge op de plaetsen daer apparentie is vande vyanden Retour schepen, ende Caracquen te rescontreren, te meer alsoo wy sien, dat soo redelyck op malcanderen zeylen dat t'selve sonder merckelyck let vande vloote wel can geschieden, omdes te couragieuselycker den vyant te rescontreren te mogen attaqueren —

Is den selven eendrachtelyck goetgevonden, dat by provisie tot de Cabo de Bonne Esperance, ende vandaer verder tot aldaer te comen, niemant hem onderstaen sal, sonder kennisse ende consent vanden E. Heer Commandeur sich vande vloote te separeren, ende alleene naer Battavia te zeylen, opt verbeuren van 't toecomende sijn van syne premie, dewelcke yemant door voorspoedigher overcomste, sonde mogen hebben ende [illegible] —

Is mede goetgevonden van hier aff den Coursz te houden Z.Z.W. tot de hoochte van Isle de Mayo ende dan voorts Z. ten O. soolange 't winde ende weder sulcx toelaet, Actum ut supra, Onder was onderteeckent —

K: Carn, Cornelis Corneliss.n Oolie, Binjamin vanden Burch, Johannis Narssius, Aris Corneliss. Groot, B: Cannoye, Jan Thyssen, Balthasar de Haese, Pouwels Claassen, Floris van Castel,

Jan Janssen Kreem

Jan Janssen Ver. Stoffel Barentssen Enoch Marinissen
Crijn Gerritssen Jan Gerritssen — Paul Croyaert

Alsoo bij de resolutie, staende op d'ander sijde vant bladt, goetgevonden is, dat de vloote tot de Capo di Bonne Esperance, om redenen daerinne verhaelt, bij den anderen sullen blijven, ende inde Scheepsbrieff inde voorsz. eens ende gegeven, met alles soo dienstelijck en raet 't gene dickwils in soodanighen vloote soude mogen voorvallen, soo heeft d' Heer Commandeur goetgevonden in te stellen, ende te ordonneren de naervolghende seijnen schrijvende een ordre naer hem een ieder, bij rencontre vant vijant sal hebben te reguleren,

Eerstelijck dat het vier sal continuelijck gevoert worden, opt schip vanden Commandeur, op nachten al, omme alsoo alle veranderinghe van courssen, ende in't wenden, daerinne te gevolgen is, voor te comen, ende seijlmaecken naer te gevolgen is, voor te commen, ende seijlmaecken naer de gene die volgen moet, ende tracht bij de seijlagie is, omme alsoo de vloote des te beter bij den anderen te houden, ten sij den Commandeur vermoedende dinge te houden, droochten, clippen, ofte onbekende eylanden, sal alsdan het ... ende ... schip; ofte jacht, vande Vloote, op sijn ontfangen ordre voorsz., omme alle ongelucken soo veel mogelijck te schouwen

Item sullen van gelijcken de respective schepen, die het selffde oock souden mogen ... hun met anderen, des nachts den stierman voor bij te seijlen, veel min cours te veranderen op de verbeurte van twaelff Carolus guldens, ten laste vanden Schipper, opper stuijrman, ofte onder stuijrman, in wiens wacht de fauten geschiedt sijn

Voort soo wanneer den stierman geraden vindt des nachts te wenden, tsij voor schaerheijt des winds, ofte andersints, sal alvooren twee vieren boven den anderen vande Compagnie ende vandere schepen een vier op steecken, omme daer bij te connen hebben, off sij het teijcken oock gesien hebben, het veranderen van cours, sal bij dage aende dispositie vanden Commandeur blijven.

[illegible signature]

In tijme Zee sijnde, salmen bij nachte, om den of ten tweede
stucken schieten, indt wenden, omme soo vele doodlyck
ongelucken voor te commen, —

Wanneer jemandt landt siet, of te grondt werpt daerdoor de schepen
eenighe perijckelen souden onderworpen worden, salmen bij nacht
twee vieren beijden malcanderen op setten, ende een schoot
schieten, ende bij daege een Prince Vlagge achter af laten
waijen, en drije schooten schieten, om daer door malcanderen te
verhinderen —

Item oft geviel dat Godt verhoede eenighe vande schepen
deser vloote eenige noodt toe of te ondervallen, ter oorsaecke
lecagie, brandt of te anders, sal bij daeghe een
rolle doeck uijt de marse laten waeijen, ende een schoot schieten
ende bij nachte een vier op de groote stenge brenghen, insgelijcx
een schoot schieten, alsdan oock een gehouden sal wesen, met
schuijt ende boot die se hebben alle mogelijcke bijstant
te doen, op arbitrale correctie, —

Ende alsoo het mochte gebeuren, dat men met mist tijt weder
vanden anderen soude commen geraecken, soo salmen alle
uren, dicke bij den anderen sijnde, een musquet schoot
schieten, ende daermede den anderen antwoorden, omme
alsoo bij malcanderen te blijven — Ende wanneer men
geraden vindt te wenden, salmen een groff stuck
schieten, ende tot een teijcken dat den anderen het selve
gehoort heeft, salmen met een gelijcke schoote antwoorden
ende alsdan gelijckerhant wenden, ende niet wenden, sonder
malcanderen gehoort te hebben, omme te beter bij een te
blijven —

Item oft geviel dat men bij nachte voor harde windt zeijlen
minderen moet, sal de gheene die 't eerst doet, twee vieren
opsetten, het eene op de boegspriet ende 't ander op de
campange, daernaer de andere haer hebben te reguleeren

In storm ende onweder dat men het moet laten drijven, sal den Com-
mandeur, oft die het den noot vereijscht, gheen seijl
te connen voeren, twee vieren beijden den anderen op-setten,
en d'andere schepen elck een, om bij den anderen te
blijven —

Bij nachte of te mist tijt weder, eenige schepen rencontrerende
of te gewaer wordende, ende onmoedende deselve vijandt

Mochte

moeten wesen, sal de gheene de welcke den t' Antwoort vraeghen, wie is de vriendt, ofte van waer t schip, sal den anderen antwoorden van ouder al, den gevraeghden in contrario wij oock van ouderal, ende gheen antwoort naer behooren becommende, daeruyt presumeerende vyandt moeten wesen, sal hij naeste twee schoots schieten, ende den lantaerne aende besaens roede op ende neer haelen, omme andere schepen daervan mede kennisse te doen, als wanneer haer de selve dadelijck bij het schip sullen vervoegen, die het teycken gedaen heeft, sulcx [?] ofte achtersynde —

Off het geviel dat eenich schip vanden anderen geraeckten, ende daernaer wederomme int gesicht vandeselve quaeme, onseker te weten, off t van onse schepen sijn of vyandt, sullen het groot marsseyl in top ophijsen, ende d'ander schepen sullen van gelijcken doen, ende soo voor alle de schepen [?] niet aengeschieden, sal de besaens roede int cruys geset worden, daerbij kennen sullen oft sij vriendt of de vyandt sijn, —

Als den Commandeur de witte vlagge achter aff sal laten waeyen, sal den breeden raedt aenboort commen, ende de Prince top-stander vande besaens roede daer benevens waeyende, sullen de stuyrluyden haer mede aende Commandeurs boort (met haere caerten van het seeck [?]) ende andere gheene als die inden raedt beroepen & beschreven sijn, vervougen [?],

Wanneer die vanden Commandeur eenighe zeylen bij dage sien ofte geswaer worden, sal de roode vlagge van grooter stenghe laten waeyen, ende de andere schepen eenich zeyl ofte zeylen van gelijcken vernemende, sullen den Prince top-stander van haere stenghe laten waeyen, ende naer 't voorst. zeyl toeloopen, & die gheen top-stander heeft, sal de Prince vlagge achter aff laten waeyen, ende soo mogelijck is, hem bringhen, omme den Commandeur te commen spreecken,

Wanneer den Commandeur den top-stander vande besaens roede laet waeyen, salt 't jacht de Wolff [?], ofte eenige vande anderen sluypen [?], dat schip vanden Commandeur naer sich, ende gevoeghlijcker [?], te wege sal brengen, 't schip vanden Commandeur naerderen dan selves

Strijn [?]

verproyen, —

Item soo verbaemdt den Command:eur de 's nachts wil Anckeren, zal drie Vieren nessens den Anckers opsteeken, ende deselve nacht onder seyl gaende, sal een schoot doen schieten, ende een Vier Achter opsetten, daer bij die vande Vloote naer sullen hebben te reguleeren —

Actum int schip Banda Zeylende op de hoochte van seven-tiende graden Noorder Breedte, —

De Poincten hier in briefs bij den Raedt geresolveert, ende naerder geex-amineert synde, hebben deselve geapprobeert, ende voor goet gehouden den Command:eur continueerde het vier voeren sal.

Actum ut supra, Onder was onderteekent —

R: Carn, Cornelis Cornelissen oolw, Binjamin vander burch, Johannes Naessius, Aris Cornelis Groot, B. Cannoije, Jan thyssen, Balthazar de Kater, Pousselt Claessen, Floris van Castel, Jan Jantssen Kreeft, Stoffel Barents, Enoch Marijnissen, Cryn Gerritsen, Jan Gerritssen — Paul Busaert —

Wyre der Instructie vande schepen Banda Middelburch, Swol, Harderwijck, Egmondt de Keyserinne, oost Cappel, den Otter ende 't Jacht de Vos

Alsoo wij bij resolutie vandato den iiij:e Martio passado goetgevonden ende geaccordeert hebben, dat wij int rondtvaeren vande Capo de Bonne Esperance, niet alleene meer, — (soo) sijck ende scherpelijck zullen uijtsien, naer de Portugaelsche Kerricke Caraquen, commende vande Cust van Indien, die wij presumeeren, naerdentijt dat sij uijt Goa & Couchin, gemeenlijck te Zeijl gaen, jn of ontrent ons daerwaerder de voors. Capo mede behoorden te passeeren, maer oock dat wij deselve Couragieuselijck Aentasten ende bespringen zullen, jndiender eenige ons op den wegh bejegenen, of rescon-treeren mochten, Soo heeft ons goet gedocht, omme tot offentie, ende deffentie, bij tijts claer ende slachvaerdich te wesen

te weten, de respective Schepen voor te stellen ende toe te schijnden, de naervolgende poincten, ende Artyckelen, waernaer sich een yder bij rencontre vande selve sal hebben te reguleren, —

Ende op dat wij vande gemelde Vrienden te beter mogen vinden, ende rencontreren, soo sullen haer de Schepen, soo wanneer de voorsz Capo Comorijn te genaecken, des morgens met Sonne opgangh in brede uytspreyen, ende op den gewoonlycken Cours van oost ten noord: oost. ofte oost ten Zuyden, op een vijf ende ses mylen van Anderen soo wyt ende breet, voortseylen, dat de Schepen Banda en Swol, van welcke de eene aende suyt, & de ander aende Noortsyde vande Vloote begeven sal, dat de Vloote 4 à 5 mylen wegs besluytende ende met haer gesicht, 7 à 8 à 10 mylen breet toe te reycken mogen —

Ende op dat de voorsz. Schepen, soo verre gescheyden ende verstroyt synde, niet vanden anderen afdwalen, ende malcanderen verliesen mogen, soo sullen sij des Avonts wederomme naer malcanderen cruyssen, ende haer soo dicht bij den sluyten, dat sij het vier vanden Admirael bequamelyck konnen ende volgen mogen,

Sullen de respective Schepen bij rencontre van 't vyandt verdeelt worden, in drye besondere Esquadres, ende om deselve te formeren, soo sullen haer in sulcken gelegentheyt bij een voegen, ende malcanderen totter doot toe assisteren de naervolgende Schepen, naementlyck —

Het Admiraelschip Banda met Haerderwyck ende Egmondt

Het Vice Admiraelschip Middelburgh met de fluyt Oostcappel, ende 't jacht de Vos,

Het Schout bij nacht schip Swol met de fluyten de keyserinne ende den Otter —

Sal yder vande voorsz Esquadres Couragieuselyck aentasten, ende voor eerst met geschut dwingen, ofte oock wel nae gelegentheyt aenboorden, een vande alder grootste, ende machtigste Caracquen ladende Galjoens, ofte Engelsche Schepen (die haer alsoo sij met die van Goa verbonden sijn) souden mogen Convoyeren

Convoyeren, ongemolesteert, terwijl onde Vijanden bij ons selfs aensoecken, ende haer tegens ons beschermen, ende defenderen willen, —

Omme den anderen beter noch sijnde tijdelijcker ende te gevoeghlijcker te connen secunderen, ende den Vyandt door ons Alte groote separatie geen voordeel over te geven, Soo sullen de voorsz. Esquadres, maer insonderheijt de respective mackers ende [illegible] van ijder Esquadre, soo dicht als mogelijck bij den anderen houden.

Ende op dat een ijder t'Allentijden claer ende slachvaerdich sijn mach, sal een ijgelijck ontrent de voorsz. saeck commanderen, sijn geschut wel stellen, ende tijt selve soo veel Bosschieters & Matroosen ordonneren als tot regieringe van 't selve sonde mogen van noode sijn, gevende ijder Bosschieter bij specificatie, wat stucken & wat volck hem gegeven ende toegevoegt sijn, ten eynde een ijder weten mach, op wat plaetse hij sich bij rencontre van Vyant sal hebben te dragen, —

Int voort int Zeijlen goede ordre te houden sullen de Commandeurs ende Schippers van respective schepen, tot het scharren der Zeijlen, tot het opgeven der Cardoesen, ende andere behoorlijckheden, soo veel volcx besorgen, ende ordonneren, als nodigh, ende gerequireert sonde mogen werden, —

De Musquettiers die tot het schargeren met musquetten gecommandeert sullen werden, salmen mede ten bequaemste [illegible] stellen ende ordonneren, daer sij den Vyandt de meeste affbreuck souden mogen doen, stellende deselve naer ijder Schips gelegentheijt soo scherp vrij, als mogelijck is, —

Ende om het laden met de Cruyt Camer te loopen, ende de [illegible] Buscruyt wat [illegible] aen te langen, soo salmen om alle perijckelen soo veel mogelijck te evitere, ende voor te comen, besorgen dat voor ijder stuck ten minsten 15 à 20. Cardoesen op voorraet gevult, ende int ruijm (die de gelegentheijt van 't schip lijdt) ten minsten op 2 à 3 besondere plaetsen gestelt, en opgenoeckt, [illegible] wel bewaert worden, besorgende mede dat op den overloop, op diversche plaetsen, in steene backen, of te vierkante houte backen, tot de gevulde Cardoesen, soo veel hout, langh, scherp, schroot, ende Lantaerens gestelt worden als van noode sonde mogen wesen, Laetende mede de wielen, ende Assen van de Affuyten, wel glat smeren, ende

ordonneren

Ordonneren tusschen de Stucken, ende Andere bequame plaetsen
tot het Coelen der Stucken als blussen vanden Brandt, die inde
respective Schepen souden mogen ontstaen, soo wel Water
Balijes, ledige sacken, Brantemmers, natte swabbers, als
Andere nootwendicheden als men in sulcken gelegentheijt, soo op
den overloop, als inde Marssen vannoode soude mogen crijgen
wel lettende dat yeder sijn schip, ontrent den Vijandt commende,
soo van buijten als van binnen, wel natten, ende datter oock
geene Cardoesen, om bij de Stucken te vergaderen, uijt het
Cruijt opgegeven en worden, omme alsoo voor het onvoorsichtich
handelen vant Cruijt, als werpen vande Viurwercken, soo veel
mogelijck sij, alle perijckelen van Brandt voort te commen —

De Timmerluijden sullen in het Schip, gereet ende voorsien dat
hebben, niet alleene hare gereetschap, maer insonderheijt
een goede partije proppen, plaet loot platen, ende alle andere
materien, als tot stoppen vande geschooten locken, soude mogen
van noode sijn, midtsgaders tot Conservatie van 't Schip en
goet als Crenckinghe vant Vijandt, ofte vaert vannoode soude
mogen sijn, radden, touwen ende Anderes te mogen Alsoo wel
sullen alle de schepers bijlles mede claer ende voor de hant
leggen, gelijck mede op Bijndersche plaetsen onder en boven het
sullen worden al het hantgeweer, Bracksoitten, piecken, Sabels
als Andersints, op dat het selve des noot sijnde, niet te soecken
ende uijt hoecken en binckden te halen en —

Ende op dat de gequetste in de in sulcken handelinghe soude
mogen crijgen behoorlijck geeinvert worden, sullen d' Oudic
Heeden vande respective Schepen, sorge dragen dat de
Barbiers, alle hare instrumenten, medicamenten ende alle
't gheene dat tot verbinden der gequetsten, vannoode soude
mogen sijn, mede claer ende gereet hebben, besorgende hare
soo 't moogelijck is, op dat door het sloten vande selve geen
Alteratie, ende kleijnmoedicheijt, onder 't Volck int Schip
gecauseert wort, een bequame plaetse onder Water
om hare ende haer medicamenten, soo veel te versekeren als
moogelijck sij —

Niemandt, 't sij Matroos ofte Soldaet, onder wat pretext 't selve
soude mogen wesen, sal vermogen sonder Consent van sijnne
Commandeurende hem 't soecke te maken, ofte het wijcken van
sijnne geordonneerde plaetse, op lijffs straffe
maer sullen soo wel de Bosschieters als musquettiers, het sij
Cruijt, scherp, ofte Andersints van doen hebbende, 't selve
eijsschen

Sijtteken ende affwerders vande ghene die daer toe vande overic-
heden geselt ende geordonneert sijn, —

D'opperhooffden vande respective schepen, sullen sorge draegen
dat soo wel de Constapels, Bosschieters, als insonderheijt
voor het onvoorsichtich schieten, om alle ongeluck soo veel
mogelijck voor te commen, beschadigen malkanderen in plaetse
vanden vijandt te treffen, niet en commen te beschadigen —

Soo iemandt vande respective schepen een vande Portugiesche
Caracquen ofte Gallioens quame te abborderen, soo sal
het schip vant selve Esquadron, soo mede geen aenboort en
hart, alle moogelijcke devoir aenwenden, omme den gebaer,
vanden vijandt aend' andere zijde mede aenboort te commen,
om hem met des te meerder facilitijt te winnen, ende
veroveren —

Doch soo het selve door den vijandt belet wordt, als door eenige andere
voorvallende incidenten, niet bequaemelijck geschieden conde,
soo sal ten minste den vienden belet, ende voorgecommen, dat
het geabbordeerde vijandts schip, geen secours ofte assistentie
gedaen ofte toegesonden werde —

Ende gemerckt wel geschiet dat door het haestich ende ontijdich
rooven ende plunderen vande veroverde prinsen, dickwils groote
avantagie ende gelegentheijt versuijmt ende schande ende schaede
schadelijckheden voortgecommen sijn, Soo sullen d'overhooffden
bij het veroveren van eenich vijandts schip, wel toesien dat
niemant door het veroverde schip confuselijck loope
plunderen, ende ruijnnijsen, maer dat een jegelijck hem
bequame ende aenstelle, omme den vijandt voorts te bedwingen
ende onschadelijck te stellen buijten alle perijckelen, ende
schadelijckheijt —

Omme het selve wel te bevestigen ende voorders in het veroverde
vijandts schip goede ordre te onderhouden, als omme met
behoorlijcke authoriteijt, ende gesach, voor te commen ende
te beletten dat de veroverde goederen door overgecommen
matroosen, ofte soldaten niet onmanierlijck gesplundert
ende geplondert en werden, Soo sal selffs den opper coopman
ofte schipper in het veroverde vijandts schip overgaen
ende daerinne soolangh blijven, tertijt en wijlen bij den
Commandeur

Commandeur, ende Breeden raedt, daerinne anders geordonneert ende gedisponeert sal werden, —

Gelyck wy oock op het Achterschip te sullen ondersoecken ende Corrigeren, alle disordre, ende ongeregeltheden die bij de matroosen, ende het gemeene schepsvolck aen boort van het veroverde vyandts schip, begaen ende gepractiseert soude mogen werden, soo sullen wy den overgesanden opper Coopman ofte Schipper, aende voorss. disordre ende ongeregeltheden, mede schuldich, handdadich, ende medeplichtich houden, soo hy niet werden van hem [illegible] geweert, of te geen behoorlycke Autoriteyt getoont sullen hebben, een yegelyck sal derhalven in sulcke gelegentheyt syn Ampt, Eere, ende eedt, betrachten, ende hem soodanich quyten ende comporteren, als wy hem syn toe betrouwende, —

Ende op dat wy de daders ende Autheurs, van sulcke disordre, ende ongeregeltheden, te beter uytvinden, ende corrigeren mogen, soo ende sal niemant, als alleene die gheene, die eenich vyandts schip boort, of te tot overgeven sullen gedwongen hebben, mooghen sich (sonder onse expresse last ende ordre) aen boort vande veroverde prysen te begeven, onder wat pretext het oock soude mogen wesen, op peyne, dat die bevonden sullen werden, contrarie dese onse ordre gedaen te hebben, Arbitralyck gestraft, ende gecorrigeert sullen werden —

Ende alsoo het niet mogelyck is, pertinente ordre ende reglement te stellen op alles dat in het vlaeden soude mogen voorvallen, soo sal een yeder hem in Actie bevindende, ende yetes voorvallende, daervan in dese instructie niet expresselyck gementioneert, sich hebben te reguleren, nae dat hy ten meesten dienste vande Comp.ie ende afbreuck vanden vyandt sal bevinden te behooren, wel lettende dat hy soo het doenlyck zy, ende sonder prejuditie vande voorgenoemde saecke aengeschieden, altyt met onse consultatie, ende beradtslagen —

Actum int schip Banda Ai 10 Martio Ao 1630

Zeylende op de Hoochte van 8 graa: Noorder Breete

Ende was onderteeckent

[illegible] Caen [illegible]

1626

Souderdaele

Donderdach den 25 Martio 1638
is door bevel vande E. heer Comman-
deur, vergadert op Banda den breeden
raedt met bywooninghe vande stuyrluyden
ende is geresolveert t'geene volght —

Nadien den 24 Martio op het schip Banda gevanckelijck gebracht is, een bootsgesel vant jacht de Vos genaemt Gerrit Jansz van Swol, die sich hadde laeten verluyden seeckere sedi-tieuse, ende oproerige propoosten, soo heeft d' heer Comman-deur den deliquant eens, selfs geexamineert hebbende in tegenwoordicheyt vande opper officieren van Banda, goet gevonden tydelijck daerop te vergaderen, den geheelen breeden raedt, om opt spoedichste allerley onheyl met goede ordre voor te commen, gelijck van dese saecke inden raedt een helijck ende voor al is voorgenomen, ende alsoo den deliquant tot verscheyden maelen bekent hadde, nevens sufficante informatien, de voorsz seditieuse woorden gespro-ken te hebben, doch sonder quade intentie alleenlijck uyt onbedachten yver ende toorn, Soo is vlijtich ondersocht ooc met dreygementen van torture oft hy ooc eenighe aenhangh soude mogen hebben ende eenighe seditie gesocht metter daet int werck te stellen, t'welck niet blijckende, ende oversulcx genoechsaeme redenen zijnde, om tot dadel-lijcke torture te procedderen is goetgevonden by provisie met eene moderate castydinghe den deliquant te expedieren, gelijck breeder blijckt by de sententie, ende om welckeren executie te bevorderen, des anderen daeghs op het voorsz jacht gecommitteert zijn de opper officieren van Banda, ende Middelburch, gelijck ooc geordineert is tot schoeninghe vanne verder perijckel, ende onheyl, den deliquant naer gedaene executie, opt jacht niet laeten, maer op Banda over te brenghen —

Ten anderen alsoo het schip Swol den 10e Martio het Admirael schip Banda, tot tweemael afgescheyden reysen, sonder eenigen noot of dringende oorsaecke, [illegible] voorden boegh is voorby gezeylt, synde eensaecke wel gemerckt met verwonderinghe van het gemeene bootsvolck van Banda ende andere schepen, die by alle de werelt groot gehouden voor eenen schijn

voor eenen schimp, ende smaetheijt, de welcke discrete
persoonen van eerlijcke qualiteijt malcanderen niet plegen
aen te doen ende oversulcx den Commandeur van sijne
minder Officieren gehensures laet te dragen, Soo hij van
E: heere Commandr. onderwacht, wie den auteur
of oorsaecke daervan soude mogen wesen, ende alsoo den
opper Coopman, Schipper, ende opper stuerman vant voorsz.
schip verclaert hebben gantsch geen kennisse daervan te hebben
is de selve belast sich daerop ernstelijck te informeren
ende inde naeste vergaderingh rapport te doen, Item sijnde
daer sijne gedeelt sommert werde naer behooren —

Voorder overmits den Opper-stuerman vant schip Middelburch
Mattheus Willemsz, eerst schriftelijck bij requeste, den
E: heere Commandeur overgegeven, ende daer naer
mondelijck in volle vergaderingh vanden Breeden Raet
geremonstreert heeft, hoe dat hij gebraeckt sijnde in sijn
verstant ende memorie door seeckere sieckelijckheijt, hem onder-
commens, sich selven niet langer bestaen of te bequaem
vindt om sijn Ampt naer behooren te bedienen, versoeckende
oversulcx dat den quartiermr. ter Pieter Heijndricksz
hem werde bij gevoecht, om hem in sijnen dienst te
assisteren ende te helpen, presenterende daertoe
gewilliglijck, een stuck of te gedeelte van sijn tractement,
tot desselvens proffijte ende behoeve te laeten vallen,
Soo ist dat de heer Commandr. ende Breeden Raet,
door den Schippr. ende oppercoopman vant schip Middelburch
daertoe gecommitteert, dese saecke soo hebben gemodereert
ende verdragen, dat den quartiermr. voornt. uijt de gagie
vanden opper stuerman, maentlijck sal genieten zestien
guldens, welcke gevoecht sijnde bij de zestien guls.
hem toegeleijt bij de E: heeren Bewinthebberen, hij
voortaen alle maenden sal winnen twee & dertich guls.
gelijck den opper stuyrman voornt. quiterende van sijne
ordinaris gagie van t sestich gulden de voorsz. sestien
gul. van nu aen voor sich behouden sal, maentlijck
de somme van vier & veertich guldens, waermede
beijde partijen haer danckelijck houden gecontenteert,
blijvende Pieter Heijndricksz voorsz. gehouden voor het
voorsz. tractement van twee & dertich guldens
het onderstuyrmans schap, met alle vlijt ende
getrouwicheijt

getrouwicheijt te bedienen, —

Ende soo wille op het schip Middelburch overleeden is den Corporael Pieter Rabon, ende Michiel Meijer tot noch toe Lanspassaet, bij supplicatie aenden E: Heer Commandeur overgegeven versocht heeft, in sijne plaetse te mogen succederen, is sulcx op het advijs ende recommandatie vanden Sergiant ingewillight ende geaccordeert —

Item mede ter voorsz. vergaderinghe, met bijwesinghe van alle de opperstuurluijden, naedat haer caerten bestecken ende gissinghe overgebracht ende bij den raet geexamineert zijn, goet gevonden onsen cours voor den nacht noch al suijden te houden, ende ingevalle van contrarij blijckt, datmen altijt den besten boegh, daermede men meent meest Zuijden te connen gewinnen, sal voorwenden, waermede hoopt wert wij eene voorspoedige reijse sullen erlangen —

Aldus gedaen ende gearresteert op het schip Banda ten tijde voor op de hoochte van ontrent 1 graet 30 minuten Zuijderbreete — Ende was onderteeckent

Caen Cornelis Cornelissen Vol. Benjamin vander Burch, Johannis Narssius, Aris Cornelisz. Groes, B: Cannoye, Jan Thijssen, Balthasar de Haze, Pouwels Claassen, Floris van Castel, Jan Janssen Krev, Stoffel Barentz, Enoch Marinnis, Crijn Gerritssen, Jan Gerritssen, Symon Cornelisz. Lastman, Symon de Bockevangher, Jan Geelis, Pieter Pieterssen, Matheus Willemssen, Jan Janssen Kodop, Claas Seepes, Arnout vander Burch, Paul Coussaert —

Dingsdach den 12 April Ao 1686
op de hoochte van 24 grades, 14 Minuten Zuijderbreete

Goet weer

Hoe wel den 3 Martio geresolveert is, bij den Breeden Raedt dat de Vloote bij provisie sal bij een blijven, soo veel mogelijck tot de Capo de Bonne Esperance, nochtans, of dat iemant sich uyt schijn van schades, beclaegde gehindert te sijn, in sijne reijse spoedelyck te doen, Soo heeft d'Heer Commandeur goet gevonden ten overvloedt, den Breeden Raedt wederomme te vergaderen met bijvoegingh van alle d'Stuerluyden, ten eynde een ieder sijn advijs vrijmoedelyck geve, ende naer rype deliberatie, een goede ende wederom expresselycke Resolutie genoomen werde, tot contentement van allen,

Ende is voor eerst ondersocht de gelegentheyt van ijder Schepsvolck, ende provisie, ende bevonden dat inde gantsche Vloote waeren ontrent hondert siecken, ende hoewel daer indlycke noot buyten ons vijse ende wijn voorhanden was, dat nochtans het water seer naer inde gegevenheyde, nae alle apparentie bij nae, alle de schepen daer van souden gebreck hebben, is oock wel in acht genoomen, dat de schepen Swol ende Harderwijck, soodanige ordre hebben in bevel, die van Battavia voorder naer Japon moeten gesonden werden, maer is daer bij bekent, dat deselve lange in Texel geleegen hebbende, door contrarij windt, al schoon nu voor uyt zeyllende, het Monsson onder te geraeckeren nae Japon te vaeren, niet tijdelyck souden connen achterhalen, is verkaluers goetgevonden oock bij de officieren vande voorn: schepen, dat men geenssins dient connende doen achter Comx.a met de Vloote te stellen, ende om dies waeters, tot meerder seeckerheyt, ende verquickinge van het volck, soecken sal de Capo aen te doen, ende sulcx noch daernae, eenighe redenen mochten voorvallen, waeromme voorsz Conninghe schepen dienen voor uyt te zeylen, dat deselve daer vlytich sullen onderleyt, ende in goede consideratie genoomen werden

Ende alsoo wij nu met goede hulpe, den Tropicum Capricorni 23 gra: 30 minut: gepasseert sijn, tot noch toe den Cours suyden is voor geraden gehouden hebbende volgens voorgaende resolutie, is voor raedtsaem aengesien, om de Capo voorsz te mogen gewinnen, voortaen te zeyllen Z.Z.O. tot ontrent 30 graden, ende van Z.O. nae gelegentheyt de winden, latende de Eylanden van Tristan de Cunha aen stierboort,

Is oock gerapporteert, vanden Coopman vant schip: ende Opperstuurman, van Swol, dat het voorbij zeyllen voor den hoogh van het Admiraels schip

van het Admiraelschip Banda, waervan inde nae voorgaende vergaderingh gesproocken is, geschiet is niet uyt hooch moedt tot yemants schimp of te smadtheyt maer door abuys voor occasie, dat het schip Harderwyck aen tsyden hadde gegeven van den Zuyt te sijn, waermede de heer Command:r hier godtlijck heeft laeten genoegen sonder de saecke voorder te ondersoecken, vertrouwende dat in toecommende tyden behoorlijcke voorsichtigheyt sal gebruyckt worden, ende goede sorge gedraegen, dat sulcx niet meer en geschiede, ende dat de overheyt deser vloote behoorlijcken respect, ende eere gedaen sal werden —

Eyndelijck sijn alle de Coopluyden, vande E: heere Commandeur vermaent ende gewaerschout haere rekeningh te verrichten hebben, teneynde dat de vloote met Godes hulpe aen de Capo sal commen te arriveren, teneynde deselve aldaer mogen oversien, ende eenige fautten bevonden sijnde, tijdelijck gebetert worden tot verminderingh vanden arbeyt, der heeren die op Battavia daertoe gecommitteert sijn ende ... vande gedeputatie, die door eenige notabele fautten de Coopluyden mochten overcommen, welcke vaderlijcke voorsorge des E: heeren Commandeurs, van Coopluyden ende de gehele vergaderingh danckelijck erkent is. Ende was onderteeckent

Actum ut supra,

Caen Cornelissen Cornelissen ool... Binjamin vander Buren, Johannis Narssius, Arie Cornelissen Groot, B: Cannoye, jan thijssen, Balthasar de hare, Pouwels Claassen, Floris van Castel, jan janssen Kree, Stoffel Baerents, Crijn gerritssen, Sijmon Cornelissen Lastman, Mattheus Willemssen, Pieter pieterssen, jan jeelissen, Aryaen buijnker, Sijmon de Bockevangher, jan janssen Kodop, B: Coujaert

Maendach den 28 April 1636, op de hoochte van ontrent 32 gra: Zuyder breete —

Alsoo gisteren morgen de sloep ooste Cappel ende desen morgen het jacht de Vos, uyt der vloote geraeckt sijn by naeght

bijnachte met goetweder, ende claere maneschijn daer affge-
sondert hebbende, stilswijgens tegen goetwilligh eenparigh
resolutie, twemael genoomen, ende niet sonder billick bedenck
wat, dat sulcx van meer andere soude mogen geschieden, soo
ist dat de Heer Commandeur, de Officieren vande overige
schepen, aenboort ontboden hebbende, omme sijnder E.
Authoriteijt, niet voorder te laeten vilipenderen, ende goede resolutie
jnclusive te maecken, tegens deselve verclaert heeft, indien daer
noch meer alsoo gesint sijn, dewijlle wij jn de hooghte vande Cabo de
bonne Speranse, met goede hulpe becommen hebben, ende door
contrarij windt, met laveren lightelijck veel tijt soude verlooren
worden, oock vele sieken weder aende better hant sijn, ende
met wijn jn gebreck van water taemelijck can gemenageert
worden, dat een jegelijck sijn dat een jegelijck sijnder te
mach doen, om op het schrijvelicke te blijven, sijnne reijse
naer Battauia te volbrengen, soo als hij meent voor godt
en sijnne meesters te connen verantwoorden, reserverende de
Heer Command.r sijnne actie tegens den gheenen die haer
jndessen misdragen hebben, ende noch voorder hen souden moogen
te buijten gaan, oorsaecke gevende van eenige schade die
de Comp.e door separeeren vande vloote soude mogen ondercomme

Den Raedt dese propositie, de E. E. Heeren Commandeurs aengehoort
hebbende, heeft verclaert misnoegen te hebben jnt affscheijden
vande voorsz. twee schepen, ende heeft geresolveert naer rijpe
deliberatie datmen voorder de hooghte sal soecken tot ontrent
de 38 graden, ende godt den windt becommende, achtervolgen
de voorgaende resolutie, ende den windt contrarij blijvende des
bequaemst de coursen stellen omme tot Battauia te arriveren
blijvende bij malcanderen soo veel moogelijck sal wesen, ende doende
jeder sijn beste, overmits soo wij de Cabo niet aen en doen,
niet notabels voor ons op den vijandt can worden gecregen
en met eene spoedige ende seeckere overcomste de E.
Heeren aldaer contentement te geven

Datmen oock voortaen eenparich in alle Comme schepen tot rantsoen
sal geven daegs aen yder persoone, ses mutsgens water
ende drije mutsgens wijn, ende omt water des te verder
te doen strecken, des daeghs eenmael minder sal kooken als
ordinaris, ende het rantsoen van broot onderhouden

Actum ut supra,

Onder was onderteekent

Ar: Carn. Benjamin vander Burch, Johannes Narssius,
Aris Cornelisz groen, B. Cannoije, Jan Thijssen
Balthasar de Haze

Balthasar de Hare, Pouwels Claassen, Floris van Castel, Jan Janssen Inkoo, Stoffel Baerents, Crijn Gerritsen, Sijmon Cornelissen Lastman, Mattheus Willemssen, Pieter Pieterssen, Jan Jeelissen, Sijmon de Bockevanger, Adrijaen Duijnker, Jan Janssen Hoop, Paul Coelsen

Maendach den 19 Maijo, inde Taffel Baijo bij de Capo de bonne Esperance

Inden eersten is gearresteert het naervolgende Edict

Alsoo wij nu met Godes hulpe aende Capo de bonne Esperance geluckelijck sijn gearriveert, ende voor desen bevonden is dat door insolentie ende overlast van ons volck, de inwoonders des landts aengedaen, soodanich verbittert sijn, dat se niet alleene weijgeren te vercoopen ofte te verwisselen, t gene ons tot noodige verversinghe soude mogen dienstich sijn, maer dat meer is (alle sij gelegentheijt connen becomen) dodelijck vande onse quetsen ende dooden, gelijck sulcx noch geschiet is, int leste voorleden jaer inde retour schepen ondert beleijt vande E. Commandr. Vlack, Soo ist, dat d' heer Commandeur ende den breeden raet, soeckende sulcke ende diergelijcke ongevallen voor te commen, ende den welstant vande geheele vloote te bevorderen, wel ernstelijck geinterdiceert ende verbooden hebben, gelijck sij interdiceeren ende verbieden bij desen dat niemant van wat qualiteijt die sij, sonder eenich pretext, hem vervorderen de inwoonders voorsz. in eeniger manieren te beschadigen, of te int minste eenich leet aen te doen, waer door deselve oorsaecke mochten nemen om haer te revengeeren, ende afkeerich van ons te werden, op poene van opt hooch(ste) sonder eenighe genade aenden lijve gestraft te worden, ende op dat niemant hier van ignorantie en pretendere hebben wij desen op alle de schepen doen publiceeren, ende ter gewoonlijcker plaetse op de stuijrplecht doen affigeeren. Aldus gedaen opt schip Banda inde Taffel Baij, desen 19 Meijo Ao. 1658

Daer naer is op de propositie vande E. Heeren Commandeurs puntelijck ordre gestelt, op de verkeringhe vande wille gey-

Water

Wacter ende groente te halen, Als oock eenich Vee te coopen in voegen als volght, —

Dat uyt yder groot schip twintich soldaten, onder 't bevel van yder sluyte met een Sergiant offte Corporael des anderen daeghs vroegh aen landt sullen gesonden worden, waerover in qualiteyt geduyrende den tyt die de vloote hier leggen sal, 't commando moet werden opgedraegen aen d' H.r vander Burch, —

Dat alle de schepen sloepen daer sullen brengen ter plaetse daermen gewoon is varsch water te halen ende aldaer een tente maken, mede brengende yder een klinck offte ander zeyl met houtwerck, ende andere materiaelen, daer toe dienende

Dat yder synne schuyte sal gebruycken om te visschen, (gelijck de boots om water te halen) gemonteert elck met ses soldaten, te versoecken by den Capiteyn, gelijck oock de gheene die om groente uytgesonden worden, mitsgaders de soldaten sullen voorsien worden, —

Dat de soldaten, ende uytgesonden bootsvolck van haere respective schepen met provande sullen versterckt worden, sonder dat sulcx tot laste vanden Capit.n commen sal, maer alles naer proportie van syn volck, —

Ingevalle der inwoonders des Lants, sonde ons vreedelijck beyjegenen ende goede ordre, van hem vindt tot welgevalligheyt [?], besocht worden, om haer vee te presenteren voor andere waeren te verwisselen, soo sal den Capiteyn uyt alle de schepen soodanige waeren mogen vorderen, ende tot hem laten commen, als tot vervullinghe van d' E. heeren Bewinthebberen syn medegegeven ende daer uyt nemen de gheene die hem sullen duncken beguadinct [?] te wesen, —

Int verhandelen vande voorss: waeren, als oock inde vervullinghe van het vee, t welck sonde mogen becommen worden, sal den Capit.n geassisteert worden van d' H.r Cousaert en d' H.r Castel inde sullende schepen alsnadien daer gemonteert werden [?] houden, met het gheene daer sy krijge, naer haere discretie hierinne sullen accommoderen, —

Is mede geresolveert naedien voortaen met water kant soen sal connen uytgedeelt worden, alle een tyt langh, het commen geschieden, datmen het wijnrantsoen sal reduceren, op den halven voet, van twee mutsgiens 's daeghs, volgens mede gegeven ordre ende instructie — Actum ut supra,
Ende was onderteekent —

A: Cau.n Cornelis Cornelissen Ooles, Benjamin vander Burch, Johannis Narssius, Arit Cornelis Groes, B: Cannoye

B: Cannoij, Jan thijssen Balthasar de Hare, pouwels Claessen, Floris van Cassel, Jan janssen kree, Stoffel Barents Crijn gerritssen, Paul Coujsaert

Maendagh den 26 Maije
Inde Taffel Bay

Alsoo de schepen nimmer [illegible] water ten volle versien sijn, ende geene apparentie is, dat eenich meer sal connen becommen werden, is goetgevonden den 28en deser weder t zeijl te gaen, ende bij malcanderen in vloote te gaen, soo veel mogelijck sal wesen, over t Zuijden te loopen, tot ontrent 38 graden, naer gelegentheijt van wint &c. weder tot dat wij becommende doorgaende wester lijcke winden, daernaer ontrent 800 mijlles oostelijck aen Goeckende het eijlant St. Paul int gesicht te krijgen, ende dan noordelijck om te vallen de voor [illegible] Stratte van Sunda

Actum ut supra — Ende was ondertekent

R: Carn Cornelis Cornelissen Ooleer Benjamin vander Burch Johannes Narssius Aris Cornelissen grees B: Cannoije Jan thijssen, Balthasar de Hare, Pouwels Claessen, Floris van Cassel Jan janssen kree Stoffel Baerents, Crijn gerritssen, Paul Coujsaert

Vrijdagh den 4den Julij Ao 1636

Alsoo wij door Godes hulpe gecomen sijn ontrent de hooghe van 26 gra: 20: minuten Zuijder breedte, en op 118: gradden 4 Minut: Lengte, ende bij sommige officieren des schepe Banda bedencken valt, als off desen avondt bij het loot werpen sonde mogen grondt getroffen sijn, hoe wel bij het besunderen, ende hervanen vande lootwerpinghe, geen seecker tijckenen daervan bevonden werden, soo ist dat de E. Hr. Commandr. om alle swaricheden en periculen,

soo

soo veel Moogelz voor te comen, godtgevonden heeft, bij de officieren deser schepe, (vermits de vloote gesepareert sijnde door ommeweder) den breeden raedt, niet can vergadert worden, in deliberatie te leggen, offe het niet raetsaem, sijn deser tocomende daegh, den cours N: aen te houden, omme des te minder aen leger wal van het Zuijtlandt te vervallen en Morgen bij claren daege met meerder sekerheijt te resolveren, gaat ons voorder te doen staet, het sij tussen't landt van d'Eendracht, ende de Trjalls rudsen deurgh te passeren, offe daer buyten t'oloopen, welcken achtervolgende den scheepsraedt, desaecke rijpel: overwogen hebbende, eendrachtelijck goetvint, den voorsz voorslagh des E: heeren Commandeurs te volgen, Actum ut supra

Ende was ondertekent

Coen Johannes Narssius Aris Cornelisz Groot, Paul Cousaert, Symon Cornelissen Lastman, ende Pieter Willemssen,

Dingsdach den 18en Julio Ao 1636

Alsoo Anthonij Willemsz: Cock geremonstreert heeft, dat hij sich niet langer bequaem vindt, om sijn ampt te bedienen, versoeckende dat in sijne plaetse mach succederen Andries Hendricxsz van Dorcum bossgieter, voormaels voor Cock gedient hebbende, en dat hij Anthonij wederomme mach betreden, de plaets van Andries voorsz: Soo is 't selve bij den E heer Commandeur en scheepsraedt ingewilliget, Mits dat Anthonij, die tot noch toe genooten heeft 24: guldens ter maent, voortaen niet meer ontfangen sal, als Andries maentelz: ontfangen heeft, te weten twaelff guldens, en de gagie van Anthonij gehalveert sijnde volgens den artijckelbrieff, met de gagie van Andries, dese voortaen maentelz sal genieten achtien guldens,

Door

Doordien Claes Harmansz, oppercuyper, is comen te overlyden, is op goede recommandatie in syne plaetse gesubrogeert Adriaen van Velde ondercuyper, in vougen dat syne gagie, die tot noch toe is geweest elf gu:, gebalanceert synde met de gagie vanden overledenen, die maentlicx verdient heeft vyftien gu:, Adriaen voorsz. voortaen maentelicx sal genieten dertien guldens, gelyck mede Egbert Roeloffsz soldadt, tot noch toe verdient hebbende 9 gue: in succedeerende in plaetse van Adriaen van Velde als ondercuyper, voortaen door gelycke balanceringe sal verdienen, tien guldens.

Naer het overlyden van Pieter Ingesen quartiermeester, verdient hebbende maentlycx vertien guldens, is op goede recommandatie in syne plaetse gestelt Jan Jansz van Bockum bosschieter, tot noch toe genomen hebbende 10 guldens ende sal by balanceringe van beyder gagie Jan Jansz. voorsz. voortaen genieten yder maendt twaelf guldens.

Actum ut supra, ende was onderteeckent

A: Caen, Johannes Narssius, Aris Cornelisz Groot, Paul Cousaert, Symon Cornelissen Lastman, ende Pieter Willemsz.

[illegible] Heer
[illegible]
[illegible]
[illegible] gagie
[illegible]
[illegible]
[illegible] goedt
[illegible] ques:
[illegible]
[illegible]nge —

quar,
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]ering
[illegible]

Groot
[illegible]

Doordien Claes Harmansz, Oppercuyper
commen te overlyden, Is op goede recommendati[e]
in syne plaetse gesubrogeert Arjaen van d[en]
ondercuyper, in vougen dat syne gagie, die tot n[u]
is geweest elff gul:, gebetert synde met de
vanden overledenen, die Maentlicx verdient he[eft]
vyfthien gul:, Arjaen voorsz. voortaen maent[elicx]
sal genieten dertien guldens, Gelyck mede C[...]
Roelofsz soldaet, tot noch toe verdient hebbende [...]
in succederende in plaetse van Arjaen van [...]
als ondercuyper, voortaen voor gelycke beloninge
sal verdienen, thien guldens

Nae het overlyden van Pieter Ingesen
tiermeester verdient hebbende Maentlycx [...]
guldens Is op goede recommandatie in syne p[laetse]
gestelt Jan Jansz van bockum bosschieter, tot nu
genomen hebbende 10: guldens ende sal hy he[...]
van heden Dage Jan Jansz: voorsz. voorts
genieten yder maent twaelff guldens

Actum ut supra, Ende was onderteeckent

A: Caen, Johannes Varsevius, Aris Cornelisz
Paul Coufaert, Symon Cornelissen Lastman, e[nde]
Pieter Willemsz.

Doordien Claes Harmansz, Stoercuyper ... comen te overlyden, Is op goede recommendatie In syne plaetse geemploijeert Adriaen van ... Stoercuyper, In voegen dat syne gagie, die tot ... Is geweest elff gl:, gestelwert synde met de ... vanden overledenen, die Maentlicx verdient ... vijftien gul:, Adriaen voorsz. voortaen maent... sal genieten dertien gulden, Gelyck mede ... Roelofsz Soldaet, tot noch toe verdient hebbende ... in succederende in plaetse van Adriaen van ... als onder Cuyper, voortaen voor gelycke salaris ... sal verdienen, thien gulden.

Nae het overlyden van Pieter Ingesen ... timmerman ter verdient hebbende Maentlycx ... gulden, Is op goede recommendatie in syne ... gestelt Jan Jansz van Bockum Bosschieter, tot ... genomen hebbende 10: guldens, Ende sal bij ... van dien Dayne Jan Jansz: voorsz. voortaen genieten Yder maendt twaelff Guldens.

Actum ut supra, Ende was ondertekent

A: Caen, Johannis Naresius, Aris Cornelisz, Paul Coisaert, Symon Cornelissen Lastman, ... Pieter Willemsz.

Edele Erentfeste Manhafte Wijse voorsienige
ende seer discrete Generaele Heeren

Alsoo d' E. Heer Gouverneur Generael mij d' eere heeft bewesen te doen te communiceren seeckeren articckel, bij welck U. Ed. jongsten Generalen brieff gedateert 13 September A° 1635 mijnen Persoon aengaende, aenwaegemerckt sijn ende d' Heeren Raden van India geschreven, daeruyt ick met sonderlinge ver„heuchnisse hebbe verstaen 't Goetgenoegen U. Ed. over mijnen gepresteerden dienst onder den titul van Visitateur Generael der Indischen Negotie Logie ende Caer„soen Boecken, is hebbende, mitsgaders ordre haere Ed. aldaer op 't voorder avance„ment van mijne Persoon ende familie na behooren gelieven te letten. Dienvolgende ooc d' E. Heeren Gouverneur Gen.l ende Raeden van India bij haere Ed. getrocke resolutie van date 29 October lestleden mijn tractement hebben geaugmenteert van 100 op 160 ƒ ter maendt. Is mij 't selffde niet alleen aengenaem ende danckelijck maer bevinde mij daerdoor geanimeert 't in beter forma te continueren, de notitie bij het resolutieboeck onder gemelten dato geannoteert, gerecommandeert mijnen dienst haer Ed. acontentos sij, wat de E. Compaignie aen 't voorsz. werck is gelegen, hoe proffi„tabel 't selve tot dato geopereert ende bij continuatie door Godes genade opereren sal, bleyft aen U. E. wijs oordeel ende verresiende judicium gedefereert, als synde eene extraordinarij groot volume met 't geheel daeraen dependeert, in debita forma waer te nemen, mij vroechtendelaet sonder uytermaten geoccupeert bevinde. Doch doet mij encourageren te gevoelen d' goede vruchten (door U. E. vaderlycke beneficentie) van ge„meten mijnen swaeren arbeyt, waermede sulcken ontfaet onder degene die dusdanige dig„natie onderworpen sijn, gemaeckt wort, dat de mesuses als de daeronder schuylende infide„liteyten langs te meer verminderen, ende eyndelijck staende te cesseren;

Ende alsoo den tijt mijns 5 jarigen verbandts den 20 Julio A° 1638 sal coomen te expireren, geanimeert bevinde met U. Ed. goetbevinden, in U. Ed. ende der E. Compaig„nie dienst langer te continueren, Soo is mits desen aen deselve mijne ootmoedige bede U. Ed. derve ende avancement van mijne Persoon ende familie voorder groot„gunstichlijck gedachtich gelieve te wesen, ende mildelijck te honoreren met alsulcken credit ende beneficie, als U. E. naer selfs gewoonlijcke discretie en goedertierentheijt bevinden sullen te behooren, bij lonende alsulcke wel„daen, naer lijff ende siele, met vigilante punctuele diensten aen U. Ed. ende de Generale Comp.e als een oprecht vroom dienaer, te recognosceren, dat U. E. Ed. aen mijnen Persoon ende dienst Godt ter hulpe alle goet contentament sullen hebben, ende de aen mij ende familie bewesene weldaden ten rechten geemployeert houden,

Hiermede

Edele Erentfeste Manhafte, Wijse voorsienige, Ende seer discrete Gene„raele Heeren bevele U. Ed. in de goedertieren protectie des alderhoochsten, die U. E. Gouverno, ende de Generale Compaignie, tijtlijck ende eeuwichlijck gelieve te zegenen, Amen.

Uwe Edel E. Onderdanige Dienaer

Joan Goessens

Actum int Casteel Batavia
den 27 decembris Ano 1636

ff

Edele Erentfeste Man-
hafte, wijse, voorsinige
ende Seer discrete Heeren.
Mijn Heeren, de Bewinthebberen
der Generale Nederlantsche
Oostindische Compagnie, ter ver-
gaderinge der Seventhiene
tegenwoordich in

Amsterdam etc.

A. Heere ende vrient
die Godt in salvo geleide.

Ed: Erntfeste Manhafte wijse voorsienige.
seer discrete Heeren.
Myn Heeren de Bewinthebberen der vereenighde
Oost Indische Comp:

Tot
AMSTERDAM

P. t' Schip Banda dat
Godt Bewaare

raakt Amboina

Erentfeste wijse voorsienige seer discrete Heeren

MYN HEEREN. Alhoewel ick niet en twyffel off UE: sullen sach door d' aduysen van syn Ed: ende Raden van India &c.a de Retour Scheepen van desen Jaare becomen ten vollen vergenoucht houwen, Oock dat myn Schryven onnodich soude wesen te meer nuer Ed.s Menichvuldige hooghwichtige Occupatien overvloedich Zyn, Echter en can ick nochtans niet Ingebreecken blyven UE E: met dese myne weijnich reguilen te Salueeren.

ENDE Sal desen eenelyck off ten Principaalen dienen om UE E.d den Tegenwoordigen Sobren Stant van Amboyna, voor soo veel uyt mondelinge Raporten vernomen hebben mede deelen, alsoo d' Aduysen vanden Gouverneur Deutecom dienaengaende weynich off niet omtlyst hebben.

IN Mynen voorgaende met de vloot van d' Heer Generael BROUWER gesonden was int Corte aengeroert gelyck oock geschiet Zy int nevens gesonden Verbael in wat voegen ter sulver tyt den Stant van AMBOYNA gelaaten hadde die wy vertrouwden, door de veranderinghe van vanden heuvel ende de Succeshie vanden Gouverneur Deutecom gefloreert ende toe genomen souden hebben maar wat is hier op gevolcht eene generaale muttenatie ende Revolte, dit t sedert het arrivement vanden Gouverneur vanden Heuvel Soo danigen aenvangh en voortganck genomen heeft Even gelyck alsoft de Malediettie met hem opt landt gecomen waare

T'Is dan Sulcx dat by de Jongste Aduysen ende ten Prinsipaalen uyt Mondelinghe Raporten van

verscheyde Persoonen met leet wesen verstaan dat ons
niet alleen syn aff gevallen de Christenen vant Eylandt
Oma en Noesselauw maar dat meer is hebben de selue met
hulps der mooren ofte inhabitanten de Redouts daar jegen
woordich 40 Neerderlanders opleggen belegert ende soodanig
beset ghouwen dat die ter noot door oorsaeck het oostermou
son daer een leeger wal, Maeckt qualijck geprovideert can
worden: Echter te hoopen soot d'onse tot Ult.ᵐᵒ Over
off halff Gᵈᵉ, comen houwen, geenswaricheyt te verwachten
sijs ende zy tot Contentement geprovideert sullen worden
doch door sommige hier geattweerde Persoonen verstaen
dat grootelyckx gevreest wordt de provisie geen acht dagen
soude Connen strecken ende qualyck mogelyck om Redenen
vooren verhaalt te Secondeeren des d'uyt Compste van Gode
verwachten, ons verwondert grootelyckx den Gouverneur
geen meerder debvoir ofte deligentie aengewent heeft
om de Redout te ontsetten t'is wel sulck dat hem t meerendeel
der inwoonderen aent Casteel aff gevallen syn maer Echter
en souw hem niet ontstaen soo vant Fort als uyt d' vlassers
3: 4: ofte 500 Coppen bymaleander te brengen daar byt getal
der neerderlanders gecombineert soude geoordeelt worden
hem dant'ontset niet ontstaen en soude/des niet en aenlaet
te seggen het soldaetschap daar d' Hʳ Generaal Brou
soo seer van Roempt ende opgegeven heeft voor als noch
niet gebleecken ~~heeft~~ is

Die vant Eylandt Noussalauw dat syn emmer
soo slimme schelmen als die van OMA geworden/ ter
eester instantie als haare schelmstucken aenvanck namen
belasten zy ons Guarnisoen dat op de Negerye Tietlowaij
geordonneert was te vertrecken, sulcx effect gesorteert heeft
daar op iyntelyck gevolght zijn ons aff ende den Quimelaha
aangesvooren hebben, hiervolgende hem met haare Corcorren
dienst gepresteert ende tegens ons de wapenen in de hant genoomen hebben

Voorder worden wy door de Jongste Adviysen bericht dat
seecker Jan Jansen Tresejuss Bedienaer des Goddelycke
woorts met een Joncke van Kay ende Arouw comende
Banda misgedreeven ende in Amboyna op t eylandt

Noessetauw vervallen zyn, Alwaar door practycq der Inwoonderen Alsoo niet anders wisten off de selve waaren ons noch alle trouw presteeren onder beloftevan ververssingh te Bischaffen aen lant gepraet zyn, die gem. Predicant 3 Neerlanders. Slaven ende de Cayeleesen bytgevat hebben, ende haar gevangen mosten Blyven oft haar relaxeeren Sullen off niet Sal den tyt leeren —

Die vant Eylandt Manipa blyven soo my door perticuliere geavisseert wort, Constant doch en moet aen haere wanckelmoedicheyt niet getwyffelt worden, ende al geven sy ons de la vaÿt, Sy syn niet meer als d'ander te vertrouwen het is seecker ende wis dat den eenen naer des anders ontkompste wacht ende omsiet, Echter ist sulcx dat haar het langh tegen houwen, der Redout Oma een achterdencken geeft, ende ten ontwyffel haar t'mes mede scheede doet houwen — ter goeder tyt had ick voor myn vertreck van Amboyna — een guarnisoen van 20 a 25 Coppen op Nat. gelegt — ten aensien dit de starckste plaets naest Hagioweelt wort —

Wat Aengaet die vande Cust Seram Namentlyck de Barrin van Waysammet, Hattasouw, Caylaeto Serzowawan, Cammarye, Eoulaly, Lommekay, ende Teroa, Alle aan strangh tusschen Caybobo ende Latoraloöy (dat mede onse doot vyanden Syn) gelegen, doen ons in alles Contentement van die van guelque Loety is mede niet quaets te verwachten doch de reste oostwaerts. op Namentlr. Mackariecke Ammare Sepe ende Sammelauw daer van heb ick in dese gelegentheyt het beste gevoele niet

BELANGENDE de voordere Negerÿs onse onderdaanen oostwaerts op naer SERAM LAUT. — streckende, daer van en wort int minste geen vermaen gedaen Anders dan dat van BANDA wort geschreven, door de SERAMEESEN. bereckt Syn Eenige van des QUEYMELAHAS Corcorren —

op.

1423

op LIBOTHATTEMETTE gewerft waaren al-
waer door toe doen der inwoonderen alle onse Neerlanders
in Bos vermoort ende des Sergants vrouwe dat een Mutstys
was met haer genoomen hadden, Soodat myn dese maelbaker
vreempt voor quam, ende gants qualyck konge[l]ooven die van
Hattimette Soodanigen Boosheyt aen den onse geplegt souden
hebben Doch tot naerder berucht wort uyt Amb: geavyseert dat twee
van des Quimelahas Corcorren met de over geloopen Neerlanders
derwaarts aff gevordert synick denck opt versouck van die van
Warnamma om haar over het destrueeren haerrer noote in bos
opter soolen te Revengueeren, dienvolgende dese schelmen
haar voor hattemette Comende hebben laeten gebruycken die
onder schyn dat sy vant Casteel quamen den sergand affriepen
ende soo seyden sy by de hooft Officieren inde Corcorre mosten com(en)
die sy beneden int bos Comende hebben vermoort ende naer aff
gevraechde gelegentheyt zyn gem: schelmen boven gegaen die de vesten
ook beneden gepraet ende des Sergants huysvrouw aensey(de)
by haaren man te moeten Comen des dit heel wat anders als
van Banda geavyseert wort—

Die van Seram hadeet Continueeren dagelycx met den toevoer
op Banda daar sy volgens t' Schryven van Gouverneur
goede partye Sagouw ende Massoy Sulckx sich hier oock ver,
toont heeft gebracht hadde, Godt geve dese luyden genegenth(eyt)
lange t'onswaarts Continueeren waer door niet alleen Banda
rust wert toeneemin, den handel flooreeren, ende ten aensien
daer omtrent een groote meenichte Menschen zy eyntelyck
eenen grooten afftreck in Cleeden becomen zullen

Belangende den Quimelaha ende zynen omslach daer over
weet ick voor dese mael niet veel te schryven alsoo van amb(oina)
dien aengaende geen advysen becomen. Even off daer geen
Stadt houwer vanden Coninck in ternaten off des selfs
adherenten Ja geenige Contramineurs der Comp:e en wa(ren)
het schynt den Gouverneur wel voornemens soude wesen
yetwes op Luciella te willen attenteeren doch ende oock int minn(e)
geen vermaen in wat voegen ende veel min op wat wys(e)

deplaetse gefortificeert off versterckt is, Sulcx nochtans by Particuliere soodanich voorgedragen wert al off Luciella door haare gengemaeckte wercken onwinbaer soude wesen Echter is ver dickmaels by Zyn E. ende Raden van Indien gedelibt offmen de gem. plaetse niet andermael op loop daer van meester te worden behoorden aente tasten, om alsoo onse voordese geleede schande ende verloore respect weerom te restaureren, allen twelcke wel noodich ende dienstich waer maer wye sal ons ~~sal~~ ~~mit~~ vande goede uytcompst versekeren ende integendeel des godt verhoede het attentaet misluckt te hebben wy niet anders als vrevel ende wederspannicheyt van dien lant ende inhabitan te verwachten, want wy de saecke sulcx in sien dat het oogh op des Immelaraes progres off declinatie geworpen wert ende naer uytcompste van saecken haar doen reguleeren sullen, ende soo gaen wel het eene quaet op het ander volgen soude dienvolgende ick onder correctie van gevoelen zy de Comp meer, deren ende beterendienst soude geschieden datmen niet de distructie voort voer, ende soomen immers een stercke wilde vermeesteren (da volck en tyt spillen salt veel noodeger wesen dat wy het selue op Yra ende Lattoniva int wirck stellen, sulcx ooch doenlyck is ende ons niet ontstaen en can waer by meer als 4 Luciellas ge, proffyteert soude worden, doch wat occasie ende voorvallende gelegentheden sich tot het overrompelen van Luciella sullen presenteeren wert den tyt leeren, soo sulcx conde geschieden het soude ten ontwyffel groot respect veroorsaacken wat dese saecke voorder aengaet en in wat voegen myns oordeels d'Amboy nese quartieren tot een goet succes gebracht sullen comen worden sal U E. neffens gaende Memorie daer verscheyden poincten int corte tot gduys vande H. Gener. gestelt syn door D. E. bevoght comen worden, waer een myn om indesen geen redictte te maken gedragen,

In gem. Memorie wert eensdeels gemoveert waerom het noodich syde distructie der nagelen gevordert dient, daer op wy ooch te letten hebben, want het buyten questie is den spangaert van desen Jaere met sonder eenige mercklycke nibuhten soo starck inde molucquo verscheenen is, die soomen seght en voorseecker hout dat op de twee galjoens het patasie ende

Bergantien

Bergantijn 100 stucken Canon 800 hondert Spanjaets ende 200 pampangers, bovens zyn ordinary scheeps volck gehadt hebben, zulcx dat daer uyt te besluyten is sy wat remarckabels voorgehadt ende een ontwerp door inductie vanden Coninck hampsia inde Molucco verscheenen zyn, t zy dan om de selve inde moluque offte quartieren van Amb te gebruycken welck deseyn haer belet is doort verschynen der gedestineerde schepen naer de Cabo Spirito Santo waer door sy aparentelyck in haer voorneemen gestut ende niet verder ymmers stellen trom vertrocken zyn, doch soo laet dat de boven gem Schepen genootsaeckt waren in plaets van naer Spirito Santo daer maer in passandt ondert Landt geweest zyn) haare Reys op tayouan te voorderen, dus dit d'advyse, en noodich gelet dient dat des vyants progresse gestut worden, want wy seeckelyck in moeten vertrouwen den gem Coninck hampsia alle syne crachten aenspandt om ons den voet op den keel te setten, dus segge die anders wilt sustineeren den aert der ternatanen ende mooren niet wel gevat en hebbe, tis sulcx dat sy ons over al mog zyn, van wapenen ende ammonitie wel verzien, haare defentie door aen raden van Engelsen Spanjaerden ende portugeesen soodanich gevadt dat sy noch haer noch ons te vreesen hebben, Ja in veel saacken sommige Europische Princen overtreffen ende te boven gaen, &c.

Is oock seecker dat wy door veel geringe beuselingen grooten haet op den hals haalen, zulcx op Boeton gebleecken is door schippers ende officieren als wesende onkundich pieter voor pauls aenspreecken, ende zy voor buyt verclaeren tgeene haar ontmoet, en voorcompt, by alle twelcke de Comp doch int minste niet vergroot offte verbetert wort, maer integendeel de smart voelt, gelyck int voorleden jaer oock eenige Burgeren soo van Bata. als van Amb: in weerwraeck van genoomen Boetoneese Jonckn haar scheepen lyff en goet verlooren hebben, des nu jegenwoordich met de boetonders noch in formeelen oorloog zyn, doch verhoopen dat zyn Ed. innewaerts gaende met den Coninck die berouw van zyn doen heeft ende ten deele onschuldich is, op hoop vant geschut weerom ende de principaale Belhamers te becomen —

In handelinge treden zal, het soude eenige exempt geven soo men
voort stellden noodich hadde Compe. dienstich ende voordelyck
te wesen, den Coninck Hamsie met synen principaalen aen
hangh by den Cop gevat wert, ende most nu desen voorsichtiger
gehandelt werden als vanden heuvel met Kackiali ende
d'orangkaijs van Hitto gedaen heeft, soo zy hem datelyck alsoo
volgens syne Confessie ende haare eyge sententie ter doot
geoordeelt was ter executie gestelt hadde, de Compe. waer
seeckerlyck meerder dienst als wel nu geschiet, alsoo doort
langduerich sitten niet alleen zyne vrunden maer doot
vyanden gedruckt worden syne Relaxatie te versoucken,
want sy wel kennende onse nederlansche barmhartichheyt
daer by de vreese van dat zy den eenen tyt off den anderen souden
gerelaxeert werden doet haer om kycken, ende met den meesten
floreren hoopen, sulcx dat wy hier door eenen ongerusten ende troube-
losen staet in gem. quartieren behouden, dat sulcx waer is heeft
gebleecken aen verscheyde negerys voor desen met nyn by nacht
ende ontyden gesprooken die door aenhitsen der gerelaxeerde
orangkaijs ende Quimelaha gedwongen zyn haer gewonelycke
woonplaetse te verlaaten, ende hun by d'ander rebellen op
Erenwouwarien te vervoegen, daer sich nu oock niet van
af in connen separeeren, des wy genootsaeckt syn den goeden
met den quaeden contentement te doen, off haer gesamentlyk
met de wapenen aen te tasten, doch soodanige swaricheden
sulcx naer sich sleepen soude kan een yder affmeeten, echter
is het sulcx dat ick my inbeelde inde Molucco de saecke
soo grooten last niet lyden soude, het waer te wenschen d'Hr.
Lodenstein int jaer 1633 by syn voorgenoomen desseijn gepersi-
steert hadde, want ons naerdaaten genoechsaem zyn gebleeck
eenige der voornaemste van haer voorneemen g' di Hittaert,
den Coninck ons desseyn geopenbaert, ende alles te voorschyn
gebracht hebben, waer door soo een verbitteringe gecauseert
zy, dat onse voornaemste vrunden onder den deckmantel
van eenen Moorsche offte Spaenschen schyn gemasacreert
ende haer gantsche geslacht geruineert sy geworden, waer

142

tegens sy seer wel weten te antwoorden, soo wanneermen haar begens trouw aenmaent dat wyt met discoursen aff leggen ende zy haer lyff ende leven te pandt stellen, gelyck de Sochoes als vanden heuvel haer quarnisoen lichten ook seyden, oft niet genouch en was dat wy ternataense exempelen hadden maer de Sochoeesen daar by begeerden, oft zy wisten ende van haare vrienden bericht waaren, hoe eenige voor haare trouwe qunste inde molucquo Salex zy ook besuert hebben ende noch besueren beloont waren, maar dit en heeft by vanden heuvel geen plaets genoomen waerop gevolcht des selven daechs naert lichten vant quarnisoen sy drye koppen verlooren hebben, ende daernaer den Quimelaha haer met practycquen soo veer gebracht, dat niet tegenstaende hy haer pardon toegesegt heeft, geboyt ende geknevelt naer ternaten by den Coninck hampsia gebracht ende in gevanckenisse gestelt zyn, daar als noch gedetineert blyven.

Den Quimelaha Sochoe is eenigen tyt naerdatom derwaerts vertrocken, ende wel onthaelt, waar uyt U: E: H:ren te besluyten zy, hoe verre den Coninck hampsia tot diversche maalen buyten mi(er)ninge zyne Missive ende ambassaden naer Amboyna tot weringe der vreemdelinge gesonden, ende geschreeven heeft, dus zyne schelmstucken in ten vollen aenden dach comen, ende claerlyck blyckt den quimelaha niet sonder synen weeten gedaen, ende int werck gestelt heeft, zulex ick altyts gepresumeert ende my vastelyck ingebeelt hebbe, des wy ook gelooven moeten dat hy tot invyntinne van zyn staet alle zyne crachten int werck stelt ende aengespannen heeft, ende de bouen gemelte vloot van novo Spanjen met soo danigen Macht van Soldaaten niet onverhegin te vangen inde Molucquo verscheenen ende gekomen is, ende off wy ons zoodaer inne niet tydelyck versien, t selve beclagen zullen, wert den tyt leeren, daeromme nochmaels blyve by myne Propositie blyve persisteeren, de schelm stucken van hamsia syn te groot ende onverdragelyck. soo hy vader correctie eenen voet korter waer, onse partie de voet gelicht, ende ander in plaets gestelt waren het soude te beter gaen, Ick ben van gevoelen dat men quaet met quaet ende goet met goet behoort te loonen, ons en soude geen hoofden om in desselffs plaets te stellen Mancqueren

Als Seeckere

tis seecker ende wis Zoo sy soodanigen Advantagie op ons
hadden, als wy wel op haer, sy souden ten ontwyffel ouer langh
haar het gewrooken hebben, inmaetie wysen genouhsaem uyt
hoe den haeck aende steel steeckt, d'ienvolgende nochmaels segge
dat wy al ons vermogen tot de distructie moeten aenleggen, dat
het selue doendt is hebbe dikmaels genouh aengewesen, maer
te beklagen dat het van sommige Zoo veer geworpen ende als een
ondoenlyck werck geoordeelt wort, ik segge noh dat ik tot myne
Gantsche distructie geen twee maenden geemployeert hebbe
waar uyt haar Ed. een besluyt Connen maken watmen met
soo een macht als nu vandesen Jaare derwaerts gaet, ende soo
die ten Principaalen tot de distructie geemployeert worf
vruchten souden, ende alsoo vandesse materye genouh gesprooc
is sullen ast breecken ende het by laeten blyffen.

Is geloofflyck dat haer Ed. voorgecomen is gelyck oock noch geschie
hal, de Engelse ende Deenen als oock verschyde andere natien
groote Ed. die Nagelen vandesen Jaare uyt Maccasser vervoert
hebben, sulck oock waer is d'ienvolgende t selue strydich
schynt te weisen, met de gedaane distructie ende t cleene getal
sulcx door myn gesustineert wordt by haer noch overgebleven
te wesen, hier op dient tot Antwoort ende is waeraehtich dat
int Jaer 1634 soo wel op Ceram als op huttoe een groot ende
Extraordinary gewas geweest is, sulcx dat de vreemdelingh-
die alte samen in handen bekomen hebben, ende oock by vanden
heuvel niet ontkent sal worden, hem alle de nagelen van hutto
heeft laeten ontvoeren, die door gem. vreemdelinge by dach ende
nacht vandaar gehaelt ende op Combelle ende Lissidu opge-
slagen syn, sonder dat genige der seluer voor ende aleer dat den
quimelaha ander secours bekomen hadden hebben mogen vervoeren, sulcx
~~dat~~ het naeste Jaar ende int Jongste vant Mouson ao. 1634
geschiet is, ende waren van dit over geschooten gewas op den
gantschen bodden van Hutto als ik daer als Commissaris
arriveerden, niet meer als twee leggers nagelen ontfangen,
die door myn arrivem.t op 75 Bhaar geaugmenteert syn
van het gewas daer aenvolgende hebben wy 359: Bhaaren
Namentlyk op hutto 149 Bhaar
ontfangen, ende de rest door die van Ellewawanie als ander
secretelyck naer Ceram gevoert sodat, dit d'oorsaack
vande groote Meenichte is, V.E. gelieve vastelyck te
geloven

gelooven soo wanneer de Hittoesen fidelle leverantie doen
het Seramsche gewas gants weynich beschieten ende Maccassers
toevoer niet ontlyft sal hebben, ten waar d' Tye uyt de Molucqo
over Bangay ende aengelegen Plaetsen bequaamen, waar
aan wy ooch niet en moeten twijffelen, off den Ternataen souckt
Zyn proffyt soo wel, als de Serameesen ende Hittoeesen, alsoo
sy 5 Rl. par Bhaar meer leveren ende 10 Rl. minder ontfangt
des niet te twyffelen off den Ternataen is in dezen ommer soo baetsoucke
als die van Seram, Zoodat hier uyt besluyten moeten de nagelen
die op Maccasser aengebracht worden van verschijden oorden
hier Comen, ende daer aan soo welden eenen als den anderen
schuldich is, derhalven niet anders als een goet redres noodich zij,
Zulex wy hoopen, ende vertrouwen door d' heer Generaal ende
Zyne presente macht verrecht zal worden, omme dan in desen
niet te prolyx te wesen zullen hier by laaten, ende ons voorde
Refereeren aent schryffelyck advys hier vooren aengeroert

Syn E. is voorneemens int herwaarts keeren Boeton ende
Maccasser in passant aen te doen, Namentl. Boeton gelyck geseght
is om Restauratie onser Burgere geleden schade, het geschut
vande Fluyt Velsen, ende dat van Sasker Janssens Jacht
te procureeren, Item voor Maccasser te loopen om te verneemen
waer toe den Coninck is inclineeren, des hier uyt te hoopen
staet wel een goede vreede getroffen moeht worden, Zulex ons
Een yder wegens den Maccassersen Coninck verseeckert die
soot schynt zyne genegentheyt gants ende geheel tot den
vreeden met de Neerlanders is streekende

Den Gouvern.^de Accoladij Adviseert door loopende geruchte ende
Ceramse tydinge verstaen hadde, hoe den Coninck van
Maccasser het boch gantsch ende geheel op Banda ende
des selfs proffyt in hadde geslaagen, ende ons soude gedreyght
hebben met den eersten te Comen besoucken tot welcken
Sijnne door hem een groote Jonck met de voornaemste Banda
neesen op Maccasser Resideerende naer de Custe van Ceram
goram ende daer omtrent gelegene Plaetsen had afgevaerdicht
met Expresse ordre ende last alle de hier ende daer gevluchte
Bandaneesen, op te soucken, ende by hem in Maccasser te
trecken, daertoe sy souden in Clyneeren doch Zulex doort
overlyden van eenen Cattie Coubangh wel licht ver
achtert soude

achter souden werden, wy verwonderen ons grootelyckx d'Gouverneur Accolay alle dese moorsche praetjens is aenneemen dat de Bandaneesen dien aengaende wel yets oes door eenige Maccassaren, oft oock wel door Booden des Coninckx selfs vandaar te comen woonen, ten aensien hy een groot lant sonder volck heeft is aengepresenteert can welwesen, maer nimmermeer moeten wy gelooven de Bandaneesen haer van Ceram sullen transporteeren, alsoot een luy ende leegh gaent volck is, die de Sagou daertoe sy gewent syn ende ~~[illegible]~~ soo goeden voetsel als Rys geeft, met cleyne moyten uyt het bos haalen, daer sy in tegendeel op Maccasser haven van andere soude moeten wesen, ofte ten besten haer landt selfs ploegen, 'tselve niet sonder grooten arbeyt geschieden can, des haar wel wachten sullen naer Maccasser te vertrecken ten waar eenige weynige die gewent syn de zee te frequenteeren, ende soo ja waare te wenschen sy alle op Maccasser waren, ende noch slechter compt het de Mooren ons willen wysmaaken, door desen middel des Coninckx macht t' grooter sonde wesen, ende Banda eerder aengetast worden, een yder moet oordeelen, sooden Coninck van Maccasser yetwes op Banda sulcx ons niet en connen inbeelden, voor hadden hy dese syne soldaten daer van hy anderszints groote oncosten te dragen soude hebben liever sal laaten ter plaetsen, daer syn om hem daer van alst gelegen comen soude te dienen

Myn Heeren Alsoo my te vooren sy gecomen ~~[illegible]~~ naert vertreck van de heer Generaal Brouwer hoe syn E seeckere particuliere missive in gestelt ende deselue ses dubbelt in dato den 31en xbre 1635 aen E Heeren seventienen tot syne onschult ende reproches op V E schryvens heeft gelieven toe te seynden, ende alsoo ick myn by gem. missive in sommige poincten gegraveert vinde, hebb ick niet connen naerlaeten, yetwes wegens deselue materye aenteroeren, om myne onschult te relateeren

Eerstelyck segh ick ommer soo seer verwondert te wesen over dit syn E schryvens, als syn E sich schynt te verwonderen over V E advysen want een yder in dese quartieren

Residerende oordeelen sal, dat door myn opontbiedinge de Comp.e grooten ondienst geschiet zy, ende ick in myn qualit. schade smaet ende intrest geleden hebbe, des in Recompense vandesen wel behoorlyck waer geweest de saeck op zyn beloop gelaaten, ende vanden reuvels logenen, ende boos voorgeven niet bevestiecht ofte staende gehouwen worde, want geene vandese excuysen UE.e genouch sullen doen, maer in tegendeel by alle verstandige geoordeelt sal worden dat myne opontbiedinge niet behoorlyck maer ontydich ende door mynen beschuldiger geschiet zy,

Dat deh: Generaal segt, Ick aen UE.e ende den Gener in India A.o 1632 hadde versocht om voor d'Expiratie van tyt naert vaderlant te mogen vertrecken is ten deelen waer, sulex gesz ende versocht hebbe, waer op by haare e. geresolveert is jende niet hebben connen resolveeren myn voor d'Expiratie van tyt te laaten Retourneeren, hier op segge myn schryvens aen haar e. geschiet zy, uyt verscheyde insichten maer niet uyt weersin om de Comp.e te dienen, want anders met Met vrouw ende kinderen soo een swaare Reys niet aen gevangen souden hebben, maar d'oorsaeck was een eerlyck ende vroom gemoet geen ongerechtige reproches ende onlydelycke berispinge konde verdragen, Ja soo danich Even al off de Comp.e geen trouw dienaer als op Bat.a en hadde, sulex voor een oprecht gemoet hardt valt, weshalven noch segge liever den dienst te quiteeren, dan sulex te gedoogen ten anderen heeft my gemoveert aen myn heeren en M.rs te schryven ende verlossinge te soucken, alsoo niet seecker was off 5 off 10 jaaren nessens ander getroude te moeten dienen, daer van ick voor myn vertreck eenige heeren Namentlyck d h.r Schilderschoonhove, ende lebecque aen gesproocke hebbe, die my tot antwoort gaeven ick niet langer als d e. h.r Generaal Specx soude verbonden wesen, des myn selven genootsaeckt vondt hier over aen UE.e te schryven denckende eer Antwoordt in Amb.a conde becomen, vyf ende meer jaaren door soude loopen, d h.r Generaal segt mede tselve door myn aenden Generaal in India versocht is, sulex ick wel expresselyck ontkenne, ten waere eft met eenen Menschtreck gemeent wert sende zyn E. sich Jolsts meenden

Alsoo hem over Myne verlossinge in Nederlandt geszrue
hebbe, dus buyten propost tgeene dien aengaende verhaelt
wort, ende heeft oock gebleecken, aen myne Liberaale pre-
sentatie van inde meeste troubelen weerom naer Indie
te Retourneeren, Ja des noots wesende een, twee offte
meer Jaaren over mynen tyt te willen verblyven, dat heel
wat anders is als d'Hr. Brouwer sustineert, maer in
tegendeel most dit Gouvernemt: belet worden, ick en
weet waeromme, met een onervaaren Persoon onkundich
in Negotie ende Tael, ende noch onbequamer de Bergen
ende Klippen op ende aff te loopen, offte de distructie daer
vande Compe. den besten dienst her come, zal te voor-
derven, ende soudmen sich echter noch wel voorlaeten
staen, de Reproches ten on Rechten geschieden,

Dat Hem: van Van houvel tot mynen Lasten veel was aengebracht
can wel wesen, ende heeft oock gebleecken hoedanich zyn valsch
reden, om myn uyt dit gouvernemt: te stooten, voorden dach
int licht gekomen ende gebleecken zyn, Maar dat hem door
andere mede veel aengeseght was is onwaar, sulcx my oock
noyt te vooren is gekomen, en soo ja waert Christelyck
geweest datmen door onpartydige myne saacke hadde
laeten ondersoecken, waer by de Compe. dienst geschiet en
ick by myne Beroofde ende genoome Eer gebleven soude
hebben, die U.E. vastelyk gelieve te gelooven voor alle het
werelts goet prefereere, daeromme Rondelyck uyt
segge dat myn d'Hr. Brouwer inder eeuwicheyt niet
en zal weerom geven t'geene my in eer ende respeet
genoomen heeft,

Verder adviseert Zyn U.E. gelt my in Andie: oock wel
(latlick) ende vuyl is aengeszrue, dat ick tot particulieren handel
in India hadde met gebracht omtrent duysent paer
zyde Conssens, neffens ettelyke hondert paer Zayette dittos

Verscheyde zyde stoffen
veele Cleenodie van Gout en: silver etc.
Ick. Lyje Cooper werck dat my inden Generaalen Brieff
aengeschreven is op veertich duysent Realen geæstim:

1431
1433

te wesen Julex aen verscheyden vercocht ende my daer
by grootel: verryckt soude hebben. —

Dat Jck uyt bouengem: Zyde stoffen aen Saraffy gesant
des Coninckx van Tarnaten de waerdye van ontrent
800 Realen Zoude hebbe vercocht ofte aengesmeert in
Betalinge vanden Coninckelycken Hof:

Dat Daniel Isaacqsz: Robol Amboynesch Burger oock wel
drye duysent Ra. van 8s: aen myn schulden soude wesen —
ende daer aen besett was, &a: —

Dat ick Arack hadde doen branden vanden touack die uyt de
Compes: boomen was getrocken daer toe des Compes: Slaven
gebruyckt waaren,

Dat om den Seluente verkoopen vreemde Namen waaren
gebruyckt ende voor een halue Rial de kanne vercocht
gewaest

Dat een opasser was geweesten Assistent die vande Compe:
tot 6½ Ra. ter maent gegagieert was

Dat men 't aracq Rantsoen uyt 't hospitael met 17 Mutskens
des daechs die niet geconsumeert en worde vergroot hadde.

Dat niet jegenstaen: d'Expresse gegeven ordre van alle de
Cocques boomen te verpachten noch 70 boomen voor myn
Seluen hadde behouwen ende daer uyt contrarie de placcaten
myn voordeel getrocken —

Dat myn huysvrouw uyt de pacht van Seros elff vande beste
beste visseryen voor haer selffs hadde willen bedingen
ende wy deselue voor de helft aen andere overgieten —

Dat den Sergant Gillis op de pasaen myn huysvrouwe voor de helft
van een Seros betaelt hadde 500 Ra. van achen

Item dat myn huysvrouw door Assistenten Sergianten ende ondr:
Cooplugden, mde: Klassers oly Sagouw kinderen ende andere
waaren dede op Coopen ende aent Casteel uyt venten

Eñe dat noch bouen deese schraperyen, by de boucken van Ama.
op Bata. comende bevonden wert ick genooten soude hebben
vandes Compes: Magasyn de somma van ses duysent een hondert
veerthien guldn: in een Jaer die tot vermindering ome d'onofften
off het misbruyck cleynder schynt te geven hadde doen boucken
volgens factuyre op 2820 gl:

Verder

Verder segt Zyn E. Alle welke pointen ende bewysen die ons
daer van tot Ultmo. Jan: deo 1634 waaren toegecomen hebben soo als
doen nessens Ampol schryven aen gem.te Gouverneur Gysels toe-
gesonden om dat zy ons tot zyn Suffisantie souden mogen toe
bringen soodanigen blyck als hy soude connen becomen
ende niet ongewapent voor ons verschynen —

Myn. heeren alsoo ick my t en hooghsten by gem.te Missive gegraveert
vinde Zoo en can ick niet naerlaeten V.E. daerop te dienen
om de logenen van van heuvel aen te wysen ende andere die
deselue garno. repeteren ende sommige pointen tot verifi-
catie van ongefondeerde proceduren staende willen houwen van
onrechtmaticheyt te overtuyghen derhalue segge ende de waerht
is zulcx —

Dat het point van 1000 paer Zyde Coussens valsch ende onwaer
achtich is, zulckx oock nimmermeer beweesen zal worden
geh. oock niet en zal van Sayette Coussens als een blyck
van 50 paer door ons voormeysens ende kinderen met ge-
noomen die deselue door de stramnicheyt ende het steecken inde
warme landen niet en hebben willen dragen waeromme die
beeter vercocht als wegh geworpen —

Dat ick Zyde stoffen anders als tot eygen cleedinge int Landt ge-
bracht hebbe off Chyneesche stoffen off diergelycke ende sommer
soo bly mick eenige particulariteyten gedreven hebben is even
Zoo waer als t voorige Maer wel dat twee stucx brocaden
aen den gesant Sarlafty alsoo hy die ontisien gevordert hadde
ende zynen Confrater daer met door sondt ende niet weder
om wilde geven aen hem vercocht zyn is waer, die oock aen
tol gehoort zyn, bedragende ongevaer 300 Reaalen van
8.o, zulcx verre van 600 R.a is ende noch veel min zyn hem
dieselue aengesmeert zulcx d' attestatie van S.r Catacca
onder A hier nessens gaende uytwyst des d'rempt d'E.
Generaal nu [illegible] zoo breet ende wyt buyten de waerheyt gaet
te meer zyn E. van de saeck wel onderrecht hebbe

In vercoop vant Coper werck is ommer een nootoore valsch-
ende noyt noch int geheel off ten deel bewesen maer van den
heuvels bottich. dat hy meenden al het Couperwerck
op de Comptoiren zynde, niet de Comp.e maer myn aenginck,
welcke logenen door zyn E. als een Evangely aengenomen syn

ende soot sich niet liet aensien maer verblyt soude zyn geweest soo men yet op gysel hadden comen uyt vinden

Dat van Roobol is ommer soo onwaeraechtich en heeft hy noyt meer als 570 Ra aen Tossl. hulst maer niet den myn schuldich geweest, des verre van 3000 Ra wat belangt het geene voor haer te vercoopen hadde, isft hy naerdat het selve 2 jaer verpant ofte versett hadde wederom geresstitueert ende was van cleene waerde, doch per factuyr gestelt soo ment gaerne vercocht hadde, ende oock geene Coopmanschappen daer by de Compe vercort conde wesen, sulcx my niet aenengaet maer een vrye vrouwe waer van de Compe noyt eenighe lasten gedragen heeft, ende tgeene ick desen tot haer assistentie gedaen hebbe, is met Permissie vande heer generael specx ende vollen Raet geschiet, sulcx dickmaels geseght is, maer echter wilmen dit, alst maer te pas comen kan, voor myne Reg.e laeten loopen, ende alsoo de ongefondeerde Lichtinge staende houwen, met fondament geschiet zy —

Dat ick araek hebbe doen branden uyt Compes boomen ende dat voor soo veel als myn waergen competeren is waer, maer niet half soo veel als zy voorgeeft, ende onwaerachtich die met Comp.s slaven gepractiseert zyn, dat myne heers wanneer neaentlyck 100 ende meer Ra aende vlas uyt keeren most waer is geworden, sulcx oock by attestatie gedosseert zal werden —

Dat den selven araek op ander luyden naem vercocht ende uyt gesoetelt zoude zyn is niet soo wat andere myne voorsaten gedaen hebben laet ick tot haare verantwoordinghe ende als de Comp. mynen araek van doen heeft gehadt is die gelevert doch niet zoo oft 8 oude een dito meer van Cr. teculiere hebbe comen bekomen, sulcx oock by Attestatie bewesen wort

Een Assistent door d heer luysfas in zynen hoff oft tuyn geemployeert was mede vonen Marinjo doch is door myn datelyck naer zyn vertreck uyt gem.e dienst geset ende tot schoolm. op alangs gebruyckt des mede even soo waer als de Reste en soo ja zy hadde in mynen hoff gewoont wat intrest had de Comp daerby geleden —

De. —

De 15e ofte 17 Mutskens Arack worden niet op thoffntael
maer op het Rantsoen vant werck volck meer alst behoort,
gebracht daer van ick noyt gehoort oft my te vooren gecomen is
sonder dat souw ick sulcx verhindert hebben oock word ick
desen aengaende ~~ende~~ by den Bottelier ende Coopluy g'excu
seert sulcx dat soo daer by eenige fraude gepleegt waer
den oppercoopman maer niet den Gouvern. en spreeckelz
zoude wesen doch is den Persoon van Mons.r Hulft om
sulcx te plegen te eerlyck ende vroom die sich door syn overlyden
oock niet en kan verantwoorden, doch ist in Raden van India
door den heer luycas verclaert gelz de Coopluy oock seggen
't selve by d' H.r Broeckum ende zyn E. op den selven voet
geseset is, ick dencke om daer by de laccagie Extraordinary
schencken int Packhuys als dobbelt Rantsoen aen sommige
werck luyden te vinden ende te balanceeren

Dat ick tegens d' Expresse gegeve ordre vande Coques boomen
te verpachten noch 70 stucks voor myn selfs gehouden
zoude hebben, 't is waer alsoo myn Eygen waren ende de selve
met de plaets gecocht ende betaelt hebben, oock ist onwaer
~~alsoo myn Eygen waaren~~ ick naert verbot eenigen arraeck
hebbe laette branden maer hebbe integendeel de boomen
ende omslach verhuert ende soo ick al anders gedaen
hadde ~~wat~~ waerder versuymt ende meer verbeurt als
in Bet.a 't compt qualyck dat men andere wil ver-
bieden sulcx men selffs niet laeten wil, beter waer het
de reformatie vant hoff zynen oorsprongh nam, ende
den Raporteur sich selfs eerst sulcx noch niet en
geschiet gesuyvert hadde, Men heeft my oock aengez
Eygen al oft ick desen tuyn ofte bogaert die ick vande
heerluyden as gecocht ende betaelt hebbe, neffens noch een
ander Plaets daer van Sheeren recht betz is de
Comp: die daer aan geen Eygenschap hadde, geroft
ende gestoolen hadde, ende noch derft E.yn Generaal
Brouwer seggen, dat ick recht matich gelieft zy het
Contrarye is ouer E:dl Heeren want het is met myn gegaen
even gelyck als met den man, die naer zyn doot procces
gemaeckt wort

Dat myn

Dat myne huysvrouw elff vande vis Rycx te Seros voor haer selffs wilde bedingen is een valsch voorgeven ende wort by alle de pachters het contrary verclaert ende seggen sy altsamen rondt uyt dat haer dit poinct int voorlesen der attestatie is verswegen ende zy alsoo gaende ter goeder trouwe onwetende ende valsch geteekent hebben, sulcx by haer gesamentl. gerejecteert is Echter derft haer vanden heuvel voor valdaresse verclaren.

Dat wy eenige Seros voorde helft sonde overgedaen hebbe is onwaerachtich ende wort ten believen van vanden heuvel tselue maer door een singulier persoon verclaert doch is waer ten aensien vant cleen voordeel aen a twee Seros aen goey vrunden gelyck by attestatie bewesen is door gunste toegestaen ofte sonder eenich voordeel over gelaten zyn.

Dat myne huysvrouw vanden Sergant Gillis loost op hoetto vorwaery ses hondert Reaalen voorde helft van een Sero soude hebben genoosen is ommer soo onwaer als iets hier vooren verhaelt, ik souw wel dorven verclaaren soo langh ik in Amb. gewest zy van alle de visscheryen geen 50 R.a genooten hebbe doch dit alles is onnoodich te verhaalen ende wort door gem. Sergant sulcx wel expresselyck ontkent en by eede geaffirmeert

Item dat myn vrouwe door Assistenten Serganten ende Cooplieden inde vlassers sagouw, rys ende hoenderen soude hebben doen opcoopen deselue aende Burgers ende andere uyt geschachert soude hebben, is ommer soo onwaerachtich ja noyt gedacht gehoort off geschiet maer valschelyck versiert, oock en zal geenich mensch in Amboyna getuygen daer van yetwes vernomen te hebben sulcx oock alle de regenten inde Eylanden by attestatie dosseeren, soo dat dit schandeleux aenclagen ons vreempt voorquam, ende d'heer Generael soo langh geen meerder seeckerheyt en hadde hier over soo schandeleuxe als gedaen heeft aen U.E. ende myn niet hadde behooren te schryven, des rondelyck

uyt seggen doot eens genouch waer ick myne be-
schuldigers met beter fondament als sy myn doen
over diergelycke soude comen Cladden, dat ick een
bact soucker oft schraper soude geweest syn is con-
trarye de waerheyt, sulcx myne Crevegastes
genouchsaem uyt wysen, ende d' heer generaels wel
moette weten my myne taeffel veel lastiger
heeft gevallen als d' aare, ten aensien t' rantsoen
cleen is, ende geen verset als andere genooten hebbe, maer
ick gelt meermaels geseght hebbe, den eersten gouver-
neur in Amb.ª geweest sy, die syne eygen lasten niet
tegenstaende daer grooten aenstoot geleden hebben
gedragen heeft,

Verder dat niettegenstaende alle myne schraperyen byde
boucken van Amboyna op Bat.ª comende bevonden
wort ick bovens myn Rantsoen vande Comp.s pro-
visie in een jaer, hadde getrocken naer waerde van Amb.ª
6114 guldens die volgens den inkoop ofte facture
om het misbruyck eenyder schyn te geven in gem.
boucken op 12410 g.s waaren gestelt, Heeren dese
Redenen syn soo verre de waerheyt verschillende
als den dach den nacht, des treckt soo wel myn als
een ander eygen blyft ende qualyck zoude doen
soo UE hier van geen naerder bericht endede,
dus segge myn heeren dat ick myn over desen beschul-
dinge ten hooghsten geintresseert vinde, ende
rondelyck uytsegge dese boven gest 12410 g.t
alhoewel tot laste vande Gouverneurs taeffel
opt sluyten der boucken gebracht zyn echter
deselve de Comp.s maer niet den Gouverneur te drage
heeft, ende noch qualycker soude het comen datmen
op gem. onecten avance sochte, waer byde Comp.e
boek geen voordeel can genieten, dus dit soo danigh
noch genoomen werde deselve tot 6114 g.t ver-
hooght oft geaugmenteert zyn, omme daermede
myne saecke voor UE soo veel swaerder voor te
stellen, oft Godt gave eenyder d' Mesnagie soo

1439

damigs gesocht hadde als ick gedaen hebbe, oock en weet ick niet wat redenen datter geweest zyn myn over dese oncosten soo leelyck te schryven daer de sommige selffs sonder dat eenige lasten te dragen hebbe songeltz meerder voordeelen uyt de packhuys treecken ende opdatt UE weete ick redene van clagen hebbe soo segh ick dat als wanneer den gouverneur inde casteel valt vande maeltyden die gemeenlyck voort vertreck vande hongies ofte erme ende oock int weerom comen opt arriveeren ende vertreecken van scheepen de officieren der borgeren die int uytwesen vanden gouverneur syne taeffel hebben en ander gequalificeerde persoonen sulcx altyt geschiet is, ende UE int minste geen lasten gedragen hebben als op de feesten een stuck groff vee dat int bos geschooten wert, soo dunckt myn onder correctie den Rys wel op oncosten gebracht mach worden

Verder compt in consideratie dat alle boden ende brieffdragers vande comptoiren die vande Eylanden ja alles wat daer aen dependeert des gouverneurs comp. tot dat sy weerom coomen te vertreecken aenspreecken, gelyck oock doen coopluy onder coopluy assistenten ende haaren aenhangh, sulcx myne successeurs hebben aff geschafft, daer vooren door myn noyt eenen stuyver tot laste vande comp. in Reg. gebracht is, maer int tegendeel gedacht een jaer over blyven sulcx goet maken, en haer Ed. een anders schade niet begeeren souden des niet vreempt in desen een last rys off twee int jaer gelyck meer malen geseght is gegasteert — waert,

De 164 canen clappus oly kanmen heel lichteonsu... dereren niet aen myne taeffel gegasteert zyn maer wel tot backen van vis om op de tochten te gebruyken daer met des gouverneurs taeffel die grooten aenstoot heeft verstarckt werd, —

Datter 1430 canen spaensche ende fransche wyn extra ordinary bouens des gouverneurs Rantsoen op —

op Maeltyden, alsoock uitschencken van eerange ende Cooplnyden, officieren Ja aen Sucke Soldaten ende amboyneesen geconsumeert Syn, is niet vreempt ende onredelyck daer voor aenspreeckelyck soude weesen, te meer myn daer niemandt droncken off vol gesien heeft ende in allen deelen den oorbeir geschaft is, ook altyts onse Leggers tot 360 Cannen Veerantw: hebbe, Zulcx nu niet langer gedaen wort, wesshals onse maet op een mutsjen ofte twee mossen uytsoucken alsoo daer geen haverij gemaeckt can worden, waer om dit dan dus gehaer cloft, ende watredene Synder d'heer Generaal myn minder wil doen, ende ick ouer op wyn Rantsoen soude gestelt worden ende voornamentlyck op sooeen plaets als dese, gelyck ook niet andoen myne voorsaaten, ende medeleede ja minder Persoonen in Batavia

Aengaende de 1465 lb: Poyer suyker is een grootabuys daer van Mr: hulst gesprocken hebbe, alsoo ick verclaare geene der selue vande Comp genooten hebbe, maer uittegendeel, daer soo veel gebraeht dat op ons vertreck meer als een picol verschoncken hebbe des hy my daer opgedient heeft, dat hem by transpoort van d'h: Gouverneur Lucas te Bort gelevert Zyn :::: Item door my geleft waaren eenige posten con,, stitueren vande pas worteltjens te maken om aen d'h: en heer Generaal te senden die altsamen met de Jonck van Langendirck Borger in Banda op t Eylandt Bouro gebleven ende vergaen Zyn, ende alsoo ick Mr hulst op myn vertreck naer Seram laut belast hadde hy syne saecke soude effen stellen op dat dese Commissaris niet te seggen soude hebben soo is dese reg: geslooten, ende des Gouverneurs naem die dickmaels eenen breeden Rugh heeft, gebruyckt ook qualyck gedaen ende by Monsieur hulst bekent hier in een groote fault gecommitteert te hebben

Item

Item 1320 lb botter dit gaet myn verstandt te bouen
van welcke post oock geen kennisse hebbe enoff den
Bottelier daervan die tinente Regr gehouwen heeft
is hem noyt op zyde Conscientie aff gevraeght ende
alsoo dit een Merckelycke abuys moet wesen blyve
voornemens de boecken naerte sien doch dat eenige
Botter op extraordinarie tyde geconsumeert is staet
vast te meer daermen dickmaels heeft onde maeltyt
houdt ende ordinarye 4.5 ende 6 tochten uit jaer
doet alswanneer veeltyts hondert en 200 inwoon
deren ofte orangdrs ter taeffel comen gelyck
maal geschiet is omtrent voorde Compste van
heuvel dat 2500 Menschen getracteert zyn daer
toe de Comp geenelyck het groff vee ende tgeene
uit het packhuys gehaelt wert toe verstreckt heeft
sonder andersiende alsoo het vlees door den bout
mager is soo moet daer Consequent als oock tot
ander spyse booter geconsumeert worden, sulex
ongerympt souden wesen den Gouverneur daer voor
soude respondeeren, alsoo die versorght ende betaelt
tgaene meer manqueert, het welcke oock alle de
subsidien synde d' Amboynesen by mynen tyt genooten
hebben, ende integendeel is vanden heuvel by restr
tie geauthoriseert Jaerlycx van 5 tot 6 ende
duysent realen aen Amboynesen om haer tot beoor
lyck de voir te animeeren te mogen spendeeren sulex
oock geschiet is ende bouens dien alle extraordinary
onckosten en Amboynesche tractamenten op reek
van Amboynesche gastos gebracht wort des soo
langh als breet hoet kint genaempt wort —

330 kannen olyn Comen U E wel Considereren ick
tot mynne particuliere taeffel niet geconsumeert
hebbe ten sy om't vlees vande geschooten beesten
goet gehouwen off opstoften tot de schaffet sie
waertoe den voornoemde oly oock gebruyckt sal
wesen —

Sestien Baalen tarwe zyn mede in voorige manier geconsumeert, als wanneer gastmaelen gehouwen zyn ick hebbe myn tarwe particulier gekoft als sulex my niet altyt gelegen quam, ende de Comp.e daer van oock wel versien was, ommer, is Zyn E. wel bekent dat eenen Backer binnens huys heeft gehadt, door wie een yder gericht heeft voert des wel Blauw en vreempt Compt. ymandt meenen zoude ick dese baelen die ten dienst der Comp.e gegasteert zyn soude moete verantwoorden —

Le 5 lb peeper zyn almede om ttmekent vlees te preserveeren in voriger voegen geconsumeert en staet te considereeren oft de Tayoolesen in een maent in Bat.a wel niet meer tusschen haer teenen blyft hangen, dus hier uyt te besluyten hoe hier al gesocht wort

25 lb Caneel waertoe die geemployeert zy ende oft wie die genooten hebben is myn onbekent kinder malen oft bruloften hebbe geen gehouwen des eerte gelooven de boecken daer niet geeffent zyn —

53 kannen oly van olyven sal ten deel oft als mede tot schaffetsie gebruyckt wesen alsoo de Claps-nut oly dickmaels vuyl en starck is —

180 Cont vlees ende speck daer van sal eenich spec tot lardeeren van mager vlees gebruyckt zyn en de rest soo nu soo dan aende soldaten mardyckers ende andere die herwaert ende derwaert gesonden worden maer niemandt sal seggen myne naertafel daer met gespylt hebbe oock is den post te geringh dat men daer overschryft te meer als men over denct dat in Bat.a ses mael soo veel in acht dagen gespilt wort

92 lb Cantangh Ambon padi dat een last sou wesen ende boven 20 R.a niet en cost al hoe wel meer ende hoger getaxeert is sal apparent aende duyves

vande Comp.e die daer sonder vermanderinge geble[v]
zyn geconfirmeert wesen ende soo daer van ge-
weten hadde soude sulcx alsoo die altyt ge~~volcht~~ volcht
hebbe voorgecomen zyn

2050 Ed.e: sout it meer ten dienst der Comp.e als myn parti-
culier gegasteert want men hier geen beesten inde
kuyp leyt, soo dat U. E. by desen hebt alle circomstan-
tie comen aff meten hoe alles tegens my opgesocht
ende verkeerdelyck gedrayt wort, soo men myne
oncosten vande tochten hadde willen examineeren
daer by soude gesien worden des Comp.es dienst gevor-
dert waer, ende weynich gegasteert is,

Ed.e Generaal segt mede comende tot syne conclusie
alle welcke bewysen die ons daer van tot ult.o
Jan.rio 1634 waeren toegecomen hebben wy alsdoe
neffens ons ampel schryvens aen gem.e gouverneur
Gysels gesonden om dat hy ons tot synen iustificatie
soude mogen toebrengen soodanigen blyck als hy
soude connen crygen ende niet ongewapent voor ons
coomen, Myn heer ende waerheyt is sulcx ende ooke
waerachtich dat myn door vanden heuvel geene pam-
pieren als drie attestatien daer van twee valsch ende
de derde touscheerende saraffy off des Coninxe tollen
die maer ten deelen waer was behandicht zyn, die van
hem ooch met en hebbe connen becomen als met dwang
daer van alle de predicanten connen getuygen, ende
alsoo hy my geene beschuldigers te voorden bracht
heeft hy belooft alle die tegens my attesteeren naer
Bat.a te senden, sulcx hy aen de heer Generaal
oock schryft daer op niet en is gevolcht,

Het Artycquel vanden heer Generael Brouwers bri[eff]
gelesen wordende, waer in hy segt geen capabel den
acteede als vanden heuvel selffs om de waare bewysen
tegens myn te voorderen soo kan seer licht aff geme-
meeten ende geconsidereert worden hoe den haeck in
steel steeckt, ende niet vreempt en was als de heer
Caen seyde vanden heuvel een schelm waer d.

~~Gouverneur segh~~ Generaal Brouwer daer op antwoorden hem daer oock voor kende maer dat hem noch van doen hadde, Verder wert gesz. alsoo hy vanden heuvel met syne rapporten ende aenbiedingen ten hooghsten g'engageert was soo is hy op nieuws aengenoomen als vice Gouverneur omt Gouvernem[ent] en Ambt te becleeden ende segt hy voorder nademael Gysels om syne verlossinge geschreven hadde is hem geen ongelyck gevergt, Ei siet E. heeren hoe de uyt vluchten en omwegen gesocht worden, wat redenen zynder geweest partydige dienen wil conde tasten ende voelen naer myn Gouvernement stonden, myne Actien te laaten naer soucken, sulcx beeter onpartydige gepast soude hebben, en genoomen ick hadde den heer Generaal Specx sulcx onwaar is om myn verlossinge gesz. soo en was de meeninge niet, dat als een vileyn schelm off ontrouw dienaer, maar als een eerlyck man ter eeren van myn persoon ende eerlycke vrunden conde verlost wesen, om geschandeliseert te worden benick met myne familie niet in India gecomen, maer op hoope van eer om daer door in respect te blyven

ds. U E. wel moge gelooue al ist wy simuleeren echter ons genoegen niet en hebben, want myn d'heer Brouwer ende eenwicheyt in eer niet sal comen weder geven t geene my genoomen heeft, tot respect van mynen persoon heeft men myn Gouvernement aen eenen gegeven die by syn selfs voor een schelm ver, claert zy, ende dat meer is naert Amboynse Gouvernem[ent] geaspireert heeft sulcx d' heer Generaal selffs segt hem wel expresselyck aff geraden te hebben doch zyn versouck echter g'avoyeert, stemavaseert syn E. noch verder, t schynt dat hy het fiscaels ampt moede was ende andere insichte gehadt heeft, die niet alleen hem wel mochte comen te missen maer dat daer en bouen wel mochte blycken hy niemant nadeeliger sal zyn als zyn eygen selffs, in sonderheyt de wyl hy niet

verlaeten van gem. Fiscaels ampt sich Convenybel
gemaeckt heeft om voor den Raet van Justitij betrock
te worden, Considereert myn heeren oft vanden heuvels
Convenybel worden de Comp.e soo veel waerdich was
als het verliesen van t Goude leeuw, de onlusten ende
troubelen in Amboyna, ende t vervangen van mynen
Persoon, In somma, t is sulcx dat U Ed. by desen ende
andere menichvuldige staeltjens connen affmeten
hoe met my omgesprongen ende gehandelt is, ende also
ick beducht zy eenige van U Ed. wel yets wes in dese
soude mogen aengenomen hebben, soo blyve voornemens
aller mynne gagie ende middelen uyt de Comp.e te treck
dese saecke tot U Ed. aller genougen te verantwoorden
alsewanneer myne Ed. Achtbaerheyt en daer d' Hr. Gener.
Brouwer noch niet van swygen can voor den dach
sullen comen, ende misschien bewesen worden, ende
den grootsten Negotiant geweest is, dat my oock in
keur gestelt soude wesen naer het Vaderlant te gaen
oft in India te willen blyven, is buyten waerheyt, maer
in tegendeel heeft men myn gesocht te verstooten ende
naer 't Vaderlandt willen Con[illegible], dat ick niet
en hebbe willen aen neemen, ten waer dat men my sulcx
Commandeerden, ende eer niet, daer op ick naer dat dien
aengaende veel woorden den hals gebroocken waren
ben vertrocken, ende eenige dagen naer datum over te
mogen blyven het woort becomen hebbe, sulcx
de heeren Raden van India sullen moeten getuygen
des verre vant geene Zyn E. is avijseeren

Myn heeren voordesen had ick my beclaeght over de im
pertinentheijt bejegeninge vande heer Generael
Brouwer wegens seeckere goude kettingh van [illegible]
gewesen Cap.t Hetto ontfangen die d' heer generael
vermeenden ick myn selfs hadde willen toe eygenen
door oorsaeck daer van versuympt was inde missive
aen Zyn E. te avijseeren, niettegenstaende daer van int
Journael daer neffens gesonden int langh ende bred

was gespetsuceert, echter en hebben Zyn E. voor die tyt niet connen voldoen, gelyck oock ter selver tyt aen Ul. hadde vertroontsen aengewesen, ende alsoo dien aengaende vande fiscael de wilt gehouwen heeft attestatie gevordert hebbe, word die onder d'E B heer nessers gesonden op dat Ul. de waerheyt ende myn onschult beooge

t diet journael

Nevens desen gaen tewee Missive op verscheyden tyden van d°. Surmius uyt Amb. becomen waer uyt Ul. ten deelle den standt vanderwaerts over Zult connen verneemen —

By Missive van myne vrunden verneem ick hoe dat Ul. geen volcoomen contentement en naame oft bewys hadde wegens de 4200 R^a. van 8^t. door myn in Amboyna tot verscheyden maalen aende Comp^e. verstreckt, sulex ick hier doch niet met genugen tot de somma van 4000 R^a. inde Boucken aen heer Generael van die men hadde getoont ende bewesen derhalven aen Zyn E. voor myn vertreck naer amboyna versocht by de gem. somma in forma van wissel moeht valideeren, sulex hy my oock geloofft heeft aen Ul^e. te schryven doch door hem vergeeten, t'is sulex myn heeren, dat ick verscheyden malen de Comp^e. benoot wesende myn Comptant sonder daer vooren yets tegen staen getelt hebbe, sulex nu mede op verscheyde stonden geschiet is, des in discours zynde met M^r. hulst hebbe hem wel gesegt alsoo niet geraden was daer Comptant uyt te setten als tot preiuditie vande Comp^e. dat dien volgende myn gereede penningen wilde overmaken in plaets van vruchteloos te leggen, ende in actien wilde laten besteden, hier op heeft hy sonder myn weeten t'selve op myne loopende Reeq. laaten stellen, in plaets dat eenen wisselbrieff meende t'ontfangen, sulex hem vant Cast. naer hutto hebbe geaviseert ende gerecommandeert hy voor myn vertreck om alles te vereffenen aent Casteel sonde comen, sulex my vanden heuvel in presentie van predicant oock belooft heeft alsoo aen vanden heuvel

noch geen transpoort gedaen hadde, opallent geepen
hier voorenverhaelt is niet gevolcht d° helmicho heeft
myn Missive ick denck door zyn inductie achter gehouw
ende alsoo ick sagh dat met schelmen op gescheept was,
ende den tyt begon te verloopen heb ick myne Reys myn
verlaetende op hulfts trouw naer bat.a gevoordert en
myn swager den Luytenant Reviere die maer eenelyck
aent fort gebleven was, d'ordre ende last voor Mr. hulft
gelaeten die in alles naergecomen is uyt gesondert myne
wissel brieff maer integendeel hebbe met den naest vol,,
gende scheeps boucke als toegesonde Reeq. gesien dat
gem. somme op mynne loopende Reek gelyck geseght is
goet gedaen was, het welcke ick vertrouwe by VE in
Consideratie genoomen sal worden, ende myn wet mui
als andere sal geschieden, ende op dat VE alles perfec
telyck connen beoogen gaet de specificatie der soma
hier nessens, onder N.o 6

Alsoo wy door d'H.r Generaal gelast zyn de scheepen
onder de vlagge van heer Putmans bescheeden tot inde
straat te geleyden ende met eenen de monstermgh. te vordeer
Soo hebben daarinne soo danigen debvoir gepleeght
als mogelyck was, ende alle d'scheepen met meer volck
versien bevonden als haaren taex met bracht daerinne
maer ten deele verandermgh. hebbe connen maken ten
aensien de selve met siecken ende Inpotenten die
onbequaem zyn om dienst te doen meer als te veel
versien waaren

Verder syn wy gelast met wassenaar ende de Galjass
daar alle de Bantamse gevangen kettingslaven
op zyn, net weerom keeren naer Bantams
Reede te loopen omme de selve den Coninck onder
vreede aen te presenteeren ende onse gevangenen
soo wel swarten als blancken daertegens
te voorderen wat in desen verricht sal werde

Cevert din tyt leeren ende alsoo voordesen mael niet and-
vaceert waardich om a uiskeren Sullen eynden en V.E.

Erntfeste wel wyse voorsienn
seer discreete Heeren Bevelen In de genadige Protec-
tie des Alderhooghsten die V.E.E. wil gunnen lang-
durige gesontheyt ende voorspoedige Regeeringe

Actum int Schip leeuwaerden voor
de Straet Sunda. Adij vi^mo: xber 1636

V.E.
Ootmoedige gehoorsame
dienaer
Adr: gysels

Copia

Vertooch op de presentte gelegentheyt vanden jegenwoordigen Amboinesen standt soo wy die bevonden, beneffens eenighe ordere tot redres en correctie noodich te wesen ——

Gestelden alhoewel op het zelve poinct afsonderlijcke voorslagen zijn gevallen ende bij diversen aengewesen, int wat wegen mijns erachtens den standt van Amboina ten meesten dienst der Compagnie soo wel daer op, als Hitto en Lonthoir gederigeerdt behoordt te worden, soo zal nochtans in dit verhael 't gene aldaer tot welstandt ende proffeyt der Generale Compagnie is bevorderende naerder ontleden omme alsoo het rechte wit te treffen soo ist ——

Dat door langduerige onvoorsichticheyt claerlijck gebleken, de noodige correctie tot welstandt des Compagnies affairen in die quartieren ten principaelsten in drie poincten is bestaende ——

Namentlijck ten eersten dat het respect der Nederlanders, ende namentlijck dat vande Generale Compagnie meer worden geacht in wegen als by ons ende voorsaten is geweest ——

Ten tweeden dient voorgecomen ende belet, sulcx ten principaelsten het ooch witt ende expresse ordre van onse Heeren ende Meesters zy dat geene nagelen uit de quartieren Amboina vervoerdt worden, wat middelen daer tegens noodich zyn zullen hier naer aengewesen worden ——

Ten derden dat de Hitoesen ende andere geallieerden met ons verenicht ende tot voorige gehoorsaemheyt mogen gebracht, waer door alle ongunst geweert, ende 't beloop der affairen in negotie vermeerderen ende toenemen zal ——

Het considerabelste obstakel vant eerste poinct is mijns erachtens dat nu eenige jaren herwaerts door dienstbaerheyt respect onser natie ende eenige onvoorsichticheyt de selffs als mede door overgroote ende swaere lasten der inwoonderen, ten aensien het bewaren der nagelen geweerdt most worden, dienvolgende de meeste tijt vant jaer op de been syn geweest, 't zij dan om ofte op de wacht te leggen, de comende joncken waer te nemen, de Zeloo te soecken, de nagelbosschen te destrueren oft den vijandt in eeniger manieren te attacqueren, door welcke langduerige travaillen ons door de Mooren toegebracht aengedaen,

Als

Als andere onlusten, hun echter alles ons bekent zullen haer nae
alle apparentie tot dese desperate resolutie beroert hebben, behalven dese(?)
sodanige redenen tot voorcominge van dit ende meerder quaet
by syn Ed. in desen brief gepræsteert, zullen wy syn Ed.tes wyse
ende rype oordeel naer gelegentheyt van saecken bevelen, doch(?)
seggen ende de waerheyt is zulcx dat geenen van alle onse onder-
daenen gedurende myn regeringe oyt in gewoonte is ge-
weest, off de minste obstaculen voor gevallen syn

Tot ontsett ende respect van onse vervallen Stadt waer wel
noodigh ende dienstigh, syn Ed. sigh selffs persoonlyck nae
de quartieren Amboina transporteerde, daer by sodanigen
twisten ende voornamentlyck swaere persoonen in die quartie-
ren [illegible] alle [illegible] mogelyck sal wesen te
weeren, omme syn Ed. in raet ende daet te assisteren,

Vele sodanighe der macht bestaende in soldaten bootsgesellen
swarten slaven, jachten, sloepen ende prauwen, daer van ick
zullen geen vermaen maecken, maer wel dat niet ongeraeden
is volgens syn Ed. voorstel ende desseyn de gemelte Orme(?) al
voor en der dat in Amboina sal arriveren, de starcke Luciela(?)
bestoocken ende den prince nemen ofte de zelve fortresse
met een verrassinge soude syn te vermeesteren

Hier op dient ende heeft altyts geoordeelt, dat soo wanneer
wy met onse macht voor op den Banck van Luciela souden
comen, sulcx myns oordeels laet(?) de revier, die het ende(?)
wel niet loopende, ende eenmaelde(?) naerdt op gelegde fordt(?)
van Capt. Kiston(?), als oock door 't swarte laet(?) de revier
daermede buyten alle periculen want 't groote fort, kan gae
apparentelyck boven comen, soo souwde men ten ontwyf(?)
om volgende redenen meester van Luciela wesen, namentlyck
om datmen dan met haer in egaliteyt van hooghte soude
wesen, ende buyten questie haere starckte van achteren
swacker alle van vooren bevinden ten tweeden alsoo wy er
comen soude wesen, souden wy haer seer gevoeghlyck
connen besluyten, ende dat 't meeste van allen is het
water onttrecken, dat sy het gemelte Revier, daer
van dan meester soude wesen moeten laten

Ver

De considerabelste obstaculen om tot dit voorneme te come will te vernoemen zijn dese, Namentlijck dat den oever vande berghe Lucella van klip tot de Rivier seer bedeckelijck voorgaet heeft

Item voor int bos een steen cruweltjen daer de Maleyers, Inw. veelmeelinge het leger vande Hr. Duttecom wesende, bij langes dien kant gesocht souden hebben voorts te comen gestut hebben met tegenstaende de selve doen ter tijt maer met een aerde borst weeringe beset was, wordt mij geprevenieerdt dat dese gemelte stercktens met eenige mijnen ontrocken sijnde ende den voorgemelten oever soodanigh borstweeringe dat bewaerlijck op den voet te comen soude wesen, Soo dit inder daet waer zij souden voornoemde barre sonder verlies van veel volcx niet te ondermineren off te importeren zijn, ten waer datmen alle dese intervallen door 't canon vande geoppen beletten ende voorcomen

Het landen sal voortaen best dienen te geschieden bij oosten de groote Rivier Caoule, offte ter plaetse daert leger Ao 1634 geland is, naerder is ongeraden, alsoo daert geen ende stellen van versegeyde onder tijt vereijschet, wordt aender suite uyt de stercke Lucella binnen canonschoot all 't volck bevrijt van werden

Off 't gewisse dat Godt vergoede het voor genomen desseijn niet naer begeeren en succedeerde, soo duncket mij onder correctie gans noodich, de Compe. voorderlijck ende ten hoochsten profitabel datmen inder ijl sonder met de macht, op Hitto off op Amboyna te verschijnen, met de destructie voordt vaeren, ten waere dat het ontset van ... mo in consideratie genomen wordt, daer dan sijn E. tot onse besettinge van Hitto advertentie becomen zal) andersints soude van advijs zijn, dat de eerste plaetse wesende Keulon ende naest Lucidia ongevaer een halve mijl van daer gelegen aengetast ende geraseerdt werdt, op gemelte plaets bloot sij geen swaricheijt te verwachten, en is met eenige kleene berge ende goede ... sicht van Lucella geseparcerdt, doch kun nagel ..., is mijne ... dat deselve om de goede gelegentheyt ende dicht bij wesen niet verschuyvt en dient

Nota

Nota dient gelet, dat boven op den Hallers(?) bergh, gemeen(?) toe-
ganck is, tot het Nagelbosch, en boven gebergt van Lucilla
waer langx wel niet bequaem(?) waer gemeen(?) afgaende weder
tot Lucella gevonden sonde worden ——

Tot verrichtinge van voorder exploicten sall onder correctie
noodich wesen dat bij eerste gelegentheijt den persoon van
Abdull Rachman van Hitto ontbooden wordt, ende hem
verweten(?) de eenige gelegentheijt van des Quimelahas stadt
ende Nagelplaetsen afgevoordert worde, daer toe hij sich
doch onder decksel van vereeringe, ende secreet gesonden
wel sal laten vinden, ende meerder dienst en praesteeren
ten waer dat zijn en vader Hatib Mainala noch bij den
Coninck in Ternaten, ter oorsaecke dat mijne Heeren(?)
insons(?) op Lochoe aengenomen hadde, in verseeckeringe
gehouden werdt —— dese persoon soo hij wil sal sonder-
linge dienst int aenwijsen der wegen ende vrucht-
boomen connen doen ——

Naer het verrichten van Hoeloon(?), ware noodich datt Lockij(?)
aengetast wordt, doch om de Negerie te vermeesteren
souw ick niet geraden vinden volck te spillen, maer wel
datmen de moyte doet om haere Nagelen te destrueeren,
hier dient gelet, dat de boomen diemen want(?) Hangh[illegible]
kontsomme(?) de Negerie siet staen jonge boomen, ende
ter plaetse de Nagelaensen(?) bloodt de destructie gedaen
heeft, aengeplandt zijn, maer achter haer Negerie
int gebergt staen groote partije boomen vande dickte
eener Conne(?), gelijck in alle de andere Negerijen
inden(?) berght gevonden werden, dus dit pro Memorie ——

Cley(?) Zys(?)

De sal lich(?) bij gemelte Abdulrachman ende Sam
Hittonesen connen informeeren, offer noch jet
meer inden gemelte berght, bij Lucilla
te verrichten zij, doch soo veele mij bekendt
is en sonde niet meer bestaen, ten waer datmen
daer langhs het hele(?) strangh dat sonder fatsoen(?)

geschieden

geschieden kan van alle karck wel was sagouwe boomen
ontblooten wilde zulcx met het kerven van een gat in die grootte
van een bier boom geschieden kan, tis zeecker Ed:le heeren dat
desen oorlast daer omme soo onverdraegelijck sal wesen als de
destructie harer nagel boomen want sij door desen middel
inde swaerste extremiteijt ter werelt souden geraecken en
door continuatie gedwongen worden te verloopen, soo dat ick
onder correctie contrarie het oordeel van onse heeren ende
meesters oordeele dat wij door den oorlogh met ditrumeeren
harer nagelen, sagouwe, ende andere vrucht boomen der langh
tot t'gewenste witt sullen coomen te meer soo het weg te
marcabile met dese onse Battavische bloedt verrucht wordt,
waer op niet alleen de Mooren onse quaedt gunstige ende doot
vijanden sullen sien, maer oock onse rebellige onderdanen, ende
swacke heere christenen, die eijgentlijck hier gemeent
en deren soo wij haere assistentie met en genooten, gestaen
souden, zulcx sij in anders gewaer sullen worden ende t'con-
trarie van dien bevinden

D'h:r Vardeleijs maect mentie in sijn relaes van Amboijna
dat naer ondersoeck wegens de destructie ende boort ofte hij oock
Luciella nooit over geweest soude wesen seecker Negerije,
so mij voorstaedt door hem Nemotondan, ofte Nemickilan
genaempt daer naer het seggen van dennen gevangen Moorsche
paep, groote partije nagelen sonde vallen, ende door hem
aengepresenteerdt wordt te willen wijsen, watt hier van sij is
mij onbekendt, maer well staet mij voor datt als wanneer
ick int gedaerte van Panwaelle zijnde naer la [illegible] Mar-
rcuwen gepasseert een seer groote gebaende padt, loopen
over een bequamen vlacte sonder geboomte, daernaer te
op mijnde genegentheijt was treckende, doen door alle d'orangh
kaijs daer van gediverteerdt ende door onse gieden ende
alfoeresen het selve (doen kan ick wesen door Judicties)
geaffirmeerdt, dat het een alfoeroos oft Boron Negerij
was, sij daer dickmaels geweest waren, ende noijt geene
nagelen vernomen off gevonden hadden, soo dit deselve
plaetse is kandt geen drie mijlen vant Strangh sijn, en
int minste geene swaricheijt gelijck den h:r Vermo-
meendt ende voorstelt, also geen bequamer passagie in

hier Amboyna gevonden sal werden, des wij door den [illegible]
macht int alderminste alleenlijck wij maer 200 a 300 sterck
waren met te vreden scheen, ende [illegible] passagie voor
de bequaemheyt der passagie t'geene daer te doen sall wesen
ten langsten in twee maenden te verrichten sy

Ende voorder destructie soude int eerstelijck Mosson by westen Lucie
op het gevoechelijckste int werck gestelt connen worden
die maer in vier plaetsen bestaen soude, namentlijck [illegible] die
de rivier op eenige weynige boomen hebben, ende oock om
[illegible] de zelve voor eerst niet versorgdt [illegible]
tot syn E. oordeel stellen

Calouckie is daer aen volgende, ende haere negerie op eenige
onwinbaere steijlten gelegen, haere nagelen worden
oock geschat weynich te wesen, soo [illegible], om dit
te onder soecken ende laten de valeyen ons comen te brengen
[illegible] 't zoude seer goedt wesen
hier is int minste geen swaricheyt alsoo qualijck van
haere nabueren gesecondeert connen worden, ende sy oock
waere geen hondert coppen sterck sijn

Le Ela is oock een cleijne negerie daer naest gelegen, wiens
nagelen gepresumeerdt worden niet veel te sijn, ende met
veel minder moeyte als die van Calouckie, ten aensien
haere geringe macht ende gelegentheyt want 't gebercht te
vermeijden

Ulhay Boettie wordt gestimeerdt een groote negerie te wesen, al
hoewel geen twee hondert vijftich coppen starck sijn, ge-
legen westelijck van Le Ela, binnen den hoeck van [illegible]
wiens nagelen soomen voor geeft, door de [illegible]
bloodt gans ende geheel geruineerdt sijn, doch soo [illegible]
worden [illegible] sy haere meeste nagelen seggen nagel boom
te hebben ende ontrent haere negerie opt' steijlte gebercht
ende in haere valeyen, wiens wegen gans moeyelick en
onbequaem voor soldaten te gebruycken sijn, doch wordt
voorts seecker gehouden dat door eenige bij wegen ende
bequame [illegible] indien men op [illegible] of by
[illegible] vinden sal, gevoechelijck [illegible]
te haelen soude wesen, soo jaer soude met weynich moeyte

Dit

dit eylandt van Nagelen te distrueeren weesen, ende geene
off weijnich meer aende Oost sijn te vinden sijn waer op
sijn E: sich vastelijck mach vertrouwen ende verlaeten /

Viendt ooch per nota, datt alsdanneer wij voorwen de Negerijen waij"
bottis sijn, buijten twijffel de passagien op de Negerijen Moerit
Intuwalis, ende Hattouwa (zijnde andere buijten aendt
vande Tongen oft Waernoila gelegen:) sullen gevonden worden
daer seeckerlijck een groodt ende overvol Nagelbos is, Jae de
meeste bewonderen sullen worden want ick int Jaer 14 op ge"
melte plaetse menichmael geweest sij, ende wel voorsoecken
ben die vande Magelaensche vloodt in ende door onse waere
Negerijen daer van de Zee kandt met sij te commen is, noijt
geweest en sijn, des op dese plaetse alle een vande Nagelrijcxte
Eijlanden staet, ende alsmen bovenen is soo langhe gesocht dient
tot datmen dien wech vlanghe waer mit ick verclaere wij de
pappegaeijen alt vercieren sullen, bevonde wel sicher datmen door
gemeden van waij Bottis, ofte Hattouwa, die ick meene
dat aent Casteel sijn beter op gange alle door de Inwoon
deren dagelijcx gebruijckt worden zal commen vinden, doch
so de passagie van gemelte drie plaetsen van haere strande
omd' werck moste op gesocht worden, soo zal daer toe
t' Oostelijcke Moesson beter als t' westelijcke dienen, alsoo
de gansche Cust meest wijste ende onbequaem voor scheep
pos is

Noordelijcker, op Hooftmen Cambello, door welcke Kiers valeij
uit gedrichte gevonden worden de Negerije Moncaotte, ende
Massalij daer well een goede partije Nagelen gewassen sijn, doch
soo bericht worden althans meest door die vande Magelaensche
vloodt verdistrueerdt, zulcx dat naer t'oordeel van elck
daer geen ander Nagelen sijn, dan die t' sedert gemelte dis=
tructie aengeplandt ende gegroeijt zijn, zulcx dat de selve
weijnich om t'lijcx [illegible], ende in questie stelle offmen
mit andere noodighe plaetsen dient te besoecken

Lissidij is ongevaer een quartier uers Noordelijcker alle Cambe=
lelegen die haere Nagel vruchten ende principalle
Contoors op Lissidij Lamma (t welck ontlanghs verdes=
truweerdt is:) geeven, ende alsoo sij die van Hattouwa

Moeritt

Mocklitt, ende Intouwalie, door haere eenige Nagelen-
boomen is, door haer Jaerlijcx t' Nagel gewas van daer
gehaelt, sulcx dat qualijck gelooven kan zij eenige omtr-
haere woonplaets heeft ——

Niborie is een schoone Negerie halff wegen Erlanghe ende
Lissidij gelegen, light aen't strangh sonder volck, daerom
sonst sommige Nagel boomen gevonden zullen worden

Sulcx dat op gans Ceram, dan maer alleenlijck bleijft vertoeven
het restandt op Hoelonge, Noella, ende Tabinalo, zijnde Heij
Negerien van Cerangh ende daer omtrent gelegen, soo dat
wanneer dit voltrocken waer daer met de destructie op
Ceram geeijndicht zoude wesen, maer mede niet alleen geduer-
de woeste de vreemde handelaers geweerdt, maer ooc
den oorloge gestut ende voorgecomen zal worden, item
onse inwoonderen waer door ten principaelsten dese gedwoelt
onlusten wel ontstaen, niet meer met swaere defensie
lasten ende travailljes geoccupeerdt sullen worden, alle
oock dat meer is onse Heeren ende Meesters van voorder
lasten excuseert zullen blijven ——

Het voorder quaedt datt wij vermoeden uyt den Ceramsen
oorloge te zullen resulteeren, heeft weijnich ofte niet
omt lijf, wandt wij zeeckerlijcke moeten vertrouwen dat
niet alleen den Quimelaha maer oock den Coninck van Ternaten
onder dexel van geveijnsde vrientschap tot noch toe alle
sijne crachten ende uyterste vermogen inde quartieren van
Amboijna int werck gestelt ende aengespannen heeft,
maer watt is bij hem verricht, geduerende mijn Gouverne-
heeft hij noijt de couragie gehadt sich met sijne Hongie
ofte Armade in Zee te vertoonen, maer wel ten tijde van
vanden Heuvel, ende watt apparentie datter doen was
geen te doen staen daer van sall Abel Tasman ende
andere getuijgenis geven ——

V. Wederom onse Meesters Heeren verseijde swaricheden
in haere missive, wegens den begonnen oorloge inde
gemelte quartieren, ja soo het schijndt disperceren haer
E. ganschelijck, ende vermaenen datt wij alle
swaricheden beter door den handel, industrie, ...

Mede

Ende mindlijcken ommegangh alles met de wapenen te
bovencomen sonde, Zijnde in haer regardt verre van wijs
geraeckt is, ende wij weeten mede de meeste extremiteyt van
wapenen tegens die van Ceram gevoerdt en int werck
gestelt is, ende soomen de Macht altegader weet, datmen eenige
Jaeren ter Zee met veel Soldaten tegens de vreemdelingen
te water geimploieerdt heeft, tot de distructie der Nagelen
gebruyckt hadde, tot voordeel der vreemdelingen die wij meest
in Amboyna te weeren hadden, ende oock de beste soldaten
sijn over langh achter gebleven, Zoude sijn wat belanget
de Inwoonderen int particulier Hoofdingen (?) met te weren
want wij over all met 200 a 300 Nederlanders meester
niet hebt connen wesen, Zijnde oock in eenigen maniere
met minder getall verwert (?) geantwoordt heeft, die navolgen
voor ons niet alderminste geene swaricheden te bedughten
sijn, ten ware dat sij den selven middel gebruijckten die de
Hitoesen (?) ten tijde der Portugeesen int werck stelden dat is
eenige Europische Natie tot haer secours versochten
Insgelijcks altijt gesustineerdt hebbe, datmen de distructie voor
all behoorden te hoeden, waer door allen 't Zelve verhindert
ende voorgecomen sal worden, hier tegens frequen (?) sommige
te oordeelen, ende onsen Staet voordeelich te achten, datmen
ten minsten inde Bocht van Lohoe, 't zij op Luciella of
daer ontrent een fortresse met garnisoen behoorde te
connen, gelijck oock gesustineerdt was wordt op Cambello
te moeten gebrieden (?)

Hier op wordt geantwoordt dat den cost gerequireert voor state
van nieuwe fortificatie ende __ garnisoenen te houden
onder correctie frivool is verhaelt, alsoo wij dese voor-
noemens sijn inde distructie te continueren, des geene nieuwe
aliantie in form van accoordt met d'Inwoonderen gemaeckt
can worden, dien volgende noch wij haer noch sij ons en
Zullen vertrouwen, dat 't gemelte __ garnisoen genootsaect
soude wesen gestadich inde fortresse die continue inde
wildernis ende 't geboomte gelegen zijn sonder eenighe
andere dienst te sullen connen doen, haer te moeten
onthouden, waer dit seer licht geoordeelt can worden,

Dat

dat onse vrywende forten den meesten ende besten dienst
voor de Compagnie zullen erlangen, in welcker regen het
Guarnisoen datt van daer niet getrocken zoude connen worden
maer int tegendeel haer fortressen souden moeten vermeeren
door dese voorslach op ander verscheyde oorden geimploieerd
can worden, want wy considereren moeten dat soo noch eenige
nagelen op Ceram ouerbleven, ende op hoop van dien ofte op
insicht der Hittoesen hiervoor soo en zullen degene wrm
de Cuniges op dese onse stranden, daer wy fortressen hebben, ver-
scheynen, maer sullen veel ter contrarie op Kilangh /
Manipa, Assahon die inden grooten Bocht daer verscheyde
kreecken zyn, alls op Bonoa verstecken, jae haere
Jonckens in oopenbaer zee, tusschen Eylanden ende Clippen
gelyck onder vonden zee laeten sincken, haere goederen
in stercke ommeidaer Negeryen brengen ende alsoo alle
haer gelegen compt daerom vertrecken, dat noch machte
contenderen noch forten noch vaertuyge op den boodem
van Ceram de Compe. gemeene solaes toebrengen
zall ——

Soo wanneer Zyn Ed. voornementlick van Luit Seram
te vertrecken, soude ick niet ongeraden achten de gansche
macht stracx van daer nae Hattouwa transporteren, omme
soot mogelyck waer niet alleen meester van Cabauw, Cayfol
ende Waylapia te worden, maer oock van Hattouwa selfs
so ick haere aerdt ende nature wel kenne zullen zy
de drie verheven gemelte plaetsen ten eersten geven, ende te
saemen op Hattouwa vallen, om alsoo een geromineerde
macht niet te maecken dienen ten minsten op 900 koppen
bestaende moedt sulcx dat dese Negerye verovert
ende haere bringt boomen vele ander goede partye na-
gelen ende Nooten boomen syn verdestrueert, diender
alleen tweecke tot plaisier derwegt kan worden, ende onse
volck op gemelte Eylandt alsoo daer quantiteyt boom
beletten/ de Compe toebehoorende) zyn goede verversinge
bekomen zullen, ende ten principaelsten daer toe dienen
om allen tekens ende met saechte middelen onse voedinge onder
dalingen soo wel van daer alls ander oorden sonder demige

toeseggingen,

toeseggingen van pardon, bij de Macht betrocken ende haer
alles wijdermaels gesegt is inden slaep te wiegen ——

Die van —— ma, Lammiet, Ansela, Acora, ende verdere alte
samen opt Eylandt —— ma ofte Boanoessi, (doch door de
Mooren Hattouwa genaempt :) gelegen, daer van den Heere
koijt eenich quaadt vermoeden gehadt, die oock uit Jongxste
van nijs daer wesen, terseltijde voorslagen deden om haer
meester van Hattouwa dat de hooft plaets der Mooren
is te maecken, dien volgende, niet wil en can oordeelen wie
de Autheurs van dit quaadt zijn, ten waere datt ——
seecker —— Orangeij: met name den —— ienge voor
desen van daer gecommen den Roter [illegible] waer, dient hier
mede per Nota, ende waer met bevrompt datmen die van
—— ma ende consoorten sonder beweegen soo wel te maec-
[illegible] (om te eter gepardonneert te worden :) tegens
die van Hattouwa int werck te stellen, waer toe parfoundis
haer ende slants [illegible] kundige sijnde geemploieert
moeten worden ——

Wat belanget die van Noessalauw, daer van is ons oock niet
sonders voorgecomen dan wel datt somtijts eenige van haer
in particuliere besendinge naer Ceram ende elders sijn
geweijgert op t'jongste in haere gewillicheijt, niet soo
en waeren alle voor dato, sulcx wij presumeeren door
t'opritsen der Mooren van Ja ende Hitto waer aen sij haer
plaetsen verligt te weesen :) gesegt is dienvolgende
aen Radia Ammot seer expresselijck verboden, dat geene
Hittoesen ofte Jaosen inden handel van oly, sagouw, ofte
clappus, sonder admitteeren, soo dat desen Radia, ende Radja
tiettowaije —— om neffens den Jonckcassa ofte groodt
Baedt de principaelste gecommen in deese eijlanden sullen
worden, ende sullen des door industrie van die van Oliassers
ten onderwijsen, ten waer haer de vrees van straffe alsoo
een vreesachtich volck is, vergiliuw) tot gehoorsaemheijt
gebracht worden ——

Een waer niet ongeraden soodt sijn E. gelieffde sich
voor eenigen tijt opt Eylandt Hattouwa, te onthouden
waer mede niet alleen het gemeene Hattouwa vermaent

Ende

Ende onder onse devotie gebracht zal connen worden
maer souden ons volck gelijck alreede geschiet is, gedúrende
haer daer wesen derwaerts, het landt verdestrueerden
bij gelegen verkeeren connen, schrick aen jagen ende sijne E.
op ander plaetsen met meerder resport ontfangen ende aengesocht worden, wantmen weten moet dit voornoemde
Eylandt uit haerdt ende voortcommen onse onderdanen gelegen
is, ende oock volgens zal om quist te raeckeren, daer een
lange een groote macht onser onderdanen versamelen sal
des om dit werck wel te voeren in zijne E., oordeel blijft
off den gouverneur daer sall verschijnen, of de tot sijne
E. arriveerende aent casteel derselver, in welcker
voege hem gecommandeert moet worden, de welligen aente
raden dat zij haere correspondentie aen setten, ende sijne
E. met presentatie van haere dienst salúeeren, sulcx
geschiedende moeten sij wel bejegent, ende alle waerheyt
van gouverneur ende anderen, om haer te beter in slaep
te wiegen aengenomen worden

Ick conde voorsoecken ende bidde mij vastelijck in dat
soo was sijne E. aent casteel Victoria zall verschijnen
sulcx goet vinden, alle onse onderdanen van Leitim[or]
Amboon, om in geen meerder swaricheyt te vervallen, sullen
aff comen, ende om genade bidden, doch wegens de
principaele rebellen, die sonder versoeckeninge van
vanden ofte watte toesegginge van äent leven gestraft
te worden haer met lust en sulcx haserdeeren, des soo
E. daer present waer, ofte t'een ofte t'ander sonne
moeten volgen, ende alsoo noodich een exempel
tot voorcominge van meerder quaedt gestadicheydt
dient, sulcx nochtans eerst naer dyscretie ende loop van
saecken moet geschieden, soo soude om daer toe te geraecken
het woordt verhaelen, dat is niet haer te simuleren, ende
door den gouverneur te doen insinueeren, sijne E. met
haere correspondentie te aenhooren den eersten middel
wesen, sulcx sij oock te beter sullen aennemen de
des gouverneurs absentie haer in seeckere, datt sijne E. alleen
simme slechts sal acceptoeren ende voor goedt opnemen
sonder werckende simulatie, ick mij vastelijck laet voor

staen

Staets, noch Zy noch die van ——— ma, ende wel min die
van Nassilauw haer tot gehoorsaemheyt begeven zullen
wandt seecker is dat sy haere gecommitteerde faulten, soo
wel alle bij komende ongemacken, die haer selffs de behoorlijcke
straffen zullen toe bijbrengen, waer uyt wel quader van
by ons inlanders moeten volgen, dergelijcke vaderlijck
uyt seggen, soo zy eenighe gedencken in desen hebben, haere
oostmaeten ende onder groote onbedachtheyt — Zoo liegt
sonder veroorsaecken zy niet a— sonder comen door de
alleen daer toe met de wapenen gecontinueert ofte
gedwongen worden, daer toe wy weeten moeten sy door
t'hooge gebergte beswaerlijck gebracht souden worden
des tot een besluyt, soo dese parsoonagie by den Gouverneur
wel gespeelt wordt zullen sy op hoope van een quader
te ontgaen, een goede resolutie neemen, en die van ——— ma
ende Nassilauw tot gevolch van dien sullen haer mede
voeghen, onder entussen en alles op t'vertreck van syn Ed.
niet gestelt dient te worden tegens de aenneemende donnes
landt daer kan geschieden daer gemeenlijck alle de
hoofden compareeren, alswanneer den tyt geboren
zal wesen, om t' noodwendige met soodanigen respect
voor te keeren, als ter materie ende tot maintenue van
onsen Staedt noodich is ——

Watt belanght de verloopene ende gedeserteerde Mooren, van
Caep, alle Landegio, wanneer ende by wien de
Zelve gevlucht syn, is myn onbekent, En noyt door den
Gouverneur Vuttenrom, onder geschreven, des daer onder weynich
weet te adviseeren, anders dan dat men door den ymam
der arbeyders zy waerom in haere woonplaetse der
Ingezetene, ofte by mancke van dien, datmen haer metten
Swaerde zal vervolgen, ende hunne borgen en ...
ende naer gelegen Regerie sall wel doen, om die
vermeerdigen, op welcken rapport wy vertrouwende sy te
retourneeren sullen, ende soo met haer alle die dat Casteel
gesonnen wordt waer niet vreemdt sy op de lant
daer compareeren ende neffens d'andere mit Nett
wachten ——

Watt

1462

Watt nu verder aengaet wegens den staet van Hitto, ende
tvoordeel den selffs, daer op sonw beter gedient connen worden in
tocko ende naer voor dat van Saeken als die jegenwoordig
vetter ist, zulcx dat ick niet en kan beantwoorden daerinne sot
niet gaudicygt zall sijn te verrighten (: ten waer datt wij soo
wil daer alls op Ceram :) tot de distructie der Nagelen in-
clineerden maer hier tegens geconsidereert dat den boodem
van Hitton aen Amboyna gewort, wij aen haer ende zij aen
ons onderdanen, die niet tegenstaende den eenen moors
den anderen Christen will wesen, in maeghschap verplicht
zijn, soo ist echter zulcx dat sij nimmermeer met den
anderen in swijge ende bloedigen oorlogen zullen geraecken
off malcanders ofgrasie ofte vrunsten sullen willen kunnen
ten, die navolgende naer de distructie der Nagel boomen
voor liegt eenen langdurigen bloedigen oorlogh
in borgen alls met den Ternataen ende Tidoreese ende
Molucqua sonde volgen, daer van wij ende ons princi-
palle Christenen desmaeckt sonden worden, des het hier
volge tot advertissement.

Eerstelijck wordt voorseker ende vast gestelt, datt allhoewel
het Nagel bossen vanden ganschen boodem van Hitton, in-
de gepraetveerdt macht van desen jaere naer Amboyna
geddestineerdt inden tijt van 6 maenden ende der vermitten
kan worden, zulcx sij ons in geenen deele diensten connen
soo dunct mij nochtans onder correctie van een beter
datt wijt selve nu noch nimmermeer bijder handt behoort
te nemen, tensij om redenen voorengemelt als
ten anderen, dat wij van een landt sonder commercie, en
voordeel te beoorlogen sonde hebben, des mijns oordeels
tot een conclusie te meer alsoo het ganse strangh van
Hitton noch met creecken, revieren ofte eenige Mangi-
manghen besett is, ende geenige uutmeldingen daer-
vaertuyge op des selfs strangh kan versteecken of
verbergen, soo soude ick van advijse wesen dat men de
selffs inwoonderen Nagelen soude preserveeren, ende echter
destrueeren, ten waer om die van Cappaloot at te connen
te dwingen, soude niet ongeraden vinden dat men die ...

Weyliam

weijlaen, alle weesende van de landt aen gelegen daer van
ontbloot, ende in alsoo een exempel te statueren daer
wijs moeten maecken soo voor de landt als wilde continu-
eeren, daer door te hoopen staet dat wel goede gedoentie
zal worden

Verder souwde noodigh achten om die van Hietto ende Ceram in alteratie
ende gestadige vreese te houwen, dat op Hietto Lamma neesen
ter plaetse daer Cammaciettonessiche sijnne residentie heeft
ende tegenwoordige sondt, want heel wel gelegen is, een bequame
ende starcke redoute gemaeckt wordt, omme daer
alle van Hilla, de gantse cust van Hietto, alls oock de oncust
van Larica in gehoorsaemheijt te houden, tot welcken
eynde onder de selve redoute 8 a 10 wel bemande coracoras
van drie Rajas geordonneert te worden, omme sich
van deselve bij occatie te dienen, ende alle tijt ende stont
gaer souwden mogen uijtlopen sonder weeten van yemandt
vant volck want lattende commes ontbieden, waer mede haer
te water groote afbreuck gedaen souw worden, alle
ouyt voor desen ten aensien haer onse vesejinnen gelijck wel
te voren niet bekendt souden weesen

Ende om de Hietoesen uit ... twerralt te beter onder
't jock te houden, ende bij alle haere voorslagen ende bit-
siaringe te weesen, souw ick niet vreempt vinden den
Comissarius sijnne meeste residentie op Hietto Lamma
waer neemende, van waer op alles oordere gestelt en
de Mooren te beter in toom gehouwen souwden worden

Ten waere niet vreempt maer mijne oordeels dienstich tot
bevoorderinge van meerder aljantie den gepracticeerde
passer daer op komende aen vader Marquies luijs, voort-
ganck name, waer door niet alleen de correspondentie en
commercie sonde benomen, maer ten principaelen de macht
van Cammaciettonessen alnewassen, ende alsoo dijtlijck onse
gnaedt gunstige verswacken, ende Hietto Lamma gelijck
voor de troebelen der Portugesen geweest is gnaedt
geworden

Tot voorcominge van in verder gnaedt weygers die van
Essij woonwaris, daer sie alle de opper hoofden van Hietto

uitgehouwen

Ontvoerders, namentl: Tontongaton, Baros, weesende hoof-
stapo, padtij, Toudan Backer Kackikitis broeder
Cammantiko den Imam Radjaly patjwanie, ende andere
boosaerdige Mooren, sall mijns oordeels beswaerlijck een goet
keurs t'erlangen weesen, door oorsaecke noch wij haer noch
sij ons soo langen wij capiteijn Hitto niet en relaxeeren
vertrouwen sullen, ende soo all tot den selffe relaxatie ver-
staen wordt ende sij dien aengaende jetwes bij Zijn Ed.
ootmoedigh, soo en sal sulcx niet [illegible] ofte mogen
geschieden, dan onder goede borge voort sijnder kinderen
ende naeste vrunden, ammunitie van oorloge en bassen
sulcx voor desen dickmaels gepresenteert wordt [illegible],
door datt wij dien aengaende souden ootmoedigh wendt den
tijt loopende, gelooftse van — onde bargien, ende zieckte
waerdoor sullen ons niet, maer alle t'effort dan dien mangel
[illegible] seecker, datt die van haer naer sijn
relaxatie verlangen, gelijck oock eenige vande naer sijn
doodt [illegible] aenwesende ende onder cor-
rectie in consideratie genoomen dient, oft niet soo
goedt waer, bij naerdt vaderlant gesonden wordt
alsoo dier sommige anderen sullen moeten bij door
vreese en dwangh gerelaxeerdt wordt, wordt, [illegible] waerdt
genoechsaem vanden [illegible] ter eerster instantie vol-
gens het advijs vande voorgemelte Overanghkaijs, die hij
ter doodt geoordeelt heeft, sijne eerlijcke straffe
hadde laeten genieten, waer bij de Compe seeckerd
moorderen dient, dan bij dese lange duyrige gevanckenis
geschiedt, souden geven, want door dit lanckduyrige
sitten niet alleen sijne vrunden, maer oock vijanden ge-
dient worden sijne relaxatie te voorderen, alsoo haer
onse Nederlantsche barmhertigheijt bekent, sij dien
volgende vreesen bij den eenen tijt of [illegible] den anderen ge-
relaxeerdt sal worden datt haer doet om kijcken, ende
wetten meesten hoop vrouwen, sulcx dat wij hier door
dese ongerust [illegible] Stadt in gemelte
quartieren sitten dat dese haere vreese waer ick

hoort

heeft gebroocken aen verscheyde Negerien voor deesen met mijn bij naeght ende ontijde gesprocken, die door aenhitsen der geruchtmaeckende Orangcaijs ende quimelaha gedwongen sijn geworden haere gewoonlijcke woonplaetse te verlaten ende hun bij d'ander Negerijen op [illegible] woonende te verwoegen daer van sij nu oock met al de minne te parteren, dat wij nu genootsaeckt sijn deselve met den quaden contentement te doen als haer gesamentlijck mette wapenen aen te tasten ende soodanigen swaricheyt sulcx naer sich soude sleepen kan, een yder af meeten.

Hoe datmen gelegentheyt sich op den bodem van Hitto presenteert, om t' inwoonders der Nagelen te plucken, sullen sijn Ed. selffs tot contentement oogen, ende of 't oock niet noodich waer eenich guarnisoen op [illegible] gelegt wordt zullen sijn Ed. daer sijnde best cunnen oordeelen, welcke moeten soo des selffs ook niet geraedt wordt en waer door licht gewonden sijn geworden ick hebbe onder correctie van een beter altijt geoordeelt ons guarnisoen op den gantschen bodem van Hitto nergens noodiger ende dienstiger was als hier, want niet alleen dan daer Hila, [illegible], Waybottie, ende een groote streeck landt van Hitto bewaeckt kan worden maer oock siet men van daer een [illegible] gesicht naer Hattouwa, [illegible], Kelangh, ende Manipa, soo dat geen off weynich vaertuijgh kan verseylen, of men soudet van daer gewaer worden, ende met eenich dit van [illegible]hilo in beter devotie dan oock bij daer met en waeren sonden, dat hier op geleth dient

Alhoewel het seecker is den tijt sulcx niet wil en sal toelaten soo en kan ick evenwel niet naer laeten voor te draegen hoe nootwendich het sij dat wij meester van Negorije [illegible] worden, ende alhoewel deselve plaetse sonderlinge voor de Comp.e geen voordeel sal aenbrengen soo wordt nochtans bij mij geoordeelt de versekeringe van deselve hooghnoodich te weesen, deselffs om wederomme gemelte [illegible] Jea een plaetse van sonderlinge stercte

Ende,

ende voor Indiaensche Natie onwinbaer geestimeert wordt
dat men sich daer op niet alleen den Kimelaha, ende sijne
adherenten maer oock die van Hitto, Ceram, ende alle onse qua
guntigen verlaeten, ziende voor desen meermaels is aengewesen
ende soo veel onse Christenen aller bontgenooten, daer op
het oog hebben om in tyden van Noot haeren toevlucht derwaerts
te neemen, daer oock sonder onderscheydt geadmitteert souden
worden, twelck ons de levendige exempelen vertoont hebben,
des staet ons vastelyck te gelooven desselven haeren hooch moet
niet en sal minderen ten sy het contrarie gevoelen, ziende
sy daer oock niet in en vallen maer hun geleyden ons in gew-
velste vrede, ende haer spreeckelijcken kommen soodanige
de Portugesen A.o 1600 geweerdt ende af geslagen hebben
doe soo zy haere gestalte veel ouder denckende connen sou-
lucht verwachten sy door aengedurige belegeringe sommige alle
geen volck willende spillen, niet alleen uit gehongert, maer
gedoodt connen worden dat noch maels, seggen soo hier min-
niet versien en wordt, wy niet alleen perijckel loopen dit
Eylandt maer oock alle d'ander, gelijck hier de saecken laten
aensien van ons verwaermde zielen ende alsoo eyntelyck
door d'Hittoesen, ende Ternatanen geaccordeert worden om deselve
totalen af val der Christenen te veroorsaecken, door alle
twelcke hier voorts vergadert, Amboina connen grooten
kracht, gelijck in ten deele heeft vreesende souden, ——

Verder dient verdacht op gemelte Eylandt ontrent de loege
hoeck van Hia Mahin Zuyden ende Noorden van Pointen
den hoedelyck Nooten soo gelegen is, daer toe om te selve
aen te wysen, geen bequaemheyt —— indien geen plecke
sulle ende alsoo niet het gewas dese vruchte wil niet
wel om te lyden en hoeft, soo ist nochtans seer dat de
vermindelingen voor soo veel daer van vreesen connen
niet nemen, ende naer ander quartieren verwyderen ——

Voor desen is meermaels aengewesen hoe noodich ende voor
deelyck het onsen Staedt soude wesen, het Eylandt
Amblauw, vermeestert ende af gelopen connende worden
de selvighe hoedeniers synde die ons hier toebehooren te
bewegen, voornamelyck den verradelycken Moordt aende

Corrosporait

Coorporael Creydt met syne Soldaten gepleecht, ten
tweeden om dat sy meest all Mooren, ende oock Batties sijn,
ten derden om dat sij goede quantiteyt Cruyde ende Jonge
Nagell boomen hebben, ende de selfde vruchten geleverdt op
Commetto ende Waysamma aende Macassaren vercocht
en vervoert werden gelyck oock den haren Nooten ende
foelije die men verstaet daer in redelycke quantiteyt
te wassen ende apparent eerlangh meer ende meer toenemen
sullen, Item ten vierden ende ten principaelen dat wy in
onse gansche Jurisdictie geen beter ofte bequamer gelegentheden
hebben om een exempel te statueeren als op gemelte plaetse
hebbende men sijn, dese om dat wy seecker weten, watt getal
van menschen opt voornoemde Eylandt sijn, daer en boven
sonder versien van geweer ofte ammunitie van Oorloge, ende omme
soo slechte Soldaten dat voordeel sy met eenen Mosquetten tonder
gebracht, ende verdelght sonde connen worden, ende alsoo een
exempel sullen ons niet ontslaen en kan over deselve over geen
doorsichtigen gestatueerdt worden, tis seecker ende wel dat
soo was sy onse Macht vernemen haer de olisivas die hun in
desen onschuldigen willen sullen alreede aen mijn gedaen
hebben, vande Oliviras separeren sullen, dat wy tot tijt
en wylle met de andere onse personagien gespeelt hebben
alsoo moeten aennemen ende haer daer naer alsoo sulcx wel
hadden connen voorcomen met de selve niet [illegible]
ofte naer Battavia voeren, — om dit exploict ook aen
te leggen, salmen op Carichquo eenige gevluchte ofte van
daer gejaechde Amboneesen vinden, die haer oock sullen
soecken te revengieren, ende alsoo aen ons goede dienst preste=
teeren, dat nochmaels segge wy hier groote avantagie hebben
want zy meerendeel alle in haere bosckagien, ende opt selve
Eylandt dat geen is connen vluchten, dat kan niet veel
tgeducht exempel beter alle hier gestatueerdt
worden ——

Den Raedt niet bequaem de Quimelaha ende grooten hier=
teerende onder t'gebiedt, ende commando vanden Conincks
in Ternaten, haere gesanten door Zyn Ed. onder pretext

van,

Extracten uijt de Negotie en Winckelboecken vant Comptoir Amboina

Amboina int Casteel adij 1e. december Ao. 1633.

Cassa aende Winckel van Amboina f 3060. — over 1200 Rs. soo veel den E. Heer Gouverneur Artus Gijsels (nadien de Compe. van Contanten ontbloot was,) in comptant ontfangen, om voor gemelte somme op Zijn E. loopende reeckeninge inde Garnisoensboecken gecrediteert te werden, sullende de Winckel derhalven daer over d'. Soldije gaen selven belasten, compt - - - - - - - - - - f 3060.

adij 1e. January Ao. 1634.

Cassa aende Winckel van Amboina f 5610. — over Realen 2200. soo veel van d'E. Heer Gouverneur Artus Gijsels (door dien de Compe. van Contanten ontbloot was,) in comptant ontfangen, om voor gemelde somme op Zijn E. loopende reeckeninge inde Garnisoensboecken gecrediteert te worden, sullende de Winckel derhalven daer over d'. Generale Soldije gaen selven belasten, compt f 5610.

adij 21e. February Ao. 1634.

Cassa aen Generale Soldije f 1530. — over Rs. 600. op dato deser van d'E. Heer Gouverneur Artus Gijsels (vermits de Compe. gants van Contanten ontbloot was,) ontfangen, om daer voor op Zijne loopende reeckeninge inde Soldijboecken gecrediteert te werden, compt a 51. sts. ijder reael - - - - - - - - - - f 1530.

adij 21e. May Ao. 1634.

Cassa aende Winckel van Amboina f 510. — over Rs. 200. in specie van d'E. Heer Gouverneur Artus Gijsels ontfangen, om 't Comptoir hiermede te provideren, tweelcke Zijn E. op Zijn loopende reeckeninge opde Garnisoensboecken wort goetgedaen, compt - - - - f 510.

Somma f 10710.

Naer gedane Collatie tegens de originele Negotie ende Winckelboecken van Amboina zijn dese voorstaende posten van woorde tot woorde bevonden te accorderen, Actum int Casteel Batavia adij 12en. december Ao. 1636. — Bij mij

Cornelis van der Lijn
1636

rome ende

vEd[t] mits=
n dese, dat
ffangen hebbe:
, tesaemen
rast verstaen=
was seer
van Diemen
erhooghsten

oede dienst
k de goede,
alige ruste.
singe vereeny=
r in Amboina
l genomen sal
alt een wyl
f gedreigt
. Hatou tot
gebraght hebben
ebben met de
aecht: maar
Dieryts ende
en: want zy
., dat zy vrouw
reeden datze
e Nederlandt
zy seggen, ge-
n tot boegen
en tot Batavia
riveerde; hier
r alle vangen
de has aengesed
r gastmael
rasen, als O
eef: maer dese
frivole

Den Ed^s H^r Gouver^s
Artus Gysels.

Genade ende vrede in Jesu Christo

Edele, Erentfeste, Manhafte, Achtbaere, wyse, vrome ende seer voorsienige Heere.

Myn Heer.

Alle eerbiedige groetenisse aen V Ed^t mitsgaders mevrouwe V Ed^ts Partuur ende kinderen. dienen dese, dat V Ed^ts aengename vanden 18 febr. voorleden wel ontfangen hebbe met blyschap uyt de selve V Ed^ts blyven op Batavia, tesaemen met V E^d alsmede V E D. familie gesontheit ende welvaert verstaende: het welcke Godt de Heere lang late continueren. Was seer verblydt te verstaen de Autorisatie des Ed H^r Antonio van Diemen int Gouvernement Generael: bidde Godt den Alderhoogsten dat syne Ed^ts regieringe overvloedelyck segene.

Het overlyden des E H^r Hulft bedroeft mij, soude goede dienst aende Compagnie ende kercke Godes gedaen hebben: doch de goede, roept de Heere die hy heeft, dierwyls eerst tot de salige ruste.

Ick hoope de E H. Wuyts sal voorspoedige verlossinge vercrygen.

[Tayowan geeft mij goede hope, dat de onrust hier in Amboina ontstaen, mede met de comste van een Crygsmagt wegh genomen sal connen werden; want hier eene groote oproerigheide (die all een wyl voorsien, vande comste des Heeren vander Hoevel af gedreigt worde) ontstaen: soo dat die van Soya Pouta, Cappa, Halou tot dewelcke hy daernae veel van Outemoini ende Souli gevreght hebben, int gebergte op haer oude negrye geloopen syn. Sy hebben met de eersten gevenisde pretexten haer wegh loopens gemaeckt: maer seggen mi recht uyt dat het geschiet, overmits zy soo dierwyls ende soo lange als voor desen geschiet is niet pangayen willen: want zy haer tuynen niet connen bearbeiden waer uyt volgt, dat zy vrouw ende kinderen moeten honger laeten lyden: ten hoeden datze niet langer verdragen willen. de overlast die eenige Nederlandtsche officieren int pangayen, ^mi corts^ op de Corre Corren soo zy seggen, gedaen hebben. Eerst hadden zy geseit dat schip Bueren vol boegen was; dat Tamahitou messin met de andere Hitesen tot Batavia inde keten gingen werdt mede uytgestroit eer hy arriveerde; hier op volgde febr. 29. datse voorgaven men wilde haer alle vangen ende inde boegen sluyten, ende dat ten desen eynde haer aengeseit was zy soude alle ter predicatie comen: ende tot een gastmael geroepen werden, ende dat zy hiervom opgeschreven waren, als ick vertreckinis in Soya ende Halou de naemen opschreef: maer dese

frivole

fritole pretexten zyn nu verdwenen zy schaemen haer deselve te gebr-
ucken ende seggen openthick als boven verhaelt dat int lange ende
veel pangajen ende de ontfangene injurien de rechte oorsaeck ham
weghlopens ende ongehoorsaemheits gelegen is. Daerom zy ook Dec. 15
eenige Nederl.s bevel hebben op de tocht nae Ceram voor genomen hadden doodt te slag.

Die van Oma hebben de mooren van Hatouaha ende des kim
lahas volck tot assistentie genomen ende beschieten de Reduit die hy
Oma staet dagelicxe; de Inlegers leggende dicht achter de steene
muer die onde reduit is, soo dat ze een put inde Reduit hebben mo
graven; want connen niet uytgaen sonder perykel van geschoten te
werden. Lieutenant Jonge Jan leidt inde selve Reduit ende hee
goede moedt de selve wel te bewaren.

Die van Uliasser hoe wel seer tot rebellie door die van Oma
aengesocht synde houden haer als noch wel: Radja Oulat houdt
hem heel vroom, met Radja Touaha ende Paty Alerman ende
Paty Oosiwo. Paty labo is tegenwoordelick aent Casteel gecomen.

Die van Nusselau syn gedeelt: nae hier gebrodtschapt
werdt, hebben de kimalaha een Corre Corre van drie nages met
een Arang bay ten dienste tot Oma gesonden; ende beloven inde
de H.r Gouver.r haer op ontbiedt, dat met de Corre Corre van
vyf nages syne Ed.t ten dienst comen sullen. Die van Tiboni
ende lenito verclaren (als Simon Bagnale van daegh boodtscha
ende Paty labo mede seidt) dat soo de andere van Nusselau de
kimalaha geheel toevallen, dat zij haer op Uliasser transporteren
willen.

De mooren tot Ihia seidt Paty labo houden haer stille; De Ho
cum. heeft de begeerte van Capaha ende Oma afgeslagen, die versochte
de Reduit tot Honomoa te mogen bestormen: heeft daraf Ra
Oulat ende andere christene hoofden gewaerschouwt, die tsame
besloten hebben, soo de Reduit werdt aengetast, met alle man de Ned
landers te hulp te comen.

De scholen ende kerckendienst werden op Uliasser, inde n
gryen aende zyde vande Reduit, wel waergenomen: als de schol
meester van Touaha verclaert: maer aende over syde slappelu
Op Nusselau is een wyl tyts noch school gehouden, noch predicatie
gedaen. Op lenimo schryven de meesters dat de Godtsdienst ged
werdt ende de kinderen wel school comen; Hier by t Casteel syn w
der een deel kinderen tot de schole comende; want inde eerste tij
mutte geen kinderen ter schole quamen.

Het is hier

Het is hier eene deerlicke standt; tot dewelcke geen hope is dat ze ten rechten sal gebraght werden, voor dat de Ed Hr Generael ende U Edt met een goede maght herwaerts comt. Derhalven seer nae die tijdt verwachten, dat de Ed Hr Generael nevens U Edt hier sien mogen: dagelick God den Heere biddende, dat hij den opvoerigen een vertsaeght ende bevent herte geve; de vreedtsame met wijsheit ende cloeckmoedigheit sterke ende vrede tot zijnes H. naems eere ende verbreidinge des rijcx CHRISTI verleene: Ende ten dien eynde zyne Edt tesaemen met U Edt voorspoedige herwaerts comste verleene.

Lieutenant Rviere ende zyne E huysvrouw sijn welvaerende: Sr Rombouts is somtyts swackelick, maer zyner E huysvrouw heeft een swaere sieckte gehadt; was of noch te bedde leidt: maer is Godt danck nu aende beter-handt gecomen.

U E groetenisse is den Orang Cayen seer aengenaem ende doen U E weder hertelick groeten: zonden hun verblyden indien U E weder in Amboina saegen.

Hiermeede

Edele, Eerentfeste, Manhafte, Achtbaere, wijse, vrome ende seer voorsienige Heere, der bescherminge des Almaghtigen bevolen, die U Ed met U Ed Partuir ende kinderen beware ende overvloedelick ter salighheidt segene. Vaestwel. Gegeven tot Amboina int Casteel Victoria den 22 May An Dom 1636

U Edts
Dienaer

Justus Heurnius

De groetenisse aende E Hr vander Burch ende zyner E huysvrouw.

Edele Erentfeste Manhafte
Achbaere wyse vrome ende
seer voorsienige Heere
Myn Heer
Artus Gysels,
Oudt Gouver van Amboina
ende Raedt van India
residerende tot
Batavia

Den Ed. Heer Gouverᵈ
Artus Gysels

Genade ende vrede in Jesu Christo

Edele, Eerentfeste, Manhafte, Achtbaere, Wyse, Voornie ende seer voorsienige Heere.

Myn Heer.

Mee eerbiedige groetenisse aen U Edᵗ mitsgaders Me Vrouwe U Edᵗˢ Partuir ende kinderen, dienen dese in erkentenisse der ontfangene vrundtschap U Edᵗ mede te deelen tgeen hier nae myn laeste schryven is voorgevallen.

Int begin van Augusto heeft Volck van Ema een man met een vrouw van Halon, tesamen met drie van haere kinderen thooft afgeslagen: daernae zyn alle die vant gebergte, tot noch toe stil geweest, hebben nu twee mael de Amboinsche Hoofden aent Casteel versocht met haere mogen spreecken; maer ter gesetter tydt compareerde geen vande Opperhoofden van Lelimo; so dat schynen den spot daer mede te houden; Ende en sullen niet voorde maght sien aencomen, tot gehoorsaemheit (soot schynt) gebraght connen werden. Het conde wesen datse eens een aenloop op de negrye by tCasteel deden: doch de paggar is groot dewelck volwrochten, met geschut beset & wordt wel bewaeckt.

Die van Lillebuy houden haer stille. Op Oma en wordt tegens de Redout niet meer geschoten: maer alsser vaertuich van tCasteel aencomt: dan comter volck beneden ende schieten nae de geen die aen lande comen: Van Uliasser en hoortmen niet anders dan goedt: maer degeene aende Redout tewelen Oulat Soryso[r]y etc. syn wel de getrouwste.

Nusselau heeft hem geheel nae de Kimalaha gekeert & syhebben tydinge gecregen, dat D. Jan Jansz Preserius Bedienaer des Godl. woorts, willende van Cey nae Bonda seilen, op Nusselau door onweder vervallen is, alwaer Volck van Amet, hem verversschinge van calappesnoten ende pissang aenstrande brengende, noodigden uyt de jonche te comen, hetwelcke hy met twee soldaten die by hem waeren doende, is van Volck van Amet die daer aen lande waeren, gevat, gebonden ende boven inde negrye ophe Baileu gebraght. Dit heeft de Lieutenant Muyts door eene expresse laeten weten: schryvende dat hy de Opperhoofden van Nusselau ernstelick heeft laeten vermaenen, datse besien souden, hoese in dese saecke handelden ende optgevolg souden dencken. De Heer Gouvᵈ heeft hem wederr geschreven, dat hy op alle mogelicke middelen dese persoonen sal trachten te verlossen. Waertoe Godt de Heere synen segen verleene.

Men seydt seker

Men seijdt seker te wesen, dat de sergeant ende soldaten leggende op Rinbout Hatiwette doodt geslagen sijn: Orangkaya Woonij haer overgelevert hebbende, inde handen der Ternatanen.

Lieutenant Jonge Jans vrou is terwyl hy op de Redout tot Oma leijde met Laurens van de Drie Huysen sijn soon, nae Soya op t'geberghte geloopen: ende Soya haer niet aennemende is nae Hotong gegaen; hare juwelen sijn haer afgenomen, ende hare overige wel heeft haer verlaten.

Sr. Lieutenant Riviere leijde met sijn huysvrouw, met 30 soldaten op de Redout tot Outemouri; alsoo die van Baguale seer gedreijgt sijn door die vant geberghte.

Uyt Banda sijn hier gecomen de twee jaghten die met Commandr. Pool t'zuydtlandt hebben aengedaen: maer alsoo de selve commandeur niet wel bewaert aen landt ging, is van de wilden doorschoten met pijlen ende terstont met sijn eygen sabel in veel stucken gecapt, een ydt een stuck nemende ende weder nae t'bosch lopende: daer bleven drie met hem doodt: sijn soon ontswom het aende boodt, die de wilde meijnden te overweldigen, een seer groote schuijte uyt de vloere bringende, maer bleven leggen, alsoo de boodt nae de jaghten weeck. Dese wilden waren van veel grooter statuere dan onse natie. Dese jaghten brengen ons mede voor Amboina. De Boeyer willende nae Cerum laout seijlen is mede door het harde weeder verdreven ende op de Passo aengecomen. De E. Joh. Heemskerke is buyten gissinge onderhoont met een jongedochter die ten huyse van Lieutenant Gasteau gewoont heeft.

Ick hebbe hierdaen t'casteel de onderwysinge der schoolmeesters met byder handt gebruyt; dagelicx inde fundamenten der christelicker religie onderwijsende, Andre Radja Soyas soon, Laurens de Fretes, Mr. Vals, Mr. Perera van Mardika, Mr. Gonsalvo van Halon. Opden dagh des Heeren werdt opde passo den dienst daer eender Predicanten gedaen, om der besettinge wille. Het gehoor inde Maleysche predicatie gaet noch wel toe.

Wy hoopen dat alles met des Hr. Generaels ende UEdts overcomste daer in eene beter standt gebraght sal werden: ende bidden den Alderhooghsten dat hy den E. Hr. Genl. ende insonderheyt UEdt. ende de geen die mede comen sullen voorspoedige overcomste verleene.

Hiermede

Edele Erentfeste Manhafte wyse voorsienige ende seer discrete Heere, dese besluytende, bevele UEdt. met Mevrouwe UEdts partuir ende kinderen, der bescherminge des Alderhooghsten, die syne saligmakende genade ende rycken segen UEdt. mede deyle. Vaertwel.

Gegeven int casteel Victoria tot Amboina, den 8 sept. Ao. Don. 1636.

UEdts
dienaer
Justus Heurnius

Edele Erentfeste Manhafte
Wyse seer discrete ende seer
Voorsienige Heere
Mijn Heer
Artus Gysels
Oudt Gouverneur van Amboina
ende Raedt van Indien, resi-
derende int Casteel

Batavia

Edele Erentfeste Manhafte
Wyse Vrome discrete ende seer
Voorsienige Heere.
Myn Heer
Artus Gysels
Oudt Gouvern[r] van Amboina,
ende Raedt van Indica, reside=
rende int Casteel

Batavia

Compareerde voor de Heeren ondergeschreven gecommitteerden
[illegible] d' Eersame Sr Jacob —
Jansz Patacker, oudt [illegible] jaers, opperkoopman in
dienste der Vereenichde Ned: Oostindische Comp:e
gewesen [illegible] hebbende [illegible]
Vaderlandt [illegible] den [illegible]
van d' H:r Antonio [illegible] van India —
gehoort te worden op seker [illegible] schrijvens by de H:r
[illegible] Hendrick Brouwer [illegible]
den [illegible] geadviseert [illegible] jaere 1635:
aende Heeren Majores naer 't patria [illegible]
van [illegible] als [illegible] dat hy
uyt gem:te zyde stoff aen Sarasty gesant des Coninckx
van Ternaten, de waerde van omtrent de achthondert
Regalen van achten soude hebben vercoght ofte aen-
gesmeert in betalinge van Coninckx tollen &c:a ende daer
tegens contant vande Comp: ontfangen: Verclaerde
Comparant op 't selve gehoort sijnde dat hy
ten selven tyde in qualiteyt van oppercoopman
op [illegible] leggende met den gem Sarasty op —
Amboyna gecomen is, omme aldaer d'en Coninckl.
tol van Ternaten t' ontfangen [illegible]
tot [illegible] maels [illegible]
alsoo de cassa van d' E Comp:e niet veel van
[illegible] wisselbrieff
houdende op 't comptoir Ternaten [illegible]:
Daer soo veel den Coninckx tol bedroech
dan alsoo d' [illegible] gesandt geen wisselbrieff
wilde accepteren, maer seyde last te
hebben de penningen contant t'ontfangen +
om aldaer volgens d' ordre op Amboyna de
selve [illegible], soo als gem [illegible]
op [illegible] gevolcht is dat gem:te Sarasty —
[illegible] Vaderlandt [illegible]

+ van sijne Coninckl. Ma:t

Brocaden toebehoorende, den requirant, sonder eyghentlyck te connen verclaaren, hoe ende waer deselve gen.e Saraffy de [illegible] de [illegible] [illegible] te [illegible], den gen. Saraffy de voors. stoffen aen hun [illegible] gelanget heeft sonder dat daer [illegible] eenige coop hadde gemaeckt, ofte [illegible] [illegible] [illegible] welcke hij getuijge ende gen. [illegible] Eyssels als mede den [illegible] Saraffy [illegible] wederszyde [illegible] contentement [illegible] coop [illegible] [illegible] gesloten heeft, de welcke quantiteyt bedragen ter somma van ontrent drie hondert [illegible] ende achtien, [illegible] [illegible] alsoo d'E. Comp.e van [illegible] comptant [illegible] [illegible] hij deposant als mede gen.e [illegible] Eyssels [illegible] van hun particulier gelt voor d'E. Comp.e [illegible] [illegible] aen gen.e Saraffy tot betalinge van de coninckl. tol betaelt [illegible] [illegible] voorsz. is, verclaert hij deposant alsoo te wesen d'oprechte waerheyt, ende daerbij persisterende [illegible], *Soo waerlyck moet hem Godt Almaehtich helpen*, Aldus gedaen binnen 't casteel Batavia desen [illegible] [illegible] ao 1636 ter presentie van de heeren Isaack Barent ende Willem [illegible] [illegible] ten desen gecommitteert ende [illegible] onderteeckent Jacob Jansz. Patacca, ter zyde stont Isaack Barent, Willems [illegible] noch lager stont Daniel [illegible] [illegible]

Et

[illegible] [illegible] syn origineel [illegible] [illegible] accorderende bevonden

Actum in 't [illegible] Zutphen desen [illegible] [illegible] 1636

Jacob Compostel

1532

Nº A.

Compareerde voor Ondergeschreven gecommit-
teerde uijt den achtbaeren Raet van Justitie des Casteels
Nassouwe op 't Eijlant Neira in Banda, d' E. Nicolaes
de Vriet fiscael over d' eijlanden aldaer, d'welcke ten
versoecke ende requisitie van d' E. Heer Artus Gijsels, Raet
van Indien verclaert ende gedeposeert heeft
naervolgende waerachtich te wesen dat d' E. Heer
Gijsels requirant in desen geduyrende de belegeringe
voor Lucella [illegible] des Heer Joachim
Roeloffssen op de groote Corcor gelogeert sijnde, dat hij
deposant meede bescheijden was, op seeckere Nacht
naer uijtwijsen des Journaels tusschen 13. ende 14.en Maert
des voorleeden Jaers 1635: aldaer een [illegible] of [illegible]
met circa [illegible] persoonen wesende [illegible]
vanden gevangen Kackialij, op de Capn. [illegible] aenboort
gecomen is, den welcken door den Heer [illegible] Gijsels
ter presentie van veele omstanders, [illegible]
gewaerdeert wesende, de [illegible] uijt den Naem van
Kackialij gedaen hebben, ende met eenen geoffereert
seecker omwonden bondel, genoechsaem de figuere
van een bewonden doodtkiste representerende, welcke
bondel met verwonderingh geopent hebbende met
eenige fruijten gevult te sijn bevonden [illegible]
gesondert dat aen het een eynde wesen [illegible]
[illegible] eenige constituijen, [illegible] Rottinges,
ende een brieffken in Maleijtsche tale voor den
coopman Jan van der Voort uijt den naem van
Kackialij geschreven, bij t'welcke sijn ootmoedige
remissie van sijn gecommitteerde faute, dat [illegible]
onlangs geleeden [illegible]
ondersteunt [illegible] versocht, ende met eenen de E. Heer
Gijsels ende Joachim Roeloffssen [illegible] de voorsz.
gevonde Rottinges vereerde, t'welcke bij gesonden
heeren gesien wesende, gesamentlijck goetvonden de
voorsz: Rottinges in bewaeringe te nemen
Om naederhant door de E.E. Heeren [illegible]
[illegible] ende Raet tijt tot [illegible] ge-
sijnde [illegible] aen d' E. Compagnie of [illegible]
[illegible] voorsz. [illegible] gemelte
Rottinges naer volgent lijst des [illegible], [illegible]
[illegible] ende voorts [illegible] sijn

Verclaert worden dat, naer 't vertreck van 't schip
Bruijven naer Battavia by de posant den Hr. Gijsels
voornoemt; doen in Amboina als oock 't schip de Adam
naer Banda, item in Banda selffs over tot wat schrijv[illegible]
tijden dickwerf [illegible] beclaeght, dat door de veelvuldige
[illegible] met [illegible] in Amboina, 't schip
Bruijven onder den E. Hr. [illegible] ondervelle aen
Do. Cottinghe 't advijseren [illegible] hebbe, maer dat de
[illegible] voorstonde, by 't Journael mentie daervan
gemaeckt te zijn, [illegible] voorder derwijs quaetgunstich
mochte [illegible] dat [illegible] Cottinge
[illegible] te [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] te branden. Maer naer myn arriveren t[illegible]
at Battavia de E. Hr. [illegible]
[illegible], [illegible] genoomen
syne E. verclaeren alle 't gene verclaerde 't voor[illegible]
by de posant [illegible]
[illegible] sijnde, [illegible]
te [illegible], [illegible] hebben [illegible]
[illegible] in [illegible] gewoonlijcke signature
onderteeckent [illegible]

Actum int Casteel Nassouw op 't Eylandt
Neira in Banda, desen 15e Maij Ao. 1636.
Was ondergeteeckent: [illegible] Riel, [illegible]
Hugo Anthonissen de Witt, [illegible]
[illegible] Harman Pietersz, [illegible] secretarius.

Naer gedaene collatie bevonden d[illegible]
met syne principael van woorde
tot woorde t'accorderen.

Actum int schip Zutphen [illegible]
[illegible] Ao. 1636.

Jacob Comporter.

N° B: —

Compareerde voor den ondergeschr. gecommitteerde, opt
t'schip de Galjoot, Andries Meyndertsz schipper, Corns pietersz
uit Hoorn opper stuerman, Jan Gandertsz onder stuerman, Harmen
Jansz van Amsterdam hoogbootsman, Michiel Andriesz schieman,
Adriaen Adriaensz constapel, Jan Jansz van Rotterdam botteliër,
ende Hendrick Gerritsz vander Goes quartiermeester, alle in dier qualiteyt
bescheyden geweest opt verongeluckte schip Prins Willem, de welcke
verclaerden jeder int particulier ende gesamentlijck op haer mannen
waerheyt onder presentatie van gestaeffden eede ter versoecke
ende requisitie van Hendrick Bont onder coopman, waeracht[ich]
te wesen, hoe dat haer deposanten noch wel kennelijck ende in
dachtich is, dat t'sedert den 2en January als wanneer ter gemelte
schip verongeluckte, tot den 8en do. de Compagnie goederen t'zy
oock wat de eygentie daer toe an gewent wiert zijn t' [illegible]
berghen geweest, alsoo de luycken door 't water dat int
schip schip was, niet conden open crygen doch naer dat het schip
van de zee geloopt zijnde, hebben met veele moyten daer
uyt an lant den 8en Jan. do. gebracht vijfentwintich balen
persiaensche ende 15 layas [illegible] zyde, mits andere [illegible]
met [illegible] ende armosijntiens, als mede vier do. met witte
geswoorne zyde, oock 12 a 13 bootkens [illegible], als
wanneer den schipper noch hadde 15 a 16 matrosen, alsoo veel
en wyl als andere sints bevoordicht waeren, naer Zutphen in
meeningh waren te vertrecken, waerop gevolcht is dat de
troupe Javaenen haer zoodanich hebben overvallen, dat den
schipper ende vyff matroosen van de selve, als mede twee
ditto ontrent de tent zijn doot geslagen, ooch eenige seer
deerel gequetst geworden, waer op gevolcht is dat de boot vant
voorsz schip onderweyden om anders wat te comen [illegible] waer
in dat haer zoude comen secondeeren, hoodat door den opper coopman
van Houtten die persoonen: indes eene van [illegible] matroos
die op den hals hem door den Brandinge begaff naer lant gesonden
wert die haer adsideerde ordre te geven was voor was Jouttin
dat haer soude rapporteeren indien de goederen die all [illegible]
geborgen waeren voorde Javaenen niet conden bevryden dat de
selve zoude inden brant steecken, Is haer eenen aent schip
[illegible] dat aldaer te anckeren soecken te salveeren [illegible] soude
naer quans [illegible], alsoo alroots was meeninge waeren, soo gaer
voor haer geschooten geweest onder [illegible] gaen [illegible] was daer
te strecken, waer door soodanighe alteratie onder de gemeene
man [illegible] de officiers attestanten in desen) is gecomen dat sy
wat door hem [illegible] int werck wiert gestelt om haer te
animeeren, was aldaer noch eenige tijt te verbleyven niet [illegible]
comen gedetermineert werden, maer door vreese vande Javaenen
weder des nachts overvallen werden, oock hare Brandinge

[illegible signature]

brandinge der selve waerachtich, als mede dat de voorgedachte
meer conde valeeren de gesamentlicke: persisteeren bij h[illegible]
genoomde resolutie was naer Zutphen te gaen ende met
t'selve te vertrecken doch is sulcx door de officieren
de gesamentlicke: geresolveert alsoo niet bestant genoech
waeren soo van de matroosen: om soodanigen macht was
[illegible] te wederstaen, de goederen te verlaeten
conde t'selve door de nattichijt: als mede dat den advent [illegible]
op handen quam niet verdistribueeren noch te inden brant [illegible]
waer door genootsaeckt waeren te embarqueeren ende
haer naer Zutphen te transporteeren, alsoo der geen apparentie
was om yets metten boodt te bergen /.

Al 't geene voorschreven staet verclaeren sij deposanten alsoo
te wesen de oprechte waerheijt, bereijt sijnde t'selve des noot
sijnde met eede te affirmeeren in oirconde der waerheijt heb[ben]
dese in presentie de gecommitteerde gesochten int
schip de Galjas desen 1en Januarij Ao 1637: ende
stont geteeckent ende gemerckt als volght
andries meijndertsz [mark]: Cornelis Wuijtsbouck: Jan San[…]
harmen Jansz: Michiel [mark] andriesse: Jan [mark] Jans[z]
adriaen [mark] adriaensz: Bouwen [mark] Gerritsz —
ende . [mark] ter sijde stont ons present, Jacob Comp[…]
ende Gerbalt Wonderdr:/ — Lager stont

Al 't geene voorschreven staet hebben deposanten in presentie van
onderges. Gecommitteerde ander mael voorgelesen sijnde
bij daer bij voor als noch persisteeren: versoeckende
datter aff noch toe moge gedaen worden, Soo waerlijck
Most haer Godt almachtich helpen, Int schip
de Galjas datum ut supra: ende was onder
teeckent ende gemerckt als boven /. —

Naer gedaene collatie bevonden dese
met sijnen originele bevonden
accordeeren Adi 19en Januarij
1637: int schip Banda

Johannes vander Haghen

Paulo Anthonis de [illegible]

Memorij vande Coopmanschappen geborgen uut het verongeluckte schip Prins Willem ende ontfangen int schip de Galliot sedert 11en Januarij ao 1637 tot op dato 13 Januarij als tenwelcken —

100 Catty getwernde sijde
127 stx chiavelles
143 stx armosijntjens
2 lapjens dito.
3 stx damasten
5 stx dito in de bondeltie, die de stuerman wat gedeck zegt 8 parts tot te coomen
147 bondels wollen ghinders sijde
51 stucken dito
8 stucken parcelenes sijde
28 Musquetten
26 sabels
1 medicijne cas [illegible]

Actum int schip de Galliot datum ut supra

Isbrant Woudelaer

Copia

Attestatie bij versoecke
van Hendrick Bont
onder Coopman

N° 1: B.2:

Dach Register gehouden
van onse rencontre 'tsedert
ons afscheijden met de retour-
schepen van Battavia, tot
ontrent Bantham

A°. d: [illegible]

Journael ofte dachregister gehouden bij den gouverneur Gijsel ende gecommitteerde heeren uijt den raed van Justitie tot het doen der monsteringe op de vaderlantsche retourschepen namentlijck 't Banda, Leeuwarden, Zutphen, Zeelandt ende Prinsewillem.

Adij 29en decemb: A° 1636, 's morgens affscheijt van d'Ed. heer generaal ende heeren raeden van Indien genomen ende ons gesamentlijck aen boort van 't schip Banda begeven —

Des middachs zijn buijten gemoetet [illegible] schepen gelicht ende onder zeijl gegaen, quamen des nachts door den [illegible] westelijck [illegible], omtrent 't groote Combuijs [illegible]

30: d°, des morgens den wint [illegible] landwaert [illegible] lichten wij anckers ende voeren [illegible] daghs het scheepsvolck van Banda gemonstert, welcke getall bevonden 111: coppen zijnde volgens den taux bij d'Ed. heer generael ende raeden van Indien geraemt [illegible] 31: coppen van ouderen [illegible] daeronder waeren 16: impotenten, kranckers, lammen ende gequetsten die meest alle haeren tijt geserveert hadden ende 't schip van geene [illegible] gedient [illegible] onder [illegible] in officieren, bootsvolck, soldaten ende jongens bestont, is goet gevonden [illegible] [illegible] der scheepsvolck ordinaris [illegible] [illegible] tot [illegible] provisie [illegible] ende [illegible] gene verandering te maecken [illegible] als [illegible] jongens die [illegible] hadden [illegible] [illegible] dat 't schip met 111: mans [illegible] 2: vrouwen ende 2: kinderen versien blijft —

Dit [illegible] tot 's middachs compt noch bij ons [illegible] [illegible] 't [illegible] [illegible] [illegible] buijten te begeleijden. Mitsgaders [illegible] [illegible] [illegible] met 30: [illegible] van Bantam [illegible] [illegible] van [illegible] Cappiteijn [illegible] ende [illegible] van [illegible] Cappiteijn der [illegible] die met [illegible] [illegible] comen tot Bantam te [illegible] [illegible] [illegible] gemoete [illegible] met [illegible] zijn

Ter selver tijt gingen wij op Prins Willem alwaer bij de monsteringe bevonden 86 coppen [illegible]

1493

vergroot, sijn Jongens die hier voor stere [illegible]
ve [illegible] 2 s'Heeren volck gemonsterdt die op 't Gassoma
overgesettet, bleven daer noch 4 vrouwen ende 3 kinderen
sulcx dat hij in plaetse van 80: coppen 95, bekomt
Sochgonder d'selue behalven de soldaeten ende anderen als
vooren geseyt is, 9 Impotenten daervan 't schip gedient
treckende van hebben daervoorns 't getall in bouge als
[illegible] geplaetse, ende 's avonts bijdenlegt [illegible]
van [illegible] gesegelt [illegible] snacks aen boort van
M. Zeelant, om onse besongnes des morgens vrijdens
bijderhant te nemen

31 decembr 1636 des morgens hebben wij het Ancker
geeicht ende monsterden op 't M. Zeelandt 80: coppen
onder gebadruyt geschooten sijn 5, s'Heeren die haeren tijt
niet uytendden, item eenen Jongen die hem voor stare [illegible]
hadde die verbij op Gassonaden deden overgaen, sulc
dat int de schip bleven 140: coppen daeronder
28: Impotenten en omutte menschen, item 52, soldaten
en 4: vrouwen die het geheel consideratie van't cleen getall
der mattroosen tesamen op 't schip geplaetst sijn, ghetgese
9, a 10, Impotenten die hem van Cattas [illegible] ontlast
op Zutphen volgens d'ordonnantie vande H. Putmans
overgesett beyder worden

31 detto des namiddaes houden gegaedt op die
Zutphen daer obij 4: Jongens die haeren tijt niet uyt
gedient hadden uytmonsterden ende op Gassonaden
deden overgaen, des op 't selue schip noch 121 coppen
bleven daeronder 11, Impotentes, 12, soldaeten
6: vrouwen sonder kinderen sulcx dat hier 21: s'Heeren
souden overvaeren die te gaer Impotenten en gequetste
soldaeten gecalculeert worden, des avonts quamen voor
Sinter Nicolaes bay daer geset hebbende, 's avonts
aen landt gaerden gegaen

1637: Den 1 January des morgens sijn met die comp.
costen onder seyl gegaen hebbe se uyt bewaerden
int monsteren bevonden 115, coppen met hogenstaende
maer op 100: geselderden bleven 18: Impotentes en
omutte wermincte s'Heeren, item 9: soldaeten 4: vrouwen
2: kinderen sulcx dat 15, persoonen onder sommige overs
die met Impotenten gecalculeert worden daer om
alswooren geen veranderingh geschiet Zijt o mede ob
Quinde [illegible] sijn vole bewandel [illegible]

hebben aldaer noch bevonden den Jonghe
die haer verstereckt hadden ende met die de belegeren op
palissaden gesett hadden voor middel de eters ontbaeren
Banda dotten

Dus dient 1e Memorij dat ofte de soo veel tonne Schepes
114: 1e Soonen meer bevonden waeren als Ordre mede brengt
doch geconsidereert dat daer onder geweest hebben dertich,
Impotenten, kreupelen, lammen, geschonden ende
sodanighe miserable persoonen die in minste geene dienst
konnen doen, soo noodich sijn de Compe wandien ballast eenmael
ontlast te worden, sulcx oock met goetvinden ende approbatie
van de Ed. Gouverneur Huijtmans geschiet
sijnde het bevonden meeste getall als boven verhaelt
in Figuer gelaten wandien sijn d' altijt gesustineert
door de Schepen te voorsien van veele verversschen
beladen des dienst bij haer gelevert sijn de
Eet van [illegible] te seijlen gepresseert ende Monsterrolle
onder couverte aen haer Ed. gesloten, toegesonden,
beneffens aen boorde verjaerde West van Sumatra
omtrent de Eylanden benoorden van de bevindende Wereld

2e Po. Smorgens den Buijrwoor [illegible] degeenen die
opgaende aen boort geweest ende onder de seijll gegaen
Provoost den om met de vloot bevonden te blijven ter
seijlen, onse [illegible] voornemen sijnde, hoe
gouverneur [illegible] d'Ed. Gouverneur
Huijtmans in consideratie gegeven of 't niet beter en waer
teneynde dat voor bovenniet meer en te brengen
[illegible] dat hij sich volgens d'ordre van d'Ed. Heer Generael
ende Raeden van Indien met sijne
bijhebbende schepen ende gevangenen naer Amboina
transporteeren, is 't jacht waeterloose bevonden bij sich
houde om als 't hem goet dochte 't selve 't te versenden
ende adviseeren Commander buijtengaets gebracht souden
hebben: alle te volbrengen bijsijn O: gestiptelijck
vlacht dat te doen den Gouverneur ende
gecommitteerden, tegens den Middernachts genoemd
is onder de vrienden Int gemeene geseylt ende voorts
op haer reyse gevonden tot sij op elkander tijt
Prins Willem den goetsten bevonden de bevindende ...
tot onder Haeuarnse - Int gelooft ... Banda
vlas onlancx daernaer over ... Klippen ende
Prins Willem de Schepen ... Zutphen ende
Leeuwarden [illegible] met beneden, hadden te samen

naer de Cust van Sumatra gevonden hebt soo als wij op
Passoman dat aldaer was ondervonden, is 3en vande bagh
gelast met wat geldt voor de vlooten de schepen
onder naer sijn dat hier te wachten en ons over
Bantam te comen vinden

Des middachs op Passoman gecomen sijnde, werdt
ons gerapporteert hoe dat des morgens aff de vloot
gesedt was den bruinvis van Batavia dat de Mallijers
aent eerste Eylant gevonden was en sij gehoort als
geraden hadden nar daer van ontmoet hadden
sulcx ons doet het eygenste gesien hebbe te vervolgen
voor schepen die naer het Oosten landt Sumatra aen
deden wilden, hebbende resolveert ondert Eylandt
met beyde schepen ten ancker te laten om Inspectie
te nemen lichte goet huyden ende ancker van 16 vadem
daernaer die hier ten ancker voer een gootelingh schoot
vande wall op 26 vadem. Leeggront, des schipper
Lambert Jeronimussen tracht inde vloot naer de
voornoemde pt gedwaelt sulcx ons wel geduiert soude
hebben ten aensien dat al ons water soude de vloot
verdeelt hadde

Ongevaer 4 a 5 uyren gaen wij onder seijl de wint calm
en [illegible] te vooren over ancker, het quaden
ontlopen en roeyde met eenen vilainen stande [illegible] doch
dat Godt belieft naer schoon weder des stierts cours
naer Bantam off des hoecke van Java, de schepen
binne bijl vrijen ende die Vreede soo gedurende inde straet als
Laegen onder ende dander onder Sumatra

Des avonts omtrent ongevaer 8 a 9 uyren begon het
weder te groeyen de wint uyt den W. en Z. W.
sulcx dat genoot saecke het was ter omtrent ten offte uyren
tusschen poulo Baby ende de hoecke van Bantam
te setten op 26 a 27 vadem den wint meer duysende
ende hoe langer hoe meer toenemende ja soodanich
dat men qualijck at het [illegible] te verconden, is ons
touw gebroocken ende vonden ons smorgens dewaerts
van poulo Baby oor dat ons slechtancker houdt,
tegens den dach begon het weder a [illegible] stonde,
ende achtende ons geluckich dat wij ten aensien vanden
onweeren naer het niet tegens [illegible] Eylandt
aengedreven waeren, de [illegible] Sallias saegen ontrent

te becomen ende voor ons uytsloegh ende ondertusschen bleven
wij groot deel het bouvolck door de Nederlantsche
schepen

Den 3en d° was 't weder bedaert maer den west te vrint(?)
soo schraell dat in plaets wij meenden boven Poulo
Sabesij souden comen loopen ende Poulo Paniangh en Bantam
te beseijlen onder den wall van Java ontrent 4 mijlen
beoosten den hoeck van Bantam op 5 vadem
ten ancker moste comen, de welcke nat het gestadige
roeyen met harde [illegible]

Den 4en d° lagen noch voor ancker, de [illegible] 8 uyren
nomen onder het den stroom ons voordelick was, hebben
seijl gemaeckt het op hoop van met landwinde te winnen
tsaemsien bequamer weer was, ontrent 10 uyren compt
d'Ed. Gouverneur Hutman met het jacht
Waterloos boven bij ons, verhaelt uytvoerde dat hy
met Oranda voor Bantam was gearriveert aldaer
sijn ancker ende kabel nader hadden verloren ende dat voor
gemelte dat het [illegible] aen hoorden voorleden nacht
ter plaetse daer sij tesamen geset hadden 't schip
Prins Willem was gebleven ende totaliter [illegible]
int water lach, de Masten ende boort daer van [illegible]
op het eylant lagen, ende sijn volck gijst was 't schip
noch heelt dat hij wech hoopte alsoo wij [illegible] was bevinden
souden [illegible], om volcke tijdinghe te brengen hij niet
wist waer d'andere schepen gebleven waren naer Bantam
was gecomen om ons [illegible] [illegible]

In passant onder den hoeck van Bantam coomende
hadden voor ancker vinden leggen ontrent Poulo Panjangh
't schip N. Zeelandt, [illegible] dat d'heer Gouverneur
van d'andere schepen geen kennis hadde ende niet anders
en wiste offer wij ende Delias waren sijn meer
met bedrijf ende alsoo alle d'andere schepen gelijck geseijlt is
nochtans kennende het gelegen haden [illegible] van daer
aen hebben gespilt waren, het wrongeluck van 't schip
Prins Willem ende het verliesen van 't volck van 't schip
Zutphen noot wendich op Batavia gravisert dient
is goet gevonden gemelte d'heer Gouverneur Hutman
sich met voornoemde jacht mede (?) na Batavia sal
spoeden om daer soodanighe bevel [illegible] [illegible]
alles noodich bevinden sal ende wij ons met de schepen
wassonader ende Delias naer Wingurla het schip

ende Sutphen sullen transporteren, omme met anderen in
alles d'behulpsaemheijt te bieden, des [illegible], van
malcanderen affscheijt genomen hebben. In somma wedt
[illegible] lieten gaen, alle voorts [illegible] ten
aensien [illegible] 's schepe uytgestaen
hebben ende nu alle ——— [illegible] gevonden hebben

Dato ontrent 4 uyren des naemiddachs onder seijl sijnde
compt het schip de ——— Wallius van [illegible]
hende bij ons die ons rapporteerden hoe [illegible] Zeeland
inde baij lagen ende 't schip [illegible] aende hooft
hoeck ende alsoo hem gelast hebben sich nae 't [illegible]
schip te voegen, hoe [illegible] sulcx [illegible] te aensien
[illegible] souden ons [illegible]
gevoert, sulcx hem alles vooren gecommandeert. Zij sich
[illegible] [illegible] te loop gestonden
hadden [illegible] inden storm sijn [illegible] gebroocken ende [illegible]
[illegible] verlooren hadden, de Wallijsch met haer praeuwe
25 man sterck sijnde van het schip affgeraeckt
niet en wisten off levent off doot waeren. Doch, soo quam
tegen den avont de gemelte Wallijsch praeuwe [illegible]
't voorschijn ende waeren inde voorleden storm aen 't hooge
landt van Santham geraeckt, omdat sij door de [illegible]
ende doorgaende [illegible] gaen voorderen conden. [illegible]
soo sijn wij [illegible] onder de [illegible] geloopen, ende [illegible]
waeren ontrent [illegible] ——— [illegible]
Santham ten anker gecomen, [illegible] des avonts
een goeden [illegible] hebben [illegible] ontrent [illegible]
geavanceert, quam de wint [illegible] soo dat wij
[illegible] hebben moetten [illegible], als [illegible]
bijnae middernacht [illegible] storm [illegible]
[illegible] ende onse [illegible]
[illegible]

Den 5 Januarij continuerende de voorgaende [illegible] wint
ende [illegible] dat [illegible] soo hart door dat voor ons
met laveren geen voordeel te doen was. [illegible] quam
de Wallijsch vande ——— allius met haer praeuwe
aen ons boort, ende versochte aen d'h. ——— [illegible]
dat de [illegible] met noch 5 a 6 [illegible], also
[illegible] [illegible] schepe boord moeste
[illegible], sodat sijn praeuwe met [illegible] be
naer [illegible] moeste [illegible]

Hetwelcke hem toegestaen wierde, hebben d'Ed. Heer Gouverneur Philips Lucasse daermede van onse tegenstoot en rescontre geadverteert, leggende omtrent 100 mijlen bewesten Poulo Paniangh ende continueerende de westewint soo hart door dat wij geen kans sagen eenich advance te doen.

Den 3en ditto 's morgens als wij bevonden het weer hantsaemer was geworden en de wint noch west, gingen wij onder seijl om te sien wat voordeel wij met laveeren mochten doen: crijgen des middachs de wint wat zoeijelick dat wij ontrent Chantam quamen, maer te lij eijlanden voor de mont ondergaende schuijlden sich de wint weder om weder met harde stroom ende oost, soo dat wij moesten te anker coomen, leggende omtrent 20 mijlen N. N. Oost ten oosten van Chantham, op 8: vadem grontt, sagen wij na den middach 6 schepen, daer onder wij kenden Hollandia, Zeelandia, ende Leeuwarden, sijnde d'andere drie Engelsche schepen, ende hebben tot 16en gelegen inde nacht, wesende west wint behouden, schuijlden de noorde wint landen, daermede dat wij onder seijl gingen, dan om de harde teegenstroom ende dat de wint haest schepen hebben wij niet gecomen ende kreegen weste wint weder om soo harde dat wij voor dagh moesten ancker ... datter wij bevonden verloren te hebben.

Den 5en January sagen wij de vier schepen Hollandia, Zeelandia ende Leeuwarden van Chantam (?) onder Poulo Pansiangh gesett ende de ... salicas tot onder hoeck vant Eijlant geavanceert, bevinde te anker leggen, sijnde de wint N. N. Z. (?) west, daermede daer nae Cocq schepen ... salicas van daer onder soijle gingen ende wij niet toegemoet ... gaen ... met die wint eenich voordeel te doen, houdende ons gansch dat harde weste wint, comt tegens den avont noch een schip van Chantam ende bij Poulo Pansiangh setten sonder dat wij conden wat het was, voor de soijle dat het weder onder wij den gansche nacht als wel waeyde met harde regen buijen.

Den 6en ditto continueerde het ongestadich weder, soo hart dat de schepen contrarie cocq schepen ons twee aen stucken braecken ende hebben onsen ... Dorst en jongste sloepen (?) ancker laten togaen, houdende noch de ...

Tijandt hier opde boot schanssen in sulcx dat de schaden
ende ongeluck ons van alle canten meerder toe
te meer alsoo des avonts eenen Laurens Laurensz
van Amsterdam Jongh bootsman die mede boot souden de
affas neemende tussen 't schip in water geraeckt ende het
houdende de wint al west compt vande Noorden de
tweede Engels schaloupe ondert Poulo Baby setten ende
schaan sijn weghs op Bantham te willen maer hier om des
anderendaechs met den dach hier bij weer te coomen houdende
de gantsche nacht het goet weer met Noorde coelte

Den 9en Januarij 's morgens Int schaffen
quamen de wint wat huytwestelijcke met stantsaen
waeren sijn onder seijl gegaen, ende een naeuwe stonde
Poulo Paniangh bijnse andere die ons voorgemelde wardt
lant te loopen, want hier gecoomen ende wij soo hardt
westewint, dat de Engels schip terwijle onder seijl wat
naer buyten te loopen waerdoor om moste te anckeren binnen
coomen, de voor Bantam ginck setten gedurende
de gantsche nacht seer harde weer ende weij
uytterngheter stuck

Den 16en dito 's morgens waeden de wint wat gaes leggende
mede dat onder seijl gingen ende compt Shanda boot
mede den Commandeur Matthijs Quast aen ons boorde,
rapporterende ons dat 't Engelse schip voor Bantham
gedane vriendtschap hadden het boom ende toege hadde
gesoijst hoedat ten tijden als die van Bantham verstaen
dat 't schip Prins Willem op de Jamaetense custe
was verongeluckt, ende dandere van der lant scheepen
dichte bij Bantam quamen te vertrecken binnen de
Stadt groote toerustinghe was, ende sonder alle tober
hondert prauwen derwaerts hadden gesonden met
presumtie soo sij voorgaven om onse aldaer voor die
inwoonderen hostiliteijt te beschermen waer van de
waerheijt die hael openbaren ... noch dat
sedert dat onse scheepen soo onder Poulo Paniangh
als op de reede voor Bantam gelegen hebben, d'engelse
scheepen aen haer alle schoon ... hadden
gepresenteert, ende eenighe hoenders aen Shandar
boort gesonden, verhaelende hoe 't voorslach vande Quast
goet gedacht, dat Shanda (: die wel dichte aen Bantam
lagh :) met de leege vaeten van N. Zeelant
ende leeuwaerde van Poulo Paniangh bij

De Engelsche voor Banthum wederom sijn ge-
loopen, en hadde lage water vol weest, van daer haere
gevonden met eenen d'Engelsche brieff van dam bij ao do.
quast om die aen haer te behandighen, met aenseggingh
dat d' Hr. gouverneur ... Dusses geen ordre
gelegentheijt hadde gehadt om die haer toe te schicken,
ende daerom nu bij haer was gecomen om die te behandighen
rapporteerden ons mede dat op gisteren 's avonts voor
Bantham geloopen was 't voorss. Engelsche touwschip,
dat hij gisteren voor ... wederom most binnen coomen
ende dat noch een Engels schip voor uyt was geloopen, om
dergelijcke aende ... uyt van ... water
te soecken, ende dat alsdan aen haere ... schepen
buyten de straette ... Engels schip wij
met groot voordeel van stroom, bij de ... plaets
passeerden ende quamen tegen den avont met afgaen van de
stroom tusschen Sint Nicolaes baij ende ... plaets
op 25: vadem ten anckar sagen aende Sumatrase cust
veel Bantamse praüwen ende sommighe na de Javaensche
... uyt ... langs de wal nae
Bantam passeerden houdende den naecht ... goet
weeder

Den 11en January des morgens ... met de
stroom ende ... gingen wij onder seijl ende sagen noch
veel prauwen aende cust van Sumatra ende sommighe
herwaerts nae Bantham ... stroom heeft
ons soo ... dat wij ... langhs 't eylant
genaempt ... hebbende de
... Noordwest ... quamen wij tegen den avont ...
ende ... op 31:
vadem ten anckar sagen wij langs den ... Sumatrasche
cust van onse schepen, ende hoorden ... eylant
een schoot schieten, ... 't galliot
(... ons ... gewaerschout, ende dit sijn ... was
te doen) aldaer bij ... was aengecomen, naemen
... om ... dat ... bij haer
te coomen houdende den gantschen nacht goet weer met
Noorde ...

Den 12en Januario was den wint ... west ende de stroom
... sooda t wij ... gemelte
eylant ... quam een schip ... voorgemelte
plaetse van de Sumatrasche cust ...

na ons toeloopen, hetwelck wij voor Zutphen
hebben aengesien, ende saegen 't jacht Gallias onder
't Eijlanden voor ancker leggen. Naermiddach hadde tegenstroom
over [illegible] gemelten Zutphen weder om te
ruijmen ende quam wat westwaerts vande Gallias af
te setten, hebbende doe ter tijt 't jachtgesichte vande
voornoemden plaets aldaer soo wij geloven meer dan
onder leggen tot naer oosten quantiteijt als voormaels de
stroom houdende ende de wint noordelijck, hebben
ons ancker geligt ende sijn besuyden 't eijlant hoeten langhs
gezeijlt tot wij een groot stuck om den oost.

Den 13: d[ito] desen dach ontrent twee mijlen boven Poulo
Paniangh oostwaert geloopen zijnde, hadden wij de wint
noordelijck ende hebben twee schepen gesien, maer
door de treckingh vande stroom conden wij die hoochte niet
behouden ende mosten af [illegible] voormiddach [illegible] Noort
oostwaert overloopen, sulcx dat met laveeren zijnde
creegen soo veel hoochte dat wij 't jacht [illegible] uyt van
Sumatra noortwaert aenlanden: loopende daer bij dicht
langhs tot wij 't schip de Gallias, na onse gissinge,
dicht bij 't wrack van Prins Willem saegen voor ancker leggen,
ende 't schip Zutphen zeewaert bij de [illegible] cust
om de oost op laveeren, dan om de gemelte stroom ende dat
het calm werde, ende costen wij bij de Gallias niet
comen, drijvende langhs den uytterste [illegible] hoeck
ende [illegible] tot dat [illegible]
quamen [illegible] Gallias ende aldaer [illegible] op een point
of [illegible] ontrent twee mijlen N. O. west
van de wrack [illegible] op 25 vadem daer wij 't ancker
ende [illegible] goet werden.

Den 14: Januarij hadden wij tegenden dach. Ontrent de
Gallias een groot [illegible] hadden wij
[illegible] dat die vande Gallias 't wrack van
Prins Willem hadden aengewesen [illegible], de lucht
N. O. oost, soodat wij Zutphen [illegible]
saegen ende is 't jacht Gallias [illegible] van sijn [illegible]
plaets [illegible] loopende langhs de wall,
voor bij den [illegible] gemelte [illegible]
[illegible] tegenstroom dat hij niet soo hooch conde [illegible]
om te [illegible] na ons [illegible] 't [illegible].

Zutphen hadden mede de stroom aende Javaense
uijt ende de wint soo schraep gehadt dat sij niet conden
Oostwaerts avanceren, maer moste ontrent 20 mijl van
ons aff te anckeren comen. Ontrent den middach quamen
de vloot weijnicher tocht toe hebbende aen boort geseijlt, ende
sijn omtrent het achtermiddach bij de Galliots
gecomen. Dit hebben wij verstonden dat sij op den
11en passado aldaer waeren gecomen als vermaende al het
scheeps volck van 't verlooren schip Prins Willem
haer in Zutphen hadden getransporteert, siende een
germoe teijcken van twee [illegible] nochte door de geweldige
baeningh eenige cause om daer omtrent aen lant te comen
soo dat sij van Prins Willems volck mede den onder Coopman
Hendrick de Bout, ende den opper stuijrman Willem [illegible]
Zutphen in haer schip hadden overgenomen ende waer
het Zutphen van den [illegible] stuer verseijlen ende den 12en
dese van daer nae Bantham ende [illegible] schrijver
t'seijlle gegaen [illegible] Voort aenden wierden
wij verstonden hoe dat tusschen den 2en ende 3en passado
inde voorleden groote storm het schip Prins Willem
tegende ladijen vande uijtterste [illegible] Eijlanden
aende Zuijdtwest sijde was vervallen, ende naet verlies
vant doende anckers op de gront geraeckt, nae der honde
stootende gront gestooten met alsulcke vehementie dat
het luijchen grant ruijm [illegible] stootende voorts
soo geweldich dat de groote mast buijten boort vielle met
sulcken harde baeningh ende schaeden [illegible] dat sij met
den dach den 3en passado lanckx de fockemast ende
stenge, die sij overboort gehaelt hadden ende brugge
daer van te maecken aen lant quamen ende haer leven salveerden
met eenige ammonitie [illegible] gevaer [illegible] dat sij haer
op 't Eijlant beschansten sonder voor dat maelle eenich
goet uijt schip te crijgen of te bergen. Zutphen
die aen t'ander sijde vant Eijlandt op een [illegible]
[illegible] was, [illegible] haer geweest voorde
van thijs drinckwaeter ende meede ammonitie versien
[illegible] vele Javanen bij haer waeren gecomen
tot den 8en dito soo lange het verongeluckte schip niet gans was
gesloopt in vriendtschap met haer tsaemen [illegible]
hadden gehouden, maer soodrae dien dach het schip
soodanich was geslopt dat sij niet als de stucken vant
Galioen vant gansche schip meer conden sien
sommige van [illegible] Javaensche Zijde, ende eenighe

kustenaen strandt hadde gejaegt, die sij tot haer bescherminge
gebruyckt waeren 10e d° den schipper Lourens Cornelissen
boecke met 16 mannen de Zutphen gegaen om 't huys van
daer te halen, doch personen ontmoet eenige Javanen,
sijnde den voorn. schipper met noch 5 vande haere geslagen
off gevangen, d'Javanen sijn voort met d'furie naer
't strooltjen van ons andere volck toegeloopen daer noch 2
man van onse nedergeslagen, vlieden voort gestut met
gewelt vande haeren soo dooden als gequetsten lustich
affgekeert, ende teruggedreven sonder dien daer ter maer
aenstoot van haer geleden te hebben. Resolveerde d'onse
'trestant vande haere geberchde goederen ende haer stucken
te reijcken ende haer in Zutphen te transporteren en te
versiecken gelijck alles breeder uit daghregister van
d° Pont sall cunnen beoogt worden, Onder welcke ber
raettsouten hebben wij van haer luijden als van de Sold
verbonden ende uit die vande ...allias mede
verstaen dat sij luyden met de boots van Zutphen en d
...allias den 11e a 12e geraeckt naer de achterge
laeten goederen waeren en hebbende plaets in sodanige
fatsoen gevonden als die van Prins Willems volck plat
waeren dien volgende haer volck belasten dat sij d'lijwaet en
stoffe souden inde boots brengen. Maer vermits d'hol
aenbevelinge soo't scheen qualick te doen was dat maer weijnich
lijwaet ende carmosijnen gewerge ende d' ...allias
gebracht worden, als breeder bij geseijde daghregister,
van Pont sal blijcken wordende dat 't schip Zutphen als
geseijdt is, is comen te verbranden, ende d' ...allias den
14e ditto daer dicht bij de leggerplaets was geloopen
groote menichte van Javanen daer omtrent hadde gesien
die 't en ontwijffel der vande achtergelaten goederen
sullen vervoert, daerom den brant int volck weer te
gestercken hebben, dus ... dat met alles vant voorn.
schip Prins Willem maer weijnich te recomen nacht dat het
dag gelijck daer omtrent soo geweldige ... brande
dat niet mogelijck soude wesen soo de alle goederen
waeren van daen te halen geweest, doch ter tijt
onder soo menichte Javanen daer iets uyt te rechten
noch tot voerdering des Mouson eenich te gest... te comen
werden crijgen, hebben de selven met onse continuen blijven
ger voordere commendoen. Geresolveerden onse ... te
nae Bantham te spoedigen hebbende flauwe coulte

Uijt den Oostelijcken hant geloot te bij de voorschreven
verscheijde Eijlanden sanghen tot met den dach voor Bantam
Sijnde de schepen Banda, Zeelandia ende Sandvoorden
daer den [illegible] Gouverneur Putmans noch niet en
was verschenen, commende des middachs het schip Zutphen
mede bij ons, d'welcke onderwegh aen d'Eijlanden leggende
en gevoerde met drie Anckerstocken aldaer [illegible] het
besegelt ende daervan verder om [illegible] was
hebben weij soo dat welcke Prins Willem volck daer afgescheijden
ende op Palassonae doch [illegible] comen alhier voor Bantam
vertoont [illegible] wijmede hadden verleden de Prauwe van
Insie Matte verder om van Battavia te [illegible] voor
Bantam was gecomen om ons daer te vinden ende aen de
Hollandsen tijdinge te brengen etc. Onde Claijs
met noch toe de schepen van Battavia waren [illegible]
aengecomen ende voort om dat sij hadden [illegible]
Insie Matte soude gaen [illegible] sijn hadde met de
Haermanspraecke met die van Bantam mochte van
den hebbe de welcke waren. Hadde aengecomen van
die van Bantham met haere prauwe binnende Boom
gebracht in drie van sijn volck door Pangerange was
aengenomen ende voorts [illegible] dat die voor sijn slaven
behoude ende wilde diegene, met noch dat de prauwe van
daage niet mochte buyten comen. Des morgens van daeghe
den [illegible] kinders Cootsingh sijnde [illegible]
vande Chinesen op Bantham daer ons boord gecomen
ende naer onse intentie willen vernemen ende heb
bemaengesen dat bij hare gevangen volcke van Bantam
in onse schepen hadde met intentie om tusschen de
Coninck van [illegible] te willen tracteeren. Maer alsoo
den Coninck van Bantham sijn volck naer ons
verlooren schip Prins Willem hadde toegesonden
om soo sij seijde uijt te halen de geborgde goederen bij
provisie naer haer te nemen, aldaer hostiliteijt hadde
gepleecht dat in deese occurrentie tegens de onse
die haer schip hadden verlooren haer goederen
aenstraent wilde beroven tot soolangh wij daer bij
waeren gecomen, den schipper met noch [illegible] man haer
omgebracht, Mitsgaders de gewaerde bevrijginghe
aen Insie Mattes volcke ende sijn prauwe binnen
te houden soo hebben bemaengesen dit sal gewaerde
[illegible] ons waeren tot [illegible] te comen ofte dat eet

Der Coninck be ons daervan motte voldoen, 't sijn meyning
die naer ingaende voor den bader awerijn hope conde tot de
saecke besoingieren daero te bejaut sijn hooft soude
verwacht hebben

Den 16en January quamen d' Engelsen ons aen boort om d'E.
Hr. Ghysels te congratuleren, en ons besochten 't verbeelden
te wecomen aende [illegible] vlaght, alwaer ons boorde gebracht
wel ghehouden worden getracteert, des selves tijt compl.
de Hr. Gouverneur Putmans met de daert
geheel verloste [illegible] van Battavia, met soo veel [illegible]
water ende benoodichde goederen als daer in onde
dragen soude de costen 't principaelste [illegible]
met de fluyt Schagen ende Hoogh casteel volgen mede
ondertusschen verstonden dat de Jonck van Macassar is gebrught
daer tegelijck naer Battavia soude sonder [illegible]
[illegible] comt van daegh geen sonderlinge
tydinge van Bantham, maer werden verwacht of morgen
de Prince Nootsingh met de soon van Lacko van daer
te comen

Den 17en d[ito] des ochtens vroech het Jacht Vlassoneur
naer Battavia gesonden, met soo wel geschrijft aen
d'Hr. Lucassz, als tot op die tijt voorgevallen is, als
nochtans die gebleven Zijde ende [illegible]
om de selve aldaer beter te comen droogen ende te conser-
veren, Comt de Prince Nootsingh met de soon van
Lacko van Bantam met geschrijft van de Pangerang
dat het voorgevallen tusschen de sijne ende onse van
Prins Willem op sijn strantplaets geschiet, door
misverstant moste geweten worden, alsoo hy
verclaerde geen alsulcke orders van sijn volck gegeven
hebbe, dierhalven terwijl van beyde de sijde volck
was verlooren en gevangen tot de wederom noch
waren uytgegaen dat [illegible] sijn
[illegible] soo lange te soecken, willende dan [illegible]
noemen [illegible] de schult van 't ongeluck was [illegible]
dat aende sijde te stellen, genegen [illegible] met Battavia
vrede te maken ende de gevangen persoonen tegen
malcander te laten ouwergaen, en met tegenstaende der
Hostiliteyt ons waeren genoech mochte geven, om niet
eens daer af [illegible], ende maer daer toe

Porsef

1656

I

te doen, dat alsijse weer nae Battavia te rugh nemen, doch
nochtans om sonderlinghe consideratien (als daer nae bij
resolutie sal comen bekent te werden) goet gedacht dat
den Chinees Lacco op sijn eygen begeerte met d'e Noortsing
aende Pagarangh souden gaen ende onderstaen of wat vande
saecke was ende of het tot d'verder beste conde gedaen
werden.

Den 18e d'o: hebben de fluyt schagen aencoomen ende is daerop
goet gevonden het dat schip d'e Zeelandia soude doen te
gemoet seylen onder de calmte dis tegh de avont
te bevrachten was, alsdan met woorden van tijseriger
toneel daer optis kenmerlickhe, ende onder Poulo
Pansiangh nae d'hr Putmans en d'andere schepen
daer soo langh verblyven, compt mede de
soon van Lacco van Bantham ende rapporteert de Lacco op
gisteren bijden Pagarangh noch geen volcoomen audientie
heeft gehadt, maer evenwell soo veel dat den
Pagarangh verstaen heeft bij tot oorloge met Battavia
te hebben, sonderlingh in te landen den [illegible] nae haer oude
aert vrouwen [illegible] voor dat sijn volck belonden willen het
onse binnen hebben ende presenteren alle dagh dat de onse
lange ... verder met Battavia te, onderhouden
sulcx ... onse hebben te ontsluyten, ende begeert
voor verder aenbrengen soude dienen.

Dat geen vrede met d'Pagarangh in der tijt conclusie
te maecken was, dan coomen des avonts van Bantham
twee Nederlandtsche Jongens aen ons schip Couwerloo...
sijnde d'eene een Jongen die met een tingangh ontrent drij
jaeren geleden was genomen, ende de Jonge Pagarangh
slaeve soolange was geweest, den andere een eland
Jongen met d'boot vant Jacht Mardijcker genomen.
Rapporteerden dat bij de oude Jonge Pagarangh selfs
hadde hooren seggen dat de Coninck sijn volck met
tvoor ongeluckte schip Ruine willem ... oude had
derwaerts gesonden om d'onse vant Couwerloos schip
aen te dienen, ... sijluyden haer hulpe niet
begeeren, dat sijdan daerlijck bevonden om coomen
sonder te trachten daernae ... werden
bijders dat op haer verder comt ... van de groote
heer aen Coninck koonde dat hij in sijn vangh gescheuten was,
ende seyde dat d'onse noch eens van haer volck hadden gedaen

onder een doot geslagen, [illegible] hadde daer voorts aen
den Coninck te beklagen, dan wierde ~~hadde~~ van den
Coninck geantwoort, waerom dat hij [illegible] buyten
ordre hadde tegens d'onse hadden gehandelt, dat hij daerom
niet te beclagen en waeren, [illegible] genoechsaem [illegible] haer
noch quaelijck, waerom dat hij tegens sijn ordre dit
quaet hadde gedaen, welcke bericht van gemelte
Jongen [illegible] te observeeren, soude de Coninck
onder correctie, vrije [illegible] tot de hostiliteyt
achter te laten, Zijnde mede ter selfder tijt
vijff [illegible] vande Pangerangh Mandaelike,
aen ons boort gecomen, die seyde dat aen onse schepen
gecomen waeren om [illegible] te vaeren, de voorgenoemde
onder anderen verhaelde dat de Coninck tot de vrede
met Mattaram gans soude inclineren, de dierlijcke
practijcken, maer hadt soo bij conden begrijpen soo
waeren sij uytgesonden om de voorgemelte afcoomen
Jongens [illegible] hadden sulcx dat vrij met haer
grootelijcke mit te doen maecken, als dat het haer versoeck
[illegible] hebben moeten [illegible] tot
een ander [illegible] als om het Bantam te thoonen dat
sij aen ons [illegible] waeren geweest

[illegible] exceptio

Den 19e do sijnde Chineesen, die tot de handelinghe vande
[illegible] gebruyckt werden) waerom van Bantam
afgecomen, onder rapporteerde dat de Coninck bij sijn
oude [illegible] om eerst de gevangene Javanen
te willen hebben, en hij tot de geaccoort
soude willen verstaen, tot welcken eynde een Chinees
haer staerck maecken om aldaer de vrede bij den
Coninck te obtineren, presenteerde haer [illegible]
ende middelertijt [illegible]
~~ende~~ Zulcx, alsoo wij [illegible] Bantammers [illegible]
[illegible] bevroeden dat de saecke alleen bij hem daeraf
dependeert, soo hebben d' heeren Artus Gijsels ende
Hans Putmans, met haer [illegible]
de gelegentheyt desselfs overwogen, ende
onder andere daerin geconsidereert off dienstich
tot ons volck [illegible] Christus wil hebben
mitsgaders desselve [illegible] gebeden
goederen, item de aenhoudinghe van insinuatie

Orancquen ende volck vande Coninck obstineerden
begeeren, om aldus sijn volck te willen uyt onse
handen hebben, ons groote consideratien hebben gegeven
die wij met rijpe deliberatie overwogen ende gedebatteert
hebben, ende tegens de voorslach van [illegible] die wij mede
affstaan van voorss: Intusschen naer alle overweginge te
daerin mede sonder obstinatien, hebben goetgevonden Heeren Raden
de opgevoerde gronden ende geresolveert d' gevangen Javanen
sijnde 31: stucx te laten gaen ende de Chinese Vrootsingh
tot naerder bevinding van 't effect, soo lange de Commissarien
aen ons boord te houden gelijck breeder bij de resolutie
van dato deses daer op genomen sal connen werden gesien
d'uytvoerders van deese reede d' Engelsche Schepen
Londen ende Vesper [illegible] naer Engelant blijvende
haer ladinge onbecondicht is maer voorgenomen
heden d' H.r Buytmans met 't Jacht Cabatervanes [illegible]
naer d' Straet Sunda te vertrecken sal afsenden, die door
stilte ende scharpe ebbe niet in gesicht gecomen is
niet en is gecomen, ende bij stilte ende [illegible]
daer uyt te nemen,

Den 20:e december wierde Orancquen ende volck van
Ansimatta van Bantam gelargeert werde bevonden
de drie Soonen van d'r Ansimattis volck die Canarangin
vonden protesteren soo voren verhaelt is, comende
met advijs dat de gelargeerde Javanen op gisteren avont
tot der haven aengecomen, ende dat den Coninck
daer mede d' verede accordeerde laetende d' onse
opsoecken om ons die in plaetse too te senden, op hebbe
uijt laegen bij d' Fluyt met de voorss: Robert Rickerd
voor Nederlantsche schepen haer te aencomen
ende Zeelandia die tijne daer opgerecht hadde
boven Pulo Pansiangh naer de Doucke soude [illegible]
en [illegible] Buytmans met de voorss: Jacht
terugge gecomen, comende daer aen ons boord verel
bevinding barvings [illegible] met het H.r Roobert
tot ontdecken tegen van vrede hebben [illegible]
vlagge van het Hoff affslaeten bleven. ende die [illegible] onse
aenhaelt om d' H.r Buytmans noch te beloonen.

Wij hebben haer comen verwittigen met advijs, dat
met Bantam de vreede gesloten is, daervan d'inwoon-
ders van Bantam groot behagen nemen
Schade bij dit onse dac Register Zeed.ᵒ onbestierde
met directeur de Boer van Battavia tot dato deser
sullen sluijtten gehouden bijden Opercoopman
Jacob Compostelle etc.ᵗᵃ
Comt op stanten boot van Batt.ᵃ met advijs ende de
goede tijdinghe van d'h.ʳ Lucassen dat het
Vaderschip d' van Mallacca een goede buijt ge-
prijseert daer vele aengebracht 40000: gl.
getaxeert goeije de d' E. h.ʳⁿ Majoors uijt d'nevens-
gaende missiven zullen sien breeder tentero
sijn comste om advijs van ons te verderen met d' boot
terugh te keeren

Woensdach den 14.en Januario A.o 1685.
Omtrent den avont.

Op de rapport van d' E. Hr. Hans Putmans in dato den derden deser loopende maent, en d' Hr. Artus Gijsels wegens 't verongelucken van 't schip Prins Willem [illegible] als sijne E. met het schip Wassenaer ontrent 2 mijlen beneden den Casteele van Bantham voor anker lach, om bij [illegible] goede wegen ende [illegible] [illegible] verder aen te doen, onder den selven [illegible] met sijnen goeden raet in het [illegible] vande [illegible] tusschen de [illegible] Oost Indische Comp.ie ten eenre, ende den Coninck van Bantham ter andere sijde te [illegible] :) bij de gemelte Hr. [illegible] ende sijn bijhebbende [illegible] [illegible] [illegible] tijde op het [illegible] [illegible] met het voorn. schip Wassenaer ende [illegible] [illegible] [illegible] in comp.ie [illegible] :) te [illegible] naer de plaetse, daer het schip Prins Willem gebleven was, om soo veel mogelijck de [illegible] goederen te salveren, ende in der [illegible] [illegible] Wassenaer ende de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tot dien [illegible] [illegible] [illegible] sijn [illegible] [illegible] ende [illegible] te [illegible] :) is den 14.e [illegible] ontrent de plaetse, daer Prins Willem was verongeluckt (: die wij nochtans niet en costen aendoen, [illegible] ende daer [illegible] [illegible] [illegible] contrarij [illegible] :) 't schip de [illegible] [illegible] den 11.e [illegible] aldaer [illegible] [illegible] [illegible] ende [illegible] [illegible] ontrent 2½ mijl in zee bij ons gecomen.

Ende hebbende [illegible] ende [illegible] Hendrick [illegible] ende den [illegible] Cornelis Pietersen [illegible] in [illegible] [illegible] of 't schip Prins Willem [illegible] hebbende ter tijde van het verongelucken [illegible] [illegible] sijlende met alle haer bijhebbende macht [illegible] [illegible] uijt het schip [illegible] [illegible] als alleen [illegible] 24 a 25 [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ende noch [illegible] [illegible] van [illegible] [illegible] [illegible] ende [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

1501

daer van syn

Den voorsz. [illegible] der volkomente bevinghe die door
de barre ende stoute [illegible] vermits de continuele
harde ende onstuymighe winden, soo sterckelijck aenstooten
datter ten principaelen niet goets voor de Compe
coste verricht werden, dat het schip op den 8en January
door het grootste aenschieten vande Zee ende swaere
stormwinden t'eenemael geslaegen was ende daer synde
niet anders te verwachten als een [illegible] want
Quellicen, dat sylieden den 10en d°: door den [illegible] billich
[illegible] volck ende vrede van Javanen overvallen
ende doot geslagen te werden, 't lant op haere staet
verlaeten, aent schip Zutphen getransporteert
ende de overighe geborghen goederen aen lant hadden
achtergelaeten. Concluderen vorders de voornoemde
1e. Soon mitsgaders 2de. Schult, [illegible] Cornelis
Janssen de Witt vande Quellicen, dat sy des anderen noch
daechs daeraen, wesende den 11en ende 12en d°: eenen
[illegible] genoomen ende [illegible] hadden, om ghe-
deselve goederen met sluyts ende boots te bergen,
maer geene derselver (uytgesondert [illegible]
volgens de notitie daervan synde) hadden connen becomen
dat sy door de volkomente bevinghe met de boots soo [illegible]
gins ende weder gedreven [illegible] genoech
te doen hadden om haer selven [illegible] boots te behouden
dat sylieden van het schip noch dinghelinghe goederen niet
meer hadden connen sien off vernemen, alsoo alles aen stucken
ende te splitteren geslaegen, gesoncken ende wech dreven
was: dat 't sedert dien tijt de Javanen hadden [illegible]
daer dan, haer [illegible] voorsz: goederen
geborcht waeren, onthouden tot haer voordeel
genomen hadden: datter by dit saysoen [illegible]
geen [illegible] gesalveert [illegible] werden: dat sylieden
den 14en. d°: smorgens gesien hadden, dat de Javanen
de overighe ende gesloopte houtwercken van t' schip
inden brant gesteecken ende tenten geraseert hadden,
dat sy verder by de [illegible] van Javanen aen lant gins en
weder hadden sien loopen, ende bereyt syn: als mede
dat sy voorts 15 en 16e. Januarii [illegible] wel volcx
ontrent de tenten ende [illegible] van t' Eylandt

hadden gesien ende ondervonden waeren sulcx dat
d'heuijden [illegible] [illegible] Battavia niet [illegible] hebben
over te [illegible] [illegible], ende om dan een adventurie te
doen, op ons beraden afgecoomen, geconsidereert mede
de periculeuse ende bange weder daermen ontrent dese
landts einden soude moeten coomen (: beneffens de
tijden vande [illegible] alliaz mede uijt te betalen
gelegen hadden, sulx het voorschreven beraden :) dat mede
t'schip [illegible] niet meer als met een [illegible]
een touw ancker [illegible] voorsien, alsoo de voorn. twee ancker
verlooren hadden hebben [illegible], te meer, alsoo
t'schip [illegible] tot secours naer [illegible]
geproviandeert, wat saem genoegh [illegible] tijt om [illegible]
te verquisten, ende geresolveert onse reyse naer Bantam
ende voorts naer Battavia te voorderen —

Datum bij ons ondergeschreven ondergeteekent int
schip [illegible] was bij 't Eylandt [illegible] in de
[illegible] datum ut supra — ende was ondertekent
Aerts Gysels Abraham [illegible] Jacob galen —
Jacob Compostel Sibalt [illegible] Pauwel
Anthony de Bery Cornelis Jansen Heyndrick
Bout Cornelis [illegible] uytstock —

Naer gedane Collatie bevind
dese met syn orginele van —
woorden te woorden t'accordeeren
Actum int schip Banda
Adij 19 Januario Ao 1637 —

Thys quast
David de Solemne[?]

Rosentin wegens streitten
mit Wassenaer de Challas
No. 4.

Compareerden voor ons ondergeschreven gecommitteerden
Jan Theunisz Jansz schipper, Willem Jansz botter
Herman Dirck Fransz [illegible], Willem Philipsz
hooghbootsman Frans [illegible] bottelier, Jacob
Fransz botteliersmaet, Dirck Cornelisz ende
Jan Hendricksz quartiermeesters yder int particulier
ende gesamentlick, welcke verclaerden op haere
manne waerheyt in plaetse van solemneele
eede ten versoecke ende instantie van Cornelis
van Houts oppercoopman mede in der qualiteyt
op Zutphen [illegible] waerachtich te wesen, hoe
dat sedert der selver maendt, als wanneer t schip
[illegible] Willem was [illegible] gevonden [illegible]
by hem eq[ua]l is gestaen leggende met haer schip
op d'ander zyde vant eylandt daer t voorschreve
schip was gebleven de [illegible] met haer boot ende schuyt
t' assisteren van [illegible] [illegible] assistent
dan volck dat gedwongen door haer [illegible]
harde [illegible] op t wrack so lange [illegible]
waer [illegible] conde [illegible] continueren
dit [illegible] tot [illegible] daer aen volgen
maer de 9en d[it]o willende weder naer voorschreve wrack
vaeren wierden [illegible] te sijn, door
de harde wint als [illegible] ende stroom soo verde
niet te comen conden, sulcx dat [illegible] daernae
[illegible] by haer weder [illegible] zynde bevonden
de wracke als doen gantsch gesloopt te wesen ende
daerdoor seer beswaerlyck was aen landt te
comen, voorders verclaerden dat door hem eq[ua]l
alle diligentie is aengewendt, om eenige [illegible]
[illegible] ende [illegible] off met swemmen als anders
noch eenige middelen conde aen landt comen, om
[illegible] coopman [illegible] was
voorders mochte van noode als mede wat goederen
[illegible] vande [illegible] comen uyt
t wrack aen landt of [illegible] boot mochte
gebracht worden, waer op is gevolcht dat de eq[ua]l
drye matroosen die haer op swemmen betrouden
met haer [illegible] [illegible] [illegible]

bewilligt volckeb aen landt comende door
ordre van hem req.t Jems bout aendienende
dat de Jonckers ende dexampiers in den badt
[illegible] het landt sonde crusse, onde houden al
[illegible] boot met den varcken dat liets —
drijven te crysse doch conden niet door de groote
brandinge als sonder hulp van landt ofte gut
het verhael brengs maer syn d' voorn. persoons
schaddeloos ende bevrijt ende hy req.t vled van de bringhe
loos aen boort gekeert ook dat voorder —
daer dan by hem req.t gebruyckt syn, alle
tgeene voors.t staat declareren sy attestanten

Attestanten

alsoo te wesen d' oprechte waerheyt, bereyt
synde daer toe desocht synde naerder met
eede te bevestigen
Ter presentie ende onder geschr. gecommitteerde
hebben sy deposanten dit andermael hier voor
geleesen synde blyvende daer by attesteren soo
waerlyck most haer Godt Almachtich helpen
Actum int schip d' Galjas den 18e Jan.o 1637
onderstont onder toeckent Anthonij Jans
Willem Jansz Gerrit A Francsen merck
Willem Philpsz Frans Joosckens Jacob Frans
Jan W. Heyndricxsz Dirck ⅃⅃ coorn
ter syde stont onder present Jacob Compostel
Eg. Gerbalt [illegible] als getuyge

Naer gedaene collatie is deese [illegible]
bevonden met syn originele
van woorde tot woorde accorderen
Actum int schip Banda adi
19 January A.o 1637 voor [illegible]

Joannis Egnoer Haghe

Paulo Anthonio de [illegible]

Copie
Attestatie ten
versoucken van Sr.
Cornelis Vanhoute
opper koopman opt
Schip Zutphen

No. 5

1505

Ick ondergeschreven Mattheus Hendrijcksen Quast schipper
op 't schip Banda bekenne ontfangen te hebben
in Bantam van d'E. Heer [illegible] vijf [illegible] plaetjens
met diamanten, toebehoorende d' Generale
Oostindische Compe. gemerckt VC. No. E: welcke
voorsz. plaetjens door den onderkoopman Hendrijck
[illegible] is gebracht [illegible]
schip [illegible] belove [illegible] zoo ons Godt
[illegible] behouden reijse verleent te leveren
in handen vande E. Heeren bewinthebberen der
voorsz. Compe. ter camer tot Amsterdam, [illegible]
van [illegible]
[illegible]
t' ander van geender waerde [illegible]
met mijne gewoonlijcke signature onderteeckent

In 't Schip Banda adij 18en Januario Ao. 1637

Thijs Quast

Cognoissement
vant brsaeltjen diamant
vant verongelukte schip
Prins willem

N° 6

Copie
Attestatie ten
versoucken van d'
Cornelis vanhoutes
opper coopman opt
schip Zutphen

N° 5

~~ccc~~

Resolutie touchierende den
vreede met Bantam

Aº: 1: —

Maandage adij 19. January A°. 1637: int Schip Banda ter reede voor Bantam

Is bij d'ondergess. heeren ende geassumeerde raden op de propositie ende t' versoeck van S.r Evert Wonderaer, Cabbaladeur ende provisioneel ontfanger wegen de generale Nederlantsche Oost Indische Comp.e in Batavia, den welcken voorderen verclaerende, hoe dat hij voor zijn vertreck van daer bij de E. heeren den Gouv.r Generael ende raden van India was gelast ende gecommitteert naer gedaene Monsteringhe der jegenwoordighe alhier geroot leggende ende nae t' vaderlandt gedestineerde retourschepen hier met t' schip de ... op Bantams reede te transporteren, ende aende Coninghe deelen rapporteren, dewijle haere E. t' sedert eenige tijt herwaerts door expresse last van den Coninck tot verscheyden maelen aen ghedient ende genotificeert was, dat sijn Mayt. geneghen ende all tot een nieuwe vreede met de Generale Comp.e ongeneyghe inclineerde, indien hem toe gesonden, ende gerestitueert mochten worden alsulcke Javanen (: wesende 31. stucx int getal :) als wy gedurende desen oorloge vyantlijck van hem becomen ende tot noch toe gevanckelijck in Batavia hadden gehouden, mits dat hij de Comp.e Nederlandsche gevangenen ons insgelijcx soude laeten becomen; dat hij Wonderaer uytten name ende van wegen de wel gemelte heeren den Gouv.r Generael ende raden van India aen den selven Coninck mede soude verclaren, affirmeren ende bekent maecken haere E.d goede ende sonderlinge genegentheyt tot den vreede, ende dat haere E. tot voldoeninge van des Coninghs eysch ende begeerte van restitutie der gemelte 31. Javanen, de selve herwaerts hadden gesonden, om aen sijne Mayt. gerestitueert te worden, ende daer door te betuygen mitsgaders voor all de werelt te doen blijcken, dat de vreede bij haere E.d van harte gemeent wierdt, voorts verclarende hij Wonderaer daer beneffens sijne mondelinghe commissie expresselijcke mede te brengen, dat hij de voorsz Javanen aen den Coninck niet en soude overleveren, ten ware hem eerst ende all voorens alle onse Nederlanders (: als mede d'Inlantsche gevangenen soo van slaven als andersints, indien de saecke eenichsints soo verre gebracht conde worden :) aen hem van s' Coninck wegen waren overgelevert

Ende

Ende alsoo d'E. Wonderaer, voornoemdt met communicatie van gemelte heeren Zyssels, ende Putmans, t'sedert den 15en stanti met den Coninck van Bantam in onderhandelinge van vreede getreden zynde, den zelven rondt uyt verclaerdt, ende nu eenige dagen lange daer by gepersisteerdt heeft, tot geen verdrach te cunnen vervolgen, ten zy datmen eerst aen hem ter handt stelt de voorss. 31 Javanen, versocht dergelijcke de zelven Wonderaer te meer dewyle ons schepe volck naer t'ongeluckigh vant schip Prins Willem door d'ingesetenen van Bantam vyant bejegent ende een kransvolck van Intie Matti capiteyn der Maleyers op Batavia door den Coninck omme Bantam aengehouden zyn, met authoriteyt ende goeden raedt der gemelte heeren, ende van de pedanigheyt, dit haere ... meer tot haer in dese saecken geassumeerdt, ende altyt onder geregelde staen, versterckt te mogen worden, omme voorts metten anderen de vreedehandelinge te vervolgen, ende zulcx te resolveeren, als bevonden zal worden den meesten dienst van de Compie te vereysschen, ———

Is goedt gevonden den voorn: Staet Wonderaer met onsen raet te assisteeren, ende heeft naer rype deliberatie van saecken om weerseyden goede ende pregnante insichten een stemme geresolveerdt den Coninck op syne instantie de voorss. 31 Javanen met Kimlacko, capiteyn der Chinesen in Batavia (: tegenwoordich altyt present :) op dato toe te schicken, ende onse gevangenen volgens des Coninckx presentatie wederom te verwachten. Wel is waer, indien men de gepasseerde hostiliteyten der Bantamsche Javanen op het Eylandt, daer het volck van Prins Willem haer gesalveerdt hadden, ten quatsten wilde interpreteeren, sustinerende door des Coninckx last geschiedt te zyn, als hy met hem mare in terminis van vreede ende stilstandt van wapenen met goede redenen den oorlooge by ons gecontinueerdt, ende door de wapenen reparatie van attentaten voorgenomen souden mogen worden, maer daer tegens wederom geconsidereerdt de (: onses oordeels :) in goede achtinge genomen zynde t'geen voor desen van d'Engelsen verstaen hebben, namentlijck dat de Coninck zyn volck aen gesonden hadde om d'onse assistentie te doen: dat mede als van onsent wegen over de hostile proceduren gedoleerdt wordt, den Coninck (: dem in desen [illegible] daer jegens alleggeerdt ende verclaerdt geen ander last aen syn volck gegeven te hebben, als dat si haere —

Suspe

hulpe aen d'onse souden presteeren, ende indien haere geoffe-
reerde dienst niet en wierde aengenomen, dat zij alsdan niet, sonder
ondervinden eenige vyantschap te toonen, maer vrundelijcke
te bejegenen; dat dese twee van den coninck ende Regie-
ders van d'Engelsche stucken anderssints niet dissimulee-
rende aenneemen:) geconfirmeert ende bekrachticht wordt
door de verclaringe van seeckeren Nederlander, die voor desen
van Bantammers genoomen, aldaer eenige iaeren gevangen ge-
weest ende op den 19en Januarij savonts met noch een ander
Nederlandsche iongen ende twee swarten bij ons is comen over-
loopen, den welcken affirmeert daer bij ende present ge-
weest te zijn, ten tijde als den coninck sijne Pradiuwen naer
't voorsz Eylandt commandeerde, gehoort te hebben, dat den
coninck aen de hooffden van dien belastede geenighe offensie
ofte overlast aen d'onse te plegen; Maer indien de
Nederlanders haer niet en vertrouden, dat zij alsdan retour-
neeren ende haer wedervaren aen hem souden comen rappor-
teeren: gelijck den voorsz ~~Zee~~ Nederlander mede verclaerde selver
uijt des coninckx mondt verstaen te hebben, ten tijde als de
Javanen wederom binnen Bantam gecomen waren, ende
't gepasseerde tusschen d'onse ende haer relateerden
(:clagende onder anderen dat sommige van haere doot
geslagen ende eenige gequetst waren:) dat den coninck
haer met een gram gelaet over de voorgevallen hostiliteijten
reprocheerde, onder alle daer bij voegende, gij (:denoterende
de zijne:) hebt u rechte loon gecregen, waerom doet gij
anders als ick u belast hebbe, ende waerom quaemt gij
niet wederom, wanneer de Hollanders u niet en vertrouden
gelijck ick geseijt hadde!

Dat wij mede van d'onse bericht worden als op het Eylant
eenighe Javanen met een ~~[illegible]~~ Netjen lange de strange
eenige drijvende peper ginge soecken, d'onse naer
deselve geschooten hebben, ende dergelycke d'eerste
fundamenten tot handdadicheijt eerst bij d'onse wel
mochten gelecht zijn; dat niet alle omstandicheden genoech-
saem blijckt d'offensie door misverstandt en wantrouwe
van d'een oft d'ander, ofte wel van beijde partheijen ten
minsten tegens des coninckx ordre sijn geschiedt

Daer beneffens overleggende, dat de vreede met Bantam

bij den

by de heeren Majoors serieuselyck gerecommandeert
ende de zelve (: onses erachtens :) importanter voor de Comp:e
van meerder consideratie is, als daturen de zelve door
het voorverhaelde interval (: ware van ons met de [illegible]
in flagranti delicto hebben gerecontinueert :) als mede datter
by ons geene apparentie voorsien werden, om in toecomende
eenige beteren ofte avantagieuser vrede te treffen ——

Dat bijde de Engelsen soo wel, similiter van onser, als die de
Coninck van zyner zyde in dese onderhandelinge gebruyckt,
geraemt te wesen, om, indien de voorsz: Javanen hem toege-
sonden werden, van den vrede t' eenemael van s' Conincx wegen
versekert, ende dat den voorn: Notsingh liberaelyck pre-
senteerde daer voor als ostagier by ons te blyven ——

Dat wyders de begeerte van d' heer Generael ende d' edele
Raden van Indien om onse Nederlanders oock voor de
relaxatie der Javanen aen boordt te hebben, door het over-
loopen der voorn: twee Nederlanders ten principalen
voldaen zyn, alsoo niet meer als eenen jongen binnen Bantam
[illegible] ——

Dat de vrauwe van heren Intje Matte, capiteyn der Maleyers
in Batavia, in geleende 4 coppen ende ten dienste van de
Comp:e (: al gesonden :) door des Conincx volck niet gewaerdt als
ronningh van Battavia, tusschen dese ende Bantam aen-
gehoudende synde, als noch by den Coninck opgehouden werdt
die hy in cas van non relaxatie der Javanen ontwyffelyck
(: hoe wel tegen rede :) behouden ende als slavinne vercoopen
ofte tracteren zal ——

Dat mede 't gesochte [illegible] vant Cap. Cornelis Willem
(: soo wy vercoopen :) als met die van Bantam in vrede,
van hare geene verhinderinge te vreesen zyn, gewonden
sal connen werden: daer men andersints, indien sy ons in de aen
te wenden devoiren om 't [illegible] verlangen met hare macht
wilden infesteren, 't zelve seer beswaerlyck sonder connen
bevonden. Hebben dienvolgens om alle de voornoemde
redenen ende verscheyden andere goede motiven in regard
van d' ontleveringe der voorsz 31 Javanen, deselve
geresolveert, als hier vooren verhaelt staet,
ende als ostagier by ons behouden den voorsz Notsingh,
oordeelende hier mede de Comp:e den besten dienst te
geschieden ——

Maer

Maer op het voorder versoeck van den Commies Rogaert genoomen synde van niet verder /: om geringe oorsaecken, soo hy voorgaf :/ in Nieuwe rupturen ofte hostiliteyten tegens de te vervallen, ende daer van schriftelijcke acte te passeeren, is om redenen hooft gevonden voor antwoorde te dienen, dat wy daer toe van onsen syde alle mogelijckheyt sullen contri=bueren, maer ons niet gequalificeert vinden daer van eenige schriftelijcke contracten aen te gaen ofte te verleenen —

Voorts den raedt d'officieren ende 't gemeene volck van de schepen Zutphen, ende Prins Willem op alle gelegentheden nopende haere gedaene devoiren om eenige goederen te bergen, indien het doenlijck geweest ware, als mede 't journael by die van Prins Willem gehouden, wel geexamineert hebbende, con=senteren den Opper coopman van Houten, den schipper van Zutphen, den Ondercoopman Hendrick Bondt met syn vrou en den opper stierman Cornelis Pietersz [illegible] mits=gaders Jacob [illegible] ondercoopman met noch [illegible] haere voyagie naer 't Vaderlandt te vervolgen —

Actum ut supra.

Pieter Gysels

Hans Putmans

Abraham Welling

[illegible] Woudeduer

Thys Quast

[illegible] de Colonne

Jacob Compostel

Joannes vander Hagen

Paulo Anthonio de Barry

Anno 1652

Journael gehouden bij de overicheijt vant verongeluckte schip Prins Willem

Adij 2en Januarij smorgens met de dach bijsteken ende Java naer genadert sijnde gingen onder seijl, de schepen de voor om tusschen Samatra ende Java inde wegh door te loopen, waer van soo de wint oostelijck sijnde het boven Java inde wegh aende Oost van ~~Samatra~~ Java geraeckte. naer de middagh den admiraal alleenlijck de oost van Java ~~[illegible]~~ een mijl oostelijck als wij aen boord krijgende, sijn voor de wint tegen den avont gaende naer hem toe gekomen ende [illegible] sijnde te samen noortswaert over geloopen naer de andere schepen de oost van Samatra naer t sijnde savonts met den doncker bij de andere schepen comende. de wint [illegible] soo hebben den admiraal gesien, conde Zuijdt sterven sijn hem alsamen gevolght, t welck ontrent 2 glasen met een doorgaende coelte ende regen continueerde, eijgen alsoo de wint uijt den Zuijde, soo verschrickelijck met regen donder ende blixem, dat de schepe opde mast twalf inde met dort te roepen. dan daer naer den admiraal dochte bij ons sijnde waer genoot saecht ons voormarsseijl de fock opgegaen sijnde af te braessen, om van hem verent te worden. ontslagen sijnde hebben ons selve met groote moeyte ingerecht ende quamen bij Java Westerhoeck op 20 vadem t lant met den blixem gewaer wordende ten ancker. alwaer 2 touwen ende te uijtloopen daer voor opdrijvende, dan bij sijnde de touwe van binnen te versorgen. is t gebroocken waer op wij oock noch 2 anckers laten togaen. daer wederom de wal seer genadert sijnde voor opdrijvende de wint een weijnich minderende hebben ons derde touw gebroken sijnde ingewonden om in den ander ancker te steken, terwijl bij sijnde waren, heeft hem de wint seer sterck verheft waer door den touw is gebrooken ende met het ande[r]

aende Wal

ende wal gebrocht dat seer stelde, sonder dat eenige ter mede
mede conde gebruijcken aende wal geraackte ende stelde wesselijck
dat int oost ons grooten mast overboort stelt, ten andere het
schip seer spoedich met water vervult, waerop de [illegible]
te middele swaren, int schip met malcander godt vindende
voor den nacht te blijven ende te verwachten wat godt
almachtich ons wilde verleenen ende toeschicken.

den 3en ditto smorgens met den dagh sagen het Jacht Waterhoont weren
ontrent 2 gotelingh schoots van ons ten ancker leggen, waer
aen den schipper dede van drie gotelingh schooten tot een teecken
dat ons sien souden, daer op dede een schoot antwoorden
dat ons gesien hadde, de wint ende regen was den avont
afgenomen, voorders dede alle devoir wat doen conde
met Comp.s goederen te bergen maer conde geenich
dinghs uijt het ruym of te van oorlogh bekomen
alsoo het water int roeste tegen de [illegible] huijcke aan
quam ende t'schip hoe langs hoe meer door de groote
see inde gront wilde ende sonck, doch de [illegible]
woort volck mede gegeven die inde Cajuijt lagen
hebbe met alle vlijt ende naerstichheijt naer het
lant gebracht: ooch mede den schipper Rafaeltge.
den schipper van de Moas mede gegeven is inde [illegible]
Opschipper geborgen, t Jacht voornoemt is gaer
middags onder seijl gegaan met sijn sloeptge ende [illegible]
ons besichtichende nam sijn cours [illegible]
om, voorders den geheelen dagh swaer [illegible] om
sijde Gouswerck, [illegible], [illegible], als
andere nooddruftighe die van noode hadde tot de [illegible]
van ons lijf ende wachte ooch te bergen voor viel
savonts maeckte een baterij van kisten ende de [illegible]
tot [illegible] want volck mede gegeven als andere
voor den aenloop vande Javanen ende hielde wacht de
geheele nacht goede wacht, hadde harde wint
regen buije

den 4en ditto smorgens met den dagh dede voorders ons devoir
om eenige goederen te bergen. Maer conde met soo
[illegible] bekomen, als seijde daer een [illegible]
soo t'eene godt ende t'ander aan stucke [illegible]

Croijnick.

weijnich nagelen met peper vermenght die uijt het schip aen lant waer gespoelt hadde noch ontfangen wilde mede eeten. De wint haelde ontrent de middach quam alhier den onder Coopman Sr. van Houte van 't schip Sutphen dat aen het eylant lagh daer wij gestrant sijn, met een ton aen't lant brachte tijdinge dat oock soo 4 ... schepe gestooten hadt dat mede meende te vergaen, waer door sij veel hebben verlooren, hebbent oock in godts handen gegeven. 's Nachts wat noorde winde hadde op Sr. deser bij haer geweest, en gebeden die van het schepen veradverteert dat wij soodanigh in swaricheden vervallen waren, versocht voorders op d' overroep van Sutphen, dat geduerende ons te ... assisteren met het geen dat van noode hadde, is bij haer aengenomen. om met 5 à 6 ... gelegentheijt ons hier te senden, oock hebben ons de ... tegen de Javanen sorghe te maecken die dagelijcks ons int gesichte quamen en welcke daerlijcks vol volckx sagen. wij hadde veele boomen onder de voet daer de groente van name en ... die op malcanderen voor een aenloop in een ... daer ons binnen en ontgelden 'n ... maeckte daer logeerde: Naer Middagh voer onse Schipper naer Sutphen om onse ... te haelen Maer door de harde wint conde met de boot niet wederom coomen soo dat de boot aen het schepen de nacht verbleven most. De schipper met een ... Fransoij bij nacht weder bij ons quam, hebben voorders des selve Nacht goede wacht dat oock van noode was, hadde al ongestadigh weder met hart wayen en regenen. De ... schoot haer ons schip en brande hart op strant.

Den 18 ditto smorgens met den daghe voer de voornoemde Francken weder naer Sutphen om onse boot te haelen die voorleden nacht daer verbleven was. Wij voorders alle devoir om Comps. goederen te bergen, Maer conde geen dingh van waerdije becoomen, ontrent 9 uren quam onse boot met victualie en de boot van Sutphen om eenige Comps. goederen te bergen hetwelck geschiede.

Die

voorts naar boort gevaaren gelijck blijckt bij de Notitie daar van
sijnde, waarde voordes belast om ons van hier te maacken de
ruijchste te verhoogen vermits vele Javanen aen lant als
franswe in het Jagt, en hadde 2 metaale [illegible] en 1
steen stucken aen lant, die [illegible] in sijn ordre, [illegible] mit
schoot gaete door de ruijchste [illegible]
offte tacket daar wij in lagen om op de Javanen te flanc
keeren als ons de selve ider mochte aencoomen, savonts
begont uijt den Z.West het vreeselijck te waeijen en te
regenen soo dat de boomen uijt de aarde oock mede
aen tweeen waeijde dat een mensch moest verschricken en
beven, snachts bij der goede wacht en hadde onse
mensch werde met regen sulckx den gehele nacht
Continuerende

Den 6en Ditto smorgens sochte wede eenige goederen te bergen
Maar conde wij niets uijtrechten, dan berchde eenige
speijswerck dat met groote moeijte bequamen, alsoo
mede steenen en klippen verswart lagen op dato com
Sr van Lonte wede bij ons omme te waarschouwen
dat op onse hoede sonde wesen alsoo de 16 Franswe
opden 3en en 2 opden 4en dese van Em[illegible] van
Java waren gecoomen, die wij vermoede geen goet
int sin hadde, seijde mede dat dagelijcx belast waren
om haar reet te maacken en sochte mede op haar
dat geliet ider ons gereetschap te verlenen, om alle
jaggen rontsom voor den vijant om ons geheel te maac-
om in alles beter besorcht te sijn, voornoemde Sr van
Lonte heeft aengenomen ons te helpen waar in
conde offte mochte en is alsoo naar sijn boort gevaren
tegen den avont quamen het bossen lont [illegible]
soo het [illegible] 4 [illegible] en 50 Javanen, snachts
int ondergaan van Maan bequamen wij weder ons
mensch weder met harder regen.

Den 7en Ditto hadde smorgens harde storm ontrent dat bom
schoot boort niet conde uijtrechten hadde gemeent
het boven schoot te bergen Maar was onmoge-
lijck het schip te staan soo dat moeste uijt sche[illegible]

Donder

Conden voorders geen den Jagger eontkom om ons beeten te maecken
daer den geheelen dagh mede besich waren Maer conden hem
niet volmaeckt crygen, dese dagh sage wel Javanen E
francoisen strandt aen lant ende niet der selviger beligt-
baer oft hooghste dat niet verwonderen sonder by ons
gentt te verschynen, Maer hoopen mochten waer wilde
waer op antwoorde geloove te sullen doen, savonts werden
ons volck in 2 quartieren om des te bequamelyck waght
te houden

den 18 dito smorgens volmaeckte voorders onse Jagger E sagen
noch demen geen te bergen Maer rechte weynich niet
smiddaeghs stack een harde wint op uyt den Z.W.
niet harden regen dat weynich geschiet hadde, E de
Javanen quamen ons van alle canten besichtigen, wes
halven haer Solaetjy niet by onse tente te comen
oft sonder haer den hoogh. sobrecke, dat aennamen
niet by ons te comen ~~[illegible]~~ Cort naermiddach
verkeerd t' weer de wint E Z.W. soodanigh dat het
schip van achteren van Eaynyt tot vooren t'eene
maal slopten, waer door yemant waterlycke den
weynich ol.: E spick: araek als 2 a 3 syde bald
bergden met groote moyte dat wierde van oogen
blick tot oogenblick doort gent Javanen als t maer
het volck te sertieren geslagen sonder hebben ooch
eyge onse Volck wel gneeshen aen beyden handen
als aen lijf, sulcks dat weynich comen uyt te
E dreyncken om hen wat: doch moeten even wel [illegible]
dat in toecomende niet gesegt werde dat comp.
goet sonder devoir hadde laten vergaen, voorders
waren de geheele nacht besich met tot een ronde
hutte als Persiaensche syde te slagen dat aen
lant quam dryven, hadde dese nacht een Welrecht
weder niet wint E regen dat welcken door den lang
durigen arrebeyt E Cont weder onse Volck niet
hem sich sonder geraeckt gelyck en willen hadde

Den 9en Ditto smorgens met den dagh bequamen de 3 Perssiaensche zijde balen
en een weijnich Ditto lossen, Item ontrent 13 a 14 Canassers
Chijnese ronde zijde en een partij los die een Cas met
witte gesorteerde zijde aen stucken gesneden en den
Cas daer uijt quam 503 schoenen als armosijne.
door den anderen, hadde verscheijde soorte. soodat het
schip worde ae Nto als over sijn hette hij 't gaen
spaanderen gesmeten worden, dat den derde om
sien was, Naer middagh ongen hadde regen en wint
wareis den geheelen achtermiddagh besich met de zij
te droogen als alles in order te stellen, om ons voor
des vijant der kenijs te de Magoren / snachts hadde
harde wint regen geede woorden goede wacht
alsoo de Javana ons dagelijcx quamen besichtigen

Den 10en Ditto smorgens naer den ontbijt wonde gesamentlijck
goet dat eenige van onse naer Zutphen door 't bos
ofte langs strant souden gaen alsoo onse reijs haest
ten eijnde was, en niet wetende hoe langh alhier wij
blijven souden, dies volgens is den schipper met 16 a 20
persoonen derwaerts gegaen als namentlijck.
Adriaen Meijndertsz: Domine: Joost Andriesz: Marten
Willemsz: Adse Harmens: gillis du buson: hendrick
van Sotweghs Corporael, Jan Jansz van Amsterdam
Adam onderstaende, Pieter Lievensz, Jan van Harmelen
glaude Bernart, Jan Bonet, Jacob Pietersz, Cornelis
Everts Cappiteijn der armes, gillis Cornelisz omme
te sien off het schip Zutphen souden connen te lande
verloopen, ontrent den Mosquets schoots van onse
tente en was hoe sijnde hebben de Javana die
met groote moeijelicheit waren onse volck aengerant
en met dit wetende ofte hebben de schipper
en noch 8 persoonen als namentlijck Marten
Willemsz opp(er)timmerman, Heijndrick van Sotweghs
Corporael, gillis du buson, Adse Harmentsz.
Cornelis Evertsz Cappiteijn der armes doot

geslagen

gebleecken de rotse te sijn geweest daer om de ringe boot geginck
die ons by de tente daer van adviseerde de galey ons slachtwaard
maeckte ontrent een quartier uurs naer dese aentastinge
en wij wel slachtwaerdich waren quamen de Javanen ons.
met groote Couragie bestormen, hadde alle pijcken die
seer langh waren en wij met goede Couragie werden tegen.
haer soo dat van haere die doot bleef en sij weeken.
geginck te orderen dattet bloet rontsom de strant lagh.
en van de klippen af spoelde en van onse bleven .
doot namentlyck de schiltwacht en onse Cock. dog
de goede Godt heeft ons gesterckt en gebeden haer
op de vlucht gedreven sij quamen soo furieuselycken
aen dat dat de trompen van Musketten brandt voor
haer Borst souden en werden ooc voor eenen
stuck stucken in deser schermutseringe quam S. van
Gent met sijn prauwe om ons te spreecken en te sien
wat van noode hadde sulcx dat ons scheen naer dat
hem eenige bewijs van noot hadde gedaen alsoo hem
met spreecken en conde seijs werde naer boort gevoert
en Cort daer aen quam weder met de Boot wel
gemant om ons assistentie te doen, doch conde niet
aen lant coomen door de harde baringe Maer sont
een Matroos op den hals door de baringe aen lant
die uyt sijnen naem vragende of ons yets manc
queerde met presentatie dat hij ons van alle noodige
de. wilde voorsien, den welcken wij tot antwoort gaven
dat wij niets ammonitie van oorloge. en meer volck
noodich hadde, den voornoemde matr. weder om naer boort
vertrocken sijnde: Is terstont daernaer, een ander matr.
uyt den naem van gemelte van Gent bij ons quamen
boodtschappende dat met het volck sende op het water
en aen boort van Enckhuysen coomen om den mensch en
te salveren stellende voorders de goederen ende Steen
die geborgen hadden; tselven wilden den Coopman
en Schipper van Enckhuysen voor ons verantwoorden
en op haer nemen seggende het slecht volck gebracht

als.

Als de gevders als s'avont ofte morgen doot geslagen te werden
soo souden de Javana wenschen de gevders [illegible] sulcx
wel bij ons overleijt sijnde voorts beswaarnisse te
wesen dat de gevders soo souden verlaten worden sonder
altijt te bewaren. Item advijs souden met de voorsz.
Matroos naar S.r van Zonte toe mede noch dat S.r
van Konte geene wilde spreecken om met den
anderen een gort overlegh te maacken onse volck sulcx
van voornoemde Matroos eerst was verscheijden gewelt
en wilde met kracht naar Sutphen also sijnde soo
hier langde bewe [illegible] werd van Javana
besprongen en doot geslagen moeste werden dat
wel bedroeft de verdweenen in wesen sonder maar
dit gekarm en jammer swart volck niet uijt het
boot te praten maar wilde int geweelt [illegible]
d'overiges naer Cutsken toe, also seijde dat
wel Javana oft Eijlant waren en noch wel Prean
wel op dato aanquamen voorders d'een d'overiges
waar elijt ons volck altijt te houden en gaeden
naar Compagnie hebbe ook man voor man int ge
geraac darna int particulier ter van resolutie
waren sijnde niet te willen bewaren maar naar
Sutphen te vertrecken also wel voorsdnde en
geneijgt te hadde soo dat d'overiges die continu
eerde wilde niet alleen conde 't lant houden maar
gedwongen waren naer Sutphen op te breecken
niet tegenstaende als wij bij der boot quamen S.r
van Konte voordroegh ofte men niet onder 't volck
wederom naar de Sterckte te keeren te keeren, en
alleen de Comp.s juwellen met de vrouwe aan
boort te senden, presenteerde dat hij met sijn persoon
en noch 14 musquettiers die bij hem inde boot waren
ons wilde bij bewijsen en an [illegible] waarop bij onse
gemelten of tienden geantwoort en in Consideratie

genoomen

genoomen zijnde dat de twee primer stucken en noch de
de steenstucken van Camers ontbloot en volgens geswo
ren werd dat mede 't generaale schips volck door 't
rapport van 2 d'. Matroosen die aan lant waren comen
swemmende waer voorts bij hebbende van 't gemelt om langhe
aen lant te blijven niet coste gepraesumeert werden geble
vergaders geinbarqueert en ons naer de boot van Sutphen
getransporteert gelijck savonts aen boort quamen inder
nemende het bescheijt met Comp.s diamanten, voorder
is geen Comp.s goet of 't particulier geberget, alsoo swaer
tijck door 't bos opt strant met macht met alle dit
tijck geen 't persoon die op stijcke conde en alsoo gedraegen
wiert, alle welcke voorverhaelde verclaerden wij onderges.
waer en waerachtich te wesen dies geteeckent hebben actum
met onse te selve tijde datumut supra

Den 11 d.o Ditto 's morgens 't schip de gallias bij Sutphen gecomen
en S.r ... die aan boort quam hem alle onse wede
waren verhaelde als voor verhaelt staat brengt
tijdinge dat wel mede 't inganes van Bantam om
naer ons toe te comen uytgeloopen waren, die tot 2 distincte
reijsen door hart weder in moesten en noch wel 200 ...
waren om ons mede te besoecken dat van engelsen
gewaerschout waren, soo dat hij verbeijt was dat
van lant geweecht waren want meende dat alsame
doot geslagen souden zijn. Verders wonder goet dat met
het boot en prauwe ons verlaeten plaets alles soude
gaen besichtigen aldaer ontrent comende sagen hem
Javanen maer presumeerden dat op haer buijt laegen
sijn weder naer boort gekeert, om sien wat hier in te doen
stont, wonder goet dat 2 wel gewapende boots en
prauwen daernaer toe souden varen, om te sien wat er
te bergen stont van Comp.s waren daer comende
conde niet geen geweest droogh aen lant comen enige
Matroosen sijn aen lant geswommen en hebben wijnich
niet Comp.s goet geberget

Den 12 d.o Ditto 's morgens gingen 't schip Sutphen onder seijl gelijck

beijde

bijde resolutie blijckt daer van genoomen alsoo wij in groot pe-
rijckel lagh maer dinerde niet langh op 't niet worde, sulx
alsoo door stilte naer de wal drieven, Naerdemiddagh ontrent
3 uren [illegible] de boot van gaisjas: de Sutphens [illegible]
om te sien wat noch conde bergen. savonts wederom onse
boot commende brachte een partij [illegible] [illegible]
mede als andersints, gave tijdingh dat de [illegible] [illegible]
soodanich niet stonde als daags te voorn gelaten hadden.
savonts in d' eerste waacht onder soodanige stroom, dat
wij met het schip Sutphen [illegible] de gaisjas voor-
bij [illegible] souden gedreven hebben dat weijnich scheelde.
daer groot perijckel soude door geleden hebben. om int gront
te rijden, Maer godt heeft het versien dat haer niet en
geraeckten, oock lagen voor 2 anckers. een swaer [illegible]
[illegible] [illegible] daert [illegible] 40 blijcken mede door de [illegible]
Corts daernaer hilde de anckers. daer ons seer in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hadde godt [illegible]

den 13 do. Ditto smorgens is onse boot van Sutphen naer de gaisjas
gevaren met de schuijtje, wederom commende bracht tij-
dinge 40 Man van Prins Willem souden op de gaisjas over gaen
alsoo 't schip Sutphen onderhiel gingen gelijck bij
resolutie daer van breeder blijckt, sijn op dato met 47 Letten
ondergegaen maer hebben verders dessen dagh niet uijt
gerecht tegens den avont sagen 't schip Vasseraet
daer d: Ed. Heer Sijsels op was, doch conden van avont
Vasseraet niet bijcoomen daer seer bedroeft om waeren
maer moesten patientieren tot naeder ———

14 do. smorgens met den dagh saegen Vasseraet ontrent
3 mijlen van ons dwaers nadeel [illegible] van Java, Ooc
[illegible] [illegible] [illegible] partien Javanen aen landt [illegible]
de welcke het [illegible] dat het schip dat op strant lagh in de brant
steecken, om het ijserwerck te becomen, Besides worden
ons Ancker gelicht, om recht voorde plaetse daer ontrent
't schip Prins Willem gestrant is te geraken, worden
een chaloupe [illegible] dat daer uijtrechten, om behoorlijck [illegible]
aen d: Ed: Heer Sijsels te verdagen, dat van de saeck —
eijgentlijck

Hier wierde mede de staet van geborgen gouden [illegible] conde niet [illegible], sijnde [illegible] met [illegible] in geschreven om [illegible] te becomen,

Eijgentlijck is, daer coomende sagen ontrent 15 a 16 Praůwen seer kleijn als groot, die aff en aen voeren, ende dede wedder aende binnen kant van 't Eijlant, daer 't schip [illegible] ontrent gestrant was, dat meede alle ons volcken gevaert waeren, soo dat aldaer niet uijt connen vinden, maer godt vonden ons Lodes naer d'Hr Sijsolts stellen om hem van alles advies te geven, tegens den Avont bij d'Hr Sijsolts coomende, adverteerden, 't geleegentheijt ons wedervaeren, vede soo daerich het aen landt gestelt was, [illegible] sijn als doen met sijne [illegible] gansch geen gedeeden gedeelt te sien weden, en wederom beede in desolatie daer van sijn gemelt, waer daer sij gehijden & bij dandere vertier begeesten voor Bantam gesloten

Cornelis Sr. [illegible]uijshouck

Extract d'resolutie van den 11 dito: Reymier de vlaming van Outshoorn

't merck van [merck] Andries Meijndertsen Schippr

Evert Wouters krancke besoecker

Jan Sanderson

Herman Jansen

't merck van [merck] Jan Jansz bottelier

't merck van [merck] Adriaen Aertsz constapel

't merck van [merck] [illegible] Andriesz stierman

Lauren Gerritsz

Barent Barentsz

Gillis Sarres

Journael van t' Schip
Prins Willem Aº 1637
Nº 8:—

Dienstwillighe ende voorsinighe heer
Affirmatie Boeck

Dr. Geert Boumghaert vande Reekencamere
der Oostindische Compagnie ter Camere
Zeelandt

Verdam

1522

Ed. Erntfeste seer wyse voor-
sienige seer discrete Heeren

Myn Heeren met leetwesen zyn wy genootsaeckt U E by
desen het verongelucken vant schip Prins Willem te adviseeren
T is dan sulcx E. Heeren hoe gemelte schip tusschen den
tweeden ende derden deser, snachts aent Zuyt westelyckste
eynde van Banckens Eylandt is verongeluckt, ende was 't selve des
anderen daechs soodanigh gestelt dat het tot de [illegible]
onder water lagh door 't geweldigh stooten raeckten de
groote Mast onder yt buyten boordt, den focke Mast
wierdt door 't volck gekorven, op hoope daer langhs te landen,
sulcx oock ten deele is geschiet, door 't hardt aen schieten der
baren, en hadden zy geene apparentie van yetwes uyt gemelte
schip te connen lossen alle daegen, ende is gemelte schip
eyntelyck van langhe samen hardt gesloopt gesoncken, ende
geconsumeert, in voegen daer van den 5en do. niet en was
te vinden als eenelyck een stuck vandt Galjoen, dat
aent [illegible] ofte eenigh ander tonne vast was, het scheeps
volck hadde sich aen landt verstercket ende soo veel
mogelyck was vande dryvende goederen gevist, opt landt
gehaelt ende in haere stercke gebracht, als per nevens
gaende Memoriael ende attestatie No. 1 geteeckent
is blyckende

Ende alsoo zy geene rys meer en hadden ende haer en
promissie van Sutphen moeten halen, was goedt gevonden
schipper Lauwers sich met 16 à 17 man derwaerts
soude verwoegen, die gelyck geschiet is, soodanich dan
wapenen waeren versien dat als haer den vyandt ontmoeten
met een Mutsquedt gelost worden, des den schipper, opper-
timmerman, met eens noch 4 anderen op den [illegible] doot
geslagen zyn, ende verscheyde gequetst worden, de rest heeft
sich met de vlucht tot in onse stercke gesalveerdt, daer
haer de Javanen met sulcke furie volgden dat de schilt-
wachten tot twee buyten onse barticade doot sloegen, ende
met veel en schooten ofte sy hadden de plaetse bemeestert
doch wierden eyntelyck met verlies van doode ende gequetste
soo gestuydt dat retireeren moesten, hier op hebben d'onse
geresolveerdt met alle raeden vande Officieren van

Sutphen

Sutphen ende ten principalen door onwilligheyt des volcx
als per attestatie onder No. 2 blijckt, de plaetse te
verlaeten ende haer te samen naer Zutphen te transpor-
teeren, sulcx oock sij geschiedt, ende soo een yder
verlaeten op den hals ende Boodt, quamen, laetende noch
aen landt ses persoonen die met groote miserie onder de
clippen ende bergen tot ontrent Sutphen gecomen zijn, den
Boot van Wemmenhoven onder laeden zijnde, moesten de gemeene
die swemmen conden buyten boordt om de selve te lichten
soo dat eyntelijck met groote moeyten in salvo geraeckt
ende op Zutphen gecomen zijn, laetende noch twintich
mosquetten in seecker bayken aent strandt, ende alle de
Comp.s ende haere geborgene goederen mede gemelte pagger
leggen, soo dat haer de vreese ende commer van provisie
ende onwilligheyt des volckx tot sulcx heeft doen resolveren
't is seecker dat ons Godt in desen merckelijck heeft
willen straffen, wat devoiren door ons oock aengeleydt zijn
ende onder wat bouwen het gewendt, soo is 't ons onmogelijck
geweest de reyse soo spoedich, als wij gewenst hadden te
volbrengen, doch is de Galjas door sijne beseyltheyt
drie etmael voor ons omtrendt het wrack gearriveert
hoe naer hem geweest ende wat verhinderinge ons tot
verfreyders maeren ontmoetet zijn, sullen hier om prolixiteyt
te vermijden, voorbij gaen ende aen ons dach register No. 3
gedraegen, eyntelijck komen wij de Galjas den 14
desen te spreecken, die ons raporteerden hoe Zutphen daer
te vooren (: gelijck wij daer ontrent zijnde, ende onder
dwars inde weegh voor ancker leggende gesien hadden :)
met groot perijckel ende haere kiepe door uyt brengen
van werpen in zee geraeckt was, den nieuwe roer
gemaeckt, ende tot dato daer op den hals geleegen hadde
sulcx dat sij ende wij verheugt waeren, gemelte schip
van soo een barre ree ende leeger wal de ruyme zee
vercomen hadde, ter selver tijt verstonden mede hoe sich
de saecke daer toe gedraegen, ende ons volck 2 dagen voor
sijne compst het landt ende Comp.s goederen gelijck voor
geseght is, verlaeten hadden, doch dat den Sabandaer
Sibalt woonderaer met sijne Boot ende die van

de Zutphen

Uytgeset den 11en ende 12 do omtrent het wrack ge-
weest waeren de tentten noch wonder soo alst gelaten
hadden doch onmoogelyck met geweer aen landt te coomen
die navolgende swemmers aen landt Zonden ende met groote
moeyten het onder geset door de Varmingh hadden namen

110 Catty getwernde Zyde
127 pe [illegible]
143 do Armosynen
2 lapjens dito
3 stucx damasten
5 do damasten in een bondelken die de Stierman
uyt hoeck seght dat Sr. Jaques Pars
toe te coomen
147 bondelkens [illegible] Chinees en Zyde
51 Stenyes [?] do
8 do persiaense Zyde
28 musquetten met halve bandelieren
26 Sabelen ende een Basaeltje met diaman-
ten in handen van Sr. van Heuten —

Den 13e do vernamen Wij [?] veel Javanen, die navolgende
Seyn [?] gedaen hadden, om ons te waerschouwen geen Boodt
aff te stieren [?], den 14e smorgens vroeg daer sagen een
groot vier op gaen, ~~[illegible]~~
~~[struck through]~~, waer uyt wy besloten dat de
Javanen de plancken vant Schip ofte den Boodt die opt
landt geworpen was verbranden omt yser werck te be-
coomen, ende alsoo door Sr. Vonderaer, ende by gebeden [?]
hadde persoonen, wel Zeeckerlyck bevoecht was dat
gemelte Javanen met Prauwen ende groote Gorabben
het verlaten goedt ende wat [?] [illegible] gebracht hadden
de tentten uyt de [illegible] onder de voedt getracht, Zy
ooch meester vandt landt waren, ende dede den [illegible] van
gemelte Vonderaer synde Schipper Cornelis Janssen
Sr. Bondt ende den opper Stierman uyt hoeck wel
expresselyck verclaerdt werdt het onmogelyck was
met geweer aen landt te coomen en soo Ja met aldermeeste
moeyte [?] was te krygen, ten afsien vandt Schip niet meer
de was te vinden ende onmogelyck voor dien tyt het

gefreudt [?]

geschiedt te beroemen, Soo hebben een samentl. goedt ge-
vonden volgens nevens gaende resolutie N.o 4 ten aensien
daer een tanno hee was, ende voor ons niet te halen, cours
naer Bantam te stellen daer wy des 15e smorgens met god
lovende vanden daeg gearriveert zyn, vindende onder de
hoecke van Poeloe Panjange 't schip Zutphen ter reede
leggen, doch en was op dato desen d' heer Putmans oft 't schip
N. Enckhuysen niet verschenen waer by blyckt
wy de tegenspoeden niet alleen gehadt hebben

Den heer Mayoor compt aen ons boordt ende rapporteert
hoe den Coninck van Bantam versocht hadde, soo wanneer
ick gearriveert was ende [illegible] schooten tot een teecken myner
compste souden laeten schieten zulcx oock sy geschiedt werde
rapporteerdt hoe die van Bantam wederom gecomen waren
zy daer onder ons beschadigen ende niet onbeschaemdelyck
uyt seggen, hoe den Coninck zyn volck naer het wrack
hadde gesonden om ons voor interval te beschermen, ende
wy zulcx niet geloovende, haer met wapenen hebben aen
getast daer onder twee principaelen Orangkayen waeren
doot gebleven ende eenige gequetsen, door hoe desen
Coninck gemoedt tot vreede inclyneerdt comen Z. Ed.
oordeelen ende al meest om de syne gewaende hoop
van groote voordeelen uyt dit wrack te genieten, hem
den vreede niet aen een zyde heeft doen stellen, sal
den tyt leeren. Echter is sulckx dat hy ons, oft door
d'een oft d'ander zal soecken te payen, ende zyne gevan-
genen pretenderen daer toe hy niet weinig en kunnen be-
schuldigen te meer alsoo de ingange van Jntsumadt niet
24 persoonen door de heer Lucas wederom aen ons aff
gesonden door hem binnen den boom gelogeert en aen ge-
houden wordt, zulcx dat dit geene vreedige maer hostile
procedueren zyn.

Der persoonen soo wel officieren als varent volck van
Prins Willem geborgen wy, niet gesondert den Coopm.
Bonnet, Capiteyn Vlamingh, d'opper stierman Cor-
nelis Cuyper sampt de gequetsten, die op Nieuw

Enckhuysen

Enckhuysen ende garn.) naer Batavia gesonden gelyck oock in verstercking genoomen hebben den bootsgesel die men verstaet den onwaeren rapporten vanden [illegible] opper coopm.ⁿ van Houten aen landt gebracht heeft ten aensien den selve seggen vandt schip sulpers te willen vertrecken als andere redenen meer een voorslagentheyt alteratie onder t'volck gebracht heeft, waer op daere resolutie int [illegible] generael van te willen vertrecken gevolcht is

fol. N.o 5

Den voorgemelten Coopm.ⁿ Hendrick Brouwer heeft op haer vertreck ende op breecken vant Eylandt des Schippers kist geoopendt ende de [illegible] generaels brieven met het besaeltgien diamanten daer uit gelicht en met hem genoomen ende alsoo de gemelte pampieren te saemen met waeren vernamende de particuliere missive, soo hebben de selve breeder door de lange duiringe vant soute water souden wer ottten doen coopieren, colactioneeren, autenticqueeren ende de Zelve onder ons [illegible] de heer [illegible] Putmans ter handt gestelt de [illegible] generaels missive hebben wy door cortheyt des tyts met eenen copieren sulcx d'heer [illegible] aengenoomen heeft die wy verhoopen en niet [illegible] sullen geworden.

Het besaeltgien met diamanten gemelt is met goedt vinden van [illegible] heer Putmans aen de S.ᵗ Quart schipper op Banda geintergeert daer van heeft cognossement hier nevens woordt [illegible] gesonden.

N.o 6.

De heer Putmans den 16.ᵉⁿ deser met t' Jacht water loose waeren van Batavia gearriveerdt synde heeft hier hun voor Bantam ontmoeten ende bevindt [illegible] de fluyt draegen die met anckers ende touwen van Batt.ª [illegible] verwacht

Int gemordt

geschiet, onder tusschen zyn verscheyde Chinesen gesanten ende [illegible] weder gevaeren die ons den vreede met Bantam ende de coninck genegentheyt waeren versoeckende sulcx oock bevestiget woordt door twee Nederlantse overloopers die ons verclaerdt ende voorvart [illegible] hebben dat sy present waeren als den coninck de tingans naer het verongeluckte schip als gesonden hadde met expresse ordere datt ons alle vrinde jonneyen ende soo sy by ons geen geloove en meriteerden sonder eenige hostiliteyt te betoonen, waerom souden heeren [illegible] parsoons uit

wederom

wederom hooren rapporteeren, hoe zy van onse qualyck bejegent ende aen weer zyde eenige doodt gebleven waeren daer onder sommige orangcays, waer op den coninck geantwoordt sonde hebben, dat u dingen geschiet soo gy ons raet gevolgt hadde, ten waer daer toe niet gecomen, met veel andere reedenen meer, zulcx dat dese fauten soo wel aen onser zyde alls by haer is, verder geconsidereert dat den coninck 24 parsoonen van Jutsie matt een guldens dis ten dienst der compe. waren, als gesonden nevens verscheyde andere con-

\# No. 7:

sideratien meer zy, onse resolutie \# gewisser wordt, soo hebben eensaem goedt gevonden ende geresolveert de 31 Januarij onder oorlagen, vlaggen, waer op duytelyck is gevolgt datt sanderen-daegs een goedt getal Javanen met haere prauwen aende schepen syn verschenen, waer met sich laedt aensien den vreede doet sy geloove et tot contentum: getroffen is, om dese voordt te maecken, sullen alsoo d'Hr. Jan Putmans de fluyt met synne schepen onder Poulo Panjang is gemoedt gelooft is; als verders ende ons voorder aen syn rapporteeren refereeren

Idem No. 8:

Int sluyten deser, zendt den coninck: op ons versoeck 3: stucken hoorn weesten, dis wy d'Hr. Jan Putmans tot verbarsinge nader bringen. Hier mede

E. E. Erentfeste, edl. wijse voorsienige zeer discreete heeren, bevolen d: E. in de bescherminge des alderhoochsten &c.

Actum int schip de Galias adi 20 Januarij ao. 1637 ter Reede voor Bantam

U. E. E. dienstwillige dienaers

Mijn heeren naer 't sluyten deser becomen wy berichtt van Batavia, dat Goudt Adrian van der Weijde overvallen van Malacca, van de Raedt Gerard van, Everhaert vanden, Ebert ... den Int ... ende ...

Adr. Gysels

Abraham Welsing 1637

Jacob Compostel

Mijne Heeren.

Bij dit mede brieven hebben wij u E. gesz., waer van twee eer-
missiven de Copia sijnden, van de derde en hebben geen andere
gehouden, vermits de cortheyt des tijts, ende den Inhouden van
voorsz twee Missiven gedragen ons volcomentlijck, ende
hebben Inden derden van dato 15en deser geadvijseert, het
aenbrengen van sekere prijs, met een Jacht langs naer
uijt het vaerwater van Mallaca, die men op ontrent
40 @ gelwaerdich getaxeert werden, den almogenden, wie Indien
Dougen, een groot verlies van vrints welcken sonderlinghe,
soo bevinden als nu noch hertoghe verlangende te mogen
verstaen, hoe het aldaer bij u Ed. ende ongeluckte schip
gestelt sij, ende door dien wij sedertdien becht verdey, des
Heere Putmans, met wachtboot mede, Hoorcaspel, de
Jaght Schagen, ende het schip Enckhuijsen, hier ontrent
ende int gesight bevinden souden, met vermaen aenradende
om in sulcken gelegentheyt op te passen, hebben ons daerom
resolveeren deese Boot met den Stuirman Nanne wel
gemant, ende gaermeent derwaerts te senden, ende hebben
(als boven) gecommitteert om van u E. Constitutie ijets sekerder te
verstaen, versoecken derhalven u E. deese Boot soo haest
mogelijck sij weder herwaerts te despecheeren, ende ons
de gelegentheyt derselver te advijseeren, waer alle de schepen,
naer het vaderslant gedestineert, alreede verre gewecht,
wij souden van twee quaden het beste verkoosen, ende des
Raet in deliberatie gestelt hebben, om met de vloot de
reijse door de Straet van Bantam te ondernemen, t welck u E.
naer gelegentheyt van weer ende winde gelieven in
consideratie te nemen, ende oock ten diensten vande Compe.
daer over te disponeeren, anders hebben u E. niet te
communiceeren, als dat Indien ijts van u E. te verwachten
verhoeve ende u E. ijts voegelijck sijn goede begeerte te effectueren,
vanderen, ende wensch van d'onse vrunden gedenckt gegroet
hebbe vlijtich om naeder te seggen alle vrundelijck door godes
gratie wel varen bevinde U E. gunstighen Vrunt

Datum Batavia
Incasteel deses
16en Janua. ao. 1637

Phs. Lucasz

Dat sweeren wij onder-geschreven yder voor sijn hooft,
dat wij geen diamanten, gout, swart, offe eenige andere
Indische coopmanschappen, offe oock contant geldt
directelijck offe indirectelijck door ons selven offe
door andere luyden tegenwoordigh nae t'vaderlandt
mede nemen, als t'geene wij aen d'h.r fiscael en
gedeputeerden des raets van Indien getoont oft
verclaert hebben. Ende dat wij egeene soodanige
goederen offe coopmanschappen verborgen, gesteken,
wech gepackt offe belast hebben op eenige
andere schepen, offe onder Comp.s vergaderen
offe onder eenige andere persoonen: veel minder
dat wij voor een ander yets gesteken, verborgen,
wechgepackt, belast offe yets anders hebben
offe ondervonden, dan bij ons, soo verclaert, aen de
gecommitteerden getoont en te voorschijn gebracht,
mitsgaders behoorlijck gemarkt is. Soo waerlijck
moet ons God almachtich helpen. Actum
in t'schip Banda tusschen Batavia en Bantam
omtrent het Meuwenrees Eylandt den 30 decemb.
1636.

Thys Graeft

Lucas Prosent — Jan de Colonne

Merten Gerrits — Abel Janssz Tasman

Jan Jansen

Andries Diercks

Abraham Welling A.o 1636 — Bauke Douwes

Jacob Jacobs A.o 16 — Dierck Everts

Jacob Comporteel — Willem Bilderingh

Cc[illegible] van de particuliere
outvockinge van goederen
gedaen op 't schip
Banda

Aende Ed: Heeren
Bewinth: ter Camere
tot Amsterdam

Erentfeste Edele wyse seer voorsienige
seer discrete heeren —

Mijn heeren U E. sullen bevinden by de missive
vande heer Generael ende raeden van Indies
wat wegen de scheepinge des volcx onder de
vloot geschiet sij doch bevinden int monsteren
derselven int schip Banda in plaets van 80
persoonen bovende degeenen die opt gemonstert
hebben ende gestorven waeren noch 31: persoonen
te veel hier overwonder bevonden sijn 16
impotente daervan int schipsgeding dient 't
getrocken kan werden sulcx datter maer 15
persoonen onder souden wesen waer aenomen
ten aensien dat gaaringhtyt nyt waer niet en hebbe
willen binden te meerder oorsaecke wyt
begin vinden onse volck souden maenquerreren
des het getal soo veel als nu ghalt moghen
was dus dit maer verwyckelte. memorie
om U E daer van te dienen mitsgaders
oft U E sullen considereren sulcke oorsaeken
schepe niet met crupelen ende blinden door
zee gebracht connen werden. ook benoodich
sijn de impotente 't schip blijven opdat de lonigh
van deren ballast ontlast werden souden:
anders sullen U E:

Erentfeste wyse voorsienige seer discrete
heeren Bevelen inde genade van Godt
almachtich die U E. spaeren lanckdurige
gesontheyt gest. int schip Banda voor
de straat Sunda desen 2 Janu. 1637

U E. getrouwe
dienst bereidwillige
dienaer
Claes: gysels

36

Wij ondergeschreven verclaren [illegible]
waerachtich te sijn dat [illegible] soodanige somme van penningen
als wij alhier op Batavia [illegible] vande Nederlantse
Comp.e in contante penningen hebben [illegible] van
mij door den Ed. [illegible] van [illegible]
[illegible] Comp.e op mijnen naem [illegible]
is [illegible] om die vande Comp.e uit vaderlandt [illegible]
somme [illegible] interesten te ontfangen, dat [illegible] vande
Comp.e [illegible] ofte eenige andere
[illegible] uit vaderlandt ofte elders woonachtich
eenige portie daer in hebben, ofte in [illegible]
[illegible] participeeren [illegible] soodanich de
[illegible] sonder [illegible] mogen [illegible]
ofte [illegible] in eenige manieren [illegible]
[illegible] sonder [illegible]
[illegible]
[illegible] dat voorss. penningen [illegible]
eenige [illegible] all [illegible]

Actum int [illegible] Banda bij't [illegible] Eylant
den 30en Decemb. Ao 1636

David de [illegible]

Ons present
[illegible] Gysels

Abraham Welsing

Jacob [illegible]

Jacob Compostel

[illegible]d van de penningen
aen de Compe ge[illegible]
gedaen op 't schip
Banda

Wij onder-geschreven Gouverneur, schipper, coopman, stuijrluyden, officieren, soldaten ende matroosen, tegenwoordich beschepen ende varende op t'schip Banda, beloven mits desen, op d'ernstige vermaninge van den Heer gouverneur Generael Antonio van Diemen, dat wij ons te vervorderen reijse van hier uijt Oost-Indien nader t'vaderlandt, in sulcker voegen sullen aenstellen, ende ons cours in sodanige wijse stellen, dat wij achter om Engelandt, Irlandt en Schotlandt loopen sullen, om d'havens van ons vaderlandt aen te doen ende te bezeijlen. Ende dit selve beloven wij onbedwongen en uijt onse vrije wille in manieren als voren nader te comen en te achter-volgen, op verbeuren van onse respective loopende maentgelden, gagie en soldeyen, an de selve bij de generale Vereenichde Nederlandtsche Oost-Indische Compa ingehouden, aengeslagen ende bij dijgeene handt sonder forme van rechtspleginge t'haren profijte gebruijckt te werden, tot vergoedinge en voldoeninge van alle schade, verlies en interesten, die door onse voorgenoemde naer-latigheijt gemelte Compa mochte comen te lijden; sonder bedroch, ten ware ons overmatige sieckten, gebreck van victualie ofte eenige andere noodige scheeps behoefte ofte nooden mochten overvallen hebben; ofte dat t'saysoen dat in de maent van Augusto gebroken mochte werden, ten tijde als wij van de Vlaemse eylanden naer Engelandt souden comen, over te stellen. Ten oirconde hebben dit met onse ondertekeninge respective ondertekent in t'schip Banda desen 30en Decembris. Ao 1636.

Hans [illegible]tmans

Thijs Quast

Abel Jansz Tasman

Andreas Luer

Dirck Gijsberts

Jacob Compostel

Cornelis Adriaensz Craa

Cornelis Cuijck

Dirck Willemsz

Hendrick Hendricksz

Jan Jansz van Nijmegen

[illegible signatures and marks]

Jan + Daniels van [illegible]

Gys [illegible] Pieters
Jan [illegible] Gerrits
Cornelis + Pieters
Hans Meijer
Willem [illegible]
Willem [illegible] Bouwens
Jan de [illegible]
Claes Pietersen
Willem Jacobsen
[illegible]
Christiaen + Jans

Jan [illegible] Claes

Baltus Janszon
Leenaert Cornelis
Jan Jansen [illegible]
[illegible] + Maertens

Cornelis + Jacobs

Willem + Pieters

Thomas [illegible]
Henrick [illegible]
Gys + Maertens
Cornelis + Meinerts
Pieter [illegible]
[illegible] + Claes
[illegible] + Jacobs
Maerten Jacobsen
Cornelis [illegible]
[illegible] + [illegible]

Louis [illegible]
Abram + Daniels
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Jacob + Jans
Cornelis [illegible]
Jan + Alberts
Abram + [illegible]
[illegible] Jans
Jan + Lamberts
Reinert [illegible]
[illegible]
Jan + Jans
[illegible] van [illegible]
[illegible] Jansen
Wessel Rumpal
[illegible] + [illegible]
Hendrick + Harmens
Cornelis Martensen Rob
Louis Edwards
Willem W. [illegible]
Arent + Maertens

Inventaris vande pampieren ende documenten vanden Oppercoopman Barent Pietersz. die door d'E. Commandeur Jan Ottens met Jacht clen Rotterdam voor uyt vanden bloote aen d'Ed: Hr. Gouverneur Generael ende Raeden van India naer Batavia sullen gesonden werden te weeten. —

No

1. Originele missive, door gemelte Barent Pietersz. in dato 23 April Ao. 1636. aen d'Ed: Hr. Gouverneur Generael ende Raeden van India gesonden —
2. Missiven door voorsz: Barent Pietersz. zedert 10 January tot 15 April Ao. 1636. naer diversche quartieren geschreven —
3. Copie van Missiven van diversche quartieren aende Oppercoopman Barent Pietersz: geschreven —
4. Copie der Resolutien, bij den Oppercoopman Barent Pietersz ende den Raedt zedert 11 Novemb. ao. 1635 tot 3 Februarij Ao. 1636 —
5. Missiven door den Oppercoopman Barent Pieters aen den Ondercoopman Fransoys Timmers zedert 12 Novemb. Ao. 1635 tot 3 Maert ao. 1636. naer Agra geschreven —
6. Copia vande brieven door den Ondercoopman Fransoys Timmers ende tijt sijn resideren tot Agra mitsgaders uijt de weeck van Agra tot Souratta aenden Oppercoopman Barent Pieters gesz: —
7. Bewijs ende Reliqua van 2587 ¾ k. die den Coopman Isbrant Pieters seeckere ptie luwaten adij 10 Februarij ao. 1635 uijt Agra naer Souratta gesonden, ende factura wederde gecargeert heeft als in voten costen —
8. Obligatie ofte acte vanden Coopman Salomon Voorknecht, aende Maeckelaer Sanderdas, wegen de baftas in Ronder gecocht ende aldaer ontfangen, mitsgaders voor de stucken vanden baftas, of lijwaet tot genomen de ende brouckes vanden Maeckelaer op den naem van Salomon Voorknecht gecocht, waer op over 712: ges ditto 102 ½ k. te cort comen, de welcken alsoo de gesz: Sanderdas ont de selvige alhier betaelt ende op Batavia van Salomon Voorknecht moeten gevordert werden —
9. Originele acte vanden Assistent Adriaen van Nieuwlandt —
10. Originele ditto vanden Assistent Carel Maceint —
11. Facture van't Cargasoen met 't schip Fred: Hendrick naer't patria gesonden —
12. Facture van't Cargasoen met schip Ouderwater naer Batavia gesonden
13. Facture van't Cargasoen met de schepen Uijtrecht twee van Rotterdam ende Wesdam naer Persia gesonden —
14. Facture van't Cargasoen met 't schip Amboyna naer 't patria gesonden
15. Facture van 1345: packen Indigo biana ende 49 packen salpeter door de Ondercoopluyden Francois Timmers ende Simon Jans) is Agra geprocureert —
16. Facture van't Cargasoen geladen inde schepen 't Hoff van Hollant, Leeuwaerden, 't Wilde Zoeptert, ende Wesep mitsgaders de clen Rotterdam ende Hoochcaspel —
17. Cognossement van't Cargasoen geladen int Jacht clen Rotterdam
18. Missive door de Souratse Gouverneur Hackim Massiet summa Int persiaensch (sijnde in des Goude lawarkens sacken verzegelt aen d'Ed: Hr. Gouverneur Generael gesz: —
19. Translaet vande voorstaende Missive —
20. Translaet van de Missive door Mirsia Mamoet ende Moors Coopman aen d'Ed: Hr. Gouverneur Philips Lucas geschreven —
21. Autentique copie van de missive door Sr. Gaspar van den Coopman tot Amsterdam in dato 2 Novemb. ao. 1633: uijt Amsterdam aen d'Ed: Hr. Gouverneur Generael gesz: —
22. Originele missive in dato ult. Novemb. ao. 1634. door ditto van den oorso aen d'Ed: Hr. Gouverneur Generael gesz. —
23. Monsterrolle vande persoonen, die met 't schip Fred Hendrick naer 't patria sijn vertrocken —
24. Monsterrolle van de persoonen die met 't schip Amboyna naer't patria sijn vertrocken —

N°: 1

Inventaris vande pampieren ende documenten [cut off]
door de oppercoopman Barent Pieters p[er] 't schip 't [cut off]
Zeepaart aen d' Ed[e]l H[ee]r Gouverneur Generaal [cut off]
gesonden namentlijcke —

Is de packet bijde anderen ingepackt ende met
's Comp[agnie]s wapen besegelt d'onderstaande
boucken te weeten —

N°, 25. Journael vande Negotie des Comptoirs Souratte zedert p[rimo] April A° 1635. tot ult[im]o Martio A° 1636 inclusive —

26. Grootboeck vande Negotie des Comptoirs Souratte zedert [cut off] April A° 1635. tot ult[im]o Maert A° 1636. inclusive —

27. Specificatie ofte oncostboeck van 't comptoir Souratte zee[dert] primo April A° 1635. tot ult[im]o maert A° 1636. —

28. Journael & grootboeck vande legerboucken des Comptoirs Souratte beginnende ult[im]o Novemb[er] A° 1634. & eyndigende ultimo Martio A° 1636. —

Aen d' Ed: Commandeur Joan Ottens open belast
d' volgende Missive & pampieren om d' selve op [de]
voyagie te laten copieren & d' copie des selfs [cut off]
't schip weder ... Namentel —

N° 29. Originele missive door de oppercoopman Barent Pieters in dato 23 [cut off] A° 1636 aen d' Ed: H[ee]r Gouverneur Generael & Raden van India ges[chreven]

30. Factuer van 't Cargasoen geladen inde schepen 't Hof van Holl[and], Leeuwaerden 't ... Zeepaert & Venen mitsgaders de Jacht[en] Clein Rotterdam & Hooghcaspel —

31. Cognossement vande goederen geladen int schip Zeepaardt

32. Cognossement vande goederen geladen int schip Venen —

33. Cognossement vande goederen geladen int Jacht Hooghcaspel —

34. Copie vande cognossement der goederen geladen int Jacht Cleyn Rott[erdam]

35. Copie van cognossement der goederen geladen int Jacht Brouw[cut off] gaende van hier naer d' Custe Chormandel —

36. Translaet van de missive door de Moorse Gouverneur van [cut off] aen d' Ed: H[ee]r Gouverneur Generael Anthonio van Diemen geschr. —

37. Translaet van de Missive door Mirza Mamoth moors Go[uverneur] aen d' Ed: H[ee]r Gouverneur Philips Lucasz. geschreven —

38. Factuer van 1345: packen Indigo Biana & 49: packen [cut off] in Agra door d' ondercoopluijden Francois Timmers & [cut off] geprocureert ... door ditto Timmers op d' voyagie moete copieert worden —

39. Copie vande Agrasche Negotie boucken, door den Coopman [cut off] N[icolae]s Lodewijck ... tusschen ende onder Coopman Francois Timm[ers] in Agra gehouden —

Int 't schip Venen Ady 23 April A° 1636
ter rede inde ... voor Suvaly.

d'Ed: Hr. Gouverneur generael,
anthonio van diemen, ende de
E: Heeren Raden van India

Ed: Erentfeste manhafte, wyse voorsienige ende
seer discrete Ed: heeren —

Per t' Jacht oudewater den 16 January is onsen jongsten —
benevens vergeleyde documenten als per de nevensgaende coppy, soo van
de missive, als d' Inventaris vande pampieren, ende andere, (twelcke
V. Ed.t in een boeck achter den anderen gecopyeert, andermael toege=
sonden wert,) aen V. Ed.t ofte om beter te zeggen, aende E. Hr. gouvr.
Generl. Hendrick Brouwer ende raden van India geschreven —
ende alsoo tot de vrienden, (die hier met d' eerste schip wedere verwacht
aengelant zyn) verstaen, d' Ed: Hr. Gouvr. Generl. Hendrick
Brouwer, in decemb. passato met de retour scheepen naer t' patria
vertrocken, ende V. E. inde selfs plaetse gesuccedeert zoude, soo en
connen volgens onse onderdanige schuldige plicht, niet nalaten
V. Ed.t in sijn E. hooglofflijck Gouvernement, veel geluck ende
heyl te wenschen, mitsgaders den Almogenden Goedertieren godt
te bidden, dat hy des E. Compag. staet ende affairen in Indien —
onder V. Ed.ts Gouvernement met zyn mildtrijcken segen, (tot
prosperiteyt vande geheele E. Compag. ten welstant onses lieven
vaderlants, ende ten V. Ed.ts by sondere lof ende eere,) meer ende —
meer gelieve te zegenen ende te begenadigen, connende daerter mate
niet soo. hoope dat Godt almachtig gemelde Jacht oudewater
met zyn ingeladen cargasoen, (montrerende ter somma van f 225971:
16: 9) droogh ende wel geconditioneert, een corte voorspoedige
voyage gelijck eaten bevangen, ende by V. Ed.t in salvo sal gebracht
hebben, ende dat wy op onse missive, ende documenten, per geroepten
oudewater aen V. Ed.t geschreven, spoedigh antwoort (om des
E. Compag. affairen, in tyts daer naer te dirigeren,) over Choro-
mandel (dat Godt geve) becomen zullen.

In onse missive per oudewater, hebben V. Ed.t geadvyseert, hoe
grootelijcx tans becommerde de Batavische vloote, hier te
verschynen zoo lange tardeerde, ende hoe seer wy door haer
lange tardance bedught waren d' selve noch langer achterblyven
soude, mitsgaders hoe inde scheepen, t' Wapen van Rotterdam, Uttrecht
ende Bredam, 15000 man rijs, partye Cattoen om in parsia te
verhandelen gescheept, ende voorts deselve vol Moorsche vracht
goederen, geladen hadden, ende datse daermede (zoo de Batavische
vloot, ondertusschen niet te voorschyn quam,) den 20.e January
(sonder langer naer deselve te wachten) naer Gamron —
vertrecken zoude, echter alsoo ondertusschen, alhier t' Engelse —
schip de Whale, (dat den 19 decemb. na Goa, om sijn peper —
ladinge te halen geseylt was,) den 20.e des nachts van goa arri-
veerde, soo heeft het ons om soodanige motiven als uyt de resolutie
in dato, 21.e January daer van gearresteert) te becomen, doen
resolveeren de gemelde scheepen, noch tot den 24.e dito, (om oft
ondertusschen, d' Batavische vloote, te voorschyn quame) op te
houden, sulx dat met de scheepen Uttrecht, t' Wapen van Rotterdam
ende Bredam naer Gamron gedepescheert, tot den 24.e —
January gebracht, ende dittos op denzelven dagh derwaerts —

Cinders name

(inden name Godes) met d'onder staende goederen, monterende ter somma van f 26797.2.1. (waervoor 't comptoir Generael gedebiteert hebbe) ende voorts vol moorsche vrachtgoederen, geladen [illegible], te weten met

1400	stux ofte 70 Corge gaerentaffacilles, de Cambaya bestaen in 7 packen, dewelcke wy achtervolgens U Ed.ts ordre, in dato 13e Augusto, (ons pr 't schip Medemblick over Coromandel gewerden) darwaerts met de noodige advijso, (omdie aldaer ten dienste te coopen) gesonden hebben, costen incoops de somma van	3672.-.-
57	Corge [illegible], bestaende in 14 packen, tot pacage vande Zyde ende anders costen	1257.6.-
11	Corge ofte 180 stux, [illegible] bestaende in 2 packen, syn mede omtot pachage vande Zyde te gebruycken gesonden costen	529.19.-
12450	lb sappanhout [illegible] Bredam, bestaende in 4441 stux tot onderleggers op het hout ende moorsche goederen daerop te leggen geladen cost a 4 gulden 't picol	408.3.-
465465	lb ofte 15015 man a 31 lb pr man [illegible], bestaende in 3003 sacken cost [illegible] incoops 28 M.a de candy van 620 lb, hebben ten Cargasoen voor Persia om die aldaer ten dienste te venten geschickt, ende den opperCoopman Sr. Nicolaes Jacobsz [illegible] aengeschreven, soo hy de selvige aldaer met gelt rent ofte anderszins, daer omtrent advance vercoopen conde, 't ons [illegible] doch de selvige na Battavia te zenden, als die aldaer met weynich advance te vercoopen, wat ditto gedaen heeft zal des tyts openbaren, d'15015 mans cost met alle ongelden	14782.7.6
43443	lb ofte 70 1/8 candy nedersche [illegible] ende giapersche cattoen, bestaende in 341 packen cost incoops 79 M.a de candy van 620 lb, ende met alle ongelden pro rato van 511 packen de somma van	3178.18.1
9920	lb ofte 320 mas souratsche cattoen bestaende in 80 packen vant voorleden Jaer overgebleven, ende alsoo de selvige wel geimballeert, ende in comparatie vande nedersche [illegible], soo hebben [illegible] ontwelchen, (alst uyt de Copia onser missive (die U Ed. mede int briefbouck gecopieert toegesonden wert) can besocht worden) geschreven, by aldien sy de selvige met eenige merckelycke advance vercoopen conde, die inde schepen laten, ende na Battavia senden zoude, d'selve cost [illegible] factuyra	1876.8.-
390	Rijcksdaeld: synde de restante van de 600, die de Commandeur Claes Bruyn van Battavia, tot [illegible] van gastos wanneer medegegeven, die ditto oock onder hem tot [illegible] vertreck van gastos, om daervan in Gamron [illegible] te doen geven gehouden, d'welcke mede inde persische factuyra gestelt hebbe	1092.-.-

S.a Monteert 't carg. dat naer Persia voor d'Comp. gevoert is f 26797.2.1

Vande

3 Vande vrachten der Moorsche ende Banjaensche goederen, die met
de voorschreve schepen Wittevalck, t' Wapen van Rotterdam &
Breda van hier naer Persia gevoert zyn, is (buyten datter aenden
Sabandaer, Mirsia Cassem, d'makelaers vande logie, Naem
Seraf ende de schryvers vand' Alfandigo 2771 3/4 Ma. vracht vry
geschoncken zy,) geprovenieert 46071 3/4 Ma. offe f 24571.12. als
W. Ed. uyt de memorie vande vrachten, (int speciale boeck int
cargo genoteert) waeraf ende waervandie geprovenieert zyn)
mitsgaders hoe d' vrachten, (:dat dus voor desen door den directeur
vander Straet, (mogelyck hiertoe zyn redenen hebbende) nyet
wandt gemaeckt zy.:) gereeckent werden, gelieft te doen besoogen.
Soo Wy in ons ondervinding bevoort, hebben de saecke bevonden,
dat d' E. Compag.e haere vracht moeste, t' zyn groote Corgos
dat inde 35. 50. 70. ende 90 Stux, voor yder corge, (gelyckmen ons
bericht altyd de gewoonte zy,) inde vracht rekent, ende dat
voor vracht van zoodanige Corge, maer 8 Ma. betaelt
hoe veel stux offe corge yder pack ingoudt, wert door de coop-
luyden zonder dat de packen geopent worden, op de Bona fide
aengegeven, ende alsoo Wy in desen zy op verde na zoo veel nyet
aen onganen als haer packen wel ingoude, soo hebben de Notitie
hoe zy haer goederen inde Alfandigo stoel hebben gevoordert
ende d' onderdaer met zoo veel mogelyck geconfronteert, edoch dit
opgenoemde toe, geschiet door de tholenaers aen onse makelaers
die oock als zy willen haer personnagie, hier onder wel spelen
comen, sulcx dat wy van alle de voorschreven vrachten ordren
van yder schip int bysonder, een particuliere memorie, aende
opper coopman Sr. Nicolaes Jacobsz overgesonden, gesonden, &
ditto Sr. geschreven hebben, deselvyck wel sonde dat deselve
memorie met de gemeene coopluyden, in Gamron
uyt de schepen lossen, ende aldaer stellen gelieft te confron-
teren, ende soo eenige fraude bevindt, tegens de gemeene
die dus gepleegt hebben, te laten procederen, of hier inne aldaer
yets can geobsigneert worden, staet over t' syner tyt te
vernemen. Ende alsoo de voor vergaderde schepen, van hier,
met d' tweede Bataviase vloote afgevaren was, te Surratte
met Persia
quamen, zyn naer alle apparentie (dewyle in Persia
met vinden zouden) soo hebben derhalven in deliberatie gegeven
(:naerdien ons uyt d' Engelsen, (die met t' schip de Wien
van Goa waren gecomen) hadden verstaen de nieuwe Vice-
roy, Don Pedro de Sylva, met 2 caracken den 27e. Novemb.
(...) 1800 mannen voor Goa, (cost
lastlieden mede brengende 1800 mannen voor Goa (coste
zyn eerst aengedaen hebbende, vandaer langs de custe
opstoppende,) gearriveert was, item dat den Ouden Viceroy
preparant maeckte, om int Jongste der maent January
met dese caracken, wederomme naer Portugael te
retourneren, ende voorders datter voor de baere van Goa
6 wel gemonteerde Gallioenen, met 2 Nauetten &
een groot getal oorlogs fregatten, gereet lagen, wiens
aldaer gerucht worde, dat deselvige haer naer Ormus
(om onse schepen van Persia comende aen te nemen) trans-
porteren zouden,) hoe lange de drye schepen voor Gamron

Armada

Arriveerende, ende d'andere schepen aldaer uyt blijvende
naer de gereyde vloote ofte advysen vanhier, voor Gamron
stouwen, ende ofde gereyde drye schepen soose binnen alsulcken
geleimiteerden tijt, (alsmen daer ende mogen vernamen,) geen
advysen vanhier ontbequamen, ofte sy dan naer datse haer vracht
goederen, souden gelost ende de gereede parsische retouren
wederomme ingenomen hebben, vandaer directelijck na
Battavia strecken, dan of die hier wederomme, met de pars.
retouren derselver plaetse aen doen souden, t' voorenschreven by
den raedt overwogen, ende d'volgende consideratie: considerat.
aengemerckt synde, d' vloote want (staende en loopende
want, mitsgaders van anckers, touwen, zeyl [illegible] ende t'gene
verders daer aen dependeert, gants niet versien maer
ontbloot was, t'schip Uttrecht syn groote ende fockemast
aen stucken, of gebrocken zy, Item dat den vyandt (wanneer
se wederom van Parsia, derselver plaetse aendeden) apparent op d'selve
leggen, ende daer door, (alsoose maer 3 schepen starck syn)
wel licht door des vyants macht, met haer rijcke parsische
retouren, in ongelegentheden mochten gebracht ofte [illegible]
worden, oock buyten dat, datse daer ontbouden, soose int jongste
van April, der Curste aenden, indien tijt vant jaer [illegible]
omwerden, groote stormen, ende harde winden subiect syn
daer door mede, vermits sy van anckers, touwen ende zeylen
seer sober zyn geprovideert, wel in dringende noot, van met
d'schepen ende goederen te stranden, souden mochten, met
den anderen in raden gesien geaccordeert, dat gemelte
3 schepen voor Gamron tot den 20e maert verbleyven,
ende soo haer dan d'ander vloote uyt by quame, of geen
naerder advysen vanhier, maer naer hun te [illegible] tot
comen, van Parsia, met de Parsische retouren, sonder
langer te wachten, ofte derselver plaetse aen te doen (omt' prijckel
der portugesen als anders te vermijden) directelijck naer
Battavia strecken souden, In volgen dittos met de
resolutie als vooren verhaelt, den 24 [illegible] onder t'Commando
van d' commandeur Claes Bruyn, uyt de Chom van
[illegible] vertrocken, ende naer Persia genavigeert zyn, ende
om [illegible] gebeurde, dat d'gemelte schepen van Gamron
sonder derselver plaetse aen te doen naer Battavia strecken
soo hebben haer, om aen U. Ed. te behandigen, mede gegeven
d'volgende pampieren te weten

No

1. Copia van d'missive door den opper coopman Barent Pietersz adij 25 Novemb. 1635 per de fregatte van [illegible] aen [illegible] gesonden
2. Memorye vand' goederen, door [illegible] uyt de portugesen [illegible]
3. Corte factuyra vant tgene int schip Fredrick Hendrick gescheept
4. factuyra vand' coopmanschappen, soo rijs [illegible] als andere vant cargasoen van Parsia, gescheept int Wapen van Rotterdam
5. Prijs courant vand' incommende ende uytgaende coopmanschappen

1536

N.o 6 Cognossement vant schip 't Wapen van Rotterdam
7 Cognossement vant schip Uttrecht
8 Cognossement vant Jacht Bredam
9 Memorie vande moorsche goederen, op vracht inwt Uttrecht gescheept
10 Memorie van d'moorsche goederen, int schip 't wapen van Rotterdam gescheept
11 Memorie van d'moorsche goederen int Jacht Bredam gescheept

Naer dat van de scheepen Uttrecht 't wapen van Rotterdam ende Bredam uyt de [illegible] van Souali den 24.en t'seyl ghegaen waren, soo gebben wy ons wederom [illegible] (om aldaer ons te refreschieren ende onse [illegible] lichamen, wat wat te gonen) getransporteert, daer [illegible] gelegen [illegible] van [illegible], ende dat wy [illegible] alle onse [illegible] ... 't zedert de [illegible] vanden [illegible] [illegible] syn [illegible], tot dato [illegible] voorgevallen waren in onse [illegible] ordentel. te [illegible] want int [illegible] der [illegible] (mits de menighvuldige [illegible] ende door dat ons, dan [illegible] of [illegible] schepp ontgonde) daerinne [illegible] worden;) onsen [illegible] [illegible], [illegible], alsoo op den 27 January [illegible], datter 5 schepen om trent de [illegible] vant Souratte [illegible] gesien waren, [illegible] ons (alsoo ons swack ende [illegible] lichaem [illegible] [illegible]) [illegible] mochten een palankyn naer Souali dragen laten ende daer [illegible] ons met de coopluyden [illegible] Jansz [illegible], ende Arent Barentsz, p d' Engelschen [illegible] de schepen [illegible], ende [illegible] vande [illegible] te [illegible] Amboina, getransporteert, in [illegible] naer een [illegible] voyage, de schepen Amboina, 't hof van Hollant, Vlissingen, 's Gravenhage ende Leeuwaerden, den 27.en January s'avonts laet, (godt almachtigh sy des gedanckt) inde [illegible] Souali in salvo gearriveert, ende dierdato, ons V Ed.ts 4 [illegible] [illegible], [illegible] de [illegible] documenten begaendight syn [illegible] sulcx dat [illegible] wy de beantwoordinge van V Ed.ts missive ende van andere saecken, tractteren, [illegible] 't succes vande voyage deser schepen, gedaerende [illegible] gesuccedeert sy in corte [illegible], ende in desen noteren sullen

Naer dat deselve 4.o September van Battavia [illegible] is [illegible] den 4 d.o uyt de straet van Sunda geraect, ende den 21.en daeraenvolgende, synde op de Zuyder breete van 8½ graden, (soo uyt haer dags register [illegible]) hadden zy de lengte om de west, of te S.t Brandaon bescheyt, [illegible] dese door haer om ons Noorden [illegible], maer comende naerder de linie ende voor de linie [illegible] [illegible], ende groote [illegible] gehadt, sulcx dat [illegible], den 12.en octob. (synde doen op de hoogte van 7 graden 48 minuyten noorder breete, met een westelicke

Wint haeden (ons beslacht) volgens haere medegegeven instruc-
tie, dienende tot d'zeylagie,) om de oost om 't Canael van
Mamalo, door te loopen, (t welcke haer een lange voyage
voorsaect heeft,) stelden, ende den 14e. s'avonts, zynde op de 9½
graden noorder breete, al te noordelyck (want wy ditto s'avonts
met d' E. H.r vlaggs vloote, op 9 2/3 graden zonder landt te zien
ofte eenige Eylanden te ontmoeten, passeerden) met zonder
groot peryckel op d'Eylanden, van Malque vervielen, sulcx sy
te noordelyck geweest zynde, de rechte Canael vande
manaes nyet getroffen, ende d'Eylanden gepasseert wesende
met een zuydtoosten ende zuyden wint, N.O. en Noort oost
ten noorden naerder noorden aengegaen, 't landt te vroegh
aengedaen, ende haeden (ons) in tyts, nyet noordelyck
ofte oostelyck genoegh aen gestoot hebben —

Den 18e Octob. wesende d'vloote doen ontrent op de 10
graden heeft het Godt almaghtigh gelieft, d' E. H.r com-
mand.r Mauritius van Ommeren, naer dat deselve weynich
dagen wat sieckelyck geweest hadde, door een subyt ongeval
uyt dese [illegible] werelt in syn eeuwig ryche te halen
In voegen gemelte E. Heere, den 18 octob. overleden synde
d'vloote den 21 des naghts, de custe van India aengedaen,
ende d'vrienden op den 22 dito, d' E. H.r van Ommeren, zal.r ge-
[illegible] tot Monte delly begraven, ende den vice Command.r Jacob Jans
pattacka, als Command.r over d' vloote, by een parighe
stemmen gecoren hebben

Den sevenden dagh, namentlyck den 22 Octob. is d' vloote
wederom van Monte delly, t' zeyl gegaen, ende zoo voorts
in 't gesichte vant lant, sonder te anckeren langs de cust
met veel stilte, ende regen buyen, op waerts (daer toe haer
de stroomen die seer hardt, om de noordt liepen wel geholpen
hebben) gecomen, soo dat se in plaetse om p.o November
van parsia (achter volgens haere E.d.s instructie) met
des E. Commandeur Claes bruyns vloote gecombineert, naer
Souratta te strecken, eerst den 4 a 5e Novemb. sonder parsia
aengedaen, hier ontrent 20 a 25 mylen, buyten 't landt of de wal
Souratta geweest zyn, ende doen eerst naer Goa(?) van parsia
ondersteecken, ende nyet eer als den 27e Novemb. voor
Damon arriveerden, wy hadden wel van harten gewenscht
dat d' E. Command.r pattacka, ende de vertreckende [illegible] den
den 4 a 5 Novemb. maer 20 a 25 mylen van Souratta waren)
haer luyden soo stricte aen haere Instructie nyet gebonden,
ende dat se bedacht hadden, hoe d' E. H.r Generael den
Command.r Claes Bruyn, in syn instructie (daer van de vrien-
den Copia hadden) gelast heeft dat hy met de schepen Utrecht
frederick Hendrick, Swarte van Rotterdam, oudewater ende
Breda, p.o Novemb. van Damon naer Souratte
strecken zoude, (hy eyndelyck hem daer eerst den 5e Novemb.
van hier naer Damon over stacke,) aldaer nyet vindende
ende alst alsoo [illegible] hadde, voor 20 a 22 Novemb.

nyet voor

niet voor Gamron arriveren, d' Command.r Bruijn de vloot
miste, ende d'hare daermede niet versterckten conde, het
raetsaem (ende voor d' E. Comp.e profitabelder) conde geacht
sijn datse de marckt tot Souratta aengedaen, ende niet
na Persia overgestoocken hadden, maer t' schijnt de vrunde
deses overwegh niet gemaeckt, maer haer hebben ingestelt
al waert half December, in plaetse van 5.e Novemb. gerekent
sij het achtervolgens hare Instructie, in Persia geweest
ende vandaer naer Souratta comen moeten [?]
in voyage t' passeren der strate van Mamael, (t' Soo de vrunden
seggen, daerse in contra niet een oog ende ruijm wint
d' Golfo van Persia (haddense recht door mogen zeijlen) behoeven
conden ;) haer den langhe voyage voorsedaet [?] geweest
ende ady 5 november vanhier na Persia overgestoocken
de vlooten daer door gesepareert, ende niet bij den anderen gecomen
nochte V.E.d.s concepte, om de Baren van Goa te besetten
ende te beletten, dat den ouden Viceroy met de twee caracken
(daer mede dat den nieuwen Viceroy Don Pedro de Silva de San Faro
uijt Poortugael In Goa gearriveert zij,) niet naer
Poortugael en navigeerde, geen effect gesorteert, ons de
Coopmanschappe ende contanten p.r de vloote twee
maenden later als anders soude hebben geschiet, toegecomen
tous inde vente der Coopmanschappe, ende ~~[illegible]~~
inde procure der retouren, als int afleggen der gedeposit.
penningen, grootelijx heeft verachtert, ende in vreese buijten
fortuijne gestelt, ende voort' aenlangende deser vloote, t' Schip
Frederick Hendrick ady 11.e January, naer t' patria, onderlaten [?]
ady 17 dito naer Battavia, Utrecht t' Wapen van Rotterdam
ende Bredam ady 24 dito naer Persia vertrocken zijn —

D' vloote is van als vooren verhaelt, ady 27 Novemb.
voor Gamron gearriveert, heeft aldaer de geprojecteerde
Coopmanschappen, ende contanten gelost, ende naer
afcomende van de zijde (waer vandaen over het den 25 decemb
maer 320 Balen van Spahan in Gamron aenlangende)
tot den 25 Decemb. getardeert, ende naer de becomende 400
balen, of daer ontrent, ende noch naerdergaent den 10 January
in Gamron souden aenlangen,) te wachten of om een
retour schip, (om die inte wachten ende inte nemen, d' selve
ingenomen hebbende vandaer naer Cabo de bona Esperance
ende soo voorts naer t' patria te vertrecken) daer te laten, —
niet resolveerde connen, sulcx datse met de 5 Schepen den 27
Decemb. van Gamron vertrocken, ende het op den 27 en
January op den avont als vooren verhaelt inde comme van
Souali gearriveert zijn, ende t' onses bedunckens beter soude
geweest hebben, dat den Command.r pat acha [?] alsoo daer
ghene onderlinge gesucht [?], (soo ons den Coopman Adriaen
Smit schrijft,) van des vyants macht gehoort werde
van [illegible] af sich hadde bevaerdigt, t' geprojecteerde Persiaes
cargasoen

Cargasoen, spoedigh te lossen, ende schip als Amboina, met de
voort patria geproiecteerde Specerijen, naer de rede te wachten
die intendentie ende daer mede dienstelijck, van Daman naer
Cabo de Bona Esperance, te strecken, daer te laten ende syn
met d'ander 4 schepen gemelte waeren te transporteren, die hyer
dagelijcx minsten 20 dagen eerder als nu geschiet is souden geweest
zijn, ende Amboina soude tot de 320 balen daer noch 423 bael
zyde (die als nu met soo grooten interest, een jaer in Indien
moeten overblyven,) ingenomen, ende daermede t'uytterste den 15en
January van Daman, (daer nu naer met d'320 balen zyde
ende met de specerijen, eerst den 9en february van hier naer
t'patria gezeylt is) naer de Cabo de bona Esperance
ofte naer patria gemaniveert, ende de retour schepen van Ba[illegible]
aen Cabo de bona Esperance, (die hy nu alsoo eerst van hyer
strecken is, naer alle apparentie niet behoeven zal) bezeyllen
hebben, ende soo den Commandeur Patacka dan in 10 dagen
t' Bataviase Cargasoen in Persia gelost hadde, dat in dit[illegible]
(ons bedunckens) wel hadde connen geschieden, soo soude [illegible]
den 7en a 8en decemb. van daer strecken, ende hier uiterlyck
8en a 10 January met de 4 schepen hebben connen aenlangen
syn macht by die vande Commandeur Bruyn gevoeght, ende
in plaetse de 3 schepen Wtrecht Rotterdam ende Bredam, met de
Moorsche vracht goederen naer Persia geloost, die voiage
gerfaveert, ende de vlote (want dezelve noch onder Viceroy of
de Caraken in te houden, tyts genoech voor Goa comen soude
bestaende in de schepen Wtrecht, t'Hoff van Hollant
Vlissingen, 's Gravenhage, Leeuwarden, Oudewater ende
Bredam, synde 7 schepen, naer Goa die daer toe bastant
genoech souden geweest zijn, ende Rotterdam met den [illegible]
Cattan, d'geprocureerde Souratsche coopen, ende voorts
met Moorsche vracht goederen over Persia naer Battavia
connen gesonden hebben, ende alsoo door dat d'E. Heer
van Ommeren vlote, Persia eerst aengedaen, hier soo spa[illegible]
aengecomen, als om dat de vloten gesepareert gecomen zyn
hebben U E. concepten om Goa te besetten, geen effect
connen sorteren, d'Commandeur Claes Bruyn heeft met de
schepen Wtrecht, t'Wapen van Rotterdam ende Bredam
dese vlote voor Daman gerencontreert, ende heeft by d'schrijvinge
gehat, alwaer hem strecken de missive, vand' E. Heer gouverneur
Coenraet Hendrick Brouwer ende Raden van Indien begaen
werde, waerinne den schryvinge t'Commando, over de drye schepen
te weten Amboina, s'Gravenhage, ende Frederick Hendrick
(: d'welcke met de retoure van hier ende Persia (zoo haer E.
meeninge effect hadde connen sorteren) naer de Cabo de
bona Esperance souden gevaren hebben,:) gedefereert
werde daerop dito (onder Daman) by den Commandeur Patacka ge-
demandeert, (alsoo zyn bevonden tyt d'E. Compag. te dienen
geexpireert was,) syne verlossinge, ende omwoeder met
patacka naer Souratte te zeylen, ende van Souratte

met

9

Met t'retourschip naer Patria te strecken, intercedeerde
hem door den raet begunt dudwinsen plaetse als commandeur
om t'opperste gesag over de schepen Utrecht, t'wapen van
Rotterdam ende Bredam gaende naer Persia te becleeden
aen Arnoult Heussen oppercoopman vant t'schip t'hof van
Hollandt geadmitteert worde, sulcx dat den oppercoopman
Arnoult Heussen, inplaetse vanden Claes Bruijn als
commandeur, over de voorgenoemde drije schepen
adij 27 January vandaer van dan (naer datse met Zeeuws
wijn ende anders vande andere vloot gesecondeert waeren)
naer Gamron gezeijlt, ende den Command.r Bruijn met den
Command.r Patacka naer Jacchom gekeert zij, &ca. dus
verder tot hier toe, wat succes de vloote (onder t'commando van
d'E. H.r van Oumwegen zal: van Battavia gesonden) erlangt
ende hoedanigh t'selve uitgevallen zij, gehandelt hebbende
sullen wij vorders vervolgen hoedanige debatte, datter onder
4 schepen, naer Goa, ende Amboina naer patria te
zenden gemoveert, wat conclusie daerop gevolgt, ende
bevindinge waer over dese saecke, beraedt(?) & gearresteert zij

Eerstelijck alsoo met d'Engelsche die met t'schip de Dieren
den 9.e deser van Goa vertrocken den 20.e passato vandaer
hier arriveerden) als voorens verhaelt hadden verstaen, dat den
nieuwen Viceroij genaempt Don Pedro de Silva, met 2.
caracken uit Portugael seeckere gemant met 1700 Coppen
op den 27.e Novemb. In Goa wel aengecomen was,
mitsgaders hoe den ouden Viceroij, Don Miguel de Noronha
conde de Linhares, met ditto 2 caracken ult.o January
gemeijnt hadde naer Portugael te strecken, maer dat hij
door de peper gebrocke op de cust van Mallabaer
seer qualijck gesleght, als omdat de Portugesen met
eenige mallabaren in contentie waren, t'welck ult.o
February vallende soude den d.to vandaer met de 2 caracken
strecken soude

Wijders datter voor de baere van Goa seagvaerdig
ende gereet lagen 6 Gallioenen met twee wel gemon-
teerde oorlogs galliotten, & een groote partije oorlogs
fregatten.

Hierentegens wij (omme d'E.ts conceptie om Goa
te besetten, den ouden Viceroij te beletten dat d'selve dese
jaere niet naer Poortugael strecken soude, als om vorder
d'Indische portugese custe te incommoderen.) anders geen
nomalle macht tegens de 6 Gallioenen twee caracken
als oock de twee oorlogs galliotten ende de menighfuldige
fregatten, en conden uitvoeren als de schepen Amboina
t'hof van Hollandt, Vlissingen & Gravenhage &
Leeuwarden, Cordebrecker In comparatie van des vijandts
macht redts, ende tegens deselve niet te ballanceren was

oock soomen

ooch soomen d'Pepper daer op uytsettede, met alsdande 320 bale
zyde (gelijck men noch te Persien gheleyck t' voorleden Jaer
geschiet zy, uyt de schepen losse, ende hier opsleeps,) Peper
d'Nagelen d' Notemuskaten, ende de sooly als anders, (daermede
men (om onse Hrn. meest oock soo veele mogelyck met ryke
retouren te soulageren) een schip naert patria zoude connen
senden :) hasardeuselyck inde Waeghschale te stellen, d' selvige
een Jaer tot zoo swaren Interest van d' E. Compag. onderhouden
ende de 5 schepen in groot gevaer te stellen, ons sulcx
t' een t' ander in bedencking gaende, oft niet noodig de voorsz. E.
Compag. gants dienstige en profitabele ware, d'wylen met de
syde, d' peper, d' noten d' Nagelen, foelye & anders, een groote
scheepsladinge vullen konde, dat men daermede een schip (alsoot selve
in 6 a 8 dagen, conde geladen, ende naert patria te strecken
vaerdigh gemaeckt worden,) in alder yl naert patria depes-
cheerde, welck onderwaert schip men daer toe employeren —
ende wien men als opperhooft over t' selve stellen zoude
mitsgaders, soo dat een schip naert patria met d' voorverhaelde
zyde ende specerijen t' versenden geresolveert worde, gaet voorder
met d' ander 4 schepen aenleggen, ende werwaerts men die
senden, dat ghy men derhalve op zoo groote oncosten ende
swaere lasten van d' E. Compag. tot d' maent van Aprile
(dat den Indigo van Agra, om die dan in de schepen te laden af
quame) onderhouden souden, dat gemeenderselve (om daermede
schepen Utrecht t' Wapen van Rotterdam & Vredam te strecken
naer dat de Batavische Cargasoenen uyt dittos landen gelost
zyn, met d' weynige voorschreve vracht goederen, die der Inconvenienten
ghelaeden, wederom naer Gamron te laten strecken
dan of de 4 schepen alsoo derselve geladinge voor de Colom
(want die met Oudewater naer Batavia, ende met Frederick
Hendrick naert' Patria, als met t' Wapen van Rotterdam naer
Persia gevoert was,) en hadden als d' Cargasoenen daer selt
gelost waren, om die te reder op Batavia te brengen —
tiberen van dien naer Batavia, ende naer Choromandel
senden, ende dat soo dese schepen naer Batavia, ende Choromandel
te strecken quamen, d' schepen Utrecht, t' Wapen van Rotterdam
& Vredam, met t' Engelsschip de Wilm (die daer onder 6 a 8
dagen, naer Gamron zouden strecken) niet schynende onder
dat alsdande drye gemelte scheppen van daer zoo dra t' mogelyck
(sonder Souratte wederom aen te doen) met de Verkochte
Persische zyde, ende anders directelyck naer Batavia
souden navigeren; Item Wyders ende ten laetste hebben ooch
(alsoo de Onder Viceroy, voor ult.o Februarij, met de t' ...
Caracken van Goa, niet naer Portugael strecken
zoude,) met dese 4 schepen 11 a 12 mylen buyten landt, ende
ruyt zyde van Goa, op de selvige te cruyssen geraden
zy, by d' onse rencontreren, in d' mont loopen, ende alsoo zonder
de Galliouns geaffisteert door d' 4 gemelte schepen mochte

aengedraen

aengevangen t' gehoort ende gelesen worden, naer dat daer t' voorsz
gehoorde, den raet op den 28en ende 29en (omgaende daertoe twee dagen aen te
te bedencken,) in consideratie genomen hadden, soo is tot conclusie op
den 29en ende ult.o t' voorengaende, tot het distincte reysen
ander mael indachtich wytloopigh gedebatteert, mitsgaders handel
ende goet daer op te setten, stondt, by pluraliteyt van stemmen,
goet gevonden ende geaerresteert (als uyt d' originele resolutie
in d' E. Commandr. Patacka ende onse resolutie boucken geinsert.
ende beyde originelyck onderteekent van beyde worden) tvolgende

Eerstelyck dat men t' schip Amboina, alsoo het wel
t' bequaemste en t' defensijfste oorlogs schip zy, (: om met eerste inde
noordtzee ontrent t' quadrant comende,) by rencontre, van
enige vyanden ofte duynkerckers, defensive te mogen bieden:)
prepareren, ende t' zeylen met de 320 balen persische zyde
d' geprovideerde noten muskaten, foelye, droge nagelen
peper sappanhout, ende voorders syn ladinge met rottan
gesuppleert (omd' E.d. Heren Majores met deselve cargasoen
ende vendible coopmanschappen, ofte retoures desen jare
noch te soulageren,) daer mede [illegible] t' zeylen [illegible] zy
met d' missiven ende advysen, als d' bygevoughde documenten
naer t' patria inden name Godts despatcheren soude.

Ten anderen aengesien den E. Commandr. Claes Bruyn
uyt cracht van secrete missive hem (als voren gesegt) door
d' E.d. Hr. Gouverneur Generael ende raden van India
([illegible] van Batavia gebracht,) t' commando over
de drye schepen, (: die in compag. van Suratte, naer de Cabo
de bona esperance (soot naer haer Ed.s meyninge soude
gegaen hebben,) souden hebben genavigeert, te weten Amboina
Frederick Hendrick, ende s' Gravenhage, gedisponeert werd,
syn tydt gedepartieert synde, noch om met Amboina naer
t' patria te vertrecken persisteerde, ende syne verslaginge
solliciteerde, hem syn [illegible] als opperhooft onder t' geseyde
schip naer patria te vertrecken geaccordeert, ende den
Jacob Jansz Patacka, int commando over d' andere 4 schepen
gecontinueert zy —

Ten derden noopende de besettinge voor Goa, of om den ouden
Viceroy van Goa, met de twee caracken naer Portugael
vertreckende, daer te nemen, daer over werde geaerresteert.
d' 4 schepen te weten t' hoff van hollandt, s' Gravenhage
Vlissingen, en Leeuwarden, op den vyandt tot maintenue
vande Edele Compag. afbreuck vanden algemeenen
vyandt, ende tot ontlastinge vande excessive equipagien
uyt te setten, d' welcke naer dat de Batavische cargasoen
voor Suratte geprovideert uyt d' selve gelicht waren
haer [illegible] uyt de comme van [illegible] ondersoeke

hare, haer cours buyten het gesicht van landt stellen, tot op de
hooghte van Goa, ende aldaer 13 a 14 mylen buyten het landt
om als voorens haer de jonge Viceroy, (die ult.o februarij
of daer omtrent met de 2 caraken na portugael strecken
zal,) waer te nemen tot den 10.en meert ende nyet langer
op den selven cruysende houden, dien tyt dan strackx haer ende
ende de Caraken nyet rencontrerende, souden alsdan met de
vloote voor Goa loopen, haer aldaer int gesichte vande
van Goa vertoonen, ende van daer directelyck sonder
verlet van tyt, (omme gereet vindende Souratsche retouren in
te nemen) wederomme naer Souratte z[illegible] ende retourneren

Ten vyerden datmen daeges daer aen onse vervolgens om
't Jacht de Cameelen van Souratta te haelen, als onders-
soepgen (welcke in degen tyt mede wel te haelen is, ende swaer
spetiereye, ende op karren overlandt met veel en conde naer
Souratta gebracht worden 't vermeijden quicxilver ende
porceleynen, come groote spiegels ende 't drucken [illegible]
die 't zelvige soo men het met karren op voorde subiect
was,) Item de nooten muscaten, de Rompen, ende de nagelen
come 't stellen te schepe, ende voorts wat men daer mede
by brengen conde, naer Souratte te voeren, alle de schepen
booteladen, gelaeden zynde daer mede wel gemonteert
ende gewapent, uyt de Comt van Soualy, de rivier op
naer Souratta zenden, ende daer naer de gemelte boots
om Water voor de vloot aen boort te bringen, ende om
brandhout (daer van de selvige gants gedisproveert was,)
te haelen, impleyeren zullen —

Ten vyfden aengesien de schepen Utrecht, [illegible]
van Rotterdam ende Breda, (: die op 24 January
gesamentlyck uyt de Com. (in conformite vande resolutie
den 21 dito gearresteert) naer Persia genavigeert (zouden
ende de selvige mede eerst voor Gamron gearriveert
wesende, achtervolgens de voorsz Resolutie naer nader
advysen vangen, om vandaer directelyck na Battavia
of Souratta te vertrecken, aldaer tot den 20.e Maert wachten,
ende soo haer dan geen contra advysen van hier binnen haere
gelimiteerden tyt toequamen, van daer dan gesamentlyck
met de verkerende zyde, de paerden, de tarruwe, sout ende
anders, sonder Souratta aen te doen, recht door naer Batt
strecken souden, ende alsoo de gezeyde vloote met dese door
dat dese naer Goa strecken, nyet en conde gecombin
eert geaffecteert worden, hier ooch voor haer niets te laden
of te brengen was, werde goetgevonden dat men het Engels
schip de Wilm, de Nicolaes Jacobsz ontschepen, ende de
opperhoofden, vande gemelte drye schepen zoude aenschryven
(op dat voorsz drye schepen, dies te voorder voor Battavia

verblyven mochten) dat soo dra haer dese advysen toequamen van
daer dienstelyck souden Souratte vertrecken nae Battavia
souden navigeren /

Voorders hebbe van in soodanigen maniere als bovengehaelt
geresolveert ende gearresteert zynde, soo is volgens dienadelyck
om d'gooderen uyt Amboina segge uyt dander Scheepen in Amboina
over te setten, om d'boots met solpeter ende porceleyn etc. -
ende om de contanten (op dat die te spoediger mochten inde
Munt gebracht ende tot ropias geslagen werden,) met e over
over landt nae Souratte te voeren ordre gestelt, ende t'geene
soo veel mogelyck te spoedigen belast, dan alsoo wy onse quytte
Wy het solpeter, t'Quicksilver, ende Vermilioen mitsgaders
d'noten muscaten & Foelie, ende Nagelen ende andere, met onse
scheepsboots, ende met moorse Chambox conde tot Souratta
gebracht werden, daer met de tyt tot den 10. Xber verloopen, ende wy
das noch de Versche Water ende Brandthout, als boort crygen.
t'op den 20 february uyt vallen souden, wy d'Scheepen uyt de Com Strae
ten, ende nae gaende Navigeren conde, mede alsoo de
schippers oock difficulteerden, nae dat de Souratse Cargasoen
uyt de scheepen gelost souden zyn, sy met de scheepen sonder te
Vanck Wesen souden, (ten ware men haer ander swaere ofte
Ballast [illegible]) uyt de zee conde, ende hier ander geen
ballast als Sandt te becomen was, twelck (soo men de
schepen daermede Ballast), de scheepen, (: alsoo een ontlardt
pomp maeckt dat t'water onder de zeeringe door de coofgaten
nae de pomp [illegible], soo de scheepen [illegible]
onder water, ofte elders crygen,:) in ongelegentheden souden brengen,
oock dat men om de schepen daermede te ballasten, noch al
meerder tyt soude [illegible], ende wy de Vlote Goa of aen de
Luytzyde van Goa Wester comen ult.o february zoude sloopen
syn, den Viceroy [illegible] van daer al naer portugael
mochte [illegible] wesen, ooc nae dem al men geen met de
Vloote, met macht, (& een seer geresolveerde resolutie, (om den
Vyandt soo hy met syn Gallioenen, ofte macht op onse
uytquamen [illegible] te bieden) voor de Baer van Goa
met en door [illegible], maer onse macht daertegens
te swack oordeelden, mede dat het cruyssen 12 a 14 mylen buyten
t'[illegible] landt, gantsch onseeker zy, d'onse oock lichtelyck
voor des Vyandts fregatten mochten bespeurt, en ontdeckt werden
bespeurt ofte ontdeckt zynde den Vyandt met al syn macht te
water met de 6 Gallioenen de 2 Caraecken, t'nodige oorloge
Galliotten en een groote party fregatten lichtelyck mochte
resolveren op d'onse (om haer slagh te leveren) af te comen, &
soo op onse schepen afquamen, (alsoo de macht onser 4 schepen
in comparatie van die van den Vyandt niet te vergelycken
was) door dessulcks wel zouden mogen lyden, in ongelegent
heden ofte verlegentheden gebracht werden, twelck soo zulx

haddecomen

Hadde connen te geschieden, (den vyant grootelyx souden hoovaer-
ende gecourageert, als oock onse drye schepen, (die naer Damme
stroomen waren, tot te leggen occasie gegeven, ende tot een
eeuwige schande vande Compag.e offe om beter te seggen
tot een groote schande, ende verachtinge vand' lofflycke
Renommee onser Natie, bij dese moorsche ende heydensche
Coningen, als d' inhabitanten souden het [illegible] geven, alle
'tvoorengehaelde, bij ons overdacht, (: in wat gevaer, onse
4 schepen (soomen die naer Damme sonden) stellen souden,
oock alsoo mede nyet seeckerlyck weten conden, werwaerts de
vyandt, syn macht wenden, of hy die om syn [illegible] te bevryden
voor Goa op syn defentie houden, dan of hy die tot offensive
op [illegible] naer damans, dieu ofte Damme, uyt setten souden
[illegible] sende, hebbe daerover den raet beroupen, ende haer
t' voorengehaelde omstandelyck vertoont, of het dergelycke nyet
raetsaemder waer om de voorverhaelde ongelyken nyet
subiect te syn, ende de vloote in geen gevaer te stellen
datse selve Inspectie vant voor Goa, om op de [illegible] caravan-
te cruysen ('t welck onseeckerder is,) met de moorsche vrachtgoe-
(waeronder noch goede partye In Souratte gereede lagen)
in plaetse vant landt [illegible], ende daermet onse vlooten
beyden andermael te combineren, voort edigh te leggen naer
Damme lidt de Navigeren, d' vrachtgoederen aldaer in
aldaer te lossen, ende vandaer (want soo haer Godt almagtig
een spoedige voyage verleende, hier omme naer Batavia te
strecken, nochtyts genouch weder omme langes sonden) met de
aldaer [illegible] gesamenten wederomme herwaerts te retourne-
ren: Item off oock nyet raetsaem en waer, (: alsoomen de
6 schepen te weten 't hof van Hollandt, Vlissingen, S'gravenha-
Leeuwaerden, Utrecht, & 't wapen van Rotterdam om tegen
den vyandt, soo hy hem met syn Gallioens (om haer op haer
wederkomste van Damme waer te nemen,) naer dieu
ofte Damans transporteeren mochte, defentie te mogen bieden
suffisant oordeelde:) dat 't Jacht Bredam met de gereede
[illegible] parsische Zyde, voorders syn ladinge met tarwe
ende anders gesuppleert, (om de Zyde int schans tegens den
vyandt als int onweder dat haer ins Jongste van April
dese custe soude mogen becoopen, nyet te pericliteren,) met
t' gesegde Jacht, (dat licht, nieuw, wel bezeylt, hier geschoon gemaect is,) daer met d' noodige advysen (om haer de
spoediger, vanden Souheraten, ende Parsischen staet
mitsgaders vand' hedanigheyt der vloote, ende d' successie
van dien kondtschap te geven,) directelyck vom Damme
soo draede vloote daer aenlangde, naer Batavia gedespe-
cheert worde, ende alsoo de vrinden der vloote zeer [illegible]
waren, sy van Parsia hier wederomme seer laet aenlangen
souden,) soo werde daerover, ende over de voorverhaelde
Motiven, op den 3 februarij, t'onder staende geresolveert

[illegible]

[illegible]

15

1541

Datmen de schepen t'hof van Hoolandt, Vlissingen, s'gravenhage ende Leeuwaerden, met de Moorsche ende Banjaensche vrachtgoederen souden ballasten, ende daermet soodra mogelyck naer Gamron te seylen navigeren, daer commende dat den Commandeur Jacob Jansz patacka, ende de vrinden aldaer t Jacht Bredam met advysen aen d' Ed: Heer Gouvern^r. generael ende Raden van India, met d' persische Zyde, vyer van d' aldersch[oon]ste arabis. peerden, ende t'geene meerder voor Battavia gereet mochte zyn, naer Battavia depescheren, ende dan soo drae de Moorsche ende de Banjaensche vrachtgoederen gelost, ende de schepen onder Ormus geballast zyn, gesamentlyck wederomme herwaerts retourneren souden, 't Soo gebeurde (dat godt betert) de vloote was daer weder spade op dese custe quame te schynen ende sy die voor 20^e. april met advijsen souden, dat se dan souder Souratte aentedoen, t seylen t' hof van Hoolandt s'gravenhage Vlissingen ende Uttrecht. naer Battavia Leeuwarden en t wapen van Rotterdam naer Choromandel directe, (inden name Godes) navigeren souden. dit was naer d' opportuniteyt des tyts (alsoo aen boorden geimbarceert) geaccordt. Synde, hebben soo balans mogelyck Amboina naert patria ende d' andere naer Gamron spoedigste depescheren geworden van onse Indispositie ende d' ziekte die wy continueren, als en- seer sorgelycke, apposteeme dagh ende nacht lyden, groote pyn, van dagh tot dagh soo seer groot, ende swaerdert, wy daer door ons tot d' uyterste, depesch ende expeditie dergelycke schepen ontgaen, maer werden gedwongen ons Tyden pallanquis naer Souratte, om aldaer te beter ons gemack te nemen te transporteren, d' Blessinge onser pyne d' goede uytcompste onser indispositie. Godt almachtigh het depescheren der vloote, ende d' advysen aen d' Ed: Heeren Mayores naer t' patria ende aen Nicolaes Jacobsz overschreven naer persien. (alsoo wy het selfs niet machtigh waren) met Godeshulpe des Coopman Karel Barentz te beneden

T' schip Amboina is dan in Godesname op den 11 februa. uyt de Comme van Soualy met eene cargasoen montérende incoops (buytende 320 balen Zyde) de somma van ƒ 80510.10.11 der ... inbondert ... goederen (als par nevenstaende factuyre ras blyckt worden) naert 'patria geïnavigeert, Godt almachtigh geeve het 'zelue eene corte voorspoedige voyage te mogen verlangen, en int salvo te geleyden, de goederen die t' daerwaerts gevoert. hebt syn de volgende te weten

2027	picol i Catty Banjarmasinghse ende Priamansche peper cost met alle ongelden	ƒ 33739: 3: 6
79854	pont Ghiroffle nagelen in een party van 106020 lb met Jacht Weesop van Ternate, ende met Amboi, na den Battavia gebracht, daervan in persia gelost is 26216 lb, cost met alle ongelden als pfactuyra	ƒ 18750: 8: 7
	transportere	52489: 11: 13

Compt transport . . . . 52489 :: 11 :: 13

173171 lb Nooten muscaten, costen als per factuyra d' somma van . . . 8028 :: 16 :: 12

30494¾ lb ofte 5544½ catty Banda foelie, bestaende in 219 sockels costen . . . . . . 14795 :: 9 :: 8

100000 lb Sappanhout cost als per factuyra . . . . . 4000 :: — :: —

1224½ lb Persiaense drooges, bestaende in 12 packjens, met Commissie vanden directeur Willem Verhoutsz in Souratta ingecocht te weten

4 : Man Mirabolany chebuli cost 10 M.a d' man
4 : Man Mirabolany citrony cost 1 M.a d' man
4 : Man Semen Nigellae . . a 5 M.a d' man
3 : Man Sanguis draconis . a 25 M.a d' man
4 : Man piper longum . . a 17 M.a d' man
4 : Man mirrha . . . . . a 28 M.a d' man
3 : Man Cubebe . . . . a 26 M.a d' man
4½ : Man Spicanardy . . . a 30 M.a d' man
1 : Man turbith . . . . a 25 M.a d' man
4 : Man Amphioen ofte opium a 162 M.a d' man

t'samen 39½ man ofte 1224½ lb drooges, soo d' H.r Hollandts Majores d' selvige bevallen ende wat naerder dijsen haer Ed.t gelieven over Vaderlant laet ontb[iede]n sijnder tijt te sommen, door de cortheyt des tijts geheel de droogist gheen meerder soorte becomen connende, deselve costen t'samen als per factuyra . . . . 777 :: 7 ::

5084 lb Cattoen tusschen de foelie, ende drooges om t'schip sijn volle ladinge te geven ingestopt, cost met alle ongelden als per factuyra . . . . 394 :: 18 ::

20 stux Gonny sacken, om den peper ende Noten van t'een schip int ander over te schepen bedeckt . . 24 :: — :: —

320 Balen Persiaense zijde, gelevert den coopman Adriaen Smit per de vloote (sonder factuyre daer bij, sijnde te Londen van Gamron geschonden, sulx dat indessen hoe veele d' selve costen bij niet stellen) sommen . . . .

Sommat t' Cargasoen met t' schip Amboina naer patria gesonden montéert buyten d' 320 balen zijde . . . . 80510 :: 4 ::

d'Copia van de missive die den Coopman Arent Barentsz uyt onsen name per gemelte schip in dato 8.en february aen d' H.ren Majores heeft geschreven, mitsgaders wat documenten ende vanwederen, datter toegesonden aen benefficens gehouden sijn wordt U Ed.t int briefboeck (dat U Ed.t insgelijcx werden gecopieert toegesonden; soo aelst gemelte schip den 8.en ditto, sijnerdt lagg, om naert patria te stevenen, arriveerde dien dage, alhier van passe van Gamron, in d' Comp.e van Soualy, t' engels schip de Whelm, waermede ons toegebracht wijnmisheun (sijnde d' facturen vande 320 Balen zijde, daer in gesloten)

beslotten) vanden opper Coopman Nicolaes Jacobsz overschie
aen d' Ed: heeren mayores, d' welcke den coopman Arent Barentsz
gesloten aen haer Ed. missive d' onse ter gereyde schip naert
patria hebt gesonden, sulcx dat d' fortuyne van de Leeuw
ende d' missive van Sr. overschie noch ofte onverpasse, en met
Amboina naer 't patria te gaen gecommen zyn

Ende alsoot lansoch, om met t' schip Amboina tusschen
Madagascar ende Mossambicque door te zeylen, (door dat
t' selve, zoo spade van hier quame te vertrecken.) verloopen was
soo soude d'to zyn cours, boven Madagascar om d' Zuydt stellen
den commandr. Claes Bruyn was van meyninge, t' Eylandt
Mauritius aen te doen, gelyck op de Molicxsche reede van d'to
Eylandt te zetten, 4 a 5 dagen met 't volck te verversschen.
ende versch water te haelen, aldaer te vertoeven. Ende dan van
daer naer de Cabo de bona Esperança te zeylen, sich dicht
voor de tafelbaey te vertoonen, soo se daer eenige schepen lagen
daer binnen te loopen, ende zoo niet gelyck naert 't Eylandt
St. Helena, (om off se de vloote daer noch bevinden mochten,) voort
te verzeylen, voorts van St. Helena achter Engelandt, Schotlant
ende Yerlandt, om te zeylen. Ende alsoo 't patria (soo se tyts
genoech of in, of voor de maent van augusto daer omtrent
comen) vand' noort ofte oost angstvallen, maer op alle
t' scheepsvolck die met gemelte schip derwaerts vertrecken
(synde 120 persoonen bevoordigt zyn, mits datse met liefd
int patria gearriveert zynde, soodanige verbeteringe van 3 maend.
gagie, (: of zoo veele alsser aen die van d' ander schepen, (die
voor haer die passage gepasseert, int patria genoten hebben:)
vand' Ed: heeren mayores genieten zullen, wat succes
haere voyage zal erlanght hebben, sal U Ed.
t' synder tyt te vernemen.

Met d' Batavische Cargasoenen voor Souratta geprovideert
uyt de schepen te lossen, ende om die met de scheepsboots en moorsche
gambes, naer Souratta, (om de spillage voor te comen
ende de groote onkosten, van die met carren overlandt te voeren
soo veele mogelyck te besparen,) te brengen, ende de schepen wederom
omme met de Moorsche ende Banniaensche goederen te laden,
van water ende brantholt te versorgen, is des tyt daer mede
tot den 15en februarij verloopen, soo dat de schepen 't hoff van
Hollandt, Vlissingen, 's Gravenhage, ende Leeuwarden
met den 15en februarij met weynich Moorsche & Banjaensche
vrachtgoederen (: van de welcke maer 9481 mamoudys
ofte ƒ 5056.10.10 vracht, ende 338 Ma. vracht vry geschoncken
(als uyt 't specificatie boeck can bevonden werden,) geprocedt.
syn:) uyt de Revier van Souali naer Gamron vertrocken syn
wy hoopen d' almogende, haer aldaer spoedich In salvo
by d' andere drye schepen brengen, ende hier tydelyck wederom
retourneren laten zal.

Soo eenigen van wercken aen boort der vloote hier aenlangden, geresol-
veert als de Mooren ende Banjanen vracht hadden gemaect gehadt
dat onse schepen naer Gamron steecken souden, wij souden met
vracht goederen als nu geschiet is, in deselve becomen hebben -
maer alsoo wij op onse vorige resolutie verbleven, dat de
vloote niet naer Gamron, maer naer Battavia steecken
soude, soo hebben verder haere goederen (wie de voornoemde resol-
vernomen, ende wel het de coopluyden condigh gemaect worde
de vloote naer Gamron steecken soude,) haer goederen (tr..
d' Engelsen die het doch meest op vracht varen aenleggen
seer wel gesleght zij,) int' Engels schip de Wiem, (dat met
onse vloote, uyt de com naer Gamron t' zeyl gegaen is)
gescheept, sulcx alsoo onse schepen met de Moorsche en banjaense
goederen niet genough connen geballast worden, t' welc inde
selve tot ballast (dat anders aen den bouwer (?) voor 6¾ (?)
d' man souden hebben vracht,) geladen zijn, ende noch soo claegden
de schippers, dat de schepen noch al te ranck, ende niet genough
geballast waren, t' schijnt doch voor Gamron men maer
stil cagen (?) daer ballast genough te becomen was, doch niet
in bedachten, dat soo wanneer de Batavise cargasoenen
voor Souratte, uyt deselve gelost waren, sy daerom ballast
souden benoodigt zijn, dat hier geen andere ballast als
zant te becomen zij, dat d' Souratsche retouren al in d' eerste
(?) sij hier quamen souden geladen wesen, ende haer daer met
niet ballast en conden in voegen, door datse nu daeromme
haer moeten ballasten, daer veel tijts toe sal brengen, ende
hier daerdoor te laeter vertrecken sullen, ende offse hier weder
tijdelijck sullen connen aenlangen, wij grootelijcx bedught sijn.

Ende alsoo (als voren gesegt,) per resolutie in dato 3 februarij
geaccordeert zijn, dat soo drae dese voorsz. vloote te
Gamron aenlangt, de vrinden zoo spoedigh als mogelijck
t' Jacht Bredam van daer met de geordeerde parsische (?)
syde de tarrino (?) met d' advysen aen U Ed. directelijck
na Battavia souden depescheren. soo hebbe den Commandr.
Jacob Jansz Patacka (buyten de documenten die per
Utrecht derwaerts om aen U Ed. te zenden gegaen zijn)
mede gegeven, om met deselve haer advysen per t' Jacht Bredam
aen U. Ed. te senden, de volgende pampieren ende documenten

No. 1 Copia van d' missive door den Coopman Arent Barentsz uyt de
name van ons, in dato 8 februarij passato, per t' schip Amboina
aen d' Ed. Heeren majores geschr.

2 Copia van d' missive door gemelten Arent Barentsz
uyt onsen naem in dato 12 februarij passato per t' Engels schip
de Wiem, aen den oppercoopman Nicolaes Jacobsz
overschreven naer Gamron geschreven

3 Copia van den do. door de gedepteerde Arent Barentsz
als voren in dato 15 februarij per t' schip t' hof van Hollandt
aen den oppercoopman Nicolaes Jacobsz overschreven naer
Gamron geschreven

Factuyr

N.o 4 Factuyra vant' Cargasoen dat met 't schip Amboina naer patria gesonden,

5 Cognossementen van d.to Cargasoen —

6 Inventaris vande vivres ende scheepsbehoeften, daer met dat 't schip Amboina, van hier naer 't patria gen avigeert zy —

7 Monsterrolle van alle de persoonen die op d.to schip naer patria vertrocken zyn,

8 Copia van d' ondertaeckende acte, van alle d' officieren ende Matroosen, die met Amboina naer patria vertrocken zyn om achter Engelandt, Schotlandt ende Yerlandt, naer patria te seylen,

9 Inventaris, van alle de pampieren ende de documenten die met 't gesegde schip aen d' Ed: Heeren Mayores naer patria gesonden zyn —

10 d' Copia van alle de resolutien die hier by ons ende den raet 't sedert vertreck van ondersbatoir, tot dato 3 februarij passato genomen hebben. —

11 d' Copia van 2 missiven, door den onder Coopman Françoys timmers, uyt Agra, in dato 15.e decemb. & 3 January aen ons geschreven

12 Copia van 2 missiven d' eene in dato 26.en december ende d' ander in dato 10.en January passato, uyt Samron door den Coopman Adriaen Schmit aen ons geschreven

13 d' Memorie van d' moorsche ende Banjaensche vrachtgoederen, die met de schepen, 't Hof van Hollant, 'sGravenhage, Vlissingen, ende Leeuwarden naer persia gevoert zyn

Wy verhoopen dat de vrienden nyet van resolutie sullen wesen naer 't Jacht Bredam met de persische zyde, de tarruns & met d' noodige adviesen, soo van d' Commandeur patacka &c. ondersegget ende met onse boudenen tarndr, als met onse voorgaende pampieren, van Samron direct de naer Battavia sullen geschickt, ende dat Godt almachtig het ende U Ed.t in salvo sal gebracht hebben,

Door den Commandeur Claes Bruyn hier aengelanget, met de werte vlote, deden wy door de timmerlieden 't Jacht de Schaduw visiteren, of men 't selve soude connen repareren ende navigable maecken, d' welcke oordeelden zoo vannieten geraden, eenige quade plancken uytgenomen, andere in plaetse gevoucht ende dan gebarpuyst worde, 't genouch wesen om 't selvige dan wederomme souden connen gebruycken, op dese rapporten deden wy d' voorseyde eenige groote plancken uyt capen, andere wederom inde plaetse vougen ende voorts harpuysen, in meeninge sool wanneer de Bataviase vloot zoude geavanceert wesen, het dan de schade af naer Souali brengen, ende toe te takelen zoude, als men daer te water bracht & de kimme meynden af te brengen bevonden zoo leck, dat het nyet mogelyck was ende soo seer vande wormen doorete, dat het nyet mogelyck soude hier ende eens het ondermaen, men vaert de con brengen soude Hier over eens het ondermane van alle de principale timmerlieden ende schepen visiteren deselve naer de gedane visitatie rapport deden, het niet navigable & vant schip was, en dat zoo men het naer den dyck bringen soude inder voorseyde vaerwater sinken door, als 't Jacht

Waerdig was

Waerdigheijt, sulcx dat d'oncost ten vierde aengedaen ofte voorne
oncostenzijs genoteert, ende het Jacht tot des E: Compag: dienst
niet meer gebruijckt, nochte het oock uijt 't scopes [illegible]
maer tot brandthout (zoo de vloot, hier weder compt) gesloopt wor-
sal

Naer dat dan d'vloote, onder t'Commando vanden Comman[deur]
Jacob Jansz pattacka, naer Damron vertrocken was, soo hebben
zoo veele ons mogelijck geweest is, ende soo verre onse p[ijnelijcke]
indispositie, (die ons langer als ons lieff sijs bij gebleven is, [ende]
welcke ons oock tot dato noch niet volcomentel[ijck]
verlatenheeft,) gedoogen wilde, getracht, ende geijvert de
Compag: staet, in een effen ballance te brengen
soo dat de factuyren van allede goederen ende Coopmanschap[pen]
als de Comptanten, die E E: d'Ed^t. van Battavia, voor par[tie]
t'patria ende Gouratte, inde schepen Amboina s'gravens[ande]
Vlissingen, t'hof van holland, ende Eduwarde, [illegible] door sch[epen]
in onse negotie boucken ingetrocken, ende t'Comptoir [illegible]
voor deselvige ter somma, van — 826051.3. gecrediteert, ende
wederomme voor de navolgende goederen, die den Coopman —
Adriaensmit in Damron, (sonder ons daervan stinende
factuyre ofte Notitie te sende,) uijt de boven verhaelde
schepen heeft gelost, naer de Memorie ofte naer de factuyre
die den Commandr. Jacob Jansz pattacka, ons daervan o[ver]
gelevert heeft, ter somma van — 263859.18.2 gedebiteerd
gebetert hebben namentl[ijck]

26216 lb	Giroffel Nagelen ter somma van . . .	f 6155,,14,,[illegible]
8724¾ lb	ofte 1586½ catty, bandafoelie, verladen in 60 stocken met d'oncosten . . .	„ 4224,,18,,[illegible]
21040 lb	Noten muscate, als k^e de 10 catty Banda, ende 51 stuij. pk^e. . . .	„ 975,,9,,[illegible]
476 picol	Jappans Coper, verladen in 476 Cas-kens, cost met d'ongelde	„ 1796 9,,—,,
180	halve stucken allerhande gecoulleurde lakens lanck t'samen 3865 @. verladen in 22 Cassen costen als Pfactuijra de somma was . . .	„ 17625,,13,,
30 st^x.	Carsaijen van diversche couleuren t'samen houdende 483 @. verladen in den casse N°. 124 cost met d'ongelden	„ 973,,10,,—
269586 lb	ofte 2392 picol, 35 catty, (synde 797 Bhaer 90 catty, ijder Baer 3 picol china,) priaman-sche peper cost met d'ongelde, pro rato meer der partije de somma van	f 41178,,6,,[illegible]
143653 lb	Witte poeder suijcker, cost volgens de Memorie vanden Command. pattacka.	„ 15763,,9,,[illegible]
78	Spiegels, costent' samen als Pfactuyra .	„ 286,,16,,—
561 lb	Schilpatshoorn	„ 586,,6,,—
17¾	picol Gomme Lacca	„ 301,,15,,—
3	picol 25 catty Candijsuijcker . . .	„ 33,,3,,—

Transporteere | 106094,,3,,[illegible]

Compt p. transport	f	106094.3.1
1000 lb beanghe peper	"	109.8.12
482 bos Banjarmasinghse rottang . . .	"	68.5.11
236 picol 46 catty, geconfyte gember . . .	"	3505.19.8
2800 lb radix china	"	234.2.—
825 lb galliga	"	17.6.—
1860 lb aguelhout bestaende in 13 canasters .	"	2382.0
150640 p^s porceleyne teweten, 150000 p^s tafel ofte Cauwa Coppens, 200 p^s halve waermoes coppen, 300 p^s gevedde ofte quart quamps, 100 p^s ditto dryslingen, 40 p^s langhalsse fleshen, costende t' samen		1408.17.8
12 stux fyne Draeuhoeden . . .	"	36.—.—
59952 Rycxdaelders bestaende in 13 kisten voor dezelve t' samen . . .	"	150023.15.—
Somma bedraegt t' Cargasoen dat den Coopman Adriaen Smit in Tamron geleft heeft .	"	263859.18.2
Ende den Oppercoopman Nicolaes Jacobsz Ouwerkerk mitsgaders den Coopman Adryaen Smit schryvens ons inhaerentie, dato p.^o ende den 3.^e meert, ende ook ons alhier op den 26 ditto, (p. t' Jngelsse schip de Discouvre vandaer gebraght) behandigt zyn, dat t' Cargasoen hetwelck sy eyndelyk aldaer uyt de vloote gelost hebben maer bedraeght de somma van . . .	"	258225.9.11
Sulcx de differentie sy haer compt. minder als wy hier houden, aende t' generael debit, hebben is de somma van	f	5634.8.7

Ende naer zy eyndelyck gevonden ende wy ondervinden zyn, soo bestaet deze differentie uyt t' volgende somme:

106070 lb giroffel nagelen, costende f 24906.3.6 geleft t' schip Amboina, van Battavia gebraght, daervan heeft den Coopman Adriaen Smit in Tamron

2621 6 lb gelost ende Commandeur patacka hebbende pro rato, vand' bedrust ende 106070 lb met alle oncosten aengerekent voor . . . f 6155.14.15

79854 lb is met Amboina naer t' patria gegaen ende facture gestelt te costende somma van . . . " 18750.8.7

106070 lb Nagelen costende als boven ende accorderende met de facture . f 24906.3.6

In d' parsische Negotieboecken, werden de lb 26216 gestelt te costen f 6155.15 . sulcx dat se haer voor de Nagelen den penningh meerder als wy doen gedebiteert hebben, dat hier naer vand' volgende partye afftrecken zullen . . .

1586 ¼ Catty

1586¼ Catty sooveel bevonden in 60 stocken geeft ons den Command.r patacka opgegeven, dat hy uyt t'schip Vlissingen in Gamron gelost heeft ende dat costen . . . . ƒ 4224.18.12

1577¼ Catty schryft Adriaen Smit dat d.to in opwegingh der nombers, van d' 60 stocken bevonden heeft, en treckt daervoor uyt ƒ 4205.13.–

9 Catty is dan de differentie dat die van Persia minder hebben ende somma . . . . ƒ 19.5.–

269586 lb peper staet in factuyra, dat t'schip 't Gost van Hollant van Battavia gebraght heeft ende dat cost . . . . . . ƒ 41178.6.6

255917 lb peper schryft den Coopman Adryaen Smit, dat hy in Gamron op d'hollantse schaal ontfangen heeft, ende treckt daer voor uyt . . . . . . ƒ 36708.2.–

13669 lb souden ditto dan minder als hier inde factuyra staet moeten ontfangen hebben, en treckt voor de diff.t ƒ 4470.4.–

Nota dit is immers van Adryaen Smit een notoire faute, dat hy zyn comptoir minder voor de peper debiteert als inde Batavise factuyra gestelt zy, bevindt hy minder gewicht, behoordet in zyn onrecht[?] boeckingh op winst en verlies te brengen

133293 lb poeder suyckers, staet in factuyra dat de Voorn van Batt.a gebraght heeft, en dat cost ƒ 14626.13.2

10360 lb ditto in 28 kisten zynde meerder int schip s'Gravenhage bevonden als inde factuyra staet, sulcx dat bij boeck de factuyra, in een aparte post t'Comptoir Gamron, voor dese suyckers hebben gedebit.t ter somma van ƒ 1136.16.10

143653 lb suyckers, behoorden dan in Gamron gelost te werden ende te costen ƒ 15763.9.12

133293 lb schryven se dat se in Gamron ontfangen hebben, en trecken daer voor uyt ƒ 14626.13.2

10360 lb hebben die van Gamron haer wegen d' 28 kisten minder gedebit.t als behoort . . . ƒ 1136.16.10

Voor 1000 lb Vlaemse peper hebben wy 't Comptoir Persia belast ter somma van ƒ 109.8.12

Voor d'1000 lb treckt Adriaen Smit maer ƒ 109.6.–

Somma differentie ende ƒ –.2.12

Voor 12 lb Gravenhoeden hebben die van Gamron haer niet gedebiteert . . . ƒ 36.–.–

Somma t'zame dat die van Gamron minder als wy haer belasten . . . . . ƒ 5662.9.–

Voor 156040 stux porceleyn, hebben die van Gamron haer gedebiteert . . . ƒ 1436.18.8

Ende wy volgens de notitie van den Command.r patacka . . . . ƒ 1408.17.8

S.a differ.t dat zy meerder hebben ƒ 28.1.–

transporteere ƒ 28.1.– ƒ 5662.9.–

Comt p.r transport . . . . f 28.1.– f 5662.9.8

Ind' partyen vande Nagelen als voor desen geannoteert, hebben zy haer ooch een penning uytdreder gedebiteert . . . . . "–"–"1 | 28.1.1

Sa. bedraegt dat t' Comptoir Persia haer minder als in onse negotie boucken, aent Comptoir Souratte gedebit. hebben . . . . . f 5634.8.7

My Wenschten den coopman Adriaen Smit onbewust des Commandr. Pataca, een pertinente factura (gelyck dat behoort) gesonden hadde, soo souden dese slordige partyen, noch verschillen hebben connen vermeiden daert nu alsoo alles in onse negotie boucken gestelt, soo gevoegelyck niet geschieden can, dies dese differentie naer Battavia renvoyeren, ende om welke moghtens op Battavia, int naersoucken der Persische ende Souratse boucken, wegens voor schade differentie te verderven t' bewys vande den Visitateur, voor een claere notoire aenwysinge dienen zal —

Houden de f 826051.3. Wegens de factuyra vande voort' Comptoir Souratte in onse negotie boucken hebben gecrediteert — soo hebben t' zelve noch in een aparte post gecrediteert, voor d' ondere bevonden te weten

Voor 10360 lb poeyersuycker bestaende in 28 Cassen d'welcke meerder int schip 's Gravenhage bevonden, en niet gelost zyn als inde Batavise factura gestelt zyn, de welcke a rato d'andere gestelt hebben te costen . . . . . f 1136.16.10

Voor 124 Ryxdaelders soo veele naer t' overlyden vand' E. Hr. Mauritius van Quindre sal.r in syn kiste, (syn eygen proprie toebehoorende) bevonden zyn, comt a 50 1/8 stuy: p. Realle de somma van . . . f 310.15.8

Dat t' samen vande voorn. Comptr. gecrediteert is . f 1447.12.2

Hieronder soude nu wel volgen, dat inordre gebracht werde naer dat t' Comptoir Persia haer cargasoen als boven staet uyt de schepen gelost, ende t' geprojecteerde, voort patria met Amboina naert patria gesonden zyn, welcke coopmanschap ende contanten, datter voort Comptoir Souratta, vant cargasoen om gesonden zyn, ende de bedieninge van dien, mitsgaders wat prys deselve verhangt hebben, dan alsoo de meeste part des selfs (a dato dat wy dit schryven) noch onvercocht syn, ende niet en weten wat prys die halen zullen soo zullen, ende moeten om geen vachteringe indesen te causeren, t' zelve tot opt jongste verstellen, ende met dese in hun voort varende hier onder noteren, hoe wy t' Compt.r Souratte in onse Negotie boucken die hier nu gesteldt cargo can brengen, voor d' volgende goederen, die der door 't Jacht Ouderbater ady 28 Septemb. passato, uyt de Golfo van Persia met een Portugees schepie, Nostra S.ra de Candelario genaemt comende was Mascatte naer Goa bevonden syn crediteren ten deser

21 stuk —

	21 stux parsiaensche alcatyuen, met fredrick hendrick naer t patria gesonden		591. 6
	4013 lb loothout met dito schip naer patria gesonden		345. 4
	9010 lb wierooch met Oudewater na Battavia		930. 1
Van	11 Oncen swarte gout is geprocedeert	Ma 789 $\frac{1}{4}$	
Van	12 Oncen silver	61 $\frac{1}{2}$	
Van	313383 $\frac{1}{2}$ lb drooge dadels (syn vercocht 2 $\frac{5}{8}$ en 2 $\frac{1}{2}$ Ma de man) d'oncosten afgetrocken is geprocedeert	20558 $\frac{3}{4}$	
Van	37882 $\frac{1}{2}$ lb Natte often pachdadels, (syn vercocht 2 ma de man) is d'oncosten afgetrocken geprocedeert	1897	
Van	10068 $\frac{1}{2}$ lb amandalen syn vercocht 6 ma de man d'oncosten afgetrocken	1672 $\frac{1}{4}$	
Van	12586 lb half doorne ende drooge rasynen a 3 ma de man vercocht de oncosten afgetrocken	1072 $\frac{3}{4}$	
	Sa a 10 $\frac{2}{3}$ st. p mamoudy	Ma 26051 $\frac{1}{2}$	13894. 2
	Sa monteert samen		15760. 14

In parsia is uyt dito prys gelost ende door den commandr Claes Bruyn aen den coopman Overschuit ... gelt, 't volgende dat ongetaxeert ... in onse negotie boucken ... staet

62 $\frac{1}{2}$	tomans of te 1000 Ra van 8 a ... Rants[?] van 26 gewangen[?] port ...	ongetaxeert
60	toman ... vanssen[?] ende ...	
69	... oude moorsche ducaten	
75 $\frac{1}{4}$	... oude portugaloisen	
$\frac{1}{2}$	... oude cruysdaelers	
13	Arabische paerden	

Met 't schip Fredrick Hendrick is (dat uyt d° ... ...) in een ... ... gemerct ... d'E. Heer Majores ongetaxeert, naer 't patria gesonden, 't volgende,

No 1	Een bondeltgen daerinne 77 ... gegate peerlen wegende 't samen caraet	95 $\frac{1}{2}$	ongetaxt
2	Een ditto daerinne 80 stx ongegate peerlen ... ongesatte ... wegende	104	
3	Een ditto daerinne 428 ongegate dto wegen	315	
4	Een ditto daerinne partye cruyspeerlen,		
No 5	Een ditto daerinne een groote schoone ronde peerl by partye gruys ingepact weegt caraten	23	ongetaxt
6	Een dto daerinne partye cleyne, ongesatte ... peerlen wegende te samen	354	

N. 7

25

K 7	Den bondeltgen, daerinne 497 st. spiauten wegen	341	caraet
8	Den d[it]o daerinne 84 st. ongefatsoeneerde d[it]o wegen	106	
9	Den d[it]o daerinne partye grijs peerlen wegen	225	
10	Den d[it]o daerinne 2 snoeren christalijne Montagne		
11	Den d[it]o daerinne partye slechte doot coraels,		ongetax[eert]
12	Den d[it]o daerinne 't volgende		

2 oorhangers yder beset met 4 platte peerlen
1 d[it]o met 3 slechte robijnen
1 agnus dei coper verguldt
1 dito int gout geset
2½ lb amber negro ofte swarten amber

Met 't Jacht Oudewater na Battavia gesonden 't onderstaende te weten

Een goude geamilleerde halsbant, gegarnisseert met 47 diamanten } ongetax[eert]
Een chinees comptoir met yvoir ingeleyt

23 [illegible]

Dit bovenstaende is 't geene zoo veel ons condigh gemaeckt ende wij bevinden connen, dat der met of uyt den gerooyden prijs bevonden sij. Der wij voorders in desen gade, ofte tot de beantwoordinge van U.Ed.ts missive, ons in dato ult.o augusty, p[er] de vloote (onder 't commando vand' E. Hr. Mauritius van Sommeren zal[iger] toegesonden treden, soo sullen wij 't selven goet achten, op den 5 january her-treden, soo sullen wij ... onverwacht, na lange sporreningh, ende groote tegenspoeden inde commandementen arriveerde, d.E. Hr. Command.r Joan Ottens, met de schepen 't Wapen van der Vere, mitsgaders de Jachten Souburg, cleyn Rotterdam, Hoogcaspel, en den Dolphijn, d' welcke U.Ed.l door d' Straet van Malacca, tot versterckinge van voorgaende seloogh (om U.Ed.ts desseynen & concepten tegens den vyandt met dies te meerder macht, ende resolutie uyt te voeren,) gesonden hebt, wenschelyck waere het geweest 't hadde godt, alsoo geliedt hebt, dat se 10 a 12 dagen voort 't vertreck vande vloote, (onder 't commando vanden commandr. Patacha, na Persia gecarigeert) hier hadden mogen aenlangen, ende noch wenschelycker zoude het geweest zijn, dat alle de voorschreven 12 schepen ende 4 Jachten (door U.Ed.t herwaerts uytgesonden) hier op haren behoorlycken tijt hadden connen, U.Ed.ts concepten omde bestaen van Goa te beletten, ende te beletten den ouden vice-roy, desen jare met de 2 caracken, na Portugael en Mocha, mitsgaders te ander Eylanden water in den pepers handel, op de custe van Mallabaer inde maenden van february, ende mede te obtineren zij souden dan naer alle apparentie, tot een gewenscht hoopt succes hebben connen gebracht zijn, daer nu ter contrarie (doordat de drye scheeden, tot geen en machtige vloote, op sijne behoorlycke tijt hebben connen gecombineert worden,) daer met desen jare, niet zonder noch de remarquables, tot nadeel vanden vyandt hebben connen verrichten, sulcx te hoopen staet U.Ed.ts concepten, die dit jaer door vele vondige incidenten ende anders tot gheen goet succes hebben connen gebraght werden, het toecomende jaer door U.Ed.t herwaert, ende de

Despatche

despatchen herwaerts, aen anderen (als t' desen Jare geschiet is) [illegible]
werden, ende dat den Vyant tot haer naerdeel ende groote
schade, d' E. Compag. macht gevoelen sullen

Soodanich wy naer ons gering oordeel, (onder verbeteringe) verstaen
dat de despatchen van Battavia naer Souratte, ende Persia
behooren te geschieden, hebben U Ed.t in onse missive voor dato al
geschreven vertoont, ende in desen t' selve confirmeren ende seggen
soo U Ed.t resolveren de schepen van Goa te besetten
t' uytcomen der caracken ofte Galleoenen, om naer Portugael
te navigeren te beletten, ende voorts de portugese Indische
custe te infesteren, als mede den peper handel op de Malabaersche
custe te weeren, datter hoognoodig 3 a 4. zoodanige Jachten
als U Ed.t nu onder 't commando, van d' E. Command.r Joan
Ottens herwaerts gesonden hebt, by de vloote vereyschen, ende dat
om soo de vloote langs de custe opcomt, ende eenige portugysche
vaertuygen rencontreerde, ofte int gesichte quam deselve door haer
bezwaerheyt naer te jagen, ende trachten te veroveren, ten anderen
int besetten voor Goa, met dese Jachten de portugesen te
infesteren, ende te beletten datse met haer fregatten en Jacht
(: sonder van onse Jachten (die deselvige onder de beschermingh
van [illegible] schip, volgen mogen achteraende) een aenstoot
lyden :) Goa nyet uyt noch in comen mogen. Ten ten derden
soomen den peper handel op de Malabaersche custe, begeerden
onder te slaen, als dan souden de Jachten d' E. Compag. (: om
Mallabaren te beschermen, zy den peper (sonder vande Portugese
fregatten gemolesteert te werden) vryelyck aen boort brengen
mogen :) grooten dienst doen connen; hier voor Souratte
souden dittos oock wel te passe, ende syn daer toe zeer
bequaem om de specerijen ende andere coopmanschappen die met
vloote van Battavia souden mogen te brengen, de revier
voor Souratta te voeren, waer mede men nyet alleenlyck
groote oncosten, om die op karren over landt te voeren ontga
maer men comter oock mede voor, dat d' selvige beter geconditioneert
ondertusschen, soo nyet gespilt noch te bestoolen. (als te lande geschiet
boven gebracht werden, oock soo connen bequamelyck
gelyck als desen Jare is geschiet,) onder t' convoy vandese Jachten
alle de retourende goederen ende de grove waren, (die met
Jachten niet wel en connen boven gebracht werden) met voor
Boots ofte Sambox, van de schepen de revier op na Souratte
ende van Souratta de rivier af naer de schepen veel oncosten
met minder spillage, ende beter geconditioneert, (als met karren
te lande geschiet) af ende aen voeren ——

Ende alsoo wy in onse missive voor dato, aen U Ed.t geschreven
geschreven, hoedanige de dispatchen, van Battavia herwaerts
naer Souratte, ende Persia, mitsgaders de besettinge voor Goa
behooren te geschieden, ende hier boven verhaelt wat Jachten
soo om de besettinge uyt te voeren als anders, d' vloote behoorden
toegevoegt te werden, soo connen ooch nyet voorby haer con-
tinuerende d' groote Equipagie die U Ed.t desen Jare herwaerts
onder gedaen hebt, d' E. Compag. seer beswaerlyck ende lasti

valt

Wat, d'geringe Negotie die hier geschiet (: doordat de cleeden, ende
principalyck den Indigo, ende alle in dit lant gecoopmanschappen
dyure ingecocht werden, ende d'uytlantsche [illegible] hier aenbrengt
in geen groote Quantiteyt tot soodanige advance, als wel
gedeene sagen nyet en connen debiteren :) soodanige [illegible] te
huydt dragen ofte afwerpen connen, soo duncket ons (: onder correctie)
naer dat UEd. desen Jare de constitutie ende de gelegentheyt
van des vyants macht aengemerckt hebben, (by aldien d'Ed.
nyet genegen sy, d'Baer van Daman te besetten) dat achter
8 schepen ende 2 soodanige Jachten als boven staet van
Battavia herwaerts aen gesonden werden, d'soodanige macht
tegen des vyants gebaet, dat hy (soo hy dit Jaer geen meerder
secours, als dit Jaer geschiet is uyt Poortugael en becomt)
op d'onse soude mogen uytsetten, dat [illegible] lant ende deffensif genoug
sy, Item datmen van dese acht schepen 2 van dyen, tot haer ladinge
dienste tot Battavia, voort Patria soude mogen ingenomen hebben-
hier partye Indigo, Cattoene garen, ende cattoene lywaten
kipperen, daer mede van hier om voorts, d'Persische zyde in te
nemen, p°. of half Novemb. naer Gamron despatcheren
ende aldaer van daer voor p°. ~~[illegible]~~ Decemb. naer
patria Navigeren connen, dat d'ander schepen noch suffisant
genoug tegen des vyants macht, om van hier met de [illegible] ver-
goederen voor Persia ende met de Moorse vrachtgoederen
naer Gamron te strecken, ende ook van daer wederom
herwaerts te retourneren, wesen souden, of soomen bevindt dat
de Portugesen, op dese Custe voor Daman, of ontrent Diu op haer
wedercomst ~~[illegible]~~ souden mogen toeleggen, soo souden van
Gamron (om dit perykel te ontvlieden) sonder dese custe
aen te doen, directelyck naer Battavia navigeren connen
Ick sy was Opinie ende meyne t'ook zoo inder daet
zy, of dat het ook zoo uytvallen laet ons weten —

Eersteleyck dat den vyandt zyne Gallioenen nyet
t'Zee brenge, of naer Daman of Diu afzenden zal, voor(dat)
alder hy ontset van Poortugael becomt

Ten tweeden, al waert al hem redelyck secours uyt Poortugael
toequame, hy het echter bevinden nyet sonder [illegible]
syn Gallioenen ofte syn macht, om op onse Vloote yet te
attenteren naer Souratte te zenden, want naer het d'Engelsen
verhaelt soo syn seer beswaert, met haer Gallioenen binnen
dese banckes, ende drooghten voor Souratte te comen, bevreesden
haer ook in nyet allevenes, dat zyt haer inbeelden, maer seggen
ook vont uyt, datse tusschen dese banckes met haer groote
Gallioens, doordatse seer diep gaen, by onse schepen die wat
vlotter en ondieper gaen met connen noch te haer geen afbreuck
doen connen, ende dat onse schepen over de banckes haer ont-
snappen, daer sy met haer Gallioens nyet connen by ofte
over comen: datse tusschen dese sanden de Gallioens
in groot gevaer stellen, ende ook de besettinge tot Swally
van april, (: als wanneer d'onse schepen) noch altyts

uyt den [illegible]

uyt de Choen, naer Battavia comen souden,) niet uytgesonden mogen
hier op hebben haer t'voorleden Jaer, d'opperhooffden vande 6 galliotten
die onse vloote (alsse van Persia quam,) ontrent Damaon rencontreer-
den, by den Viceroy geëxcuseert ende ontschuldigt, datse by onse
schepen (omdat die op de droogte eynden ende sy te diep gingen)
niet hebben connen comen, ende om die inde corte te beseylen den tyt
limitt t'opt uytgaen vande Mouchonwas,) om in geen ongele-
gentheden te vervallen niet en dorsten afwachten, ooch dat onse
schepen sonder van haer aengerant te werden, of sonder
dat zyt zelve sonder hinderen, over de droogte zeylen ende naer
Battavia strecken conden, dit beleden de Portugysen haer [...]
is, dat het inder daet alsoo is, ende hebben daervan ooch soodanige
rapporte, (soo wy vande Engelsen verstaen) aenden Viceroy gedaen
sulcx dat ick meyne als haer macht soodanig is, dat zy die op
d'onse dorrende uytsetten, sy eer inde Golfo van Persia
als voor of ontrent Souratta [...] op d'onse attenteren sullen
ende om derwaerts te navigeren, eer sy die tot eenige [...] te
werck brengen, isser niet haer vele aen verlet, sonder datse
[...] Portugael becomen, (want se niet weten hoe
machtigh onse vloote van Battavia comen zal,)
geloove niet zy t'sullen dorren bes[...] tans, haer galliotten
derwaerts uyt te setten, ooch soo en cas haer het [...]
niet tocomen, of hoe machtigh ende groot het zy, men can
hier inder haest weten, en geloove ick datse haer galliotten
tot bevrydinge harder Barre, op haer defensie zullen houden
als dat se haer zullen die tot offensie op d'onse uyt te setten
t'sedert dat ons alle dese machtige schepen van Battavia
toegecomen syn hebbe soo sonderlinge van haer [...] niet
vernomen, t'soude haer noch meerder vreese, ende d'E Compag.
by dese moorsche natie, (die haer wel grootelyx over dese
machtige vloote verwonderen,) meerder reputatie aengebracht heb-
ben, soo alle de schepen gesamentl. hier verschenen waren, hier bou[...]
hebben dan sonsse meeninge, ende opinie, beaengaende d'Souratse
ende persische besendinge verclaert, met soodanig schrijven dat
soo wy in eeniger delen onse vocatie, te buyten getreden hebben,
U.Ed. t'ons alsoot uit geen malitie, maer uyt een sincere meyninge
geschiet, niet ten quade duyden sal, hier onder soude mi wel [...]
worden vervolgt werde, wanneer den nieuwe Viceroy van Goa
naer Portugael geavanceert is, ende of de Portugysen haer
galliotten weder binnen de Barre van Goa gebracht
den, of zy die seders uytgesonden hebben, mitsgaders soodanig haer
staet ende gelegentheit zy. dan alsoo tot dato naementl.
den 8 [...], dat wy dit schryven, daervan noch geen sekere
tydinge hebben becomen, maer dat alledagen t'Engels schip
Londen, met de seeckere tydinge vandaer verwacht wert
zoo sullen t'zelve tot dat t'gemelte schip, van daer compt, (Godt) da[...]
wy vande Engelsch. en haren stadt hadden [...] becomen

Alsoo den E Command. Joan Ottens, met d'voorverhaelde
schepen, ende Jachten met veel sieck ende cranck volck, die no[...]
sakelyck eenige verversinge behoeften, hier soo spade aenlangde
dat deselvige niet naer Persia strecken en conden, aen
lange conde, of d'ander schepen souden al van Damron
herwaerts aen strecken wese, soo heeft zyne E den Command.

Joan Ottens

Joan Ottens, nochtans ons onde den raedt, t' midt November tevens
dese ionghst aengecomen Vloote (want hy dochs d'ander nichten Houde)
naer Damron te zenden, om een Jacht met t' cakos ende de
nagelen derwaerts uyt te setten, is oock in consideratie genomen
geweest, (t' selfige Duits daernae portugeesche fregatten van Mas-
catte haer geneyne, in de Bocht van parsia ontgouden,) te
periculeus geoordeelt, Immogen daeromme geresolveert &
geaccordeert zy, dat men ten aensien vande dagelyxe coopende
tydinge, ende waerschouwinge der Engelschen, wegen der portug.
zeemagt, als oock ten anderen Duits de besendinge der cakos
ende nagelen naer parsia, van geen groote Importantie zy-
onde het zieckvolck wel eenige dagen tot verversinge van
noode hadden, dat deze 2 schepen ende 4 Jachten haer aldaer
tot dat d' ander Vloote van parsia comt, of tot medio ten langhste
20 April ontgouden, ende dat men ondertusschen Indo Zoewe goede
partye uyt, d' Agraesche Indigo zoo die aenlangen can,)
ende anders watter ondertusschen, tot Retour voor Battavia
gereedt zy schepen, ende daermedt de vloote ondertusschen mede
afscheydende, naer Battavia sonder langer naer de zevende
wachten Navigeren sullen,

Wat Rencontre d' Ld. Command.r Ottens geencontreert
mitsgaders wat retardementen zyn langdurige voyage voorsadt geeft
sullen in Brieven myt noteren, maer ons aent mondeling rapport van zyn
schepe, als zyn Ld. schryvens dat hy V. Ed.t nochtans Deson p. deonder
Jachten zoude mogen voor uyt senden, naer Battavia, referen,
Indeyckens commen indesen myt voorby gaen te halen, hoe zyn Ld.
int herwaerts navigeren, een portugeesche Naudtte, & een oorlogs
fregat, gedestoudt, te weten de naudtte buyten de straet
van Malacca, onder t' Eylandt poulo pinaon commende van
Doa naer Malacca & daer inbevonden.

2500 R.a Van 8.en swaere silvergelt	3 metale Basschen met haer Cam.s
75 lasten gramoe rys,	1 lichte Zilveren candelaer
34 vaten elck van ontrent 50 lb swyt,	1 d.o Zoutvaet
6 yseren bassen met 23 Cameren,	11 tassen Roosewater
10 Hader	1 vat met 60 p.s schoenen
17 Rollen Loot	1 packje daerinne wit &, witte ende swarte, spaense
6 bossen londt	lakene vellen —

15 Vaten zoo vleeschs als speck, sauyssen, gesoutes mangoes als andere
als mede daerinne bevonden 24 natuerlicke portugesen,
21 Moscevatten,
57 slaven daer onder 6 vrouwen

'T Jacht zynde V. Ld. Compag. niet dienstig, ende te moeylyck
om zoo verde mede te sleepen, heeft zyn Ld. Verbrandt
Vander zynde een oorlogs fregat genaemt S.t Miguel, (dat en
compag.e was noch 4 andere geselschap wast,) is voor de
Rivier van Bacquanor houdt, ende daerinne bevonden

81 Baeltgens rys ijder van ont.t 40 lb	20 aerde potten dienwerck
1 metalen stuckg.e van omtrent 800 lb	5 vatgens Boscruyt ijder 50 lb
14 portugeesche roers —	2 groote ysere draggen — &

19 gevangen mans persoonen, daer onder 3 natuerlicke portugesen
't fregatte heeft zyn Ld. mede als dat voorgaende verbrandt
en fin dit syn de nieuwes, die syn Ld. tusschen Battavia ende
Souratte gegadt heeft

Den Comd.r

Den E. Command.r Joan Ottens, heeft ons vant boven staende geintimeert, dat daervoorens voort Comptoir Gamron, in onse negotie boecken gecrediteert hebben 't volgende te weten,

Voor 2535½ R.a van 8.en [illegible] gemunt silver bestaende in 5502 [illegible] xeraphins, d'welcke hebben gerendeert 4288½ R.o of a [illegible] propia . . . . f 5146.4

Item 16 [illegible] loot, wegende 60 mas of a 31 lb p.man lb 1860 a 6¾ M.a p.mas, aen den Gouvern.r Har[illegible] kin nasijt summa conthant M.a 405

Gaet af voortgoe & ongelt . . a 19

Rest a 10⅔ stuy. p.M.a de somma van M.a 386 / f 205.5

'tSamen daer voorn.t Comptoir Gamron, in onse negotie boecken, gecrediteert sijn de somma van guldens . . f 5352.9

Boven dat heeft zijn E. ons noch geintimeert, (t welck de Sabandaer deser stede, op zijn boeck overgeslagen is) 6 [illegible] [illegible], 21 Cannetten ende 6 [illegible] tot dittos, rendende t'samen 102½ mas, voor welcke, alsoo wij voort [illegible] onse negotie boecken noch niet hebben bedragen, wants in onse negotie boecken 't comptoir Gamron noch niet gecrediteert is, maer inde [illegible] 't selve brengen sullen, indien den Sabandaer ons [illegible] 15 M.a p.mas betaelen sal, p.advijs —

Voor d'factuyra van de nagelen, laecken, ende porceleijn welcke U E.d.t p.r [illegible] harwaerts gesonden heeft, hebben 't comptoir Gamron ter somma van f 25742.2.4 gecred[illegible] d'bevindinge vant porceleijn, mitsgaders tot wat prijs de selve verkoopen connen, hoe met de nagelen op U E.d.ts ordre gehandelt hebben, hoe d'20000 lb ditto, noch de 9 cassen laecken (doordat d'schepen hier te laet gecomen zijn) niet naer Persia [illegible] maer d'20000 lb nagelen naer Chormandel, ende de 9 cas[illegible] laecken wederomme naer Battavia, sullen afgevaerdigt worden daervan sullen in onsen op zijn plaetse handelen —

Wegen de misrekeninge in d'olyphants tanden, de 23300 a 40 groot ofte 20 stuy: in factuyra gestelt, ende maer 31 [illegible] costen, voor de differentie sijnde 9 [illegible] per lb hebben 't comptoir Gamron, ter somma van f 5242.10 gedebiteert, hoedanig d'olyphants tanden zijn vercocht, mitsgaders wat quantiteijt de novo wederomme verscheept, daervan sullen hier naer op zijn plaetse, vande bevindinge ende den [illegible] coopmanschappen handelen

U E. berichten dat U E.d.t p.r des schepen ende jachten, aen d'E. Marten Gerritsz, naer Chormandel & aen d'H.r Nicolaes Jacobsz Overschie, naer Persia geschreven heeft, daervan hebben de [illegible] aen d'H.r Overschie, p.r een der Engelse fregatten (dat van hier over [illegible] naer Gamron quam te [illegible],) adij 13 passato [illegible] gesonden, ende daerbenefens aen zijn E. in ons schrijven (t geene hier naert vertreck vas d'E. Command.r [illegible] voorgevallen [illegible]) largo geschreven, ende met onse meninge, over d'claddery der nagelen, (: in soodanige maniere als U E.d.t uyt de coppie van [illegible] (die

U Ed.t

(die U Ed.t onder ander anderen gecopieert int briefboeck toegesonden
wort,) gelieve te believen:) verclaert —

De tweede aen Sumatras oostcuste is op den 20 d.o andermael
insgelycx de copia van onse voorgaende, aen d' H.r Ouderschie
p. de fregatte, van Antonio Mamouck, (die van hier derwaerts
stroock) gesonden, sulcx dat niet en twyffelen of d' H.r Ouderschie
sal dese missiven beyde ten minste te eenigen tyt becomen hebben —
D' derde missive houdende aen d' H.r Marten Ysbrantsz, hebben alsoo
syne E. met t' schip de Hoorn van Choromandel na Battavia
stroockende was) aen den E. president Carel Reyniersz, den 16 d.o
maert insgelycx aen onse cargo gesonden de (missive
tractorende van Scheyden sadrie) p. 2 Masilipatnamse
pattamaros, derwaerts gesonden, in vougen niet en twyffelen
of U Ed.ts missive sal haer spoedigh behandigt werden —
d' andere hebben onder ons gehouden, ende sullen d'selve insgelycx
de 20000 lb Nagelen, met eenige jachten, of soo de vloote comt
met de vloote derwaerts senden.

Ende alsoo wy wyder onder de missiven die U Ed.t aen ons in dato
ult.o augusto, p. de vloote van d' E. H.r Mauritius was ommen een
raeds.r over Samros, ende p. d' E. Commandeur Joan Otterss, in dato
13.e October, door de strate van Malacca geschreven heeft
in soodanige ordre ende stijle als volgt ende behoort niet
volgende beantwoorden nochte oock U Ed.t d' advertentie
van Scheyden particulieren ander andere gecombineert (om dat
ons het schip mauw d' uytcomst van Ceylon noch onbekent zy gelieven
comen, soo leelyck om hem geen dachteringe te gevalen, ende
om U Ed.t van de noodige advysen niet te frustreren, (alhoewel
tal vry wat imperfect comt,) dese missive ten besten by
comen (& niet zoo wy geerne willen) breeder

Uyt U Ed.ts missive hebben tot ons leetwesen beooght, hoe de
4 schepen die van hier onder t' commando van den directeur
van der Graef, ady 27 April, twee directelyck ende d' ander
over Choromandel, naer Battavia navigeerden, een lange voyagie
treffen, hoe t' Serpant eerst den 24.e augusto van hier
ende der over van Choromandel voor Battavia navigeerden
Hoorn van Choromandel noch niet verschenen, ende dat den directeur
van der Graef met t' schip Leyden soo lange voor Battavia
te verschynen tardeerde, door contrarie winden ende stroomen
als onbequame galing onder de Sumatrase westcust
niet conde opcomen, ende den 13.e Octob. aldaer noch niet gearriveert
was, Wy verhoopen d' Almogende sal d' H.r Gouvern.r Marten
Ysbrantsz met t' schip Hoorn, ende van der Graef met Leyden
eerts daerna by U Ed.t in salvo gebracht hebben t' welck synde
het geerne voortaen zielen, ende naerdemael den directeur
van der Graef, met t' schip Leyden zoo lange voor Battavia
te verschynen tardeerde, dat hy den 13.e Octob. daer noch niet
gearriveert was, ende den selven soo we onderwegh van sachte

nydt en gebruyckt dat gy t'schip t'Zeepaert, (tweeck beter als Leyden besylt,) met de negotie boucken, ende missiven, als d'bygevoegde pampieren eicentieerde zynbeck toedoen, voor uyt naer Battavia te zenden, echter noch slechts der de opper coopman Boucke van Santen met t'schip Leeuwarden, (dat oock beter als Leyden beseylt) naer sonder dien, voor uyt na Battavia, (om den weyken V. Ed.t mondelingh rapport te geven) gesonden hebt, soo is het wonder wie geseyt dat t' Jacht de Bardes, met de Coppie vande missive, ende dies vanshr. overschyve, voor uyt vande vloote gezeylt, (& daer mede soo spoedigh (Godt almachtigh sy der gedanct,) by V. Ed.t gearriveert zy, om dan (door dat het eene schip beter als t andere beseylt is,) te bevorderen dat V. Ed.t onse missiven zoo spoedigh als mogelick zy toecomen mogen, soo hebben desen Caeft ervolgens V. Ed.ts ordre dubbelt doen copyeren, ende het met den E. Commandeur Joan Ottens noodigh gevoordeelt, dat eene duplicate, met eenige bygevoegde stucken V. Ed.t per t' Jacht ceyn Rotterdam (t'welck het beseylt te Jacht vande 4 iachten is,) voor uyt met zoodanige goederen, (als V. Ed.t uyt de nevensgaende factuyra, geliefft te sooghen) vande vloote soodra mogelyck toegesonden werde, Invougen eene, daer mede, Godt almachtigh laet het spoedigh by V. Ed.t arriveren) voor uyt naer Battavia navigeren zal.

Hoe d'E. Hr. Doctor Pieter Vlack van hier met de schepen Bommel, den Bosch ende Egmont, den 10 Maert A.o passado, by de schepen van Battavia te weten prins Willem, Zeelandia ende Zutphen, inde Tafelbay, wel gearriveert, ende den 25.e daeraen volgende, met de gemelte schepen, van daer naer patria gezeylt zy, hebben met eige uyt V. Ed.t missive beooght, wy hoopen Godt almachtigh, zyn E. met de gesonde vloote voorders spoedigh int patria In salvo zal gebracht hebben; & dat V. Ed.t eer dese missive ter handt comt,) ouder d'bevindinge van zyn cargasoen wat prijs den dieuren Indigo, t' Cattoene garen, mitsgaders de 8420 st.r witte bredde Negapoutse bastars, als de 4110 st.r swarte bredde dittos de Neggepour ende de 2600 st.r smalle witte Bastas, ende anders aldaer gerendeert hebben, van d'E. Hr. Mayores antwoort, zal becomen ende wort seenige, onder Coromandel toegesonden hebben, twelck ons daernaer te reguleren met verlangen te gemoet zye

Met t' schip Fredrick Hendrick (als V. Ed.t uyt d'Copia vande missive, p.r d.t schip aen d'Ed.: Hr.en Mayores geschreven ende uyt de Coppia vand' factuyra, d'welcke V. Ed.t poenderbaten toegesonden syn connen beooght hebben,) hebben nadeder inde aen d' Hr.en Mayores —

2000 p.s witte smalle Bastas op haer Ed.t: eysch van . . 4000 st.
1930 p.s swarte bredde ditto, op den Eysch . . . van . 2000 st.
2000 p.s witte bredde dittos op den eysch . . . . van . 3000 st.

Neggapoursse Bastas gesonden, ende alsoo wy (als hier naer zal verhaelt werden) tegenwoordigh geen volck in Agra houden, d'ondercoopluyden Francoys timmers ende Simon Jansz met den Indigo van daer herwaerts op ontboden hebben, —

soo Wort

soo en wetten in Neggapour ende Suratte, (om in December
toecomende naer patria te zenden) geene bat als geprocureert
ende voor d'aencompste naerder advijs ende ordre van U Ed.
becomen, geene geprocureert werden zullen.

Sodanige desen Jare met der Moorsche ende Banjaensche
goederen, op vracht naer Gamron te voeren gehandelt
ende hoeveel datter vande vracht geprocedeert zij, als oock
welcke dinge wij gheschoncken hebben, mitsgaders hoe spade
(doort wachten naer de Bataviasche vloote) onse schepen in 2
scheeps vlooten, daer mede naer Gamron gestoocken zijn —
hebben U Ed. voorens in desen genoteert, d'Moorsche ende banjaensche
goederen, sijn desen Jare van Amadabath ende Agra, mede
al vrij wat laet aengelanght, soodat wij alsmen al met de
drie schepen Wtrecht, Rotterdam ende Bredam, niet naer de
Bataviasche vloote zoo lange gewacht hadde, echter deselvige
sonder die niet voor 15 January zouden hebben connen naer Persia
steecken, t' schijnt dese natie eeten hadde voor haer, (sij soecken
maer een courtoisie ende groote accommodatie, als die wij aen
dien Coninck ende zijn onderdanen als aenden coninck van Persia ende
de zijne proefferen, ende sulcx te doen gehouden, ende haer t' selvige
uyt wel weygeren connen, dan om ons met force daertoe
te constringeren, of om haer goederen soo achter de schepen
lange op te houden, daervan soo veele wij noch bemercken —
connen, en zal hem den Gouverneur Hackim Nassir Siumna
soo importuyn ende soo onbeleeft tegens ons niet aenstellen
als Mirmosa voor desen wel heeft gedaen, sulcx dat wij haer
dese accommodatie met haer goederen naer Gamron te voeren
(als onse schepen aldaer doch immers derwaerts moeten steecken)
ende 10 a 12 dagen naer gelegentheyt des tijts daernaer te
wachten niet wel ontseggen connen, d'vrachten zijn als U Ed.
schrijft seer gering, ende mogen omme d'aencompste van importan
ter voyage (t' sij om de besettinge voor Goa ofte anders
waer te nemen) te desisteren in ghene consideratie getrocken
werden, dan alsment daer op niet toe en legt, soo zijn dese
geringhede, (daer doch andere d'Engelsche die haer in desen
gewillig thoonen, en t' oock maer op vracht loopen t'aenleggen
met doorgaen) haest mede genomen, U Ed. seggen in haer
missive, menende Gouverneur Mirmosa zoude aenseggen
hoe U Ed. ten dienste van zijn Mat.te onderdanen wel
genegen bent haer goederen op de vracht over te voeren,
mits dat de vrachten, (want se soo cleyn ende gering zijn dat se
het vierde part onser oncosten [illegible] connen) wat
verhooght werden, hier toe zoude men alsmender precys bij
persisteerde, ofte anders t' ontwoorden [illegible] prompt
ontsegde, ende d'Engelsche mede van geen [illegible] wel
connen, ende haer daer toe constringeren connen, dan als
ieder om strijt (gelijck d'Engelsche nu hebben) met der
Mooren ende Banjanen goederen, in haer schip de Wesel te
scheepen gedaen hebben, die in sijn schepen over te voeren

vracht

vracht, soo en is 't niet doenelyck ofte mogelyck de vracht verhooght te werde, d'Engelsche president heeft over de verhooginge der vrachten diversche malen veel onnige discoursen, tegens ons gehouden, daer tot genegentheyt (als hy ende wy hier over met malcanderen quamen) om geene goederen, voor de Mooren, op vracht naer Gamron te voeren, ten zy sy meerder vracht (als deselve lange betaelt is) betalen, ende alsoo wy daer toe (conde[r]s accorderen met dito antwoorden) van U Ed.t niet voor raetsaem achten hebben geen gelt toe seggingen daervan willen ofte connen doen, 't zal soo men zulcx doet, ten ware met den Gouverneur gestricktelyck daer toe bewogen conde, een grooten haet en nijt over d'E. Compag. verwecken, ende tgene men in meerder vracht zoude mogen verdienen, zullen sy (: mits soo vele contrabanden, in de cleede packen mede als ingepact sijn, ende in de slyckhe, of te andere (die by 't gewichte geschept werden) d'selve soo vele minder betalingen aen te geven :) het inde vrachten weder comme soucken te verhalen, want haer cleede packen niet naergesien, en d'andere die opt gewicht vracht betalen, niet naer gewogen werden, maer dit als schepen gaet alsoo alleen hier voorts in desen brieff geschreven, op d'Bonafide vande Coopluyden, ende op de bevindinge vande toellnaers, ende d'marckdeeraers, als sy dat aengeven ende schrijven doen, ende ick twijfele ooc hierinne geen redenen om d'E. fraude voort te comen, ten sy men de cleede packen open ende naeziet, ende d'goederen die opt' gewicht geschepen werden naerweeght, 't welcke de Coopluyden principaelyck de grootste niet verstaen en sullen, ende ooc niet wel doenelyck sy, ende ooc (alsoo de packen die wy afschepen niet geopent, maer op ons woort aengenomen ende betaelt werden) alte onredelyck wesen zoude ——

De praeminentie die men den Sabandaer den Gouverneur, den tollenaers vand' Alezandigo, Naan Sieraf, Godmarckdeeraer vand' Logie vergunt, eenige haerder goederen vrachtvry naer Gamron te voeren, is meer een quade gewoonte die van outs in gebrulcktigt sy, als dat haere meerwekelycke dienen [illegible] het meriteren, ende alsoomen dit niet wel excuseren can, ofte sy souden meynen haer vele te cort geschiede, soo moeten comans de persoonen niet afgunstig te maken, dit noch soo al (gelyck ooc mede inde Jadreyxe schenckage aen diverse persoonen geschiet) dulden ende daer inne discreet handelen ——

Hoe U Ed.t apprehendeert, ende 't voor wel gedaen hout, dat men t' cleeden retour voor Battavia geprocureert heeft, inde schepen alhier van hier naer Persia of Gamron getrocken geschepen ende den Opper Coopman Nicolaes Jacobsz overschepe daerdoor [illegible] aengeraden hadde dat hy uyt de geselve cleeden alle de gene, die aldaer met 25 p°. advance connen vercogt werden

uyt d'schepe

uyt d'schepen, lossen ende vercoopen zoude, mitsgaders soo U. Ed.t recommanderen, dat naer desulcke cleeden, die voor Battavia geprocureert offte gedestineert zyn, daerwaerts ouer met partimento factuyra (om alsoo inde kennisse der cleeden handel te comen, mits dat U. Ed.t tegens het verstrecte weederomme door ons ten geheele of ten deele, op inkoops gecrediteert worde,) senden souden, hebben uyt U. Ed.ts missive verstaen, waerop wy U. Ed.t antwoorden U. Ed.ts ordre om dit zoo te achtervolgen, ons deesen Jaere te spade toegecomen is, ende voorts dat zoo men dit zoo achtervolgt, ende datter in Gamron, groote partye cleeden uyt 't Batavische retour mochten vercocht worden, (des niet om andere, (als d'schepen hier weederomme van Gamron aenlangen) in practyke te procureren, ende om die met d.to schepen na Battavia te senden te oorsaeke zyn. Invougen wat cleeden datter dan in Gamron uyt het retour vercocht werde, soo veel te minder na Batt.a soude werden gesonden, 't welck naerder ordre U. Ed. ons deesen aengaende, in toecomende [illegible] sal sonder faute nagecomen werden. —

Wy hebben met aendacht uyt U Ed.ts missive aengemerckt ende naerder uyt diegeen, door U. Ed.t aenden E. Heer van Ommeren zal.r per Jongt te vloote geschreven gesien, hoe hooge, hoe serieus, ende hoe ernstigh U. Ed.t den cleeden handel op Persia aen te vangen recommand.t, bedanck ende beveel dat deselve zonder eenigen uytstel met goede voorsichtigh.t ende ryp overlegh, (doort senden van monsters uyt Spahan herwaerts ouer) door ons op ditto monsters eenmael ter handt genomen wordt, ende dat men om te minder misslagen te begaen (om in d'kennisse vanden handel te comen ende om al doende te leeren) die met een incoop van omtrent f 50000 gl. soude dienen te beginnen, ouer 't stuck vanden handel & om de monsters der wel getrocken soorteringe herwaerts te senden, hebben wy aenden opper coopman Sr. Nicolaes Jacob Overschie, in dato 9.e January A.o 1635, per de vloote van Vander Drach, ady ult.o Juny per terra, ady 25 novemb. per mare per de fregatte van Hagel maendts, ady 15 february per de vloote vanden commandr. Pataeka, ende Jongst ady 13.e Meert, per ende fregatten vand' Engelsen ouer Gabril geschr. ouer dezelvige geschreven, ady 26 passato, per 't Engels schip de Discouvery, in dato 3.e Maert, antwoort vand' Sr. Overschie becomen, inde welcke syn E. schryft, dat hy op de 8 packen monsters van cleeden, die hem per de vloote vanden directeur vander Drach, toegebracht waren, [illegible] ende met alle ongelden f 5037.3.8 maer f 659.4.8. avance heeft, dat soo een avance [illegible] niet meer als omtrent 13 per c.to syn E. schryft voorts dat dese cleeden handel aldaer seer ongestadigh is, datter groote partyen dit Jaer van Agra, Lahoor gebracht, ende eenige van dien (door dat den grooten heer van

Constantinopolen

Constantinopolen heeft insgelijcks desen voorleden Somer
met een machtigh leger den persiaen [illegible] wesen besoucken, ende
het Casteel Revan, vanden Coningh van Persia houdet, door
welcke ende de Coopluyden die iaer nyet naer [illegible], als ander
plaetsen [illegible] derwaerts trecken [illegible] syn. Item dat gij
met de [illegible] dat d' Mooren [illegible], noch altijt
met den toevoer continueren, groote winsten op [illegible] doen.
dat deselve 50 pcto. ongelden om die van agra ende Lahor, tot in
Spagan te brengen supporteren, ende dat die vanne Souratte
ter zee uyt te voeren tot in Spagan te brengen, d'oncosten
ontrent 40 pcto. zijn. als nu hier d' ongelden, om die van Agra
tot Souratte te brengen bij voege dat ontrent 14 pcto. is so
souden d' oncosten onderweegen van Agra, over Souratte
Zee in Gamron te brengen, ende van Gamron die
opwaerts in Spagan te voeren, 54 pcto. supporteren, als hier
nu 4 pcto. voorvracht, ende 10 pcto. voortol, die de Mooren
in Gamron te betalen aftrecke, soo zullen wij die
ter Zee soo oncostelyck van Agra, over Souratte
ende over Gamron naer Spagan, als de mooren die van
agra te lande derwaerts voeren brengen connen, dan de moor[en]
(soo hr. Overschie schrijft, ende soo hem aldaer bericht werd)
reysen ende [illegible] ind' quartieren van hindustan, agra, lahor
&a. [illegible] Jaren lange, [illegible] op [illegible]
tyt te maken, soeckende [illegible] sorteringe, doende
grooten [illegible], [illegible] de landen ende de plaetsen [illegible]
daer onse Compag. [illegible], ende dat onse
[illegible] (soo ditto schrijft) [illegible] altijt
doorde Marcktwaerts worden gehandeldt, als meer ander
redenen &a. wij gelooven dat hier al wij wat aen is, ende dat
den Ondercoopman Dirck van Wolfswinckel, die den [illegible]
[illegible] onder d'administratie vanden
opper Coopman Salomon Voorknecht heeft [illegible], (die welcke
jegenwoordigh bij hr. Overschie in Persia is) [illegible]
[illegible] 8 packen too weynigh advance [illegible]
hebben, [illegible] hr. Overschie voorgeeft [illegible]
Versheyde monsters van diversche sorteringe van [illegible] 3
der Custe gebrochte cleeden, die aldaer d' meest te advance [illegible]
ende altijts spoedigh connen vercocht worden schrijft hr.
Overschie, dat in [illegible] zijn, ende ons [illegible] (wij [illegible]
met den [illegible] geschiet ware) [illegible] Engelsch. offe [illegible]
onse schepen arriveren, met onse schepen met [illegible]
senden, ende dat zyne E. [illegible] het toecomende Jaer [illegible]
[illegible] cleeden, als syn E. [illegible], van herwaerts te [illegible]
comt [illegible], soo wanneer ons [illegible] monster [illegible]
toecomen, soo zullen wij soo draet mogelyck de [illegible]
[illegible], trachten te [illegible], en daer toe gelt [illegible]
[illegible], niet en [illegible] dat ons, om [illegible]

te hooghe

te vervolgen, (alsoo deselve eerder meest in Agra Noggapour bazaar poura, ende daer ontrent moeten gesocht werden) als om den Noggapoursche handel tonvreeden te onderhouden, oock mede om de negotie in Agra waer te nemen, meerder becommert als dat wy ons confideert Jonge quanten, die kennisse vande Lywaten ofte vanden lywaet handel hebben, wien men desselve om die te procureren opleggen mogen gants, ende gaer onbeloot vinden, ooch Jegenwoordigh anders niemandt hebben die daertoe emploÿeren connen, als den Coopman Arent Barentsz, die desselve wel advoseert uytvoerden, ende soodra Inden Noggapoursen Lywaet handel, wenige voordeelen te behalen zyn, dieselve door syn experientie wel intreyn, ende tot een goet succes brengen soude, dan als ditto daerzonden soo hebben ondertusschen niemant, die ervaringe ende kennisse vande Lywaten heeft, dienende In Arent Barentsz plaetse in Amadabath Cambaya & Brodra connen gebruÿcken, ende alsoo d'Ed. nyet geneegen is, wenige Coopluyden die voordesen In dese quartieren van Coustratte ende hinder laes hebben gedient, (omits de menighvuldige particulariteyten ende facties diedeer door deselvige bedreven geplegt zyn,) herwaerts te zenden, zoo sullen de nieuwe daerinne moeten opgebrocht werden, U.Ed. seggende ende gaet... ons dies eens (waervoor wy oock op thooghste danckbaer syn,) dat U.Ed. ons den Lywaethandel, ende d'uytvoeringe vandien op particulier intrest te brengen, soo wel als yemant die d'E. Compagnie gedient heeft, toevertrouwt, wy bevinden tusschen dese quartieren ende Choromandel een groot onderscheyt, op Choromandel, wort den m... Lywaten met onse eygen handt ontfangen, de procure der Lywaten op Pettapoulii ende Naÿnapoulii (alwaer mensie in 2 a 3 dagen transporteren connen) werden door ons selfs bevoordert, van paliacol ende Dadtseron quamen ons de Lywaten tot thuys, passerende door onse handen om die aen den bleecker te geven, maer hieerdende... yets aen d'plaetsen waeren naby, de versprochen om sulcx te bedrieghen souden daer licht geschieden, men souden hem oock om t'selvige te bedrieghen zonder ... vantyt derwaerts transporteren daer en contra inde Quartieren de Douckes, in Noggapour 50 dagen reysens vande handt zyn, sonder dat wy die alvoorens sien, door anderen ingecocht, ende ... vandie Ingecocht synde gemballeert, andere ... 4 a 5 maenden daernaer aenlangen, is den Incoop dan nyet wel geregueert en genegotieert d'partye is Ingecocht moeten die behouden, om de foute te bedrieghen is te laet, In Amadabath Brodra ende Cambaya worden de Douckes ooch aldoor anderen, ende nyet door ons Duytsen ons gesichte ontfangen ende gemballeert, zoodat In plaetse dat op Choromandel meest door onse handen gingh, het hier door ander gheschiet, ende in plaetse daer met Lywaten t'ontfangen onsen tyt doorbrachten hier daerinne anders nyet connen dan

alsoo wy

alsoo wy ons uyt Souratte nyet wel transporteeren mogen, goede
ordre daer toe te geven, ende op de noodige advysen die daer
toe sijnen behoorlyck te wesen, dat de negotie aldaer in goede
forma gehouden, op d'ongelden behoorlyck gelet, d'comptoiren van
contanten naer den eysch te versien, d'goederen behoorlyck te
ontfangen ende af te schepen, d'vloote hare dispatchen te
bevorderen, d'Moorèn contentement te geven, U Ed.t met
behoorlycke advysen na Battavia, ende d'E. Heer Mayer
naer t patria, ende d'Heer Overschie na persia, ende d'E. Heer
Marten Ybrantsz in syn pleatse int Caree (?) reyninck naer
Chormandel, als andere te dienen, ende voorts met wederom
aen te gaende, 't welck alle meest voor onse handen gaet
ende beswaert, ende hoe de saecken wel bevyden sullen, behartigen
wert, t'anders niemant aen hapert als dat onse minder
onse orders wel nacomen, ende dat d'E. Compag.e van haer
behoorlyck gedient, ende wy vanhaer wel gedacht.t werden

U Ed.t tracteert voorders in U.E. missive hoe U Ed.t ondervonden
ende meyninge [illegible] om op Choromandel te onderstaen
of men aldaer d'Portomoedatie Souratse Sortiringe cleeden voor
Battavia & persia, nyet en soude connen inbreyn gebracht
int werck gestelt gemaect, ende tot minderen prys als
hier gecocht worde, hier over hebben ady 27 april pr schip
N. Hoorn, en de [illegible] A.o passato, en packgen allerhande
monsters van Souratse Lywaten naer Chormandel
gesonden, ende d'Heer Marten Ybrantsz om dit te effectueren
ende te onderstaen, ende om d'advance vande Masulipatnam
clederen impartiale treckon, soo hebben aende Heer Overschie int
9 January A.o passato, pr Vloote ende ady Ult.o Juny pr [illegible]
geschreven hoe wyt noodigh, ende voor d'E. Compag.e proffitabel
oordeelden, dat syn verdelinge monsters van [illegible] soo van
chyts, longies, ende andere, sulex aldaer voor de Mooren van
Masulipatnam gebracht, ende met goede advance stytten
werden, d'soodanige monsters (den prys wat sy in [illegible]
geeden daer op getrocken,) naer Chormandel senden, ende
ende voorders hoe wy ondervonden & op Choromandel geschiet
hadden, dat d'mederematige perten van goede waterringe,
by d'Jentyven in pallicatte wel gebrocken zyn, ende door
particulieren (die dieselve uyt persia daer gebracht hadden
met goede advance vercocht waren, oversulex (om geheel niet
daervinden sondert d'E. Compag.e voordeel door te comen can
onversocht te laten,) oordeelden geen quaet conde geaccorderen
een cleyne partye dusdanige sorteringe, tot d'somme
van 150 a 200 R.a van achten, gecocht, ende derwaerts aen
gesonden werden,

Hierop antwoort Heer Overschie in syne E. missive Dato 3
passato, ende sendt ons pr t'Engels schip Dediscoverie, (om de
derwaerts tocomen produwe te senden) partye van 100 stk perlen

versonde

costende t'samen de somma was ƒ 2041.5. ende schrijft daerbeneffens
t'volgende: d'Engelschen hebben hier dit Jaer eenige cleeden
uijt Choromandel becomen, sonder dat die vande handt willen,
hebbende sij hun groote quantiteijt van rauwe chijts die alhier
vercoopen voor ƒ 7.-.t' stuck, gelijck U.Ed. oock eenige van
chijts ende longijs ter monster heb, soo vel hellen nijet hondert
want daer geen wint op en is, mede als de cleeden schaers
hier moeten souwe leggen, den Juweel affgetrocken soo
bedraagt de winste gans weijnigh.

Noopende de peerlen — Godt weet hoe geerne wij wenschen
U.Ed. eijsch te voldoen, ende connen doen getuijgen met alle
onse Comptoiren oock, hoe weijnigmael In Spagen als in
Damron, eenen quantiteijt peerlen besichtigt hebben —
maer die soo nijet connen becomen als U.Ed. oock eijscht van
rontte ende wel gebatoerde sorteringe, de Coopluijden van de
peerlen willen die nijet laten uijtsoecken, gelijck U.E. mede
geleden te verstaen, dat een Coopman om geringe winste
d'beste uijt het getal niet en sal laten uijtsoecken, ende moet
sijn U.Ed. hier nevens toesendende, 100 st. vande beste peerlen
die hier gelevert connen becomen te wesen.

10: st.x wegende 27 caraet a 75 Ma. t'caraet comt	Ma.	2025
30: st.x wegende 41 caraet a 44 Ma.		1804
30: st.x wegende 33 caraet a 28 Ma. t'caraet		924
30: st.x wegende 25 caraet a 18 Ma.		450
100 st. tsa costen t'samen de somma van	Ma.	5203

— ofte Ra 800 6/13, zijnde ƒ 2041.5. voorverclaerde somma alhier
t'comptoir — ende wel sullen verbeteren &a.—

In de Lijwaten nader luijt vant Bouden — landen, sal van
Chormandel op parsie nijet wel te advanceren zijn —

De peerlen hebben hoogt zijn schoon maer seer duer ingecocht
by [illegible], souden men de selvighe hier wel 40 a 50 pcto. beter coop
als deze in Damron ingecocht zijn coopen connen, sulcx dat in dijen
op dezelve In Palliacatte, sonderlinge geen advance
soo te behalen zijn met een der Jachten oft schepen
die van hier naer Choromandel steecken sullen de selvighe
derwaerts senden.

Om de Gouratte Lijwaten op Choromandel te doen naermaken
ende te trachten die aldaer tot eenen minderen prijs, als hier
Int vrijen te brengen daervan schrijft d'E.H. president van de
Kemmerer ons in sijne missive dato 29. Novemb. t'volgende
dewelcke sijnde hijgen schrijvinge —

Noopende de Gouratse monsters, sullen wel becomen hebben
in de quartieren ontrent Masilipatan, als oock om de
Zuijt getracht int verschillen cleeden, eenige proeven als
daer zijn de megros cleeden, Lange ende corte Bicquamaes
ende andere soorten om de Zuijt connen becomen; dan connen

Vreijheden

verlegen, ten soo slechte als demonsters te maecken, niet beter
daer doorsoogte inprijs als den Souratsche duyren incoop souden
comen te staen, d'andere sorteringen souden niet wel vallen,
weten daer inde het verwen, pappen ende cloppen op die Custe
niet te bequeem, noch omgaen souden ook den prijs van Sour.
te houden gaen, 244 stux, als uyt extract van factura gesonden
te sien, sijn van Choromandel na Battavia gegaen
hoe daer Ed.t die bevallen, ende oft daerop geene sullen
staet over t' soorten tot te senden, ende wat tuyschen gedaen
t' voordere maecken derselffs opgeslagt &c.a

Ende alsoo wt dit bovenstaende schrijven van d' E.
H.r president ende Raet van Suratte, ende de negros cleeden
ende stoquamas aldaer, soo grove als hier niet de voldoende
gemaect werden, ende dat die duurder als deselve van hier
souden comen te staen, mitsgaders dat d' ander geporte
gecleurde, ende gesonde lywaten aldaer niet practicabel
sijn, soo sullen d' selve (te meer d' lywaten hier ... over
tot wy wat afslagh zijn gecomen,) van dese Quartieren
beter voor Battavia moeten gesonden werden, hoedanige
U. Ed.t de selve die op Choromandel, naer de Souratsche
monsters gemaect sijn, bevallen, sullen t' synder tijt geerne
verstaen.

Noopende den Cattoen, wy hebben seer geerne uyt U. Ed.t
missive gesien U. Ed.t t'approbatie ende voorwaer gedaen hadden
dat wy inde schepen Banda ende s' Hartogenbos, d' ledige
scheepsruymen ende tusschen de houten vande packen met cattoen
hebben doen vol stoppen, mitsgaders hoe U. Ed.t t'selve
soo inde schepen, die naert patria strecken te achtervolgen
ende d' ledighe ruymen der schepen die van hier na Battavia
comen te versoecken daer mede te vullen, recommandeert
waerop wy aen U. Ed.t t' volgende antwoorden te verstaen.

Alsoo den Cattoen desen Jare, nochtans de een cant in prijs
lager, als die, die met Banda, ende de Bosch naer t' patria
ende als die dit voorleden Jaer naer Persia, ende de 100
packen die wy voor Battavia gecocht hadden gedaen zijn.
ende dat den nederbaersten cattoen, die wenigh geschiet
als de Souratse geordelt wort, tot op 79 m.a de candy
van 610 lb gedaelt was, t'welck omtrent 1 1/3 st. t' lb
buyten alle oncosten incoops sy, soo hebben wy ons daeromme
resolveeren goede partyen te coopen 65100 lb, ofte 105
candy bestaende in 511 balen tot de coop, ende deselve
t' scheepen, om naert patria, persia, ende Batt.a t' senden
int schip t' wapen van Rotterdam te scheepen, uyt welcke partye
alsoo der aende Ladinge vant schip fredrick hendrick
... manquerende, hebben de ladinge van d.o schip
met 170 packen (die a rato vand' 511 bovengenoemde packen
geadvanceert behoorden in te houden 21657 lb) gesuppleert

ende soude

ende d'fouten, vand' packen, als tusschen dell vangen vas t'schip, daer niet wel gecoopt, soo desen cattoen in int patria 20 a 25 groot, (200 als U Ed.t schrijft de Jonge te prijs Courante, mede de selvige int patria vercoght werde t lb vendende, t'soude een goede aduanço zijn, wij meijnen dat den cattoen, die int patria voor dien prijs vercoght wordt, schoongemaecten ende suijveren cattoen zij daer deselve niet gee schoon gemaect, maer eenelijck de notten daer uit gedaen zijn, ons sal verlangen te weten, wat de selve maecken, onder de bevindinge vanden selven cattoen mitsgaders tot wat prijs die aldaer vercoght zijn schijnende, tonis hier niet mogelijck noghte ooch niet practi, quabel, datmen den cattoen alle soodanigh comen gesuij, vert, ende schoongemaect crijgen, als deselvige omdat daer was t'cattoen niet geraecht te spinnen verlicht, ende alsoo U Ed.t in onse Instructie stedt, wij bij goede gewassen vanden cattoen, U Ed.t Jaerlijcx in goeny packen sode gesuijvert, ende soo dight gepact als eenighsins geschieden conde, soude datter toecomen, soowel cattoen alsoo in d'eerdige ruijmen verscheeps, soude connen geschepet worden, ende alsoomen den cattoen soo wel als wij begeeren niet en connen gesuijvert krijgen, ooch datmen voor den candij cattoen van 620 lb te suijveren 49 M.a moeten betalen, ende daerenboven int gesichte, noch 48 lb op de 620 lb [illegible], als omdat de packagie, met alle de ongelden daent affschepen, (alsmen die begroot) imbalt.to 45 p.cto (soo als U Ed.t in onse Negotie boucken, in een post van 30 packen, ingoudende 3720 lb zal connen bevoogen) comt te bedragen, heeft het ons wij wat scrupuleus gemaect, inderder partije als d'511 balen, (eer wij onder de Bevindinge, vand' 20 packen, die U Ed.t met t'zee paert (Chaloupe) gesonden zijn, antwoort bequamen) te coopen, sulcx wel vernoegt, U Ed.t ons de bevindinge der selver geaduijseert hadde. —

Vande 511 packen die wij In Rottordam hadden geschepet, sijnder als voorens gesecht, 170 met Fredrick Hendrick na parsia gesonden, ende d'overige resterende 341 d.to (alsoo de Batavische vloote tardeerde te comen) sijn mitsgaders de 80 packen die over vant voorleden Jaer overgebleven zijn, met Rottordam soo als hier voorens in desen verhaelt, naer parsia, omd'341 - aldaer te verkopen met d'meeste aduanço te debiteren, ende d'80 Indito schip voor Batavia. tselat naer Gamron gesonden, wat aduanço deselvige aldaer renderen zullen eert tontijt

Naer dat

Naer dat van den Commandr. pulicatta, alhier met de
vloote vanden E: Hr. van Ommeren zal: aengelandt, ende
t'schip Amboina naer patriate hebben geresolueert waer
soo hebben oock getracht, de ledige scheeps ruijmte vand.to schip
met cattoenen te vullen, maer alsoder maer weynich ge-
pactse open, ofte ledich ouerich was, hebben daerinne
geladen meer, als 4984 lb nederbaersche cattoen, die de
candy 80 ende 85 Ma. incoops cost, comen schepen, sulck dat
noch 30 packen Souratse cattoen, die wy meerder als dese
geocht hebben, hier ouerich gebleuen sijn, d'welcke daerna
ind'schepen, (die naer persia genavigeert zijn) voor Battauia
cargasoen, wel geimbaleert by provisie gescheept is —

Seven packen, schoone gesuijverde cattoen, die wy
expres, tot een preuve hebben laten zuyveren, ende schoon maken
wordt U Ed:t neffens desen int schip Zeelant. wegende te
samen 1552½ lb costende met alle ongeldes daerop, geschu
verteert, d'somma van ƒ 241:2: — toegesonden, ouer de
bevindinge, van desen, daervan dat zoodanige groote quantiteyt
becomen connen, sullen met den eersten hebben antwoort
van U Ed:t verwachten —

106: packen yder pack van 207 lb, synde lb 21942: schoone Sourat
Indaigon gesuijverde cattoen costende Incoops de candy van 63
a 112½ à 114: Ma. hebben dien om of de vloote van persia
weder aenquamde, om ind'selve te schepen op voorraet gecoc
dan door dat het nu inden tijt ende t' saysoen is dat, de mala
baertse handelaers hier comen, d'welcke haer Coopmanschappen
aenden Souvern.t tegens cattoen troquere is dat deselve
soo niet, (mits dat den Souv.r alle die van buyten com
aenbrengt,) in quantiteyt te becomen, ende oock bouen dijt
sulke in den prijs houdt, hiermede duncket ons hebben wy van
cattoen genouch gehandelt, soo U Ed:t mögen datter
groote partye voor Battauia ende t' patria op voorraet
gebracht worden, salt ons ouer Choromandel, intijts dienen
geaduiseert te worden —

In onse Instructie heeft U. Ed:t ons geordineert, als
den rijs alhier conde gebracht worden, tegens ontrent de 30
Ra. van achten t'last. U Ed:t dan dan hier geen ledige
scheepsruijmte zoude laten toecomen, wy wel laudabele ad
siseeret worden, als dat jaer, namentlijck vant t'uytgaen
vant Jaer Ao. 1634, tot het beggin vant Jaer Ao. 1635 —
in April dat de vloote, van hier naer Battauia streckte
als wanneer den rijs seer duere was, het welck heel
desen Jare is hier den rijs soo goet coop geworden, als die
by cants voor de calamiteyten geweest zy, sulcx dat wy
als voorsz bepaelt, 465465 lb ofte 15015 man rijs costende
incoops 28 Ma. de candy van 620 lb, int schip t'wapen
van Rotterdam gescheept in 3003 sacken geschept —

d'selvige

ende de selvige om die in Aracan tonduwer ten te becoopen
met ditto schip derwaerts, anders opper coopman Nicolaes Jacobsz
ondersocht, gesonden hebben, naer dat noch berichtende soo comt
deselven rijs met alle oncosten, t'last van 3000 lb, op 37 3/8 r.a dan
achten te staen, dat met U Ed.s ordre 7 3/8 r.a differeert
die dienvolgens laet u Ed.t die ons ind' Instructie ordineerde
te coopen, gebrocht zijn. Naer dat wij dan hierover difficul,
teerden om die na Battavia te zenden, naer dat dezelve
met t'schip t' Wapen van Rotterdam na Aracan sonden
ende oock naer dat commandeur Pattacharoste, al naer
Aracan vertrocken, was, soo gevoordt ons op den 26 februa.
door de opper coopluyden van Masilipatam, ady 25 Januarij
van daer afgesonden, seecker extract uyt de missive, die U Ed.
ady 13 Augusto, van Battavia per 't schip Maes tricht
aen den E.d. heer Gouverneur
Marten IJsbrandtsz hebt geschreven, uyt t' welcke bevonden
hebben hoe U Ed. d' E. heer Gouverneur Marten IJsbrants
recommandeert, dat zijn E. u jaerlijcx 1000 a 800
last rijs, per de schepen die van hier over Choromandel
naer Battavia zullen aangeseylen senden zal, Item dat het
U Ed.t weynich schaedt, alsoo aldaer om rijs benoodicht
zijt, of U Ed.t verlegen ofte overjarige rijs toecome
ende voorts &ca. — Soo de opper coopluyden van Masi,
lipatam, ons dit extract van dese brief af, per orra hadden
gesonden, wij souden hier meerder rijs gecocht Ampeadts
van Dudewater U Ed.t t' schip t' Wapen van Rotterdam
met d' cleeden de cattoenen den rijs toegesonden hebben

Ende alsoo ons d. E. Carel Reniersz uyt Paliacatte
in sijn missive dato 29.e november ende ult.o Januarij schrijft
syne daeraen U Ed.t dit soo wegen den rijs op rede naer
niet en zal connen doen ende dat hij aldaer, boven 6 a 700
last per pady, ofte mijnen (tegens dat de schepen daer comen),
niet en zal connen becomen, Item dat d' selve noch veel
duerder prijs, (dan U. Ed.t hem ordonneert d.to te coopen) becomen
zal &ca. —

t' Voorsz vergaderde naerder overdacht, ende aengemerckt hebben
ons nu noch naerder, d' schepen t' separeert ende t' is weer toegecomen
ons nu noch naerder, d' Commandeur Joan Otters —
Wang, soo hebben met advijs vanden E. Commandeur Joan Otters
goet gevonden vijf lasten, ofte 17000 man rijs niet tegenstaende
d' selvige in rijs meerder, als die in Rotterdam geschreven
hebben gedaen zijn, te coopen, ende inde 2 voornoemde
schepen voor Battavia te schepen, sulcx dat dese 17000
man, of a 34 1/2 lb per man 686500 lb a 3000 lb per last
synde 229 last toe rijs, bestaende in 3400 dubbelde dats
sacken, tot 34 1/2 m.a d' candy van 20 man of a 34 1/2 lb per man

44

van 690 lb, gecocht, in d'bovengemelte schepen gescheept syn-
ende U Ed. nevens desen toegesonden wort, t'cost vande sla-
ryse compt met alle oncosten op 30 4/5 R.a van achten a 51 st. p.
R.a gerekent te staen, de potten sackies daer deselvige ingescheept
is, behalven die grootelyx dan deselvige alsoo van ge-
dicht, vast eenmael gemaect zyn, sullen d. E. Compag. als
den ryse uyt is, tot cardoes kunnen, en andere dienen connen.

Boven desen ryse hebben wy dit jare, alsoo den ryse die
d'E. Commandr. Bruyns, ende d'E. Hr. van ommerens vloot
van Battavia, tot provisie voor de voyage medegenomen
geconsumeert was, noch groote partye voor beyde d'vloot-
(als hyer naer soowanneer van de schepen oncosten tractemen-
spraken sullen) tot haere provisie gecocht, t'welcke der schepen
oncosten, (als U Ed. uyt t'specificatie bouck geliefft
te doen bevoegen) grootelyx beswaert

D'tarwe gewas is hier oock desen jare wel geslaeght
d'man van 34½ lb hebben voor: 1 5/4: Ma. connen coopen, dan
alsoo haer Ed. haer begouverneeren daer van [illegible] Jappan
gevoughlycker, ende tot minderen prys als die hier ende in
Parsia gecocht wordt becomen condt, soo en hebben (onder
[illegible] U Ed. die zelve afschryft gebleven gecocht

Wy hadden zeer geeren gesien ende van hartes gewenst ge-
dat U Ed. onse vander Crabbe, Verknechts, ende van
tevrickx, negotie boucken ter behoore tyt toegecomen waren
op dat onder de bevindinge desselfs, van U Ed. [illegible]
gehadden mogen antwoort becomen, hoedanich U Ed.
verstaet, tot wedersetten de quade vertrocken schulden
die voorkinckt int particulier buyten zyn negotie boucke
in Agra met de Coopluyden heeft gehouden, (d'welcke dit
tegens d'43732 3/4 R.o opgeleyde penningen ballanceert) mochte
geraect worden, sullen t'synder tyt geerne [illegible]
watter tegens dese 43732 3/4 R.o (d'welcke wy de hooft
somma, met den Intrest van dien tot cortes vand' E. Comp.
afgelent hebben) ingecomen zy, ende hoeveel voor hendt
dat noch niet geinnt is, hyer op nu noch te quade by
daervan (: alsoo den ondercoopman François Timmers
met d'Indigo — affila, en d'Negotie boucken vanAgra
hyer noch niet aengelandt is :) connen U Ed. [illegible]
by dit schryven geen openinge doen, alsoo dat tyt, om onse
Negotie boucken op ult.o Maert te sluyten, quam
te verloopen, den onder coopman François Timmers met
d'Comyse, ende d'Agraese Negotie boucken (om die inde ons
inte trecken) hyer voor 10e a 12e april niet aenlangen
conde, soo wy daernaer quamen te wachten, t'dan opper
Jongste (: als wanneer wy deselve (met t'depesschen

Per schepen

41

der schepen, & met onse adnysen aen U Ed.t te schryven) voorder geleet, :) uytvallen zoude, zoo hebbe op dat nu in geen ongelegentheden, ende gebreck vandien U Ed.t dese Jare tot te zenden quame te vallen, (sonder naer d' agra afsche bouckenn te wachten) met seuntendeschreuen voort gevaren, ende die op ult.o maert gesloten, ende U Ed.t mitsgaders de cargo soo gesteldwerde specificatie ofte oncost bouck mitsgaders de Loge bouckens toegesonden, wyl stroomen ende schepen U Ed.t alsoo de wat larger in andere forma, ende stijl als d' voorige Souratse bouckens gehouden zyn, over deselvige mitsgaders onder d' cargo naechte, ende clare oncost ofte specificatie bouck, wel Sydnough zaecke, den Visitateur derselvige, perfect & in debita forma bevinden zal, t' welck seijnde tot geheme met eerste schepen te sturen

Wat ongelden datter desen Jare op dit Comptoir & Agra gevallen wat schenckagien datter gedaen, wat ongelden datter aende schepen verstreckt zyn, Item hoe weynich datter desen Jare op dit comptoir, (door dat de specerijen & andere onderricht zynde, d' advance van dyen in dese negotie bouckens nyet dadelyck connen ingetrocken werden,) geadvanceert zyn mitsgaders hoe grooten somma goets, de crediteuren, (tselck noch ad deposito loopt) competeert, sal U Ed.t uyt d.to boucken cargo bevonden connen, achter om of U Ed.t dese, per onder Jaegste [illegible] nader, als d' negotie bouckens toequame, soo zullen op dat U Ed.t tydelyck daer van condtschap hebben meught,) t' selvige in dese syde onder ins korte not eren, te weten naementlyck

Eerstelyck zoo bedragen den ongelden vant Comptoir Souratte ende Agra, als t' geene datter aen de schepen verstreckt sy, int geheel £ 37611.16.5. te weten

D'montcosten ofte Vantsoen geeden vant Comptoir Souratte voor dit Jaer . . .	£3463: 1: 7	
d.o vant compt.r agra van p.o Octob. A.o 1634 tot ult.o Septemb. A.o 1635 . . .	" 615: 4:—	£4078: 5: 7
Doncosten van huyshoudinge vant Comptoir Souratte soo voor dagen aende moorse huys dienaers, voedragen voor d' paerden, carossen, & pitoesen, casjette goeden ofte bodenLoon, Olye tot d' Lampen, ende wat tot kaersen, huys huyr & anders bedraagt in dit Jaer de somma van . . .	£4476.14.10	
Dittos In Agra voor dit Jaer . . .	" 1540: 4:—	£6016: 18: 10
D'Extraord. Oncosten In Souratte . . .	£ 312: 15: 11	
Ditto In Agra . . .	" 330:—:—	£ 642: 15: 11
D'Schenckagie In Souratte . . .	£1807: 2: 10	
Ditto In agra . . .	" 421: 1:—	£2228: 3: 10
Aen des Compag. Dienaers is in Souratte tot cleedinge ende wonderghelt, op haer loopende reeck. verstreckt, daer voorens deselvige inde logie bouckens gedebiteert syn, t' der somma van . . .		£2439: 2:—

transporteere voorts £15405: 5: 6

D° Compt per transport van d'ander zyde . . ƒ15405: 5: [illegible]

Voor d'schepen is desen Jaere, aen 3 verscheyde Reeders gegaert heeft de somma van ƒ22206. 10. 5 namentlyck

ady 27 april A° passato, aen de schepen Leyden N. Hoorn der Veer en t' gulden Zeepaert, die hier den 5 d° aenlangden en ady 27 d° naer Battavia navigeerden, . . ƒ 2407: 10: –

ady 10 January, worden, d' scheeps oncosten verklaert onder sooveel alsins tot verdinge voort scheepsvolck die met Fredrick Hendrick naert patria vertrocken zyn, [illegible] bedraeght ter somma van . . . . . . " 1725: –: –

ady 24 January zyn gebouckt d' oncosten die der voor de schepen Fredrick Hendrick, Oudewater Uttrecht, t' wapen van Rotterdam & Bredam, van den 2 Decemb. tot den 24 January gegaert zyn ter somma van . . : 7053: 14: 10

Nota onder dese ƒ7053. 14. 10 is eenelyck aen vijf & andere gegaert heeft, t' welck dese oncosten doet bedraegen t' volgende;

500 man lijs voor Fredrick Hendrick cost met d'ongeldes . . . . M^a. 851.
500 man d.^to aen t' Jacht Oudewater . . " 817 $\frac{1}{3}$
680 man d.^to aen t' schip Uttrecht . . " 1097 $\frac{7}{8}$
500 man d.^to aen t' wapen van Rotterdam " 817
540 man d.^to aen t' Jacht Bredam . . . " 877 $\frac{3}{4}$

D° 2720 man lijs cost met d'ongeldes. M^a 4460 $\frac{1}{8}$

Voor 192 man Rooms voor Fredrick Hendrick cost met d'ongeldes . . " 32
voor d.^to scheep Boter, tarwe, Broot, hoen, derb ajuyn aetgaedr en andere d' somma va 284.
57 $\frac{1}{2}$ man lampoes als om harpuyse mette koocken voor d' 5 schepen . . " 353
71 $\frac{1}{4}$ man harpuyse om op d' plewen te harpen 406 $\frac{3}{4}$
3 man Zye Garden om te drooghen . . " 60
5 $\frac{1}{2}$ man Was onder d' schepe ut gedaet " 132 $\frac{1}{4}$
voor Reaggedouck . . . . " 209
voor peansch . . . . " 62
voor tavy beagh om d' Jachten te branden " 69
aen Versche Water soo lange die Reeden inde Hom gelegen heeft is gegaert aen 1941 $\frac{3}{4}$
111 vaten voor d' pellinge gekocht costen " 3691 $\frac{1}{4}$
aen t' scheepsvolck is op rekeninge versind 656
aen [illegible] gelt of om Verversinge te coopen ende t' geene boven dien voor de cajuyt gegaert heeft zyn is betaelt . " 864 $\frac{5}{8}$

Somma t'samen M^a 13221 $\frac{3}{4}$

Transportere . ƒ11186: 4: 10 ƒ15405: 5: [illegible]

Compt p transport . . . . f 41186: 4: 10 f 15405: 5: 6

adij 25 January hebben gebout zoo vreede den com=
mandeur Claes Bruyn, aen oncosten op de
Mosambijcke vlote gegaert heeft . . . " 588: —: —

adij 27 dito sijn d'oncosten vande schepen mede —
belast, over soo veele asschen als spaensche &
fransche wijnen, boter, caneel als andere —
aende schepen 't Wapen van Rotterdam —
Nettrecht, Bredam & Amboina getreedt
bij de somma van . . . . . " 3732: —: 5

adi 14 february is gebout over soo veele —
asschen aende schepen Amboina, Leeuwarden
den 's Gravenhage, Vlissingen ende 't hof van
Hollandt, vanden 27 January tot den 14e
february verstreckt, de somma van . . " 4066: —: —

Nota de bovengemelte schepen hebben van rijs
alsoo de geheele dienst van Batta. tot provisie
mede gehouden zijn geconsumeert was, de novo
rijs bevreyt, op die insorteren, daer aen geen quaet
doen conden, rijs verstreckt geprovideert, daer van
dat de schippers of d'opperhoofden op Batta.
met elck arriverende gehouden zijn reeck: te
doen, te weten

685 man rijs aent schip Amboina tot
zijn provisie voort patria medegenomen M 1265 $\frac{1}{4}$

1790 man d[to]. aen Leeuwarden	't samen voor de
1275 man d[to]. aen Vlissingen .	4 schepen 5315
1300 man d[to]. aen 't hof van Holl.	man, rijs voort
900 man aen 's gravenhage .	met de ongeld. 8721 $\frac{3}{4}$

Sulcx datter rijs. voor de bovenstaende
5 schepen aen rijs gecocht zij . . M 9987
Waer aen verstreckt tot de 13248 $\frac{3}{4}$ M[as]. uytgege=
ven sijn, can uyt het specificatie bouck largo.
& particulier beoogt werden . . .

S[a]. d'oncosten van d'schepen, bedragen . . . f 22542: 4: 15

Treckt af zoo veel den gouv[r]. Mirmosa
wegend' tot vande provisie, aen d' E. H[r]. vlact
vlacte verschaft, (daer voor ons de schepel werdt:
a[o]. passato inde afgelegde boucken gedebit[t].
sijn, wederom gerestit. heeft d'somma van f 365: 14: —

Somma rest f 22206: 10: 15

Somma bedragen d'oncosten int generale
desen jare de somma van . . . . f 237611: 16: 5

Op d'ondersteunde goederen en coopmanschappen (dat
d'advance vrij doet bekent) hebben bevonden, en comen door mis=
rekeningen als door ondergewicht, op deselve te cort de somma
van f 5060: 12: 6 te weten

Op 200 R^al van achten ... d'Commandeur ... f 1: 4:
op 94400 stux ... 3979: 10:
op 39 stux goude ducaten ... 13: 4:
op 200 lb ... comde te cort 22 3/4 lb int gewicht en verlies 34: 3:
op 3600 lb Was comde te cort 252 1/2 int gewicht en verlies 544: 7:
op d'partye vant Ebbenhout 't voorleden Jaer hier gebracht hebben 739 lb onderwicht bevonden ... "
op 3528 lb rouwe Chinesche zyde die vant wit aen dit comptoir heeft bevolen daer in Amadabath (volgende 't vaeds ... zynde [illegible]) behoorden te wegen, bevonden naer dat die [illegible] ende uytgewogen worde 203 4/8 lb onderwicht welck onderwicht (alsoo wy op [illegible] ... op de [illegible] onderwicht, maer [illegible] onderwicht hebben bevonden ... [illegible] ende [illegible] Jan [illegible], waer uyt dit onderwicht ontstaet behoorde [illegible] ... "
op d'partye van 1059621 lb Sappanhout, twelck inde schepen Fredrick Hendrick, Utrecht, 't wapen van Rotterdam, Ouderwater ende Amsterdam tot Batavia gescheept was bevonden 87500 lb onderwicht soo als hier naer breder [illegible] ... "
op d'1260 p olyphants tanden die volgens factura 28100 lb behoorden te wegen, bevonden 486 5/8 lb onderwicht, ende hebben 61 stux [illegible] minder als het getal ontfangen ... "
op d'radix china & den Galiga bevonden mede te weten 243 lb op 2590 lb radix china, ende 96 7/8 lb op 696 lb Galiga te cort ... "
Op t'Aguelhout bevonden mede naer dat het vercocht ende uytgewogen was 173 1/16 lb onderwicht te wesen
op d'partye van 171 lb cabessa en bariga lb 5 1/16 "
op d'partye van 1829 lb [illegible] Aguil ... lb 268 "
Op d'rottang bevinden 18 bossen te cort ... f "
Op Winst en Verlies schryven af 48 R° [illegible] Indigo [illegible], onder 6 @ [illegible] ... in Amadabat ... welck Indigo [illegible] ... f 57: 12:
Op de [illegible] van Vrachten comde te cort twelck op Winst en Verlies afschryven ... " 161: 10: 1
In d'witte ende swarte [illegible] ... " 37: 16: 8
In d'[illegible] van d'[illegible] als voren ... " 108: 11: 8
Inde [illegible] d^to ... " 2: 11: 1
In de [illegible] d^to ... " —: 4:
In den [illegible] ... " —: 6:

Transporteere voorts f

Compt p(er) transport van voorgaende zyde

Den grooten gebroocken Ebbenhouten spiegel die der uyt comptoir Amadabat noch rest, ende geen gelt van comen zal, hebbe mede op winst en verlies afgeschreven	100 — —
Int Duymets lywaet, comen 2 st(uk)s int openen vande packen naer dat deselvige van Agra hier aengecomen waren, ende naer dat den Coopman Ysbrant Pietersz naer Battavia (wien dese lywaten van Agra afgesonden hebt,) vertrocken was te cort, sulcx dat Ysbrant Pietersz dese lywaten behoort te voldoen	19 : 12 : 2
In d'salpeter is misrekent	— : — : 3
Somma bedraecht tgene op winst en verlies afgeschreven zy de somma van . . . Ruepens	5060 : 12 : 6
Hierentegens bedraecht tgene datter op diversche coopmanschap ende anders geadvanceert zy de somma van Ɽ 37170 . 10 . 3 te weten namentlyck	
D'witte ende swarte brede Baftas, bevinden dat door misrekeninge bevonden in advancement . . .	428 : 6 : 5
D'rouwe brede ditos, desgelycx ter somma van . . .	1415 : 7 : 15
D'rouwe smalle ditos als voorens	899 : 6 : 7
D'swarte Cangans ditto	— : — : 4
d'garen tafachilles over soo verre geadvanceert op 200 st(uk)s aent [illegible] op t' schip Fredrick Hendrick verstrect	268 : 11 : 0
d'Scattoundeerde Deckens, over soo verre op 10 p(ct). aen ditos gedaen geadvanceert	156 : 8 : 5
D'rouwe, brede, ende smalle dito over ditto op 180 p(ct) aen ditto gedaen ~~[illegible]~~	24 : 9 : —
D'Brams door misrekeninge [illegible] in Advance dat hier begonne	— : 9 : —
De lywaten tot Gombroon verkocht	1 : 1 : 6
t'Ebbenhout is inde factura van Fredrick Hendrick te lage gestelt	34 : 7 : —
d'oncosten van coopmanschappen, soo verre d'uytgaeffe goederen, meerder aen coopmanschappen belast als gedaen hebt	173 : 13 : 5
t Cattoene garen over zoo veel t' selve door misrekeninge, meerder in factura gestelt zy als t'ingecocht is	26 : — : 8
De lichte blauwe smalle Baftas mede als voorens . . .	— : 3 : 7
De Mirgo als voorens	1 : 4 : 5
De lichte blauwe brede Baftas ditto . . .	— : 16 : 9
De Wieroock als voorens	— : 4 : 1
Den poetsiock ditto	51 : 1 : 8
Transporte	3481 : 6 : 5

Compt p[er] transport . . . . . ƒ 3401: 6: 5
d'Sijde chindes over soo, pr 348 lb. diverse met oude, wat er naer Battavia gesonden, te vele inde factuyre te cort gestelt zijn . . . . // 254: 7: 4
der rekeninge vantoe, over soo veel minder voor toe vande uytgaende goederen, betaelt hebbe, als de selve Incoops, cost hebben met d'ongelden daer op gerekent, aen rekeninge vantoe betaelt hebbe, comt . // 4332: 10: 6
op 3324 3/8 lb. rouwe Chinese zyde, is in Amadabath geadvanceert . . . . . . // 211: 14: 1
op 319327 lb. sappanhout bevinden geadvanceert . . . // 11493: 4: 10
op 62511 lb. Jappans Coper, met 2485 4/5 ondewicht . // 5232: 19: 7
op 46924 stx. Rijxdaelders, d' somma was . . . . . // 1053: 7: 8
op 897 marcq 7 oncen 3 Ingels, met 3 marcq 5 oncen 17 Ingels ondewicht . . . . . // 528: 2: 8
op 27613 3/8 lb. Olijphants tanden, de somma was . . . . // 6592: 4: 3
op d' radix china ende [Galiga] . . . . // 778: 14: 6
op 1706 15/16 lb. aguelhout . . . . // 2316: 19: 2
op 674 1/4 lb. Lange peper . . . . // 44: 16: 2
op 460 Bosjes Rottangs . . . . // 777: 3: –
Item Mirsia abdulhadij s[ch]uldt in Negotie boucken ƒ 73.1.5. ofte 60 15/16 R°. crediteert, ende alsoo der gelts verruysen of vragen, naer ders schuldt comt, zoo schijn versche op winst ontvreus af . . . . . . // 73: 1: 5
Somma bedraagt d' advance, op t' bouden lande . . ƒ 37170: 10: 3
Den verlies ter somma van ƒ 5661. 7. 4. van d' bouden lande somma afgetrocken sijnde, zoo bevinden datter in suppoere advance, op dit Comptoir desen Jare, geadvanceert zijn ƒ 31509: 2: 13
D' vrachten, der moorsche goederen die der desen Jare, met onse schepen, naer persia zijn gevoert, monteren . // 29628: 2: 10
Somma bedraagt, t'gene dat d' E. Compag. togens haer lasten te goede comt . . . . . ƒ 61137: 5: 7
Trecke vant bovenstaende, d' Jaers oncosten, soo op dit comptoir, t' comptoir Agra, ende de schepen gesupporteert, als hier voorens gespecificeert de som. // 37611: 16: 5
Sulex dat d' E. Compag. boven, alle Oncosten, desen Jare maer Advance. ƒ te boeck stelt . . 23525: 19: 2
D' versanten d' effecten, ende d' uytstaende schulden, die der noch staen ƒ t' saldo desen Negotie boucken voor staen, mitsgaders t' gene t' Comptoir Agra, ende d' Voyage p[er] den coopman [Brent Barent] naer Amadabath van dit Comptoir schuldich bleven, monteren t' samen, ter somma van ƒ 670977 – 11. ende costen inde voegende tewerten.
p[er] Cassa voor M[ahmud]a 44060 t' woecke meest tot de betalinge van den rijs, als anders, dat inde uitmede boucken t'ellen introcken uytgesonden zij, comt a 10 2/3 lb. p[er] m[ahmud]a . . ƒ 23502: 16: 13
p[er] Ladtken over 2150 1/2 @ aedergande couleurde cadekens cost hent t'samen . . . . . . // 8017: 17: 3

transport . ƒ 31520: 14: –

Comt per transport	f 31520:14:—
p.r Cattoen over 3720 lb Souratse Cattoen, bestaende in 30 bales	461:17:5
p.r Foulye over 14379 3/8 lb bestaende in 97 Sockels opt compt.re Amadabath	9642:16:10
p. Noten muscaten 19405 1/8 lb sedert londe op d.o comptoir	4696:16:9
p. Rompen 25000 lb, sedert londe op ditto comptoir	4537:19:5
p. Drooghe Nagelen 64062 9/16 soo In Souratte als Amadabath als mede sheepe voor Cormandel	26301:13:9
p. Quicksilver over 33228 lb, soo In Souratte als Amadab.t	38342:5:3
p. Vermillioen over 39861 lb, soo In Souratte als amadabat	39861:4:5
p. Coeper over 44707 3/4 lb uyt Comptoir Souratte	6110:8:5
p. Loot over 135099 lb 't welcke 72723 lb verkocht in 464 ... int hof van Zeelant f 6138 — / 62316 lb, bestaen in 2316 ... in Leeuwaerden f 5701.17 / 135039 lb, loot ... 27801 ... tot ...	f 11839:17:—
p. porceleyn over 47326 stux uyt compt.re Souratte	1777:13:11
p. Frans Candhar over 3 balen int schip Leeuwaerden	540:—:—
p. paerden over 3 paerden uyt compt.re Souratte	540:7:2
p. t' Comptoir Agra, f 424478.15.6. Nota hier op comt af den Indigo die d' Ondercoopluyden Francoys Timmers & Simon Jansz in Agra hebben ingecocht d' welcke syndo 5593 2/4 man, of te a 50 lb p. man lb 279680 bestaen in 1345 packen comen te costen omtrent f 356329:9:8 / t' mancquerende tot de f 424478.15.6 synde f 68148:6:14 berust in soodanige uytstaende schulden ende anders als hier naer op zyn peculiare plaetse verhaelt werden	424478:15:6
p. Voyage p. den Coopman Arent Barentsz na Amadabat ende Chitapour, voor 28157 9/16 R.o daer voor en is in 103 packen Indigo, & Chitapour, partye chit, catche ende anders, dat in de nieuwe boucken bevonden sullen affcomen, ende derselve te wort op-	
Leveringe vant cattoenen gaern uytgeset	33788:18:8
p. Reeckening van Intrest, f 4593.2.11, soo veel dito reeck. p. slot & t' saldo deser Negotie boucks schuldigh blyft voor de welcke ditto inde Nieuwe Negotie boucken wegen verloopen Intresten, (die omme de annye tot het jaer gevallen syn,) wederomme ander anyse & anders crediteuren sullen comt	4593:2:11
p. Calliaden Madhwadr In Boranpour R.o 37 5/8 soo veel d.to van oudelange Jaren schuldigh gebleven syn welcke schult d.o ontkent, unde door gorbel ... geen obligatie hebben) commende nyet vorderen	45:3:—
p. Cabossie Saepeter Coopman f 840 — over 700 R.o soo veel d.to mede van oudelange Jaren, p. reste op leveringe vant Salpeter schuldigh gebleven is ende also ditto niet meer voor handen zy, sal de schuldt nyet connen genut worden	840:—:—

Transporteere f

Comt Transport . . . . . . f

P. Narsgoue (?) ende compag. in Cambaya, f 966.1.4 wegen 805 $\frac{1}{16}$ Rs. soo veel ditto mede van over lange jaren, presto op leveringe van Lywaeten (?) schuldigh is gebleven, ende alsoo d'selve door de calamiteyten deser tyden arm zyn, sal de schult traeghelyck langhsaem in comen . . . . . . // 966:1:4

Pr. Sonderdas (?) & Compag. maeckelaers in Souratte, over 102 $\frac{1}{2}$ Rs. soo veel ditto wegen de stucken bastas ofte eyrbaft (?) tot gemelten tyde Broucke, voor 712 gls. te veel ontfangen schuldigh blyft, ende segt voorkennet (?) dat d' stucken van bastas, toegesonden [illegible] die Bantiboordigh moet, dan dies nyet tegenstaende staedt (?) gemelten aen syn sonde courtage ingehouden . . // 123:-:-

p. Hasir Siahadsbeeck (?) Sabandaer f 1005.2.11 voor soo veel deselve, over den coop van partye agijgout (?) schuldigh blyft, dat met [illegible] te verrekenen staen sal . . . . // 1005:2:11

P. Virgendas (?) [illegible], Banjanes Coopman, f 28963.4 over 54306 Ma. soo veel deselve over den coop van d'[illegible] schuldigh is, twelck hy op den vervaldagh betalen sal . . . . . // 28963:4:-

Somma bedragen d'vorenstaende effecten t'samen . . . f 670977:-:11

Nota hyer entegens bevinden p slot, en saldo onser Negotie boucken, d'onderstaende Crediteurs, f 253135.10.5 te compareren, over soo veel tot betalinge vanden [illegible] ende [illegible] Indigo, als andere van deselve a deposito geleijt zyn, te weten

Virgideora (?) Banianes Coopman competeert 110000 Rs. die van ditto a 1 p.cto. ter maendt op deposito zyn geleijt, te weten

Voor 60000 Ropias, wegen een wisselbrief die den ondercoopman Francoys Timmers, uyt Agra, in dato 2 february getrocken ende aen gemelten Virgideora, geeft [illegible] te betalen welckers vervaldagh om die te betalen den 18 maert passato geweest zy, ende alsoo geen contant in cassa om desen wisselbrief te betalen hadden, hebben deselve tot een p cto. ter maendt a deposito [illegible] loopen [illegible] als voorts . . . . Rs. 60000

Voor 50000 Rs. soo veel ditto om de schulden in Amadabath te betalen, op den 27 february tot 1 p cto. ter maendt a deposito hebben geleijt 50000 } 110000 f 132000:-:-

Mirsia (?) — [illegible] — [illegible] Coopman in Amadabath competeert f 2400 — over 2000 Rs. voor den gemelten [illegible] Barnter (?), van ditto in Amadabath tot 1 $\frac{1}{16}$ Rs. p cto. p maendt, adij 23 Novemb. passato a deposito geleijt bedraeght over . . . . . . Rs. 2000 // 2400:-:-

Transporteere voort 112000 f 134400:-:-

Compt p. transport . . . . Rº 112000 / ƒ 134400 : — : —

Mirsa Abdul Latyff moors Coopman In Amadabath competeert, ƒ 21600 — ouer 18000 Rº soo veel den Coopman Arent Barentsz. ady 23 Novemb. passato, van ditto, tot Betalinge vanden Indigo tot 1 1/16 Rº p. C.t p. maent a deposito geligt heeft . . Rº 18000 / 21600 : — : —

Mia Razumvaandas, Banjaens Coopman In Amadabath competeert mede ƒ 24000 — ouer Rº 20000 — door den Coopman Arent Barentsz van ditto In Amadabath a deposito genomen te weten

Voor 5000 Rº ady 27e Novemb. passato, van ditto tot 1 5/32 ter maent, a deposito geligt comt . . Rº 5000 / 6000 : — : —

Voor 15000 Rº ady 28 d.to van ditto tot d' voorige prijs a deposito geligt, comt . . . . Rº 15000 / 18000 : — : —

Mirsia Kiwaçabadr, moorsch Coopman In Cambaya voor 30000 ƒ ouer Rº 25000 soo veel den Coopman Arent Barentsz ady 6 decemb. passato vanditto In Amadabath, tot 1 1/8 p. C.to ter maent a deposito geldt geligt comt . . . ƒ 25000 / 30000 : — : —

Santidas Baggashe Baniaens Coopman In Ammadabath ƒ 12000 — ouer 10000 Rº zoo veele den Coopman Arent Barentsz, van ditto ady tot 1 1/16 Rº p. C.t ter maent, op Interest genomen geldt comt . . . Rº 10000 / 12000 : — : —

Naam parck d' Comp. Wisselaer, ƒ 27571.19.14 — ouer 22710 Rº en 600 M.a te weten

Voor 20000 Rº Zoo veel van ditto, tot Betalinge der Agraasche Wissels ady 26 maert, tot een p. C.t ter m.t a deposito geligt zy comt Rº 20000

Voor 2710 Rº zoo veele vanditto ady ult.º ditto, tot een p. C.t ter maent a deposito geligt zy comt . . . Rº 2710

Voor 600 M.a soo veel d.to Wegens zijn Jaers salaris compet.t M.a 600 ende Rº 22710 / ƒ 27571 : 19 : 14

D'erfgenamen van d' Guseraetse poelbaan Basset, ƒ 74.13.5. ouer 140 M.a soo veele haer wegen Schoops huishuur competeert, ... M.a 140 . . . ƒ 74 : 13 : 5

D'rekeninge van Wissel 3488.17.2. soo veele d' selvige credit bevinde, ende alsoo deselve reeck: in d' nieuwe Boucken met t' Wissel van Agraas Wisselt. sal belast worden, zoo is 't dat deselve inde nieuwe Boucken overgesetten, niet op Winst en Verlies afgeschreven . . . . . ƒ 3488 : 17 : 2

Bedraagt tzamen de credit competeert, t' welck inde nieuwe boucken ouer gestransporteert wert Rº 207710 / ƒ 253135 : 10 : 5

Nota hoeder opt sluiten onser Negotie boucken, ƒ 253135.10.5 te quaade ende in credit blijft, offe om beter te seggen hoe wij noch opt sluijten deser negotie boucken, aende crediteuren 207710 Rº (d' welcke tot laste vande Comp. a deposito loopen,) te betalen ten achteren zijn, sal Ued.t uijt t' bouwen hande caer Cargo bevooght commen, hoe verde wy om d. somma aff te leggen, by koop van d' Goederen, d' notas muscaten, tromps, de nagelen t' quicksilver

t'Quicksilver, ende t'vermilioen, als 't laken, mitsgaders den soo gebreckelijcke der debiteuren sullen comen reeckenen, daervoor zullen hier ordre soo naer wy comen, naer gissinge een calculatie maken toe deden

Foelye 14379 3/8 ℔ begrooten onder in 97 stucken, by d'boucken te verteeren dese 97 stucken als die naer Amadabat sonden, zyn hier inde oogh naergewogen geweest bevonden dat der selviger wegh bruto, 13897 ℔, als nu voor yder stuck, een catty bande of 5½ ℔ voor den tara aftreck, soo vertrecken daer naer 13363½ ℔, d'welcke gissinge maecken dat in amadabat d'man van 42 ceer, ende 20 p^s. per ceer, synde 36¼ ℔ p^r. man omtrent 100 R^o. gelden zullen comt . . . . R^o. 36864

Nooten 19405⅛ ℔ begroot onder p^r t'saldo der Negotie boucken te versterckingh, d'selvige zyn naer Amadabat gesonden, ende naergewogen zyn bevonden maer 19121 ℔, d'welcke in Amadabat omtrent 30 R^o. de man, van 36¼ ℔ naer gissinge gelden sullen comt . . . . . . R^o 15824

Rompe 25000 ℔ versterckinder by d'negotie boucken, syn ooc soo we naer Amadabat gesonden, indyen 25 R^o. de man van 36¼ ℔ gelden zullen comt . . . 17241

Nagelen 64062 ℔ versterckinder p^r. slot t'saldo der Negotie boucken bedraegt

1745 ℔ nagelen ende steelen van Nagelen, door den anderen gemengt, d'welcke gissen dat omtrent 14 R^o. de man, van 36¼ ℔ gelden zullen comt . . R^o 1203

409 ℔ steelen van nagelen, daer voor niet wt ontrecke . . . . R^o . . .

10350 ℔ van die uyt s'Gravenhage geweest zyn, naer Amadabat gesonden, welcke in aenmerckinge dat d'een door d'ander aldaer omtrent 60 R^o. de man van 36¼ ℔ gelden zullen comt . . . . . . R^o 17131

1568 ℔ bevonden op d'nagelen, ende de nagelen met steelen gemengt als op d'schrapingh van Nagelen tecort, daer niets voor uyttreckende

14062 ℔ Nagelen uyt s'Gravenhage . . . R^o 18334

30000 ℔ is ordre van U E^d. geordonneert, uyt t'Zappandt te coopen, d'welcke tot 39 R^o. de man, van 32⅜ ℔ hier in Souratta syn verkocht als die t'voorel gebrek geleverde. soo zal bedragen 36139

20000 ℔ Ordinit. U E^d. naer Gamron, ofte massilipatan te zenden . . . . . .

t'samen 64062 ℔ Drooghe Nagelen . . . . R^o 54473

transporteere . R^o 124402

55

1561

Pr. Transport van dander zyde . . R.o 124402

Quicxsilver. 33228 lb thans p.r vloote van Battavia gebracht, ende in dalphandigo om d'eerste te betalen, is maer 19911 lb bevonden, zulcx dat op d'partye te cort bevinden — 13317 lb, t'welcke zal wonderen, als volght
10104 lb is naer Amadabath gesonden, ende aldaer door den Coopman Dirck Barentsz. tot 38 R.o de man, van 34 1/2 lb vercocht comt R.o 11129
9807 lb belooftende dan noch bij 't Comptoir Souratte te verkoopen, t' welck tot 39 R.o d'man, van 34 1/2 lb vercocht zijn comt . . 11086

1991 lb Quicksilver comt . . . . " 22215

Vermilioen 31348 lb belooftende volgens de facture van Batt.a gebracht te zijn, ende in d'alphandigo int nawegen hebben maer 29340 lb bevonden, zulcx dat op de partye 2008 lb te cort bevinden, t'zal wonderen — weynige min of meer als volght te verhalen
10731 lb is naer Amadab.t gevoert, ende aldaer vercocht tot 33 R.o de man van 34 1/2 lb. comt . . . . R 10264
18609 lb belooftende dan noch bij 't comptoir Souratte te verkopen, t' welck tot 35 R.o de man vercocht, maer noch nijet gelevert hebben comt . . . . . . R 18907

29340 lb Vermilioen vercocht voor . . . . . . "

Solpher 44707 3/4 lb belooftende bij de boucken te verkopen, dan hier op connen weynigh staet maken, alsoo die noch onvercocht zij, ende vercocht werdende, sijn t'goet tot hoe vele van Oranje tus benodight . . . . "

Loodt . 135039 lb hier ter plaetse met in boucken dant t'welcke is noch ginds schepen t'gos van hoelandt, ende Lahorendes, waer uyt t'zelve Calsoo die hier noch nijet aengelandt zijn, apparenten nijet en zal gesolt werden, soo dat hier op oock al geen staet maken connen . . . . "

Porceleyn 47326 lb hier op connen mede geen staet maken, alst al verkopen, sijn t'goet tot dagelijcx gebruyck machtigh . . . . . . "

Kruydenaers lockmidat Banjanes Coopman is onder den Incoop van d'Olyphants tanden 54306 M.a schuldigh a 2 1/4 M.a p.r geraedent comt 24136

Het alleen bovenstaende tot den prys die wy hier boven stellen vercocht wort, en t goet daer van — Incomt zal naer onse calcula bedragen . . . R 200024

In voegen als alle t bovenstaende, tot zoodanige prysen als hier boven genoteert, t'gelde gemaect zij, als dan noch om d'propria hooftsomme, vand 207710 R.o af te leggen, noch omtrent d'7700 R.o te cort comen, ende ons egheen goet tot de impetto

was deinige

56.

Van de Indigo Negotie t' sij der Cheraten Cattoen-garen, die niet tot de betalinge der gehoolde Coopen Interesse, noch oock tot die van Sartus overige blijft, maer t' gene daertoe benoodigt sullen gebruyckt zyn a proposito te eijsche, d' Motive waeromme d' comptanten by ons Tweeshaers uytvallen is ten principaelen eenige oorsaecke, als dat d' Onder-coopluyden Francoijs timmers ende Simon Janss: in Agra, int coopen vanden Annijl al te geordineerden vijss (tot zeer hoogh prijs) noch by 1600 man by andere Annijl in de quantiteijt ende oock 4.5 ende 6 Rs. p. man inden prijs (soo als hier naer op zyn plaetse sal blijcken werden) gepraedeert hebben, t' welck ons verre wt onse gissinge gegaen heeft. Der wij van daervan te weten, vanden bywonende Indigo wat quantiteijt datter In Agra, mitsgaders tot wat prijs de zelvige gebrocht zij, tracteren, zoo zullen hier mede ende al voorts inorde blijven, tot wat prijs d' goede (die ons p. de Vloote vanden Commandr. Claes Bruyn Item p. die vanden Commandr. Paracka, ende nu Jongst onder t' Commando van d' E Commandr. Joan ottens toegecomen voort, wat oncosten daerop gesupporteert, goed' fleinge bevonden zyn, waerop dande nous t' gene hier int toecomende verbiteren connen, daerop den dijsse verwoegen zullen

In d' factuijra die U. Ed.t p. de schepen Utrecht t' wapen van Rotterdam, fredrick hendrick oudewater en Bredam, gerwa gesonden heeft, staet dat in de sto schepen bevonden te worden, uytgedrucht te worden, 1059621 lb Sappanhout namentlijck

Sappanhout	243560 lb offte 2100 picol int schip Utrecht		
	350000 lb offte 2868 $\frac{3}{4}$ d.to int schip fredrick hendrick		
	271331 lb offte 2264 $\frac{1}{2}$ d.to int Wapen van Rotterdam	Ts'amen lb 1059621	
	117400 lb offte 966 $\frac{3}{4}$ d.to int schip Oudewater		
	77330 lb offte 646 d.to int schip Bredam		

1059621 lb offte 8846 picol, Sappanhout volgens d' fact.

In Persia ende hier is lb t' gelevert als met t' schip fredrick hendrick naer t' patria gesonden, volgende te weten

290344 lb schrijft den Coopman Adriaen Sint dat hij in Gamron uyt d' volgen schepen gelost heeft

157944 lb uyt t' schip Utrecht bestaende	in 7115 st.	
75000 lb uyt schip Oudewater	in 2730 st.	
57400 lb uyt Jacht Bredam	in 1663 st.	
290344 lb Sappanhout in Persia gelost bedraeght	11508 st.	290344
350000 lb is met t' Schip fredrick hendrick naer t' patria gezonden		lb 350000

314764 $\frac{1}{2}$ lb hebben hier uyt t' schip t' Wapen van Rott. ontfangen ende gelost te weten

Transporteert lb 640344

Geschreven te landa. lb 1059621

Compt per transport . . . . . lb 64034 4 lb 1059621

60327 lb is hier aenboort van d.to schip voor de Vracht van Souratte aen d' Engelsen geleevert, ende tot 6 M.a de man comptant verkocht
254437½ lb, off a 4240 man 25 catt., ditto is hier van d' schepen aen landt gebracht, ende inde aenhangende gewogen, comt a 60 lb per man is lb 254437½ . . . } 314764½
12450 lb hebben met de schepen Uttrecht & Bredam tot onderlegginge op t' zout, om de moorsche goederen daer op te leggen naer Damron gesonden te verbeteren
11708 lb in Uttrecht bestaende in 415 stux
742 lb in Bredam, bestaende in 29 stux } 12450 lb
lb 967558½

Sulcx dat op d' gantsche partye van 1059621 lb, te cort is lb 92062½

Den voorbeschreven coopman Virgie Woora, hebben wy ady 12 xbr de gantsche partye sappanhout tot 5¼ M.a d' man van 42 catt. ende 18 peys per catt., zynde d' soodanige man 32⅜ lb contant, mits 4 maenden rabat te corten verkocht, dies soo geschiede bedongen (als in d' missive, per t' schip Fredrick Hendrick, aen de E. H.ren Majores geinsereert zy) dat het uyt consideratie van haer in dan packhuys souden opgeslagen worden voor 8000 man off a 32⅜ lb per man 259000 lb hebben wy ditto d' coopman also provisie gedebiteert ende naderhandt t' comptant voor d' acht duysent man ontfangen dan alsoo t' sappanghout dat uyt t' Wapen van Rotterdam in Souratte gebracht is, inde aenhangende niet meer als 254437½ lb bevonden heeft, zoo sullen tot 8000 man, off 259000 lb te cort 4562½ lb ende mogelyck meerder (want in d' aenhangende werdt schaers gewogen, t' welck aen Virgie Woora, sidert naer als ditto altemael toegewogen is, sullen moeten uyt betalen) tot noch toe heeft ditto niet meer als 2759 man ontfangen.

Onder dit groot onderbevinden namentlyck 92062½ lb op 709621 lb sappanhout, verwonderen ons wel grootelycx d' schippers van de schepen hebbe daerover aengesprocken, die van Uttrecht & Bredam ende Onderkoopman Hans ten Dutwoort hadde overig sappan (verkocht t' geene zy in parsia gelost hadden) voor Damron int schip t' Wapen van Rotterdam (om die daer uyt te sonden) over gescheept, ende den schipper van Rotterdam, dat hy alle zyn stux uyt geleevert heeft sulcx datter geen nader bericht van hebben connen becomen. met t' voorverhaelde sappanhout, syn dese quantyteyten zoo seer verkocht, datter voor aen t' gedenckhaer van Batavia, ende hebben herwaerts gesonden, of t' zal niet connen verkocht ende langen tyt in de packhuysen moeten opgeslagen worden.

D' 500 picol coper d' welcke den coopman Adriaen Smit van Damron, per t' Wapen van Rotterdam herwaerts gesondt hebben

Japans coper

hebben (als in d'missive aen d'E. Hr. Mayroest(?) Frederick Hendricx geschreven, genoteert) aen d'Engelse president op d'reede voor d'rivier van Souratte, tot 20 Ma. de man, mits 2 p.to rabat te corten comptant verkocht, sulcx datter op ditto Japans 2485 lb int gewicht t' overwegende, ende 5232.19.7 buyten alle oncosten geadvanceert zy. d' Engelse president heeft weder dit coper gelyck het voorleden jaer naer Goa gevoert, en t' selve aldaer aende Portugesen verkocht, hoedanich de Portugesen t' selve van d' Engelsen coopen, waertoe zy dan verboden, dan of zy het inde landen van Decan & Carnatica voeren, daervan hebben ons tot noch toe niet connen informeren, belangende oft t' overvoeren ende vercoopen van soo groote partye coper, in Choromandel in Paliacatte & Masilipatam, alwaer d'E. Compag. jaerlycx groote partye met goede advance slyten connen, inden hier gindts prys aldaer, niet schadelyck wesen zal, daerover hebben voorleden ende oock dit jaer mede, aende E. Hr. Marten Y[sbrantsz](?) naerder aende E. Carel Reyniersz geschreven, tot naerder ondersoecken, datter van daer hier waerts overgeschreven wordt, d'Engelse president sogt hy jaerlycx wel genegen ontrent d'1000 picol voor eenen prys te reeten 20 Ma. de man te coopen, ende andere sullen t' selve hier In Souratte tot zoo hoogen prys ende oock soo groote quantiteyt niet debiteren connen, alsmede aen d'Engelse op de reede verkocht, soo advanceren voor dese £ het [illegible], ende d'oncosten van t' opbrengen, mitsgaders ontgaen daer door oock de Souverain gebruyckende(?) Monopolium, 's Conings Coopmanschappen zyn, wat U. Ed. hier op voornemen zal t' ons partye geraden te zenden, of de quantiteyt naer Pers(?) ende Cormandel wederom te verzoeken(?) staet ons t' zynder tyt te vernemen ——

Soodrae de schepen Amboina, 's Gravenhage, 't Hof van Hollandt, Vlissingen ende Leeuwaerden hier aengecomen waren, hebben dadelyck de comptanten, te weten 46800 ryxdaelders item d' 94400 stx. Leeuwendaelders, mitsgaders d' 897 marcq 7 onces 3 Engelsen zilver, uyt de schepen gelost, naer Souratte opgebracht, & desselvige op staende, (op dat die te eerder tot rs. mogten geslagen, ende daermede de geadvanceerde penningen afgeloost worden) aende wisselaers van d'munt verkocht, ende geschoten(?) hier den geboorte is, dat deese wisselaers 5 a 6 dagen, naer dat zy de ryx of te Leeuwendaelders ontfangen hebben, voort beginnen dagelycx den eenen dach naer den anderen, te betalen zoo veele als hier dagelycx gemunt wort, item datter ten hoogsten by dese goeden tyden (door datter weynich munt ende verkopendyn) dagelycx niet meer als 7000 ropias can gemunt worden, wyl by wylen maer 3. 4. 5 somtyts 6 maer weynich 7000 ropias hebben

becomen

Bevonden, geeft het by de boven maende aengeloopen, eerder van de Wisselaers betaelt worden, ende t' jongste geslt tot de munte brengen, soo dat hier door de oude interest by, zoodra als onse Wec enige geboordt zy, niet en hebben connen afleggen, achter Wouter Vagelix inquam geeft niet ledigh gelegen, maer is dadelyck tot aflegginge van eenige loopende Intrests ofte tot betalinge der gevraechde wissels als uyt onse negotie boucken can bevoegt werden geemployeert, hoe eerder of hoe draeger onse schepen met de comptanten hier aenlangen hoe eerder men daer voor specie uyt de munt, (want dan alleen voor ons geselegen wel te becomen connen,) daer anders als d'Onse en d'Engelsche schepen te gelyck aenlangen men maer een gedeelte, en niet t' geheele dat sodanige munten becomen [illegible].

Ryxdaelders

D'46800 Ryxdaelders cost Londe int Vaderlant 50 @ 50 1/8 st. t' p' monteren . . . . 117215: —

En syn vercocht als volgt te weten namentl.

45435 1/4 p' In Souratte, a 216 R° d'100 st. bedraecht 98245 5/8

228 1/4 p' swaerte synde 1 p'c.to lichter int gewigt daerwoor dat niet uytvaelde

200 p' ditto was tot de proeve naer Amadabat gesonden, die aldaer niet meer als 210 1/4 R° tanto hebben connen halen — . . R° 420 1/2

936 p' a 2 p'c.to van 46800 is den Gouv. voor syn gerechtigheyt van dit geld betaelt, daer niets voor ontvanghe . . . .

46800 St. hebben met dit geld en onderwigt gerendeert . . . . . R° 98666 5/8: 118399: 7: —

Bevonden datter op 46800 p' Ryxdaelders syn geavanceert 1184. 7. twelck comt te bedragen een 2 4/10 p'c. advance —

Leeuwendaelders

94400 p' Leeuwendaelders cost Londe 40 3/4 en 41 1/4 sts. t' p' monterende t' samen ter somma van . . 193890: —

Syn vercocht ter prijse als volgt te weten

92079 1/4 stux, a 171 1/2 R° en 3 pays d'100 stux, a 56 pays p' R° gereeckent comt . . R° 157964 1/4

232 3/4 stux verminderen int gewichte . . . .

200 p' ditto was tot de proeve na Amadabat gesonden, syn aldaer vercocht, voor 170 1/2 R° de 100 stux comt . . . . R° 340 1/2

1888 p' hebben aen den Gouverneur voor toe van 94400 p' a 2 p'c.to betaelt . . . . .

94400 p' hebben met dit geld en onderwigt gerendeert 158304 3/4: 189965: 14: —

Sulex datter op de 94400 Ld. wert verlooren . . . 3924: 6: —

Twelck

T'Werck is omtrent 2 pcto. beter

ongemunt zilver

'T ongemunt silver synde volgens de boucken 897 marck 7 oncen 3 Engelsz, costende ƒ 2124.15

is verkocht als volcht te weten

883 marcq 6 oncen, 18½ Engelsz, synde 7954⅞ Ro. van achten Realen, gegeven aen de wisselaers van de munt alhier, tegen 28 Ro. en 7 peys, d'100 Ro. Realen, te a 56 peys, p. copia gereeckent is . . . Ro 18147 1/16

17 marcq 6 oncen 1½ Engelsz gegeven aen den Gouverneur zaliger nae syn summa, voor syn gerechtigheyt van 't toe gestaet 2 pct. Ro.

901 marcq 5 oncen verkocht voor de waerde van Ro 18147 1/16
bedraeght in guldens . . . ƒ 21776: 9: 8

Sulcx dat 3 marcq 5 oncen 3 Engelsz. overschiet bevindende [illegible] t' costende advancerende d' somma van ƒ 533.14.8 t' welck comt te wesen omtrent 2½ pcto. d' advance

debatten over de vente der specery

Belangende de speceryen tgene U. Ed. daerover seght ende segt der [illegible] [illegible] door ons van 12000 lb Nagelen 22500 lb Foelie 22500 lb Noten muscaten gedaen [illegible], alsoo wel de presente [illegible] als de verseijnde [illegible] aengenomen, maer dat d' quantiteyt al te geringe is ende [illegible] [illegible] 4 mael soo [illegible] conde [illegible] worden ook het voorseecker hout dat d' Engelsz [illegible] ondertusschen [illegible] d' foelie ende de noten muscaten (als sy die tot zoo lage prys becomen connen) te coopen, ende derselve naer Europa te zenden. ondersulcx U. Ed. ons recommandeert, daer [illegible] onde [illegible], geenige vande [illegible] te aengebragte noten noch te foelie aen iemandt hier in Sourratte te vercoopen maer dat deselve alle naer Agra (om aldaer verkocht [illegible] te werden) senden sullen [illegible] op dat se door d' [illegible] [illegible] opbrenge ende door de [illegible] [illegible] [illegible], waerde geenen die deselve (om naer Europa ofte Mocha [illegible] souden) [illegible] te coopen ontcoopen, ende op dat door t' [illegible] deser speceryen door d' [illegible] naer de gemelte plaetsen d' [illegible] [illegible] niet [illegible] uit en worde, &ca.

daerop antwoorden wy U. Ed. t' volgende

Eerstelyck aengaende de leege prysen, daer voor d' [illegible] hier verkocht worden, daerinne zyn sonder [illegible] [illegible] geglemoet, ten ware den [illegible] [illegible], off dat die in reputatie [illegible], latende den cooper of die d' [illegible] begeeren te coopen (want sy die [illegible] anders [illegible] als [illegible] [illegible] [illegible]) d' speceryen, [illegible] met d' speceryen den cooper [illegible], dit doende souden wy den cooper den prys naer wil (als voor desen wel [illegible] hebben) stellen connen. maer alsoo dit niet [illegible], ende in contra [illegible] [illegible] [illegible] instantie soo draed' speceryen aenlangen, (Omits d' E. Compag. deser tyt in dese quartieren, om contanten benoodigt [illegible] ons die met de schepen toecomen, genoodsaeckt met penningen [illegible], [illegible] is, ook van Battavia hier [illegible]

Dese

veele comptanten niet gebracht werden, alsmen om de geadvanceerde
penningen af te leggen, ende om de negotie zonder tijt verlies te
vorderen, benoodigt is, (mede dit oock ons seker oogmerck wesen
moet, dat soomen die op ordre in reputatie hout, ende de leeninge
niet onderhouden, onderentusschen van Battavia ander
wederom op de handt commende, d'eene met d'ander Instaeling
beyde, ende dan den prijs wederom te voorden geboden waer
niet becomen conne) [illegible] gedwongen dese percepte, niet
te handt te zetten, ende tot eer te comen aen te coopen, opdat de
eer d'anderen avnangen soort, sodoende gemaect, et procedido,
van deselve tot afleggingen vande Interesten, als tot de provisie
der lywaten ofte ultouwen aengeleyt wert, hier voor dan, te
Weten doort spoedigh coopen [illegible], ~~ende~~ ten redelijcke prijse
ende niet in reputatie te houden, souden wij seggen dat de
steyringe, ende den seer dese coopmanschappen zoude moeten
wachten, maer alsoo derzelve hier ende op Masilipatan
beyde van gelijcken gebracht, ende op yder plaetse, aen seker
om die te coopen ende te stieren gedracht wort, den cooper
niet seeckerlijck weten can, of hij hier, of in Masilipatan
partije tracht aen te slaen, soo verre datter op d'andere plaetsen
zal aengebracht worden maeckt het hem scrupuleus. (ende
meer derzelve uyt beyde d'plaetsen, (te weten uyt Masilipatan
over Golconda, naer Brampour & Agra, ende van hier
naer Brampour ende Agra, eens wegh gevoert werden)
groote partije aen te slaen. Ik voeghen ick noch al opnieuw
(gedencken U Ed.t [illegible] passato geschreven hebben,) dat het
provideren van beyde deze plaetsen, te weten Masilipatan &
Souratte, met de stieringe des soeghs, d'eene of d'andere plaetse
schadelyck is, hier in dese quartieren soo in Masilipatan
geen specerijen gebracht worden, mits dat wij die gewoonlijck
van hier naer Agra, ende Brampour voeren connen,
gelove ende het vouwe van geleyck, datmen de Leeuw tot
veel duurder prijs, als in Masilipatan geschiet
vercoopen zullen, maer 't staet in consideratie te nemen
hoe d'onse in Masilipatan 't gout ende 't zilver dat daer
aengebracht wordt, ten hardste in quantiteyt niet
connen vercoopen, ende vercopende 20 a 25 pC.to daer op verliesen
Item 't gonne datse met de geprocureerde pagoden (die vande
specerijen procederen,) ende met geen ander comptanten)
om de lywaten te coopen moeten te marct gaen, of anders
't haer groote verstooringe inde negotie doet, voorsaecke
wijs connen met U Ed.t too, als de foelie ende noten
muscaten, hier tot 200 oeyen prijs verhoogt werden, tdoe
soude moogen geschieden, d'Engelsche daerop toeleggen, want daerop
aldaer meerder als op den Indigo advanceren souden
ende dat het oversulcx noodigh sij de noten ende foelie, opwaert
gevoert worden, ten noch toe hebbent niet [illegible] ongeels
't daerop aengelevert hebben, soo zij daertoe gehouden waren

gevoert

gevoert, om dit te effectueren, sy souden dit jaer daer toe in
gamron, alschoon de Cansen hebben connen treffen, alwant de
foelye aldaer maer voor 110, d'noten muscaten 70, ende de
nagelen tot 125 Larynen de man soo wat hooger zyn, t bleeck
principaelyck in de foelie, noch veele met den prys van hier
differeert, enige stucken foelye zyn voor de Banjaensche
coopluyden met d'Engelsche schepen van Gamron hier gebracht
ende hier tot 205 Ma.° de man aende Wintkoelers vercocht
comende dan de Banjanen met d'Engelsche schepen, uyt Gamron
d'speceryen hier brengen, soo zullense (ooc wel uyt Gamron
(sonder merckelyck voordeel op te behalen zyn) naer Mocha
ende Basora, (vanwaer die wel in Despandery [?] en commen
gebracht werden,) gevoert worden, desen Jaere is van hier
geene besendinge ofte Equipage, door d'mooren naer Mocha
(om dat den turcxsen Bassa, aldaer zeer groote gewelden
pleegt, als om dat hy de meeste part deser coopluyden
goederen, aldaer geroofft heeft, ende om datter geenige
schepen vandaer hier weder gevoert, sijn gekeert, mits
gaders ooc, om dat d'inlantse coopluyden, door d'gewelden uyt
Mocha verloopen zyn) geschiet

Wy hebben soo veel ons mogelyck geweest is, geracht
d' Ed.s ordre, genoch te doen ende te voorcomen, datter
door d'Engelsen geen noten ofte foelye, naer Engellant
gevoert worden, endersulcx alsoo wy geen resident en In-
agra, maer deselve vandaer met den Indigo af te comen
herwaerts ontboden hadden, ende alsoo ons den Mackelaer
Wissendas uyt Amadabats, indiervoegen zynen brieven adviseerde
d'Nagelen aldaer 90 a 100 R.° de foelye a 150 R.° d'noten 35 a 40 R.°
d'rompen 35 a 40 R. d'nieuwen, 't Caneele den man van 42 ceer
ende 20 peysen swaer, te weten de man van 36 1/4 lb, mitsgaders
t' Quicksilver ende vermilloen, te weten, t' quicksilver [illegible]
50 naerder 46 R.° t' vermilloen 45 naerder 40 R.° d' man van
40 ceer, ende 20 peysen swaer, of 34 1/2 lb man gerekent, ende
(twelck seer veel met den prys die ons hier geboden wert
differeert,) ende d'E. Compag.e in Amadabats, over den coop
vanden Indigo t' Cannodine [?] gaende, ende de wisselbrieven
die naer Agra geremitteert, als weder van agra op
Amadabats getrocken waren, als anders over d'160 R.° an
diversche (die aldaer al deposito leggen) schuldich was, welcke
noodtsaeckelyck om den swaren Intrest te schuwen [?]
dienden afgedaen te werden, soo hebben den Coopman
Arent Barentsz, onder d'convoy van 14 Nederlanders,
(: waer toe expres 6 a 7 assistenten vande Vesten, (die gehoorsa-
mer als soldaten zyn, ende bequamer als soldaten oordeelden)
erghten) ende 25 moorsche soldaten In Compag.e van 5 Engelsen
(die ooc partye gelt naer Amadabat voerden,) alleswel
gewapent, met 134400 contante Ropias (: waer op nu de

voege-

63

loopt daerbrengen 2½ pr.to doort verlies van de Wissel (sidmen anders, Caeshment goet van hier naer Amadabat gesonden betaelen soude,) advanceerde) om daer mede zoo dra de amadabats, aengaende des Interest af te leggen, ende met de volgende coopmanschappen, (omdie aldaer dadelyck soo dra mogelyck ten hoogh ten prys te debiteren,) derwaerts gesonden te werden, met

10350 lb	suyver gesifte Groffe nagelen bestaen in	-	138 sacken
1745 lb	nagelen ende Stelen van nagelen onder den anderen bestaende in	in	23 sacken
		in	6 sacken
409 lb	Stelen van nagelen bestaende	in	174 sack
19121 lb	Noten muscaten suyver gesift best.	in	252 sacken
25184 lb	Peper suyver gesift bestaende	in	40 sack
888 lb	Olyphants tanden bestaende	in	1 sack
78 lb	Radix china bestaende in een sack	in	44 balen
11787 lb	Bruto Vermilioen bestaende	in	905 cocos
10104½ lb	Netto Quicksilver bestaende	in	1 cas
178 lb	Netto tin bestaende	in	Wat
400 lb	Sevaen bestaende		

6 φ halve gecouleurde lakens in een pack gepackt te weten

1 φ Orange earnge 20 @
1 φ tannefyt . 20½ @
1 φ Lavendel carnaet 21 @
1 φ groene earnge 19½ @
1 φ fuilleemort 20½ @
1 φ groene earnge 20 @

t'samen 6 φ halve lakens.
174400 Comptante ropias
324 Rijxdaelders,
200 Leeuwen daelders —

Soo als den Coopman Aront Barentsz, den 28 february, met d'boven verhaelde coopmanschappen, van hier naer amadabat vertrock, soo arriveerde hier den 5 Meert, daeraen volgende den E. Command.r Joan ottens, met de scheepen Zeepaert den Valck mitsgaders de Jachten Couburgh hooge appel clyn Rotterdam, ende den Dolphyn, ende alsoo deze dienstelyck hier aengaende, soo heeft haer bevonden deser scheepen dadelyck onder ae Vtpront Inwoorgen de Chouars van arrivement, der gemelte scheepen alsoo dra als Sr. Aront Barentsz, met de spoecerijen in Amadabat gecomen syn ende den Coopluyden, aldaer (soo ons Sr. Arent Barentsz adviseert,) seer scrupuleus om de spoecerijen te coopen gemaect heeft, (meenende dat er met deze scheepen, meerder spoecerijen, quicksilver, ende Vermilioen gebraght sy,) sulx dat deze nige daer door zeer Instalighe syn geobedient, ende hoe gedebiteert hadden, dat d'boven verhaelde scheepen en Jachten

Hier 10 dagen

hier 10 dagen later aengecomen waren, soo zoude waren geschiet d' Bouwers vande Coopmanschappen, souden beter prijs, als nu doen zullen, gegeven, ende gerbilliger Vrocht gehoort hebben

quickzilver — d' 10104 ½ lb Quickzilver heeft den Coopman Arent Barentsz alhier, tot 38 R°. de man van 34 ½ lb op 15 dagen Comptant Vrocht, ende hier hebbende vele te mede aen Naanseraff, ende vierige wara, als hier vooren staet op 15 dagen dags, tot 39 R°. de gelijcke man gedebiteert, maer noch niet uytgewogen, wat groote leccage datter op dit Quick zilver, soo alst inde aelpgandigo gewogen is, gevallen sij hebben hier vooren genoteert, ende alsoder tusschen wege de schepen ende Sourratte, soo met Quickzilver als het Vermilioen met karren opgevoert hadde, (door dat de Vatgens seck onder het schaft, de eeren dat 't quickzilver inde Vatgens ingebonden zijn gebroocken ende stroot waren) het door 't hossen vande karren noch meerder soude gespilt hebben, soo hebbent alle met de boots vande schepen, d' reuidere van Sourratte op voor d' aelpgandigo brengen laten, dogtor Gudeloe is hier noch vele gespilt, hoo niet met 't gewigten van d' aelpgandigo, (naer dat het zal gewogen hebben, corresponderen zullen zal ons den tijt leeren, meijnen nijet dat 't gewichte vande aelpgandigo (alsoo der doort hossen vande carren, int brengen van d' aelpgandigo naer de Loge, oock wat gespilt zij) sullen uytcomen, alle de Vatgens zoo dra die inde loge waren hebben ontledigt ende 't Quickzilver altemael inde porcelijne coppen, (die ons daertoe wel te pas quamen,) doen vullen, soo dat 't nu voortaen geen meerder spillage subject zijn, 't gene datter ins' Craeijenhage, uyt de Vatgens int ruym geleckt was hebben in nieuwe Vatgens doen vullen, ende zoo naer Sourratte doen brengen, dogter alsoo noch 13317 lb op de partije tecort comen, zoo moeter noch vele int ruym, van ditto schip gebleven, of door de matroosen geen gestolen, & aen strandt zoo als hier gerucht wort brocht zijn.

Vermilioen — d' 44 Baalg. Vermilioen, heeft den Coopman Arent Barentsz als vooren verhaelt, mede In amadabats tot 33 R°. de man van 34 ½ lb op 15 dagen dags comptant Vrocht ende d' vele te hebben wij hier aen diverse Waren, ende Naanseraf, a 35 R°. de gelijcke man, oock op 15 dagen dags gedebiteert, maer nochmijet geleuert, naer dat het in de aelpgandigo gewogen is, zoo zullen op 't Vermilioen dat mijet en behoorde te lackeren, mede int gewichte 2008 lb tecort comen, vele Balijes sijn seer gebroocken ende qualijcq geconditioneert gelevert, soodanigh dat het daer in nijet maer in sacken hebben moeten opbrengen [illegible]

Vons[illegible]

Den vercoop vant voorenstaende quicksilver ende vermil-
loen hebben, alhoewel de prijs hier laegh, ende daer weder
op vercort wert, gants noodigh geoordeelt, eensdeels omde
geadpositeerde penningen, met t' provenido van dien aen
te leggen, ten anderen om dat nyet en conden conniveren,
datter int verste 2 Jaren, sonderlinge ursinge, inde se
spetie te verwachten was. Amadabath ende Souratte, alsoo de
Engelsch. desen Jare ooch partye, aengebracht hebben (dat
haer noch aende handt blyft,) zyn met deselvige wel
voor 2 Jaren, ende meer versorcht, t' schynt daer ende
vergeven dit op zoodanigen insicht gedocht hebben, dat se
meynen datter door ons ende d' Engelsch. (alsoodet voort
op vermindert) met eerste twee à drye Jaren hier geen
brengen zullen, dat den geenen die boven alt haer handen
halen moet, ende dat zy door den interest [illegible] ruckkelyck op winning
sullen, of U. Ed.t d'versterende partye, die U Ed.t schryft
datter noch op Battavia resteert, mede zal believen
herwaerts te zenden, sullen t' synder tyt diemen, ons dunct
(onder correctie,) als die inlaudts anders, met meerder
voordeel, alsse hier verocht wert can gesleten worden
dat het alzoo goet zy die herwaerts gezonden wert, als dat
daer hoopeloos van te vercoopen blyft, soose hier come en
d' Engelsch. quantiteyt aen brengen, commen met d' onse
d' Jare in aert t' onderhouden, soo U. Ed.t mochte comen te
verscheyden d'selvige herwaerts te zenden, gelieve U Ed.t
ons daer eerst met eenen te adviseren, of wy die, (soo nyet
beter en comen) gelyck als nu geschiet zy, met [illegible]
dadelyck sullen trachten uyt de handt te setten, dan of die
in 't packhuys sal bewaren, tottet het deselvige meerder
ryst, op prijs houden zullen, hoe in d'eerste twee Jaren
voor dese plaetse, van d' Ed. H.ren Mayores geen vermilioen
noch quicksilver te eysschen hebben, begeeren U Ed.t die
dit genoughsaem bekent zy met aen te schryven, vindende
seggen t' ons [illegible] daer wy in alles trachten d'advance
van dese plaetse te vergrooten, ende d'oncosten te verminderen
soodanige invendibel Coopmanschappen, d'selvige voor
haer voorens zoo doen voorcomen.

Wt d' missive dato 13.e october dier Ed.t ons [illegible] schrijven
t' zedpaert toegesonden heet, hebben ongeerne verstaen
dat door de op besonderen overcomste van den Engelsch. schepen
tot Londen (en den Christiaen [illegible] tot [illegible] in haer
landt, d' welcke bende grootte partye Nagelen uyt Indien
in Europa aengebracht hadden d' Ed. H.ren Mayores daer
door, ende door 't hart aendryven der participanten, syn gedwong.
geworde [illegible] van 25 p.ct in Nagelen [illegible]
Item dat de Nagelen daerdoor van 18 ß op 11 d.to gedaelt
waren, ende gepresumeert worden deselve noch wel tot
op 9 schelling en daelen souden. —

Voorders —

Vorders hoe U. E. Heeren Majores om de saecken inde
Moluccos & amboina te redresseren, geen beter middel
weten t'practiseren, als dat alle de onderdes lage prijs der
nagelen, al omme te gelijck inte voeren, (onderstellende op dat
dit dan effect sortere,) hare E. wel gemelte E.Ed.t begeren
mijn d' nagelen, in Hindustan, persia & op Choromandel, mede
op lagen prijs brengen sal, versoecken U.E.Ed. om dit te
den effect weten ende om in deese quartieren soodanige stell-
inge te maecken, datter naer d' Engels ofte naer deselve
Nagelen niet getraffiqueert worde, ons 30000 lb. dittos
sendt, daerbij verclaert ende belooft, dat d'selve alle oncosten
(die der hier op souden mogen supporteren) afgetrocken niet
hooger, als 25 stuy: Zijnde hebt sullen vercocht worden,
ende dat wij dese U. Ed.ts ordre (op dat d' E. Compag.e het
effect van hare desseynen, ende t'redres, desels, soo trachten te
spoedigen negotiatie opt alderspoedigst te geworden magh)
sonder daer over te delibereren, ofte te cavilleren, prompte
naer de letter volgen ende nacomen sullen.

Ende opdat dese alderwichtige saecke, hoe het aenleggen
souden dienen tot zoodanigen effect, als d' E. H.ren Majores
ende U. Ed.t ons bevindert gheeracht worden hebben ons
niet weynigh becommert, ende daerover vergaderende bedenc-
kingen, met den E. Commandeur Joan Ottens gehouden.

Eerst hebben wij ons selve naer Agra te voeren groote
oncosten daerop supporteren, ende groten risico, tusschen-
wege, (buiten den Coninghs niet in Agra maer in Lahore
baten is, waer door [illegible] wij wat onrust sijn subiect sijn
tot anderen alsoo wij onse residenten, met den Indigo van
agra herwaerts ontboden, ende nu geene in agra en hadden
dacht het ons niet raetsaem, eenmael de noch met de
Nagelen, expres derwaerts te senden, want alsoo d'oncosten
ende dese Nagelen, door dat se onder starcke convoy souden
moeten opgebracht werden, als oock d' Facturis omme
daeronder de noch volck in agra te houden, mede zoo veel
bedragen souden, het alles alsmede op de Nagelen bracht
d'welcke by naer zoo veel souden beswaren, dat men se
niet veel beter coop als anders soude connen geven.
Wijders alsoo wij in dese tijt ons bevonden van soodan-
persoonen, als tot d'uytvoeringe deser saecke, condien wel
te bevelen, hoe slecht ontbloot vinden, heeft het ons ongeraeden
gedacht, d' nagelen derwaerts te voeren.

Ten tweeden om die naer Amadabat te brengen, was niet
noodigh, want voor d'aencomste deser schepen, derwaerts
al partye met den Coopman Wrent Barentsz gesonden
hadden, d'welcke oock door de geruchten hier de nouw
soo groote partye aengebracht was, seer afgeslagen waren,
ende noch tot meerder afslagh comen sullen, alsoo se tot aen
dese partye zoo lang bevoert sijn

Ten derden

Een ordre die aende Winckeliers ende geringe coopluyden
te vercoopen, om alsoo d'selvige in veel handen te verspreyden
ende het over al ruchtbaer te maken, d'nagelen alhier
tot zoo cleen prijse vercocht werden, dacht ons wel het
raedtsaemste, maer alsoo dese geringe coopluyden door
Virgevora ghenaen, onder haren monopolium gehouden
werden, ende 't hart niet en hebben dat se naer de selvige
vragen, laetstaen inde logie, om die of eenige andere
coopmanschappen te coopen, sonder voorweten van Virge
Vora comen dorven. voor desen sijn wel de specerijen soo men
niet beter en wist aen Vaen vercocht. nochtans soo hebben
ondervonden het zeecker sy, vier gebooren t' groot te contin-
gent daerinne gehandelt heeft, ende dat het naer niet en
derf beter kaen zonder voorweten van Virgevora, eenige
groote partye coopmanschappen te coopen, of eenige contrac-
tendies aengaende te sluyten. Indoegen d' E. Compagnie
hier in Souratte by naer alsoo zeer als voor desen in
Masilipatan, (doch niet zoo openteyck) gemonopoliseert
werdt, dan die vijf hebben d' andere hier voorder alsmen in
Masilipatan plach te doen, dat men de coopmanschappen,
van hier tot zyne wille, uyt Souratte naer Boranpour
Amadabath ende Agra voeren mogen, maer door ons segge
soude, dat men gants ende gaer de monopolium die Virgie
Voora pleeght ontgaen comen, maer alsoo deselve rijcke
Vrecq over al syn factoors heeft, ende door syn geheel
vermogen door d' verkeert zyner comptanten, oock onder
al hare ende meer ter van deswijsheit, soo meyne hy zyn
personage, door zyn factoors in de buyten quartieren
oock soo veel hem mogelyck zy spoelt, omme dan niet
langer van onse materie te treden. soo hebbent alsoot
niet goet vinden conden, d'Nagelen naer Boranpour, Agra
nochte Amadabath te zenden, en remarqueerden die hier
aende geringe coopluyden niet wel in d' handen verspreyden
conden, of die groot en zoude daerinne willen participeren.
soo hebben om U Ed.ts ordre naer te comen, die 30000 lb
Nagelen, aen Vaendera ende Virgevora, tot 39 r. de man
van 32 3/8 lb. (t' beetke t' pont d' oncos tax ende lacc ago
afgetrocken synde, met wel ruim als 25 lb Wesen z al)
op 15 dagen comptant vercoft, ende inden coop bedongen
dat zy die aen niemant wie het oock sy, die ter zee uytvoe-
ren, vele min in Souratte vercoopen mogen, maer gehouden
syn d'selvige binnen een maendt, alle uyt Souratte
naer Boranpour, Agra & Amadabath te voeren, hier
door alsoo wy niet naerreaten over al ruchtbaer te
maken, tot hoedanigen leegen prys de nagelen aen Vittes
vercocht zyn, ende dat oock aen Ch. arent Bardutez (die
vande voorgaende partye 150 man tot 72 1/4 r. de man van
36 1/4 lb vercoft heeft.) geschreven hebben dat hy de

rer te

Rerto, die daer noch helt mede tot dyen prys coopen
sal, salt vrughtbaer genouch worden. hoe lage de Nagelen
aenhaer syn gecocht, ende door de geruchten van dese prysen
als doort vercoopen, deselfs meyne of er noch eenige [illegible]
of d'nagelen zullen soo in Berampour, Amadabath ende
Agra, tot grooten afslagh comen. in sulcx dat het lyde van
Masulipatam merckelyck sullen gevoelen, d'hare of
die landen dan soo nyet en zullen getrocken werden. t [illegible]
[illegible] Godt gewe haer Ed.ts [illegible] hier
door ten effect sorteren mogen, Wy zyn oock wy desen coop
met [illegible], ende [illegible] bedacht geweest
sy dese Nagelen coopende (alsoo [illegible] waren
die 15 a 16 Jaren duyren can,) in haer packhuysen voort
ledigh leggen, van haer comptanten, (die zy alle op Interest
nyet [illegible], nochte tot de Marckt [illegible] comen)
tot dat dyen op een hooger prys quamen te [illegible]
in haer packhuysen op sloten, ende in reputatie houden
souden, om alsoo by [illegible] naer [illegible] tot soodanige
prysen [illegible] als haer goet duncken soude
gelyck als met t' Sappanhout t' Quicksilver ende
Vermillioen geschiet, dan alsoo wy die nu coopen hebben
ende zy die van hier [illegible] moeten, soo meyne dit te
dalen ende nyet te [illegible], (want zy die in Beramp.
Agra ende Amadabath alsoo wel als hier connen
opleggen) voorgecomen zy. Wy zullen ons dan nyet
verder in dese saecke (waerop ons verstant bycans stil
staedt) in laten, maer met verlangen U Ed.ts antwoorde
ende advysen afwachten, of U Ed. dit voor wel of qualyck
gedaen, mitsgaders (of U Ed.t ons het toecomende mousson
meerder quantiteyt om daer met soodanig te laden
senden zal. U Ed.t seggen in haer missive (om inde
selve Quartyren soodanige [illegible] te maecken
datter naer d'Engels noch deense Nagelen, nyet
gehaelt wordt) hierop antwoorden U Ed.t gelieft het
ons met tes quaets [illegible] te duyden. de Engels ind'eerste
3 a 4 Jaren (meyne in Persien oock) geen nagelen om
te vercoopen gebracht ofte gebracht hebben. Overzulcx
[illegible] alsoo wy den nagel handel hier ende in
Persia genouch alleene meester zyn, dat soo lange de
Engels hier geen [illegible], ofte [illegible], men dese
in meerder reputatie behooren te houden; Ende dat het
tyts genouch [illegible] zy, als d'selve hier uit haer [illegible]
nagelen om te vercoopen [illegible]. In contra souden hier
Wederom geantwoort conen werden, [illegible] voordat men die
nagelen, hier tot lagen prys coopt, daer voor werden
hinderen ende voorcomen, d'Engels van Maccassar
geene nagelen ontvinden, ende te minder cargasoen, om

daer voor

daerwoorden Nagelen te procureren, naer Macassar zenden sullen, mitsgaders oock dat den laegen prijs (daervoor de nagelen hier vercoopen) voorsaect de Deensche ende Engelsch, nagelen in Masulipatan, te weyniger of tot zeer extraordinarie prijsen door de Banjanen zullen gesocht ofte gecocht werden, t' welck wel een saecke van groote consideratie zij, — soo men dan de nagelen over al, in Indien gaende tot lage prijsen versprevt, daerop deynende houden connen, het welcke wij gelooven, nijet wel mogelijck zij, wij sullen dan in desen geene van ons eygen Nagelen doen, maer dan't af-wachten, dat U E. naerder over dese saecke resolveren sult, soo U E. resolveert de cladderye desselfs te continueren, soo en dient er nijet minder als 5000 lb herwaerts gesonden, al ist al dat men se richsoo daedelijck nijet quijt en maeckt, soo zullen de geruchten van soodanige partije nagelen, by cans alsoo zeer, dan ofmen daer met ter verster instantie cladde d.to t' onderhouden, hiervoor soude men d' Engelsch deselve beduijden connen, dat se geen Nagelen voor haer plaetse van Macassar en hebben, ende de geruchten van deselve quantiteyt, sullen die alsoo zeer als of men die vercochte op Masulipatan incallig maken — als dan de Deenen ende d' Engelsch geene en bracten soude men den prijs wederom te meer verhoogen connen U E. sullen dan hier by laten berusten, ende zeer reverentelijk versoucken, soo wij ons in dese materie, meerder als wel voeght, ofte onse vocatie betaemt, ingelaten hebben, U E. het nijet en gelieve ten quaetsten te beduyden —

Nooten muscaten

De gantsche quantiteyt Noten muscaten, hebben als vooren verhaelt, naer Amadabat gesonden, meynende deselve souden aldaer beter, als wy hier noch te vernemen, getrocken ende ten minsten voor 35 R. d' man van 36 $\frac{1}{4}$ lb verkocht geworden zijn, hier noch te vernemen met deselve aldaer meer als 27 R.o ditto man, hebben connen, d' 30 verkoopt daervoor becomen sullen.

Compen

D' Kompen hadde mede gemeent omtrent 30 R.o voor de man becomen souden, daer nu ter contrarie uit schrijvens van Arent Barentsen, vernemen, tot dato noch geen meer als 22 R.o geboden connen, de 30 R.o verhoopen dat becomen sullen

Dese soo ick die derwaerts voerden, worde ons geschreven ven deselve in Amadabat, 150 R.o de man van 36 $\frac{1}{4}$ lb conde gedebiteert worden, ten noch toe schrijft S.r Arent Barentsen, nijet, datter geeft voor geboden zij, als dese schepen vertrocken zijn ende de coopluyden, vernemen datter geen meer als daer gevoert hier te lande gebracht wert, geloove d' selve mitsgaders de nooten muscaten —

ende de

ende de Comptoiren weder onmme rijsen zullen, soo de mogelijck
sij sullen behouden ende bevorderen, dat geene vette specerije
met den eersten ten koopt werden, ende alsoo wij
omdat deselvige noch nijet vercoft zijn, nijet weten connen
hoe langhe dit ons, noch souden mogen aen de handt blijven
soo en connen geen zekeren opslach stellen, hoe verre
het toecomende jaer zullen verhopen connen, echter
meijnen met . . . . . 100 stucken foelije ende
25000 lb Noten muscaten als
25000 lb Rompen gelijck nu jongst
gesonden zijn te zenden, geen quaet can gedaen werden, ende
dat die seer wel tot de boven verhaelde prijsen debiteren zullen

Den Onder Coopman timmers heeft ons tot Agra geschr.
dat hij alle de foelije die daer van Voorknecht 't transport
noch verstercken,

foelie in agra vercocht

in agra weten 51 stucken foelije 48 dittos daervan tot 207 ropias
ende 3 dittos tot 190 ropias, d'man van $66\frac{2}{3}$ lb int troecque
van Indigo vercoft, ende dat de swartigheijt deshalfs, de seer
lagen prijs veroorsaect heeft, dat anders 240 a 250 R.
(soo die goet geweest ware) zoude gerendeert hebben:
Wij bevinden int revideren van d'agraesche boucken,
datter 96 stucken foelije, derwaerts gevoert, ende
dat die hier netto in Souratte, den tara afgetrocken
11692 lb gewogen hebben. Dese foelije is eerst gesonden
aen Voorknecht, die heeft een partije van vercocht, 't reste
aen IJsbrant Pietersz getransporteert, IJsbrant Pietersz
heeft een weder partije van gevent, ende op sijn vertreck de
reste aen Trijstens overgelaten, Trijstens wederom een
partije vercoft hebbende met ende vertreck, heeft d'overige
aen timmers getransporteert, ende door timmers is de
reste gedebiteert, gevende van haer allen, heeft in sijn
Negotie boucken, ind' grootboucken binnen de Linie reeck
van ponden gehouden naer d'eene heeft soo op, d'ander bijt
getal vande stucken sonder na wegen overgetransp.
ende inplaetse van ponden hebbense binnen de linie
het getal vande stucken gestelt, In voegen wij bevon
den int naspeuren dese 96 stucken nijet meer als
$9878\frac{1}{2}$ lb, ten wegen inreeckeninge gebracht zijn, sulcx
datter op d'96 stucken die behoorden 11692 lb, te wegen
ende oock in Souratte, eerse naer Agra gevoert worden
soo wel gewogen hebben $1813\frac{1}{2}$ lb te cort bevonden werdt,
ende alsoo ons dit groot onderwicht veroirsaecht bedenckingen
geeft, daerinne apparentelijck nijet recht gehandelt zij, connen
nijet naerlaten U Ed. indesen te adviseren, op dat Voorknecht
IJsbrant Pietersz ende Trijstens, die daer zijn, mitsgaders
timmers die daer nu oock bij comt, hier over eens mogen
gehoort werden nijet meer als 23982.16.14 . isser op –

Dese

Dese soorte, (dan zoo heeft d'ervarenheijt noch 2 jaren geleden, eerst voort werden) geadvanceert p advijse

D'1260 stux oliphantstanden die volgens factuyra behoorden te wegen 28112 lb, sijn hier ℰ in Amadabath tot redelijcke advance vercocht te weten

oliphants tanden

1214 p wegende 26737½ lb in Souratta tot 63 M^a de man van 31 lb op 2 maenden dagh comt . f 28963.4. —

40 p wegende 875⅞ lb In amadabath tot 32 R^s de man van 34½ lb . .. 960.12. —

1254 p weg. 27613⅜ lb d'welcke gerend^t hebben f 29923.16. —

Sulcx dat d'oliphantstanden 486⅝ lb int gewichte ende 6 stux int getaele te cort comen ℰ buyten dat 6592 guldens op d'gantsche partije buyten den toe ende d'oncosten (om die van de schepen In Souratte te brengen) advanceren, de 6 stux dieder te cort comen, sijn uyt 't schip s'Gravenhage, (als p haer eygen schrijvens comen betoonen,) te cort geleuvert wandrouwe d'opperhoofden, (die nochtans voor 't toutdelijck segge haer volle getael uytgeleuvert hebben) op Battavia comende behoorden aengesproocken te werden, dese oliphantstanden (om dat de Portugesen desen jare geheel, die van Mossambijcque comen In Cambaija gebracht hebben,) sijn wel 17 a 18 M^a op de man minder als dese die voorleeden jare te vercoopen voort. Sulcx dat tegens het toecomende jaer, wel gelijcke quantiteyt herwaerts magh gesonden werden, sullende (soo d'Portugesen geen Mossambijcxe bringen, niet minder als dese vercoopen comen p advijse

Aguelhout

D'partije van 2090 lb Aguelhout bestaende in de 2 Cassas fijne, ende de 17 Canassers grove, is alhier wt de schepen geleevert, ende bevonden op 't fijne te weten de Cabessa, ende de Barriga, in plaetse van 171 lb, maer 165 15/16 lb, ende opt grove cost ende d' Comp^ag. 25 K^a t' pic. in plaetse van 1829 lb maer 1561 lb, sulcx dat 273 1/16 lb op d'partije te cort comen

Seer qualijck geconditioneert is ons dit aguel toegebracht sijnde de canassers gants gebroocken ℰ ontrampen^t. ende vuijgh der zelver twee derquart van bevonden —

t'fijne aguel te weten de cabessa, ende de Barriga is voor den anderen tot 10½ M^a d'een van 18 pays, of d'man van 31 lb, of 40 een zoomen by de Man rekent, tot 210 M^a de man vercocht, wat d'andere party van 1860 lb, dieder in persia gedeelt zy, aldaer gerendeert heeft is ons onbekent, mits 't niet zoo vuijl als dit gedebiteert zy, soodanige soorte als dit gevoert sy, magh hier int toecomende

Wel 3500

wel 3500 a 4000 lb gesonden werden, sae naer d'eygt nyet min maer eer meerder gelden.

t'groff Ague dat d' E. Compag. 25 Ra. dopicolen f. is vercocht tot 2 1/2 Ma. teder van 18 payss, dan dit en is soo wel aels t'ander nyet begeert, echter alsoot noch goede advance geeft, zoo magh wel gelycke partye als dit gedwoeltt zyn gesonden werden, op beyde de partyen, tesamen t'fyne ende t'groue, is ƒ 2316.19.2. buyten alle oncosten geadvanceert ende soude d'advance noch grooter geweest zyn, soo wy soo veel onderwichts nyet hadden gehadt

Radix china

d'6 buyssen Radix china, daerinne dat behoorde te wesen 2590 lb radix ende 696 lb Galiga, syn hier mede aen landt gebracht, ende de radix tot 27 Ma. de man, van 32 3/8 lb op eyn maendt ende de Galiga, tot 6 1/2 Ma. de man Comptant vercocht, nyet tegenstaende dat op de radix 599 lb, ende op de Galliga 96 7/8 lb te cort commen, zoo isser op dese partye noch ƒ 778.14.6 geadvanceert

Int toecomende (alsoo ons den Coopman Arent barentss uyt Amadabats schryft dat hy daer wel 100 mas, tot 30 Ro. d'man van 36 1/4 lb can slyten,) mag er wel 6000 lb ofte meer (soo d'Engelsen hier geene van China brengen) geavanceert gesonden worden —

Atchinse solpher

d'atchinsche solpher, is seer slecht & met vele vodden bevonden 45100 lb behoordende volgens de factuyra uyt geleevert te werden, ende in d'afpandingh int overwegen, hebben maer lb 38395 bevonden, sulx dat 6705 lb onderwicht op de gantsche partye bevonden, niet meer als 5 1/2 Ma. is ons tot noch toe voor de man van 34 1/2 lb geboden, meyne oock nyet hoogher commen sullen, naer Amadabats hebben partye van 400 lb gesonden d'welcke aldaer oock nyet hooger, als 3 1/4 Ro. de man heeft connen vercocht werden, dat weynigh met den prys van hier different, Inwougen soo de E. Compag. nyet minder als 13 guldens t'conto becomen can, in toecomende geen meerder dient gesonden te werden — dese zal groot verlies geven, wy zullen dese ons best doen, wy connen quyt maken —

Was

Van de 30 picol off 3600 lb was is 420 lb onder de vocht bevet, 255 2/3 int gewichte te cort bevonden, ende de reste zynde 2924 1/3 lb, hebben hier nyet meer als 20 Mam: de man vercoopen connen, Inwougen op d'gantsche partye ƒ 544. verloren wordt, ende alsoot was hier beter coop als op Battania zyn, in toecomende geen meerder gesonden dient

Rottang

d'rottang is desen Jare 4 1/2 Ma. t' Conto, ofte de 100 stux gedebiteert, sulx dat op de 500 bossen, ƒ 777.3 boven alle oncosten geadvanceert hebben ende alsooder In Amadabat oock goede partye can versleten werden, soo mogen voor het toecomende Jaer, wel 1000 a 1200 bossen voor dese plaets gesond. werden

Langhe

Lange peper is hier inde 5 picol gelost, ende verders hebben tot 11 m.a de man verkocht, sulcx dat op de 5 picol 18¼ lb ouerwicht en ƒ 44.16.2 advanceren, 60 a 70 man, souden het toecomende Jaer voor dien prijs slijten connen:

Teerste aengecomen porceleyn, daervan hebben uyt de partyen de volgende verkocht maer noch niet uytgelevert te weten

400 stux fyne, ofte Grove halve commen, waervan hebben meer als 161 stux ontfangen hebben . . . tot 2 rx. d'corge

700 halve ofte Quart commen, hier van hebben gelevert tot 14 M.a d'corge
geheel ontfangen . . . . . .

200 ꝑ dryelingen dese hebben ten volle ontfang. en verkocht a 14½ M.a

1600 ꝑ halve warmoes coppen waer van maer 1347 stux ontfang. hebben syn verkocht voor 3¼ R.o de corge

700 ꝑ t elcop kleine hebben meerder als hier inde facture gespecificeert staet bevonden, en d'selve voor 2 R.o de corge gedebiteert

1000 ꝑ fyne pieringen hier op comen 258 stux te cort, t welck die vant hof van hollandt beschoerdt te verantwoorden

2000 ꝑ grove pieringen, dese hebben ten volle ontfangen —

Nota d'fyne ende grove pieringen, syn den door d'ander tot 15¼ Mamoudy d'corge verkocht

50 ꝑ langhalse flessen hier van hebben maer 425 stux ontfangen connen geen meer als 2½ uytteren. 3 M.a voor t'stuck becomen, dat weynich advance zyn, naer dese dient daervan geen meer gesonden

D'partye porceleyn die t' Zeepaert hier aengebracht heeft is noch onvercocht, door dat t' Engels schip London voor Goa was Maccau gearriueert en syn d'coopers (meynende d' Engels sullen hier groote partyen porceleyn brengen) beschroomt het Zelvige te coopen, (meynende d' Engels zullen hier groote partye porceleyn brengen,) beschroomen t' selvige te coopen soo d' Engels hier geen inlossen, zullen dese party tot de voorige prysen wel aen de man helpen, ende alsoo nyet en weten of d' Engels hier porceleyn lossen zullen, ofte nyet zoo connen nyet wel en naerdere opleg van Battavia doen, echter zoo ziet hier lust den omgaen der marct nyet alleen te laten, alsoo der aent porceleyn geen groote somma gelts hangt, soo magh het toecomende Jaer wel zoodanighe quantiteyt, als desen Jare geschiet zyn, nessens goede partyen grove schaften, ende grove commen van diuersche soorten gesonden worden —

Om tot schenckagie te dienen, sullen oock 30 a 40 corge fyne schootels van diuersche soorten, (want daer mit grooter schenckagie, van meerder valuta bespaert,) benoodight zyn onder Choromandel niemen wy voor, als wy gesien hebben, of d' Engelschen hier oock porceleyn, ofte andere Chineese waren lossen, U.Ed.t naerder ouer den eysch vant porceleyn, ende voorts ouer t' gene, datter naert vertreck deser schepen, offriseert mit den eers ten te schryven —

Gengie

geconfijte radix china

Eenige geconfijte radix china, zoude alhier soo wy meynen ende de grooten voor begeert zijn, te becomen zijnde, een sobere partije tot een preuve mocht gesonden worden. ———

gepeckelde notes

Twee a drye vatgens gepeckelde Notes muscaten, zoo om tot schenckage te dienen als om te vercopen, soo ze aldaer overigh zijn, souden hier oock wel benoodight wesen ———

Lackens

Lackenen hebbe 60 halve stucken, bestaende in 6 cassen ten weten N.º 36 · 38 · 39 · 41 · 43 · ende 98 uyt d' E. Hr. van Ommerens vloote aen landt gebracht, te weten

10 stux carmosyn roode &
50 stux andere — couleuren

t'samen 60 stux halve — stucken lacken

Van dese 60 stux zijn vercocht en naer Amadabath gesonden als worden met dese schepen wederomme naer Battavia gesonden de volgende te weten.

7 stux Carmosyn roode lang 161½ @ derselcke uyt gebracht hebben 116¼ ges. sijn aen den — Gouverneur Hackim Nasseyt Summa, tot 9 R.º de ges. vercocht, welcke 161½ @ costende a 6½ ƒ d' @ monteeren ƒ 1049¾ ende de 116¼ ges tot 9 ropias de ges monteren ƒ 1255.10. t welck als hier nu noch den thol, ende d' oncost ten voort opbrengen als t' loot tot de cassen afgaet soo weynich advance zij ———

3 stux Carmosyn ditto zynde aen den — Gouverneur ende d' groote deser stede geschoncken ———

12 stux Crap & greyn roode, sijn mede aen dito Gouverneur tot 4¼ R.º de ges vercocht ——— Item

5 ½ graaw, tot 4½ R.º de ges

13 ½ soo frans tanneyt, —— medium, scharlgradue, incarnadine, appelbloes ende Lavendel, heeft d.to noch genomen te weten tot 4 ropias de ges naer sich genomen

1 ½ papegaey groen
1 ½ frans tanneyt } hebben aen ditto geschoncken, verdere zynde zoodanige couleuren, hem niet dienstigh daervan heeft ons

18 ½ thuys gehouden van dese 18 stux sijn als vooren verhaelt 6 stux tot een monster, ofte preuve naer Amadabath gesonden, ende d' andere 12 ½ alsoo die hier niet vercoopen cunnen, hebben in 2 Cassen gedaen ende senden U Ed.t de selvige per dese twee — schepen toe ———

Sa. 60 stux lackenen,

Uyt de 9 Cassen lackenen die hier per 't zelpaert aengebracht zijn, hebben genomen als 4 stux craproode, ende 2 ditto greyn roode uyt de cassa, N.º 73 gemerckt, dese 6 stux sijn tot 4½ R.º de ges aen den Gouverneur vercocht, d' andere alsoo die couleuren hier niet gewilt zyn, ende dat men deselvige nyet als met groot verlies soude connen vercopen, hebben in de schepen ———

Gelaten, ende worden V. Ed.t p. Verselve Wederomme —
toegebracht, naer dese en dienvolgens hier geduerende als carmo"
syne ende graauwe gesonden te werden, 50 stux carmosyne
van zoodanigen prys als de Jongste geweest zyn, souden
tot de voorige prys, ende 30 Grauwe, tot 5 r.s de stuk —
gedebiteert connen, d' Engelschen hebben oock dese Jare
goede partye laeckenen, die wel fyner als d' onse geweest
syn gebracht, den Gouvern.r heeft haer die meest
alle voor den Coning, gelyck d' onse oock gedaen heeft —
afgecocht, ende staet nyet wel toe de laeckenen, ten sy men
zoude wel moeyten ende oock moeten (aen andere Coopers mogen.
dit zyn dan zoo veele belangende d' Coopmanschappen, die
wy hier dese Jare, van Batavia ontfangen hebben —
d'andere tot Weten de mancquerende die 't voorleden Jaer
geeyscht, ende nyet gesonden zyn, daerwaste te becomen —
zynde mach dese Jare d'o quantiteyt wel gesonden —
werden te weten,

Japansche Campher — 5000 lb Japansche Campher sal omtrent tot 32 Ma. de
man connen vercocht werden —

Schilpats hoorn — 2000 lb Schilpats hoorn, twelck soo 't goet is sal tot 85 a 90
r.s de man connen gedebiteert werden, 't geene dese
Jare p. de Vloot gesonden zyn, is in Gamron
gelost, ende aldaer maer voor 100 laryn de
man vercocht, dat wel met den prys van hier
differeert —

Alluyn — 50 a 60 lb alluyn, zoude 4 1/2 a 5 Ma. de man connen gelden
wy en connen nyet verstaen, datter weynich aluyn
dese Jare, van Persia hier gebracht zy
soo daer 8 laryns de man geldt, en hier met
20 p.Cto advance vercocht wert, zoude d'onse —
meerder begeeren te vinden, alsser weynige
com: sullen wetten, den hooghsten prys te brengen,

Ruwe zyde — Den Coopman Arent Barentsz schryft ons uyt Amadabat
d' ronde zyde die aldaer onder de Coopluyden veel
seer gemindert zy, en dat deselve aldaer Wederom, voor 160
ropias de man vercocht wordt, Item daerder mette naeste
schepen, weder wel d' quantiteyt van 150 a 200 man zoude
mogen gesonden werden, ende dat dieselve d'man van 43 1/4
lb, ofte 37 1/4 lb, den prys van 160 r.s halen zal, twelck
een schoone advance wesen zoude p. aduys —

Bengewyn — Bengewyn, gelyck ordinarelyck van Siam comt 2000
a 2500 lb, sal tot 40 Ma. of naer deucht meer de man
connen gedebiteert werden,

Sandelhout — Sandelhout wy versoeken als p. onse voorgaende de quantiteyt
van 100 man, of 3500 lb, den prys naer dat het goet zy is
hier seer 35 Ma. de man. —

spiauter — Spiauter, benevens d'oude Jarige gewijs te 1000 man te becomen synde, swaerstende

Loot — t'loodt soo de vrome hier redelijck aengebracht ware, souden uyt d'schepen gelost, ende aenden Gouverneur (gelijck d'engelsen gedaen hebben,) voor 6 3/4 M[a]. de man vercocht hebben

Pepe[r] — Peper alsoo die hier maer 6 a 6 1/2 r[o]. de man geldt, ende d'E. Compag. haren eysch voort patria niet wel becomen can, is niet geraden hier eenige gebracht werde, in parsia is desen Jare goede partij uyt de schepen gelost, ende met redelijck advance geeffectueert, wij sijn daermede [illegible] het gelt te onderhouden of immers door den besaenden Coopman Virge Woorra, niet en zoude connen contracteren, alsoo hij zijn factoors op de cust van Mallabaer op diversche plaetsen heeft, datter door de zijne goede partije pepers voor d'E. Compag. mocht gecocht werden, d'welcke onse schepen dan, als sy van hier na Battavia vertrecken die plaetse in passant aendoende, gevouchlyck zoude connen mede nemen, wat hier inne t'determineren sij, werdt U. Ed. na desen geadviseert. ——

Tin — Thin van Pegu, ofte Tannasserij soo die van Choromandel, uyt die plaetsen, mitsdien als zij aldaer comen [illegible] becomen conden, soude wel 3500 a 4000 man hier waerts aen mogen gesonden werden, als U. Ed. in onse voorgaende missive hebben geadviseert, over desen handel van Choromandel op Pegu, ende Tannasserij, of van daer op Choromandel, om die voor d'E. Compag. te incorporeren, hebben nader der aen d'E. resident Carel Reyniersz geschreven, hopende t'hollants tin datter noch van wegen d'E. Compag. in parsia zoude mogen verstercken, alsoot hier niet dan met schade zoude connen vercoopen, soo hebben naer gelaten t'zelvige van parsia te ontbieden ——

ouer de tol — Wij sien U. Ed. ons bevolen, om geen goederen uyt de schepen aen lant te lossen, sonder eerst ende alvooren met den Gouverneur over de betalinge der tollen te contracteren, approbeert, ende ons t'zelve succesive[lijck] alsoo te volgen recommandeert, door de cortheyt des tyts (als de schepen Amboina, s'Gravenhage, t'hof van Hollandt, Vlissingen ende Leeuwarden, hier aenlangen) heeft het met de goederen die ditto schepen mede brachten niet geschieden connen, maer over de jongst aengebrachte Nagelen ende porceleynen hebben daer over met den Gouverneur gecontracteert, ditto heeft ons dien volgende een acte verleent, dat hij ons d[it]o goederen in den tol niet hooger taxeren zal, als wij de selve vercochten, hier over heeft het bij de voorgaende Jaren dat desen Gouverneur Hackim naghijt [illegible] [illegible] als Mirmosa, voor desen gedaen niet ons gehandelt geweest, U. Ed. sal t'selve oock alsoo inder daet uyt

onse

Onse Negotie boucken connen betoogen, wy hebben in ditto boucken seer carго de betalinge der tholen hoedanig die gereekent worden genoteert, ende die nyet aende specificatie boucken of andere duyt[ze]re reeckeningen gedisguiseert, sulcx dat men voorden gheenen die nacomt, als oock voorden Visitateur seer eijsel ende sonder moeyte can nagespeurt werden hoedanigh daerinne gehandelt zy, oock zoo hebben wy doort stuck van den Gouverneur mirmosa, als doort vanden vant Souratse Gouverno onderwonden, hoedat niet recht int stuck vanden Indigo (t' en zy dan [illegible] dat mirmosa ofte onse Antecesseurs dat genoten hebben) gehandelt zy. Inde Negotie boucken is den Indigo altyts inden tol, (want eer te begin af dat d' E. compag.ie hyer gehandelt heeft) soo hooge den Gouverneur die dan tracteerde, inde $3\frac{1}{2}$ R.o ende $2\frac{1}{4}$ p.r p.cto gereeckent ende wy bevinden het van overlange jaren, ia d' onse hyer in Souratte gehandelt hebben, de gewoonte zy ende noch heeft, oock desen Jare nyet meer gevordert te weten

Den ropia $2\frac{1}{4}$ p.s p.cto betaeltmen aenden Gouverneur voor syn gerechtigheyt vand' Stadtspoort, omden Indigo van buyten in Souratta te brengen, dese een ropia $2\frac{1}{4}$ pays p.cto worden gereeckent vanden Incoop ofte om beter te seggen, vande hooge taxatie, soo veel wyden Gouverneur de selve naer zyne waerdye reeckent, datse incoopt met d' ongelden gheert, ende hyer in Sourata waerdigh is.

Boven dese een ropia ende $2\frac{1}{4}$ pays p.cto wort er voort uyt voorden tol zee, wegen s' Conings gerechtigheyt, van een pack Sirchesen Indigo, 3 [illegible] p. pack van ontrent d' 4 man, ende vanden Byanes voor een pack ditto, van ontrent d' 4 man achabary, of 50 lb p. man twee ropias betaelt, In vougen alsment dus reeckent, by datment $3\frac{1}{2}$ Ropia ende $2\frac{1}{4}$ pays p.cto vanden Incoop met die hooge taxatie vanden Gouv.r begroot synde, te reeckenen plagh het welke schijnt datter minder als voordesen, inreeckeninge gebracht zy betaelt wert.

Wy hebben onderstaen hoe voordesen daerinne gehandelt of waer dese aduanse gebleven zy, naerder t' ondersoucken ende ons daervan by de maeckelaers te informeren d' welcke seggen mirmosa dit gelt genoten, ende daervan Jaerlycx een eerbare schenckage aen d' opperhoofden gedaen heeft, Item dat daer oock uyt Jaerlycx [illegible] [illegible], 300 R.o aende tholl naers vand' aelpgandige, omdat zy d' E. Compag.ie int stellen der goederen, die seer nyet te hooge getax.t werden, behulpsaem zyn, betaelt zyn,

Met Dongel

Met d'Engelse præsident zyn hiervoren oock in redeninge geweest
[illegible] gebragt hoedanigh haer de tollen vanden Indigo afgevor-
dert zyn, ditto hebt van oer toen af, dat sy int Souratte
gehandelt hebben, haer gherymder als een r°. ende 2¼ pays
p. c.to voorde gherechtigheyt vande Stadtspoort, om den
Indigo van buyten Inte brengen, ende voorden hiervoren 3
als voorden Shahbandar 2 r°. p. packt gerekent zyn
Ende datter oock al van den tydt af, dat zy hier gehandelt
hebben, geen maer in haer Negotie bouckeen int rekeningh
gebracht zyn, d'300 roppias die d'onse Jaerlycx aende
tollenaers betaelt hebben, syn door haer mede aen dittos
geschoncken, t'schynt uyt d'omstandigheden van alle
t bovenstaende, d'Engelse residenten de tollenaers [illegible]
aen haer meesters als d'onse aende onse ghedaen wordt,
gemaeckt hebben, U. Ed.t sullen uyt onse negotie bouckeen connen
bemercken hoe dat we desen Jare ƒ 4332 : — : 6, credit staet
daer voor desen den meer ter tyt daerop geleit, ende dan noch
inde facturen onder de hooge taxatie der goederen die
meerder getaxeert als Incoops gecocht hebben, 5 a 600
Ja by wylen 1000 geschet zy, ende dan soo worden der noch
sekere somma buyten de ordinaire geschencken, om den
spoedige dispatche te becomen, aende Gouverneur
Mirmosa (?) betaelt, behalven veele particulariteyten, soo in
de testury (?) vand' Cannoes ende carrewaeten, soo omdie
van Agra naer Souratte te brengen bewesen [illegible] in
rekeningen afgetrocken worden, waer van U. Ed.t den
onder Coopman Timmerts (?) [illegible] ondervrightinghe den
Item vande tortuire (?) die In Amadabath, vande clede (?)
salpeter, t'lack, ende anders de Coopluyden gedaen
wort, waer van wy U. Ed.t veel meerder Indicien als
[illegible] van souden connen vertoonen, hebben aldus wegen
voor desen gehoort, ende alsoo de dencken zoo wel niet
als d'Indicien vertoonen connen, soo is onse meeninge nyet
door andere haere misbruycken die geschiet zyn te
thoone te stellen, maer om die niet naer te volgen &
te beteren onse [illegible] ende onse Heeren meer tot dienst
te vorderen

Met d'missive die wy p. Frederick hendrick aend' E. Heeren
Majores hebben geschreven (waervan U. Ed.t met onderbaer
copia toegesonden zy), hebben verhaelt hoe dat wy seer beducht
waren den nieuwen Gouvern.t Mackim (?) [illegible]
oude t'vooren vande [illegible] ende d'[illegible] (die t'voorleden
Jaer [illegible] ende In [illegible] opgeslagen
waren,) om daeraf eenige tollen te genieten ons moeye-
lyck ende lastigh vallen zoude, ende dat nyet en wisten
hoedanigh hy voorders, int taxeren onser goederen inden tol
zoude handelen, over t'stellen als hyer voorens [illegible]

Ende om

Ende om onse goederen, zoo wel die naer de scheepen, offte
als die vande schepen naer Souratte brengen, spoedigh
door d' Alphandigo te depescheeren, alles soo nauw niet naer
te zien, noghte te doorsnuffelen, ende dan daer uyt te
nemen, tgene hem aenstaedt ende maer half te betalen
(gelyck Mirmosa plagh te doen,) en heeft geene compara-
tie by Mirmosas tyden, ende hebben wy ons dies aengaen-
de (Godt geve t'niet en vaertere) over den zelven —
niet te beclagen, om eenige tollen vande syde offte
vand' opgescheepte goederen. Gelden, t'eenemael is ons ook
niet eertigh geweest, zoodat Godt loff alles te
naer, by naer ons believen, vergaen zy
Int eerste soo als V' E. Compag. schepen Uttrecht, t'wapen
van Rotterdam, ende Breda, met de Moorsche vracht
goederen, naer Persia vertrocken waren, soo als wy van
Souali, den eersten avondt boven quamen, rescontreerde
ditto ons wel wat onbeleefdelyck, mits dat hy onsen macke-
laer (soo als wy hem in den avondt eerst, als wy over de
riviere waren, by hem zonden, ende hem eerst groeten
hadden diens avondt door Vinodijtgent, hem niet en besochten
t' geliefde te excuseren, morgens vroegh hem zouden comen
besoucken) vast hielt ende met een tronie eens zetten —
oorsaecke dat ditto van eenige Mooren, (die doordat de schepen
volladen, ende, hare goederen niet mede en conden naer
Gamron gevoert worden, misnoegt waren) beschuldigt
werde, dat hy d' coopluyden die hem de handen voeden, maeckte
dat hare goederen gescheept werden, ende die dit niet en deden,
of die hy afgunstigh was hare goederen bleven leggen
hier over gingen dese andere daghs by den Gouverneur
ende vraeghden hem waeromme hy onsen mackelaer
(die wy met onse groete aen hem zonden) sonder eenigh
andtwoordt weder aen ons te zenden, ende sonder ons
daer inne te kennen, (waerom hy sulcx dede) vast
zetten liet, ende oft wy voor alle onse gedienstigheden
dat wy met onse schepen zoo menige zyner coopluyden
goederen, naer Gamron voerde, waer door de
coopluyden accommodeerde, ende syn incomen vergrootede
andere geen recompense, als dese courtoisie onse
dienaers, soo onbeleefdelyck vast te zetten en begeerden
te genieten, ende alsoo de beschuldigers de getuygen
niet voortbrengen conden, werde de mackelaer
onder cautie dat hy 1000 R°. soo hy daervan conde overtuyght
werden, (dat hy van eenige coopluyden gelt
om hare te prefereren genoten hadde) betaelen zoude
gelargeert

Ten tweeden alsoo ick, (soo als V' E. Hr. van ommeraents
vloote geavanceert was,) aen boort vande schepen was
ende myn huysvrouwe verstaende ick doodt cranck lagh

Verfoort

versocht, met de carre ende de rivier te varen, om my te
mogen bij comen, ende geraeckt te doen, hij have 't zelve weygert
wy ons daerover misnoegt thoonden, eindt ons aenseggen
't genoegh was dat hij my licentieerde naer de Schepen te
mogen gaen, ende dat hij dit dede expres tegens des Coninghs
formaen, (die niet en begeerde dat 't opperhooft vande
Hollandtsche ofte d'Engelsche Compagn. naer de schepen zoude
varen, ten ware een ander in zyn plaetse qualificeert was, hier
op volgde zoo als wy onse goederen, soo d' Noten muscaten
als anders, uyt d' Alphandigo met karren naer de Loge
brachten; ditto goederen niet alleenelijck door syne pions
ende [illegible] Dienaers, publyckelyck berooft, ende geslagen,
maer daerenboven de Assistenten die tot opsicht deselve
geschickt waren, sulcx willende beletten, door gesyde
pyons vande [illegible] Carren gejaecht, geslagen ende gewont
werden; over dit publyck geweldt, (niet tegenstaende
wy door onse indispositie niet wel machtigh waren, uyt
de loge in de sleucht te transporteren) syn by ditto gegaen
ende daerover opt hooghste gedoleert, ende alsoo de
behoorlycke straffe aende geweldenaers niet geprest.
worde, ende hij oock den principalen moetwilliger
zynde eenschaffer zyn lyffdienaer niet en straffte, zoo hebben
over dese actie, by den Sabandaer, ende den Commissaris
des Coninghs, als oock aen Mirsia Mamouts geclaeght
dit zoo niet en begeerden te verdragen, dat zoo de gouverneur
de schuldige niet en straffte, het aenden Coningh schryven,
(Also dese saecke niet geredresseert werde, liever als dese
gewelden te verdragen, ons met onse Negotie uyt Sourratte
transporteren souden, hier op is dan gevolgt, dat den Sabandaer
en Mirsia Mamouts, den Gouvern.r naerder geinduceert
ende den Commissaris, tegens hem (die dit alleen den Coningh
hoe geringh 't oock geweest zy overgeschreven hadt) geprotesteert
hebben, echter is d' rechtmatige straffe, aen den rechtschul-
digen niet gevolgt, ende alsoo den Gouvern.r vande grooten
verstondt, hoe wy gants over hem gedisconteert waren,
soo heeft ditto om dit te verwechsselen, (geveynde tegen naem hy
ons in onse indispositie besoecken quam) ons in onse Loge
selffs besoecken, ende Congratuleren, seggende 't misverstandt
waren, dat men sulcke geringheden hem niet behoorde aen te
trecken, dat hij ons in alles contentement geven zoude
ende voorts &ca. sulcx dat hier mede dese saecke cesseerde
ende ditto naer dato in alles hem onsen grooten toegedaen
vriendt, ons alle gunste, ende faveur, wat wy aen hem
sochten, vele meer tot ons als tot de Engelsche, genegen getoont
heeft, ende waer hij can of magh, daer men wy syns van noode
hebben, hem in alles gedienstigh gewillig, ende bereyt
vinden laet, sulcx dan wy uyt consideratie, ditto ons de
parsische Zyde, ende d' opgeslagen Leeden overgeleevert, souden

Daervo

Vande voorn. naderen tolle ons Rechtgeldt ontlasten, als om
ditto (alsoo hij weder bij den Coningh inmagh, ende den Coninghs
Vischen Gouvern.r neveder, als eenige die hij heeft bequamelijck
te ineerder inde goede genegentheyt t' onswaerts te voeden
soo hebben aende ditto een vooreij chis schenckage, ende daer benevens
ooch de grooten die ons dienstigh sijn, of dienstigh
wesen conden geschoncken

Op den 3e maert, liet den Gemelten Gouvern.r ons
ende d' Engels. president bij hem roupen, en alsoo wij door
indispositie derwaerts niet gaen conden, committeerden den
Coopman Corneles Jansz Silvius in onse plaetse,
daer comende wierden hem 2 firmans vanden Coningh, houden-
de op ons ende d' Engelsche voorgelesen,

t' Eene Inhoudende hoe zijne Maj.t niet en begeert
ende seer hooch op zijn ongenade verbiedt, datter Indigo ofte wat
ter aendependeert, door niemandt meer t' zij Gouvern.r, ofte
pachter, onder wat pretext t' zoude mogen wesen gemonopoliseert
ofte gepacht wort, maer In contra dat het ons ende d' Engels
mitsgaders alle andere Coopluyden zal vrijstaen die vande Boure-
luyden te Coopen, ende de Bouweluyden aende Coopluyden te vercoopen

t' Tweede dit firman, over de claghten die wij aenden Gouv.r
Hackikin voor desen hadden gedaen, te weten hoe Saijfchan den
Amadabatsch Gouv.r d' Indigo onder zijn Monopolium trock,
ende dat hij alle de Bladeren van dien, om die selfs op te
maken ende dan die ten duersten sijnde te vercoopen, naer hem
genomen hadde, als hoe dat wij onsen gecochten Indigo niet
ingehebben mogen vervoeren, daeromme geen Indigo vande
Mooren, op vracht in onse schepen naer Gamron hebben willen
ontvoeren gecomen zij, desen Gouvern.r segt dat den
Coninck den Gouvern.r Saijfchan, over dese saecke
niet weynigh heeft geschreven, naer dat dan dit firman voor-
gelesen, ende lange daer over gediscoureert was, werdet 't an-
der voort gebracht ende gelesen, welckers lecture wij wat
verlicht bevonden te weten, hoe zijne Maj.t niet en begeert
ende expres verbiet, dat d' residenten of d' opperhoofden, die der
van wegen d' Hollantse ende d' Engels Compag.e in Souratte
resideren, meer uijt Souratte naer Souali, ofte naer ofte
in haer schepen, (om haer besoignes daer te verrichten
zullen mogen vertrecken, maer dat d' opperhoofden vande
schepen bij ons In Souratte sullen comen, ende In Souratte
consulteren, t' geene wij in onse Negotie ende d' Engelsche
inde haere te verrichten hebben, wijders dat wij van onser zijde
12 lack of 1200 Ctopia, ende d' Engels van haerer zijde
ooch soo veele aen Coopmanschappe ofte contant geraedigh
ter wij onderpant hier In Souratte moeten houden, Vorders
hoe wij ende d' Engelsche, niet meer met onse schepen
en sullen vermogen, voor de riviere van Souratte, (om onse
goederen, de riviere op en af te brengen) vermogen te setten

maer

maer, met dezelvige inde Comme van Souali moeten comen,
mitsgaders dat men dit vaerwater, met fregatten, ofte cleyne
Jachten niet en mogen bewaren, &ca. hier over heeft, den
præsident, tegens den Gouvern.r niet weynigh uytgevaren
ende wy hebben ons oock over dit absurdt firman, door
den Sabandaer Mirsia Manouth, ende des Conings
Commissaris, sedert by den Gouvern.r Hackim beclaeght
d'welcke ons eyst aenseggen, t' firman, niet om ons maer
om d' Engelsen, die aldereerst, met haer cleyne Jachten
onder portugysen pradtsen gevoert, haer goederen de Riviere
Brotcha, ende Cambaya, meenden op te voeren, voor de Rivie-
re, haer goederen lossen, ende waere sy sulcx ofte moeten,
anders niet gepractiseert, ende hadde daerop toeleyden, om hem
sijn tollen en incomen te onttrecken, ende de Bandaer van
Souratte te ruyneren, gecomen was, dat het syn meyn te
gedachten ware, hy ons in onse Negotie soucken souden te
impescheren, veel min te verbieden ofte te weeren, dat wy
niet en souden vermogen, (om onse affairen te verrigten),
naer de scheepen of naer Souali, reysen, voorts soo veele
excusen (als dittos bedencken conden), hier toe dienende om
ons contentement te geven, daer by voegende &ca.
Wy gelooven wel datter wel wat aen is den Gouvernr
dit firman om d' contracten voort te comen, die d' Engelsen
met den Gouvern.r Mirmosa aengaen, (om haer goederen
uyt haer scheepen de Riviere van Brotcha, op in Brotcha
ende de Riviere van Cambaya op in Cambaya te brengen
als de geprocureerde goederen vandaer, (sonder Souratte
te passeren) aen de scheepen te voeren, te weeren als om te
voorcomen, datter voor de Riviere van Souratte geen
goederen t'hoe vel gescheept, ofte gelost worden gecomen
syn, doch die verstaet sich niet verder als t' verbot, was
niet voor de Riviere te setten, maer met de scheepen inde
Comme te comen, ende 't vaerwater niet met cleyne
Jachten te bewaren d' Engelsen betreft, maer om niet te
mogen uyt Souratte naer boort, aende scheepen te varen
ofte 12 lack, off om beter te zeggen 1200 ropias, in orta-
te eaten, wy daer mede soo wel als d' Engelsen gemeynt werden
ende dat den Gouvr. Hackim daer naer doe wy aen
boort waren, en dittos ons doen aenseggen lydt, dat hy ons
Licentieerde naer boort van onse scheepen te varen, het
tegens t' expres verbot was, soodanigen firman niet gehad
maer doen tert daer comme geschreven heeft, ende
niet jegenstaende t' voorengehaelde firman, tegens ons
niet geexecuteert, ende t' ons, (mits dat als wy naer de
scheepen gaen den Gouvern.r kennis) niet belet wert
naer de scheepen te mogen reysen, als onse goederen met onse
Jachten de Riviere op, voor d' alpgandigo te brengen, soo
voorheen ware geschiet is, (t welck by Mirmosa's tyden by de

Gouvern

83

1575

Souvern. want het gehindert werde, soo is nochtans de
consequentie deshalfs groot, ende noch grooter is d'onbedachtheit
vanden Coningh, dat hij den Souvern.t tot soo swaren saecke
permissie verleent, Wat souden den Coningh dan niet van sood-
anige extorsie door ons gepeijst werde, Invougen amen-
sien, (als U Ed.t ons op d'onse, indato 24 May, per de fortuyn
U. Ed.t toegesonden antwoort,) op der Mooren gunste d'ien-
richt ende variable is, niet en weten, ende geen contracten
die sonigh naergecomen werden, met haer besluyten oock
aengaen mogen, ende dat al haer doen op eygenbaet, (sonder
de veelmeldingen trouwe te houden) gefondeert zij —
De consideratie en de Bedenckinge, die U. E. over den
transeat vanden Coninghs missive, (: d'welcke ons door den
Souv.r Mirmosa condigh gemaect, en U Ed.t over Choro-
mandel per 't Jacht de fortuyn gesonden zij :) gemoveert
mitsgaders de conclusie, die U Ed.t ons den Souvereijnen
Mirmosa, uyt U. Ed.ts name aen te seggen belast heeft,
hebben wij met groote aendacht overleesen ende geincorport.
Wij souden aen U Ed.t Wel op eenige poincten der selve
antwoorden, maer alsoo ons de tijt, ons tot ander affairs
dringt, ende om datter naer dato noch door Mirmosa, noch
door den Coningh geen naerder gewag, op gebeurt of
zij, als om dat den Souvern.t Mirmosa, wien ons de
eenige, voor hede gebroken is als oock om dat weijnig
ende swinden, dat de furie der Mooren, ofte bedenninshouging
die sij int eerste over deselve gemaecte vrede, (die d'Engelsen
ende de Portugesen met den anderen hebben aengegaen)
hadden, geaffectert zij, ende datse de Mooren bij na alsoo
aengenaem, als wij zijn, soo sullen daer op yets te andtwoord.
in de extremme houden, ende ondertusschen niet naerlaten gelijck
U. Ed.t ons op 't hooghste recommandeert, waer wij connen
of mogen, d'Engelsen in der handel tracteren te beleucken
ende haer int secreet bij gelegentheden soucken soo vele
te marcken als 't mogelijck zij, beijnende ondertusschen buyten
de commercie met dese goede vrunden, houdende met de
selvige buyten dien soo veel eenige correspondentie als mogelijck is
In onse missive dato 10.en January, die wij per 't Schip Fredricq
Hendrick aen d' Ed.e Heeren Majores hebben geschr. hebben
verhaelt, hoe den Coningh tegens eenen Radia genaemt
Fougdraes. (die tegens hem geen voetsaert was te velde
was gheweest, hem verdreven ende in de velt geslagen hadde
mitsgaders hoe dat man.t Dinijnga (: Tracte, die vanden Cas
de Cwio wederomme te beoorlogen, maer dat de
verwetteringe vanden Radia Fougdraes, d'man.t in syn voor-
nemen gestelt hadde, der oorsaecke wederomme naer
Agra vertrock, achter 't selve gebleven zijnen man.t daernaer
van resolutie verandert zij, ende dat den selven voorts, naer
dat de Radia Fougdraes verdreven was, sich van Agra over
Berampoer, met een machtigh Leger naer Dietabat
(alwaer hem noch onthout) getransporteert heeft, om

Wat

Wat motyven zyne Mayt. met soo machtigen leger derwaerts
vertrocken zy, daervan wert divers geoordeelt, eenige seggen
zyne D. Mayts. voornemen zy (alsoo zyne hoogheyt de
landen vanden Medsanzia, ofte den Decanders, gants ende
t'eenemael geincorporeert heeft,) om sich mede absoluyt
heer ende meester vanden Codapsia, ofte des Conings
van Golconda, ende vanden Adulchia, ofte des Con-
ings van Visiapours landen te maken, ja wert geseght (wat er
van zy, t'sal hem binnen corten openbaren) dat syne
Mayt. al sonder slagh ofte stoot, possessie vandes
Conings van Golcondas, ende vandes Conings van
Visiapours landen genomen, ende dat hy aende Conings
van Visiapour, als die van Golconda, ider t'onderhoudt
dat een heer van 5000 paerden gemeet, (om daer op garde
staet te houden) gegeven heeft, soot sulcx waerachtigh
(gelyck wy meenen t'niet en is, maer wel dat se hem
tributaris syn) salt een groote verandering in commercie
als inde regeringe deser landen veroorsaken, doch zy wy
gelovende dat er wat anders moet, ende dat syne Mayt.
niet voorseyt is, maer om wat groots ende gewichtigh
te attenteren hem van Agra naer Doltabat heeft
getransporteert. eenige willen seggen dat de Mayt. van
Doltabath naer [illegible] stadt, ende Visiapour gewaer
transporteren, ende soovoorts van hier naer agra [illegible]
kent zal, anderen dat sal trachten (nademael hy nu de
landen van Visiapour t'synen wille heeft,) alle de
portugeese forten inde landen van Visiapour aende zeecant
gelegen, te incorporeren, ende de Portugesen van dese
cust gants ende gaer uyt te royen, op der portugese for-
alsoo den regen tyt haest op de handt comt, sal deselve
soo wy meynen nyet geattenteert worden, oock soo wort
geseght de Mayt. desen Jare in Doltabath den regen tyt
overbrengen zal, dat de Mayt. hem naer Doltabath, ende
daer ontrent getransporteert heeft, sal de styringe
der coopmanschappen, soo specerijen ende andere in Masilip-
zoo wy vermeenen seer schadelyck wesen, ende den [illegible]
ende noch meer zoo aldaer den regentyt overbrenght
seer schadelyck zalt d'E. compag. wesen zoo d'Coopluyden
van Masilipatam, de wegen derwaerts overdoorde
impedimenten der oorloge nyet veyligh bereysen mogen
invougen zoo sulcx is U Ed. hier door dan eenichsints de
cleynigheyt der nagelen, tot U. Ed. meyninghe in
Masilipatam comen zoude, maer t'is te beclagen d'E.
Compag. in Masilipatam daer door d'andere specerijen der
als daer syn de noten ende foelye, mitsgaders oock alle
andere coopmanschappen, aend'handt leggen, ende aen-
comptante pagoden, om dewelcke te procureren
beswaerlyck comen sullen.
Hier wordt gevraecht, ende t'wert voor waeraghtigh

gehouden

geslagen, hoe den gerevolteerden Radia Dougeraer (welckers rebelleeringe seer sorgelijck voor des E Compag.e stadt zij gebouwt,) int vertrecken naer Visiapour, tusschen wegen door den Radia van Goudowanna, geslagen, 't hooft bij den Coningh gesonden is, soo dat hier mede de oorloge van den Radia Siougeraar ten eynde gebracht, ende alle zijne landen (waer inne ontrent 14000 dorpen gelegen,) mitsgaders alle sijne schatten (die ongemeen rijck zijn) aen den Coningh sijn vervallen, int volgen den Coningh over dese victorie grootelijcx gloriëert

Miermosa den gewesen Souratse Gouverneur onthout hem tegenwoordigh in Deolabath bij den Coningh connende niet vernemen dat soo seer inde Coninghs gunste gebleven zij, alsoo voor desen wel geruchte is, oock mede datter eenige apparentie zij omt Gouverno van Souratte wedderomme in pachtinghe te becomen, wert geseyt den Coninghs hem sijn Jagier, ofte incomen heeft ontrocken, ende voorts dat hem de Coningh, om de manquerende comptanten die ditto noch aen zijn seevenjarige pacht ten achteren is, seer lastigh valt

Miermosa heeft oock soo der geseyt werdt, alle syn Ruyters ende de meeste part zijner dienaren afgedanct, in voegen hem seer weynigh, ende slecht bij den Coningh hout, ende voor werck (sonder niet anders verwerven can) om Souratta de novo wedderomme te Gouverneren weynigh hope bij

In onse missive dato 10.en January p. Fredrick Hendrick aend' E Heer Maijoor hebbe genoteert hoe den Coopman Arent Barentsz, inscheepte, 367 man Indigo in ronde koecken op de agraasche wijse opgemaeckt, ende 520 man peatten d.to gecocht maer om die te vervoeren, van den Gouverneur van Amadabath genaemt Saijfchan, (ten ware Arent Barentsz, den pachter wegen zijne pretentie contenteerde,) geen licentie becomen conde, ende dergelijcken alsoo de Coopers ofte Bouweijden binnen dertijt om die t' ontfangen ende te betalen verstreecken was begeerden ontslagen te zijn, wy deselvige ontfangen, ofte dat sy die aen d' Engelse Coopen souden, soo hebben hun de marcht den peatten vrij ge[illegible] ende d'Ronde niet te genotaende, die koopers mochten aen ons gehouden in voegen daerop gevolgt is

Naer dat Arent Barentsz wedderomme in Amadabath gearriveert sij, dat hij deselve ronde Indigo verstaende in 103 packen, sonder dat den Gouverneur Saijfchan hem daerop [illegible] becommeringe dede ontfangen, ende de selve Bouweyden voort [illegible] van dertijdt, dat den [illegible] om den Indigo te ontfangen, ende te betalen [illegible] was, begeerden

Verklaert

Vlechkort seggende Vlegelmoet was, den Jacob van Dyck met de groote somma betaelt, gecocht, dese 103 packen schoone Sirchesen Indigo in ronde Bollen op d'agraasche wyse opgemaeckt, bestaen als volgende ende werden U.Ed. mitsgaders de partye bevonden Indigo pr de schepen t'separt en der welcke toegesonden te weten

14832 ℔ ofte 412 man Indigo Sircheser, bestaende in 103 packen yder inhoudende 4 man a $41\frac{3}{4}$ ceer pr man te weten

4032 ℔ ofte 112 man, bestaende In 28 packen getekent met d'letter
2488 ℔ ofte 68 man, bestaende In 17 packen getekent . G

6520 ℔ ofte 180 man, bestaende In 45 packen, a $27\frac{1}{2}$ Ro. de man comt Ro. 4950.–

5904 ℔ ofte 164 man, bestaende In 41 packen, getekent met d'letter H a $26\frac{1}{2}$ Ro. de man comt Ro. 4264.–

2488 ℔ ofte 68 man bestaende in 17 packen, getekent met d'letter I a 22 Ro. Ro. 1496.–

14832 ℔ ofte 412 man bestaende in 103 pack: costen incoops Ro. 10710

Hoe d'E. Heeren mayors desen Indigo gevallen zal, sullen t'syner tyt geerne verstaen –

In Amadabath voor dat den .... ouwerden, van Schan, d'bouluyden vanden Indigo, zoo met de Bladeren naer huys te nemen, mits hadde eenige tollenaers vordert als ordinaris, op te leggen de tancken te pachten, als andere gefingeerde Monopolien, beschroomt is weynigh goeden Sirchesen Indigo gevallen, den Coopman Arent Barentsz adviseert onder anderen, in syne Hoogh Edle missive dato 7 stanty t' voegende, te weten dese luydt zyn eygen termyn –

Van den nieuwen Indigo sircheser verstaen 1000 man by den ... ouwerden. ende 2000 man by de Bouwluyden berust souden zyn, waeronder ontrent 500 man zyn int water drijftigh ende met minder aerde vermengt als die vanden vorigen jaere gecocht hebben, doch nyet soo hoogh van couleur den besten, daeruyt wordt jegenwoordigh gecocht, tot 32 Ro. ander wordt gehouden op 28.29 en 30 Ro. d'man van $41\frac{3}{4}$ ceer, ofte 36 ℔, d'andere 1500 man nyet drijftigh, noch ter int vier behoorlyck uyt brandende, soort tegenwoordigh gehouden op 25.26 a 27 Ro. ditto man, &a. Invoegen d'Sircheser Indigo dieder In Amadabath, ende Sircheser voorhanden, nyet seer besonder zy, ende dyrer is, sulcx dat zoo d' E. Heer Mayors partye Sirchesen Indigo, comen te eysschen, men geen goede ofte considerabele quantiteyt, goeden Indigo, ende nyet als de Bouwluyden hebbende sullen connen becomen, ende derhalve om die te coopen, wy (alsoose met zeer vele aerde vermengt zy) ons al vry wat becommert vinden souden, hier inde Stadt Souratte, verstaet mede noch goede partye Indigo onder de Coopluyden doch is mede al vele vermengt ende swaert godt, zoo dat de Bouwluyden bycans, gantsch

De gebouw

de gewoonte bedriegerijen, dadelijck hoe langer hoe meer den slechten
Commoorsedse Indigo te maecken, ende dit oock soo eijgentlijck
niet beletten sullen, tenzij men haer den Indigo aende
handt laete, ende dat zij daer niet verkropt zitten blijven,
naer uijt de Coopluijden die haren Indigo in Sarques
gebracht hebben verstaen, zoo en is daer niet alleen den
slechtesse, maer oock den Byaense Indigo op redelijcke lage
prijs (als oock d' Cleeden daer gedaelt,) ende datze aende
niet begeerders blijven comen, soo dat t' wel soude connen gebeuren
desen slechten Ircqhesse die nu voorhanden is, het toecomen
Jaer offte tegens de sendinge naer Sarques, niet seer
gesocht worde, ende dat zoo d' Bouwelijden met haren Indigo
zitten blijven, int toecomende sullen tracthen beter Indigo
te maecken,

D' Engelse hebben desen Jare ghene mede, als 87 packen ofte
van 4 man Souratse Indigo gecocht, ende naer den gemelden dienaer
nu noch voorhanden is, connen niet vinden, sij haer seer graag gs
om die te coops toonen.

Wt d' gemelte Schaede missive per fredrick hendrick aend' d' E
heer Mayores geschreven, sal U Ed. uijt de coppia deses gebracht
connende brieve, hoe den onderkoopman Francoijs timmerts —
soo wij dedmaeles, per d' Jongste advijsen wt Agra benarreert
710 packen Inhoudende, 2840 man Indigo acgabarij, tot $48\frac{3}{4}$
$42\frac{1}{2}$. $41\frac{1}{2}$. ende 40 R^o. de man acgabarij gecocht hadde, naerder
heeft hem gemelten timmerts zoo verde verkout, dat hij met
den Indigo tegens d' Engelse op te dagen, $1593\frac{3}{4}$ man, boven onse
ordre In quantiteijt ende $4. 4\frac{1}{3}. 5$ ende 6 R^o. per man inden prijs
geridden, In vougen ditto $6000\frac{3}{8}$ man, 17 Cerr Byaense Indigo
bestaende in 1345 packen tot de volgende prijsen gehandelt ende
heeft te weten naementlijck —

$424\frac{3}{4}$ man Indigo a 40 R^o. d' man comt	. . . . .	R^o 16990
84 man Indigo a $41\frac{1}{2}$ R^o. d' man comt	. . . . .	3486
28 man ditto a 44 R^o. d' man comt	. . . . .	1232
94 man ditto a $45\frac{1}{2}$ R^o. d' man comt	. . . . .	4277
51 man ditto a 46 R^o. d' man comt	. . . . .	2346
96 man ditto a $46\frac{1}{2}$ R^o. d' man comt	. . . . .	4464
84 man ditto a 47 R^o. d' man monteert	. . . . .	3948
200 man ditto a $47\frac{1}{2}$ R^o. d' man comt	. . . . .	9500
70 man ditto a 48 R^o. d' man comt	. . . . .	3360
$1948\frac{5}{8}$ man ditto a $48\frac{3}{4}$ R^o. d' man comt	. . . . .	$94995\frac{1}{2}$
87 man ditto a 50 R^o. d' man comt	. . . . .	4350
1291 man ditto a 54 R^o. d' man comt	. . . . .	69714
765 man ditto a $55\frac{1}{2}$ R^o. d' man comt	. . . . .	$42457\frac{1}{2}$
330 man ditto a 56 R^o. d' man comt	. . . . .	18480
$5553\frac{3}{8}$ man, costen t' samen Incoopt welck transp.		R^o 279600

Comt p

May 5553 3/8 Compt p transport te costen . . . . . R° 2798

47 man 17 cater Indigo, heeft den Coopman Lodouicq Huyssens voor d' aencomste vanden onder coopman Francoys Timmers Ingecocht, ende staet dat die t' samen costen, 2356 R°. t' welck is ontrent 49 5/8 R°. de man 23

5600 3/8 man 17 cater, Indigo Biano, costen t' samen Incoop R° 2819

Nota dat vande bovenstaenden Incoop wort voor refactie van stof en anders afgetrocken, t' volg. te weten

Voor 196 5/8 man, refactie wegen stof, ende gruys dat voor Bogdeel aengenomen is, t' welck vande bovenstaende partye afgetrocken werdt, monteert als p factuyra . R° 10107 1/8

Voor 2289 Catten, soo veele inden coop bedongen is datmen de coopluyden voor yder man een catte corten zoude monteert R° 2666 11/16

Somma trecke van de bovenste somma voor stof en refactie 127

V' 5600 3/8 Man, souden van incoops costen . . . . R°. 2691

Sulcx dat bevinden dese 5600 3/8 Man, Indigo de refactie, ende cortingh afgetrocken zynde, d' een door d' ander comt te costen ontrent 48 1/8 R°. d' man van 50 lb hollants, twelck alsmen daer op ziet d' een door d' ander rekent, met V. Ed.te ordre die W. ons van Choromandel gezonden heeft, ende die wy timmers aengegeven hebben, weinigh differentie zoude, maer alsmen d' 600 man van incoop rekent, ende geen refactura aftreckt, zoo bevinden dat den man d' een door d' ander, comt te costen omtrent 50 5/16 R°. waer dese refactie ontstaet, daervan sal V. Ed.t den ouden Coopman Francoys Timmers, naerder openinge connen doen, wy bevinden Ingeen vande voorgaende boucken, uytgeseyt de Jongste van Anno 1635. —— dat dese refactie int werck: gebracht of d' E. Compag. goet gedaen zy, ende t' sal aldaer by V. door den Visitateur, oock alsoo uyt d' oude boucken connen nagespeurt worden ——

Hoe V. Ed.t het schadenzael dat gemelten timmers, soo onbedacht, al te vierigh ende te yverigh int cladden tegens den Engelsman aldaer gedreven heeft, ende V. Ed.te ryschnit geadviseert onse ordre, 1600 Man inde quantiteyt, ende 4. 5 1/2 ende 6 R° in prys geëxcedeert heeft, staet over, synde tyt te schrimmen ende timmers. (wiens wy sulcx binnen onse ordre niet nagecomen heeft,) te beantwoorden, ditto brengt in tot zyn verschooninge, int cladden tegens d' Engels. of d' Engels tegens ons om te ombeter te seggen den Indigo tegens den anderen op te slagen ende yder om strydt die te coopen tracht en al, oorsaeckte syn den Indigo zoo hoogh gestegeert is, ende dat hy 1600 man de prys geëxcedeert heeft, meende alwaert 2000 man geweest als hy d' Engels. den Indigo dede coopen, daer aen geen quaet zoude gedaen worden, ende dat hy hadde oock den Indigo

tenbuiten

tenduerder, te weten tot 55½, ende 56 r^s. heeft doen coopen — haer geen meer als 119 packen geraten, ende de reste voor d' Compag^e. gebrocht heeft, Item dat hem vanden pachter 110 packen niet gedoodt op gedrongen zijn, alsoo d' cafila 14 dagen daerom opgehouden bleven, datter naer syn vertreck geen meer goeden Indigo Indigra vercocht werde, ende dat d' Engelsen dese Jare gehadt, als de 119 packen naer Engellant zenden connen.

Dusdoende heeft gemelten timmers met den Indigo tegens d' Engelsen op te jagen seer onbedacht gehandelt, dat hy niet grote partye deselve Indigo te coope, thienpacken tegens d' Engelse Marckelaer en gebrocht, ende soo verde tot zoo excessiven hooghen prys boven syne ordre gesprongen heeft ende dat d' Engelse Marckelaer, en hem (soo sy namentlyck de Engelsen, geen meer als 200 packen Indigo, of daer omtrent begeert hebben,) duerden Indigo, als hy d' Engelse Marckelaer aengedraegt heeft, — In fine soo zy ick siende geen middel, dat men d' amyse handel, volcomen zullen connen bemachtigen, ende die tot een redelycken prys brengen, soo lange als wy ende d' Engelsen yder omstryt deselve trachten te coopen ende geen een eyn om die te procureren, ende d' een die niet hoger als d' ander aen te nemen, trecken: ende alsoo wy onder dese sacke, In d' meeste aen d' E. Heer Mayoors Lacgo geerbeert zyn, soo en zullen daer ouder nyet discoureren — maer U E^{dt}. aende Zeelige differens, ende voorders U E^{dts}. ordre afwachten, hoedanige t' U. E^{dt}. verstaet, die sacke zal metten gemodighert worden, : Comende van Wedercommen ter materie, soo ist alsoo haer naer alle apparentie, ouder den Coop van desen Indigo, zoo ouder den duren prys als ouder de grootte quantiteyt, die meergemelten timmers boven U E^{dt}. eysch gebrocht heeft, (: waer door wy soo grooten somma comptants (die anders tot den cleeden handel, souden hebben mogen aenleggen gemisse moeten, :) nyet genougent zullet, ende wy ontvoorts aen laten, dat wy d' onderte ooplieden hranscoys timmers ende Simon Jansz, volcomen geinstrueert, ende met behoorlycke ordre voorsien hebben, dat waerinne zy onse ordre te buyten getreden zyn, daervoor by U E^{dt}. culpable, ende responsable syn, ende de sacke by U. E^{dt}. moeten verantwoorden: U. E^{dt}. connen wel considereren wy selfs, (alsoo die plaetsen verde vande handt gelegen zyn, daer noch oock op andere plaetsen nyet present wesen connen, ende waer wy nyet present wesen mogen, t' door onse ordre te beletten, met de gheene die onder ons staet te instrueren, ende met behoorlycke ordre te voorsien, d' sacke of d' Negotie, t' sy dan de procure vanden amyse ofte cleeden moeten uytgevoert worden — ende alsoo wy niet beter en weten, of wy syn in desen ampele ende circumspect geweest, soo ist op dat U E^{dt}. sien mogen hoedanige wy de procure vanden amyse, ende hoedanigen ordre wy gesegden timmers, ende Simon Jansz onder amyse te coopen gegeven hebben, dat wy U. E^{dt}. mede wt desen zenden, alle de brieven die wy aen timmers ende Simon Jansz hebben —

gheschreven

geschreven, mitsgaders de gheene die wij van hun eijgen Wedde
omme ontfangen hebben, wij versoucken zeer eerdientelijck dat
U. Ed. deselve met goede opmerckinge tegens den anderen
gheelijck te laten confronteren, ende dat de missiven van tim-
mers met goede aendacht mogen doorlesen werden, U Ed.
sullen uijt deselve, seer veele particulariteijten, ende facti-
viteijt in agra gepleegt zijn, speuren, mitsgaders hoe indirect-
telijck, den zelven in sijn beginnen aen ons geweest zij

Naer dat dan gerepten timmers, ende Simon Jansz, hun
Negotie in agra verricht, ende den annijl gecocht hadden, zo
hebben zij d' 1345 packen Indigo, in 2 verscheijde Caffilas uijt
agra gesonden, te weten d' eene met 738 packen annijl, geladen
op 393 Cammeelen en 48 packen salpeter, is den 20 January
passato, voor uijt onder Doeij van de huijsdienaer
uit agra gesonden, ende van timmers, (naer verrichter saecke
in agra) achtergaelt, vorder onder d. Sheefs geleijde den weg
onder Amadabath afgebracht, ende achter met de zelve
den 11en Stantij aengelangt, in Amadabath heeft haer den
Gouvr. Saijffchan seer swaer, moeijten ende facheriden
aengedaen, haer 4 dagen met de Caffila opgehouden, willende
hij alle d' Cammeelen afnemen, d' Indigo afwerpen, ende de
Cammeelen tot des Conings dienst te gebruijcken, naer de Cabul
bij den Coning senden, sulcx dat door groote moeijte ende protest
verdragen wierde, (dies soo zoude d' Indigo met de Cammeelen
naer Souratte vervoert werden) als dat d' onse een acte of
obligatie aen hem gelevert, voor de Cammeelen borge blijven
sij niet verder en vertrocken, maer aen den Souratsen Gouvr.
Hackim Nassijr Summa gelevert werden zouden
hier op bequamen zij den Licentie, omde Indigo van Ama-
bath naer Souratte te voeren, hoe onredelijck gemelten
Saijfchan, vorders met des Compag. maekelaer mishandel-
in Amadabath gehandelt, mitsgaders hoe hij op gefingeerde
pretentie, denselven onder te voren vande voorgaende 752 packen
Sirches Indigo, 500 ropias afgedrongen heeft, sijnde voornaemelijck
sijnen boosen wille, aende E. Compag. plegen, geschieden maer
van dieverije beticht, ende op die gefingeerde pretentie hem
oock partijen gelts afgedrongen heeft, sal U Ed. uijt
d' Copia vande missive, die den Coopman Arent Barents
aen ons geschreven, gelieven te doorsien. wij sijn voornemens
omme dit geweldt, ende 't ophouden van des E. Compag. Caffila
in Agra, mitsgaders ende 't opdringen vande 120 packen Indigo
door den pachter, ende ende d' gewelden die ons in Hugly
wedervaren zijn, soo dra als de schepen zullen vertrocken wesen
daerover, aen den Coning ende den hartogh Asaf Chan te doen
ende t' sijne Maijt. int breede te deduceren, ende met eenen
te redresseren, versoucken watter [illegible] zullen
dentijt

D' tweede Caffila is den 4en February gereedt geweest, om uijt
agra te vertrecken, dan alsoo den pachter haer eenigh die, ende

Beschuldigen, sijn noch partije van 300 packen Indigo gecocht hadde
ende deselve nijet en heb derven te ontfangen, sijn daer door tot den
16 februarij opgehouden, ende gedrongen meedenemen 't stucken vande
pachters partije 120 packen, à 54 Rs. de man aen te nemen. Insonge
gendende Ondercoopman Simon Janssen, met d' 607 packen Indigo
geladen op 55 carren, heeft den 16en februarij uit Agra stricktelijck
ende op den 22 stantij met deselve in Coimido aengecomen zij —

d' Eerste aengecomen, 738 packen byanesche, ende d' 103
packen Sircheesche Indigo, alsoo d' Commandeur Pattackas vloote
tardeerde te comen, hebben in de schepen 't Lazaret Ester
Uytrecht, nevens partije pootsiock, Catechu, Comijn, Zeep, Mirre ende
weynige cleeden gescheept, sulcx datse daermede met den rijse
die wij hier voor den Indigo aenlangende ingenomen hebben, als oock de
Jachten zoo volgeladen zijn, datter qualijck een pack meer innecomen
conden geschept werden. Insongers soo Simon Janssen
met de tweede caffila hier al vrougher aengecomen waere,
d' Indigo nijet en souden connen hebben in des schepes (alsoo die
volgepropt zijn,) laden connen, ende alsoo d' Commandeur
Pattackas vloote hier nijet en verschijnt, maer de Speadtsche
(uyt 't laat int saijsoen) naer alle apparentie voorbij geloopen
ende sijn cours na Battavia genomen heeft, soo sullen
de 607 packen Indigo tot het toecomende Jaer moeten worden
gehouden, ende nevens 't Cattoene garens ende andere, dat
hier voort patria den dit tijt souden mogen geproviandeert
werden, van hier derwaerts gesonden werden —

Wij hebben den onder Coopman Françoys Timmers, soo van de
den selvigen hier aengelangt was, verclaringe ende reliqua
van zijn administratie, ende handelinge gedaen, ditto heeft
zijn boucken in minuten ongesloten afgebracht, 't Comptoir
Agra met d'onse geconfronteert, d'selvige gesloten ende
copieeren, om ons daervan de Copia te laten, tot op 't uytterste
voorde gehadert, sulcx dat wij deselvige naer behooren door
dat hij die copieerde, als om dat wij den tijt om U Edt. onse
advijsen te schrijven niet afsterken conden, nijet hebben connen
examineren, maer naer 't stuck vande selve ons daermede
bemoeijen, ende soo eenige abuijsen vinden, ofte eenige superintenden-
tie, in d'selvige mitsgaders oock eenige particulariteyten in
zijn gedane negotie bevinden, het U Edt. naer desen advijseren sullen
soo verre ons tot noch toe bekent is, zoo en weten wij nijet beter
(except dat onse ordre, in quantiteijt ende Indes prijs van den Indigo
te buyten getreden heeft,) of ditto heeft hem getrouw en sincere
in desen Amijl handel gequeten, ende ons sijn door d'vervolge partijen,
[illegible] wand' agraasche gepleegde factis, ende frauden
waervan hij U Edt. naeder sal connen informeren, aende
dage gecomen —

Wij bevinden, ende hebben uyt eenige of d'agraasche negotie
boucken bevoogt, hoe dat 't Comptoir Agra noch — 72340: 0 —
reddenable heeft, sijnde alle soodanige disputabel. effecten, daer

weynigh

Weynigh staet ofte rekeninge op te maken zy, daer geld van
incomen zal, onder dese ƒ72340:8:- is den Coopman Salomon
Voorkindegt, ƒ20024:12- onder den Coopman Lodovicq Tryghert
ƒ14716:8 —, debet, hoedanigh hunle rekeninge staet, mitsgaders
wat appardentie daer er zy, watter op zal comen geinnet
werden, daervan sal U Ed.t den ondercoopman Timmers, t'zyner
informeren connen, ende alsoo den ondercoopman Timmers syne
boucken, nochnyet int net geschreven, maer p. cladde hadde
ende die op de voyage om U Ed.t derselver onder tewdoren int net
schryven moet, soo en connen U Ed.t deselve nyet by onse negotie
boucken ingesloten zenden, uyt dese boucken dan vanden ondercoopman
Timmers, ende uyt die vanden Coopman Ysbrandt Pietersz
welcke mede onder gezonden Timmers comt te sullen dittos
aldaer met den anderen, t'elders overkwegt, die syn boucken
aen Ysbrandt Pietersz, Ysbrandt Pietersz die die aen Tryghert,
Tryghert die die aen Timmers, ende Timmers die die van Tryghert
hevolgt heeft, onderrecht eenige conclusie vand agraasche staet
ende d' gestalte der debiteuren, mitsgaders haere geinbruliede
rekeninge, moeten gevonden werden, nyet weynigh partidien
hebben wy met dagraasche dingen gehadt, ons sal verlangen te
verstaen wat uytcomende aldaer zal gevonden, ende hoe wy ons
inde verkeerende agraasche effecten, als oock inde rekeninge
van Voorkindegt, ende Lodovicq Tryghart, over tgene sy aen
d' E Compag.e te cort comen gedragen zullen &c.a —

Wt U Ed.ts missive hebben wy beoogt, hoe U Ed.t den onder-
coopman Françoys Timmers, om aldaer te verantwoorden, d' 63
Cameelen Lywaten, van Naansevadt, item d' 26 ditto vande
Madekelaers, ende de 3 Cameelen Ladinge vande portugesen
onder des Compag.e caffila afgebracht na Battavia ontboden
ende dat wy U Ed.t denselven met d' eerste gelegentheyt
nevens d' noodige bewysen derwaerts senden zouden: dat dittos
bovengesz. Goederen, onder des E Compag.e caffila
afgebracht hebt, is notoir ende connen wy U Ed.t daervan geen
clarder bewys doen, als inde overgelevaerde rekeningh: vande on-
costen der caffila, die ons Timmers overgegeven heeft (de
welcke int specificatie bouck genoteert zy) gespecificeert
staet, waer uyt dat can beoogt werden hoe ditto d' oncosten
vand' afgecomen goederen, soo voor d' E Compag.e ende Naan-
sevadt prorato, debet, nadere noch clarder openinge connen
U Ed.t daervan nyet doen, oock soo en geloove nyet Timmers het
zelve ontkennen zal, dat hy Naants ende der Madekelaers
Lywaten nyet afgebracht heeft, denselven wordt U Ed.t dan p.
des schepen toegezonden, wat zyn persoon aengaet, wy hebben den
zelvigen zeer arrogant, gantsch nyet obedient, ende van sich selven
houdende sich altyts eat onder Voorstaender wyser als syn opperhooft
te wesen, ende voorts seer geditoufsheert, ende met eenigen
grooten moeyt hoovaerdye ingenomen, gevonden, sulcx dat al
onwygen (soo U Ed.t hem nyet op ontboden hadde, hem derwaerts te
senden, ditto is wel clouck ter penne, ende can syn ampt (als hy
nyet te veel averx vaz maeckt, redelyck wel waernemen, maer
met zyn omgangh is men weder int minste nyet gedient

Wy hebben

Wij hebben U Ed.t in onse missive dato 22e April A.o passato
(doenmaels niet beter wetende) dat den persoon van IJsbrandt Pietersz. te
recommanderen grootelijcx geabuseert, want naerder hebben in
openen vande packen, ende daerop door naerder advijsen vanden
onderCoopman Timmers bevonden, dat dito deselvaten die hij onder
gemelten Timmers af gesonden hadde, t'eenemael gecargeert ende den
Incoop deselfs begraet, hebt waerop wij naerder ondersocht bij de
marckdeaer Moondat, die den Incoop deser cleeden bevordert hebt
gedaen hebben, ende bevinden dat gemelten IJsbrandt Pietersz
deselve met distincte factuyren begroot, verart, beswaert, ofte
om beter te seggen, ter somma van 2587 3/4 R.o gecargeert
ende dito somma hem onrechtveerdigh toegevoeght heeft, om daer
U Ed.t claer ende naedere aenwijsinge vande selve cargatie te geven
soo senden U Ed.t achter den anderen geopliert, eerst de factuyra
vand' procuren der cleeden, soo als den Marckdeaer Moondas die
gedaen, ende den selvigen aen IJsbrandt Pietersz. inde erkenninge
gebracht, Item de tweede factuyra waerinne IJsbrandt d'
Lijwaten voort' eerst gemaect in presentie vanden marckdeaer
cargeerde, ende dito factuyre geen door den Marckdeaer, in sijn eygen
geschrifte schrijvende licht, ende dito daerinne bij den Ondercoopman
Francoys Timmers, om aende gemelten Timmers sijn reeck:e
te geven, sandt, wijders de derde factuyre, waerinne dito
ander maer, de lijwaten uyt d' factuyra, die Timmers vanden
Marckdeaer opgenomen hadde, cargeerde, ende ons deselvige so
toegesonden heeft, meerder noch te naerder declaratie en connen
wij U Ed.t hier af niet geven, als sonder yets maer quaelijck
t' naerder ondersoucken aen Timmers te dirigeren.

In onse missive dato 16e January p. Oudewater aen U Ed.t
geschreven, hebben U Ed.t geadviseert, hoe den Coopman Cornelis
Jansz Sylvius, sich weder de Nieuwe verbonden, ende bij den selven
heeft onder contracteerende, van f 85 ‑ p. maent d' E. Compag.e daer
voor en drije achter een volgende Jaeren te dienen aengenomen zij
ende alsoo uyt U Ed.ts missive dato ult.o Augusto bevinden
U Ed.t niet en weet hoe hij Coopman geworden zij, ende dat hij
binnen sijn tweede verbant, maer verbetert zijn, mitsgaders dat men
den selvigen, (naer d' expiratie van zijnen verbondtstijt) soo hij
langer d' E. Compag.e te dienen genegen was, niet hoger
als 54 guldens (in qualiteyt van Coopman souden aennemen
soo bevinden wij dat wij ons aennemen, van gemelten Silvius
vaste bouw U Ed.ts ordre getreden zijn, doch voor d' 54 guldens
p. maendt, souden d' E. Compag.e niet genegen geweest zijn te
dienen. Wij hoopen ende versoucken, ende dito Silvius dat
U Ed.t sijn verbandt confirmeren, ende van sijn gage hem niet
ontrecken sal, ende soo dese toegeseyde gage, van f 85
p. maent, bij U Ed.t niet sal geapprobeert worden, t welck
wij niet en hoopen, soo sal gemelte Sylvius, dat hij met de
eerste schepen, van hier naer t' patria mach vertrecken

Belangende, Adriaen van Nieulandt Simon Jansz ende
Carel Maccourt, welcke ontijdigh, door d' E. H.r Doctor P.
Vlack, van assistenten tot ondercoopluyden binnen hun verbant
gevordert zijn, welckers verbeteringe U Ed.t dit awijdert
ende ons verclaert hadde actes af te vorderen, ende d' actes
Cassereerde.

aen U.E. nader Battavia te senden, hierop U.E. dienen U.E. t'volgende tedienen

Adriaen van Middelandt, hebbe syn acte afgevordert, ende d[en]selve in syn voorige qualiteyt van Assistent, op zyn assistents gagie gestelt, ende alsoo t'Schip Amboyna van zeer bequaeme persoonen om de schaepes boucken op de thuysreyse te houden ontbloot was ende daer toe, vele een bequaem persoon, die t'selve waernemen conde, versochte, ende hyer geene ontberen die hadr tyt gehadt wat, zoo hebben den E. gemelten Adriaen van Nidelandt om dit waer te nemen met Amboina naer t' patria Inde syn assistents gagie eaten strecke, dittos acte die hem afgevordert hebben, wordt U.E. neffens desen toegezonden.

Simon Jansz, is nyet binnen syn verbonden tyt maer naer d'Expiratie van zynen verbonden tyt, door d'E. H[ee]r. vreach van assistent a 30 guldens p[er] maent, tot ondercoopman a 36 guldens p[er] maent gevordert, sulcx dat dit in nader consideratie als de saecke van Adriaen van Nidelandt, ende Carel Maccourt behoorde genomen te werden, de gemelte Simon Jansz is oock nyet clouck ter penne om t'ampt, van ondercoopman, waer te nemen, of om zyn Visitateur of oppercoopman met schryven te assisteren, maer ter contrarie om den Cassier op ende af te loopen, ende de Indigo met goede keninge ende opmerckinge te ontfangen, daerinne hy d'E. Compag[nie] goede diensten presteren, ende alsoo ditto syn noch nyet verschenen is, hebben zyn acte hem nyet afvorderen connen, sullen, als ditto comt, hemdie afeyschen, doch wy hoopen, U.E. syn verbeteringe, in nader consideratie nemen Edelijck approberen sal.

Carel Maccourt, hadden wy wel onde dagelyckse gesien ende d'oncosten van't Comptoir waer te nemen, gestelt dan alsoo den selven over dinge misbruycken hem verspreken dulden conde, hebben een ander Inrynpeladtse, naerder hebben hem onde Zyde te verbanden, in Weinder, ende daer me om d'oncosten vande tent te houden gebruyckt, dan al men hem niet meer gebruycken ofte employeren conde of hy begeert, syn huysvrouwe by sich hebben, ende alsoo zyn vrouwe ende hy oock met den anderen, vele tyden twist kregen ende crencker argerlyck leven, tot disreputatie van onse Natie leyden, ende hy oock op zyn vrouwe, (daer mogelyck wy wat reden toe hadt) wy wat jaloers is, waer uyt veelderhande groote querellen, souden mogen comen te resulteren hebbent voorbeeck hoogdedelt, hem met zyn vrouwe naer Battavia te laten vertrecken, syn acte hebben hem mede afgevordert, ende ditto In zyn voorige qualiteyt, ende op syn assistents gagie gestelt, d'acte wordt U.E. neffens desen toegezonden, over syn ontrouwigheyt, weten of en hebben wy nyet te clagen, ick meyne hy U.E. op Battavia inde packhuysen te dienen, ende op afschepen der goederen, als deselve uyt de schepen in d'packhuysen op te slaen, goede diensten zal doen.

T'groot Sm[…]

T' Groot Juweel van Importantie vanden Coopman Sr.
Caspar Boudaen, hebben wij in January passato aen onder
ingenoemt vanden Commandeur Claes Bruyn, int schip
Uytrecht, omdat wederomme naer Battavia te voeren
gescheept, ditto Bruyn heeft het wederomme, zoo als hy voor
Damas, uyt t' schip Uytrecht opt' schip Amboina onder
gings, aende opper coopman Arnout Heussen (die als Comman-
deur, over de drye schepen Uytrecht, t' Wapen van Rotterdam
& Breda in plaetse vanden Commandeur, Claes Bruyn
succedeert) geconsigneert, Invougen wy hoopen, t' zelvige
U Ed.t voor den outfang deses, pt t' schip Uytrecht, al in
salvo zal toegecomen wesen, t' welc nieshiendt een originele
ende een autentycque Copia, van gemelten Caspar
Boudaen werden U Ed.t mitsgaders toegesonden, aenden
Gouvern.r Hackin naerstyt Summa, soo als ditto ons in de
logie quam besoucken, gaeven wy d' afgeteyckende patroon
van t' gemelte Juweel vertoont, ditto t' hoonde hem zoo
uttereyck schoon zynde gemelt nit, omt' Juweele te coopen
maer omdat naer den Coningh, om of het S. Mayt. aengenaem
wesen mocht te zenden, seyde dat by aldien het d' Mayt.
aengenaem was, often wesen mocht, hem nyet ontsien zoude
t' zelve te betalen, ende sulcx versocht zeer vriendelyck
dat wy aen U. Ed.t gelieften te schryven, t' Juweel met de
eerst commende schepen mochte herwaerts gesonden werden
ende naer den Coningh gevoert werden, hy wilde hem als
borge ende den Sabandaer mitsgaders hem verbinden, dat zy
soo het den Coningh voor dien prys, daer voort ons af standig
waer, nyet en behaegde te coopen, ons het zelvige wederomme
vry, ende onbeschadigt ter handt stellen zoude, ende dat wy
t' selve sonder daer voor en eenigen thoe te betalen
wederomme vryelyck hebben mochten, t' afgeteeckende
patroon heeft ditto naer den Coning gesonden, d' welcke den
Gouvern.r geschr. heeft, hoe dat zyne Mayt. wel genegen
is dito Juweel te aenschouwen, ende soot hem aenstaet te coopen
dit is t' gene den Gouvern.r Hackin, noopende
t' Juweel om dat herwaerts te zenden versocht heeft
Invougen dit ons meyninge nyet en zy om het absoluyt
te coopen, maer naer den Coningh, (om te zien of Syne
Mayt. aengenaem zy,) te senden, sulcx zoo U Ed.t nyet
gehengen often resolveren cont dat t' Juweel naer den Coningh
(om te zien of zyne Mayt. aengenaem zyt te zenden —
sulcx soo U Ed.t nyet gehengen ofte resolveren condt, dat het
Juweel naer den Coning gevoert, ende den Coning te
coopen gebooden wert nyet wederom herwaerts gesonden
dient, want den Gouvern.r was heer t' niet coopen
noch oock om dat te besichtigen scheep commen zal
Hoe U Ed.t ons al seconde persoon, vand' E. H.r van Vnneder
val.t om des E. Compag. saecken, aende see Coratschkant
in rade te helpen bevorderen gestelt heeft, hebben seer
gearmeint U. Ed.ts misschien ende uyt d' Instructie aen gem
den H.r van Vnnederen zal.r bevelende voogt, wy syn U Ed.

seer hoogh

seer hoogelick, voor d'eere ende respect, die U. Ed^t. ons hebben
gelieven toe te dragen bedanckende, wy hebben naert
overlyden van gemelten E. H^r. zaliger soo als hyer voor
geweest zyn, als presidenten inden raet gepresideert, ende des E.
Compag. saecken tenbesten naer ons vermogen getracht te
dirigeren, naerder op t'aenlangen, vand' E. Joan ottens
weder U. Ed^t. achtervolgende syne commissie by afschriften
vand' E. H^r. van Ommeren zal^r. dittos plaetse te succed.
bevolet, hebben syn E. in alles de precedentie gelaten, ende
selven als opperhooft, onder U. Ed^ts. affairen, in dese quartie.
gekent, ende gerespecteert, mitsgaders alle openinge van
saecken gedaen, sulcx dat wy niet en twyffelen, of gemelten
E. Heere, is van ons in alles behoorelyck gerespecteert
ende bejegent, Insgelycx niet en twyffele of gemelte Command^r.
ottens sich des insgelycx, van onser zyde zal gecontenteert houden

Voor den legger spaensche ende den legger fransche wyn, d' 6 hoot.
nden, ende de twee kooijen casen, mitsgaders, t' vat booter, daer me.
dat U. Ed^t. ons heeft gelieven te verehren, syn wy U. Ed^t. ten hoogste
bedanckende, d' kooijen casen zyn ons gehael vermorset toegesonden
t' vadt booter (alsoo ons hyer wel van boter versien conden)
hebben Amboina tot provisie naert patria gelaten, d' spaens.
wyn, soo den E. Commandeur Joan ottens die die geproeft heeft
oock sal connen getuygen, is soo slecht, dat se byna ondrinckbaer
sy, off nu den schipper van Ledenwaerde die verwisselt heeft can
wel syn, want vertrouwen dat U. Ed^t. ons goeden wyn te senden
geleast hadt.

De Doerinden pampier die U. Ed^t. ons p^r. dito schepen gesonden heeft
is seer weynigh onder t' welcke dat hyer wel gebesicht ende wert
connen daerwindt voor een jaer niet half ia geen quart toe co.
ende syn dan benoodigt pampier vand' Engelse te coope
ende ons voorts met hinducstants pampier dat even zoo dyer
cost te behelpen, wy souden zoet pampier, aldaer by U. Ed.
wat ruym is, dat ons ten minst ten 3 riemen pampier, ende et.
telbouckens, die wat grooter van formaet, als dese jongste
gebracht zyn, insgelycx 2 a 3 boucken groot formaet van pampi.
om d' factuyren op te schryven, mogen gesonden werden, van pennen
syn voor een jaer at bede noch wel gesprovideert, sulcx, datter
voor eerst gheene noodigh hebben

U. Ed^ts. eysch van den zaep, ende de medecinale droogen, voor de
chirurgyns wincklel, wort by desen voldaen, den drogist, hebbe
alrede een toeght met de caffila naer Amadabath, om te sien
wat droogen aldaer vallen, ende offer eenige voordeel op can gedaen
werden, eatersdoen, can niet sien men daer yets sonders als de
mirabolanen valt, waerop dat eenigh voordeel te becomen sy
wy sullen ons in voorders, van ditto informeren, of hyer ontrent
noch yets te becomen is, daer op d' E. Compag. int patria merck.
zoude connen avanceren. Met Amboina is een pactgen mont
van droogen dat ditto hyer zoo inder haest vergadert heeft
naert patria gesonden, hebt d' E. heeren majores, bevinden sal
naer deses eysen, daerop den sullen eer te den tyt

Uyt Dunsheime die U Ed.t aenden h.r vanden Immeren zael. in dato
13 octob. geschreven hebt, bevonden onder anderen, hoe U Ed.t recommand.t
men over d'arresteren ende d'gevoeden, die d'onse in Ougely soo voor
den Gouvern.r van Ougely, als door den nabab van Decca
aengedaen sijn zouden claechtigh vallen ende daerop een verderlycke
formaen, vande Mayt. om in Bengala onbecommert te mogen
negotieren, mitsgaders dat d'gearresteerde goederen zouden
mogen, gerelaxeert werden, Soucken, wy hebben al langh
voor desen hier over gedoceert, ende twee soodanige formans,
vande Mayt. (gelyck wy U Ed.t in dato 7 en 13 septemb. over
Choromandel geadviseert hebben,) waervan, teene is van agra
naer Ougely, aen d'onse aldaer, ende t'ander vanhier over
landt, naer Masilipatan gesonden, echter alsoo uyt schryvens
vanden Coopman Cornelis adriaensz. uyt Ougely in dato 8 en 9
January verstaen, dat den Gouvern.r van Ougely niet
jegenstaende t'forman des Conings haer noch vele beclem-
meringe, ende Impedimenten in haer Negotie geeft heeft
soo ende willen niet nalaten, soo wanneer hier over nader
schryven van Masilipatan becomen, daerover andermael door
den Gouv.r Hackim nassyt Siumma, by den Coningh te
doleren, ende een bondiger forman te soucken, t'gevolge
wordt U Ed.t t'synder tyt geadviseert —

Uyt de copia vande missive in dato 16 January pr. t'schip Frederick
Hendrick aen d'Ed. heeren Mayores geadresseert, sal U Ed.t
hebben connen sien wat hier in Suratte saecken by de
Engelschen, soo in Negotie als anders gepasseert sy, mitsgaders
hoe 't hun schip de discovery met den Coopman Frenling naer
Sindy omte onderstaen, wat voordeelen aldaer in Negotie te
becomen sy, sonder, hebt eenige vandaer naer Gamron,
Stecken, ende van Gamron hier met haer geprocureerde
syde weder retourneren, ende dan naer Engellant zoude gesonden
werden, Item hoe d'blessings, op den 5.e december, met moorsche
vrachtgoederen, naer Gamron Strock, wyders hoe de
Wilm den 19.de naer Goa, om haer gecontracteerde peper, van-
daer te halen, vanhier derwaerts genavigeert zy, ende voorts
hoe de hopewel den 19.de naer Chindy, omme partye botter, olye,
ende ander maintementos vandaer te halen, geexpedieert werde,
mitsgaders hoe gemelte Engels. met groot verlangen, haer schip
Londen van Macauw, de retour te gemoet saegh, ende voorts
&c.a gemelte schepen zyn hier successivelyck, naer den anderen in
manniere als volgt, weder gearriveert. te weten namentl.

Den 21.e January is t'schip de Wilm hier wedercommen, van goa
sonder eenige peper mede te brengen gereteurn.t naer uyt dittos
verstonden, zoo waert peper geheel op de Custe van Mallabaer
desen Jaere seer qualyck geslaegt, en volgende portugesen besp-
reeckinge, of sy selfs alsoo wel peper, zouden becomen tom —
alsoo tot d'ladinge, vanhaer [illegible] caracke, (daer mede dat den —
nieuwen Viceroy genaemt don pedro de Silva, den 27 Novemb.
uyt Poortugael

uyt Portugael, voor Goa gearriveert sij,) souden benoodigt wesen, sulcx datter voor d' Engelss, (voor hare d' Caracken hare peper ladinge hadden) geen peper in Goa te becomen geweest en was —

D'Vrunden van dit schip d' Willem rapporteerden, ons, hoe den Nieuwen Vice-roy, eerst op Coutchijn te lande was gecomen dat den selvigen eenige moeyelijcke voyage gehadt hadde dat hij van meeninge was geweest, t' eerste tusschen Madagascar ende Mosambique, door naer Goa te seylen maer dat (t' schijnt het Godt nijet geliefd heeft denselven den Commandr. bruyn, rencontreeren soude,) door contrarie winden gedwongen werde, buyten Madagascar om te loopen ende alsoo door de strate van Mamalo d' Indische Cust, of te Coutchijn, aen te doen, seer veele siecken, (soo daer naer verstaen) heeft d.to in Coutchijn aen landt gesett, 250 a 300 persoonen, sijnde op d' Voyage, overleeden, ende noch soo heeft ditto, (soo ons de Engelss rapporteerden,) 1700 a 1800 Coppen, in Goa aengebracht, den Ouden Vice-roy, don Miguel de Noronha conde de Lingares, maecte preparaet, om met de twee caracken (daer mede dat den nieuwen Vice-roy gecomen was,) naer Portugael te vertrecken. d' Engelss meynden dat hy oock ult.o februarij uytvallen soude, die ditto met die 2 Caracken van Goa naer portugael vertrecken Conde —

Uyt fregatten van oorloge wel volck gemant hadden de Portugysen naer Mombassa om dat te incorporeeren afgesonden 6 Galliomen ende 2 Navetten, met een groote part fregatten, soo dese Engelss rapporteren,) altsamen wel gemonteert, lagen aldaer geweldt, ende werde gevreest [illegible] na Diu, om onse schepen van Persia comende waer te nemen, comen, ende dat dese Galliomen desen Jare In Bombay overwinteren, om het toecomende Jaer spoedigh hieromtrent, bij der wercken te wesen, ende onse schepen van Battavia comende waer te nemen, en [illegible] soude, dit waren voor die tijt d' novas, ende d' particulariteyten, soo veel wij doenmaels, uyt d' Engelss van der portugeesche staet, ende gelegentheyt vernemen conden.

Met gemelte schip de Willem, soo als t' van Goa [illegible] wederomme gereteurneert, was hebben d' Engelss hier noch aen landt gebracht t' volgende

3450 realen van achten in specie
6481 Goude Jacobussen
981½ thola gout bestaende in 45 staven 2¼ thola is ontrent [illegible] Reale swaerte
2600 man loodt t' welck zij aenden Gouverneur Jochim Roocht hebben,
25 hele stucken allerhande [illegible] lacken dese zijn oock mede [illegible] den Gouverneur Roogh

Gemelde

1583

Ad(?) metten schip Ketten d'Engelsen mede, op den 14 february neffens onse vloote, van hier met vracht voor Jan na Gamron gedepescheert voortaen: van Jan de Compag. comende met de Indiane d'Engelsch Vader met eenige goederen derwaerts gevoert hebben t' geene voor de coopluyden op vracht na Gamron gevoert heeft, derhalve zoo ons in d' alsgandige opgegeven is 't me volgende te weten

969 corge swarte Candekijns	50 1/4 Corge roode Chelas,
33 1/2 corge Witte smalle bastas	137 d[to] fradtgany, synde verscheyde geeden als bestillos.
5 corge swarte smalle dito	130 d[to] Gasgasie
171 corge Longijs	125 d[to] Goedaer
81 3/4 Corge Chiadder Borael	35 3/4 d[to] caetsia
101 1/4 ditto Allegias	2 1/4 dito Chourbadu
20 dittos swarte Berams	229 dito Chit
16 ditto ardia synde bastas van Basta	52 dito Sarsalou
22 Corge dounis	109 1/4 udmal
14 ditto Gadey	105 1/4 ditto de viad Pady
18 Corge Cainogany	5 ditto roode mudecoey
21 ditto witte mudecoey	64 ditto Mudmal Wit
1 1/2 dito swarte mudecoey	52 1/2 ditto Sessy
34 3/4 Corge Cassa de bengala	1 dito Chianitaers
46 Corge Mudmgalys	16 ditto Sangasoe,
3 1/2 Corge Witte Betilles	13 corge carbas,
7 1/4 Corge swarte Berams	5 1/2 Corge roodvertie Beramp.
18 ditto palingpoort	42 d[to] Kangan
1 1/2 ditto dackens,	30 d[to] swarte Chelas
5 ditto Beadmoe Candekijns	10 d[to] dotij

2200 Man Witte poeyer suycker, in 349 packen –
16 man gemaect Coperwerck
30 man suycker Candy
4 man Cooperroot
56 1/2 man Cardamom
71 man spiouter
131 man diverse confituren
400 man lack
25 man rouwe Chiadder,
56 man drooge Gember.
80 bouck pampier
16 man Indigo –

Dit bovenstaende is 't geen wij hebben connen, datter met t' gesegde schip naer Gamron gevoert zij. t' geene is vandaer noch niet weder gheretourneert, maer wordt alle uyren met groot verlangen verwacht, ende alsoo wij meynen dat het den com. mand[r] Jacob Jansz patacka met de schepen t' Hof van Hollant s' Gravenhage, Vlissingen, Leeuwarden, Uttrecht, en t' wapen van Rotterdam, ronder (?) plaetse aen te doen van Gamron naer Battavia ende Choromandel sal hebben laten doortaen soo zijn wij d' antwoordt, op onse adwijsen aen [?] ouder schip gheest (?) ditto schip de Wilden neffens de anoni [?] van d'eerder, die hier voorparsie souden doen naerwaerts hoogtende

t' schip

100

t'Schip de Blessing dat den 5e decemb. passado naer Damon Strock, is hier den 8e february, vandaer wederomme, met 204 Balen geretourn.t d' goederen dit vandaer zoo voor de moore onder d' Engels. mede gebracht hebt, ende dit hier aen lant gebracht zijnd' volgende t' die etc.

Voor d' Engels t' volgende te weten

56 man Amandelen
2 parsiaense peerden
200 t... man ... in abasijs ... parsiaen geel
4 man droog dadels
4 man rosijnen
4 casssen roos water

Voor d' mooren op vracht tondersta... te weten Namentes

2 Man agelhout
36 man amandels
37 stucks tot ...
7 Man girofel Nagelen
14 Cassen ...
4 man ... fruijt
10 man ...
2 man radix china
1 man 14 ... schilpatshoorn
22 ...
11 Cassen rooswater

5½ man ... van gran-appelen
5 man siroop van gran. appelen
500 ... a 4½ ...
6 man swarte rosijnen
26 man droog dadels
5 man ...
20½ man witte rosijnen
8 Cassen ...
60 Man Quicksilver
...

Naer dat het voornoemde schip van d' boven staende goederen ontledigt was, hebben ditto het ... in ... op den 12e febr. na ... Goa ... , om te vinden offer noch eenige peper voor haer in ... Goa soude mogen adviseren, segge ... ... , hebben den Blessings ... op den 7e Meert synde 10 dagen ... wege ... van ... Goa wederomme ... eenige peper mede te brengen ... , den ouden Viceroy soo ... ditto ... tonde, waerop haer ... (t' welck den 27 febr. ...) noch ... van Goa, na poortugaele ... , ende ladinge vande 2 Caraken ... noch ... peper, die ... van de Cust ... van Malabaer ... , naer ... zoo souden noch wel tot half ... , ... den Viceroy met de Caraken naer Poortugael soude ... , haer schip ... dat aldaer van Maccau ... (soo ... onder ...) werde aldaer ... of sy aldaer noch eenige peper ladinge becomen conde ...

D' ... zoo ... rapporteerden hadden ... t' zeyl gebracht, waren weder voor Goa ... gingen met de Blessings wederomme van daer, om ... op te comen t' zeyl, hadden ... met ... Blessing ... als (t' welck ... ombaraghtigh te syn)

te sijn gesielt, en sint dit onder geen andere Nouat, hebben wij door
die tijt vande stadt ende gelegentheijt, der portugesen niemant connen
Den 25:e Februarij t' savonts laet, quam ons d' Engelse president
besoecken ende aenseggen, hij schrijvens van Suratte becomen hadde
hoe sijn schip Londen van Maccauw aldaer gearriveert was, op den
6 dito, waerop ons niet ander beduijden, die d' sijne aen hem gesz.
hadden overtgesont, uijt d' welcke ditto ons de volgende particulari
teijten gedevaertigt heeft te weten

Eerstelijck hoe dat gemelte schip naer dat het den 6 May
van Suratte vertrock den 5 Junij daeraen volgende voor Malacca
arriveerde, was Malacca steeckende, Hollande sijn cours door
de straet van Sincapura, alwaer het aen de grondt gesielt hadde
ende met groot perijckel om 't schip en goet te salveren het mael
vast gesetten hadt, seggende oock 7 onser Jachten inde straet
vansincapoura, ende daer ontrent cruijssende gesien maer
niet gesproocken hadde

tusschen wegen poulo timon & Maccau, is 't gemelte schip van
een orancan, offte ongestuijmigh weder, (t' welck drije dagen,
& drije nachten geduert heeft,) overvallen geworden, maer
eijndelinge zonder schade te lijden gepasseert, ende den 3:e
augusto, daer aenvolgende voor Maccau gearriveert
aldaer heeft verstaen hoe datter voor den gemelten orancan
op de custe van China, meer als 1000 Chinese Joncken, ende
andere vaertuijgen gebleven, of d' onse int voijagie van of op de
custe van China deser orancan mede niet en hebben gevoelt
daervan weten dittos niet te seggen, wij hopen d' almogende
zal des E. Compag.e schepen behoeden, ende onder sijn almogende
protectie voor schade bewaert hebben.

Voor Maccau hadden d' Engelse 15 dagen geleggen eer de portug.
wilden toestaen, sij aen landt om macau te besichtigen comen
mochten, dittos schreven de president hoe Maccau seer ontvolckt
sij, ende dat de portugesen aldaer door de chinesen, in den handel
seer gemonopoliseert werden, dat se alle mael int Jaer al
haer Coopmanschappen, selfs van China halen moeten, ende dat
deselvige aldaer in groot en overvloet te becomen zijn
datter niets gemunteert als gelt om dat te coopen
oock hebbe alle gelts, mits daer brengt t' zelve in goede
Coopmanschappen can verset werden

Twee portugeesche schepen, die van Maccau naer de manil-
has, met groote partije Coopmanschappen gesielt waren
niet connende haer voijage volbrengen, waren wederomme met
haer Coopmanschappen in Maccau gekeert, ten ware deselvige
niet geretourneert hadden, souden in Maccau weijnige
Coopmanschappen gevonden hebben.

Naer schip namentel t' schip Londen werde vande portugesen
gemeten, ende naer dundetinge of naer de grootte vant schip
hebben se 1500 realen van achten voor anckerage aende
chinesen moeten betalen, van haer derwaerts gebrochte
cracht, soo ons de Engelse president selfs seijt, is niet meer

als 10000 R:s

als 10000 Realen, van 8en geprocedeert, d'1500 die sy voor anckeragie
betaelt hebben daer af getrocken zynde, resteert nyet meer als 85[illegible]
R.a hoe veel gelts voorvracht, sy vande goederen die se van Macao
in Goa hebben gevoert, geprocedeert zy, daervan hebben
ons hoedanich geweert zyn niet informeren connen-

Naer dat dan die vant schip Londen haer vracht goederen in
Maccauw gelost, ende haer weynich capitael dat se derwaerts
gevoert, ('t welck soo den praesident, ons voor desen heeft gesegt
30000 R.a van 8en geweest zy,) met 't geene sy aende vracht gepro-
cureert hadden, besteet zynde, ende voorts haer schip wederom
met portugysse vrachtgoederen volladen hebbende, syn den 30en
octob. wederomme van Maccau vertrocken, den 15en decemb. daer
aen volgende voor Mallacca geanckert, dachs daer aen wederom
van daer t'zeyle gegaen, ende den 6 february (als vooren verhaelt)
voor Goa gearriveert, op dese voyage syn hun tusschen-
wegen 14 mannen door sieckte afgestorven, de vorder particu-
lariteyten harder voyage hebben nyet connen vernemen, anders
als dat haer schip, groote partye porceleyn, syde stoffen,
rouwe Chinese zyde, suycker, Quicksilver ende vermilioen
als anders met partye nagelen, die se in Maccau tot 75 R.a
van 8en de picol China betaelt hebben,) mede vandaer brengt

Naer ons den president seght, zoo en is ditto nyet van meeninge
dit nous desen jare wederom eenige besendinge naer Maccauw
te doen oorsaecke dat het schip dat hy soude mogen derwaerts senden
nyet en zoude connen retourneren, of haer twee jarig provi-
sionele contract vant einde is, ('t welck sy met de portugysen aengegaen
hebben, soude ten eynde syn, Invougen de besendinge na China
(i) soo den praesident seght (tot dat hy nader ordre ende advys van
syn principalen uit Engelant bekomt zal gestadt werden

't Schip Londen is hyer dan van Goa, den 9en octob. op den avont
voor de Chom van Souali wel gearriveert, uyt de gene die
met dito schip van Goa gecomen syn, als uyt d'Engelsche
praesident hebbe anders geen nouvas vanden vyants constitutie
vernemen connen, als dat den ouden viceroy, op den 3e Maert
laestwarender dit schip van Goa vertrock, welcke wel
Noordel. winden et tegenspoede, tusschen Goa et Souratte
gehadt heeft,) met de 2 caracken na poortugael noch nyet
vertrocken was, datter noch veel aende ladinge der caracken
mancqueerde, doch oock t'zeecker ende gewis is, dito was van daer
naer, met de gesegde 2 caracken naer poortugael vertrecken
soude, ende soo uyt eenige advysen der banianen naderhandt
verstaen, soo is dito den 20en meert van Goa naer poortugael
gearriveert, d'6 galliooten en 2 pastagys, soo wy selfs
mondelinge, vanden capiteyn vant schip hebben verstaen
lagen op haer vertreck noch voor Goa, ende naer hy verstreckte
ende soo meynden nyet d'selvige, desen mousson bedorven vertrecken
maer weder binnen Goa sointeren zoude, naer ons d'Engelsche
Engelsche capiteyn wel seght, ende dito toock voor waerachtigh
confirmeert, soo en is de macht vande sen galliaots et
der portug. constitutie zoo groot nyet, als hyer ooch

Wel

Soo gedrongen sijn, legt 4 vande Galliotten yder nyet meer
als met 36 stucken geschut gemonteert, ende schepen oock
Smeerl Gardeijn, dat de 2 pataxen yder maer 14 stucken
geschuts op hebben, dat d'andere 2 Galliotten wel machtigh
ende yder met 60 metalen stucken zijn geaarmeert
maer dat haer tooch al aen volck ondese Schepen behoorlijck
te mannen gebreect. Item dat dese Galliotten langs
onder 't Casteel der Barder, om die te calfaten geleght
ende dat soo onse schepen op haer afgecomen waren metenbehalven
lichtelijck souden connen verbrandt, verder verclaert hebben
voordets dat onse 4 Schepen die Jonge knaparsie gemainget
sijn, bastant genoegh souden geweest zijn om de Bare
van Goa te besetten, ende den ouden Viceroy Inte houden,
oock dat de portugesen 't niet souden hebben durven bestaen
om onse Schepen slagh te leveren, of op verseringe af te
commen ende voorts &c.a

Dit Schip London heeft oock geen peper van d'portugesen
uyt Goa becomen connen, sulcx dat het d'Engelsche indesche
om dit Jaer met haere ladinge Mallabaersche peper,
van hijer nae Engelant te zenden, die wat buyten haer
gissinge gaet, ende naer wij verneemen connen soo verwerden sy
vanden nieuwen Viceroy, soo wel nyet gerespecteert &
soo vrunddel. nyet ontaelt, alse vanden ouden Viceroy wel
ontaelt ende gerespecteert geweest zijn, sulcx dat
d'Engelsch haer meede beclagen der nieuwen Viceroy beclagh:
onder de betalinge der tholles, voor haer goederen soo
dit zij van Goa, nae Maccauw, als die zij van Macau
ende Malacca na Goa, gebracht hebben, daerander
hebben zijn de portugijs les zijnde weinig gewacht, hadt afgehan,
dat zij connen niet tusschen comen, d'portugesen seggen &
eaten haer voorstaen, dat soo d'Engelsch op Maccauw begeeren
te negotieren, datse van Goa aldaer bedient aen stucken,
ende de 't hol van haer goederen, die sij derwaerts voeren
soo wel in Goa aenden Coning, als des Conings onderdanen
betalen moeten, Item datse oock Malacca gelijck de
portug. moeten aendoen, ende daer soo de inncomen al't in
't gaen, met haer goederen stellen, ende s'Conings gerechtigh.
betalen, oock datse van Macau nyet directelijck, sonder al voor
weer Goa aengedaen, ende aldaer haer goederen gelost
hebbende derwaerts mogen keeren, ende voorts meer andere con,
ditien, soo d'Engelschen met haere Navigatie ende Negotie op
Maccau, begeeren te continueren, die sij haer sullen moeten
onderwerpen, alle 't welcke de gemelte Engelsch nyet
wel en bevalt, nochte haer oock om dies te submitteren
aenstaet, uyt 't jegen de Schip London is hier in Souratte
(: alsoo d'Engelse praesident, met den Gouverneur
Hackim Naghit Siumma, in contentie is ende bij d.to in den
Cancer, (om seeckere motive sij beschuldight worden haer
den Moors schip, van hier ende den dito v andiuw commende
van aden geplondert te hebben, soo als hier nae verhaelt
sullen) geconfineert sit:) noch zedinge goederen gelost

of noch

of noch eenige naerder kennisse sullen krijgen den tijt —

t'Engels schip de Discouverie dat den 12en Novemb. van hier over Sindij naer Damon Streeck, is hier den 27en Maert wedercommende van Damon inde Choura van Souali geariveert. Ditto schip als hier voorn genoteert, heeft ons den opper Coopm. Nicolaes Jacobsz overgegeven, met den assistent van daer, schrickelijke missive in dato 3en Meert, nessens eenige paerlen te den Monster van Chormandel gesonden, d'Copia van d'to missive ende de bijgevoegde documenten, (waer uijt U Ed.t 't passeren van daer becoopen cont,) werden U Ed.t in dit bouck gecopieert nevens desen toegesonden,

Dit schip de Discouverie heeft voor haer Compag. om die in Engellandt tot oorg van Persia gebracht 98 Balen zijde ende 204 ischer voor desen ende Blesshingh van daer gecom. In vougentijs deses Jare, uijt Persia gehad meer, als 302 Balen zijde becomen hebben,

Het gerechde schip Discouverie heeft d'Engels van Persia gebracht, ende hier aenlandt, zoo voor de Mooren ende Banjanen als voor haer Comp.e geleest de volgende contanten ende coopmanschappen te weten,

Voor haer Compag.

6 Kisten goult ingouden. 15200 R.a van 8en
100 man quicksilver
127 stux zijde taftas
5 paerden In Souratte gelost
2 ditto heeft den President, naer Daman gesonden ende aenden Capiteijn van Daman vereert —

Voor de moorsche ende Banjaensche Coopluyden de heeft 't gesijde schip van Damon op vracht herwaerts gebracht 't onderstaende —

14662	Contante larijnen of Persiaens silvergelt	41	Cassen Roos[illegible]
11216	Contante abassis, zijnde mede Persiaens silver gelt	12	man pistasses
		24	man alsijnt
6762	R.a van 8en in specie	52	Cassen [illegible]
236	stux goude laecken stoffe	112	man amandel
4500	stux taftas als anders	84	man ockernoten
10	stux feuwercken	25 1/2	man saffraen
3	stucke fouleijn	8	man bardust

Dit bovenstaende is 't geene zoo veel wij vernemen connen, dat met 't schip de Discouverie van Damon gebracht sij —

t'Jacht d'Hoopwel, dat den 19en decemb. van hier naer Sindij Streeck, is van daer den 14 deses hier wedercommende retour, met den Coopman Fremlingh geariveert, sonderlinge connen geen particuliere kondtschap becomen, wat se in Sindij gehandelt hebben, als wij wel. hebben, uijt gesegde Fremling met ditto in discoursen zijnde verstaen, heeft hij met den Hoopwel, ontrent 50 packen Cattoene garen, ende 150 packen Cleeden in Sindij —

gehandelt

gehandelt heeft, d'sorteringe der cleeden sijn meest Baftas
soo wit als swart, eenige carrecktijns, Beramis, roode ende swarte
chelas, als anders, doch weijnigh met de prijsen van
Brotchia Brodra ende Amadabats differeren, d'Engelse aldaer
hebben coop als hier gecocht zijn, naer ditto seght, zoo en commen,
se zoo vele advance op de cleederen niet berekenen, d'Engelse
hadde Compag. zoo veel beter coop als hier te staen comen —
als haer oncosten ende Equipage, om daerwaerts te navigeren
veel bedraegt, ende voorders seght ditto t' seer moeyelijck is met
haer schepen inde Riviere te comen, item datse wel 40 dagen
met t' schip voor de Baer hadden gelegen eer se bequamen —
wint, om uijt d' Riviere over de Baer te zeijlen cregen —
sulcx datse al begonden te desespereren, daer met t' schip Eghins(?)
gedaen(?), souden gedrongen werden te overwinteren, wijders alsoo
de Riviere seer moeyelijck om met de schepen in te comen ende
voorts op te varen is, als mede om datter zonderlinge geen
aftreck, van Negotie Coopmanschappen, ende om eijnden(?)
de Cleeden die daer vallen hier bequamelijck Negotieeren,
comen, soo hebben dittos daer geen volck gelaten, ende
meijnen oock niet die plaetse voor eerst wedercommende te be=
soucken, of dit nu soo wel treffen(?), omdat wij niet onze ouden(?)
trachten mede derwaerts te Negotieeren, can wel wesen ende
heeft zijn bedencken, t' gevoegh, zal hem sijnder tijt openbaeren
soo veel in ons vermogen zij sullen trachten, ons hier van naerder
te Informeren sij hadden mede gemeent, ende het met den
Disrouwe(?) als [illegible] daer op toegeleijt, om aldaer groote
partije Moorse ende Banjaense goederen, in de geseijde schepen
op vracht naer Gamron te voeren, dan alsoo de Portugesen
hier door hun proffijten (: want alsoo zij met haer Jachten en
fregatten, die van Chindij haer goederen na Mascatta voeren
d' vrachten ende tollen, die die van Chindij aende Portugesen
in Mascatta betalen :) missen zouden, soo hebben d'Engelse haer
hier tegens gestelt, ende niet toegestaen dat die van Chindij
haer goederen door d' Engelse na Gamron gevoert werden
sulcx dat desen aenslagh geheel misluckt zij —

Een vande twee fregatten die d'Engelse in Daman hebben doen
maken, alsoo dittos hier den tegen tijt niet en conden onderhouden
ofte t'onderh. die inde Riviere halen ende opt' landt setten,
daer vooren dittos van geen vracht trecken souden, hebben se van —
hier om Mirzomaldij Moors Coopman te ~~op~~ accompagneren
ende ditto van Dabul naer Gamron te voeren, onder Dabul
naer Gamron gesonden, wat Mirzomaldij aldaer te
verrichten heeft is ons onbekent, d' Engelse seggen dat ditto
uijt den Coningh, en sijne vrunden in Parsia te congratuleren
dese Voijage als een bodenaert(?) aengenomen heeft, ende
alsoo gemelten Mirzomaldij seer groot ten hove bij den
Coningh van Golconda is, ende sijn authoriteijt veel bij
den Coningh van Golconda, ende oock bij den Coningh van —

persia

Perssen vraegh, mede gemeijndt ende geresolveert wert
zijnde een bijsondere Conniventie, door den Golcondasche
Coningh, aenden Coningh van Parsia toegesonden, soo mede
aende Engelsen met dese accommodatie, dat se hem mede
haer vaertuygh, van Dabul naer Gamron overvoeren,
daer door bij den Coningh van Parsia, ende den Coningh van
Golconda veele voordeels te haelen, 't gevolgh leert
den tijt

D'andere fregatte genaemt St. Michiel, hebben dito
[illegible] Bandero, als mede moorsche vrachtgoederen, op
den 20e deser van hier naer Balsora, (een plaetse achter
inde Sinus Persicus gelegen,) om te ondersoecken wat voordeel
aldaer met negotie te behaelen zij, gesonden sulcx dat dese
vrunden tot nu, ende oock, (waer sij moeden eenigh voordeel te
behaelen) besoecken ende niets onbesocht laeten

Ondertusschen de Engelsen hebben desen drooghen Mousson in
Brotchia, Brodera, Amadabats, en agra, en Souratte
geprocureert d'volgende goederen te weten,

Van agra.

261	Corge witte smalle Baftas	agra
69	Corge witte breede ditto	
129	packen Indigo Biana	

Van amadabats

60	Corge witte Berams	Amadabats
180	Corge swarte dittos	
120	Corge roode dittos,	
180	Corge witte smalle Baftas van 18 gobe lang	
60	Corge ardia, sijnde smalle Baftas van 13 1/4 gobs	
300	Corge swarte Canniekijns	
32	Corge roume smalle dito	
87	packen Indigo Sirches van 4 man yder pack	
200	packen Salpeter a 10 Man Souratts yder pack	

Van Brodra

488	Corge witte smalle Baftas,	Brodra
96	Corge witte breede ditto	
176	Corge negros cleeden	
10	Corge Madasfouts,	
3	packen monsters van cleeden	
40	packen Cattoene garen	

Van Brotchia

232	Corge witte smalle Baftas,	Brotchia
56	Corge Negros cleeden	
10	packen cattoene garen	

Van Souratta

284	Corge witte Baftas nde gapourebe lijwaet	Souratte
87	packen Cattoene garen	

Uit bouwenstae

Uit voorenstaende (buijtent geene dat d'hoopvolck van beijden
d'Londen van Maccouw, ende d'302 balen persische sijde, die de
discouverende Beschings van Damaon gebracht hebben)
is het geene dat d'Engelsche schepen hare, nader Engellant, ende de
Kust, soo nader Bantam, d'Westkust van Sumatra ende
Maccassar te senden hebben, vande 4 schepen ende Londen
d'Beschings, d'hoopvolck & discouverer, die hier jegenwoordig
inde Comme van Souali, bij onse schepen ten ancker leggen
ende d'Willem die zij alle dagen van Damaon verwachte,
daerwaer meijnen sij de discouverer met den Indigo, d'salpeter
t'Cattoen garen, ende goede partije Chindtz ende Brodera
sche, als Amadabatsche ende agraasche lywaten, Item met de
302 balen persiaensche zijde, Mitsgaders met de Nagelen
t'porceleijn, d'zijde stoffen Chinesche zijde, ende wanderts dat
den Londen van Macauw gebracht heeft, int Jongste deser
maendt van hier na Engellant te zenden, sij seggen alsoo
laet int Jaer is, dat ditto schip van hier nader Engellandt
comt te vertrecken dies niet tegenstaende, het zullen onderleg.
ofte de caep de bona esperance zullen comen dubbeeren
ende soo sie niet dubbeeren connen dat dant 'gemelte
schip weder comme retourneren ende inde Baij van St.
augustijn, aen Madagascar overwinteren zal

Vand' ander 4 schepen meijnt den præsident, zoo voor desen
uijt ditto gebben verstaen, daervan twee nader Masilipatan te
senden, omme van Masilipatan met moorsche vrachtgoederen
ende anders in Junij nader Damaon te navigeren
ende van Damaon In Octob. hier weder comme te
retourneren, d'ander 2 sullen zoo verstaen, 't eene nader
Bantam, ent' andere nader Cormandel Cust strecken, dan
hoedanige deser disposities noch uijt vallen, ende waer onder
d'selve van hier strecken zullen, daerwaer (sulcx sij noch
vele goets in rijnder hebben leggen, t'verwoeren des schepens hare
vrachtenij, ende d'Engelsche præsident bij den Gouvern. geconf.
zit) connen noch weijnigh seecker gebijt segrijven
De reden wat comme des Moorschen Gouv. Hackim
Nassijt Siumma, d'Engelsch præsident in sijn huijs ordre
omme beter te seggen ten huijse vanden Gouvern. in den
Camer geconfirmeert, of gedetineert heeft zijn dese
te weten namentlijck

Op den 16 Decemb. eidt ons den Gouv. hackim nassijt
Siuma, roupen bij ditto Comende, vonden zijn O bij den gouvern.
vant fort, d'Sabandaer Aminerbeck, amijn (of Commissar.
des Coninghs.) Mirsia Mamouts, Mirsia Cashem, ende vele
meer andere groote Mooren vergadert, ditto thoonden onse
vele verscheijde brijeven, die sij desen dagh van Diu ontfang.
hadden, vaer van ons de lectuere dieselfs condigh maeckte
te weten hoe datter een Moorsche ofte Banjaensch Nauchto
of tawij (soo zij dat noemen) inde dan thuijs hoorende, van Cheer
en peatsche aen d'Arabische cust, ontrent t' roode meijr geleght
gearriveert was, Indese brijeven werde Mirsia Mamouts
gesz, hoe zijn schip als het van aden om herwaerts te comen vertrocken
was

Wat, eenige dagen daernaer een Engels schip rescontreerde
t'welck haer hun pas afeyschte, t'welck d' Engelse door Mirsia
Mamouts Nachoda geweigert werde, waerop d' Engelse van ditto
schip seyden den pas maer van den factoor en niet door d' Engels
præsident geschreven, ooch niet met des Comp. wapen ge-
gesegelt, Invougen deselve van geender waerde waren, hebben
hier onder maecten dan d' Engelse. pretentie namens Mirsia
Mamouts Nachoda, den factoor den Cramy, ende een ander
gevangen, liegende d' selvige uyt Mirsia Mamouts ge-
steeden die op haer schip, seysende naer d' comptanten, pijnig-
de mooren om die te hebben, d' welcke (om d' ander te ontlopen
bevrijt te wesen,) haer onder d' 90000 Ropias, soo in silvergelt
en gouden ducaten behandigt hebben, dese haer dan ter
handt gestelt zynde, namen een schrift van d' mooren, hoe
vele goets sy aen haer, namentlyck aen d' Engelse, overge-
levert hadden, dit soo gedaen zynde dwongen zy die van Mirsia
Mamouts scheepken, dat se met haer naer seeckere plaetse
(t'welck niet genoemt wert,) alwaer noch een ander
groot Engels schip (genaemt de Willem) lagh, te seylen
voo als nu d' ander 4 hooft officieren, van Mirsia Mamouts
scheepken, op t' Engels schip waren gestelt, ende Mirsia
Mamouts scheepken, eenige dagen met d' Engelse seylende
is t' selvige daer naer op een nacht haer ontduyckt, fort
en d' 4 mooren worden met d' Engelse ter plaetse daer
t' schip de Willem meynden te vinden gevoert, ende al-
soo t' schip de Willem daer niet en vonden, syn d' Engelse
van daer weder gekeert, ontrent 2 maenden na dato
dat zy Mirsia Mamouts schip aengehaelt hadden, rescon-
treerde t' gezeyde Engels schip, dit schip, t' welck nu in
Dieuw aengecomen is, (t' welck van Aden quam,) d' Engelse
hadden t' selvige aen en niet tegenstaende hun een pas
van d' portug. capiteyn getoont werde, wierden daer in
geplundert, meer als 300 ℔ Ropias, soo in gouden moorse
ducaten, ende silvergelt, als andere schryven die van Dieu
dat d' Engelse haer uyt t' geseyde schip geroost hebben,
naer d' plunderinge hebben zy de 4 persoonen van Mirsia
Mamouts, schip op dit schip van Dieu overgestelt, en het
geseyde schip geplundert hebbende, synse wegh laeten varen
welcke weder gekeert, ende op een plaetse dicht by
Chaul gelegen geloopen is, ende seyde, d' 4 persoonen, van
Mirsia Mamouts scheepken, verneemen, dat haer schip voor
Chaul maer 15 mylen van daer lagh, hebben hun derwaerts
begeven, ende alsoo dit schip van Dieuw voor Mirsia Mamouts
schip herwaerts aen quam, te strecken, soo hebben die vas
Mirsia Mamouts scheepken, alleen t' voorseyde verhaelt, aen Mir-
Mamouts en t' schip van Dieuw herwaerts over geschreven
hoe sy van d' Engelse geroost en genomen waren, ende in
haer schryven noteerden niet eens de name van d' opper
hoofden van d' Engelse die hun beroost hadden, oversulx
alsoo alle hun bynaeme, die over wel 50 waren, soo wel van
die van Mirsia Mamouts als die van Dieu met den

anderen

anderen, accordeerden, t' Engels. geroofde zyn, die hun beroost
hadde, mitsgaders in hun schryven seer vele geloofwaerdige
inditien noteerden te weten —

Eerstelyck dat de geseyde Engelse op den [illegible]
pas wisten te seggen, t' nyet vand' Engels president maer
vanden fettoor geteeckent, ende nyet met des Compag-
nies segel gesegelt was, t' soo meer dat geroofd zy, want
d' Engels president doen Mirsia Mamouts den pas hier vande
Engels versochte, nyet hier maer in Goa, om haer tiende(?)
met de portugysen te [illegible] vast [illegible], ende den pas —
doen mits zyn absentie, door den fettoor Mr. Fremling gesz.
geteeckent & nyet gesegelt werde, hier uyt ende uyt t' volgen
dat se hadde byt schip de Willem, op zeeckere plaetse voor den
velde, mitsgaders om dat se de contanten ygeteelt onder den
handtschrift ondernamen, den Coraeldijt inne hadden daer mede
lidten, concludeerden sy dat een Roover, soo [illegible] van
t' pas noch vanden Willem nyet soude weten te seggen, ende
dat die oock haer competentie, nyet en soude geteelt onder-
nemen, dergelycke t' geene voorde maer een Engels Compag.
schip moste geweest zyn, te meer een banian die d' Engels
wel 5 jaren, in Gamron als makelaer gedient heeft
d' welcke mede op Mirsia Mamoutz schip was, aen Mirsia
Mamouts schryft dat het Engels geweest zyn, die hun
genomen ende geplundert hebben, ende dat hem vele
vandien, die hy voordesen wel gekent, op t' geseyde Engels
schip gesien heeft

Wyders soo seggen Mirsia Mamoutz volck mede, dat se op
t' schip t' welck haer genomen heeft, d' persoonen gesien hebben
die haer voor haer stuck van hier, een ancker Gamron —
dat d' Engels aen hem ondervindt(?) —

Ut alle d' voorverhaelde, indicien conden sy niet anders
presumeren, of t' schip, t' welcke Mirsia Mamoutz schip beroost
hadde was d' Engels hoopwel geweest, die Ao. passato —
in Maart, van hier naer Gamron [illegible], voor [illegible] soo
laet aenlangde, ende van Gamron [illegible], voor —
Mocha op had gebruyckt heeft, te meer d'to van Engels
schip de Willem, niet te seggen, ende oock haer daer gehad
wille hebben, Item t' oock maer 6 a 7 dagen naer de Willem
hier aengelandt zy, Wyders dat den tyt oock daermede
over een come, te weten 4 maenden dat d' hoopwel hier
weer arriveerde, ende t' voordato omtrent 3 maenden geleden
was, dat Mirsia Mamoutz schip beroost is, t' geene haer te
meerder doet geloove, ende waerdoor t nyet wel uyt hun hooft
can gestelt werden, t' hoopwel nyet geroofd zy, is dat zoo
bevonden deselvige, hier vande Masulipatnam(?), (daer hy soo se
Engels seggen, gewintert heeft) int voorste van december
aenlangde, eer t & al voorts damas aengeroofd was, —

ende daer

ende daer groote partye comptanten geroofd hadde, hier 't schip
niet inde Chom, maer voor de riviere van Sowratte sette
ende dadelyck (op datter geen volck aen landt quame,) door
den president besonden worde, ende nu arriverende den præsiden
hem In alder yl, naer Sowaly volgde, daerop dadelyck
een fregatte naer Baessora versont, d'opperhoofden van
d'hoopwe daer op wel conde gehoort, zoo nyet voor desen
op haer ander schepen verdeelt, ende veders gelaten hebben
alle dese omstandigheden door den Sabandaer ende Mirsia
Mamoutz, uyt des ——— ouverneurs name, aen ons int largo,
ende breeder verhaelt synde, vraegde ons watter ons van dacht
waerop wy repliceerden, (: alsoo dit verhael in een openbare
vergaderinge geschiede, daer veele om 't landts prefsem waren
om van d'Engelsen nyet ~~[struck]~~ geacapteert te worden :) wy
nyet gelooven conden de schepen van d'Engels Compag.
sulcken feyt souden doruen bestaen, maer dat het wel een
franschen of een Engels roover, (: die haer Compag.
nyet aengaet) mochte geweest syn, ende meer andere
reden (daer met wy meenden niet ons in deser actie nyet capti-
ende) daer by voegende, 't welck sy met veel ende menighfu-
dige debatten wederleyde, betuygende al op haren ouden thoon
hoe daer meer als 50 Brydens, soo vande ——— ontrechterde
van diedue als Mirsia mamoutz volck geschreden tegecom
waren, die al te maal Correspondeerde, d' Engelsen dese
actie begaen hebben ende 't andere geen schip (die 't van 't schip
de Willem nyet wist te seggen,) als d' Engels hoopwe
conde geweest zyn, dat het ooch 't ander schip toe weten
de Crispina (die d'Engelsen seyden dat met 't schip de Willem
uyt Engellandt herwaerts aen gesonden, ende hier noch nyt
te voorschyn gecommen was,) nyet wel zoude mogen geweest
zyn, die dese actie gepleeght hadde werde mede In conside-
ratie genomen, maer egter hoe 't zy 't was een Engels schip
geweest, die Mirsia Mamoutz syt schip van Dieuo geplont
ende soo groote somma Comptanten daer uyt geroofd
hadde, overshulcx sy niet en conden nalaten, 't selve aenden
Conings te schryven, nessgaende versochten, als dat wy ook
by d'Engels. præsident gelieffden te gaen, alsoo zy doch dese
saecke, 't zy ten goede of ten quade aenden Coningh moste
schryven, dat hy hem wel geliefde te bedencken, met de comptan-
ten haer ter handt te stellen, soo conde d'saecke by den Coningh
omdat 't pas nyet behoorelyck geschieden, dese actie begaen
was, ende dat haer de Comptanten, hier wedercommen gere-
stitueert waren gepacifieert werden, daeroer anders veel
ontheylen, uyt ontstaen zouden, wy hebben ons om In dese
saecke nyet te engageren, 't selve ten besten wy conde
geexcuseert, maer alsoo hort aenhielden, ten laetsten
daerinne geconsenteert, ende syn voegens wede by d'Enge-

præsiden

presidens gehadt, hem alle d'voorverhaelde saecken cargo
ende breet, soo ons deselvige geinduceert waren, verthoont
d'welcke, naer veele reden ende wederreden seyde, dat het
de hooplede noch geenige Bangare d' Compag.e schepen
gebrouckt waer die Mirsia Mamoutz, ofte t' schip vandien
beroocht hadde, ende aengesien Mirsia Mamoutz schip
binnen 5 a 6 dagen van Gheda hier aenlangen zoude
soo zoude den Gouverneur ende Mirsia Mamouts, de tyt
so langhe geduyrende, afwachten, tot dat Mirsia Mamouts
schip hier aenquame, hy wilde alle syn scheepsvolck aende
Zeecust vertoonen, om dense dan bevinden dat de hooplede
of eenige harder schepen dese actie gepleegt hadde &
dat het inder daet waerachtich was, sy alsdan Mirsia
Mamouts syn contanten op brengen souden, maer by aldien
t'den Engelsch. of fransche vooiden, onder d'Engelse vlagh
gebrouckt was, hy daer voor niet responderen zoude, ende
hoope naer den Coningh geliefdenste schrijven, d'bevindinge
dickse vandiedien bekomen hadde, vrijelyck derwaerts ~~senden~~
senden mochte, ende met eenen daer by schrijvende t'antwoort
dat hy den Gouverneur gegeven hadde, versocht ondertusschen
tot dat Mirsia Mamoutz schip hier aenlangde, d'saecken
so lange mochte stilstaen, ende dat hy d'goederen die
hy voor d'Engelant & de Zuyt gereet hadde (alsoo op t'uyt
gaen vande Mousson was) af schepen mochte, hy en zoude
hem niet uyt Souratte transporteren, ooc soo haddense
hier meerder van haer Compag.e aen landt als dat geelt
bedrough, ende syn persoon met alle zyn volck in de loge
tweeck haer behoorde (soo hy zeyde) genouch tewesen, met
dese antwoorde ghingen wy dan weder by den Gouverneur
den welcken wy insgelycx zynen raet, deselvige rapport
gedaen hebben, waerop ons vraeghden of wy voor d'Engelsche
borge wilden blijven, daerop wy antwoorden in en zulcx niet
en mochten doen, ons haer saecke niet aen en ghing
haddense haer schepen gepresenteert zy ende niet wy mosten
daer voor verantwoorden, hier over naer veele discoursen
dieder over ende weder vielen, hebben ons van daer nae
onse loge begeven, d'Engelsche huys werde door des
Gouverneurs volck, met stercke wacht beset, ende
daeropmet eenen gebooden, datter geheen volck vande Engelsch
uyt Souratte naer Soualy reysen, noch oock datter
eenige harder goederen van Souratte noch te Reinder
derwaerts naer der strandt, ofte haer schepen mochten
gevoert worden aend' Siockidaers ofte de wachters vande
Gouverneur die hy in Soualy ofte aen strandt hadt
werde oock seer strict gebooden datse niet en onderstonden toe lay
dat d'Engelsche goederen die aen strandt by d'Engelsche tent
lagen aen haer schepen gevoert worden, mitsgaders datter
geen karren, om water voor d'Engelsche schepen te haelen

te laeden

bestellen of gedoogen souden datter eenigh vars water voor
d'Engelsche schepen uyt Souali gehaelt werde, hier mede is den
soo als boven gehaelt, den eersten dagh gepasseert, dage
vaer aen naemdes.

Den 17 Stanty heeft den Gouvern.r voor den Sabandh
ende mirsia Mamouts thuys vand Engelse wisselaer
eaten visiteren, alle des wisselaers pampieren ende reeckeninghe
eaten doorsoucken, of d'Engelsen geen meerder Gout silver
R.an van achten Goude ducaten, ende anders hadden uytgegeven
als sy inden alphandigo aengegeven ende betaelt hadden, ende
soo sulcx bevonden werde al aereeyt dan pretentie te maken
t'selvige d'Groote Comptanten, noch ter syn, naer
het aen bevonden eenige Goude ducaten, ende als eenigh gout
dat d'Engelsen ingebracht, ende niet betaelt hadden, soude aen
al eenige presumptie genomen worden.

D'Engelse præsident op dat hy inde dispache synder schepen
niet verachteren soude, ende op dat syne Gooderen uyt
Reyniere (alwaer hy noch 119 packen bhaurer Indigo, pa
Salpeter, ende andere hadde leggen) naer de schepen aen strant
mochte gevoert, ende van strandt aen haer schepen
gebracht werde, heeft gesocht de saecke te modereren
In voegen hy voor 45000 R.a van achten ofte 90000 rop.
zoo de mirsia Mamouts pretendeerde, presenteerde borg
te stellen, ende byaldien sy hem conden overtuygen
(als Mirsia Mamouts schip hier aenlangde) dat syne
Comp. schepen Mirsia Mamouts schip berooft hadden de
selvige betaelen soude, dat se ondertusschen geen hem toestonden
dat hy syne gooderen mochte afschepen, ende syn dispache
bevorderen, hier toe en wilde den Gouver.r niet verstaen
maer begeerde datter voort ander schip tevolck in dito
thuys hoorde, ende voor 3000 Ropias, souden borge
gestelt werden want ditto seyde de gequintreerde
daervan, alsoo de als Mirsia Mamouts des Conings die-
ner, ende ondersaten waren, dat d'inderende van den
In Cambaya, Amadabats, ende plaetsen ontrent ende
desen Coninge thuys hoorden, dat deselvige de Portugesen
niet aen en gingen, oock dat het een Souferats of
Moorsschip, ende geen Portugys schip geroovert was
hier tot en conde d'Engelse præsident niet verstaen
ende alsoo den Engelse præsident hem wat onpatien-
tich en geert toont, tegens de genen die den Gouvern.r
om syn huys te bewaecken aen t'hoolt, ende haer wat
qualijck bejegende, werde d.to huys wat naerder besorght
en wacht van des Gouverneurs volck daerbinnen
geset, mitsgaders den præsident gedreycht zoo hy hem
wat moetwilligh aenstelde, sy hem uyt syn huys halen
ende gebonden ten huyse vanden Gouverneur of
int fort zetten souden

Ende als

Ende alsoo wij om onse schepen te depescheren, na Souratte begeerden te reysen, sijn dingsdags naer den middagh, bij den gouver: om d'gewoonlijcke licentie, (om ons doorbaerts te mogen transporteren) te vorderen gegaen, daer comende vonden den selven met den Sabandaer Mirsia Mansour, ende Mirsia [illegible] bij den anderen, waren besigh met hun beraden over d'Engelse actie aen den Coningh te schrijven, versochten seer ernstelijck op dat wij onse schepen, om haer adviis wille 6 a 8 dagen gelieffden op te houden, op dat ondertusschen haer schepen van [illegible] ende Mocha, onder de bescherminge derselver souden van d'Engelsche aengehaelt te worden, aenlangende mochten.

Wij hebben denselven geandtwoort t'onsen [illegible] ende onse schepen niet langer en vermochten op te houden ende dat zoo wij deselve langer op hielden haer wel ongeluck overcomen mochten, t'welcke voor U Ed. niet en souden connen verantwoorden, dies niet jegenstaende [illegible] ditto [illegible] [illegible], [illegible] hierinne geliefde te willen te sijn. In voegen wij denselven antwoorde het den E. Commandeur Joan Ottens voordragen, ende sijn [illegible] twee a drie dagen langer als onsen [illegible] tijt, met de schepen te stouen, souden soecken te bewilligen. Hierinne heeft hem den gouverneur vergenoeght, ende ons geliecentieert, om naer de schepen te mogen transporteren. Ditto [illegible] dat hij eenen brief aen U. E. Ed. [illegible] schrijven,

ende ons denselven nevens sijn Coppia, aen strant senden zoude, versocht (om offer iemandt op Battavia, was die, persiaens lesen conde) dat wij denselven souden geliefde in onse tael te translateren, ende de translaet nevens d'originele aen U Ed. senden. 't gelijck geschiet is sulcx dat U Ed. den gemelten brief in een gouden lakens sackie beseghelt, nevens den translaet bij desen toegesonden werdt, dit zoo als vooren verhaelt gedragen

Zijnde, sijn wij van den gouver. gegaen, ons in onse loge vervoegt onse pampijeren (daer niet wij als doen noch niet volcomen clear [illegible] souden) gepresareert ende ons in den avondt, met deselvige, uijt Souratte [illegible] over d'rivier, naer t'boort vande schepen getransport. Sulcx dat des nachts, aen [illegible] strant in de tent

Ende den 18e. smorgens, vroegh bij den E. Commandeur Joan Ottens aen boort want schip 't Zeepaert gecomen sijnde sijn E. den E. Commandeur Joan Ottens, heeft op onse comste den breeden raet (beroupen, ende in den raet voorgedragen ende vertoont, hoedanigh de dispositie soo om een Jacht voor uijt naer Battavia als naer Choromandel, te zenden, souden aengeleght werden, waerop geresolueert is geworden als, t'geene U. Ed. door sijne E. syn resolutie zal connen verthoont werden

Den 19 dito worde ons door onsen Maetschappij, (die desen morgen van Souratte gescheijden was) gerapporteert

goeden

hoe den Gouvern.r Backim Nassijt Simmia, d' Engelse
præsident dachs te voorn, ontboden hadde, begeerende dat de
gheseijde president borge soude staen tegen voor 4 lack of
400000 ropias, Inspetie, soo veele d' heere uijt Mirsia Mamou
ende die van dien haer schip gheroost hadde, waertoe gem.
præsident, tot soo een capitale somma niet commende, heeft hij
eyndelyck gheopresenteert hem voor 100000 ropias borge
te stellen, maer ten d' erste seijnde 300000 ro. [illegible] ghe
gehoont, ende tot sooveel groote somma, om de Moorse ghe
voorderne [illegible] niet te volueren [illegible], daerop heeft
den Moorsen Gouvern.r den president, (om hem aen een
persoon te stellen) In een Camer In zijn huys te
setten, in des Gouvern.rs huys geconsindert, wat uijt com
ste dese uijtgeslooten sal [illegible] de tijt.

Dien selven avont quamen d' Engelsse [illegible] met nam
Mr. Fremlings, Mr. Britton, ende Mr. Bonfort, aen ons int
schip te vrede, Ins lantelijck vraecke, aengesien zij ghe
hoorden of the provisie, in dese gelegentheyt uijt Souratte
(sonder alvooren licentie vanden Gouvern.r te hebben
d' welcke haer in dese actie t' selvige niet toestaet)
aenboordt van hun schepen brengen conden, Item dat haer
schepen met den [illegible] naer haer gespecifiseerde plaets
stonden te vertrecken, of wij gelijcksde partye provisie, soo bo
[illegible] was, rijs, ende anders in Souratta, op onse name te
coopen, d' selvige aenboort van onse schepen brengen, ende
soo bijnacht aenboort van d' Engelsche schepen (omme de
Moorse niet suspect te wesen brengen, op welcke vraeg
wij hun antwoorden aengesien onse provisie alreede
geprocureert, d' alphandigo gepasseert, ende aende boo
vande schepen gebracht was, soo wij niet verder [illegible] (
want zij appardentes [illegible] van nooden hadde,) de Moo
lichtelijck merken soude, dat dese provisie niet voor
ons maer voor haer gedocht hadde, In welcken haer hi
op geen volcomen toeseggingen doen conden, maer ons hi
onder met den E. Commandeur Joan Ottens beraden moste
daer op dittos versochten dat men haer dachs voor den dags
(op dat zij wisten naer haer te richten) hadd
op haer vraeck gelijcksden te antwoorden, hier mede zijn
dittos vanons gescheyden, ende hebben hun na boort vant
schip Londen, ende wij ons met den Coopman Cornelis Jans
Silvijns ende den schipper Jacob Jansz. [illegible] na
t' Zeepaert [illegible] bij den E. Commandeur Joan Ottens
comende, heeft E. d' Engelse haer vraecke gecommunic
d' welcke met ons in secreten rade daerover gedelibereer
hebt hoe wij ons in dese actie gedragen souden, ende
aengesien d' Engelse, nu met de Moore In contentie st
dat soo wij dittos in desen te wille waren, onder partye
provisie uijt onsen name In Souratta cochte, ende aen

boordt

boordt vanhare schepenbraghten, dat soo de Mooren of den Gouvern.r sulcx te weten quamen, ditto daerover grootelijcx misnoeght, ende t' eene groote hinderinge, (daer ditto nu in contrarie, van onse Natie, volcomen vergenoeght, ende gecontenteert is,) tusschen ditto ende ons voorsaecke soude, ende dat alsoo wij dese provisie, voor de Engelsen niet wel procureren, ende aenboort van hare schepen brengen souden off de mooren, souden merckten, oock t' eenemael hooren niet onderbleven, of t' soude door hun dienaers of door hun selfs aende dagh gebraght worden, waervoor dan niet anders, voor d' E. Compag.e als bij de Mooren grootelijcx suspect met hare in dese actie getrocken worden, ende t' apparent door dese ende diergelijcke, incidenten groote obstaculen in haren handel voorstaen souden, sulcx dat wel connings geresolveert ende geaccordeert hadt zij, mede d' Engelsche hare sloupe, opt gevraegde ontseggen souden, te weten onse schepen binnen 2 a 3 dagen moghten vertrecken, d' provisie voor de selvige als van Souratta gebraght, ende dat deselve d' Alphandigo gepasseert zij, dat geene andere coopluyden oftewel Mooren souden merckten, waer uijt dan tusschen haer ende ons eenige verhinderinge rijsen soude, sulcx dat wij sonder gelooven, en tot prejuditie van onse E. Compag.e hare mochten, niet dienen souden, maer soo zij ettelijcke tot 40 ja alwaert 50 last uijt onse schepen begeerden ende te gelijck meer indersgelijcken was, men hare daermede gerieven soude, dit soo als voren verhaelt geaccordeert zijnde, hebben ons weder comen van d' E. Command.r ottenes naer t' schip der Veer vervoeght, ende d' Engelsen den 20.e ditto smorgens vroegh, door den Coopman Cornelis Jansz Silvius hare sloupe om eenige provisie als anders van Souratta te brengen oppet gevoeghelijcxte doen ontseggen, ende ter contrarie ditto een gepresenteert ende soore partije rijs, oft eenyet wat anders, datter in onse schepen was te gerieven, daermen hare met genegentheijt sonder t' selve gaerne doen soude, hier op hebben d' Engelsche geantwoort, zij sonder eenige getrouwe rijs benoodight waren, maer Boter, olije, was, als anders gelevert uijt Souratta hebben souden, ende naerdemael t' ons ongelegen quam om t' selvige van Souratta op onsen name te brengen ende hun t' accommoderen, twelck hare doch, een cleijnicheijt was, soo moeten hun daermede vergenoeght houden met dese antwoorde is den Coopman Cornelis Jansz Silvius wedergekeert, ende alsoo de saecke tusschen d' Engelsche ende den Moorschen Gouverneur noch ongedecideert stae, te weten den president bij den Gouv.r in eene camer geconfineert is, sij hare coopluyden van Souratta ende brengen niet naer stadt, nochte uit de stadt naer

hare schepen

haer schepen voeren mogen, t' waerschouwen te gaen hem niet were
tegenstaen, soo en connen wij niet weten hoe haer de saecken
tusschen d' Engelsen ende Mooren, noch gedragen sullen, welcke al
U Ed:t van d' engelsen staet, geen naerder openinge voor deser
tijt geven connen, ende naer dese goede saecken tusschen dittos
Mooren, haer noch toedragen, het U Ed:t over Choromandel
ofte Zeeder binnen corten eenige veranderinge in geschie
ponder Engelss. schepen (dat naer Bantam streckt
adviseren sullen : t' geene wij van dese saecke, Ingevolgen in
dat schoon genoemden Mirzia maynouts schip, hier al
binnen corten te arriveren quame, ende d' persoonen die daer
met comen d' Engelss almochten bevrijden, dat het me van
dese schepen die hier leggen, haer beroofte geven, soo zal
hun namentelijck de Mooren niet uyt hooft gepraet worden
dat het geen Engelsschip geweest en zij, die haer schip
beroofte heeft, maer hout zij dat haer dit geschiet, ende dese
groote schade, door ander Engelsschepen aengedaen is, sulcx
dat d' Engelss haer hier uit niet wel sullen connen redde
of zij sullen redenable Mooten beyen, ende d' Mooren haer
schade moeten ontrechten bij aldien zij liever onder een wederom
beclaeden te negotieren, en dat en zal oock niet mogen geschie
of zij sullen 3 a 4 Lack of 3 a 400 U R.o continuelijck In
Souratte tot onderpant houden moeten. Sij der Mooren
schepen ter Zee niet beschadigen, sullen, In sodanige
Consequentie, (want de geintresseerde niet en sullen
nalaten, bij den Coningh over d' Engelss te clagen,)den
Coningh dese saecke nemen zal ende die Mooren sullen
orderen alsoo der sier weynigh consideratien bij desen Coningh
ende dat hij niet alleenlijck uyt der Natuyre der Christen
vijandt zij, maer oock niet ... bijsonderen haet tegen
dese ... Ingenomen is, soo om al dit d' Engelss niet
t' onbekent gaen, t' zoude wel connen geschieden zijne
Mayt. d' Eng. praesident Verwacht op ontbode, altijts hoe
d' Engelss stecken haer door dese actie In groote swarigh
ende ick en can der voor wert noch geen goede uytcomst te
insien, haer Negotie sal daer door aen dese cant niet
behoorlijck connen geavanceert worden, naerdien ick verstaen
cas, soo nu zijn sij haer goederen, die hier aen strant
bij haer tente leggen, door haer eygen volck niet geroeert
te schepen, ende alle de Mooren die verleden met haer
schip de Wilm, van Gamron comen zullen met haer
goederen In arrest houden zullen, om door t' aenhouden van
Mooren ende haer goederen, d' haer met den president
te rdeaxeren, t' gevolgh leert den tijt, t' Moussen om
alhier te verhuren is cort, en de Willem is oock noch niet
gearriveert, Invougen haer 4 schepen die hier leggen haer
stercken moeten, ende of de Wilm binnen weynigh dagen
hier van Gamron aenlanges zal sijn bedenckingh hebben
... dat zoo sij haer goederen uyt Souratte creimen
niet voeren mogen, den discourse weynigh goederen
geladen bijaenst Indigo, desen jaer naer Engellant varen
sal &c.a

Tot Vort

Tot dato ingebben de Mooren noch geen aengaeder vaertuijgen, anders gedaen in 't oosthuijs gareege, als 3 vaertuijgen van Gamron met deselve gaende coopmanschappen t' vertes.

met d' fregatte van Couparil

768 Man pacdadels . . . .
780 Man drooge dadels . .
40 Man gingo
20 Man granaet schillen .
15 Cassen atchiaer
4 man of twee rocke foulijn
64 man rasijns
3 paerden voor den Gouverneur
goede party potten .

25 1/2 tomans zilver gelt
19 ducaten
80 man ockernooten
84 cassen roosewater,
30 cassen asijn
5 Man amandalen
5 man aluijn —
200 Man roode aerde,

met d' fregatte van Virgie

372 Man drooge dadels .
663 Man Natte ofte packe dadels
61 Man ockernoten . .
29 Man rosijns, .
13. Man amandalen . .
3 Man pistassies

35 man soepzout
3 man arsis
15 cassen roosewater
14 man spaens glas
700 man roode aerde

met d' fregatte van bidy Omuts

400 abassijs
44 man ockernoten .
130 man natte dadels .
520 man drooge dadels
106 man rosijns .
32 man amandalen .

22 cassen roosewater
2 d°. asijn
14 man pistassies
400 man roode aerde
400 man sout
8 man fruijt

Wat Equipage d' mooren dese jaer na Indien hebben gedaen, sal U Ed. uijt 't Copij Bouck (dat [illegible] gedaen hebben, sal U Ed. [illegible] ... wij U Ed. neffens dese senden, waerinne alle de paschen die aen haer [illegible] ... gedaen zijn, [illegible] te [illegible], d' notitie vande goederen van alle de schepen, wat de selve uijt Souratta hebben gevoert, hebben met [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] door d' [illegible], [illegible] sullen zijn onder [illegible] Notera

Met d' Gouv. Hakim Nassijt [illegible] schip is vandaer naer Gamron gevoert t' welck noch niet weder gekeert zijn t' navolgende

357 packen Byaens Indigo a 4 man [illegible] van 50 lb p pack.
147 packen Sirches Indigo a 4 man van 32 lb p pack
44 corgo swarte Cannekijns
27 ditto [illegible] .
1 1/4 corgie [illegible] .
50 man poeder suijcker,
484 man rijs .
16 man confituren
96 man lack . . .

na Gamron

Met

Met Mirsia Mamoutse schip is naer gamron gevoert d'volgende gooderen + als vrag

470	balen	naer gamron
20	man afiuun	
75	man Cassa fistula	
12	man Bibam	
20	man rijs	
38	man tammarijnde	

Met een van ditto gouverneurs scheepen is naer Balsera gevoert d'volgende Gooderen

70	packen Indigo Bijana	na balsera
480	man Gommelacca de Veran	
230	Corge goedaer of te Witte Atlices	
30	Corge Chiautars de Agra	
20	Corge grove Cassa	
63	Corge Witte Baftas	
40	man Cattoen	
10	Corge swarte Berams	
47¼	Corge niemgoedts Ven seaggs dambetijes	
160	Corge fardin damij	
42	Corge Sarsalou	
80	Corge agraase Chijt	
20	Corge longijs	
63	Corge Chelas	
340	Man tobacq	
60	man tamarijnde	

Met d'fregatte van Komparera, naer Balsera gevoert d'volgende gooderen + als vrag

61	Corgijs longijs	na bals[era]
144	Corge swarte Candekijns	
83	Corge swarte Berams	
4	Corge driabadij	
2	Corge romals	
20	Corge swarte smallis Baftas	
45	Corge Dotia Doequa,	
6	Corge Nidma	
16	Corge Chiader Borals	
9	Corge alleijia Madapons	
2	Corge Niddercoulijs	
1	Corge Chijt	
28	Man Metgijs	
10	man Salarmoniacq	
40	Man tammarijnde	
26	Man Cassa fistula	
310	man rijs	
114	man suycker candij	
288	man tobacq	
292	man Cattoen	
144	man Indigo Sirchees in 36 pac	
60	man gommelac	
16	man Boontges	
18	man Catchu	
32	man harts	
22	man Chers of medecijn,	
7	man sousa dito	
5	man Nasfoitid	
8	man Catechu	
5	man Bibam	
4	man lodra medecijn voor doeken	

1593

Met sijn ommetge schip of fregatto is na balsera gevoert de onderstaende goederen te weten

740: man tobacq	1320 man rijs		
286: man poeijer suijcker	12 man [illegible]		
190: man tammarijnde	22 man gemengde [illegible]		
300: man gommalacca	12 man catsjoura		
110: metgen ghalen [illegible]	76 man roodaghtig [illegible]		
600: man Cassa fistula	5 man [illegible] purgatiens	na basora	
296: man Cattoen	44 man loodt		
122: corgen Chasser dotij	20 man Aibam		
97: Corgen swarte Canndekijns	15 man gedronkijt gumb		
12½ Corgen Longijs	38 packen Sirch. indigo		

Met eenen Sabandars Jachten is nae Aden in april gevoert de volgende goederen

1366 Corgen dotij doequa	434 Corgen goedaden	
213 Corgen swarte candekijns	240 Man Cattoen	
240 Corgen longijs	564 Man tobacq	
9 Corgen chiadder	16 man poeijer suijcker	na Aden
56 Corgen chijt d'amadabath	80 man rijs	
6 Corgen aledgia	80 man fijn [illegible]	
50 Corgen fraetganij		

Met des Conings schip genaempt de siasserij is na aden gevoert de onderstaende koopmanscha

1770 Man rijs	336 Corgen Canndekijns	
466 Man tobacq	332 Corgen chioutaren	
233 Man Cattoen	203 Corgen longijs	na aden
66 man asijns	206 Corgen Chiraabadij	
112 Corgen taimchanij	12 Corgen Chiren	
425 Corgen chasser		

Met Mirsia mamoutges schip na Aden gevoert de volgende goederen te weten namentlijk

942 Corgen dotij doequa	10 Corgen taimrganij	
192 Corgen longijs	636 Man tobacq	
690 Corgen Canndekijns	30 Man rijs	na aden
105 Corgen badias	340 Man [illegible]	
10 Corgen witte baftas	180 Man lacca	
70 Corgen goedaden	320 Man Cattoen	

Uit Boudnstaende is t' gene wij Ued mon Coninx dat de moorsche dessen Jare, nade d' voorgaende practijcq geschonden hebben, naen aden [illegible], onder anderen quartieren, sijn hun noch geen schepen t'huijs gecomen, maer deselve worden met groot verlangen, tegemoet gesien.

Hier voorens hebben genoteert hoedat malcheare Soudada over 712 ges lijwaet, die ditto op d'stucken vande baftas te cort gelevert hadt, 102½ Ro aen d'E Compag. schuldigh is t' bedrag over betaelt hae, onder alsoo ditto bij geschrifte aen ons gebooren, dat hem deselve stucken van baftas nijet gebooren [illegible]

hebben aengegaen, ende dat den opperCoopman Salomon Voorkt
ditto by handtschrift heeft bekent, dat zoodanige tyts op dese Cust waeren
te quade quam, hy t'selvige aengenomen sonder dat vergoeden
souden, soo is 't dat [illegible] vermelten, sonder dat aen U: Ed:t Voorkt
dat d' 102½ R.o aldaer met de meergem:e gaende handtschrift
van Salomon Voorkt noch gevordert, ende hem alsulcx
goet gedaen worde

Door onse Indispositie ende menighvuldige occupatien
hebben wy vanult:o decemb: af, ons dagh register van alle
t'gepasseerde niet inbehooren forma bringen connen,
maer alles particulier in memoriael [illegible] geduerende,
sulcx dat U: Ed:t met desen daer niet by connen dienen, soo
vanwege deser geopenstrecken syn sullen onsen overigen ledigen
tyt, die wy in d'negotie ende om ander Importante saecken
met connen aenleggen daer toe besteden, ende t' U: Ed:t
naer desen by voorvallende gelegentheyt zenden, ende alsoo
U: Ed:t geen dagh register toe en zenden, soo zenden U: Ed:t in geschreft
plaetse in het boeck agter den anderen gecop:t alle d' brieven
met t' gheene daer aen dependt. die wy t'sedert 't vertreck van t'
schip Frederick Hendrick, soo aen d' E: Heer Maÿoris naer
t' patria, aen d' E. Nicolaes Jacobsz overschyn na Persia
aen d' E. Carel Reyniersz na Paillacatte, en aen d' opper
coopluyden tot Masilipatan na Masilipatan, Item aen
d' OnderCoopes Francoys Timmers ende Simon Jansz naer
Agra, mitsgaders aenden Coopman Arent Barentsz
na Amadabat geschreven, ende d' passen die voor de
Moorsche ende Banjanensche schepen, verleent hebben, uyt
de welcke U: Ed:t zoo desen doot doorsien, d' Negotie
saecken, watter in velden soo in d' negotie als anders gepasseert
zy, sal connen vinden.

Ende in contra, zoo senden wy U: Ed:t mede hier volgende achter
den anderen gecopieert, d' brieven die wy naer 't vertreck van
ouderbaerden, uyt Agra van d' onderCoopluyden Francoys
Timmers, ende Simon Jansz, uyt Amadabat, vanden coopman
Arent Barentsz uyt Masilipatan, van d' oppercoopluyden [illegible]
Jacob [illegible] en [illegible] Timmers, uyt Paillacatte van
d' E. president Carel Reyniersz ende uyt Gamron vande
opperCoopman Nicolaes Jacobsz overschyn ontfangen hebben,
uyt alle dewelcke t' gheene ditto aen ons schryvers ergo can
bedoogt werden, wy souden die brieven door den Coopman
Arent Barentsz aen ons geschreven, met goede opmerckinge
gheen moggen voorder wille werden, op dat ons d' ordre die ditto
in versen over d' procure der Lywaten voorkt, van
U: Ed:t met den eersten mogen toecomen, door de cortheyt
der tyts hebben d:to brieven niet connen gecollationeert
werden, wy meynen alsoo d' copyen dat niet vast opt
Copyeren zyn, i datter veele schryffouten ende eenige
sullen gevonden worden, dewyle vindende Voorkt sevr
wortende, d' selvige niet te quaet te, maer naer den
sin geduyt worden.

Ind' schepen t' Duldent [illegible] ende voorder, mitsgaders

de Jachts

121

De Jachten Hoogcaspel en Clein Rotterdam, (alsoo Vlooten ander Commandr. Pattacka, van Cameron hier int adngelangt sijn) hebben wij met advijs vanden E. Commandeur Joan Ottens, (onder wiens commando deese schepen ende Jachten, nader Battavia navigeren) gescheept den Cargasoen (Godt almachtigh laet het U.Ed. spoedigh in salvo toecomen,) monterende ter somma van 291685 guldens 11 pen. bestaende inde ondervolgende waren, maint omdent ons onder Coopmanschappen te weten

90 halven suickercandelkens gescheept int schip 't Zeepaert bestaende in 11 Cassen	7053: 7: 8
70 st.x geattoumdeerde deekens, bestaende in 2 packen	272: —: —
18 st. agraasche alcatijns, bestaende in 1 pack	507: 3: 12
30 Corge breede Chits bestaende in 5 packen	2041: 8: 4
36 Corge smalle chit bestaende in 3 packen	1200: 9: 12
9 Corge roode Cheears, bestaende in 1 d.to	306: 12: —
89 Stux zyde Chindes bestaende in 1 d.to	710: 14: —
119 Stux cheribafs, als pfactuyre bestaen in 1 d.to	883: 5: 5
Nota den dijs schrandre zyde chindes noch ande cherijbafs, hebbe wijet commenwoedoen, soo U.Ed. dese chindes, ende cherijbafs bevallen zullen, wilde des tijt, ons ordeeres vynde cherijbafs sien dudendhijn met dander weder op zal goedvanghet worden —	
5272½ lb Cattoen, bestaende in 37 Balen gescheept inde volgende schepen te weten	
3720 lb bestaen in 30 balen int schip 't hof van Zeelandt	
1552½ lb gesluysvert cattoen bestaende in 7 balen in 't schip 't Zeepaert	
5272½ lb bestaen. in 37 balen cost met ongelden	665: 18: 11
9944 stux Souratse Zeep bestaende in 1 legger 1 pijp — vier varckens en 29 Corven cost ent' zamen	600: 17: 5
13726 lb Catechu, bestaende in 19 varckens 1 groot vat, en 49 corven, cost met d'ongelden	2079: 4: 11
5934 lb podt sieck, bestaen. in 43 packen cost het samen	941: —: 8
1104 lb mirre bestaen in 8 corven	495: 16: 8
5244 lb Witte Comijn bestaende in 38 sacken	947: 12: 8
310½ lb Versche(?) drooge, bestaende in een pack cost	155: 16: 11
135039 lb Loodt in d'onderstaende schepen te weten	
72723 lb d.o in 464 P int hof van Zeelandt	
62316 lb d.o in 316 stucken, in Leeuwarden	
135039 lb in 2780 P cost volgens d'batav: factuyra	11839: 17: —
3 Balen Canefas, int schip Leeuwarden	540: —: —
686500 lb Souratse rijs bestaende in 3400 sacken te weten	
1500 sacken int schip 't Zeepaert	
1696 d.o int schip der Veere	
204 d.o int Jacht Hoogcaspel	
3400 sacken rijs inhoudende 172½ lb cost met d'ongelden	18798: 8: —
153050 lb Indigo Biana, bestaen in 138 packen cost met d'ong.	225923: 8: —
14832 lb Indigo Sirckees in 103 packen cost met alle ongelden	14810: 11: 12
6431 lb geraffineerde salpeter, bestaende in 49 packen	714: 16: 8
2 corven met agraasche gordelletten cost	33: 12: —
Voor 200 Vade int afschepende goederen gebackert	160: —: —
Somma bedraegt, 't bovenstaende Cargasoen t'zamen	291685: —: 11

Hoedanig

Hoedanigh, d'voorenstaende Goederen In voorsz. Vloot
sijn, zal U.Ed.t uyt d'factuyra gelieven te besiegen, wij hebben alle de
goederen in een factuyra ingetrocken, ende int extract uyt de
factuyra of inde Corte factuyra genoteert, hoeveel datter
van yder soorte int' een ende int' ander schip, als int'een ende
andere Jacht gescheept zijn, twee originele factuyren als d'een
pr t'schip t'zeepaert, ende d'ander pr t'Jacht cleen Rotterdam, -
Worden U.Ed.t nevens desen toegesonden. Ende even voort schip
tervoren om of de schepen op de voyage, van den anderen
geraecten, zal d'E Commandr. Joan Ottens tusschen wegen wesen(?)
d'Copia van desen brief, (om die aent schip Vree(?) te geven) -
doen Copyeren,

In radde is pr resolutie geaccordeert, hoe U.Ed.t t'Jacht Cleen
Rotterdam, (naer dat de schepen 3 a 4 dagen uyt de comen sullen -
t'seyl gegaen zijn, met onse advysen ende d'principale documen-
ten mitsgaders met de Brieven ende de pampieren van d'E
Commandr. Joan Ottens, voor uyt vande vloot sal toegeson-
den werden, godt almachtigh gelieve t'selve mitsgaders
de andere schepen ende Jachten spoedigh bij U.Ed.t in salvo
te geleyden, Int voorsz. Jacht cleen Rotterdam is gescheept
(om oft eenige d'schepen die van Battavia naer tayouan
streckende bezeylden) alle de Catoenen ende Nieuwe(?), om die naer
China te senden, ende den zeep op dat die eer d'ander schepen
aenlangden, (alsoo der doch gemeyndelijk door d'een & d'ander wat
zeep mede gebracht wert) tegens een prijs bracht te werden
ander droogen waren van mindere(?) Importantie is nyet
geraden gevonden, daer van yets inde cleyne Jachten -
gescheept werde.-

T'Jacht Souburgh is geproviandeert, dat het d'20000 lb
Nagelen (alsoo d'andere schepen hier nyet en comen) naer
Choromandel, mitsgaders de 100 stx. perlen (die den E Nicolaes
Jacobsz overschijne, ter een prijs als voorens staet, om naer
Choromandel tesenden gesonden hebt) sullen gevoert werden
In voegen t'Comptr. Coromandel voor dese 20000 lb Nagelen
ende d'100 stx perlen, ter somma van f 10116.9.10 sullen
debiteren te weten

Voor	100	stux ronde perlen wegen t'zamen 126 Caraet costen door den anderen als voorsz. de somma van	f 2041.5.-
Voor	20000 lb	Droge Nagelen gestaen(?) in 236 gonij sacken, d'welcke bruto int nawegen geblegen(?) bevonden lb a 7 st. .	f 7000.-
Voor	236	Gonij sacken daer d'nagelen in sijn a 1/8 R.a yder	f 75.4.10
		Somma	f 10116.9.10

T'Geseyde Jacht Souburgh sal door den E Commandr. Ottens
soo langh bij de Vloote gehouden werden tot dat se Cabo de
oock wel Cabo de Commorijn, gepasseert sijn, ende dan geadres-
seert werden de sijn cours nae Choromandel stellen, wij souden
niet ongeraden achten, dat den E President Carel Reyniersz
t' geseyde Jacht Souburgh aldaer tot den 20e october(?) Junij
naer onse advysen die wij U.Ed.t pr terra, na Masilipatam
soo over de saecken der Engelsen hoe die met den Mooren

synde sal

Synnendal, ende andere watten nader streeck deser gelegen
souden mogen voorvallen geleijckesoo op te houden, Invougen
zijn U.Ed. 't ditto Jacht schrijvens, soo't aldaer niet eenige
andere of naer Battavia te zenden noodigh hebt, 't soo
langer geduijrende naer de adwijse die wij van hier via de
terra aen U.Ed. senden, op te houden; Wij vertrouwen U.Ed.
dit voorseyde, ende niet qualijck gedaen duijcken sal
Ende alsoo wij hier voorens, zoo op U.Ed.s missiven te
antwoorden, als over den staet deser quartieren, mitsgaders
watter in 't generael, ende anders gepasseert is, ampel &
Largo geschreven zijn, soo en connen niet bedencken datter
yetwes vergeten ofte noch te schrijven zij, als eenighe
aengaende der lijwaten weijnigh aen te halen, U.Ed. sullen
hier voorens hebben connen zien, hoe ons (als alle d'effec-
ten alte gelde gemaeckt worden, dat noch spade sijn comen
sal, ons dan geen comptanten, om den eersten handel te
beginnen resteren, maer dat dezelve alle tot den Intrest
af te leggen niet en zullen bastant connen, ende alsoo
U.Ed. eysschen die U.Ed. over Choromandel gedaen hebben
ten onderrichte & insonderheijt sorteringe meer als voldaen
sij, soo nemen wij voor eerst niet voor, sonderse in de geprocureerde
der cleeden aen te vangen, te meer eerst geerne nader
adwijsen, over d'bevindinge van ouderbatene Cangalaes,
ende ampelder ordre, als ons noch tot heden toegecomen sijn
van U.Ed. hoe wij ons daerinne te sullen te dragen hebben)
verwachten sullen, Doch alsoo d'Cleeden In Amadabath
ende Brodra, soo ons den coopman Arent Barentsz
adviseert, dagelijx meer ende meer afslaen, soo en zullen ons
niet ontsien eenige penningen a deposito te lichten, ende niet
nalaten, (soo daer bij eenighe winsten voordeel te verhopen
connen,) den tijt waer te nemen, ende de noodige
sortimenten in de beste saijsoenen te procureren, want soo
hele stil sitten, tot dat ons U.Ed.s ordre over Choromandel
toecomt, soo souden het toecommende Jaer weijnigh cleeden
na Battavia senden connen; voor eerst zoo zullen In
dit quartieren d'Niquanias, & d'Negroscleeden, eenige swarte
smalle Baftas, oock partije witte Baftas voor 't
patria, ende anders waerop wij noch nader letten sullen
a poca procureren.

De 30 a 40 Corge swarte Dongrees aengaende, mitsgaders
de Dariae, ende fijne swarte Dongalsche Baftas, die
U.Ed. ons bij de missive met 't Zeepaert geschreven, en
recommandeert In agra in 't werck te stellen, ende te bevorderen
sullen nu aldaer, (alsoo wij geen residenten In agra hebben
ende oock deselve lijwaten, eerst in Noggapour rouw moeten
ingecocht, ende dan In agra gebleeckt worden) niet gevougelijck
int werck connen gestelt worden, dan wij sullen hier op
naerder letten, ende soo ons de monsters, (die U.Ed. ons beschrijven
ons meijnden te senden,) deser mouchons noch toecomen, soo

sullen dan

sullen dan d'eene met d'andere in Kora, t'geen dat de
vloote van Battavia comt diennen ghepraecureert te werden
of anders souden deser Jaer in december toecomende
of int begin van Januarij aende haven aldaer gheleden vande
preparatie of na Jaccatra sendende comen, in d'ooghen dader
door dan den [illegible] handel op Persia te ondersoucken, al
wederom in Jaer zoude bringt werden &c.a —

Hiermede

E: Erentfeste, manhafte, wijse
Voorsienige ende seer discrete heer W. Ed.t sampt de
E. heeren raeden van India, naer onse schuldige werbiedinge
ende reverente groete, den almogenden Insij-
heijlige protextie bevolen, den welcken bidden dat
zijn almogentheijt gelieve des E. Compagnies staet
in Indien, onder W. Ed.ts hooglofelijck gouverne-
ment meer ende meer met zijnen milde rijcken, segen te
segenen ende te begenadigen —

Actum Int schip ter Veer, ter reede
in d'Com voor Soualij, adij 23 april a.o 1636 —

Uwe onderdanige [?]
Ed.ts dienst schuldighe onderdanige [?]
Barent Pietersz [?]

Aen (d'E) heer Gouverneur Carel Reiniersz

Hougly 1636.

(E)ersame, Manhafte, Wyse, Voorsienige ende seer discrete E. heer —

Bij mijn missive van dato pmo augustij 1636 wijt Hugly over Masulipatan per expresse toegesonden, sal U E. int lange connen verstaen hebben, hoe voor ons arrivement met 't Jacht Santvoort de onse altijts getracht sijn geweest, dat het nieu gemaeckte huys met geweelt hadden onder(…) doen gesmeten, de coopluyden door haere groote monipolien uijt den huyse geboden, soo datter niet dat te beduyden hadde, door de ondercoopman Thomas Cuyck van de Comps. goederen (die weder int oude huys & packhuys lagen, alwaer dat voorde haut bedorven, principaal de neete die haer selven extraordinary tot stof op aten & den tobacke) vercoght was, meede hoe dat sy ons al vanden eersten dage aen, van ons comptoir altijts met (…)genstaende haer met beloofde giften versien hadden, U E. seer qualijck somtijts met dreygementen bejegent, hoe den Sarokij van Sottegam (als niet hem (…) afgevorderen met geweet de Ra 500 van Jacht wech, ons voor desen vande Nabab afgenomen volgens U E. sijn cool daer over verleent, wij gesebonden, begeerde betaelt te wesen. Als mede dijscr maeckte van 1210 Ra voor de t hol van 22 packen beschadigde cleeden) hebben U E. mede cont gedaan, hoe (…)delachtige dat diwils de spot met ons gehouden hebbe, als sy haer gelieten of eenige goederen van ons begeerde te coopen, & als al geaccordeert waren, niet meer naer 't huys om sagen, hoe (…) ons twee maende lange, met schelmse practycken & openbaar bedrogh & geweet van onse reyse naer Decca by den Nabab hebben gehouden, & al het geen dat tot op dien tijt tusschen gepasseert was, het U E. aengesegt, nu sal U E. opt corste verstaen, wat ons daer naer bejegent is geweest —

Naer het slecht vande voorsz missive sijn ons soo veel swaricheden, gewelden & overlasten van deese (…)sten aengedaen, dat soot saecke waer (…) geheel boeck pampier vuijl maeckte U E. niet genoeghsaem de saecke soude connen ontleden, Si hebben ons noch alsvooren veel dagen vande reyse naer Decca opgehouden, den eenen tyt ons gebruijckende & gereet hebbende waerlijck af te nemen, den anderen tyt de redyckes verwaert gemaeckt & haer dienst(…) hebben doen doen, als veel meer ander onlydelijcke gewelden, soo dat wy by cans sinneloos daer in wierden, & alsmen by haer ginck om daer over claghtigh te vallen, soo gafmen ons den hoop van valsche schoone woorden. Sy hebben ons op die maniere soo lange opgehouden, alleenelijck naer (…)onde bemercken, om seeckeren partye groove caijns, die gedurigh by (…) den coopluyden van Sottegam t'hoopquamen met geweet (tegens andere coopmanschappe te doen troequeren) die gruyten waren altsamen aengespannen dat soo wy de voorsz caijns niet begeerde aen te nemen, dat int minste geen coopluyden in ons huys begeerde te lyden, & belette sulcx oock in openbaer genoeghsaem, den opcoop & bestelinge van geeyste goederen, soo dat wy gans buyten raat wierden & resolveerden voorsz caijns al hoewel geen dienstigh sijn aen te nemen & te betalen met coopmanschappen, die wy haer oock tot redelijcke prys aenreeckenden, dit was soo haest niet gedaen, of sy (…) begon ons te vragen, waerom niet naer Decca volgens ons seggen int eerste van ons arrivement vertrocken & den Nabab versoghten, waerop haer geantwoort wiert de beletselen tot noch toe door haer gemoveert waren, gelyck als wy daer over diwils claghtigh waren gevallen, doch sy begeerden dat int minste niet te verstaen, & alsoo op die tijt een U E. seeckere brief aen Mierza Gouverneur (vande Nabab in Decca (…)) was gecomen waerin schreef, dat seer verwondert was, wy altyts geseyt hadden, van by hem te willen comen, dat hem 't selve wonder gaf wat oorsaecke daer moghte wesen, die ons belet hadde tot noch toe niet verschenen waren, die van Hugly presenteerden ons derhalven in alles behulpigh te wesen opdat spoedigh by den Nabab moghten verschijnen, off de Nabab soude anders(…) presumeeren, dat het haerlieden schult (soo U E. seyde) soude wesen, het schijnt dat wy comende anders niet bevroeden, off yemant moet aende Nabab van ons (…) geschreven hebben, & dat daer op deesen brief vande Nabab aen die van Hugly is gecomen, het is altyt soo gevallen dat die honden sonder eenige oorsaecke tot woedet op ons (daer niet aen twyfele, off de Portugesen hebben daer U E. voor in gestoocket) swits in alle onredelijckheden daer niet begeerde te beliden, den onnatuerlijcke haat op ons gehadt hebben, Afcaren & syn consorten hadden vooreeerst 19 man nagelen & 48 man thin van ons contant gecoght & int betalen trock sy ons met geweet 24 Ra af, swits ander ropyas als bedonge hadde gaf, het tin 4 a 5 dagen in syn huys gehadt hebbende, braght het weder, seggende de selve niet goet en was, dwongen ons bycans den man te cort int gewight & dwongh ons het geldt weder te geven, sauderdaaghs begeerde in plaats van thin loot te hebben doch (…) hem aendienende dat sulcx niet geraden, & dat men hem 't loot U E. soude weigeren, waer op het bedrof (…), om groote meerdere

giften

giften & gaven van ons te bekomen, gelijck sij ons dickwils int eerste de uE zeyden, hoe
& soo't afgevraagt, dat haar altijts met beleeftheyt wiert afgeslagen
ons laaten voorstaan (smits daar naar swegen) dat daer over gediscontenteert
waren, opt jongste (wesende 27 Augusty) als wanneer wij alles claar hadden
om 's anderdaags naar Decca te vertrecken, alhoewel Ick uE seer sieckelijck
was & tot aderlaten, soo ijder eenen seer kleen mogol, een fiscael die
met Aftaron in alles eens was in huys gecomen, met soodanigen tier
& geraas van gestoorthijt & onbeleefde woorden, dat die hoel onverdraag-
lijck waren, vragende van wegen Misia (die wij nochtans wel wisten op
tijt op de jacht was) doer was van Aftaron & andere fiscaels gelijck daar
gesonden, uytgemaackt, op wat dagen & wanneer naar Decca uE souden
[illegible], dat den Nabaab aan haarlieden daar over gesz. hebbende, haar uE souden
geweten worden, dat niet daar en quamen, alle sijn woorden met schandelijcke
scheltwoorden gemengt sijnde, waarop van den onse weder wert geantwoort
dat vaardigh waren, & op morgen vertrecken sonder eenige faute, & sterck
& d'oorsaack dat soo lange (tot ons leetwesen) hadden getardeert, doch
saack wisten sij beter dan wij, alsoo sij ons voorleden soo veel beletsels
gegenstaande ons claghten & protesten aan haar, gedaan hadden, waarop
de schelm seer gestoort uE zijnde, uyt den huyse liep, seggende fout gij
dan seggen dat het ons schult is, Ick uE zal u altsamen de tanden uyt
de mont doen slaan, wech sijnde, soo beginnen die fiscaels met malcanderen
te raat slagen wat men hier in doen uE soude, vresende soo uE de
de Nabaab geclaagt wiert, op haar cop souden crijgen, ondertusschen com
Misia van de jacht & maackte hem daar wijs, dat van ons volck gewel-
digh uytgescholden & geweygert wiert (by 't uE seker dat der geloovende)
bij gelijck Ick uE [illegible] voorders gesz. hebbe, meer den gemelde [illegible]
[illegible] andere gelijcken wort uE seer gestoort, men laat dat der door
gewaxende pions alle wegen & straten besetten, Ick dit hoorende schreef
telijck een briefken naar boort, om op haar hoede te wesen, maar wij
tijts daar naar & alder bij Misia comen comen, om ons rechtvaardig
[illegible] te doen, quamen over de 300 soldaten, die sij van by gelegen plaatsen
ontboden hadden, met geweld in huys vallen, met schilden sabels & stocken
treckende de stroo & [illegible] paggen om veer, & vielen soo met geweld
in huys, wij dat gewaar werdende, wesende met 10 persoonen inde logie
waaronder twee jongens & twee siecken daar Ick een van was, hadden
ons docht geen ander uytvlught, als dese [illegible] Firman inde hant
ons defensie te nemen, doch dat conde niet helpen, men trock ons
altsamen met geweld uyt den huyse, & wierde sterck gevloeckt
daar naar gingen sij slaan aan, voor mij, sij hadden mij soo getracteert
(dat godt danck) geen armen oft beenen kan gebleven sijn, maar
slagen tusschen de schouders heeft mij soo getroffen gehadt, dat met
[illegible] nimt den slincker arm met groote moeyte opt hooft can krijgen
daar [illegible] was, mij uyt den anderen arm, waar in daags te voren gelaten
was, soo veel bloets ontloopen, smits de slagen & sterck binden, dat,
niet ligt weder sal recouvreren, S.r vander Plas & Tromas
hadde meede troostelijck haar competentie, een jongen van vander
Plas creegh een slagh opt hooft, soo dat een wonde van een vinger
lanck hadde, & in swijm viel, een bootsgesel drij gaten inden arm
soodat men daar wel een vinger lanck inde [illegible] gesteken
een ander bootsgesel die in logie sieck gelegen hadde de hant
lam, soodat hem niemant te beclagen hadde, dat sijn portie niet
bequam, uyt ons huys wierden soo al slaande op den groote schout
gebracht, daar wierden ons alsamen nauwe geslooten [illegible]
omde beenen & houte blocken omde handen gedaan, ondertusschen
was ons huys ten besten, & men roofde daar van 's middaags tot 's avonts
alles dat los was, haar gadinge uE zijnde, soo datter wel tusschen de 3 a
400 ropia waardije vande Comp.es dienaars haar goet & huysdienaars
gemist wert, 's avonts doe men wel gestolen hadde, gingh men met alle
man inde logie, om den deugdelijcke man te spelen, het packhuys &
alle de kisten toe schappen, waardat mijn dienaar Jangana om
staans halve moet bij wesen, & men bragt ons altsamen in de
cot dight bij ons huys, soo gebonden als wij waren, daar bleven de
hele nacht met groote pijne vande slagen & bewaackt van omtrent
100 persoonen, 's anderdaags sochten die schelmen het jacht
haar geweldt te becomen, & lieten ons aandienen, soo wij de
het volck de boot & schuyt (daar uE zij ons woordelijck van gesproken
hadden) niet aan landt ontboden, wilden ons altsamen doen cappen
waar toe het scheen al gereet stonden, doch dit wiert van ons
geweygert, seggende daar geen magt toe en hadden, daar wierden
diverse brieven hier over aan boort & van boort aan ons geschreven

Soch

ook Int Jongste met haar schepen, alsdat mij de oude Sr Zeyle met de boot
haar Sr Zoude behandigen, & dat sij ons alt samen op ons wijse wel en souden steeden
sij begeerden dit maar door woorde soo sij seyde (dat want Jacob hadde dat
het Sr Zoude deur gaan, & dan alles rooven dat hem voor quam, met meer
andere bijvoegselen, sij souden ons een schrift verleenen & mirsia soude
groote eere weesen, alle haare beloften alsdaer naar te comen, men
laat haar als hoen de oude Sr Zeyle nettens de boot volgen, maar
doen waren de beloften & —— et wooren al niet, men bragt ons soo
gebodijt naar ons —— eygen huys (als een groot savoye) seer wel
bewaart, daar deeden sij ons met souter gewelt (alsoo wij haar
hadden doen aandienen 't geene ons ontstolen was) een handtschrift
doen teijckenen, dat ons alles weder was gegeven, seggende men soude
maaken dat wij het Sr Zoude becomen, maar dit schrift soude den
Nabab In haaste moeten gaan, doch sij deeden ons nooijt yets dat
te bedurgen heeft weder gegeven, alsoo wel het ons genoechsaam be-
wust is, dat het onder asaron is bevestende, sanderdaags ben
Ick, bij mirsia ontboden, alwaar mij (omdat Ick soo sieck was &
flau want bloet dat mij ontloopen was) de boeyen wierden afgedaen
& liet mij aanseggen dat op staande voet met twee vaartuygen, die
sij met volck hadde laten claar maacken naar Decca moeten strecken
—— enige souden gesloten In huys blijven om naar ons goet te
sien, ook van de plas, Poulus mijn dienaar, twe matrosen een Jong
vant schip & een armenij die In ons dienst was, soude gesloten naar
Decca gevoert worden, soodat qualijck tijt hadden, om eenige ver-
schooningen & de schenckagie aan den Nabab (die wij wat groot
hadden, gelijck [illegible]: bij neemensgaandes memorie Sr Zal comen (boogen)) mee
te neemen, hadde sij gedurfft off geen vreese gehadt, sij souden ons
mede beletten geven, eenige schenckasie mede te nemen, dan de cooplieden
de van sedegam die om ons te lijden waren & wel voor ons deeden (al hoe wel
het niet off weijnige mogte helpen) hadden haar contrary, soodat
die selfde dag woensdage 1ppteme strecken, al ons volck gebodijt In
een golia met soldaten bewaart, & Ick alleen bij den opperste die
ons te bewaren hadde In d'ander golia ongeboeyt, vermits mijn siecte
als boven gementioneert, doch hebbende ons op den wegh van Decca
(daar wij de 10 —— arriveerden, al over verdroncke landt, daar de [illegible]
[illegible] vermits den regen & afwateringen al onder water lagen) getracteert
hebben is mij onmogelijk te schrijven, 't sal yder gelieven aldenden te we-
ten dat sij ons slimmer als honden bejegende, contrary haar belofte in
mijn presentie aan mirsia gedaan, 't was nu haaren eest om ons
geld of te dwingen, soo dat den overste 40 ropia moeste geven, & de
[illegible] mede dagelijcks moesten betalen, [illegible] met haar vreede conden
leven, daar naar waren wat beleefder

Vr den 10 — In de [illegible] wierden alsoo het avondt was, aan den
vijnde wande stadt gebragt, & bleven In de vaartuygen slapen, smor-
gens vroegh door de wagkist off procurador van alliarchan wesende mir-
sia Sr Zijn vader (die wij ook yets beloofde om ons behulpigh te wesen)
voorden Nabab gebragt, daar sagen wij met groote verwondering
onse degens, sabels, pistoolen, & ander geweer, die van Hugly sonder
ons weten mede genomen waren, mitsgaders eenen brief aan den Nabab
van diversse geschapt, doch van eenige geweygert te schappen, waar
In de grootste & wildigste leugens van de werelt In stonden, die
van ons geschreven waren, dat wij geen firman van den coninck gehadt
hadden, al hoe wel Ick het te voren aan diversse hadde laten sien, hoe wij
met geweld tegens haar waren opgestaan & gevogten hadden met
de mede gebragte geweeren (die sij want [illegible] daar sij in mijn camer
gebleven, hadden gestolen) & 5 moorselmans van ons waren doot
& hoon want Jacob nooijt hadde willen naarcomen, gelijck de por-
[illegible] openbaare leugens & clagten, hier op heeft den Nabab
ons door sijn favorit genaamt mirsia Lamorany laten vragen
wat d'oorsaacke waren, soo quelijck In Hugly handelde, & niet eer
dat hij de Sr Zaack ten deegen soude gelieven te laten ondersoecken
& een dagh off twee patienteeren, als wanneer met en twijffelde

off

off daar soude eenige bevelen tot ons rechte handtwoordinge comen, gelijck
mij van dieverse wasselijck belooft was, waarin hij alsdan soude comen be-
speuren, bedeelinge dat beloogen ende sonder oorsaack geëxtraheert waren
het [UE] Zouden oock blijcken, dat soo haast in Hugly quamen, wij dat ver-
getracht hadden bij hem te comen, maar dat sij ons met geweld om
onse coopmanschap naar haar appetijt te becomen, als mede om alle
dage gifte ende gaven af te persen te krijgen gehouden hadden, Soo dat hij
besloot, dat hij soude bevinden, dat alle haar schrijven valsche versieringe
tegen ons ende onrechtvaardige claghten, (als mede dat wij het firman
vanden Coninck aan hem gehadt hadden, ende van haarlieden omstandigheden
schuw) de rechte waarheijt soude wesen, vraagde mij wie de principa-
lste oorsaacke van onse travalien waren geweest ende al soo mij docht dat
daarop een rijpe ende welbedaagte antwoort diende, hebbe hem gesegt
dat Mierzia Majaar Gauwerndeer geen offe heel weijnige schuld daar
(ten respecte dat sijn vader een heel groot heer, als boven geseijt
is Aliare Chan genaampt ende van 5000 paarden overste sijnde, het landt
van Bengala altijt met groote quantiteijt van soldaten moet in
dwanck houden, die ons, ende sijn soon grootelijcks claagende wel lichte
nieuwe travalien soude veroorsaacken) maar dat Jaffer Chan, Mendas ende
den Mogol alsammen alleenig oorsaacke waren ende Mierzia tegens ons met
openbare logenen hadden opgeruijt, deese antwoort was den overste die
ons in voorneme gebraght hadde, ende voor de Nabaab present was, [UE] seer aan-
genaam, alsoo hij een dienaar van Mierzias vader was, hier op vertrocken
wij oock die tijt ons de [illegible] ende wierden omtrent 4 mijlen met de geleijde van
de nabaabs huijs gevoert, bij ons de Stadt kendt in een schoone thuijn
ende huijs van Meergomdeel Aliare Chan twee dagen daar naar wesende
wierden wederom bij den nabaab ontbooden, bejegende ons heel wel
gaven hem de mede gebraghte schenckagie, ende gaf ordre dat men ons uijt
handen van Mierzias volck soude nemen, ende een plaats dicht bij 't hoff
bestellen, om alle dagen wanneer ons soude ontbieden bij hem te connen
comen, wij wierden in handen van Mierzia Camdrany ende meermalen
gelevert, die ons particulierlijck ende secreetelijck alle de gelegentheijt af-
vraagde door last vanden navaab, wat indiscretie waren quijt ge-
worden, waar op wij haar ten volle bescheijt gaven, de saacke die
de soo wiert ons vanden grooten vant hof, een voor ende daer naar op diverse
tijden gevraaght, wat wij haarlieden souden willen geven om ons behulpigh
te wesen, ende uijt alle swarigheijt te helpen ende een vast coul vanden
nabaab te becomen, met veel meer andere groote ende vrijmoedige moeij-
belofften, Seggende daar bij soo wij daar over met haar niet en accordeer-
den, van ons leven geen eijnde van onse saacken souden becomen, maar noch
dagelijcx in meerder moeijte dan nu waren vervallen, Alsoo wij soo sij seijden
om Mierzias vaaders halven, veel ende groote vijanden int hof hadden, alle
waren soodanige int lijden dat niet wisten wat beginnen ende lieten haar
genoughsaam blijcken, dat wij aanden nabaab selfs 2a 3000 ropias souden
moeten betalen (gelijck oock de tijdinge al in Hugly was, dat soo veel
aanden nabaab gepresenteert hadden) doch soo met haar accordeerden dat
ons alsdan vanden nabaab souden verkrijgen, ons wiert het [UE] selve van seeckere
vrienden mede geraden te doen, soo dat gedwongen sijn geweest aan haar
lieden ende aan haar dienaars ^door principaal die vanden Nabaab de
de ons sulcx verklaarst int huijs om gelt te hebben, dat het niet ge-
loofde/46, soo dat met de waarheijt mogen verclaren, ons leven te
mede wierden, daar naar met de principaalste met groote moeijte
geaccordeert hebben, wierden wederom hoven ontboden, ende order gegeven om
de bedgen af te slaan, twelck gedaan [UE] zijnde quamen in presentie
vanden Nabaab, die mij ende vander Plas eerst met een tulbant ende
commerbandt slagh alles ontrent 50 a 60 ropia weerdigh, ende
mede als een groot faveur ontfangen hebbende moeten vereeren hem
met beloften wij souden maar patientie hebben alles soude wel gaan
ende den nabaab begeerden met ons een nieuw gemaackt contract aan
te gaan, men liet ons daarop soo heen loopen, wel 14 dagen lanck
datter niet van gedaan wiert, als alle dage ten hoove te moeten
comen, sonder iets uijt te rechten, als daar te [UE] zitten, ons altijt met
het een off ander uijtstellende, opt jonghste heeft de nabaab met
de sijne een schrift laaten maacken, quaetelijcker soomen ons wilde
wijsmaacken tot onse voordeel, het welcke ons liet sien ende moeten daar
aengaen, sonder eenige tegen seggen, alsoo de nabaab ander sins op ons
qualijck te vreeden souden wesen, de groote hadden gewoldigh in ons saken
geweest met veel meer andere protestatien, soo dat wij ons te sorgen
moesten te vreeden houden, off ten minsten met vroolijckheijt gelaat daar

^ soo wel te Hoff als elders comende sijn, daer lieden Ed: by eenige dienaars vande [illegible]

van maacken, het transport daar van gaat hier neven, wij hebben met den gierigen Nabaab wegen den — Sijck vande Carorij over de 12 packen beschadigde cleeden & de 500 R:a vant Jacht weerom moeten niet, doch spreeckende altoos ons dat In alle manieren afgedaen wiert, van goeden & veel wel eerst versekerende, seggende dat wij altijt tot beter accoort met den Carorij souden comen, als met gemelte Nabaab ofte [illegible] sijn grooten, die bij hem sijn, die anders niet doen dan te raapen & schrapen op wat maniere dat is, wij hebben oock daar naar bevonden, dat daar veel aangedaan hadden & wij ons regt gelaten hebben —

Het Is te verwonderen dat den maent te voorsz eer noch eenige moeijten In Hugly hadden, de tijdinge al Indecca was, dat gevangen & alt samen Inde Ijsers gesmeten naar boven gebragt wierden, Jan van Nimwegen heeft [illegible] uijt Decca aan ons geschreven, soodat niet connen bevroeden, oft die schelmen hebben al over langh eenige occasie gesogt om ons soo't doende was, met het Jacht te overrompelen, het secreet daar van Is godt bekent & ons tot noch toe onbewust —

Dusdanigen manieren hebben sij ons (Indecca tot groot verdriet van ons allen) tot den 22 octob. doen blijven, alsoo wij niet conden het voornoemde coul uijt haar handen connen becomen, wierden daegelijcks met deen of t ander logen vande groote uijtgestelt, dan was't noch niet geschapt op den ander tijt moeten blijven tot de nieuwe maan oft ten was geen goede dagh, & duijsentderleij uijtstellingen, soodat het voorwaar was om alle uijtstellinge patientie te verliesen, oversmits onsen tijt soodanigh sleep, & alle onse dingen wegen de comp.e daar over stil stonden, opt Jongste het coul becomen hebbende, wierden gelijck als wegh gejaagt, seggende niersja lamdrany, gaat dat ghij de eer der werelt niet aenders Inde wegh comet, — Soodat wij noch dien selfden avont heel laat over de revier voeren om uijt haar gesigt te geraacken, & sijn naar veel & groote moeijten met ons vaartuijgen den 2 novemb. In Hugly gearriveert, ons volck gesont vindende, die ontrent 14 dagen te voren waren uijtgesloten geweest —

Inden tijt dat Indecca geweest hebben, lieten niet naar alles te vernemen soo veel mogelijck was, soo van armeniesche als ander coopluijden, die jaarlijcx gewent waren op & af over pattana naar agra, soo van piepely als andere plaatsen te reijsen, doch verclaaren eenparigh [illegible]: voor waarheijt dat niemandt hebben connen spreecken, of deden honderdt duijsentderleij claghten vant groot geweldt, datmen haar op alle plaatsen was aandoende, & van onverdraagelijcke tollen die over al waren, dickwils 3 & 4 mael In een plaats dorp ofte stadt, die van eenige groote 't landt regerende sonder consent vanden coninck, worden opgeset, & de selve met geweldt In voorderen, sij maacken haar fondament alleenlijck hier op, dat den coninck haar alsulcken landt voor sulcken tijt heeft gegeven, voor haar diensten hem gedaan, daar niet van geacht worden, derhalven soo veel proffijten daar mogen uijt trecken als connen, & moeten op alsulcke maniere haar achterstellen Invorderen, & al claagtmen 15 sixmans vanden coninck hier over, soo Is't soo veel als wint, seggende den coninck niet weet wat hij verleent, soodat sij als boven met geweldt alles naar haar appetijt de reijsende coopman afnemen, & men Is soo haast niet uijt deen gone kan ontrecken, oft sijt weder In den ander vervallen, daar sijn plaatsen vandecca naar pattana & van piepely naar d.o alwaar 5 a 10 ga no p.c lonke voor thet afgenomen wort, soodat alle coopluijden klaagen, vluchten & 't lant voort met geweldt uijtgemergelt —

Wat Decca aangaat Is den stadt vol volcks wel 3 duijtsche mijlen lanck doch niet heel breet, daar den Nabaab sijn sit plaatse & hof Is houdende, alwaar Inde omleggende dorpen voorheen groote negotie & quantiteijt van allerleij cleeden sijn gemaackt geworden, doch nu door de groote geweldenaren vande Cale mogollen, soo verre gecomen, datmen van geen negotie weet te spreecken, de wevers uijt alle dorpen & plaatsen gevlugt & verloopen, gelijck oft overal een vijandigh leger door & weder door gepasseert was, — Soodat het ongeloofflijck Is, Inde decca selfs wort dagelijcx alsulcke fortse vande groote heeren & vande Cale Nabab veruebt, die soomen segt wel 70 sterck, bij & ontrent hem haar sijn ont houdende, dat te verwonderen Is, — Soo dat daar gans niet voordeel te comptoore en valt, de rest vande wevers die aldaar noch sijn over gebleven

Worden

worden niet geweest vande groote tot het wonen gedwongen, & nemen alsdan de gemaakte kleeden & lijnwaten haar niet geweest voor half de waarde af, soo dat de coopliede die aldaar comen om deselve kleeden op te coopen & verwoeden niet geweest uyt die quyten haar handen moeten comen etc, & tot extraordinary prys in coopen, en andersins iets niet te becomen, wy hebben dickwils in groote coopliedens & winckeliers haar huysen geweest, om sorteringe van lywaten & kleeden te zien, doch daar en quam niet als oudt versleten goet van, het welck de wolhaar woonden dagh, & alsmen by geval te noch iets soo van (saans off lang) het welcke moest de lijnwaten syn, die daar gemaackt worden, quam te brengen, soo was de prys soo excessief hoogh, dat in anderley maniere de Comp.a niet als groote schaade daar van soude genooten hebben, & dat men geen (geet) aande bongaalse wevers sou de geven, tot het maacken & bestelen van kleeden, dat is niet de ondeughe al zoo sy gans niet te vertrouwen syn, loopen met het goet wegh niet wech als van deen plaats opt dandere, in deser (?) selfs want een quartier vande stadt tot het andere, alhaar schuylen onder d'een groote meest voor d'andere, die om meede profyt daar uyt te trecken, hem openbaarlyck beroyt, soo dat al ist saacke men denselve huldenaar dagelyckx voor oogen siet, soo heeftmen daar geen wat aan, compt het dan noch al zoo dat sy eenige goet leveren soo sal het dicwils 40 a 50 ten hondert inde prys van het monster daarmen op geaccordeert heeft schelen, dat het slechter, korter, smaller dan bedongen heeft is, gelyck het ons in ougst ende november is, hoe dat men het dan maackt soo wortmen niet geweest beroyt de maackelaars die als middelaars behooren te wesen, alsook soo eenige differentie valle, syn de secreetste dienaars, die selfs part daar in hebben, wilt men haar dan niet geweest voor recht tot voldoening te dwingen, soo weeten sy meede schendiede de groote de oogen uyt te steecken, soodat men al soo het dat ment maackt bedrogen blyft, het welcke voor coopliede ten onlydelycke verdriet is, & deese corruptie, gaan het geheele lant in swanck & augmenteeren dagelyckx, soodat een ygelycke getuyge niet geeft, dat het landt noot saacke in 2 a 3 jaren doorde mogelen & inwoonders selfs de plaat van volck & verteert sal wesen —

Het is door gewoonte gelyck een ordinary saacke geworden, daarmen sich gelyck als niet behoort seer te verwonderen, dat de mogolen (die gemeenelyck alleen in dit lant comen) cale schobbers zyn, als niet met eenige officie off gouvernement versien worden, dat alsdan niet eenige ruyters die van haar nature zyn, het openbaarlyck in deen quartier vant landt off d'andere op den wegh steelen, & doen alsdan het volck vant landt & dorpen als meede de reysende coopliede al het geweest & overlast van de werelt & stelen al dat voorde handt compt, dat duurt 1 jaar 2 a 3 soo langh dat ryck worden, & grootelyck over haar aanden (coninck off de nabaab (?) het landt dat hy over onderstaat) geclaaght wort, als sy dan sien dat me haar niet geweest, omdat het soo grof maacken sode het in handen te crygen, & dat het op die maniere niet langer comen gaan houden, soo comen sy dan selfs met een vrymoedigh gelaat byden (coninck off nabaab ten hove, daar weeten sy, naer dat eerst den nabaab & sy groote van het geroofde treffelyck begift hebben, haar saacken soodanigh te bedeckken; & verantwoorden, gelyck of gans geen schult ter werelt hadden, seggende dat sy in al sulcke plaats, soo langh (tot dienst vanden coninck off nabaab) op haar eygen costen hebben huysen gehouden, om perfect te weeten, wat die landen & plaatsen magtigh waren op te brengen, & dat men de volcomen wete vruchten van die quartieren nooyt hadde becomen, maar daar als nu ten volle van geinformeert syn (soo sy seggen verscheiden alsdan firman off cauls, om die landen in te neemen, & presenteeren aande coninck off nabaab, daar veel duysenden jaarlyckx voor op te brengen, daar meede syn haar saacken dan claar & in plaats dat men haar als openbaare dieven & straatroovers behoorde om den hals te brengen, soo syn die beloften van al sulcken cracht, dat men hem, de sirpau om den hals hanght, als een ewigh goet dienaar, off firman & hem 't besit van die plaats verleent, daar gaat hy dan heen als een groot heer, & al sien de beroofde den dief & geweest naar dagelyckx voor haar oogen, hebben 't hart niet dat kloppen of daar van spreecken, als sy dan in possessie syn soo gaat het geweest aan alle canten door syn dienaars aan, met tollen & ontkamen alle wegen naar haar appetyt op te setten, & het lant volck ten uyter-

stente plagen, om Uw Zijn Ed. ofte jaarlijckx op te brengen, dit is een vande
principaalste oorsaacken, dat de reysende coopluyden verminderen, & in plaats
dat voordesen goet proffijt deeden, nu niet dan schaade lijden, & niet mogelijck is
dat d'avance de ongelden comen opwegen —

In Decca Uw zijnde waren eenige armenise & persiaanse coopluyden soo van
piepely als van Pattana aldaar met coopmanschap, als roosewater, stoffen,
amandelen, rosijnen als andere gearriveert, sommige daar van met ons in
den saraij geaccommodeert (seggen) gelogieert, maar de claagten die dagelijcx
van haar hoorden, hoe & op wat maniere onder wegen vande jonckaniers ge-
travalieert waren geweest, de groote oncosten die hadden moeten dragen &
het perijckel dat over al vande radias & kaspoeten die aan weder Uw zijden
vande revieren woonen (openbaare dieven & een coninck niet subject zijnde)
hadden moeten uytstaan, was ongeloofelijck, een mogol verclaarde voor
de waarheyt te wesen, dat van Pattana met ontrent 50 ta aan goet
comende 40 rs voor jonckanien & onkosten hadde moeten op diverse plaat-
sen betalen, het schijnt ongeloofelijck te wesen, maar doch al 't waar,
een armenij van Hugly mede naar Pattana met eenige weijnige coop-
manschappen getrocken & weder gecomen sijnde, claagden immers soo seer
als d'andere van schaaden om voorsz. oorsaacken, al hoe wel dat de armenijs
een volck Uw zijn, die haar over al wel & lichtelijck comen behelpen, hij swoer
ons mede de tollen & jonckanien in een jaar op meest alle plaatsen
meer als de helft verswaart waren, & dese tollen op een plaats van
diverse heeren betaalt hadden, een ander persiaanse coopman hadde Uw zeecker
partijs peerlen in Decca gebragt om te vercoopen, hij laat 1 a 2 maal
hetselfs ontbieden, om te beschagen wat aldaar waardigh waren, sij worden
voor 2000 ropias geprijseert, weijnigh tijts daar naar wort d° coopman vande
Nabaab ontboden om d° peerlen te coopen, hij set se op 2000 rs prijs, doch de
voorsz. nabaab wilde daar maar duysent voor geven, alsoo se naar de prisatie
van sijn eygen maackelaars niet meer waardigh waren, waarover daar
geen coop conde vallen, 1 a 2 dagen daar naar soo wort d° coopman van
Midrsia Sama (broeder vande nabaab) om d° peerlen te sien mede ontbo-
den, aldaar worden maar voor 400 a 900 geaccordeert, & daar op nam d° Midrsia
Sama deselve naar hem, wat dat de man daar tegen spracke mogt niet
helpen, wiert ten huyse uyt gestoten, daar naar doen hij sagh (naar dat
lange patientie gehadt hadde) dat sijn peerlen niet weder becomen con-
de, gaat hij om sijn gelt, maar in plaats van 't Uw zelve te ontfangen
wert hij redelijck afgesmeert —

Heergemelten Midrsama heeft ons mede bij hem laten ontbieden gedu-
rende wijlen noch in Decca waren, ons met veel complementen afvragende
oft alsnu met sijn broeder den nabaab alles afgehandelt hadde, & goet
contentement ontfangen etc: waarop wij (door vreese van moeyten) sooda-
nigen antwoort mosten geven, die wij wel wisten hem niet onaangenaam
soude wesen, daar naar begon hij ons gelijck als te beclagen, dat soo qualijck
getracteert waren geweest, doch besloot wij moeten alles vergeten, de
nabaab hadde ons groote eer aangedaan, hij wilde altijt onse goeden vrient
sijn, & ons alle diensten presteren die van hem Uw zoude versoecken, doch opt
jongste compt het daar op uyt, dat begon te seggen, dat naar Hugly
partijs schoone doecken, soo sijne cassen, malmolis, tansoecken door een
van Uw zijn dienaars hadde gesonden, waarvan de monsters bij hem waren
vragende of wij deselve niet begeerden te coopen, hij soude het goet volgens
d° monsters ons laten leveren, & alsoo ons de sistery bedrogh & geweet
van al Uw sulcke quantien genoeghsaam bewust was, & dat sij niet geen clei-
ne winsten haar te vreeden laten stellen, gaven hem voor antwoort dat hij ons
soude gelieven te excuseren, dat wij op al sulcke manieren geen goet conden
coopen, maar dat wij de doecken altsamen van stuck tot stuck mosten
sien, & soo alsdan vernamen dattet goet goet was, dat van doen hadden, wilden
en (ons) betalen, al zoo daar van niet versien waren, maar dat alsulcke
coopmanschappen als in huys hadde, in betalinge gelijck andere coopluy-
de gedaan hadden, soude moeten nemen, hij liet hem hier over te vreeden, te
nu in Hugly daar naar gecomen waren, wierden in sestigh om woec-
cleeden te sien ontboden, maar de packen geopent, bevonden dat het altesa-
me groove cassen, (de medergaade / want goet dat voordesen met geweest
vande coopliede & groote soo van Sattegam & Hugly hadden moeten
trocqueren) waren gelijck U Ed: hier beneden van gesz. hebben (naare)

daar 't lange geschreven, seyden tegen haar dat Mierzia Sama ons gesegt hadde
van syne Charge, welke niet is & t'aenfoecken hier te wesen dat daar niet een in
soude hebben, maar niet in al uw. zulcke goet daar van niet als altoos gepro-
hibeert waren, dat sy ons derhalve voor geëxcuseert soude houden, neen, dat
kindt conde int minste niet gaan, men zoght ons daar niet alleman veel wys
te maacken, & tot het coopen van voorsz. te verwilligen, doch wy con-
de daar gans niet toeverstaan, al hoewel ons groote beloften gedaan wierden
dat de Mierzia Sama ons altyt een groot vrient soude wesen, men moest hem
met het coopen want goet als nu hier in believen, doch gans geen gehoor
& scheyden met soo veel beleeftheyt van haare als conde, al hoewel genoeg-
saam conde bemercken dat sy niet wel te vreede waren, gelyck het oock
want den tweede dage daar naa, soo lieten sy ons door de maar gemelde
aandienen, seggen & gelyck als vriende (soo veer laeuwe) raden, dat men
ondergemelde staande goet soude accorderen, off wilde beletten dat niet een stu-
van het lange te voren bestelde goet in huys soude comen, 't welck sy oock
dadelyk meede int werck stelden, alsoo niet een coopman in ons huys toe
lieten te comen, noch dat het iacht gelaaden, stucken off de minste goederen
vercoopen wierden, want Godiagy die ick voor ontfangen alle het sappan-
hout, bezaan peper, ... de rest alle het sout, de rest van alle het
quicksilver & vermeljoen, loot & tin gecoght hadden, ontfangen daar van al
geleevert & al 2000 rs. daar op ontfangen, wierdt daar gelyk verbooden geen
goet meer van ons te nemen, soodat hy door vreese van de nabab hier
niet meer geeft naar quam tale, & wy waren daar weeder al soo slim als
ooyt te voren int lyden, alsoo nu den rechten tyt was, dat de goederen
dagelycks in quamen, & soo groote haast soechten te maacken om
't iacht te laden & vertrecken als doende was, dit waren de groote
beloften & effecten want, caul van den Nabab assalumchan ... stont
wat stondt ons in zulcke occurrentie te doen, ick liet den Baas
by malcanderen comen om daarover te resolveren, wat ons daar in meest te
doen stondt & wiert got jongste goet gevonden, om veel wightige
consideratie, dat men om voorder moeyte, beletselen & geweldenarye
te comen, die ons sonder twyfel daar over dagelyckx meer & meer souden
got hooft gecomen hebben, ten besten dat men conde, met tusschen-
spreecken van de coopliede Godiagy, Mierza Shaisdyn carey
& meer andere van seltegem onder de ... clede soude accorderen, &
goet in betalinge geven, soo dat wy int jongste met groote moeyte
(alsoo hy de helft in gelt begeerde te hebben (waar toe wy int min-
ste niet wilde verstaan seggende 't zelve niet hadden) geaccordeert
zyn haar 30 corgie carees a 75 rs. p. corgie een door dander aan te
nemen, & haar in betalinge te geven alsulcke goederen & tot alsulc-
ke prys als ued: by nevensgaande memorie ... sal comen bewegen
dit alsoo gepasseert synde & malcanderen een gift gemaackt ...
soo gingen men ons aandienen dat het briefke vant accort eerst naa
Decca naar Mierzsama most gesonden & zyn advis off daar meede te
vreede waar gevraaght worden, anders mocht conde geen goet ontfangen
off leverantie doen, hier in waren genoot saackt meede te consente-
ren, met conditie dat onderturs, ... ons geen beletsel soude doen,
& soo binne 15 dage geen absoluyt antwoort en bequame, dat
weeder van de conditie vrij soude wesen & ons goet aan anderen souden mogen
vercoopen, dat conde sy toe & sanderdaags vertrock een ... naa
Decca, die nu alle vry verwaghten, maar ter wylen de ... die den laat-
ste want goet gehaalt hadde, vertrocken was, soo geeft een brief van Mierza-
sama gecomen, hem belastende in alle maniere het goet aan ons
te coopen, offte verruylen op de beste maniere, dat conde, int accor-
deren want voorsz. goet conde wy dit bemercken, & het wiert ons oock
van anderen aangedient, datter gelyck als differentie tusschen de tusschen-
spreeckers was, want de coopliede van seltegam geeren gesien souden
hebben, dat wy het goet beter coop geaccordeert hadden, oorsaack omdat
vreesden, soo Mierzsama te veel op zyn goet won, alle ... niet
falieren soude op die maniere ... te senden, & sy hadden dat profyt
liever selvs in haare maagen te stiecken, een ... soude het geen
te weege gebragt hebben, dat wy het duurder geaccordeert (almits
hy geen coopman zynde, alle dage niet den nabab te doen & alle ...
te verwaghten) hadden, soodanige accordatie voortgangh heeft
gelyck niet twyfele, de beddens nots & andere goederen, sullen daar
meede zulcke ... crygen, datter heel weynigh want overgebleven
want voortaan haar zal blyven, de rest twyfele niet off zal bee-
der noch ... zyn, aande man raacken, al het welcke ons ten
seekerste

veele bewoogen heeft, voor sulcke conditie (doordien niet anders te vergen) aan te vangen
wy verhoopen dat UEd: deese consideratien altsamen wel overwegen hebbende
UEdele meede voor wel gedaen sullen approberen, want in alle manieren soeken
geen goet noch uyt 't aande schulden aen het Staete, UEd. in ende
den Eenwarden en coopman wetende, is meede genoegsaem bewust, dat het
oude spreeckwoort (Beter vroeg als te berouwen (dan gebonden & berou-
wen) seecker & waer is —

Ick hadde by nae vergeeten te schryven wat noch voor ons strecken naer deesen
alhier in duyster van deesen Mirxsia Sale, die groot bewint heeft, ondersto
& Nachter van alle het soudt, dat in & omtrent de Ravide valt, is gepasseert, d'en mirxsia sale hadde al eenigen tyt den packen van omtrent
1 corgie sijne malemolis in ons packhuys om te luyten gesonden, wanneer
nu de maeckelaer gecomen & al geaccordeert waren, dat naegeleefen in
betalinge soude becomen, soo compteerde tusschen den Dienaer van mirxsia
sale & den maeckelaer questie, over den 1 bol die de corgy waeronder de
maeckelaers staen, toequam, doch de minste meyninge van mirxsia sale
was niet yets te geven, doordien hy soo hem docht soo veel te seggen had,
waerover men het goet niet conde ontfangen noch weegen, ons goet, als de
grootste woorden maeckende, soo begeert den dienaer van mirxsia sale, dat de
maeckelaer voor syn m:t (voor soo veel den 1 bol soude bedragen) al soude
corgys volck het goet anders niet wilden laeten volgen, borge soude
blyven, doch gedachte maeckelaer UEd. wel weetende, dat hy niet affeenders
voor UEd. syn maeckelaerdyen niets soude becomen, maer daerentegen soo
borge bleef, noot saeckelyck soude moeten betaelen & UEd. syn loon het geelt
van mirxsia sale becomen, soodat het UEd. selve weygerde, hier over wort
den dienaer UEd. gestoort, hem voor den hont & met meer andere vilde
ne woorden uyt scheldende, vraegende of UEd. syn m:t niet meer by hem bekent was,
hy wilde hem dat affront betalen, hier naer sy accordeeren noch, ick ontfangen
het goet & weegen om de naegele toe, het wort naer mirxsia sales
huys gebraght, almwaerom maeckelaer om den plasdancke te behalen, (al
komende) meede ginck, maer hy was soo haest in huys niet, als den dienaer
geweygert hadde, borge voor hem te blyven, daer noch by voegende dat soo
dat de deckers veel hoogen soude gegolden hebben, met veel meer andere aan-
kickt man weesende, soo in gramschap op staeke, dat hy de maeckelaer
syn mt gaende te maecken, die van sigh selven den oudt fols-
laerdoor syn pyens, met genegtig van sabels, stocken, & groote bambes,
soo lit afsmeeten, dat meerdoor als levendigh bleef liggen, & lit in
die gramschap dat dese de naegele weer in ons huys brengen, & UEd. syn goet
meede halen, daer met tegen te seggen vielt ——

Eens UEd. Zee kroon ~~[illegible]~~ sakaf, die ons silver schoonde afgevoegt hadden, heeft
ooc daer over groote moeyte gehadt, wandt de groote wel weetende dat wy
het selfde hadde, socht hy ons dat tot 300 leege prys als begeerende, aan
de met de sakaf, maer weynigh tyt daer naer den caroey & andere UEdele
gemaer genoemde UEd. hunder, neempt hem gevangen, de op den hals worpende
dat hy den t bol van d'en silver gestolen hadde & uyt hem daer over wider,
ronddert kopyas (het welck meer als de helft vant silver bedroegh, dat
hy gevoeght hadde) af doch met groote moeyte heeft het soo verre
gebracht, dat ick hem uyt haer handen liber bequam, & de 20 ropia die
ick op my al bedroeg daer nooyt van betaelt hebben, nampt
verceght ons & levende het dadelyck met consent vande caroey aan
voorts omtrent 50 man schoone gekasindeerde salpeeter tegens 3½ ro
gecomen waren, & dat af caron ende nabab oul gesien hadde, dat wy
geen salpeeter mochten uytvoeren, soo laat hy de mogol gevangen
setten, doet hem groote moeyten aan, schryft het naer Decca, soodat
de man daer onderdeswaerts moet gaan & UEdele voorde nabab sant,
woorden, hy liet my door den corwy bidden, dat hem doch de salpeeter
weder wilde geven, al soo hy anders ons den bedorwen man meer soude, & geen
om dat meede in geen andere moeyte soude comen, hoe dat het met
hem in Decca afloopen sal is goet bekent, soo dat het UEd. hier

is, dat alwaart saacke wij quantiteijt salpeeter in pattana becquamen naar deese plaats oft piepelij comende, (souden sij ons niet geweet de UEdele weerden nabab vande decca (al hoe noot saackelijck door sijn kant moeten) af neemen ja waart saacke dat expresse des coninckx firman daar onder hadden, daar sij als maar proffijten weten te doen, weijnigh off niet naar vragen, de ooksaacke is dat de nababs selves alle de salpeeter die in & ontrent decca valt laat opcoopen, scruijt daar van maacken, & groot proffijt daar op weten te doen, doch dit al niet tegenstaande soo worter schoon vande coopliede jaarlijckx om deesen tijt, (vermits de salpeeter als boven gesegt van hier aan geen vreemdelingen, omde UEdele te verwerven magh gecogt worden) groote quantiteijt over landt naar piepelij op ossen gebragt, dat sonder twijfel van die plaats met schepen wegh gevoert wort, daar wij hier naar meenen op te letten, wandere plas van ... met het goet comende, quam tot dierkse voijsen groote quantiteijt hoo...te, met deselve stof geladen, die al naar piepelij vertrocken & coopliede van settegam toe hoorende. —

Tot hier toe hebben same goet gevonden UEd: soo large als conden te adviseren van ons gemeet & ooverlasten, die ons in dit Ougli & decca bejegent & aangedaan gemeest sijn geweest, soodat besluijten het gelijck als een onmogelijcke saacke is, hier met eenige proffijt offte seguriteijt vande Compa. te blijven handelen is, & nootsaackelijck dienen op te breecken & ons in piepelij om ons aldaar volgens goetvinden vande heer raat wederseijden ter neder te stellen, comme niet alleen de E: Ed: heer gouverneur generaal & raaden van Indie maar mede de ordre van UEd: soo veel naar te comen als mogelijck is, tis ons ten hoogsten leet, dat vermits voorgaande geweldenen, tot noch toe niet naar pattana offte agra hebben connen gaan, maar UEd. sullen van piepelij de saack soo haast daar arriveren moeten int werck stellen, godt geve dat alles wel magh succederen, & dat de Compa. door onsen ernst, die in geenderleij manieren sullen naarlaten, daar door solagement van haar groote equipagie magh genieten, doch het perijckel van niet de goederen vande plaats te comen, is vermits de rasputse radias, die als boven geseijt, aande reviere haar onthouden (dieven sijnde) & onder niemant staande, oock vande coninck niet connen gedwongen worden, soo groot & de ongemacken & overlasten soo excessief in bengala dat niet geloofelijck is, de ondervindinge moet den tijt leeren, & alles moet hier met groote patientie & gelegentheijt int werck gestelt worden, (de heeren UEd. sijn hier vermits tot haar boos voornemen niet absoluijt geen connen comen, secreteleijck noch soo danige op ons verbittert, dat sij ons ... mits haar bewust is, dat in onse meeninge naar agra geschreven hebben, waarvoor seer sijn bevreest hoe wel daar geen gelaat van en comt, soo het conde te wege brengen, ons ten uijtersten souden soecken te ruineren, & soo vernamen dat van hier naar patana & van pattana naar agra wilden gaan, t welck haar door ons eijgen dienaars genoegh soude te kennen gegeven worden, alsoodat niet wel secreet can gehouden worden, sij souden ons apparentelijck door vreese soodanigen part speelen, dat wij niet daar gaan off weder comen souden, daar ons godt geliefde wel te bewaren, men magh haar niet betrouwen, derhalven als boven met den raat goet gevonden hebben, dat het van piepelij beter & seegeuurder can gedaan & te wege gebragt worden.

In Ougli vande decca gecomen wesende, bevonden ons huijs met dienen ... & eijgens van miersias wegen die haar bewaarden, daar bij eenige weijnige dagen voor ons arrivement vanden groote dieverijen gecommitteert, miersia sale daar hier voren van getoucheert hebben, waren bij nacht omtrent 1000 Rsa met eenige goet ... secreteleijck & behendigh ontstolen, al een de een portugies in hellegelder 800 Rsa den caroij van settegam ...te, op die maniere mede 1000 Rs quijt, & men conde achter de schelmen niet comen, maar eenige arme luijden, daar vrouwen onder waren, die men van te voren bespiedt hadden, wat dagelijckx in haar huijsen gast deeden, & men niet conden beneffens comen, dat soo veel connen conden, werden op die presentie alleenelijck gewadt, eenige geslagen & met brandende olij opt bloote lijf gegoten (soodatter dat een van doot bleef) om haar tot bekentenisse te doen comen, dan conde uijt haar niet trecken, daar naar sijnder noch twee door armoede gestorven, & de andere connen op die maniere niet lang int leven blijven, doe men sou vervolgen, daar men deese luijden soude gevangen leggen, gaf ascaron tot antwoort, int hollandtse huijs, want deen dienen hoort bij de andere & soo werden daar tot onse schande in gebragt.

Sanderdaags naar ons arrivemt. compareerden voor miersia, alwaar al de groote als ascaron, den roxia, miersia sale, den caroij & eenige ...

coopliede van Bettelgam gehaelt waren & presenteerden hem onse brieven
van Mierzia Camokany, die in ons fawarir gesz waren, die als hy die geleze
hadde, wat verwondert scheen, zeggende Mierzia, nu hebbe wy het naar
onse wil verkrege, 't geen altyt begeert hebbe, maar hy waren niet wel
te vrede, dat den Cororij alleenig alles het zijne was, & dat de Mierzia niet
meer met ons mogte te doen hebbe, Ick versogt volgens 't Cou'l dat de exa
atie van onse oude seijlen & boot, 't welcke den (eertijt daat belijt) ted,
stondt, dan den Ascaron antwoorde daarop, als gy het u selve haar we-
dergeeft, & daar over den met u afrekene & het als met het schip
door gaan, soo geeft ons de schuit niet, de heeden Cororij antwoorde dat
dat werk sijn rede & soude gaan, & liet ons de seijlen & boot behande-
ge, maar noch dien selfden dagh in ons huijs comende, liet mij segge
dat met hem moste afrekene, waarop ick antwoorde daar toe soo
genegt als hy te wesen, waarmede te vrede was, off ten minsten geen
soo te wesen betoonde, 7 off 8 dage daar naar werde in Bettelgam, om
met hem als boven te rekene ont bode, alwaar gecomen wesende, eijst
hy voor eerst (gelijck UEd: mede voor desen gesz hebbe) voor Sant
voort van voorleden Jaar 1700 Rsa & voor dit Jaar voor de Santvoort mede
soo veel, mitsgaders voorde tol vande 22 packen beschadigde kleede, daar
UEd: voorderen mede van gementioneert hebbe, dat 1710 Rsa voor vijfertie
begeerde als nu 1370 Rsa, boven al dat voor sijn eijgen gerechtigheijt
soo verclaarde (al hoewel dit bovengenomineerde geet niet hem maar particu-
liere den Nabaab aanginck) voor ijder schip 100 kopias, wesende 300 Rsa
& al hoewel wy noch niemant te voore vande onse hier van nooijt gemelt
hebbe, soo is het gelijckewel de waarheijt, & mits daar naar vernomen hebbe
dat hy alle Jaar van ijder schip soo veel sijn ontfangen, de Portugesen
heeft hy dit Jaar 125 kopia voor ijder schip doen betale, wy waren over
dese altoos onbehoorlijcke pretentie alsoo verwondert, dat bijcans niet wiste wat
dencken offte seggen soude, & begonde hem te vrage wat oorsaacke
sulcke onbehoorlijcke eijsche maackte, off hem niet bewust was, dat voor
eerst het Jacht Wezlams vanden Nabaab Assomchaam, waar van het
Cou'l noch onder ons was berustende, vrij gegeve was, daarenboven dat hem vande
Nabaab was gesz ovende 22 packe beschadigde kleede, de welcke maar
ten uijterste by de 6000 Rsa in coops gecost hadde, & pr. conto soude ont-
fange, & bij gevolge als den halven tol daar van soude betale, 't welck
alsdan 240 Rsa soude wese, & dat hem vrije vande kleede 't voorleden Jaar
door Sr. Cornelis Adriaansz voorde tol was gepresenteert geweest, ten
eerde wat oorsaacke hy hadde, om als nu 1700 Rsa voort Jacht Sant voor-
vant voorleden Jaar af te eijsche, & alsoo veel voor de Jacht voor de selve jong-
ste reijse, daar wy volgens 't accoort & Cou'l vande Nabaab Assalum-
chan, dat hem sien liete, maar 1000 Rsa moste betale, al hoewel hy mij
op de Jacht 700 Rsa hadde vrij geschonke, alsmede dat wy nooijt van voor-
heen Jacht 100 Rsa te betale (voor sijn gepretendeerde gerechtigheijt)
hadde gehoort, met veel meer andere woorden & redenen die hier over gevalle
sijn, te lange om alles te verhale, doch hier op heeft hy wedervoort
gevraagt, dat soo veel Wezlams aanginck, was in tijde van Assomchaan
geschiet & nu stondt hy onder den Asalumchan die het begeerde ontfan-
ge te hebbe, dat het waar was wy voor Santvoort 't voorleden Jaar maar
500 Rsa schuldig waren, maar wy hadde niet afgerekent noch betaalt,
doch wegende tol vande kleede, daar stondt int briefke vande Nabaab aan
hem gesz, gelijck ons mede bewust was, al hoewel het u selve by dien
he hadde laaten lesen, van geen & ten hondert in verhaalt, maar alle-
enig gementioneert, soo de kleede half bedorve waren gelijck wy den
Nabaab aangedient hadde, dat hy Cororij alsdan niet meer als de
halven tol soude eijsche, doch klaarlieden was soo hy verclaarde altsa-
me genoegsaam bewust, dat de schade niet offte heel weijnige te
bediede hadde, & derhalven den geheele tol gelijck andere coopliede
('t welck wy mogte vrage) schuldig, doch voor den tol vant Jacht
Santvoort, hy soude hem volgens den nabaabs schrijve met 1000 Rsa
& mits als verhaalt is mijde 700 Rsa vrij gegeve ware, te vrede soude,
& wat belangde de 300 Rsa voor sijn gerechtigheijt, dat was soo veel als
niet daar van te spreecke, al hoewel hy ons niet onbehoorlijcke, maar alleen-
lijk sijn eijge salaris soo hy het noemde afvoorderde, hier staande weder in
veel vreemde, ongehoorde & onverwagte brootiadas, wy brachten voor-
de dagh het Cou'l vande nabab, het welck soo wy seyde inhielt dat voor
dit Jaar, van Santvoort alleenlijk 1200 Rsa maar van 700 vrij gegeven
waren soude betale, & soo voort alle Jaar vervolgende naar de groote
vande schepe, à 3000 Rsa, maar datter int minste vant Jacht Sant-
voort vant voorleden Jaar, noch van Wezlams over twe Jaare niet in gestaalt
stondt, & dat hy Cororij ons voor ons vertrecke naar Mocca mede met

mede

meer als 500 Rs ook seer gedeijt hadde, hier op gaf weeder woort aut woort
dat het waar was dij jachte vande voorleden jaare niet particulieren int com
gecommineert waren, hoewel dat betalen souden, maar dat int coul geenderlij
stonde, dat voor een schip wesende gelijck sandtvoort 1200 Rs moste geven,
en smits nooijt vande onse suijcker affrecht was gedaan, soo verstonden
het een nabab al 200, gelijck hij verclaerde dat het hem meede geseijt
was, dat voorden 3 jachten 3600 Rs moste betalen, smits de 200 voornoemt
geschreven, en ook soo veel hem aangemelt, hij hadde met deese dingen soo
verclaerde maar moeijte sonder proffijt, hij moste een nabab last, hebbe
mige dat het mocht wesen naarcomen, off hij moste het selve (soo het ons
niet afweerden) aan hem betalen, en presenteerde soo wij wilde naar Decca
gaan mochten met gemelten nabab weeder vant coul spreeken, doch dit docht
ons om veel stercke consideratie int minste niet geraden, alsoo wel
wisten langen tijt soude moeten 't selve brengen, groote giften en gaven
met veel oncosten doen, en alsdan een schadige moeste coul opt jongste
becomen, soo dat wij ook best hielden dat wende saacke (smits het voor
een maal most gedaan werden) sindelijck met do. Lokonj op 't beste soo
me dat bequaamst conde, souden afhandelen, en wij conden bemerken
dat hij daar meede wel toegeneegen was, want hij presenteerde de saacke
in goeder manier te stellen, opdat een jeder van sijn deel soo hij seijde
soude weten, maar ons was meede wel bekent, dat de gerooven meere nootsaekelijck
seijnt in meer op sijn sijde, dan op de onse souden wesen, eer haleen gaven
hem te komen, soo ons verder bejegende tsedert degeen, wilde een saacke
seeckeretelijck allereerst met komis vanden maer quitlaars met hem absoluijt
afhandelen, waar meede noch beeter te vreeden was, soodat wij opt jongste
met hem hebben moeten accorderen, en betalen want 't jacht sandtvoort voor
't voorleeden jaar de geeijste 1200 Rs voor dit jaar 1000, voorde beide
de bragten dat op 150 ropias en 't jacht welvaren dat selve sij sijn,
mits hem het coul van afcomstan behandigende, 't welck hem voorgesteld
moste dienen, als meede hebbe hem de 300 Rs ook sijn gerechtigheijt en sijn
schrijvers 40 ropijas om haar mt. tot dit accoort te persuaderen moeten
betalen, alsoo het selve bereijts soo wij do. dienaars niet begift hadden, noch
tot al sulcke conditie niet souden gecomen hebben, hij begeerde meede noch
wegen wesvans, niet conden weeten, dat soo hij met het coul vande afdrukken
en 't welck hem met veel redenen weijgerde, hier nevens gaat de uijtgetrocken
en getoekende reden vandes cavalier, mitsgaders copia int persiaans van
sijn geschreven quitantie ons gegeven, waar in sij largo bekent van ons van
voorts tot lesten voldaan en betaalt te wesen, wij hebben niet connen laten
ued. deese affaire omgesonderen gemelde en openlaten als gesegt te schrijven
actie, soo vande nabab selfs als sijn dienaars largo te schrijven, daar bij ued.
gelieve te considereeren, dat hier niet sonder groote moeijte en swarigheijt gewonnen
sijn, het schijnt dat het voorde een tijt soo wil wesen, patientie en hoopen
dat godt hier naar de compa. van haar schaaden en ons voor onse extraordi-
nary moeijten en travaillie weder sal soulageeren —

Alle deese voorverhaalde moeijten afgeleegt hebbe, heeft noch niet genoege geweest
maar alle dagen noch andere voorgevallen de welcke die het aanbesteede goet
mosten leveren, (en het selve aande portugiesen jnonse absentie naar hetta
sijnde) gesogt hadde, door die presidenten ons jongste geregt aldaar
claar gesonden wesen, conden ons nu niet voldoen volgens het contract,
maar leeverde deselve niet op haar behoorlijcke aanbesteede lengte breete
off fijnte, soodat hier ook meede genootsaackt waren, daar ander prijs
van te maacken, en haar soo veel op jeder corgie af te trecken als bedingen
ge conde, waar over meede groote moeijten gehadt hebbe, alsoo verneemde
schelmen maackelaars daar meede part jn hadden, alhoewel 't selve ontkenden
en wij het niet bewijsen conden —

Vaarentorens wierden dagelijcks noch vande moeren geeerdijgt ons vant gueder
souden geven, dat al ons leven souden heugen, en dat alledat staage met
met de handt jnde beurs en waren, om haar onlijdelijcke gierigheijt
te stoppen, wij hebben een hondt afgecoren met een man nevens en 4 man
nagelen en een boxia met 25 ropia boven de 4 voor nevens en 5 voor nagelen
die van ons ook langen gesogt en niet betaalt hadde, met goede reden van
haat, alsoo, omdat sij ons jn veel dingen daar wij haar dagelijcks jn van doen
hebben, behulpige souden wesen, en ons geen ander moeijte meer maacken, waar toe ligt
oorsaacke vinden, voorsaacken, soodat alle deese giften en gaven, ons bij naaste
het hooft op de loop helpen, want hebben nimmer meer met haar gedaan, het
schijnt sij als nu om voornoemde, schenckagie wij wat beleefder sijn
want presenteeren ons jn alles behulpige te wesen en de hant te bieden,

hebben, daar van wij somtijts de effecten sien —

(lede) In Bengaala vallen de peerschelen(?) altsamen dit jaar wel 30 p:c° Cento, dat die seer
van voor den jare ingebragt sijn, als de voorleeden jaren, & dat uijt oorsaake alleenelijk
door de groote verhoogingen & vermeerderingen, vande tollen, jonckams & onderlas-
ten, in alle plaatsen, de gingans & taffaciles door den arbestant(?) Ritchaart
(bij) Bengaalsche(?) in Bisnampour ingebragt, daar bij 5 maanden onderdoende geweest
is, & daaromtrent hebben de selve noch met 20 p:c° Cento (vermits de groote
onkosten & tollen daar op onderwegen gevallen gelijck UEd: uijt nevensgaande
getekende reeden & van vander plas & voornoemde Ritchaart sal comen sien) moeten
beswaart worden, niet alleen aan voorsz Bisnampour, maar drie dagen reijsens
van hier is, dit is de oorsaake, dat de lieden soo rijsen, vermits de wevers &
andere dorpslieden verloopen, onder gewoel dat de moeren haar onrustige [illegible]
aandoen, dat soo wanneer maar een moogol offe twee, met 3 a 4 pionaars, bij
offe naar haar dorpen sien comen, dadelijck haar huijsen verlaten & door andere
wegen loopen, gelijck het op de reijse vande Cacca comende door experientie waar
bevonden, alwaar wij voor mogollen aangesien wierden, soodat soo het saacke gewoest
waaren wij ons van nooduijt op de reijse in Decca niet versien hadden, de van
honger gestorven, als geheel vande Bengaalders bekomen souden hebben, & daar
wort geen apparentie van beteringe, maar dagelijckx wel van erger
tot slimmer bespeurt —

Over 14 a 15 dagen geleeden compt in de revier een portugiese schepie van ontrent 60
a 65 lasten (voorheen in Pipely gemaackt) doch heeft wel 30 mijlen beneden
Ouglij liggen, den capiteijn genaamt Ferdinande Loopes, compt met den
vaartuijgen naar [illegible], om met den carory voor den cleijnt [illegible] wegen
het Jacht, hoe veel dat daar voor betalen soude te accorderen (& soodat
niet wel souden vallen) gaf te kennen, dat weder de revier uijt & naar Pipely
soude loopen, hier over wort bij dat den bij de [illegible], gevangen geset,
van pijons bewaart & gedwongen het schepie (dat met 1 [illegible]
versien was) op te brengen, soodat niet geweet 500 Rs most beloven te
betalen, daar mede meende de Ferdinande Loopes vrij te wesen, doch alsoo hij vande
maldivese quam & niet couris & chancos gelaaden, waardoor hij niet meede
en vermagh bij de portugiesen (sonder verrijckinge vande galge te loopen) te
comen, & apparent hier sijn domicile hier sal sijn, moeten wesen, soo begeerden
den carory & andere de couris & chancos tot seer leegen prijs van hem
te coopen, 't welck hij weijgerde, alsoo hem docht dat hij in alles voldaan
hadde, met de belofte vande 500 ropias te betalen & derhalven sijn coopmanschap
soodien mogte verkoopen als [illegible], hier was men dat der over gestoort, & daar
compt een verbodt, dat niemant de couris & chancos most coopen
daar bleef den armen duvel sitten, den carory wilde betaalt wesen, de andere
portugiesen op hem door instigatie vande paapen gestoort sijnde, wilden hem
niet leenen, & selfs hadde geen geet, soodat hij genootsaackt was, weder
met d° carory te accorderen, boven de belofde 500 Rs noch 5½ p:c° Cento
van sijn couris & chancos die ontrent 8 a 9 duijsent ropias beliepen
te geven —

Den 7: Septemb: per cassado sijn in Ouglij wel aangecomen UEd: seer aangenaame
missive in dato 6 Julio uijt Masulipatam per expresse ons toegesonden
met de bijgevoegde pampieren, doch de pattamaars klaagden, dat de mon-
sters soo vande indigo als cattoene garen, haar op den wege ontnomen wa-
ren, de copije van voorsz missive sijn ons door Thomas Cuijck naar Decca
alwaar doen noch in groote moeijte saten toegesonden die den ultimo 7bris
hebben ontfangen, maar niet beantwoort, door [illegible] & mancquement
van gelegentheijt, & omdat Thomas Cuijck mij geseijt hadde, het selve
uijt mijn naam al gedaan was, waar bij UEd: (met onse hooft gelijck met
twijffelen) alzal comen bespeurt hebben hoe slegt ons saacken alhier gestaan
waren, om geets goets te verrichten dat tot dienst vande Comp:e souden
mogen hebben gestrecken —

Den 26: & 27: voorleeden hebben met groote blijschap ontfangen UEd: seer
aangenaame in dato 27: Septemb: uijt 't casteel Geldria, als mede
de missive van Masulipatam bijde H:r de Meer & Aarnoudt Heudes, soo
vande 17 Septemb: als 6 octob: per cassado (ons soo p:r het Jacht Leijborgh, dat
de reijs vermits contrarij wint & stroom niet heeft comen aan langen
als p:r via de terra) nevens alle de pampieren, documenten & monsters
vande cleeden daar bij hoorende af gesonden, doch de selve met alzulcke droef-
heijt doorsien & geleesen, vermits de [illegible] met groote reeden, van
deese quartieren verwagt wort, & daarentegen tot noch toe bij ons
niet dat waardigh is, dien aangaande uijt gerigt, dat hij naa niet wet
wat, wij UEd: hier over sullen schrijven, doch wij en twijffelen niet

off

uit de vergroote belegeringe, geweldenarijen ende verdrukkingen, door de meenigte die ons hier in de Indien soo menigh maal aangedaan, soodat het anders niet gesehen heeft, off soght en ons altsamen (om, als dan de Comp.s goederen aan te staan ende te vooren) om den hals te brengen, sullen ons genoegsaam by U.E.: ende alle verstandige luyden niet derven te willen excuseren, want wy protesteren voor Godt met een suyveren gemoet, dat het aan ons geen ende wil niet gemaneqeuert heeft, maar alle onse goede voornemingen tot dienst vande Comp.e volgens U.E.: orders syn ons openbaarlyck belet, in sim, dat men niet op helpen can moet men laten leggen, wy hebben U.E.: hier aan gaande lange genoeg geschreven, doch wy versoeken om alles van punt tot punt te verhalen, & de claghten, die ons dagelycks meer & meer van de Coopluyden soo wel mogolsen als anderen aan ons voorcomen, omdat te veel is, en meer, U.E.: is in syne meyninge niet bedrogen, van opinie synde, dat men nooyt voor de Comp.e een gewenschte handel (volgens alle voorgaande advijsen U.E.: op diverse tyden, soo van andere als van my toegesonden) in Bengale soude comen stabileren, want deese beyde besoeningen t'hier maal slimmer dan ooyt te voren uytvalt, het is meede alte waar dat hier meede een ander natie van volck woont, want het syn openbaare onbeschaamde leugenaars, dieven & geweldenaars, Godt weet, dat wy haar soo noemende, een rechte tytel geven, want hebbende tot onsen leet wesen alte waar bevonden.

Verhalende als hier vooren gementioneert met malcanderen soo lange hier over gepraat slaaght, dat op't jongste absolutely om de boven verhaalde oorsaacken geresolveert hebben als soo hier int minste geen blyvende plaats tot proffyt vande Comp.a is, off bewonen can werden, al soo de Comp.e ofte nabaets simmaren niet helpen, & de moeren met haar geweldt altyt voortgaan van hier op te breecken & ons soo haast moogelyck is in Pipely weder ter needer stellende, gelyck als op den meu in Bengala te beginnen & U.E.: orders aldaar vermits het hier niet heeft comen gedaan werden, soo veel naar te comen als doenelyck is, gelyck U.E.: by copia vande neven gaande resolutie sal comen te blyken, Godt almagtige wil syne genadige seegen daar toe verleenen, het is meede seeckerlyck wy vernoment dagelycks meer & meer, dat soo haast den regen tyt hier eyndight, & de wegen reysbaar zyn, uyt deese quartieren vermits mare quamment vande Coopluyden, die om het geweldt dat se kregent verlopen, groote partyen van olie met salpeter, suycker, cleeden als andere goederen naar Pipely reysen, alswaar de lant Stee matige & sivil met alle vreemde luyden handelen, om de negotie daar te trecken, soodat niet en twyfelen offe alles sal daar wel gaan, & de saacken beter als hier comen bestaat, & ons reysen, de geeyste cleeden sullen daar oock de meeste beletsel gelyck hier gebeurt is, te weege gebragt worden zyn, heeft de comp armeny met namen Godia amurat, wesende een arm & seer gewenst in dienst genomen, die de turckse persiaanse & Indiustanse tale uytnemende wel spreeckt, & die alle die wegen bekent & gelyck als door reegen heeft, wy twyfelen niet of hy sal ons seer behulpsaam comen wesen, geen dingen ter werelt sal ons verdrietige vallen, soo maar eens tot proffyt vande Comp.a comen inleggen, daar soo veel moegelyck is naar sullen tracten —

Voor soo veel als aangaat de rysch soo voor die van Battavia, persie als hollant, waarvan ons t'extract & monsters toegecomen syn, sullen in Pipely comen daar in soo veel vigilant als moogelyck & doenelyck is al hier de saacke te beginnen was onmogelyck & mits soo onseecker hier saaten, & het selve tyt van noode heeft om de wevers daar toe te brengen, dan inde quartieren van Bonarisi die veel haar en pryse, sullen in veele ons genoegh comen becomen —

Wy sullen volgen U.E.: orders opt stuck der Engelse soo omtrent haar comen soo veel letten & vernemen als doenelyck is, & haar van onse syde geen onlusten veroorsaacken, doch ons meede (soot gelegen comt) van haar niet laten bottemuylen, het arrivement haarder scheepen, als meede die vande deen, sullen ons rechter int verstieren onser Coopmanschappen & inde opcoop vande cleeden, als andere (al soo appareut dat van breedelycke Capitaalen versien zyn) geen proffyt aanbrengen, doch soo seer mogelyk naar myn opinie & meyninge spreecken, nu soude het best als ooyt te vooren tyt wesen, om haar uyt het nest te stooten, als nu voor den tyt selfs de schaade conden harden, daar wy omt [illegible]

't selve te vercrygen, veel suffisanter als sy beyde soo syn, doch het can ymm
evenwel niet comen, dat de gemaackte aliantie tusschen de Engelsche & Portu
gijsen lange sal duren, vermits haar beyder superbiteyt & diversiteyt van reli
gie; doch het souwde wel comen wesen, dat de Engelsche (die naarsoom
haar particuliere avance wel deur de vingeren sien sullen) een tyt sal
alles leeren —

Den courants prys vande vercogte goederen yn Agra soo sy andersins de man sia-
sianij niet hoogen kennen (als voorheen yn mynen tyt de man siangiers
wesende van 50 ℔ hollandts gedaan hebben), yn hooge dan de oncosten weder
daaren tegen verteeren, soo dat het eene het andere moet opwegen —

Het waare een gewenste saacke soo wy tydelyck uyt Agra het firman van
den Coninck (& datter de groote naar heydenen te luysteren) omde nopaas
& verwoesten vande, salpeeter, die sonder twyfel yn Pattana & andere plaet-
se met groote quantiteyt tot civile prys te becomen sal wesen, bequa-
men, doch twyffelen niet off de E. Heeren dirictoren sal daar alle devoir
inneeen dat moogelyck is, doch het is heel hooge noodigh, alle nabab
& Gouverneurs daar yn om 't selve naar te becomen lange yngenoompt
wesen, alsoo van Pattana comende noot saackelyck door Hardewaan
(twelck maar 3 dagen reysen van hier is) & onder die vande casteel
moeten passeren, daar ons andersins groote moeyten door soude comen aange-
daan & de speele van hem aangeslagen worden —

Het is meede gelyck met de missive van Sr. de More & Aarnoult Heussen staande
een beclagelycke saacke, dat de moors ons yn Petapolij sulcke overlastie
aangedaan hebben, doch verhoope dat nademaal sy yn een haaren
vande 6 october schryven, dat onse verlatigde clagten by de groote
ten hoove aangenomen & gefavoriseert worden, dat de saacke voor het
arrivement deser cortly yn beter staat wesen sal, dat Godt geve, alsoo
wy yn Indie dan opt een alsdan opt d'ander plaatse, niet dan al te veel
moeyten & becommernissen hebben, doch het schynt dat de wegen niet soo
effen en can gaan off geeft somtyts wel een stoot, het welcke door
geexperimenteerde persoonen met haar ervarentheyt & discretie evenwel
yn de beter wegen naar gelegentheyt van saacken, moet sien geappai-
seert te wesen, het is sonder twyfel off onse groote maate hebben
hier niet weynigh ingestoocht, chacun son tour —

Soo veel den Indigo vandeese quartiere aengaat, alwaar al eenige goet op
gegeven hadden, is dit jaar vermits een laaten & daar naar al te ster-
ke regen, op het landt noch staande soo verdorven geweest, dat geen offte
heel weynigh (& dat noch soo extraordinary vuyl & vier dat daar gaan)
niet yn beneedenden te becomen is geweest, & vande maeckt om
naar Pattana & de quartiere van Bonaxis opgedeegt

Dus wierde geschreven hebbende comptoir tydinge van Mirssia Sama bredede
vanden Gouverneur vandeesa als dat by de accordatie wegen syn hier
gesonden sleepen, daar van U Ed: hier neven van gement sondert hebbe
approbeerde, soo dat wy dat delyck voorts dede ontfangen hebbende de
koopmanschap voor retour beginnen toe te voegen, & daar sal goet soffte
niet offte ymmers heel weynigh dat te beduyden sal hebben yn 't pack-
huys overbleyven, 't welck ick meede aende man weet te helpen, doch
het geene op ons vertreck van hier noch yn 't schip sal bestaan
want onvercogten sal U Ed: van pieperij part gemaeckt wierden
maackt worden, alsoo als noch niet connen weeten, watter onder tusschen
noch soude comen brogt, offte getrocken worden, dan de traydel
tkin, het root tabacq, ys weger, verstoort noch yn 't jaar het
1 sockels sodie, alle de compie die noyt hebben willen aan landt
te beter quyt te raacken, om dese extraordinary yn 't packhuys bevonden synde
camperde, dat wel wensten van meer koopmanschappen & fonteynes
wersis waare, de pryssen want noodigh gedeelte sal U Ed: part aan het
uyt pieperij toegesonden worden —

U Ed: heeft yn syne E: meede gegeven instructie als meede yn de missive
onder gegeven, tot het opcoopen offte huuren van eenige moors schepen

1603

om in desselve vermits d'antwoort cleyn van last is, quantiteyt soo veel rys als te verwe te schepen, doch U Ed: sal gelieven te verstaen, dat alhier geen geen vaertuygh bequaem om uyt de rivier in zee te comen is ... offe gemaeckt wort, anderssins soude U Ed: ordre al int werck gestelt zyn geweest, het portugees schip vande malaiise gecomen, en soo wy verstaen ontrent de 80 lasten groot, maer de jaer daer zynde is hier by de portugiesen vercoght omtrent 1000 rs., en alhoe wel naer seggen vande onse die het hebben laten visiteren, om wat reparatie van noode soude gehadt hebben, was evenwel van sinnen 't zelve te coopen, doch soo haest vernamen dat wy daer zyn in hadden, lieten ons weten, dat geern mochten daerom souden doen, alsoo het aen ons niet wilden laten volgen, soodat wy van onse intentie gefrustreert bleven.—

Int sluyten deses compt een zekeren mogols coopman in ons huys, en naer eenige discoursen begint ons te verhalen, hoe dat vanden nabab ordre vanden ... in Sattegam was gecomen, dat gelyck vande moors voorheen tot alsnoch maer 4 ten hondert vande coopmanschappen hadden afgevoordert alsnu p.o conto most nemen U Ed. gelieve eens te considereren, soodat voort gaet hoedanigh de engelsen sulcx moeten betalen, mede verclaerde hoe verstaen hadde de portugeses voor elck schip die 3 int geheel sijn 500 rs. aende nabaab hadden betaelt om ons te beletten dat niet voor ... (twelck naer haer seggen half january sal wesen) soude vertrecken en dat daer over coul vercregen hadden, wy hebben over lange wel van den coul gehoort, maer nooyt vant geheel geen, soodat wy het voor een praetjen gehouden hebben, alsoo expresse in d.o nabaabs coul ons ... staet, dat soo wanneer claer zyn, afgereeckent hebben ... niemant ons magh ... off verhinderen van te strecken, doch soo het anders is, en dat d.o nabaab voorts geen ontfangen, het coul daer over ..., ons alsdan eenige verhinderinge van te strecken soecken aen te doen, sullen samen den andere resolutie dienen te nemen om met meerder practycke en sonder haer consent te strecken doch hoopen een beter.

Hier mede

Erentfeste manhafte wyse voorsienige en seer discrete E.d: Heer willen U E. naer ons aller ootmoedige gebiedenis inde protectie des alderhooghste bevolen laten.

Actum op | rivere ...
in Ougli | 4 december 1636.

Uwer onderteeckent
Jacob mahieus
Arnoldus vander platte
Thomas kuyck

...e wijse voors:
...d extien

...ile a°: Barbado
...de derden (die onder
...n zijn naer Battavia
...ij versleijnde dewijle
...oen als te weten,
...ijt Londen, een
...vb". den selven
...anni, een ujff"
...documenten van
...ngelen, oock soo
...rmiin Carel Beijj
...erpatam (waer
...den aen 10 d. ste
...twee missiven
...carel Reijniers
...ijden tot malle"
...ssiven, soo ondvan
...enanderen van
...tebat me ... en
...nde ter behoorelh
...uijt sullen hebben
...n negotie als in

...er Coromandel
...ctober D". Iuwilton
...geconnen den aen
...ija met de selijt
...t heeren in
... cortelh
...d. Souratte ende d.
...) soo becedoch
...gedaneht) met
...Leonart in salvo

...genda is d. ...
...rmende (d'actuo"
... ende Carga
...d. Dirnoss amelia
...vr Boner, D". de
...menten ... ende
...raengenaend nis"
...ven te weten
... vade den tijt
...ndoss aen ledon
... d. ste over
...2. der ende ...
...haspen uijt de
...is, aen de Cabnan
... 8 jacren amelia
...oor geschreven
...re hebbende 20".
...governeur Carel
...o aende gemelte
...nir d. 4. Cargasoen
...fecto waerde sijn
...e d. ste d'Cabnavan
...ven, ende d'Cabna
...den te seijnen

gheenjck

om in gevolg
van wy het
altoos ...
...
werck ...
gekomen, ...
... zynde ...
wel naar ...
separatie ...
te koopen, doe
ons weten, da
willen laaten ...

Int sluyten ...
... discoursen
voorts in ...
alsnoch maa
alsmu ...
voort ... dat ...
... aan ...
500 ... aande
'twelck naa
... dat daar ...
den ... ge
een praatjen
staat, dat ...
... nademae
doch soo ...
... daar o
..., sodeke ...
... om met
doch ... koopi

Drenth
Ed: ...
Inde ...

Actum op ...
in ... 4 ...

1604

-e wijse voors:
-d extren

-ille ao: Dassabo
-nde deweer (die onder
-n hier naer Battavia
-ij verstrijde dewerb
-veen als te weten
-ijt Londen, een
-vr: den selven
-anij, een vijftig
-documenten van
-ngelen, oock soo
-rmuen Carel Reij
-ellepalam (waer
-den aen 10 d.
-Dtwee missiven
-Carel Reijniers
-ijden tot malle,
-ssieren, soo oock van
-enanderen van
-rdat niet ... -n
-nde ter obsoverk
-nij sullen hebben
-n negotie als in

-n Cormandle
-ctober D:r Jnwitten
-gecomen des van
-Goija met de keijser
-oot heeren in
-, ... -werck
-d Sounaths ende d
-e) soo Docdorf
-gedaentel) met
-leonaer in salvo

-genda is d ... -e
-rmede (d'alwo,
-... -nde Carga
-d Dvinals ancia
-vr dienen, D:r de
-umenten ... -nde
-vaengenaende nis,
-even te weten
-valle den tijt
-ndoes aen seden
-... d:r over
-2: der en bov...
-kespen tijt de
-is, aen de Capitan
-/ 8 goeden amicia
-oore geschreven
-te hebbende RO
-Goernadv Carel
-o ende gemelte
-mit d' A: Cargason
-dito woesel ...
-... d:r d Capitan van
-even, ende d Capitan
-... te deijne ...

Groenok

Gelijck gelooven, vooral van Febrùarij met 't Engels Jacht d' Heer wel gesien is, aen d' E. Commandeur Jacob Cooben ende om stantelijck hoord E. Commissaris d' Portugesche galien van [illegible] wel vande [illegible] ende voorders d' [illegible] mede wel [illegible] de schepen Amelia & Swoll van hier genavigeert sijn, geadviseert, welcken brieff d' E. Commandeur Cooben wel geworden, ende d' copija desselffs ... adresseren per 't Jacht Aen Rotterdam den 4 Februarij van voorde Banda van [illegible] aen d' E. gesonden [illegible] ... van 't Jacht Aen Rotterdam (dat godt gevet) [illegible] d' Engelsche Heer ende van Cormandel, [illegible] d' E. sullen bevonden ... gemelte adressen bekomen hebben [illegible] off d' E. deselve niet behandelt worden hebben dittos in een brieff bevel (dat wij d' E. sonden) geadresseert, d' E. sullen daer uijt ... connen bevogen wat hier in over [illegible] saecken gepasseert sij als mede noch bevonden dito schepen naer 't Patria gevaerdigt sijn, ende waervan geschreven heeft [illegible] wij den vollen [illegible] ende den indigo Sircheese als den [illegible], ende d' [illegible] naer Patria hebben connen [illegible], d' motive vande [illegible] is noch [illegible] ... gemeenelijck [illegible] ... ons souden dito [illegible] grooter [illegible] als d' E. voor Patria door [illegible] ... ordinarien ... van hier [illegible] 25: waerom het oock door naer Patria [illegible] ... (gelijck d' E. [illegible]) d' [illegible] hier aenlangen connen [illegible] in Sourratta [illegible] ... quartieren [illegible] ... sulcx hebben d' E. Compeeden overvallen ... (ten [illegible] 20: a 25: D. [illegible] als ordinaris betaelde) uijt [illegible] connen worden, ende noch mede d' gemelte schepen goede partije Goudsuratse witte ende swarte smalle als witte breede bastas gelijck oock uijt [illegible] gelieve te bevogen naer Patria gegaen. ende hebben wij in deselve schepen ... voor Patria gescheept dito volgende Cargasoenen te weten

Int schip Amelia

		f		
2200:	stx witte smalle bastas van Souri in 11 packen	6591:	2:	14
560:	stx swarte dittos in Broodra ende Sovatta ingepackt bestaende in 4 packen	1464:	13:	6
1000:	stx ofte 51 corgie witte breede bastas van amadabat bestaende in 9 packen	439[illegible]:	6:	–
54337 ½ lb	cattoene garen bestaende in 315 dittos	20090:	–:	–
20736 lb	Indigo Sircheese bestaende in 144 dittos	20051:	13:	–
62421 lb	Indigo Biana bestaende in 306 dittos	95020:	4:	–
5604 ¼ lb	ofte 1019 ½ catti [illegible] bestaende in 40 sockels	2679:	14:	4
	voor diverse ongelden die tot laste vande voorschreven goederen wegen 't schip gedaen sijn	660:	–:	–
	Somma 't Cargasoen int schip Amelia bedraeght	f 160066:	13:	12

Int schip Swoll

		f		
2200:	stx smalle bastas in Broodra ingepackt bestaende in 11 packen	4220:	9:	7
240:	stx swarte smalle dittos in Broodra bestaende in 6 dos	2636:	–:	–
960:	stx witte breede bastas van Broodra bestaende in 5 dos	3622:	19:	–
50542 lb	cattoene garen bestaende in 293 dos	23533:	–:	–
51045 lb	geraffineerde salpeter bestaende in 135 dos	8094:	2:	–
20016 lb	Indigo Sircheese bestaende in 139 dos	21961:	19:	–
62254 lb	Indigo Biana bestaende in 294 dos	91222:	10:	4
	voor diverse ongelden die tot laste vande voorschreven goederen wegen 't schip gedaen	660:	–:	–
	Somma 't Cargasoen int schip Swoll bedraeght	f 160102:	5:	4

1605

En voor d' Cargasoenen die v. Ed.le ons gesonden heeft in de schepen gelost ende d' voorgemelte artijckelen in ditto schepen hebben connen gelevert worden, is 't 3 ditto december gevallen op d' heer commissaris dat men nae Persia heeft connen [illegible] twelck noch ten aensien sijne — d' heer heeft den 10 November inde Comp.e van [illegible] seer spoedich in sijn werck, maer al wat over hoop onder stoot toe gegaen heeft, twaere een wonderlijcke sake gemaeckt sijnde [illegible] maer vrouger gearriveert was op dat men wat meerder tijt mochten nemen om d' cargasoenen principael d' specerijen te lossen — ende ander coopmanschappen ordonneert nae Souratta te voeren, twelck al 't soo te lossen ende opwaerts nae Souratta te voeren, twelck al 't soo [illegible] te voeren te wercke [illegible] ende omme die bij nacht op [illegible] gaen, soo ordentelijck, als 't anders wel soude, niet geschieden can, ende men groote pillagie, soo van [illegible] wagen bestolen te worden, als anders [illegible] daer is niet becomen d' groote pillagie ende 't stelen voor te coomen als dat d' goederen met [illegible] van dien met boots van de [illegible] schepen uijt d' [illegible] op nae Souratta gevoert te worden waer op in toecomende sullen letten —

Uw Ed.le vrundtlijcke aenmaninghe ende recommandatie mede coopmans soo spoedich als doenlijck was, souden trachten aen den man te helpen ende te gelden te maecken [illegible] — d' heer commissaris [illegible] ende [illegible] gelijck [illegible] gevonden d' selve [illegible] noch nae Persia [illegible] te [illegible] in een [illegible] te vercoopen te meer wij met een groot somme penningen [illegible] [illegible] — ende dat 't selve [illegible] geraden [illegible] hebben d' selve d' prijsen op geen 25: 30 a 35: p.s [illegible] hadden die met ons — [illegible] hebbe, waer door de goederen aldaer met grooten [illegible] lange tijt leggen blijven [illegible] d' selve vercoopen [illegible] man [illegible] dat [illegible] volgens [illegible] den 2 ditto [illegible] d' [illegible] coopmanschappen aen naem [illegible] in een [illegible] maenden dagh tot d' volgende prijsen (: mits conditie met d' prijsen [illegible]) — ende die [illegible] te [illegible] sullen bequaem wesen souden vercocht sijn, te weten

Giroffel naegelen achter volgens v. Ed.le ordre om daer mede te [illegible] tot 34: ƒ d' man van 41: [illegible] — ende 20: p.s [illegible] 36 ¼ ℔ wij bevonden int naerweghen [illegible] van ditto nagelen dat op d' partije van 50: [illegible] ℔ 39 [illegible] ¾ ℔ ondergewicht hebben, ditto nagelen [illegible] gebijcht [illegible] d' heer commissaris sal connen getuijgen dat men [illegible] connen uijt [illegible] op ditto partije is al soo veel int gewichte verlooren — ende tot een [illegible] vercocht sijn, boven alle oncosten [illegible] als ƒ 24201: 9: 0: — geadvanceert, twelck niet veel meer als [illegible]

D' nooten Muscaten tot 24: ƒ d' man van 36 ¼ ℔: d' [illegible] van [illegible], — [illegible] hebben de selve niet hooger connen [illegible] op d' partije van 4000 ℔ bevonden naer dat die alle uijt ghewogen sijn 436 ¼ ℔ ondergewicht, boven dien [illegible] alle ongelden geadvanceert ƒ 41263: 0: 6) :

Vande 150: sockels [illegible] ten aensien men de selve [illegible] connen vercoopen sijn 40: dittos met 't schip Amilia naer Batavia ghesonden, — ende d' resterende 110: dittos die 156 [illegible] ¼ ℔ bevonden te wegen sijn aen naem [illegible] tot 45: ƒ d' man van 36 ¼ ℔ [illegible], op d' partije bevonden 1603 ¾ ℔ ondergewicht — ende [illegible] alle oncosten geadvanceert . . . . ƒ 24532: ": 1:

[illegible] [illegible] is vercocht als volcht te weten —
3144: ℔ aen naem [illegible] in Souratta a 100: ƒ d' man van 37 ¼ ℔ in [illegible] [illegible] ende [illegible] te [illegible]
404: ℔ hebben selfs [illegible] gevoert ende ditto [illegible] aldaer tot 110: ƒ d' man van 37 9/16 ℔ vercocht, welcke prijs [illegible] oordeelen als die aen naem [illegible] te vercoopen, — [illegible] met d' [illegible] soodanich gegaen dat den gouverneur d' partije van naem tot 100: ƒ d' man van 34½ ℔ [illegible] van dien tot des Conincx [illegible] te gebruijcken, [illegible] genomen

Tsamen 3631: ℔ [illegible] geadvanceert is . . . . ƒ 12200: 12: "

[illegible] —

4

Sulcx dat op de partije 42: Ell: onderwinst bevonden [...]
ten alle ongelden geadvanceert te zijn de somma van ƒ 441:[...]

De Sitsen Pantanies tanden tot 60: M.o de man van 40: carr 3 20: p[...]
carr often 34½ Ell t welck 3: M.o per man int geheel ende 3½ Ell int g[...]
wichte minder als die t verleden jaer so vercocht zijn, edoch de tand[en]
sijn 200 groot als die vant verleden jaer. als oock 200 willichmo[...]
(om datter veel van mosambique in Cambaija gebracht zijn)
weert, derhalve d'advance te soo der gevallen is, sulcx datt[er]
op de 299: stux 3 5 9¾ int gewichte ___ ende 2: stux aen getall
over bevonden in alles op de partije buijten alle oncosten maer
ƒ1002: 13: 6: geadvanceert is, ___ echter is noch beter gevond[en]
als kralen van achten, ___ ende kameren daelders waer[...]
dat verlooren wiert ___

Sandelhout tot 32: M.o de man van 34½ Ell: op de partije van
4200 Ell is 574½ Ell int gewichte te cort bevonden ___ ende bov[en]
alle oncosten ___ geadvanceert . . . . ƒ 1499:[...]

Sappanhout tot 5¼ M.o de man van 36¾ Ell: often 42: carr 20:[...]
int carr (: sijnde tot seven penss als t verleden jaer (maer de man
nu 3½ Ell grooter als die doen was) vercocht:) en hebben int
wegen op de 1110¼ picoll, 101: picol 44: catti minder bevo[nden]
als inde factura gestelt is, ___ ende echter noch op de gansche
partije boven alle ongelden geadvanceert de somma van ƒ 564:9[...]

De Javaense Camphur tot 30: M.o de man van 42: carr 3 often
Ell: op de partije is 3: picol 94: catti te cort gecomen ende bov[en]
alle ongelden geadvanceert . . . . ƒ 1174:10[...]

Lange peper tot 11: M.o de man van 36¾ Ell op de partije is 8: p[...]
52: catti over wicht bevonden, ___ ende boven alle ongelden geadv[anceert]
van de somma van . . . . ƒ 366: 1[...]

Javaense Cubebe hebben aen de Engelsche presidente tot 20: M.o de
man van 31: Ell vercocht, en bevinden de selve te accorderen ___
de nevensgaende ... de partije 1244: Ell minder [...]
gelevert als inde factura gestelt sijn, soo dat d'advance daer [...]
te leeninge gevallen is ___ ende op de gansche partije niet meer
geadvanceert is als . . . . ƒ 5123:1[...]

t Loodt hebben aenden Moorschen ___ coopman Caesar
matta Schumma tot 4½ M.o de man van 40 c.o ___ ende 20: [...]
per carr often 34½ Ell ___ vercocht, inde factura staet datter [...]
547: stux bevonden te wesen, ende te wegen 15405: Ell ende
int overleveren hebben bevonden 612: stux de welcke 15563¾ Ell [...]
hebben gewogen sulcx dat de partije van 65 stux int getal en 13 [...]
int gewichte over wicht bevinde ende buijten alle ongelden
geadvanceert . . . . ƒ

t gom hebben tot de volgende prijsen vercocht te weten
t Sumatraes borrigoudt tot 11 9/16 ll.o de tael 30: wael voor een [...]
gerekent en 43: wael een tael van de ... swaerte ___
de 4¼ tael swaerte bestaende in 2: stuckjes ende een Rotting [...]
tot 20: mamoodij de toel ___

de 62½ tael swaerte bestaende in 9: staffstens tot 9: ll.o de t[ael]
Sulcx dat op de partije van 1025½ tael swaerte costende volg[ens]
factura ƒ30029: 6: 12: bevinden 25:½ tael swaerte overwicht
bevonden doe betaelt geadvanceert . . . . ƒ 2162: 1[...]

t Welck een goede advance sij, derhalven to Jg ... t ___ oude
tot soodanighe prijsen comen becommen ist ... gout
gesonden als kralen van achten, offe keuren daelders swa[...]
op dat Sarcijse een groot stux gelts verlooren wort, voornaemt i[s]
oock sulcx dat als de kralen van achten ___ ende de keuren[...]
... daelders hier aen langhen als 2: maenden aen loope ___ [...]
men die tot contante voornaes gemunt ___ ende t gelt om den ...
of te leggen uijt de munt comen, dat door en tegens t goo[...]
geraden comen te vercoopen ___ ende te vervooren is, ...
off dat met t vervooren hebben bevonden, t geneelle ___ oude
soo diens als t in Souratta vercocht is, in amad, niet en ... comt

vercocht

Versocht werden, sijn Ed:le voorts ons gesonden last den wissel van Borgh goude tot een monster niet nadenckende genomen, om te onderstaen wat men 't selve aldaer wederom can, d' beroeringhe wert sijn Ed:le 't smeerten geadviseert, bij aldien so — d'e in Chijna voor d' realen van achten leeuwen ende rijxdaelders; soo naer wensch gelyck d' voorseyde doen, voor 6 a 7 realen swaerte silver — en reael swaerte goudt becomen conde 't souden — en gewenschte saecke sijn, ende d' — comp:e souden (daer wy hier in [illegible] silvergelt moeten verliesen) daer op [illegible] als vandoen, wat in desen can gedaen worden, gelooff wel haen so — d'e goede willewiet commandeeren, d' almogende geve deselve effect sorteren

Item 15: kisten met geldt d:r Camilia van Batavia becomen de welcke met No 1: 2: 3: 4: 5: 6: 7: 8: 9: 10: 48: 49: 50: 51 & 52: bevonden genombreert te sijn — ende 60000: st: rijxdaelders in te houden, hebben een grooten abuijs ende in plaetse van dien in deselve ondersocht (ende genombreert als volcht) bevonden 60200 st: leeuwendaelders ende 10000: st: realen van achten te wesen

No						
No 28:	getekent ermont	daerinne	4800:	st leeuwendaelders bet:	in:	24: sacken
29:	getekent ermont	daerinne	4800:	st dittos	in:	24: dittos
30:	item —	ermont daerinne	4800:	st dittos	in:	24: dittos
31:	item —	ermont daerinne	4800:	st dittos	in:	24: dittos
32:	item —	ermont daerinne	4800:	st dittos	in:	24: dittos
33:	item —	ermont daerinne	4800:	st dittos	in:	24: dittos
34:	item —	ermont daerinne	4800:	st dittos	in:	24: dittos
35:	item —	ermont daerinne	4800:	st dittos	in:	24: dittos
36:	item —	ermont daerinne	4800:	st dittos	in:	24: dittos
37:	item —	ermont daerinne	2000:	st dittos en 2000 r:en vand:en	in:	20: dittos
No 41:	getekent otter —	daerinne	5000:	st leeuwendaelders	in:	25: dittos
42:	item otter —	daerinne	5000:	st dittos	in:	25: dittos
43:	item otter	daerinne	5000:	st dittos	in:	25: dittos
No 10:	getekent middelbaer daerinne			4000: st r:en vand:en	in:	20: dittos
11:	item middelbaer daerinne			4000: st dittos	in:	20: dittos

Tsamen: 15: kisten daerin bevonden ... 60200: st leeuwend:rs: 10000: st: real van 8ten

Wij hebben deselve bovenstaende kisten inde presentie vanden E: Heer commissaris ende Bartholomeus d' Grijs en als den onder coopman Carel Constant geopent — ende deselve al soo inder daet als hier boven genoteert staet, d' bovenstaende sacken ende geen ander in te houden bevonden, — [illegible] dies niet tegenstaende hebben 't comptoir generael voor d' gansche factura als off deselve naer behooren ontfangen was ter somma van f 566469: 1: 6: — gecrediteert, — ende daer naer wederomme 't gemelte comptoir voorde 60000: rijxdaelders welcke wij niet ontfangen maer in plaets van dien d' voorstaende 60200: st leeuwen daelders ende 10000: realen van achten becomen hebben a 51: stuyvers d'e rijxdaelder ter somma van f 153000: gedebiteert, dit gedaen sijnde, hebbe in contra wederomme tegen 't selve comptoir voor v 60200: leeuwend:rs a 41 stuyvers 't stuck mont: f 123410: en voor 10000: r:en van 8ten a 51:

st: d'e maeckt bedraegen 25500: " "

Tsamen " 60200: st leeuwend:rs: 10000: r:en vand 8ten ter som: van f 148910: " "

gecrediteert, in voegen dat f 148910: " " vande 153000: " " afgetrocken, d' contanten 4090: geld minder als inde factura gesonden is bedraegen sijn, sulcx dat wij in alles met d' gemelte schepen hebben ontfangen

105006 1/2	st rijxdaelders costen tsamen	f 264766: 11: 8
60200 "	st leeuwendaelders costen	" 123410: " "
13000 "	st realen van achten costen tsamen	" 33150: " "
Somma d' contanten ofte 't gemunt selver comen tsamen te costen		f 421326: 11: 8

Wy doen hebben ditto soo drae als mogelyck gewest sij, uyt de schepen gelost — ende ter eerster in handen aende wisselaers vande Suratte [illegible], om hetgeen d' adverso loopende penningen of te leggen, tot volgende prijsen vercocht, 't geld soodanich te betalen soo veel als dagelijcx conde gemundt worden te waeren

De realen van achten 1000: oude tot 211 1/4 r: 't cento [illegible] resterende sijnde nieuwe tot 212 1/2 r: houden — ende daer en boven voor ondersoeck een p:r cento te corten, sulcx (den toll vande 13000: rijalen van 8ten ende d' oncosten van die op te bringen betaelt wesende) van ditto gheprovenieert is ... f 32135: 10: 3

d' leeuwen daelders tot 171 1/2 r: [illegible] p:r cento daerenboven bedongen 1/4 p:r cento voor ondersoeck te corten, sulcx (den toll vande 60200: leeuwendaelders en d' oncosten om die op te bringen betaelt wesende) daer van deselve geprovenieert is: 121114: 4: 13

Transporteere op d' ander zyde ... f 153249: 10: 11

Comptoir Suratte … van Hieronimo ……………… ƒ 53249:10

de Rijcxdaelders tot 216: ƒ½ … 1 M.s t conto, dat men
boven 1 D.r … voortaen ten meesten in voegen
(den Dreeff vande 10 500 6½ rijcxdaelder ende d'onkosten
om die op te bringhen betaelt sijnde) deselve gerendeert
hebben ……………………………………………… ƒ 265614:19

Somma datter in alles vande Comptanten ……… ƒ 410064:17
heijer geprocedeert, en op d' gansche partije verloren is d' somma van
ƒ 5461:14:8: sulcx dat gelijck als vooren geseght, het d' … comp.
veel beter geweest waren sal wanneer … de … souden tot een
verdraeghelijcken, oste voordeel prijs becomen connen, … in plaets
van Rijalen van achten tegen … herwenbaerdere te senden

Soo drae de boven gemelte Comptanten uijt d' Maurt Bequaem en …
d' mede gebrachte Coopmans te gelde gemaeckt, waervan hebben de …
al den ganse soo veel dat Rijcxdaelder conden daer met op … besteet …
Comptanten die voorde … Compste derhalve tot d' Procuure der
… Cattoene … garen, salpeter, indigo ende andere …
… hebben … ende wierden angedaelt van dien tot de …
… naer … Sijner … voorgemaelde …
… daer van … tot d' Procuure de …
… (… d.e … op ons negotie … …
… boven) al goede partije … geleit hebben, waer …
… bij te … als … Procuure … …
d' … Comp.e … een swaer … dat voor …
gedeeren dragen sal, diervoorwaerde te wenschen op dat wij ons daer
wat tijdelijck mochten ontlasten, de schepen van Battavia met de
Coopmanschappen ende Comptanten hier wat vroeghe aengecomen
… hadde, ende dat … de … souden … Comptanten …
als … Rotterdam van Battavia … voorste van Julij met goede
… Comptanten ende met … de … advisen … te senden
… van Battavia … door Zee … , ende uijt … om
… d' … van Souratta … tot voor d' … indigo …
hier … of … September conde aenlangen, … daervan
soo sonderlinge … gelegentheijt …, ende dat het …
… , want ick hebbe … dit jaer …
… inde maent September … is, ende dat …
… anderhalf … den 4.e … ende … van …
den 20.e September van Mocha … , …
is hier noch … een ander toe … den … van …
aengelanght, … … als den …
vande … maent … vande …
van September … , … om hem met …
voor d' … van Souratta te comen, … d.e …
over … saecke te … , … onderstaen … na…
laeten … ende … ons … … , … in …
soodanigen voorslach maecken, d' … … die …
… daeromme … min oste … , want … d.e …
… , … (d' …
… van … met al …) naer goet
vinden van saecken te handelen

… d.e schrijven in haer missive dato 11.e Julij dat soo ons …
… voor … van Souratta … wel 40: a 50: …
op Madrespalam (ten aensien d.e Cormandel … van …
… was) d.r wissel soude mogen trecken, …
hiernaer … eenighe wissel genoomen, en d' selve …
… becommen, als dat d' onse voor 1 R.a die ons …
… worde sijnde 54: stuijvers in Madrespalam een pagod
sijnde 90: stuijvers … daegen naerden … vande wissel
betalen souden sulcx dat men met desse wissel op Madrespalam
… te trecken … stuijvers op een pagoda … souden, …
… min … wissel op Madrespalam als
tot soo … becomen can, … ende dat d' …
… van … ons in haer missive dato 9.e September …
… vande Coopmans als van t' silver ende
t' goudt soo veel Comptanten becomen conden, also om d' …
Procuure in … , … , en … gaern …
… sijn, … ende daerin … t' silver en t' gout
met … voor … connen:) hebben …
ende … geraden … van hier op Madrespalam …
… te trecken … t' soude connen … d' onse …
… vande wissel … of … daegen daer naer …

Comptan…

Contante pagoden om die te betaelen niet en soude connen sourneeren, ten sij, sij daer mede oudt offte silver offte ander coopmanschappen met groote schaede offte verlies verkochte, off daer toe gelt om die te betaelen adeposito naemen, twelck aldaer te lichten soo geraet als hier in Souratta niet en is, ende waerschijnelijck niet minder als voor 2: p^o c^o ter maendt sullen becomen connen, sulcx dat om deese voorverhaelde motijven geen wissel op masulipatam hebbe getrocken, maer t'voor d'oudt comp^{ie} brieff laeste geordeelt te nijsl men oudt hier met advance debiteeren, ende dat men ten naesten bij voor silver gelt sijn eijgen gelt becoomen can so con tanten die wij tot d'negotie souden mogen benoodicht sijn soo langhe adeposito te lichten tot wij van d'ed: middel om die eindelijck af te leggen van Battavia becoomen: d'engelsche hebben oock eenigen tijt in golconda houdere pagoden uijt gedaen ende daer van een wissel brieff becoomen om voor ditto houdere pagoden aldaer 400: rotijnas les: dagen naerde acceptatie van d'wisselbrieff te ontfanghen, soo d'onse de contanten soo rijp in masulipatam ontscheeten, ende dat sij van haer silver ende oudt beroofden conden geven soo soude wel geraedt sijn ende profijtelijcker weesen, ons tot deen purs eenighe contanten te remitteeren, maer d'heeren tis ons genoechsaem bekent men in masulipatam sorgelijck contante pagoden om den handel beschoorlijck te vervolgen becommen connen, ende dat off men al silver ende oudt offte wel coopmanschappen heeft, men daer mede op d'sorten (om eenige eijcwaerten te coopen) can te marct gaen, maer men moet daer toe contante pagoden hebben, sulcx daer niet onder vermindering te seggen wil. t'gans ongeraeden, als sij masulipatam haer contante pagoden ontbloodt, als die ontrocken werden, want sij die selve tot haer negotie ten overvloede benoodicht sijn

Ende op dat wij in dese gouvernante hindustans quaertieren soo veel coopmanschappen als mogelijckes souden heijen, ende dat den vertier dessellfs jaerlijcxe mochte vermeerderen des comp^s advance vergroot werden, op dat v: ed: d^{te} dese te meer ondervoad man, (maer niet t'soo slecht niet en gaet off daer wort altijts noch yets op geed vandeesel) ende te minder contanten (waer op sonderlinge acht dit vorige[?] jaer heerlijck lieven-hadden) mochte remitteeren, hebben d'heeren commissarissen ende ons bewogen, met den bekenden banjans coopman virgie woora d'naem staff s comp^s wissel aen een contract op appro batie van v: ed: d^{te} aen te gaen omme toecomende jaer d'ondertstaende coopmanschappen (soo d'heeren d^{te} t'approberen) tot d'volgende prijsen aen hun leveren te leveren, soo actie te sonden, doch onder deese conditie datmen d'prijsen seeker souden ende haer om haer goederen te vervoeren te vervoeren ende vergens d'grooten die hun daer connen soude mogen laet lijden vallen adjuderen sullen, wij hopen ende vertrouwen v: ed: d^{te} dit gemaeckte contract niet qualijck duijden maer t'approberen ende d'coopmanschappen die aen hun leeden provisionalijck versocht sijn (soo die ende des niet met meerder advance connen geraecht worden) met d'naeste besendinghe hierwaerts connen gesonden sullen, wij hebben ons in en nemen t'oock sulcx iesenden sullen, wij houden ons in en nemen tooch dat sij virgie woora ende naer ditto goederen ende coopmanschappen met die absent ende hier noch niet en sijn, om dittos te be comen d'selve bereijt gemaeckt hebben, als sij die wel, soo soude connen prijsen worden, coopen souden, tis oock sulcx dat sij hier niet aen ons ende wij aen haer niet soo wij eenige gerijs connen toe ben gebonden sijn, want bij al dien ons jemant yets remarquables meerder (als sij d'goederen gecocht hebben) biet, connen altijts tegens naer ende virgie woora onsen eijgh stucke nemen. v: ed: d^{te} t'contract met en approbeeren offte disavoijeeren d'goederen ende de coopmanschappen dan die aen dittos versocht hebben sijn d'volgende te weeten

290000: lb off eda à 36¼ lb d^u man: 8000: man saltpeeter · · · · · tot 5¾ M^a d'man van 40 s^r
138000: lb offte à 34½ lb d^u man: 4000: man oeft bants sanders tot 62: M^a d'man van 40 s^r
69000: lb offte à 34½ lb d^u man: 2000: man grof coud^u } door aen tot 83: M^a d'man van 40 s^r
34500: lb offte à 34½ lb d^u man: 1000: man fijn coper }
13800: lb offte à 34½ lb d^u man: 400: man sandelhoudt · · · · · tot 31½ M^a d'man van 40 s^r

5150: lb:

51750: ℓℓ ostie a 34½ ℓℓ p[er] man 1500: man spiauter . . . . . tot : 13: R[ea]l[e]n d' man van : 40
69000: ℓℓ ostie a 34½ ℓℓ p[er] man 2000: man aluijn ofte tamasaris tin : 27: R[ea]l[e]n d' man van : 40
3625: ℓℓ ostie a 36¼ ℓℓ p[er] man 100: man canneel d' Ceijlon . . tot : 80: R[ea]l[e]n d' man van : 41
3625 ℓℓ ostie a 36¼ ℓℓ p[er] man 100: man caelilingua . . . tot : 25: R[ea]l[e]n d' man van : 42
18121 ℓℓ ostie a 36¼ ℓℓ p[er] man 50: man cubeba . . . . tot : 19: R[ea]l[e]n d' man van : 42
7250: ℓℓ ostie a 36¼ ℓℓ p[er] man 200: man langhe peper . . tot : 10: R[ea]l[e]n d' man van : 42
53250: ℓℓ ostie a 35¼ ℓℓ p[er] man 1500 man peper . . . . . tot : 19½ R[ea]l[e]n d' man van : 4¼
181250: ℓℓ ostie a 36¼ ℓℓ p[er] man 5000: man aluijn . . . . . tot : 5½ R[ea]l[e]n d' man van : 42
8625: ℓℓ ostie a 34½ ℓℓ p[er] man 250: man vernae rinoceros . tot : 140: f[l]. d' man van : 40
91250: ℓℓ ostie a 36¼ ℓℓ p[er] man 2500: man nooten muscaten . tot : 25: f[l]. d' man van : 42
36250: ℓℓ ostie a 36¼ ℓℓ p[er] man 1000: man kompen . . . . tot : 20: f[l]. d' man van : 42
140: sockels foelie . . . : 100 sockels tot 75: f[l]. d' man van 42: catti ofte 36¼ ℓℓ
ende d' vertierende 45: sockels tot 70: f[l]. d' man

300: balies sappanhout d' man van 42: catti ofte . . 36¼ ℓℓ tot 35: R[ea]l[e]n

72500: ℓℓ ostie a 36¼ ℓℓ p[er] man	2000: geroffel nagelen	//
5437½ ℓℓ ostie a 36¼ ℓℓ p[er] man	150: man aguelhoudt	//
18125 ℓℓ ostie a 36¼ ℓℓ p[er] man	500: man benguoin	//
10350: ℓℓ ostie a 34½ ℓℓ p[er] man	300: man schildpatshoorn	//
18125: ℓℓ ostie a 36¼ ℓℓ p[er] man	500: man radix china	//
1932: ℓℓ ostie a 34½ ℓℓ p[er] man	56: man camphur d' Bornee	//
200: ℓℓ stuck roodt carmosijn lacken		//
10: stucx ditto fijn van 12: 13: a 14: gen[oe]ch . . .		//
30: ditto . . . . . root		//
10: ditto geel		//
2000: bos rottangh		//

van deese goederen ofte coopmanschappen sijn gemaect . . . sullen d' selve aldaer op laeten gen n[aer] versch[ijdenhei]t n[aer] d' coopers sien dewelcke dan sijn . . . bevinden moeten, hoedt . . . wij mercken geslingh dat t aguelhoudt al t goet is . . . d' 10 R[ea]l[e]n voor d' sier sullen . . . item voor d' benguoin . . . 45 R[ea]l[e]n d' middelbare 36 . . . voor d' aldersleghte 16: R[ea]l[e]n . . . voor t schildtpadt hoorn . . . 80 a 85: f[l]. d' man naer . . .

Voor den radix china al t goet is 45: R[ea]l[e]n d' man ende gecontijne radix china gevonden werden, schoon, bij d' groot aengenaem sijn, ende bij andere goet . . . vergelden

d' camphur d' Borneo ontrent 50 R[ea]l[e]n d' catti naer dat goet is . . .
t ordinarie roodt carmosijn lacken 9: a 10: realen d' persia . . . gos ofte hollantsche . . . elle, t fijn ditto daervan, coming . . . bevinnende . . . d' sijn sal naer deughe ende fijnte . . . worden t ordinarie groen 5½ f[l]. ende t geel 4: f[l]. d' gos

Vermilioen, noch quicksilver, dijsken geene door dien t selve aen over laegen prijs is, ende dat deses landen daer niet so . . . vol sijn, . . . ende soo der partie op Battavia is, can niet . . . den weinich gehouden werd, om d' . . . onghelt met dese partie . . . maeten in stallen te laeten

Loodt is een coopman schap t welck men aen andere niet . . . als aen den . . . vermits verwachten mach, . . . inne laet behoeven te doen, t sij dat so U[we] E[dele] . . . seven te senden of niet, partie senden sal niet . . . Caeten . . . ½ R[ea]l[e]n d' man van 34½ ℓℓ connen vercocht worden

Solder eijsschen geene als soo ten naesten bij op d' geene . . . D[ito] d' vloote van d' . . . eer van onnen ordentelijcker gesonde . . . ende verlooren sij

Met d' geroffel nagelen hebbe niet siergheroova . . . naer geen geletten sijns willen contracteren, alsoo niet en weet (als so . . . d' heeren grondich geinformeert sijn, hoe daerick t . . . toeven deselve is in sijn werck gaet) wat ordre so . . . onsen heer den naesten tot d' vente . . . deselve is geven sal . . . seggen in haer . . . missive dato . . . Julij dat U E d' heeren . . . stellen bij haer voorighe gegeven ordre, ende dat wij U E heeren niet en moeten disputeeren, wanneer dat so . . . d' heeren maxima ons niet begrepen werd etc[etera], onse meeninghe is noijt geweest U E d' heeren ordre te disputeeren of te wederstreven, maer . . . om naer sijn volgen te vertoonen, hoe wij niet beginnen . . . U E d' heeren ordre . . . ende maxima met sladden der nagelen . . . soo verre can: wat moeten dat wij niet den . . . vermindt d' grooten t verbooden . . . geladt om dat d' nagelen tot soo veul . . . vercocht sijn, uijt gaet ons wel groote misnoeghen sij daer over . . . gestelt hebben, dat men d' nagelen tot dien prijs aen haer . . . vercocht en heeft, ende hoe lastich den . . . vermindt naer . . . eergierigheid om deselve gevallen heeft, is U E d' heeren over . . . in onse missive dato 13 . . . Junij a[nn]o . . . Batavia geschreven

Jorre Jonghelen 50: . . . sijn achtervolgens so U E d' heeren ordre aen . . . naer schrabs . . . tot 34: f[l]. d' man om daer met te sladden vercocht . . .

. . . [illegible]

Doch tis soodanich gegaen dat men den prijs niet en heeft mogen
vuyt haer maecken, off den [—] voornoemde soude deselve alle
naer hem genoomen ende niet toegestaen hebben dat de nagelen
aen naem sevas off iemant anders gelevert werden, voor
dees ist noch soodanich toegegaen (om dat den [—] voornoemde
van deesen handel geen monopolium maecken soude) dat men
niet anders tegens de crevijt offte wint gemaect is (al
niet anders hij niet heeft connen gelooven) off naer de vierge-
woorde hebben de nagelen van ons tot 54: R° de man gecocht,
waer het is sulcx naer dat naerder nagelen van ons tot 34:
R° gecocht hadde, ditto dade naer niet viergewoorde tonsen huyse
is gecoomen, [—] ende heeft viergewoorde de partije tot 44:
R° de man gevent, dit gedaen sijnde (alsoo dat hij dat een seer
mach amad coopman van amad in souratta gecoomen
was, de welcke ooch groote partie specerijen begeerde te
coopen, sijn naer [—] ende viergewoorde ander maele ton-
sen huyse met de gemelte dantidas gecoomen, [—] ende hebben
aen ditto een sette pael vande nagelen tot 54: R° de man ge-
veel, daer prijs is dan door de stadt vuyt haer gemaect al
als off de gan partije aen hunlieden tot dien prijs vercocht
was, ende aengesien nu de nagelen tot dien prijs die u Ed
ons ordinere te vercoopen int comen wijlen, off den godt
ende de grooten sullen deselve aen slaen, ende die wijlsoo
om ten derteen uijt vinden, soo dende sal eijndelinghe onsen
handel onder een monopolium vanden [—] voornoemde ende de
grooten vervallen, vercoopen wij deselve aen naem de
viergewoorde tot u Ed gelimitteerde prijsen, soo ist soo veel
off men haer soo veel gelts inde hant schenck, want wij ver-
coopende aen haer om u Ed ordre genoech te doen tot 34:
ende 40: R° de man, ende dittos vercoopende hier inde stadt
wederom voor 54: R° ende t overtreden haer hebben sij de na-
gelen die sij van ons tot 39: R° de man gecocht hadden
wederomme in agra de dit baldeman tot 104: R° gesubstrt
wij hebben niet connen naerlaten volgens schuldighe plicht
u Ed t voorstaende soo int daer met den hooch der nagelen
gehandelt werd, over te schrijven, verhoopende dat u Ed ons-
t selve ten aerdsten dijden sal, want u [—] Ed connen
nu voorders dispoineren wat over sij deesen aengaende im too-
commende gelieven te geven, sij aeden u Ed dewijle men niet
de caddeme der nagelen continuerden [—] ende dat men de
selve tot soo vertien prijs venten sal, soo moeten soo danigen
groote quantiteijt jaer altijts niet min als 200: a 250: balen
gesonden worden, datmen den [—] voornoemde ende de grooten
dade niet haer begeerte vervullen connen, ende om off sij de
selve op slooghen in menichte dit op prijs te houden ende en
conhadt off anderlaeck ten dierten wederomme uijt te ven-
ten, soo moet niet de naelste bevelinghe al wederom ~~gesonden~~
~~werden~~ werden (om de haere onderstallich te maecken) soodani-
gen groote quantiteijt te seinden off anders alle niet cleijne

ge continueert

partien gesondt, soo doen ons sells schaedigen ende
tgelt inde buers, maecken ons alle quaa vrienden, ende de
caddervio can niet behoorelijcke gevordert worden, ick segge
andermael u [—] Ed souden qualijck connen gelooven hoe
hastich dan goevernidvons om de specerijen gevallen heeft
want ditto conde niet gelooven ofte hem in beeldende na-
gelen tot 54: R° de man vercocht waeren, jae heeft onse
partije te hebben wel twee maenden weder gehouden de
gehinder, naer noch viergewoorde haer de nagelen de
ander specerijen niet uijt de stadt off ons huijs vervoeren
mochten, hoe sij noch [—] eijndelinghe niet ditto als
gemaeckt hebben, t selve connen niet finaelijck te
weeten coomen

Den Sabandaer Mirsiamamoch de amin beerg s Conincx
commissaris welcke voor deesen noch in specerijen gehandelt
offte eenighe coopmanschappen [—] conne gecocht hebben
hebben soo seer tonvreden gestoort geweest om dat wij haer
onse specerijen tot soo vijlen prijs naer haer begeerte niet
vercocht hebben, dat haer qualijck hebben mogen aenspreecken

Jae

Gelyck Joan Seggen soo wel uijt als wij harde te verrichten hebben, maer hoe wel hem maer alleen ——— voordeel van ons te halen is, dan deselve andere toe dijgenen, ende beclaeghen hem waeromme hij deselve soo wel als de Bonfaener niet genieten mogen, hier mede achten wij voorders tijt genoech vande voor te der nagelen gehandelt te hebben. ——— ende versoecken ondersaemelijck bij aldien wij daerinne wat te breede geweest hebben, ——— Ed[elheden] 't onbennie (?) ten quaesten geliefft te duijden, want alles wat wij daeren aengaende schrijven anders niet voor is als uijt een goede ——— ende getrouwe ijver 's Compagnies beste is geschiet ———

Wij wenschten wel, alsoo de goeni hier seer slecht is (want men bij a 40 : Ms de corgie betaelen) daer en boven qualijck te becomen is, dat ons alle de nagelen nooten ——— ende rompen in goeni sacken genaeijt mochten toegesonden worden, want de goederen souden daer door vaerdich om te lossen zijn, ende men soude de goeni sacken (die ons in factura als voulam (?) toeden aengerekent worden) als hier tot baccagie vande cleeden, waer slecht (?) mirwte (?), wieroock, cattoene calsien (?) als anders connen gebruijcken, welcke goeni dan noch better als die van deese plaetse weeren ——— ende de Compagnie niet half soo veel costen souden, want in Maselepatam cannen als de goeni alhier is 20 : stux goede goeni voor een pagoda (twelck maer 9 : Ms ——— ende maer quaert vanden prijs is, daer voor dat wij hier een corgie connen becomen, soo dat als die van Maselepatam naer de [illegible] goeni sacken naer Batavia senden ende de goeni als sijnde doorwaeijen (?) de inbalagie der nooten ende nagelen herwaerts over ende naer Persia (alwaer wij van hier ooch jaerlijcx [illegible] soo ——— [illegible] soo om de goederen te lossen als tot baccagie [illegible] in goeni sacken geschieden can ———

Gelyck wijlen 't Comptoir dat naer Suratte [illegible] vergeworcke te senden gevonden vaeter hebben maer [illegible] van de [illegible] ——— nagelen prijsen tot 20 : Ms de man van 32 [illegible] verhaelt 150 : a 200 : [illegible] gesonden worden ———

Deselve souden hier de ondervolgende sorteringhe tot de volgende prijsen weijnich min of meer vertieren connen te worden

1500 : stux halve fijne cannekens gelijck de Hr. Kos (?) van Hollant ontfangen hebben ... tot 40 : Ms de corge

2500 : stux derde gemeene cannekens als de Hr. dito selve hebben becomen ... a 15 : Ms de corge

5000 : stux quaede cannekens ... a 11 Ms de corge

10000 : stux waermoes calken ... a : [illegible] Ms de corge

20000 : stux cattoene coleurens als Jongelingh gehadt hebbe a : 3 1/4 [illegible]

10000 : stux cleene rode roskens ... a : 2 1/4 [illegible]

3000 : stux witte en gecoleurde [illegible] om connen hier te [illegible] sullen tot 9 : 10 : Ms de corgie connen ——— vercocht worden

300 : a 400 : stux halve [illegible] fijne [illegible] costen hier connen geen verhindering (?) [illegible] schrijven ———

15 : a 20 stux [illegible] ——— [illegible] groot connen ende connen van deese connen ooch geen [illegible] soo [illegible] sal [illegible]

100 : a 150 : stux halve fijne groote schootels, ——— doch [illegible] sal deselve niet dierder als 4 : [illegible] a 4 1/2 Ms stuck vercoopen connen, soo ——— niet [illegible] om dito voor dien prijs te vercoopen eenighe te senden, gelijck dan 30 : a 4 : stuck om tot schenckagie te gebruijcken te stueren ———

1000 : stux derde fijne schootels tot 3 a 3 1/2 [illegible] van dese [illegible] ooch noch [illegible]

2000 : stux quaerten dito ... tot 2 a 2 1/2 [illegible] om tot schenckagie te [illegible] noodich sijn

2000 : stux fijne [illegible] boter schootels a 15 Ms : de corge

4000 : stux ——— voorn dito ... a 14 : Ms de corge

3500 : stux fijne [illegible] ... a 6 Ms de corge

1609

2000: stx. fijne twee schotelens van de groote
als botter schootels . . . . a: 16 M: d'oorgie
2000: stx cleene ditto . . . . a: 4: M: d'oorgie
4000: a 5000: — drooge schafschootels . . . a: 12: M: d'oorgie
2600: a 3000: — en slecht grooter — . . a: 40: M: d'oorgie

Meerder soorteringhe wete van de oost hier niet te schrijven, soo der noch — eenige andere zijn, can niet schaden, want — elcken wat tot een proeve gesonden wert, wij vertrouwen by al dien den arabier int beste van mocha — ende dat den handel van hier derwaerts over op een begin dattet haestelijck meerder voorvallen in Souratta om derwaerts te voeren sal gelaeten worden, de mooren hebben dit jaer groote beraedinghe ofte — voorts d'aenslaghe naer mocha — ende andere plaetsen aende arabische gelegen gedaen, s'Coninx groot schip Ghilaja is ooch noch met veel coopluyden — ende menighe coopmans naer mocha genavigeert, de — Engelsche president ontgiemt schip int nederlanden te convojeeren, als oock selve voor de — Engelsche ende voor de fransche vooral te beschermen, als dat hem eyden de nieuwe boot van eenige Rovers aengerandt werde daervoor hier in Souratta geen moeyten, aen gedaen wert, den welcken sijn Schip ofte Jacht de Swaen, mede met eenige weijnighe coopmans), soo voor haer Comp:e (om te onderstaen wat aldaer inden handel te doen is) als voor particuliere naer mocha gegaen, / wat dit nu al dermeeren ende de Engelsche bevindinghe derwaerts over — erlangen sal, sullen wij — Ed:tes toecomende jaer (by al dien ons — odt alemael tijdt terwijl, tot daer 100 lanque) adviseren connen, ick geloove soo dien handel op begin ende dat mocha de noode vanden tijdt niet weder om over een neme, datter niet wel goets voor onse Nederlanders in Mocha in negotie sal te halen sijn, wij sullen (als voren — verhaelt) in toecomende ons van dien handel soo veel als mogelijck is informeren — ende Ed:tes overschrijven t'geene daer van inquiseren connen

Inde Missive aen U Ed:te Comm:e over Choromandel aen U Ed:tes geschreven hebbe ter loop aengeroert hoe men hier te landen by den Coninck — ende de grooten als men wat by haer te verrichten heeft niet ledighe handen mag schijnen, can ende dat men om onse saecken — ende negotie aende wal sulcken te recommanderen eenighe vereeringen, schiet niet anders om maer — selve te erwerven ende te beschermen benoodicht is, want men wint, trecht, ende erbeurt, door soo danighe middelen niet alle niet — eenighe gemackelijcke aen dieten te erweeren de Heeren ende de genoodsaeckt de grooten, nochtans men dan met hetselve [illegible] hebben noodich is niet geen deuchdelicke vervijas te — vasteren doen souden. deur haere oordeelen t'hier wel noodich (U — Ed:tes connen voor dese om ons daer toe orde te geven ende t'volgende te seynden. naer believe (om handelen) al ist al dat men haer juijst soo dadelijck niet van doen hebbe, — coste toegaens dat men se — eens van doen crijgt, ende bovendien waelijck om dat wij in ons negoties niet geerne cessert werden, men haer eijgen gelt aenden Coninck, den hartoch aller — schaan, den — overmidt van agra (die wel veel doen ende te wege bringen can) als mede aenden amadabatschen — overmidt (die ons ooch in veele canghdeeublioe sijn) ende voor dese aenden Souratsche d:s ende de — voorder in Souratta erreeren, om dit ter hant en ist, dat van U — Ed:tes versoecke die volgende (soo hier te becomen is hierwaerts aen soom te schicken, als daer toe van noode hebben mach gesonden werde te werden —

A: a 3: olyphanten om aenden Coninck ende den hartoch aller — schaan te vereeren, van Choromandel, vande geene die van Ceylon ofte Arracan

[illegible]

12

Wat dan comen, mede gevochte [illegible] 1 a 2: of 3: ge-
gerede [illegible] ende naer Batavia comen gevoert werden

1: a 2: cassawaris vogels om aenden Coninck te senden
16: a 18: [illegible] vogels om aen diverse te vereeren
2: a 3: calkoensche hoenders om aenden Souverain [illegible] te verschincken [illegible] te voeren
2: a 3: paer ganssen om aenden [illegible] te verschincken

16: a 18: porceleyne potjens met gecomfijte [illegible] ijder in [illegible] ontrent 15: a 18:
20: a 25: ditto met gecomfijte gember
16: a 18: ditto met gecomfijte nooten, ende gecomfijte nagelen
1: a 2: [illegible]
4: a 6: cleyne porceleyne flammekens met olij van foelie
30: a 40: cleyne [illegible] van 3: a 4: [illegible]
5: a 6: schoone nagelcrantsen
diverse soorten [illegible] schoon [illegible] porceleyn, [illegible] als [illegible] als anders
4: a 5: st. root carmosyn laken
8: a 10: rollen root ende wit damast
8: a 9: schoone [illegible]
4: a 5: [illegible]
12: a 13: [illegible] als 6 a 8: stucx grooten [illegible]
1: a 2: dosijn schoone [illegible]
3: a 4: stucx schoone [illegible] ende 2: a 3: paer [illegible]
8: a 10: stucx [illegible] die goet sijn
eenige gedruckte prenten
30: a 40: st. schoone siamsche ofte Japansche [illegible] die met bloemen loffwerck ende anders [illegible] sijn, [illegible] bij de grooten seer aengenaem
30: a 40: schoone [illegible] ende groote [illegible] matten die [illegible] bij de grooten oock seer aengenaem
20: a 30: st. [illegible] lange [illegible] van [illegible] siamsche [illegible] van [illegible], [illegible] ende langer [illegible] sijn
10: a 12: stucx [illegible] schoone [illegible]
4: a 6: st. schoone lange groote [illegible]
1: a 2: dosijn schoone Japansche [illegible]

met [illegible] sullen [illegible] bij de grooten [illegible] met groote [illegible] [illegible], [illegible] ist met [illegible], [illegible] [illegible] gevonden [illegible], ende alsoo wij [illegible] ende de [illegible] coopman [illegible] mitsgaders [illegible] met [illegible] om te [illegible] [illegible] coopmanschappen [illegible] [illegible] aen [illegible] te [illegible] gaen ende de [illegible] aen [illegible] van [illegible] [illegible] sullen [illegible] in ordre [illegible] mogelijck (voor [illegible] de missive te [illegible] comen dan

Tot den [illegible] handel van [illegible] [illegible] soo ist dat [illegible] [illegible] missive te [illegible] in dato [illegible] Julij ende 25: augusto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (met soo [illegible] [illegible] de [illegible] te trecken als [illegible] [illegible] van [illegible] dies handels te becomen) [illegible] eenighe [illegible] [illegible] te trecken [illegible] [illegible] naer de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

senden, welcke wij pr. t schip vanden —— Gouverneur Lantiem
mattia Schumma (sonder —— en advijs brieffkens vanbegemelt
oorschip daer beneffens te becoomen) hebben ontfangen) een
proeve van datten handel genoomen, —— ende daerinne de waerde
van 60: a 70: gl sullen besteet hebben, hier op seggen dat se d.te
vijf ontfanghen (oock t. Commandeur aen —— d.te geschreven, sulcx
hebben connen becomen hoe wij den assistent Joan tack ende
den matelot modedas den 4: mey a.o passato van Souratta
ondeswaeren voor persia als —— enige voor Battavia ende t ba
tria te bevorderen geadministreert ende hun lieden t waeleyen met
d persiaense monsters (t welck omtrent den 22.e mey behandelt
wierde) den 29: ditto naergesonden hebben, omme naer ditto monsters
omtrent 30: a 35: lb. aen cleeden te coopen, dan de monsters
alsoo geen Caffila tonden aen tot den dee van amad: sodoende naer
agra vertrocken, sijn soo swaerdt in agra aengelanght dat Joan
tack —— ende modedas naer ditto monsters geen cleeden hebben
connen procureren, dochter op dat deen handel wedervom geen vout
sal souden verachter ende vijf gestelt werden, soo ist dat wij hun de
voir gedaen —— ende maer d naemen vande monsters goede
quantiteijt dittos, als oock eenige ander sorteringhe die in persia
wel getrocken is, de waerde van omtrent 30000: gl gemployeert
hebben, in amadab.t hebben oock omtrent d waerde van 22000: gl
soo dangen sorteringhe als vernaemen in —— Gamron de persia
best getrocken was, —— ende aldaer d meeste advance souden
doen procureren, dochtijs met ditto cleeden naer gamron te senden
grootelijcx dient in onse —— respectiue gegaen, want wij hadden
daer op onse vertr: gemaeckt, als ditto cleeden hier de: decemb.er
ofte p.mo January aenlanghden, dan om met onse schepen naer
persia te senden vroech genoech quaemen —— ende met gedacht
v ed.te ordineren dat de schepen van hier half off 25 novemb.er
(sonder datter naer dato geen meerder derwaerts gesonden werden)
navigeeren souden, in voegen d cleeden voor —— Gamron om dees
soo stoodich te versenden —— ende hier soo tijdich aen te langen
met hebben connen geprocureert werden, want als die Offen
naer den wagen tijt van agra werden affgebracht soo vaelt het al
de: decembre ofte p.mo January eer die hier connen wesen, ende
al soot noch omtrent 20: dagen souden eer kosten doen d —— t Com
missaris met de schepen gevaer was om naer persia te vertrecken,
hebt sijne daer volgens sijne ordre en instructie gelimitt.r
niet connen goet vinden, niet jegenstaende wij sulcx voor
sloegen om t schip hardewijck naer ditto cleeden te wachten
ende dien naer —— Gamron te voeren hier te laeten sulcx sijn
d sonder die mede te nemen den 3.e decemb: met d vier cargo
van schepen van hier nader —— Gamron navigeerden, ende
overmits ons doen geen middel ofte gelegentheijt hebben, Restonde
om ditto lijwaeten dit jaer met s Comp.s schepen naer Gamron
te stieren, sooist dat ons hebben vertoont dat op dien handel wederom
geen faut soude verachten oorbeijven ofte vruchteloos naer
Battavia gesonden werden int schip vanden Sabandaer
dat den 20.e february van hier naer —— Gamron is vertrocken
3: packen cleeden monsteren t saemen tersomma ... f. 1616:14:0

—— ende int schip van hagie amet sijnde swager van
den sabandaer, mede 4: packen divers sorteringe
dittos costen met alle ongelden ... f. 2444:12:0

te seijnden, wijders d resto sijnde 13: packen 800
aengaes als amad.te cleeden, —— ende 2: packen
blaeuw Cattoenne garen als 50: packen gomme
lack int Engelsche schip d mary dat den 18: february
van hier naer —— Gamron genavigeert is, op vracht
te schepen ende pr. ditto schip onder behoorlijcke
Cognoissementen derwaerts te stieren, invoegen ditto
packen cleeden, Cattoene —— garen en: lack costen
met alle ongelden de somma van ... f. 3224:16:0

met t gemelte schip naer —— Gamron ofte persia gesonden
den sijn, godt almachtich geve dat het aldaer wede
gecondicioneert in salvo d —— oversche woo
gen behouden werden, ende dat d Compagnie daer
af goede advance erlangen ende met een profijt
bespeuren daer handel van hindestan ofte gousuratta
op persia stabileren mogen ——

somma d goederen die met d twee moors vaertuijgen &
tengels schip d mary naer gamron gesonden sijn (waervoor
t comptoir generael gedebiteert hebben) ende nevens deselve
d Capña vande factura etc. e d.te senden costen met
alle ongelden d somma van ... f. 5642:3:0

Wij verhoopen niet, overmits datter anders geen gelegentheijt geweest is, de dito goederen naer Gamron te senden, u Ed. qualijck nemen [illegible] misduijden sal, dat wij d'selve met d'hier vooren gemelte schepen naer Gamron gesonden hebben, wat belanght d'Engelse, wij sijn daer over aen haer int geheel niet verobligeert, want wij hebben d'Engelse hare goederen, soo veel als d'mooren ende banianen vande [illegible] d'vracht voldaen betaelt, sonder dat wij daer inne sonder eenige disponentie vande goederen minder te betrecken, als d'Portu[gesen] souden, maer wel als d'mooren ofte d'banianen genooten hebben.

Edoch alsoo 't Engelse schip d'Marij [illegible] van hier naer Gamron genavigeert is, is d'Engelse president bericht gegeven, t'selve van daer met tijdelijck herwaerts sal comen retourneren, d'welck oock hem ordre gegeven, dat 't gemelte schip naer dat het sijn vracht goederen daer gelost heeft, van Gamron recht door weer met eenige vracht goederen naer Masulipatam vertrecken, ende dat het fregatto St. Francisco (d'welck [illegible] 't gemelte schip oock vol vracht goederen gehadt naer Gamron vertrocken niet meer) 'tcomplement om hier herwaerts retourneren sal, ingevolgen dito fregatto, vanden [illegible] overste over d'[illegible] vindinge vant gemelte cargasoen, om ons in naerder bericht daer naer te reguleren aut noodt vermachten. Ende alsoo het ten 't gemelte [illegible] al wat langher [illegible] sal, ende dat wij daer naer [illegible] den besten tijt souden laten passeren, soo hebben aenden [illegible] vollevant geleijnde (die den 11: februarij van [illegible] naer Agra is vertrocken) gesz., dat hij naer d'[illegible] van d'[illegible] oversten [illegible] gesonden in Agra [illegible] ende van d'[illegible] (die [illegible] ons [illegible] d'commissaris [illegible] gesonden) [illegible] vollevant geleijnde oock eenige [illegible] een derde van dito [illegible] in bequame tijt comen met d'[illegible] te procureeren tot wij naerder advijs vanden [illegible] overste becomen wachten sal, wij souden [illegible] wel gehadt hebben met den gehelen [illegible] voor Persia te procureeren voort te varen, maer den coopman [illegible] advijs van Oostende heeft ons van Gamron in dato [illegible] decemb. geschreven hoe aldaer 't verleden jaer sulcken menichte [illegible] vande [illegible] lakenen aen gebracht waren, datter niet meer naer [illegible] te coopen, ende dat d'meeste daer [illegible] [illegible] hebben leggen, item dat eenige coopluijden [illegible] hier te vercoopen, [illegible] naer d'quantiteijt van [illegible] als bagadet ende [illegible] [illegible] in Persia d'[illegible] geen [illegible] [illegible] te doen was, [illegible] [illegible] ende d'[illegible] schrijven van [illegible] van Oostende, ons [illegible] voor eerst niet [illegible] (tot dat wij advijsen daer becomen) als een derde van [illegible] te procureeren last gegeven hebben.

Wij connen ons met u Ed. niet genoech verwonderen, met [illegible] de [illegible] van jaer tot jaer van Gamron schrijven d'[illegible] aldaer soo [illegible] maer al [illegible], [illegible] d'coopluijden naer [illegible] schrijven daer [illegible] als advanceeren dito [illegible] noch van jaer tot jaer continueeren sulcken groote menichte [illegible] herwaerts te voeren, want boven d'[illegible] die [illegible] ende [illegible] d'[illegible] quantiteijten [illegible] herwaerts [illegible] gebracht, soo is 't Engels schip d'Marij [illegible] [illegible] [illegible] ende ander coopman [illegible] volgeloopt, [illegible] [illegible] fregat St. Francisco: drie schepen vanden [illegible] [illegible] een van [illegible] [illegible] ende een van [illegible] van hier naer Gamron [illegible] ende [illegible] d'[illegible] ende d'banianen noch al continueeren jaerlijcx sulcken menichte [illegible] herwaerts te voeren, soo [illegible] niet in [illegible] niet soo [illegible] [illegible] dito [illegible] noch altijts [illegible] t'advanceeren, want dat meest [illegible] eenige coopluijden die van [illegible] naer Gamron vertrocken, d'welcke [illegible] [illegible] tot 12 à 15 [illegible] te procureeren [illegible] [illegible] tot 12 à 15 per cento [illegible] in Gamron [illegible] t'selve te [illegible] moeten [illegible] coopluijden dan 12 à 15: per cento voor bodemerije, [illegible] 4: per cento voor [illegible] 4: per cento voor vracht in Gamron 10: per cento tol betaelen, ende connen [illegible] [illegible] [illegible], soo en [illegible] comptoir als d'[illegible] [illegible] [illegible] soo slecht niet gaen [illegible] altijts een [illegible] 25: [illegible]

Maer d'e Camo op goed vanlader te worden. U Ed:e gelieve ons te vertrouwen, soo wanneer d'onse in Persia maer eens weten d'[illegible] beloofde [illegible] te vinden, [illegible] onsen [illegible] op den —— [illegible] die wij van daer soude mogen bekomen, [illegible] sal ditto [illegible] ten minsten presente procureren ——

U Ed:e schrijven dat d' fluijt 't wapen van Rotterdam de vro[illegible] geronden, eens voordeel —— [illegible] hadde, ende [illegible] gaens de granen die van hier naer Persia gevoert werden, daer weijnich profijt gaven, derhalve in toecomende d' bevindinghe [illegible] wel mogen —— [illegible], [illegible] op segge [illegible] coopmanschap van [illegible] ons adviseert datter op den [illegible] (bijnaer 14640: [illegible] d' Malabaren in d' rivier van Souratta groot [illegible] hadden) ende [illegible] d' 55: lasten die [illegible] van schip Rotterdam [illegible] gelevert hebben) noch 5503½ guldens goed van [illegible] partije [illegible] maer f 14402:4:0: sulcx dat soo op d' partije [illegible] daer hadde mogen gelevert worden, ten minste 50: p.c.t [illegible] ditto [illegible] soude goed van [illegible] sijn, [illegible] een goede advance ende [illegible] goederen [illegible] te vorderen is, dese jaere soo ons d' —— [illegible] commissaris (: die den 9: [illegible] met d' schepen [illegible] van —— Gamron hier [illegible] is) rapporteert, sijn d' granen in Persia extraordinaris [illegible] sulcx dat soo wij —— eenige dermaeten gesonden hadden, d' Engelsche in —— Gamron goede advance soude gerendeert hebben, d' Engelsche [illegible] dese voiagie wel naer genoomen ende [illegible] want dittos hebben met een schip [illegible] groote partije rijs boter ende olie als oock eenigen toebacq goede quantiteijt suijcker ende gommelacca dermaeten gevoert, van [illegible] is oock [illegible] fregatta St. Michiel met rijs boter, ende olie naer Gamron genavigeert, sulcx daer [illegible] minder [illegible] [illegible] —— Engelsche [illegible] op d' [illegible] —— [illegible] waeren goede advance [illegible] te doen, d' —— Engelsche president sijnde wij [illegible] voorgenegen, [illegible] quantiteijten [illegible] tot —— [illegible], ende d' selve naer Gamron gesonden, wat dittos in toecomende [illegible] voornemen sullen [illegible] den tijt ——

Wij sien wijders dat U Ed:e schrijven d' [illegible] ons advijsen [illegible] in eenige pointen voor [illegible] —— [illegible] ons [illegible] (onder correctie) dat [illegible] als den —— [illegible] sijn, [illegible] dat [illegible] door, [illegible] ons d' bevindinghe van d' goederen met [illegible] Rotterdam dermaeten gesonden te schrijven, [illegible] in d' Persiaensche monsters p.r den —— [illegible] schip aen ons sont, [illegible] ten minsten [illegible] te [illegible], daer [illegible] nochtans [illegible] (gelijck met ons [illegible] cond. bewijsen) [illegible] in advijse aen —— [illegible] ende geen occagie hebben [illegible], sonder D.r [illegible] voor gevallen sijn, van den [illegible] aen [illegible] te schrijven, is onse [illegible] D.r 't schip 't wapen van Rotterd: aen ditto geb.t wat —— [illegible] ingestelt wij hebben daer met soodanich niet gemeent als [illegible] genoomen hee[illegible] maer [illegible] wij door aen ditto [illegible] d' [illegible] goederen [illegible], is [illegible] een goeden [illegible] —— [illegible] meninghe tot des —— comp.ie best en gedient, [illegible] daernaer den coopman [illegible] door onse ordre met den commandeur Patacca [illegible] om dat d' selve van Gamron [illegible] overgebracht [illegible] noch wat strickter gheweest, d' —— [illegible] soodanich niet aen te [illegible] als off [illegible] daer met al te [illegible] in sijn qualiteijt gebracht was, —— maer te considereren [illegible] wij ditto [illegible] (alsoo [illegible] doodt [illegible] sijnde, —— ende dat ons [illegible] tot [illegible] uijt d' [illegible] met een balancquijn, naer Souratta [illegible] [illegible] niet geb.t [illegible] hadden, enfin om [illegible] te maecken (alsoo [illegible] van d' [illegible] d' [illegible] die d' —— [illegible] over ons [illegible] ons noch [illegible] [illegible] worden sullen) soo ist dat [illegible] in toecomende [illegible] volgens [illegible] —— U Ed:e ordre onse [illegible] soodanich sullen [illegible] dat d' gemelte [illegible] naer [illegible] om over ons te clagen off [illegible] te sijn hebben sal ——

[illegible] U Ed:e ordre [illegible] Francois Timmers —— ende Simon Jans tot [illegible] [illegible] ——

[illegible]

Buijten ordre gedaen schrijven, mitsgaders hoe u Ed.e overgemelte
cas om dat sij eijnden u Ed.e ordre in d' dingen al te veel geraeckt
hebben niet wel bequaem sijn, andere sustineeren dselve niet al
een van justitie doen ontvouwen, soo wegen den incoopaes gedaene
oncosten der cassilas sij, hebben wel verstaen, wij hoopen ende
willen u Ed.e wel verseeckeren soolange wij hier verscheijden dien
gelijcke betaelinghe sullen — ende soo danighe costen bedaen
in coopen: door schulden of d' dergelijcke — en ende ter bequaem
lick nijssen niet meer geschreven sullen

Ende om dat wij meede quade suspitie hadde (door dat timm[erman]
soo prodigaal — ende vergeten als quam, daer hij aen — en
boven naer Agra gereijst was) datter niet trouw ende sidert
inden incoopaes anders gehandelt was, soo hebben ons bewogen
den assistent Joan Tack — ende den marschalck ermoondas
wanneer sij naer Agra quamen te vertrecken, ordre te geven
secretelijck naerden aende cost door d' gemelte timmerm[an]
Simon Jansz gedaen, te inquireeren — ende ons d' waere
bevindinghe over te schrijven, twelck door dittos naerge-
comen — ende ons van daer in dato 9e Junij ao. passato over
geschreven hebben, hoe fraudeleuselijck door ditto timmerman in d'
procuure gehandelt was, overseeckere schrijven waer door ons be-
kandich worden wij t'eerst verset ende ~~[illegible]~~ verwikkelt waeren bedroe-
den ons datter soo danighe schelmsche frauden onder onse dienaren
zijn gepleecht, deden daer over dat deselve ondercoopman bij ons
Jansz uijt Kin niet voorder stierden om deselve fraudeleus in-
coop at, ende begeerde dat hij ons waere ende eijgentlijcke verclaringe
souden doen, hoe danich dselve inder daet in sijn werck gegaen
was, ditto heeft hem int — eerste wel, sich gelatende niet daer
van te weten, maer een dach daer naer t'sijnne hem sulcx bij
confiteerde waerder is van dese bij ons gecomen — en
heeft ons daer af soo danighe verclaringe ende opdoeninge gedaen
als wij over Cormandel in onse missive dato 21 Julij ao. passato
met d' bij gevoechde stucken u Ed.e hebben overgeschreven, dattem doen
deselve (om dat ditto adviseren daer sooveel souden moogen aen
langen der timmerman van Batavia naer t'Patria mocht commen
vertrecken) geadviseert hebben, ende dat niet en twijffelen of d' ge-
melte advisen — ende d' bij gevoechde stucken sullen u Ed.e d'
t'selve lecremnaerden tidende behandelt sijn, in voegen t'sulcx
niet vermaedes te verstaen, hoe danich daer over met timmerman
gehandelt is, naer t'aflaes vandiegh vangemelte missive dato
21 Julij over Cormandel aen u Ed.e gesonden hebben soo veel
als in ons uijtterste vermoogen geweest sij, getracht om naer
der — ende claerder bewijsen vande gemelte gepleechde frau-
den te becomen, maer wij hebben niettegenstaende geene
meer als u Ed.e door maeles geadviseert is, becomen connen
anders als dat timmerman inden vercoop vande mais ooc seer
fraudeleuselijcke gehandelt heeft, die copia van ditto missive
in dato 21 Julij — ende d' stucken of d' d' bewijsen, als mede
inductien die wij souden dien vande [illegible] frauden hebben becomen
worden u Ed.e nessens deser gesonden — dat op dat d'
fiscael hem noch grondiger vande saecke in formeere (als wij
wel geloove sijne — sonder dat genoech te doen heeft) sal
noodich sijn ditto d' brieven der schrijver 9e Junij soo vanden
Joan Tack als vanden coopman avont daervoort aen ons van
Agra tot dato gesz sijn, — ende tevoorn door hebt ende door
uijt soo danige — te vrachten heeft als hem omdsijne actie
jegens ditto te justificeeren soude connen dienen, d' gemelte
brieven sijn alle in — en brieff boeck geintituleert copije
vande incommende brieven die van verscheijde plaetsen aen
Daeram dienen sijn geschreven geconverteert, wij souden d' selve
daerbij d' noodighe — extracten wel hebben laeten trecken
doch door onse de bequaem — ende menichvuldighe occupa-
tie als om dat onse schrijvers ander werck genoech gegeven
hebben t'niet connen bij bringen soo dat verhoope u Ed.e
ons door sonaedengaende — excuseeren sall

Den ondercoopman Simon Jansz sijn goederen die bij Dien
gevonden hebben gelijck u Ed.e door maeles geschreven sijn gelaten soodra
ende daer uijt eenige die te gelde maecken conde besz
andere in een pack gesloten SIMON JANSEN

Wercken u Ed:le niet gesonden wel geraden, hebbende dito syne
plundragie die extrinck uit het schip ofte van ons niet
importeert, wederomme terlant gestelt; in voegen datter
van dittos goederen die wij hier hebben geprocedeerde ende wand
contante bij ditto bevonden t'samen gecomen is de somma
van - - - - - - . . . . . Rs: 5500: of ƒ 2953:12:

Item de goederen van ditto in den Wale bij de
andere gebracht welck pack als boven
verhaelt inde factura gestelt is hebbe
getaxeert ende bedraegen samen de
somma van . . . . Ps: 1093: Rs: 2459 of ƒ 1311:12:

Somma bedraecht samen daervoor 's
Comptoirs = meerder in onse negotie
boecken gecrediteert hebben de
somma van - - - - - . . . . Rs: 7997: of ƒ 4264: 4½

Boven dien hebben mede dittos Coopman: van sijn verdiende
maendgelden, de welcke ƒ 2602: 4: 11: monteren provisio
neelijck ingehouden ende worden u Ed:le deselve mede bij
d'ander pampieren ende documenten toegesonden
sulcx dat de ... 's Comps van Simon Jansz lijne tegen hem uyt de
ande frauden genooten heeft, sijnde voor hem selfs verleden
6626: 1: ƒ 4901: vrichtelijck betaelt is. ende t'waere
te wenschen de ... Comps van dergelijcke hoene hij hadt
gefrondeert heeft hadde gelt soo gereet becomen conn

d'gemelte Simon Jansz hebben naderhand dat hij dese fraude
bekent hadde in vrienden mischien noch een assistent onder
boecken ande (die daer op gelijck was) te bewaerten gestelt
in welcken tijt dat daer gemelt sij heeft hij bij een verhaelt
een stuck lants met indigo besaeyt ende van de volwassen
groene bladeren: 2½: man schoonen indigo tot onse groote
verwonderinge op gemaeckt, sulcx dat den selvigen inde
kennisse vanden indigo soo ervaeren is soo eenige
indigo kenders als de ... Comps noch nooyt (niemant te
nader geschrooten) in handen heeft gehadt heeft, ende dat meer
is ditto van den indigo selfs saeyen, planten, ende op bevinden
waer mee hij de ... Comps in Siam ofte om de tijt van Jac
Piacatta sonderlinge groote godsdiensten om de handen
aldaer dan ande bevorderen te laten op bevinden soude
connen profiteeren, tot sammer daervan hem (voor dese en
soo men niet anders weet) altijts veel heeft gedraegen ende
gecommitteert hij sich in soude door timmeren hebben
dan ende hem selven met d'inden ande frauden in
geraeckt heeft; ende alsoo ditto een seer goeden
indigo kender ende daerinne langen tijt op getrocken is
gewoont, soo hebben wij hem in dienst noch op hij songhelde
gebruijckt, ende ditto wanneer dan hij onder sijne
wetenande te procureeren was, alsoo wij soo seer van
veelte versien waeren naer van; onder oft persoon man
Cornelis Jansz Silvius in ditto procuree te adjudiceren
maer hem geene peningen off bevoelt van coopen te
vertrouwen gesonden, aengaende ditto hem soo ons Silvius
vandoevaere, seer getrouw ende naerstich gequeten
mitsgaders de gemelte Silvius seer versleghaft door hebt
ende aengesien de gemelte Symon Jansz hier op troost te
bevrachten dat hij van timmeren omnoselijck verledigt is, ende
ons bidt wij in sijn faveur aen u Ed:le gelieve te schrijven
een u Ed:les doch gratieelijck ende genadelijcke met hem
op Battavia gelieve te handelen aengesien hij hem voor
desen ende tot op't songhelde dat hij nu vertrecken (uyt
gesint d'ande frauden daerinne hij met timmeren
gemeen maer mer soo schuedich als timmeren gemerckt is)
verweijst ende wel gedraegen hem in sijnen dienst
getrouw gequeten ende dat hij doorn continueren op
ende wat over sijn mede d'caffieats sijn meeste gesonden
verlooren heeft, soo versoeken u Ed:les wel gratieelijck
ende genadelijck eenige met hem gelieve te handelen te meer
de ... Comps van hem in Siam ofte op de Cust
van Choromandel noch bequame uyt ~~...~~ ... groote

Diensten

Dienstich sal connen (hetelijck) U Ed.le gelieve die ons versoecken [illegible]
qualijck te duyden, want wij connen niet [illegible]
mensch anders niet als groote nadeel [illegible] hebben, wa[illegible]
dat wij hem met timmeren inde [illegible] niet [illegible]
hadde wij souden ditto niet [illegible] vaerwel [illegible] senden, mach[illegible]
hem [illegible] also sijn dienst [illegible] sijn [illegible]

[illegible] ordre die U Ed.le ons in Bengala hadde [illegible]
over Choromandel als D.r d'Heere van de [illegible] commis[illegible]
saris, nopende de procure der [illegible] [illegible]
Indigo heeft gelieven te geven, mitsgaders U Ed.le gedane
sagen ditto procure iegens d'Engelsen [illegible]
worde hebbe wel begrepen ende verstaen, d'[illegible]
voor U Ed.le daerover ordinerde te coopen sijn [illegible] ende
al te seer [illegible] [illegible] vande [illegible]
U Ed.le [illegible] daer [illegible] onse gissinghe [illegible]
[illegible], ordinarien [illegible]

Wat belanght den [illegible] Indigo onder [illegible] voorder[illegible]
te bevorderen [illegible] tot den minste prijse [illegible]
vande [illegible] te coopen, hebben wij [illegible]
in d' [illegible] gemaeckt, ende den assistent Joan Tack [illegible]
d'marcktstadt [illegible] in [illegible] dat
op [illegible] vande [illegible] ende [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] soude [illegible], [illegible] ditto [illegible]
[illegible] als de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ende [illegible]
niet meer als [illegible] ende ditto [illegible]
[illegible] van [illegible] tot [illegible]
[illegible] tot dat d' [illegible]
[illegible] ons [illegible]
[illegible] (door [illegible] Joan Tack ende [illegible]
[illegible]) [illegible] ende [illegible]
[illegible] uijt [illegible] ende dat [illegible]
[illegible] dat [illegible] den tijt [illegible] was, [illegible]
coopman [illegible] hem van Amadabath om [illegible]
[illegible] te ontfangen naer Agra [illegible], [illegible]
dat den [illegible] coopman Cornelis Van Silvius [illegible]
[illegible] naer Agra [illegible] te vertrecken in [illegible]
van [illegible] t'comptoir Amadabath [illegible]
[illegible] negotie in Amadabath waer [illegible]
soude, op dat dan d' gemelte Silvius [illegible] den coop[illegible]
man [illegible] naer Agra [illegible]
[illegible] vanden Amadabath) [illegible]
[illegible] gemelte [illegible] daer noch [illegible]
was, voorders [illegible] in Amadabath inden [illegible]
[illegible], soo hebben wij den gemelten Silvius op [illegible]
[illegible] naer Amadabath [illegible] (naer[illegible]
d' [illegible] comptoir [illegible] ende d' [illegible]
van dien [illegible]) ende den coopman [illegible]
[illegible] dat hij soo veel hem mogelijck [illegible]
aen S.r Silvius [illegible] vanden Amadabathsen [illegible]
doen, ende hem voorders van alles [illegible]
dat hij te weten [illegible] hem voorders soude [illegible]
[illegible] ende [illegible], om alles [illegible]
ordre te [illegible] ([illegible] dagen uijt [illegible]
naer Agra om den [illegible] Indigo [illegible]
voorderen, te vertrecken, ende alsoo den tijt [illegible]
[illegible] verloopen, [illegible] U Ed.le ordre [illegible]
over Choromandel [illegible] als wij [illegible]
hadden, soo hebben [illegible] d' voor [illegible]
[illegible] den coopman [illegible]) [illegible]
[illegible] op dat d' [illegible] procure [illegible]
[illegible] tot den minste [illegible]
[illegible], ende d' [illegible] ditto procure [illegible]
[illegible] soude mogen [illegible] werden
[illegible] dat hij vande Amadabath) administr[illegible]

[illegible]

Franckor aen sr. Silvius door, ende hem voordere om den
Biaensche aniel tot den billijcksten prijs te procureren
als om ooij door op den lijnwaet handel in d' Agraesche
qualiteijten te letten opt sprodisste soo door aen mogelijck
was nae Agra transporteren. —— ende hoe hij den aniel
tot sodanige swaerlen prijsen tewerven tusschen de 32: ende
tot 42: ℔ d' man becomende, als dan tot naedere ordre
tot d' qualiteijt van 100 à 200 coopen soude, ditto is dan
achtervolgens dese last den 13en October van Amadabath
nae Agra vertrocken, —— ende ons hun den 14en ditto d' Ed.
missive ordre ende advise over Cormandel ter hant ge-
comen. uijt welcke missive een extract consernneren
de d' ordre tot d' Indigo ende derden procuere door trecken
t' selve den 15: October nae Agra gesonden, —— ende ditto
dato bij in onse advijsen gerecommandeert hebben, soo hij ver-
nam dat d' —— Engelse niet naeder aniel souden alsdan (soo
hij die tusschende 40: à 45: ℔ becoomen conde den hoelen
eijsch van 200: à 300, ende soo se dierder als 40: à 42: ℔
gevraegt was als dan 100: à 200 tusschen d' 44 tot eijntelijck
49: ℔ d' man coopen, maer bij aldien hij verstaen dat d' Engelse
graech tot groote qualiteijt te coopen waeren, hadde alsdan
den aniel wel souden ende mr. deser partije aen te-
slaen d' selve hegens d' —— Engelse tot een extraordinarije
hoogen prijs opjagen soude, op dese bovenstaende advijsen
ende ordre schrijft den coopman Arent Barentsz in diverse
sijne missiven t' volgende te weeten ——

In sijn missive dato 14: 9ber A° 1636

Dat hij den 31 9ber in Biana gelangt omgh. was, ende dat al
daer d' aniel bouw doorgaens omtrent onder calamen (aende welcke
Joantaeck —— ende Mocndabaes woonen ter plaets 4000 ℔
op leverringe van aniel hadden uijtstaen) hemden wien
conden bewerken, hoonden hadde seer weijnich over over-
comble —— ende seide dat opden wechen in gecomen —
was om goet coop indigo te coopen, want op haer aenval bad
wtwt seijnden dat hij niet om indigo te coopen daergecomen
was, maer op hem d' groote antwoorden die van Joantaeck
geld op leveringhe van indigo ontfangen hadden, hoe
sij gereet waeren om haer schulden te betaelen, —— ende
dat het anders niet was aen als aen d' onse gebracht hoe
indigo in betaelinghe van ditto te ontfangen —— ende voorts
etc. ——

Naedere qualiteijt vanden Indigo vernemende verstondt
dattervontrent 8000: man Indigo in Biana ende d' om
leggende quartieren gevalt was. —— ende daer van
3000: man verkocht sijn tot 35: 36: 40: 41 ende weijnich tot
45: ℔ d' man. —— doch was noch seer —— vochtich

Den factoor van Agra was 65 Comp. ℔ wissel hadde 200: man
tot 34: ende 35: ℔ d' man —— ingecocht, welcke indigo
gedroocht sijnde tot op ontrent 46: ℔ d' man soude comen
te staen ——

Twee dagen voor sijne comste hadde sekeren moogol 100: man
om die te vervoeren tot 45: ℔ d' man aengeslagen ——

d' Kosto vanden Indigo was onder voorcooper handen
geraeckt, d' welcke die hoo wel in gewicht hebben dat
gedroocht sijnde hun op 45: à 46: ℔ sal comen te staen
ende dat ditto voorcoopers maeckten daer weijnich swaer
vickeijt in, hare vastigheijt in hebbende mits d' —— Engelse
souden aen sien van prijs, den indigo noot sleckelick hebben
ende dat die verdoemhedighet seranderers gelijck t' oder
hadden hoe geschiet is, tot 53: à 56 ℔ d' man op haer ge-
stellen, —— ende al soo oock bevonden d' Indigo vande
bouwluijden, noadvaers Joantaeck —— wende gelt ingege
daer hadde, niet minder als tot 44: à 45: ℔ d' man becoomen
conde, welcke in Indigo noch wel 1000 à 2000 man in droogte

Soude

Souden, hebben den selven tot dien [illegible] niet bovens aenslae
maer d' gemelte amilbaenders gelevert wordt, hadden in
ten dorsselen en souden aen anderen te vercoopen, — inde
d' comp.e haer a'ije geslooten beringhe, met den sulcken
dien te restitueeren. hier a'ije comen [illegible] als wert
wel voorder dat d' comp.e niet ruer stoffen [illegible]
tellen aende amidl boeren gemeen, te weten ande
als dat sij den [illegible] coopen, sool indigo gemaeckt [illegible]
in lange niet betaelt te werden, ofte in groote bancq
te vervallen, [illegible] gemaeckt wel soo hebben d'
differenten laeten indigo [illegible] uytgevoyt werd
[illegible] van ander die hadden [illegible] man meerder als
door hier, dittos dan, soo wij haer indigo soo dier niet wil
aennemen als den alsulcken pretentien te betaele
anders selven haer indigo [illegible], — inde niet d'
haer beringen met den sulcken van dien restitueeren
voorstaen mogen

Den Coopman aende Baduents is dan, siende dat haer
indigo in Byana ende daer ontrent tot soo danighe prijs
als gravitere hadden niet becomen conde, — inde dat
voortaen daer niet haeren indigo costelijcke [illegible]
door den d' selve achtervolgens sijn ordre tot 44: a 45 ℔
man vande boereluyden coopen, a'ije Byana
sonder forts inden indigo [illegible] te
vertrecken, [illegible] bij aldien vande — Engel
niet gesocht en werde, alsoo door tegenwoordich
om dien te coopen haer [illegible] den indigo en
wel tot 40: ℔ ende minder dallen soude, [illegible]
goet vant niet coopen te maecken, alsoo d' selve dat
niet conde verwoort werden, tot dat ditto
prijs te dallen [illegible]

Derick — [illegible] meede [illegible] indigo
(die bij d' onse soo ditto schrijft voor desen velegeschie
werde hem tot d' qualiteijt van 1600: man gebracht
meende die wel voor 40: R.s d' man becomen soude
maer [illegible] d' selve sonder onse ordre niet coop

D' Engels Moockelaer heeft hem doen [illegible] noch [illegible]
tallen [illegible] indigo wat onder [illegible] tot d' [illegible]
d' selve [illegible] accident hadde was d' ontwonden

Uit bovenstaende is dan [illegible] dat aende Baduents
door tegenwoordich geschreven heeft, a'ije [illegible] we
comen afmaecken hoe dat d' gemelte aende Baduents (m
jegenstaende [illegible] — Engelschen noch niet en [illegible]
dat d' mogellen oock door tegenwoordich noch niet naer den
tallen) niet mogelijck geweest sij, den Byana) ande
achtervolgens [illegible] geremitteerde ordre (: welcke
[illegible] onse [illegible] den 9.e novemb.r ditto in aqua
is) van 37: tot 40: ℔ d' man te coopen

Over dit bovenstaende hebben S.r Wollebrant Geleijns
gecommuniceert, ende met den anderen goet gevonden
[illegible] indigo [illegible] aende Baduents te antwoorden
sulcx dat den 9.e decemb.r t' onderstaende / naer aqua a
geschreven hebben te weten

Wij hebben a'ije de Missive geschreven bij de [illegible]
bij d' boereluyden ontrent d' amidl gepasseert sij, hoe de [illegible]
[illegible] niet minder als tot 44: a 45: ℔ d' man becom
cont, ende datter dan noch wel [illegible] man indigo
in vodgen d' man ontrent d'. 46 a 47 R.s soude comen te st
onses oordeels heeft de [illegible] gedaen, aengesien d' [illegible]
haer — [illegible] ordre 200 [illegible] passeeren. — inde dat d' Engel
noch niet trachten te coopen de op consideratien d' selve
dalen ende op dat d' voorcanders (siende de [illegible]
geen [illegible]) gebracht niet haer indigo worden souden, gev

amie

amel tot soo diversen Ed.s gaeden, d'E.s d'amdl [illegible] die daer naer
verbonden, maer en onse voorstrecken [illegible] te [illegible]
belast, ende aen anderen hadden aende soo dier als syde
verhoopten ende te verkeren geleegentheid hebt, [illegible] gerre
het voorders naer de [illegible] onse goede meeninge uyt
vallen dat d' voorcoopers haer bedrogen vinden. — ende dat
d' — [illegible] d'amdl om het te doen ende haer tot [illegible]
te dienen voor ontrent d' 40 ℔: off minder becoomen mach

In onse missive dato 15.e dessalo hebben wy geb.t dat de
mogollen — ende armeniers met benamen (die [illegible]
geteelt is) doorgaen. [illegible] dat wy dadelijck [illegible] souden
hebben hadden de tot d' quantiteyt van 100 [illegible] van 44: tot
49: ℔: d'man aen [illegible], als dat die naer het, d'E.s wy het toe
commende haer gantsch geen Byaen indigo naer Batavia
senden souden, wy souden als noch [illegible] in datto ende [illegible]
soo de oud met en [illegible], als dat al daer noch [illegible]
geen armeniers ende mogollen haer onder indigo [illegible]
[illegible] — [illegible] sy haer om die te coopen
[illegible] met [illegible], ende dat d' — Engelse (als voorss
verhaelt) haer oock met gaede [illegible], soo ist [illegible] dat de
oock met en verlaet, maer dat het noch wat in [illegible] d'E.s den
laetsten [illegible], alsoo de die in [illegible] naer den
[illegible] hebben, alle maer het toe commende haer [illegible] d. primo
november aen langhe [illegible] aengeslagen, wy
[illegible] soo de [illegible] mach [illegible], — ende
[illegible] (soo maer ons de tusschen d' Engelse [illegible]
soo lange [illegible] (soo maer [illegible]) wel tot ons voornemen comen sullen [illegible]

Met [illegible] goet vinden met geraeden ons engageeren
[illegible] op dat men in toecomende [illegible] wat datter
aen dien indigo te halen is, soo mochte ende (soo se de tot
een [illegible] becomen [illegible]) [illegible] vande
[illegible] tot een [illegible] te coopen —

Dit boovenstaende is d' heeren ingegaen den 9.e december
[illegible] op syn missive dato 14.e november over de [illegible]
vanden Byaen indigo [illegible] hebben, — ende datto hebt
ons naeder van Agra in syn missive dato 10.e november
[illegible] gebt te worden —

Gisteren hebben [illegible] vanden die naer [illegible] Byana
becomen daerin [illegible], hoe [illegible] mogollen 150: man indigo
tot 16: ℔: d'man gecocht hadde, [illegible] van [illegible]
dat den indigo soo [illegible] den [illegible] (daer van
[illegible] in syn brieven mede [illegible]) [illegible] voor
[illegible] soo mogollen als armeniers tot coopen aen [illegible]
[illegible] dat wy — ende d' — Engelse noot [illegible]
den indigo hebben moeten, ende [illegible] ande [illegible]
landen frequenteeren, [illegible] den mogol [illegible]
[illegible] (daer van in mijne voorige [illegible]
[illegible] noch niet [illegible], doch door [illegible]
voor [illegible] inde [illegible], soo dat soo wy
[illegible] — [illegible] te coopen, den indigo [illegible]
tot d' 50: ℔: [illegible], d' Engelse [illegible]
[illegible], maer dat [illegible]
[illegible] of [illegible] tot coopen [illegible] syn, misschien [illegible]
[illegible] syn [illegible] te [illegible] — ende den indigo [illegible]
ons op [illegible] verladen haer met [illegible] gedaen [illegible]
[illegible] bedrogen vinden —

Een ander dato 21.e [illegible] 1636 [illegible] volgende

In onse Missive vanden 14.e Couraent hebben d' [illegible] over de
indigo geschreven in [illegible], hoe [illegible]
in Byana den indigo — [illegible] ℔: [illegible] man [illegible], ende [illegible]
[illegible] noch [illegible] sal, soodat [illegible]
naer geen indigo om te sien dan over [illegible] 4: maenden [illegible]
[illegible] — ende tot [illegible] syn

[illegible]

Twelck wij ... voorschreven te verwachten hebben, want verstaen seecker mogoll geavijseert sijn, die 8: maenden uijt Ispahan geweest is, namentlijck van Ispahan tot Candahar ~~...~~ twee maenden, ~~...~~ in Candahar is hij (?) ... caffila twee maenden gebleven, om dat de Persen (sijnde een vrije natie staende onder niemants subjectie) den weg geslooten hadden, ende alsoo noch den Grooten mogoll noch den Coninck van Persia, niet sonder niet ... uijt vrese comen, hebben d' soldaten ... betaelt, ende sijn met hun goederen gepasseert, gemelte mogoll rapporteert oock dat d' caffila in Candahar ... heeft, ende dat sijn vertreck uijt Ispahan de indigo Biana van 12: tot 7: thoman gedaelt was, naerderhant ... apparent noch meerder afgeslagen sijn, des d' grooten partije (die in dien tijt van Eds: Dr vriendt ... gevoert sijn) aldaer aengelangt sullen sijn, dit sal ons ooc in ons voornemen stercken, ende doen gelooven, dat d' Armeniers ende d' mogolse coopluijden voor Persia in indigohandel niet voorgenoomen sal werden.

D' anijl boeren ende voorcoopers ~~in Biana~~ weten niet wat beduijt dat wij ons soo stil houden, daer over dat ... in contrarie met soo grooten ... ... vande ... seggen) door d' onse ingedroogt is, om haer gemoet noch meer ... , hebben aen mijn ... fallouw, ende ... aen (die verstaen 200: man tot 45: Rs. ... ende noch ... ... hem ...) ... dat ons ... den Bloock ... sullen restitueeren, of voor onse ... penningen indigo in ostagie geven, want ons den indigo tot hou ... ... niet aenstaet, wij hebben ons ... door dat ... ende ... int coopen, niet alleen ... indigo ... haer ingenaen int ... ... sal, ende ... ... maecken, ... noch ... ende noch ... dittos ... int ... tot 39 ... 40: Rs. d' man ... ... door ... drooge op 46: Rs. d' man comt te staen, ende soo ... noch ... haer houden, sal noch meerder in droogte ...

Over weinich dagen heeft seecker mogoll 4: packen indigo van seecker sijnen goeden vrunt (die d' selve int ... tot 38: Rs. gecoft hadde) overmits 1: Rs. pr. man advanco gevende, ende alle oncosten betalende, desen coopman meenden hem in goede coop ... gecoft te hebben, openende d' packen, ende d' selve naerweegende bevonden den anijl soo ingedrooght dat hem op 47 Rs. ende met alle oncosten op 50: Rs. quame te staen, in somma alsmen den ... indigo ... hant nemen will, dient wel circumspect ende voorsichtich daer inne gehandelt, want men soude somtijts meenen goeden coop indigo te hebben, ende soude contrarie ...

Uijt noch een ander dato 6en Decembr. Ao. 1636 geschreven gem: Arent Barentsen aldus:

Aengaende d' prijcke vanden indigo daer van hebben ... inde mijne vanden 14: 18: ende 24en passado gesz: seedert is in selve niet sonders geparteert, als alleenelijck dat een mogol wegen Hakiem Mattiet (?) ... genaemt ... man anijll in Biana gecoft heeft tot 45: Rs. d' man, ende niet ... als 40: ... in een man comen crijgen, sonder eenige ... ... achterteworpen, welcke costuijme nu heel vernietich is, soo dat als d' ... off t' indroogen ... op 47: a 48 sal coomen te staen.

Den 3en deses is d' Engelsz. maeckelaer ... bij mij geweest ... verclaert dat naer Biana soude gaen, niet om eenigen indigo te coopen, maer om de schulden van sijn Mr. in te vorderen

Van

van eeuen salümamets daar van 6000 ℔ pretendeeren, nevens 2000 ℔
die op sijn eijgen risico sonder ordre van d' E: president dit iaer
aan ditto tot opmaeckinge van indigo verstreckt hadde, ende
was van sin van ditto geldt offe sijn indigo te nemen, — soo die tot
een redelijcken prijs becomen conde, om temmaal d' schrijft t' offlomij
boven dat soude niet een seer coopen, om sijn woorden niet te veel te
vertrouwen hebbe aanden dienaar Jasoen in Biana gesz: dat seer
nauw op sijn doen sal letten, ende ons continuelijck adviseeren | wat
inden indigo passeert: ——— :

VE: aangename missive dato 17. novemb. is ons op den 5. couranț
wel geworden, waar uijt hebben gesien hoo VE: becommert is
daar Ed.ᵗᵉ ordre inde provincie der biannesen indigo geen effect sorten
sall: d' wijle VE: wt Joan Pieter: missive hadde verstaen d' mogollen
in Malpoura den natten indigo tot 37. ℔ gecocht hadden, ende
dat d' selve gedroocht sijnde op 49: ℔ d' man souden comen te staen:
item dattet veel mogollen ende armenisz: coopliedens die ontrent d' 350
℔ in anill te besteeden hadden, haar op de dorpen ontrent d' anill
onthielden, uijt alle t' welcke VE: conjectureerde, als wij ende d' Engelsz
daar bij quamen den indigo noch veel hooger te rijsen stont, ende
bij aldien wij geen indigo coopen, het toecoomende iaar geen naart
Patria souden connen: oversulcx VE: ons ordineert tot
quantiteijt van 100 VE te coopen: ten minsten prijs de
connen t' sij tot 44: 45: 46: 47: 48: — ende uijterlijck 49 ℔
d' man ———

Dese VE: ample ordre wel overwogen hebbende, connen ons daar
toe niet bewegen om dat het soude strijden tegen onse largo re-
scriptie in mijne 3: missiven vanden 14: 18ᵉ ende 24ᵉ passato
voor den anill handel gedaan, wij gelooven ende verseeckeren ons
VE: int gemoet gerustet, ende vande resolutie verandert sal
sijn, als gem: missiven VE: ter hant sullen gecoomen sijn:
ten ware VE: mede ons bedroeft was ons soo rijmen ordre too-
gesonden hadt, dat VE: nochtans ten besten proffijt vande
comp.ᵉ gedaan heeft, want als d' mogollen ende armeniers soo gretig
naar den indigo liepen, ende die tot soo hoogen prijs incochten
wat conden wij anders daar wt besluijten, als dat den indigo noot-
saeckelijck hooger steijgeren soude, als wij ende VE: ingesien daar
naar begonden om te sien. waar op VE: niet anders conde
resolveeren, als de voorsz: prijs ons te stellen gelijck andere coop-
lieden gecocht hebben, edoch wij sullen VE: ordre menageeren
sijnde van meeninge eer VE: antwoort op ons gem: missive
becoomen, niet een seer te coopen. ten sij voor 40: 41: a 42: ℔ de
man, ten ware van s' comp.ˢ debiteurs (om haar schulden t' ontfangen)
weijnich tot hooger prijs aan te togen. ——— :

Dat VE: schrijft bij aldien wij geen indigo coopen, t' naaste jaar
geen naart patria gaan can, t'is waar soo wij partije tot redelijck:
geen naart patria gaan can, t'is waar soo wij partije tot redelijck:
prijs hadden connen becoomen, soude daar van verseeckert geweest
sijn, ende wij d' selve tot soo een excessiven prijs is, ende daar door
tegenwoordich ongecoft blijft, soo moeten ons niet inbeelden, dat
t' naaste iaar geen indigo naart patria sal comen, behoudens:
worden, want als schoon inde maanden junio ende julio den incoop
doen, soo can d' selve den regen tijt overgebonden, ende corts daar
naar int lest van september off int begin van October van
hier gedespescheert werden, om in novemb.ʳ off December
tot Cambaija in Souratta te verschijnen, ende verkoopen d' selve

Met:

met godes hulpe in voornoemde maanden tot 40: R° weynich m[eer]
offe min coopen sullen, ende soo 't all contrarij onse meeninge
uytvalt, sal d' selve niet hooger steygeren als de 49: offe ut[terlijk]
50: R° daar mede 6: maanden intrest winnen, ende daarom b[e]
drooghen indigo becoomen sonde, wij sullent dan hier bij over de
indigo laten blijven, ende daar naar niet omsien voorde maa[nden]
Junio & iulio, ten ware merckelijck quame te dalen, maar o[p]
soo haast U schrijven aangelangt, ende uw^e: ordre toegecoom[en]
sal sijn, naar Neggapatan & Pulicatt begeven, ende sien wa[t]
daar voor U E: comp^e inde cleeden handel verrichten connen
dus verre etc^a: —

Ul^e d' heeren uyt dese drie voorstaande missiven te weten 18^e
24^e novemb^r, als den 6^e decemb^r die h^r Arent Barentsen aan [?]
heeft geschr: hebben niet anders connen conjectureeren offe [?]
off wij souden noch eyndelingen den bayaansen indigo ten naa[ste]
bij voor soodanigen prijs becoomen, als U Ed^le ons in haare miss[ive]
limiteeren te weeten, van 37: tot 40: R° — de man, te meer d[e]
voorcoopers met haren indigo sitten blijven. Ende datter door
Mogollen & d' Armeniens als door d' Engels: sonderlingh
naar den indigo niet getaalt worden. derhalven hebben wij
— coopman Arent Barentsen op d' voorgaende missiven co[n]
cerneerende d' procure van indigo t' volgende in onse missi[ve]
— dato 2^e februario geantwoort te weten: — :

Tgeen U E: in uwe missive dato 18^e & 24^e november als 6^e
decemb^r concerneerende den indigo procure schrijft, mitsgad[ers]
wat aldaar inden handel gepasseert is, hebbe alles wel
begreepen, ende voorders lange — ende omstandelijck be[?]
hooringen naar mijn bekaat ons met u E goede meeninge & in[?]
confirmeeren, te weten datmen 't anill coopen noch voor een ti[jt]
(temeer uyt u E: missiven remarqueeren ons niemant de in[?]
seer hinderlijck wesen sall) sullen uytstellen tot dat d' selvig[e]
op een laagen prijs daalt, ende tot dat d' voorcoopers ende
d' bouwlieden met de selve wat gedwongen worden, sulcx da[t]
verhoopen U E: & onse goede meeninge indeesen (soo U E: hem
maar hoe & alsleeris houdt) wel effect sortooren sall, ende
datmen eyndelingen den anill noch wel voor 40: uyterlijcken
d' man becomen sullen, alsoo u E: daar voor becomen can (ten w[are]
u E: noch merckelijcke dalinge verhoopte) moet het wel toetaste[n]
ende goede partye bemachtigen. —

Ende alsoo conjectureeren t' wel U E^mo maart off half april
vallen sal eer d' E: Wollebrant Geleynssen daar sal com[en]
aanlangen, item dat wij inden Biawaat procure seer souden [?]
achteren soo u E soo lange tot dat sijn E^e: daarcomt stille sat[?]
mede dat oock den besten tijt, om dies te procureeren passeeren [?]
wij onsen vollen eysch voor het toecoomende iaar niet becoom[en]
souden. soo ist dat wij u E: recommandeeren (gelijck in onse
voorgaande vanden 9^e passato oock gedaan hebben) als dat
inde procure derselffs al a poca (tot dat sijne E: daar com[t]
voortvaren, vinden oock geraden soo 't voor dato niet hebt geda[an]
dat u E: sich selffs in persoone opt spoedichste naar Neggepat[an]
vervoeght & ondertusschen soo lange de indigo procure, tot da[t]
d' E: Wollebrant Geleynssen daar comt, ten ware u E eenig[e]
advantagieuse coop voorviel) beruste laat etc^a: dus verre in
missive, dato 2^e ianuario: etc^a: —

Wijders:

Wijders in onse missive dato 7en januario hebbe naerder noch geamplieert
ende aen ditto t' volgende geschr. te weten: ——

Aengaende d'anill proviso wij confirmeeren bij desen t'geen wij
dies aengaende in onse iongste missive, dato 2en stantij aen UE:
geschr. te weten dat men ditto proviso noch voor een tijt off tot op den
regen tijt uitstellen sall, sulcx dat vertrouwen soo wij ons soo lange
vanden Indigo afftreckick houden, d'voorcoopers ende d'anill bouwers
wel gedwee met haer indigo sullen worden. doch waneer men
d'selve ontrent d' 40 Ro. con a 2: min offte meer becomen can
ons dunckt het dan tijt is datmen toetast —— ende d'selve be:
staet, als UE d'selve voor dien prijs becomen cont, soo mach den
vollen eijsch dorsolffs alwaert 50 Ro ende meer wel voldaen
werden. Hr Wellebrant gecommitteerde UE: dienen ooch verdacht te
sijn dat UE: over ten copia off anderhalff soo hetsterrich op den
prijs niet en staet. dat onderstuttchen den Engelsen maeckende
d'selve voor d'Engelsen aenstaet, ooch voor eerst heeft UE voor
d'Engels. maeckelaar geen noot, ick geloove ooch niet d'Engels.
president hem d'volcoomen proviso salvertrouwen, want ick
hebbe uit ditto verstaan, dat hij Mr Bornfort (waneer de
uit [illegible] comt) naer agra seijnden sall, invoegen tot conclusie
UE: met t'indigo coopen wel soo lange (ten ware UE. die ontrent
d'40: Ro. becoomen cont) mogen tardeeren tot dat d'E: Wellebr.
gecommitteerden bij UE. comt, als dan cont UE. sich met den anderen
beraden in wat forma UE best opt voordeelichste den indigo
proviso bevorderen sult, hebt altijts reecqueningen te maec=
ken, t' sij dat UE: & onse goede meeninge tot 40: Ro. con a twee
onbegrepen, Effect sorteere den heelen eijsch, & van 45: tot
49: uitterlijck 50: Ro. den halven eijsch hier t'alderwitersten pmo
november mogen becomen. UE. gelieft ooch met den anderen
verdacht te sijn d' Engels. president recht-kortlijck resolveert
is het toecomende iaer naer Engelant te vertrecken, ditto mach
met d'indigo proviso noch wat treijneeren, maer vindetinge
(als siet die niet minder becoomen can) sall op 1: a 2: Ro.
niet sien, maer trachten d'selve te coopen, om selffs sijn meesters
groote retouren toe te brengen, dus veel etc. in onse missive
dato 7en januario: ——

In dese ordre hebben wij ons doen geruijtt gestelt, mitsgaders
gedacht offte gehoopt, off wij souden den eijsch vanden bijaentsij
indigo om die aenstaen: novemb. offte december naert patria
t' seijnden voor 40: uitterlijck 42: Ro. d'man van 50 ℔ wel
becoomen hebben, maer t'is daer met in agra verde buijten
onse meeninge gegaen. want den Coopman Arent Barentsen
heeft ons in sijne missive dato 9en januario geadviseert

Dat hij den 15en februario van agra naer Danill deropen om:
d'schulden t'innen gereijst was daercoomende bevant d'selve:
Devaars haren indigo niet minder als 48 Ro. d'man begeerden
te geven, item dat ditto indigo hedoocht sijnde op 50: Ro. &
meer soude coomen te staen, dies alsoo hij d'selve voor dien prijs
niet en derffde aennemen) heeft derhalven d'anill bouwers
gelicentieert, haren anill soo dier sij conden, aen andere Coop-
lieden

Deen mierzia schrijft die van wegen d' magt. d' grooten
Mogoll aanden Turck in ambassade gesonden wert, waren 60 pa
dittos tot 46½ r°. & 2: maanden voor dato 250. dittos tot 4
44: @ 45: r°. gecocht wijders noch sijn d°. noch 140: a 150: pack
te coopen, ende deselve indigo over sinden naar basara ende turck
te voeren. ——;

Den Engelse. maackelaar hadde 50: offte 80: r° in wissel van to
ratta bekoomen, 5: packen indigo vand' coopluijden om den we
t'ogenen tot 45½ a 46 r°. ende 90: man ditto vand' Engelse
schuldenaars tot 48: r°. d' man gecoft, waar uijt d' comm
Arent Barentsen niet anders conde conijecteren, off den
Engelse comm: maackelaar moet ordre vand' Hr. president om goede
partijen indigo te coopen, gecregen hebben, ende dat hij dienvolg
met sijnen procuijre voortvaren soude, derhalven alsoo d' indigo
alreede. soo hooch gestegen was, dat den prijs deselve ...
ordre vervallen. passeerde voort d' comm: arent barentsen
overmits geen groote partijen voor de E: comp. tot een ver
draechelijcken prijs bemachtigen conde, den indigo tegens d
Engelse. maackelaar op te iagen, invoegen d°. dienvolgen
van eenen mirza sofferij op afcortinge van sijn schult 49
man indigo (die noch wel 3: seer p° man indroogen sall) tot
47 r°. d' man aangeslaagen heeft, t'welck datelijck sulcke
gerucht gaff, dat d' andere boeren anders niet als van 49
50: r°. spreken. ——

Den Engelse. maackelaar dit siende heeft mirza sofferij bij Ar
Barentsen gesonden, ende ditto laten aanseggen, dat hij cloeck
partijen & wij veele van doen hadden, dies om beijde d' Comp. g
schade te doen, Ende den indigo niet hooger op te iagen, versoch
dat arent barentsen hem naar agra souden transporteren
latende onsen viceaar offe den maackelaar tarradas in bij
wesende dat geen indigo: benoodicht waren, ende dat hij
all den indigo naar arent barentsens vertreck tot 48: r°. d'
aanslaan. & ons d' heeft overlaten soude, ditto is ooch see
op den 28. decemb. noch eens mirza sofferij bij arent barents
gecoomen seijde dat maar 100: a 150: packen van noden
hadde; d°. repeteerde wederomme, waaromme arent ba
rentsen beijde d' comp. wilde schade doen, met d' selve teg
den anderen op te iagen, vraachden wijders off genegen w
met hem een compotract aante gaan: waar op arent ba
rentsen antwoorde, soo hij hem wilde beloven dat hij d'
indigo niet hooger als 46: . wierd: 46½ r°. d' man soude
coopen, soo soude daar toe verstaan, invoegen naar voo
deliberatiens, en indeelingen met den anderen accordeerden
dat arent barentsen hem naar agra transporteeren, ende dat d
Engelsen maackelaar met den die naar tarradas op d' dorpen
blijven soude, wijders dat dittos souden indigo tot 46: a 4
r°. offte minder quame te dalen, dat alles in bijana ...

Hindoun bestaan ende laest en laest doeen souden, siet op heeft hem dan Arent Barentssen naar Agra getransporteert, ende ons van daar gesz: dat d' volgende motiven hem bewogen hebben dit contract met den Engels: maccelaar aan te gaan, te weten :—

Eerstelijck alsoo hij Arent Barentssen noch weijnich offe geen indigo gecoft hadde, ende dat soo in Biana als Hindoun maar 6: a 700: man gecoft hadde, ende dat d' Engels: maccelaar op 1. off 1½ r° soo naaw niet (?) sion en souden ditto indigo te coopen, om die tijdelijck naar Souratta te senden, wijders soo hij die cocht voor ons niet overich blijven soude als 350: packen die bij een Mogoll genaamt Godiamamets opgeslo: ten waren a onder d' 50: r° niet geven en wilde, item 25: packen in Battouwer (?) a ontrent 250: in Agra bij de voorcoopers daar van dittos weijnich tot 54: r° vercoft hadden. —:

Ten anderen bij aldien sij den indigo tegen den anderen opiaechden (?) d' voorcoopers daar inne sulcken moet scheppen, ende op d' profijten soo souden verkeerskoren (?) dat 't aenstaende jaar met coopen we: derom vroich inde weer sijn souden, waar door dan d' E: Comp:e nimmer d' eerste vruchten van desen handel soude comen ge: nieten: ende dat dittos contrarie sullen afslaeten te coopen, als op haren indigo verliesen, want den Amill hadde die V:o int eersten tot 40: a 41 r° gecoft hebben. comt haer als sij die wederom uitwegen sullen, doort indroogen tot op 50: r° a daar ontrent te costen: —:

Ten derden soo is der voorcoopers hoochheit seer groot, want in tenniere schrijnden versz: boden uit, welcke uitteronijn (?) als dat d' Engels: maccelaar partije gecoft heeft, ende dat d' mo: gollen mede seer loopen om d' selve te coopen, sulcx dat alsmen dit eijndelijck naer laet vernemen, bevint alles maar fabulen a omd' ons tot een hoogen prijs te coopen op te hitsen: sijn: door welcke versierde ende verdichte uitstroijselen, d' lichtgelovige hem abuiseeren, groote partije te coopen, ons eijgen m:ee schade doen, a anderen hem daarin niet volgen souden: —:

De vierde motive is dat d' prijs van 47: a 48: r° met d' cattagie (: die noodsaeckelijck moet gerekent worden) soodanich is dat die d' excessen (?) m:e g:te ordre 8: a 10: r° excedeert, en fin Arent Barentsz dit contract d' E: Comp:e in allen manieren voordelijck a profijtelijck geoordeelt heeft: —:

Eerstelijck dat ni—d:te tijsch (?) groot is, ende dat hij door d' extreme dierte niet heeft dorven coopen, wijders dat aldaar buijten ex: pectatie verscheijde coopluijden sijn verschenen, waar door d' Amill: niet alleenlijck tot hoogen prijs gesteigert, maar ooch hier a daar vervoert is: —:

Ten anderen souden d' voorcoopers soo dadelijck den moet niet laten vallen: a van 40: tot 46½ r° comen, offe daar souden ten minsten 20: dagen verloopen, tweeckden Engelssen maccke: den tijt soo sijn indigo dit jaar naart patria geprojecteert was, seer sort (?) soude doen vallen: —:

Ten derden soo hij die tot 46½ r° bequam, t' was profijtelijck geoordeelt, daar die op sijn eersten aencomen voor 44: a 45: r° te coopen, door dien voor indroogt —:

Ende

Ten vierden oordeelde dit contract ons int aenstaende saysoen seer voorderlijck sall weesen, want de voorcoopers alles sien dat d' Engels ende wij d' indigo parten, ende door een hant doen coopen, haer loopen op een ander tijt op d' Engels soo veel niet leggen sullen, waer door t' aenstaende saysoen inden nieuwen indigo vrij wat hooger te verwachten want groote partijen [illegible] (behalven d' noten die t' aenstaende saysoen sal gesaeyt worden) soo hoor al mackelijck bequame regen verleent, te verwachten staet, daer door den Indigo voor 30 32. r.o d' man verhoop te coopen, ende genoomen dan d' helft in [illegible] soo sal den jegenwoordigen prijs niet Excedeeren: ——.

Ten vijfden t' welck hem principalijck tot t' contract (soo hij seyt) beweecht heeft, is dat sijn ooghmerck heeft gelegt op 350. packen onder een Codia alleen berustende, welcke bij den mogoll genaemt mametz alij beecq verpant stonden. die aen gem: Codia met int begin vant geparteerde indigo saysoen 42 C r.o heeft strecken om naer d' expiratie van 6: maenden daer vooren 48 C r.o t' ontfangen, welcken tijt om die te betaelen, maer een maent resteerde, als wanneer hoorde genoot[?] haeckt sijn ditto somma op te brengen, ende t' sij dan dat d' gelende alij mamet beecq d' indigo in betalinge nam sich nam, offe dat godia ma met d' selve vercoopt. ende hem in contant betaelde, item dat wanneer dese 2. mogollen sien, d' bemercken d' Engels: ende wij. een contract met den anderen hebben, ^nengeyatn haer hoope van indigo tegens den anderen op te jaegen (gelijck t' voorleeden jaer geschiet is) ontvallen. d'een trachten om die over te nemen, ende d' ander graech om die te vercoopen sijn sonde. sulcx ditto dan meynde te trachten d' 350: packen, tot soo civielen prijs alst mogelijck was in sijn gewelt te crijgen, invoegen d' overiaerigen indigo dan [illegible] hoe genoech soude stijgeren, ende dat d' Engels: maeckelaer d' resteerende totte hij die begeerde tot een extreme hoogen prijs ^sal moeten coopen: ——

Dit is dan t' geene arent barentsen ons deuter tijt (noopende t' contract dat hij met d' Engelsen gemaeckt hadde, ende d' consideratiens waeromme t' geschiet sij) geschreven heeft, t' welck goet gevonden hebbe in dese missive wat langer t' inseereren, ende op dat U E d.le naeder mogen verstaen. ~~[illegible]~~ ^wat veranderinge den Amil hande in een corten tijt gebleven is, ~~[illegible]~~ naer dat gem: contract met d' Engels: maeckelaer gemaeckt was geschiet sij, sullen hier onder voorders verhalen arent Barentsen, schrijft int vervolch van ditto missive daer over t' volgende te weten: ——.

Dn: agra coomende hebbe dadelijck den maeckelaer moondaes Cassidas den Factoor van Virgewora gesonden, om t' onderstaen hoe veel gelt in wissel d' Engels: maeckelaer bequamen hadde, item te vernemen off geinclinoert was groote partijen aen te staen: ——

Het bonwaldas verstonden hoe een maent geleeden brieven uijt soiratta van sijn soon bequamen hadde, daer in schrijft d' Engels president van sijn soon 25 C r.o aen wissel begeert hadde, ende nu voor 10: a 12: dagen in een ander brieff daer advijseert d' president d' selve wederomme afgeschreven ^geschreven heeft: ——.

Het Cassidas vernamen hoe d' Engels: maeckelaer in alles meer als 30 C r.o in wissel bequamen, ende daer van 10 C r. die aen hem schuldich was betaelt heeft, item dat [illegible] morgen sijn, maer 100: packen indigo coopen soude, ende dat al

voor

voor particulier, te weten 40: packen voor M.r Fromme Lingh, 40
V.o voor M.r Ungeltien maeckelaer Choit, ende 20: voor wijnicit hier
gewesen maeckelaer inamudabat. Ftr.o wijders:

Hier voren hebbe verhaelt vant contract met d' Engelsch: maeckelaer
aengegaan, doch 't selve heeft niet langer geduirt als 8: dagen in;
weecken tijt verscheide mogollen coomende uit t' leger vanden co-
ninck hier in Biana geprosenteert hebben, daar door d' marckt
vanden indigo weder gestut is, overslecx ditto: maeckelaer bemerkende
dat sijnentwille verliep. ende tot onsen gerieden prijs niet konde coomen
heeft betrachtet moorder te bedieden, waar door ons contract weder
geannulleert is, ende d.o maeckelaar partije tot 40: R.o gecoft
heeft. d' welcke als vooren verhaelt met d' laetaste B indrogen
op 50 R.o sal coomen te staan: —:

Tot dato hebbe niet vernomen eenich geit moorder als d' 30 C R.o de:
coomen heeft, ende eertijdts persisteert daar bij niet meer als
100: a 150: packen coopen sall, waar door niet can geraden vinden
eenige voor V.E.: comp.e tot hoogen prijs aan te staan. ende tegen
hem op te jaagen, 't welck met cleene quantiteijten niet wel:
can geschieden, als niet verseeckert V.' Engelsch: tot veel grooter
partijen geinclineert sijn: —:

D' voorcoopers in Agra vertoonen iegenwoordich met cleene partij
tot 54 R.o d'man wel verstaande V.E. intollagie daar in gereeckt:
Mijn is voorde waarheit verteelt, hoe een Beniaan 6: packen indigo
weeck 10: a 12: dagen voor mijn eerste aenlangen in Biana
tot 41: R.o d'man gecoft hadde. d' selve tot 54: R.o gevent, ende daar
enboven 25 R.o op gem: 6: packen verlooren heeft, ende dat overmits
t' groot onderwicht door 't indrogen geauseert, waar uit men:
leeren mach inde practijke vanden nieuwen indigo weecken in te
te handelen, dit hende ons doen gelooven t' onderwicht (dat V.E.:
op timmerens packen bevonden heeft) ingedroocht te sijn: —

Hoe wel van onse goede hoop (omden indigo tot een civielen prijs
te becoomen) schijnen versteecken te sijn, soo geven den moet
noch niet verlooren, om voor onse E.E. M.rs retoir van indigo
tegent aenstaande iaar te versorgen. & sijn voornemens
(indien Godt almachtich ons gesontheit verleent) aenstaande
regentijt soo lange den oost vanden indigo duirt ons in Biana
& d' omliggende dorpen te verhouden. & vande boeren selver met
cleene partijen te coopen, want staat te hopen. d' voorcoopers niet
meer cours beginnen sullen, als dit iaar gedaan hebben, ende
genomen die tot 32: a 34 R.o getruckt voorleeden saisoen (hoe
wel hoope is van beter coop) incoopen soo sal niet moorder
coomen te costen, als tegenwoordich ingecoft wert, gelijck voor
mede verhaelt hebben, die vele in acent haerentrens missive
dato 9.e Februario: etc.a —:

Wt alle d' welcke niet anders afmeeten, ende conjecturen coomen
als dat W.E.lo ordre ingeenendeele op verde naer effect sorteeren
sal: wat veranderinge dattet voorders naer dato daer ymo geschiet
sij, sall V.E.lo uit deese volgende extracten gelieven te hooren:
inditto missive dato 19.e Januario schrijft V.e daar van aldus:

Tegenw. V.E.: wegen d' practike vanden Biaansen aniil op d' ontf
vanden 14.e is antwoordende hebbe geremarcqueert, t' secreet is
in die negotie inceerten tijt binnen d' exportatie van een hedere

grote:

groote veranderinge gevallen, ende dat door 't presenteeren van eenige
mogollen die verstcende pattrien tot 48: ende 49 r.o d'man gecocht
hebben, wt Biana wert ons door den dienaar Tarradas geschr. dat de
Engelsch: maackelaar 130: packen tot 48: r.o d'man gecocht hadde, ende
ende niet vernomen naer meerder tracte soo deden maeckelaars
met d' 130: packen offte 200 opgekocht sullen naer overslach noch
ontrent 700 packen overich blijven, ende dat bij d' voorcoopers
die d' selve voor eerst op hooge prijs sullen houden, soo dat noot-
saeckelijck t' inkoop Comps inne achten moeten, op hope
door tot lager prijs comen sall; etc.a ende in sijn jongste missive dato
4.en maert schrijft ditto aldus: —

Quinte: missive vanden 2.e Januario confirmeert U E.: op diverse
onse adviesen, 't geene aengaende d' indigo practicque in UE.: jongste
vanden 2.d ditto ons geschr. hebt te weten dat men de practicque noch
voor een tijt uitstellen soude, ende ons soo lange afkeerich vande
indigo houden, op dat onder tusschen d' [illegible] bouwers, ende de
coopers wat gedwee met d' selve worden, ende die tot civielder
prijs becomen mochten, dit selve wierde bij ons doenmaels
raetsaem geoordeelt, maer d' conjunctie des tijts, doet wat
veranderinge naer hant indien landes buiten expectatie
gevallen is als U E. wt d' onse vanden 9: ende 19.e januario sal
hebben, ende 't gevolch 't seedert dien in de selve gepasseert sijn
U Ed.: wt 't volgende verstaan: —

In gem: missive schrijft U E.: dat niet en gelooft d' Engelsch: president
d' volcomen practicque van sijnen indigo maeckelaar vertrouwen sal, maer
dat hij als U E. wt ditto verstaen heeft Mr. Boornfort (soo van
van agra retourneert) herwaerts aen sal senden, waerdoor dat voor
comptoir d' Engelsch: hier in agra geen groote partije gemaeckt
sullen: waerop tot conclusie U E. ordineert dat wij met den coop
derselver wel mogen tardeeren tot d' compste van U E.: vollen
eloquntien ende dat dan soodanige reeckeningen met Den…
derente maecken hebben: dat altijt d' E. compe tot retour toe
mende jaer eenigen indigo 't sij dan tot 40: r.o (van a twee ont…
grewen) den hoeken vulles, off hooffte op 49 a 50: r.o den koeren
eijses becomen mach. item dat verdacht mogen sijn d' Engelsch:
president heeckerlijck geresolveert is t' aenstaande jaar geen…
naer Engelant te versenden, dat ditto met d' indigo practicque noch
wat treck hebben mach, maer bijnde tingen op een twee a 3: r.o
p.r man niet sien sal d' selve te coopen. om sijn mees groote…
toe te brengen, hierop sal U E. gelieven te verstaan, dat d' Eng.
maeckelaar soo voor als naer mijn vertreck naer Agra
1076: man indigo van diverse prijsen ende sorteringen na…
In Biana ende d'omleggende quartieren tot 47: 48: a 49 r.o d'man
tot d' quantiteit van . . . . 652: man
In agra [illegible] oogies goet off van ouderkeyvir tot 43: ende
44 ½ r.o d' quantiteit van . . . . . . 304: man
In agra van sintocalaal tot 47 ½ r.o welcke mitsgaders
sijn Mr. voor biaansen indigo in reeckeninge
brengen sal, doch naer wt onsen maeckelaar
verstaan hebbe ⅔ biaans ende ⅓ gordijs off van ouwerde
rivier onder den anderen gemengt sijn d' quantiteit van . . 120: man

Somma: soo dat d' Engelsch: maeckelaar tot dato ingecocht heeft 1076: man

Verschey…

verteerende Mogollen welcke met de caffila uyt Persia naer
mijn vertreck hier aengelangt sijn, hebben oock ontrent d' 150
packen, ofte 600 man gorgies goet tot 43 @ 44 ½ r.o soo dat
gelijck uyt den makelaer vernomen hebben bevinde niet meer
te resteeren, als d' 350 packen bij Godia Amet, besonnen indigo
ontrent Biana geteelt. Ende onder d' voorcoopers in Agra noch
ontrent d' 200 packen, Bianas als Mewaats, sijnde t'saemen
550 packen, ende geen meer, ten ware bij d' voorcoopers in Bi-
ana Hindoun etc.a noch 100 à 150 man gebleven was die d' selve
(om d' makelaerdije voor d' conninginne te ontgaen) gesloten
houden tot dat vercocht is, ende is oock voorder waerheijt aengedient
hoe den Engelsch makelaer cort naer mijn vertreck naer nogen-
voor 100 packen uyt voors: partije van Godia Amet 52 r.o p.r
man geboden heeft, doch ditto heeft de partije niet breecken maer
in een coop vercoopen willen.

T sij dan hoe het sij, om van retour voor het toecoomende jaer versorcht
te sijn (soo den nieuwen indigo wat spade voorquam) vinden
geraden met den incoop der selver niet langer te tardeeren, want
met d' compste van d' E: Welcoomst gelosseert, sullen d' voorcoo-
pers wederomme nieuwe moet scheppen, ende d' wijl d' resteerende
quantiteyt cleijn is, sal eenige crijtings veroorsaecken, ten anderen
sijn niet versekert off d' Engelsch makelaer (soo voor d'
packen van Godia gelt geboden heeft) t' selve d' Engelsch president
niet geadviseert heeft, ende licentie becomt d' gantse partije aen:
te slaen, soo dat geraetsaem hebbe d' partije van Godia met h:
te bestaen: soo die tot 49 à 50 r.o becomen can, ...m... gevr
onse ordre effect sorteeren mach.

Wij hebben dese rescriptie van den quantiteyt indigo soo largo gem.t
(hoopen niet U E d.le t'qualijck duijden sullen) op dat U E d.le
naerkeurich soude mogen sien, watter van tijt tot tijt inden lande
gepasseert sij, item dat niet jegenstaande d' Engelsch @ wij ons
heel gehouden, @ den indigo in prijs niet jegens den anderen opge-
jaecht hebben, d' selve echter door d' Mogollen ende d' Armeniers
(op weinich naer) tot 46: 47: 48: 49: 50: 52: @ oock tot 54 r.o
d' man gecocht is. Suppliceren U E d.le daer uyt wel connen afmeeten
om dat wij ons aen U E d.le ordre van 37 tot 40 r.o d' man te coopen
binden t' desen jaere onmogelijck geweest sij (soo metten d' anill
cattenat gecocht hebben) d' selvige tot d' gem: prijs te procureren,
wij hebben ons noch verstout (op consideratiën U E d.le in haer
missive dato 21.e julio schrijven: Francoijs Timmerck heeft
ter eerster instantie int procureeren vanden Bianasch
indigo, redres wel sijnde vrij gedaen coopende van 40:
tot 48¾ r.o d' man. R.a Jeremie Barentsen ordre te geven U E d.le
prijsen te excedeeren, ende dat soo hij d' anill voor U E d.le gelimi-
teerde prijsen niet becomen conde @ vermerckte anderen diverse
cochten (op dat wij om het toecoomende jaer voor retour te dienen
wat niet den heelen ten minsten den halven vijstich becomen
macht) den halven vijstich desselfs van 45: tot 49: uytterlijck
50 r.o te coopen. Hetter gelijckt niet heeft willen wesen
wij d' selve voor d' een prijs hebben connen becoomen, watter noch
inde 350 packen die onder Godia met berusten, sal gedaen
worden, staet ons t' sijner tijt te vernemen, soo die met

bemachtigen

bemachtigen ist geschaapen van hier het toecomende saisoen mit een pack indigo biana naart patria sal connen [illegible] [illegible]souden worden
Ued. gelieven naar desen ons haer ordre nopende [illegible]n pri[illegible] wat largér te stellen, off ten naesten bij te schrijven voor wat prijs wij d' selve coopen off laten sullen, want alsoo aan desen handel veel dependeert, ende dat wij voor ons oogen sien d' mogolls d'Armeniers ende d' Engelsche haer niet ontsien d' selve marckt gan[illegible] te coopen, ist dat ons grootelijcx over d' prijsen om haer daer in na te volgen becommert vinden Ued. gelieven te verthonnen of het al dat haer Ed. ons haer ordre wat amplee (?) door, d' selve bij ons behoorlijck tot s'comp. besten sal gemenageert worden: —

Daer wort in agra bij veelen gesustineert, door dien der t' verleeden jaer veel neijwerts gelant is: dit jaer daer oock veel sijn gevallen ende daer toe noch veel moeijten sal gesaeijt worden, item datter t' aenstaende saisoen in d' agraese quartieren groote quantiteit indigo sal te becoomen sijn, wij sijn voornemens soo 't inden prijs eenichsints sucomt, d' onse ordre onde last te geeven (om sulcx op 't voordeelichste uit d' handen van d' ambachtsboeren te coopen) datse met d' procure des soeckes wat vroege in de dorpen in de weer sijn. Ende om deese procure te bevorderen sal 't noodich sijn (alsoo Arent Barentsen sich om d' silveren te procuren noodtwendich apparentelijck int vorgedachte ende lieve quartieren sal moeten onthouden) d' Ed. Woelbrant gelieve comende maanden september, october ende november op d' ambachten dorpen onthoudt. Invougen ditto hem dan van agra niet sal transporteeren can, doch wat wij noch in desen voornoemden sullen daer van connen Ued. geen prompt advis geeven, sullen oock sijne adviesen hoedanich t' selve gestaect is afwachten ende ons dan naer tijts [illegible] elegentheit reguleeren. Hier mede hebben wij dan voor dees tijt genouch vande agraese ambachts handel getracteert. Sullen nu in ordre vervolgen, wattet inden sterf[illegible] [illegible] gepasseert sij: —

Wat in ditto procure tot dato dat d' schepen Aemilia ende Vroll[illegible] seijer naert patria vertrocken geschiet is, mitsgaders wat goede apparentien om Ued. eenich off meer ten naesten bij tot een verdraechelijcken prijs te becoomen sich vertoonden, sal Ued. uit onse missiven per d. schepen aan d' Ed. Heeren majores gesch[illegible] welcke verstaan Ued. van Choromandel den 10 Februario [illegible] jaers wesende gesonden sijn) hebben connen beoogen, in dit negotie, is naer dato groote veranderinge geschiet, want in plaats dat eenige dalinge inden prijs verhoopte, ende men d' selve van kaeckslaemer hant te procureren, is in prijs verhooct, ende wij sijn gedrongen geworst, ons niet ditto procure meer daer te houden, als wel onse meeninge gewe[illegible] was: —

D' Engelsen die schijnt oock wel hebben geweeten den sich soo deur in Europa dicker als den Bramanen vercocht werde, ende contrarie als den Bramanen was, item dat d' selve hier beter coop als een [illegible] hen becoomen conde, hebben (op dat sij groote partije d' selve becoomen ende d' selve desen jare voor retour naer Engelant [illegible] den souden) getracht groote partije te bemachtigen. Ende haer procure bedecktelijck te bevorderen (op dat wij niet en souden [illegible]

deuthe[illegible]

denken sij in sirchees offe ammadabath eenigen indigo procureerden, h:
hebben door een vreemde stratagema een beniaan genaemt Veeuwsu
Betseraas (d' welcke sij eerst aangetrocken offe voor desen in dienst
gebruijckt hadden) uitgemaeckt, & den selvigen (sonder haer
voorders daer mede te bemoeijen, off datter iemant van d' haer bij
present was, off door d' haer in ammadabath off in sirchees
naer indigo te coopen getracht off gehaelt werde) h: W: haer volcomen
procure bevolen ende toebetrouwt, invougen d' beniaan, soo hier
ende daer all groote partije bemachtichde, eer d'onse dachten
t' voor d' Engelsen was, maer meenden hij mogte een d' ringe quantit
coopt, om die naer persia te senden, (precurando) echter naerder vernemende
dat ditto 10 a 15 mijlen int ronde alles aensochte, wat hem voorqu'am
aen tot d' indigo die noch watt inde cuijpen stont (welcke men niet
weeten conde, hoedanich die uitvallen sonde) & meerder part ij-
coopt, als sijn middelen waren, wierde hem niet en ontsach den indigo
van 29 tot 33 r° d' man te coopen, heeft het bij Sr Wolkerant ge-
[illegible] & cornelis iansen [illegible] van vroom bedencken gedaen
& alsoo sij oogenschijnelijck sagen dat hier door onse concurenten om
den meesten deel vanden indigo voor d' E: comp° te bemachti-
gen gebrocken waren, item dat soo sij desen Veeuwsu Betseraas
in sijnen [illegible] incoop lieten voortvaren, datter eijndelingh
voor ons niet veel te bekomen wesen sonde, hebben ons daer van
tijdelijcke advertentie gedaen, ende met eenen ordre versocht,
hoe sij haer gedragen souden, om mede quantiteijt te becomen,
& meerder als den beraemden prijs te betalen gedraegen souden
want sij die sonder onse ordre tot 32 r° niet coopen dorsten, over
dese saecke vonden ons niet weijnich becommert & souden (aange-
sien UE dto ordre maer van 20 a 25 r° d' man (sprekende) seer [illegible]
[illegible] hoogeren last als tot 29 r° werckelijck 30 r° d' man te
coopen gegeven, eijndelinge bedenckende ende overleggende
UE dto schrijven den sircheesen indigo int patria t' pont 63½ st°
contant, ende d' biaanssen op 27 maanden rabat maer voor
49½ stuijvers was vercocht dacht t' ons noch proffijtelijck was den sir-
cheesen d' man van 36 lb voor 33 als d' agraase (die niet minder als
ontrent d' 50 r° becomen conden) d' man van 50 lb voor 48 r° te
coopen, want wij maeckten dese calcula: dat 1½ man sircheese een man
agrabaeij van 50 lb maeckten d' welcke men in agra niet minder
als voor 48 r° becomen conde, ende dat soo wij den sircheesen,
voor 32 r° cochten d' anderhalff man sircheese (sijnde een man
agrabaeij) mede niet meer als 48 r° soude comen te costen, dan soo
hadden noch aente mercken, ende in consideratie te neemen,
dat den sircheesen int patria (t' rabat & dat die 4¼ stuijvers dierder
als d' biaanssen vercocht worde, gereeckent) 26½ p° c° dierder
als d' biaanssen gedebiteert worde, boven dien datter noch dese diffe-
rentie tusschen den sircheesen ende biaanssen sij, men de
biaanssen om die van agra tot souratta te brengen, wel drie maal
soo veel oncosten van vrachten & anders als den sircheesen (die maer
van ammadabath tot souratte gebracht wert) supporteren moet,
t' voorverstaende alles large overwogen hebbende, hebben ons
verstout om d' Engelsch: geen voordeel te laeten genieten, alsoo
om dat een meerendeel vanden sircheesen indigo niet alleene
ind' Engelsen haer handen vervallen soude, d' onse mede te [illegible]
liveren, alle den indigo die sij becomen offe bemachtigen conden, soo

item

34

d'selve niet minder coude coopen tot 31: 32: en uijterst 33: R[o] d' man aen te slaen, gevende d' Engelsen soo weijnich voordeel, ende lietende haer soo weijnich indigo genieten, als haer eenichsints doenelijck was, eer dese onse ordre a[l] Ammadabat aenlangde was s[r] Wollebrant Geleijnssen al naer Agra vertrocken, en s[r] Jurevis hadde ondertusschen op onse approbatie ontrent d' 200: packen becoopt, d' welcke onse ordre becomende ontfangen, voorders sijnde wijk met d' ordre d' [illegible] menageeren. Ende goede partije te bemachtigen seer wel gedaan heeft, hebbende soo voor als naer d' furie van d' nieuwe Bettoraes 1000: packen ofte 3986: man schoonen Sirches nieuwen indigo tot d' volgende prijsen voor d' E. comp[e]. genegotieert heeft te weten:

1000: man 28 1/4 ca. tot 31: R[o] d' man:
625: man 38: ceer tot 30: R[o] d' man:
745: man 21 1/2 ceer tot 28 1/32 R[o] d' man:
1614: man 26 3/4 ceer tot 27 13/16 R[o] d' man

t'saemen 3986: man 34 1/2 ceer off 143527 lb indigo Sirchesse welcke comt met alle oncosten tot inde schepen te costen d' somma van . . . . ƒ 156542: 19:

De Engelsen hebben in alles soo vanden nieuwen als den ouden indigo d' volgende quantiteijt (d' welcke sij nu ontrent 8: a 9 d[e] April met hun schip d' Blessem van hier naert patria sullen senden) voor wij ons daer aff informeeren connen, genegotieert te weten

150: packen oude, daer van in onse missive aen heeren maiores dato 2[e] december gesz: vermaent hebben tot 32: R[o] d' man [illegible]
200: packens vitte van Mona dichtio (waer van oock in voorn: missive vermaen gemaeckt is) d'een door d'ander soo goet als quaet tot 32: enige seggen 33 R[o] d' man:
660 packen off daer ontrent vanden nieuwen door Bettoraes seer ongerechtvoort soo goet als quaet, eenige seer nat en voor van 29: tot 33: R[o] d' man genegotieert !

Saemen 1010: packen niet perfect wetende hoe veel man d' selve inhouden

Naer ons s[r] Jurevis rapporteert, soo berusten noch in Ammadabat ontrent d' 150: off 200: packen, ende hier in Souratta naer wij daer aff informeeren connen ontrent d' 50: a 60: vitten, die in den Sirchesen Indigo t'uijtgesocht weijnige slechten offe [illegible] t'welck een soorte van indigo is die niet en water drijft off [illegible] dieder voorhanden is, wij sullen als door schepen vertrocken sijn sien en onderstaen, off wij d' selvige tot een redel: prijs becomen

Uijt t'bovenstaande sullen UE. connen hooren watter inde Sirchessen indigo uijtgesocht weijnige slechten offe [illegible] hegge, gepasseert sij. mitsgaders hoe d' Engelsen alsoo seer wij getracht hebben den Sirchesen aell voor [illegible] preferenen: en dat hadden sij daer toe connen commen [illegible] en souden hebben ontsien d' gantse partije dieder dit jaer [illegible] is te coopen, [illegible] alsoo d' Engelsen haer niet en ontsi[en] en daer in resoluter sijn als wij, den aell een dierten [illegible] gants geen apparentie geweest sij in plaetse van 150 [illegible] off 300 [illegible] Sirchessen indigo off wel d' gantse partije te [illegible] en d' selve d' Engelsen t'eenemael te onthouden, met d' selve

ha

haar op te iagen, sien oock geen apparentie t'met cleene partye tot den hoogen prijs aen te slaen alsmen daer op niet en vervolcht gescheiden can, d' Guzeratt: president tracht alsoo seer d' selve ons aff ende wijse hemdoen te houden, oock mede ons d' selve t'onthouden, ende alsoo hij daer over niet seer wel genoecht is, om dat UEd:e daer toe niet connen verstaen, met hun in eigen over d' pretense vande indigo een contract aen te gaen, soo segt (in discours sijnde) indigo ick coop oock, sit ie: still: ick sitt oock wee vont vet, coopt hij: indigo ick coop oock, sit hij: still, geeft hij: 30: ick geeff 32: ende doet hij: gelt op geveringe vet, ick sall haer den k.o off 2: p.x man meerder geeven, ende voor mij Comp.a soo wel als hij voerde nu door haer competentie van indigo becoomen, doch ick segge liever wij moeten anderendaer in verdraegen conde'n, dat men des anders nadeel soo seer niet en sochten, ende niet ommoedich d' meerder ende benianen t'gelt inden borse iaechden. Duschen ditto wel om een comptract met den anders aen te gaen genegen is, wij sullen ons daer met niet inlaaten voor ende aleer daertoe ordre van UEd:e becoomen, UEd:e connen dese saecke oorbaarder in deliberatie trecken, t'is seecker soo lange wij dus tegen den anderen woelen, den indigo van iaer tot iaer noch op hooger prijs stijgeren sal ende staat te duchten dat nu tot 32: a 33: k.o geloff, den prijs toecoomende iaer naer d' 40 k.o rijcken offte stijgen sal, wat UEd:e ons dan p.x den naaste ten inde een geliefft t'ordonneeren, sal bij ons met alle naarstichheijt ende diligentie naergecoomen worde'n:

Om den nieuwen indigo soo vroege te coopen, dat d' selve int iongste van november lade staan december van hier naert Batavia can gesonden worden, is niet wel mogelick, want de den meesten tijt niet voor ianuario opgemaeckt, ende in februario droogh ende leverbaar om te ontfangen is, t' verleeden iaer is t' eerste wat root vroegh rijp geweest, soodat in december, ende noch vrij wat vette goede partye soude connen hebben becomen soo ons aan d' vorstichheijt ende d' prijs, niet alte seer gestoort en hadde:

Om den nieuwen indigo te coopen, ende d' selve droogh sijnde dat hae tot retour naar Europa te senden, daer over hebben UEd: Guzeratt: op ons een groot voordeel, doordien wij gemeenlijck oude schepen sonder den nieuwen indigo in december naer nederlant, ende sij d' haer met den nieuwen indigo in maert offte April naer Engelant senden, daer door sij ten naasten bij een hebbe haer interest winnen: ~~[illegible]~~ Invoegen den indigo wel 2: a 3: k.o dierder als wij betalen mogen:

Den sichteesten anil in ronde bollen van d' agratasse ma niere opgemaeckt, ende p.x t' Zeepaart aan UEd:e gesonden, is niet door onse ordre soodanich gemaeckt, maar wij hebben die soodanich bij de boerenluijden gevonden, ende d' selve gecocht, ditto boerenluij den hebben deesen indigo gemaeckt omdatse voor agratasse verschreven, ende sij daer met de tolle dieder doen tvertrek van watsooren, ende sij daer met de toll dieder door t vertrek van sichteesten genomen worde ontgaan souden, wij sullen achtervolgens UEd:e ordre geen meer dergel: indigo coopen voor ende aleer over desen van UEd:e Heeren maiores antwoort overle ende bevindinge becomen, soo niet beseckroomt waren geweest deser en koopen, soude dit iaer wel 400: packen van ditto soorte voor ontrent 19: a 20: k.o becoomen hebben ende advijs

Wat

Wat quantiteijt cleeden, salpeeter, Cattoen garen, Borax & segellack UE
ordonneeren men jaerlijcx voort patria in tijts int beginnende saisoen
inden besten tijt procureeren sal, Ende dat hoe onse aan Comptanten
manqueert a deposito lichten sullen, hebbe sulcx bereijts uijt UE dito missive
becoest, uijt onse missive dato 23 Junio over Stormandoe aan UEd.le geb
sall UE d.to connen bemerckt hebben, soo niet ordre te geven d' uijtwaten
voort patria te procureeren, als in tijts ende voor henen geweest sijn, Ende
verders uijt onse missiven p.r 't schip de Swol & d' primos Amelia aan
de Heeren maioores geaddresseert, voorders hebben connen sien wa
quantiteijt daer van met de com: schepen naert Patria geschonden
item tot vele andere plaetsen vande Ed: Heeren maioores te oort connen
mitsgaders waert aan gebracht heeft, van soodanigen quantiteijt als
daer acht haerstbeden ontfanghen niet becomen. Ende voorders wat
beginninge voor het toecomende gedaen hebben: ——:

Ende op datter voor het toecomende ^Junie^ aan haer bo.ven dijtes niet manq
ueren sal, soo hebbe seer vroege aangesien van de lijvekens der breede
baftas soo voort patria als d' suijt, als oock mede d' smalle d.os uijt
dese gouseratse quartieren niet becomen connen & dat d' baftas
In negerpoir & Cierebat (niet tegenstaande d' groote onlusten die
daer op onder vandaer herwaerts te brengen supporteert) noch te
civielder prijs als hier in de gouseratta te weten, soo in boirkatta
hart Broots ha Brodera & amnadabats genegotieert worden, de
coopman Arent Barentsen in agra aangeschr: dat hij tidelijck met de
provincie besselfto, soo wel voort patria als wel voorde suijt, sonder na
de compste van s.r wollebrant geleijnssen te wachten voort van
souden, want soo ditto hem daer inne soo lange still hielt tot dat
lebrant geleijnssen in agra aanlangde (twelck niet voor halff
maert soude connen geschieden) soo soude het soodanich gaan dat
d' E.: Heeren maioores voor toecomende jaer niet eenige agraase baft
tot retour te senden niet souden connen dienen, ende voor Batav
oock weijnich becomen hebben, daer nu en contrarie vercoopen
dijtes niet en sal manqueeren, oock soo vertrouwen Arent Barents
sijn devoir daerinne (overmits is hij inden tijt van handel we
varen is. ende hem d' moeyten vant weven & verven niet en ont
nors en laat verdrieten) behoorlijck quijten, mitsgaders UE com
daer inne goede diensten bewijsen, wijders als d' E. wollebran
geleijnssen agra aanlanght, hem in alles adsisteeren sall. wij ma
ken dan rekeninge tegen aanstaande December om tot retour
voort patria te senden: gereet te hebben dese volgende sorti
ringe te weeten: ——:

9000: st.x: witte breede baftas:
4000: a 4500: stucx swarte d.itos
5000: st.x: witte smalle dittos:
2000: a 2500: st.x: swarte smalle dittos:
500: stucx: semianen: &
500: stucx: ambertis item
400: balen Cattoen garen:
200 @ ll geraffineerden salpeeter:
soo veel indigo sircheer buyten geen d' ... gaet als becomen connen. oock mede
350: a 400: packen indigo biana hoe d' onse die voor 40: R.o d' man connen procureeren, ende hier aff niet geen soeckende

600: El borax om die te procureren hebbe ordre naer agra gegeven —:

1000: a 200: El fijn segellack:

eenige droogijen daer op dat den drogist oordeelt dat int patria jets remerkabels soude connen geavanceert worden

soo veel cattoen als tusschen d' fonten van de packen stouwen connen. —:

Is meeste dat ons becommert is hoe U E. d'te anderinaet ordonneeren d' vaderlantse retouren schepen half november van hier over persia naert patria vertrecken moeten, d' goederen van agra hier niet wel soo vroech sullen connen aenlangen, want de regentijt houdt in d' agraesse quartieren eerst p'mo october op, duirt oock somtijts wel langer & vordert hebt sijn om vanden regen nat te worden) groot bederft ende schade lijden) als p'mo octob'a connende lijwaten niet van agra gesonden worden als dan alsoo die tijt van agra gedeurt hout worden, hebben alst twee dies overcomsten 2: maenden & 10: a 15: dagen werck eer daer mede hier aenlangen connen, & somtijts valt het oock wel op de 3 m'de uit, invoegen t' niet wel mogelijck is d' goederen half off ultimo november van agra hier aenlangen connen off d' selve moeten in de regentijt vandaer ... verweckt worden, om dan d' saecke soodanich te beleyden dat U E. d'te ordre, om de schepen 15: a 25: off ultimo november van hier naer t' patria te senden effect sorteere hebbe aen den coopman arent barentsen gesz: haer int volle... ...schreven mondelinge ...gecommandeert, dat wat lijwaten sij ultimo maert off half april gereet hadden, d' selve t' sij rouw gevermt off gebleecht, off soodanich als sij mochte wesen, ons dittos op die tijt herwaerts senden souden, op datse hier voorden tijt van regen aenlangen, wij d' rouwe verwen, bleecken & opboreijden, mitsgaders tijdelijck naert patria senden mochten, wijders datse ons d' resterende mede soo drae alst mogelijck afsenden souden, sulcx dat in allen deelen sullen benaerstigen d' retouren voort patria, hier soo vroege alst mogelijck is aenlangen mogen, soo het dan soodanich mochte uitvallen dat het op 10: a 15: dagen aenquam (alsoo d' schepen in persia ten minsten 10: a 12: dagen moeten tardeeren, eer d' sijde innemen & claer sijn om vandaer naert Patria te vertrecken) soo soude (onder correctie) t'een schip voor uit (want als ... ee ... bevet is hebben t' perijckel vande Portugeesen niet te vreesen) met t' gereede naer persia senden, & t' ander 10: a 12: dagen met t' geven... noch moesten verwachten volgen connen, wat U E. off in toecomende deser aengaende gelieft te ordonneeren, sal bij ons met allen vlijt & cuiit naergecoomen werden:

Hoe seere U E. d'te ons recommandeert den vertier der lijwaten voor de Zuijt te voldoen onaengesien d' prijsen derselver ons bij instructie gelimiteert voor oort noch al sullen moeten excederen wijders mede begeert U E. d'te alsoo wel voor den binnenlantschen handell als die voort patria besorcht wert, hare part van te becom... all souden wij gedrongen sijn door schaersheijt van Capitael tot den incoop derselve penningen a deposito te lichten, waer toe U E. d'te om de procure derselve op sijn behoorlijck tijt te ...doen. volcomen authoriteijt. mitsgaders hoe U E. d'te h'a deeds

I sleeph:

becomen een beter geacquireert cargasoen, Ende tot civielder prijs
als 't iongste p.r Oudewater gesonden van hier verwachten, 't selve
hebbe alle largo dat UE. missiven gesien, op alle welcke ant-
woorden geeijscht hier vooren oock meermalen hebben gedaan, alt
dat UE. uijt onse missive over Choromandel in dato 23 junij
aan UE. geb: sullen hebben connen bevoogen, niet tegenstaende
ons van wat betommert vonden met d' doncken achtervolgens
UE. ordre ons p.r instructie gelimiteert op verde naar tot d'
...em: gelimiteerde prijsen niet coopen conden, & dat wij op onse
schrijven p.r Oudewater over d' bevindinge van de hortoekinge
daar met aan UE. gesonden, noch geen antwoort hadden bekomen
ons hebben verstout d' eenwaat procure, soo in Agra als in Brootcha
Brodra & Ammadabath in tijts aantevangen, doch 't is daarme
van wat uijt onse hissinge in Ammadabath Brodera & Brootscia
gegaan, door dien hier den 4:e September passato een moerste
nevelle van Mocha aanlaangde, welcke tijdinge bracht den arabier
Mocha van den Turck veroovert, ende dat alle ...ouseratse coopl.
met hun cleeden In ditto quartieren groote advance gedaan hadd
welcke nouvo van soo grooten vermoogen, ende soo crachtich geweest
sijn dat d' ...ouseratse coopluijden daar door grooten moet
geschept, ende om groote partije cleeden voor Mocha te procureren
haren procure datelijck aangevangen. Ende haar alder wegen ...
sprouit hebben, t' welck hier in de ...ouseratse quartieren datelijck
groote dierte in de cleeden heeft gemaect, ende d' selve daar door datt
wel 20: jae 25: p.r c.to in prijs gestijgert sijn, invougen ditto ste
geringe ons schrijvende maeckte onse procure in Brootcha Broder
& Ammadabat soodanich te vervolgen als eerst wel onse meeninge
geweest was, ende schoon genoomen sulcx all hadden willen doen
dat wij d' prijssen niet aangesien en hadden, soo souder echter noch
onmogelyck geweest sijn, alsoo ...ouseratte soo veel lijwate
niet en can uijtleveren, als d' Mooren wij & d' Engels benoodicht
sijn: want d' meeste part & de groote partije comen uijt d' agraaster
quartieren in Ammadabath, Cambaija, Brodera, Brootcha, etc.
gebracht, ende aldaer opgemaeckt werden: siende dan d' cleeden in
...ouseratta buijten onse expectatie hooger als wij gemeent
hadden stijgerde: hebben ten principaalste onsen procure gesta
ende onsen agraatsen wijt vergroot, doch d' Engelschen contra
hebben haar de dierte niet ontsien, maar met grooten vigeur
Eerst haaren procure in de quartieren van Brodera vervolgt
soo dat deselve voor Engelant (gelijck UE. uijt onse brieffboeck
van d' incoomende brieven connen bevoogen) groote quantitijt
witte Ende swarte smalle, als witte & swarte breede Baftas g
procureert, & wij daarentegens overmits d' cortheijt des tijts
grooten quantitijt cleeden, als wel gehoopt hadden van Agra
bekoomen hebben, echter alle devoiren naar d' conjunctie des tijts
& soo veel in ons uijterste vermogen geweest sij gedaan hebbe,
dat wij van deesen all, ende dat ons UE. advijsen over Choromandel
becommen, tot dood tijt soo in cleeden ende indigo, als in and
coopmanschappen: op UE. ontsch versamelt, & d' selve in
schepen Middelburch & Harderwijck, achtervolgens UE.
ordre geschept om voor ...ia inde vloote van de retour over
gescheept te worden een retour offe cargasoen monteerende t
somme van f 42) 512:13: 6 bestaande in sulcx als UE. ...

factura

factuira gelieven te brengen, ende int vervolch vanderen Cargo insereren sullen, Godt almachtich geve t' Ed:ts sproedich met goede conditie ende int salvo mach behandicht worden, ende dat gem: Cargasoen behoorlijck advance rendeere, ende op dat U Ed:ts dies te beter weten mogen wat goederen datter mede doch schepen werden gesonden, tot die goede conditie weert sijn, ende waer aent meeste vayert heeft wij U Ed:ts curieus mede te vullen hebben connen schrijven, soo sullen daer over wat largo particulariseeren; ende daeraf d' volgende rescriptie doen ——

Wij seijnden U Ed:ts dan eerstelijck 2: packen chits de Porricabath: als namentlijck No 16: & 17: ijder pack inhoudende 16: corgie de welcke door den assistent Joan Bach ende den maeckelaer Moendas in agra onder meerder partije voor persia geprocureert ende door ons uit t' Cargasoen voor persia gesonden sijn, om U Ed:ts die tot een monster te seijnden alsoo oordeelden door dien datse tot een civielen prijs ingecoft sijn op Batavia alsoo goeden advance als in persia rendeeren souden, ider pack is een besonder sorteeringe d' eene soorte geschildert ende d' ander sorteeringen sijn soodanich gedruckt alst sortvoech heeft dat van Choromandel comt, wij sullen dan over de bevindinge derselve mitten eersten gaerne antwoort van U Ed:ts verwachten, om ons in naerder practijcque daer naer te reguleeren, deze soorte van Chiets sijn in agra genoech te becomen. — :

Naer t' monster vande chiets, welcke U Ed:ts overgesonden heeft hebben (alsoo ons den tijt cort gevallen is) geen meer als 108: corgie bestaende in 18: packen in amadabat connen becomen, d' welcke incoops 51: ro d' corgie costen, soo U Ed:ts d' selve bevallen sullen t' sij ver tijt gaerne verstaen, sal nochtans van elcken een fardeel t' monster mede naer agra genoemen om te ondersoecken off deselve Chiets aldaer tot geen civielder prijs als in amadabat sullen connen geprocureert worden, wat daer in verrichten sall U Ed:ts bij Holo gendt sult geadviseert worden : ——

Ende alsoo den ouvelt vande breede Chiets niet conde becomen hebbe dick ontfanckte om U Ed:ts ouvelt soo veel mogelijckte suppleeren boven d' 18: packen breede mede 5: packen smalle doen coopen, de welcke U Ed:ts oock nevens deren gesonden worden, wij sullen t' sijner tijts gaerne van U Ed:ts in antwoort verwachten, alsmen den ouvelt der breede Chiets volcomen becomen, off dan t' gene maer mede een smalle coopen sullen : ——

Van Chiets d' Chorongie hebbende ons in agra een pack voor Persia geprocureert, welck pack alsoo geoordelt indien ceteris tijt becomen conden, ende dat oordeelden t' selve ons d' sijnt mede advance als in persia rendeeren sonde, uijt t' cargasoen voor Persia geprocureert hebben gesonden, ende t' selve U Ed:ts naer Batavia seijnden, over d' bevindinge desselfs, sullen gaerne mitten eersten antwoort verwachten: ick twijffele niet off dito chiets sullen inde suijder quartieren, met goede advance verkoft worden ——— :

Voor Siam & Cambodia, hebbe 5: packen om tot monsters te dienen diversse sorteeringe Chiets en gecocht: als te weten:

In een pack No 1: & 2: 200: sta: Sorrijs d' Brietampoer Thatgani daer inde hoofden, ieder groot stuck heeft 2: eelens sta costen 14: ma t' groot stuck: ——

En

Item een pack No 12. daar inne dese volgende sorteeringe te weten;

85: stx: diverse sorteeringe chitsen d'chiasiasa wyse sijnde een sorteeringe van [illegible] groove soo chitsen die weinich costen en genoech ind agraase quartieren te becomen sijn alwaar men die oock wel tot civieler prijs, als dese die in Souratta ingecoft sijn sonde becomen connen.

40: stx: groove sorteringe d'Sersampoir costen ¾ ma t'stuck.

56: stx: chitsen d'Sersampoir met [illegible] witte caat ind hoofd à 14 5/8 ma t'stuck.

20: stx grove en
5: stx: fijne } chitsen d'Seronjie d'fijne sijn schoon maar die wat die ind sijnder quartieren souden connen. tal ons t'sijnde tijt langs te [illegible]

Item een pack No 129 daarinne 112: stx: diverse sorteeringe van printsels (uytgesondert 50: stx romaals en petten) soodanige als voorderen met souden gesonden sijn.

Item een pack No 228 daar inne 40: stx: nagelen offe root lakens laecken, costen ontrent 5: rs t'stuck.

d' Sorteringe d'agra souden indesen cort en tijt niet connen becomen maar [illegible] wellestaat [illegible] last gegeven d'selve in agra voor toecomende jaar te procureren;

Insgelijcx sesse oock met d' 4: packen [illegible] indesen cort en tijt mede in agra niet connen geprocureert worden. maar daar is ordre gegeven die voort aanstaande jaar te [illegible]

[illegible] noch te [illegible] geteekende Cheribaffs hebben [illegible] geprocureert en sullen achtervolgens [illegible] ordre in toecomende jaar coopen offe naar Batavia senden.

Beyde witte Cheribaffs worden [illegible] maar 47: stx: in 1 pack No 11: gesonden meerder sijnder in Souratta niet te becomen geweest, [illegible] soo cleene partije te coopen, als [illegible] eyst, hebbe geen besendinge [illegible] daar die [illegible] geprocureert wort gedaan, door dien d'oncosten [illegible] te hooch souden, ditto lijwaaten vallen vrij wat dier en alsoo d'Cheribaffs niet als [illegible] fijne betielies die 24: asta lanck ende 2: asta à 3: vingeren breet sijn, datter inde Mattijpatamse quartieren in Mattijpilli off int gouvernement van Condavida soo niet in Nagelwanto off daar ontrent daar de betielies [illegible] 24: asta gemaackt worden, dient [illegible] hier sotto placht te [illegible] veele dergelijcke betielies gemaackt worden, oordeelen die aldaar wel souden 50: pr cto minder als hier indese gouseratse quartieren connen geprocureert worden.

Vlaggedouck alsoo wij tot tot geen verdraechlijcken prijs becomen conden hebbe geen gecocht. ick sijt indoore mede. dese soorte in Masulipatam wel 50: pr cto beter coop als in dese quartieren te becomen is, [illegible] dat men daar tot [illegible] grove betielies die in coors [illegible] een halve pagode t'stuck costen, connen laten verwen en bleecken. wat [illegible] deselve aengaande gelieven t'ordonneeren, sullen t'sijner tijt gaarne verstaan.

Vlaggedouck

De [illegible] eysch van 40: stx: fijne witte swarte en roode smalle Baftas de Broetcha worden [illegible] in een packen No 13: 15: stx swarte 25: witte, ende 15: roode [illegible] gesonden, eenige der selver vallen vrij [illegible] dier indie quartieren van agra te weten, in [illegible] dat meene [illegible] d'selve wel 25: à 30: pr cto beter coop becomen sullen, wij sijn voornemens in die gewesten 30: à 40: stx tot een monster te doen coopen

Fijne Baftas Broetcha:

Negros Cleedy:

Negros cleeden hebben 22: packen diverse sorteeringe soo in Brootcha als in Brodera doen procureeren, dan dittos vallen noch vrij wat grof, ende dien achter sien geen apparentie mend' selve voor eerst in dese Suratse quartieren beter coop becoomen sullen, in Agra hebbe belast te onderstaan off mend' selve aldaar tot geen minder prijs als hier becoomen can, waar op Sr. Arent Barentssen schrijft dat d' prijs van daar met die van die van Broderae, maar weijnich off niet differeert, invougen men d' selve in Broderae ten naasten bij alsoo goeden coop, als in Agra be= coomen connen, om dan noch pertinenter d' differentie te moogen weeten. soo sullen in toecoomende 4: a 5: packen in Agra, ende 't rest wederom in Brodera & Brootcha procureren. under de negros cleeden gaat in een pack No. 45: 15: corgie roode Casserias costende 50: Mo. d' corgie voor d' bevindinge, om ons in naarder procure daar naar te reguleeren, sullen gaarne met den eersten antwoort verwachten.

Niquanias:

In plaets van 40: packen niquanias gaan maar 27: dittos, meerder alsoo d' selve noch seer dier sijn) hebben niet durven coopen, echter t' is sulcx: dat voor eerst noch geen apparentie sie die in Brodera off in Brootcha tot minder prijs te becoomen. ende naar men ons bericht soo sullen se in d' Agrasse quartieren ook niet beter coop te becoomen sijn, invougen soo die begeeren ons beseningen sullen moeten ge= troosten, d' Engelsen sijn ons desen jare in Brodera niets sij ook goede partije begeerden, vrij wat in de weeg geweest ———

Madafons

UEd: schrijven onder anderen in haar Eerste: missive dat sij mede per dese schepen uit dese quartieren haren eijsch van madafons sullen verwachten, inden eijsch die ons van Batavia is mede gegeven werden geen madafons gevraecht, dienvolgende hebbe niet getracht enige te procureeren, voor toecoomende jaare soo die voor redelijcke eijschen prijs becoomen connen, sullen versorgen datter partije geprocureert wort, in Cambaija hebben se d' corgie niet min als 140: Mo. willen geven, in Brodera (soo in Agra tot geen minder prijs connen gemaackt worden) verhoope d' selve voor ontrent d' 100: Mo. te becoomen. ———

Contenijs:

De 200: stx: contenijs een gos langer als ordinaris met eleven strepkens voor Japan, & daar toe ordinarie 60: stx: voor de Moluccos worden UEd: in een pack No. 232: gesonden, wat advan= ce dese nieuwe slach van contenijs renderen. & off wij toe= coomende jaar UEd: wederomme 200: stx: van senden sullen, staat ons t' sijner tijt te vernomen ——.

Petolen & Chindes:

Tegens UEd: over d' suijtse patoolen & chindes schrijft, hebbe wel verstaan. ende voorders uit UEd: missive becocht wat quantiteit petoolen, ende suijde chindis, mitsgaders wat sorteringe UEd: jaarlijcx uit dese quartieren eijsschen, om voor toeco= mende UEd: eijsch te supleeren, sullen onsen uttersten devoir aenwenden, t' is met d. sorteeringe te procureeren. met iegenstaande d' onse doorgaans in onse missiven tot d. procure derselfde aangenomen hebbe) vrij wat uit onse sittinge gedaan, invougen in alles nu tijt geen meer als 304: stucx Patoolen & 362: stx: chindes hebbe becoomen d' principale oorsaacke datter maar soo weijnich geprocureert sijn.

sijn, is wel dat wij al te scrupuleus over d' groote naer advenant d'r[...]
d'selve aenbesteeden geweest sijn, oock soo is d' sijde deser jaer[e]
ammadabath extraordinaire dick geweest, sulcx dat oock dies[...]
saecke d' patolen ende d' sijde chindis voor soodanigen prijs als w[ij]
gehoopt hadden, niet becomen, ende ons aende dickte desselfs
gelijck U E dts over Chormandel oock in diverse missiven mi[...]
geadviseert is, gestooten hebben, t'is oock sulcx dat in Cambaija [...]
patolen ende d' chindis nieuwers naer soo goet, als in ammadab[ath]
gemaeckt werden, & dat wij van ammadabath alleene ons ge[...]
niet becomen connen, soo draa als U E dts advijsen over Chorm[andel]
bet ons toequamen, soo schreven den ondercoopman Cornelis
janssen silvius aen C met jegenstaende voor dato oock a[...]
weer geweest hadden) dat hij vrijelick met d' ordinaire patol[en]
& chindis van 4. a 5. asta (sonder naer vordere ordre te wachten)
wel voortvaren mocht, echter is het soodanich uijtgevallen dat g[...]
meer als d' bovenstaende quantiteit geprocureert, ende ee[...]
tijt naer d' monsters gewacht heeft: ——:

D' patolen ende d' chindes die U E dts p.a dese schreven werden g[e]
sonden, sijnd volgende sorteeringe te weten: ——:

160: stx: lanck 5: breet $1\frac{3}{4}$ asta sijnde weijnich breeder als d[...]
voor desen gemaeckt sijn costen $25\frac{1}{2}$ ro d' tanij, ende al[s]
d' borduren soo fijn als t'lijf maecken, gelijck die nu m[...]
besteet sijn sullen $4\frac{1}{8}$ ro d' tanij meerder comen te cost[en]

124: stx: lanck 4: breet $1\frac{2}{3}$ asta tot 20: ro d' tanij dese s[ijn]
van soodanige ordinarij breet als d' patolen voor d' e[...]
gemaeckt sijn, ende als die met fijne borduren laten ma[...]
ken, sullen oock meerder moeten costen. —

4: stucx: lanck 7: breet 2: asta: costen 33: ro d' corgie dese [...]
denen nu voor geen 40 ro becomen connen, d' weve[rs]
willende qualick aen d' patolen soo lanck & soo bre[et]
te maecken door dien met groote moeijte & costen
haer schooringen & cammen veranderen moeten, ime[...]
gen om haer daer toe te bewegen sullense voor [...]
wat meer als ordinaris betalen moeten: ——:

Saems 288: stucx: sijde patolen van diverse lengte bestaende in e[en]
pack No 230. —

Volcht d' sorteeringe vande sijde chindis dies en [...]
procureert sijnt e weten: ——:

35: stucx lanck 3: breet $1\frac{3}{4}$ asta costen $27\frac{1}{2}$ ro d' tanij —
116: stx: lanck 4: breet $1\frac{3}{4}$ asta costen $27\frac{1}{2}$ ro d' tanij —
117: stucx lanck 5: breet $1\frac{3}{4}$ asta - a $27\frac{1}{2}$ ro d' tanij —
20: stucx: lanck 7: breet 2: asta - a $32\frac{1}{2}$ ro d' tanij [...]
14: stucx: lanck 8: breet $2\frac{1}{3}$: asta - a 43: ro d' tanij [...]
dinge vande seer lange & breede sijde chindis, sullen wij [...]
verlangen antwoort verwachten, principalick over die
van 8. asta die seer dier vallen, welckers dieren prijs ons [...]
schroomt maeckt d' selve te procureren:

Nota 16: stx: sijde patolen van ammadabath lanck 8: breet $2\frac{1}{3}$ a[sta]
costende 43: ro d' tanij, sijnde bij desen ingepackt, o[ver]
welckers bevindinge oock met verlangen U E dts
antwoort sullen te gemoet sien: ——

Saemen: 378: stx: te weten 362: sijde chindis & 16: stx: patolen be[...]
staende in een pack No 231.

De 3 stx: monsters die W^m [illegible] herwaerts gesonden heeft, hebbe Sr
Wollebrant [illegible]Geleijnssen den 2en als wanneer d'o sijne reijse
opwaerts aenvinck mede gegeven, om te onderstaen wat hij in des-
selfs procure in Ammadabath ende Cambaija verrichten conde,
d'o heeft ons van Ammadabat geschr: hoe hij in Ammadabat naer
nieuwe maniere haer inne door de corthoijt des tijts & schaersheijt
van sijde, niet verrichten conde, item dat d'weevers voor d'tanij—
wel 49 R^o eijsten, d'welcke men voor 35 a 36. R^o sijnde meest
van een groote & d'selve lengte van hunlieden gecocht hadde
invougen 1 14: R^o inden prijs differeerde. waer toe sij omdie naer
de monsters te maecken geen meer als 2 a 2½ R^o p^r tanij bove—
de monsters dicht waren, invougen ongeraden vant d'selve tot soo excessiven
prijsen aente besteeden, maer raetsaemer oordeelde met d'procure
bestelde, totten regentijt te wachten, op hoope die dan tot minder
prijs becoomen & d'weevers die te maecken williger soude sijn,
[De co]m: Wollebrant Geleijnssen siende dan dat hij in Ammadabat
inde procure vande patoolen & clindes niet verrichten conde
heeft hem den 2en januario van Ammadabath naer Cambaija
getransporteert, daer coomende vont het alsoo slecht, jae slechter
als in Ammadabath gedaen hadde, door dien d'weevers aldaer wel
70 R^o voor d'tanij dorsten eijsschen, dienvolgende daer anders
niet heeft connen verrichten, als ten eijnde d'weevers vande
sijde patoolen, ende d'sijde clindis t'onderrichten, hoedanich de
selve in toecoomende jaeren gemaeckt te hebben begeeren
waer af [illegible] hem toeseggingh deeden, soo wij die haer naer
haer waerde betaelen wilden, invougen Sr Wollebrant Ge-
leijnssen, siende datter in Cambaija voor hem niet te verrichten
was, & dat ten costel. tijt om naer Agra te reijsen verleijn
hem van Cambaija op t'spoedichste wederomme naer Am-
madabath [illegible]getransporteert, & naer Agra te reijsen
gereparert, op welcke reijse (wij hebben noch geen tijdinge
sijn [illegible]: daer aengelangt is) vercoopen d'almogende hem
daer sal overlange in salvo gebracht hebben:) ditto hem den
12en februario van Ammadabath begeven heeft, wat
hij dan in Agra & d'quartieren boven Agra hoegen inde
procure deser sijde sorteeringe sal connen uijtrichten sal
leere den tijt —— : —

Den coopman Arent Barentssen als wanneer hij van
Ammadabat naer Agra vertrock, heeft eenige monsters
van patoolen ende sijde clindis mede genomen & getracht
d'selve aldaer in treijn te brengen heeft dienvolgende
ventanij patoolen becoomen d'welcke (soo hij adviseert,)
redelijck vallen, maer adviseert datse inden prijs te veel
met d'Ammadabatse & d'Cambaijtse differeren, te weten
diemen in Cambaija voor 20: R^o gecoft heeft, can daer
niet minder (door dien d'sijde dit jaer daer wel 25:
p^r c^to dierder als t'voorleeden iaer geweest is) als 28 R^o
becoomen: —

In Bonaris is ditto mede met d'monsters geweest, bevant dat
daer veel patoolen geweven worden, edoch van een colour
ende sonder figuren, ditto liet d'werckluijden van dien bij
hem:

hem coomen, vertoonde ons hare monsters too die hemaeckt ge-
weerden, dittos difficil geerde d'selve te maecken, ende souden
ze d'coleur niet wel soo levendich, als d'ammadabatse maken
conden, soo dat Arent Barentssen sonder daer iets te prijsgh
sigh van Bonaris naer Agra transporteerde, uijt alle t'welck
afmeete datter in d'Agraase quartieren, inde patoolen
sijde chindis niet sonders can verricht worden, en dat soo wij
mede dito sullen sijn keeren, d'selve in Cambaija en Ammada-
en Petlan moeten doen procureeren : —— :

Ende op dat voor het toecomende iaar inde procure de-
selfs niet en souden verachteren, soo heeft sr Silvius op ons
all van mi aff 78: tanij patoolen (omde weevers haer
te houden) van 4 : en 5 : asta met fijne hoorden tot 31 5/8 r° ver-
borget, en contracteert, soo draa als door schoopen stra...
sijn, en dat wij ons met souratta afschoneeren connen, sijn van me-
ninge ons eens naer Brootcha, Brodera Cambaija, Ammada-
en Pettan te transporteeren, om te onderstaan wat tot daer
dienste vande E: Comp:e soo inde procure vande sijwaten,
toevende carien, patoolen, sijde chindis, salpeter en indigo prijs...
en oock off wij d'alreede gecontracteerde, en verderste coom-
schappen, aan vroeghe weevers en naau schrift op mede dito app-
batie vercoff, buiten gedaenden ammadabatsen beniaanssen coop-
santidas niet hooger dringen connen : —— :

Alcatijven: Daghaasse alcatijven worden mede dito 20: stucx van verscheijde coulgh
breede bestaande in een pack geconsumeert ALCATIVE N.
costende t'samen ƒ352: 11: 8: ge souden hoopen goede advantie con-
deeren sullen : —— :

Nacanieonders: De 5: packen nacanieonders die mede dito oversoon worden mede
achtervolgens haren eijsch besteld, doch vallen noch al dier, en coste
weijnich min, als d'gene welcke mede dito pr oudewater uijtgang
heeft die door vant witt ingecoff waeren, wij sullen sien off men
voor het toecomende iaer d'selve niet tot minder prijs becomen
conne : —— :

Fijne swarte smalle baftas met gouddraat in hoofden: Mede dito worden op haren eijsch van 10: packen offe 2000: swarte smal-
le baftas met fijne baftas met gouddraat inde hoofden, 9: packen dittos in ...
dende 1260: stx gesonden. —— welcke in Brootcha ingecoft sijn. ƒ:

—— ijn den eijsch van 5: packen off 1000: stx witte dittos gaan 4: pack
inhoudende 740 stx: te weten 3: van Brootcha, en een van ...

Witte dittos: dese witte ende swarte fijne smalle baftas met Coudraat in
hoofden, vallen noch all vrij wat dier, alhoewel t'is sulcx dat ...
indeden t'ijt t'stuck wel 1: en 1½ mr dierder als d'... ...
sijn, in g'naemt: hoopende selve tot minder prijs te becomen, wij
hebben sr Wollebrant Geleijnssen, en Arent Barentssen geor-
donneert datse ons met den eersten sullen adviseeren wat sij in
desen procure daar verrichten connen, omme dan daer nader
regulereeren, t'sij dan dat wij ordre geven d'selve in Agra te
coopen, off dittos wederomme van Brootcha te versorgen:

Aan mede dito eijsch van 140: packen, offe 28000: stx: soo grooter
fijne swarte smalle baftas hebben (omdat d'sodanige met in...)
als hier vooren verhaelt, geen meer als 85: packen ——

inhoudende

Swarte smalle baftas:	inhoudende 594¾ corgie offte 11895: st: van de volgende quartiere becomen te weeten:

41: corgie bestaende in 6: packen door den assistent Abraham Bollaert in Brootscha geprocureert
63. corgie bestaende in 9: packen door ons in Sonkatta & nossarij gecoght
230¾ corgie bestaende in 33: packen door den assistent Jan Carle & den maeckelaer Moendas in Noggepour Vierebat soo nu ingecoft & in Sonkatta & Brootscha ~~soo nu~~ doen opmaecken:

140 corgie: bestaende in 20: packen dittos van Agraes fatsoen door den opperkoopman Cornelis Janssen Silvius, & den coopman Arent Barentsz in Ammadabats genegotieert:

119: corgie: bestaende in 17: packen, eenige door den assistent Adriaen vander Burch, & den maeckelaer Draggosen & voorders door dito maeckelaer in Brodera gecoght

t'samen 594¾: corgie bestaende in 85: packen alderhande soorteringe swarte smalle baftas:

Witte smalle baftas:	Widers mede op den eijsch van 70: packen offte 14000: stucx witte smalle V.oo soo fijn als grof, hebben van agra om sodanige motiven als vooren verclaert onse petitie niet becomen, & overmits de dierten ons ontsien den vollen eijsch derselffs, soo in Sonkatta Brootscha als in Brodera te procureren, invoegen in alles geen meer als de volgende 33: packen, inhoudende 6600: stucx geprocureert hebben:

30: corgie bestaen in 3: packen door den coopman Arent Barentsz in Ammadabat genegotieert:
170: corgie bestaen in 17: packen door den opperkoopman Cornelis Janssen Silvius ende den assistent Abraham Bollaer als den maeckel.r Sonderdas in Brootscha geprocureert:
30: corgie: bestaen in 3: packen door ons in Sonkatta & nossarij gecoght
50: corgie: bestaen in 5: packen door den assistent Johan Tack en den maeckelaer Moendas in Ghierebat soo nu ingecoft & door ons in Sonkatta doen opmaecken:
50: corgie bestaen in 5: packen door den maeckelaer Draggosen in Brodera gecoght:

t'samen: 330: corgie bestaen in 33: packen allerhande witte smalle baftas

Swarte breede baftas:	Item op den eijsch van 50: packen offte 6000 stucx swarte breede baftas worden U.E. d'ese volgende 6810 st: bestaende in 68 packen gesonden te weten:

313½ corgie bestaen in 62: packen door den assistent Johan Tack & den maeckel.r Moendas als eenige door den coopman Arent Barentssen in Agra & Nogewo... soo nu ingecoft & in Sonkatta doen opmaecken:
27: corg bestaen in 6: packen door den maeckelaer Draggosen in Brodera geprocureert

t'samen 340½ corg bestaen in 68: pack: soo in agra als in Brod.a geprocureert

[illegible]

Wijders mede op den eijsch van 2500: stucx: offte 20: packen witte [illegible]

witte breede baftas

dittos werden gesonden 3000: stucx bestaande in dese volgende 25: packen te weten: —

120: corgie bestaande in 20: packen door den assistent Johan Tack ende den maeckelaer Moendas neggepoik [illegible] ingecoft, ende door ons in Suratte door bleeckers opmaecken: — ;

30: corgie: bestaande in 5: packen door den maeckelaer [illegible] gesien in Brodera Songotieer

150: corgie bestaan in 25 packen soo in agra als in Brod[er]a gecoft

Licht blauwe breede ende smalle baftas:

Op den eijsch van 5: packen off 600: stucx licht blauwe breede ende 5: packen off 1000: stx licht blauwe smalle baftas, hebben geen meer als 500: stx: breede bestaande in 5: packen, ende 400 stx: smalle bestaande in 3: packen versonden —:

Wij hebben niet connen naerlaten, alhoewel t'wat voor schr[illegible] maeckt d' baftas dieder geprocureert sijn, wat largo in onse missive aen te halen: op dat U E.dle weten mogen wat quant[illegible] datter op voorschreven plaetsen geprocureert sijn, wat on[illegible] bevonden datter inde uijtvente desselffs gevonden: mitsg[illegible] op welcke t'meeste sal geavanceert worden, sullen t[illegible] tijt met verlangen verwacht ten te verstaan, naer ons oord[illegible] soo vallen d' agraese d' negapoinese ende Cirobatse niet [illegible] na[illegible] soo dick als die vand' ander quartieren, daer en sijn ooch op d' baftas op geen 25: pr cto naer soo veel oncoste (die van boven tot Suratte te brengen) geimporteert als [illegible] met op d' partije die U E.dle t'voorleeden iaer gesonden sijn geimporteert, is, ende t'is ooch niet wel mogelijck (dat soo[illegible] niet als d' lasten nu gedaen sijn) connen verminderd wo[illegible] off ten sij dat d' vrachten beter coop wierden, ende dat d' t[illegible] tusschen wege affgeschaft wierde, waer toe noch weijnich apparentie sie: —

Aende swarte smalle baftas connen weijnich maeten voor aen [illegible] eijsch te cort, wij sullen versorgen dese iaere d' selve wat rijckelijck, ende t'oorvoldaen wort: —:

Ende aengesien men alle soorteringe van baftas inde [illegible] voorts ende Circabatse quartieren veel beter coop (niet tegenstaende d' groote oncosten daer d' selve mede beswaert worden) als uit deese gonseratse quartieren becomen [illegible] ende datons [illegible] Evont Barentsen schrijft, de [illegible] agra bequamelijck connen gebleeckt, ende [illegible] worden, soo sijn niet voornemens deses iaere eenige [illegible] in Suratta te procureeren, ten ware d' selve [illegible] dinaris goet coop wierden, off dat wij U E.dle eijsch van agra niet becomen conden, offe dat U E.dle d' baftas die nu gaan (welcke in Suratta Brodera, [illegible] ende annimadvart gecoreineert sijn) wel geviel [illegible] ende dienvolgende ordonneerde men d' nevo ut die quarti[illegible] eenige procureeren souden: —:

Nagra is in tijts ordre tot d' procure der baftas [illegible] soo dat niet en meijnen off wij sullen den eijsch [illegible] geheel, soo voort patria als voor de Zuijt, wel van daer becomen, aen den saecke twijffele grootelijck d' [illegible]

alw

alle daer niet wel sullen connen gebleecht, ende geverruwt worden, oock dat
U.E.s ons selve hier & in Brootchatte laten opmaacken, al wat daar aan-
langen sullen, 't gevolge moet ons den tijt leeren, sullen alles doen,
wat in ons uijterste vermogen is ——

Ick hebbe al van den eersten aff den assistent Jan Heck & den maet=
celaar Moenaas belast, daar naar den coopman Arent Barentssen
ende naar den hr. wollebrant geleijnssen gerecommandeert, datt
sullen trachten dat alle baftas soo wel de breed als de smalle
32: asta lanck gemaackt worden, tot noch toe heeft het niet connen
geschieden, maer den coopman Arent Barentssen adviseert ons
in sijn missive dato 4.n maart (: welcke gem: missive is in ons brieffe
boeck van's incomende brieven gecopieert, wij versoucken
U.E.d.le deselven eens gelieve te doorleesen, op dat U.E.d.le
weten mogen, watter in de cleeden handel, soo in giere dat &
negeperie als bonarie gepasseert is, mitsgaders wat alla=
rentie Arent Barentssen om in de quartieren groote quan
titeit cleeden te procureeren heeft:) dat hier alle 32: asta
offe 23: elle (die ruijm 32 asta uijtbrengen) lanckte maec=
ken de wevers aanbesteet ende bewilligt heeft, soo dat de
baftas overmits haer lengte, wat dierder als die ordinarie sullen
moeten betaalt worden, ick hebbe mede aan Arent Barentssen
ende hr. wollebrant gem. cleijnssen opt hoochste bevoolen,
& datse sullen beijveren alle, principaelijck d'witte baftas
met eerlijcke roode hoofden, offe rood strepen aan de
hoofden laten weven, op dat dittos daar door te williger om
d'sijt (gelijck U.E.d.le ons in macliwatan eertijts van de
betilles, salempories ende percallen soodanich te maken
gerecommandeert heeft) mogen vertiert worden, want
ick [illegible] mijn in d'baftas daer door niet te slimmer
maar te beter getrocken sullen werden: —

Gecattoeneerde deeckens:

U.E.d.le werden op haren eijsch van 15: packen offe 300: stucx
soo groote als cleene gem. gecattoeneerde deeckens 10: packen
inhoudende d'volgende 430: stucx gesonden te weten:

3: packen groote voeslagen de vanamadas	inhoudende	120: stx
4: ditto van Souratta	inhoudende	160: stx
3: ditto: cleene deecken vanamadas	inhoudende	150: stx
		430: stx

Staamen 10: packen [illegible]

Gestickte deeckens:

In een pack No. 235: gaan 19: stx: gestickte deeckens eenige
met garen, andere met witte & gem. gecoleurde sijde gestickt
wij hebben deselve voort patria te doen maacken, hoe U.E.d.le
die bevallen sullen, staat ons aff te wachten, voor desen
met 't schip Londen voorslaagen gerissens continuo deec=
kens naar Batavia, & met Frederick Hendrick
21: e: aan U.E.d: H.ren maioores gesonden, over d'bevindin=
ge sullen 't sijner tijt vans antwoort verwachten —

Swarte chelas:

Van de swarte chelas op den eijsch van 50 packen offe
13500: stx: soo groove als fijne haan moet dees schoops
1146: stx: bestaande in 45: packen inhoudende de
volgende sorteringe te weten:

512 Georgia

512½ corgie bestaan in 41: packen van amad^de sijndt alt' saamen [illegible]
agraas lijwaat (dat in amadabat [illegible]
gehoft is) opgemaackt, eenige sijn
a 9: Covidos ende andere 7⅜ Covidos lanck
waar op in d' uytvente dient gelet w[illegible]
dat die 8¾ a 9: Covidos van 12: astag
ende die van 7⅜ gos van 9⅞ a 10
sijn:—:

60½ corgie bestaan in 4: packen in agra koin ingekoff[illegible]
daar van andere in Sircotcha geverwt
maar alle in Sircotcha en Sonikatty
opgemaackt sijn oock van verschil
lengte eenige 7 Covidos en andere
gos lanck, waar op in d' uytvent
dient gelett te worden:—:

Skaams 573: corgie, bestaande in 45: packen van verschillende bree[dte]
en lengte: toe U Ed^le die bevallen mitsgaders wat prijs
selve rendeeren, sal ons t' sijner tijt Comens in naarder [illegible]
daar naar te reguleeren) verlangen te verstaan, om den uytsl.
voor toecomende jaar te prorinteren, hebbe ordre naar agra
gegeven, meene alsoo d' chelas in amadabat van agraas lij[waat]
opgemaackt worden, men d' selve in agra beter coop als in a[m]-
madabath bekomen sal:—:

Roode Chelas

Van de roode chelas hebben dit jaar niet een pack bekoomen
t' heeft ons daar met gantsch buyten onse meeninge geg[aan]
want alsoo dite chelas in den regentijt niet wel connen ge-
verruwt worden, soo hadden deselve [illegible] tot naar den
regentijt uytgestelt, doen tijt gecoomen wesende sijn de
schepen van Mocha hier aangelangt, met welckers comste
sijnde cleeden over all [illegible] verdiert, [illegible] d' coop
hebben [illegible] overal verstrekt, sulcx dat d' corgie [illegible]
(die maar 6½ gos lanck en 1½ Covidos breet waren) niet min
als 18: r^s conden bekoomen dier oorsaacke door d' [illegible]
als om datse maar 6½ Covidos lanck waren, en U Ed^le van 12
t' welck is 8¾ a 9: Covidos lanck begeeren, hebben [illegible]
cooper, ende om dittos van agra te ontbieden is den tijt te
cort geweest om d' selve aldaar naar U Ed^le ordre 12: astag
met twee swarte breede streepen aan de hoofden te doen m[aken]
wij hebben aan S^r [illegible] barentssen om den onsen voor dit jaar
[illegible] geschr: dat hij sal bevorderen d' roode chelas naar U Ed^le
ordre, soo in de lengte als in breete met 2: swarte breede
streepen gemaackt worden, ende dat soo daar niet [illegible]
[illegible]lick connen worden geverruwt, soo dat niet ontwijffele off wij
U Ed^le [illegible] voor toecomende jaar wel bekoomen maar door die
d' selve nu 2¼ a 2½ Covidos langer worden gemaackt soo con[nen]
niet minder sijn, off dittos sullen veel dierder als die van
minder lengte weesen:—:

Op den uytsl. van 40: packen offe 13000 st. swarte beram[i]
sijn geen meer als d' volgende 8: packen ingesonden [illegible]
str: [illegible] te weten:

65 corgi[e]

swarte Beirams

65: corgie bestaende in 5 packen door den assistent Jan Tack & den maeckelaar Moondas in Agra & noggewonix rouw ingecocht aldaer geverwt, ende door ons hier in soncatta becnopmaeckt, sijnde 8½ a 9 Cos offte 11 a 12 asta lanck:

37½ corgie bestaende in 3 packen door de coopman Arent Barentssen in Ammadabat genegotieert, sijnde 9 Gos offte 12 asta lanck:—

Item 102½ corgie swarte beirams in 8 packen soo in Agra als in Ammadabat genegotieert, de dierte heeft ons scrupuleus gemaeckt d'voorders aen dese manufacturen in Ammadabat te procureren & omdie van Agra t'ontbieden, daer toe is ons de tijt cort geweest, wat differentie datter int uutvallen tusschen de Ammadabatsse & d'Agraatse sall bevonden worden, & welcke d'meeste advance geeven sullen, hebben t'sijner tijt van U.E. dito te verstaen, naer Agra is ordre gegeven t'onderstaen offmen d'beirams voor toecoomende iaer vandaer tot een redelijcker prijs becoomen conne:—

Candekijns:

Van de Kannekijns gaen op U.E. dito eijsch van 70 packen 55 ditto inhoudende 21940 stucx: soo fijne als grove, maer d'prijsen differeeren noch te veel met U.E. dito ordre, 't gheheel is sulcx dat dese 't pack wel omtrent d'100 guldens minder als die van van tweest voor desen geprocureert sijn, costen, 't is niet apparent datmen de indeerste iaeren voor soodanige prijs als U.E. dito ons per instructie gelimiteert hebben, becoomen sullen, dese Kannekijns sijn altemael in Ammadabat van Agraas lijwaet opgemaeckt, want wij ons in voordere procure, overmits de dierte vrij wat bekommert vinden: soo blijve in verlangen te verstaen, hoe U.E. dito dese Kannekijns sullen gevallen, naer Agra is last gegeven eenige te procureeren, & te onderstaen offmen d'selve aldaer niet tot minder prijs als in Ammadabath becoomen conne:—

swarte Canganys:

Wij seinden U.E. dito dan maer 6 packen inhoudende 42½ corgie swarte Canganys daer van sijn 5 in Agra rouw ingecocht & in Brootcha opgemaeckt t'ander pack is in Ammadabath geprocureert, voor & alleer antwoort over d'bevindinge van desen becoomen doene niet bestaen ordre te geven de volle 40 packen te procureeren, maer met 10 a 12 dittos sullen in Agra voortvaren —

Assimanias

Van d'assimanias is wel den vollen eijsch in Agra geprocureert, maer wij hebben d'selve alle (alsoose ongeclopt & ongestijpt vandaer gecoomen sijn) door de cortheijt des tijts niet connen opgemaeckt crijgen, invoegen dat met dese scheepen niet meer als 6 packen, inhoudende 120 corgie offte 2400 stx. toegesonden worden:—

Indo prov. d'30 [illegible]
cort

Tricaniën

Het procuro vande tricanias hebbe niet verricht sijn voorne[men] daar van tot proeff offe monster, eenige in agra te doen p[ro]cureren:—

Doti dolcaha

Breede & smalle Dotia dolcaha is geen raat, soo lange no[g] dier sijn eenige te coopen, ick meene M.e d.to in plaatse vande kaar P.s crist van sonsdoeck & dongerijs van Choromandel bekoomen connen: & dat die profijtelicker als d' Dotij dolca[ha] vallen.—:

Taperhindes

Vande taperhindes soo van 4: als 5: asta sijn, maar in plaat[se] van dat M.e d.to 15: packen ontsegt sonden d.to te weten 5: in bana. & 2: d.os in ammadabath, inhoudende t' saamen 353 corgie offe 7060 stux geprocureert, in agra hebbe belast ondersteaan, wat aldaar inde procure desselfs sal conne[n] verricht worden:—

Fluweels & wilde coetsdeckens:

In een casken N.o 234: sijn 6: stx fluweeles van diverse co[leu]ren, & 16: stx: wilde coetsdekken gepackt die s.r wollebran[t] [illegible] in amadab.t door M.e d.to ordre geprocureert heef[t]

Cattoen:

[illegible] aan mede 106: packen inhoudende 2194 [illegible] cattoens die vant voorleeden iaar overgebleeven is, d' welcke d' schepen ont-vanckt & den voor niet laden connen: ditto cattoen is tot een rede[lijck] civielen prijs ingecocht, voor dese tijt fondamente quaelick [illegible] dien prijs bekoomen connen, soo wanneer d' selve redeelijck is, sullen versorgen datter iaarlicx bij alle [illegible] gelegenth[eyt] 100: a 150: packen cattoen gesonden wert:—

indigo & salpeter

d' 1000: packen sirkeesen anill door s.r Silvius in ammadabath geneegotieert, sijn in deese scheepen [illegible] ecombarcqeert, staet te duchten met het over & weder scheepen derander inde [illegible] seer vermorsseen, [illegible] dat d' packen seer ontrampineert sullen worden, t' selve is men oock vande salpeter pac[ken] subjects:—:

Muscus:

In een loode busken gaan 50: toolen muscus die den drogist willem wijbontsen om naart patria tot een proeve offe monster te senden, in agra gecocht heeft, dese muscus is verre boven de ingeponste quartieren, al waar men tot een civieler prijs, als den deesen becoft is connen bec[omen]. Den: willem wijbontsen calculeert datter int vaderlan[t] rijum 2: renten avance op vallen sall:—'t geheel sta[et] ons t' sijner tijt te vernemen:—.

Cattoene garen:

Den oppercoopman Cornelis iantsen silvius, heef[t] achter volgens ons ordre 22: packen fijn cattoene gar[en] in ammadabath geprocureert, doch t' gem: cattoene ga[ren] alsoo d' scheepen vrougher als ordinaris van hier naart patria (geprocureerden) seggen navigeerden, is te laat ge-weest, om met d' Aemilia & swolle, derwaarts gesond[en] te worden, sulcx dat M.e d.to nu met dese scheepen en [illegible] gesonden wort:—:

Met dese scheepen gaat oock 879 3/4 [illegible] root sijn segel[s] [illegible]

Roodt segellack: bestaande in 17 kaskens, 't selve is mede te laat gerecht geweest om niet meer gom scheeren naast hatria gesonden te werden, wij monsteren met Ued:to dees kaskens eens decoteren, en ons d' bevindinge met de eersten adviseeren:—

Droege Gimbr: Droege opgerolde gimber werden Ued:to in 6: packen 185 lb die de Silvius in Ammadabat gekoft hadde, tot een monster offe proeve gesonden, sonderlinge groote quantiteijt (alsoo d' mooren en d' Benianen d' gimber omtrecken, indigo ende sieteringe pakken naijen, ende dattet door d' Benianen geen en door d' mooren maar weijnich beter besteedt word) souden wij in dese quartieren niet becomen connen, over d' bevindinge van desen, sullen gaarne met den eersten antwoort verwachten:—:

Buffelshoorns: Buffels hoorns daar van connen hier omtrent sonderlinge geen quantiteijt becomen, en is ook seker datse met groote costen van wijt en sijt bij cleene partijen souden moeten versamelt worden:, echter dit niet jegenstaande sullen versorgen het toecomende jaar eenige tot een monster werden gesonden.

Wij hebben uit Ued:to missive in dato 25e augusto gesien en largo bevonst wat quantiteijt droguen Ued:to jaarlijcks uit dese quartieren wenschen, en op Batavia verwachten, sullen soo veel in ons uiterste vermogen is trachten, die altijts op sijn behoorlijcken tijt, waarmede mede tot een civielen prijse becomen connen, geprocureert worden, d' geene die wij in dese costen tijt naar dat ons Ued:to advijsen geworden sijn, hebben connen procureeren, en versamelen, sijn d' volgende te weten:

Op den prijs van 20: a 25: picol amfioen wort Ued:to soo in Ammadabath soo in Ammadabath als in Souratta geprocureert dese volgende gesonden te weten:—

Op 435¼ lb bestaande in 7 korven schoone mixtaasse amfioen in Souratte tot 191: m:s d' man genegotieert

2004¼ lb bestaande in 24: ronde packen te weten:

54 man 14¾ ser mateaasse sijnde weijnich slechter als d' mixtas cost 66 r:s d' man

13: man 23¼ ser mixtase cost 81: r:s d' man:

Amfioen: De amfioen is deser jare extraordinaris dier ende daerentboven weijnich te becomen geweest, soo dat d' selve tot voorige niet hebben connen becomen dies niet jegenstaande hebben 't noch raetsaamer gevonden d' selve voor de hooch staande prijsen te coopen, als naar te laten en geene te senden:—:

Coriander: Coriander gaat op den prijs van 20: a 30: picol 3450 lb bestaande in 25: gonnij sacken cost in Ammadabat 2: r:s d' man van 34½ lb:—

Op den prijs van 600: a 700: picol poetsiock hebben geen meer als dese volgende connen becomen te weten:—

8237: lb bestaande in een groote cas 13: [illegible] en 11: gonnij sacken in Souratte ingecoft 11: m:s d' man van 36¼ lb

40710: lb van Ammadabat bestaande in 295: ronde packen cost in Ammadabat 3 9/10 r:s ditto man:—

Samen 48947 lb poetsiock, soo dat aan Ued:to prijs omtrent d' 3000 [illegible]

-tevoort

te cort coomen, omder ditses voor het toecoomende jaer te ver-
gen, sullen sien off met yemant die op sijn tijt te erveren
tracteere, want sonder dat (alsoo't uit d'quartieren boven a
gelegen) wert gebracht :—

Dat wij dermaels met den voorseijden schrijven alsdoen voor
dieden te becoomen was, gevracht hadden daer met wilde d'm
d'Ed. Beneedieden in Ammadabat gewoest was, in Souratta a
oudewater gualijck d'Ed. ordererende wij voor Batavia ge
hadden, laden conde, ende dat den poetsiock hier niet m
als 11. a 12: Rs. becoomen conden, ende datse in contra in
madabats voor 3. Ro. d'man gecocht was, om die moti
hebbe in Souratta, soo sonderlinge naar geen poetsiock g
traft, te meer UEd. ditses dermaels ten naasten bij g
sipheert werde :—

Den schipper Iacob Iacobssen heeft soo wij niet anders con
presumeeren sijn poetsiock hier gecocht voor g[elt] alcer van
hier naar Persia vertrock (naarder sijn ditto schrijvens
niet aangewoort) g dermaels soo wanneer wij (gelijck
Godt almachtich bekent is) soo dat tranck dat grootelijc
van ons leven gehinwijset wierde, ende schoon genoomen wij
gesont. Ende wel diswoost moesten sijn, soo ist Ed. Ed.
ons onmogelijck daar soo nauw regart op te nemen, dat
vande scheepen bij naest ende ontijden, jaa ook bij schoon
lichten dach, geen poetsiock saep g dierghelijcke dingen sond
coopen, ende aan boort vande scheepen brengen conne
als sij sulcx willen doen, haar gebreecken daartoe geen g
legentheeden, ende t'is onmogelijck t'selve te beletten, wa
wij onthouden ons in Souratta, g coomen niet naar Swal
oyd scheepen, voorts alsoo het tijt is om de selve te dou
ren, d'Beniaanen als winckeliers sitten met menichte
geslaagen tenten aan strant, hebben alles te coop g tracs
haar Eedelen, als sij daar door te meerder gelts becomen
connen, soo bedect te vercoopen alst moogelijck is, in wi
soo wanneer UEd. alle t'voorenverhaalde in consideratie
neemt, vertrouwe niet UEd. ons over onmacht saulsch
accuseeren sullen, offen wij ook met dese scheepen eenige
Poetsiock gaat is ons onmogelijck te weeten: t'can sij
sulcx is, g ook wel niet, voor de comste der scheepen v
Persia hebbe alle den poetsiock gevracht, die wij becoomen
conden; derhalve souder woe comen sijn de Beniaanen
eenige om die aan de scheepen tot hooger prijs te vent
bewaart hadde :—

Vande witte wieroock hebbe op den diises van 250: picol
off 30 g ce geen meer als 18560: lb. bestaande in 128
corinnij pacliens, connen becoomen, ditto wieroock is
Souratta ingecocht cost 10½ g 11: Rs. d'man van 36¼ lb.
t'is seer schoonen wieroock, d'selve wort van Cutto van
Arabia, ende veele van Sheer, een plaatse aan Arabis-
chen oever gelegen hier gebracht, den diises voor toecoomende jaer
hebbe met de coopers die van hier derwaarts gevaren

Wieroock.

zijn. ende op ditto plaetsen te handelen besproocken. ick vertrou-
we voor het toecoomende jaer den volleen uijtes, ende oock
tot minder prijs, als den desen gecocht is, becoomen sullen —

Mirrhe:

Mirrhe isser dit iaer in Souratta ende Ammadabat seer weijnich
te becoomen geweest, soo dat met alle naersticheijt in alles
geen meer als 7388 lb gepracticeert hebben te weten:

3662½ lb in Souratta genegotieert, bestaen in 9 cassen
den vat costen deen door d'ander 31¾ m.ds d'man van 37 15/16

3726 — lb in Ammadabath gepracticeert cost aldaer incoops
12½ & 16 r.s d'man van 34½ lb:

7388½ lb mirrhe:

D'mirrhe valt hier te lande mede niet, maer wort oock van
custe van Arabia, soo van Mocha als andere plaetsen hier
gebracht, soo dattse uit die quartieren comen moet, sullen
wij eenige becoomen in aenstaende september offe october en
twijffele niet, off daer sal groote partije van Mocha hier
gebracht worden, met eenige coopluyden die derwaerts gena-
vigeert sijn, hebbe partije besprooken, soo dat niet en twij-
fele off sullen toecoomende jaer, UEd.e ons eysch rijckelijck
suppleeren: —

Rasamala

Rasamala hebbe 1258 lb, bestaende in 13 slaasen van 72
tot 75 m.ds d'man van 34½ lb gecocht, d'selve is all een wij-
nich slecht, ende soo goet niet, als die t'verleeden iaer naer
Batavia gesonden sijn, echter t'is sulcx dattet geen ander
te becoomen geweest is, als eenich noch 20 man, die d'coopluyden
niet minder als 125 m.ds d'man hebben willen vercoopen
voor welcken prijs (niet iegenstaende dattse schoon was)
hebbe d'selve niet dorven coopen, voor den eysch van toecoo-
mende jaer, sal genoech van Mocha gebracht werden:

Hinghe:

Van de Hinghe wert UEd.e ons eysch rijckel. voldaen, heb-
ben in allen soo in Ammadabat, als in Souratte 5205⅛ lb
gecocht te weten: —

875½ lb d.o in Souratte genegotieert bestaen in 6 packen cost 49
53 & 58 m.ds d'man van 34½ lb:

4329 — lb d.o in Ammadabat gepracticeert bestaen in 44 packen costen
aldaer 22¼ & 29 r.s d'man van 38 3/16 lb:

Staarus 5205⅛ lb hinck soo van Sour.t als Amadab.t best in 50 packen
tot UEd.e dispositie: & wat advance die rendeeren sal
sullen t'sijnertijt gaerne verstaen: —

D'Caatche is dit jaer extraordinaris dier, weijnich te
becoomen, ende door dien die van Borhampour, ende and.e
quartieren, seer gesochten geweest, dierhalven hebben d'
selve tot soo civielen prijs, als die vant voorleeden jaer
niet connen becoomen, maer worden gedwongen soo die

begeerde

Cattelia:

begeerden te hebben, voor d' geene die nog seer vorstich wa…
veele indroogen sall 14: m.a voor d'man van 42: seer offe 3…
te betalen, hebbe om haar vorstichheijts wille d' sonratse …
voor indroogen sal, d' man geen meer als 40: seer off 34½ …
verreeckent, t' welck M.e d.to dienen p.r advijs: — D' quan…
dieden is gerest, is d' volgende te weten: —.

19872: lb d.o in tonnekens tot 14 m.a d'man genegot.t bestaan in 128…
9606¼ lb d.o in brod.ra tot 9¼ m.a d'man genegot.t bestaan in 53…
t'saam 29478¼ lb catesia van brodera & sonr.t bestaande .. in 181…

Witte & swarte comijn:

Op M.e d.to eijsch van 80: a 100: picol soo witte als swarte comijn
wort M.e d.to gesonden: —:

5244 lb witte comijn in ammadabats tot 3 11/16 r.o d'man …
34½ lb gereest bestaat in 38: sacken ende:
2900: lb swarte ditto soo in sonratta als in ammadaba…
gereest, cost in sonratta 7 m.a & in ammada…
5½ r.o d'man bestaan in 17: gonnij packen: —
T'samen 8144: lb soo dat M.e d.to eijsch van de 2: soorten ten na…
bij voldaan wort: —:

Lack ende galnooten:

De 10 @ stuck lack die door geeijst wort sijn met de … galnooten hebben wij in sonratta, al hadmense 80: m.a d… willen betalen, niet bekomen connen: —.

Handel van de factura:

In de factura sijn ider sorteeringe … soodanich … den anderen niet vervolcht als wel behoorde, offe onse … meeninge geweest sij, maar d'eene is voor d'ander int midden d'ander achter in de factura gestelt, door de haastichheijt de factura spoedich gereet te hebben, op dat op t'iongste daar … geen wachten wesen soude, hebbe al met schrijven t'geen gereet & afgepackt was voortgevaren, & niet naar d'amm… dabatse goederen gewacht, soo dat als d'ammadabatse & … brodoraatse goederen naderhand quamen, d' sonratse & d' broot… mitsgaders d' agraase al in de factura waren gestelt, … achter dan d'ammadabatse & d' brodoraatse, als wij … agraatse vervolcht sijn, wij verhoopen niet M.e d.to dit … qualijck nemen sullen, want onse corte factura (d'm… die achter de groote factura staat) is soodanich gemaeckt dat uijt d.o factuure mede registers wijse can bevoorde… werden, op wat folio ijder sorteeringe te vinden sij —

Daar gaan 2: originele facturen om met 2: besonde… schepen, ider een gesonden te worden —:

Handel van negapoerijs & volkoeks lijwaat handel:

Ende alsoo wij hier voren van handel der lijwaat en dependentien van dien largo gehandelt hebben, soo en … desen aangaande, voorders op M.e d.to missiven, wijders … als op den negapoerijsten handel (d'welcke M.e d.to ons … hoochste gerecommandeert) te antwoorden, als te weten:

Eerstelijck antwoorde op het geene haar Ed.le daar … in hare E: missive dato 21: julio schrijven hoe M.e d.to … verhoopt wij bij naarder ondersoeck een proeve van ditto handel sullen genomen hebben, M.e d.to hoe … geschiet is, te weten eerst p.r den 24 … jan …

den maan…

55

naer Colaer moondas, ende naerder p.r den coopman Arent Barent-
s[oon] breeder uyt onse missiven over Chormandel naer Batavia ge-
sonden, sullen connen bericht worden:—

De E. Wollebrant Geleijnssen, gelijck als hier vooren noch meer-
malen verhaelt hebben, mede achtervolgens Ed.le d.to ordre der-
waerts gecommuniceert, hem wijders soodanige persoonen
bijgevoeght, als hij selfs begeerde, ende hem voorders (naer
dat diverse mondelinge communicatie over den handel gehouden
ende met den anderen beraetslaecht hadden, wat daer inne tot
des E. comp.es besten behoorde te verrichten; met soodanige ordre
en schriftelijcke als mondelinge instructie versien, als ons dachte
d' noodtwendicheijt vande E. comp.es affairen in die quartieren soude
mogen vereijschen. D.o is dan dienvolgende als meermalen hier
vooren verhaelt den 27. december van hier opwaerts gaen, eerst
omde quartieren, Brootcha, Broodra, Ammadabat en Cambaija
visiteeren, ende te onderstaen wat in die quartieren, soo in de
lijwaeten de Zijde patoolen sijde als indigo. En den indigo ver-
richten conde / vertrocken, wat d.o in Cambaija en Ammadabat
inde Zijde als lijwaeten patoolen verricht heeft, is als
hier vooren verhaelt, inde proevne vanden Sircheesse indigo
daer inne heeft d.o soodanige conquesten niet gedaen als con-
venieerde als wel gehoopt hadde, door dien met dittos off door
dittos comste, d'anijl noch op hooger prijs als voor sijn aen-
langen steijgerde, en des gem: S.r Wollebrant en S.r Sylvius
hebben daerinne eijndevoir, soo veel als in hun uijterste
vermogen geweest sij gedaen, ende alsoo wij wat van desen is
hier vooren lange gehandelt hebben, soo sullen daer aff geen verdere
rescriptie maecken, maer seggen dat d' E. Wollebrant Geleijnssen
(alsoo hij den tijt seer verliep om voor den regentijt noch iets inde
quartieren lijwaet handel te verrichten) hem daer aan den 12. Febru-
ario derwaerts aen op wech begeven heeft. Godt almachtich
geve daer salve aenlangen, en wat goets inde anijl als de lijwaet-
procure verrechten mach, want gevolge van de lijwaten en in-
stelt niet, soo gestadich ter plaetsen daer die worden geprocureert
volck geleijt, ende daertoe eenige en bequame persoonen
gehouden worden, 't sal onses oordeels dies halven raetsaem
wesen, men in neggeponik en hiercedaeth, soodanige comptoiren
(gelijck op de custe Chormandel) als Paliacat en Nataram ge-
bruijckt, meijnen oock t' noodich wesen sal (alsoo Ed.le d.to en
onse maxima is, alle offe wel meest alle d' lijwaten, die d' E.
Comp.e benoodicht is inde quartieren tot datse in Guseratte
beter coop sijn, te doen procureren) dattet gestadich een coop-
man die goede kennisse vande lijwaten heeft aldaer resideerd
en oock dat hem een ander inagta om d' selve te doen verkrijgen
en opte maecken, als om op den anijl handel te letten ontfangt
waertoe laten bereijden, te weten Wollebrant Geleijnssen
en Arent Barentsz. bequaem oordeelo, ten waer Ed.le d.to met
E. Wollebrant Geleijnssen iets anders voor hadde, wat be-
langt Arent Barentssen t'selve soo wij niet anders tot sijn
sekerheijt:

schrijven connen verstaan ditto oock s[r] Wollebrants compt[oir]
waerts ooch eenigher mate gediscourageert sij, ende dien vol-
gende alsoo sijn toecoomende jaar geexpireert is seer ernst[ich]
sijne verlossinge versoeckt, 't geene ditto hier over schrijft, sal
U E[dele] uit dit volgende extract connen blijcken 't welck aldus

Uijt copia van haer ed[ele] missive luijdt onder anderen hare men[tie]
hoe den ondercoopman Wollebrant gedesineert van haer Ed[ele]
gesonden sij, om als U E[dele]: tweede persoon inden handel van

'T versoeck van s[r] Arent Barentsz

Suratta & Hindustan gebruijckt te worden, & wi[e]
expresselijck gecommitteert is om inden Ertwaert handel van
Peeres & Benares te ondersoecken, ende dien nevens 't procure[ren]
vanden Suaansen aniyll te bevorderen. & uit U E[dele]: schrijv[en]
verstaan binnen corten tijt derwaarts aan vertrecken soude
wij wenschen sijn E. geluck & voorspoet op sijn voijagie,
hare ordre moet sonder tegenspreecken naargecoomen worden
maar het gaat ons wij veel uit onse gissinge, ende been
ons niet weijnich, soo een florisant comptoir als in
(door U E[dele] favour besorght) hebbe verlaten & derwaert
gecoomen om meerder eert te verwerven, en contra onder
ander sijn bevelen sullen moeten staan, patientie, wij
seer gaarne voorts: E Wollebrant geleijnsen in alle
(aengaande den dienst van 's E: Comp[agnie]) obedieeren, doch
wile nu in onsen loop gestuit, & van ons geet voornoomen
ons groot leetwesen versteecken worden, soo ist dat oock moet
bidde & versoucke ouer in U E[dele]: schrijven aend. ed. h[eer]
Generaal & raden van India gelieve te gedencken dat
haer Ed[ele] versoucken, aenstaende jaar verlost & a[nn]o 16
(soo Godt almachtich ons 't leeven spaare) met de schepen
in aprill als wanneer onsen tijt op 2. maanden naar
geexpireert sal sijn, naar Batavia retourneeren mogen
ons vandaar naar 't lieve vaderlant (daar van all over
jaren absent & inden dienst van E: Comp[agnie] geweest sij[n])
te transporteeren, tot noch toe hebbe met alle vlijt getra[cht]
eere in te leggen om daar door tot meerder avancement
geraacken, gelijck als oock van meeninge was aan haar
te versoucken, verbeteringe van qualiteijt & gagie, mits
noch 3 jaaren inden dienst van 's E: Comp[agnie] te verbinden
maar 't wijle mijn nu de courage, ende daar mede alle courag[ie]
ontnoomen wort, ist dat in contra om mijn verlossinge aan
soude danckende Godt almachtich voor sijne genade dat
danigen honorablen qualiteijt inden dienst van de E: Com[pagnie]
bedient hebbe, wij hoopen & vertrouwen U E[dele]: ons gedacht[ich]
sal sijn, U E[dele]: conde ordineeren ons een tijt in Hindustan
offe Cousrratta uijt te dienen doch alsoodan 1½ jaar
mijn geexpireerden tijt soude blijven (ten ware haer Ed[ele]
licentieerde van Suratte naar 't patria te mogen vertrec[ken])
ist dat mijn versoeck in desen in stelle. & hoope in 't goede
sal genoomen worden etc[eter]a

luijt -

Uyt t' boovenstaende extract sal U Ed.le d'r Arent Barentssens
versoeck connen oogen, U Ed.le hebben voorders daer inne naer
goetvinden van saecken te handelen, wat belangt sijn persoon ick
can van hem anders geen getuijgenis geven, als dat hij hem ter-
wijle wij hier geresideert hebben inden dienst vande E: comp.e
getrouw ijverich, vlijtich eerlijck heeft gedragen, dat het een
persoon van een goet humeur niet opgeblasen offte waant, offe
veel van sich selven houdende, in sijnen [illegible] vlijtich naerstich ende
seer voortvarende is, dat hij door lange experientie van saecken
ende vande handelinge deser quartieren soo wel vande [illegible] als
de lijwaten heeft, ende vertrouwe vastelijck, bij aldien hij noch
eenigen tijt continueert d' E: comp.e inde quartieren offte eenige
perticuliere quartieren noch goede diensten presteeren sall, Ick
meene soo U Ed.le hem soodanigen tractement ende qualiteijt
als d'r Sijlvius heeft, gelieve te geven, dat hem noch wel voor 3:
jaren verbinden sal, t' welck U Ed.le diene p.r Gouverno —:

Weder vande Negapatnamsse handel:

Ende alsoo met d'r Arent Barentssens versouck, wij niet van
onse materie nopende den lijwaet handel van Negapatnam
getreeden sijn, soo gelieve U Ed.le te weten dat wij d'r Wollebrant
Geleijnssen ende Arent Barentssen hebben gerecommandeert
datse seer ernstelijck sullen ondersoecken ende onderstaen off
den vollen eijsch van alle lijwaten, soo voor de Zuijt als voort
patria in die gewesten tot een verdraechelijcken prijs als in dese
quartieren connen geprocureert worden met deselfde procure
spoedich sullen voortvaren, gevende ons daer van tijdich advijs
op dat wij in Ammadabath Brodera Broetcha ende nessaru soodani-
ge lijwaten inttijts mogen procureeren, d' welcke aldaer niet
gevoegelijck connen gemaeckt worden, op alle desen hebbe
noch van d'r Wollebrant Geleijnssen geen advijs becomen, maer
de coopman Arent Barentssen is in Negapatnam, Tierabat ende be-
naris geweest, ditto heeft ons van veelen in sijn missive vanden
4.e maert (waer vande copia int brieffboeck vande incoo-
mende brieven gecopieert is) goede hoope, t' naeder gevolge
sal ons den tijt leeren: —

Vant Guinees lijwaet ende van Negapatnam:

Opt Guinees lijwaet hadde Arent Barentssen (om eenige
stucken tot een monster te maecken) eenich gelt uijtgedaen
wat daerinne verrichten sal daer aff connen noch niet seeck
seggen, naer hij calculeert soo sal ieder stuck met alle
sijn oncosten tot aen boort vant schip 7: ro. coomen te
costen, t' welck dier is, ende met den prijs van Choromandel
te veel verschelt. soo dat d' procure van ditto (soose tot geen
minder prijs becomen) staecken sullen, —

U Ed.le schrijven dat men d'r Wollebrant Geleijnssen om de
swaere remisse van wissels, soo veel mogelijck t' excuseren
offe divertiren, soodanige contanten als tot den inkoop
derselfde [illegible] mogen benoodicht sijn, in gout sijnde van
cleene volumme senden mochte gereven, t' selve is eensdeels
naergelaeten om dat ons becoomen gout ende silver als de coop-
manschappen niet veel verder reijcken conde, als om de deposit
veninghen aff te leggen, benoodicht waeren, oock soo sijn de
wissels van Ammadabat op Agra eenigen tijt soo civiel

geweest

gewoort dat veel tijts vandaer gelt met advance naer agra ge
geremitteert, iegenwoordich ind wissel van sierop agra geen
meer als 2¼ p.r c.to verlies: —— :

Wijders soegen t' Ed.le d.to niet ongeraeden souden vinden, ten aen
sien op dat d' oncosten ende d' lasten vanden caffilas eens wat
geregulleert worde; ende dat d' E: Comp.e t' onderst souden
weten met wat d' geproiecteerde goederen onder t' geleij van
d' h.r wollebrant geleijnssen affgebracht worden, als mede om
door onderlinge communicatie grondiger bericht vanden
handel tebecomen: —— ende s.r wollebrant geleijnssen
alsdan wederomme met dies te beter fondament moet
men last opwaerts te seijnden. —

—— voor dese saecke hebbe largo met d' E: h.r commissaris
arent gardenijs gecommuniceert, sijn Ed: sal m.e d.to die
aengaende onse meeninge connen verclaren, gestercom

Handel vande onkosten der caffila:

t' geboorde sijn E: voort vertreck van Soiratte vloot d
waerts dan noch niet op Batavia gearriveert waren, soo
men niet naerlaaten vandese onse meeninge connen te ma
d' weeckte is dat wij ooc vandat gevoelen souden sijn, soo t' s
verhinderinge inden handel conde geschieden, soo wanne
d.o int iongste van september oft int voorste van octobe
rijn in november hier aantelangen met d' caffila van ag
herwaerts aan vertrecken, comt eerst den oosten ooght (o
ve denarill procure te setten, ende daerinne in t' uijtc
voordeleghtste ind's weer te sijn) aan, geschiet het nae
dato te weten in ianuario, om hier in maert off aprill
te langen, soo vallt den besten tijt omd' eijwaren te
procureren, edoch h.r arent barentssen seide d.os ghort
terwijl d' h.r wollebrant —— geleijnssen herwaerts aen
genoechsaem connen bevorderen: —— :

Wat belangt d' excessive lasten van caffilas daer op is m
aanlangen van s.r wollebrant geleijnssen (gelijck wij h
vooren noch eens geseght hebben) alsoodanige ordre gegeve
dat die met wel connen verminsert worden, off ten wa
d' vrachten beter coop wierden & dat d' tollen wierden afgesch
waer toe noch weijnich apparentie sij, t' gaendan met d' vracht
off d' oncosten van caffilas soodanich toe (als se den wel h
over ammedabat afcomen gelijck t' Ed.le d.to uijt onse n
boecken, & ampeleer uit ons oncost ende specificatie boeck
sullen connen bevogen) dat met d' hadde wanne (dat sijn
opperste hoofden van carreelijden) d' vracht in agra v
contracteert, & d' tollen ind's wech tusschen agra & amm
dabath voor 40: a 42: r.o d' car aengebracht worden, hier
worden dan soo veel meer B: pions om ditto goederen te
convoijeeren alsser noodich geoordeelt worden, bij & voorich
& alle dese ongelden te weten d' vrachten soo veel ropias p.r
& d' tollen soo veel ropias p.r car als 2: m.a landen gelt aanl
pions wert in agra door d' onse eer dat d' caffila vertreckt
gecontracteert, & betaelt, invougen d' gronden die met d
caffila affcomt anders geen gelt als voor sijn montcost
& d' oncosten van sijn vaert, als aan d' eene ragie & d' an
den.

een cleene vereeringe te doen, niet te geven heeft, op dese maniere omdies te minder te gasteeren, latende Bramanen ende mooren onder andere niemants opsicht, als onder die van een dienaer, daer ge-deren affbrengen, s^r. Arent Barentssen heeft ons oock op dese maniere eens 23: ende een 7 sacken lijwaten affgesonden, M^{de}. connen hier uit wel affmeeten, dat hoe den persoon die met een cassila affcomt van meerder qualiteijt is, hoe meerder geleeve hij heeft, ende hoe meerder datter gegasteert wort, alle welcke gastrie ende dan wedercommende d'gastie van sijn opreyse d'lijwaten dragen moeten, d'welcke als een cleene partie is, d'selve seer beswaeren, wat M^e. d^{to}. voordere desen aengaende in toecomende t'sij over Chormandel offe p^r. een naest comende Recht geliefde te ordonneeren. sal bij ons prompt naergecomen werden en sullen ondertusschen d'saecke soodanich beleijden, als bevinden den meesten dienst vand' E: comp^e. sall coomen te vereijsschen.

Aengaende s^r. Wollebrant Geleijnssen te recommandeert offt van agra geen weg naer Bengala can gevonden, ende de lijwaten van agra met cleene onnosten aen de ganges ende soo voorts d'ganges aff tot aen ongelijcke landaer souden connen gevoert worden, om d^o. lijwaaten van daer met cleene jachten gehaalt, inden oceaan gebracht, ende voorts over Chormandel naer Batavia gevoert te werden, t'selve hebbe d^o. Geleijnssen recommandeert, doch alsoo d'onse over d'quade tractementen niet ongeluck opgebrooken sijn, ende daer in pipeli ter neder gestelt hebben, gelijck achte M^de. over Chormandel wt d'advijsen vand' E. H^r. Gouverneur Carel Reijniersen wel sal hebben verstaen, soo meene niet men ment soo verde brengen sullen, offe dat het gevoeglijck sall connen geschieden, om d'lijwaten wt d'agraasse quartieren den wech over Bengala naer pipeli te voeren. Edoch als Jacob Masierius in agra bij s^r. Wollebrant ende Arent Barentssen comt als geliick hij in sijne missive dato 17^e. december mit ongeluck aen ons geb: adviseert dat hij van meeninge was soo wanneer hij in pipeli quam, van pleijn naer agra te reijsen omaldaer met d'onse te communiceeren al om over de Geleijden van ongelijck te decreeren, bondige firmans van sijne mag^t. te procureeren, ende naer verrichter saecke daer met over Bersampore naer Masulipatanto keeren, d'sullen se met den anderen connen communiceeren, door wat middelen sij gevoegelijckst daer toe souden connen brengen, naer ick d'advijsen van H^r. Masierius wel resumeere, soo ben van opinie t'niet wel gevoeghelijck sal connen geschieden:

Wat belangt d'firman wij hebben t'seedert dat wij sonaste in dato 21^e. iulio aen M^de. over Chormandel hebben geb: d'nove twee firmans voor ongeluck becomen, ende d'selve over agra derwaerts gesiert, waer vant' eerste s^r. Masierius ter hant is gecoomen, doch ditto vont niet geraedt t'selve in ongeluck offe Pettan over te leveren. maer dacht daermede hem in pipeli daer met te dienen, t'ander dat soo bondich is, als men t' soude connen offe mogen wenschen, hebben d'ons in agra verstaen s^r. Masierius wt Bengali opgeeerten hebben pipeli

lijsten en handelingen in Agra comen souden opgesonden, en 't selve
tot de comste van meer gem. Mahabuts bewaart, ick geloove
soo wanneer 't jongste becomen firman de Bengaalse Gou-
verneurs vertoont wert ditto t' van waarden houden, maar
dat se den Insoult van dien niet volcomen obedieeren en nae-
comen sullen, de copie offe de translaat van d' firman
hebbe met diverse expresse cassets aan d' E. H.r Carel
Reijniersen gesonden, die vertrouwe U Ed.e vant geleegh.
de copie desselfs gestiert heeft, oock soo staat de selve int
bouck vande uitgaande brieven (dat wij U Ed.e sullen
metten de missive die daar bij aan s.r Mahabuts hebbe ge-
gecopieert. Hier mede sullent dan (ist dat wij vant nu
advijsen van Agra en s.r Mahabuts becomen) van de ag-
ne gevonckten. En de Bengaalse handel laten berusten.

U Ed.e schrijven datse in sommige packen eenige stucken bo-
ende andere soo slecht en groff bevinden dat 't een schande
onverdraachelijck is, daar wij selfs present sijn geweest,
soo nauwe regart genomen als 't mogelijck is, op dat
deselve onachtsaamheijt niet geplooght wordt, en naar
andere plaatsen daar wij niet present hebben connen wesen
hebben mede gest. en daar opt hoogste gerecommandeert
datse nauw regard over dese saecke nemen, daar op sooda
letten souden, datter naar desen daar over op Batavia niet
geclaacht wordt, sulcx dat willen hoopen en niet twij-
(alhoewel t' alles wat haastich toegegaan heeft) die gr.
fouten onder dese goederen niet sullen bevonden worden

Wijders seggen U Ed.e wij niet recht hebben gelaucht,
dat wij seker van bequame persoonen tot vervolch vande
handel versien waren, ende daar en tegens verwonderen
U Ed.e haar, waaromme wt de vloote vande H.r van O-
meren Zeel.d daar soo veele opper en ondercoopluijden waren
niet eenige capabele persoonen hebben gelicht, item
wij sulcx hadden gedaan, onse saecken dan onnoodich
en de E. Comp.e soude gedient geweest sijn, hier op a-
woorden dat U Ed.e gelieve te weten wij niet over onse
hebben derven noch meer eenige opercoopl. uijt de vloot
aan lant te lichten, overmits dat het strict tegen
expresse ordre en last, die ons niet machtich over
manier en de vloote van de H.r van Ommeren aan
was, vande ondercoopluijden geen meer als een op
waardes geweest, de welcke niet seer geversseert was
om te employeeren, soo dat wij wt de vloote hier
meer als 3: bequame assistenten conden becomen, de we-
oock gelicht hebben maar van den eenen genaamt al
van Vandeveniers connen suit in Mocha hebben
employeert, ditto comporteerde hem int verstorven gans
wel. En hadt ons goede hoope datter metter tijt een
cloeck coopman af werden soude, maar naerder
wat incidenten weete niet, worde in sijn memorie
slaagen, soodat (commende geen dienst van hem wete
ditto met dese schepen naar Batavia sendende;

Dat de

dat de nassistent adriaan van nieuwlant voor sijn tijt naert patria geadmitteert is, is geschiet niemant bequamer uijt d' vloote omt scheeps boucken op ditto schip naert patria te houden hebben connen becoomen: Oock soo comporteerde hem d' heer nieuwlant soodanich dat daar uijt geen goet genoegen schepten: —

Uijt deese vloote hebbe 6: vande bequaemste adsistenten met toestaan vand' E. Hr. commissaris arent gardenijs aan lant genomen, waar van 3: met E. wollebrant geleijnssen naar agra gereijst ende twee in ammadabat geemploijeert sijn, die onderkoopman coijmans varende opt' schip middelburgh hadde haerne aan lant gehadt, om hem bij sr. Silvius te emploijeeren maer conde van ditto schip niet gemist worden, ende andere sijnder geene geweest, E. doch wij sullen ons met t' volck dat wij nu hebben tot dat d' vloote weder comende van Batavia comt wel connen behelpen, soo wanneer d'. ver- schijnt sullen daar uijt wel een a twee cloucke onderkoopl. benoodicht wesen pr. Couverno: — d' persoonen die der jegenwoordich van wegen d' vereenichde comp.e in deese Hin- dostanse ende Guseratse quartieren residederen sijn d' volgende:

In Souratta deese volgende:

Barent pieterss opperkoopman ende opperhooft: Carel constant van middelburgh adsistent E. doch alsoo hem wel comporteert ende capabel is, om onder onse opsicht d' negotie boecken te houden, d' welcke oock door ditto als voorren onder ons opsicht gehouden werden soo hebbe den selvigen met advijs vande E. Hr. commissaris inde qualiteijt van onderkoopman a 36 gl. pr. maant gestelt: — Ewbrant wijbes sieckentrooster Otto houckgeest opperchirurgijn: Jacob van kittesteijn adsistent Heijnderick Dircxsen ditto Jan Harmanssen mijlen ditto Willem Wijbentsz drogist: Joost dircxz botteliër. Gillis van dulcken adsistent	10 persons
In ammadabat d' volgende: Cornelis iansen silvius opperkoopman: Jacob Lucasz adsistent. Jan van Toelingen adsistent Horatius pontanus d°: jacob walter — d°: gelein jorghemtsen jonck adsistent	6 persons
In agra ende negapoor: Wollebrant geleijnssen opperkoopman: Arent barentssen coopman: Jan tack adsist. doch wort als onderkoopman geemploijeert: abraham bollaart adsist. wort mede als onderkoopm. gebr.: antoni van hamburgh adsist. nieuw gecomen: Jacob wittenboogart adsist. nieuw gecomen: abraham iansen steen d°. nieuw gecomen: Christiaan holstcher jonck adsistent	8 persons

Somma t'saamen 24 persoons

Nederlanders

nederlanders die inde E: comp.e dienst inde ommeleggende
quartieren gebruijckt worden, Edoch sijn 4: persoonen onder ten
Joost dircxz smits Cillis dircken, gelein Jacobsz & Juliaen
Hoffsteder die noch nieuwers naar aderen dienst presteeren con
Endoch dittoo sijn Jongelingen die haast wat leeren & metter tijt
aancoomen sullen ——

Alle enige persoonen die eenichsints uit een off ander suspect
offe daar van dat d' E: comp.e geen dienst trecken connen, t
zijn achtervolgens U Ed. ordre geenige employeeren, ma
d' selve offe d' alsulcke naar Batavia senden: gelijck nu
den persoon van den onderckoopman Sijmon Janssen geschiet

T' geene Lodewijck Tristons aan d' E: comp.e noch p.r resto van
reeckeninge ten achteren compt, sijnde ƒ 13563: 11: off
$11302\frac{23}{24}$ r.o hebbe op t' comptoir generael, achtervolgens U Ed.
ordre afgeb: als uit onse negotie boecken sal connen bewesen
werden, maar uit dittoo schulden hebben gesproten sijn, t' selve
uit d' geannexe negotie boecken door den onderckoopman Fran
cois Timmers gehouden, & nessens gem: timmers naar Ba
tavia gevoert werden sullen, echter dies niet jegenstaande
soo haat ons desen ten overvloede daar van een largo re
quninge, Ende t' is sulcx dat naar t' strecken van timmers
tristons, enige schulden die voor tristons reeckeninge in ag
uitstonden outfangen offe zeint, ende d' selve op tristons reecq
ninge d' E: comp.e niet gevaleert maar dittos sinisterlijck
onder hem gehouden heeft, ooch soo heeft den gem: timm
mede van enige andere schulden (soo die tot laste van
Voorknecht als van d' E: comp.e in agra uitstonden) sommige
weinige ontfangen, ende niet behoorlijck goet gedaan, om
perfect te weten wat van desen sij, sal t' nodich wesen door d
H.r fiscael offe door d' E: Visitateur Coostens den
brieven die door den assistent jan lack, & naarder p.r d
coopman arent barentssen bedert p.mo junio A.o 1636: t
dato van agra aan ons geb: sijn, met goede opmerckinge
doorlesen, & uit dittoo brieven d' notulen dat tot haren
laste compt ... werden, Ende U Ed. Heeren wij weeten
wel d' Coostens & d' H.r fiscael haren tijt niet leedich
doorbrengen, Ende datte die wel tot Emportar saacken wete
te employeeren, Evenwel is het sulcx dat wij daar aff soo clar
& naackte aanwijsinge niet en connen doen als wel door dittoo
uit d' Com: missiven (die alle nessens meer andere in den
brieffboeck dat nessens desen gaat) gecopieert sijn, sal connen
gevoeren worden. ick vertrouwe ooch U Ed. om consideratie
als vooren t' ons niet quaelick affnemen sall, wij ons daar
aan om cortheits halven refereren: Godt almachtich is
bekent wat moeiten wij met d' Coimbatiicorde agra
reecqueningen gehadt hebben: —:

Belangende Salomon Voorknechts saacken wij hebben
d' stucken van dittoo proces met goede opmerckinge gelesen
& daar op tot naarder bewijs soodanich in forma van repl
geantwoordt t' geene tot verificatie der materie heeft
comen

dienen, wijders hebbe mede een largo recapitulatie hoedanich d'oude uijtstaende desperaete schulden int generael soo d'geene die tot laste van de E: comp.e als d.o die tot salomon Voorknechts uijtstans mitsgaders waer van die gesprooten sijn (soo veele ons daer aff bewust geweest is) geformeert, soo dat niet ontwijffele of de E: visitateur Joan Coorsens sal daer aff een finale affreeckeninge connen doen, wij weten oock tot naerder bewijs daer aff geen naerder verclaringe te doen, insgelijcx mede niet tot verificatie offe naerder bewijs over d' stucken daer met Voorknecht beschuldicht is, bijde brengen als in V.e reeckeninge & in onse forma van replicq hebben aengewesen, soo dat vertrouwen d' saecken van Voorknecht daer over op Batavia bij de achtbaren raet van Justitie offe bij d' committeerde (soo als U E.ue dat dan sult gelieven t'ordonneren) sal connen affgehandelt, & dat wij door aengaende van verder moeijten ont= slagen werden! Godt almachtich ist bekent (oock mits wij seer debijl door lanckduerende van siecken seer affgenomen, de stercheijt niet en sijn) wat moeijten t'ons gecost heeft eer d' stucken offe d' bewijsen in soodanige forma alste nu sijn gebracht, hebbe, want nevens dien (sijnde daer toe siecklijck) hebbe mede op des E: comp.es saecken, soo om hare reede manschappe wel te venten, de rekeningen te prosequeren, d'advijsen op d'comptoirs te geven, opt houden van de negotie boecken d' factuijren te forme- ren, ende daer en boven ider een ter spraecke staen moeten selfs, edoch t' meeste van allis, dat ick mijn beclage dat wij ons door de saecken van salamon Voorknecht & timmers, als trissien Froment by.xe & van t wist, bij veelen soo verstaen seer hatich & een quade name gemaeckt hebben, nochtans ist sulcx gelijck ick op mijn conscientie will verclaren dat alle t' geene wij gedaen hebben uijt een goeden ijver, & tot des E: comp.es besten geschiet sij, ist dan soo dat wij daer over (ick ver- trouwe niet U E.ue onsen ijver mitsgaders sal) bij veelen (die van d' saecken niet d' rondich geinformeert sijn) onverdienden haet op den halse geladen hebben, Ick can der niet tegens doen, maer sal met patientie dulden. Godt al- machtich & U E.ue voorders d' saecke oversien, op welcke hoope & vertrouwen wij ons dan rusten. & van dese saecke een breeder verhael doen sullen, als oordelijck dat onder stucken in handen van de E: H.r commissaris hebben ge- interogeert, item dat nevens desen noch een recapitulatie senden, waer uijt U E.ue sullen gelieven te bevinden tot dato noch in agra / 53011: 3: 8: oude agravaste schulden, (de schulden die tot voorknechts laste gebrouckt sijn) daer mede ingereeckent, uijtstaen van welcke d' E: comp.e niet veel offe weijnich becomen sal, daer staet in V.e recapitulatie datter tot voorknechts verantwoordinge noch / 18883: 5: 8: p.r resto uijtstaet. Edoch tis sulcx: dat bij ditto. d' volcomende / 53011: 3: 8: moeten verantwoort. offe reden daer van gedaen werden.

werden, nadter op d' sommige van dien te seggen sij, t' selve
inde reeckeninge onder de letter C. (Libertijnen onder ons
stucken contra salomon verschnecht) largo geannoteert,
visitateur sall gelieven op allen dien nauwe aenmerckinge
te nemen, invoegen tot conclusie van M:de d:e p:a
naesten antwoort verwachten, in wat maniere alle
posten vande f 53011. 3: 8. stellen, & hoe t' daer voor
met hebben sullen; —.

M:de d:e seggen in haer missive dat sij vuijlen voor lande
& dat het een vuijl saecke sij, door ons soo uijtkoopen
d' quaet zangen & d' missiven haer divinaars aange
weesen werden, en contra dat het M:de d:e missaecht
vernomen dat wij ons selfs soodanich niet en compor
dat ons onbesprackelijck onde van particulariteiten
sijn. hierop antwoorde in aller ootmoedicheijt & onder
nicheijt, dat een mensch principael een opperhooft, die
actuels sijn vrunden ende sijn vijanden heeft, sich selve
ootmoedich soo draagen can, dat hij onbespraeckelijcken sij,
ders verhoope als M:de d:e grondich van onse saecken hebben
weert sijt, d' selve tot geen particulariteiten duijden, maer d
M:de d:e consideratiens, & anderes verder stellen sullen: —

Wat vande saecken der paerlen sij, die wij vanden opperkoopman
nicolaus jacobsz overschip souden hebben, daeraen w
keeren ons dies aengaende aen onse schriftelijcke verant
woordinge die wij aen U: Ed:e commissaris hebben ge
liebert, onde versoecken voorders dat onse goede meeninge
daer uit ten rechten mach verstaen; —.

Belangende d' beschuldinge van franscois timmers ende
lodewijck keijtens contra ons, hoe dat sij hebben eenige ar
tijden lijnwaat schoone agaat & anders door onse ordre in
agra gecoft, & ... haer voor ons aff gebracht heb
daer over hebben ooc met eenen onder d' verantwoordinge van
beschuldinge der paerlen aende U: Ed:e commissaris
geantwoort. naerte verclaringen gedaen wat van deesen sij, is
hoe het niet anders als om tot ons lijfsnootdruft te gebruijc
als om aen een goet vrunt sonderlijn hebben ende ...
derlijn brengen off een stuck lijnwaat off twe overte latinge
weest is, ende vorders dat den agaat niet ontboden, maer
ende d' selve onder den naem van eenige geringe goede
rariteijten op dat kistens aende comp:e te cort toe men
contanten. dies te verder strecken sonde opgevoert, of
aengeroert is, niemant sal ons connen bewijsen & ick wi
wel op mijn conscientie verclaren dat ick geen agaat noch
ook niet een stuck ongemaeckt lijnwaat met t' schip Fredrick
Hendrick aen mijn vrunden gesonden hebbe, & tot verificatie
wij indesent onrechten beschuldicht worden, & d' waerheijt
blijcken niet naer patria gesonden is, maer noch onder ons
berust, soo hebbe d' selve aenden E. Ed:e commissaris & barth
lomeus de grijter vertoont —

Wij connen niet ontkennen dat wij onder dictament (gaende
met de vloote vande E: doctor pieter vlack naert patria) een
cleen kistien met eenige gemaeckte lijwaten van geringe im=
portantie aen onse vrunden tot een gedachtenis hebben gestuert, item
dat tot soodanige waren en goederen geweest sijn, die met coopman=
schappen, off om ons daer door te verrijcken gemeent hebben, maer
t'sijn als vooren verhaelt gemaeckte lijwaten en 2: a 3 stx geschie-
derden tot een gedachtenis aen mijn moeder en susters geweest, ick
hoope niet dese saecke qualijck sall genomen worden, daer wij
18: a 20 iaren achter den anderen inden dienst vande E: compe.
en in al dien tijt niet int patria geweest sijn, wijders in soo langen
tijt, ons ouders en vrunden niet hebben gesien. Ende daer bij niet
en weten, off wij haer noch ons leven sien offe spreecken sullen
datmen aen haer (daerse soo ernstelijck ons in haer schrijven van haer
tot iaer. bidden smeecken en vermanen om t'huis te coomen op dat
sij ons voor haer overlijden noch eens sien ende spreecken mochten,
met een stuck lijwaets offe eenich gemaeckt goet paijen. echter
continuelijck inden dienst vande E: compe. continueren, voorwaer
alst wel geconsidereert wort, hadden wij gedaen als sommige andere
wij souden in 18: a 20: iaren wel 2: a 3: mael thuijs varen, en onse
vrunden selffs dierghelijcke dingen toegebracht hebben, en aengesien
wij inden dienst vande E: compe. hebben gecontinueert, soo hoope
niet haer Ed. dese saecke mitsuijden sal, dat ons kinderlijcke
harte tot onse moeder en susters gestreckt, en haer met eenige
geringheeden bedacht hebbe, ick verhoope ooc d' Heeren maior voor
consideratien als vooren mijn moeder d' .. em: goederen ter hant
stellen sullen —:

Wijders verhaelen U Ed. als dat se met beschaemtheijt onse indirecte
procedueren en particulariteijten hebben aengemerckt, te meer die
in andere soo hooge taxeeren. en alles schijnen willen te redresseren
Ick bidde U Ed. om godt en om Godts wille. neemt het ons doch
niet ten quaetsten aff dat wij hier over onse verantwoordinge
en ontschuldinge doen, U Ed. gelieven te verstaen dat onse par-
ticulariteijten niet in comparatie vande geene die wij in anderen
hooge getaxeert hebben, behoorden getrocken te worden, t'geene dat
in anderen hooge hebbe getaxeert, is geweest dat sij d' E: compe.
eenige gerechticheden ontvoert, d' selve naer haer getrocken
t'sijnwere dier gedroncken, vijndelinge d' gelt dat sij nd' quaden
schulden d' compe. opgevoert, have gereeckent tot s'compes laste off
gebracht hebben, item duijrende meer in goederen besteet als sij
betalen conden, sonder haer dan noch te schamen soodanige compten
op haer administratie schriftelijck te geven. Ende dier goed: saecken
meer, alle welcke offe soodanige door godes genade niet en ver-
hoopen dat van ons gehoort off met waerheijt door iemant sall
gevisiteert worden:—:

Belangende t'alles te willen schijnen redresseren, segge dat soo
veel in ons vermogen geweest is, getracht hebbe alle quaden
gebruijcken in een beter te redresseren. en in onse boecken
naeckte openinge en corte aenwijsinge te doen soodanich dat hier
indese quartieren gehandelt wert, en wat gebruijckelijck geprac=
ticeert in handelinge hoor plaatse int bijsonder heeft, hope

dat

dat den geenen die naer ons comt daeraff uyt de negotie boucken
openinge naer naer hem heeft te reguleeren, becomt, soo hebbe in
niet alleenlijck in Souratta, maer oock in Broetcha Brodera, Amad
Ende aghte groote correctien gedaen, ende 't sal UEd:le uyt d' nego
boecken van de plaetsen commen blijcken, wat daer inne gedaen
wij wenschen dat wij daeraff soo veel Eere mochten genieten
ons door gem: correctien, principalijck over d' restueren de interesse
van de bouwelingen, ende 't betalen van tollen bij d' sommige
gemaeckt. Heeren genaden name verworven hebben:—

Wij hebben aen d' E: Heer commissaris achtervolgens UEd:le ordre
onse schriftelijcke verantwoordinge over d' particulariteyten daer
dat wij beschuldicht worden geintregeert, versoucken aen UEd:le
voorders, ende bidden seer onderdanichlijck dat UEd:le d' selve in
beter forma, ende in geen verdere consequentien tot onse schade
offe nadeel gelieft te duijden, considererende dat alle d' Commi
beschuldingen van 't Cassa mevens van 't bovenstaende hercomen
ende dat hadden wij willen simuleeren offe door de vingeren sien
d' Com: beschuldinge soo verre niet souden gecomen hebben, sijn
dat ons op UEd:le aengeboorne goedertierentheyt vertrouwende
geen verder vermaenderen sullen:—:

Ende alsoo wij tegenwoordich al [illegible] met 't schip midde
borch de com utvaren, soo hebben geentijt UEd:le missiven
volcomen te beantwoorden: & deese larger te amplieeren bidt
van affbetteken, & 't geene daertoe in gebrecken sijn over
Choromandel met den eersten schrijven sullen—: ——

Onse negotie boucken door dat d' ammadabatse cassa hierom
aenlangde als wel gemeent hadde, hebben niet connen gesloten
werden: door dien naer d' ammadabatse boucken, & dittos facturen
wachten, om d' selve in d' onse te trecken, als om dat oock op 't iong
met 't formeeren der facturen, & 't extendeeren der adviesen be
geweest sijn, welcke dingen, Ende van daer tot noch op ven
d' negotie boucken te sluyten alle tegelijck niet mogelijck is
dat geschieden connen. wij wenschen UEd:le een bequamer tijt
op ultimo maert (wanneer gemeent met d' schepen van hier
depescheeren d' goederen aff te schepen, adviesen te extenderen
& facturen te formeeren doende sijn) gelieffde te commen ons d
't met Coromandel als naer 't vertreck der schepen in april
geschieden can;—:

Ende alsoo UEd:le door dat UEd:le per dese [illegible] geen negoti
boecken becomen niet connen weten wat restanten ons noch rest
om d' nieuwe [illegible] te beginnen gelieve UEd:le te weten
ons niets resteeren, maer dat van mij aff al over de 100 [illegible] a
deposito gelicht hebben, ende op de amplee ordre die UEd:le
in haer missive hebben gelieven te geven, voorgaens d' contan
die ons vinanten, geven indigo & anders te procureren benodi
sijn: a deposito lichten sullen—:

D' Engelsch: verwachten over 10: a 15: dagen haer Jacht S.
Francisco van Camron hier wederomme [illegible]
dittos sijn van meeninge als comt t' arriveeren, 't selve met ge
cleeden van hier over Choromandel naer Bantam te senden

pr. ditto jacht sullen onse verdere advisen & geslootene negotie
boecken naer Choromandel aende E: Hr. Gouverneur Carel
Reniersen, seijnden, omd' selve van daer Ue. d'Ed. pr. d'een oft d'
ander Gelegentheijt toegesonden te worden, soodat off die nu
naer blijven, daer bij echter dit jaer geen verachteringe om
de selve inde generale negotie boecken in te trecken, ge-
schieden sall: pr. terra over Chormandel sullen oock extract
vant slott onser negotie boecken stieren, ende daer benessens
alle posten seijnden die met t' comptoir Generael eenige
gemeenschap hebben, waeraff Ue. Ed. haer oock bij [illegible]
vande boecken sullen dienen connen, Ende alsoo geen meerder
tijts hebben om deselve te extendeeren sullen eijndigen t'
voordere aent naerder schrijvens vande E: Hr. commissaris
die tegenwoordich hertelijck kranck is, Den almogende ge-
lieve sijn E: tot volcomen gesontheijt te brengen, [illegible]:

Hier mede:

Erentfeste, manhafte, wijse voorsienige
& seer discrete Ed: Heeren Ue. Ed. naer
onse onderdanige reverentie groetende, Godt
genadige protectie des alderhoochsten bevelende
die bidde alsoo Ue. Ed. doen tot welstant
van ons lieve vaderlant & Com: compa.
gelieft te segenen & te begenadigen: —

Int schip Middelborch ter reede voorde
com van Sualij adij 8en: aprill: ao. 1637:

Was Onderteeckent

Ue. : dienstschuldighe dienr.

Barent Pietersz:

Ue. Ed. gelieve ons voor toecoomende jaer
met 2: stell comptoir boucken, vier boeck
royael pampr. eenich ordinario ditto
& eenige pennen te versorgen:

Met dese schepen gaet naer Batavia d'
vrouwe van stierman Jan Pietersz Bont
d' welcke des lange in Vasill gevangen
heeft geseten, Ende overleeden is hij
heeft in sijn leeven drie kinderen bij
d' vrouw geteelt, d' welcke noch ons hier gaen:

Desen brieff gaet maer enckelt door dien
d' copia met t' Engelsch schip d' Blessom
t' welck hier voor heeft, naert' patria
wert gesonden: —

Ed: heeren Bewinthebberen der
Vereenichde geoctroyeerde Oostindis
Comp^e

Ed: Erentfeste achtbare wijse voorsienige
ende seer discreten Heere

Mijn Heeren

Met de schepen Amilia en Swol die den 8en december passato uijt de com
van Snalij over Gamron naer patria navigeerden hebben wij U E:
achtbaerheijts toeseggingen gedaen dat wij p^e t Engels schip de
Willem wanneer 't van hier naer Engelandt quam te vertrecken
large sampel schrijven souden, wanneer 't sedert 't vertreck van
voorgemelte schepen, tot dat de Engelsch Willem van hier naer
Engelandt navigeerde, soo int stuck van Negotie als anders soude
mogen voorgevallen wesen, de saken hebben haer soodanich toegedragen
dat wij desen onse beloften ofte toeseggingen naer onse goede wille
soo ampel als wel onse goede meningh is, niet volbrengen en U Ed^e
daerinne naer behooren dienen connen, de motiven die ons sulcx beletten
is dat de E: h^e Commissaris Arendt Gardenijs hebbende de schepen
Amilia en Swol met 500 balen zijde den 25en Januarij van Gamron
naer patria gedepescheert, aldaer tot den 15en Februarij naer de
comste van h^e onderschrijver gewacht, sonder dat deselvige afgecomen
ofte eenige advijsen van den^e becomen, wel mit eenige zijde afgesant zijn
den 15en Februarij van daer herwaerts aen genavigeert en den 9en
Maert alhier inde Comp^e van Snalij genavigeert is, 't hebbende welcken
tijt wij om onse geprecineerde retouren voor Batavia en de Engelsch
ende haer naer Engelandt te schepen te gelden doende geweest
zijn, sulcx dat de schepen te weten Harderwijck en Middelburch
naer Batavia, en de Willem naer Engelandt gelden comen te vertrecken
gelt tijt connen afsteecken, om U Ed^e apart met prompte advijsen
andere te dienen als de copia van onse missive de welcke met de
schepen naer Batavia aen de Ed: h^e Gouv^r Generael: en de E: h^e raden
van India (welckers tijt om dat noch te voldoende te cort gevallen is)
te seijnden, hieraengaende U Ed^e uijt de selve te principalen sullen connen
bevoegen wat hier naer vertreck vande schepen Amilia en Swol
(de welcke schepen de Almogende langen voor des onthanghebbers
bij U Ed^e in salvo sal gebracht hebben) gepasseert zij, diewelcke
ordonnijs de cortheijt des tijts ons daeraen refereren sullen

De E: h^e Commissaris Arendt Gardenijs is heden met de schepen
Middelburch en Harderwijck met de retour soovoorde zijde als
voor 't patria monterende ter somma van f 427512:13:6
bestaende in sulcx als U Ed^e uijt de missive aen de Ed: h^e Gouv^r
en raden van India gelden sullen gelieven te bedogen, naer Goa genavig^t
om voor Goa de gemelte retouren inde vlooten van de heeren over
te schepen en dan binnen comen naer Cormandel te bevorderen, de al
mogende geleijde 't gemelte cargasoen en alle de E: Comp^s schepen
ter gedestineerder plaetsen in salvo / De E: Commissaris is soo
daenich indispoost en soo siecklijck vertrocken dat grootelijcx ons tijs
opcomen ofte leven dispereeren, indien ooch soo hem de Almogende
binnen corten geen verlichtinge gaeft, 't niet lange maken sal / dito
heeft ons gerecommandeert, sijn persoon in ons schrijven aen U Ed^e te
excuseeren en sijne schuldige gebiedenisse te doen, wat aengaet
sulcx ofte retour de Engelsch met hun schip de Willem naer Engelandt
seijnden daer van hebben geen pertinente notitie connen becomen

voorttaren

Watter bij onse vlooten voor goa inde besettinge desselfs ge[illegible]
is, mitsgaders hoe U Ed[le] saecken hier in Anglij bij S[r] Matienne [illegible]
toegedragen refereeren ons ende deer bijgevoechde copia ende [illegible]
d'Engelsen oock preparaet maken om t' zeijl te gaen sijn geor[illegible]
deese te dienende U Ed[le] —

Hiermede

Ed: Erntfeste achtbare wijse voo[rsienige]
ende seer discrete Ed: Heere[illegible]
n voor onse schuldige verbieden ende recommande[illegible]
d'genadige protectie des Alderhooghsten bev[illegible]
des welcke bidden dat hij door sijn grondeloose ba[illegible]
hertigheijt U Ed[le] staet in judicie meer ende mee[r]
sijn miltrijcke zegen gelieven over te storten ende
begenadigen —

Inde Nederlantsche tent aan
strant van Sualij adij 8 april 1637

U Ed[le] [illegible] dienaer
Barendt Pieters[illegible]

Den Eerentfeste, achtbare, wijse, voorsienighe
ende seer discrete Heeren.
De Heeren Bewindhebberen der vereenichde
nederlantsche geoctroijeerde Oost Indische
Comp.ie ter camer

Tot

Amsterdam.

p. 't Engelssche schip de William
dat godt geleijde

D'E H.r Barent Pietersz.

1638 Copia 1639

Erntfeste wyse voorsienige

U E. Zeer angenaeme missive in dato 8en octob.e passa uyt den
Agra/ met [illegible] ons den d.o van S.r Arent Barentsz van 9en ditto
firman in Mandou U E. sendt/ als mede de andere brieven van den
[illegible] groote moores/ die daer inde quartieren S ontrendt de [illegible]
[illegible]/ altsamen op 15en deser wel ter handt gecomen/ de jn [illegible]
Missive met andacht gelesen/ S [illegible] van de selve als mede [illegible]
daer uyt comen te staen/ desen zal U E. dan gelieven te dienen [illegible]

Wat aengaet het firman U E. hebt int procureren vant selve [illegible] mede inde
[illegible] gesonden moorsche brieven van den commandeur [illegible] soo ernstig gequeten
dat U E. daerop [illegible]/ voor een bedanckende/ doch de zaecke is al hier vermits
het opgegroodt gewordt vanden groote Moores niet jegenstaende [illegible]
firman dat openbaerlyck aen stucken gescheurdt hebben S het [illegible] door dese
Nabab Allalumchan/ ons in [illegible] daer naer verleendt/ soo verde tot ons [illegible]
gecomen dat gesamentlyck (volgens onse mede gegeven order vande [illegible]
[illegible] welcke vermelt dat soo wy bestonden/ S bevinden dat des [illegible] vrye
handel in Orgen niet [illegible] zoude connen optineren/ maer als voorder gesegt is
wede met vrede/ vredende obstaculen S gewelt/ gequelt S getracteerdt worden
dat het in zulcken gevalle veel beter ende geraetsamer voor d'E Comp.a zoude
wesen/ van Orgen vermits te verder niet [illegible] geregeerdt is/ S [illegible] niet
[illegible] Moorsche scheepen (S mits 't voors. gewelt) waerop wy ons gewandt vant
[illegible] Moorsche Moogendes/ te bevinden is/ oock altyt lange tyt [illegible]
ongelyck dat sy ons zoude moogen doen/ te [illegible] geweest claechtich an vallen/ S [illegible]
men over [illegible] ons aengedaen gewelt claechtich [illegible] het [illegible] handt voordt
[illegible] verholvoordt hebben/ al hier [illegible] met het [illegible] voorgaende
binnen 8 a 10 dagen gesamentlyck te vertrecken S ons [illegible] voorgaende
voorgemelte order nader te stellen/ wy verhoopen S [illegible] mede [illegible]
voort [illegible] niet of [illegible] des Comp.e at [illegible] zullen aldaer [illegible]
(vermits alle Coopen van hier verloopende [illegible] groote [illegible]
[illegible] quartieren/ soo van suycker [illegible] dat van hier niet [illegible]
[illegible] worden/ als ander coopmanschappen) door ons connen verrecht worden/ alsoo de
[illegible] groote van aldaer jaerlyckx mede of veel [illegible] plaetsen/ als Masulipatam/
Pegu/ Arackan/ S andere quartieren (in [illegible] Nabab van [illegible] Bangala [illegible]
onder [illegible] syn handelende/ S als wy naer verstaan: mede eenige Moorsche
scheepen aldaer [illegible] liggen/ doch vermits de Portugiesche Armada vande [illegible]
[illegible]/ niet derven uyt comen S [illegible] volgens alle [illegible] die dagelyckx daer van
hier becomen/ naer ons [illegible] dat tot [illegible] geaermeert is
[illegible]/ wy zyn derhalven van meninge voors. Moorsche scheepen/ om [illegible]
[illegible] aldaer in [illegible] ende [illegible] te brengen/ als mede om [illegible] van
Nabab te genieten/ [illegible] Moorsche scheepen tot Masulipatam te [illegible]
[illegible]/ S soo doende te [illegible] dat de Portugiesen die daer daer [illegible]
[illegible] zyn ontgoudende [illegible] het [illegible] te stooten/ [illegible] dat ons [illegible]
[illegible] voornemens/ tot [illegible] uyt vande Comp.e mach [illegible]
[illegible]/ aldaer in [illegible] als voorts gearriveerdt wesende/ sullen [illegible]
alsdan over Pattena naer Agra [illegible] die quartieren [illegible] te door [illegible]
van [illegible] wat voordeelen de Comp.e uyt die plaetsen soude connen
trecken) transporteren S soo anders geen order becomen/ als tot noch toe
[illegible]/ van Agra naer Masulipatam om [illegible] met d'E Gouverneur
Generael Reiniersz (volgens d'E Gouverneur Generael ende Raden van Indiae
haer order) van alles te communiceren/ vande [illegible] plaetse ist [illegible]
[illegible] vermits de groote overlasten/ geweldt/ extreme ongehoorde [illegible]
[illegible] (van alle onse goede voornemingen) ons aengedaen [illegible]
Copia van [illegible] Missive door my aende d'E Gouverneur
Generael Reyniersz largo/ daerover [illegible] connen [illegible]/ waer aen my [illegible]
gedraegen S derhalven zal naer ons oordeel dit gesonden [illegible] firman S
d'brieven van [illegible] commandeur ons weinich of [illegible] niet te staden comen
connen:/ overmits als voorts het verlaten deser plaetse/ doch wy hebben
niet tegenstaande gesamentlyck goedt gevonden/ [illegible] firman ende
brieven soo [illegible] gesamentlyck als zy zyn mitsgaders d'Copia van
het firman aende Gouverneur [illegible] groote al hier die ons zulcken
groote overlast aengedaen hebben te vertoonen/ deselve alt [illegible]
die van haer handt ter [illegible] ons onse [illegible] die tot [illegible]
[illegible] sullen laten claer maecken [illegible] Nabab Allalumchan [illegible]
[illegible] assisteren te senden d'oorsaecke daer van is/ door [illegible] ons [illegible]
[illegible] zoo [illegible] niet [illegible] hebben connen stellen [illegible]
[illegible] connen dat genoechsaem mercken/ soodat wy het [illegible]
[illegible] te connen geven/ [illegible] geen oorsaecke hebben [illegible] S
groote [illegible] maecken S mits [illegible] ons Coopmanschappen vercocht [illegible]

[illegible] in Hindostan hebben waer mede te negotieren maer dat wij houden
[illegible] connende worden niet [illegible] de goede cargasoen en l'abbittacie [illegible]
[illegible] (al zoo te desinneren het voor ons onmogelijck is deselve Bandaer [illegible]
[illegible] soliciteren geloove niet sonder daervande dat gedesevoerdt zijn in [illegible]
[illegible] Maer dat wij ons alt samen naer Masilipatam om niet de [illegible]
[illegible] raeckte te zien comen verwogen/

[illegible] Meergemelte Hendrick schrift dat de May.t des Assalimghan in groot aestingh[e]
[illegible] houdt en dat dergelijcke soo absoluyt commanderende aengaen niet [illegible]
[illegible] d'oorsaecke van dien is door dien inde calamiteyten van Chaiaem [illegible]
[illegible] alle zijn middelen naer vorst aen geassisteert en hem altyt tot [illegible]
[illegible] bij gebleven heeft/ dergelijcke nu in recompense deselve [illegible]
[illegible] door zijn extraordinarie gierigh.t om hem [illegible]
[illegible] (waerover hij van groote [illegible] extraordinari[e]
[illegible] niet aensiet maer het landt ende coopluyden uyt [illegible]
het welcke belangen [illegible] niet te gonnen doen is/ het sal onder correctie
gelooven geraeden wesen/ wij in Agra comende dat met de aldaer residerende
Comp.es dienaers communiceren/ des ander sints of de Nabab van [illegible]
[illegible] (dat hem minder moeste als die van Decca is) houdende procureren
voordere voor des Comp.es negotie aenlangt op de beste forma en [illegible]
Assistentie van den [illegible] rooten ons te gedaene versoucken/ het geene al [illegible]
in noodige gestelt achte/ als mede wat onder wijs costij naer Agra [illegible]
Zal wesen sullen niet voorsight annoteren/ op dat wij te bete tot [illegible]
gemoude ooghmerck mogen/ geraecken/ daer mede [illegible] [illegible]
[illegible]

Wat belangende de Novas vande Portugiesen als Engelsen bedancke U.E. heerlijcken [illegible]
mede dees wij hebben t'selve mede uyt de missive soo vande [illegible] Gou[verneur]
W.t Paliacatta, als mede van de Heer Moor van Masilipatam ver[illegible]
vande Engelsen roovers/ die met haer Conincx Commissie die 2 Moorse [illegible]
uyt roode moer aengehaelt hebben/ waerover de Presid.t Methoedt [illegible]
heeft in Souratta moeten uyt [illegible]/ ende aer [illegible] noch in [illegible]
vande geintresseerde in [illegible] over haer pretentie van [illegible] van [illegible]
dan als nu gedoodt/ of al zulcke manieren souden sij wel comen [illegible]
daer uyt vinden souden/ het [illegible] tot noch toe in [illegible] niet comen/ (al[illegible]
mij d.e [illegible] Gouverneur Carel Reiniersz schrift dat des provicionele [illegible]
op't advoys vanden Coninck van Engelandt bij d'Engelsen ende Portu[giesen]
voor deser gemaeckt en nu geheel vernieuwt dat de groote correspondentie
door haer beyde subersit uyt lange zal comen dinen [illegible] tyt [illegible]
ontdecken/ deser quaestie van [illegible] van [illegible]
niet te [illegible] van alder comen wij te wegen het door den Engel[sen]
[illegible]/ Namentlijck in Bellesoor haer zijn out houdende wat van haer
Masilipatam passeerdt twijffelen niet of [illegible] wordt vande quartiren ged[illegible]

ons jacht sal in passandt volgens ordre vanden Heer Carel Reiniersz de Bellesoor moeten [illegible]
om eenige stucken [illegible] als anders dat in handen vande Engelsen door ons [illegible]
vant (aldaer ontrent) vrijman gebleven sijnde d'[illegible] waer van Capt[illegible]
was [illegible]) vandaert [illegible]/ alsoo d' Comp.a t'selve ande [illegible]
[illegible]/ soo dat sorge zullen dragen ordert bestelen [illegible] 2: [illegible]

Het is een gewenschte saecke dat de quartieren van [illegible] Orixa als Indostan
de goede sadyzoenen weder beginnen te floreren/ ende datter dus volgende
soodanigen [illegible] slecht cattoen ende consequentelijck inde [illegible]
inde indigo valt [illegible] dat de landen weder in [illegible]
negotie gestelt worden/ ende d' Comp.e dies volgende haer gewenschte
[illegible] mede daervan mach genieten/

In soodanighen staet des Comp.s affaires [illegible] gestaen [illegible] zijn sal U.E. all[es]
largo uyt d' copia vande Missive aende Heer Carel Reiniersz die tot [illegible]
[illegible] ons gaet comen [illegible]/ waer aen mij gedrage[n] [illegible]
dese dergelijcke oorttelinge sal vallen/ doch [illegible] wat prijse wij onse [illegible]
bracht [illegible] gevonden hebben is als volght

De Nagelen: a 115: tot 120: r.o d' man van 6 1/2 lb hollandts
Geveslecht koper a: 40: r.o p.r man
[illegible] . . . . a: 100: r.o p.r man
[illegible] . . . . . . a: 10: r.o p.r man
Japans coper . . . . a: 20: —
Japans campher . . . a: 40: —
Olipbantstanden . . . a: 60: r.o p.r man
[illegible] . . . . . . a: 15: tot 16 r.o [illegible] groot Sewo
Tijn . . . . a: 10: —
Loodt . . . . a: [illegible]
Salpeter . . . . . a: 4: r.o p.r man
Quicksilver . . . . a: 100: r.o p.r man
Vermiljoen . . . . a: [illegible]
Witte solper . . . a: 8: r.o p.r man

1634

De twee Monsters zoo van de Zuder patholas ...
Fregatto van Aliachabaer benevens de Missive aa...
waarts gesonden hebbe noch is nooyt van de ...

Ick hadde bij naer overt hooft gesien U E te antwoor...
tgaande het tedag van de wissel soo van o[..]gen
Zal gelieven te verstaan dat ick voor desen al ...
hebbe, doch meest op Maricitatum te trecken d...
Agudint van coopen gants niet gedaan, ende ge...
en nooyt gehoorde saecken gehouden worden, dat wat ...
vernomen alwaer wederom coopen comen: En wen...
naerder aanschrijven.

Thomas Cuyck die hem vint om in U E goede gratie ...
opten sin of de 2: begeerde thing ende voor ...
houde wel eighten comen geschiedde, dat hy ...
briet ... ofte brieven van mijn huysvrouwe aen ...
believe mij te verobligeeren, ende soo veel te doen, ...
nemen, ende becommande mij U E via de Mariet...
best gelegen compt toe te laten comen, Ick sal ...
soucken t'selve naar mijn vermogen, aen ...

Ende alsoo door gebreck van meerder materie desen ...

Actum opt Nederlants Compt.
Ougly desen 17en Decemb
1636

U E
Goet ... dienstwillige
vriend
Jac Mabius

Copia

Erntfeste Manhafte wijse voorsienige ende zeer discrete S.r Barent Pieters Opperkoopman over Nederlants Compt.e Souratta

Wij hebben U E: aengenaeme Missive gedatteert den [illegible]en January A.o 1640, met het schip d' Swaen op primo deser maandt Februwary inde Bay van Goa becomen/ welcke in goedt wij met goede aendacht hebben gelesen ende door deese weder missive wij sullen beantwoorden/ ende soo met onse missive den 4en deser met het Jacht de Rotterdam: naer Battavia gesonden

Verders zullen U E: van alles advijseren/ 't geen ons hier op d' Cust van India is bejegent.

Eerstelijck zijn wij met ons 10: schepen den 21en van Octob.e A.o 1639 ter reede van Conte geanckert op 6: vadem waters: hier was int minste voor ons niet te beschicken/ maer een cleyn Moorsch schip inde rivier was leggende/ ende is hier aen ons boordt gecomen een Portugies dat met een vreede vaantje: mede brengende wat verversinge/ deese heeft verclaardt dat de galioenen dit jaer in Bombay hadden overwintert/ maer niet wetende waer die selve nu mochten wesen/ hij voegde hier bij dat met seer hooge woorden/ dat vande Craecken geen advijs was/ te weten dit jaer uyt Poortugaal:/ hier over namen wij voor om ons seer te haesten/ om te comen aen Montedely.

Alwaer wij op den 27en quamen/ en met alle naerstigheit trachten om ons van water te versien/ doch door de rivier zoo geeft het water hals/ naer ons begeeren niet en conde voortgaen: alsoo wel wij meer dan 200: Matroosen aen landt hadden om het water te voeren/ mede hebben wij hier goede verversinge becomen doch geen rijs

Op ultimo sondaghs waren wij van alles wel versien dat door onse geheele vloot hebben mede hier becomen voor de schepen wel 227: leggers water/ 500: Dato sijn wij mede geheele vloot t' seyl gegaen: om op het spoedigste voor Goa te comen/ maer door stilte mosten weder ten ancker comen/ bij de Hoeck van Montedely/

Novemb. den 9en 's naer middaghs ten drie uyren zijn wij met d' heele vloot van Visser inde Bay van Goa op 10: vadem water slecht grondt ten ancker gecomen onder 't fort de Aguada/ 14: schepen met haer seylen ende ree lagen te weten 6 galioenen een Craeck van 900: last noch 2: pataches mede 3: Engelse schepen met 2: Engelse jachten/ noch eenighe van fregatten die niet te beharen zijn/ deese 14 voorsz schepen als jachten lagen met haer schuit te boordt die welcke wij alle uyren verwachten/ om van haer forten bij ons te comen/ hier toe hebben wij daer geen occasie becomen/ om onse vyanden met haer schepen van haer forten uyt te locken/ gemerckt wij ter schepen met een jacht van ons hier de wel 2: a 3: dagen wagen bleven soo dat wij met ons 8: schepen en 2 jachten dat buyten schoots van haer fortten bleven leggen/ dat op 7: vadem waters/ slecht grondt

Naerdien wij de baij van Goa aldus beset hebben wij overslach gemaeckt waer onse vloot van water mochte versien worden Montedely te verre vande handt: waer over wij naerder ondersoeck hebben gedaen: dat onder Noordt vande baij van Goa daer de schoonste waterplaets hebben becomen/ genaemt Wingurla/ hier is mede goede verversinge te becomen/ voor ons gelt/ doordien voorsz Wingurla onder zijn Mayt. van Vicapour staet/ wiens landt voor de Comp.e dienst ... staet/

Mede hebben d' inwoonders van Wingurla aen d' onse verclaert dat de galioenen die in baij in Goa waren leggende deser voorleden winter in Bombay hadden gelegen/ ende in Comp.e den 20en Octob. daer waren gepasseert met de Craeck en 3: Engelsen die welcke in Comp.e dit jaer uyt Poortugaal waren gecomen verclaart mede dat 2: Craecquen uyt Poortugael waren vertrocken/ maer door beroovinge van zijn mast weder te rugge was gecomen

Hier over hebben wij de schuit van Wingurla naer Goa gestiert om alles te vernemen de welcke weder gecomen heeft verclaart als boven—.

De plaetse Wingurla is voor ons seer dienstigh gemerckt 's morgens voor de dach een schip van hier vertreckt 's middaghs daer is ende des selven dach noch 12 leggers met water aen boordt haelt soodat in 2: a 3 dagen 75: leggers water hier inde baij van Goa: verder ons brengt ende menichte van landt vruchten/

Den 16en Decemb. 's morgens vroech saeghen wij hier ronde Zuydt vande baey van Goa een schip coomende welcke recht naer onse schepen toe quam: ende naer Goa wilde doch is de bevrijdinge door veilinge opgehouden/ ende bij ons gebracht dit Engels schip was 's jaers te voren in Decemb. uyt Armbodro geseylt van meninge wesende te gaen naer d' eylanden vande Maldiven ende door harde winden op de Cust van India geraeckt ende soo te Conteijn gecomen

Verte/

al waar vande portugiesen is bevracht om dit timmerhoudt binnen [illegible] Goa te brengen tot bouwinge van scheepen / doch alsoo wijt van noode hadden hebben [illegible] gelicht in onse scheepen verdeelt te weten

1'60 // gr. potkruidt
02 // swalpen
5 // seer groot stillen
11 // stoomen
07 // langhruits
2 // wangen tot maste

Mede 9: naturdag portugiesen & 10: Mosties de welcke in onse vloot sijn verdeelt

Dit voorss Moorsche schip is toe behoorende den hartoch van Arijt (?) hoord in Bengalen wij hebben de Moor met sijn schip volck ende goet onbeschadigt weder laten vaeren / naert Coutchin: om aldaer de tijdinge te brengen hoe bij voor de baye [illegible] Goa was gevaren mede met expresse last soo wij hem weder crijgen oft met portugiesen oft haer goederen was vindende dat dan niet sijn schip ende goet alles salprijs sijn maer daeren boven al het volck tot slaven zal gemaeckt worden / [illegible] naer mede hiden 3en january uijt de baye Goa: is vertrocken / niet vele waerdich wesende gemerckt wij de portugiesen niet [illegible] goet daer uijt hadden gelicht

[illegible] ultimo dezer smorgens 8: uijren voor den dach is het schip Egmondt ende Jacht voorburch van hier de baeye [illegible] Goa vertrocken dat naer dabul met onsen [illegible]: ambassade van twist om vandaer met schenckagie naert hoff van sijne Mayt. van Viciapoer te vervoegen /

Dit voorss schip Egmondt & voorburch is op den 19en der maendt January weder hier inde baye [illegible] Goa gecomen latende gemelte ambassade van twist met sijn [illegible] aldaer blijven / om met gelegentheijt bij de [illegible] sijne Mayt. van Viciapour [illegible] // waert te [illegible] vertrecken /

Mede hebben wij verstaen dat de [illegible] gouvern. van dabul seer wat verbeijdt van t arriveren t'schip [illegible] Egmondt insonderheijt doende seer wel aengesseyt dat daer [illegible] van sijn Mayt. te rijsen waer over de [illegible] Ambassada was: om naert hof [illegible] van sijn Mayt. te rijsen [illegible] gesindt / naert gemelt hoff van Vicia[pour] [illegible] onderen des expressen / heeft oock [illegible] gesindt / naert gemelte hoff van vicia[pour] [illegible] voor oock heeft den zelven verclaart dat hij last hadde van sijne Conincks [illegible] nederlanders in sijn landt quamen / dat mij de selve wel soude bijgevonden [illegible] het landt voor ons open is / hoe nu met onse Ambassade van twist in het hof [illegible] zal gaen: mosten wij verwachten / doch wij vertrouwen dat de [illegible] niet vruchteloos zal wesen [illegible] [illegible] [illegible] godt geve /

Anno 1637: January /

Den 2en smorgens waren alhier 8 spaensche [illegible] galioenen hier inde baye Goa: met top standers ende vlaggen & wimpels / mede hebbende deselvige wel 25: schooten met Canon gedaen / wij waren vermoedende dat de Vice rooij / inde vloot geweest is gemerckt [illegible] / 800 triumpheerde

Voorders hebben wij op den 11 // der selver smorgens drie uijren voordach de groote [illegible] inde galioenen / gehoordt de welcke onder het hoofdt Aguada waeren leggende hier op is gevolcht dat de portugiesen [illegible] voor dach op ons is af gecomen / dat met 6: galioenen & 11: fregatten voorts menicht van cleene vaertuijgen: deser voorss Armada: was het [illegible] van hollandt soo naer // gecomen / dat men met de musquet daer deselve over schieten conden schieten conden [illegible] selve t wij gevonden waer door het voorss [illegible] sint [illegible] heeft gecapt [illegible] met Canon heeft gedaen / tot waerschouwinge vande gehele vloot soodat wij [illegible] tijt hadden om onse ancker te lichten ende sijn met cleen zeijl van wal geweecken gemarckt wij maer op 7: vadem waters laegen / dat was buijten schoot vant hooft Nostra Sra de Lano: aldus sijn wij [illegible] portugiesen wat [illegible] gecomen / doch niet verre vande andere waer over de portugiesen meer dan tien hondert schooten met Canon naer onse vloote deden / der wij des schoots uijt het schip Utrecht eilten (?) doch gemerckt wij eerst wilden weesen binnen [illegible] // [illegible] schoodt / om soo ons [illegible] ende voort wel te bestoeden / ondertusschen geworden ontrent [illegible] inde op den dach [illegible] ende wij bevonden ons doch niet verre vande vier galioenen / waer [illegible] ander [illegible] in corten tijt soo weder aengecomen dat over de 300: schooten door sijn schip heeft geschooten / mede stonghe (?) ons soo de selve met fregatten naerde wal is gebrocht / door dien het stilleweder was [illegible] [illegible] heeft het [illegible] noch der verre niet ander [illegible] [illegible] gecomen / door dien wij niet Utrecht daer inde weg waeren soodat genoodt saeckt waeren de [illegible] gancker te winden voorts belasten wij t' hoff [illegible] der vodder (?) niet te comen / gemerckt wij t' weder over staeg [illegible] [illegible]

1641

ende 't was 's ny of soo: dat wij den stranghen Admirael conden besien, die welcke
vant Schip [illegible] ende voor soo wijdt aengetast dat Zijn hoogmoedt be[illegible]
gonste te dalen / gemerct Uttrecht dicht bij hem liep ende wel 50: schoten
door sijn schip kreeg waer van maer 3: schooten / weder om schoot / doch hij was ende
mede noch niet [illegible] / gemerct de windt wat ruijmde waerdoor het schip 's
Gravenhage hem seer naderde soo dat de noch door de tackels moste dansen / ondertusschen
wast Schip [illegible] noch de Galioen soo genadert die welcke sijn beste mede
heeft gedragen / ende seer schadeloos van de fregats naerde wal gebraght het schip
Vlissingen heeft de stranghen vice admirael voor gehadt maer al te verre
ontrent [illegible] / ondertusschen is Uttrecht noch de Galioen genadert die welcke
wat wilde seggen / doch antwoordt gecregen hebbende sagen om den godt hebben
ondertusschen wordt hoe stil doch [illegible] / continuerende al niet schieten die
wij verlangden met patientie naerde zeewindt doch zoo draa als de zee wij
begonden te coomen heeft het fordt d' Aguade des schoot met Canon gedaen
waer over de vijandt haer binnen strooijde doch wij met ons hooren woordt
haer naerdat met beijde boorden beijde [illegible] / om haerde hooij te geven
doch heeft niet naer ons sijn commen geschieden / [illegible] heeft Uttrecht
de vice admirael met haer admirael achterhaelt dat tas buijten schoote
hortten ende hebben haerde vice admirael de hooij met 20: stucken gegeven
die welcke weder zoo onder haer forttes zijn gesett wij weder op ons
plaatse van 7: vadem waters tot spijt van [illegible]

Dit treffen is geschiedt ontrent de groote Mijl van haer forttes dat 't zeewaerdt
mede heeft de vijandt het voordeel gehadt vande [illegible] maer wij verclaren
in der rechte waerheijt den vijandt 3: a 4 mijle buijten de wal geweest de helft zoude
binnen de [illegible] of de Aguade niet wedder gecregen hebben / Godt 't dy
voorstaen / gemerckt den vijandt wel sagen dooen de zee windt begonden haer verst
zoude geven / doordien wij de [illegible] van haer creegen / dese scharmutselinge
heeft geduijrt van smorgens ten 7: uijren tot twee uijre neerde middaegs / in welcke
tijt wij met Uttrecht hebben geschooten / 295 dat met Canon: den Musquetten
seer weijnich gemerckt bij het schiet beterdienst conden doen

Het Schip van Hollandt heeft mede / 295 schooten met Canon gedaen die
welcke mede naer behooren / wel zijn bestedt

het schip [illegible] heeft geschooten 60: de welcke meest de stranghen Admirael heeft ontfangen
Vlissingen heeft geschooten 355: doch al wat noodeloos doordien te verre van de
vijandt was /

's Gravenhage heeft 90: schooten gedaen: die welcke mede naer behooren zijn bestedt

het schip Egmondt heeft 73 / schooten gedaen ende wel geraeckt

het Zeepaerdt / heeft geschooten 60: ende wel bestedt

Wij connen niet verbergen hoe UE te verclaeren de groote genade die ons
[illegible] Godt ons hier heeft bewesen / dat op den XXjste der maendt january
welcke was den tijt dat wij met de vijandt doende waeren / in welck treffen
[illegible] met 10: 20: 30: soo ons sitals in / niemandt is gequetst off
doodt / maer alleen 13: schooten door ons fock ende vier schooten gelijck
water / mede ons fockemast voorsteng bedorven ende het fock schotel
hooft terwijl wech: soodat met groote verwonderinge hebben gesien
hoe ons fockemast ende voorsteng heeft staende gehouden

Mede heeft het Schip van Hollandt 30: schooten door zijn fock gehadt ende
2 schooten door sijn fockemast / de 6 schooten gelijck water / d' andere schepen hebben
zonderen geen schade gehadt dan alleen 5: a 6 schooten door haer schepen ende
hebben door ons vroedt niet meer als 6. dooden gehadt en 17: gequetst doch
onder de dooden is geweest onse deftige Batavier Benjamin van
[illegible] de welcke sijn rechte arm: of [illegible] geschooten / ende soo op dato over
leden

Het becommen houdt hoop aengewordt doet ons groote staedt gemerckt wij ons
schade wederom gerepareert ende wel slachvaerdich zijn alsoo wij
vertrouwen dat den vijandt wederuijt zal comen dat niet geer zijn
seer dat bij [illegible] / het is een vreught onse sien groot Courage die
officieren hebben voeck heeft om haren vijandt als [illegible]
grypen

Voorders hoorden wij op den 23e smorgens de glaswoorden weder de groote [illegible]
onder het hoofdt de Aguada het welcke ons dede vermoeden / off [illegible]
Portugesen niet uijt mochte coomen / waer over wij slachvaerdich ende
ons vroedt beter bedeijen / ende daer wierden sagen wij uijt 500
Engelsen schepen als jachten vande bort Aguada coomen met haer
vlaggen vande groote stengh de welcke verclaerde Canons boordt gedaen

Ende

Edele Erntfeste Achtbare wyse
seer voorsienige Heeren Myn Heeren
de Majores vande Generaele ge-
octroyeerde Nederlantsche Oostindische
..n, ter Camer tot Amsterdam,

..y onsen tyt voor Commandeur int vaerwater van
..ebben uytgedient, dat voor onse Oude gagie, Soo
Edele Heer Gouverneur Generaell Anthonio va..
..ens d' E.: Raden van Indien, ons uyt het geseyde quar..
..den, tegens den xx.en Juny A.o 1636, op Batavi..
..en, welcke tyt wy daer wel syn gearriveert, dat
..heyt tot groot genoegen van onse Edele Heer..
..s d' E.: Raden van Indien, Voorts den soberen staet
Malacca ende advertentie daer af te doen, sall..
..raell Antonio van diemen uwer E.: int breede
..ven, doch inde xynsten heylige dagen hebben wy die
..ca de fooy genomen, dat inde Revier Moora, ontre..
.. boven Malacca, soo dat sy eynden wel 80, M..
..n, mede wel 70, gequetste, wy waren sterck in ..
..ntrent 600, Wy hebben maer een Man verloren ..
..quetste, Dit gedaen wesende liepen voor Malac..
..lvier vaertuygen met vyf, Doch de Portugiesen
..er steeckende gemaeckt syn tusschen vande Stadt den w..
.. boven heeft gecost, want wy haer geen tyt en con..
.. te beraden, doordien wy haer in furie aenstaen te..
..uns voorcomen,

..uneh is gecomen ontrent 34, lasten vys worden
.. Heeren naerdien wy ontrent 15, dagen op Batavi..
..t Soo heeft de Heer Generaell ons in Zyn
..sevinge ons gebooden ende aldaer ons aengepresenteert
..ke vloot van defentie de welcke op de Reede van
..den claer gemaeckt, om te gaen soecken onse vyande
..Cust van Indien, doch in gevalle onse vloot haer
.. dat men haer dan op het vordere oft te sonde aentab..
..neren, Om soo voorts meester van haer te word..
..ote genegentheyt van Onse Edele Heer..
..s d' E.: Raden van Indien om ons met dese machtige
.. sluyten, om het opperste gebiedt onder de sel..
..n, Soo hebben wy naer eenige Raden haer Ed..
..nomen, Om het opperste gebiet vande se..
..rtelmulmen, mette hueppels Godt,

..dan myn Edele Heeren dat wy op den ..
..36. smorgens vande Rhe Battavia syn t'seyle
.. nae de Straet Sonda, om soo voorts op ..
..de bestimeerde plaetse te comen,

..cht gemonteert met 30, stucken
.. met 34, stucken,

Edele Erntfeste Achtbare wijse
seer voorsienige Heeren Mijn Heeren
de Majores vande Vereenichde Ge-
octroyeerde Nederlantsche Oostindische

Mijne Heeren / ter Camer tot Amsterdam /

Genoechsaem wij onsen tijt voor Commandeur int vaerwater van Malacca hebben uytgedient, dat voor onse Oude gagie / Soo heeft onse Edele Heer Gouverneur Generaell Anthonio van Diemen nevens d'E: Raden van Indien, ons uyt het geseyde quartier ontbooden om tegens den XX.en Junij A° 1636 op Batavia te compareren, welcke tijt wij daer well sijn gearriveert, dat met gesontheyt tot groot genoegen van onse Edele Heer Generaell en d'E: Raden van Indien, Raporte den sobere staet van die te Malacca ende advertentie daer af te doen, sal onse Generaell Antonio van Diemen uwer Ed: int breede wel adverteren, doch inde [illegible] ter herige dagen hebben wij die van Malacca de [illegible] gegeven, dat inde Revier Moora, ontrent vijf duijsen boovsten Malacca, soo dat sij eenigen well 80, M[illegible] leggen, mede wel 70 gequetsten, wij waren sterck in de 113 man, sij ontrent 600, wij hebben maer een man verlooren met vier gequetste / Dit gedaen wesende liepen voor Malacca daer wij vonden vier vaertuygen met rijs / Doch de Portugiesen haer ter weer stellende gemerckt sij [illegible] vande Stadt den [illegible] tweeck haer veel hulpt gecost / want wij haer geen tijt en gunden om haer te beraden, door dien wij haer in furie aentasten ende haer seer ront voortquamen /

Met dese vaertuych is becomen ontrent 34 lasten rijs Voorders mijn Edele Heeren naerdien wij ontrent 15 dagen op Batavia waren geweest Soo heeft de Heer Generaell ons in sijn Edele vergaderinge ontbooden ende aldaer ons aengepresenteert de costelijcke vloot van defentie de welcke op de Reede van Batavia worden claer gemaeckt, om te gaen soecken onse vijanden dat op de Cust van Indien, doch ingevalle onse vloot haer comt te sien, dat men haer dan op het voordeelichste soude aentasten ende slach leveren, Om soo voorts meester van haer te worden wijsende de groote genegentheyt van onse Edele Heer Generaell en d'E: Raden van Indien, om ons met dese machtige vloot uyt te senden, om het opperste gebiet onder de selve te aenvaerden, Soo hebben wij naer eenige Reden haer Ed. versoeck aengenomen, om het opperste gebiet vande selve vloote waer te nemen, mette hulpe van Godt,

Soo ist dan mijn Edele Heeren dat wij op den XXVIJ Augustij 1636 smorgens vande Reede Battavia sijn t'seijl gegaen, 't dat naer de Straet Sunda, om soo voorts op de onse Goede [illegible] plaetse te comen / [illegible] Wercken /

T'schip Utrecht gemonteert met 30 stucken
s'Gravenhage met 34 stucken /

Swoll met 26, stucken/
Harderwijck met 32, stucken/
Egmont met 30, stucken/
Middelburch met 36, stucken/
Amicia met 36, stucken/
Vlissingen met 36, stucken/
der Veer met 32, stucken/
'tZeepaert met 26, stucken/
t'Hoff van Hollant met 45, stucken/
de Cleijn Hollandia met 8, stucken/
Voorburch met 8, stucken/
Cleijn Rotterdam met 8, stucken/

Dese vloot is van alles wel versien, soo van Ammunitie van Oorloch, proviant en volck, onse Goede God wil ons alle tesamen bewaren, voor ongeluck, en goede fortuijne over onse vijanden met behouden reijs/

Verders dan mijn Edele Heeren gelieft van stoelicks te vertrouwen soo wij den vijandt ontmoeten, dat wij dan onse Instructie sullen voldoen/ te weten dat men den vijant met alle macht sullen aentasten/ de Goede God will ons de overwinninge geven/ Amen/

Wijn hebben ons is hier ter handt gecomen alst dat uwer Edele souden geweijgert hebben onse rekeninge van Sagie die wij in alle trouwe voor Malacca hebben verdient als Commandeur, doch wij sijn niet en meer verscheijden als de sacke daer wij voor sijn uijtgevaren, hoe wel ons naer rechten meer toecomt/ doch bewonderest het niet willen doen/ Niettegenstaende wij heijmelijcke schoone prijsen hebben beseghet toegesonden/ Doch wij willen hier van swijgen tot onse Retour come te/ vertrouwen dat uwer Edele ons van alles wel sall voldoen/ Maer wij versoecken te hooren dan aen uwer Ed: dat gelieft ordre te stellen dat de heer Pensionaris Geertsen tot Haerlem de twee rekeningen van ons mach voldaen worden soo noch onbetaelt is/ doch ick hope dat uwer Edele all ordre sal gestelt hebben/ het welck ons sall verheugen/

Tot bewijs van deser becomen wij uwer Edele de geweren, die wij van onsen vijandt mochten becomen/ dat de selve uwer Edele deser gerechtelijck ter handt sullen

sullen komen, souden off traderen van ons daermede te beswaren /

Hiermede Ed:

Erentfeste achtbaere wijse voorsienige ende seer discrete heeren willen wij onse Heere Godt bidden dat hij uwer Edele wille bewaren in goede gesontheyt Amen /

Int schip utrecht desen xxiiij^en Septembre Ao 1636, wesende op de hooghte van [illegible] graden 2 minuten breete, lenghte 101 graden

Uwer Ed.te
trouwe dienaer

Jacob Coot[illegible]

Ae E.e Hrn Bewinthebberen der
vereenichde geoctroyeerde
Nederlantsche Oost Indische
Compagnie —

Edele Achtbare Wyse Seer voorsienige
Heeren Myn Heeren

Onse Jongste aen U E.e is geweest vandato 10en
december 1635 uyt Banjer masingh geschreven op de custe
van Borneo, by het Jacht de Zeeuwe nae Batavia
gaende van daer met 37: Lasten peper met intentie
deselve tot ladinge vande vaderlantse retour schepen
noch tytelycken op Battavia aen te brengen,
t'welcken door contrarie wint ende stilte niet heeft
connen geschieden. Soodat gemelte Jacht de reede
van Battavia niet voorden 8en January 1636 heeft
connen aen langen, synde als doen de E. Hr generael
Brouwer met syn vloote 3 dagen vandaer vertrocken,
Soodat gemelte Jacht met syn ladinge voor de vader-
lantse retour schepen als noch 4 a 5 dagen te
laet Batt.a aen langden, dien volgende onse brieven
aen haer E. mede te laet gecomen syn, Doch
alsoo wy daer in niet besonders als de ontmoetinge op onse
reyse, het arrivement en behouden aencomste,
van ons schip en de gantse vloote voor Batt.a, mits
gaders ons vertreck vandaer naer Martapoera,
haer E. adviseerden, is eenige selve naer ons oordeel
weynich versuymt geweest, gemerckt ons schipper
Pieter Dircksz Jupersoon met het schip Nieu-
Amsterdam weder te rugge gegaen is, van
wien haer E. sonder twyfel t'gepasseerde op onse
reyse tot voor Battavia genoechsaem gerapporteert
sal wesen, waer aen wy dien aengaende ons
gedragen, ende niet noodich achte haer E. met
noodeloos schryven te occuperen offte vervelen,
(overslaende, het geene sedert onse aencomste
op gesegde Batt.a tot heeden toe) adviseeren sullen
welcke is —

Naer wy (de heere zy lof) geluckelycken met ons
schip nieu Amsterdam den 14en Juny voor Battavia
met verlies van niet meer als een man op onse reyse
gearriveert waren, is onse geheele vloote
successivelycken naer den anderen (mede wel ge-
arriveert) synde t'schip Leeuwaerden de laetste,
t'welcken door dien te vroech over staecken
bemoeden de Straet Sonda vermist en niet voor
22en September de reede van Batt.a aengeloopen
heeft, waer mede onse vloote van elff schepen
alle behouden aen gecomen waren, en daer
naer den 20en September de E. Hr philips Lucasz
met zyn 3 schepen.

Soodat de

Soodat de twee vlooten soo Int voor als nae Jaer
geloopen. Also de Heere zy loff wel In salvo ge
zyn. De Heere gelieve dese treffelycke Naert
lant gaende vloote tot solaes van haere Ed. H
excessive groote costen / ider ter gedient meere
van daer uyt gevaeren zyn, In salvo te Zel
Ende wyders gelúckige overcomste, Soo va
Ed. Hr. Generael Hendrick Brouwer, als dese v
by de herwaerts comende schepen toegelegen wa
mogen vernemen.

Naer ons schip eenige dagen op Battavia gewest Ende
deselve ontlost was, is 't selve door maecquement va
andere schepen by de Hr. Generael ende Raden v
van Indien. Op den 2en July naer Japan verte
om eenige syner ladinge vandaer te haelen. Als
de requirerende retouren voor gemelte pla
darwaerts te brengen.

Op welckens vertreck. Onse parsoon door ordr
Ed. Hr. Generael ende raden van India, op Battav
lant ende raet van Justitie gebruyckt hen,
vonden in hoope syn Ed. ons ende vloote vande
Maurits van Ommeren naer de quartieren van Zui
Sparsien gebruyckt souden hebben, als tweede
derde parsoone, twelcken ons misten, Ende is
oppercoopman Jacob Jansz patacken voor syn
mandeur als wee Ed. voor desen verstaen sull
hebben) over gemelte vloote darwaerts ge
voor ons seer omver wacht, met een ver wonde
van volck. Soodat ditto vloote vande Ed.
van Ommeren, bestaende In vyff treffelycke
op den 28 september van voorde stat Battavia na
Zouderatten vertrocken is, En syn wy tot den
november volgende op Batta In bedwinge als vo
gebruyckt, Wanneer het de Ed. Hr. Generael ende
raden van Indien geliefft heeft (door het ov
van den oppercoopman Antoni Soop, ons met he
Jacht Wesep naer Rawier masing (gelegen op
Eylant Borneo) te senden, Soo omme des com
toestant en uyt staende schulden by gemelte
soo naergelaeten (die doch weynich waeren)
Inventaris offte forme van transport uyt ha
vanden ondercoopman Steven Barentsz over
als de vordere stabulatie van gemelte compt
beworderen, Waer van haere Ed. het verladen
al eenige vruchten getrocken hebben. Ende by alle
apparentie Jaerlycx [illegible] toe nemen sa

Soodat naer onse aencomste (synde den laesten
november met gemelte Jacht Wesep In ma
gelegen 15 mylen de riviere van Rawier masing
op waert. Neven ons hebbende een cargasoen
40000: gulden bestaende In contant ende coop
schappen. —

Alle-

Alle naerstichheyt aengewent hebben, om de goede
wille van den coning & sijne groote toeswant
te captiveren, & hem aen de Ed. compagnie met
contracte te verbinden, dat alle de peper Jaer-
in sijn lant vallende aen geenige natie als
alle die vande Nederlantse geoctroyeerde Oost-
Indische compagnie, vermogen soude te ver-
handelen, offte vercoopen, soo lange gemelte
compagnies residenten ter selver plaetse
gelt offte eenige middelen machtich waren.
Daer hij eerst vrij wat tegen, spoorde, doch
heeft hem noch eyndelijcken laten gesegghen, ende
naer eenige maenden gepasseert sijnde, openen-
lijck aen hooren en Indiaenen (hoe veele
de welstant van sijn maiesteijts Rijcke aende
vrientschap van een soo machtige compe.
als de Nederlanders sijn gelegen is, die hem
tegen alle inmatien & gewelt sijner vijanden, die
veele waren, machtich was te bevrijden, en
veel andere redenen meer, daer toe dienende) 't selve
schriftelijcke onder sijn hant teecken toege-
staen, verleent & gegunt, onder toesegginge
& belofte dat de Ed. heer generael hem & sijne
vassalen tegens gewelt sijner vijanden
naementlijcken, de Javanen, Maccassaresen
Bootonnesen & haere adherenten soude helpen
defenderen & beschermen. 't Welcke wij uijt
de naeme vande Ed. heer generael & heeren raeden
van India (daer toe last hebbende) sijn maie-
steijt affirmatijvelijcken toe seyden, & beloofde.
Alsoo 't selve sonder verlet nadeel offte
consumptie vande compagnies navale macht
gevoegelijcken geschieden conden.

Onder & tusschen dat wij dagelijcx bij sijn maie-
steijt aenhielden om gesijde contracte offte
accoort te verwerven, deden onse naerstichheijt
om ons mede gebrachte cargasoen in peper
over te setten. Soodat wij gemelte Jacht
Wesep op den 9en April passado met 115: lasten
matapoerse peper volladen sijnde, naer Batta.
afgesonden hebben, houdende noch ontrent de
50: lasten in ons packhuijs, dat door gebreck
van scheepsruijmte niet conden versenden,
dan verwachten dagelijcx de cleyne Jachtjens van
Sollor & Tijmor, die ons vrijwat lant toege coomen
zijn, doch sonder veel verlet, alsoo ledich
sijnde, wij tot vorderinge van des compagnies
negotie aldaer weijnich bij te verwachten
waren.

Soodat

Soo dat gemelte Jacht wesende den 2e Maijo da[…]
aen volgende de reede van Battavia wel aenge-
longet heeft, wiens ladinge seer wel te pass[e]
quam voorde Chijneesen, die met vijff Joncken m[…]
groot lange ontboden naer China te vertreck[en]
ten wien het grootste deel dat lijcken tot 13 […]
de picol contant vercoght & gelevert wie[…]
zijnde een groote accomodatie voorde Chijneesen
in geene deele schadelijck voorde comp.e Ge-
=lijcke souden de Joncken sonder dese partije
hebben moeten vertrecken, daer vrij wat sw[aer]
op vallen sal, Soo in salvo mogen arrive[ren]
In haer het aenstaende Jaer animeeren, de[…]
weder naer Batt.a te comen, om dier gelijcke
winsten te gauderen voorde E. comp.e dat
peper soo veel gegeven heeft, ende in 5 ma[…]
Ingecoght & weder tot contanten gebr[acht]
is, sonder veel rysico met offte verson[…]
subiect te wesen, Soodat ditto peper
boven alle oncosten bijnae den sent in vijff ma[…]
geavanceert heeft, Alsoo in Martapoera de p[eper]
niet meer als 5½ realen met haer tollen & ong[elden]
de Compagnie coomen te costen. Bij gem[elte]
Jacht hebben wij het contract offte de schri[ftelijcke]
beloftte voor sijn maiesteijt van Martapoera
geteeckent (bij ons vereijscht) als voor en g[…]
de E. Heer generael & Ed.le raden van Indien
gesonden, wien over 't verrichte door ons (bij den
coning van Martapoera ten dienste van gem[elte]
E. comp.e) ten vollen vernoucht ende gecon-
teert sijnde, alles voor goet & bundich geno[men]
aengenomen is) luijdende gemelte accoort off
capitulatie, ten primo pacte, sijn maieste[ijt]
vanmeer gemelte Martapoera, verbiet all[e]
natien geenige uijt gesondert wien het s[…]
mogen sijn, Poortugijsen, Spaniaerden, Fr[an-]
soijsen, Engelschen, Maccassaresen, Javanen,
Bantammesen, Mallaijers offte eenige handel[…]
drijvenden, vermogen sullen eenige peper
sijn lant te vervoeren als alleene de Nederlan[tse]
wegen der vereenichde nederlantse geoctr[oijeerde]
Oostindische comp.e In Martapoera te sijn[…]
Soo lange de selve gelt coopmanschappen
eenige effecten daer ter plaetse sullen
machtich sijn, en bij manquement van de s[elve]
ten anderen natien vermogen sullen haer pe[per]
te verhandelen, vercoopen offte verruijlen naer
contentement, het uijt voeren derselver st[…]
ons buijten sijn reeden offte havens vrij st[aen]
te veranderen.

Des go[…]

Op 't goet vertrouwen dat sijne Maiesteyt van Martapoera
de gedane belofte ende gemaeckte contracten onge-
breckelijck houden ende naercomen sal, heeft
de E. heer generael Antonio van Diemen ende de E.
heeren raden van Indien (ons geordonneert) bij het jacht
Zeeburch een bequame plaetse te vercviesen ende
daer soodanigen huys van stijlen en plancken souden
doen opbouwen, als tot versekeringe en preser-
vatie van der compagnies middelen, bequaem ende
bestant tot negotie aldaer noodich souden
oordeelen, Alsoo het voordesen door onse voorsaten
bewoont (niet sonder schaden aen haere E. coop-
manschappen als stelen en vervreemden van eenige
peper te lijden) onbequaem is, eenige haer der E.
middelen inne te vertrouwen, generael de negotie
een jaer herwaerts seer toe genomen heeft,
dien volgende dese plaetse jaerlijcx meerder cappitael
(als wel voor desen geschiet) sal vereysschende, tot
welckers bewaringe een bequame plaetse seer
en ten hoochsten noodich is, Soodat naer een plaets
vercooren hebbende, daer een huys van 100 voeten
lanck 30 dittos wijt en 17 voeten hooch opgeslagen
hebbe, bestant sijnde tot haer E. negotie,
costende 355 realen van achten in specie —

Gemelte huys (naer den eysch van der compagnies negotie
aldaer, als vooren geseyt) voltrocken sijnde, de
negotie gestabileert ende op eenen goede en vaste
voet tot contentement van onse gebiedende heeren,
en sijn Maiesteyt van Martapoera) gebracht
en gestelt hebbende, heeft het de E. heer generael
Antonio van Diemen en de E. heeren raden van Indien
geliefft, bij het jacht cleijn Rotterdam in Augusto
laest den opper coopman Jan Cornelisz Coen
van Enckhuysen, tot onse vervanger toe te senden,
dewelcke bij gemelte jacht op 't spoedichste met den
peper die hier in voorraet gereet lach, sijnde 57:—
lasten, naer Battavia te ontbieden om ons met de
al reede gereet leggende vloote in de quartieren
van Sumatra te gebruijcken, Soodat wij op den
8en ditto aen onse vervanger een ten overstaen
van drie generael gecommitteerde (uyt de presente jachte
aldaer tegenwoordich sijnde) behoorlijcke transport
bewijs en reliqua van der compagnies effecten aldaer
onder onse directie sijnde, gedaen en alles over-
gelevert hebbe, dien volgende den 15en ditto met
de drie jachten, namentlijck cleijn Rotterdam,
Voorburch en Vogelstruijs Neptunus, (naer dat de
57: lasten peper in gescheept waren) van
Martapoera vertrocken sijn, en den 21en ditto de reede
van Battavia aengelangt hebben

Alwaer

Alwaer de vloote gedistineert naer de quartieren van
Souratten persia en custe Mallebaer, moest gereet
vonden leggen, om op den 26en ditto van voor Bat
te vertrecken. Bestaende de vloote in dese va
schepen, te weten, het schip wt recht als
Admirael waer mede ginck de E: opper voorcom
directeur de vloote van defentie, het schip s'gra
hage, Egmont, Vlissinge, Derveer, t' Zeepaert,
't hoff van hollant / mitsgaders het Jacht cle
hollandia, voorburch, en 't cleyn Kattendam, zijn
dese seven schepen en 3 Jachten gedistineer
op den vijant ontrent Goa en de quartieren
van Gonsratten te cruysen, Alle ballaste sch
wt gesondert het Zeepaert dat ontrent de 10
guldens in contanten en cargesoenen tot ver
van des compes negotie op de cust van Malle
in heeft, neven dese thien zeylen, Soo sc
als Jachten van defentie, gingen noch in comp
tot bevorderinge van des compes negotie in de q
tieren van gonsratten en persia, de schepen
Middelburch / Amilia, Swol en harderwijck, Alle
vol laden sijnde. Soo met vaderlantse retoure
de cargesoenen voor de quartieren van Souratten
persia, waer mede de E: Arent Gardenijs als
opper hooft en commissaris over de directie van
Gonsratten persien en de custe Cormandel gin
omme van daer weder te retourneren naer Ba

Soo dat ons verblijven in Martapoera niet langer
ontrent de negen maenden geweest is, in we
tijt geavanceert en naer Batta. aff gesonden, al
neven ons derwaerts gebracht hebbe, 170: last
peper, besijden, noch ontrent de 80: lasten, die de
inwoonders van gemelte Martapoera met ha
eygen Joncken offte schepenis met onse leer
en pas naer Battavia gebracht hebben. comm
alle in handen van de E: compe hoope haere Ed. he
toecomende Jaer niet min als 350: lasten van da
becoomen sullen / indien onse verwangers als koop
de grooten wel te inbrasseeren / en hem naer
humeuren te voegen, daer veel aengelegen is, An
soo sijnde, staet haere Ed. Jaerlijcx in den tijt
van 2: a 3: Jaren harwaerts, naer alle apparentie
hem op ons aff schuijven van daer vertoonde,
haer ievrige aenplantinge / van daer ontre
de 4: a 500 lasten te verwachten, soo 't sch
naer onse goede intentie volcht, dat die van
Janbay en de west cust van Sumatra niet al
wel gevallen en haere trotsheden die ver
mael onbehoorlijcken tegen des compes ked
Aldaer zyn plegende, seer breydelen, 't welck
den tijt in toecomende leeren sal, geven God
Allesten diensten en wel staet van haer Ed.

bevordert

bevordert ende door den ijver van haere dienaers naer behooren gedwongen gemaect werden, waer toe, sijnde deur van haer Ed. geringste, = den vlijt gespaert noch te impligentie geleecht, sal werden, soo lange den almogende ons verstant ende genade gelieve te verleenen.

Met dese vloote van elff schepen ende drie Jachten als vooren geseyt, die op den 26en Augusto van voor Battavia vertrocken ende den 2en September de Straete Sunda uijt geraeckten, heeft het de Ed. heer = Generael Antonio van Diemen ende de Ed. raeden van Indien gelieft onse persoon met het schip Swoll naer de quartieren van Souratten te sende, tot welcken ende haer Ed. ons van Mattapouvra ontboden hebben, ende als tweede persoon daer te gebruijcken omme de procure soo vanden Sircesen ende Lahoorse Indigo te versorgen, als mede de jaerlijcke gerequireerde Linwaten, soo voor de Bast als 't Vaderlant, in Amadabat, Agra ende andere quartieren, mitsgaders soodanige plaetsen tot vervolch vande Compe. handel in die quartieren te stabileren, offe voor denge tijt te besetten, als met advijs vande E: directeur Barent Pieterss noodich sullen achten, ten welcken sijnden haere Ed. ons geordonneert hebben op onse aencomste daer, = ermelte quartieren te bereysen, ende vernemen wat ten diensten vande Ed. Compe. daer verrecht sal connen werden. 't welck den tijt door de ondervindinge in toecomende leeren sal. waer van haer Ed. bijgelegentheijt advijs geven sullen.

Boven = ermelte vloote is in compangnije met den anderen tot op 1½ graet (bij noorden de Linie Aequinoctiael gebleven, al waer wij met onse vier schepen namentlijcken Middelburch, Swol, Harderwijck ende Aemelia, op den laesten Septembr. ons aff scheijt vande commandeur Caron ende sijn vloote genomen hebben, doende wij onse courtse een weijnich noordelijcker als sij met haer vloote deden, alsoo wij boven de Bassas de Padua moede te loopen ende soo een spoedige reijse te maecken, omme de twee retour schepen Swoll ende Aemilia, op haer behoorlijcken tijt uijt de quartieren van Souratten en Persien te mogen dispatcheren.

Sijnde de E: commandeur Caron bij Instructie geordonneert met sijn vloote de Straet mannala door te loopen ende in passant Cotchijn aen te doen, van waer hem met sijn vloote geconbineert op [illegible] voor = Goa souden vervoegen, om de spaensche vloote soo noch binnen = Goa was binne te houden ende soo uijt mochte wesen de selve te soecken ter plaetse daerse wesen mochten.

7

Soodat

Soodat wij met gemelte onse 4 schepen alle vlijt
geweent hebben om boven de hoochte van Cabo Ca[...]
de rada te comen waer wij onse costelijckste tijt [...]
voordeel te doen tot den 17e October toe, vruchte[loos]
met over ende weder laveren doorgebracht hebb[en]
en noch even wel daer niet boven conden geraecken [...]
de noordelijcke winden, die ons daer dagelijcx ontmoeten
Ende eyntelijcken noch genootsaeckt sijn geweest
de straet mammala door te loopen (onder de cust van
mallabaer, voor bij Goa) tot somatten toe (om onse
reijse niet te verliesen) op te stoppen.

Int gesichte (ontrent goa) coomende, t' welcken meede
sonder eenige verhinderinge voor bij te passeeren
saegen dicht onder de stat (gelegen op t' eijla[nt])
3 groote Engelsche schepen en ditto jacht, [...]
haer Engelsche vlaggen soo van boven als achter
Mitsgaders noch een groot spaens schip, t' welc[k]
wij presumeerde een caraecke te wesen) gaende
leggende een weynich laeger naerde noort onder
een cleyn fortien noch andere 6 e 8 groote galjoe[nen]
een galeije en 16 a 17 fargatten, sijnde den Admira[el]
genaemst sancte Bastiaen een boven maete gr[oot]
en hooch schip, gemonteert sijnde met over de
sestich metalen stucken in sijn drie laegen bove[n]
den anderen, De vijsadmirael was een weijnich (de[...])
niet veel cleynder, gemonteert met over de
vijfftich metalen stucken twee andere sijnde me[de]
spaensche galjoenen waer een weijnich cleynder
gemonteert soo wij verstonden, yder met 4[...]
stucken, de twee andere, welcken wel nede[r]
lantse offte Engelse schepen geleecken) wa[ren]
versien met 40 a 42 stucken yder,

Dese gemelte galjoenen, een galeije ende 16 fuijsten sijn (na[...])
wij ditto Goa op ontrent twee mijlen naer geco[men]
waren, met een couragie, (soo't hem vertoonde) go[...]
aff gecomen, sijnde in minder als een halff uere all[e]
6 met alle de fargatten (daer bij) onder zeijl
geloopen op ons laegen en wachten, ende naer
alle apparentie van onse compste eenige dagen ver[...]
wittiecht sijn geweest, alsoo niet klaerder (als d[...])
leggen conden,

Des vijants vlote naerderde ons en wij haer incorten sto[nden]
seer harde, alsoo sij naer ons en wij naer haer toe quaemen,
Soodat naer de middach ontrent de clocke drie uren
offte daer ontrent, maelcanderen meest onder sch[oot]
van groff conon gecomen sijn, sijnde wij met onse s[chepen]
niet boven 1½ mijlen buijten de wal, offte het lant
van Goa, over sulcx het weder ende zuijt meest
stoeven naer zee wenden, sijnde wij eenweijn[ich]

te windtwa[ert]

te wint waert voor uyt van 4 harder schepen den
Admiraal ende noch een van haer beste galjoens, waren
wende binnen conen schoots achter in ons ende onse Admi=
raels water, soude ijder naer't hem liet aen sien sijn
dijvoor om bij ons te comen (Doch wij) conden haer
presentie voor dat maal wel derven. Alsoo vol=
laden schepen waren, hebbende qualyck plaetse
intusschen tuijnen daer onse cardoes cisten stellen conde,
veel min plaetse, om een schoot onder water van
binnen te connen stoppen, daer en boven was het schip
wel soo rancke dat het met een bramseyls coelte,
geen poorten open noch schut gebruycken conde,
Als alleene aen weder sijden, de twee stucken achter
de mast, het derde niet sonder perijckel, daer benevens
het niet mogelycken met sulcke hollende schip,
Eenige stucken te gebruycken offte sonder alle
naer de lij loopen, sonder van haer brockinge
gehouden te connen worden, t'welcken in sulcke
gelegentheyt (als boven geseijt) niet al te wel
gecomen sonder hebben, Soo tot slachtorderinge
offte aen den anderen gecomen waren, vermits
ons ons niet naer behooren sonder hebben connen
defenderen, Indien eenich zeyl sonder hebben
moeten voeren als meesten tyt geschiet, doch al=
soo der voor present geen middel was om 't selve
stijver te connen maecken ende genegen waer onse
eert te bewaren, resolveerde, indien ingevecht
met den vijant sonde hebben moeten comen, het
recht voor de wint met lage zeylen te houden,
Als wanneer al onse schut sonde hebben connen
gebruijcken, ende alsoo haer aencomste soo te
verwachten, defenderende ons ten beste dat conde,
Doch ten heeft Godt niet gelieft den anderen
voor dese reijse eenich leet sonder aendoen, vermits
wij 2 a 3 van haer schepen int seylen meester
zijnde de andere 3 a 4 die ons achteraent wel sonder hebben
conen beseijlen ons niet dorsten aen doen) vermits wij
het gestadich dicht bij den anderen hielden, maeckende
zeijl op het onbezeijlste schip, welcken Aemilia
was, wien den 27en des nachts (als de vijant op uijt quam,
sijn groote stengh overboort zeijlde, waer over niet
meer als halff wint zeylen conde, daer den vijant
seer op loerde, om hem van onse vloote aff te crijgen
(t'welck wij hem beletten) door dien ons altijt, als
vooren geseijt dicht bij den anderen hielden
Soodat den vijant naer ons weet 2 nachten ende 1½ dach
gevolcht hebbende, den 4en Novemb. ontrent midder-
nacht (naer aen eenige schooten die deden, vermerckten

conde=

conde verlaeten heeft, ende weder naer Zea ge-
loopen is, dien volgende wij onse reyse op 't spoedichst
dat conden, naer Sumatras Westcust te vorderen.
Alwaer wij op den 18en November (de heere zij lo
wel in salvo = aerrivert zijn. Soodat nochtans
alle neersticheyt ende vlijt aengewent hebben om de ge-
leggende cargesoenen voort vaderlant inde 3 schepen
Swol ende Aemilia te in barquieren omdeselve soo spoe
als mogelijcken was te volladen opdat op haer behoor-
lijcken ende gepermitteerden tijt noch uyt Pariaen sonden
mogen vertrecken, soodat op den 2en December alle
geschept ende ditto Swol van gelijcken Aemilia volla
zijn geworden, ende in compagnie van 't schip Middelb
en Harderwijck onder commando vanden E: Arent Gar
op den 3en ditto van hier naer Pariaen vertrocken zijn, de
Almogenden gelieve haer spoedich in Pariaen te ge
opdat vandaer naer haer sijde ingenoomen hebbende
mede spoedich mogen gedispatchiert, haer reyse vorde
ende alsoo haere E: in compagnie vande Batavise
retour schepen ter behoorlijcker tijt ver schijnen
mogen, dat ons bij haer E: advysen in aenstaende lieft
sal wesen te vernemen /

Op onse aencompste hier, hebben uyt de rapporten v
directeur Barent Pieters verstaen, de saecke
de E: compagnie inde quartieren seer wel staen
ende haer E: het toecoomende jaer naer alle appar
goede retouren van indigo sirkees als Bajana ende lijn
van hier te verwachten staet, om welcken te worde
ende affectueerlijck mach wij volgens ordre vande
E: Heer Generael ende heeren Raeden van Indien, de quartieren
Amadabat Cambaya ende Agara corteling naer vertre
vande schepen sullen bereysen ende zien wat ten dien
van haer E: volgens haere E: ordre verrichten coonen
den Almogenden = doe alles naer content van haer E:
affectueren mogen, waer inne bij ons geen yver
gespaert, noch te diligentie geploect sal word

Van = eenige particuliere tijten wegen den handel in
quartieren ende wat quantiteyt in Nomberen, soo van
indigo lijnwaten als salpeter haer E: het toecom
jaer van hier te verwachten hebben, coonen voor als n
haere E: niet adviseeren, alsoo tot heeden door de c
heyt des tijts ende het subijt vertreck vande schep
weynich ofte geen kennisse daer van becoomen hebben
verhalen haere E: ons gelieve te excuseren, sulle
bij de eerste voorvallende occasie, naer becoomen ken
haer E: advijs geven, ende voor present ons aende
advysen van den directeur Barent Pieters gedragen

Ende alsoo ons den tijt onder loopt door haestich
vertreck deser schepen zijn genoot saeck

[illegible]

affte trecken, ende naer onse oodtmoedige gebiedenisse aen alle onse gebiedende heeren gedaen hebbende, te eyndigen, bevelende haer Ed. inde bescherminge des Alderhooghsten Godt almachtich bidden haere

Ed. Achtbaere wyse en seer voorsienige heeren gelieve te spaeren in langedurige gesontheyt tot salicheyt Lyve ende prosperite

U. E. Ed. Instans Gehoorsaem Dienaer
Wt Geleynsen de Jonghe
1636

Op ons Nederlantse comptoor In Sommatten desen 2en Decemb. 1636. Stylo Novo —

tot [illegible] [illegible] ter hebbe vande
Commandeur Cooper vloot [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

1651

Ed^en Heeren Mayores der Generale vereenichde Nederlants geoctroyeerd^e Oostindische comp^e ter camer tot amsterdam

Ed^e Eerentfeste Manhafte achtbare wyse voorsienige seer discrete Heeren

Myne Heeren onsen Jongsten was aen UEd^e dato 15 May passado p^r Expressen van hier p^r via d'alleppo UEd^e toegesonden waer inne verhaelt tgene hier in comp^s saecken passeerden, dewelcke benevens de gesondene brieven en papieren vertrouwen u Ed^e voor desen ter hant behoorlyck sullen syn gecomen

Ende alsoo ons nu hier de franse padres presenteeren dit briefken onder hun cuberto met een bekent: vrunt naer aleppo te seyn hebben goet gedacht u Ed^e int corte t passeeren alhier t'adviseeren ende niet connen bybrengen u Ed^e copie onser voorgaen brieven en papieren toe te seynden alsoo t packet te groot soude vallen en gepresumeert werden door quaetwillige dat onse brieven ond^r cuberto der Capuchynen hun brieven gesloten waren en door aelsulcke oorsaecken dese advysen wel achterhaent mochte gehoud worden

De f 100 v Aen Godia saftaer Ysolphaltus coopman (als u Ed^e voor desen geadviseert) g'intregeert om syde voor ons in gilan te copen die syn al bestect sulcx dat wy binnen 20 dagen de betalinge daer van sullen hebben als mede noch van seeckeren ontfang, soo wiet syde als volgens onse ordre der perticulieren voor ons heeft opgecocht, niet wel weten wat quantiteyt, en naer onse calcula sullen Jegen 10 novemb^r toecomen 300 balen In Gamron gereet soecken te hebben Jegen dat de schepen naer suratte vertrecken en de reste Jegen 20 xber In Gamron gereet soecken te hebben opt' vertreck der schepen naer Patria, wat quantiteyt dit Mouson wel becomen sullen, en connen u Ed^e nu niet seecker advyseeren, die wegen den Con^k: doen groote deligentie om syde op te copen en met Intentie ons en d'Engelse dit Jaer te voldoen dat Godt geve Gelyck u Ed^e geadviseert hebben, eest den coninck ons noch te voldoen 432 balen, ende waren in Gilan voor reeck^e: van syn Mag^t 20 dagen geleden al ontrent de 400 balen opgecocht

T' Principaelste dat dit letterken u Ed^e toeseynden is dat u Ed^e sullen gelieven te verstaen dat in quartieren van Gilan daer de syde valt een groote sterfte is geweest en dit Mouson weynich syde gegaert en sal de syde dit Jaer binnen spa^n niet minder als 52 a 53 toman p^r carge te becomen syn dat extraordinary dier is bovendien om datt^r: egene syde uyt Parsia naer aleppo soude vertrecken, hebben die geordonneert op te coopen ons vertrouwen is datter dit Jaer naer Turquyen geen 100 balen syde sulle vervoert werden en naer Muscovien geen

Jegenwoordich hebben int Comp^s huys alhier 50 balen offte 25 carge by een versamelt en cost de carge 50 tomannen

Om Coninx syde te becomen doen wy groote diligentie om met

Schenckagie

Schenckagie die hier tydelyck te ontfangen en alsoo dit Jaer
de selve in decemb.r binnen Gamron gereet te hebben om met de
schepen naer nederlant te gaen

De partye van 423 balen naer Batav.a gesonden in Mart.o laetsleden is
seer schoon en behoort vermits de schaersh.t van syde extraordinary
prys in nederlant te haelen —

Jegen ult.o: Octob.r sullen wy van hier p.r expressen p.r via d'aleppo de
seeckerste Advysen wegen de syde en andren handel alhier toesenden

Onse vloote van Batav.a verwachten jegen ult.o octob.r voor Gamron
wegen de portugeesen hunne Macht en kunnen hier niet te verstaen

Aengaende d'Engelse hunne negotie en passeert hier niet, als voor desen
U E. — G'awiseert men sutse hier niet uytrichten verwachten
nu hun syde van Con.k hebben hier Groote partye laecken en
sonder datse met die wegen den Con.k kunnen accorderen om hun daer
van te ontlasten ondertussen liggen de laecken schandelycken en
bederven / want aen particuliere en kunnen geen quantiteyt verc[illegible]

Wy sullen nu aen Barent Pieterss in Suratte Advys geven wegen den
Indigo dit Jaer is hier geen groote partye gecomen, maer wert
dagelycx over Lahour hier quantyteyt verwacht d'eerste is hier
In Spah.n Bagad: en tauris vercocht met 50 p.r cent.o Avance boven
alle oncosten soo ons de Maeckelaers als andre coopluyd verclaren

Inde cleeden en is hier dit Jaer geen vertieringh geweest en syn hier
groote partyes gecomen sond.r datter een duysent gulden aen ware te
scoylen prys vercocht kan werden waer over de coopluyden de selve van
hier naer de frontieren van turquyen als Bagad: en tauris
verwoerken op hope (alsoo de wegen nu open syn) hun de selve daer
quyt te maken off te met de selve naer turquyen reysen desen
handel verloopt seer sulcx, vreesen datter voor de comp.e dies
aengaen niet te avanceren sal syn het seeckerste sulcx met de
bevindingh daer van ervaren en nedaer van in toecomen advy
seeren —

Groote partye laecken synd.r dit Jaer uyt aleppo in alle de quartieren
van persia aengebracht en vercopen die voor weynich prys twee
d'Engelse seer doet smarten

Tot een Incoop van 6 a 10 (-) In rubarb.r voor patria volgens
ordre van h.r Gouvern.r Gen.l: hebben wy voor desen naer
Casbyn gesonden onse resteren 40 stucx laecken om die jegen
den rubarbo te troqueren sonder dat d'onse die aldaer kunnen
vercopen want den rubarbo was noch in casbyn niet aengecomen
maer wert de dagelycx verwacht sulcx gelyck wy ordre hebben
gegeven meynen hier binnen een maent een extraordinary schoon
proeve des selve byden andren te hebben en met de schepen in xb.r
naer nederlant te senden

By t'Compt.r alhier onder onse Administratie en rester eygne coopman
schappen offte comptanten sulcx de syde die nu binnen 20 a 30 dagen
verwachten sullen betalen met de penn die op Interest sullen licht[illegible]

van

1652

ende van het comen Cargasoen alsdan de betalinge doen

De coopluden hebben dit Jaer op den peeper van ons In gamron gecocht veel verloren vermits naerdehant van andre Moorse handelaers groote partye in Gamron is aengeb.t goede partye nagels en noten liggen hier noch en werden soo piano piano met weynich winste hier vercocht en te landewaert gevoert sulcx dat te beduchten staet die naer wensch Jegen soodanige pryssen als A.o 1635 ons niet en sullen quyt kunnen maken

Wegen s'lyex staet alsnu Godt lof alles is naer wensch Hiermede

E.d.E. Erntfeste Manhafte Achtbaere Wyse voorsienige seer discrete Heeren naer onse vrundelycke groete sullen wel. sampt E.E. affairen In de Genadige protectie des Almogende bevelen.

Actum opt nederlantsche comp.s Ispahan In parsia desen 5. Septemb.r A.o 1636

U.E.E. Dienaer

Niclaes Jacopsz overschie

14

Edele Erntfeste Manhafte
Achtbare Wijse Voorsienige seer
Discrete Heeren /
D'E. d. Heeren Bewinthebberen der
Generale vereenigde Nederlantsche
Geoctroijeerde Oost Indische Compe.
Residerende ter Camer // tot

Amsterdam //

[illegible]via //

d'Ed: Heer Gouverneur Generael
Antonio van diemen, ende
raden van India

Edle Erntfeste, Manhafte,
Achtbare wyse, voorsienige heer
discrete heeren

Mijn heeren U E. aengenamen dato 25 Augusty passado p.r de schepen
Middelburch Amelia Swol en Harderwijck, voor Gamron Gearriveert
den 3en January passado, sijn ons in Spahan den 22 der selfder maent
ter hant gecomen. uyt de welcke wij met vreuchden verstaen, hoe
de Heer Anth.o van diemen naer t'vertreck van de E. Heer Gouv.r Gen.l
Hendrick Brouwer, naer patria. Als Gouv.r Gen.l inde nederlanse
oostindische quartieren, door ordre van de Ed. heeren onse Majores in Ne=
derlant gesuccedeert, en p.o January 1636 het Gen.l Gouverno
van India aengevaert hadde, God Almachtich verleene sijn Ed.a in
alle voornemen tot dienste van Gen.le Comp.e prosperiteyt, afbreuck
van alle vianden vermeerderinge van reputatie onder alle ongeloovige,
onse plaets is op Batav.a leddich geworden om met contentement neffens
andere Comp.a dienaren als gemelte onse Heer Gouv.r Gen.l van diemen
den eet van getrouwicheyt te presteren, dan met te min hebben onsen
eet soo wegen getrouwicheyt, als onsen yver onder des selfs Gouverno
ten dienste van Gen.le Comp.e hier voor alle onse Comp.a dienaren
verclaert, en de selve neffens ons doen verclaren, soo als dat behoort,
bidden God Almachtich ons te segenen met soo veel geluck in dese
quartieren dat sijn Ed. saemt de heeren raden van India wegen dit Comp.s
onder onse Administratie beter contentement, ende een vaster vertrou=
wen Gelieven te nemen, van ons particulier (als schijnt de Heer Gouv. Gen.l
Hendrick Brouwer wel niet gehat te hebben) patientie. Dat wij U E.
geen vermaen hebben gedaen in onse brieven A.o passado, wegen t'expi=
reren van onsen vijf jarigen verbonden tijt, is geweest dat wij dachten
het U E. te vreemt voor soude gecomen hebben soo vroech voor het uyt=
gaen van onsen verbonden tijt onse verlossinge te soecken, t'heeft
ons uytermaten Geencourageert de gunste favour en goede Ge=
negentheyt welcke U E. int Gen.l ons verclaren, daer beneffens
ons licentieren op Batavia te comen om de novo ons weder te ver=
binden, en alsoo geluck hier volgens in onse Avyse U E. largo ver=
claringe sullen doen van eenige onvoorsiene voorvallen en disputen
die nootwendich geerne dit jaer verantwoort en ten dienste van
Comp.e eyndigen souden, Alsoo andere egeen ofte weynich middelen
van Comp.e noch in comptant noch in coopmanschappen onder ons
hebben, sijn wij naer Batt.a vertreckende onse andere nederlantsche Comp.s
dienaren hier ten principalen geen kennis wegen t procureren der syde,
noch egeen credyt gemeten tot oplichten van peningen A deposito
en in bedenckinge wel egeene ofte weynich syde, t sy van par=
ticuliere ofte van Coninck dit Aenstaend.e gewas souden beco=
men, soo hebben bij ons selven Geresolveert (t'sy dat onse sche=
pen voor Gamron vonden ofte niet) dit jaer (met U E. favour)

hier

haer noch te continueeren, ten principaelen om soodanich onsen dienst
int procureeren der zyde als int vercoopen der cargasoenen te ...
die wij van U Ed. uijt Batta.a volgens desen onsen neffensgaenden ...
verwachten dat onse voorgaende vierjarige diensten hier in Per-
sia gedaen bescheet sullen maken, d'effecten van dien sullen
bevinden met de hulpe van Godt Almachtich.
Dat wij voor desen onsen dienst in Bandar Gamron aen comp.ie
hebben gevordert wegen t'venten der aengebrachte Coopmanschap
sullen U Ed. met overleden & reden Gelieven te verstaen, dewijle
wij in onsen tijt groot credijt & handel van gemeene coopman
hier hebben becomen, dat niet soo seguero voor desen als wel nu den
selfden handel in gewoonte is geweest, & alsoo wij nu versekert sijn
de saken soo verre gebracht te hebben dat ofte wij present ofte
absent in Spahan ofte Gijlan Casbijn etc: echter door onse
missive ofte mondelinge conversatie met d' coopluijden sullen wij
maken dat de gene die wij tot procure der zijde in Spahan sullen la-
soo veel credijt sullen hebben & zijde becomen ofte wij selfs present
waren sulx dat ons voornemen is binnen Spahan comen, dit int eerst
int t'werck te stellen & onse recq. maken tegen p.o novemb.er
weder hier in Gamron te sijn om U Ed. ordre int vercoopen der ca-
gasoenen behoorlijck waer te nemen, Dit jaer hebben hier becomen
1000 balen zijde meest alle legia schoon & extraordonarij gelijck
in neffensgaende factura breeder gespecificeert staet, te weten
216 carge 15 3/4 mancha ofte 432 balen 15 3/4 mancha, die den Co-
ninck ons schuldich was, 135 cargen 13 1/2 mancha sulx ons int ...
van dato noch resteert 81 carge 2 1/4 mancha, ofte 162 balen 2 1/4 ma-
dit is alles dat den Coninck aen onse heeren Meesters schuldich is
halven d'differentie op Moliambeecx recq. dese 135 carge 13 1/2 man-
van Coninck ontfangen bedragen met het verpacken ontrent 320
balen van particulieren dit jaer ingecocht - - - - - - - 680

1000

van dese 1000 balen sijn dit jaer op 26 Januario, 500 balen p.r
schepen Amelia en swol naer t'vaderlant vertrocken, sijn in ...
250 balen gescheept doorsake dat dander 500 balen niet mede naer
t'vaderlant gegaen sijn, is dat des Coninckx zijde in Spahan eerst
25en Januario laestleden ons gelevert is, doch door alle onse mogelijcke
deligentie als met groote schenckagie hebben soo veel te wege gebracht
dat de zijde des coninckx soo vroech in Spahan geweest is dat ge-
noechsaem naer t'vaderlant heeft connen gaen, wat schenckagie wij
deselcke beden als andre goede vrienden die wij uut gemaeckt hebben
om den vertrouder des rijckx Mirsa Taqui te bewegen om onse zijde
te leveren souden heeft het niet connen geschieden, om dat Mirsa Ta-
qui met den Gouvr. Aga Semon in veel en groote questie stont
Item dat dengelse altijt hun recq. mit den coninck niet en konden
liquideren, in somma om dengelse questie est meest geweest
dat de zijde soo laat is ontfangen, Mirsa Taqui om Aga Semon

beschuldigen

Beschuldigen hoeft baal voor baal laten openen, de selve in soomme laten droo-
gen, & de zyde die eenichsints wat te grof was daer uijt geschoten, met
diergelijcke acten meer onder tusschen ons van den tijt tot dander
goede woorden gegeven & is den tijt & monson soo gepasseert, de gunst gont
heijt van Mirsa Tagij was wel goet om onse zyde int eerste te
lichten, dan alsoo mede veel vianden heeft, & hoeft te schee mette
rege-ring brengen, gelijck ons dede aenseggen om dengelse niet
teenemael te desespereren dat onse zyde niet eerst uitlegen
konde, maer te gelijcke op eenen tijt ons sonde voldoen
Op d'eerste ordre van d' H.r Gen.l & raden van India A.o passado
hebben wij in laer gereet gehat, den 10 november passado eerst
300 balen zyde & den 10 decmber daer aen volgen noch in laer
200 balen, & alsoo altijt seer beducht sijn om d' zyde weder door
in Gamron te laten gaen ordentelijck d' sorgh van brant, als ten andere
van vijant, soo is de selfde zyde in laer gebleven tot dat Avijso
van onse scheepen voor Gamron sijn gecomen, de welcke eerst
den 3 Januarij laestleden ter reede quamen, sulcx dat met eet
antwoorden van kamelen die vorre tlanderwaert waren de zyde
met alle deligentie eerst uijt laer in Gamron is gecomen
den 25 en Januarij, & d'scheepen gelijck wete seggen den 26 en dito na
nederlant vertrocken sijn, nevens welcke zyde hebben gesonden
behoorlijcke factuiren & Avijsen, gelijck wij d' copie hier nevens
senden. Den 7 deser maent sijn uijt spahan hier in Gamron
aengecomen, & verwondert geweest dat de scheepen den 15 februarij
al vertrocken waren, & dat H.r Commissaris Caedeney verclaarde
dat monson eenen scheepen meer in persia sonden commen waeromme
dese andere 500 balen zyde in laer int comptoir huijs behoorlijck
opgeleeft, wel versoert & met goede wacht van onse nederlanders
landers hebben doen bewaren, dese zyde sonde den 12 deses in
Gamron hebben cunnen sijn, sulcx dat d' scheepen dan genoeghsaem
den 15 Martio ten alderuijtersten van hier naer suratte
vertrocken sonden hebben, & aldaer noch in goet saijsoen gecomen
sijn, dan om wat reden dat soo vroech vertrocken sijn, is ons onbekent
sijn, dan om wat reden dat soo vroech vertrocken sijn, sulcx diesaengaende
noch mondelinge hier comende geen reden gegeven, sulcx die saen
gaende niet weten wat daer van oordeelen sullen, want inden tijt
van onse voorgaende residentie alhier sijn d' scheepen soo vroech
niet vertrocken, waert ons geweest de zyde was wel nevens
dandere naer nederlant gegaen, dan d' wercken van coninckx
dingen die loopen soodanich
Wij hebben goetgevonden dat den Opperccoopman Arian Ariaens
dit Jaar in laer, samen noch drij andere bequame comp.s dienaers
mitsgaders den van onse tolcquen, die deseoortelijcke partije
zyde aldaer sullen bewaren & bewaken, tot d' compste van
scheepen in november die vij hier van Batt.a sullen verwachten
& sullen den coopman Arian van oostende, & den Ondercoopman
Gondert van breederhof in spahan laten blijven, tot afsetting
& pacagie der zyde, sulcx dat wel geliven dese te maken

dat wij

Dat wij pr. november toecomende sonder faut in gamron sullen sijn
neffens den oppercoopman Ariaen Ariaens d'cargasoenen in Gamron
te verhandelen

Het cargasoen dit monson per de vloote onder het commando van
Arent gardenijs hier aengebt. is door sijn E sedert met goet winst
van schepens raat aen lant vercoft, hebben omnoodich uijt Gamron
gesonden om de sijde uijt haar te halen, den coopman Ariaen van Ostende
die onsent wegen te dienste van comp. daar mede present heeft
hoorde geweest te sijn, t' Generael cargasoen bedraecht
samen ter somma van Mta 11415/67½ vdal 175625 10/13 £ 447 ..
15 d, sulcx dat naer calcula op dit cargasoen omtrent Gedaen
blijft £ 2650 Ca/ wij hadden belast aen Ariaen van Oostende
(volgens uE orders) de Geroffe Inagelen voor 100 larijn d'man
sattats te vercoopen, want ijder pont a 25 stuijv: gereekent gel
uE Avisen, sonde d'man sattats 80 larijnen comen te bedragen
En uE E ordonneren dat d'25 stuijv: per pont suijver gereekent
werden, mits aftrecken alle ongelden d'Hr commissaris en Edle
de selve niet hoogder als 80 larijnen geliefen te vercoopen/ duijde
dat de nagelen geen ofte weijnich oncosten te dragen hadden
int toecomende dienende selve niet minder als 100 lar: vercoft te
werden tot ontlastinge van oncosten, wat UE E hier in geliefen
te gebieden sullen gedeene verstaen/ meerder quantiteijt peper
hadden wij geordonneert uijt de vaderlansche retour schepen te
lichten, alleer de schepen gecomen waren, de Hr commissaris en Edle
sulcx niet willen naercomen, seggende daer andere ordre van hadden
toe hadde, UE E Avisen per de jongste missiven dit jaar gecomen,
comen, dat den peper Ao passado te weijnich prijs getroffen heeft
en seggen uE E van 18 lar: d'man sattats, daer noctans in onse
boecken uE E sullen bevinden die voor 22 lar: d'man sattats
is vercocht, d'Ed Hr Gent. en raden van India ordonneerden
Ao passado dat 200 50 per cento op den peper conden avanseren
goede partije sonden lichten uijt de vaderlanse retour schepen/
sulcx naer onse reeq den peper Ao passado omtrent 140 per
cento geavanceert heeft

De 40 stucken lakenen nu becomen sijn noch onvercoft gebleven
sulcx die met ons naer spahan sullen nemen

Hebben hebben hier een calcula van onsen staet gemaeckt
sulcx wij bevinden dat d'intresten deses jaars van opgenomen
penningen sullen comen te bedragen ontrent ƒ 35 Ca, en de
cassa noch ontrent ƒ 10 C schuldich sal blijven, welcke
penningen dan als tgeene meer tot oncosten en schenckagien
noodich sullen hebben dan op intrest moeten loopen tot de co-
ste der aenstaende schepen, wij en hadden Gans geen reeq
gemaeckt dat dit jaar soo seber van comptanten en coop-
manschappen vereijn sonden geweest hebben/ daar over wij
vertrouwen gelijck uE E ons Avijs geven/ het toecommende
jaar niet minder als ƒ 400 C in comptant, en 800 C in coopman-

schappen

schappen sullen becommen, want met den Coninck contracteren, en met par-
ticuliere cooplieden handelen soo moet dit comptoir jaerlijcx
beter versien werden, dat d'interesten hooch loopen en moeten UEd.
sich niet verwonderen, want toman 10 ofte f 400 à 20 pr
cento 's jaers en toman 5 ofte f 200 à 1½ en 2 en weijnich
à 4 pr cento in gamron te betalen geliet hebben, wij hadden ordre
gegeven dat soo wanneermen den coopm in Gamron onse coopman-
schappen terstont niet en betaelden ofte naer de leverantie in
10 dagen dat ons 20 pr cento voor 't jaer gerekent ons souden
betalen, voor soo veel tijt als de penningen in haer handen bleven,
dit is mede niet volcomen naergecomen, sulcx ons geraden dunckt
dat selfs als voren vergaedert ons hier comen presenteren, om alsoo
d'interesten in te stellen, soo sullen dan d'interesten van penningen
die à deposito nemen tot den meesten der sijde vergens naer
soo veel comen te bedragen, en jaer op jaer verminderen, want
d'cooplieden seggen ons dat in Spahan ons alle hun comptant
sonder interest sullen intregeren om niet naer Gamron op
den wech te resiqueren —
Den commissaris Arent Gardenijs heeft ons in Spahan geschreven,
dat er Barent pieterssen in suratte geresolveert was de
gequeste cleeden voor persia (alsoo onse scheepen dit jaer
niet weder herwaerts en quamen) in een Engels schip te laden
en ons toesenden, waer over nu hier vaste rekeninge maken dat
ons die sullen toecomen, voortreffelijck sullen ons die penningen
daer van procedeeren te stade commen —
UEd. sustineren dat de compe. ondienst geschiet en niet meer-
der voordeel de cargasoenen souden debiteren in Martio, als in
maent november, december januarij en februarij UEd. sullen
gelieven te verstaen, dat hier ontrent Gamron ettelijke
laersche en sijrasche cooplieden 't geheele jaer hier ontrent haer ont-
houden sulcx datmen de coopmanschappen met soo veel avanse
in november kan vercoopen als in Martio en alsmen tot Martio
soude vertoeven moeten wat een somme soude d'interesten
dan wederder bedragen, dat de schepen hier laet aengeco-
men sijn sullen UEd. bevinden dat het ons meer interest
wel f 12 [illegible] geschaet heeft

Noch seggen UEd. dat wij selfs schrijven datmen d'sijde
inde maend Augustus en september binnen Gijlan incoopt
doch daer bij hebben gevoecht en UEd. onderrecht gedaen
datmen 2½ à 3 maend tijt van Gijlan tot Spahan en
van daer naer Gamron noodich heeft om de caffila
af te brengen
Hoe wel nu egeene comptanten ofte coopmanschappen hier
bij ons resten, nochtans sullen wij tegen 20 desember
toecomen in Gamron bevelen d'500 balen die in laer in

Onse

Onse packhuysen opgeleet sijn/ een schoon partye sijde bij den
anderen schicken te becomen/ en van particulieren als van Coninck
500 wegen, 162 balen die den Coninck ons schuldich is als tegen[illegible]
wederom noch lopen te weech te brengen bij Mirsa Taqui
volgens UEd. ordre/ dan de novo weder te contracteren en [illegible]
practiseren/ om 400 à 500 balen sijde dit jaer uijt handen van
Coninck sonder de penningen ofte d' coopmanschappen daer te
leveren/ als wij dat te weech konden brengen t' ware een ge-
wenste saeck/ al waert datmen de penningen daer wat [illegible]
gen op intrest most lichten in somma den Coninck het eene
jaer coopmanschappen an plaetsen/ en tander jaer [illegible]
à 100 toman comptant/ ons oordeels sonde dit tot ons
dienst van comp. niet geschieden/ wat een affront voor
Engelsen en contentemt. voor Mirsa Taqui sonde dit [illegible]
in somma des aengaen UEd. met geen vaste meeninge [illegible]
sullen geven wat daer in doen sullen/ maer sullen ons naer de
tyden sich presenteren daer sodanich in gedragen tot voordeel
en respeckt van comp. dat UEd. dies aengaen daerover
sullen nemen behoorlyck contentemt./ UEd. authoriseren
ons om tot de 1500 balen sijde penningen op deposito te
nemen/ wij hebben t' sedert onse residentie in dese quartieren
jaerlycx soo veel sijde opgecoft als bij een hebben connen
becommen/ voor soo veel als ons tot noch toe hebben connen
informeren van Persiaense en Jolphalynse coopliede/
wort jaerlycx in dit rijck onder tgebiedt van desen
Con. gegaert in een middelmatich gewas/ als hier naer
volcht - - - -

Inde provintie van Gylan	balen 2100"	
in Farabat en Masandran - -	balen 150"	
in Chirwan - - - - - -	balen 250"	balen 2500"

Noch in Gorgistan, Carrabach en Gensia ontrent
300 balen dit is seer slechte sijde die de comp.
niet en dient, welcke jaerlycx meest naer
Constantinopolen Boursia en andere quartieren
vervoert wort/

In Gylan wort jaerlycx in sijde verwrocht balen - - -	balen 150"	
in Cashan en Yest - - -	balen 600"	
in Ispahan en weynich in Laer	balen 250"	balen 1000"

Sulcx dat dan jaerlycx soo door ons Engelse
als door de Jolphalynse coopliede naer
Alleppo uijt dit rijck vervoert wort ontrent
balen 1500

dit

Dit jaar is de zyde schaars, en soo dier geweest als d'coopluyden in langen tijd gedencken niet geweest te zijn, veel Jolphalijnse en Turcxse coopluyden zijn dit jaar in Gilan geweest, de welcke met hun comptant weder van daar sonder zyde vertrocken zijn

Dit jaar hebben wy becomen - - - - - - - - - - - - balen 1000"
d'engelse 240 balen zyde legia en 133 cleyne boxjes
en slechte soorte zyde uyt Masandran - - - - - balen 373"
Naar Aleppo zijn door de Jolphalijnen gevoert
zyde legia - - - - - - balen 70"
zyde chernan - - - - - - balen 30" - - - - - - balen 100"
balen 1473"

Egeene zydewederom tsij naar Moscovien ofte andre quartieren isser dit jaar vervoert, dese partije van 70 balen zyde die de Jolphalijnen naar Aleppo hebben gevoert, hadden wy gecocht te tyde de selve tusschen Casbijn en Amadan was vertrocken, om naar Bagadt te gaen voor 55 toman d'carge, sanderen daechs geraecten met de Jolphalijnen in questie want sonder reden, wilden naar besloten comptrackt ons noch af eysschen d'vracht die de selve van Amadan in Spahan soude commen te bedragen, sulx wy dit niet verstaen en alles naar hunnen boosen en onbe=leefden wille sulcx niet naercomen is d'zyde voorts vertrocken

UEd. clagen en tdunckt UEd. vreemt dat de zyde Ao passado voor 50 toman de carge ingecocht hebben, dit jaar hebben de selve ingecocht a 51" 52" 55" 56 toman per carge, van 36 man=cha yder swyver gewicht, en d'chirnanse zyde yder [illegible] naar zijn deucht a 46" 49 en 51½ toman, partije van dese chirnanse zyde is hier onder partije schoonder als d'legia, dit geheele jaar heeft d'peste soo sterck in Gilan geweest dat wel de ⅓ van men=schen soomen ons verclaart gestorven zijn, UEd. gelieve te ver=staen dat de Jolphalijnse en persiaense coopluyden selfs ver=wondert zijn geweest naer dat dese partije zyde noch be=commen hebben, en dat de selve dit jaar doorgaens soo dier is geweest is ons leet genoech geweest, coopluyden zijn moeten de mart volgen UEd. sullen gelieven te verstaen dat de zyde die wy van particuliere mcoopen in deucht wel 10 toman ofte 400 gl op d'carge verscheelt, dat der coninx zyde die hier g'arnarij geheeten wert soo veel grover en minder weerdich is, want dit jaar en is in Gilan geen licentie ge=weest om zyde te coopen als eedel fijne en schoone zyde, den soorte diemen hier quet goda passant noemt, want voor recq van coninck is alle d'guarnarij die ons en d'engelse in gelevert is opgecocht, soo het UEd. noch te vreemt voorcomt wegen de hooge prijs en dat daer in onvoorsichtich comps middellen uyt de hant ge=worpen hebben, soo sullen geerne verstaen ofte UEd. daar van d'behoorlijcke bewysen [illegible], niet alleen van wie de selve soo opgecocht hebben maar daar en boven, dat d'selve coopluyden

makelaars

Makelaars als comp.e daernaer niet eede verclaren sullen dat de se
niet te dier/ maer noch in questie voor den vercoper dit Jaer hebb
moeten comen wegen den incoop van de partije sijde a 56 toman
dat men ons noch hooger prijs wilden doen betalen/
Dengelse resteerden dit Jaer van coninck 370 cargen sijde/ &
216 cargen 15 3/4 mancha/ Mirsa Taqui ons sijn soon noemende
liet ons weten door eenen sijnen secretaris dat niet en vermocht
meerder sijde aen ons te geven als 106 cargen sijde/ doch soo wi
secreet wilden sijn/ & met hem handelen/ van 50 cargen schoone sij
legia dat ons die sonde leveren binnen 2 dagen/ doch des nachts
int comp.e huys brengen en dat ick noch te bij hem saecke m
ten weten/ want 't was om d'engelse de sijde te onthalen/ & de
coninck hadde dese penningen mi noodich om naer den seker hei
lige plaets te seynden/ en alsoo dit eerstwerdich gelt was/ d
wij resolveeren souden ofte die begeeren ofte niet/ ondertusschen
hebben naer veel dispuiten wegen den prijs den coop gemaeckt
50 cargen ofte 100 balen ons te leveren/ & dat 51 toman per carg
souden betalen/ sulcx ons dese 50 cargen ofte 100 balen voor com
tant heeft geleevert, mits conditie dat ons 320 balen sou
leveren de welcke als vooren verhaelt bedroegen 135 cargen &
mancha op d'oude recq." ontfangen" dengelse die hij belooft
hadde 200 cargen te leveren en cregen niet meer als 300 balen
Box ofte 132 cargen/ want de sijde die dengelse meerder heb
tot 373 st. gelijck wij u mentie maken is van voorleden Jaer noch
overgebleven/ gelijck wij dien tijt dat Mirsa Taqui ons dese pr
esentatie dede van 50 cargen sijde en waren niet bij den E. olde
ondertusschen ons verstont hebben bij den agent secreetelijck
hem aendienen/ dat eenige schotbetalinge voor desen ons sijde hadde
gaen
geleevert & mi verstaen dat naer Gamron gingen hem comp
tant van noode hadden/ & tot onse comste van Gamron niet
wilden wachten/ & dewijle wij wel weten hij niet voorsien was
van comptant mede dat met den coninck voor eerst geen comp
trachten en meynden te besluijten/ dat wij secreet souden sijn &
hem sulcke interesten a Todo de Los gastos niet qualijck te
passen souden comen/ sulcx ons E. geaccommodeert heeft met
3000 toman in comptant/ sonder weten van niemant anders als
sijn eene persoon sulcx d'selve penningen des nachts met 7 a 8
lastpeerden uijt sijn huijs achter door den heymelijcke poort
hebben gelaedet/ op welcke nacht mede dese 100 balen sijde in
huijs sijn gecomen/ sonder dat d'engelse noch ten vercoopen van de
acte volcomentlijck geinformeert sijn/ hebben ons t'selve
wel voorgeleert maer sloegent met andere reden af & dat nooit
eenige coninckx sijde dit Jaer gecocht hadden/ sulcx met hem
eijgen comptant eenn sijde die hem belooft was gecocht hebben/
noch voor desen hebben ons ~~niet~~ 1[.] toman gegeven in spaen om
daer voor in Gamron coopmanschappen te mogen ontfangen
wedens andere coopluijden/ 't welck aengenomen hebben & hem daer
van consideratie gedaen ons dunckt alsmen ~~[illegible]~~ penningen op interest

neemt

neemt alsmen deselve van hun kan becomen dat eet soo goet is van haer
als van andre, maer het sake dat den inteer daer van tot profijt
van hunne meesters quamen wij souden sulcx niet voornemen, maer
siende ons sulcx soo heymelijck geven & dat sij d'profiten strijken
soo dunckt ons dat wij haer verobligeren & bij occasie verleggen sijn
wanneer de moorse cooplien soo presijs geen comptant gereet en hebben
soo comt dese gelegentheijt ons wel gereet, of 't U E. dit
mede soo gelieven te oordeelen sullen in toecomen geerne ver=
staen. Den 12 deser met soo als bij Mirsa Taquij onse licentie
versochten om naer Gamron te vertrecken, antwoorde mij
dat morgen weder soude comen ondertusschen sont den van sijn
secretaris weder bij ons, seggen ons dede waerschouwen hoe den
geele den schabandaer sultan & andre quaetwillige weder a novo
den coninck te verstaen hadden gegeven hoe onse tollen soo van
uijtvoeren als van aencomenden coopmanschappen jaerlijcx voor tol
bedroegen toman 10 m, mede dat den sultan van Gamron
sjabandaer van Bandaer Congo den coninck sekere petitie in fa=
veur van Portugesen hadden overgegeven wegen het gestrande &
aenlantgejaegde Portugijse jacht, in Gamron, sulcx wij op
ons hoede souden wesen om onse verantwoordinge te doen, sonder=
rendaeders sijn in den vollen raet des coninex door sijn Mayesteijts
ordre gecompareert nevens ons den sjabandaer van Gamron
den sjabandaer van Bandr Congo en den 2e persoon van sultan in
Gamron, eerstelijck de saeck dienende van Portugese goederen
door ons ontfangen bedragen samen ter somme van 646 tomanen,
in somma naer vele disputen tot onsen laste die de voorss per=
soonen voorsloegen dat de Portugesen op 's coninex reede van Congo
tollen hadden betaelt & hun voor Gamron onder bescherminge des
coninex casteelen, & in genade van sijne Mat. begeven hadden,
met meerder andre reden: wij antwoorden dat noijt Portugesen in
Bandaer Gamron vrede met sijne Mayt. hadden gemaeckt
nochte niet begeeren te maken, & dat 2 jaren geleden de Portugesen
de moorsche schepen voor Gamron 600 toman hadden afgedwongen,
& alsoo wij dese Portugesen in see & buijten 't gesichte van Gamron
bejegenden, dat hun beest hadden met onse schepen sulcx geen
andre plaetse vermits den harden storm Gamron mosten
kiesen om hun leven te salveren, dienvolgende wij sustineerden de
helft van goederen voor sijn Mayt. & d'ander helft ons behoorden
toegewesen te werden, ondertusschen Mirsa Taquij de saeck van
Gamron tusschen ons & de Portugesen niet wel begrijpen stont
in bedencken, eyntelijck den 2e persoon van Gewesen hertoch
Emancolijchan in Gom. in Schiras en Mirsa Taquij seijde
hun bewust was 't gene de Portugesen met den hartoch besloten
hadden waer van de Taquij onderrecht dede, wij seijden noch dat
de Portugesen 300 toman aen sultan en schaband. van Congo
beloofd hadden & dat daerom ons recht tegen stonden, & mede
dat den sultan sijn broeder voor de comste van desen sultan
seker pachuijs bij nacht ondergraven, & vele van comptanten ende

principaelste.

principaelste goederen daer uyt gehaelt hadden, & meer tgene tot
ons voordeel conden practiseren, gelijck mede meedraecht is, […]
gen voorts d° gouvern.t van siras aen Mirsa Taquij dese ha-
landers cunnen d'coninck dienst doen ~~[…]~~ wij […] cunnen onse
niet missen want d'portugesen sijn onse vianden & d'engelsen & hebben
geen macht, sulcx Mirsa Taquij d'uytspraecke dede dat alle d'portu-
se goederen volgens eygen inventaris der portugesen aen coninck ge-
ons souden geintregeert werden, tschip & de portugesen, & seyde mij
capiteyn weest manne godt gever gelijck jegens com-
& uwe vyanden, & d'goederen die in inventaris stonden die wij noch niet
becomen hadden, seyde hij binnen 2 dagen een command.t naer te seynden
om sulcx uyt handen van sultan te trecken, wij seyden den sultan
300 toman van ons begeerde soo wegen wacht opt jacht 10 maenden
gehouden als sijn aenpart etc: Mirsa Taquij wel heftich vraegden
aen 2 persoonen van sultan daer present, waerom den sultan dit be-
geerde dat wegen wakers als ander extraordinarij diensten daer
over gedaen waren, seggen d° Taquij den coninck waerom heeft hij
Gamron gegeven als om te bewaren, & soo den coninck betaelt, wilt
ghij noch eens betaelt wesen, wel capiteyn es geeft hem niet
ter werelt sulcx dat eyndigen: Vraechde Mirsa Taquij ons oft
wij coninckx commandem.t hadden om in Gamron vrij te mogen
handelen met d'coopluyden, waer toe wij hem vertoonden 2 coninckx
commandementen te weten het eene daer den coninck commandeert
egeene tollen van uytgaen ofte incomen sullen betalen van tgene
met den coninck contracteren, het ander commandem.t dat tgene
coninckx factoors niet en begeren dat die vrij mochten vercoopen &
geen tollen in Gamron ofte op den weech betalen, seggen Mirsa
Taquij ghijlieden vercoopt handelt & wandelt met d'coopluyden &
niet met den coninck, Antwoorden wij sijne May.t is nu 4 jaren int
leger altijts geweest niettemin alle jaren hebben soo coopman-
schappen als contanten naer des coninckx factoors gelieven hun
geintregeert, & in soo lange jaren geen betalinge becomen & de-
wijle gen syde der coninckx bequamen eenighe penningen op de-
sito geliet hadden om syde op te coopen, & indien hem geliefde
yemant tordonneren een contract met ons te maken dat wij ga-
daer toe genegen waren, & dat het ons meer profijt was met den
coninck als met den gemeenen coopman te handelen, dat hij ge-
liefde te verstaen dat naer t'vertreck van Gedia cas-
geenen anderen coninckx factoor ons toegevoecht was, dat den vi-
op de frontieren geweest was & sijn E: deert int gouverne-
gecomen was, & dewijle nu sijn May.t victorieus in spahan
aengecomen was dat wij diesaengaen souden doen alles wat sijn
May.t geliefde, mede dat onse tollen van uyt & incomen jaerlijx
ontrent 1500 toman bedroegen sonder meer, waer van hem niet
int corte verclaringe dede sulcx hij mij antwoorde laet daer
commandementen bij mij, ick salse den coninck toonen, & 2 op
2 wedercomste dies aengaen behoorlijck Antwoort geven

mijn

jaar op jaar soecken ons onse vianden dese tollen te doen betaal

Mijn heer seyden wij # maar soo U Ed mij gelieft te verstaan wanneer
den coninck ons gelieft d'tollen in Camron te doen betalen daar
over en sullen int minste niet geallterert wesen, noch te gedencken
dat ons disfaveur van coninck geschiet, maar seyden wij om d'engelse
die de helft van tollen in Camron genieten, soo sijn genegen
noijt met onse scheepen daar te varen, maar den haven ciden verder
inde Golfo die ons soo wel en beter geleegen was als Camron/
sulcx daar mede niet ons souden scheepen alle fregatten soo van
suratte visiapoer en van andere plaatsen die onder onse pas voeren/
en dat sijn Maijt ons geen minder faveur doen soude als aen portu-
gesen die sijne Maijt vianden, en gunden alleenlijck in bandaar
congo waren om hun eygen voordeel en niet uijt een spite Gende-
gentet, dat in alsulcke haven als wij souden willen kiesen onsen
commissaris ofte chabandaar nevens des coninx chabandaar
inden tol soude sitten, genietende wij nevens den coninck d'helft
van tol even als d'portugesen in bandaar congo deden, sulcx dat
wij dan noch profijt souden doen, bandaar Camron metter tijt
in sich selven ruineren en vervallen soude, dat noijt onsen intent
sal strecken indien ons den coninck volgens sijne coninckelijke
commandementen niet en maijntineerde, maar rapporten van
quaatwillige aen geliefden te nemen, meerder voor Camron
te varen en d'portugesen die jaarlijcx in congo in quamen
seyden wij hebben uyt respecte van coninck laten vrij en
vranck varen, om dat aldaer coninx profijten aenbrengen
diensvolgen noottwendich wij resolveren souden hun jaar op
jaar buijten in zee uijt het gesicht vant lant aen te tasten,
en veel meer andere reden daar geweldich naer luijsterden
en seyde ons ick sal den coninck hier van onderrechten, alles
sal tot uwen voordeel en nadeel van uwe vianden geschieden,
seggen ick verstaa dat gij dit jaar vertrecken wilt maar
den coninck heeft mij belast aen sultan en chabandaar te
ordonneren u niet te laten vertrecken, want wij begeeren
geenen anderen capiteijn hier in u plaats, en begeert gij den
coninx brief mogen u dien en compertement om aen uwen
coninck ofte Gouverr Genl te seynden ick sal se u morgen
geven, mede seyde hij den coninck heeft u vereert met
voortreffelijcke gouden lakens rocken tooca commerbant
en een coninclijke pluijm van gout met diamanten en ro-
bijnen ingeleijt, die sullen wij u binnen 3 a 4 dagen den tolcq
geven dat se u in Camron toegesonden worden, en belasten
u die daar aen te trecken ter eere van coninck met
d gewoonlijcke, en behoorlijcke ceremonie, en seyde gaat morgen met God
naer Camron en comt soo haest weder alst mogelijck
is/ dit sijn d'eygen woorden vant begin tot het eynde in
forme soo d'selve gesproken sijn, wij ten deel beschaamt
sijnde, en verwondert over sulcke woorden die soo minlijck
in presentie van een vergaringe van ontrent 200 persoonen

ende

Ende meest grooten vant rijck verclaerde, sulcx onsen tolck
Bartolomeo die bij mede geerne siet daer tot sijnen dien
Sdlaten hebben, watter nu vorder wegen dees tollen voorge
sal werden, & onse Antwoorde sullen verwachten met patien
op onse comste in spahan te Stadt, UEd. vertrouwen dat
met woorden & goede bewijsen (tot haren nadeel & disrepentatie
des con.x soo dit uit werck willen stellen) geen manckement
sullen doen sulcx nu practiseren sullen, dengeene mede den
te spelen & ons voortreffelijck van tijt tot tijt meeder
gratie van Mirsa Taquij soecken te houden —

UEd. Aengename dat.o 23 8ber octo 1635 per den command.t
Sttens voor suratte Sdarewedert, is ons in spah.n den
decemb. passado ter hant Sestelt, waer uijt verstaen
UEd. ordre wegen de vercoop van Sirofiel nagelen en
lijnden vercoop der Sirofiel nagelen is UEd. ordre niet
behoorlijck naergecomen als voren verhaalt, sulcx ons voor
nemen is die niet minder als 90 a 100 lars te vercoopen &
de moren ofte engelsen hier nagelen bringen sonde men de selve
naer gelegentheijt van saecke sulcx effectueren ten dien
inden comis, wel voor 70 lar kunnen vercoopen om d'nagel
kunnen handel voor lange te doen gedencken

UEd. ordre wegen de peerlen is niet naergecomen, d'redden
wanneer men in parsia d'peerlen coopt is in m.t Julio
dat niet meer sullen impleijeren als ontrent f 100 —, want
UEd. Avijseren ons dat den peerle schoon van wateringe
d'swaerte van 2 caraat, in nederlant f 25 het stuck kunnen
halen, alwaer souden se dan voor nederlant niet opgecoct di
sulcx dat beschroomt sijn sulcken incoop te doen, evenwel
sullen partije in soorte & partije uitgesochte peerels nevens
eenige sant peerlen, tot noch 3 soorten op coopen, op onse
compste in spahan //

Prijsen van peerlen in parsia ongegaet

1 stx van 1 caraat	f	4
1½ caraat		12
2 caraat		24
2½ caraat		50
3 caraat		100
3½ caraat		150
4 caraat		230

Nota dat ijder peerle van 2 tot 10 caraat coste 4
van boren ofte Saten
Volgens UEd. ordre, hebben op den ontfangen UEd. aengenam
alle de rials geboeckt a 51 st. alsoo ons soo uijt nederl.

als van

Als van Batt.a voor desen de rial à 50 en 51 stuyvers toegesonden soo
hebben daer bij gecontinueert, item de vercochte cargasoenen
à 51 stuyvers per real geboeckt, om de minsten deste meer sonden
bedragen, en onse oncosten schenckagie etc: à 50 stuyvers dan sul-
ke abuysen sullen niet meer geschieden, de vorder orders soo
wegen largo gextendeerde partijen soo int vercoopen der cargasoenen
aen mier, als int coopen der zyde deses aengaen sullen wij U.E. naer
desen contentement doen, wij hebben sulcx gedaen om de minste moyte
te geven aen visitateur int nadersien onser boecken, de facture
sijn niet meer als eens gemanqueert, daer over hebben nu tot
2 verscheyde malen versocht, dat het ten goede moeht aengenomen
werden en dat naer desen t selve niet meer sonde geschieden, gelijc
noch andermael wel versoecken ons sulcx te pardonneren, den interest
van jare voorleden bedragen f 21676:8: hebben op de 500 balen
die naer Nederlant gegaen sijn gestelt, en sullen den gevolgh
interest deses jaers op de syde brengen die in laer leet, gelijck
wij in spahan sijn en de syde nevens de factura naer Gamron
seynden, geen reeq cunnen maken op de compste der schepen,
wanneer die sullen comen ofte met wat gedroeghte interesten
de syde cargeren sullen, geschieden abuysen naer desen sullen
t selve calculeren en t minder ofte meerder alsdan met het ge-
neraal vereffenen, den visitateur gent. wijst ons noch aen
eenige abuysen de welcke wij bevinden te recht in onse boecken
alleen, soo dat de faute is van gene die onse boecken gecollasioneert
hebben doch de uytgetrocken partijen accorderen want nooyt yetwes
boecken ofte wert 2 à 3 malen eerst naergereekent ——

Gped lakenen is desen jaere niet sonders geavanceert, wij
hadden partije der selver in Julio naer Casbijn gesonden om
tegen roobarber te troqueren, sulcx daer soo lange naer den roo-
barbo gewacht wiert dat het monson om den roobarbo noch naert
vaderlant te seynden gepasseert was, sulcx de lakenen daer
teenemael vercocht hebben, en niet mogelijck geweest is U.E.
ordre wegen den incoop van roobarbo naer te comen, dit jaer sullen
in Julio ofte Augusto wederomme yemant naer Casbijn seynden
om die te becomen, alsoo de selve aldaer eerst van Corosan
wert gebracht. Duysent heele stucken lakenen en niet
minder, hebben de sjolphalyng dit jaer uyt Aleppo in dit rijck
hier gebracht, de selve lakenen sijn hem in Aleppo in troque
van syde op yder carga partije lakenen gecomptracteert aen
te nemen heel goet coop, soo dat de sjolphalyng de selve voor
12 à 13 M.a della vercoopen redelijck laken, dit heeft dengelen
mede al doen smarten // De largo geextendeerde reden die
U.E. ons voorstellen omme met den coninck te comptracteren
sullen int werck stellen, en gelijck hier voren verhaelt op onse
comste in spahan met favuer van Mirsa Taquy sien wat daer

in vermogen

In vermogen sullen te doen, tot u Ed. contentement, en nietteenmin onse
handel met de coopman continueren, u Ed. vertrouwende dat in sulcke
manieren als u Ed. dit geeerde sagen tselve soodanich effect
sal doen sorteren dat u Ed. geensins door eenigeen miscontenten
sullen hebben, want Mirsa Tagij ons soo een vrint betoonden soo be
wij nimmers te verrichten t'gene wij selfs begeeren mits hem d' hant
vende(?), dat u Ed. recommanderen d' Engelse meer handel geen
deel souden toelaten daer is geen apparentie dat het Jegens(?)
uijthouden mogen, sulcx u Ed. met gerustheijt dit op ons geli
te vertrouwen. Dat de sijde in Aleppo A taghtie toman d' carga
is vercocht is genoech waerachtich hier bekent, en dat de sijde
dierder nu als andere jaren gecocht werden soo moetense in
Nederlant mede op prijs gehouden werden, want tydelijck heb
onse heeren mrs. desen voorleden somer daer van Avijs gedaen,
dat de sijde min noch meer beswaert blijft want den eenen tijt
en sal den andren geen voet dat wij t geluck hadden [mogen genieten] dat d' Hr commi
saris Gardenijs eens den tour in persien gedaen hadde, t sonde
ons voordeel en respect ontrent u Ed. wij wat geaccresseert
hebben, en dat overmits de getuijgenissen die Aldaer niet van
maer van alle coopliden souden verstaen hebben wegen onsen ij
en dienst, dit en schrijven niet om ons met den praetgen ontrent
u Ed. te recommand.r, maer tis soo wel(?) daet, wegen dit hier
alsoo d' opperhoofden van schepen hier in Gamron wel van hun
geven dat men hier in persia geen behoorelijcke dienst jegen
recht van tijt en negligent sijn, dat Ala grandessa onder tijt gal
demonstreeren tijt passeren, duijden dat wel ongementeert dit
Ampt bedienen, en ons heden groot onverantwoordich dien en datmen d'
Gent. en raden van India met den praetgen gevoet heeft om
1(?) balen gereet te hebben deser praetgiens gebruijcken soodan
niet selfs niet beter souden claren u Ed. vertrouwen dat soodanige
delegentie en met de opvolginge onse saken soo sullen aenwenden dat
niet een bael sijde naer Aleppo gevoert sal werden, dit jaer heb
het weijnich geschadt soo ons de voorvertalde 35 cargen in
handen waren gecomen gelijck die ingecocht hadden voor 5
man en daer naer door belestement van Jolphalijnen hebben de
selve op't malo ora laten naer Turcquijen passeren
Meerder staet als 12 a 1500 balen jaerlijcx en gelieven u Ed.
niet te maken, soo als tot noch toe onderricht sijn en valt in persia
geen meerder sijde als voren gespecificeert staet, In Gilan
is dit jaer geen regen gevallen en op behoorlijck tijt sulcx
datter geperdummeert wert van den Godt gewas als Godt
Almachtich ons dan daer mede segent soo moet noodtwendich de
prijs veel minder sijn, in somma wij en twijfelen [niet] ofte sullen u Ed.
dit monson dubbelt ofte beter genoegen hebben, als u Ed.
deser 2 jaren gehat hebben, wegen weijnich sijde en hooch van prijs

d' Engelsen

d'engelsen daer veel voordeel van geprofiteert hebben, dat over astrachan in gilan hunnen handel willen stapileren, die en sijn in dit jaar noch niet verschenen, noch en hebben wij in geen tijdinge in langen tijt daer van cunnen becomen/ —

Sijne Maijt van persia is tegenwoordich in spahan, hoe frictorieus en met wat een magnificentie den 14 november passado ingetraect is sullen wij UEd hier naer largo verhalen, ondertusschen voor ons vertreck hebben verstaen dat uijt polonijen eenen Ambassadeur al in casbijn aengecomen was en binnen 1 Mt in spahan sonde sijn, dat met hem bracht eenen treijn van 300 persoonen de peerde kemelsen en baddemen daer noch niet wat quam verichten als allen dit praatgien dat eenedeels hier quam om met desen coninck wegen den oorloch tegen den turcq te tracteren, en ten anderen een comptract jaerlijcx met sijne Maijt. wegen de sijde te besluijten, watter van is sullen UEd in toecomende daer van behoorlijck bericht geven, als sulck Ambassadeurs sullen 2 a 3 jaren met travalge en groot verlies deser persianen leeren comen, en dan hun Mts. reeq den met ontrent $\frac{2}{3}$ vant capitaal te statar 500 hier niet opgedeijnt als de luijden wel meijnen, sonder veel gesproken wij sullen bewijsen dat onse heeren in sulcken respect en credit hebben gebracht dat wij eeder sonder gelt sijde sullen becomen als sulcke Ambassadeurs met comptant inde hant,/ sulcken vertrouwen hebben wij. Uijt Moscovien en is hier niet rijck nu niemant t'sij extraordinarij Ambassadeurs noch te particuliere coopliden. Seker spolphaluijns coopman genaemt Godia Gasfaar Amirasatans met ons Ao passado in Gamron geweest, desen persoon alsoo practiqua is in Italiaense tale, lange jaren in cristenrijck geweest hebbende, den persoon van middelen als ten prinsipaelen, met onse conditie wel over een comen hebben wij in junio passado met 40 (m) realen van 8 ofte 2600 toman naer gilan gesonden, van peningen die ons Ao passado van het cargasoen overgebleven sijn, welcke 40 (m) realen ons niet allen gesonden in extraordinarij sijde in spahan geleevert heeft, maar noch andere coopliden bewogen en met hem gebracht, sulcx dat meest de 500 balen sijde naer nederlant nu gegaen door sijn diligentie en ijver in gilan op onse ernste order hem gegeven versamelt, en ons 500 [illegible] toegecomen sijn, wij hadden conditie gemaeckt dat dese 2600 toman in ronde sijde sonde besteden mits halve winst voor sijn moeijte en de $\frac{1}{2}$ voor de compe sonde sijn, afgetrocken alle oncosten want wij niet begeert hebben dat van hem sonde geven, wij comptanten naer gilan gesonden hebben, sulcx dat alle costumen van waechgelt tollen etc: betaalt sijn en ons de specificatie daer van bewesen, bevond dat de sijde a 51 toman de carga

quam te

quam te costen int onderwicht als anders ende gelijck met and
cooplieden de sijde a 55 toman opgecocht hadden, hebben onse
preecq mede soo gemaackt, sulcx datter dan gedadwans der
was int geheel 200 toman, sijn 100 toman voor comp.e ende 1
voor hem sulcx de saecke overleggende om goede dienst
te recompenseren als andere consideratien hebben hem liberalij
d'100 toman die de comp.e toequam geschoncken, als mede de
peal in per dese jongste schepen becommen, van welcke tot sijn
huyse gesonden (om de Julphalijnen doogen meerder te openen) de
daer van soude ontfangen tgeene hem van comp.e restierde ende w
der alle andere Julphalijnen betalinge doen, sulcx dat desen pers
grootelijcx wegen ons gecontenteert is ende te meerder resp
bij dander Julphalijnen schijnt te becomen, want alles laten o
hem staen soo wegen prijs van sijde als penningen op intrest
ons te geven, soo dat desen saffaar in wedder sal gebruijck
om ons deelt de sijde en alsdan in septemb. ende octob. de selve o
in spahan de penningen op intrest nemen, voortreffelijcke die
sal ons desen persoon doen in sulcken gevalle sullen wij dan de
gemelten saffaar tot procure der sijde van particuliere Jol
lijnen gebruijcken dan den coopm.n Arian van oostende ende den
ondercoopm.n Gerrit van Breedeeof in spahan laten blijv
om die te ontfangen ende de selve behoorlijck te laten packen
als wij dan met Mirsa Taquij tsij met contant voor teers
jaer ofte coopmanschappen mede ons contract hebben besl
soo sullen dan deste geruster mogen naer Gamron gaen
om uwe Ed. ordre int vercoopen der cargasoenen behoorlijck n
te comen, minder als met f 1200 () ofte toman 30 () soo in
contant als in coopmanschappen gelijck voren gespecifi
en dienen uwe Ed. ons te bersich, indien uwe Ed. desen handel van
persia in respect, ende de meeste partije sijde in desen quarti
voor de comp.e geliefen opgecocht te hebben.
Uwe Ed. ordonneren ons noch anderm.t 3 st.x van ijder sorteringe cle
te seijnden, voor desen is sulcx geschiet ende dat van welcke
meest hier getrocken waren, soo ons onderrecht gedaen wert
ons dunckt ten dienste van comp.e geraden voor eerst te
vernemen wat wensten op de cleeden van suratte sullen becom
die s.r Barent wieldersen aen de h.r commissaris belooft heeft
soo hier geen van onse schepen en quamen ons toe te seijnden
dengelse schepen, want van ijder soort ende dat van soo menige l
waten tooeq als andere cleeden 3 st.x te coopen, sonde de gr
somme bedragen, te meer in spahan naest 2 jaren sijn soo ve
cleeden in persia over lant gecomen, ende dit jaer soo veel qu
datmen meer waerh.t geen staet ofte prijs van eenich lij
waet maken cunnen, dit jaer sijn geen coopliedden uijt con
stantenopolen als andere quartieren in spahan gecomen

Voorsake

Voorsake weten niet hoetans, Godt loff doorloge rusten in,
d' Barent Pietersen in suratte seet voor te nemen soo wanneer de
scheepen in suratte comen partije comptanten voor ons compt.r comen
daer te lichten en ons indigo te senden, U.E.E. gelieve te ge-
dencken hem te belasten en ordonneren sulcx niet te doen, want
verclaren U.E.E. het tot schade en ondienst van comp.ie geschieden
sal, den indigo is in spaen mede opgeleert en in Aleppo is soo
groote partije door d'onse als d'Engelse natie uijt Europa
gebracht dat velen die uijt spaen met den Indigo naer de
frontieren van turcquijen vertrocken sijn de selve daer moeten
opleggen, ofte sonder winst vercoopen, den cleedenhandel sal
voor ons beter sijn indien het U.E.E. gelieve, datmen voor deest
en proeff volgens onsen eijs uijt suratte en cormandel mogen
becomen, van 2 a 3 [illegible] tom ofte van f 120 dese handel is te
ongestadich en alsmen 1 a 200 [illegible] ghul aen cleeden over hoop
sleepten en dat U.E.E. met en vraetgien en groote voorslagen
diesaengaende worden, tsoude U.E.E. voor deest wel bevallen, en naderh.t
tonser schanden en tot extraordinarij schade van comp.ie uijtvallen, soo
verloren teenemaal U.E.E. gunstich ooch over ons doende
sulcx U.E.E. vrindelijcken bidden onse fauten texcuseren, soo niet
voorgenomen hebben voor desen U.E.E. ordre te voldoen int senden
anderm.t van 3 stx van ijder sorteringe, soo van alderhan
cleeden soo cquen etc: d'Engelsen brengen Jaer op Jaer uijt
Masilipatan eenige packen cleeden, en hebben in spaen groote
partijen, tis nu drij Jaren dat die nu soo naeden andren becomen
sijn noctans en vercoopen sij sonderlinge niet, en verclaren ons dat
op sommigge cleeden Avansen 30, 40, 50 en 60 per cento als dan
sulcke cleeden 1, 2 a 3 Jaren inde packhuijsen leggen en d'Engelse
die nu in onse vier Jaren eenen sijde van particulieren
op gecocht hebben, noch te met den con.k gecomptracteert hebben,
soo dunckt onse dat se noch al geen groote proffiten doen en
soo sij den interest van penningen nemen soo ist veel —
U.E.E. ernste recommandatie ons te houden int favour tsij van
con.k grooten des rijcx als andre particulieren stathouders
gouv.rs sultans etc: sullen soo naer comen dat d' comp.ie ten tijden
onser residentie geen schade daer van te verwachten sal
hebben, ons respeckt en credit soodanich soecken te vermeederen,
dat als U.E.E. sulcx wenschen en ten dienste van gen.le comp.ie
behoort // Wegen d' voorslagen die wij eens sonder ons te
ingageren door ordre van h.t gen.l bewinder en raden van
India aen Mirsa Taquij om moscatte te proberen gedaen
hebben, daeren wert niet meer van gemoveert tcont
mede voor den con.k van persia niet wel gelegen want daer

En is geen proffyt te halen & tis te veer van hant, U E:
meyninge deses aengaen hebben wel verstaen soo dat daer
voorsichtich in sullen syn oft saeck ware van sulcx aengesp
wierde dat d comp: geen afbreucke der commercie daer van
toecomen sal, wegen onse vloote voor Goa & onse vier
schepen voor Gamron, als wegen troupen van Moorsche uyt
Suratte & Dieu door den Engelsen waer van hebben U
Taqny wel te recht geinformeert, Mitgaders hoe den Eng:
president in Suratte gevanckel 4 maenden gesonden
is geweest, wat verdere voorder den gemeenen coopman in Suratte in
Masulipatan & andere quartieren heeft mede doen weder op-
alreede met d Portugesen in Goa, gelyck wy vertrouwen
dat st Barent Pieterss in Suratte U E: voor desen sulcx m
breede te verstaen heeft gegeven, uyt welckers Advysen w
hier van sulcx geinformeert werden // Wegen het vo
gesz Jacht hebben U E: voren verstaen dat daer van door on
ontfangen is 646 toman daer sal moeten afgaen nootwendi
om den con: te presenteren 150 toman, aen sultan schaband
etc: gemmen noch niet weten want alsoo ons syne Mayt noc
andere commandement gegeven heeft van 't gene dat wy
ontfangen hebben noch uyt handen van broeders des sultans te
halen, doch hier van sal niet comen tis genoech het respect
& faveur van con:, sulcx partinent noch en weten voor hoe
veel t genl comp: hier voren sullen crediteren
De impartinentie der peerlen, dat U E: geen behoorlycken
Inventaris van hier is gesonden neffens 't gewichte & quali
is niet door ons maer door den commandr Bruyn gecommitteert
ten tyde de comr bruyn met d vloote voor Gamron is geweest
waren wy in spahan, hoe het suit met hem gemaeckt heeft
en weten wy niet alleen even gelyck wy U E: A° passado geav
seert & gespecificeert hebben In onse missyven wegen de
veroverde gooderen sulcx is ons door voorss: suit opgegeven
verclaren ons dat den comr bruyn alle dese peerlen als anders
hem beliedt & dat hem sulcx door d° bruyn getoont was
sonder meer // U E: geliewe van den ander vertrouwen te
blyven onsent wegen, aengaende d' 14 veroverde paerden gemy
der selver peerden heel sleet & Jong syn opgecomen met d
caffila contanten weder in Gamron gecomen & van daer
naer spahan met d caffila lakenen & comptanten vertrocken
inder waerheyt soo slecht waren die dat ons schaemden U E: di
toe te seynden want waren d montcosten niet waerdich van hi
naer Batta:a, soo qualyck hebben gedaen die te taxeren sal m
andere sulcque gelegentheyt niet meer geschieden

Wegen den

wegens de roode geblomde fluweele saal geborduurt, uijt de
prijsen daar wel E. soo qualijck rapport van gedaan is, en hebben
nooijt geen kennisse gehadt alleen den wel E. aangenaame door=
gesien hebben presumeren dat het wel moet gewesen sijn
4 stuckens root fluweel met gout geborduurt, dat
wij naar de doot van Arien Smit in sijn kiste hadden gevonden
sijn dienaar verder ondervragen waar die stucken fluweel
becomen hadde, seggen ons dat den comr. Bruijn aen Smit die
geschoncken hadde, maar datse eerst over den Portugese
saal geweest waren, en datse Smit daar aff getorrent
hadde/ int vercoopen van de Smit sijne naargelaten goederen
sijn do. vier stucken root geborduurt fluweel vercoft
voor 13 Mo. ofte 2 rea. van achten, aen eenen Letoille Frans
coopman en alsoo Letoille uijt Spahan naar Gamron gereijst
was hebben wel E. de selve tot beter getuijgenisse niet
toegesonden, maar sullen die bewaren om wel E. naar desen te toonen
en sien hoe schandelijck eenige persoonen wel E. abuseren want
tis een oude saal geweest makans borduersel en niet
waardich daar eenich vermaan ofte verhaal van te doen/
Gewr. Moliambeecq req. is in alles afgeset tegen ons den conto
volden moet, sulcx dat noch op reecq. van Moliambeecq in
onse boecken blijft staan f 8301"11" [?] sijn dit wegen die
ferentie, als onder den geprekent 190 tomann ofte f 7450 —
de welcque Moliambeecq particulier ons moet voldoen, en
presenteert met ons te reecq: seggen eenlijke obligatien
van outs van dense heeft, en noch meer van ons als wij van hem
pretenderen, en alsoo den con.r eerst den 14 november passado
in Spahan aengecomen is met alle den treijn daar mede Moliam=
beecq mede is gecomen soo en heeft het niet wel te pas
gecomen met hem deesaengaan te tracteren, dan op onse
comste in Spahan sullen eens sien wat bewijsen jegens de
voldoeninge van dese f 7450"—"— in heeft te brengen/
en wel E. dar van in toecomende brieven, voorts de resteren
f 775 60"11"— [?] is soo wegen differentie wegen coopmanschappen
als peper, tarra etc/ op eenen tijt ontrent 20 dagen voor ons
vertreck uijt Spahan dat Mirsa Taquij den Gouden geest
hadde hebben hem aangedient hoe dat den andren vertrouder
des rijcx ons sonder reden dese f 775 60"11" [?] aff hadde
getrocken, en dat wij hem sulcx indachtich maacten op dat
gelieffde te doen sien ofte het sijne Maijt. in reecq. gepasseert
ofte niet en dat ons noijt geen justitie diesaengaan gedaan
was, sulcx ons antwoorde dat daar naar vernemen soude
en ons antwoort geven/ Moliambeecq heeft in handen de

commandamenten

commandementen tonsen voordeel van vract en tarra bedragen
samen ontrent f 4000,, eene van syne prinsipaelste dienae
heeft mij deser dagen verleden geseyt wilde ick wel 300 tom
lenen, Moliambeecq sonde ons deese bedde lenen, soo dat w
t een ofte tander dit jaar bequaemlyck te verstaen sullen co
wat van sake is en hoe de selve uyt sal vallen, ondertusschen
wel Ed: believe te vertrouwen in alles ons devoir sullen doen
ons verstreckt tot dato niet meer van koninck sijnen
onse boecken als op desijn staens recq f 132579 „ 6 „ 2
draeyden samen 51 carga 2¼ manchamenne syde ofte 16
wt godt geliest sullen die dit jaar en noch de reste van
wij met Mirsa Taqui d'nove voor nemen te compstracteren
contento in onse handen becomen dit is alles tgene ons syne
Mayt schuldich is d'beroorlycke commandementen syn daer
in onse handen. De 495 real: van acten aen desgenamde
Jodia Jsoope en hebben noch niet aen hem verintregeert, wij
hebben altijt op spoor eenige penn den overleden Aga Mir o
toleq te becomen doch en sal niet meer als ontrent 50 tomas bedrag
waer tegen dese real. 495 hebben ingesonden om van die tgene
becomen mochten d betalinge te doen, en alsoo do Aga Mir syn
woorden is afgeset tgene dan daer van ontfangen sullen
compe in ^ftrecq verintregeert doen. De tomas 315 die ons tontfangen
van bertoch van Aidras daer alreede 100 tomas op ontfang
hebben is noch niet voldaen, alsoo Ao passado Jaram passeren
onse questie mit den coopm van terwe niet en conden eyndig
en alsoo hem obligatie omde pen tontfangen verintregeert
hadden mits ons eerst dit jaar te betalen soo hebben d saa
laten berusten tot dit jaar sulcx dat op ons vertreck van
hier over Jaram onsen wech sullen nemen, t hooft voor onse
ste altijt niet connen besceiden alsoo mit onse caffila
staen in 500 balen syde selfs geconvoyeert hebben de
peck van vbergonne, soo dat dese sake mu af sullen doen
De 100 tomas wegen den visier in spaian als d 10 cassen t
die nu 4 jaren soo veel moeyten om die te becomen gedaen
stont op ons vertreck op gedaen vest, niet twyffelen ofte
sullen op onse compste satisfactie en volcomen betalinge
af becomen hebben ^ook den Secretario van Mirsa Taqui in recom
pense van den middelmatige schenkagie dese saeck nemende
sistentie van onse tolcq aengenomen heeft voor onse comp
in spahn te eyndigen. t Comptoir voorn hebben hier
gecrediteert wegen d'ingebrachte coopmanschappen compta
etc: bedragende samen ter somme van f 315961 „ 10 „ 9 Jte
noch voor de 99772 en wegen mit d vaderlanse retour sch

geliet

Gelickt bedragen f 17057"18" daer tegen d° compt.r gedebi"
teert wegen d 500 balen syde den 25 January laestleden per
swol & Amelia naer patria van hier gegaen - - - - - - -
300 balen costen jncoops met ongelden als p.r factu.r 330886 —
200 d° - - - - - - - - - - - 190125 —
500 balen

Op het tin is dit Jaer hier verlooren f 8031"16"5 wy souden
geerne die partye naer spaen gevoert hebben als wanneer men
daer op hadde moeten verliesen & als wy die daer voor den syvile
prys hadden vercoft & van ons gegeven toecom Jaer noch
meerdere partye & beter coop wilden vercoopen soo souden d Engel"
en soo gemaect hebben dat noyt die wegen den con.tr met
d Engelsen in compstract gedaen souden begeeren, doch alsoo
hier niet gewenst syn connen sulcx andere tyden te wegen
brengen. hier a vyff hondert halve stucken lakens (de
roode & groene culeuren syn hier meest getrocken) souden hier
Jaerlycx wel connen vertieren soo in compstract aen con.tr te
leveren als int coopen der particuliere syde op yder carga 2a3
stucken nevens t'comptant him in betalinge geven tot 2a3
malen hebben sulcx aen heeren Majoris in nederlant voor desen
mede gesz d Engelse lakens grootelycx onderstallick
houden, dan geliefden u E.E. te verstaen op d selve lakens in
dese quartieren sullen geen ofte weynich avanse becomen —
den Javaanse & ternataanse tobacq is hier sonder vent ver"
coct, mede soo ons d makelaars onderrichten soo dient die
naer desen hier niet meer gesonden, alsoo d selve niet en
estimeeren te meer desen ternataanse tobacq en is hier niet
wel geconditioneert gecomen, moeten verleggen & vermint —
volgens u E.E. ordre hebben alhier t'comptoir gedt. gecreditteert
voor d 554½ realen van achten bedragen f 1413"19"8 tobedoor
d heer hendrick brouwer. In laer leet tegenwoordich int
comp.r pacemysen als volcht - - - - - - - -
500 balen rouwe syde costen jncoops beralen doncosten f 416855"12
1 casse inhouden 106 stx goude [illegible] welckens loor
2 cassen met drooge & simplisen volgens den eys
1 casse met 5 goude lakens Alcatyen meerder en
waeronder op d compt.r van u E.E. aengenaemde int te becomen
1 casse inhouden 20 stx flweel & 20 stx goude lakenen
12 peerden voor Batta.a & India opgecoct die ons weder moeten
quyt maken met schencken ofte andere middelen soecken
want yder paert soude in den Jaer f 400 aen oncosten dragen &
dat door d groote dierte van gerst & stroo u E.E. seggen
dat de paerden Ambassado gedt wercken & veel meerder comen te
staen als voor desen daer op en connen u E.E. niet anders verclaren
als dat een goet peert wel waerdich is, mede de peerden syn

doort —

doort heele lant extraordinary dier de persoon die hier de g
peert geeft al ist dat hy Ged groot heeft om te eten soo
peerter dat er Goede prys voor ofte ende laat het niet uyt
hant Gaen dat se voorders beter coop Geweest syn soo wer
ons hier mede onderrecht. hier extraordinary peerden nam
twee die de heer: Comm^r Gent. voortreffelyck aengenaam
sonde Geweest hebben, een castainge bruyn ende een Appelgr
schoon ende hooch van Arabys peert hadden wy dit Jaar by geval
comen doch die en laten uyt d hant niet soo het in jaar in soo
coop is sullender beter dryens opt lant in den dorp daar
beter coop is laten voor Geven ende voor toecomen Jaar daar
bewaren wy sien in UE aengename den overslach die UE ca
culeren dat hier noch naar d schepen vertreck souden versi
blyven, t sy int compt ant ofte coopmss voor ontrent 300 ba
syde, als wy niet meer a 560 balen als A^o pass.^o Gedaen ver
Gecocht hadden, ende dat UE reeq maackten yder 20 tomans
500 gl. souden Gecost hebben, dit is in anders uytgevallen h
cargasoen soo veel niet Gerendt. als UE overslach maken,
meer syde als d 560 balen syn door ons Gecocht als voren w
man den, ende heeft yder baal 6 a 27 " 28 tomans dit Jaar Ge
sulcx ons naar het betalen van alle de intrest oncosten van
paccagie der syde, Gelyck wy vermercken UE daar ge
staat op Gemaackt en hebben ons noch naar onsen overslach
wel f 100 mancqueren sullen, sulcx egeene superre effe
tot dato in onse handen blyven, evenwel als UE voren in d
onse missiven verhaal maken sullen in onsen dienst Gen Man
ment den, ende dit Jaar soo veel syde becomen als wy niet en t
helen ofte sal den procuuren der syde dander Jaren overtreff
daar en tegen Gelieve UE in Gedachten te sunden vol
UE toeseggingh dit compt^r in toecomen treffelyck t
voorsien met comptanten ende coopmanss, tot voortreffeli
respecht ende dienst onser heeren Meesters in dese quarti
Mede hebben hier t compt^r Gent. belast voor somma van
f 3218 " 10 " 8 " als per nevensgaan factura UE gelieve
sin soo Wegen droogen ende simplisen Als drooge fruyten roo
water peerden Garst en stroo saffraan als mede voor d
cust cormandel 20 Cargen roosewater costende f 598 "
alles door ordre van d E Gardoys int schip Middelb ende h
dernyck Gescheept. Den oppercoopm Arian Ariaens
UE alhier te lant hebben Gelieven tordonneren, sullen wy naa
ons vermogen soowel onderricht den wegen den handel in dese q
tieren conditie van Inwoonderen als anders ter Materie van
synen dienst noodich, als wy schuldich syn te doen, ende met de an
soo Goeden eendracht houden als voor desen met alle andre
comps dienaren op dit compt^r Geduyrende onse Administra
Gevonden hebben, sulcx UE deses aengaan geen misnoegen

ofte

gefte clagen voor sullen comen. Gelyck UEd. te bedan=
ken wegen UEd. gunstich ooch over ons stralen in recom
pense van onsen dienst in dese travaillens quartieren dat
UEd. an ons geliefde te stellen om met onse presentie
UEd. op Batta.a ten dienst te verschijnen en ten tour derwaarts
doen oftij soo gedogen waren hier te continueren UEd.
Avys souden doen wat tijt en onder wat tractement de comp.e
wilde dienen ofte sulcx tot UEd. discretie stellen, ons
naar merite onses dienst favorabelijck souden favoriseren,
en recompenseren, waar op UEd. onse antwoorde gelieven te
verstaan versoecken UEd. vrindelijck dat wy het toecom
jaar met UEd. licentie en faveur op Batta.a mogen commen,
tyende UEd. alsdan met onsen persoon voornemen en resolveren,
tsij in wat manieren het sij wy sullent voor aengenaam en
dancbaar aennemen, en ons selven contenteren met UEd.
gewoone discretie, en off UEd. daar by noch continueeren
ons transport aen opperCoopm. Arian Ariaensen te doen
op wat schip UEd. ons gelieven ordineren naar Batta.a te comen, UEd.
vertrouwen dat dit Jaar ordre sullen stellen in wat manier
die hier blijven des comp.s dienst naar ons vertreck sullen
bevorderen en hun credit verleenen, soo als wy selfs gedaen
hebben, en als die hier blijven hunnen dienst soo yveren en
behartigen so sullen UEd. soo goede contentement en de comp.e
soo goeden dienst geschieden als off wy hier present waren
doch soo die hier blijven mancqueren in hun devoir gelyck
UEd. geleeft verstaen datter groote differentie is tusschen
den persoon ofte dander soo versoecken dat daar niet over
te respondeeren en hebben want UEd. ons van hier niet abso=
lutelijck verlossen en d'saecke anders uitviel tsy door den
ofte dander faute en versuym van die hier provisioneel
onse plaats becleeden, soo soude daar over apparent wel
aengesproken mogen werden, tot ons nadeel, sulcx geerne ver=
staen sullen per UEd. toecomen aengename missive dat
wy dies aengaen daar over geen verantwoordinge hebben
te doen. het pacquet met de diamanten van abraham le
combe onder ons berusten sullen geerne van UEd. verstaen
off het met ons op Batta sullen brengen want wy van hier
vertrecken en souden tselve niet geeren in iemant anders
handen intregeren te berusten voor ons souden die geerne
op Batta.a met ons brengen en aen UEd. selfs ter hant stellen
de Calnoten sijn dit Jaar hier niet te becomen geweest
gelijck d'H.r commissaris UEd. daar van rapport sal doen,
UEd. ernstige ordre en recommandatie wegen t'debiteren
der cargasoenen door ons selven te vercoopen heeft nu om reden
voren verhaalt niet connen geschieden maar sullen in toecomm
met allen yver UEd. ordre volgen

Item

Item wegen t' besnijden der oncosten van casteelen, huysho
schenckagien etc: daar sullen toe arbeijden & soo ymant w
ons dies verminderdt mits d' bovors. diensten aen comp.e te
teren, soo sullen Ewe. die schaden tonen laten wegen -
de oncosten van scheepen dit Jaar sijn door ordre van d' E
Arent Gardenijs verstreckt als volcht - - - -
Voort schip Middelb. - - - - - - - - f 231"10"-
T schip harderwijck - - - - - - - - f 367"11"-
Emelia - - - - - - - - - - f 229"10"-
Snoek - - - - - - - - - - f 154"10"-
Wijdervens gaat de Memoria waert gene sijn Mayt.- ve
desen uijt nederlant versocht heeft, welcke Memorie
tot 2 a 3 malen per via d' Aleppo naar nederlant gesonden
hebben, als voor desen naar Battavia, iemaals vermaent ons d'
vertrouwder des rijcx Mirsa Taquij hier van & wilde we
dat de goederen al gecomen waren, wenschende wij van harten
contentement van syne Mayt. & respeckt van comp. dat het
toecomen Jaar t'sy int geheel of ten deele hier van versonden
moeten werden dienvolgen wij het selve voor gerecomma
gelieven te houden. Voor desen verhalen hoe wij E hier neven
seijnden copia van Missiven, soo per via d'Aleppo aen onse he
Meesters naar nederlant gesz:, als mede Jongst per d' sa
de selve copia in den boucq gecopieert waren van meen
die nevens onse negotie boecquen in een kasken te sluijten & na
Batavia te seijnden doch alsoo hier in Gameron den tijt te cort
valt die te copieren, mits dit moorse fregat haast vertre
sullen die nevens onse boecken laten om toecomm. Jaar op Bat
te bringen, onse negotie boecken & logie boecken als and
pampieren sullen dit Jaar per faute van gelegentheijt
hier onder moeten blijven, int sluijten der selver boecken bevinde
den Jaar sijnde gavanseert te sijn f 244414"10"9-
d'oncosten int Jongste Jaar f 12145"-"-
d' schenckagien - - - - - f 14029"8"- 26174"8"-
sijnde avanse inden Jaar - - - f 218240"2"9-

Wegenden gelse hebben wij E desen voren verhaalt wat hun
comm.s noch resteert in sijde, & hoe veel dit Jaar becomen
wat in hunnen cleeden handel passeert, sij lieden hebben tot
noch toe groote deligentie gedaen om met sijn Mayt. te
contracteren sonder datter yet op gevolcht is, sij lieden sij
versien van groote quantiteijt lakenen tin & naar ons wel ond
richt is - met 50 toman comptanten, wijder verclaringe w
hun doen kunnen hier meer vertaelt 50 tomans aen tin wege
den differentie die sy met den comm.s hadden is hun ontrent
20 dagen voor ons vertreck uijt spahan weder gegeven, het co
tract met hun & den coninck is aen weder sijde int langen

tijt

Dijt opgeseijt ter oorsake noch die wegen den compe nochte
sijlieden cunnen accorderen, nootwendich moeten d'engelsen
dit jaar resolveren, ofte sullen d'lakenen tot een extraor=
dinaris lagen prijs moeten geven ofte Mirsa Taquij en
sal niet van die aennemen, want heeft wel selfs tegen mij
geseet, wat sullen wij met tin doen/ 't voordere mons.
van engelse is dat van haar Heeren uijt persia te
vertrecken, Mirsa Taquij dit verstaan heeft aen Agent
eens geseet dat se met Godt souden gaen, en dat de sijde
die den coninck hun schuldich was dat die met een a 2
coninx dienaren naar engelant aen uw Meester
wilde senden, met declaringe van hun ongeregelt
leven spraect, sulcx betoijt, en scandalijcke rouge woorden
meer, d'wijl den coninck nu onlangs in spahan is geweest
is d'engelsen Agient tot 4 a vijf malen dus qualijck bejegent
tis meest om oude haat tusschen Mirsa Taquij en haar, die
wegen den coninck en cunnen noijt niet met d'engelse int stuck
liquijde haarder reeck. daccoort comen, sulcx datter groote
onlusten aen weder sijden sijn, dit jaar heeft den d.o Agient mede
mede disgratie van alle d'regenten van spahan gebraect,
om een soo cleijne saack die niet weerdich was, sulcx mij
alleen geclaacht heeft soo wegen den en tander / onder haar=
lieder dienaren sterven hier veel van haare comps diena=
ren sulcx seer geimbrouilleert sijn, en t'huijs in groote
disordre, verclaarden mij d.o Agient voorder dat sedt. 3
jaren heen staat van comps middelen heeft weten te
maken, en diergelijcke slechte reden meer, sulcx u E.e E. ver=
trouwen dat d'engelse hun saacken hier niet van importan=
en sijn, den Agient is seer negligent, wordert dans gen
dienst en dat bijgevalle quam te overlijden hier en is nimant
in persia van haare die eenige practijcquen ofte kenn=
nis van saake heeft, slechter als wij en hebben hun saacken
hun leven niet verstaen soo ons onderricht met d't monson
sijn hier twee van hun scheepen verweest, namentlijck
d'merrij en d'willem en 1 a 2 fregatten en vert d'merrij
nu weder swaert, doch seggen dat niet weder naar
suratte keeren sal, waar dan vernomtieren sal en hebben
noch niet cunnen vernemen, door voors. engelse scheepen
is dit jaar hier aengebraect als volcht voor comps

400 halve stucken lakenen om naar spahan te voeren
50 packen cormandelse cleeden voor spahan
1600 man swarts sappanhout onverrocht
50 baaltjens Atchijns tin

1000 sacken rijs ijder van 150 lb
68 packen cattoen
200 packen suijker
40 sacken peper ijder van 5 Mn surats
150 balcken onvercoct
Weijders hebben d'particuliere engelsen soo schippers stuurl
als ander officieren partije boter, sommolack, tobac
eenige summen droogen etc. per de selve schepen hier
aengebracht in cleene quantiteijt dat hun seer meer
profijt en doet als te prinsipalen a Judo d'las gastos &
den president in suratte & Agient alhier tot licentie
vrije negotie voor mede d'handen gesalft moeten werde
soo en mogen niet veel overschieten, hebben dit monson
aen vracht van particuliere coopliede ontfangen ont
f 200 hun tollen sullen dit jaer ontrent importeren so
van chabander onderrecht wert, ontrent f 6„8 0 lb mi
meer. De 20e september Anno 1635 is den groote H
constantinopolen op de quartieren van persia gecomen so
men seijt, met een treijn van 6 a 7 0 meest gewapende
mannen soo ruijters als voet volck behalven de treijn die h
leger volgen, hebben met hem ontrent 60 veltstuckens
groote menichte van ossen, carren, camelen die de provisie voer
sulcx t'casteel Erivan toebehoorende den conk van persia
eertijts door schabas van turcquijen veroovert den 5e octo
daeraen volgen heeft belegert soo dat naer eenige sche
peringen mit die van binnen als mede dat do. casteel 8 dage
met het canon beschoten was, soo heeft den hertoch Sonaam
tamas coulickan overdenckende dat vreese hadde & overleijde ge
leger van groote Turcq niet wederstaen en soude, want
den coninck van persia die met sijn macht Aspahan niet machti
was hem slach te leveren, mede dat den jaer voorde belege
sijn broeder van veltoverste des conk kustamchasdhanbegi
sonder reden omgebracht was, Tamas coulickan aen sijn Mayt o
justitie versocht en is daer voorts niet naer gevolcht,
sulcx hij door sijne 2 persoon met den grooten heer heijm
dede tracteren om het casteel over te leveren, & god niet
en liet dat deweijl den groote conk over aertrijck voor
sijn casteel waer gecomen, hem daer tegen soude stellen te
meer alsoo d'genade van sijn keyserlijcke Mayt socht, over
mits daffronte die den coninck hem dede, te eersten sijnen bro
te onrechte omgebracht sijn daer gee justitie over doe
wilde, mede dat sijn vader & hij altoos tromme soldaten voor
den conk geweest waren & nu soo dickmael aen coninck &

grooten

grooten des rycx om Assistentie gesz: hadde, ende dat de rivier
van coninck Mursa taquy hem Antwoorde indien erivan niet
belegert wierde oft dan doncosten wilde betaelen, met meer
redenen sulcx dat 20 dagen naer de belegeringe ist casteel
overgegeven, ende den hertoch Tamas coulichan met groote seri-
monie bij den grooten heer gecomen sijn, heeft hem in ge-
nade aengenomen ende de gunstige van hertoch mede gefa-
voriseert, de resterende persiaensche soldaten geaccordeert
wesen int geheel 150 mannen int casteel d'gelisentieerde
persiaensche soldaten naderhant van turcken gevolcht sijnde
ende omtrent de helft van te voet gecomen/ naert innen-
men vant castel is den grooten turcq voorder van daer 80 mylen
te landewaert tot in touris gecomen dat geen sterckte
hadde ende tselve teenemael geruineert 15 dagen daer ge-
weest sijn soo sijnder diverse expressen van constantij-
nopolen van sijn Mayt. moeder gecomen hem biddende weder
te rugge te keeren, dat in persia soo veel niet te winnen
was en torcquyen verliesen soude, alsoo sijn broeder hem
selven mit hulpe van grooten tot coninck wilde maken den
grooten heer daer van geen bedenckinge hebben/ alsoo alle het
leger bij hem was is eenemael om die reden als principael
dat de persianen alle de wateren vergeven ende velden ende alle
de velden dorpen steden soo omvoer verbrant hadden, als mede
dat de winter op handt quam alsoo daer mede gewesten
menichte van sneeuw valt is seer subytelyck vertrocken
ende int passeren van erivan heeft daer gelaten int casteel
sijn 2e persoon ende cousijn Mortis apacha den manhafticke
crijchs overste den welcken 3 jaeren geleden met 4000
genaepen mannen veltoverste was tegen den con. van persien
neven de Mortis Apacha daer noch gelaten 120 van sijn
beste ruijteren ende soldaten met veel overste ende vertrock voorts
naer Assirum ende van daer naer constantinopolen daer ge-
comen sijn heeft sijn moeder ende broeder om't leven gebr.
Ao. 1636 den 25 marto is sijn Mayt. van persia weder voor
Erivan gecomen met 50 ruijters ende 20 duysent musquettiers
te voet ende naer dat tselve casteel 4½ mt. hadde gepro-
cheert met grof canon beschoten ende geminent, heeft het
casteel weder ingenomen, den 10e Augusty doch minder als
350 persianen soo ruijters als voetvolck sijnder met ge-
bleven want die van binnen hebben hun manhafticklijck geweert
int casteel sijn noch bevonden 60 genaepen mannen ende de reste
tot 120 die daer in waren int belegeren is doot gebleven/
Mortis Apacha den gome. 12 dagen voort overgaen vant

casteel

Casteel overleden/ soo datmen meynt indien noch int leven ge-
weest de persiaen t selve noch wel haest soude gevallen heb-
ben. vesteerden 60 turcquen int casteel bevonden hoewel
syne Mayt. die Gepardoneert & laten convoyeren hadde, syn
evenwel van andere die hun volden alle meest omgebr.t en
datter ontrent 10 geechappeert mogen wesen/
Int veroveren vant casteel Eruan hebben de persianen da[er]
in bevonden groot partye contanten, Item vele wapenen &
provisie/ boven aen poort vant casteel hinck eenen yser
arm met een hant daer stont op Gess: dat den turcq
het casteel van persianen hadde gewonnen met d hant/ de
coninck van persia liet eenen extraordinaren grooten
swaren degen maken het lemmer cruys & alles ~~[illegible]~~ massyf
van Gout, & liet daer op schryven, dat het met den degen
Gewonnen hadde, deede den con: selfs met syn eygen degen
hackten inden Arm, & liet se hangen & maeckt daer naer
syn Mayt. van daer vertrocken, laten int casteel als gou-
vern.r Colbalichan hertoch van Caer, & dat omdemits syn
treffelycke diensten inden oorlooch gedaen, & t casteel
voor beset soo van buyten als van binnen met 1500 persi-
syne Mayt in tauris comen heeft d selve stad weder
Gepardonneert te bouwen, & is syn Mayt voorts den 24 No-
vember passado: seer manifyckelyck binnen gehaelen in Geba[illegible]
dry myle buyten d stat der plaetse Gereedt Gemaeckt &
aen weder syde met musquettiers versien/ nevens den con-
ryden 10 a 12 bachas ofte hertogen verovert int casteel
Er was nevens eenen extraordinaris Ambassadeur van In-
Item 1 Ambassadeur uyt turcquien, nevens andere hert-
ogen buyten ryden syn syne Mayt een Myltgen voor de stad
int Gemoet gecomen, & onse behoorlycke reverentie gedaen
dien selven dach syn mede bij syne Mayt. saemt alle grooten
ter tafel Geweest & ons nevens ande hertogen & grooten
vant ryck veel eer Gedaen. Eene hertoch Chan
Agmet, den welcken hertoch was over Gorgistan der gro-
hertochdom op d frontieren van turcquien, Geleghen getrou-
syn met den doctor van Cha Abas syn dit hertochdom altyt
onder den coninck van persia Geweest, dese tegenwoordige
con.k Cha Seffy noch beurdest syn van Chaabas bloet
heeft d.e Chan Agmet gen syn soon ontboden, sulcx dese
hertooch syn soon sant & hem selven excuseerde, waerover
den con.k den soon oogen heeft doen uytsteken, & heeft naert
veroveren vant casteel Eruan was Cordistan int geheel
verovert, den hertooch Chan Agmet Chan vertaeckt, die

met syn

Die met sijn persoon nevens eenige van sijn grooten naar constan-
tinopolen sijn gevlucht, ontrent 200 turquen onder t co-
mando van Coutcheeck Agmet parsa waren van grooten heer-
mande van Coutcheeck
tot Assistentie van cordistan gesonden welcke meest in
vlucht ½ verslagen & ontrent 500 leven gevangen, wij in
in spahan voor con.k hebben sien comen alsoo syne Maijt. die
daer een groot bancquet gereet dede maken, sijn alle de
vremdelingen als mede wij in s'Coninx pallais op een groote
plaets in presentie des coninx geseten, d' plaets met gou-
de laken Alcatijven beleijt & voorts in den vierkant alle de
gasten verdeelt, in welcken vierkant wij gestelt hebben
20 goude flessen & die naest den con.k stonden meest met
peerlen ingeleijt, voor den eten quamen d' opperstoversten des
coninx & naar syne Maijt voeten gecust hadden leijden de
sluetels van 60 casteelen voor sijn Maijt voeten, passerende
voor t'ooch van con.k alle levende gevangen turcquen, in
volle wapenen met den eenen Arm in den Nick aen hals vast
gemaeckt, waer van ontrent 30 van principalste turquen,
mede ter tafel dede sitten & d' Nicken los gemaeckt als mede
van alle dandre & hun geppordonneert, dat weer vertrecken
mochten waer hun geliefden, ontrent 4 uren tijts daer naer
is sijn Maijt binnen gegaen & genoode gasten voorts yder
sijns weegen gegaen,, Alsoo Coninx commandementen in
spahan quamen dat sijn Maijt tegen 24 november in spahan
souden comen, sulcx groote preparatie van triumphale plaet-
ontrent het paleijs van Coninck als in s'coninx prinsipaal
caruansera gemaeckt wierde, siende wij ider den groote
gastus deden dengelsen die naar den con.k getrocquen waren
syne Maijt te gemoet comen quamen ouwoorieter saken wedr
in spahan, sulcx hun plaets daer ledich was om mede de be-
hoorlijcke eere te bewijsen, soo hebben ons met eenige treffel-
coopliden van stat onseprinden raet genomen in sulcke
occasie wat te doen, eijntelijck geresolveert syne Maijt.
nevens andre mede te verdren met een voortreffelijcke plaets
te becleeden (sulcx den coninck 4 dagen reijsens in caspan den
Ambassadeur van India die nu van Agra aanquam eerst
daer gerencontreert heeft & daer eenige dagen opgehouden
tot alles in spahan geprepareert & gereet was) onder
tusschen hebben wij eenen expressen aen Mirsa Tatqui gesonden
versoecken wat tijt ons geliefden te licentieren om des
coninx voeten te cussen & aen 3 dagen syne Maijt te gemoet
comen & dat bij onse schuldige plicht met syne Maijt. te
vereeren met een Arcque triumphale extraordinaerlijck/
mirsa Taquij sanderen daechs onsen expressen weder om toe
seijnden Antwoorde dat onsen brief den coninck hadde laten

lesen

leden dat den con:k ons handeerde & seyde d' capiteyn docht noch
ons, sulcx ons ordonneerde dat dien dach dat syne Maijt in spahan
soude comen een myle buyten ~~[illegible]~~ d'andere regenten van spahan
ons voort gesicht van coninck soude presenteren, gelyck naer ge-
comen hebben, vier dagen naer den coninck in spahan gecomen is
quam te voet wandelen met den Ambassadeur van India d'triom-
plaets van buyten alle besichtigen & alsoo wy deese hadden onse
plaets d'oostelyckste & best geprepareerde was onder
al voren Mirsa taquy versocht hadden den coninck ons soude ver-
eeren met syne gunste, soo is den con:k boven by ons geco-
men nevens Mirsa Taquy den Ambassadeur van India den
Ambassadeur uyt turquyen als noch drie hartogen, syne Maijt. ne-
sitten in een stoel die daertoe heel vergult & treffelyck toe-
gemaeckt was als d'andere op onse gouden laken Alcativen ne-
dergesetten, sulcx wy des coninckx voeten cussen & onsen tolcq voor
syne voeten onse schenckagie leggen waerdich f 3500
twelck met aengenaemheyt wel [?] gedragen wierde, den
van hartogen vragen te drincken d'hollantsen wyn, waerover de
van gouden flessen die daer te gereet stonden d' hartooch met
een schael presenteerden die den co[ninck] uytdronck & wy wenckten de
coninck te schencken, sulcx wy syne Maijt. de schael met wyn in
hant gevende nam die aen & dronck van gelycken noch 2 a 3 mael
dat wy hem selfs schencken, nemen selfs metter hant van [het]
bancquet dat daer gereet stont, seggen wy beginnen ons te
gevoegen met den capiteyn, onder tusschen naer alle onse schil-
deryen siende vraegde te beduyden van t'een en t'ander, als mede
de naem van syn princes Excellentie, welcker figure als
van princesse die daer waren, liet stellen in syn vrouwen huys [?]
brengen, sulcx naer een groote uyre geseten hebben ginck
weder wech, seggen int uytgaen van deur voortreffelyck
heeft den capiteyn syn eere ons bewesen, dese gunste en heeft
niemant inde hele stat gehat, desperste [?] van golpalyne [?]
& engeles waren hier over als dol desperaet. Tot dese plaets
hebben in alles gegast: ontrent 500 tomans, want alles was meer als
extraordinary, sulcx naert vercopen & verruylen van alle gouden
lakens gouden Alcatyven gout & silver serwyse oncosten van
schilderagien timmeratie orgel speelders & veele andre gasten
hebben onse penen [?] suyver gemaeckt dat int generael ons te cort
comt de somma van 60 f ofte omtrent 150 tomans welcke af sullen tre[cken]
van portugeese verovierde goederen, ons door syne Maijt. gunste
toegecomen, soo wel de sake [illegible] gelieve te verstaen dat wy
sulcx ten respecte van compe hebben gedaen als mede om ons
in kennisse van con:k te brengen, & tgene meer hier over sullen
gelieven te considereren dat s'tselve tot dienst respect &
eere van compe & onse natie is geschiet, soo vertrouwen wy
ons deesaengaende geen voldoeninge van voorss: / f 60

opgeleyt [?]

gepleijt sal werden, & hoe wel dit geliefden te verstaen
bowen in toecommen daer van Avijs te hebben ——
Hier volgen sullen wel verclaringe des wegen twee swaere
ongelucken die Aº passadº onder onse weijnige nederlantse comps
dienaren geschiet sijn, namentlijck den ondercoopman valentijn –
Jemes in februarij 1636 door dronckenschap in spahan van
een peert gevallen & terstont overleden. Als Arian smit
oppercoopman die sich selven vermoort heeft inde quartieren
van Silan, op ons vertreck van spahan naer Gamron den 20
Januario 1636 en was den ondercoopman valentijn Jemes noch uijt
de quartieren van Silan in spahan niet aengecomen, sulcx naer
ons vertreck den 27e Januarij aldaer aenquam, dº valentijn
hadden met de briefken geordint (dat in spahan gelaten hadde)
in spahan te blijven, ondertusschen den Engelsen Agient gibson
den 3en februarij daeraen volgen naer Gamron vertrecken en
dº valentijn met voorss: Agient een halfe mijltie buijten
spahan gereden om hem te convoijeren, & alsoo in sekeren
tuijn in comps van d'Engelse heel versmoort droncken is ge-
worden, & sijn afscheijt nemen van Agient is naer huijs gegaen
saemt andre Engelse & venetianen franse etc:, deser valentijn
heeft mede nevens andre willen de spoor aent peert geven
is onderweder vant peert gevallen, hebben inde stegelreen
vast geraeckt & tpaart heel wilt & seer rijactier heeft
hem soo over eenige steenen & clippen gesleept, dat lijck van
t'peert los geraeckt, sijn dienaer die hem thuijs heeft den
brengen & alle remedien die de chirurgijns gebruijckten
dwelck niet conde baten, sulcx den selven middernacht sonder
eenich verstant in sijn dronckenschap gesmoort & den geest
gegeven heeft. Arian smit van Amsterdam hier in persia
sedert den tijt van huberto viswiert altijts in comps dienst geweest
, hebben wij in Januario lestleden alsoo sijn tijt geexpireert
was d' qualiteijt van oppercoopman a 80 f per mt tot discretie
van d' H. Gent. & raden van India toegeleijt, sijnde altijts onse
2 persoon geweest & in Gamron in onse absentie de laer-
gasoenen 2 Jaren gebonifiseert, & alsoo den selven eerstelijck
in Martio passado op ons vertreck van Gamron naer spahan
ons versocht dat alsoo altijts sieckelijck was dat met ons naer
boven moest reijsen & alsoo er van onse coopliden genaemt Arian
van oorstende sufficant achten, & wel soo veel toevertrouden der
comps dienst in Gamron op daercompste der schepen, de
cargasoenen te benefisieren als desen smit, soo hebben voorss: smit
gelicentieert & met ons naer spahan genomen, in spahan
comen soo heeft ons dick & menichmael aengewesen &
vriendelijck versocht, dat hem wilde licentieren te trouwen
met d' weduwe van constantijn allemans geleden en Jaer

ontrent

Ontrent aleppo van turcquijen door sijn ongedollicht. deerlijc
om 't leven gebr.t/ gelijck wel E. voor desen geavisseert & gelij
wij oock d.o smit soo menichmael dit afraeden & uijt het hooft
soecken te brengen hem vermanende: hoe Alleman jegens derdre
van wel E. haer sijn residentie hadden gecomen hem ontboden &
niet hadde willen comen A.o passado weder sonder faveur & licent
vand E.E. heeren Majores uijt nederlant vertrocquen & herw
gecomen, dienvolgende wij den commandement des coninx hadden
geliet om hem naer batt.a te voeren, & dat wel E. mij ten hooc
quaelijck souden afnemen indien wij sulcx toe stonden, & veel
diergelijcke redenen tot sijn eijgen welvaren, echter heeft
niet naergelaten mij noch menichmael het hooft te breken
seggende dat vader noch moeder noch eenige vrunden ter
werelt hadde, waer hem eenich voordeel conde geschieden
seggende dat de H.r burgemeester Pauw tot Amsterdam
sijn voocht was, ons niet met vreden laten mits door andre
mij tot sijn houwelijck te doen versoecken soo hebben wij ho
eyntelijck toegestaen te trouwen met dese weduwe van
Alleman, op alsulcquen beloften & eeden als aen d' Gent.e co
hadden gedaen dat wat tijt d' H.r Gouv.r Gent. & raden
van India hem op batt.a ontboden dat vrijwillich moste gaen
sonder dat weder coninx commandementen behoefden om
hem met gewelt daer toe te bringen, alle twelcke hee
ons in presentie van geloofwaerdige getuijgen belooft
& gesworen & in sulcker manieren, hebben hem in sijn quae
voornemen jegens onsen wille laten trouwen, vijftien dagen
daer naer hebben hem naer Arvilla ontrent 100 mijlen
van spahan bij den con.k gesonden omme d' commandement
van sijde des coninx te nemen & hem geordineert met
de selve naer guijlan te strecken daer d' sijde valt, & naer
sijn aencomste in Ardevilla is soo cranck geworden &
in sulcke siecte vervallen tot sterven toe dese sie
2 a 3 maenden duren heeft mij nooit selfs gess. noch
sorge gedragen om an mij te laten schrijven sulcx wij niet
geweten sijn dat wij in soo langen tijt eenige brijven van
hem becomen hadden, hebben onsen tolcq Bartholomeo an
monijer van hier naer guijlan gesonden met ordre
soo Arien smit aldaer niet vonden van daer naer Arda
villa te gaen reijsen om hem te soecken & ons tijdinge te
stieren om wat oorsake soo lang int leger bij den coninc
bleeft voor het weijnich aldaer te verrichten hadde
sulcx dat d.o tolcq voorsz: smit ontrent 20 mijlen van
rest de hooftstat in guijlan op den wech heeft
gemoet ontrent Casvar d.o tolck hem onse brieven
behandigde die hij doorlas & alsoo wij hier gestaen

hadden

hadde dat deze Smit sandersondaecx naer syn vertreck uyt spagien
op syn 2 peerden silver & [sterck] vergulde toomen hadde gespannen,
die hem syn vrouwe gegeven hadde, & soo hem de Janssen
weer vertoonderdict, tegen het expres bevel van Ht gent &
raden van Indie (meent hy) & gebruyken niet andere als ledere
toomen, soo hebbe hem als syn opperhooft syn daer over
ges: & dat het qualyck gedaen was & indien hy deze Anthony
gebruycken wilde dat het ons leet was dat hem oyt soo veel
goet gedaen hadde & aen Ht gent gerecommandt hadden, als
mede schreven hem dat vermondt naer dat ons in syn siekte
niet en hadde laten schryven & soo ons tydelyck van syn indispositie
hadde kennis gedaen dat dan wy selfs ofte andre persoonen
aldaer souden gesonden hebben om de commandementen tydelyker
becomen te hebben, & dat de syde des coninx uyt te laet sonde
comen om mede met de schepen naer nederlant te gaen & dat hem
nochtans anders in syn instructie geordineert hadden &
schriftes immers de tyt want Monson & de tyt om in spagien
behoorden te wesen claerlyck aengewesen hadde, deze 2 poincten
heeft aen voorss tolck voorgedragen & hem vermaent, vragen
aen d. tolck ofte wy qualyck te vreden waren syne twegen, d.
tolck seyt geantwoort te hebben neen wel te dat wy nooyt
tegens aen hem schreven van ons verstaen te hebben & dat hem
vriendelyck deden groeten seggende tolck, sr. overschuwen heeft
my tot geen andre eynde by ul. gesonden als dat verstaen hadde
als dat ul siechelyck was & soo ul sieckte continueerde dat
ul naer spagien soude vertrecken & ick in Silan ouser heeren
dienst vorderen, sulcx d. smit aen tolck Bartolomeo seggen
myne tyt in deze weerelt is geeyndict, d. tolck hem vragen
waerom, antwoorden my huysvrouwlyck heeft my geruineert
ick en dachte niet dat de duyvel soo veel macht hadde een mensch
te bedriegen, wat gebracht my dat ick deze vrouwe nam, in
spagien syn coste ick van deze vrouwe niet deuren & naer dat
uyt spagien trocken was het my altyts leet geweest, dat
ick sulcken bewerlyck gedaen hebbe, hy hadde mede verstaen
naer syn vertreck uyt spagien hoe dat deze syn vrouwe met
gewelt een ander persoon eerst wilde trouwen, & dat den
persoon niet en wilde, mits eenige andre quade acten die hy
nooyt verstaen en hadde, smit dit verstaen & dat de vrouwe
soo veel trouwicheyt hadde bewesen, nam dit seer ter herten
gelyck d. tolck & andre dienaers verclaren, daerenboven seyde
smit noch aen Bartolomeo ick en [weet niet wat] duyvel my int hooft heeft
geblasen, om deze silvere en [sterck] vergulde toomen op myn peerden
te spannen & meer het Monson van syde is verloopen 24 tomas
is my mede van een van myn dienaers ontstolen & sin ick hen

verlooren

verloren mijne heeren Meesters sullen alle dese poincten te g[...]
comen, Bartolomeo hem vriendelijck toegesproocken dat de[...]
soo niet ter harte wilde nemen, & dat het geringe dingen [...]
om een persoon sich daer onder soo te alteren, smit woorts met d[...]
gaen wandelen terwijl de paerden hun gras aten & wanneer
het tijt was om te eten en wilde niet eten & ging ontrent de
peerden wandelen hun rustplaatse in den dorp gemaeckt h[...]
savonts slapenstijt en toonde smit in geender manieren dat
ongerust & quelijck te vreden was, maer belasten de dienaers
hun gereet souden maken om smiddernachts weder te reijse[n]
ging leggen slapen, smiddernachts ontwakende beijde tolcken [&]
andere dienaers en slaep van den voor hoorden, sprongen altsamen
met hun degens meenende off er eenich onraet was, sulcx de
dienaer van smit bij hem comende hoorden hem benauwelijck [...]
ken, sijnen dienaer die naest hem sliep, hem meenende wacker
maken bevont dat deken open lach & sach eenich bloet soo dand[ere] di[e]
bij hem comende bevonden dat hij sijn hemtrock hadde losgem[...]
& een cleijn pistooltgien genomen & sich selven t'hart of geschot[en]
onse tolcken int dorp den commandeur & rechters sulcx te kenne[n]
geven namen van haer seker bewijs hoe d[e] smit sich selven de[n]
yder passado hadde om gebracht gelijck ons t'toont hebben
tolcken hem die daer begraaven sijn voort gereijst naer ra[...]
in Gilan & ons eenen expressen toegesonden, oversulcx terst[...]
het huijs van vrouwe hebben doen segelen, wetende alle sijn
[illegible] – teroorsaeck hem soo schandelijck heeft vermoort niet over[...]
dencken t'respeckt sijnder heeren M[eeste]rs sauldich was daeron[...]
comen middelen als commandementen van sijde & comptanten in
perijckel gestelt sulcx met de vrou & vrinden in groote
questie geraeckt sijn, d'saeck gemodereert & hebben van
in handen becomen de somma van 200 tomans in comptant, d[e] smit
heeft hem van den dienaer laten ontstelen int legen T[o] 24
die immers tot sijnen laste moeten gaen / noch hebbe and[ere]
rechters van spah[a]n vereert & gedispend[t] om dese penn[ingen]
in handen te becomen in alles . . . . T[o] 30

T[o] 5[...]

In somma dat den suijver voor comps van sijne middelen in han[den]
hebben becomen 146 tomans ofte f 5615-11-/ voor onse ancomst
in persia hadde desen persoon sonderlinge geen middelen, m[aer]
dat in dese middelen becomen heeft en wete niet / want nooijt
een particuliere handel heeft gedaen sulcx dat presu[meert]
dat sich selven int vercoopen van cargasoenen te buijten heeft
gegaen / & middelen soo onrechtveerdich becomen . . . . .
Wij bevinden bij onse logie boecken alhier dat sedert onse Admini-
stratie aen comps te goet heeft wegen gagie f 2668-2-
sijn naergelaten goederen cleeren pferdenrasie vercocht voor f 500-–

3168-12-

Sijtt

Dit is soo veel ons bewust is vanden persoon sijnde geen, ofte peperen gesind.r naer sijn overlijden bij hem bevonden, d'comp.e godt lof en comt niet dan weinich bij desen smit te achteren, de comptoiren soo sijn dienaer ons verclaart met geen peperen sijn in handen van peron, dit en hebbe noch niet precijs noch met mogen van haer connen becomen. / In onse Ancompste in Gamron bevinden hier en vercken 1/4 vol spaense wijn ende en vercken 1/3 vol fransen wijn de reste wert ons onderricht dat bij den commissarie Gardenijs eendeels is verschoncken ande sultan Engelsen als andre, ende de reste door die van schepen als die aen lant gecomen sijn geconsumeert, ende factura staat en legger spaense wijn f 250/500 wel e. ge-liefden ons Jaarlijx te senden en vercke spaense ende vercken fransen wijn tsoude ons hier dienen om de vrinden van schepen aen lant comende daermede te tracteren, als mede den sultan ende Engelsen te vereeren item en aenkeen olij alsoo d'spijshalijnghe coopliden ons dicmaal versoecken om de flesken olij van olijven. Gelijck int sluijten deses andermaal onsen staat hebben naergesien soo bevinden dat ons naer ontfang van hertooch sijn schult niet te cort ofte ijet meer overrich sal resteren verwachten hier dagelijcx den Engelsen Agent, met den welcken wij meijnen te accorderen dat ons en duijsent tomans sonder intrest dit Jaer in onse handen sal laten blijven, om hem wed.r in desember toecoomende daer voor coopmanschappen in Gamron te leveren, wij sijn versekert dat dit alsoo geschieden sal sulcx dan tot Maert october toecomende hier met geen of intrest te lichten niet beswaert souden blijven. // Dese missive gaet van hier naer Suratte aen s.r Barent Pieterss, per de moorss: scheepken toebe-hoorende den schabandaar in Suratte, recommanderende A.d Barent Pieterss: wel de selve aen d' sekerste gelegentheijt toe te senden ende hebben d'copie der selver missive noch geordt om per andre gelegentheijt tsij van moorse ofte engelse schepen mede van hier over Suratte ofte Chormandel wel tot te senden, tgene naert sluijten deses hier verder passeert sal wel door die gelegentheijt dan geavanceert werden. Wij sijn geresolveert hier te toeven tot 10.en April, off sake waerdatter noch eenich schijn was om herwaerts gecomen om de 300 balen sijde als andre gedeijsde goe-deren voor Batt.a daer in te schepen soo niet vertrecken met name gedes naer spahan, ende sullen sonder fault hier wed.r sijn tegen half november. — E: ed: eerentfeste Manhafte Achtbare wijse voorsienige seer discrete heeren naer onse vrindelijke groete sullen wel ende des comp.s affairen onder wel gouverno inde bescherminge des almogenden bevolen. Actum bandar Gamron den 25.en Mart.o 1637 —

Notitie ofte lijste van papieren dat Jaar te weten 25 en 29 Marto per twee via naar Battavia gesonden

Missive

Missive van oppercoopman Overschie aen d'Ho. Gen.l van Diemen ende raden van India

3 facturen van 1000 bals rouwe zijde

1 factuurken tgene sr. Middel ende Vandermeijck soo naa Batt.a als naar cormandel is gesonden

1 Missive van Overschie aan Jan Goosens visitateur Gen.l

1 Memorie van tgene de Coninck uijt nederlant versoeckt

1 Notitie wegens bevindinge der coopmanss: des Jaers 1637 in Pe

1 Eijsch van coopmanss uijt Batt.a herwaarts te seijnden

1 Resolutie genomen over vertreck van Overschie naar Spahan den 29 Marto 1637 —

Missive van den oppercoopman Overschie. Aen d'E. H.r Gouverneur Generael Anthonio van Diemen en Raden van India. Datu. 25 Maert a.o 1637 uijt Bandar Gamron per ... Dt.

Den Ed.e H.en Bewinthebb.en der Generale Vereenichde Nederlantsche Oostindische Comp.e ter Camer tot Amsterdam :// :— —

Ed.le Eerentfeste Manhafte Achtbare Wyse Voorsienige Seer discrete Heeren :// : — —

Mijn Heeren, Onsen longsten was aen V.E.E. dato 24 Novemb.r pass.do van hier overmael naer Gamron gesonden, ende p.r de schepen Swol als Emilia V.E.E. toegesonden door den Commissaris Arent Gardenijs benevens den daer ingesloten Factura vande 500 balen rouwe sijde met d.o schepen van hier Costy vertrocken, d'Almogende Godt gunne dat de selve schepen V.E.E. ter behoorl.e tijt toegecomen sullen sijn

Neffensgaende is Copia, t'geen aen d'Ed.e Gouv.r Generael Anthonio van Diemen, ende Raden van India hebben geschr.n t'gene na die tyt hier is voorgevallen sullen V.E.E. uyt het volgende gelieven te verstaen —

In voorss. missive rekenen aen hoe den vertrouden des Rycx gepersuadeert door eenige Malignanten t'sedert onse absentie alhier te wyl naer Gamron gereyst waren, wegen de tollen ende gerechtigheden, vande uytgaende ende incomende Comp.s goederen, d'onse hadden aengesproocke als mede, doch op onse compste in Spahan, en wert ons dies aengaende met ten minsten geheele voor gedragen, als alleenl. Mirsa Tacquy vertrouder des Rycx somwylen wel eens van verre heuse vermaninge doet datmen veel met Coopl. handelt ende weynich met den Coninck hustinerende, volgens d'oude Commandementen verleent (Meldende die alleen de Comp.e sol vrij te sijn, om met den Coninck te handelen) datmen daer over syne Mag.t met eenige meerder schenckagie jaerlycx behoorde te vereeren, t'welck na discretie ende voorvallende gelegentheyt, soo naer comen sullen. —

Alsoo seer laet van hier naer Gamron vertrocken te weten eerst den 15 Febr.o passado, voor heen den 3.e Febr.o onse Caffila sijde bestaende in 500 balen naer Gamron schyndende, soo sijn in Gamron aengecomen den 7 Mart.o pass.do Aldaer verstaende hoe den Commissaris Gardenijs met de schepen Middelb.g en Harderwijck, dato 15 Febr.o na Souratta was vertrocken dat wij uyt onse gissinge was. gelyck V.E.E. breeder gelieven te verstaen, uyt dese neffensgaende copie van missive aen d'Ed.e Gouv.r Generael ende Raden van India. d'een p.r een Moorsche scheepken p.r via de Souratta, ende d'ander p.r 't Engels schip de Mary p.r via de Masilipatan, naer Bat.a gesonden, sulcx dat voorss. 500 balen sijde in haer hebben opgeleyt, ende daer behoorl. versorcht, ende door Comp.s dienaren behoorl. doen bewaren Factura van d.o 500 balen gaet hier ingesloten costende met den Intreedt oncosten etc.a samen de s.ma van f 410249 :— :— : 3

UEE. gelieven te verstaen dat den Sijde handel, ende den vercoop van
Cargasoenen in Gamron van tijt ende jaer tott jaer meer en me[er]
tot schade van de Generale Comp.e succedeert gelijck mede UE[E]
Largo p.r deese copia boeken verhaelt sullen gelieven te remarque[ren]

Daer en boven bevinden wij datmen onsen handel hier in Persia ja[erl.]
1/3 met den Coninck, en de 2/3 met den particulieren Coopman, mo[et]
aenvangen en continueeren, gelijck alreede nu twee jaeren ge[...]
Inden train hebben gebracht, maer Godt betert t'ongeluck [...]
" treft wegen de durte vande Sijde, als UEE. p.r voorss: copia [...]
gelieven te sien, Het is voor de Generale Comp.e naer onsen o[...]
" lect alhier veel geruster ende proffitabelder datmen jaerl. [...]
de f 300 O. aen sijne Mayt. in compt.t In comptract van Sijd[e]
besluyt als eenige coopmanschappen. aen die wegen den Con.k in Gam[ron]
te leveren, off datmen die met groote leccagie en oncosten in S[pahan]
aenden Con.k soude leveren, t'is een schadel. want onse coopl[ieden]
Jaerlycx de cargasoenen in Bandar Gamron coopen, sonder va[n tijt]
tot tijt daer door geruineert worden, die wegen den Con.k het beste
" genieten, en den Coopman het slechste, daer en boven de onbehoorl[ijcke]
procedure des Con.s factoors, doet den Coopman vreesen met meer [...]
duysent reden, en meer, Die wegen den Con.k en soecken ge[...]
Coopmanschappen. Onse cargasoenen in Gamron aencomen. met d[e]
schepen soo worden die ten eersten naer. voor compt.t vercocht, [...]
de betalinge, prijs compt.t ende de rest binnen een a twee ma[enden]
remitteren de pen.n om in Spahan te betalen, en wanneermen
met d.o pen.n de voorleden jaersse Interesten moet betalen, Soo
wij hier de pen.n op Interest. a 20 p.to s'jaers, waer me[de]
onse comptracten aenden Con.k besluyten, als particuliere voo[r]
Comp.e reeck.e maer Sedert schynen, onder den duym omme al[...]
alle de Sijde in onse handen te becomen. welcken Interest p.r [...]
carga Sijde, omtr.t 2 a 3 tom.n of t f 100 compt te bedr[agen]
Ende met alsulcke middelen practiseeren wij. datmen hooyt Com[...]
Capitalen in Persia op risico ende Interest swaerigh behoeven [...]
houden, Vertrouwende UEE: t'selve met goede oordeel [...]
t'selve sullen gelieven t'affirmeeren:

Heden 10 dagen. naer veele disputen over den prijs van Sijde, Sijn [...]
den vertrouden des keyser van Persia sijne mayt.s twede P. soon
In comptract getreden, wegen 200 carga, of t 400 balen Sij[de]
a 45 tom.n yder carga van 36 mantha de carga, de mantha
schaers van 12 lb. hollants, op welcke reecke.n den selven tijt

Beta[...]

Betaelt hebbe 1500„ tom„ comp„ ofte ƒ 173 O 250„ de reste 100. Carga ofte 200„ balen. te betalen op de compste der schepen, d'e penningen hebben op Intrest genomen, alsoo ons van verwachte Cargasoenen niet weinich en is geresteert, Naer dat onse Crediteuren voldaen en d'In„ „tresten afgeleyt hadden.// ——

Voorss. 100„ balen syde werden ons beloofft binnen 4 maenden, te vol„ „doen, boven de 81. Carga die ons van oude, pr. reste van recht„ der Con. resteren. op sulcker wyse wanneer dan hunne beloften naecomen soo sullen wy dan eerst Con. middelen in handen becomen. In plaetse dat Comp„ middelen voor desen 6„ a„ 8„ Jaren onder hem behouden hebt. tot soo merckel. Intresten, ende schade voor de Generale Compagnie./. ——

Sodia dat laer S' Joephaliyns Coopman is mede des dagen geleden met„ 2160„ toman compt. ofte ƒ 83 O 160„ voor Comp„ reeck„ als met ƒ 1200„ van syn particulier en Comp„ van hier na Gilan ver„ „trocken om voor de Generale Comp„ suffict. petye syde op te coopen, daer benevens hebben hem g'ordonneert, en gerecommandeert alle coopl. die eenige syde gereet souden mogen hebben, met den eersten In syn Comp„ ons toe te bringen, hun als A.o pass„ sulcx geeffectueert is, soo syn in vertrouwen dat het nu mede niet manqueren, maer sie gewenster dyt hun voorss. petye syde vroech aencomen sal. — want onse meninge is van hier den 10„ Octob„ toecomende ten langsten naer Band„ Gamron te vertrecken, omme aldaer de schepen te verwachten, en d'aencomende cargasoenen selfs te vercoopen. gelyck d' h„ Geurl. en Raden van India ons recommanderen, latende parsoonen in Spah„ als in Gilan tot ontfangh„ en afprestinge der syde, vertrouwen dat ontft„ de 500„ balen nieuwe syde in onse Comp„ mede sullen nemen, met de hulpe van Godt, want naer ons goet oordeel, en de goede ordre alreede int werck gestelt, en kan ons sulcx niet contrarieren:— Breeder verclaringe van Comp„ staet, handel, en dependentie van dien sullen U.E.E: gelieven te verstaan uyt de hierinsgaende Copie van missive aen de Ed„ h„ Gouv„ Generl: als mede t'geene syne Mag„ ons noch resteerden, te voldoen, gelyck mede vooren verhaelt tot de 81„ C.a ofte 162„ balen. nieuwe syde;— Dit Jaer sullen soo oude als nieuwe reeck„ wel voltomentl. versenden. waertoe ons nu goede gelegentheyt presenteert, van wegen d'Engels cont„— In voorss. copie van h„ Geurls: Missive verhaelen int breede hoe den Engels.

Den Engels. Agent William Gipson aen ons hadde op Intrest gegeven 40..
compt.n ofte f 1540.. waer mede eerst petije rouwe zyde opge
hebbende, nadershant noch de occasie sich presenterende, dat 50.. Ca
100.. balen, van Con.s Stielswygens hebben gecocht die hun belo
was t'Intrecken, D.o Agent is den 3 Juny. op den wech van Ha
comende overleden. Sulcx naer de Coopmanschapp.n die hem gel
zyn in Hamkou, met den Intrest int geheel noch van ons compt
kistekin. Samen ter Som.a van 3122.. tom.n compt.n ofte f 120
welcke penn.n tot op dato noch in onse handen zyn berustende, doo
alleen in een kist versegelt, ende d'Engels gethoont, d'oorsaeck
dat die hun niet g'Intregeert zyn, Is deso. Den petije Jonge Boer
hebben hier den tweeden Varsoon, alle boecken papieren etc.a afge
" nomen ende hem t'eenemael verstooten, sulcx den 2.en parsoon
onder zyn Confraters ende d'ander over hem clagende aen Conin
zynde anders W E E; d'maken hier niet genoempt ontrent den
Coninck mede sonder weten van d'Engels. in dat schuytgen wech
is zynde verstaen, en ons wegen den Coninck g'ordonneert wel
expresselyk. de selve f 1200197:-. d'Engels. toebehoorende to
naerder ordre en Commandement des Con.s onder ons te houden
En zyn int Engels huys op gesl.: alle Coopmanschapp.n naer geti
Een. soo namo alles op gesl.: Jae tot den minsten pot en hanen -
Combuis. en wyders alles versegelt, en hun belast in t'een ende
t'ander niet te roeren. als alleen oude ristanten onder de won
" luiden wegen debito van laecken te innen. en daer hunne hast
van doen, d'andre die mede niet veel meer lust hebben als dar
" gelycx hun plaetsen te soecken zyn daer wel ingetroost om hun -
voor hun Meesters In Engel.t te verantwoorden, want gemelt
Sutmen en verstaetmen hier alsser eenen van hunne hooftd
sterft. dat d'andre daer ryckeluden worden etc.a // De gemelte
" de jegen hun 2.e parsoon hebben ons dickmaelen gesecht Indien
compt.n niet en wilden Intrigeren. t'selve aen hun Mrs. na
Europa. en naer Souratta aenden President aldaer hun opperste
te adwysen, waer op wy hun tott 2. à 3.. maelen hunne pen
tott eenen penninck in een kist gesegelt, hebben gethoont en hun
verclaert dat wy tegen aldulcken Con.s verbodt niet derfden -
bestaen, d.e penn.n uyt onsen huyse te laten gaen, sonder Con
commandement, gelycke ons g'ordonneert was. Sulcx dat sy -
sagel.s by den Vertrouden des Ryck daerom aenhouden, Als mede
hebben wy wederomb haer, aen Vertrouder des Ryck versocht dat hun

penningh

Penningen tot ons huys mochten gebracht worden, t'sy maer het syne Mag.t
gelieffden want niet genegen waren, D'Engels: hunne penn. op risico
onder ons te houden, Maer op tott noch toe niet en is gevolcht,
Seggende voorss. Engels. aen my, Vl. hebt den [illegible] geck gehadt aen
onsen Agent Vl. 1000. Tom.n op interest te geven, Ende daer mede onse
syde van Con.te opgetocht; wy antwoorden dat wy de penn. van d.o Agent
versocht hadden, tot syn offte syn M.es profyt en off de winste hun
qualyck quamen, want ontrent 100. ℔. op de geheele S.ma ten
g'avanceert was, En de wyle den Agent met den Con.te niet en comp-
tracteerden off niet beter gedaen was de penn. op interest te geven
En dat wy hun syde gecocht hadden, dat wy ons voordeel sochten
gevende ons ten antwoort dat den Agent die profyten genoten hadde
En niet voor hun Comp.e, En dat hun syde gecocht hadden dat wy daer
wel aengedaen hadden. etc.a Ten wylle d'Engels. Agent in Gamron
was, heeft den Con.te d'Engels. t'huys, alsoo het Con.s huys is door
ruymen om den Ambassadeur van India daer in te logeren: D.o
Ambassad.r t'selve niet begerende, syn d'Engels. nadenhandt daer
weder ingetrocken, In welcke verhuysinge Tin, Lacken. etc.a
hun en daer op andre plaetsen verdeelt is, en noch soo ondergoop ge-
cropt blyft leggen, de presente quantiteyt van Lacken, tin, etc.a
en weten niet, maer van d'Engels. bewust onder ons als voorn. ver-
haelt, ——— Tom.n 3122: a f 38½ yder
hun huys. In comptant ——— Tom.n 1000:
In courante coopmanschapp.n soo van ons in Gamr.on
als andre voor hun particulier voor Comp.e comptant:
gecocht ——— Tom.n 1500:
Tom.n 5622:

Sonder eenige comptant.n meer, welcke onder behoorl. segel des Con.s sampt
d'andre coopmanschapp.n bewaert worden, tot de compste van den andren
nieuwen Agent, Sulcx U.E.E.: gelieven te verstaan, dat de Generale
Nederlants. Comp.e in prosperiteyt en Credit, avanceert, en d'Engels.
hun door van weynich consequentie wert, want die moeten met hun
Lackenen, en tin, op genade des Con.s hun comptracten besluyten en
waenneer, En mede wat tyt worden die betaelt, t'is nu over de 4. Jaer
dat wy in Persia geweest syn, sonder dat d'Engels. uyt eenich comptract
besloten hebben, maer wachten de gratie des Con.s sommwylen s'Jaers
100. balen, sommwylen 50. Ende sommwylen 200. en ten hoochsten
250. s'Jaers hebben in onse tyt ontfangen: —

Den Ondercoopman Hendrick de Wit is den 15. Maijo passado naer Maschat
inde provintie van Gorasan, .40. dagen reysens landwaerts ytrocken
in comp.e van een Erwaenen s'Joephalyns coopman die goede kennis van
rubarb.o heeft, welcken hun tegen ult.o Septemb.r weder verwachten

Tott:

Tott den incoop van schoonen rubarbo, hebben hun mede gegeven in comp
penningen ——— Tomn. 400.
Noch tott een partyt geen muscus die daer schoon valt Tomn. 30.
Ende tott partye [illegible] ——— Tomn. 20.
Tomn. 450.

Van onse vloote voor Goa hebben seeckere tydinge becomen, dat 6 Portug
Galliounen, sampt 20 Fregatten ontrent 2 uuren voor daechs se
furieus en couragieus, in Janro. passdo. op d'onse waren uyt ge
meenende alsoo d'onse te overvallen; d'onse die Godt lof
vyant soo subyt gewaer werden voor den dach, hebben hun anc
afgekapt de seylen ontslagen loopende een weynich vott de wal
t'zeewaerts al slaende en speelende met het canon, den [illegible]
die aen lant was boven op den berch in een Casteel genaempt
Casteel d'aguada, heeft een schyn gedaen met een groff canon
waer op den vyant terstont van d'onse afweken naer de wal
hun Casteelen, d'onse hun vervolgende en furieuselyck met g
canon schietende, hebben met de hulpe Godts, een van hun
Galliounen in onmacht gebrocht. De masten en seylagie met
wech geschooten, sulcx dat yder een verwonderde, dat de Portug
Fregatten met soo stouten moet, t'selve noch onder de wal bou
seerden want daer en was soo veel wints niet, dat d'onse hem
abordeeren conden. D'onse hebben Godt lof in dese slach ni
meer als 2 mannen verlooren, en ontrent 1 a 2 gequetste
de Portugiese meynden noch voor de tweedemael wtt te comen,
van 2en slach, en hebben geen tydinge becomen. ———

Eenen Captn. Weddel wtt Engelant geseylt met 5 schepen, als sachten
g'equipeert door eenen William Courten, is binnen Goa geweest
daer eenigen tyt gelegen, meynende daer een factory te laten,
t'welck de Portugesen niet en hebben willen licentieren, nochte
eenigen peper mochte coopen. En syn sy weder uytt Goa (naer
d'eersten slach, die d'onse met de Portugiese gehadt hadden) vertrocken
naer de Custe van China, Japan, Manilla, etca. om hun fortuyn
soecken, die alreets verloren hebben: quade reeckeno: gemaect, en
alreets een van hun schepen aen Sto. Laurentio verongeluct —
(den voorss: Courten in Engelt. overleden. Sulcx te duchten sta
dat dese luyden een disperate voyagie voor moeten nemen: ———

Dit jaer hebben wtt Sourratta becomen quantiteyt cleeden costen incoop
aldaer met d'ongelden ƒ 56642:3:8: de welcke in Gamron als spa
ons spoedich hebben quyt gemaect om do. coopmanschappn. geen
te laten lyden, en te meer dat wy de penn: van noode hebben. Sulcx
op deen g'avanceert hebben int geheele: ontrent de 28 pcto. to
comen: daer sullen van daer meerder partye volgens onsen eys
verwacht

Verwachten, partyen der selver Laeden waren in Sonratta soo hooch ingecocht dat hier geen prys niet hebben connen haelen, t'welck aen S^r. Barent pietersz aldaar g'adviseert is; van Masilupatan soo ons den Gouv^r. Carel Reyniersz. adviseert sullen van daar in toecomende herwaerts mede goede prysen becomen, Godt geve dat binnen den tyt onser adminis„ „tratie U E E: de goede beginselen van Smaeckelycke profyten wegen dien mogen geworden. ——

Binnen, 10„ dagen verwachten hier den lange verwachten Ambassad^r. genael„ „mpt, Otto Bruggeman; niet wetende noch wat winds haam dat hier compt t'is nu 6. maanden dat ontrent 300„ myllen van hier stil gelegen heeft door ordre van den Con^k. en is nu van syne Mag^t. ontboden — presumerende dat het den Ambassad^r. is, wegen de verloren ende uyt„ sinnige Volianten in Hamborch gelyck U E E. aduyseren dat daar een Comp^e. geformeert hadden om in Persia over Moscovien te handelen wat desen Man hier compt verrichten sullen U E E: in toecomende — aduyseren, volgens onsen verstande soo syn die luyden verre verdoolt van Hamborch tot hier en van hier derwaerts te reysen, t'is niet mogelyk te doen want geen en hangt niet anders over 't hooft als oncosten groote schade, travaillie sonder eynde geen profyt, ende hoe de^o. Otto Brugge„ „man. hier ontfaelt sal werden, naar alwede verstaan laten hier inde penne blyven, want eerst veel van sich heeft gegeven, een grooten roep gemaect, ende t'geduer van tyt tott tyt hoe dat nader compt tot mind^r. eerst seyderen dat desen H^r. quam in Ambassade wegen 3„ Coningen„ „ryck Christenryck gelyck een deele aen^n: Con^k. geseghent heeft, en nu begint sich voor een Coopman te verclaren, d'ondervindinge sal de beste getuygenisse daar van syn; — —

Men verwacht inde maent van Octob^r. toecomende het leger van Grooten — Turcke voor Babilonien, te belegerende den Con^k. van Persia, doch de tydinge is niet seecker, soo wy bemercken is syne Mag^t. vast in gedd en doet die plaats van tyt tot tyt, met provisie. Ammunitie, en soldaten versien. Syne Mag^t. onthoudt hem woor eerst noch alhier in desse stede de saacken en den staat vant Ryck, is Godt loff gewenst. ende — verhoopen mettertyt met de meerderen ouderdom van iaeren desses — Coninckx noch beter. // ——

In Febr^o. toecomende met Godes hulpe meenen woor, met licentie van d'Ed^e. Gouv^r. Gen^{ael}. ende Raeden van India wtt Persia na Battavien en. voorts van daar naer Nederlant. U E E: aldaar ten dienste te verstrecken, ofte ten ware de discrete van gemelte Heeren in Batavia ons recompenseren. naer merite onses dienst gelyck belooft hebben. soo syn gants genegen. met alle vlyt. A N O 3 V O. U E E: weder wtt grondt ons herten te dienen. t'sy waer het haere Ed^e. op Batt^a: sullen gelieven: ——

Coo

Tott toe noch toe hebben geen tydinge, wt Gilan, wegen t gewas der syde ... becomen soo wegen apparentie der quantiteyt als den prys sulcx ... wendich, binnen een maant als A° pass° geschiet is U E E: wederom advys brieffken moeten toesenden, den synde U E E: sich aldaer ... gelegentheyt wegen quantiteyt ende de prysen mogen reguleeren.

T'vertreck van Vaderlantse Retour schepen jegen Ult° Decemb: Jaer compt met den tyt bant Mouson der sydesein quael. over een, Jaarels. compt de Jongste partye syde ofte de Jongste Caffila ... laet die dan over moet blyven tot een ander Jaar, als voorm... Balen: de Jongst in Laar over gebleven, Balen " 500 " —
Ende nu maecken wy vastelyck " dat jegen Ult° " Decemb: de schepen noch beloopen sullen van dit gewas " 800 " ~

Sulcx dat dan Ult° X^{ber} 1637 " na Indien " uyt Persia ... sullen gaen " Balen .... 1300 " ~

Behalven de syde, die in Maert° daer aenvolgende, t'sy naer Batavia ofte in Persia ontrent sal moeten blyven, waer ... de pertinentie U E E: hier niet verclaren kunnen. Hiermede

E. E. Erntfeste Manhafte Achtbare Wyse Voorsienige seer Discrete Heeren — Myne E E Heeren. naer onsehelt vriendelycke groete sullen d'almogende bidden U E E. sampt ... U E E. ... te segenen ... tot U E E. ... prosperiteyt voorde Generale Comp^e. ende welstant voor ons lieve Vaderlandt

Actum opt nederlantsche comp^s. spahan. In persia desen 15 Junio A° 1637

U E E. Dienaer

Nicolao Overschie

1675

Factura vande naervolgen rouwe syde door Nicolaes Jacobsen Overschie opperhooft over des Comp.s negotie inde quartieren van Parsia: uyt Spahan onder d.o: Overschie syn geleyde ende comp.e nae Gamron vertrecken om de selve te schepen inde g'ordonneerde schepen nae Batav.a, ende geconsigneert aen d'E. H.r Gouvern.r Generael Antonio van Diemen ende raden van India, synde bestaende en costende de selve partye syde als hier nae volcht

Actum int compt.r Spahan desen 5.en February A.o 1637

Mancha swaer gewicht rouwe syde legia als Ardasse bestaen in 500 balen genomb.d en inhouden als volcht, Nota 374 balen legia 62 balen Ardasse of te Chernanse syde 36 balen faragatse en 28 balen masandranse syde

N.o	Manch.a	N.o	wig: bru: Mancha
501	17 5/8	525	18
502	17 5/8	526	18 1/4
503	17 5/8	527	17 7/8
504	17 5/8	528	17 3/4
505	17 3/8	529	17 3/4
506	17 1/2	530	18 1/8
507	17 3/4	531	17 3/4
508	18 1/8	532	18
509	18	533	18
510	18 1/8	534	17 3/4
511	17 3/4	535	18
512	18	536	18 1/8
513	17 3/4	537	18
514	17 7/8	538	17 3/4
515	18	539	18 1/8
516	18	540	18
517	18	541	17 3/4
518	18	542	18
519	18	543	17 3/4
520	18	544	17 3/4
521	17 3/4	545	18
522	17 3/4	546	18
523	18 1/8	547	17 7/8
524	17 7/8		

(Leg.a ordinary en extraordina onder den andere)(Leg.a ordinary en extraordina onder den andere)

428 1/4 Mancha

412 3/8 Mancha
428 1/4 mancha

Transporteere aen d'and.e syde 840 5/8 Mancha

Tott noch toe hebben geen tydinge, van Gilan, wegen 't gewas deses
becomen soo wegen apparentie der quantiteyt als den prys
wendich binnen een maant als A° passo. geschiet is UEd.
advys brieffen moeten toe senden, den eynde UEd: sich al
gelegentheijt wegen quantiteyt ende de prysen mogen regu

Tverstreck van Vaderlantse Retour schepen jegen Ult°. Dece
compt met den tyt bant Mousson der syde seer qual. om
Jaares. compt de Jongste partye syde ofte de Jongste Ca
laet die dan oock moet blyven tot een ander Jaar, als
halen: is Jongst in Laar oock gebleven, Balen 500
Ende nu mercken wy vasterick dat jegen Ult.mo
Decemb. de schepen noch beloopen sullen van dit gewas 800

Sulcx dat dan Ult° X.e 1637 na Nederlant uyt Persia
sullen gaen Balen 1300

Behalven de syde, die in Mart° daer aenvolgende, t'sy
Batavia ofte in Persia oock, sal moeten blyven, wo
de pertinentie UEd: hun niet verclaren kunnen.

Edele Erentfeste Manhafte Achtbaere Wyse Voorsienige
Discrete Heeren Myne Ed. Heeren nae onse hertel
groete sullen Dealmogenden bidden UEd. sampt
Ed. Regeringh door velle sohl. Ende prosperiteyt voor
Comp. en Wel stant voor ons lieve Vaderlandt

Actum opt nederlantsche comp.e spahan. In persia desen 15 Junio A°

UEd. Dienacht

Nicolaö Overschie

1675

Factura vande Naervolgen Rouwe Syde door Nicolaes Jacobsen Overschie Opperhooft over des Comp.s negotie inde quartieren van Parsia : uyt Spahan onder d.o : Overschie syn Gecleyde ende comp.e naer Gamron vertrocken om de selve te schepen inde g'ordonneerde schepen naer Batav.a, ende geconsigneert aen d'E: H.r Gouvern.r Generael Antonio van Diemen ende Raden van India, synde bestaende en costende de selve partye syde als hier naer volcht

Actum Int compt.r Spahan desen 5.en February A.o 1637

8394 Mancha suyver gewicht rouwe syde legia als Ardasse bestaen in 500 balen genomb.e en Inhouden als volcht, Nota 374 balen legia 62 balen Ardasse of te Chernanse syde 36 balen faragatse en 28 balen masandranse syde

N.o		Mancha		N.o		Mancha	
501	17 5/8	Manch.a		525	wig: ben: 18	Mancha	
502	17 5/8			526	18 1/4		
503	17 5/8			527	17 7/8		
504	17 5/8			528	17 3/4		
505	17 3/8			529	17 3/4		
506	17 1/2			530	18 1/8		
507	17 3/4			531	17 3/4		
508	18 1/8			532	18		
509	18			533	18		
510	18 1/8			534	17 3/4		
511	17 3/4			535	18		
512	18			536	18 1/8		
513	17 3/4	Leg.a ordinary en extraordin.a onder den andr.		537	18	Leg.a ordinary en extraordin.a onder den andr.	
514	17 7/8			538	17 3/4		
515	18			539	18 1/8		
516	18			540	18		
517	18			541	17 3/4		
518	18			542	18		
519	18			543	17 3/4		
520	18			544	17 3/4		
521	17 3/4			545	18		
522	17 3/4			546	18		
523	18 1/8			547	17 7/8		
524	17 7/8						
	428 1/4	Mancha			412 3/8	Mancha	
					428 1/4	mancha	

Transporteere aen d'and.r syde .. 840 5/8 Mancha

Per transport van d'andere syde . . . 840 5/8 Mancea

No. 548 wegende 18 1/8 Mancea
549 . . . . 17 3/4
550 . . . . 18 1/8
551 . . . . 17 7/8
552 18
553 . . . . 17 5/8
554 18
555 . . . . 17 3/4
556 18
557 . . . . 18 1/8
558 18
559 . . . . 17 5/8
560 . . . . 17 3/4
561 . . . . 17 3/4
562 . . . . 17 3/4
563 . . . . 18 1/8
564 . . . . 18 1/4
565 . . . . 17 1/2
566 18
567 . . . . 18 1/4
568 18
569 . . . . 17 7/8
570 . . . . 17 3/4
571 . . . . 17 7/8
572 . . . . 17 3/4
573 . . . . 18 3/8
574 . . . . 17 7/8
575 . . . . 17 5/8
576 . . . . 17 7/8
577 . . . . 18 1/8
578 . . . . 18 1/8
579 18
580 . . . . 18 3/8
581 . . . . 17 7/8
582 . . . . 18 3/8
583 18
584 . . . . 17 3/4

Lega ordinaris extraordinaris onder den andere

664 Mancea

No. 585 wegende 17 1/2 Mancea
586 . . . . 17 5/8
587 . . . . 17 3/4
588 . . . . 17 1/2
589 18
590 . . . . 18 1/8
591 . . . . 17 3/4
592 . . . . 19 5/8
593 18
594 . . . . 17 5/8
595 18
596 18
597 . . . . 17 3/4
598 . . . . 17 1/2
599 . . . . 17 3/4
600 . . . . 17 3/4
601 . . . . 18 1/8
602 . . . . 17 1/2
603 18
604 . . . . 17 3/4
605 . . . . 17 3/4
606 . . . . 17 3/4
607 . . . . 17 1/2
608 18
609 . . . . 17 3/8
610 . . . . 17 3/4
611 . . . . 17 1/4
612 . . . . 17 3/8
613 . . . . 17 1/2
614 . . . . 17 1/2
615 . . . . 17 1/2
616 . . . . 17 3/8
617 . . . . 17 5/8
618 . . . . 17 1/2
619 . . . . 17 1/2
620 . . . . 17 5/8

Lega ordinario en extraordinaris onder den andere

1479 1/8 Mancea
664 Mancea

Transporteere aen d'andere syde 2143 1/8 Mancea

1676

Par transport van dand.r Syde 2143 1/8 Mancla

N°	Mancla	N°	Mancla
N° 621 weecht lb.	19 Mca	N° 658 weg. bruto	18 1/8
622	17 1/2	659	19 1/4
623	17 3/8	660	17 3/4
624	17 3/4	661	18 3/8
625	17 1/4	662	18
626	17 5/8	663	18 3/8
627	17 1/2	664	18 3/4
628	17 5/8	665	18 1/4
629	17 1/2	666	17 3/4
630	17 3/8	667	18 1/2
631	17 5/8	668	18
632	17 3/4	669	18 1/2
633	17 5/8	670	18 5/8
634	17 5/8	671	18 1/4
635	17 3/4	672	18 1/4
636	17 7/8	673	18 1/4
637	17 5/8	674	17 1/8
638	17 1/2	675	18 1/4
639	17 3/8	676	17 3/4
640	17 1/2	677	18 1/2
641	17 1/2	678	17 1/2
642	17 3/8	679	18 1/8
643	17 3/8	680	17 1/4
644	17 1/2	681	18 1/8
645	16 1/4	682	18 1/4
646	17 5/8	683	18 3/8
647	17 5/8	684	18 1/2
648	17 3/8	685	18
649	17 3/8	686	18 1/8
650	17 3/8	687	18 1/4
651	17 3/4	688	18 3/4
652	17 1/2	689	18 1/4
653	17 1/2	690	18 1/8
654	17 1/2	691	18 1/4
655	17 1/2	692	18
656	17 3/8	693	18 1/4
657	17 5/8		

(N° 621–657: legia ordinary en extraordina onder den andren)

(N° 658–693: leg.r ordinar en extraordin onder den andr)

648 7/8 Mancla

2797 7/8 Mancla
648 7/8 mancla

Transporteere aen dand.r Syde 3446 3/4 Mancla

Per Transport van d'ander Syde 3446 3/4 Mancla

Nº				Nº			
694	weg Ben	18 5/8	Man	731	weg	17 7/8	Mancla
695		17 1/2		732		18 1/8	
696		17 1/2		733		18 1/2	
697		18		734		17 1/2	
698		17 3/4		735		18 1/4	
699		17 7/8		736		17 3/8	
700		18 1/4		737		18 1/4	
701		17 7/8		738		17 1/2	
702		17 1/2		739		18 3/4	
703		17 1/2		740		18 1/8	
704		15 5/8		741		18 1/4	
705		17 3/4		742		18 1/4	
706		18 3/8		743		18 1/8	
707		17 1/2		744		18 1/4	
708		18 1/8		745		17 5/8	
709		18 1/8		746		17 1/2	
710		18		747		18 1/4	
711		18 1/8		748		18	L. g.a ordmary en extraordmary on den andry
712		16 3/4	L. g.a ordmar en extraordm onder den andr	749		17 5/8	
713		17 1/2		750		17 5/8	
714		18 3/8		751		19	
715		17 5/8		752		17 1/4	
716		17 1/2		753		18 1/8	
717		17 1/2		754		18 [illegible]	
718		17 1/2		755		18 1/4	
719		17 1/2		756		18 1/2	
720		17 3/4		757		17 1/2	
721		17 1/2		758		17 1/2	
722		17 1/2		759		17 5/8	
723		17 3/4		760		17 5/8	
724		17 1/2		761		17 5/8	
725		18 5/8		762		17 1/4	
726		17 5/8		763		17 3/8	
727		18 1/2		764		17 1/2	
728		18 3/8		765		17 7/8	
729		17 1/2		766		17 1/4	
730		18 1/8		767		18 1/2	
				768		17 7/8	

657 Mrcle

4126 7/8 Mancla
657

Transporteere Aen d'ander Syde 4783 7/8 Mancla

Per: Transport van d'andr Syde // 4783 7/8 Mancha

No.		Mancha
769	weg: Br.	17 3/4
770		18 1/8
771		17 1/2
772		17 5/8
773		15 2/8
774		17 7/8
775		17 1/2
776		17 7/8
777		17 3/8
778		17 1/4
779		17 2/8
780		17 1/2
781		17 1/4
782		17 1/2
783		17 1/2
784		17 1/2
785		17 1/2
786		17 2/8
787		18 1/2
788		17 1/2
789		17 3/4
790		17 1/2
791		17 1/2
792		17 1/2
793		17 1/4
794		17 1/2
795		17
796		17 1/4
797		17 1/4
798		17 2/8
799		17 3/8
800		17 1/2
801		17 5/8
802		17 1/2
803		17 3/8
804		17 1/4
805		17 3/8
806		17 1/2
		// 663 5/8 // Mancha

(Margin: leg.a ordinary en extraordinary ond.r den andry)

No.		Mancha
807	weg. Bruto	17 1/4
808		17
809		17 5/8
810		17 5/8
811		17 1/2
812		17 1/2
813		17 1/2
814		17 5/8
815		17 1/2
816		17 3/8
817		17 1/4
818		18 1/4
819		18 5/8
820		18 1/4
821		18 2/8
822		18 5/8
823		18 5/8
824		19 1/2
825		19 1/4
826		19 1/8
827		19
828		19 1/2
829		19 3/8
830		19 1/2
831		18 1/2
832		19 1/4
833		19 1/8
834		19 2/8
835		19 3/8
836		19 1/2
837		18 1/2
838		18 3/4
839		19 1/4
840		19 1/4
841		19 1/2
842		19 1/2
843		20
844		19 3/4

(Margin: mancha — Leg.a ordinary en extraordin. ond.r den andry — Berkmanse extraordinar)

// 5491 1/4 M:cha

// 663 5/8 mancha

Transporteere aen d'andr: Syde // 6154 7/8 Mancha

Per transport van d'andr Syde . . . 6154 7/8 Mancea

N°			Note
845	worig br.°	20 1/8	Mane.a
846	. . . . .	20 5/8	
847	. . . . .	19 3/4	
848	. . . . .	20 1/4	
849	. . . . .	19 3/4	
850	. . . . .	19 3/4	
851	. . . . .	19 3/4	
852	. . . . .	20 1/8	
853	. . . . .	20	
854	. . . . .	20	
855	. . . . .	20	
856	. . . . .	20	
857	. . . . .	19 3/4	
858	. . . . .	20	Ebernanse extra ordinarij
859	. . . . .	17 3/4	
860	. . . . .	18	
861	. . . . .	18 1/4	
862	. . . . .	19 1/8	
863	. . . . .	13 1/4	
864	. . . . .	13 3/4	
865	. . . . .	16 1/2	
866	. . . . .	18 1/8	
867	. . . . .	18 1/4	
868	. . . . .	16	
869	. . . . .	18 1/8	
870	. . . . .	18 1/4	
871	. . . . .	18 3/8	
872	. . . . .	18 1/4	
873	. . . . .	17 3/4	
874	. . . . .	17 3/8	
875	. . . . .	17 3/4	
876	. . . . .	17 3/4	
877	. . . . .	15	
878	. . . . .	17 7/8	Leg.a ordinarij en extraord. onder den andren
879	. . . . .	18 1/4	
880	. . . . .	17 1/2	
881	. . . . .	18 1/2	
882	. . . . .	17 7/8	
883	. . . . .	17 3/4	
884	. . . . .	15	
		730 1/4	Mancea

N°			Note
885	worig br.°	17 3/8	mancea
886	. . . . .	15	
887	. . . . .	17 3/4	
888	. . . . .	17 3/4	
889	. . . . .	15 2/8	
890	. . . . .	17 1/4	
891	. . . . .	17 1/2	
892	. . . . .	17 3/8	
893	. . . . .	18 1/2	
894	. . . . .	15 3/8	
895	. . . . .	17 1/4	
896	. . . . .	17 3/8	
897	. . . . .	17 7/8	
898	. . . . .	17 3/4	Leg.a ordinarij en extraordina onder den andren
899	. . . . .	15 1/8	
900	. . . . .	15	
901	. . . . .	15	
902	. . . . .	15	
903	. . . . .	17 3/4	
904	. . . . .	15 1/8	
905	. . . . .	15 1/8	
906	. . . . .	15	
907	. . . . .	17 1/2	
908	. . . . .	15 1/8	
909	. . . . .	17 1/2	
910	. . . . .	15 1/8	
911	. . . . .	14 2/8	
912	. . . . .	15	
913	. . . . .	12 1/8	
914	. . . . .	12 3/8	
915	. . . . .	13	
916	. . . . .	12 7/8	Ficrabatty Ebd. syde
917	. . . . .	13	
918	. . . . .	13	
919	. . . . .	12 3/4	
920	. . . . .	13 1/4	
		6715	Mancea
		730 1/4	mancea

Transporteer aen d'andr Syde . . . 7445 1/4 mancea

Per transport van d'ander Syde 7445 1/4 Mancka

No.				No.			
921	wegt bru	12 7/8	M. ct.	956	wegt bru	12 1/2	mancka
922		13 3/8		957		12 5/8	
923		13 1/8		958		12 7/8	
924		13		959		12 5/8	
925		13		960		12 3/4	
926		12 7/8		961		12 7/8	
927		12 5/8		962		12 7/8	
928		12 5/8		963		13 1/8	
929		13		964		12 5/8	
930		12 5/8		965		13 1/8	Masandrane syde slecht soorte van con^k ontfangen
931		12 7/8		966		12 5/8	
932		13 1/8		967		12 3/8	
933		13		968		13 1/8	
934		13 1/8	farabatij steen	969		12 1/2	
935		13 1/8		970		12 1/2	
936		12 7/8		971		12 1/2	
937		13		972		12 1/2	
938		12 1/2		973		12 5/8	
939		13 3/8		974		12 5/8	
940		12 3/8		975		12 5/8	
941		13 1/8		976		12 5/8	
942		12 3/4		977		18 3/4	
943		12 1/8		978		18 1/8	
944		12 3/4		979		15	
945		13		980		17 1/4	
946		12 3/4		981		18	Lg^a ordinary en extraordinary en den andren
947		12 7/8		982		17 5/8	
948		13		983		18 1/8	
949		13		984		17 3/4	
950		13		985		17 1/2	
951		12 3/4	Masandrane syde een slechte soorte van con^k ontfangen	986		18	
952		13 1/4		987		18 1/2	
953		12 7/8		988		19 1/8	
954		13 1/8		989		19 1/8	Ebiknanse syde ordinary
955		12 3/4		990		19	
				991		18 7/8	
				992		19 1/4	
		451 1/8	Mancka			8001 7/8	Mancka
						451 1/8	mancka
						8453	Mancka

Transporteere Aen d'ander Syde

Per Transport van d'and^r syde . . . . 8453 – Mancka

N° 993 wegen te. 19 Mancka
994 . . . . 17 $\frac{5}{5}$
995 . . . . 18 $\frac{7}{5}$ Ghanan ordin.
996 . . . . 19 $\frac{1}{5}$

74 $\frac{5}{5}$

N° 997 weg. . . . 18 $\frac{1}{5}$ Mancka
998 . . . . 18 $\frac{3}{4}$ Ghanan ordin.
999 . . . . 18 $\frac{7}{5}$
1000 . . . . 19 $\frac{1}{5}$

8527 $\frac{7}{8}$ Mancka
74 $\frac{5}{5}$

Som^a wegen de 500 balen bruto . . . . 8602 $\frac{1}{2}$ Mancka
Afgetrocken voor den tarra van voorn: 500 balen a $\frac{7}{8}$ mancl^a p^r carge a 36 M^{cl} de carge comt 208 $\frac{1}{2}$ Mancka

Bedragen samen suyver gewicht . . . . 8394 – Mancka

4873 $\frac{1}{2}$ Mancka suyver gewicht Jonne syde van des comp^s factoors ontfangen bestaende inde naervolgende sorteringe te weten:
349 Man^{ca} Masandrans syde slechte soorte
451 M^a d^o Carabatse syde schoon
1153 $\frac{1}{2}$ M^a d^o Ghanans syde ordinary ende extraordinary door den andren
2920 M^a d^o Legia schoone suyver syde
4873 $\frac{1}{2}$ Mancka afgess: op de naervolgende hunne ferrq

3600 $\frac{1}{2}$	Mancka a 42 toman de carge van 36 mancka ijder op Mirsa Tacquij verkrouder des Sjax syne ferrq afgesslechen bed: 4200 toman syn f^a 64615 $\frac{5}{13}$ a 51 st. . . .	f 164769 „ 5 „ –
1160 $\frac{3}{4}$	mancka a 39 toman de carge op Mollam beeq ferrq afgess: om syn ferrq te sluyten betaelt de differentie bed: M^a 1257 „ 48 „ k^a 19345 $\frac{11}{13}$	f 49331 „ 9 „ –
112 $\frac{3}{4}$	Mancka a 42 $\frac{1}{2}$ toman de carge op Osseyn Chan syne ferrq afgess: M^a 133 „ 10 reael 2047 $\frac{9}{13}$ a 51 stuyvers p^r reael . . .	f 5221 „ 13 „ –
4873 $\frac{1}{2}$	Mancka Comp^s syde . . .	f 219322 „ 7 „ –

Volcht de syde van particulieren

1800	mancka Jonne syde Legia van Mirsa Tacquij verkroud^r des Sjax particulier van hem gecocht a 51 toman de carge M^a 2550 „ 00 synde reael: 39230 $\frac{10}{13}$ a 51 stuyv^s . . .	f 100038 „ 10 „ –
1720 $\frac{1}{2}$	mancka Jonne syde Legia van d'onderstaende 315 Mancka van g^o Bagdaff s^r joeffaelijn 335 M^a d^o van g^o Chab beeq: d^o 300 M^a d^o van g^o Schael „ d^o 770 $\frac{1}{2}$ M^a d^o van g^o Saftaer „ d^o 1720 M^{cka} a 52 toman de carge syn M^a 2485 „ 16 f^a 38233 $\frac{3}{13}$ . . .	f 97494 „ 15 „ –
8394	Mancka bedragen	f 416855 „ 12 „

d'Intresten van 600 balen syde der particuliere: dit mouson ingecocht bedragt volgens largo verclaring: inde comptoirs boeck: alsser sed^t den tyt van ontf^k tot dat de betalinge gedaen is samen ter som^a van f 33500 welcke somme hier Jen^e: gebr^t: wort naer het afleggen van alle Intresten . . . . f 33500 „ – „ –

Transportere Aen d'and^r syde . . . . f 450355 „ 12 „ –

Pr transport van d'andr. syde . . . . f 450355 " 12 " –

Oncosten op voorss. syde " –

Voor yder bael offte boxja soo voor doty wasdoeck catoen baure cleeden touwen arb.s loon etc. a 35 M.s yd.r bael f 6865 " 8 " –

Voor gerechtich. aen koninck wegen den opcoop van particuliere syde a 14 casbegy voor yder manch. comt voor 3526 man d.o . . . 966 " 13 " –

Voor Maeckelardye van dese particuliere syde als mede con.r packhuys uyt leveringe waechloon arbeyts loon als mede t'gene aen gouvern.rs en vechters in spahan tot licentie der caffilas ende pas om in Abbas gauw laer en gamron geen tollen te betalen samen gerekent a 1¼ pr cent " . . . . 2469 " – " –

Voor vracht van Camelen die dese 500 balen uyt spahan tot in gamron hebben gevoert wes samen 18000 M.s tauris a 150 " m.s de 100 m.n d.o – f 10592 " 7 " – | f 20893 " 8 " –

f 471249 " – " –

1 Casse N.o A Inhoudende "

106 stux segerijslaer van navolgen couleury

- 52 stux swart
- 25 " stux carmosyn
- 15 " stux orangie
- 6 " stux groen
- 5 " stux geel
- 3 " stux blaeuw

106 " stux comen door den andren gereckent te costen m.s 15 " . . . m.s 1590 f 623 " 16 " –

2 Cassen N.o B " Inhouden de naervolgen droguen en simplicen " ~

1 man ~~storax~~ sterrado arabicum	. . . . .	M.s 70 "
1 man terbyty	. . . .	M.s 90 "
2 man tauris mummia	. . a 100 M.s	m.s 200 "
2 man d.o mastiq	. . . . a 100 m.s	m.s 200
1 man d.o gabanus	. . . a	" 9
1 man d.o manna	. . . a	" 40
3 man d.o folio seny	a 46⅔ . . .	" 140
16 man litargie auri et argent	a 4 M.s . .	" 64
5 man dementy liny	a 9 M.s . .	45
1 man oppoponase	. . . . . .	" 10
1 man bdellium	. . . . .	" 60
6⅔ man rubarbo a 120 M.s	. . . .	" 400
5 " man Aloes . . a 75 m.s	. . . .	" 375
2 " man sang dragones a 300 M.s	. . . .	" 600
⅛ man borax cost	. . . . .	" 5
1½ man sagapennum a 90 M.s	. . .	" 135
1 bt saf[f]raen		40
		2483 f 974 " 2 " –

Transportere op d'andre syde . . . . f 472846 " 18 " –

Pr transport van d'andr zyde — 47284.6.18 —

1 Casse no C. Inhouden

5 stx Zyde alcatyven te weten			
2 groote do costen samen	mo 2400		
2 do cleender costen	mo 1350		
1 do noch cleendr	mo 350		
	Mo 4100	1608.10 —	

1 Casse no D. Inhouden als hier naer volcht

20 stx Zyde laeckenen a 420 Ma yder stux	mo 8400		
20 stux fluweelen te weten			
9 stux carmosyn roode a 100 mo 900			
11 stux groene en andre coleuren a 90 mo 't stuck	990		
	1890		
	Mo 10290	4036.18 —	

— 478492.6

Nicolao Ouerschie

Copie

[Rotated marginal note, partly illegible:] Recepi[?] ... 500 Baelen
Nieuwe zyde ... 3 ...
9 ...
maert 1637 ... Jan. ...
...
... Batavia ...
...
Nota de 500 Baelen zyde
... Nederlant ...
G. ... Batavia

D'Ed.e Heeren Bewinthebb.ers der Generale Vereenichde Nederlantsche Oost Indische Comp.a ter Camer tot Amsterdam.

1680

Ed.le Eerntfeste Manhafte Achtbare Wyse Voorsienige seer Discrete Heeren.

Myn Heeren.

Onsen Jongsten was aen U.E.E. dato 24 Novemb.r passado van hier derwaert naer Gamron gesonden, ende p.r de Schepen Swol, als Emilia, U.E.E. toegesonden, door den Commissaris Arnt Gardenijs benevens dien daer ingesloten, Factura van 500 Balen rouwe Syde, met d.o Schepen van hier Costi vertrocken, d'Almogende Biddende, dat d'selve Schepen U.E.E. ter behoorel. tyt, toegecomen sullen syn.

Dese nevensgaende is copie, 't geen aen H.r Gouv.r Generael Ant.o van Diemen En Raden van Ind.a hebbe geschr: 't geene na die tyt hier is voorgevallen Sullen U.E.E. uyt het volgende gelieven te verstaan.

In voorss: Missive raecken aen, hoe den Vertrouden des Rycx gepersuadeert door eenige Malingnanten, 't sedert onse absentie alhier, ter wyl naer Gamron gereyst waeren. Wegen de Tollen en gerechtigheden, van uytgaende ende aencomende Comp.e goederen, d'onse hadden aengesprocken, als mede, doch op onse comste in Spah.n En werdt ons dienaengaende niet ten minsten Iets voorgedragen, als alleen. Mirsa taquij, Vertrouden des Rycx, somwylen wel eens van verre heuse Vermaninge doet, datmen veel met Coopluyden handelt, en weynich met den Con.k Sustinerende volg.s d'oude Commandementen Verklaert (meldende die allen de Comp.e soll Vry te syn om met den Con.k te handelen) datmen daer onder syne Mag.t met eenige tweeder schenckagie Jaerl.s behoorden te erkennen. D'welcke na discretie, & voorvallende gelegenth.t soo na comen sullen.

Alsoo seer laet van hier na Gamron vertrocken, te weten eerst den 15 Feb.o passado. Voorheen den 3 Feb.o onse Caffila Syde. bestaende in 500 Balen naer Gamron schynden, Soo syn in Gamron aengecomen den 7 Martio passado. Aldaer Verstaande hoe den Com.s Gardenijs met de Schepen Middelb.g en Harderwyck dato 15 Feb.o naer Souratta was vertrocken dat wy uyt onse gissinge was, gelyck U.E.E. breeder gelieven te verstaan uyt dese nevensgaende Copie van Missive aen d'H.r Gouv.r Gen.l ende Raden van India, d'een p.r een Moorsch Scheepken, p.r via de Souratta, & d'ander p.r het Engels Schip d'Marry. p.r via de Masulipat.n naer Batavia gesonden, Sulcx dat voorss. 500 Balen Syde In Laare hebben opgeleyt, & daer behoorel. versorcht, en door Comp.s dienaren behoorel. doen bewaren. Factura van d.o 500 Balen gaet hier In gesloten, costen met den Inkost, oncosten etc.a ƒ471 0249.

U.E.E. gelieven te verstaan dat de Syde handel & den Vercoop van Cargasoenen In Gamron van tyt & Jaer tot Jaer meer & meer tot schaden vande Generale Comp.e Succedeert gelyck mede U.E.E. largo p.r dese Copia werden verhaelt geliewen te remarcqueren. Daer en boven bevonden wy datmen onsen handel hier In Persia, Jaerl.s $\frac{1}{3}$ met den Con.k en de $\frac{2}{3}$ met den particulieren Coopman moet aenvangen en continueren gelyck alreede nu twee Jaren verleden Inden treyn hebben gebracht,

Valete.

Maar Godt betert 't ongeluck getreft wegen de durte van Syde, als U.E. [illegible]
voorss. copie sullen gelieven te sien, Tis voor de Heeren Comp.e naa[illegible]
ondertus alhier veel gewinster & proffitabelder. datmen jaerl. ontrent
de ƒ 300 (:)— aen syne Mag.t in comptant. In comptract van Syde besluy[illegible]
als ernige coopmanschappen aen die wegen den Con.k in Ghamron te leveren
oste datmen die met groote laccagie & oncosten in Spahan aenden Conin[illegible]
soude leveren, Tis seer schadel. want onse coopl. die jaarl. de cargas[illegible]
in Band.r Ghamroncoopen, souden vantyt tot tyt daar door geruïneert
werden, Die wegen den Con.k het beste begeerende & den Coopman het sle[illegible]
daar en boven de onbehoorel. procedueren des Con.s factuers, doet den coop[illegible]
verderven. met meer duisent reden, Hoe meer die wegen den Con.k en so[illegible]
geen coopmanschappen. Onse cargasoenen in Ghamron aencomende met[illegible]
schepen, soo werden die ter eerster ure voor comptant vercocht volgen[illegible]
de betalinge, prys comptant de kist binnen 1 a 2 maen. remittenmeesp[illegible]
om in Spahan te betalen, & wanneer men dan met d.o penn. de voorle[illegible]
jaerse intresten moet betalen soo nemen wy hier de penn. op intre[illegible]
à 20 pc.to s'jaars, waarmede onse comptracten aen Con.k besluyten[illegible]
als particuliere voor Comp.e reecq.e naar Gilan schynden onder den dirp[illegible]
ommenalsoo alle de syde in onse handen te becomen. Welcken intre[illegible]
p.r ider carga syde ontrent 2 a 3 Toman, oft ƒ 100 — compt te
bedragen. & met alsulcke middelen practiseren wy. datmen noyt Com[illegible]
middelen, seggen capitalen in Parsia op risico & intrest onnut behoe[illegible]
te houden, Vertrouwende U.E. 't selve met goeden voordeel m[illegible]
ons 't selve sullen gelieven t' affirmeeren. //. —

Geleden 10 dagen naar veele disputen over den prys van syde, syn met [illegible]
vertrouder des Ryck van Parsia, syne Mag.t 2.e psoon in comptract
getreden, wegen 200 C.a oft 400 balen syde à 15 toman yder C.a wa[illegible]
36 Mancha de C.a d'M.cha schaars van 12 lb. hoel.s Op welcke re[illegible]
den selven tyt betaelt hebben 1500 t.o comptant ofte ƒ 173 (:) 250 de
reste 100 C.a ofte 200 balen te betalen op de compste der schepen —
D.o penn. hebben op intrest genomen alsoo ons van vercochte Carg[illegible]
soenen niet onnut en is geraeckt, tot dat onse crediteuren voldaan
en d'intresten affgeleyt hadden, Voorss. 400 balen syde werde[illegible]
ons beloofft binnen 1 maen.d te voldoen boven de 81 C.a die wa[illegible]
van ons p.r resto van reecq.a des Con.s resteren, Op sulcke wyse [illegible]
wanneer dan hunne beloffte naar comen, soo sullen wy dan eerst Co[illegible]
middelen in handen becomen. In plaats dat Comp.s middelen voorde[illegible]
6 a 8 jaren onder hem behouden heeft. tott soo merckel. intre[illegible]
& schade voor de Generale Comp.e —

Codia Saffaer s'Joephalyns coopman is mede 6 dagen geleden met 1216[illegible]
Tom.s comptant oft ƒ 83 (:) 160 voor Comp.e reecq.a als met ƒ 120 [illegible]
van syn particulier & comp.e van hier na Gilan vertrocken, om voo[illegible]
de Heeren Comp.e tr[illegible] prys syde op te coopen, Daar beneven[illegible]
hebben hem g'ordonneert & gerecommand.t alle coopl. die eenige sy[illegible]
gereet soude mogen hebben met den eersten in syn comp.e ons toe te
brengen, Even als A.o pass.o sulcx g'effectueert is, Soo syn [illegible]
vertrouwende dat het nu mede niet manqueren, maar ter gewenster tyt

Eerw. voorss

Bijr voorss. partije sijde wel haest aencomen sal, Want onse meeninge is —
van hier den 10. Octob. toecomende ten langsten na Bandr. Gamron te
vertrecken omme aldaer de schepen te verwachten, & daer comende Carga„
„soenen selfs te vercoopen, gelijck d'Ed. Heere & Raden van India —
ons recommanderen, latende persoonen in Spahan als in Gilan tot ontfang
& afpersinge der sijde, vertrouwende dat ontrent de 500. Balen rouwe
sijde in onse compe. mede sullen commen, met de hulpe van Godt; Want
na ons goet oordeel & de goede ordre alrede int wercke gestelt, en can
ons sulcx niet contrarieeren; Breeder verclaringe van Compes.
staet, handel & dependentien van dien sullen U Ed. gelieven te verstaan
uyt de nevensgaende copie van missive aen Ed. Hr. Gouvr. Genel.
als mede 't geene sijne Magt. ons noch resteert te voldoen, gelijck mede
voorens verhaelt, tot de 81. ca. oft 162. Balen rouwe sijde —
dit jaer sullen soo oude als nieuwe restn. wel volcomentlijck —
verschijnen. Waertoe ons nu goede gelegentheyt presenteert, van
wegen d'Engels. cant.; In voorss. copie van Ed. Heeres —
Missive verhaelen wij breeder hoe den Engels. Agent William —
gipson aen ons hadde op interest gegeven 40 t. compst. ofte ƒ 1540.
waermede eerst particuliere rouwe sijde opgecocht hebben. naderhant
noch d'occasie sich presenteerende dat 50. ca. oft 100. Balen vanden
Conk. stilswijgens hebben gecocht die hem beloofft was t'Interigeren —
d. Agent is den 3. Junij op den wech van Gamron commende overleden —
sulcx naer de coopmanschappen die hem geleevert sijn in Gamron niet
den interest int geheel noch van ons compt te restitueren samen bed. 5ma
van 3122. tomans. comptant ofte ƒ 120697. welcke penn. tot
op dato noch in onse handen sijn | berustende, doch alleen in een kist
versegelt & d'Engels. gethoont, d'oorsaecke dat die hun niet behoren„
„geldt sijn, is desen. Een partye jonge Borsten hebben hier den
2en parsoon alle boecken papieren etc. afgenomen & hem tienmael„
„mael verstooten, sulcx den 2e. parsoon onder sijn confratres, &
d'ander over hem clagende aen Conk. [illegible] wederomme
hebben niet | geroocht ontrent den Conk. mede sonder weten van —
d'Engels. In dat schuytgeven [illegible], so sijnt wij verstaan & ons
wegen den Conk. g'ordonneert wel expressel. d'selve ƒ 120697.
d'Engels. toebehoorende tot nader ordre & commandement des Conge. —
onder ons te houden, ende sijn int Engels huys opgesz. alle —
coopmanschappen naer getelt, & soo nauw alles opgesz. Ja tot
den minsten pott in haren Combuys. & wijders alles versegelt & hun
belast dat den offte t'ander niet te mogen, als alleen oude restanten
onder de winckeliers wegen debito van laeckenen, te innen, & daer
hunne gasten vandoen, d'andere die mede niet veel meer lust hebben
als dagelijcx hun plaisier te soecken, sijn daer wel ingetroost, om hun
voor hun Meesters in Engelant te verantwoorden, Want gemeene
luyden & verstaat men hier alsser een van hunne hoofden sterft
dat d'andere dan rijcke luyden worden, etc. De gerebelleerde tegen
hun 2en parsoon hebben ons dickmael gesegt indien hun comptanten

verho

Niet en wilde ontvangen, t'selve aen sijn Ma:ts naer Europa en na Sou[cut off]
aen President aldaer sijn offerte te adviseren, Waer op wij hem t[cut off]
2 a 3 malen hunne penn. tott eenen penninck in een kist gesegelt
gethoont, ende hem verclaert dat wij tegen alsulcken Con:x verbodt [cut off]
derfden bestaen d'e penn. uyt onsen huyse te laten gaen sonder C[cut off]
Commandement gelijck ons g'ordonneert was, sulcx dat sij dagelijx
bij den Vertrouden des Rijcx daerom aenhouden, Als mede hebben [cut off]
nevens haer aen Vertrouden des Rycx versocht dat hunne penn. [cut off]
ons huys mochten gebracht werden t'sij waer het sijne Ma:t geli[cut off]
want niet genegen waren d'Engels hunne penn. op risico onder ons
houden, Waer op tot noch toe niet en is gevolcht, Seggende voorts d'Eng[cut off]
aen mij, Al heeft een tijt herwaerts gelt gehat aen onsen Agent Vl. 400
tomans op Intrest te geven, ende daer beneffens onse syde van Con:k opgetoogh[cut off]
wij antwoorden dat wij de penn. van d'e Agent versocht hadden tot s[cut off]
oftee sijn Ma:ts proffijt en of de winste hem quaet quamen, want ons[cut off]
400 tomans op de gesegelde g'avanceert was, ende de wijl den Agent ni[cut off]
den Con:k niet en comptracteerden oft niet beter gedaen was de penn.
op Intrest te geven, ende dat wij hem sijde gesocht hadden dat wij ons
voordeel sochten, Gevende ons ten antwoort dat den Agent die proffy[cut off]
genooten hadde ende niet voor hem Comp:e Hadde dat wij hem syde
gesocht hadde dat wij daer wel aengedaen hadden etc:a (Ende) wijl
d'Engels Agent in Gamron was heeft den Con:k d'Engels t'huys
alsoo het Con:x huys is, doen ruijmen, om den Ambassad:r van India d[cut off]
in te logeren, d'e Ambass:r t'selve niet begerende, sijn d'Engels na[cut off]
hant daer weder ingetrocken, In welcke verhuysinge Tin, laken
etc:a hier ende daer op andere plaetsen verdeelt is, ende noch soo oneerbaer
gecoopt blijft leggen, de petimente quantiteyt van laken Tin, etc
en wetten niet, Maer van d'Engels bewust onder ons als voorn[cut off]
verhaelt ——— Tomans: 3122
In huys in Contant ——— Tomans: 1000
In courante coopmanschappen soo van ons in Gam:ron
als andere voor hun particulier voor Comp:e comp.. gecocht Tomans: 1500

A ƒ 38½ Iden . . . Tomans 5622

Sonder eenige comptanten meer welcke onder behoorlijck segel des Con:x
sampt d'andere coopmanschappen besorcht werden tott de compste van then
andere nieuwen Agent. Sulcx U E. gelieve te verstaen dat de
Generale Nederlantsche Comp:e in prosperiteyt ende credit avanceert
en d'Engels hem door van weynich consequentie wert, want die
moeten met hun laken en tin, op genade des Con:x hun comptracten
besluyten, ende wanneer, ende mede wat tijt worden die betaelt, t'is nu
over de vier jaren dat in Persia geweest sijn sonder dat d'e Engels
eenich comptract besloten hebben, maer wachten de gratie des
Con:x somwijlen s'jaers 100 balen, somwijlen 50 ende somwijlen 200
ende ten hoochsten 250 s'jaers hebben in onsen tijt ontfangen //

Den Ondercoopman Henrick de Witt, is den 15 Majo pass:do nae Maschat
in de Provintie van Gorassan, 10 dagen reysens landwaerts vertrocken
in comp:e van een Armenen Joephalijns coopman die goede kennisse
van rubarbe

1682

Van Rubarbo hebt welcke hem tegen Ult.o Septemb.r weder verwacht wen tott een Incoop van schoonen Rubarb.o hebben hem mede gegeven In —

In comptante penningen	Tomans. 400
Noch tot een stuytgen Muscus die daar schoon valt	Tomans. 30
Ende tott partije Sevensaat	Tomans. 20
	Tomans. 450

Van onse Vloot voor Goa hebben seeckere tydinge becomen dat sek. Portugeesche Gallioenen sampt 20 Fregatten ontrent 2 iunij voordach, seer furieus ende couragieus In Sant.o pass.do op d'onse waren uitt gecomen Meijnden alsoo d'onse t'overvallen, d'onse die Godt loff den vijant soo subijt gewaar wierden voor den dach, hebben hun anckers afgecapt de seylen ontslagen loopende een weijnich uyt de wal, t'zeewaert al slaende & speelende met het Canon, den Visoroy, die aen lant was bouen op den berch in een castel genaempt het castel Daguada, heeft hen schijn gedaen met een groff canon waer op den vijant terstont van d'onse afweeken na de wal onder hun casteelen, d'onse hun vervolgende & furieuselijk met het canon schietende hebben met de hulpe Godes een van hun Gallioenen In onmacht gecregen, de maste & seylagie met[illegible] wech geschooten, sulcx dat Ider een verwonderde dat de Portugesen Fregatten met soo stouten moet, t'selve noch onder de wal bouthouden want daar en was soo veel wints niet dat d'onse hun ebonderen conden, d'onse hebben Godt lof in desen slach niet meer als twee Mannen verloren & ontrent 1 a 2 gequetsten, de Portugesen meijnden noch voor de 2.e mael uitt te comen, doch van 2.e slach en hebben geen tydinge becomen.//

Seeckere Cap.tn Woddel, uitt Engel.t geseylt met 5 schepen als hachts g'equi„ peert door seeckere William Courtin, is binnen Goa geweest, & daar eenigen tijt gelegen, Meijnende daar een Factorie te laten, t'welck den Portugesen niet en hebben willen licentieeren, noch te dat enige peper moechten coopen, en sijn syn weder uitt Goa (na d'eerste slach die d'onse met de Portugesen gehadt hadden) vertrocken, na de Custe van China, Jappan, Manilla, etc.a om hun Fortuyn te soucken, die alreets verloren hebben, quade reck.n gemaeckt & alreets een van hun schepen aen St. Laurentio verongeluckt, den voorss: Courtin, In Engel.t overleden, sulcx te duchten staat dat dese luyden een desperate voyagie voor moeten nemen.//

Dit Jaar hebben wij uitt Souratta becomen Quantiteyt cleeden costen Incoops aldaar met d'ongelden ƒ 56642„ 3„ 8„. d'welcke In Gamron als spaeij.n ons spoedich hebben quijt gemaeckt, om d.o coopmanschappen geen Intrest te laten lijden, & te meer datt wij de penn.en van noden hebben, sulcx op [illegible] g'avanceert hebben int generale ontrent de 28„ p.Co. Toecomende Jaar sullen van daar meerder stucx volgens onsen Iyste verwachten, stucx der selver cleeden waren In Souratta soo hooch Ingecocht dat geen hun prijs niet hebben connen halen

Twelcke

T'welck aen d'E. Barent pieterss: aldaer g'adviseert is; Van Masulipatnam, soo ons den Gouvr. Carel Reyniersz adviseert sullen van daer in 't toecomende herwaerts mede goede partye becomen. Godt geve dat binnen den tyt onser administratie UE. de goede beginselen van smaeckelycke proffyten wegen dien mogen gevoelen. //

Binnen 10 dagen verwachten hier den langh verwachten Ambassadeur genaemt Otto Bruggeman, niet wetende noch wat wyns naem deser hier compt, is nu 6 maenden dat ontrent 300 mylen van hier stil gelegen heeft, door ordre van Conincx. en is nu van syne Mayt. ontboden presumerende dat het den Ambass: is, wegen de verlooren en wat sinistre dolianten in Hamborch gelyck UE. adviseren, dat daer een compe. geformeert hadden, om in Persia over Moscovien te handelen, wat sulcx desen man hier compt verrichten sullen UE. in toecomende advyseren. Volgens onsen verstande soo syn die luyden verre verdoolt van Hamburch tot hier en van hier derwaerts te reysen, is niet mogelyck te doen, want hun en hangt niet anders over 't hooft, als oncosten groote schade, travaillie sonder cyndo geen proffyt en soo dien Otto Bruggeman hier ontfangen sal werden naer alwedde sterste laten hier inde penne blyven, want eerst wel van sich heeft gegeven den grooten roep gemaeckt en 't gedict van tyt tot tyt hem den nader compt tott minder, eerst seydemen dat desen Hr. Queen in Ambassade wegen de Coningen wt Christenryck gelyck den der anderen Conx. gedss: heeft, en nu begint sich voor een Coopman te verclaren, d'ondervindinge sal de beste getuygenisse daer van syn. //

Men verwacht inde maent van Octob. toecomende het leger van den grooten Turck voor Babilonien, tot behooren den Conc. van Persia, doch de tydinge is niet seecker, soo wy vermercken is syne Mayt. vast in hoede en doet die plaets van tyt tot tyt, met provisie ammunitie en soldaten versien, syne Mayt. onthout hem noch voor eerst alhier in desen stede, de saecken en den staet van't ryck is Godt loff geruste, en verhoopen metten tyt met de toenemenden ouderdom van jaren deses Conx. noch beter. //

In Februaryo toecomende met Godes hulpe nemen voor met licentie van d'E. Gouvr. Genel. en Raden van Inda. wt Persia naer Battavia en voorts van daer nae Nederlandt, UE. aldaer te diensten te verschynen, offe te ware de discretie van d'E. Heeren in Batavia ons recompenseren naer merite onses diensts gelyck belooft hebben, soo syn gants geneygen met allen vlyt a novo. UE. weder wt grontons herten te dienen, 't sy waer het hare Ed. op Batavia sullen geliven. //

Tott noch toe en hebben geen tydinge wt Gilan wegen 't gewas der syde connen becomen, soo wegen apparentie der quantityt als den prys sulcx nootwendich binnen den maent als Ao. passo. geschiet is.

UE.

1683

(U E E:) weder den Advijs brieven moeten toesenden, dien dijnde U E E: hier aldaar na gelegentheijt wegen quantiteijt & de prysen mogen reguleren //. ———

(Dient) het te van wederkant seer retour schepen tegen Ult.mo X.bre jaarlx. compt met den tijt want meeste der zyde qualyck over den, want dat jaarl. compt de jongste partije zyde, offe jongste (affila) laat die dan over moet blijven tott den anderen jaar als voorsz. verhaelen is jongst in jaar over geblevden // ——— Dalen„ 500„

Ende nu maecken wij vaste reecke.n dat tegen Ult.mo Decemb.r de schepen noch beloopen sullen van dit gewas ——— Dalen„ 800„

———

Sulcx dat dan Ult.mo X.bre a.o 1637 na Neerl.t wt Pars.a sullen gaan ——— Dalen„ 1300„

behalven de zyde die In Martijo daar aen volgende, t'zy naar Batav.a offe in Parsia ouwrich sal moeten blijven, waar van de pertinenti U E E: hier niet verclaren kunnen. ———

Actum Spahan In Parsia adij„ 15. Junij. A.o„ 1637 // ———

Myne„ Heeren, Het voorstaande is copie pr. onse Expressen dato 15. Junijo passado. van hier pr. via d'Aleppo U E E„ toegesonden, nevens copie van onse Missive, aen d'Ed.e Gouv.r Generael & raden van Indien, dato 25 Mart.o pass.do als andere papieren, welcke nu hier niet herders gaan, alsoo de gelegent.t van brengen deses ons den weinit na Aleppo wentrecken met soo grooten packet nu niet hebben connen belasten den U E E: int corte hier sullen verhalen, t' gepasseerde, t'sedert voorsz. voorstaende cop.a

(Totte) twee verscheyden malen hebben wij van onsen coopman God.d saffaar wt Gilan seeckere advijsen becomen, wegen het gewas en den prijs der zyde. ons adviserende als volcht; ——— Datter dit jaar redelycke prijs zyde is gevallen, & minder als het voorleden jaar. Datter in Gilan groote menichte van Coopl.n wt Turcquijen, Parsia, als andere quartieren daer lagen om zyde te coopen, waer over de zyde op prijs gehouden wirt. Sulcx datt de Extraordin.e zyde tott in Spah.n met alle oncosten laccagie etc.a sal comen te staan a 48. tomas pr. Canga. Den Coopman wint gemeenel. pr. C.o 5 a 6. pr. Sulcx dat den prijs van 53. 54 a 55 tom.n pr. C.o als het voorleden jaar sal comen te costen waar op U E E: vaste reecken.n mogen maecken Voor reecke.n van Comp.e wert de grove zyde opgecocht & niet gelicken, tweede andere particulieren Coopen. Eenige van die soorte op te coopen. des Comp.s zyde wirt in Gilan opgecocht a 38 tom.n pr. C.o tot laste van selve compt dan noch t'geene opt gewicht van Gilan tott Spahan verlooren wirt, Item de vrachten, de tollen wij soo maecken reeck.n datt des Comp.s zyde a 45. tom.n noch niet te duer gecompt rackent hebben want met den intrest gereeck.t daar de pene mede beswaart sijn soo sal ~~particuliere~~ noch veel minder costen als de particuliere zyde //. ———

(Signature)

Item d°. H°. Saffair op syn versoecke hebben geleden 10. dagen van hier [illegible]
Gilan noch toegesonden 1200. toum. compt. // D°. Hod°. se[illegible]
advyseert ons hoe Otto Brüggman. Ambass. wegen den Hartoch [illegible]
Holsteyn in Casbyn was aengecomen, & hem neffens alle syn S[illegible]
gesien, & mede seer curtosie ingehaalt. ons advyserende dat den [illegible]
bringt. 180. persoonen, alle op de Christen manieren gecleet. hebben [illegible]
seven kisten by hem, niet wetende oft het Goudt ofte silvergelt [illegible]
met een smyn van 435. sll. Last en Ryparden d°. Hodie Saffair [illegible]
Coopm. aen syn Sweyte somwylen vragende, tott watt eynde d°. Amb[illegible]
in Parsia quam, conde noyt te verstaen comen als alleen seyden, [illegible]
sy luiden by den Con. in Spah. quamen, datmen het dan verstaen sou[illegible]
sonder meer //.

Volgens schuldige plicht sullen hier nu [illegible] op onse [illegible] letter gelyck a[illegible]
int werck hebben gestelt. om alle particulier zyde op te coopen, & soo d'se [illegible]
nu dünder valt als andere jaren soo motten noottwendich als coop. [illegible]
van markt volgen, want dat souden te slecht tott nadeel & disrespect [illegible]
Comp. syn, datt wy dese blinde vermengingen ons de zyde om 2. à 3. [illegible]
pr. C°. uytt de hant soude laten trecken //.

Verscheydt Portugese Monnicken geleden weynich dagen van Goa over Ca[illegible]
aengecomen met intentie over lant naer Roma te vertrecken [illegible]
welcke om nieuwe tydinge te becomen, vermits conversatie houden [illegible]
d'welcke ons particulier voor de waerheyt verclaren, dat den 2. Sla[illegible]
d'onse tegens de Portugesen voor Goa mede van weynich importantie [illegible]
geweest //. Item datter in Februario pass°. van Ma[illegible]
tydinge gecomen was. hoe dat de Fregatten van Malacqua, [illegible]
van ons verbrant hadden, niet wetende waer het van daen quam of [illegible]
watt manieren //. Neffens dat den Mataran, oft
Keyser van Java, een expresse Ambass. naer Malacqua hadde
gesonden versoeckende assistentie om de onse uytt Batavia te slaen
gelycke soude d°. Mataran, mede een Ambass. na de Manilla gesonden
hebben, & datt den Visorrey, in Goa, voorss. Ambass. wegen den Mata[ran]
Malacquen, naer Goa ontboden hadde, & de Portugesen in resolutie wa[ren]
hem te secondeeren met 30. fuysten, ofte cleyne fregatten. alle wel gem[onteert]
Als mede verclaarden voor de waerheyt, datter in Octob. & Novemb. t[e]
mede sonder fuut gereet soude syn, 9. wel gemonteerde schepen, seggen
Galioenen, 2. galleyen. [illegible] fregatten, etc. die expres op d'onse sou[den]
uytt comen //.

Wegen den Ambass°. hebben tott dato noch geen tydinge becomen //.

D'Engelsen hunne [illegible] voor desen onder ons gelyck [illegible]. Voor desen hebben [illegible]
hebben hun door ordre van syne Mag.to getelt, & van d°. Engelsen int [illegible]
als van die wegen den Cont. daer van geworden besproken, recipisse, voorss.
Engelse hunne comptanten, coopmanschapp. etc. syn noch versegelt, [illegible]
de compste van een andere Cap. ofte Agent. onder tussen [illegible]
[illegible] hebben tott hun gastos des maents van ƒ 40. — . des daechs //.

Eerentfeste Manhaftige Achtbare Wyse Voorsienige seer Discrete Heeren hiermede
onse vrindelyck groete. sullen [illegible] sampt[illegible] de [illegible] Comp. affairen onder
[illegible] in de genadigge bescherminghe des Almogenden bevelen.

Actum opt nederlantsche Comp. [illegible] Ispahan in Parsia desen 25. Julio an°. 1637

[illegible] Dienaer

Nicolao Overschie

perne
1677

Aende Ed.le Heeren gecommitteerde Bewinth.s
der vereenichde Nederlantsche Oost Indische
Comp.e die tot Londen souden mogen verschijnen
ende aende gem.te Heeren Bewinthebberen
ter Camer tot Amsterdam

Ed.le Eerentfeste wijse voorsienige
ende zeer discrete Heeren:/

Ons vertreck van Bat.a naer t patria met de schepen Banda
Sutphen, Prinswillem, Nieuw Zeelandt ende Vliemaerden is
geweest in dato 29.en decemb. ao. 1636, met expresse ordre om
op onse reyse in Comp.a naer de Cabo de Bona Esperance
te vaeren, ende aldaer tot den 25.en maert ao. 1637 naer de schepen
Swol ende Amilia die wt Suratta en persia stonden te verwachten
mitsgaders nieuwe Enckhuysen dat 8 a 10 dagen naer ons van
Bat.a stondt te vertrecken, by non paree te wachten /.

Welck ons (Godt betert) int den 2: weste een soodanigen vehementen
storm (zijnde gecomen tot ontrent 1½ mijle binnen t Eylant Engano
onder wech) ter sceer den 2: en 3.e January 1637 inde straet Sunda
ontmoet, dat het schip Prins Willem ontrent middernacht
tegens den verkeerde hooge gelegen aende cust van Sumatra
met zijn ingeladen cargasoen (montende incoops f 313514:9:3:
sonder dat men yemant oft iet van daer weer heeft becomen)
is gebleven, hebbende d'andere vier schepen yder mede 2 ende
3 ancker ende touwen verlooren, ende in duysent perijckel
geweest van alle te vergaen /.

In welcke voorsz. onse groote noot waert selfs in persoon mede
het advys Jacht Waterhoen weder omme naer Bat.a in aller
spoet te keeren, op dat gem.te 4: resterende schepen weder omme op nieuw
besonder van Anckers en touwen mochten geprovideert worden,
en dus te spoediger onse reyse naer t patria te mogen (voorderen)
dan hebbe de harde contrarie west winden zijn niet eer
voorden 20.en ditto met gesonden ancker en touwen voor Bantam
by de voorsz schepen verschenen, ende op 21.e ditto weder met meer
gem.e vier schepen straetwaert wtgestoocken, hebben den wint
dagelijcx noch al hart uytte weste [illegible] handt, sulcx dat wij terstont
veel werck aengewendt omme buyten de straet Sunda ende
dit merckel. perijckel te commen /.

Soo tot ons leetwesen quamen den 24.en d.o allereerst met de schepen
Banda ende N: Zeelandt eerst onder het [illegible] ancker, en bevonden
onse andere twee compangons onder de cust van Java gedreven
liggen, in hope soo [illegible] [illegible] [illegible] ende eyndelyck,
als wel langs de cust van Sumatra de straet wt te
geraecken, t welck nochtans als nu bevinden naer alle apparentie
geen sal geweest zijn / Godt geve maer geen meerder ongeluck
ontmoet hebben /.

Tot

Tot den 30en Januarij aldus met groot verlangen naer ditto twee
schepen mitsgaders tijdinge verbeijdt, dat op den 9den ditto van
Bat.a was gestreken gewacht is sijn met eenige schepen, resol-
verende ten eersten dage onse reijse naer de Cabo de Bona Esperance
te vorderen, op hoope dat gem.te schepen wel lichtel. met d'een of
d'ander slachboort langs de custe van Java door de straet Sunda souden
mogen ingeraect sijn, ende arriveerden alsoo met goeden spoede
in seer bequaem weder op den 30en meert passado (sonder
eenigen storm ontmoet te hebben) des avonts inde Tafel baij
aen gem.te Cabo Godt sij loff wel ten ancker —/.

Alwaer tot ons leetwesen geenige onser schepen noch oock eenige
tijdinge der selver bevonden, mitsgaders geringe maerte ditto
wel lichtel. de Cabo gemist is naer St. Helena mochten geloopen
sijn, dergelijcx (te meer onse tijt van naerder andermael te [illegible]
geexpireert was) uttersten vlijt lieten aenwenden om water te
halen ende onse reijse derwaerts te vorderen /.

In gem.te Tafel baij vonden oock wel [illegible] eenige —
[illegible] dat in [illegible] [illegible] ter tijt daer geweest waren
mitsgaders oock eenige [illegible] bevonden, mitsgaders op den 5en April
onse reijse naer St. Helena aenvingen, daer wij den 21en ditto
met goeden voorspoedt wel arriveerden, en vonden gelijckelijck geenige
onser schepen ofte tijdinge derselver tot onser groote ver-
verwonderinge [illegible], met [illegible] bedruckten [illegible]
[illegible] [illegible], principael de schepen [illegible]
Andria /.

Den 1en April compt een Engels schip [illegible] gadt [illegible] bij
ons ter rheede, dat [illegible] naer ons van [illegible] was gestreken,
die van gem.te [illegible] genaempt den [illegible] onder de custe
van Java int ontloopen vande straet Sunda hadde [illegible], ende van
onse schepen niet [illegible] vernomen —/.

Op [illegible] [illegible] aen [illegible] dat den [illegible] [illegible] ende het
schip St. Anna den 20en Maert naer [illegible] ende [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tijt te [illegible] [illegible], naer
[illegible] [illegible] wech gestreken —/.

[illegible] onse voijagie sijn 10 p.s. [illegible] op de twee schepen overleden
ende hebben [illegible] Godt sij loff [illegible] gesondt ende [illegible]
[illegible] volck, godt geve onse companjons [illegible] mogen [illegible]
en dat alsoo wel [illegible] in salvo ter [illegible] plaetse
mogen arriveren —/.

[illegible] op 14en [illegible] [illegible], sijn gecontinueert den 15den ditto
onse reijse in godes naeme achter [illegible] om naer [illegible] te
[illegible] [illegible] des tijt [illegible] te [illegible], [illegible]
[illegible] op ons lieve vaderlandt met [illegible] schepen te [illegible] /.

Ende

Ende alsoo onse eerste voorn. gem.te schepen smits volvaert int jaer beginden te gaen, wel licht eer(st) zouden mogen vergaderen hunne cours door t Canael tusschen Engelandt en Vranckrijck door te nemen, zoo dient deselve principael tot precautie, opdat ook alle vlijt mach aengewent worden, omme niet eenige Comp.es ofte oorlochs schepen op t'selve te parten, te sunder dit apparent sal geschieden, dat dittos in twee ofte drij partien sullen gescheijden sijn, waeraen de Comp.e opt hoochste bijsonder van eenighe machtige vianden sij treffen —/.

Dit zij alleenlijck uit corte zoo veele ons gedurende dese voyagie ende principael is wedervaren, wat vanden staet van Indijen hun te particulariseren dunckt ons ongeraden, alsoo (dit godt gelieve) zoo tijdelijck als dese winden sloopen in ons lieve Vaderlandt te schijnen, alleenlijck sullen U.E. aencundigen dat onder 't beleijdt vanden Comm.r Coper en Commis Vanden gardelijn inde maendt augusto naer Goa, Suratte en Persia is vertrocken een ... vloote, bestaende in 15 schepen en Jachten, waervan vier Cloecke schepen onder de directie van voorn. Vandenijs (daer onder begrepen Swol en Amelia) naer Suratta en Persia omme negotie aldaer te exerceren, en d'andere elff onder 't beleijt van den Comm.r Coper voor Goa sullen gebruijckt worden, omme aldaer de cours Galjoens ofte Caracken van Portugael naer Indijen te verhinderen, als de Caracken van Indijen naer Portugael daer te weeren. Godt almachtich hoope ick sal het selve dit beleijdt te dienste van U.E. staet met victorie en prosperiteijt hebben gelieven te segenen —/.

De quartieren van Indostan, Persia en Cormandel waeren wel van contant en beter als voor desen met courante coopmanschappen, sulcx dat niet dan alle goets en rijckdom verwachten van deser waerts over waerdij te verwachten/.

Tot Bantam ... op 19.e Januarij par rade op voor deselve gewoonlijke conditien en articulen getroffen en stondt dagelijcx niet goets vanden Mattaram te verwachten/.

In China, Japan en daer ontrent gelegene quartieren stonden U.E. saecken zeer wel, alleenlijck in Amboijna waren eenige U.E. onderdanen rebellerende, daer d'E.d. h.r Antonio van diemen selfs in persoon met een vloote van ... was 17 zeijlen om alles te redresseren op den 30.e december lestleden naer toe is vertrocken. Godt almachtich wil zijne E.d. desseijn met geluck en victorie zegenen —/.

Banda

Banda daer van godt lof in goeden wesigen stande, als de Moluccas met den coninck Bamsja als voor desen, soo dan oock alle andere comptoiren, sulcx U Ed: tonsen bij een compt(bij wijse toestalinge) largo sal connen vernemen/.

Hier Mede

Eerw. Erntfeste wel wijse voorsienige seer discrete heeren, sullen U Ed: naer ons hart grondelijcke groetenis inde genadige bescherminge des alderhoochsten bevelen, die U Ed: staet met prosperiteijt en voorspoet wil laten soo meer tot dienste van ons lieve vaderlandt gelucken en segenen/.

Int schip Banda desen 11en Maij A°. 1637. liggende ter rheede onder 't Eylant S:t Helena/.

U. E. d[ienst]e dienstwillige dienaer

Hans Putmans